Neues vollständiges

Holländisch-deutsches und Deutsch-holländisches

Taschen-Wörterbuch

bearbeitet

von

J. Mieg.

II. Theil:

Deutsch-holländisch.

Nieuw volledig

Nederlandsch-Hoogduitsch en Hoogduitsch-Nederlandsch

Zakwoordenboek

bewerkt door

J. Mieg.

II. Deel:

Hoogduitsch-Nederlandsch.

A.

A, *n.* A, *f.*; **ein großes A**, eene kapitale A; **ein lateinisches A**, eene hollandsche A; *mus.* **das ein=, zweigestrichene A**, de A op de eerste, tweede hulplijn.

Aak, *n.* **es**, *pl.* **e**, Keulsche aak, *f.*

Aal, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, aal, paling, *m.*; **=angel**, *f.* hengel, *f.* om aal te vangen; **=artig**, **=förmig**, *adj.* aalvormig; **=baum**, *m.* *bot.* hondskers, *f.*; **=beere**, *f.* **=beerstrauch**, *m.* aalbes, *f.* -senstruik, *m.*; **=behälter**, **=hälter**, **=kasten**, *m.* aalkaar, *f.*; **=bock**, *m.* zalm uit het meer van Thun; **=brut**, *f.* zeer jonge aal; **=eisen**, *n.* **=gabel**, *f.* **=stachel**, **=stecher**, *m.* elger, aalgeer, *m.*; **=en**, *v. a.* *fam.* aal vangen, peuren; **=fang**, *m.* aalvangst, aalkaar, *f.*; **=fänger**, *m.* aalvanger, *m.*; **=flöße**, **=puppe**, *f.* bos biezen met aas om aal te vangen; **=glatt**, *adj.* aalglad; **=haut**, *m.* aalsvel, *n.*; **=kirsche**, *f.* vogelkers, *f.*; **=lager**, *n.* winterleger van den aal; **=lege**, **=natter**, **=schleiche**, *f.* blindslang, *f.*; **=quappe**, **=raupe**, *f.* aalrups. *f.*; **=quast**, *m.* bos groene takken, om aal te vangen; **=schlange**, *f.* zeeaal, *m.*; **=streif**, **=strich**, *m.* aalstreep, *f.*; **=suppe**, *f.* **=teich**, *m.* **wate**, *f.* **ꝛc.** aal-soep, *f.* -vijver, *m.* -net, *n.* *etc.*; **=thierchen**, *n.* **=wurm**, *m.* soort van ingewandsworm der visschen; **=wels**, *m.* bontaal, *m.*

Aar, *m.* **en**, **es**, **s**, *pl.* **e**, arend, adelaar, *m.*; **=weihe**, *f.* wouw, hoenderdief, *m.*

Aas, *n.* **es**, *pl.* **Aeser**, aas, *n.* kreng, *f.*; **=anger**, *m.* vilderij, *f.*; **=blatter**, **=pocke**, *f.* *med.* stinkende pok, *f.*; **=en**, *v. a.* u. *n.* azen; vreten; morsen; vogels met deeg voederen; met aas lokken; *techn.* afschaven, afstooten; **=fliege**, *f.* **=geier**, **=käfer**, **=vogel**, *m.* **ꝛc.** aas-vlieg, *f.* -gier, -kever, -vogel, *m. etc.*; **=fräßig**, **=fressend**, *adj.* aasvretend; **=geruch**, **=gestank**, *m.* aas-, rotlucht, *f.*; **=gierig**, *adj.* begeerig naar aas; **=grube**, **=kuhle**, *f.* vilkuil, *m.*; **=haft**, **ig**, *adj.* aasachtig; **=kopf**, *m.* gevilde kop van een dier; **=krähe**, *f.* zwarte kraai, *f.*; **=pflanze**, *f.* *bot.* stapelia, *f.*; **=räuber**, *m. pl.* giersoorten, *f. pl.*; **=seite**, *f.* vleeschkant, *m.*

Aaßen s. **aßen.**

Ab, *pr.* u. *adv.* af; **auf u. ab**, op en neer; *com.* **ab Dresden**, van af Dresden; **ab= u. zugehen**, heen en weer gaan, gaan en komen. Met werkwoorden en daarvan afgeleide woorden zamengesteld, heeft „**ab**" dezelfde beteekenis als „af" in de Nederlandsche taal, zoo als: verlaging, verwijdering, afzondering, gelijkenis, voltooiing; om deze rede worden slechts die zamenstellingen hier opgegeven, wier beteekenis in beide talen verschillend is.

Ab//aasen, *v. a.* (huiden) afschaven; **=ächzen (sich)** *v. rec.* zich door kermen afmatten; **=ackern**, *v. a.* afploegen, door akkeren afnemen.

Abakus, *m.* *arch.* dekstuk van het kapiteel eener zuil.

Abalienation, *f.* vervreemding, overdracht, *f.*

Abänder//lich, *adj.* u. *adv.* veranderlijk; *gr.* verbuigbaar; **=lichkeit**, *f.* veranderlijkheid; *gr.* verbuigbaarheid, *f.*; **=n**, *v. a.* veranderen, wijzigen; *gr.* verbuigen; **=ung**, *f.* verandering, *f. etc.*

Abandonnir//en, *v. a.* *com.* overgeven, overlaten; **=ung**, *f.* *com.* overgave, overlating.

Abängst//en, **=igen**, *v. a.* beangstigen, benauwd maken; door bang maken afpersen; **(sich)** *v. rec.* in groote benauwdheid, in doodsangst zijn; zich kwellen; **=igung**, *f.* beangstiging, *f.*

Ab//ankern, *v. n. s.* *nav.* van zijne ankers of meertouwen raken; driftig worden; **=arbeiten**, *v. a.* afwerken; verslijten; met werken verdienen; **(sich)** *v. rec.* zich moede werken, zich uitputten; **eine Schuld abarbeiten**, eene schuld met werken voldoen; **ein Beil abarbeiten**, eene bijl verslijten; **sich die Finger abarbeiten**, zich de vingers stomp werken; **der Wein hat abgearbeitet**, de wijn heft uitgegist; **=arbeitung**, *f.* afwerken, *n. etc.*; **=ärgern**, *v. a.* zeer ergeren; **(sich)** *v. rec.* van spijt vergaan; **=ärnten**, *v. a.* inoogsten; den oogst eindigen.

Abart, *f. pl.* **en**, bastaardsoort, variëteit, *f.*; **=en**, *v. n. s.* ontaarden, verbasteren; **=ig**, *adj.* verbasterd; **=ung**, *f.* ontaarding, verbastering, *f.*

Ab//äschern, *v. a.* met asch schoonmaken; **einen Fisch ...**, een visch met asch afwrijven; **(sich)** *v. rec.* s. **abeschern**; **=asen**, **=äßen**, *v. a.* afweiden, afgrazen; **=ästen**, *v. a.* snoeien, dunnen (eenen boom); **=ästung**, *f.* snoeien, *n.*; **=äthmen**, *v. a.* doorgloeien; **äthmung**, *f.* doorgloeiing, *f.*; **=ätzen**, *v. a.* afetsen.

Ab//äugeln, *v. a.* afoogen, aflonken; **=äußern**, s. **abmeiern**; **=baden**, *v. a.* afwasschen; **=baken**, *v. a.* afbakenen; **=balgen**, *v. a* villen; afrossen; **(sich)** *v. rec.* zich moede vechten; **=balzen**, *v. n.* niet meer ridsig zijn;

-bamsen, v. a. (de huiden) uitstoffen; -bangen s. abängstigen; -basten, v. a. afschillen; -bäuchen, s. -ablauchen; -bauen, v. a. afbreken, slechten; die Zeche abbauen, de exploitatie eener mijn opgeven; -bauung, f. afbreking, f. etc.; -baumen, v. n. s. van een boom wegvliegen; -bäumen, v. a. het linnen van het getouw nemen; -beeren, v. a. (bessen) afplukken; -befehlen, v. a. tegenbevel geven, afbevelen; -begehren, v. a. (einem etw.) afvragen, afeischen; -behalten, v. a. fam. (den hoed) afhouden; -beizen, v. a. uitbijten (door sterk water); -bekommen, v. a. u. n. afkrijgen; -bellen, v. a. afblaffen; v. rec. (sich) zich moede blaffen; -bengeln, v. a. (appelen etc.) afslaan; -bersten, v. n. s. los-, afbersten.

Abberuf//en, v. a. terugroepen, jur. voor eene andere rechtbank trekken; -ung, f. terugroeping, f.; -ungsbrief, m. terugroepingsbrief, m. recreditief, n.

Ab//beten, v. a. afbidden (den rozenkrans); fig. iets eentoonig voordragen; door bidden uitwisschen, afwenden; -betten, v. rec. (sich) zijn bed (van den muur) afzetten; op eenen afstand van iem. of iets slapen; fig. sich von seiner Frau abbetten, niet meer met zijne vrouw slapen; -beuchen, v. a. (de wasch) uit heet loogwater wasschen; -beugen, -biegen, v. a. afbuigen, afleiden; -bieten, v. n. com. afdingen; v. a. door afmijnen maken dat iem. geen kooper wordt; ein Brautpaar abbieten, een bruidpaar van den kansel afkondigen.

Abbild, n. es, s, pl. er, afbeelding, kopie, f.; -en, v. a. afbeelden; fig. beschrijven, schetsen; -ner, m. -nerin, f. schilder, kunstenaar, m. schilderes, kunstenares, f.; voorsteller, afbeelder, teekenaar etc.; -bildung, f. afbeelding, voorstelling, f.; beeld, portret, n.; ein Buch mit Abbildungen, een boek met platen; gr. afleiding, f.

Ab//bimsen, v. a. met puimsteen afwrijven.

Abbind//en, v. a. ontbinden, losmaken; eine Ader abbinden, eene ader afbinden; -ung, f. losmaken, afbinden, n.

Abbiß, m. sses, pl. sse, beet, hap, m.; -kraut, n. duivelskruid, n.

Ab//bitte, f. af-smeeking, -bidding, f.; Abbitte thun, om vergiffenis vragen; öffentliche Abbitte, openlijke boetedoening, f.; bitten, v. a. afbidden, vergiffenis vragen; blänken, v. a. blank maken; -blasen, v. a. afblazen; v. n. den aftocht blazen; ophouden met blazen; -blassen, v. n. s. verschieten; -blatten, v. a. afbladen; -blattern, v. n. de pokken verliezen; -blättern, v. n. afbladeren; afschilferen; -blätterung, f. afbladen; med. afschilferen, n.; -bläuen, v. a. blauwen; fam. afrossen, ranselen; v. n. h. blauw afgeven; -bleichen, v. n. s. bleek worden; v. a. behoorlijk bleeken; -blitzen, v. n. ophouden te bliksemen; ketsen, weigeren; -blühen, v. n. s. uitbloeien; -blüthe, f. uitbloeien, n.; -blüthen, v. a. bloesems afplukken; -böschen, v. a. afdammen; -bosseln, -bossiren, v. a. afboetseeren.

Ab//brand, m. es, s, pl. -brände, gewichtsvermindering bij het smelten van metalen; -brändler, m. verzamelaar van bijdragen voor brandschade; -braunen, v. n. bruin afgeven; -bräunen, v. a. bruin maken, -lakken, -braden; -brausen, v. n. h. goed laten gisten; v. n. s. bruisend weggaan; -breche, f. s. Lichtscheere; -brechen, v. a. afbreken; afslaan; slopen, slechten; Obst abbrechen, ooft afplukken; das Lager abbrechen, het kamp opbreken; einem etw. vom Lohne abbrechen, iem. iets van zijn loon aftrekken; v. n. s. afbreken; wir wollen davon abbrechen, laat ons daar een speldje bij steken; v. n. afbraken; v. rec. (sich etw.) zich van iets onthouden; es sich an seinem Munde abbrechen, het aan zijn mond uitsparen; v. a. (vlas) braken of beuken; -brechung, f. af-breking, -slooping, f. etc.; -breiten, s. abpochen; -brennung, f. afbranding, f.

Abbrev//iatur, f. verkorting, f.; -iren, v. a. verkorten.

Abbring//en, v. a. afbrengen, afschaffen; -ung, f. afbrenging, afschaffing, f.

Ab//bruch, m. es, s, pl. -brüche, afbreuk, afbreking, f.; afbraak, f.; fig. vermindering, schade, f.; einem Abbruch thun, iem. benadeelen; sich Abbruch thun, zich van iets berooven; -brüchig, adj. broos; nadeelig; -brühen, v. a. broeien; -brüllen, v. a. afbrullen, -brommen, uitbrommen; v. n. s. brommend heengaan; -brunsten, v. n. niet meer loopsch zijn; ophouden met bronsten; -brüten, v. n. ophouden te broeden.

Ab//buden, v. a. kramen afbreken; -buhlen, v. a. aftroonen; fam. v. rec. door boeleering uitputten; -bürden, v. a. ontlasten; -büßung, f. afboeten, n.; -buttern, v. n. afkarnen.

Abc, n. Abé, alphabet, n.; -buch, n. -tafel, f. abéboek, n.; -bube, -schüler, -schütz, m. abéknaap, weetniet, m.; -bank, f. -lehrer, m. etc. abé-bank, f. -meester, m. etc.; -dar, n. abcdé, n.; abé-knaap, -meester, m.; -dieren, v. a. de muzieknoten naar letters opnoemen, -opzingen; -tute, f. tritonschelp, f.

Ab//conterfeien, v. a. uitschilderen; -copieren, v. a. over-, naschrijven; -dach, n. afdak, n.; -dachen, v. a. het dak afnemen; eene glooiing geven, hellend maken; eene kap op een muur zetten; -dächtig, adj. afhellend; -dämmen, -deichen, v. a. h. afdammen, afdijken; -dampfen, v. n. s. ver-, uitdampen; -dampfung, f. uitdamping, f.; -danken, v. a. u. n. s. afdanken, ontslag geven; ein Schiff abdanken, een schip afkeuren; -dankung, f. afdanking, f. ontslag, n.; -dankungsrede, f. afscheidsrede, lijkrede, f.; -dankungsschein, m. afscheidsbrief, m.; -darben, v. a. besparen; sich od. seinem Munde etw. abdarben, uit zijn mond sparen; -darren, v. a. behoorlijk eesten.

Ab//decken, v. a. ont-, afdek-

ken; de tafel afnemen; villen; -er, *m.* viller, *m.*; -erei, *f.* vilderij, *f.*; -erleder, *n.* sterfleder, *n.*

Abderit//isch, *adj. fig.* dom, onnoozel; -e, *m.* onnoozel mensch, *m.*; -englaube, *m*, blind vertrouwen, *n.*; -enstreich, *m.* domme handeling, *f.*

Abdic//ation, *f.* afstand, *m.*; vrijwillige opzegging *f.*; -iren, *v. a.* afstand doen, nederleggen.

Abdick//en, *v. a.* verdikken; *v. n. s.* diklijvig worden; -ung, *f.* verdikking, *f.*

Ab//dielen, *v. a.* met planken bevloeren; afschutten; -dienen, *v. a.* door diensten afbetalen; uitdienen; afnemen; -docken, *v. a.* afwikkelen; -donnern, *v. a.* met donderende stem afkondigen; *v. n.* ophouden te donderen; -doppeln, *v. a.* met dubbelen draad doornaaien; -dorren, *v. n s.* verdorren en afvallen; -dörren, *v. a.* droogen; -dörrung, *f.* opdrooging, *f.*; -draht, *m.* es, s, *pl.* -drähte, afschrabsel, *n.*; -drängen, *v. a.* afdringen; -dräuen, -drohen, door bedreiging afnemen; -verkrijgen; -drechseln, -drehen, *v. a.* afdraaien.

Ab//dreschen, *v. a.* u. *n.* afdorschen; eine Schuld abdreschen, eene schuld door dorschen afbetalen; *fig.* afrossen; -dringung, *f.* afpersing, *f.*; -druck, es, s, *pl.* -drücke, afdruk, *m.*; afdruksel, *n.*; *impr.* proefdruk, *m.*; trekker (van een geweer); -drucken, *v. a.* afdrukken; *v. n. s.* afgeven; -drücken, *v. a.* afdrukken; afpersen; afschieten; das drückt mir das Herz ab, dit verscheurt mij het hart; Jem. abdrücken, iem. omhelsen; *v. n. nav.* (vom Lande) afdrijven; van wal steken; -druckstange, *f.* trekker (aan een schietgeweer) *m*; -dudeln, *v. a.* neuriën; slecht voordragen; -dunkeln, *v. a.* eene donkere kleur geven; -dunsten, *v. n. s.* uit-, verdampen; -dünsten, *v. a.* doen uitdampen, -vervliegen; -dünstung, *f.* ver-, uitdamping, *f.*; -dupfen, *v. a.* afdroogen; -dursten, *v. n. s.* door dorst lijden; -ebenen, *v. a.* gelijk-, effen maken; -ebenung, *f.* gelijk-, effenmaking, *f.*

Abece, s. Abc, ꝛc.

Ab//ecken, *v. a.* de hoeken afnemen; van hoeken voorzien; -eichen, *v. a.* ijken; -eifern, (sich) *v. rec.* zich door ijver, drift afmatten; -eilen, *v. n. s.* wegijlen; -eisen, *v. a. h.* van ijs bevrijden; *v. n. s.* dooien.

Abel//e, *f.* -, *pl.* n, *bot.* Abeel, *m.*; -mosch, *m.* es, muskus korrels, *f. pl.*

Abend, *m.* s, *pl.* e, avond, *m.*; westen, *n.*; es ist noch nicht aller Tage Abend, de zaak kan slecht uitvallen; heilige Abend, avond voor een feestdag, dieses Land liegt gegen Abend, dit land ligt ten westen; zu Abend essen, das Abendbrod essen, des avonds eten, het avondeten gebruiken; -brod, -essen, *n.* -speise, *f.* avondeten, n.; -andacht, -arbeit, -dämmerung, *f.* -gebet, -mahl, *n.* ꝛc. ꝛc. avondgodsdienstoefening, *f.* -werk, *n.* -schemering, *f.* -gebed, -maal, *n. etc. etc.*; -lich, *adj.* u. *adv.* van den avond; westelijk; -gegend, *f.* -land, *n.* westelijke landstreek, *f.* avondland, *n.*; -länder, *m. pl.* -völker, *n. pl.* westersche volken; -ländisch, *adj.* westersch, westelijk; -punkt, *m.* westen. *n.*; -segen, *m.* -betrachtung, *f.* avondoverdenking, *f.* avondgebed, *n.*; -seite, *f.* westkant, *m.*; -weite, *f.* westerafstand, *m.*; -wind, *m.* westwind, avondwind, m.; -zirkel, *m.* avondgezelschap, *n.*

Abends, *adv.* des avonds.

Abenteuer, *n.* s, *pl.* -, geval, zonderling, vreemd voorval, *n.* gebeurtenis, *f.*; avontuur, *n.*; auf Abenteuer ausgehen, abenteuern, op avontuur uitgaan; -er, *m.* -in, *f.* avonturier, *m.* -ster, *f.*; -ig, -lich, *adj.* u. *adv.* avontuurlijk, wonderlijk, zonderling.

Aber, *conj.* maar, echter, doch; -doch, nogtans, oder-, of wel anders, -, *n.* maar, *n.*; -, *adv.* andermaal; tausend u. aber tausend, duizend en nog eens duizend; -acht, herhaalde ban, *m.* s. Reichsacht; -glaube(n), *m.* ns, bijgeloof, *n.*; -gläubig, -gläubisch, *adj.* u. *adv.* bijgeloovig; -mal, -mals, *adv.* andermaal, nogmaals; -malig, *adj.* herhaald; -namen, *m.* scheldnaam, *m.*; -raute, *f. bot.* averuit, *f.*; -saat, *f.* nazaaiing, *f.*; -sinn, *m.* es, stijfhoofdigheid, *f.*; -sinnig, *adj.* eigenzinnig; -witz, *m.* es, waanwijsheid, *f.*; -witzeln, *v. n. s.* waanwijs zijn; -witzig, *adj.* u. *adv.* waanwijs; buitensporig.

Ab//erkennen, *v. a.* bij vonnis ontzeggen; -ernten, *v. n.* inoogsten; *v. n. s.* den oogst eindigen; -eschern, *v. a.* afmatten; -essen, *v. a.* afeten; *v n. s.* eene spijs opeten; -fächeln, *v. a.* afwaaien; -fachen, *v. a.* in vakken verdeelen; schikken; -fädeln, -fädmen, -fädnen, *v. a.* afhalen; -fadenen, *v. a. mar.* afvademen; -fahren, *v. a.* u. *n. s.* afvaren, afrijden; *v. a.* eene schuld met rijden afdoen; *v. n.* vertrekken; *fig.* sterven; -fahrt, *f.* -, *pl.* en, afvaart, *f.* vertrek, *n.*; *fig.* dood, *m.*; -fahrtsflagge, *f.* afvaartsvlag, *f.*; -fahrtsgeld, *n.* reisgeld, *n.*; -fahrtsrecht, *n.* recht van verhuizing; -fahrtsschuß, *m.* schot van vertrek, *n.*; -fahrtszeit, *f.* tijd van vertrek, *m.*

Ab//fall, *m.* afval, *m.*; verval, *n.*; in Abfall kommen, in verval geraken; das ist ein großer Abfall, dit is een groot verschil; *mar.* afvalling, *f.*; -fallen, *v. n. s.* afvallen; afnemen; *mar.* afdrijven; der Wein fällt ab, de wijn slaat om, -wordt zuur; -fällig, *adj.* afvallig; -fallsröhre, *f.* afleidingspijp, *f.*

Ab//falzen, *v. a.* afschaven; -fangen, *v. a.* afvangen; *min.* onderschragen; afleiden (water *etc.*); den doodsteek geven; -fäseln, *v. n. s* rafelen; -fasern, *v. a.* (Bohnen) boonen aftrekken, -afhalen; -fassen, *v. n.* opstellen, vervaardigen, ontwerpen; iem. vatten; der Hund faßt den Hasen ab, de hond raamt den haas; Eisen abfassen, ijzer glad hameren; -fasser, *m.* s, *pl.* -, steller, *m*; -fassung, *f.* opstel, ontwerp, *n.*; -fasten, *v. n.* door vasten afboeten; (sich) *v. rec.* zich door vasten ver-

zwakken; =faulen, v. n. s. afrotten; =fäumen, ſ. abfeimen; =fechten, v. a. afvechten; v. rec. (zich) moede vechten; =federn, v. a. pluimen plukken; v. n. ruien; =feiern, v. a. mar. vieren; =feilschen, v. a. afhandelen, =feimen, v. a. afschuimen; abgefeimter Bösewicht, aarts-booswicht; =feinen, v. a. zuiveren, raffineeren; =fenstern, v. a. uitfensteren; =ferkeln, v. n. h. ophouden biggen te werpen.

Abfertig//en, v. a. afvaardigen, afzenden; fig. afschepen, wegzenden; =er, m. af-, verzender, expediteur, m.; =ung, f. afvaardiging, wegzending, f.

Ab//fetten, v. a. vet afscheppen; v. n. vet verliezen; =feuchten, v. a. de vochtigheid ontnemen; =feuern, v. a. u. n. afschieten, afvuren; auf Jemand abfeuern, op iem. schieten; het vuur laten uitgaan; =feuerung, f. afvuring, f.; =ficken, v. a. afwrijven; =fideln, v. a. slecht op de viool spelen; =fiedern, v. a. gruizen; =filzen, ſ. ausfilzen.

Abfind//en, v. a. bevredigen, voldoen, schadeloos stellen; sich mit einem abfinden, zich verstaan met iem.; met iem. afrekenen; =ung, f. betaling, voldoening, schikking, f.; =ungsgeld, n. geld, waarmede men iem. tevreden stelt; =ungsquantum, n. =ungssumme, f. som, volgens eene schikking betaald.

Ab//fingern, v. n. op de vingers aftellen; finnen, v. a. hameren, dun uitslaan; voorboren; =fischen, v. a. afvisschen; fig. afschoppen; =fitscheln, v. a. fam. door wrijven verslijten; =fitzen, v. a. met den sprengkwast glad maken; =flachen, ſ. =dachen; =flammen, v. a. (leer) met talk besmeren en dit boven het vuur laten intrekken; =flattern, v. n. s. wegfladderen; =flauen, =flauern, v. a. den gestampten erts afwasschen; =flaufaß, n. =flauherd, m. wasch-vat, n. -haard, m.; =flecken, v. n. vlekken; =fledern, v. a. afstoffen.

Abfleisch//en, v. a. afschaven (het vleesch); =eisen, =messer, n. schaafmes, n.

Ab//flenzen, v. a. den walvisch van zijn spek berooven; =fliegen, v. n. wegvliegen; =fließen, v. n. s. afvloeien, aflopen; voortvloeien; =flöhen, v. a. afvlooien; =flößen, v. a. doen afvloeien, afvlotten; =flöten, v. a. een deuntje op de fluit speelen; =flug, m. es, s, afvliegen, n.; =flügeln, v. a. van vleugels ontdoen; =fluß, m. es, pl. =flüsse, afvloeien, ontlasten, n.; ontlasting, helling, pijp, f.; =fodern, ꝛc. ſ. abfordern, ꝛc.; =fohlen, v. n. ophouden veulens te werpen; =folgen lassen, v. n. laten volgen, overgeven; =foltern, v. a. afpersen.

Abforder//n, v. a. afvorderen; op-, terugroepen; =ung, f. afvorderen, n.; terugontbieding, f.; =ungsbrief, m. =ungsschreiben, n. terugroepingsbrief, m.; =ungsrecht, n. terugroepingsrecht, n.

Abform//en, v. a. afgieten, afbeelden; van de leest nemen; =leisten, m. zekere leest, f.; =ung, f. afgieten, n. etc.

Ab//fragen, v. a. af-, uitvragen; uithooren; =fressen, v. a. afvreten, afeten; afknagen; =fröhnen, =frohnen, v. a. door heerendiensten betalen; =fuchteln, v. a. met het plat van den degen slaan; afranselen; =fügen, v. a. afvoegen, glad maken; =fühlen, v. a. door het gevoel ontdekken; man fühlt es dem Redner ab, daß ..., men gevoelt, als men den redenaar hoort, dat ...; =fuhre, f. vervoer, n. afvoer, m.

Abführ//arbeit, f. verfijnen, trekken, n.; =eisen, n. trekijzer, n.; =en, v. a af-, ver-, wegvoeren; in das Gefängniß abführen, in de gevangenis brengen; vom rechten Wege abführen, van den rechten weg afbrengen; eine Schuld abführen, eene schuld afdoen, voldoen; ein abführendes Mittel, een afdrijvend-, purgeer-, ontlastingsmiddel; sich abführen, zich wegpakken; =er, m. verfijner, m.; =tisch, m. trekbank, f.; =ung, f. wegvoeren, n.; med. purgeeren, ontlasten, n.; verfijnen, m.; =ungsmittel, n. ontlastings-, purgeermiddel, m.; =ungsweg, m. anat. afvoerweg, ontlaster m.

Ab//füllen, v. a. ten deele ledigen; v. n. ſ. abfohlen; =furchen, v. a. door voren afdeelen; afploegen; =füttern, v. a. afvoederen; het laatste voeder geven; volstoppen, zatmaken; =fütterung, f. voederen, n.; fig. pop. groot gastmaal, n.

Abgabe, f. afgaaf, afgave, afgifte, aflevering, f.; belasting, f.; =nfrei, adj. onbelast, tolvrij; =nfreiheit, f. vrijdom, vrijstelling van belasting; =nsystem, =nwesen, n. belasting-stelsel, -wezen, n.

Ab//gabeln, v. a. met eene vork afnemen; =gaffen, v. a. afkijken; gähren, v. n. uitgisten.

Ab//gang, m. vertrek, n.; com. verkoop, aftrek, m. vertier, n.; daling; vermindering, f.; Abgang finden, debiet hebben; in Abgang kommen, in onbruik geraken; verminderen; =gängeln, v. a. aan den leiband wegvoeren; =gängig, adj. ontbrekend, afnemend, =gängling, m. =gängsel, n. afval, m.; miskraam, misgeboorte, f.; =gänglich, adj. verkoopbaar; =gangsrechnung, f. com. tararekening, f.; =gäten, v. a. uitwieden; =gattern, v. a. afloeren; =gaunern, v. a. door list ontnemen; =geben, v. a. afgeven; opbrengen; afleveren; belasting betalen; sich mit etw. abgeben, zich met iets bezig houden; sich mit Jem. abgeben, zich met iem. inlaten; es wird Schläge abgeben, er zullen slagen vallen; es wird etw. abgeben, er zal wat gaande wezen.

Abge//droschen, adj. fig. dikwijls herhaald, flauw; =droschenheit, f. flauwheid, f.; =feimt, adj. doortrapt, slim; =funden, adj. toebedeeld; geschikt; =härtet, adj. gehard; =legen, adj. afgelegen.

Ab//gehen, v. n. afgaan; vertrekken, heengaan; com. goeden aftrek hebben; mit Tode abgehen, overlijden; es geht ihm nichts ab, het ontbreekt hem niets; ohne Streit abgehen, zonder strijd aflopen; v. a. die

Sohlen ablaufen, de zolen slijten; =geizen, *v. a.* door gierigheid sparen; =gelagert, *adj.* oud, belegen.

Abge//neigt, *adj.* ongenegen; =neigtheit, *f.* ongenegenheid, *f.*; =ordnete, *m.* afgevaardigde, *m.*; =redet, *adj.* afgesproken; =redeter Maßen, volgens afspraak; =sagt, *adj.* gezworen, verklaard; =sandte, *m.* afgezant, *m.*; =schiedenheit, *f.* afzondering, *f.*; =schmackt, *adj. fig.* smakeloos, ongerijmd; =schmacktheit, *f.* ongerijmdheid, *f.*; =spanntheit, *f.* matheid, zwakheid, *f.*; =standen, *adj.* verschaald; gestorven; =storbenheit, *f.* ongevoeligheid, *f.*; =zogenheit, *f.* afzondering, *f.*

Ab//gift, s. Abgabe; =gipfeln, *v. a.* aftoppen; =girren, *v. a. fig.* aflokken; =gittern, *v. a.* aftraliën; =glanz, *m.* afschijnsel, *n.*; =glätten, *v. a.* polijsten, glad maken; =gleichen, *v. a.* vereffenen; waterpas maken; =gleichstange, *f.* hefboom, *m.*; =gleichung, *f.* vereffening, *f.*; =gleichswage, *f.* ajusteerschaal, *f.*; =glimmen, *v. n. s.* uitglimmen; =glühen, *v. a.* doorgloeien; Wein abglühen, wijn met suiker heet maken; *v. n.* ophouden te gloeien; =glühung, *f.* gloeiendmaking, *f. etc.*; =gott, *m.* es, *pl.* =götter, afgod, *m.*; =gottanbeter, =götter, =götterer, *m.* afgodendienaar, *m.*; =götterei, *f.* afgoderij, *f.*; Abgötterei treiben, =göttern, *v. n.* afgoderij plegen; =göttin, *f.* afgodes, *f.*; =göttisch, *adj.* afgodisch; =gottsschlange, *f.* afgodsslang, *f.*; =gottsdienst, *m.* afgodendienst, *f.*

Ab//graben, *v. a.* afgraven; afleiden; =grämen, *v. rec.* van verdriet vergaan; =grasen, *v. a.* afgrazen; afweiden; afmaaien; =greifen, *v. a.* door aangrijpen verslijten; =grenzen, *v. a.* de grenzen aanwijzen; =grund, *m.* es, s, *pl.* =gründe, afgrond, *m.*; =gründen, *v. a.* uitschaven; =gründlich, *adj.* vol afgronden; =grünen, *v. n.* niet meer groenen; de groene kleur verliezen; =gucken, *v. a.* afkijken, afloeren; *v. rec.* (sich) zich moede kijken; =gunst, *f.* afgunst, wangunst, *f.*; =günstig, *adj.* af-, wangunstig; =gurgeln, *v. a.* de keel afsnijden; gorgelend voordragen; =gürten, *v. a.* ontgorden; =guß, *m.* es, *pl.* =güsse, afgieten; afgietsel, *n.*; waterzak, *m.*; =haaren, *v. a.* het haar afhalen; van de scheerwol ontdoen; *v. n.* verharen, het haar verliezen; =haben, *v. a.* medekrijgen; afhebben; den Hut abhaben, den hoed niet op hebben; *fig.* sein Theil abhaben, zijn portie hebben; =hadern, *v. a.* afpersen (door twisten).

Ab//häften, *v. a.* loshaken; =hageln, *v. imp.* ophouden te hagelen; *v. a.* afhagelen; =hägen, *v. a.* aftuinen, door eene haag afscheiden; =hagern, *v. n. s.* vermageren; =häkeln, *v. a.* los-, afhaken; =haken, *v. a.* afhaken; met een haak naar beneden halen; =halftern, *v. a.* den halster afdoen; =hallen, *v. n.* terugkaatsen; =halsen, *v. a.* den hals afsnijden; den halsband afdoen; =halten, *v. a.* af-, terughouden; den Gerichtstag abhalten, gerecht houden; ein Kind abhalten, een kind zijn gevoeg laten doen; =haltung, *f.* af-, terughouding, *f.*; houden, *n.*; =handeln, *v. a.* af-, verhandelen; tot stand brengen; einem etwas abhandeln, iem. iets afkoopen; etw. vom Preise abhandeln, iets van den prijs afdingen; etw. abhandeln, iets behandelen; =handen, *adj.* abhanden sein, =kommen, weg-zijn, -komen; =handlung, *f.* verhandeling, *f.*; =hang, *m.* helling, glooiing, *f.*; =hangen, *v. n.* hellen; afhangen; afhankelijk zijn.

Abhäng//en, *v. a.* afhangen, losmaken; =ig, *adj.* hellend; *fig.* afhankelijk; =igkeit, *f.* helling; afhankelijkheid, *f.*

Ab//hären, *v. a.* ontharen; =härmen (sich) *v. rec.* van verdriet vergaan; =harren, *v. n.* afwachten; =härten, *v. a.* harden; verharden; =härtung, *f.* harden, verharden, *n.*; =haschen, *v. a.* afgrijpen; *v. rec.* (sich) zich door jagen vermoeien; =hauben, *v. a.* (den valk) de kap afnemen; =hauchen, *v. a.* afblazen; zacht voortbrengen; =häufeln, *v. a.* in kleine hoopjes verdeelen; =häufen, *v. a.* in hoopen verdeelen; =häuteln, *v. a.* de fijne huid aftrekken; =häuten, *v. a.* de huid aftrekken, afstroopen; villen; schillen; *v. n.* vervellen; ruien; =heben, *v. a.* afnemen; aftillen; =hefteln, =heften, *v. a.* loshaken; =heilen, *v. n. s.* heelen en afvallen; *v. a.* heelen en doen afvallen; =heilung, *f.* genezing, f.; =heischen, *v. a.* afeischen; =helfen, *v. a.* af-, verhelpen, wegnemen; einer Schwierigkeit abhelfen, eene moeielijkheid uit den weg ruimen; einer Sache abhelfen, eene zaak gemakkelijk maken; dem ist nicht abzuhelfen, dat kan niet verholpen worden.

Ab//hellen, *v. a.* klaren; *v. rec.* (sich) klaar worden; =henken, *v. a.* afhangen; =herzen, *v. a.* liefkozen, omhelzen; =hetzen, *v. a.* afjagen; =heulen, *v. rec.* zich moede huilen, afhuilen; *v. a.* huilend voordragen; =hexen, *v. a.* af-, onttooveren; =hilfe, s. =hülfe; =hinken, *v. n. s.* weghinken; =hold, *adj.* ongenegen; =holz, *n.* gevelde hout, *n.* gekapte boomen, *m. pl.* houthak, *m.*; =holzen, *v. a.* (einen Wald) een bosch omhakken; =holzung, *f.* het vellen der boomen; =hören, *v. a.* hooren; af-, verhooren; =hörer, *m.* ondervrager, *m.*; =hörung, *f.* verhoor; afhooren, *n.*; =hub, *m.* †es, s, het afgenomene; overschot, *n.*; =hudeln, *v. a.* uitschelden; =huld, *f.* afkeer, tegenzin, *m.*; =hülfe, *f.* herstelling, *f.*; hulpmiddel, *n.*; einer Sache Abhülfe leisten, eene zaak verhelpen; =hüllen, *v. a.* onthullen; =hülsen, *v. a.* pellen; doppen; =hungern, *v. n. s.* uithongeren; =hüpfen, *v. n.* weghuppelen; =huren (sich), *v. rec.* zich door hoererij verzwakken; =husten, *v. a.* los-, uithoesten; *v. rec.* (sich) zich moede hoesten; =hüten, *v. a.* doen afwijden; =hütten, *v. a.* laten vervallen.

Aebich, =t, (abich, äbsch, epsch, abech) *adj.* u. *adv.* verkeerd, omgekeerd, aafsch; einem eine Aebichte geben, iem. eene oor-

veeg geven met de omgekeerde hand; -ten, v. a. op de verkeerde zijde kaarden.

Abietin, n. chem. harsachtige stof, f.

Abirr//en, v. n. s. afdwalen; -ung, f. afdwaling, f. fig. -ung des Verstandes, doling, afdwaling van het verstand; astr. schijnbare afwijking, f.; opt. verspreiding der lichtstralen.

Abiturient, m. es, pl. e, hij die de school, de akademie verlaat.

Ab//jagen, v. a. afjagen; door jagen afmatten; verkrijgen; v. n. (ein Abjagen halten) het jagen eindigen; -jammern, v. a. door gejammer erlangen; v. rec. (sich) vergaan van jammeren; -jauchzen, v. a. juichend verkondigen; -jochen, v. a. het juk afnemen; -kalben, v. n. uitkalven; -kälten, v. n. af-, verkoelen; -kanzeln, v. a. tegen iem. op den kansel uitvaren; fig. iem. berispen; -kappen, v. a. afkappen; de kap afnemen; fig. bits antwoorden; -kargen, v. a. gieriglijk uitzuinigen; -karten, v. a. bekonkelen, heimelijk afspreken; -kartung, f. bekonkeling, f.; -kasteien, v. rec. (sich) zich door kastijding verzwakken; -kauf, m. es, s, pl. -käufe, afkoop, m.; -kaufen, v. a. afkoopen; -käufer, m. -in, f. kooper, m. -ster, f.; -käuflich, adj. u. adv. koopbaar; afkoopbaar; -kehlen, v. a. de keel afsnijden, keelen; techn. ein Stück Arbeit abkehlen, de uitstekende lijsten aan iets aanbrengen.

Abkehr, f. afkeer, m.; -en, v. a. afkeeren; afborstelen, afvegen; v. rec. (sich) zich afwenden; -er, m. afveger, m.; -erin, f. afveegster, f.; -icht, n. veegsel, n.; -ig, adj. afkeerig, -ung, f. afwending, afkeering, f.; -schein, -zettel, m. ontslagbrief, m.

Ab//keifen, v. a. door gekijf erlangen; v. rec. (sich) zich moede kijven; -keilen, v. a. door een wig afzonderen; afronselen; -keltern, v. a. uitpersen; -ketten, v. a. van de keten doen; -keulen, v. a. met knodsslagen afzonderen; geducht slaan; -kichern, v. rec. (sich) zich door ginniken vermoeien; -kindern, v. n. ophouden kinderen te krijgen; -kippen, v. n. s. afglijden; -klaffen, v. n. gapen; -klagen, v. a. door klagen erlangen; -klammern, v. a. van de klemhaak losmaken; -klang, m. s, pl. -klänge, neven-, wanklank, m.; -klappen, v. a. nederslaan.

Abklär//en, v. a. klaren; -ung, f. klaring, f.; -ungsmittel, n. klaarmiddel, n.; -wasser, n. klaarwater, n.

Abklatsch, m. es, pl. -klatsche, impr. af-, indruksel, n. cliché, m.; -en, v. a. afdrukken, clicheeren; ein Kind abklatschen, een kind (met de vlakke hand) slaan; -ung, f. clicheeren, n.

Ab//klauben, v. a. afkluiven, afpluizen; -klecksen, v. a. slecht overschrijven; -kleiden, v. a. uitkleeden; (ein Zimmer) afschieten; -kleidung, f. ontkleeding, f.; scheidsmuur, m. beschot, n.; -klimpern, v. a. slecht spelen; -klingen, v. n. s. wegsterven; langzaam verdwijnen; -klitschen, s. abklatschen.

Ab//klopfen, v. a. afkloppen; uitslaan; -klügeln, v. a. wegredeneeren; -knallen, v. a. afschieten; v. n. ontploffen; -knappen, -knappern, v. a. afknappen; afknellen; -knapsen, v. a. afdrukken; afbreken; -knattern, v. n. s. uitknetteren; -knaupeln, v. a. afknabbelen; -knausern, v. a. afknibbelen; -kneifen, -kneipen, v. a. afknijpen; -knicken, v. a. afknakken; (ein Wild) den doodsteek geven; -knickern, s. knausern; -knien, v. a. u. v. n. s. door knielen verslijten; seine Strafe abknien, zijn straf knielende afboeten; -knippen, -knipsen, v. a. afpunten; wegknippen; -knirschen, v. a. knarrend afrukken; -knistern, v. a. knetterend; afzonderen; -kochen, v. a. u. n. s. afkoken; gaar koken; -kochsel, n. afkooksel, n.; -kochung, f. af-, gaarkoken, n.; -kohlen, v. a. met kool voorteekenen; -kollern, v. a. u. n. s. afrollen.

Abkomme, m. afkomeling, m.; -n, v. n. afkomen; in onbruik geraken; vom Wege abkommen, van den weg geraken; abkommen können, kunnen heengaan; von seiner Rede abkommen, den draad zijner gedachten kwijt raken; von seinem Plane abkommen, van zijn plan terugkomen; -n, n. vergelijk, n.; ein Abkommen mit Jem. treffen, eene schikking met iem. maken; -nschaft, f. nakomelingschap, f.

Abkömm//lich, adj. wat gemist kan worden; -ling, m. afkomeling, m. u. f.; -niß, f. verlaten gang, m.; vergelijk, n.

Ab//köpfen, v. a. afkoppen; -koppeln, v. a. ontkoppelen; -körnern, v. a. de korrels losmaken; -kosen, v. a. door vleierij erlangen; -krachen, v. n. s. krakend afspringen; -kramen, v. a. wegruimen; -krämpen, v. a. aftoomen; -kränkeln, -kränken, v. n. wegkwijnen, verzwakken; -kränken (sich), v. rec. door hartzeer verkwijnen; -krauten, v. a. wieden; -kreischen, v. a. krijschend voordragen; uitbraden, afschuimen; v. rec. (sich) zich moede krijschen; -kriechen, v. n. s. wegkruipen; -kriegen, v. n. fam. verkrijgen; zich iets op den hals halen; v. a. afkrijgen; -kriegen, v. a. vervoeren; -kritzeln, v. a. afroffelen; -kröschen, v. a. braden; klaren; -krusten, v. a. ontkorsten; -kugeln, v. a. met kogels afwerpen, tellen; afrollen.

Abkühl//en, v. a. u. v. n. s. af-, bekoelen; v. rec. (sich) zich ververschen, verkoelen; -faß, n. koelvat, n.; -rinne, f. koelpijp, f.; -trog, m. koeltrog, m.; -ung, f. af-, verkoeling, f.

Ab//kümmern, (sich) v. rec. door kommer verteerd worden; -kündigen, v. a. afkondigen; -kündigung, f. afkondiging, f.; -kunft, f. afkomst, f.; jur. vergelijk, n.; -küpfen, -kuppen, v. a. afpunten, toppen; -kürzen, v. a. af-, verkorten; -kürzung, f. af-, verkorting, f.; -lachen, (sich) v. rec. zich moede lachen; -lage, f. aflegging, f.; uitkoop van eene erfenis; ligplaats, f.; -lager, n. verblijfplaats, f. nachtkwartier, n.; -lagern, v. a. elders legeren; v. n. s. com. op stapel, in het entrepot zetten;

abgelagerter Wein, belegen wijn; *v. rec.* (**sich**) zich bij lagen, schichten nederzetten; **-lammen**, *v. a.* ophouden te lammeren; **-landen**, *v. n. s.* van land steken; **-lang**, *adj.* langwerpig; **-längen**, *v. a.* in de lengte uitgraven; bot vieren, schieten (een touw); **-laschen**, *v. a.* het hout merken.

Ablaß, *m.* **es**, *pl.* **läße**, waterloozing; aftapping (van wijn); waterpijp, sluis, *f.*; *theol.* aflaat, *m.*; **-brief**, **-kram**, **-krämer**, *m.* ꝛc. aflaat-brief, *m.* -kraam, *f.* -verkooper, *m. etc.* **-en**, *v. a.* af-, los-, uitlaten; afstaan, overgeven; **einen Teich ablassen**, een vijver afleiden; **den Zug ablassen**, den spoortrein doen vertrekken; **den Wein ablassen**, den wijn aftappen; **etw. vom Preise ablassen**, iets van den prijs laten vallen; *v. a.* ophouden, staken, uitscheiden; **von einer Sache ablassen**, van eene zaak afzien; **-horn**, *n.* schoenmakershoorn, *m.*; **-ung**, *f.* afleiding; aftapping; afzending, *f. etc.*; **-woche**, aflaatweek, *f.*

Ablativ, *m. gr.* zesde naamval der latijnsche spraakkunst, nemer, derver, *m.*

Ab//latten, *v. a.* de latten losmaken; **-lauben**, *v. a.* ontbladeren; afbladen; **-laubung**, *f.* ontbladering, *f.*; afbladen, *n.*

Ablauf, *m.* afloop, *m.*; **-en**, *v. a.* u. *n.* afloopen; **ablaufen lassen**, afwijzen; **sich die Hörner ablaufen**, uitrazen; **einem den Rang ablaufen**, iem. de loef afsteken; **-rinne**, *f.* spijgat, *n.*; **-röhre**, **-schleuse**, *f.* verlaatpijp, -sluis, *f.*; **-szeit**, *f. com.* vervaltijd, *m.*

Abläufer, *m.* ledige spoel, *f.*

Ab//laugen, *v. a.* af-, uitloogen; **-läugnen**, *v. a.* loochenen, ontkennen; **-läugnungseid**, *m.* zuiveringseed, *m.* **-läuterfaß**, *n.* loutervat, *n.*; **-läuterjunge**, *m.* ertswasscher, *m.*; **-läuterkiste**, *f.* louterkist, *f.*; **-läutern**, *v. a.* louteren; **-leben**, *v. n.* afleven, sterven; **-leben**, *n.* overlijden, sterven, *n.*; **-ledern**, *v. a.* het leer aftrekken; *pop.* afrossen; **-leeren**, *v. a.* afnemen, ledigen; **-legen**, *v. a.* afleggen, afnemen, afdoen; *impr.* (**eine Form**) distribueeren; **Nelken ablegen**, anjelieren afzetten; *v. n.* jongen werpen, kalven; *pop.* in stilte bevallen; **seinen Hut ablegen**, zijn hoed afzetten; **die Kinderschuhe ablegen**, de kinderschoenen ontwassen zijn; *mar.* **mit dem Schiffe ablegen**, op de reede gaan liggen; **-leger**, *m.* aflegger, *m.*; **-legespan**, *m. impr.* zetplankje, *n.*; **-legung**, *f.* aflegging *f.*; **-lehnen**, *v. a.* afwijzen, afweren; **-lehnen**, **-leihen**, *v. a.* (**einem etw.**) af-, ontleenen; **-lehnung**, *f.* afwering, weigering, wederlegging, *f.*; **-leiern**, *v. a.* slecht en eentoonig spelen, lezen, *etc.*; **-leisten**, *v. a.* van den leest doon; **sein Versprechen ableisten**, zijne belofte gestand doen.

Ableitung, *f.* afleiding, *f.*; **-skanal**, **-sgraben**, *m.* **-sröhre**, *f.* **-skunst**, *f. gr.* ꝛc. afleidingskanaal, *n.* -gracht, -buis, -kunde, *f. etc.*; **-sschirm**, *m.* scherm, *m.* met een afleider; **-ssylbe**, *f. gr.* afgeleide lettergreep, *f.*

Ablenkbar, *adj.* afwijkbaar; **-keit**, *f.* afwijkbaarheid, *f.*

Ablenk//en, *v. a.* afbrengen, afleiden, afkeeren, afwenden; *v. n.* eene andere richting nemen; **-ung**, *f.* afleiding, afwending, *f.*; **-ungsangriff**, *m. mil.* diversie, *f.*

Ab//lernen, *v. a.* leeren van; **ich lernte es ihm ab**, ik leerde het door het hem te zien doen; **-lesen**, *v. a.* af-, voorlezen; zich vermoeien met lezen; plukken, afsnijden, oprapen; **die Raupen von einem Baume ablesen**, een boom van rupsen zuiveren; **Trauben ablesen**, druiven plukken; **ein abgelesener Weinberg**, een wijnberg, waar alle druiven ingezameld zijn; **-leser**, *m.* **-leserin**, *f.* voorlezer, *m.* -in, *f.*; **-lesung**, *f.* lezen, *n.*; *mil.* aflezen, *n.*; **-leugnen**, f. **-läugnen**; **-lieferer**, *m.* afleveraar, m.; **-liefern**, *v. a.* af-, uitleveren; af-, overgeven; **-lieferung**, *f.* levering, af-, uitlevering, *f.*; **-liegen**, *v. n. s.* afliggen, verwijderd, afgelegen zijn; *v. a.* door liggen verslijten, verliezen: *v. rec.* (**sich**) door te lang blijven liggen verzwakken; **-listen**, *v. a.* aftroggelen; **-listung**, *f.* aftroggelen, *n.*; **-locken**, *v. a.* af-, ontlokken; **einem Thränen ablocken**, iem. tranen doen storten; **-lohnen**, *v. a.* (**einen**) iem. het loon betalen; iem. betalen en afdanken; **-lohnung**, *f.* betaling van het loon; afscheid, ontslag, *n.*; **-löschen**, *v. a.* uitblusschen, uitwisschen; **-löschung**, *f.* uitblussching, *f. etc.*

Ablö//sen, *v. a.* aflossen, afdoen, afsnijden, losmaken; *v. n.* losgaan; **-slich**, **-sbar**, *adj.* losbaar; **-slichkeit**, *f.* afkoopbaarheid, *f.*; **-sung**, *f.* aflossing (eener rente, der wacht), losmaking, *f.*; afzetting (van een lid); soldaten, die aflossen of afgelost worden.

Ab//löthen, *v. a.* het soldeersel losmaken; **-lügen**, *v. a.* door leugens ontkennen; aftrochelen; **-lugsen**, *v. a.* ontfutselen, aftroonen; **-machen**, *v. a.* af-, losmaken, afdoen; **eine abgemachte Sache**, eene afgedane zaak; **-magern**, *v. n. s.* vermageren; **-marken**, *v. a.* afpalen; **-markten**, *v. a.* afdingen; **-marsch**, *m.* afmarsch, aftocht, *m.*; **-marschiren**, *v. n. s.* afmarcheeren; **-martern**, *v. a.* afmartelen; door martelen afpersen; **-meiern**, *v. a.* een pachter afzetten; **-meischen**, *v. a.* behoorlijk roeren; met roeren ophouden; **-merken**, *v. a.* iem. iets afzien, afkijken; **-meßbar**, *adj.* meetbaar; **-meßbarkeit**, *f.* meetbaarheid, *f.*; **-messen**, *v. a.* afmeten; *fig.* **Sie können leicht abmessen**, gij kunt wel beseffen; **-messung**, *f.* afmeting, *f.*

Abmieth//en, *v. a.* afhuren; **-er**, *m.* huurder, *m.*; **-erin**, *f.* huurster, *f.*; **-ung**, *f.* afhuring, *f.*

Ab//misten, *v. a.* uitmesten; **-modeln**, *v. a.* afbeelden; boetseeren; **-moosen**, *v. a.* van mos zuiveren; **-mucken**, *v. a.* met gelijke munt betalen; afranselen: **-müden**, f. **ermüden**; **-müßigen**, *v. rec.* (**sich**) zich verledigen; **Zeit abmüßigen**, tijd afbreken; **-müßigung**, *f.* ledige tijd, *m.*; **-nähen**, *v. a.* af-, doornaaien; eene schuld door naaien

afdoen; =nahme, *f.* afneming, vermindering, verzwakking, *f.*; (eines Beines) afzetting, *f.*; (einer Rechnung) afhooren, nazien, *n.*; =narben, *v. a.* afschaven; =narbung, *f.* afschaven, *n.*; =nehmen, *v. a.* afnemen; minderen; aus etw. abnehmen, opmaken; (eine Rechnung) afhooren, nazien; (ein Kalb) van de koe wegnemen; (im Stricken) minderen; *v. n. h.* afnemen, dalen, verminderen; der Mond nimmt ab, de maan is aan het afnemen; =nehmer, *m. com.* kooper, kalant, *m.*; =nehmerin, *f.* koopster, *f.*; =nehmung, *f.* afneming, vermindering, *f.*

Ab//neigen, *v. a.* †afwenden, verwijderen; *v. rec.* (sich) hellen, neigen, zich buigen; =neigung, *f.* afwending; ongenegenheid, *f.* afkeer, *m.*; =nieten, *v. a.* losklinken; =nippen, *v. a.* aflepperen, afslurpen.

Abnorm, *adj.* onregelmatig, afwijkend; =ität, *f.* onregelmatigheid, uitzondering, *f.*

Ab//nöthigen, *v. a.* afpersen; =nutscheln, =nutschen, *v. a.* afzuigen; =nutzen, =nützen, *v. a.* af-, verslijten; =öden, *v. a.* (einen Wald) de boomen uit een bosch halen; =ödung, *f.* uithalen van boomen, *n.*

Abonn//ent, *m.* en, *pl.* en, inteekenaar; geabonneerde, *m.*; =iren, *v. rec.* (sich) inteekenen; zich abonneeren.

Abordnen, *v. a.* afvaardigen.

Abort, *m.* es, s, *pl.* =e, sekreet, *n.* bestekamer, *f.*

Abort//iren, *v. n. h.* voor den tijd baren, een miskraam hebben; =iv, *n.* s, *pl.* e, middel om eene ontijdige geboorte te doen plaats hebben; =us, *m.* miskraam, misgeboorte, ontijdige verlossing, *f.*

Ab//pachten, *v. a.* afpachten, in pacht nemen; =pachter, *m.* pachter, *m.*; =passen, *v. a.* afpassen, afmeten; *fig.* die Zeit abpassen, den tijd waarnemen; =peitschen, *v. a.* afzweepen; (einen) afrossen, geeselen; =pelzen, f. abprügeln; =pfänden, *v. a.* in beslag nemen; =pfändung, *f.* in beslag nemen, *n.*; =pfetzen, *v. a.* afknijpen; =pflöcken, *v. a.* afpinnen, afbakenen; =pflügen, f. abackern; =placken, =plagen, *v. a.* †afpersen; *v. rec.* (sich) zich afmatten; =platzen, *v. n. s.* afspringen; =plätzen, *v. a.* merken, teekenen; =plätzung, *f.* merken, *n.* (van te vellen hout); =plaudern, *v. a.* afpraten; =pochen, *v. a.* afkloppen; *fig.* f. abtrotzen; =prägen, *v. a.* afdrukken, afbeelden; =prallen, *v. n. s.* af-, terugstuiten; =predigen, *v. rec.* (sich) zich moede prediken; =prellen, *v. a.* doen terugstuiten; =protzen, *v. a. art.* van het affuit nemen; =prügeln, *v. a.* afrossen; =puffen, *v. a.* afslaan, afhalen; *pop.* met vuisten slaan; f. verpuffen; =putzen, *v. a.* afvegen, schoonmaken; (de kaars) snuiten; (den baard) scheren; (een muur) bepleisteren; (de boomen) uitsnoeien; =quälen, *v. a.* door kwellen verkrijgen; *v. rec.* (sich) zich kwellen; =quetschen, *v. a.* door kneuzen afrukken; =rädern, *v. a.* door raderen afzonderen; =raffeln, *v. a.* wegrapen.

Abraff//en, *v. a.* af-, wegrapen; das geschnittene Getreide abraffen, het afgemaaide graan bij zwaden vereenigen; =er, *m.* =erin, *f.* zwaden-maker, *m.* maakster, *f.*

Abrahamsbaum, *m.* kuischboom, *m.*

Ab//rainen, f. abmarken; =ranken, *v. a.* de ranken afnemen; =rasen, *v. a.* de graszoten afnemen; afweiden; *v. rec.* (sich) zich door razen uitputten; =rathung, *f.* afraden, *n.*; =rauchen, *v. n. s.* verdampen; =rauchschale, *f.* verdampingsschaal, *f.*; =raufen, *v. a.* uitrekken, uittrekken; =raum, *m.* es, s, puin, *n.* afbraak, *f.*; =räumen, *v. a.* weg-, opruimen; =räumer, m. opruimer, *m.*; =räumung, *f.* weg-, opruiming, *f.*; =raupen, *v. a.* van rupsen zuiveren.

Abrechn//en, *v. a.* afrekenen, aftrekken, korten; *fig.* das abgerechnet, dat uitgezonderd, dat niet medegerekend; *com.* gegen einander abrechnen, de balans opmaken, likwideeren; =er, *m.* afrekenaar, *m.*; =ung, *f.* afrekening, aftrekking, *f.*; auf Abrechnung, op rekening, in vermindering der rekening; =ungstag, *m.* dag van afrekening; *mil.* traktementsdag, *m.*

Ab//rechte, *f.* verkeerde zijde, *f.*; =rechten, *v. a.* door procedeeren verkrijgen; =rede, *f.* overeenkomst, afspraak, *f.*; Abrede nehmen, afspreken; der Abrede gemäß, volgens afspraak; in Abrede stellen, ontkennen; =reden, *v. a.* afspreken; afraden; =regnen, *v. imp.* u. *rec.* (sich) ophouden te regenen; =reiben, *v. a.* afwrijven; *v. rec.* (sich) afslijten; =reichen, *v. a.* af-, aanrijken; =reifen, *v. a.* de hoepels afdoen; *v. n.* rijpen; =reise, *f.* vertrek, *n.* afreize, *f.*; =reisen, *v. n. s.* vertrekken, afreizen; =reißen, *v. a.* u. *n. s.* afscheuren, afrukken; ein Gebäude abreißen, de schets, het plan van een gebouw ontwerpen; ein abgerissener Mensch, een haveloos mensch; =reißer, *m.* schetser; teekenaar, *m.*; =reiten, *v. a.* afrijden; *v. n. s.* wegrijden; *v. rec.* (sich) zich moede rijden; =rennen, *v. a.* u. *n. s.* afrennen; einem den Weg abrennen, iem. den weg afsnijden; =richten, *v. a.* africhten, vormen; schikken, juist zetten, richten; =richthammer, *m.* plethamer, *m.*; =richtstab, =richtstock, *m.* aanbeeld, *n.* om het staafijzer recht te maken; =richtung, *f.* africhting, schikking, *f.* *etc.*; =riechen, *v. a.* ruiken aan...; =rieseln, *v. n. s.* langzaam nedervloeien; afbrokkelen; =riffeln, f. riffeln.

Abrikose, f. Aprikose.

Ab//rinden, *v. a.* ontkorsten, schillen; =rindig, *adj.* holkorstig; =ringen, *v. a.* ontworstelen; =rinnen, *v. n. s.* afvloeien; =rispen, *v. n. s.* uitvallen; =riß, *m.* es, *pl.* sse, schets, teekening, *f.*; ontwerp, plan, *n.*; *fig.* ein kurzer Abriß, eene korte schets, een kort begrip; =ritt, *m.* af-, wegrijden, *n.*; =röthen, *v. a.* u. *v. n. s.* rood afverwen; =rücken, *v. a.* af-, wegschuiven, verplaatsen; =rudern, *v. n.* wegroeien.

Abruf, *m.* es, s, aan-, afkondiging; uit-, op-, terugroeping, *f.*; =en, *v. a.* af-, terug-, uitroepen; af- verkondigen;

-ungsschreiben, *n.* terugroepingsbrief, *m.*

Ab//rühren, *v. a.* roeren; beslaan; **abgerührte Eier**, beslagen eieren; **-runden, -ründen**, *v. a.* afronden, rondmaken; *arch.* afkanten, schuin bijwerken; **eine Figur abrunden**, eene figuur vlak opwerken; **-rundung**, *f.* afronding, afkanting, *f.*; **-rupfen**, *v. a.* aftrekken, afplukken; **-rupt**, *adj.* u. *adv.* plotseling, onverwacht; **-rüsten**, *v. a.* de stelling afbreken; **-rutschen**, *v. n. fam.* afglijden; met schande bedekt heengaan; *pop.* sterven; **-sacken**, *v. n. h.* de zakken afladen, wegnemen; *mar.* afzakken; *v. a.* ontladen, ontlasten; **das Getreide absacken**, de granen in zakken doen, zakken; **-sage, -sagung**, *f.* af-, opzegging, *f.*; **-sagen**, *v. a.* af-, opzeggen; herroepen; **ein abgesagter Feind**, een verklaarde vijand; **-sägen**, *v. a.* afzagen; **-salzen**, *v. a.* zouten.

Absatz, *m.* **es**, *pl.* **sätze**, afdeeling, paragraph, alinea, *f.*; *com.* vertier, *n.* aftrek, *m.*; hak, *m.* van een schoen; rustplaats, tusschenpoozing, *f.*; bergvlakte, *f.*; **ohne Absatz**, in eens; **-bogen**, *m.* boog, *m.* van een hiel; **-macher, -schneider**, *m.* hielhoutmaker, *m.*; **-draht**, *m.* **-holz**, *n.* ꝛc. hiel-draad, *m.* -hout, *n. etc.*

Ab//säubern, *v. a.* reinigen; **-saufen**, *v. n.* afdrinken, afzuipen; **-saugen**, *v. a.* afzuigen; door zuigen verzwakken; **-säugen**, *v. a.* zogen; spenen; **-schachteln**, *v. a.* met schaafstroo wrijven; **-schärfen**, *v. a.* scherpen, afsnijden; **-schärfmesser**, *n.* kantmes, *n.*, **-schatten**, *v. a.* silhouetteeren; **-schätzen**, *v. a.* schatten; **-schaum**, *m.* schuim, *n.*; *fig.* uitvaagsel, *n.*; **-scheiden**, *v. a.* afscheiden; *v. n.* verscheiden, sterven; **-scheu**, *m.* afschuw, afkeer, *m.*; **-scheuern**, *v. a.* afschuren; **-scheulich**, *adj.* afschuwelijk, afgrijselijk; **-scheulichkeit**, *f.* afschuwelijkheid, *f.*; **-schichten**, *v. a.* in lagen zetten; **-schieben**, *v. a.* afschuiven, afwerpen.

Abschied, *m.* afscheid, *n.*; verlofbrief, pas, *m.*; paspoort, ontslag, *n.*; **den Abschied nehmen**, zijn ontslag nemen; **-saudienz**, *f.* **-sbesuch, -brief**, *m.* **-skarte**, *f.* ꝛc. afscheids-audientie, *f.* -bezoek, *n.* -brief, *m.* -kaartje, *n. etc.*; **-sgesuch**, *n.* verzoek *n.* om ontslag; **-stag**, *m.* dag *m.* van vertrek, dag van ontslag; **-szeit**, *f.* tijd *m.* van het vertrek.

Ab//schiefern, *v. a.* platen afnemen; *v. rec.* (**sich**) afschilferen; **-schielen**, *v. a.* afloeren; **-schienen**, *v. a. chir.* de schenen, spalken afnemen; ter dege spalken; met ijzeren banden beslaan; afmeten; **-schiener**, *m.* meter, *m.*; **-schießen**, *v. a.* afschieten; **einen abschießen**, nader bij het wit schieten; *v. n. s.* afschieten, afstorten; verschieten; **eine abgeschossene Farbe**, eene verschotene kleur; **-schiffen**, *v. n. s.* afvaren, uitloopen; *v. a.* afschepen; **-schildern**, *v. a.* af-, uitschilderen; **-schilderung**, *f.* afschildering, *f.*; **-schinden**, *v. a.* afvillen; *v. rec.* (**sich**) zich dood werken; **-schirren**, *v. a.* af-, onttuigen; **-schlachten**, *v. a.* slachten; *v. n.* ophouden met slachten.

Abschlag, *m.* **es, s**, *pl.* **schläge**, afslag, *m.*; korting, *f.*; afslaan, *n.*; afval, *m.*; **auf Abschlag**, op rekening; matrijs, *f.*; **-eisen**, *n.* hakmes, *n.*; **-en**, *v. a.* afslaan, afhouden, afweren; **eine Brücke, ein Bett abschlagen**, een brug, een bed afbreken; **sein Wasser abschlagen**, wateren; *v. n. h.* afslaan, verminderen; **das Brod schlägt ab**, het brood slaat af; **er schlägt mit seiner Waare ab**, hij geeft zijn koopwaren voor minderen prijs; **-sanleihe**, *f.* leening, *f.* bij aflossing; **-szahlung**, *f.* betaling op rekening; **-ung**, *f.* afslaan; omhakken, *n.*; weigering, *f.*

Abschläg//ig, *adj.* **-ige Antwort**, *f.* weigerend antwoord, *n.*; **-lich**, *adj.* u. *adv.* op rekening, in mindering.

Ab//schlämmen, *v. a.* uitmodderen; **-schleichen**, *v. n. s.* wegsluipen; **-schleifen**, *v. a.* afslijpen; **-schleifen**, *v. a.* afslepen; **-schleifer**, *m.* slijper, *m.*; **-schleifsel**, *n.* afslijpsel, *n.*; **-schleimen**, *v. a.* van slijm zuiveren; afschuimen; **-schlendern**, *v. n. s* wegslenderen; **-schließen**, *v. a.* afsluiten, sluiten; **-schluß**, *m.* **sses**, *pl.* **-schlüsse**, sluiting, afsluiting, *f.*; **-schmarotzen**, *v. a.* door tafelschuimen erlangen; **-schmatzen**, *v. a.* herhaaldelijk kussen; **-schmausen**, *v. a.* afeten; iem. in den grond helpen door bij hem te smullen; *v. n.* het maal eindigen; **-schmecken**, *v. a.* smaken aan ...; **-schmierer**, *m.* slechte afschrijver, *m.*; **-schmutzen**, *v. a.* afverwen; vuil afgeven; *v. a.* besmetten, bekladden, afsmetten.

Ab//schnappen, *v. n. s.* toespringen; *v. a.* toeslaan; **-schnellen**, *v. a.* ontspannen, schieten; *v. n.* losschieten; **-schnippeln, -schnippern, -schnipsen**, *v. a.* afsnijden; **-schnitt**, *m.* **es, s**, *pl.* **e**, afdeeling, afsnijding, *f.*; segment, *n.*; *poet.* cesuur, *f.*; paragraaph, *m.*; **-schnitzel**, *n.* afsnijdsel, afknipsel, *n.*; **-schnitzen**, *v. a.* afsnijden, uitknippen; **-schnüren**, *v. a.* los-, afbinden; **-schnurren**, *v. a.* afbedelen; *v. n. s.* wegsnorren; **-schocken**, *v. a.* bij zestigtallen aftellen.

Abschoß, *m.* **sses**, naschatting, *f.*; **-pflichtig**, *adj.* verplicht naschatting te betalen; **-recht**, *n.* recht van naschatting.

Ab//schrägen, *v. a.* schuinen; **-schrägung**, *f.* schuinen, *n.*; helling, *f.*; **-schrecken**, *v. a.* afschrikken; schrik aanjagen; door schrik verkrijgen; *v. rec.* **sich abschrecken lassen**, afgeschrikt worden; **einen Fisch abschrecken**, een visch met azijn begieten.

Abschreib//egebühr, *f.* **-egeld**, *n.* kopierloon, *n.*; **-en**, *v. a.* afschrijven, kopieeren, in het net schrijven; **die Federn abschreiben**, de pennen verslijten; *fig.* **sich fast die Finger abschreiben**, zijne vingers bijna lam schrijven; **seine Schuld abschreiben**, door af te schrijven eene schuld afdoen; met afschrijven verdienen; *com.* afschrijven; afboeken; **-er**, *m.* **-erin**, *f.* afschrijver, *m.* afschrijfster, *f.*; letterdief, *m.*; **-erei**, *f.* beroep *n.* van afschrijven; pennelikkerij; letterdieverij, *f.*; **-ung**, *f.*

afschrift, *n.* kopij, *f.*; afschrijven, *n.*

Ab//schreien, *v. a.* afschreeuwen; door schreeuwen vermoeien; door veel schreeuwen erlangen; *v. rec.* (sich) zich moede schreeuwen, zich overschreeuwen; =schreiten, *v. a.* met schreden afmeten; *v. n. s.* afgaan, afwijken; =schriftlich, *adj.* u. *adv.* in afschrift; =schröpfen, s. schröpfen; =schrote, *f.* breekbeitel, *m.*; =schroten, *v. a.* af-, nederlaten (een vat); besnoeien; afbaarden; =schürfen, *v. a.* de roof losmaken; =schuß, *m.* sses, *pl.* =schüsse, waterval, *m.*; helling, *f.*; =schüssig, *adj.* hellend, steil; =schüssigkeit, *f.* steilte, steilheid, *f.*; =schwächen, *v. a.* verzwakken.

Ab//schwärmen, *v. n. s.* u. *h.* ophouden te zwermen; *v. rec.* (sich) zich moede zwermen; =schwarten, *v. a.* de zwoerd afdoen; =schwatzen, *v. a.* door praten verkrijgen; afpraten, bepraten; afspreken; =schwärzen, *v. a.* behoorlijk zwart verwen; *v. n.* zwart afverwen; =schwefeln, *v. a.* door-, ontzwavelen; =schweifen, *v. a.* afspoelen; rond uitsnijden; *v. n. s.* afwijken; afdwalen van; zich verwijderen; =schweifung, *f.* afwijking, afdwaling, uitwijding, *f.*; =schwelgen, *v. rec.* (sich) zich door zwelgerij verzwakken; =schwemmen, *v. a.* afdrijven, afspoelen; =schwenken, *v. a.* afspoelen; *mil.* zwenken; =schwimmen, *v. n. s.* af-, wegzwemmen; *v. rec.* (sich) zich door zwemmen afmatten; =schwindeln, *v. a.* door zwendelarij erlangen; =schwinden, *v. n. s.* uitteren; =schwingen, *v. a.* afzwaaien; *v. rec.* (sich) afspringen; =schwirren, *v. n. s.* wegsnorren; =schwitzen, *v. a.* door zweeten verdrijven; -boeten; *v. rec.* (sich) zich door zweeten afmatten; =schwung, *m.* afsprong, *m.*; =sehbar, *adj.* u. *adv.* afzienbaar, -lijk.

Absehen, *v. n.* afzien; es auf etw. abgesehen haben, op iets doelen; die Gelegenheit absehen, de gelegenheid waarnemen; *fig.* von etw. absehen, abstraheeren davon abgesehen, afgezien daarvan; Jem. etw. an den Augen absehen, aan iemands oogen kunnen zien; =, *n.* bedoeling, *f.* oogmerk, *n.*; *art.* vizier, *n.*; *astr.* diopter, *m.*

Ab//seide, *f.* floretzijde, *f.*; =seifen, *v. a.* met zeep afwasschen; =seigen, =seihen, *v. a.* doorzijgen; =seigern, *v. a.* loodrecht graven; *techn.* uitzijgen; =seite, *f. arch.* achterzijde, keerzijde, *f.* achtergevel, *m.*; =seiten, *adv.* van den kant van, van wege; =seitig, *adj.* afgelegen, zijdelingsch; =seits, *adv.* ter zijde, afgezonderd; abseits des Weges, van den weg af; =senden, *v. a.* af-, verzenden; =sender, *m.* =senderin, *f.* afzender, *m.* afzendster, *f.*; =sendung, *f.* ver-, afzending, afvaardiging, *f.*; =sendungstag, *m.* dag van afzending, verzenddag, *m.*; =senken, *v. a.* laten zinken; afleggen; verdiepen; =senker, *m.* aflegger, *m.* afzetsel, *n.* loot, *f.*

Absetz//en, *v. a.* u. *n.* afzetten; afwerpen; *impr.* zetten; es setzt Schläge ab, er vallen slagen; ohne abzusetzen, in eenen adem, in eene teug; es wird was absetzen, daar zal iets op komen; =er, *m. com.* vertierder, warenafzetter, *m.*; *impr.* letterzetter, *m.*; =füllen, =kalb, *n.* ꝛc. gespeend veulen, -kalf, *n. etc.*; =tisch, *m.* aanrecht-, strijktafel, *f.*; =ung, *f.* ontzetting, ophouding, *f.*; *impr.* zetten, *n.*

Absicht, *f.* oogmerk, *n.* bedoeling, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* opzettelijk, met opzet; =los, =slos, *adj.* u. *adv.* zonder opzet; =svoll, *adj.* u. *adv.* vol bedoelingen.

Absinth, *m.* s, *pl.* e, s. Wermuth.

Absitzen, *v. n. h.* afzitten, verwijderd zitten van; *v. n. s.* afstijgen; vom Pferde absitzen, van het paard stijgen; *v. a.* (eine Schuld) afdoen door gevangen te zitten; (Kleider) met zitten verslijten.

Absold, *m.* es, *pl.* e, overschot, *n.* rest *f.* van het loon; afbetaling; =en, *v. a.* het loon geven en wegzenden.

Absolut, *adj.* u. *adv.* volstrekt, bepaald, absoluut; =ion, *f.* vrijspraak, kwijtschelding, vergeving, absolutie, *f.*; =ismus, *m.* absolutisme, *n.*; =ist, *m.* en, *pl.* en, absolutist, *m.*; =istisch, *adj.* onbeperkt, volstrekt; absolutistische Ansichten, gevoelens van een absolutist.

Absolviren, *v. a.* vrijspreken, kwijtschelden, de absolutie geven; eindigen, afmaken, voltooien.

Absonder//bar, *adj.* u. *adv.* scheidbaar, wat afgezonderd kan worden; =lich, *adj.* scheidbaar; =lich, *adj.* u. *adv.* bijzonder, zonderling, zeldzaam; =lichkeit, *f.* zonderlingheid, wonderlijkheid, vreemdheid, *f.*; =n, *v. a.* afzonderen, scheiden; *med. anat.* afzetten; =ung, *f.* afzondering; abstractie, *f*; =ungsgefäß, =ungsvermögen, *n.* ꝛc. afzonderingsvat, -vermogen, *n. etc.*; =ungsstrich, *m. gr.* scheidingslijn, *f.* dwarsstreepje, *n.*; =ungszeichen, *n. gr.* scheidteeken, *n.* komma, *f.*

Ab//sonnig, *adj.* u. *adv.* niet door de zon verlicht; =sorbiren, *v. a.* in-, opzuigen, opslorpen, absorbeeren; =sorgen, *v. rec.* (sich) zich door zorgen uitputten; =spänen, *v. a.* spenen; =spannen, *v. a.* uit-, ontspannen; =spänstig, *adj.* u. *adv.* afkeerig; =spänstig machen, aftrekken; =spänstig werden, iemands partij verlaten; =sparen, *v. a.* uit zijn mond sparen; =speisen, *v. a.* spijzigen; *fig.* paaien; *v. n.* den maaltijd eindigen; =spenstig, s. abspänstig; =spitzen, *v. a.* afpunten; =sprechen, *v. a.* ontzeggen; afspreken; uitspraak doen; =sprecher, *m.* tegenspreker, *m.*; =sprecherisch, *adj.* voorbarig oordeelend.

Ab//spreizen, *v. a.* onderstutten; =sprengen, *v. a.* doen springen; wegrennen; =sprießen, *v. n. s.* afkomen; =sproß, *m.* sses, *pl.* e, =sprößling, *m.* afstammeling, *m.* u *f.*; =sprossen, *v. n.* afstammen; =sprung, *m.* afspringen, *n.*; zijsprong, *m.*; *fig.* afwijking; das ist ein großer Absprung, dat is een groot verschil; =sprungswinkel, *m. geom.* terugstralings-hoek, *m.*; =spuler, *m.* garenwinder, *m.*; =spülicht, *n.* spoelwater, spoelsel, *n.*;

=stählen, v. a. verstalen; =stämmen, v. a. (den stam) afhakken; =stammung, f. afstamming; gr. woordafleiding, f.; =stand, m. afstand, m.; fig. verschil, n.; =ständig, adj. dor, droog; =statten, v. a. verrichten, voldoen; Dank abstatten, dank betuigen; einen Besuch abstatten, een bezoek afleggen; =stattung, f. aflegging, (dank-) betuiging, f.; =stäupen, v. a. geeselen; =stecheisen, n. smalle spade, f.; =stechen, v. a. over-, afsteken; =stecher, m. s, pl. =, uitstapje, n.; einen Abstecher machen, een uitstapje, een zijtoertje maken; =stechgrube, f. afvloeiingspijp, f.; =stechmesser, m. mes waarmede de koeien etc. doodgestoken worden; =stechpflug, m. afsteekploeg, m.; =stechstachel, m. keerstang, f. afsteker, m.; =stechung, f. afsteken, contrasteeren, n.; techn. afloopgat, n.; =steckeisen, n. steekijzer, n.; =steckleine, =steckschnur, f. meetsnoer, n.; =stecklinie, f. richtlijn, f.; =steckpfahl, =steckstab, m. piketpaal, m.; =stehen, v. n. s. u. h. afstaan; afstand doen, afzien; op een afstand staan; fig. dorren; afvallen; =stehlen, v. a. ontstelen; fig. afloeren; =steifen, v. a. stijf maken; stutten; v. n. stijf worden.

Absteig//en, v. n. s. afstijgen; afdalen; =equartier, n. verblijf, n.; =ung, f. afdaling, f.; astr. descensie, daling, f.

Ab//stellen, v. a. weg-, nederstellen, afzetten; fig. afschaffen; =stellung, f. fig. afschaffing, f.; =stich, m. het afgestokene; patroon, n.; fig. kontrast, n.; afsteken, n. (der kleuren); =stimmen, v. a. mus. lager stemmen; stemmen; af-, overstemmen; v. a. niet overeenstemmen; =stimmig, adj. wanluidend.

Abstinenz, f. onthouding, f.

Ab//stochern, v. a. af-, uitpeuteren; =stöckeln, v. a. afleggen; door aflegging voortplanten; =stocken, v. a. afleggen; Bienen abstocken, een nieuwen korf maken voor bijen; =stoppeln, v. a. met moeite nalezen.

Abstoß, m. es, pl. stöße, afstooten, n. (van een muur); vertier, debiet, n. aftrek, m.; =en, v. a. afstooten; abstoßendes Aeußere, terugstootend uiterlijk; das Herz abstoßen, het hart breken; =baum, m. schaafboom, m.; =messer, n. schaafmes, n.; =ung, f. afstooting; terugstuiting, f.; =ungskraft, f. veerkracht, f.; =ungszeichen, n. mus. afstootingsteeken, staccato, n.

Ab//strahiren, v. a. aftrekken; v. n. (von etw.) afzien van iets; =strakt, adj. afgetrokken; =straktion, f. aftrekking, afgetrokkenheid, f.; =streichen, v. a. afstrijken; afstroopen; geeselen; v. n. s. u. h. wegsluipen; =strich, m. afgestrekene, n.; schuim, n.; =stufen, v. a. afdeelen; fig. schakeeren; =stufung, f. schakeering, f.; trapsgewijze opklimming, f.; gradatie, f.; =stülpen, v. a. neerlaten, laten vallen; =sturz, m. af-, nederstorting; steilte, f.; =stutzen, v. a. afknotten; aftoppen; kortooren, kortstaarten; =sud, m. es, e, pl. =sude, afkooksel, n.

Absurd, adj. ongerijmd; =ität, f. ongerijmdheid, f.

Absüß//en, v. a. zoeten, zoet maken; =kessel, m. =wanne, f. zuiver-ketel, m. -kuip, f.

Abt, m. es, pl. Aebte, abt, m.; =ei, f. abdij, f.; =eilich, adj. tot de abdij behoorende.

Ab//tafeln, v. n. den maaltijd eindigen; =täfeln, v. a. met hout beschieten; =tanzen, v. a. afdansen; v. rec. (sich) zich moede dansen; =tauschen, v. a. ruilen; =teufen, v. a. graven; =theilung, f. afdeeling, f.; =theilungszeichen, n. gr. afscheidingsteeken, n.; impr. deelingsteeken, n.

Abthun, v. a afdoen; eine Sache abthun, eene zaak schikken, eindigen, afdoen; die Larve abthun, het masker afnemen; jur. uitmaken, bepleiten; ein Thier abthun, een beest afmaken; v. n. h. zich losmaken, ontdoen; sich seines Glaubens abthun, zijn geloof verzaken, afzweren.

Aebt//in, =issin, f. abdis, f.; =lich, adj. wat den abt, de abdis, de abdij aangaat.

Ab//tilgen, v. a. uitdelgen; =toben, v. a. uitrazen; =tödten, v. a. dooden; kastijden; =tödtung, f. dooding; kastijding, f.; =traben, v. a. wegdraven; =trag, m. es, s, pl. =träge, fig. af-, voldoening, f.; einen Abtrag thun, iem. afbreuk doen; =tragen, v. a. af-, wegdragen; verslijten; afbetalen; =tragung, f. voldoening, f. etc.; =trauern, v. n. den lichten rouw dragen; =treiben, v. a. af-, wegdrijven; ein Gehölz abtreiben, een bosch uithakken; metalen zuiveren; =treibeherd, m. afdrijfhaard, m.; =treten, v. a. aftreden, afstand doen van; fig. einem etw. abtreten, iem. iets afstaan; =tretung, f. aftreding, f.; afstand, m.; vertrek, n.; =trieb, m. es, s, pl. e, omhakken, n. (van een bosch); geveld hout, n.; =tritt, m. es, s, pl. e, aftreding, f.; trap, m.; heimelijk gemak, sekreet, n. bestekamer, f.; fig. afstand, m.; seinen Abtritt nehmen bei Jemand, zijn intrek nemen bij iem.; heengaan, vertrekken; =trittsgeld, n. geld, waarvoor men afziet van . . .; =trittspredigt, f. afscheidspreek, f.; =trittsgrube, f. =trittsräumer, m. sekreet-put, f. -ruimer, m.

Ab//trotzen, v. a. door bedreigingen afpersen; =trumpfen, v. a. aftroeven; fig. iem. de volle laag geven; =trünnig, adj. u. adv. afvallig; =trünnigkeit, f. afvalligheid, f.; =tummeln, v. a. (een paard) door rijden vermoeien; v. rec. (sich) zich door springen, huppelen etc. vermoeien; =urtheilen, v. a. bij vonnis ontnemen; v. n. een eindvonnis uitspreken; voorbarig ordeelen; =verdienen, v. a. aanverdienen, met werken verdienen; eine Schuld abverdienen, eene schuld met werken afdoen; =verdienung, f. het afdoen, aanverdienen, n.; =verlangen, v. a. afvorderen; =vieren, v. a. vierkant maken; =wackeln, v. a. afwiggelen, fig. afrossen; v. n. s. wegwaggelen; =wägen, v. a. af-, overwegen; waterpas maken; =walken, v. a. afwalken; fig. afrossen; =wamsen, v. a. afranselen; =wandelbar, adj. gr. verbuigbaar; ver-

voegbaar; =wandeln, v. a. verbuigen; vervoegen; =wandlung, f. verbuiging; vervoeging, f.; =wandern, v. n. weggaan; =warten, v. a. afwachten; bezorgen; oppassen; seine Geschäfte, sein Amt abwarten, zijne zaken, zijn ambt waarnemen; =wartung, f. afwachting, verpleging, oppassing, f.; =wärts, adv. benedenwaarts, naar beneden; stromabwärts fahren, stroomafwaarts varen, afvaren; afrijden; =wässern, v. a. het water afleiden van . . .

Abwechsel, m. s, pl. =(e)lung, f. afwisseling; verscheidenheid, f.; =n, v. n. h. afwisselen, veranderen; v. a. (van iem.) inwisselen; =nd, adj. u. adv. afwisselend, veranderlijk, ongestadig; =ungsweise, adv. beurtelings, afwisselend.

Abweg, m. es, pl. e, zijweg, dwaalweg, m; auf Abwege gerathen, een verkeerden weg inslaan; auf Abwege führen, van den rechten weg afbrengen; =ig, adj. zijwegen hebbende; =s, adv. † van den weg af; =sam, adj. u. adv. afgelegen; doorsneden van zijwegen.

Ab//wehr, f. tegenstand, m.; het afweren, n.; =wehren, v. a. afweren, weerstand bieden; wer kann abwehren, wie kan beletten; =wehrmittel, n. voorbehoedmiddel, afwerend middel, n.; =weichen, v. n. s. (weichte ab, abgeweicht) afweeken; v. a. losweeken; v. n. s. (wich ab, abgewichen) afwijken; fig. afdwalen (van het onderwerp); verschillen (van elkander); im abgewichenen Jahr, in het afgelopen jaar; =weichung, f. afwijking, f.; =weichungstafel, f. tafel der afwijkingen; =weifen, v. a. afhaspelen; =weinen, v. a. door weenen afboeten; v. rec. (sich) zich moede weenen; =weisestock, (stein) m. schut-, hoekpaal, m.; =weißen, v. n. wit afgeven; v. a. witten; =welken, v. a. doen verdorren; v. n. s. verwelken; =wendig, adj. afkeerig.

Abwes//end, adj. u. adv. afwezig; verstrooid; =enheit, f. afwezigheid, f.

Abwisch//en, v. a. poetsen; fig afranselen; =wickeln, v. a. af-, loswikkelen; =wirken, v. a. aftrekken; doorkneten; afweven; =wittern, v. imp. uitdonderen; v. n. s. op den reuk najagen; =wuchern, v. a. ontwoekeren; =würdigen, v. a. verlagen; =wurf, m. afwerpen, n.; winst, f.; =wurzeln, v. a. ontwortelen; =würzen, v. a. kruiden; =wüthen, v. rec. (sich) zich door woeden verzwakken; =zahlen, v. a. afbetalen, voldoen; fig. fam. doorhalen, hekelen; =zählen, v. a. aftellen; fig. das läßt sich an den Fingern abzählen, dat laat zich aan de vingers natellen; =zahnen, v. n. de laatste tanden krijgen; =zanken, v. a. door twisten afpersen; v. rec. (sich) zich moede twisten; =zäunen, v. a. omtuinen; =zausen, v. a. aftrekken; heen en weertrekken; =zehren, v. a. u. n. uitteren, vermageren; =zehrung, f. tering, f.; =zeichen, n. kenteeken, n.; =zerren, v. a. aftrekken, afscheuren.

Abzieh//blase, f. destilleerketel, m.; =eisen, n. trekijzer, n.; =en, v. a. aftrekken, afhalen; (dranken) overhalen; afschaven; (de huid) afstroopen; (den hoed) afnemen; (amandelen) schillen, pellen; (een mes) aanzetten, slijpen; (gewicht) ijken; v. rec. (sich) zich moede trekken; v. n. s. weggaan; leer abziehen, met ledige handen vertrekken; =er, m. aftrekker, aftrekkende spier, f.; =feile, f. fijne vijl, f.; =muskel, m. aftrekkende spier, f.; =stein, m. oliesteen, m.; =zahl, f. af te trekken getal, n; =zeug, n. destilleertoestel, n.

Ab//zielen, v. a. u. n. doelen, bedoelen; =zirkeln, v. a. afmeten; =zucht, f. riool; afstammend ras, n.

Abzug, m. aftocht, m. vertrek, n.; aftrek, m. korting, f.; trekker, m. van een geweer; riool, n.; trechter, m.; impr. proefblad, n.; =sbogen, m. proefblad, n.; =sfaß, n. schepvat, n.; =sfreiheit, f. vrijheid om te vertrekken; =sgraben, m. tochtsloot, n.; =srecht, n. recht tot heffing der belasting wegens vertrek; =szeit, f. vertrektijd, m.

Ab//zwacken, v. a. afdringen; =zwecken, (auf) v. a. u. n. doelen, bedoelen; =zwirnen, v. a. aftwijnen.

Acacie, f. acacia, f.; =nbaum, m. =nholz, n. acacia-boom, m. -hout, n.

Academie, f. Akademie.

Accent, m. s, pl. e, accent, n. uitspraak, f.; =uation, f. wijze van betoonen, n.; =uiren, v. a. betoonen, accentueeren.

Accept, m. es, s, pl. e, =ation, f. aanneming, f.; com. acceptatie, f.; =ant, m. en, pl. en, aannemer; com. acceptant, m.; =iren, v. a. com. accepteeren.

Acceß, m. es, pl. e, toegang, m.; =ist, m. surnumerair, m.; =it, m. accessit, n. [jes, pl.

Accidenzien, pl. buitenkans-

Accis//e, f. accijns, m. belasting, f.; =amt, n. =expedition, =stube, f. accijnskantoor, n.; =bar, adj. aan accijns onderworpen; =einnahme, f. ontvangst van den accijns; =einnehmer, m. =freiheit, f. ꝛc. accijns-ontvanger, -vrijheid, f. etc.

Accord, m. es, pl. e, accoord, n.; =iren, v. a. overeenkomen, accordeeren.

Accurat, adj. u. adv. nauwkeurig, juist, stipt; =esse, f. stiptheid, f. etc.

Accusativ, m. gr. aanklaager; vierde naamval, m.

Ach, interj. ach, och! [m.u.n.

Achat, m. es, s, pl. e, agaat,

Achel, f. baard, m. (van het koren) hennepstok, m.

Achse, f. as, f.

Achsel, f. schouder; anat. ochsel, m.; die Achseln zucken, de schouders ophalen; etw. auf die leichte Achsel nehmen, iets niet zwaar tillen; auf beiden Achseln tragen, het met beide partijen houden; =ader, f. =band, =bein, n. ꝛc. schouder-ader, f. -lint, -been, n. etc.; =ständig, adj. bot. ochselstandig; =träger, m. lastdrager, m.; fig. falievouwer, m.; Achselzucken, n. het ophalen der schouders.

Achsen//arm, m. asarm, m.; =blech, =eisen, n. =schiene, f. asscheen, f.; =einschnitt, m. asgat.

n.; -geld, n. wagengeld, n.; -nagel, m. luns, f.; -riegel, m. art. liggend kalf, n.

Achs//punkt, m. aspunt, n.; -strich, m. middellijn, f.

Acht, num. acht; es sind ihrer acht, zij zijn met hun achten; mit achten fahren, in een rijtuig met acht paarden rijden; acht Mann hoch, acht man naast elkander; -, f. pl. en, het getalmerk 8; eine 8 setzen, eene 8 zetten; eine römische Acht, eene romeinsche acht (VIII); eine arabische acht, eene arabisch 8; -äugig, -beinig, -jährig, -kantig, adj. etc. acht-oogig, -beenig, -jarig, -kantig, etc.; -e, num. achtste; -eck, n. achthoek, m.; -el, n. achtste, achtste gedeelte, n.; -ender, m. hert n. met acht einden; -ens, adv. ten achtste; -er, m. acht, f.; geheel, dat uit acht deelen bestaat; -erlei, -fach, -mal, adv. ꝛc. acht-erlei, -voudig, -maal, etc.; -monatlich, -jährlich, -tägig, adj. ꝛc. om de acht maanden, -jaren, -dagen, etc. -zehn, num. achtien; -zig, num. tachtig; -ziger, m. tachtiger, m.; -zigerin, f. tachtigjarige vrouw, f.; -zigste, num. tachtigste; -zigstel, n. tachtigste gedeelte, n.

Acht, f. ban, m. verbanning, acht f.; in die Acht erklären, in den ban doen; -sbrief, m. -serklärung, f. ban-brief, m. -vonnis, n.

Acht, -ung, f. aandacht, acht, zorg, f.; aus der Acht lassen, verwaarloozen, verzuimen; -bar, adj. u. adv. achtbaar; -barkeit, f. achtbarheid, f.; -en, v. a. achten, für gut achten, goed achten; -oordelen; auf etwas achten, op iets acht geven, -letten; sich nach etw. achten, zich naar iets richten; -enswerth, -enswürdig, adj. u. adv. achtenswaardig; -los, adj. achteloos, onachtzaam; -losigkeit, f. achteloosheid, f.; -sam, adj. oplettend, zorgzaam, zorgvuldig; -samkeit, f. zorgvuldigheid, f.; -ung, f. achting, f.; eerbied, m.; ontzag, n.; f. Acht; auf einen Achtung geben, op iem. acht geven; -ungsmangel, m. minachting, f.; -ungsvoll, adj. u. adv. hoogachtend, vol achting; -ungswerth, -ungswürdig, s. -enswerth.

Aecht, ächt, ꝛc. s. echt ꝛc.; -en, v. a. verbannen; -er, m. verbanner, m.; -ung, f. verbanning, f.

Aechzen, v. n. kermen, steunen.

Acker, m. s, pl. Aecker, akker, m.; -arbeit, f. -bau, m. -feld, n. furche, f. -geräth, n. ꝛc. akker- (veld-, land-) arbeid, f. -bouw, m. -veld, n. -vore, f. -gereedschap, n. etc.; -bauer, -er, m. landbouwer, m.; -baugesellschaft, f. maatschappij van landbouw; -beere, f. braambezie, f.; -distel, f. bot. veld-, haverdistel, f.; -erde, f. teelaarde, f.; -galle, -rinde, f. onvruchtbare streek in een akker; -holunder, m. bot. wilde vlier, f.; -krähe, f. zaatkraai, f.; -leine, f. ploegzeel, m.; -lerche, f. veldleeuwerik, m.; -mähre, f. slecht ploegpaard, n.; -männchen, n. kwikstaart, m.; -maß, n. landmeting, f.; -n, v. a. akkeren, ploegen; -nessel, f. bot. doove netel, f.; -nuß, f. aardaker, f.; -rain, f. scheidingsvore, f.; -raute, f. bot. duivekervel, f.; -rettig, m. bot. wilde ramenas, m.; -salat, m. veldsalade, f.; -scholle, f. aardkluit, f.; -senf, m. wilde mosterd, m.; -smann, m. akkerman, m.; -spargel, m. bot. spurrie, f.; -steinsamen, m. bot. steenkruid, n.; -umsatz, -umschlag, m. akkerverruiling, f.; -walze, f. kluitenbreker, m.; -wesen, n. landbouw, m.; -zwiebel, f. bot. veldajuin, m.

A conto, m. com. a conto, n. oprekening.

A costi, adv. com. a costi, ten uwent, bij u.

Acqui//riren, v. a. verwerven, verkrijgen; -sition, f. verwerving; aanwinst, f.

Acquit, n. s, pl. e, com. acquit, bewijs, n. quitantie, f.; -tiren, v. a. com. betalen, afdoen, voldoen, quitantie geven; quiteeren.

Act, m. es, pl. e, daad, f.; bedrijf, n.; -e, f. akte, f.; -enschreiber, m. kopist, m.; -enstück, n. akte, f.; -ie, f. aktie, f.; aandeel, n.; auf den Inhaber ausgestellte Actie, aandeel aan tonder of houder; Actien creiren, aandeelen uitgeven; -ienbank, f. bank voor aandeelen; -ienbesitzer, -ieninhaber, m. aandeelhouder, m.; -ienkapital, n. genootschappelijk kapitaal der aandeelhouders; -iencoupon, m. coupon, m. divident, n.; -iencours, m. koers der aandeelen; -iengesellschaft, f. maatschappij van aandeelhouders; -ienhandel, m. actiehandel, handel in aandeelen; -ienmäkler, m. makelaar in aandeelen; -ienreiter, -ienspeculant, -ienspieler, m. speculant in aandeelen; -ienschein, m. aandeel, n.; -ienschwindel, m. actiewoede, f.; -ion, f. handeling, f. gevecht, n.; -ionär, m. aandeelhouder, m.; -ioniren, v. a. betaling in aandeelen zoeken.

Activ, adj. werkzaam; werkend, actief; in activer Bedeutung, in een activen zin; gr. ein actives Zeitwort, een bedrijvend werkwoord, n.; -schulden, active schulden; -vermögen, n. vermogen, bezit, actief, n.

Actuar, m. s, pl. e, griffier, m.; -ius, m. plur. -arien, griffier, m.

Adams//apfel, m. adamsappel, m.; -feige, f. -feigenbaum, m. indiaansche vijg, f. -vijgenboom, m.; -holz, n. versteend ebbenhout, n.; -kind, n. -sohn, m. zwak mensch, m.

Addi//ren, v. a. optellen; -tion, f. optelling, f.

Ade, interj. adieu! vaarwel.

Adel, m. s, adel, m.; -bauer, m. -dorf, n. boer, m. dorp, n. van een edelman; -herrschaft, f. adelregering, f.; -ig, adj. adellijk; -igkeit, f. adeldom, m.; -los, adj. u. adv. zonder adel, onedel; -n, v. a. adelen, -sbrief, m. brief van adeldom; -sbuch, n. boek der ridderschap; -schaft, f. -stand, m. adeldom, adelstand, m.; -stolz, m. adeltrots, m.; -stolz, adj. trotsch op zijn adeldom; -wildpret, n. rood wild, n.

Adept, m. en, pl. en, goudmaker, alchimist, m.; beoefenaar van geheime kunsten.

Ader, f. ader, f.; goldene

Ader, speenader; **zur Ader lassen**, aderlaten; **es ist keine gute Ader an ihm**, er is geen goed haar aan hem; **er hat keine Ader dazu**, hij heeft geen aanleg daartoe; -**binde**, *f.* laatband, *m.*; -**geflecht**, *n.* -**geschwulst**, -**haut**, *f.* -**häutchen**, *n.* ꝛc. adervlecht, *f.* -gezwel, *n.* -huid, *f.* -vlies, *n. etc.*; -**ig**, *adj.* geaderd; -**kropf**, *m.* krampader, *f.*; -**laß**, *m.* **sses**, *pl.* -**lässe**, aderlating, *f.*; -**laßbinde**, *f.* laatband, *f.*; -**laßbecken**, *n.* laatbekken, *n.*; -**laßeisen**, *n.* -**laßschnepper**, *m.* laatijzer, lancet, *n.*; -**lassen**, *v. a.* u. *n.* aderlaten; -**los**, *adj.* ongeaderd; -**mennig**, *m. bot.* leverkruid, *n.*; -**presse**, *f.* tourniquet, *n.*

Ader//n, *v. a.* aderen; -**ig**, *adj.* geaderd, aderig.

Adjectiv, *n. gr.* bijvoegelijk naamwoord, *n.*

Adjungiren, *v. a.* bij-, toevoegen.

Adjunkt, *m* ambtshelper, *m.*

Adjutant, *m.* **en**, *pl.* **en**, adjudant, *m.*

Adler, *m.* arend; adelaar, *m.*; -**auge**, *n.* -**blick**, *m.* arends-oog, *n.* -blik, *m.*; -**eule**, *f.* schuifuit, *m.*; -**flug**, *m.* -**klaue**, -**nase**, *f.* -**stein**, *m.* ꝛc. arends-vlucht, *f.* -klauw, -neus, -steen, *m. etc.*; -**orden**, *m.* orde van den adelaar; -**träger**, *m.* adelaardrager, *m.*

Adlig, ꝛc. s. **adelig**.

Admiral, *m.* **es**, **s**, *pl.* **äle**, admiraal, *m.* -**in**, *f.* admiraalsvrouw, *f.*; -**itätsgesellschaft**, *f.* admiraliteit, *f.* admiraalschap, *n.*; -**sflagge**, *f.* -**sschiff**, *n.* ꝛc. admiraals-vlag, *f.* -schip, *n. etc.*

Adre//sse, *f.* adres, *n.*; -**ssant**, *m.* **en**, *pl.* **en**, afzender, *m.*; -**ssat**, *m.* **en**, *pl.* **en**, hij, aan wien iets geadresseerd is, ontvanger, *m.*; -**ßbuch**, *n.* -**ßkalender**, *m.* adresboek, *n.*; -**ßkomptoir**, *n.* adreskantoor, *n.*; -**ssiren**, *v. a.* adresseeren.

Advent, *m.* advent, *m.* de vier laatste weeken voor kersmis; -**sprediger**, *m.* die op de zondagen van den advent predikt; -**szeit**, *f.* tijd van den advent.

Adverb, -**ium**, *n.* **s**, *pl.* **verbe**, **verbien**, bijwoord, *n.*; -**ialisch**, *adj.* u. *adv.* bijwoordelijk.

Advis, s. **Avis**; -**boot**, *n.* postschip, *n.*; -**brief**, *m.* adviesbrief, *m.* -**iren**, *v. a.* berichten, advizeeren.

Advocat, *m.* **en**, *pl.* **en**, advocaat, *m.*; -**enamt**, *n.* advocaatschap, *n.*; -**enkniff**, -**enstreich**, *m.* advocatenstreek, *m.*; -**enstand**, m. stand van advocaat; de advocaten tezamen; -**ur**, *f.* advocaatschap, *n.*

Aeff//chen, *n.* aapje, *n.*; -**en**, *v. a.* foppen, voor den gek houden; -**erei**, *f.* fopperij, *f.*; -**in**, *f.* apin, *f.*; -**isch**, *adj.* aapachtig.

Affe, *m.* **n**, *pl.* **n**, aap, *m.*; -**nart**, *f.* soort, aard der apen; -**nartig**, -**nmäßig**, *adj.* aapachtig; -**nbaum**, -**nkönig**, *m.* -**nliebe**, *f.* -**nspiel**, *n.* ꝛc. apen-boom, -koning, *m.* -liefde, *f.* -spel, *n. etc.*; -**posse**, *f.* apenkuur, *f.*; -**nschwanz**, *m.* apenstaart, *m.*; *fig.* zot, *m.*

Affect, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, genegenheid, neiging, *f.*; -**iren**, *v. a.* zich aanstellen, veinzen, nabootsen; -**irt**, *adj.* gemaakt, geaffecteerd. [-tasten.

Afficiren, *v. a.* aan-doen,

Affodil, *m.* **s**, affodil, *f.*

Afholder, s. **Wasserholunder**.

After, *m. anat.* anus; achterste, *m.*; -, *n.* afval, *m.* snippers, reepjes; -, *adj.* valsch; -, *adv.* na, achter, tegen; -**arzt**, *m.* kwakzalver, *m.*; -**belehnte**, *m.* -**belehnung**, *f.* achterleenman, *m.* -leen, *n.*; -**aufklärung**, -**beredsamkeit**, *f.* -**dienst**, *m.* ꝛc. valsche verlichting, -welsprekendheid, -dienst, *f. etc.*; -**biene**, *f.* sluipwesp, *f.*; -**bier**, *n.* nabier, *n.*; -**blatt**, *n.* steelblad, *n.*; -**blattlaus**, *f.* bladvloo, *f.*; -**bürde**, *(obs.)* -**geburt** *f.* nageboorte, *f.*; -**bürge**, *m.* -**bürgschaft**, *f.* achterborg, *m.*; -**darm**, *m.* endeldarm, *m.*; -**drohne**, *f.* onvolwassene bij, *f.*; -**einsetzung**, *f.* benoeming van een achtererfgenaam; -**erbe**, *m.* achtererfgenaam, *m.*; -**erz**, *n.* afval van erts; -**feder**, *f.* dekveer, *f.*; -**finne**, -**floßfeder**, *f.* vetvin, *f.*; -**flügel**, *m.* pluimpje aan het vleugelbeen; -**geschirr**, *n.* achtertuig, *n.*; -**größe**, *f.* schijngrootheid, *f.*; -**heu**, *n.* nahooi, *n.*; -**holz**, *n.* dood-, sprokkelhout, *n.*; -**horn**, *n.* onechte horen, *m.*; -**ig**, -**korn**, *n.* weidehaver, *m.*; vuil van bijen; -**kameel**, *n* peruaansche kameel, *m.*; -**kegel**, *m.* kegelvormig gedaante, *f.*; geknotte kegel, *m.*; -**kegelförmig**, *adj.* naar de kegelvormige gedaante zweemende; -**kind**, *n.* na des vaders dood geboren kind; onecht kind, *n.*; -**könig**, *m.* onder-, tegenkoning, *m.*; -**kugel**, *f.* ovaalvormige gedaante, *f.* (spheroïde); -**leder**, *n.* afval van leder; hielstuk, *n.*; -**lehen**, *n.* ꝛc. achterleen, *n. etc.*; -**mehl**, *n* nameel, *n.*; -**miethe**, *f.* -**miethsmann**, *m.* onder-huur *f.* -huurder, *m.*; -**moos**, *n. bot.* mosachtig woekerplant, *f.*; -**pacht**, *f.* ꝛc. onderpacht *etc.*; -**papst**, *m.* tegenpaus, *m.*; -**rede**, *f.* tegenlaster, *m.*; -**reden**, *v. n.* kwaadspreken; -**redner**, *m.* kwaadspreker, *m.*; -**schirmherr**, *m.* onderbeschermer, *m.*; -**silber**, *n.* onrein zilver, *n.*; -**spinne**, *f.* herderspin, *f.*; -**sprache**, *f.* onzuivere taal, *f.*; -**stück**, *n.* achterstuk *n.* van den zadel; -**topas**, *m.* rooktopaas, morion, *m.*; -**vermiether**, *m.* ꝛc. onderverhuurder, *m. etc.*; -**weise**, *f.* drogredenaar, m.; -**welt**, *f.* ontaarde wereld; nawereld, *f.*; -**werk**, *n.* schijnbaar goed werk, *n.*; -**wesen**, *n.* ontaarding, *f.*; -**wespe**, *f.* sluipwesp, *f.*; -**wind**, *m.* achterwind, *m.*; -**witz**, *m.* valsch vernuft, *n.*; -**zagel**, -**schlag**, *m.* s. -**holz**, *n.*; -**zeit**, *f.* toekomst, *f.*; -**zwang**, s. **Stuhlzwang**.

Age, s. **Achel**.

Agende, *f.* agenda, *f.*

Agent, *m.* **en**, *pl.* **en**, agent, *m.*; -**ur**, -**schaft**, *f.* agentschap, *n.*

Aggregat, *n.* **es**, *pl.* **e**, aggregaat, *n.*

Agio, *n. com.* agio, opgeld, *n.*; wisselkoers, *m.*; -**tage**, *f.* actiehandel, *m.* wisselspel, *n.*; -**teur**, *m.* agioteur; actiehandelaar, *m.*; -**tiren**, *v. n. s.* actiehandel drijven. [stellen.

Agiren, *v. n.* handelen; voor-

Agonie, *f.* doodstrijd, *m.*

Agraffe, *f.* s. **Spange**.

Agrarisch, *adj.* op de verdeeling der akkers betrekking hebbende.

Ah! *interj.* ha! o! och! =a, *interj.* ha ha!

Ahle, *f.* els, *f.*; =nmacher, =nschmied, *m.* elsmaker, *m.*

Ahm, *f.* aam, *f.* s. Ohm; =en, *v. a.* roeien; =er, *m.* wijnroeier, *m.*

Ahn, *m.* en, *pl.* en, =herr, *m.* voor-, grootvader, *m.*; =, *f.* =frau, *f.* stamvrouw, grootmoeder, *f.*; =den, *v. a.* straffen; =dung, *f.* bestraffing, *f.*; =en, *v. n.* u. *imp.* een voorgevoel hebben, vermoeden; es ahnt mir, mijn hart zegt het mij.

Ahnen, *pl.* voorouders, *m. pl.*; =bild, *n.* portret van een dier voorouders; =probe, *f.* bewijs *n.* van adeldom; =recht, *n.* recht *n.* van adel; =reich, *adj.* rijk in voorouders; =schaft, *f.* voorouders, *m. pl.*; =stolz, *m.* trotschheid op zijne afkomst; =stolz, *adj.* trotsch op zijne afkomst; =tafel, *f.* adellijke geslachtlijst, *f.*

Aehn//eln, *v. n.* gelijken; =lich, *adj.* gelijk, gelijkend; =lichkeit, *f.* gelijkheid, gelijkvormigheid, *f.*

Ahnung, *f.* voorgevoel, *n.*; =sfrei, =slos, *adj.* vrij van voorgevoelens; =svermögen, *n.* voorgevoel, *n.*; =svoll, *adj.* vol van voorgevoel.

Ahorn, *m.* s, *pl.* e, =baum, *m.* ahornboom, *m.*; =en, *adj.* van ahornhout, *n.*; =zucker, *m.* ꝛc. ahornsuiker, *f.* etc.

Aehre, *f.* aar, *f.*; =nförmig, *adj.* aarvormig; =nfrucht, *f.* aarvrucht, *f.*; =nleser, *m.* =nleserin, *f.* =lese, *f.* nalezer, *m.* naleester, *f.* nalezing *f.* van aren.

Aehrig, *adj.* aren hebbende.

Aï, s. Faulthier.

Aichen, ꝛc. s. eichen.

Aien, *v. a.* aaien, streelen.

Akadem//ie, *f.* akademie, *f.*; =iker, *m.* akademie-lid, *n.*; =isch, *adj.* u. *adv.* akademisch.

Akazie, s. Acacie.

Akelei, *f.* *bot.* akolei, *f.*

Akrobat, *m.* en, *pl.* en, koordedanser, *m.*

Akust//ik, *f.* acustiek, gehoor-, toon-, klankleer, *f.*; =isch, *adj.* wat overeenkomstig de acustiek is.

Alabaster, *m.* albast. *m.*; =bruch, =gyps, *m.* =salbe, *f.* albaster-groeve, *f.* -gips, *m.* -zalf, *f.*; =bild, *n.* =brust, =hand, *f.* ꝛc. albaster-beeld, *n.* -boezem, *m.* -hand, *f.* *etc.*; =er, *m.* albastwerker, *m.*; =drüse, *f.* kliervormig albast, *m.*; =n, *adj.* albasten.

Alant, *m.* es, s, *bot.* alant, alantswortel, *m.*; =beere, *f.* braambes; zwarte aalbes, *f.*

Alarm, *m.* es, *pl.* e, alarm, gerucht, geraas, *n.*; =iren, *v. a.* alarm maken, blazen, roepen; =ist, *m.* en, *pl.* en, rustverstoorder, *m.*

Alaun, *m.* es, s, *pl.* e, aluin, *m.*; =artig, =haltig, =ig, =icht, *adj.* aluinachtig; =bad, =erz, =holz, =wasser, *n.* ꝛc. aluin-bad, -erts, -hout, -water, *n.* *etc.*; =en, *v. a.* aluinen; =leder, *n.* gealuind leder, *n.*; =ung, *f.* het aluinen.

Albaster, s. Alabaster.

Alb, =e, *f.* weide in het hooggebergte.

Albe, *f.* =rbaum, *m.* witte populier, *m.*; =r, *m.* abeel, *m.*

Albern, *adj* u. *adv.* dwaas, gek, zot, mal; =, *v. n.* zotheden doen of zeggen; =heit, *f.* dwaasheid, *f.* *etc.*

Album, *n.* s, *pl.* s, album, *n.*

Alchim//ie, *f.* alchimie, *f.*; =ist, *m.* en, *pl.* en, alchimist, *m.*; =istisch, *adj.* u. *adv.* tot de alchimie behoorende.

Alert, *adj.* vlug, flink.

Alfanz, *m.* es, *pl* e, zot, dwaas, *m.*; =, *n.* nietigheden; =en, *v. n.* zotheden doen; =er, *m.* die dwaasheden uitkraamt, doet; =erei, *f.* zotheid, *f.*

Alge, *f.* *bot.* zeegras, *n.*

Algebra, *f.* algebra, stelkunst, *f.*; =isch, *adj.* algebraisch; =ist, *m.* en, *pl.* en, algebraïst, *m.*

Alk, *m.* es, *pl.* e, vetgans, *f.*

Alkali, *n.* *chem.* alkali, *n.*

Alkohol, *m.* alcohol, *m.*; =isation, =isirung, *f.* alcoholiseering, *f.*; =isch, *adj.* alcohol bevattend; =isiren, *v. a.* alcoholiseeren.

Alkoran, *m.* s, *pl.* e, koran, alkoran, *m.*

Alkov, *m.* s, *pl.* e, =en, *m.* s, =e, *f.* alkoof, *f.*

All (aller, alle, alles), *adj.* geheel, al, alles; *fam.* op, verbruikt; =, *n.* s, heelal, *n.*; =bereits, *adv.* reeds; =da, *adv.* aldaar; =dieweil, *conj.* † dewijl; =e, *adj.* alle; alle sein, opzijn, verteerd zijn; =machen, *v. a.* op maken; =werden, *v. n.* op raken; =emal, *adv.* telkens; =enfalls, *adv.* des noods, misschien; =enthalben, *adv.* allerwege.

All//entscheidend, *adj.* alles beslissend; =barmherzig, =erbarmend, *adj.* albarmhartig; =erbarmer, *m.* barmhartige god, *m.*; =erhalter, *m.* albehouder, *m.*

Aller//best, =glücklichst, =christlichst, =durchlauchtigst, *adj.* ꝛc. aller-best, -gelukkigst, -christelijkst, -doorluchtigst, *etc.*; =dings, *adv.* wel zeker; wel is waar; =lei, *adj.* allerlei; =lei, *n.* *fig.* mengelmoes, *n.*; =seits, *adv.* aan alle zijden; gezamentlijk; =wärts, =wegen, *adv.* allerwegen, overal; =weltsfreund, *m.* *etc.* allemansvriend, *m.* *etc.*

All//esammt, *adv.* alle te zamen; =eweile, *adv.* *fam.* terstond, straks; =ezeit, *adv.* altijd; =gegenwart, *f.* alomtegenwoordigheid, *f.*; =gegenwärtig, *adj.* u. *adv.* alomtegenwoordig; =gemach, *adv.* allengskens; =gemein, *adj.* u. *adv.* algemeen; =gemeinheit, *f.* algemeenheid, *f.*; =gewalt, *f.* almacht, *f.*; =gewaltig, *adj.* u. *adv.* oppermachtig; =güte, *f.* algoedheid, *f.*; =hier, *adv.* alhier; =jährlich, *adj.* jaarlijksch; =macht, *f.* almacht, *f.*; =mächtig, *adj.* u. *adv.* almachtig; =mählig, =mälig, *adj.* u. *adv.* langzamerhand, allengskens; =monatlich, *adj.* maandelijksch; =nächtlich, *adj.* alle nachten; =seitig, *adj.* van alle zijden; =stündlich, *adj.* u. *adv.* elk uur; =tag, *m.* werkdag, *m.*; =tägig, *adj.* dagelijksch; =täglich, *adj.* alledaagsch; =täglichkeit, *f.* alledaagschheid, *f.*; =tagsbeschäftigung, *f.* =tagsgebrauch, *m.* =tagskleid, *n.* ꝛc. ꝛc. dagelijksche, alledaagsche bezigheid, *f.* -gebruik, -kleed, *n.* *etc.* *etc.*; =tagsdichter, *m.* =tagsehe, =tagsfratze, *f.* =tagsgespräch, =tagsleben, *n.* =tagswitz, *m.* ꝛc. ꝛc. gewoon, onbeduidend dichter, *m.* -huwelijk, -gezicht, -gesprek,

-leven, -vernuft, *n. etc. etc.*; =überall, *adv.* overal; =umfassend, =umschließend, *adj.* allesomvattend; =waltend, *adj.* albesturend; =wissend, *adj.* alwetend; =wissenheit, *f.* alwetendheid, *f.*; =wöchentlich, *adj.* weekelijksch; =zeit, *adv.* altijd; =zumal, *adv.* altemaal; =zuviel, *adv.* te veel.

Allee, *f.* laan, allee, *f.*

Allein, *adv.* alleen; *conj.* doch; =gesang, *m.* =gespräch, *n.* =handel, =herrscher, *m.* etc. alleenzang, *m.* -spraak, *f.* -handel, -heerscher, *m. etc.*; =besitz, *m.* onverdeeld bezit, *n.*; =ig, *adj.* alleenig.

Allianz, *f.* alliantie, *f.*

Alliirt, *adj.* geallieerd.

Alliteration, *f.* alliteratie, *f.*

Allod, *n.* es, *pl.* e, =ialgut, *n.* eigenerfelijk goed, *n.*; =ial, *adj.* eigenerfelijk.

Almanach, *m.* s, *pl.* e, almanak, *m.*

Almosen, *n.* aalmoes, *f.*; =amt, *n.* =pflege, *f.* almozenierschap, *n.*; =brod, =geld, *n.* =büchse, =kasse, *f.* etc. armen-brood, -geld, *n.* -bus, -kas, *f. etc.*; =ier, =pfleger, *m.* aalmoezenier, *m.*; =sammler, *m.* =sammlerin, *f.* collectant, *m.* u. *f.*; =sammlung, *f.* collecte.

Aloe, *f. bot.* aloë, *f.*; =artig, *adj.* aloëachtig; =latwerge, *f.* likkepot *m.* van aloë; =holz, =mittel, *n.* =saft, *m.* etc. aloëhout, -middel, -sap, *n. etc.*

Alose, *f.* elft, *m.*

Alp, *m.* es, s, *pl.* e, =drücken, *n.* nachtmerrie, *f.*

Alp, *f.* weiland, *n.* (in Zwitserland); =hahn, s. Auerhahn; =hof, *m.* herdershof *m.* op de alpen; =horn, *n.* hoorn *m.* der koeherders; bergkruin, *f.*; =kirsche, *f.* zwarte vogelkers, *f.*; =ratze, *f.* alpen-, bergrat, *f.*; =zopf, s. Weichselzopf.

Alpen, *pl. geogr.* Alpen, *pl.*; =bewohner, *m.* =birke, =erle, =kiefer, *f.* =klee, *m.* etc. bewooner, berkenboom, elzenboom, pijnboom, klaver *m.* der Alpen *etc.*; =kraut, *n. bot.* kattenstaart, *m.*; =rauch, *m. bot.* duivekervel, *f.*

Alphabet, *n.* es, s, *pl.* e, alphabet, *n.*

Alraun, *f. bot.* alruin, *m.*

Als, *conj.* als, dan, toen; als Freund, als vriend; so reich als (wie) er, zoo rijk als hij; reicher, größer als ..., rijker-, grooter, dan; er war glücklich, als er seine Mutter noch hatte, hij was gelukkig, toen hij zijne moeder nog had; als wie, als; als ob, als wenn, als of; als daß, dan dat; =bald, *adv.* terstond; =dann, *adv.* alsdan, dan; also, *adv.* alzoo, aldus; *conj.* dus, bij gevolg.

Aelster, s. Elster.

Alt, *adj.* u. *adv.* oud; =backen, =deutsch, *adj.* oud-bakken, -duitsch; =ern, *v. n.* oud worden, verouderen; =flicker, *m.* schoenlapper, *m.*; =fränkisch, =modisch, =väterisch, *adj.* ouderwetsch; =fürstlich, *adj.* oud vorstelijk; =gesell, *m.* meesterknecht, *m.*; =gläubig, *adj.* het oude geloof toegedaan; =klug, *adj.* u. *adv.* waanwijs; =meister, *m.* overman, *m.*; =stadt, *f.* oude gedeelte eener stad; =vater, *m.* stamvader, *m.*; =väterlich, *adj.* oudvaderlijk; =weibisch, *adj.* oudwijfsch, verwijfd.

Alt, *m.* es, s, *mus.* =stimme, *f.* alt, altestem, *f.*; =flöte, *f.* =schlüssel, =spieler, =sänger, *m.* etc. alt-fluit, *f.* -sleutel, -speler, -zanger, *m. etc.*

Altan, *m.* es, s, *pl.* e, balkon, *n.* galerij, *f.*

Altar, *m.* es, s, *pl.* täre, altaar, *n.*; =blatt, =stück, =tuch, *n.* etc. altaar-blad, -stuk, -kleed, *n. etc.*

Aelt//e, *f.* ouderdom, *m.* (van brood, wijn etc.); =lich, *adj.* oudachtig.

Aelt//eln, *v. n.* oud worden; =er, *adj.* ouder; =erlich, *adj.* ouderlijk; =ermutter, *f.* =ervater, *m.* overgroot-moeder, *f.* -vader, *m.*; =ern, *pl.* ouders, *pl.*; =ernlos, *adj.* ouderloos; =ernmord, =ernmörder, *m.* vader of moedermoord, -moordenaar, *m.*; =este, *adj.* oudste; =este, *m.* ouderling, *m.*; =lich, *adj.* u. *adv.* oudachtig.

Alter, *n.* s, ouderdom, leeftijd, *m.*; vor Alters, oudtijds; von Alters her, van ouds her; =grau, *adj.* grijs van ouderdom; =n, *v. n.* oud worden; =schwäche, *f.* zwakheid van ouderdom; =serlaß, *m.* mondigverklaring, *f.*; =sgenoß, *m.* iemand van gelijke jaren; =thum, *n.* oudheid, *f.*; =thümlich, *adj.* ouderwetsch, antiek; =thümler, =thumskenner, =thumskundige, =thumsforscher, *m.* oudheidskenner, *m.*; =thumskunde, *f.* oudheidskunde, *f.*

Alter//ation, *f.* alteratie, ontroering, *f.*; =iren, *v. a.* ontroeren, doen ontstellen.

Althee, *f. bot.* althea, *f.*

Am (an dem), aan-, bij-, op den, de, het; =meisten, =besten, het meest, het best; am heutigen Tage, op heden; am Arme, aan den arm; am Leben, in leven; Sie sind am Spiele, het is Uwe beurt om te spelen; ich bin am besten daran, ik ben er het best aan toe.

Amaranth, es, s, *m. bot.* amarant, duizendschoon, *f.*; =blume, =farbe, *f.* amarant-bloem, -kleur, *f.*; =farben, *adj.* amarantkleurig; =tulpe, *f.* anemone, klaproos, *f.*

Amarelle, *f.* morel, *f.*; =nbaum, *m.* morellenboom, *m.*

Ambe, *f.* Ambe, *f.*

Amber, *m.* amber, *m.*; der gelbe Amber, *m.* barnsteen, *m.*; =baum, =duft, =fisch, *m.* etc. amber-boom, -geur, -visch, *m. etc.*

Amboß, *m.* es, *pl.* e, aanbeeld, *n.*; =schmied, *m.* grofsmid, *m.*; =stock, *m.* aanbeeldblok, *m.*

Ambra, *f.* s. Amber.

Ambros//ia, *f. myth.* ambrozijn, *n.* godenspijs, *f.*; =ianisch, *adj.* ambrosiaansch; =isch, *adj.* ambrosisch.

Ameise, *f.* mier, *f.*; =nbär, *m.* =nei, *n.* =nhaufen, *m.* =nlarve, *f.* etc. mieren-beer, *m.* -ei, -nest, -masker, *n. etc.*

Amelmehl, *n.* stijfsel, *n.*

Amen! amen!

Amethyst, *m.* en, *pl.* en, amethist, *m.*; =fluß, *m.* onechte amethist, *m.*

Amianth, *m.* es, *pl.* e, amiant, *m.*

Amt//mann, *m.* ambtman, *m.*; =meister, *m.* raadsheer, *m.*

Ammei, *f.* heerenkomijn, *m.*

Amme, *f.* min, voedster, *f.*; =nkost, =nmilch, =npflege, *f.* etc. kost, *m.* melk, verzorging, *f.*

van of bij eene min *etc.*; **=nmähr=chen**, *n.* kindersprookje, *n.*

Ammer, *f.* geelvink, *m.*; *bot.* morel, *f.*

Ammon//iak, *m.* **s**, ammoniak, *m.*; **=iakalisch**, **=iakhaltig**, *adj.* ammoniakachtig; ammoniak bevattend; **=iakgummi**, *m.* **=iaksalz**, *n.* ꝛc. ammoniak-gom, *f.* -zout, *n.* *etc.*; **=ium**, *n.* *chem.* ammonium, *n.* ammoniak, *m.*

Ammon//it, *m.* **en**, *pl.* **en**, ammoniet, *m.*; **=shorn**, *n.* **=sschnecke**, *f.* ammonshooren, ammoniet, *m.*

Amnest//ie, *f.* amnestie, *f.*; **=iren**, *v. a.* amnestie verleenen.

Amome, *f.* *bot.* steeneppe, *f.*

Amor, *m.* amor, m.

Amortis//ation, *f.* amortisatie, *f.*; **=iren**, *v. a.* amortiseeren.

Ampel, *f.* hangende lamp, altaarlamp, *f.*; bloempot, *m.*

Ampfer, *m.* **s**, *bot.* **=kraut**, *n.* zuring, *m.*

Amphibie, *f.* amphibie, *f.*; **=nhaft**, *adj.* amphibisch.

Amphitheat//er, *n.* amphitheater, *n.*; **=ralisch**, *adj.* amphitheatraal.

Amsel, *f.* meerle, merel, *f.*; **=beere**, *f.* -kruisbes, *f.*; **=fisch**, *m.* zeewezel, *m.*; **=merle**, *f.* zwarte lijster, *f.*

Amt, *n.* **es**, *pl.* **Aemter**, ambt, *n.*; **von Amtswegen**, van ambtswege; **das Amt halten**, de mis bedienen; **=ei**, *f.* **=haus**, *n.* huis van den schout *etc.*; **=frei**, **=los**, *adj.* ambteloos; **=frau**, *f.* klosterzuster, die eene bediening heeft; **=lich**, **=mäßig**, *adj.* van het ambt; officieel; **=mann**, *m.* ambtman, drost, *m.*; **=männin**, **=sfrau**, **=mannsfrau**, *f.* drostin, vrouw van den ambtman; **=mannschaft**, *f.* baljuwschap, *n.*; **=meister**, *m.* gildemeester, *m.*

Aemtchen, *n.* ambtje, *n.*

Amts//alter, *n.* **=bezirk**, *m.* **=buch**, *n.* **=keller**, **=kleid**, *n.* ꝛc. ꝛc. ambts-ouderdom, -gebied, -boek, *n.* -kelder, *m.* -kleed, *n.* *etc. etc.*; **=arbeit**, *f.* **=geschäft**, *n.* ambtsbezigheid, *f.*; **=aufseher**, *m.* opziener in het huis van een baljuw; **=bote**, *m.* rechtsbode, *m.*; **=bruder**, *m.* ambtgenoot, collega, *m.*; **=diener**, **=frohn**, **=knecht**, *m.* gerechtsdienaar, *m.*; **=eifer**, *m.* dienstijver, *m.*; **=folge**, *f.* verschuldigde gehoorzaamheid aan een schout; **=frohne**, *f.* drostendienst, *f.*; **=führung**, *f.* waarneming van een ambt; **=gebühren**, *f. pl.* gerechtskosten, *m. pl.*; **=gefälle**, *m. pl.* inkomsten van een drost; **=gesicht**, *n.* **=miene**, *f.* deftig gelaat, *n.*; **=hauptmann**, *m.* drost, *m.*; **=rath**, **=reiter**, **=richter**, *m.* ꝛc. raadsheer, gerechtsdienaar te paard, rechter, *m.* in een baljuwschap; **=stube**, *f.* ambtmanskamer, *f.*

Amulet, *n.* **es**, *pl.* **e**, amulet, *n.*

An, *prp.* aan; bij; omtrent; **die Reihe ist an mir**, het is mijne beurt; **es ist nicht an dem**, het is niet zoo; **es waren an tausend Mann**, er waren omtrent duizend man; **so viel an mir ist**, in zoo verre het van mij afhangt; **von jetzt an**, **von nun an**, van nu af aan; **Berg an**, berg op. — Met werkwoorden zamengesteld, heeft „**an**“ dezelfde beteekenis als „aan“ in de Nederduitsche taal, zoo als: eene nabijheid, richting, strekking, vereeniging; om deze reden worden slechts die zamenstellingen hier opgegeven, wier beteekenis in beide talen verschillend is.

Anagramm, *n.* anagram, *n.*; **=atisch**, *adj.* het anagram betreffend.

Analog, **=isch**, *adj.* analogisch; **=ie**, *f.* analogie, *f.*

Ananas, *f.* ananas, *f.*; **=apfel**, *m.* **=birne**, *f.* **=erdbeere**, *f.* ꝛc. ananas-appel, *m.* -peer, -aardbezie, *f.*

An//bauer, *m.* colonist, ontginner, *m.*; **=behalten**, *v. a.* aanhouden; **=bei**, *adv.* hiernevens; **=bequemen**, *v. rec.* (**sich**) zich schikken; **=berahmen**, **=beraumen**, *v. a.* bepalen; **=beregt**, *adj.* vermeld; **=beten**, *v. a.* aanbidden; **=betenswerth**, **=betungswerth**, *adj.* aanbiddelijk; **=beter**, *m.* aanbidder, *m.*; **=betracht**, *s.* **Betracht**; **=betreffen**, *v. imp.* aangaan, betreffen; **=betteln**, *v. a.* iem. bedelend aanspreken; **=binden**, *v. a.* aanbinden; (**mit einem**) zich inlaten met...; **einen Bären anbinden**, schulden maken; **kurz angebunden**, kort van stof; (**einen**) een geschenk geven; **=biß**, *m.* aanbijten; ontbijt, *n.*; **=blecken**, *v. a.* aangrijnzen; **=blick**, *m.* aanblik, *m.*; gezicht, schouwspel, *n.*; **=blinzeln**, **=blinzen**, *v. a.* toelonken; **=bot**, *n.* **es**, *pl.* **e**, eerste bod, *n.*; **=braten**, *v. n. s.* beginnen te braden; **=brechen**, *v. a.* u. *v. n. s.* aanbreken; **=bringen**, *v. a.* aanbrengen; **=bruch**, *m.* **es**, *pl.* **brüche**, aanbreken, *n.* (van den dag); eersteling, *m.*; verrotting, *f.*; **=brüchig**, *adj.* u. *adv.* een weinig verrot, bedorven; **=brühen**, *v. a.* in warm water zetten; **=brüten**, *v. a.* beginnen te broeden.

Anchove, *f.* ansjovis, *f.*

An//dacht, *f.* aandacht, *f.*; gebed, *n.*; **=dächtelei**, *f.* schijnheiligheid, *f.*; **=dächteln**, *v. n.* den vrome uithangen; **=dächtig**, *adj.* u. *adv.* aandachtig; **=dächtler**, *m.* schijnheilige, *m.*; **=dachtsbuch**, *n.* gebedenboek, *n.*; **=dachtsstunde**, *f.* biduur, *n.*; **=dachtsübung**, *f.* godsdienstige oefening, *f.*; **=dachtsvoll**, *adj.* vol aandacht.

An//dämmen, *v. a.* opdammen; **=dämmern**, *v. n.* beginnen te schemeren; **=dauern**, *v. n.* aanhouden; **=denken**, *n.* aandenken, *n.*; herinnering, *f.*; **zum Andenken**, ter gedachtenis; **rühmlichen Andenkens**, roemrijker gedachtenis; **seligen Andenkens**, zaliger gedachtenis; **ins Andenken zurückrufen**, in het geheugen terugroepen.

Aender//n, *v. a.* u. *n.* veranderen; **=bar**, *adj.* veranderbaar; **=ung**, *f.* verandering, *f.*

Ander (**der, die, das andere**), *adj.* ander; **eines um das andere**, beurtelings; **eines in das andere gerechnet**, door elkander gerekend; **ein Jahr ins andere**, het eene jaar voor en het andere na; **ein Jahr ums andere**, een jaar na het andere; **=nfalls**, **=s**, *adv.* anders; **wenn=**, **wo anders**, wanneer, ten zij; **=seitig**, *adj.* omgekeerd; **=seits**, *adv.* aan den anderen kant; **=swo**, **=wärts**, *adv.* elders; **=swoher**, **=swohin**, *adv.* van-, naar elders; **=thalb**, *adj.* anderhalf; **=weit**, *adv.* **=weitig**, *adj.* op een andere plaats, wijze of tijd.

Andrang, *m.* s, aandrang, *m.*; menigte, *f.*

Andorn, *m.* s, *bot.* andoren, *m.*

Andreas//kreuz, *n.* andries-kruis, *n.*; =orden, *m.* orde *f.* van St. Andries.

An//drehen, *v. a.* aandraaien; einem eine Nase andrehen, iem. bedotten, beet hebben; *v. n.* beginnen te draaien; =dringlich, *adj.* u. *adv.* indringend; =drohen, *v. a.* dreigen; =eignen, *v. rec.* (sich) zich toeeigenen; zich eigen maken; =einander, *adv.* aan elkander; =fügung, *f.* zamenvoeging, *f.*; =hangend, *adj.* aaneengeschakeld; =ekeln, *v. n.* doen walgen; *v. imp.* walgen; =empfehlen, *v. a.* aanbevelen; =erben, *v. a.* aan-, overerven; =erbieten, *n.* aanbieding, *f.* aanbod, *n.*; =erkennen, *v. a.* erkennen; =erkenntniß, *f.* bewustzijn, *n.*; =erkennung, *f.* erkenning, *f.*; =erschaffen, *v. a.* bij de schepping inplanten; =erschaffen, *adj.* ingeschapen; =erziehen, *v. a.* door de opvoeding inplanten; =essen, *v. rec.* (sich) zich den buik vullen; =fächeln, *v. a.* aanwaaien; =fachen, *v. a.* aanblazen; =fädeln, *v. a.* aanrijgen; s. einfädeln.

Anekdot//e, *f.* anekdote, *f.*; =enartig, =isch, *adj.* u. *adv.* anekdotisch.

Anemone, *f.* windbloem, *f.*

Anfahr//bar, *adj.* genaakbaar, toegankelijk; =en, *v. a.* aanvoeren (met een wagen); *fig.* toegrauwen; *v. n. s.* komen aanvaren, -aanrijden; aanlanden; angefahren kommen, rijdende of varende aankomen; =t, *f.* aankomst, *f.*; binnenloopen, *n.*

Anfall, *m.* aanval, schok, *m.*; erfenis, *f.*; =en, *v. a.* u. *n.* aanvallen; =srecht, *n.* erfrecht, *n.*

Anfang, *m.* begin, *n.* aanvang, *m.*; beginsel, *n.*; =en, *v. a.* u. *n.* aanvangen, beginnen; =s, *adv.* in het begin; =sbuchstabe, *m.* hoofdletter, *f.*; =sgrund, *m.* (grond-) beginsel, *n.*

Anfäng//er, *m.* =erin, *f.* eerstbeginnende, *m.* u. *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* aanvankelijk; in't begin.

An//färben, *v. a.* kleuren; =faulen, *v. n. s.* bederven; beginnen te rotten; =fechten, *v. a.* bestrijden, betwisten; aanvechten; verontrusten; ich lasse mich das nicht anfechten, ik stoor mij daar niet aan; was ficht ihn denn an? wat scheelt hem toch! =feilen, *v. a.* beginnen te vijlen; =feinden, *v. a.* vijandelijk behandelen; =feindung, *f.* vijandelijkheid, *f.*; =fertigen, *v. a.* vervaardigen; =fesseln, *v. a.* boeien; =fetten, *v. a.* vet maken; =feuchten, *v. a.* bevochtigen; =feuern, *v. a.* aan-, opstoken; *fig.* aanvuren, aanhitsen; =flattern, *v. n. s.* tegen iets aanfladderen; =flechten, *v. a.* aaneenvlechten; =flehen, *v. a.* smeeken; =flehung, *f.* smeeking, *f.*; =flicken, *v. a.* aanlappen; =fließen, *v. n. s.* tegen aan-, toevloeien; =flößen, *v. a.* aanvlotten (hout); aanspoelen; angeflößtes Land, aangespoelde grond; =flug, *m.* dunne laag, *f.*; vlucht, *f.*; =fluß, *m.* aanvloeien, *n.*; aanwas, *m.*; =fordern, =fodern, *v. a.* vorderen; =forderung, *f.* aanspraak, vordering, *f.* eisch, *m.*; =frage, *f.* aan-, navraag, *f.*; =fragen, *v. a.* aan-, navragen; =fressen, *v. a.* afeten; knagen, invreten; =frieren, *v. n. s.* vastvriezen; =frischen, *v. a.* verversching, *f.*; =fügen, *v. a.* aan-, bijvoegen; =fügung, *f.* bijvoeging, *f.*; =fühlen, *v. a.* bevoelen; =fuhre, *f.* aan-, toevoer, *m.*

Anführ//en, *v. a.* aanvoeren; (einen Text) aanhalen; *fig.* om den tuin leiden; =er, *m.* aanvoerder, *m.*; =ung, *f.* aanvoering; aanhaling, *f.* *etc.*; =ungszeichen, *n. gr.* aanhalingsteeken, *n.*

An//furt, *f.* aanlegplaats, *f.*; =gabe, *f.* aangeving, -brenging; aangifte, opgave, *f.*; =geben, *v. a.* aan-, opgeven; *v. n.* het eerst geven; =geberei, *f.* verklikken, *n.*; =gebinde, *n.* geschenk, *n.*; =geberisch, *adj.* klikachtig; =geblich, *adj.* gewaand, ondersteld, vermeend, zoogenoemd; zich uitgevende voor; =geblichermaßen, *adv.* volgens opgave; gelijk men zegt; =gebot, *n.* eerste bod, *n.*; =gebung, s. Angabe; =gedeihen lassen, *v. n.* vergunnen, toestaan; =gedenken, s. Andenken; =gehänge, =gehenke, *n.* bijhangsel, amulet, *n.*; =gehängt, *adj.* bijgevoegd; =gehen, *v. a.* zich wenden tot, aanspreken; aantasten; *v. n. s.* aangaan; betreffen; beginnen te bederven; =gehend, *adj.* eerstbeginnend; *conj.* aangaande, ten aanzien van; =gehör, *n.* es, s, eigendom, *n.*; =gehören, *v. n.* toebehooren; =gehörig, *adj.* toebehoorende, aanhoorig; =gehörigen, *pl.* bloedverwanten; =geifern, *v. a.* aanzeeveren.

Angel, *f.* angel; prikkel, *m.*; duim (eener deur), *m.*; spil, *f.*; vischangel; hengel; voetangel, *m.*; *poet.* die Angeln der Welt, de aspunten der wereld; *fig.* zwischen Thür und Angel, tusschen deur en dorpel; =band, *n.* hengsel, *n.*; =er, fischer, *m.* hengelaar, *m.*; =fisch, *m.* gehengelde visch, *m.*; =fischerei, *f.* hengelen, *n.*; =haken, *m.* vischhoek, *m.*; =leine, =ruthe, *f.* ꝛc. hengel-snoer, *n.* -roede, *f.* *etc.*; =n, *v. a.* u. *n.* angelen; hengelen; =punkt, *m.* aspunt, *n.*; =stern, *m.* poolstar, *m.*; =weit, *adj.* u. *adv.* wagenwijd.

An//gelangen, *v. n. s.* aankomen; =geld, *n.* handgeld, *n.*

Angelegen, *adj.* aangelegen; van belang; sich etw. angelegen sein lassen, zich aan iets laten gelegen liggen; =heit, *f.* aangelegenheid, zaak, *f.* belang, *n.*; =tlich, *adj.* u. *adv.* dringend, nadrukkelijk; ijverig.

An//geloben, *v. a.* beloven; =gelobung, *f.* =gelöbniß, *m.* plegtige belofte, *f.*; =gemessen, *adj.* u. *adv.* gepast, overeenkomstig; =gemessenheit, *f.* gepastheid, *f.*; =genehm, *adj.* u. *adv.* aangenaam.

Anger, *m.* grasperk, *n.* beemd, *f.*; =blume, *f.* madeliefje, *n.*; =kraut, *n.* varkengras, *n.*; =recht, *n.* weiderecht, *n.*

An//geregt, *adj.* vermeld; =gesehen, *adj.* u. *adv.* gezien, geëerd, aangezien, aanzienlijk; *conj.* aangezien; =gesessen, *adj.* ingezeten, woonachtig; =gesicht, *n.* aangezicht, gelaat, *n.*; =gesichts, *adv.* in bijzijn; =gesteckt, *adj.* aangestoken, besmet; =gewöhnen, *v. a.* aanwennen; =ge=

wohnheit, *f.* gewoonte, *f.* aanwensel, *n.;* **-gewohnt**, *adj.* aangewend; **-gießen**, *v. a.* aan-, vast gieten; begieten; *fig.* **dieses Kleid sitzt wie angegossen**, dit kleed zit als geschilderd op het lijf; **-glotzen**, *v. a.* aanstaren.

Angreif//bar, **-lich**, *adj.* aantastbaar; **-en**, *v. a.* aangrijpen, -vatten; aanvallen; *v. rec.* (**sich**) zijn best doen, zich inspannen; **-ung**, *f.* aangrijpen, *n.* aantasting, *f.;* **-er**, *m.* aanvaller, *m.*

Angriff, **es**, **s**, *pl.* **e**, aanval, m. *z.* **Griff**.

Angst, *f. pl.* **Aengste**, angst, *m.; adj.* angstig, bang; **-geschrei**, *n.* **-schweiß**, *m.* angstkreet, *m.* -zweet, *n.;* **-fieber**, *n.* benauwende koorts, *f.;* **-gefühl**, **-geheul**, **-gesicht**, *n.* ꝛc. angstig gevoel, -gehuil, -gezicht, *n. etc.*

Aengst//en, **-igen**, *v. a.* u. *rec.* beangstigen; **-ig**, **-lich**, *adj.* angstig; angstvallig; **-lichkeit**, *f.* angstigheid, *f.*

An//guß, *m.* **es**, *pl.* **-güsse**, aangegoten stuk, *n.;* **-haben**, *v. a.* aanhebben; *fig.* **einem etw. anhaben**, het op iem. gemunt hebben; **er will mir etw. anhaben**, hij wil mij te lijf; **es ist ihm nichts anzuhaben**, hij stelt zich niet bloot; **-hacken**, *v. a.* pikken; **-haften**, *v. n.* aan iets vast zitten; **-häkeln**, **-haken**, *v. a.* aan-, vasthaken.

Anhalt, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, aanhouding, *f.;* *fig.* steun, *m.;* **-en**, *v. a.* u. *n.* aan-, op-, bijhouden; **zur Arbeit anhalten**, aan den arbeid gewennen; **ein Kind zur Schule anhalten**, voor het geregeld schoolgaan zorgen; **es hielt lange an bis**, het duurde lang eer; **an einem Orte anhalten**, stilhouden; **um etwas anhalten**, vragen, verzoeken; **um ein Mädchen anhalten**, een meisje ten huwelijk vragen; *v. rec.* (**sich**) zich vast houden; **-**, *n.* het aanhouden; vraag, *f.* verzoek, *n.;* volharding, *f.;* **-end**, *adj.* aanhoudend; **-er**, *m.* steun, *m.* handvat, *n.;* **-sam**, *adj.* u. *adv.* volhardend; **-samkeit**, *f.* volharding, aanhoudende oefening, *f.;* **-seil**, *n. mar.* ophouder, *m.* valreep, *n.;* **-spunkt**, *m.* steunpunt; station, *n.;* **-tau**, *n. mar.* broeking, *f.*

Anhang, *m.* aanhang, *m.* partij, *f.;* aanhangsel, bijvoegsel, *n.;* **-en**, *v. n.* hangen; *fig.* aanhangen; **-strich**, *m.* ophaal, m.

Anhäng//en, *v. a.* aan-, ophangen; **einem eins anhängen**, iem. eene poets spelen; **er hat mir die ganze Zeche angehängt**, ik moet het gelag betalen; **der Katze die Schelle anhängen**, de kat de bel aanbinden; **-er**, *m.* aanhanger, *m.;* **-ig**, *adj.* u. *adv. jur.* hangend; toebehoorend; aanklevend; **-lich**, *adj.* u. *adv.* verkleefd; **-lichkeit**, *f.* verkleefdheid, *f.;* **-hängsel**, *n.* bijhangsel, *n.*

An//haspen, **-häspen**, *v. a.* aanhaken; **-hauch**, *m.* aanademing, inblazing, *f.;* **-hauchen**, *v. a.* aanademen; beasemen; ingeven, inblazen; **-hauen**, *v. a.* aanhouwen; merken; beginnen te houwen; **-häufeln**, *v. a.* aanhoopen; **-häufen**, *v. a.* aanhoopen; opstapelen; **-häufung**, *f.* ophooping, vermeedering, *f.;* **-heben**, *v. a.* u. *n.* aantillen; *fig.* aanheffen, beginnen; **-heften**, *v. a.* aan-, vasthechten; **-heilen**, *v. a.* u. *v. n. s.* aanheelen; **-heim**, *adv.* † te huis; **anheim fallen**, te beurt vallen; **anheim geben**, overdragen; **einem etw. anheim stellen**, iem. iets overlaten; **-heimeln**, *v. a.* aan de geboorte plaats herinneren; **-heischig**, *adv.* **anheischig machen**, verplichten, verbinden; **-her**, **-hero**, *adv. obs.* hier; **-hetzen**, *v. a.* aan-, ophitsen; **-hetzer**, *m.* opstoker, *m.;* **-hetzerin**, *f.* opstookster, *f.;* **-hetzung**, *f.* opstoking, aan-, ophitsing, *f.;* **-hieb**, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, begin van het houwen; eerste houw, -slag, *m.;* **-höhe**, *f.* heuvel, *m.;* **-holen**, *v. a.* tot zich halen, aanhalen; **-hören**, *v. a.* aan-, toehooren; *jur.* **nach Anhören des**, gehoord den; **-husten**, *v. a.* in't gezicht hoesten.

Anis, *m.* **ses**, anijs, *m.;* **-apfel**, **-samen**, **-zucker**, *m.* ꝛc. anijs-appel, *m.* -zaad, *n.* -suiker, *f. etc.;* **-branntwein**, *m.* anisette, *f.*

An//jochen, *v. a.* aan het juk spannen; **-kauf**, *m.* **es**, **s**, *pl.* **-käufe**, aankoop, *m.;* **-kaufen**, *v. a.* aankoopen; *v. rec.* vaste goederen koopen; **-käufer**, *m.* kooper, *m.;* **-kaufung**, *f.* aankoop, *m.*

Anke, *f.* vormplaat, *f.*

Anker, *m. com. mar.* anker, *n.;* **-arm**, **-balken**, *m.* **-auge**, *n.* ꝛc. anker-arm, -balken, *m.* -oog, *n. etc.;* **-fliege**, *f.* **-flügel**, *m.* **-schaufel**, *f.* ankerhand, *f.;* **-helm**, **-schaft**, *m.* **-ruthe**, **-stange**, *f.* ankerschacht, *f.;* **-winde**, *f.* ankerspil, *f.* kapstander, *m.;* **-zoll**, *m.* ankergeld, *n.;* **-n**, *v. a.* ankeren.

An//ketteln, *v. a.* vasthaken; **-ketten**, *v. a.* aan-, vastketenen; **-kettung**, *f.* kluisteren, *n.;* **-kitten**, *v. a.* aanlijmen; **-klage**, *f.* aanklagt, *f.;* **-klagen**, *v. a.* aanklagen; **-kläger**, *m.* aanklager, *m.;* **-klägerin**, *f.* aanklaagster, *f.;* **-klägerisch**, *adj.* geneigd tot aanklagen; **-klageschrift**, *f.* klaagschrift, *n.;* **-klang**, *m.* **es**, **s**, *pl.* **-klänge**, eerste klank, *m.;* accord, *n.* harmonie, *f.;* **Anklang finden**, sympathie vinden; **-kleben**, **-kleistern**, *v. a.* aanplakken; **-kleiden**, *v. a.* aankleeden, kleeden; **-kleidezimmer**, *n.* kleedkamer, *f.;* **-klingen**, *v. a.* u. *n.* klinken; **-knurren**, *v. a.* toegrommen; **-ködern**, *v. a.* lokken; **-kommen**, *v. n. s.* aankomen; te recht komen; **unrecht ankommen**, zich vergissen, zich verzien; **es kommt mich (mir) eine Furcht an**, eene vrees bevangt mij; **es kommt mich (mir) eine Lust an**, ik krijg lust; **es kommt mich (mir) hart, schwer ꝛc. an**, het valt mij hard, zwaar *etc.;* **-kömmling**, *m.* aankomeling, *m.;* **-koppeln**, *v. a.* zamenkoppelen; **-kriechen**, *v. n. s.* aankruipen; **-kündigen**, *v. a.* aankondigen; **-kunft**, *f.* aankomst, *f.;* **-kuppeln**, *v. a.* koppelen (de honden); koppelen (iem. aan eene vrouw); **-lachen**, **-lächeln**, *v. a.* aan-, toelachen.

An//lage, *f.* aanleggen; plantsoen, *n.;* bijlage; uitgave, *f.;* aanleg, *m.;* **-landbar**, *adj.* waar men landen kan; **-lände**, *f.* landingsplaats, *f.;* **-landen**, **-länden**, *v. n. s.* aanlanden, aan wal komen; **-langen**, *v. n.* aan-

komen, betreffen, aangaan; was mich anlangt, wat mij betreft; =laß, m. sses, pl. =lässe, aanleiding, oorzaak, f.; toeloop van water; =lassen, v. a. aan-, loslaten; (eenen vijver) laten volloopen; gloeien; einen übel anlassen, iem. bits bejegenen; sich anlassen, zich laten aanzien; beloven, hoop geven; sich übel, schlecht anlassen, geen goed vooruitzicht opleveren; =lauf, m. es, s, pl. =läufe, aan-, toeloop, m.; einen Anlauf nehmen, eene hooge vlucht nemen; großen Anlauf haben, veel visiten hebben; =laufen, v. n. s. toe-, aanloopen; ergens tegen aan loopen; wassen (van het water); oploopen (van schulden), opzwellen; beslaan, roesten; angelaufen kommen, komen aanloopen; anlaufen lassen, naar zich toe laten loopen; blau anlaufen lassen, (staal) eene blauwe kleur geven; schwarz anlaufen lassen, zwart doen aanloopen; *fig. fam.* übel anlaufen, zeer beschaamd worden; einen anlaufen lassen, iem. afwijzen; v. a. † (einen um etwas) iem. lastig vallen; =laufen, n. beslaan, n. (der spiegels); zwellen; wassen, n.; =laut, m. *gr.* beginletter, f.

Anleg//en, v. a. u. n. aanleggen; (Trauer) den rouw aannemen; (Geld) geld beleggen; (sich) zich tegen iets aan leggen; ein Kleid anlegen, een kleed aantrekken; ein Kind anlegen, een kind aan de borst leggen; man hat es darauf angelegt, men heeft het er op toegelegd; einen Plan anlegen, een plan beramen; Hand anlegen, de hand aan het werk slaan; an sich selbst die Hand legen, de hand aan zich zelven slaan; wohl anlegen, goed besteden; Schulen anlegen, scholen oprichten; =eschloß, n. hangslot, n.; =espäne, m. pl. *impr.* letterzettersspanen, f. pl.; =estege, m. pl. *impr.* formaathout, n.; =ung, f. aanleg, m. be-, aanlegging, f.

An//lehen, n. =leihe, f. leening, f.; =lehnen, v. a. aanzetten, -leenen; aanleunen; =leiten, v. a. aanvoeren; *fig.* leiden; =leitung, f. leiding; aanleiding, f.; =liegen, v. n. aan-, nabij-liggen; nauw sluiten, passen; einem anliegen, bij iem. aandringen; =liegen, n. *fig.* belangstelling, zorg, f.; aangelegenheid, f.; verzoek, n.; =loben, v. a. † aanprijzen; =löthen, v. a. soldeeren; =löthung, f. soldeersel, n.; =machen, v. a. aan-, vastmaken; toebereiden; beslaan (kalk); =mahnen, v. a. manen, aanmanen; =mahnung, =mahnungsschreiben, n. aanmaning, f.; =malen, v. a. aan-, bijschilderen; =marsch, m. aanmarsch, m.; =maßen, (sich) v. rec. zich aanmatigen; =maßlich, adj. aanmatigend; =maßung, f. aanmatiging, f.; =merken, v. a. aan-, opmerken; =merker, m. opmerker, aanteekenaar, m.; =merkung, f. aan-, opmerking, f. etc.; =messen, v. a. aanmeten; *fig.* doen overeen stemmen; passen; =mischen, =mengen, v. a. aanmengen; =murren, v. a. toegrauwen.

Anmuth, f. bekoorlijkheid, bevalligheid, lieftalligheid, f.; =en, rc. s. zumuthen rc.; =ig, adj. u. adv. bekoorlijk, bevallig; =slos, =svoll, adj. zonder-, vol bekoorlijkheid.

An//nähern, =nahen, v. a. u. n. (doen) naderen, aannaderen; =näherung, f. aannadering, f.; =nehme, =nahme, f. aanneming, f.; =nehmen, v. a. aannemen; eine Erbschaft nicht annehmen, eene erfenis niet aanvaarden; als ungeschehen annehmen, als niet gebeurd aanmerken; zum Schein annehmen, veinzen; angenommene Heiterkeit, gedwongen vrolijkheid; v. rec. sich einer Sache annehmen, eene zaak behartigen, zorg dragen voor; belang stellen in; sich Jemandes Sache annehmen, de zaak voor iem. opvatten; =nehmer, m. acceptant, m.; =nehmlich, adj. u. adv. aannemelijk; bevallig; =nehmlichkeit, f. aannemelijkheid, f. etc.; =nehmung, f. aanneming, f.; =nesteln, v. a. met een nestel bevestigen; =ordnen, v. a. verordenen; regelen, schikken; =ordner, m. bestuurder, m.; =ordnung, f. verordening; schikking, f.; =passen, v. a. toe-, aanpassen; =pfählen, v. a. aan palen vastmaken; =pfeifen, v. a. *fig.* uitfluiten; =pflanzen, v. a. beginnen te planten; aanplanten; sich anpflanzen, zich vestigen; =pflanzer, m. planter, colonist, m.; =pflanzung, f. aanplanting, plantage, f.; =pflöcken, v. a. met pinnen vastmaken; =pflügen, v. a. aan-, bijploegen; =pichen, v. a. aan-, vastpikken; =pinseln, v. a. verwen; =pissen, v. a. bepissen; =pochen, v. a. aankloppen; =prallen, v. n. s. u. h. terugstuiten; =prellen, v. a. aangooien; =probiren, v. a. aanpassen; =putz, m. es, opschik, m.; =putzen, v. a. opschikken; =quicken, v. a. met kwik vermengen; =quickung, f. amalgameering, f.

An//rauchen, v. a. u. n. be-, aanrooken; beginnen te rooken; =räuchern, v. a. berooken; =räucherung, f. berooking f.; =rede, f. aanspraak, f.; =reden, v. a. aanspreken; einem etw. anreden, iem. tot iets overhalen; =regen, v. a. opwekken, aansporen; gewagen; =regung, f. opwekking, f. etc.; =reihen, v. a. aan-, inrijen; v. rec. (sich) zich voegen bij; volgen; die sich anreihenden Gedanken, de gedachten, die daarmede in verband staan; =reihnadel, f. rijgnaald, f.; =reißen, v. a. u. n. inscheuren; beginnen te scheuren; =reizen, v. a. aansporen, -hitsen, opwekken; vertoornen; =reizend, adj. aantrekkend, aanlokkelijk; bekoorlijk; =reizung, f. opwekking, aanhitsing f. etc.; =rennen, v. n. aanrennen; v. a. aanvallen, lastig vallen.

Anricht, f. aanrecht, n.; =löffel, =tisch, m. =schüssel, f. rc. aanrecht-lepel, m. -tafel, f. -schotel, m. etc.; =en, v. a. aanrechten (eene tafel); aanrichten, veroorzaken; =er, m. aanrechtlepel, m.; aanrichter, m.; =ung, f. aanrechting; aanrichting, f.

An//riechen, v. a. u. n. beruiken; ruiken; =ringeln, v. a. met ringen vastmaken; =ritt, m. aanrid, m.; =ritzen, v. a. een weinig ridsen; =rüchig, adj. u.

adv. in een kwaden reuk staande; berucht; =rüchigkeit *f.* beruchtheid, *f.*; =ruf, *m.* aanroeping, *f.*; =rufen, *v. a.* aan-, inroepen; Jemand um Hülfe anrufen, iemands hulp inroepen; =rufung, *f.* aan-, inroeping, *f.*; =rühmen, *v. a.* aanprijzen; =rupfen, *v. a.* beginnen te plukken; =rußen, *v. a.* met roet zwart maken.

An's (an das), aan het.

Ansä//en, *v. a.* bezaaien; =ung, *f.* bezaaiing, *f.*

Ansag//e, *f.* aanzegging, *f.*; =en, *v. a.* aanzeggen; sage an! zeg! spreek! =ezettel, *m.* briefje van aanzegging; =ung, *f.* aanzegging, *f.*

Ansägen, *v. a.* inzagen.

An//sammeln, *v. a.* bijeen zamelen; *v. rec.* (sich) zich ophoopen, toenemen; =sässig, *adj.* gehuisvest, woonachtig; sich ansässig machen, zich metterwoon vestigen; =sässigkeit, *f.* hoedanigheid, staat van iemand die op eene plaats gevestigd is; =satz, *m.* aanzetten; aanzetsel, *n.*; aanloop, aanval, *m.*; schatting, waardeering, *f.*; schikking, stelling, *f.*; Ansatz zur Schwärmerei, aanleg tot dweepzucht; der Ansatz einer Rechnung, het opzetten van eene som; nach dem höchsten Ansatz, volgens het hoogste tarief; doppelte Ansatz, dubbele post (in eene rekening); =satzgröße, *f.* differentiaal-grootheid, *f.*; =satzrechnung, *f.* differentiaal-rekening, *f.*; =saugen, *v. a.* beginnen te zuigen; vastzuigen; =schaffen, *v. a.* aanschaffen; zich verschaffen; =schaffung, *f.* aanschaffing, *f.*; *com.* Anschaffung machen, eene rimesse afgeven; =schäften, *v. a.* (laarzen) verschaften; (een geweer) monteeren; =schalmen, *v. a.* (boomen) merken; =scharren, *v. a.* bijschrappen.

Anschau//en, *v. a.* aanschouwen; =enswerth, =enswürdig, *adj.* bezienswardig; =er, *m.* aanschouwer; *m.*; =lich, *adj.* aanschouwelijk; =lichkeit, *f.* aanschouwelijkheid, *f.*; =ung, *f.* aanschouwing, *f.*

Anschein, *m.* es, s, schijn, m. aanzien, *n.*; dem Anscheine nach, naar den schijn; den Anschein haben, het voorkomen hebben; =en, *v. a.* beschijnen; *v. n.* schijnen, den schijn hebben; =end, *adj.* =lich, *adj.* u. *adv.* schijnbaar.

Anscher//e, *f.* schering, *f.*; =en, *v. a.* scheren, beginnen te scheren; =ung, *f.* schering, *f.*

An//schicken, *v. rec.* (sich) zich gereed maken; =schickung, *f.* bereiding, *f.*; =schieben, *v. a.* aanschuiven; *v. n. h.* beginnen te werpen; den eersten bal hebben; =schiebestück, *n.* insteekblad, verlengstuk, *n.*; =schielen, *v. a* van ter zijde aanzien; begluren; =schießen, *v. a.* u. *n. s.* aanschieten; =schiffen, *v. a.* u. *n.* aanlanden, -varen; =schiffung, *f.* aanlanden, *n.*; =schimmern, *v. a.* bestralen; =schirren, *v. a.* optuigen; =schirrung, *f.* optuigen, *n.*

Anschlag, *m.* es, s, *pl.* =schläge, aanslaan, -plakken, *n.*; *fig.* aanslag, *m.* schatting, *f.* bestek, *n.*; raad, *m.* raadgeving, *f.*; ontwerp, *n.*; in Anschlag bringen, in rekening brengen; =en, *v. a.* u. *n.* aanslaan; wie hoch haben Sie dies angeschlagen? hoe hoog hebt gij dit geschat? bei ihm schlägt Alles wohl an, alles gelukt hem; das Essen schlägt bei ihm gut an, hij wordt dik en vet; =faden, *m.* hechtdraad, *m.*; =fäustel, *m.* breekhamer, *m.*; =lineal, *n.* teeken-, schrijfhaak, *m.*; =nadel, *f.* sponningspeld, *f.*; =rad, *n.* slagrad, *n.*; =ung, *f.* aanslaan, *n.*; slag, naklank, *m.*; =zettel, *m.* affiche, *f.* aankondigingsbiljet, *n.*

Anschlägig, *adj.* ondernemend, handig, vindingrijk.

An//schlämmen, *v. a.* aanslijken; =schleichen, *v. n.* aansluipen; angeschlichen kommen, komen aansluipen; =schleifen, *v. a.* aanslepen; slijpen, aanzetten; =schlenkern, =schlendern, *v. a.* aanslingeren; =schließen, *v. a.* aan-, insluiten; *v. n.* sluiten, goed passen; =schlingen, *v. a.* vaststrikken; =schluß, *m.* aansluiting, *f.*; toe-, bijvoegsel *n.*; =schmeicheln, *v. rec.* (sich) zich door vleierij indringen; =schmeißen, =schmettern, *v. a.* smijten tegen . . .; =schmiegen, *v. rec.* (sich) zich vlijen tegen; sich an die Wand anschmiegen, zoo dicht mogelijk tegen den muur aanstaan; *fig.* zich schikken, zich voegen naar; =schmieren, *v. a.* aansmeren, inwrijven; iem. bedriegen, beetnemen; *v. rec.* (sich) zich bemind maken, indringen; =schnarchen, *v. a.* aansnorken; *fig.* uitvaren tegen; =schnarren, *v. a.* uitvaren tegen iem.; =schnauben, *v. a.* aansnuiven; *fig.* uitvaren tegen; =schnauzen, *v. a.* uitvaren tegen iem.; zeer hard aanspreken, =schneiden, *v. a.* aan-, opensnijden; =schnellen, *v. a.* aanwerpen; mit der Schnur anschnellen, met het touw een lijn trekken; =schnitt, *m.* eerste snede, *f.*; het aan-, opensnijden; =schnüren, *v. a.* aan-, vastsnoeren, =schnurren, *v. a.* uitvaren tegen iem.; =schove, *f.* ansjovis, *f.*; =schreiben, *v. a.* aanschrijven; bei einem gut oder übel angeschrieben stehen, bij iem. in een goed of kwaad blaadje staan; =schreien, *v. a.* iem. schreeuwende ontvangen; (einen) toeroepen; einen um Hülfe anschreien, iemands hulp inroepen; =schrote, *f.* zelfkant, *m.*; =schroten, *v. a.* aanrollen; den zelfkant aan . . . maken; =schub, *m.* eerste worp, *m.*; =schuhen, *v. a.* voor-, aanschoenen; (palen) met ijzer beslaan.

An//schuldigen, *v. a.* beschuldigen; =schüren, *v. a.* aanstoken; =schürer, *m.* op-, aanstoker, *m.*; =schuß, *m.* eerste schot, *n.*; kristalschieting, *f.*; =schütten, *v. n.* aan-, volgieten; werpen tegen . . .; =schwängern, *v. a.* bezwangeren; =schwärzen, *v. a.* zwarten; *fig.* belasteren; =schwärzung, *f.* zwartmaking, belastering, *f.*; =schwatzen, *v. a.* aanpraten; =schwefeln, *v. a.* zwavelen; =schweif, *m.* ketting, *m.*; =schweifen, *v. a.* den ketting scheren; =schweifrahmen, *m.* scheerraam, *n.*; =schweißen, *v. a.* zamenwellen; (een hert) aanschieten; =schwellen, *v. a.* doen zwellen; *v. n. s.* opzwellen; =schwellung, *f.* opzwelling, *f.*; =schwemmen, *v. a.* aanvlot-

ten, -slibben; **=schwemmung**, *f.* aanspoeling, *f.*; **=schwimmen**, *v. n. s.* aanzwemmen, -drijven.

Anseh//en, *v. a.* aanzien, beschouwen; **=en**, *n.* aanzien; gezag, ontzag, *n.*; **dem Ansehen nach**, naar den schijn; **=nlich**, *adj.* u. *adv.* aanzienlijk; belangrijk; **=nlichkeit**, *f.* aanzienlijkheid, *f.*; **=ung**, *f.* aanzien, *n.*; **in Ansehung**, uit aanmerking van, ter wille van; **in Ansehung meiner**, te mijnen opzichte.

An//sengen, *v. a.* u. *n.* een weinig zengen; **=setzen**, *v. a.* u. *n.* aanzetten; bijvoegen; **die Feder ansetzen**, de pen in de hand nemen; **=sichhalten**, *n.* inhouding, *f.*; **=sicht**, *f.* gezicht, uitzicht, *n.*; meening, *f.*; **=sichtig werden**, in het oog krijgen; **=siedeln**, *v. rec.* (**sich**) zich vestigen; **=siedelung**, *f.* vestiging; colonie, *f.*; **=siedler**, *m.* colonist, *m.*; **=siedelei**, *f.* colonie, *f.*; **=sinnen**, *v. a.* s. **zumuthen**, 2c.; **=sitzen**, *v. n.* aanzitten; **=spalten**, *v. a.* splijten; **=spann**, *m.* gespan, voorspan, *n.*; **=spannen**, *v. a.* aan-, inspannen; **=spänner**, *m.* paardeboer, *m.*; **=spännergut**, *n.* paardeboerderij, *f.*; **=spannung**, *f.* aan-, inspanning, *f.*; **=spielen**, *v. a.* uitspelen; *fig.* zinspelen; **=spielung**, *f.* zinspeling, *f.*; **=spießen**, *v. a.* speten; aan het spit steken; **=spinnen**, *v. a.* u. *n.* aanspinnen; *fig.* smeden, brouwen; **einen Liebeshandel anspinnen**, een liefdeshandel aanknoopen; **=spitzen**, *v. a.* aanpunten; **=spornen**, *v. a.* de sporen geven; *fig.* aansporen; **=spornung**, *f.* aansporing, *f.*; **=sprache**, *f.* aan-, toespraak, *f.*; aanspreken, *n.*; **=sprachzimmer**, *n.* sprekkamer, *f.*

An//sprechen, *v. a.* aanspreken; **einen um etw. ansprechen**, iem. om iets vragen, verzoeken; **etw. ansprechen**, iets eischen; **die Predigt hat mich sehr angesprochen**, de preek heeft mij zeer bevallen; **bei einem ansprechen**, voorbijgaande een bezoek brengen; **=spreizen**, *v. a.* zich met handen en voeten tegen iets zetten; **=sprengen**, *v. a.* besprenkelen, doen springen tegen; aanrennen; *v. n. s.* aanspringen; aanrennen; **=sprengung**, *f.* besprenging, *f.*; **=spritzen**, *v. a.* u. *n. s.* bespatten, aan-, bespuiten; **=spruch**, *m.* aanspraak; eisch; aanmatiging, *f.*; **auf etw. Anspruch machen**, aanspraak maken op iets; **Anspruch auf Schönheit machen**, voor schoon willen doorgaan; **sich Ansprüche auf etw. erwerben**, recht krijgen op; **etw. in Anspruch nehmen**, zich toeeigenen; in beslag nemen; **diese Arbeit nimmt mich in Anspruch**, die arbeid kost mij veel moeite; **er nimmt mein Herz in Anspruch**, hij zoekt mijn hart te winnen; **=sprüchig**, *adj.* betwistbaar; **=spruchslos**, *adj.* zedig, zonder aanmatiging; **=spruchlosigkeit**, *f.* zedigheid, bescheidenheid, *f.*; **=spruchmacher**, *m.* die aanspraak maakt; adspirant, *m.*; **=spruchreich**, **=spruchvoll**, *adj.* aanmatigend, vol aanmatiging; **=sprung**, *m.* aanspringen, *n.*; aanval, *m.*; **=stacheln**, *v. a.* aanprikkelen; **=stalt**, *f.* voorbereiding, *f.*; inrichting, *f.* gesticht, *n.*; toestel, *m.* toebereidsel, *n.*; **Anstalten zu etw. machen**, toebereidselen tot iets maken; **=stammen**, *v. n. s.* aanerven; **=stämmen**, *v. n.* stijf aanzetten tegen iets.

An//stand, *m.* welvoegelijkheid, goede houding, *f.*; fatsoen, *n.*; aarzeling, bedenking, wijfeling, *f.*; wachtplaats, *f.* (voor jagers); plaats waar de jager het wild opwacht, of waar men naar de schijf schiet; *fig.* **auf dem Anstand stehen**, op de loer liggen; **es kann Anstand damit haben bis morgen**, het kan wachten tot morgen; **das muß ohne allen Anstand geschehen**, dat moet onmiddelijk gebeuren; **ohne Anstand**, zonder bedenking; **Anstand nehmen an etwas**, om iets zwarigheid maken; **den Anstand beobachten**, de vormen in acht nemen; **=ständig**, *adj.* u. *adv.* welvoegelijk, fatsoenlijk; passend, betamelijk; **=ständigkeit**, *f.* welvoegelijkheid, *f. etc.*; **=standsbrief**, *m.* wellevendheidsbrief; schutsbrief, *m.*; **=standsvoll**, *adj.* vol waardigheid; **=standswidrig**, *adj.* onfatsoenlijk.

Anstatt, *prp.* (2 nv. ook soms 3 nv.) in plaats van, voor; **er thut es anstatt meiner**, hij doet het in plaats van mij, in mijne plaats, voor mij; **er ist anstatt meiner da**, hij vervangt mij daar; *conj.* **anstatt es zu thun, anstatt daß er es that**, in plaats van het te doen.

Anstaun//en, *v. a.* aanstaren, met verbazing aanzien; **=enswerth**, **=enswürdig**, *adj.* bewonderenswaardig; **=er**, *m.* **=erin**, *f.* bewonderaar, *m.* -ster, *f.*; aangaper, *m.* -gaapster, *f.*

An//stechen, *v. a.* aansteken, steken; **die Butter anstechen**, met de spaan beginnen af te steken; **ein Faß anstechen**, de kraan insteken; *v. n. s.* **angestochen kommen**, aangestapt komen; **=steckbohrer**, *m.* kelderboor, fret, *f.*; **=stecken**, *v. a.* aansteken *fig.* besmetten; **=steckung**, *f.* aansteking, besmetting, *f.*; **=steckungsgift**, *n.* aanstekingsstof, *m.*

An//stehen, *v. a.* aanstaan; welvoegelijk zijn; *fig.* aarzelen, weifelen; **etw. anstehen lassen**, iets uitstellen; **das steht Ihnen wohl an**, dat staat u wel; **=steigen**, *v. n. s.* opstijgen; *fam.* **angestiegen kommen**, komen aanstappen; **=stellen**, *v. a.* plaatsen, aanstellen; *com.* vast aanbieden; **Betrachtungen über etwas anstellen**, zijne gedachten over eene zaak laten gaan, iets overwegen, overpeinzen; **ich weiß nicht, wie ich es anstellen soll**, ik weet niet hoe ik het regelen zal; *v. rec.* (**sich**) zich aanstellen; zich houden als of . . .; **=stellerei**, s. **Ziererei**; **=stellig**, *adj.* knap, bekwaam; **=stelligkeit**, *f.* knapheid, vlugheid, *f.*; **=stellung**, *f.* aanstelling, betrekking, *f.*; *com.* vast aanbod, *n.*; **=stemmen**, s. **anstämmen**; **=sterben**, *v. n. s.* bij erfenis toevallen; **=stich**, *m.* steek, prik, *m.*; **=sticheln**, *v. a.* steken onder water geven; **=sticken**, *v. a.* borduren tegen . . .; **=stieren**, *v. a.* aanstaren; **=stiften**, *v. a.* bewerken; opstoken; aanrichten; **=stifter**, *m.* bewerker, opstoker, *m.*; **=stifterin**, *f.* bewerkster, opstookster, *f.*;

-stiftung, *f.* opstoking, *f. etc.*; -stimmen, *v. a.* aanheffen; inzetten (den toon); -stimmung, *f.* aanheffing, *f.*; -stopfen, *v. a.* aan-, volstoppen; -stören, s. anstiften.

Anstoß, *m.* stoot; aanstoot, *m.*; *fig.* vermaning (eener ziekte); zwarigheid, ergernis, *f.*; ohne Anstoß lesen, vloeiend lezen; -en, *v. a.* u. *n.* aanstooten; im Lesen anstoßen, stotterend lezen; -ung, *f.* aanstooten, *n.* aanstooting, *f.*; -naht, *f.* stopnaad, *f.*; -kolben, *m.* stampkolf, *f.*; -schiene, *f.* stootscheen, *f.*

Anstößig, *adj.* aanstootelijk; -keit, *f.* aanstootelijkheid, *f.*

An//strahlen, *v. a.* bestralen; -strängen, *v. a.* voor-, inspannen; -streben, *v. a.* kampen; streven naar ...; -streichen, *v. a.* aan-, bestrijken; verwen; *v. n. s.* u. *h.* aanstrijken; -streicher, *m.* kladschilder, verwer, *m.*; -streicherei, *f.* kladschilderij, *f.*; -streichpinsel, *m.* kwast *m.* (voor bakkers en verwers); -streifen, *v. a.* aanstrijken; -strengen, *v. a.* inspannen; -strengung, *f.* inspanning, *f.*; -strich, *m.* aanstrijken; verwen; vernis, *n.*; kleur, *f.*; *fig.* uiterlijk aanzien, *n.*; *fig.* einen Anstrich geben, een goed voorkomen geven; -stückeln, *v. a.* aanzetten; -stücken, *v. a.* aanlasschen; -sturz, *m.* aanstorten, *n.*; schok, *m.*; -stürzen, *v. n. s.* storten tegen ...; angestürzt kommen, komen aanstormen; -suchen, *v. a.* aanzoek doen; aan-, verzoeken; -suchen, *n.* -suchung, *f.* aan-, verzoek, *n.*; -sucher, *m.* verzoeker, *m.*; -suchungsschreiben, *n.* verzoekschrift, *n.*; -sud, *m.* opkoken, *n.*; -summen, *v. rec.* (sich) oploopen, aangroeien; -takeln, *v. a. mar.* optakelen; -tanzen, *v. n. s.* aandansen; *v. n.* beginnen te dansen; *v. rec.* (sich) zich door dansen op den hals halen.

Antast//en, *v. a.* be-, aantasten; aanraken, aanvallen; aanranden; -ung, *f.* aantasting, aanraking; aanranding, *f.*; aanval, *m.*

Antheil, *m.* aandeel, *n.*; -haber, *m.* deelhebber, *m.*; -mäßig, *adj.* u. *adv.* volgens ieders aandeel; -nehmung, *f.* deelneming, *f.*; -sschein, -szettel, *m.* -verschreibung, *f.* actie, *f.*; aandeel, bewijs *n.* van aandeel.

Antiqua//r, *m.* oudheidskenner; handelaar met oude boeken; -schrift, *f.* romeinsch-letter, *f.*

An//thun, *v. a.* aandoen; aankleeden; einem etwas anthun, iem. betooveren; -tiefen, *v. n. mar.* peilen; -tippen, *v. a.* aanraken met de vingers.

Antlitz, *n.* es, *pl.* e, aangezicht, gelaat, *n.*

Antrag, *m.* es, s, *pl.* -träge, voorslag, *m.* voorstel; aanbod, *n.*; voordracht, *f.*; -en, *v. a.* voorslaan, -stellen; -steller, *m.* voorsteller, *m.*

An//trauen, *v. a.* door het huwelijk verbinden; aanhuwen; -treffen, *v. n.* ontmoeten; aantreffen; -treiben, *v. a.* aandrijven, -zetten; -treibung, *f.* aanzetting, opstoking, *f.*; -treten, *v. a.* aantreden; *fig.* aanvaarden, aannemen; das neue Jahr antreten, het nieuwe jaar aanvangen; *v. n. s.* beginnen te treden; naderen; zum Tanze antreten, zich schikken tot den dans; -tretung, *f.* nadering, aanvaarding, *f.*; -trieb, *m.* es, s, *pl.* e, aandriving, aandrift, *f.*; aus eigenem Antrieb, uit eigen beweging.

Antritt, *m.* es, *pl.* e, antreden, -vaarden, *n.*; eerste schrede, *f.*; eerste trede (van een trap); -spredigt, *f.* intreepreek, *f.*; -srede, *f.* aanspraak, *f.* bij de aanvaarding van een ambt; -smahl, *n.* -sschmaus, *m.* welkomsmaaltijd, *m.*

Antwort, *f.* antwoord, *n.*; Rede u. Antwort geben, rekenschap geven; -en, *v. a.* antwoorden.

Anver//suchen, *v. a.* aanpassen; -trauen, *v. a.* aan-, toevertrouwen; -trauung, *f.* aanvertrouwing, *f.*

Anverwandt, *adj.* aanverwant; -e, *m.* u. *f.* bloedverwant, *m.*; -schaft, *f.* bloedverwantschap, *f.*

Anwach//s, *m.* ses, aanwas, -groei, *m*; -sen, *v. a.* aanwassen; toenemen; vastgroeien; -sung, *f.* aanwassen, *n. etc.*

Anwalt, *m.* es, s, *pl.* -wälte, zaakwaarnemer, advokaat, procureur, gevolmachtigde, *m.*; -schaft, *f.* volmacht, *f.*; syndikaat, *n.*

Anwand//eln, *v. imp.* overkomen; es wandelt mich eine Lust an, ik krijg lust; de lust bekruipt mij; es wandelt mich ein Fieberschauer an, eene koortshuivering overvalt mij; -lung, *f.* vlaag, *f.*; aanval, *m.*; voorbijgaande gemoedsbeweging, *f.*

Anwart//er, *m.* die uitziet op een post of verwachting heeft dien te krijgen, expectant, *m.*; overlevende, *m.*; -schaft, *f.* recht van opvolging; expectantie, *f.*; die sichere Anwartschaft auf ein Vermögen, het zeker vooruitzicht op eene erfenis; -schafter, s. Anwarter; -schaftlich, *adj.* u. *adv.* wat iem toegezegd is; -schaftsbrief, *m.* -schaftspatent, *n.* brief, patent, waardoor iem. eene gunst, een ambt wordt toegezegd.

An//waschen, *v. a.* bespoelen; aanwasschen; -wässern, *v. a.* besproeien, begieten; Wein anwässern, wijn met water aanmengen; -watscheln, *v. a.* aanwaggelen; -wehen, *v. a.* aanwaaien, waaien tegen; *fig.* ihn kann nichts Uebles anwehen, hem kan geen kwaad overkomen; von frischem Muthe angeweht, met nieuwen moed vervuld; -weinen, *v. a.* aanschreien.

Anweis//en, *v. a.* aanwijzen; onderrichten; -er, *m.* aan-, onderwijzer, *m.*; -ung, *f. com.* aanwijzing, assignatie, *f.*; onderrichting, *f.*; -ungszettel, *m.* assignatie, *f.*

Anwend//bar, *adj.* aanwendbaar, bruikbaar; toepasselijk; -barkeit, *f.* aanwendbaarheid, *f. etc.*; -en, *v. a.* aanwenden; toepassen; sein Ansehen anwenden, zijn gezag gebruiken; das ist bei ihm nicht angewendet (angewandt), dat is aan hem slecht besteed; angewandt, *adj.* toegepast; angewandte Mathematik, toegepaste wiskunde; angewandte Chemie, proefondervindelijke scheikunde; an-

gewandter Begriff, concreet begrip; =ung, *f.* aanwending, toepassing, *f.*; gebruik, *n.*; Anwendung finden auf, toegepast worden in; =lich, s. anwendbar.

Anwerb//en, *v. a.* aanwerven, werven; huren; sich anwerben lassen, dienst nemen, zich verhuren; Jemand zu einer Reise anwerben, iem. tot deelneming aan eene reis overhalen; *v. n. h.* aanzoek doen; =er, *m.* werver; vrijer, adspirant, *m.*; =ung, *f.* aanwerving, *f.* *etc.*

An//werden, *v. n. s.* kwijt raken; =werfen, *v. a.* aanwerpen; *v. n.* den eersten worp doen.

Anwesen, *n.* =heit, *f.* aanwezigheid, tegenwoordigheid, *f.* bijwezen, *n.*; =d, *adj.* aanwezig, -wezend; tegenwoordig.

An//wetzen, *v. a.* slijpen; =wiehern, *v. n.* aan-, toehinniken; =wirken, *v. a.* aanweven; =wischen, *v. a.* aansmeren; =wittern, *v. a. s.* aanzetten; =wohnen, *v. n.* dicht bij wonen; =wohner, *m.* naaste buur, *m.*; die Anwohner des Rheines, de bewoners van de oevers des Rijns; =wuchs, *m.* aanwas, wasdom, *m.*; =wünschen, *v. a.* toewenschen; =wurf, *m.* eerste worp, *m.*; pleisterkalk, *m.*; =wurzeln, *v. n.* vast-, inwortelen; =zahl, *f.* aantal, getal, *n.*; =zahlen, *v. a.* op rekening betalen; =zapfen, *v. a.* aantappen, opsteken; *fig.* (einen) iem. tergen; =zeichen, *n.* teeken, voorteeken, *n.*; =zeichnen, *v. a.* aan-, opteekenen.

Anzeig//e, *f.* melding; opgave, *f.*; bericht, *n.*; aanwijzing, -tooning, *f.*; bekendmaking, *f.*; =en, *v. a.* melden, opgeven, berichten; aanwijzen, -toonen; kennis geven; =er, *m.* aanwijzer, bekendmaker, *m.* advertentie-blad, *n.*; =erin, *f.* bekendmaakster, *f.* *etc.*; =ung, *f.* aanwijzing, *f.* *etc*

Anzett//eln, *v. a.* den ketting scheren; *fig.* aanrichten, smeden; =ler, *m.* scheerder; aanlegger, *m.*; =lung, *f.* aanlegging, *f.*; complot, *n.*

Anzieh//en, *v. a.* u. *n.* aantrekken; weiße Wäsche anziehen, zich verschoonen, schoon goed aandoen; aanrukken, vastzitten; *v. rec.* (sich) zich aankleeden; =end, *adj.* aantrekkend; *fig.* bekoorlijk, innemend; =er, *m.* laarzentrekker; aantrekker, *m.*; =ung, *f.* aantrekking, *f.*

An//zischen, *v. a.* toesissen; =zucht, *f.* fokkerij, *f.*; =zug, *m.* aantocht, *m.*; kleeding, *f.*; =züglich, *adj.* bekoorlijk; beleedigend; =züglichkeit, *f.* aantrekkelijkheid; bitse uitdrukking, *f.*; =zünden, *v. a.* aan-, ontsteken; =zwingen, *v. a.* opdringen.

Apart, *adj.* afzonderlijk; =ement, *n.* vertrek, *n.*

Apfel, *m.* s, *pl.* Aepfel, appel, *m.*; =baum, =kern, =kuchen, *m.* &c. appel-boom, *m.* -pit, *f.* -koek, *m.* *etc.*; =n, *v. rec.* (sich) appelgrauw worden.

Apostel, *m.* apostel, *m.*; =amt, *n.* apostelschap, *n.*; =geschichte, *f.* handelingen der apostelen.

Apotheke, *f.* apotheek, *f.*; =r, *m.* apotheker, *m.*; =rbuch, =rgewicht, *n.* =rrechnung, *f.* &c. apothekers-boek, -gewicht, *n.* -rekening, *f.* *etc.*; =taxe, *f.* tarief, tax van apothekerswaren.

Appell, *m.* s, appèl, *n.* oproeping, *f.*; =ant, *m.* en, *pl.* en, apellant, *m.*; =at, *m.* en, *pl.* en, geïntimeerde; =ation, *f.* appèl, *n.*; =ationsgericht, *n.* hof van cassatie, hof van appèl; =ationsrath, *m.* raadsheer aan het hof van appèl; =iren, *v. a.* apelleeren.

Appetit, *m.* es, eetlust, *m.*; guten Appetit! eet smakelijk! =lich, *adj.* smakelijk; =los, *adj.* zonder eetlust.

Applaudiren, *v. a.* applaudiseeren, toejuichen.

Aprikose, *f.* abrikoos, *f.*; =nbaum, =nkern, *m.* &c. abrikoze-boom, -steen, *m.* *etc.*; =npfirsich, *m.* perzik, abrikoos, *f.*

April, *m.* es, april, *m.*; Jem. in den April schicken, iem. tot Aprilgek maken; =ennarr, *m.* =enwetter, *n.* &c. April-gek, *m.* -wêer, *n.* *etc.*; =englück, *n.* onbestendig geluk, *n.*; =enliebe, *f.* ongestadige liefde, *f.*; =enhaft, *adj.* u. *adv.* veranderlijk.

Aequator, *m.* s, evenaar, equator, *m.* middellijn, *f.*

Aequinocti//alkreis, *m.* equinoctiaal-cirkel, *m.*; =um, *n.* s, *pl.* =tien, nachtevening, *f.*

Aera, *f. pl.* Aeren, tijdrekening, aera, *f.*

Arack, *m.* s, arak, *m.*

Arabeske, *f.* arabeske, *f.*

Arbeit, *f.* arbeid, *m.* werk, *n.*; das Kleid ist in der Arbeit, het kleed is in de maak; getriebene, erhabene Arbeit, gedreven, verheven werk; =en, *v. a.* u. *n.* arbeiden, werken; bearbeiden; =er, *m.* =erin, *f.* arbeider, werkman, *m.* -ster, werkster, *f.*; =sam, *adj.* u. *adv.* werkzaam; =samkeit, *f.* werkzaamkeid, *f.*; =sbeutel, *m.* =sbiene, =sstube, =sstunde, *f.* &c. werk-zak, *m.* -bij, -kamer, *f.* -uur, *n.* *etc.*; =scheu, =sscheu, *adj.* lui; =scheu, =sscheu, *f.* luiheid, *f.*; =sfähig, *adj.* in staat om te werken; =sfeind, =sfreund, *m.* vijand, vriend van werken; =shaus, *n.* werkhuis; verbeterhuis, *n*; =slos, *adj.* werkeloos; =schule, *f.* industrie-school, *f.*; =szeug, *n.* gereedschap, *n.*

Arche, *f.* ark, *f.*

Archi//diakon, *m.* aartsdiaken, *m.*; =medisch, *adj.* van Archimedes; =medische Schraube, *f.* schroef van Archimedes.

Architekt, *m.* en, *pl.* en, architekt, bouwkundige, *m.*; =onik, =ur, *f.* bouw-kunde, -kunst, -orde, *f.*

Architrab, *m.* es, s, *pl.* en, *arch.* architraaf, *m.*

Archiv, *n.* es, *pl.* e, archief, *n.*; =ar, *m.* es, s, *pl.* e, archivarius, *m.*

Areal, *n.* s, *pl.* e, oppervlakte, vlakteuitgebreidheid, *f.*

Areka//baum, *m.* =palme, =nuß, *f.* &c. areka-boom, *m.* -palm, -noot, *f.* *etc.*

Arg, *adj.* u. *adv.* erg, slecht, boos; die Welt liegt im Argen, de wereld ligt in het booze; ich meine es nicht so arg mit dir, ik meen het zoo kwaad niet met u; ich habe kein Arg dabei, ik denk aan geen kwaad; sich kein Arg von einem versehen, geen kwaad zoeken achter iem.; =list, *f.* arglist, *f.*; =listig, *adj.* u. *adv.* arglistig, -lijk;

-los, adj. u. adv. argeloos; -losigkeit, f. argeloosheid, f.; -sinnig, adj. ergdenkend; -willig, adj. u. adv. kwaadwillig; -willigkeit, f. kwaadwilligheid, f.; -wohn, m. es, s, argwaan, m.; -wohnen, -wöhnen, v. a. verdenken; -wöhnig, -wöhnisch, adj. wantrouwend, achterdochtig.

Aerger, m. ergernis, f.; verdriet, n.; -, adj. erger, slechter; -lich, adj. u. adv. ergerlijk, verdrietig; er ist ärgerlich auf mich, hij is boos op mij; -n, v. a. ergeren; -niß, n. sses, pl. sse, ergernis, f.

Aergste, adj. ergste: am ärgsten, aufs ärgste, op zijn ergst.

Argument, n. es, s, pl. e, betoog, bewijs, n. bewijsgrond, n.; -ation, f. bewijsvoering, f. betoogtrant, m.; -iren, v. a. betoogen, bewijsvoeren.

Argus, m. Argus, m.; -augen, n. pl. Argus-oogen, n. pl.

Arie, f. aria, f.

Aristokrat, m. aristokraat, m.; -ie, f. aristokratie, f. (sprich: krazie); -isch, adj. aristokratisch.

Arithmet//ik, f. rekenkunde, -kunst, f.; -iker, m. rekenkundige, m.; -isch, adj. u. adv. rekenkundig, arithmetisch.

Arkebusier, m. s, pl. e, -er, m. soldaat met een buks gewapend.

Arktisch, adj. noordelijk.

Arlesbeer//e, f. latusbezie f.; -baum, m. latusboom, m.

Arm, adj. u. adv. arm; -enanstalt, -enbüchse, -enschule, f. ꝛc. arm-huis, n. -bus, -school, f. etc.; -enkasten, m. armbus, f.; armbestuur, n.; -enpflege, f. armbestuur, n.; -enpfleger, m. armbezorger, m.; -selig, adj. armzalig; -seligkeit, f. armzaligheid, f.; -uth, f. armoede, f.

Arm, m. es, s, pl. e, arm, m.; einem unter die Arme greifen, iem ondersteunen; -band, n. -ring, -bruch, -muskel, m. ꝛc. arm-band, n. -ring, m. -breuk, -spier, f. etc.; -korb, m. hengselmand, f.; -sessel, -stuhl, m. leuningstoel, m.; -sdick, adj. u. adv. zoo dik als een arm.

Armatur, f. wapenrusting, f.

Armbrust, f. armborst, f. handboog, m.; -macher, m. boogmaker, m.; -schütze, m. boogschutter, m.

Armee, f. leger, n. armee, f.

Aerm//chen, n. armpje, n.; -lich, adj. u. adv. armoedig; -ling, m. overmouw, f.

Aermel, m. mouw, f.; -hemd, -kleid, -leibchen, n. hemd, kleed, lijfje, n. met mouwen; -aufschlag, m. opslag m. der mouw; -ausschnitt, m. uitsnijding van eene mouw; -holz, m. mouwplank, f.; -loch, n. armsgat, n. mouwopening, f.; -ig, adj. met mouwen.

Aernte, s. Ernte.

Arom, n. es, s, aromaat, n.; -atisch, adj. aromatisch.

Arolsbeere, s. Arlesbeere.

Arrak, s. Arack.

Arrest, m. es, pl. e, arrest, n.; Arrest auf Schiffe, embargo; mit Arrest belegen, beslag leggen op . . .; -ant, m. en, pl. en, -antin, f. gevangene, m. u. f.; -klage, f. aanklacht op arrest; -zimmer, n. arrestkamer, f.

Arretiren, v. a. arresteeren.

Arrog//ant, adj. aanmatigend; -anz, f. aanmatiging, f.

Arsch, m. es, pl. Aersche, pop. aars, m.; -backen, m. pop. bil, f.; -kerbe, f. pop. scheiding der billen; -leder, n. schootsvel, n. der mijnwerkers; -loch, n. pop. aarsgat, n.; -pauker, -plätscher, m. pop. plakvoerder, m.; -prügel, m. pl. pop. stokslagen op de billen; -wisch, m. pop. gatveeg, m.

Aerschlings, adv. achterwaarts.

Arsenal, n. es, s, pl. e, arsenaal, tuighuis, n.

Arsenik, m. s, chem. arsenik, rottekruid, n.; gelber, rother Arsenik, geel, rood zwavel-arsenik; -alisch, -haltig, adj. arsenik bevattend, arsenikaal; -asche, f. -oxyd, n. arsenikoxyde, m.; -blei, n. -blume, -butter, f. ꝛc. arsenik-lood, n. -bloem, -boter, f. etc.; -könig, m. chem. metallisch arsenik, n.

Art, f. soort, wijs, wijze, manier, f. aard, m.; natuur, geaardheid, f.; aus der Art schlagen, ontaarden; das hat keine Art, dat staat niet wel; Art läßt nicht von Art, de appel valt niet ver van den stam; von guter Art, van goede soort; arbeiten, daß es eine Art hat, ter deeg arbeiden; nach meiner Art, op mijn manier; es ist so in seiner Art, er hat es so in der Art, dat is zijne manier; -acker, m. -feld, -land, n. bouwland, n.; -en, v. n. aarden; gedijen; die Menschen sind so geartet, de aard van den mensch is zoo, dat . . .; -bar, s. urbar; -ig, adj. u. adv. aardig, mooi, schoon, beleefd; (van kinderen) zoet; ein artiger Mann, een beleefd man; das ist doch artig, dat is gek; -igkeit, f. aardigheid, f. etc.

Arterie, f. pols-, slagader, f.

Artikel, m. artikel, n.

Artischoke, f. artisjok, f.; -nboden, m. stoel, m. eener artisjok.

Arzenei, f. (Arznei) artsenij; -buch, n. -büchse, f. artsenijboek, n. -bus, f.; -en, v. a. geneesmiddelen geven; v. n. innemen; -gelehrsamkeit, -kunst, -kunde, f. artsenijkunde, f.; -mittel, n. geneesmiddel, n.; -trank, m. artsenijdrank, m. etc.; -lich, adj. geneeskrachtig.

Arzt, m. es, pl. Aerzte, arts, geneesheer, m.

Aerztlich, adj. geneeskundig; der ärztliche Beruf, het beroep van geneesheer; ärztliche Kenntnisse, medische kennis.

Asant, m. es, s, stinkende -, duivelsdrek, m.; wohlriechende -, benzoë-hars, f.

Asbest, m. es, s, asbest, n.

Ascese, f. beoefening der ascetiek; boetedoening, f.

Ascet, m. en, pl. en, boeteling, streng vroom mensch, m.; -ik, f. ascetiek, f.; -iker, m. s, schrijver van stichtelijke, ascetische werken; -isch, adj. u. adv. ascetisch, streng vroom.

Asch, m. es, s, pl. Aesche, pot, m.; -voll, adj. schotelvol.

Aesche, f. ombervisch, m.; s. Esche.

Asche, f. asch, f.; -nbaum, s. Espe; -nbehälter, -nbrenner, -nheerd, m. -nfaß, n. ꝛc. aschbak, -man, -haard, m. -ton, f. etc.; -nbrödel, f. asschepoester, f.; -nzieher, m. aschaantrekker,

m.; -r, *m.* een visch; -mittwoch, m. aschwoensdag, *m.*

Asch//farbe, *f.* aschkleur, *f.*; -farben, -grau, *adj.* aschkleurig; grauw; -icht, -ig, *adj.* aschachtig; asschig; -kraut, *n. bot.* St. Jakobskruid, *n.*; -kuchen, *m.* aschkoek, *m.*; -lauch, *m.* wilde knoflook, *n.*; -meise, *f.*; koolmees, *f.*; -zinn, *n.* s. Wißmuth.

Aeschel, *m.* fijn kobalt, *n.*

Aescher, *m.* kalkkuip, *f.*; looierskalk, *m.*; -faß, *n.* -grube, *f.* looikuip, *f.*; -icht, -ig, *adj.* aschachtig; -n, *v. a.* in asch veranderen; *techn.* ploten; *kath.* het aschkruisje halen; -satz, *m.* bedding van asch; -stange, *f.* roerstok der looiers; -ung, *f.* ploten, *n.*

Aesen, aßen, s. aaßen.

Aspect, *m.* s, *pl.* e, en, aspect, *n.*; voorteeken, vooruitzicht, *n.*; schlimme Aspecten, kwade voorteekenen.

Aespe, äspen, s. Espe rc.

Asper, *m.* s, asper, turksche munt, een stuiver.

Asphalt, *m.* s, asphalt, n.

Asphodille, *f.* asfodil, *f.*

Aspir//ant, *m.* en, *pl.* en, adspirant, candidaat, *m.*; -ation, *f. gr.* aanblazing, *f.*; -iren, *v. a.* aanademen, -blazen; *gr.* met aanademing uitspreken; *v. n. h.* naar iets staan.

Aß, *m.* es, *pl.* e, aas, *n.*; (goudgewicht) korrel, *f.*

Aß, *n.* s. Aas.

Assecur//ant, *m* en, *pl.* en, assuradeur, *m*; -anz, *f* assurantie, verzekering, *f.*; -anzbüreau, -anzcomptoir, *n.* assurantiekantoor, *n.*; -anzconto, *n.* assurantierekening, *f.*; -anzgericht, *n.* -anzkammer, *f.* assurantie-gerecht, *n.* -kamer, *f.*; -anzmäkler, *m.* makelaar in assurantien; -anzprämie, *f.* assurantie-premie, *f.*; -at, *m.* en, *pl.* en, verzekerde, geassureerde, *m.*; -irbar, *adj. com* verzekerbaar; -iren, *v. a.* verzekeren, assureeren.

Assel, *f.* duizendbeen, *n.*

Assessor, *m.* s, *pl.* oren, bijzitter, assessor, *m.* eerste ambtshelper eens rechters.

Assignat//e, *f. com.* assignatie, *f.*; -ar, *m.* -arin, *f.* hij of zij, op wien (wie) eene assignatie wordt afgegeven; -ion, *f.* aanwijzing, *f.*

Assigniren, *v. a.* aanwijzen.

Assisen, *f. pl.* assises; -hof, *m.* hof van assises.

Aßen, **Aeßen**, s. aasen.

Aßung, **Aeßung**, *f.* azen; voederen, *n. etc.*

Ast, *m.* es, *pl.* Aeste, tak; knoest, kwast, *m.*; -holz, *n.* knoestig hout, *n.*; -ig, (ästig) *adj.* takkig; knoestig; -knorren, *m.* knoest, kwast, *m.*; -kreuz, *n. herald.* getakt kruis. *n.*; -loch, *n.* takgat, *n.*; -los, *adj.* takkeloos; -ständig, *adj. bot.* op de takken groeiend; -werk, *n.* takken, *m. pl.*

Aest//chen, *n.* takje, *n.*; -en, *v. a.* met takken voorzien; *v. rec.* (sich) takken krijgen; -ling, *m.* takkeling, *m.*

Aster, *f. bot.* aster, *m.*

Aesthet//ik, *f.* schoonheidsleer, esthetika, *f.*; -isch, *adj.* u. *adv.* esthetisch, smaakvol.

Aestrich, *m.* u. *n.* s, *pl.* e, (auch Aesterich) plaveisel, *n.* vloer, *m.*

Asthma, *n. med.* aamborstigheid. *f.*; -tiker, *m* aamborstige, *m.*; -tisch, *adj* aamborstig.

Astrallampe, *f.* astraal-lamp, *f.*

Astro//lab, *n.* es, *pl.* ien, astrolabium, *n.* graadboog, hoekmeter, *m.*; -log, *m.* en, *pl.* en, sterrewichelaar, astroloog, *m.*; -logie, *f* sterrewichelarij, astrologie, *f.*; -nom, *m.* en, *pl.* en, sterrekundige, astronomist, *m.*; -nomie, *f.* sterrekunde, *f.*; -nomisch, *adj.* u. *adv.* sterrekundig, astronomisch.

Asyl, *n.* es, *pl.* e, asyl, *n.*

Athei//smus, *m.* godloochening, *f.* atheïsmus, *n.*; -st, *m.* en, *pl.* en, godloochenaar, atheïst, *m.*; -sterei, *f.* atheïsterij, *f.*

Athem, *m.* s, adem, *m.*; in einem Athem, in eens door; aus dem Athem kommen, buiten adem raken; wieder zu Athem kommen, weder tot zijn adem komen; -bar, *adj.* adembaar; -barkeit, *f.* adembaarheid, *f.*; -holen, *n.* ademhaling, *f.*; -los, *adj.* u. *adv.* ademloos, buiten adem; -losigkeit, *f.* zware ademhaling, *f.*; -zug, *m.* ademtocht, *m.* ademhaling, *f.*; -zünglein, *n. anat.* huig, *f.*

Aether, *m.* s, ether, *m.*; -in, *f.* etherine, *f.*; -isch, *adj.* etherisch.

Athm//en, *v. n.* u. *a.* ademen, ademhalen; inademen; -ung, *f.* ademing, -haling, *f.*

Atlant, *m. arch.* en, *pl.* en, atlant, *m.*; -isch, *adj.* atlantisch.

Atlas, *m.* sses, *pl.* lanten, atlas, *m.*

Atlas, *m.* sses, *pl.* sse, satijn, *n.*; -band, -holz, *n.* -weber, *m.* rc. satijn-lint, -hout, *n.* -wever, *m. etc.*; -artig, -en, *adj* satijnen; -zeug, *n.* satijnen stof, *f.*

Atmosphär//e, *f.* atmosfeer, *f.*; -isch, *adj.* atmosferisch,

Atom, *n.* es, s, *pl.* e, atoom, *n.*

Attest, -at, *n.* getuigschrift, *n.*; -iren, *v. a.* attesteeren; getuigenis geven.

Attich, *m.* es, s, *pl.* e, *bot.* wilde vlier, *f.*

Aetz//brett, *n.* -grund, *m.* -kunst, -nadel, *f.* rc ets-plank, *f.* -grond, *m.* -kunst, -naald, *f.* *etc.*; -druck, *m.* proefdruk, *m.* eener geëtste plaat; -bild, *n.* -zeichnung, *f.* geëtste teekening, *f.*; -stein, *m.* lapis infernalis, *m.* -en, *v. a.* etsen; -ung, *f.* etser, *n.*

Atzel, *f.* ekster, *f.*; *fam.* pruik, *f.*

Aetzen, s. aasen.

Au! *interj.* oei, o wee.

Au, *f.* s. Aue.

Auch, *conj.* ook, nog; nicht nur, sondern auch, niet alleen, maar ook; ohne auch nur zu fragen, zonder zelfs te vragen; wie dem nun auch sein mag, wat daarvan ook zij.

Auction, *f.* veiling, verkooping, *f.*; -ator, *m.* afslager, vendumeester, *m.*

Audienz, *f.* audientie, *f.*; -saal, *m.* gehoorzaal, *f.*

Auditeur, *m.* s, *pl.* e, *mil.* regimentsrechter, auditeur, *m.*

Auditor, *m.* s, *pl.* oren, *jur.* raad en bijzitter in onderscheidene gerechtshoven; -ium, *n.* s, *pl.* ien, gehoorzaal, *f.*; toehoorders, *m. pl.*

Aue, *f.* landouw, beemd, *f.*

Auer//hahn, *m.* -henne, *f.* kor-

haan, *m.* -hen, *f.*; =ochse, *m.* wilde stier, *m.*

Auf, *prp.* op; ein Viertel auf zwei, een kwartier over een; drei Viertel auf zwei, een kwartier voor twee; auf die Erde fallen, op den vloer, op den grond, ter aarde vallen; so viel auf den Mann, zoo veel voor ieder hoofd; auf den Abend, tegen den avond; auf frischer That, op heete daad; auf der Reise, auf dem Meere, auf der Schule, auf dem Wege ꝛc. op reis, op zee, op school, op weg; es hat nichts auf sich, er is niets aan gelegen; von Jugend auf, van jeugd af aan; ab oder auf, omtrent; meer of minder; auf u. ab, op en neer; bis auf Ostern, tot Paschen; ein Gulden auf die Person, een gulden per hoofd; auf das Essen, na het eten; bis auf Einen, op een na; auf einen Zug, met eene teug; auf jeden Fall, in elk geval; was hat das auf sich, wat beduidt dit; auf einmal, op eens; auf's neue, op nieuw; auf's höchste, op zijn hoogst; auf's längste, uiterlijk; auf daß, *conj.* opdat. — Met werkwoorden en daarvan afgeleide woorden zamengesteld, heeft „auf“ dezelfde beteekenis als „op“ in de Nederlandsche taal, zoo als: eene beweging naar of een rust aan de oppervlakte eener zaak, eene herhaling, vernieuwing, voleindiging, *etc. etc.*; om deze reden worden slechts die zamenstellingen hier opgegeven, wier beteekenis in beide talen verschillend is.

Auf//arbeiten, *v. a.* op-, openwerken; =bähen, *v. a.* openbetten; =bäumen, *v. a. techn.* op den boom doen; *v. rec.* (sich) steigeren; =bauschen, *v. n.* opbollen; *v. a.* opblazen; =befinden, *v. rec.* (sich) opzijn; =behalten, *v. a.* ophouden; =beißen, =beizen, *v. a.* openbijten; =bersten, *v. a.* doen openbersten; *v. n. s.* openbersten; =bewahren, *v. a.* bewaren; =bieten, *v. a.* oproepen; alle Kräfte aufbieten, alle krachten inspannen; afkondigen; =binden, *v. a.* op-, losbinden; *fig.* (einem etw.) iem. iets op de mouw spelden; =blähen, =blasen, *v. a.* opblazen, *v rec.* (sich) zich uitzetten; *fig.* zich verhoovaardigen; =blättern, *v. a.* losbladeren; opslaan; =bleiben, *v. n. s.* op-, openblijven; =blick, *m.* opzien, *n.*; =blicken, *v. n.* opzien; =blinzeln, *v. n.* knipoogend opzien; =blitzen, *v. n.* weerlichten; opflikkeren; =blühen, *v. n. s.* ontluiken; =bohren, *v. a.* losboren; =borgen, *v. a.* leenen; =brausen, *v. n.* opbruisen, opvliegen.

Auf//brechen, *v. a.* opbreken; =brennen, *v. a.* u. *n. s.* opbranden; einem etwas aufbrennen, iem. iets op den mouw spelden; einem Wild aufbrennen, een wild aanschieten; =bringen, *v. a.* open krijgen, opkrijgen; opbrengen; ich kann das Schloß nicht aufbringen, ik kan het slot niet open krijgen; den Hut nicht aufbringen, den hoed niet opkrijgen; (Wild) opjagen; (Geld) zich verschaffen; (Truppen) op de been brengen; (Zeugen) bijbrengen; er kann nichts dagegen aufbringen, hij kan niets daartegen inbrengen; (ein Schiff, einen Dieb) opbrengen; (Kinder) opkweeken, opvoeden; (eine Mode) invoeren; =bringer, *m.* opbrenger, *m.*; =bringung, *f.* invoering, opbrenging, *f. etc.*; =bruch, *m.* opbreken, *n.*; uitrukken, vertrek, *n.*; =buden, *v. a.* kramen opslaan; =bürden, *v. a.* opladen, opleggen; *fig.* betichten, beschuldigen; =damen, *v.a.* kroonen; =dämmen, *v. a.* opdammen; =dämmern, *v. a.* aanbreken; auf daß, *conj.* opdat; =decken, *v. a.* ontdekken, ontblooten; =deichen, *v. a.* (een dijk) ophoogen; =doppeln, *v. a.* de zool vastnaaien; =drängen, =dringen, *v. a.* op-, opendringen; sich aufdringen, zich indringen; =drücken, *v a.* op-, opendrukken; =dunsen, *v. n. s.* opzwellen.

Aufeinander, *adj.* u. *adv.* de een op den ander; op, na elkander; =folge, *f.* opvolging, reeks, *f.*; =folgend, *adj.* achtereenvolgende, opvolgend.

Aufeisen, *v. a.* het ijs openslaan, *v. n.* ontdooien.

Aufenthalt, *m.* verblijf, *n.*; verhindering, *f.* oponthout, *n.*; =sort, *m.* =skarte, *f.* verblijfplaats, *f.* -pas, *m.*

Aufer//bauen, *v. a.* opbouwen; =legen, *v. a.* opleggen; gebieden; belasten; =stehen, *v. n. s.* opstaan; verrijzen; =stehung, *f.* opstanding, verrijzenis, *f.*; =wachen, *v. n. s* ontwaken; =wecken, *v. a.* opwekken; (uit de dooden); =weckung, *f.* opwekking, *f.*; =ziehen, *v. a.* opvoeden, opbrengen; =ziehung, *f.* opvoeding, *f.*

Auffädeln, =fädenen, *v. a.* aanrijgen; losrafelen.

Auffahr//en, *v. a.* (ein Thor) openrijden; (den Weg) gaten in den weg rijden; (das Geschütz) parkeeren; (eine Batterie) laten aanrukken; oprijden, langsrijden, -varen; *v. n. s.* auf und ab fahren, op en neer rijden; (van mijnwerkers) uit de mijn naar boven komen; (van een schip) op den grond varen; (gen Himmel) opvaren; (aus dem Schlafe) plotseling ontwaken; (im Zorn) opvliegen; (van deuren, ramen) openspringen; =erisch, =ig, *adj.* opvliegend, driftig; =t, *f.* oprid, *m.* oprijden, opvaren, *n.*; (eines Schlosses) oprij, *m.*; (Christi) hemelvaart, *f.*; (eines Gesandten) plechtige optocht, *m.*

Auf//fallen, *v. a.* openvallen, *v. n. s.* (auf etw.) vallen op; (van een boek) openvallen; in het oog vallen, treffen; =fallendheit, =fälligkeit, *f.* zonderlinge, in het oog lopende dingen, gewoonten, *etc.*; =fällig, =fallend, *adj.* treffend, frappeerend, in het oog loopend; =fangen, *v. a.* opvangen; (einen Hieb) afweren; (einen Spion) vatten; (Briefe) onderscheppen; (eine Neuigkeit) opsnappen; (eine Krankheit) opdoen; =fangung, *f.* opvangen, *n. etc.*; =faseln, =fasen, =fasern, *v. a.* u. *rec.* uitrafelen; =fassen, *v. a.* oprapen, opnemen; opvangen; (Perlen) aanrijgen; *fig.* begrijpen, opvatten; =fassung, *f.* opvatting, bevatting, *f.*; =feilen, *v. a.* op-, openvijlen; =feuchten, *v. a.* weder bevochtigen; =finden, *v. a.* vinden; uitvinden, ontdekken; =flammen, *v. n.* u. *a.* (doen)

ontvlammen; =flechten, v. a. op-, ontvlechten; =fliegen, v. n. s. opvliegen, in Rauch auffliegen, in rook verdwijnen; =flug, m. opvliegen, n.; vlucht, f.; =fordern, v. a. uitnoodigen, opeischen; aanmanen; uitdagen; =forderung, f. uitnoodiging, f. etc.; =frischen, v. a. opfrisschen; vernieuwen, opwekken, verlevendigen; =frischung, f. opfrissching, ophaling, f. etc.; =führbar, adj. vertoonbaar; =führen, v. a. (een gebouw) optrekken; (een tooneelspel) vertoonen; (een muzikstuk) uitvoeren; opwaarts voeren; gewag maken; v. rec. (sich) zich gedragen; =führung, f. optrekking, f. etc.; =füllen, v. a. op-, aanvullen; =gabe, f. op-, afgeven, n.; taak f.; voorstel, opstel, n.; =gabeln, v. a. met de vork opnemen; fig. opvisschen, opsnuffelen; =gang, m. opgang, m.; opgaan, n.; opkomen, n.; vom Aufgang bis zum Niedergang, van het oosten tot het westen; leichter Aufgang, zachte opklimming; =gattern, v. a. opsporen, opvisschen; =geben, v. a. opgeven; den Geist aufgeben, den geest geven; =gebung, f. opgeving, opgave, f.; overlijden, n.

Aufgebot, n. afkondiging, oproeping, f.

Aufge//blasen, =dunsen, adj. opgeblazen, opgezwollen.

Auf//gehen, v. n. s. opgaan; opwaarts-, losgaan; das Eis geht auf, het ijs smelt; sich die Füße aufgehen, zich de voeten open loopen; fig. es geht mir ein Licht auf, er gaat een licht voor mij op; eine neue Welt ging vor mir auf, eene nieuwe wereld opende zich voor mij; 4 von 4 geht auf, 4 van 4 blijft 0; im Feuer aufgehen, door vuur verteerd worden; in Rauch aufgehen, in rook verdwijnen; mein Geld geht auf, mijn geld raakt op; viel Geld aufgehen lassen, veel geld uitgeven; =geld, n. opgeld, agio; handgeld, n.

Aufge//klärt, adj. u. adv. verlicht, opgehelderd; =klärtheit, f. verlichting, f.; =legt, =räumt, adj. u. adv. genegen, gestemd, opgeruimd; =räumtheit, f. opgeruimdheid, f.; =schaut! interj. pas op, uit den weg, voor u! =schoben, adj. uitgesteld; =schrunden, adj. gebarsten; =wärmt, adj. opgewarmd; =weckt, adj. opgewekt, opgeruimd, levendig; =wecktheit, f. opgewektheid, f. etc.; =worfen, adj. omgekruld (lippen); =worfene Nase, wipneus, m.

Auf//graben, v. a. opgraven, -delven; =greifen, v. a. opvatten; =gürten, v. a. op-, losgorden; =guß, m. opgieten; aftreksel, n.; =haben, v. a. u. n. op-, openhebben; auf sich haben, van belang zijn; =hacken, v. a. op-, openhakken; =häkeln, =haken, v. a. loshaken; =halt, m. ophouden, n.; =halten, v. a. op-, open-, tegenhouden; v. rec. (sich über etw.) bedillen, berispen; over iets lachen; =halter, m. mar. keertakel, -touw, n.; =haltung, f. ophouden, n.; vertraging, f.; =hängen, v. a. ophangen, fam. (einem etw.) iem. iets op den mouw spelden; aanpraten; =haschen, v. a. opvangen; =hauen, v. a. op-, openhouwen; =hebemuskel, m. opheffingsspier, f.; =heben, v. a. opheffen; besparen; arith. einen Bruch aufheben, eene breuk herleiden; die Belagerung aufheben, het beleg opbreken; die Tafel aufheben, van tafel gaan; eins hebt das andere nicht auf, het eene sluit het andere niet uit; eins gegen das andere aufheben, tegen elkander opwegen; =heben, n. =hebung, f. opheffing, f.; fig. Aufhebens von etw. machen, veel ophef van iets maken; =heber, m. oplichter, -haler, m.; =hefteln, v. a. loshaken.

Auf//heften, v. a. aan-, opnaaien; fig. op den mouw spelden; =heitern, v. a. ophelderen; opbeuren; v. rec. (sich) zich opklaren; =hetzen, v. a. opjagen (het wild); fig. ophitsen, opstoken; =hetzer, m. aanhitser, m.; =hetzung, f. ophitsing, f.; =hocken, v. a. nederhurkend opnemen; v. n. op iemands schouders gaan zitten; =holer, m. mar. hijschtouw, n.; =horchen, v. n. luisteren; =hören, v. n. ophouden, uitscheiden; ophooren; ohne Aufhören, zonder ophouden; =hüpfen, v. n. opspringen; =kauf, m. opkoop, m.; =käufer, m. opkooper, m.; =keimen, v. n. s. uitspruiten; =kippen, v. a. opwippen; =kitten, v. a. oplijmen; =klappen, v. a. op-, openslaan; =klären, v. a. opklaren, -helderen; =kleben, v. a. (op iets) vastkleven; =klinken, v. a. eene deur door het ophalen eener klink openen; =klopfen, v. a. op-, openkloppen; =knüpfen, v. a. opknoopen, -hangen; =kratzen, v. a. op-, openkrabbelen; op-kammen; -kaarden; =kräuseln, v. a. opkrullen; =kriegen, v. a. fam. openkrijgen; =kündigen, v. a. op-, afzeggen; =kunft, f. opkomst, f.; =lachen, v. n. schaterend lachen; =lage, f. uitgave, oplaag, f. (van een boek); belasting, schatting, f.; =langen, v. a. fam. oplangen, -geven; =langer, m. oplanger, m.; =lassen, v. a. openlaten; =lässig, adj. verlaten; =lauern, v. n. loeren (op iem.), bespieden; =laurer, m. bespieder, m.; =laurung, f. bespieding, beloering, f.; =lauf, m. oploop, -stand, m.; (van kosten) oploopen, vermeerderen, n.; (van het water) wassen; eene bij het bakken sterk rijzende spijs; Eierauflauf, gerezen eierkoek, m.; =laufen, v. a. openloopen; v. n. s. oploopen, opzwellen; rijzen; auf eine Sandbank auflaufen, op eene zandbank loopen; auflaufen lassen, doen stranden; =leben, v. n. herleven; =legen, v. n. opleggen; openleggen; =lehnen, v. a. leunen (op iets); sich wider einen andern auflehnen, zich tegen iemand verzetten; =lehnung, f. aanleunen, n.; tegenkanting, muiterij, f.

Auf//leimen, v. a. vastlijmen; =liegen, v. n. liggen op ...; es liegt mir auf, ik ben belast; es liegt mir nicht auf, ik heb er geen lust toe; v. rec. (sich) zich doorliggen, =lockern, v. a. losmaken; =lodern, v. n. s. opontvlammen; =lösbar, =löslich,

adj. u. adv. =lösungsfähig, adj. oplosbaar; =lösen, v. a. oplossen; ontbinden, losmaken; (ein Heer) afdanken; (den Staat) in wanorde brengen; Gott hat ihn aufgelöst, God heeft hem verlost; fig. (Begriffe) ontleden; (in Wonne) wegsmelten; (einen Mißklang) herstellen; v. rec. (sich) zich oplossen, ontknoopen; smelten; fig. uit zijn verband geraken? =lösung, f. oplossing; ontbinding; afdanking, f. etc.; =lösungskraft, f. =lösungsmittel, n. oplossend-vermogen, -middel, n.; =lösungszeichen, n. mus. herstellingsteeken, n. (B-duur); =löthen, v. a. soldeeren op ...; het soldeersel losmaken; =machen, v. a. open-, losmaken; v. rec. (sich) zich openen; opstaan, zich op weg begeven; sich auf und davon machen, zich wegmaken. de vlucht nemen; =marsch, m. optocht, marsch, m.; =marschiren, v. n. s. opmarscheeren; =maß, n. overmaat, f.; =merken, v. n. opletten, acht geven; =merker, m. opmerker; bespieder, m.; =merksam, adj. u. adv. opmerkzaam, oplettend; =merksamkeit, f. opmerkzaamheid, f. etc.; =messen, v. a. toemeten; =mischen, v. a. weder mengen; =muntern, v. a. opwekken, opbeuren; aanmoedigen; =munterung, f. opwekking, f. etc.; =mutzen, v. a. verwijten.

Auf//nahme, f. ontvangst, f. onthaal, n.; op-, toeneming, f.; in Aufnahme bringen, =kommen, in aanzien, in zwang brengen. -komen; =nehmen, v. a. ontvangen, -halen; op-, aannemen; =nehmung, f. Aufnahme; =nieten, v. a. met klinknagels vastmaken; =nöthigen, v. a. opdringen, opdwingen; =packen, v. a. op-, ontpakken; fig. zijne biezen pakken; =passen, v. a. passen op iets; v. n. oppassen; loeren; gadeslaan; =peitschen, v. a door zweepslagen opdrijven; -wonden; =pflanzen, v. a. planten, oprichten, -steken; die Fahne aufpflanzen, het vaandel opsteken; die Kanonen aufpflanzen, het geschut planten; mit aufgepflanztem Bajonett, met opgestoken bajonet; =platzen, v. n. s. openbersten; =prägen, v. a. stempelen op ...; =prallen, v n. s. terugstuiten; =probiren, v. a. passen op iets; =protzen, v. a. art op de affuit zetten; =putz, m. opschik, m.; =putzen, v. a. opschikken, -sieren, -smukken, -tooien; schoonmaken; =quellen, v. a. doen opzwellen; v. n. s. opzwellen; =raffen, v. a. oprapen, -nemen; v. rec. (sich) zich oprichten; fig. zich herstellen; =räumen, v. a. opruimen; wegruimen; v. n. h. opruimen, opruiming houden; com. (mit etw.) uitverkoopen; (Löcher, Pfeifen) doorsteken; =räumer, m. techn. werktuig om gaten grooter te maken; =räumung, f. opruiming, f.; uitverkoop, m.; =rechnen, v. a. op-, afrekenen; (einem etw.) op de rekening zetten.

Aufrecht, adj. u. adv. recht op, overeind; =erhalten, staande houden; =haltung, f. handhaving, instandhouding, f.

Auf//regen, v. a. opwinden; opwekken, aansporen; =regung, f. opgewondenheid, f. etc.; =reiben, v. a. openwrijven, wrijven; fig. vernielen, te niet doen; v. rec. (sich) zich uitputten; sich unter einander aufreiben, elkander onderling vernielen; sich die Haut aufreiben, zich het vel openscheuren; =reißen, v. a. op-, openscheuren, losrukken; das Pflaster aufreißen, de straatsteenen opbreken; das Maul weit aufreißen, den mond wijd open zetten; die Augen aufreißen, de oogen opsperren; v. n. openscheuren; =reiten, v. a. u. n. openrijden; =reizen, v. a. ophitsen, aanzetten; =rennen, v. a. oploopen; v. n. s. mar. stranden; =richten, v. a. oprichten, planten; =richtig, adj. u. adv. oprecht; =richtigkeit, f. oprechtheid, f.; =richtung, f. oprichting, opbeuring, f.; =riegeln, v. a. ontgrendelen; =riß, m. schets, f. ontwerp, n.; =ritzen, v. a. openrijten; =rücken, v. a. ophalen, verhoogen; fig. verwijten; v. n. s. oprukken; =ruf, m. =rufung, f. oproeping, f.; =rufen, v. a. oproepen, ontbieden; =ruhr, m. oproer, n. opstand, oploop, m.; opschudding, f.; in Aufruhr setzen, in oproer brengen; =ruhrgeist, m. geest van oproerigheid; oproerige gezindheid; =ruhrstifter, m. oproer-maker, -stichter, m.; =ruhrsüchtig, adj. oproerig; =rühren, v. a. op-, omroeren; =rührer, m. oproermaker, m.; =rührerisch, adj. u. adv. oproerig; =rührung, f. omroering, f.; =rütteln, v. a. wakker schudden; =sacken, v. a. (een zak) opladen.

Auf//sage, =sagung, f. opzegging, f.; =sagen, v. a. opzeggen; =sässig, =sätzig, adj. u. adv. kwaadwillig, vijandig; oproerig; =sässigkeit, =sätzigkeit, f. kwaadwilligheid, f. etc.; =satz, m. opzetting, -legging, f.; op-, bezetsel, bovenstuk, n.; schriftliche Aufsatz, schriftelijk opstel, n.; Tafelaufsatz, m tafelstel, n.; Aufsatz von Obst zum Nachtische, versierd dessert-ooft; =saugen, v. a. opzuigen; =säugen, v. a. minnen, met de moedermelk opvoeden; =schaben, v. a. openschaven; =schanzen, v. a. mil. opwerpen; =schauen, v. n. opzien, acht geven; =scheuchen, v. a. opjagen; =schieben, v. a. open-, opschuiven; fig. uitstellen, verdragen; aufgeschoben ist nicht aufgehoben, uitstel is geen afstel; =schießen, v. a. u. n. s. open-, opschieten; =schirren, v. a. optuigen.

Aufschlag, m. opslag, m. opbod; opslaan, openslaan, n.; =ebuch, n. adresboek, n.; =eholz, n. opslag, pershout, n.; =en, v. a. u. n. s. open-, opslaan; ein Gelächter aufschlagen, in een gelach uitbarsten; =eschaufel, f. schepbord, n.; =etisch, m. toeslaande tafel, f.; =ewasser, n. water, dat de schepborden van een molenrad beweegt; =ung, f. open-, opslaan, n.

Aufschließ//en, v. a. openen, ontsluiten; fig. oplossen, -helderen; v. rec. (sich) zich openen, ontluiken; =er, m. =erin, f. opensluiter, m. -sluitster, f.; =ung, f. opening, ontsluiting, f.

Aufschlitz//en, v. a. opsnijden, splijten; v. n. s. opscheuren;

=ung, f. splitsing, opscheuring, f.

Auf//schluß, m. opening, ontsluiting; fig. oplossing, verklaring, f.; =schmeißen, v. a. op-, open-, omhoog smijten; =schmelzen, v. n. s. er op vastsmelten; lossmelten; v. a. open-, opsmelten; op iets vastsmelten; =schmiegen, v. rec. (sich) zich vlijen op . . .; =schmücken, v. a. optooien; =schnallen, v. a. ontgespen; gespen op . . .; =schnappen, v. a. ophappen, -snappen; fig. op-, uitvisschen; v. n. s. op-, losspringen.

Aufschneid//en, v. a. op-, opensnijden; v. n. fig. opsnijden, snoeven; =er, m. opsnijder, snoever, m.; =erei, f. grootspraak, pocherij, f.; =erin, f. grootspreekster, snoefster, f.; =erisch, adj. u. adv. snoevend, grootsprekend; =ung, f. opsnijding, opening, f.

Auf//schnellen, v. a. opwerpen; v. n. s. opspringen; =schnitt, m. opensnijden, n.; eerste sneede, f.; =schnüren, v. a. losrijgen; =schobern, v. a. in hoopen opzetten; =schossen, v. n. opschieten, -wassen; =schößling, m. uitspruitsel n.; spruit, loot, f.; =schrauben, v. a. los-, op-, vastschroeven; fig. opvijzelen; =schrecken, v. a. verschrikken, opjagen; =schrei, m. gil, kreet, m.; =schreien, v. a. hard schreeuwen; v. n. uitschreeuwen, gillen; =schrift, f. opschrift, adres, n.; =schroten, v. a. opwentelen, -rollen (een vat uit een kelder); opboren; =schub, m. uitstel, n. verschuiving, verdaging, f.; =schüren, v. a. opstoken; =schütteln, v. a. op-, omschudden; =schütten, v. a opslaan, op den zolder brengen; ophoopen, aanhoogen; (voorraad) opdoen, opleggen; =schüttung, f. opslaan, n. etc.; =schwämmen, v. a. doen opzwellen; =schwänzen, =schweifen, v. a. den staart opbinden; =schwatzen, v. a. op-, aanpraten; =schweißen, v. a. vastwellen; =schwellen, v. a. doen zwellen; v. n. s. opzwellen; =schwemme, f. sleepgat, n.; =schwemmen, v. a. opslepen; aanslibben; =schwemmer, m. houtsleper, m.; =schwingen, v. rec. (sich) op-, uitvliegen; fig. zich verheffen, eene hooge vlucht nemen; =schwingung, f. =schwung, m. vlucht, verheffing, f.; =sehen, v. n. opzien; =sehen, n. opzien, n. vermaardheid; viel Aufsehen machen, veel opziens baren; =seher, m. opziener, -zichter, m.; =seherin, f. opzienster, f.; =seherstelle, f. opzienersambt, n.

Aufsetz//en, v. a. op-, overeind zetten; schriftlich aufsetzen, schriftelijk opstellen; eine Rechnung aufsetzen, eene rekening opmaken; seinen Kopf aufsetzen, stijf op iets staan; =er, m. opzetter, sjouwer, m.; =erin, f. kapster, f.; =holz, n. ovenhout, n.; =mauer, f. muurwerk tusschen de balken van een vloer; =röhre, f. ontlastingsbuis, f.; =stunde, f. schoftuur, n.; =ung, f. opzetting, f. etc.

Auf//sein, v. n. s. opzijn; er ist wohl auf, hij is heel wel; =sicht, f. opzicht, n.; =sieden, v. a. u. n. opkoken; =siegeln, v. a. ontzegelen; =sitz, m. opzitten, n.; =sitzen, v. a. opzitten; v. rec. (sich) zich wond zitten; =spähen, v. a. opsporen; =speisen, v. a. opeten; =sperren, v. a. wijd openen, opsperren; das Maul aufsperren, den mond wijd openen, gapen; einem das Maul aufsperren, iem. met ijdele hoop paaien; =sperrung, f. opsperring, f.; =spießen, v. a. opspiesen, op het spies steken, -rijgen; =spreizen, v. a. opspalken; =sprengen, v. a. doen openspringen, instooten, oploopen; opjagen; =sprengung, f. instooten, n.; =sprießen, =sprossen, v. n. s. uitspruiten, -komen; =sprung, m. sprong, m.; opspringen, n.; =sprößling, m. uitspruitsel, n. spruit, f; =sprudeln, v. n. s. opborrelen; fig. opbruisen, -stuiven; =spulen, v. a. spoelen, opspoelen; =spulerin, f. garenspoelster, f.; =spülen, v. a. vaten wasschen; =spunden, v. a. het propgat openen; =spüren, v. a. opsporen; =spürung, f. op-, nasporing, f.; =stämmen, =stemmen, v. a. met den bijtel openen; v. rec. (sich) leunen op . . .; =stampfen, v. a. stampen op . . .; =stand, m. opstand, m. opstaan, n.; einen Aufstand erregen, een opstand verwekken; Aufstand in Masse, opstand in massa; =ständig, =ständisch, adj. oproerig; =stapeln, v. a. opstapelen, ophoopen; =stapelung, f. opstapeling, f.; =stauchen, v. a. opstoppen (het water); =stechen, v. a. op-, opensteken; =stecken, v. a. opspelden; steken op . . .; planten; fig. fam. er wird nicht viel dabei aufstecken, hij zal er niet veel voordeel bij hebben; =stehen, v. n. s. op-, openstaan; =steifen, v. a. (met gom, stijfsel, etc.) stevig maken.

Auf//steigen, v. n. s. opstijgen, -klimmen, -rijzen; opbreken; die Galle steigt ihm auf, hij wordt gramstorig, es steigt mir ein Gedanke auf, er komt mij eene gedachte; =steigen, n. opstijgen, n.; uitdamping, f.; fig. Aufsteigen aus dem Magen, oprisping der maag; Aufsteigen eines Sternes, klimming eener ster; =steigung, f. opstijging, f etc.; =stellen, v. a. op-, overeind stellen, opzetten, stellen, zetten; =stellung, f. opstelling, uitstalling, f.; =stiften, s. aufhetzen; =stöbern, v. a. opdrijven, -jagen; fig. opsporen; =stöpseln, v. a. ontkurken; =stören, v. a. storen, opjagen; =stoß, m. toeval, n. aanval, m.; =stoßen, v a. op-, openstooten, instooten; v. n. tegen aanstooten; (van ooft) bederven; fig. opbreken, oprispen; ontmoeten, onverwachts aantreffen; =streben, v. a. opwaarts streven; =streicheisen, n. opstrijkijzer, n.; =streichen, v. a. opstrijken, -smeren; opstroopen; =streifen, v. a. opstroopen, -strijken; v. n. s. aanraken; afschampen; =stufen, v. a. trapswijze verhoogen; =stülpen, v. a opslaan, opzetten; die Stiefel stülpen, de laarzen met kappen voorzien; eine aufgestülpte Nase, een wipneus; =stürmen, v. n. s. naar boven stormen; v. a. stormenderhand openen; =stürzen, v. a. stulpen opzetten; v. n. s. neerstorten op . . .; =stutzen, v. a. opbuigen, -toomen; fig. opsieren, ver-

fraaien; =**stützen**, *v. a.* ondersteunen; *v. rec.* (**sich**) leunen; steunen; =**summen lassen**, *v. a.* laten oploopen; *v. rec.* (**sich**) oploopen; =**taumeln**, *v. n.* wankelend opstaan; =**thauen**, *v. a.* u. *n. s.* ontdooien; =**thun**, *v. a.* opendoen, openen; *v. rec.* (**sich**) opengaan; ontluiken; =**thürmen**, *v. a.* opstapelen; *v. rec.* (**sich**) zich verheffen (als een toren); =**tiefen**, *v. a.* uitholen, -graven; opdiepen.

Auf//trag *m.* opdracht, order, commissie, *f.* last, *m.*; =**trage=hölzchen**, *n.* verguiderhoutje, *n.*; =**tragen**, *v. a.* u. *n.* opdragen; commissie geven; omhoog, naar boven dragen; opvoeren; (**Kleider**) afdragen; (**Farben**) opleggen, opzetten; *fig.* (**zu stark**) te sterk kleuren; =**traggeber**, *m.* lastgever, *m.*; =**treiben**, *v. a.* opdrijven, -jagen, -opblazen; **Geld auftreiben**, zich geld verschaffen; **eine Gelegenheit auftreiben**, eene gelegenheid opsporen; *v. n. s.* op-, vastdrijven; =**trennen**, *v. a.* lostarnen; *v. n. s.* losgaan; =**treten**, *v. a.* opentrappen, -schoppen, *v. n. s.* treden, trappen op . . .; optreden; =**tritt**, *m.* optreden; -tooneel, *n.*; trede; stoep, *f.*; =**tritt=bank**, *f.* treebank, *f.*; =**trocknen**, *v. a.* op- afdroogen; *v. n. s.* opdroogen; =**wachen**, *v. n. s.* ontwaken; =**wallen**, *v. n. s.* opborrelen; =**wallung**, *f.* opwelling; opbruising, *f.*; =**wand**, *m.* uitgaaf, vertering, *f.* kosten, *m. pl.*; *fig.* weelde, *f.*; =**warten**, *v. n.* dienen, bedienen; oppassen; **bei Tische aufwarten**, bij de tafel bedienen; **einem mit etw. aufwarten**, iem. iets aanbieden; **Ihnen aufzuwarten**, om U te dienen; =**wärter**, *m.* oppasser, *m.*; =**wärterin**, *f.* oppasster, *f.*; =**wärts**, *adv.* opwaarts, naar boven; =**wartung**, *f.* bediening, oppassing, *f.*; **Jem. seine Aufwartung machen**, iem. zijne opwachting maken; =**waschen**, *v. a.* op-, verwasschen; vaten wasschen; =**wäscherin**, *f.* vatenwasschster, *f.*; =**waschort**, *m.* waschplaats, *f.*; =**waschwasser**, *n.* spoelwater, *n.*; =**weben**, *v. a.* opweven; losmaken.

Auf//wechsel, *m.* opgeld, agio, *n.*; =**wechsler**, *m.* geldwisselaar, *m.*; =**wechseln**, *v. a.* opwisselen; =**wehen**, *v. a.* op-, open-, omhoog waaien; =**weichen**, *v. a.* u. *n. s.* losweeken; =**weinen**, *v. n.* weenend opzien; =**weisen**, *v. a.* aan-, vertoonen; op-, aanwijzen; =**weisung**, *f.* aanwijzing, vertooning, *f.*; =**wenden**, *v. a.* aanwenden, besteden; te koste leggen; =**werfen**, *v. a.* op-, openwerpen; *fig.* (eene vraag) opgeven; *v. rec.* (**sich**) opwerpen; (van hout) zich buigen, zich krommen; (**sich wider Jem.**) zich verzetten; =**werfung**, *f.* op-, openwerping, *f.*; =**wichsen**, *v. a.* met was bestrijken; *fig. fam.* lekker onthalen; *v. rec.* (**sich**) zich optooien; vertooning maken; =**wickeln**, *v. a.* op-, ontwikkelen; ontzwachtelen, bakeren; =**wiegeln**, *v. a.* ophitsen, -stoken, -ruien; =**wiegelung**, *f.* ophitsing, *f. etc.*; =**wiegen**, *v. a.* opwegen; =**wiegler**, *m.* =**wieglerin**, *f.* oproer-, twistmaker, *m.* -maakster, *f.*; =**wieglerisch**, *adj.* u. *adv.* twistgierig, oproerig; =**windeln**, *v. a.* ontbakeren, -zwachtelen; =**winden**, *v. a.* op-, om-, afwinden; (**Garn**) opwinden; (**Lasten**) omhoog winden; (**Schiffe**) op de helling winden; =**winder**, *m. techn.* opwinder, *m.*; =**windung**, *f.* opwinding, ophijsching, *f. etc.*; =**wirbeln**, *v. a.* een werveltje openen; dwarrelend opdrijven; *v. n. s.* draaiend opstijgen; =**wirken**, *v. a.* opensnijden; opweven; een weefsel losmaken; =**wirren**, *v. a.* ontwarren; =**wischen**, *v. a.* afwisschen; =**wischer**, *m.* vaat-, wrijfdoek, *m.*; =**wühlen**, *v. a.* op-, omwroeten; opgraven; =**wurf**, *m.* opwerpen, *n.*; opgegravene aarde, *f.*; =**würgen**, *v. a.* verslinden; =**zählen**, *v. a.* op-, toetellen; =**zaubern**, *v. a.* lostooveren; =**zeichnen**, *v. a.* op-, aanteekenen; =**zeichnung**, *f.* op-, aanteekening, *f.*; =**zeichnungs=buch**, *n.* aanteekenboek, *n.*; =**zeigen**, s. **aufweisen**; =**zerren**, *v. a.* op-, opentrekken; =**zechen**, *v. a.* opteren, -zuipen.

Aufzieh//brücke, *f.* ophaalbrug, *f.*; =**en**, *v. a.* open-, optrekken; opplakken, -zetten; **eine Uhr aufziehen**, een horlogie opwinden; opvoeden, grootbrengen; **einen mit etw. aufziehen**, iem. plagen, foppen; **gelinde Saiten aufziehen**, zoete broodjes bakken; *v. n. s.* optrekken, zich vertoonen.

Auf//zug, *m.* optocht, stoet, trein, *m.*; processie, *f.*; bedrijf, *n.* acte, *f.*; =**zugbrücke**, *f.* ophaalbrug, *f.*; =**zugsgeld**, *n.* sluis-, bruggegeld, *n.*; =**züglich**, *adj.* u. *adv.* oponthoud veroorzakend; =**zwicken**, *v. a* opennijpen; =**zwingen**, *v. a* opdringen; opdwingen; =**zwirnen**, *v. n.* optwijnen; =**zwitschern**, *v. a.* kwetteren.

Augapfel, *m.* **s**, *pl.* =**äpfel**, oogappel, *m.*; =**entzündung**, =**geschwulst**, *f.* =**häutchen**, *n.* &c. oogappel-ontsteking, *f.* -gezwel, -vlies, *n. etc.*

Auge, *n.* **s**, *pl.* **n**, oog, *n.*; **einem etw. auf's Auge drücken**, iem. omkoopen; **aus den Augen, aus dem Sinn**, uit het oog, uit het hart; =**nader**, =**narzenei**, *f.* =**narzt**, =**nbalsam**, *m.* =**nbeschreibung**, *f.* &c. &c. oogader, *f.* -middel, *n.* -arts, -balzem, *m.* -beschrijving, *f. etc. etc.*

Augenblick, *m.* oogenblik, *n.* u. *m.*; **in diesem Augenblick**, op dit oogenblik; =**lich**, *adj.* u. *adv.* oogenblikkelijk.

Augen//blüthe, *f. bot.* guichheil, *n.*; =**bogen**, =**ring**, *m.* oogring, *m.*; =**dienst**, *m.* oogendienst, *m.*; =**dienerei**, *f.* oogendienen, *n.*; =**fistel**, *f. anat.* traanfistel, *f.*; =**blende**, =**klappe**, *f.* =**leder**, *n.* [oogleder, *n.*; =**kraut**, *n. bot.* schelkruid, *n.*; =**lust**, *f.* lust, *m.* der oogen; =**nicht**, *f. min.* ovengalmei, *f.*; =**paar**, *n.* paar oogen, *n.*; =**pflege**, *f.* zorg voor de oogen, behandeling der oogen; =**punkt**, s. **Gesichtspunkt**; =**reiz**, =**kitzel**, *m.* prikkeling in de oogen; =**fluß**, *m.* =**rinnen**, =**triefen**, *n.* leepoogigheid, *f.*; =**roche**, *m.* spiegelroch, *m.*; =**schießer**, *m.* waternimf, *f.*; =**schleim**, *m.* oogboter, *f.*; =**schmaus**, *m.* =**weide**, =**wonne**, *f.* wellust, *m.* der oogen; =**schwäche**, *f.* zwakheid van oogen; =**sperre**, *f.* oog-

spanning, oogspalk, *f.*; -spiel, *n.* speling der oogen; -sprache, *f.* taal der oogen; -sprosse, *f.* uitspruitsel, horentje *n.* aan't gewei van een hert, -staar, *m.* staar, *f.*; -stechen, *n.* steken der oogen; -stern, *m.* pupil, *f.*; -sternerweiterung, -sternverengerung, *f.* verwijding, vernauwing van de pupil of iris; -betrug, *m.* -täuschung, *f.* optisch bedrog, *n.*; -triefig, -flüssig, s. triefäugig; -treibend, *adj. bot.* knoppen of botten schietend; -trockenheit, *f.* droogheid der oogen; -trost, *m. bot.* oogentroost, *m.*; *fig.* troost der oogen (woord van liefkozing); -trostgras, *n. bot.* wilde ranonkel, *m.*; -verblendung, *f.* begoocheling der oogen; -vorfall, *m.* uitzakking, uitpuiling van den oogappel; -weiß, *n.* wit der oogen, *n.*; -weite, *f.* afzienbare afstand, *m.*; -welle, -winde, *f. anat.* trochlea, *f.*; -wimper, *f.* ooghaar, *n.*; -winken, *n.* wenken met de oogen; -wurzel, *f. bot.* wortel *m.* van den leeuwentand; -zeugniß, *n.* verklaring van een ooggetuige; -zier, *f. bot.* ossentong, orcanet, *f.*; *fig.* schoone gestalte, *f.*; -zucken, *n.* trekken der oogleden; -höhle, *f.* -lid, -merk, *n.* -salbe, *f.* &c. &c. ooghoîte, *f.* -lid, -merk, *n.* -zalf, *f. etc. etc.*

Augenschein, *m.* oogenschijn, *m.* -schouw, *f.*; in Augenschein nehmen, in oogenschouw nemen; -lich, *adj.* u. *adv.* oogenschijnlijk; klaarblijkelijk; -lichkeit, *f.* oogenschijnlijkheid; klaarblijkelijkheid, *f.*

Aeug//elchen, -lein, *n.* oogje, *n.*; -eln, *v. a. bot.* inenten; *v. n.* ooglonken.

Augit, *m.* s, *pl.* e, augiet, *m.*

Augment, *n.* es, s, *pl.* e, *gr.* bijvoeging, *f.*; bijvoegsel, *n.*

Augur, *m.* es, s, *pl.* e, voorspeller, voorzegger, *m.*

August, *m.* s, augustus, *f.*; -apfel, *m.* zomerappel, *m.*; -kirsche, *f.* morel, *f.*; -birne, *f.* vroegpeer, *f.*

Augustiner-Mönch, *m.* augustijner monnik, *m.*; -in, *f.* -nonne, *f.* augustijner non, *f.*

Au//hirsch, *m.* landhert, *n.*; -recht, *n.* angerrecht, *n.*

Auktion &c. s. Auction.

Auktorität, *f.* autoriteit, *f.*

Aurikel, *f. bot.* beerenoor, *n.* sleutelbloem, *f.*

Aurin, *m.* es, s, *bot.* gentiaanwortel, *m.*

Auripigment, *n.* s, *pl.* s, *chem.* operment, geel zwavelarsenik, *n.*

Aurora, *f. myth.* Aurora, *f.*; dageraad, *m.*; morgenrood, *n.*; -farbe, *f.* aurora-kleur, *f.* hooggeel, *n.*

Aus, *prp.* uit; van: aus guter Absicht, met goede bedoeling; aus Erfahrung, bij ondervinding; aus dem Kopfe, buiten het hoofd; von Grund aus, tot den grond toe; in den grond; von Haus aus, van geboorte, van den beginne af; -, *adv.* uit; gedaan; es ist aus mit ihm, het is gedaan met hem; Jahr ein, Jahr aus, jaar in, jaar uit; ganz ausgeschrieben, voluit geschreven; aus diesem Grunde, om die reden; die Zeit ist aus, de tijd is om; der Wein ist aus, de wijn is op.— Met werkwoorden en daarvan afgeleide woorden zamengesteld, heeft „aus" dezelfde beteekenis als „uit" in de Nederlandsche taal, zoo als: een brengen buiten den omtrek van iets, een wegnemen binnen den omtrek van iets, eene voltooiing; om deze reden worden slechts die zamenstellingen hier opgegeven, wier beteekenis in beide talen verschillend is, z. B. ausackern, uitploegen; ausarbeiten, uitwerken; ausathmen, uitademen; ausbaggern, uitbaggeren, *etc. etc.*

Aus//ädern, *v. a.* de aderen uithalen; -antworten, *v. a.* uitleveren; -arbeitung, *f.* uitwerking, *f.*; opstel, *n.*; -arten, *v. n. s.* ontaarden; -baden, *v. n.* behoorlijk baden; ophouden met baden; -bähen, *v. a.* uitbetten; uitdroogen; -balgen, *v. a.* aftrekken; opstoppen; *v. n.* ophouden met vechten; -ballen, *v. a.* uitpakken; -bangen, *v. n.* niet meer bang zijn; -bannen, *v. a.* uitdrijven, verbannen; -bau, *m.* volbouwing, *f.*; -bauchen, -bäuchen, *v. a.* uitslaan, -kloppen; buikig maken; *v. rec.* (sich) een buik krijgen; -bauen, *v. a.* volbouwen; *v. n.* uitbouwen; -bechern, *v. a.* ledigen (den beker); *v. n.* uitdrinken; -bedingen, *v. a.* voorbehouden; uitzonderen; -beinen, *v. a.* de beenderen uitnemen; -beißen, *v. a.* uitbijten; verjagen, verdringen; -beizen, *v. a.* uitbijten; -bessern, *v. a.* verstellen, verhelpen; (schoenen) lappen; -besserer, *m.* versteller, hersteller, *m.*; -beugen, *v. a.* uitbuigen; *v. n.* uit den weg gaan; uit-, ontwijken; -beugung, *f.* afwijking, *f.*; -beulen, *v. a.* de deuken uitslaan.

Ausbeute, *f.* opbrengst, exploitatie, *f.* voordeel, *n.*; -ln, *v. a.* uitbuilen; *fig.* de beurs ledigen, al zijn geld verteren; ich bin nun ausgebeutelt, mijn geld is op; -n, *v. a.* voordeelen trekken, ten nutte maken, exploiteeren; -r, *m.* opdelver, bewerker; *fig.* winst-bejager; exploiteur, *m.*; -geld, *n.* -gulden, -thaler, *m.* geld der opbrengst; -bogen, -zettel, *m.* distributieblad, *n.*; -grube, -zeche, *f.* voordeelige mijn, *f.*

Aus//biegen, s. ausbeugen; -bieten, *v. a.* aanbieden; (einen) hooger bieden dan een ander; uitdagen.

Ausbild//bar, *adj.* ontwikkelbaar; -en, *v. a.* opleiden, beschaven, ontwikkelen; *v. rec.* (sich) zich vormen, volmaken; -ung, *f.* opleiding, volmaking, beoefening, beschaving, *f.*; -er, -ner, *m.* beschaver, *m.*

Aus//binden, *v. a.* losbinden en uitnemen; -bitten, *v. rec.* (sich) verzoeken; sich etwas bei einem ausbitten, iem. om iets bidden; das bitte ich mir aus, ik verzoek hiervan verschoond te blijven; -blasen, *v. a.* uitblazen, -bazuinen; die Seele ausblasen, den geest geven; -blättern, *v. a.* doorbladeren; *v. n.* ophouden met doorbladeren; -bleiben, *v. n. s.* uit-, wegblijven; (mit der Bezahlung) in gebreke blijven; (van planten) niet opkomen; *impr.* (van een regel) uitgelaten zijn; (van

een woord) niet leesbaar zijn; **der Athem ist ihm ausgeblieben,** hij is gestikt; **-blick,** *m.* uitzicht, vergezicht, *n.*; **-blicken,** *v. n. h.* uitzien; **-blinken,** *v. n. s.* ophouden te schijnen; **-bogen,** *v. a.* boogvormig uitsnijden; **-brauchen,** *v. a.* opgebruiken; verslijten; **-brauen,** *v. a.* behoorlijk brouwen; ophouden met brouwen; **-brausen,** *v. a.* uitbruisen, -razen; **-brechen,** *v. a.* uitbreken, -rukken; uitbraken; *v. n. s.* uitbarsten, uitbreken, ontstaan.

Ausbreit//en, *v. a.* uit-, verspreiden; uitbreiden; *v. rec.* (**sich**) zich uitstrekken, verspreiden; **sich über etw. ausbreiten,** over iets uitweiden; **-er,** *m.* uitbreider, verspreider, *m.*; **-ung,** *f.* uit-, verbreiding, *f. etc.*; **-ungsfähig,** *adj.* vatbaar voor verspreiding, *etc.*; **-ungsfähigkeit,** *f.* vatbaarheid voor de verspreiding; **-ungssucht,** *f.* zucht om uit te breiden.

Aus//brennen, *v. a.* uitbranden; goed of ten einde branden; *v. n. h.* af-, uitbranden; ophouden te branden; **-brennung,** *f.* uitbranding, *f.*; **-bringen,** *v. a.* uitbrengen; *fig.* verspreiden, bekend maken; **eine Gesundheit ausbringen,** een toast instellen; **-bruch,** *m.* uitbarsting, *f.*; **zum Ausbruch kommen,** uitbarsten; **-brühen,** *v. a.* door kokend water reinigen; **-brüten,** *v. a.* uitbroeien; *fig.* iets kwaads brouwen; **-bügeln,** *v. a.* strijken; **-bund,** *m.* puik, voorbeeld, pronkjuweel, *n.*; **ein Ausbund von Tugend,** een wonder van deugd; **ein Ausbund aller Schelme,** een aartsschelm; **-bündig,** *adj.* uitnemend, uitmuntend; **-bürger,** *m.* burger eener voorstad; vreemdeling, *m.*; f. **Pfahlbürger;** **-büßen,** *v. a.* boeten; het gelag betalen; **-curiren,** *v. a.* geheel genezen; **-dämpfen,** *v. a.* blusschen, smoren.

Ausdauer, *f.* volharding *f.*; **-n,** *v. a.* verdragen, dulden; *v. a.* volharden, uithouden.

Ausdehn//bar, *adj.* rekbaar; **-barkeit,** *f.* rekbaarheid, *f.*; **-en,** *v. a.* uitbreiden; uitstrekken, uitspannen; **-ung,** *f.* uitbreiding, uitzetting, *f.*; *fig.* uitgestrektheid, *f.* omvang, *m.*; **-ungskraft,** *f.* **-ungsvermögen,** *n.* uitzettende kracht, *f.*

Aus//deichen, *v. a.* afdijken; **-deichung,** *f.*; afdijking, *f.*; **-denkbar,** *adj.* denkbaar, verzinbaar; **-denken,** *v. a.* uitdenken; **-deuten,** *v. a.* uitleggen; uitduiden; **-dichten,** *v. a.* verzinnen, uitdenken; *nav.* kalfaten; dichten; **-dielen,** *v. a.* met planken beleggen; **-dienen,** *v. a.* uitdienen; dienen gedurende den bepaalden tijd; **-dingen,** *v. a.* bedingen, voorbehouden; **-dorren,** *v. n. s.* verdorren; **-dörren,** *v. a.* uitdroogen; **-druck,** *m.* uitdrukking, *f.* gezegde, *n.*; **-drucken,** *v. a.* afdrukken, afstempelen; **gut ausgedruckt,** goed gedrukt; **das Werk ist noch nicht ausgedruckt,** het werk is nog niet geheel gedrukt; **(ein Wort)** voluit drukken; **ausgedruckte Buchstaben,** versleten letters; **-drücken,** *v. a.* uitdrukken; uitpersen; **-drücklich,** *adj.* u. *adv.* uitdrukkelijk; **-drucksvoll,** *adj.* u. *adv.* nadrukkelijk; **-drückung,** *f.* uitdrukking,-persing, *f.*; **-drucksart, -drucksweise,** *f.* wijze van uitdrukking, *f.*; **-drusch,** *m.* **es,** uitdorsching, *f.*; **-duften,** *v. n.* **-düften,** *v. a.* uitwasemen; met geur vervullen; **-duftung, -düftung,** *f.* uitwaseming, *f.*; **-dulden,** *v. a.* u. *n.* geduldig verdragen; *v. n.* uitlijden; **-dunst,** *m.* uitdamping, *f.*; **-dunstbar,** *adj.* u. *adv.* vatbaar voor uitwaseming; **-dunsten, -dünsten,** *v. a.* uitwasemen, uitdampen; **-dünstung,** *f.* uitwaseming, uitdamping, *f.*; **-dürfen,** *v. n. h.* mogen uitgaan; **-ebnen,** *v. a.* effen maken; *v. rec.* (**sich**) vlak uitloopen; **-ecken,** *v. a.* uittanden; **-eilen,** *v. n. s.* in aller ijl uitgaan.

Auseinander, *adv.* uit-, vanelkander; **-bringen, -gehen, -laufen, -rollen, -setzen, -treiben, ꝛc.** *v. a.* uiteen-brengen, -gaan, -loopen, -rollen, -zetten, -drijven, *etc.*; **-nehmen, -setzen, -sperren, -ziehen,** *v. a* uitelkander-nemen, -zetten, -spreiden, -trekken.

Aus//eisen, *v. a.* uit het ijs losmaken; **-erkiesen, -erkören, -erküren,** *v. a.* uitverkiezen; **-erkoren,** *adj.* uitverkoren; **-erlesen,** *v. a.* uitlezen, -kiezen, -zoeken; *adj.* uitgezocht, uitgelezen; **-ersehen,** *v. a.* verkiezen; **-erwählen,** *v. a.* uit-, verkiezen, **-erwählung,** *f.* uit-, verkiezing, *f.*; **-essen,** *v. a.* op-, uiteten; **-fädeln,** *v. a.* uitrafelen; **-fahren,** *v. a.* uitrijden, -varen; een weg door rijden bederven, uitholen; (koopwaren) uitvoeren; **der Kutscher hat seinen Herrn ausgefahren,** de koetsier heeft zijnen heer uitgereden; **er hat ausgefahren,** hij heeft gedaan met rijden, met varen; *v. n. s.* uitrijden, -varen; uit rijden gaan, uit varen gaan; *fig.* uitvaren; **-fahrt,** *f.* vertrek, *n.*; koets-, stalpoort, *f.*; uitvaren, uitzeilen, *n.*; **-fall,** *m.* uitval *m.*; *com.* deficit; resultaat, *n.*; aan-, inval, *m.* (met den degen); geheime poort, *f.*; **-fallen,** *v. n. s.* uitvallen; een uitval doen; *v. a.* uitvallen; **-falten,** *v. a.* ontplooien, -vouwen, **-falzen,** *v. a.* gladstrijken; van voegen voorzien; **-fangen,** *v. a.* uit-, leegvangen; **-färben,** *v. a.* afschilderen; **-faseln, -fasen, -fasern,** *v. a.* uitrafelen; **-faseln,** *v. n.* ophouden te dartelen; **-faulen,** *v. a.* uitrotten; **-fechten,** *v. a.* met den degen of gerechtelijk beslissen, -vereffenen; *v. n.* uitvechten; **-feilen,** *v. a.* uitvijlen, polijsten, beschaven; **-fenstern,** *v. a.* uitvensteren; **-fertigen,** *v. a.* af-, uitvaardigen; **-fertigungstag,** *m.* dag der uitvaardiging; **-feuern,** *v. a.* behoorlijk verwarmen; **(ein Faß)** vuur onder een vat branden; *v. n.* uitvuren; **-filzen,** *v. a.* met vilt bezetten; *fig.* uitvensteren.

Ausfind//bar, *adj.* uit te vinden; **-en,** *v. a.* **-ig machen,** *v. a.* uitvinden, ontdekken; **einen ausfindig machen,** iem. opsporen; **-lich,** *adj.* uit te vinden.

Aus//fleischen, *v. a.* (eene huid) inwendig van het vleesch ontdoen; **-gefleischt,** *adj.* doortrapt; **-flicken,** *v. a.* verstellen, oplappen; **-fluchen,** *v. a.* ver-, weg-

vloeken; *v. n.* uitvloeken; -flucht, *f.* uitvlucht; vlucht, *f.*; -flug, *m.* uitvliegen, *n.*; reis, *f.* uitstapje, *n.*; -fluß, *m.* uitvloeiing, uitwatering; monding, *f.*; -fodern, -fordern, *v. a.* uitdagen; -fördern, *v. a.* uitbrengen; -forschen, *v. a.* uitvorschen, -hooren; -frieren, *v. n. s.* doorvriezen; -fuchteln, *v. a.* afrossen; -führbar, *adj.* u. *adv.* uitvoerlijk; -führbarkeit, *f.* uitvoerlijkheid, *f.*; -fuhr, -fuhre, *f.* uitvoer, *m.*; -führen, *v. a.* uitvoeren; ver-, volvoeren; -führlich, *adj.* u. *adv.* uitvoerig, -lijk; -führlichkeit, *f.* uit-, breedvoerigheid, *f.*; -führung, *f.* uitvoer, *m.*; uitvoering, *f.* afdrijving, *f.*; -füllen, *v. a.* op-, aanvullen; -füllungswort, *n.* stopwoord, *n.*; -füttern, *v. a.* voeren; doorvoeren; -gabe, *f.* uitgave, *f.*; -gang, *m.* uitgang, -slag, *m.*; uitkomst, *f.*; -gangszoll, *m.*; -gangszettel, *m.* vervoer-biljet, *n.*; -gäteisen, *n.* wiedijzer, *n.*; -gattern, *v. a.* uitvorschen; -gebegeld, *n.* kleingeld, *n.*; -geben, *v. a.* uitgeven; uitvaardigen; uitspelen; *v. n.* opbrengen, -leveren; -geber, *m.* uitgever, -deeler, *m.*; -geberin, *f.* uitgeefster, *f.*; -gebung, *f.* uitgeving, -deeling, *f.*; -gebot, *n.* es, s, *pl.* e, aanbieding, *f.* eerste bod, *n.*; veiling, *f.*; op-, overbod, *n.*; -geburt, *f. fig.* voortbrengsel, *n.*

Ausge//arbeitet, *adj.* u. *adv.* uitgewerkt; doorwrocht; -breitet, *adj.* uitgestrekt; -diente, *m.* uitgediende, *m.*; -dinge, *n.* voorbehouden goederen, *n. pl.*; -kerbt, *adj.* gekerfd, getand; -lassen, *adj.* uitgelaten; -legt, *adj.* ingelegd; -lernt, *adj.* volleerd; uitgeleerd; -macht, *adj.* uitgemaakt, beslist; -nommen, *adj.* uitgenomen, uitgezonderd, behalve; -peitscht, *adj.* gegeeseld en weggejaagd; -schlagen, *adj.* uitgeslagen; -wachsen, *adj.* volwassen; bultig; -wanderte, *m.* u. *f.* uitgewekene, *m.* u. *f.*; -zackt, *adj.* getand; -zeichnet, *adj.* uitmuntend, uitstekend.

Aus//gehen, *v. n. s.* uitgaan; uitkomen; frei, straflos ausgehen, ongestraft blijven; niets te betalen hebben; leer ausgehen, ledig heengaan; -geigen, *v. a.* u. *n.* uitspelen (op de viool); -geizen, *v. a.* (tabak) afbladeren; -genießen, *v. a.* geheel genieten; -gerben, *v. a.* geheel looien; *fig.* afrossen; -geuden, *v. a.* verkwisten; -giebig, *adj.* s. ergiebig; *prov.* aanzienlijk; toereikend; -gießblech, *n.* proefplaat, *f.*; -gießen, *v. a.* uitgieten, -storten; toegieten; *fig.* das Kind mit dem Bade ausgießen, het goede mit het slechte wegwerpen; sein Herz ausgießen, zijn hart uitstorten; -glätten, *v. a.* uitstrijken; -gleichen, *v. a.* vereffenen; *v. rec.* (sich) zich verzoenen; das Pferd hat ausgegleicht, het paard teekent niet meer, is gelijktands geworden; -glühen, *v. a.* gloeien; *v. n. s.* uitgloeien; -graben, *v. a.* uitgraven, opdelven; -gräten, *v. a.* ontgraten; -greifen, *v. a.* betasten; *v. n.* met grooter schreden gaan, -loopen; -grübeln, -gründen, *v. a.* uitvorschen; -grünen, *v. a.* ophouden te groenen; -gucken, *v. a.* u. *n.* uitkijken; -gurgeln, *v. a.* u. *n.* uitgorgelen.

Ausguß, *m.* -sses, *pl.* -güsse, uitgietsel, *n.* uitgieting, *f.*; gootsteen, *m.*; -blech, *n.* proefplaat, *f.*; -kelle, *f.* scheplepel, *m.*; -pfännchen, *n.* ijzeren schaal *f.* (om metalen te gieten); -rinne, *f.* uitloop, *m.*; -röhre, *f.* afblaaspijp, *f.*

Aus//haaren, *v. n. h.* uitharen; -haben, *v. n. h.* uithebben; (ein Kleid) niet meer aan het lijf hebben; -hacken, *v. a.* uithakken, -steken, -pikken; (das Fleisch) afhakken; -haftend, *adj.* nog uitstaande; -häkeln, -haken, *v. a.* uithaken; -halftern, *v. a.* den halster afstroopen; -halten, *v. a.* u. *n.* vol-, uithouden; doorstaan, volharden; -halt(ungs-)zeichen, *n. mus.* verlengteeken, *n.*; -hämmern, *v. a.* u. *n.* uitkloppen; -händigen, *v. a.* overgeven; overhandigen, ter hand stellen; -hängebogen, *m. impr.* proefblad, *n.*; -hängeschild, *n.* uithangbord, *n.*; -hären, *v. a.* van haren zuiveren; -härmen, *v. rec.* (sich) treuren; uittreuren; -harren, *v. n. h.* volharden; (bei Jem.) niet van iem. wijken, bij iem. blijven; *v. a.* iem. afwachten; -hau, *m.* es, s, *pl.* e, uithouwen, *n.*; -hauch, *m.* uitademing, *f.*; -hauchen, *v. a.* uitademen; uitblazen; -hauen, *v. a.* uithouwen, -hakken; afrossen; -hauer, *m.* doorslag; steekbijtel, *m.*; -haustempel, *m.* knoopstempel, *m.*; -häuten, *v. a.* afstroopen; -hauung, *f.* uit-houwing, -hakking, *f. etc*; -heben, *v. a.* uitnemen, -heffen, -graven; aftappen; -lichten; uitkiezen; -gehobene, *m.* rekruut, *m.*; -heber, *m.* slagrad, *n.*; tuinspade, *f.*; -hebespan, *m. impr.* filet, *n.* zetlijn, *f.*; -hebung, *f.* uitneming, *f.* *etc.*; Aushebung der Rekruten, lichting der rekruten; -hecheln, *v. a.* uithekelen; doorhalen, hekelen; -hecken, *v. a.* uitbroeden; *fig.* verzinnen; -heilen, *v. n. s.* toeheelen; *v. a.* volkomen genezen; -heimisch, s. -ländisch; -heizen, *v. a.* goed stoken; -helfen, *v. n.* iem. uit eene verlegenheid helpen; einem mit etw. aushelfen, iem. met iets dienen, -bijstaan; helfen Sie mir mit 10 Thalern aus, help mij met 10 daalders; -helfer, *m.* helper; noodhulp, *m.*; -helfung, *f.* † s. -hülfe; -hellen, *v. a.* ophelderen; -hemmen, *v. a.* den spanketting afdoen; -herrschen, *v. n.* ophouden te heerschen; -hetzen, *v. a.* verjagen; -heuern, *v. a.* verhuren; -hieb, *m.* stuk proefmetaal, *n.*; eerste houw, *m.*; -hilfe, s. -hülfe; -hocken, *v. a.* uitbroeden; -hoffen, *v. n.* ophouden met hopen; -höhlung, *f.* uithollen, *n.*; holte, *f.* gat, *n.*; -höhnen, *v. a.* bespotten; -hökern, *v. a.* in't klein verkoopen; -holen, *v. a.* uitvorschen, -vragen; *v. n.* aanzetten (tot springen); *fig.* weit ausholen, uitweiden; -holzen, *v. a.* dunnen (een bosch).

Aus//hub, *m.* es, s. *pl.* hübe, uitheffen, *n.* lichting, *f.*; -hülfe, *f.* bijstand, *m.* noodhulp, *f.*; uitweg, *m.*; -hülsen, *v. a.* doppen; -hunzen, *v. a.* *pop* uitschelden; -huschen, *v. n. s.* uit-

wippen; -jagen, v. a. u. n. uitjagen; fig. einem Angstschweiß ausjagen, iem. angstzweet uitpersen; -jochen, v. a. het juk afnemen; -jubeln, v. n. ophouden te jubelen; -kälbern, v. n. ophouden te dartelen; -kälten, v. n. s. doorkoud worden; -kämmekamm, m. wijde kam, m.; -kämpfen, f. -fechten; -kauf, m. uitkoop, m.; -kehricht, m. vuilnis; uitveegsel, n.; -keilen, v. a. met wiggen voorzien; v. rec. (sich) wigvormig uitloopen; -keltern, v. a. uitpersen; v. n. ophouden met persen; -kennen, v. a. door en door kennen; v. rec. (sich) fam. zijn voordeel waarnemen; -kerben, v. a. kerven; -kernen, v. a. uitpellen; de pitten uithalen; -ketzern, v. a. † keepen houwen in; -klaftern, v. a. vademen; -klagbar, adj. verklaagbaar; -klagen, v. a. (Jem.) gerechtelijk aanklagen, vervolgen; (eine Schuld) gerechtelijk betaling vragen; ein ausgeklagter Wechsel, een wissel waarvan gerechtelijk betaling geeischt wordt; v. n. h. ophouden te klagen; v. rec. (sich) door klagen verlichten; -klären, v. a. opklaren; -klatschen, v. a. met handgeklap uitjouwen; uitpraten; v. n. ophouden met kletsen; -klauben, v. a. uitpluizen; uitzoeken; -klauber, m. uitpluizer, woordzifter, m.; -kleben, -kleiben, -kleistern, v. a. beplakken; bepleisteren; -kleiden, v. a. uit-, ontkleeden; -klügeln, v. a. uitvorschen; -kneten, v. a doorkneden; v. n. ophouden met kneden; -knieen, v. a. door knielen uithollen; v. n. ophouden met knielen.

Auskommen, v. n. s. uitkomen; rond-, klaar komen; mit dieser Entschuldigung werden Sie nicht auskommen, deze verontschuldiging zal men u niet laten gelden; es ist leicht mit ihm auszukommen, men kan gemakkelijk met hem omgaan; -, n. uitkomen; inkomen, bestaan, n.; sein Auskommen haben, zijn brood hebben; er hat sein gutes Auskommen, hij heeft een goed bestaan; es ist kein Auskommen mit ihm, men kan niet met hem omgaan.

Auskömmlich, adj. waarmede men rond komen, waarvan men leven kan.

Aus//koppeln, v. a. loskoppelen; -körnen, körnern, v. a. ontkorrelen; -kosten, v. a. al proevende ledig maken; fig. alle Freuden bis zur Hefe auskosten, zich in alle genietingen uitputten; nachdem ich alles ausgekostet, na alles genoten te hebben; -kragen, v. a. arch. doen uitsteken; -krämpeln, v. a. behoorlijk-, uitkaarden; v. n. ophouden met kaarden; -kränkeln, v. n. ophouden te sukkelen; -kränken, v. a. (einem die Seele) iem. schier dood krenken; v. n. ophouden zich te ergeren; -kratzen, v. a. uitkrabbelen; v. n. s. opkrassen; -krebsen, v. a. al de kreeften vangen; v. n. niet meer kreeften vangen; -kriechen, v. n. s. uitkruipen; v. a. (alle Winkel) doorkruipen; -kriegen, v. a. uitkrijgen; v. n. ophouden met oorlogen; -kugeln, v. a. balloteeren; -kunden, -kundschaften, -künden, -kündigen, v. a. uitvorschen; verkennen.

Auskunft, f. pl. künfte, uitkomst, f.; afloop; uitweg, m.; bericht, n.; einem Auskunft über etw. geben, iem. inlichting geven over iets; -smittel, n. hulpmiddel, n.

Aus//laden, v. a. uit-, ontladen; -lader, m. ontlader, m.; -lage, f. uitschot, voorschot, n. uitgaaf, f.; com. uitgestalde waar; toonbank, f.; -land, n. buitenland, n.; -länder, m. buitenlander, m.; -länderin, f. buitenlandsche, f.; -ländisch, adj. buitenlandsch, uitheemsch; -langen, v. n. uit-, toekomen; -lassen, v. a. uitlaten; uitsmelten; -lassung, f. uitlating, f.; -lauf, m. uitloopen, n.; uitwatering, f.; uitgang, m.; afvaart, f.; -laufen, v. n. s. u. h. uitloopen; v. a. vervoeren; v. rec. (sich) beweging nemen; door loopen uitslijten; -läufer, m. boodschappenlooper, m.; uitlooper m.; geogr. voortzetting, f.; mil. deserteur, m.; -laufkarren, m. kruiwagen m. ter vervoering der ertsen; -laut, m. gr. de klank, waarmede een lettergreep eindigt; -lauten, v. n. h. met een klank eindigen; -läuten, v. a. door de klok afkondigen; v. n. h. ophouden te luiden; -leben, v. a. leven, doorleven; v. n. h. uitleven, ophouden te leven; -lecken, v. a. uit-, oplikken; v. n. s. uit-, doorlekken; leegloopen; -leeren, v. a. ledigen; ontruimen; -leerung, f. lediging; ontlasting, f.; -legen, v. a. uitleggen, verklaren; etw. gut, übel auslegen, iets ten goede, ten kwade duiden; alles zum Besten auslegen, alles van den besten kant beschouwen; (Decken, Leinwand, ꝛc.) uitspreiden; uitstallen; ausgelegte Arbeit, ingelegd werk; (Geld) voorschieten; uitzetten; -legetisch, m. toonbank, f.; -leger, m. uitlegger, m.; mar. spier, spaak, f.; -legung, f. uitlegging, f. etc.; -legungskunde, f. uitlegkunde, f.; -leihen, -lehnen, v. a. uitleenen, verhuren; -lenken, v. a. uitwijken; -lernen, v. a. u. n. uitleeren; volleeren; -lichten, v. a. dunnen (een bosch); -liefern, v. a. uit-, overleveren; -lieferer, m. (uit)leveraar, m.; -liegen, v. n. rusten (van wijn etc.); -lieger, m. mar. wachtschip, n.; -lochen, v. a. doorboren; inkerven; -löchern, v. a. van gaten voorzien; -locken, v. a. ontlokken; (Jem.) uithooren; -logiren, v. a. doen verhuizen.

Aus//lohen, v. a. uitbranden; -lohnen, v. a. het loon betalen; -lösbar, adj. losbaar; -löschen, v. a. uitblusschen; af-, uitdoen; uitwisschen; -löscher, m. uitblusscher; domper, m.; -löschlich, adj. bluschbaar; uitwischbaar; -lösen, v. a. losmaken; vrij-, loskoopen; -lösung, f. lossing, vrijkooping, f.; -lösungsvertrag, m. uitwisselingsverdrag, kartel, n.; -lüften, v. a. (uit)luchten; -machen, v. a. uitmaken; uitdoen; etw. ausmachen, iets opsporen; einem etw. ausmachen, iem. iets bezorgen; -mahlen, v. a. u. n. uitmalen; -malen, v. a. eene schilderij voleindigen, afschilderen; kleuren, afzetten; -ma-

-lung, *f.* afzetting, *f.* (van kleuren); -maler, *m.* afzetter, kleurder, *m.*; -marken, *v. a.* afpalen; -markung, *f.* afpaling, *f.*; -marsch, *m.* uitmarsch, *m.*; -marschiren, *v. n. s.* uitmarscheeren; -mästen, *v. a.* vet mesten; -mauren, *v. a.* van binnen afmetselen; -merzen, *v. a.* uitschieten, -lezen, -zoeken; -merzung, *f.* uitschieten, *n.* (van een woord etc.); -misten, *v. a.* uitmesten; *fig.* uitzoeken; -mitteln, *v. a.* uitvinden', middelen vinden; -möbeln, -möbliren, *v. a.* van meubelen voorzien, meubileeren; -münzen, *v. a.* vermunten; -münzung, *f.* vermunting, *f.*; -mustern, *v. a.* uitschieten, -monsteren; -nähen, *v. a.* benaaien, stikken; *v. n.* ophouden met naaien; -nahme, *f.* uitzondering, *f.*; -nehmen, *v. a.* uitnemen; *fig.* uitzonderen; *v. rec.* (sich) zich voordoen,, uitzien; -nehmend, *adj.* u. *adv.* uitnemend; -nippen, *v. a.* met kleine teugjes uitdrinken; -nutzen, *v. a.* veel gebruiken, uitputten; -pariren, *v. a.* afweren; -pauken, *v. a.* rondtrommelen; *fig.* afrossen; -peitschen, *v. a.* uitzweepen; weggeeselen.

Aus//pfählen, *v. a.* met palen bezetten; palen inslaan; -pfänden, *v. a.* panden; -pflanzen, *v. a.* verplanten; -pflastern, *v. a.* plaveien; -picken, *v. a.* bepekken; -plappern, *v. n.* uitpraten; -platzen, *v. n. s.* uitbarsten; uitspringen; -plauderer, *m.* prater, babbelaar, *m.*; -plaudern, *v. a.* uitbabbelen; -plauderung, *f.* gesnap, *n.*; -pochen, *v. a.* uitkloppen, -polstern, *v. a.* met kussens voorzien; -prägen, *v. a.* munten, stempelen, uitdrukken; -pressen, *v. a.* uit-, afpersen; -prügeln, *v. a.* weg-, afranselen; -putzen, *v. a.* uitvegen, schoonmaken; (het licht) uitsnuiten; *fig.* doorhalen; -putzer, *m.* schoonmaker, *m.*; *fig.* berisping, *f.*; -rangiren, *v. a.* uitschieten; -räuchern, *v. a.* be-, doorrooken; -raufen, *v. a.* uitplukken; -räumen, *v. a.* weg-, uitruimen; -räumer, *m.* uitruimer; krasser; kogeltrekker, *m.*; -räumung, *f.* weg-, opruiming, *f.*; -räuspern, *v. a.* uitkuchen; *v. rec.* (sich) slijm door kuchen uitwerpen; -rede, *f.* uitvlucht, *f.*; voorwendsel, *n.*; sluwe ontschuldiging, *f.*; -reden, *v. a.* uitspreken, -drukken; (einem etw.) iem. iets uitpraten, afraden; sich, sein Herz ausreden, zich-, zijn hart lucht geven; das lasse ich mir nicht ausreden, dat laat ik mij niet uitpraten; (sich mit etw.) zich verontschuldigen door de schuld op een ander te schuiven; (sich mit einem) zich met iemand verstaan; *v. n.* uitspreken; -reichen, *v. n.* toerijkend zijn; -reise, *f.* uit-, afreis, *f.*; -reisen, *v. n. s.* u. *h.* uit-, afreizen; niet meer reizen.

Ausreiß//en, *v. a.* uitscheuren, -rukken, -trekken; *v. n. s.* scheuren, bersten; *fig.* ontvluchten, wegloopen; (van paarden) op hol gaan; die Geduld reißt mir aus, ik verlies het geduld; -en, *n.* scheuren, *n.*; *fig.* vlucht. *f.* wegloopen, *n.*; zum Ausreißen verleiten, tot desertie aansporen, verronselen; -er, *m.* vluchteling, deserteur, *m.*; -ung, *f.* uitrukking, -roeiing, -trekking, *f.*

Aus//reiten, *v. n. s.* uitrijden (te paard); er ist ausgeritten, hij is te paard uitgereden; *v. a.* tot aan het einde rijden; ein Pferd ausreiten, een paard zachtjes berijden, -rijdende rondvoeren; -renken, *v. a.* verrekken; -reuten, *v. a.* uitroeien; -rheden *v. a.* (een schip) uitrusten; -rhedung, *f.* uitrusting, *f.*

Ausricht//en, *v. a.* ver-, uitrichten, uitvoeren; ich danke Ihnen, ich werde es ausrichten, ik dank u, ik zal niet mankeeren; ik zal uwe commissie uitvoeren; richten Sie ihrer Tante gefälligst meine Grüße aus, groet, als 't u belieft, uwe tante van mij; er wird nichts ausrichten, het zal hem niet gelukken; -er, *m.* volbrenger, -voerder, *m.*; -sam, *adj.* geschikt, behendig; -samkeit, *f.* vlugheid, *f.*; -ung, *f.* uitvoering, volbrenging, *f.*

Aus//ringen, *v. a.* uitwringen; -ringen, *v. n.* den strijd, de worsteling eindigen; *fig.* sterven, zijne loopbaan eindigen; -rinnen, *v. n. s.* uitvloeien; -rippen, *v. a.* (tabak) strippen; -ritt, *m.* uitrijden, *n.* rid, *m.*; -rotten, *v. a.* uitroeien; -rücken, *v. n. s.* uitrukken; -ruf, *m.* -rufung, *f.* uitroep, *m.* uitroeping, *f.*: afkondiging, *f.*; -rufungswort, *n.* tusschenwerpsel, *n.*; -rufungszeichen, *n.* uitroepingsteeken, *n.*; -rufen, *v. a.* uit-, omroepen; afkondigen; -rufer, *m.* uit-, omroeper, *m.*; -rupfen, *v. a.* plukken, uittrekken; -rüsten, *v. a.* uitrusten; -saat, *f.* zaaiing, *f.*; gezaaide; zaaizaad, *n.*; -säen, *v. a.* uitzaaien; zaaien; -sage, *f.* uitspraak, verklaring, *f.*; *gr.* gezegde, *n.*; -sagen, *v. a.* uitspreken; belijden, getuigen; -satz, *m.* melaatschheid, *f.*; inzet, inleg, *m.*; eerste stoot, *m.*; -sätzig, *adj.* melaatsch; -sauger, *m.* uitzuiger, *m.*; -saugerei, *f.* uitzuigen, *n.*; -säumen, *v. a.* afzoomen; -schälen, *v. a.* uitpellen; -scharten, *v. a* kerven; -schattiren, *v. a.* schaduwen; schakeeren.

Aus//schauen, *v. n.* uitzien; -schaufeln, *v. a.* uitscheppen; -schäumen, *v. a.* schuim uitwerpen; *fig.* uitbraken; -scheiden, *v. a.* afscheiden; uitschieten; *v. n. s.* uittreden, ophouden lid te zijn; scheiden; -scheinen, *v. n. h.* ophouden te schijnen; -schellen, *v. a.* uit-, omklinken; -schenken, *v. a.* uitschenken; tappen; -scheren, *v. a.* uitscheren; *v. n. h.* ophouden te scheren; -scherzen, *v. n. h.* ophouden te schertsen; -schieben, *v. a.* uitschuiven; uittrekken; (ein Schwein) om een zwijn kegelen; (das Brod) uit den oven halen; *v. n. h.* ophouden te kegelen; -schieber, *m.* uitschuifblad, *n.*; -schießbrett, *n.* *impr.* zetbord, *n.*; -schießen, *v. a.* uitschieten; door schieten doen slijten; *impr.* (die Columnen) opmaken; *v. n. h.* ophouden met schieten; (van planten) uitschieten, uitspruiten; (van gebouwen) uitsteken; -schießung, *f.* uitschieting, *f.* *etc.*; -schiffen, *v. a.* ontschepen, lossen; *v. n. s.* uitzeilen, af-

varen; -schimpfen, *v. a.* uitschelden; -schirren, *v. a.* uitspannen; -schlag, *m.* uitslag, *m.*; doorslag (van eene weegschaal), *m.*; -schlagen, *v. a.* uitslaan; afslaan, van de hand wijzen; ein Zimmer schwarz ausschlagen, eene kamer zwart behangen; das kann ich nicht ausschlagen, dat kan ik niet weigeren; ein Ei ausschlagen, een ei openslaan; er schlägt nichts aus als Eier, hij neemt wat men hem aanbiedt; *v. n.* uitslaan; doorslaan; *v. n. s.* uitslaan, uitslag krijgen; -schlagung, *f. fig.* weigering, *f.*; -schlämmen, *v. a.* uitbaggeren; -schlecken, *v. a.* uitlikken; -schließen, *v. a.* uit-, buitensluiten; -schließlich, *adj.* u. *adv.* uitsluitend; -schließung, *f.* uitsluiting, *f.*; -schlüpfen, *v. n. s.* ontluiken; ontsnappen; -schluß, *m. fig.* uitsluiting, *f.*; mit Ausschluß, met uitzondering; -schmieren, *v. a.* van binnen bepleisteren; -schmücken, *v. a.* versieren; opsmukken, -schikken; -schnallen, *v. a.* ontgespen; -schnappen, *v. n. s.* ontsnappen; -schnauben, -schnaufen, *v. a.* u. *n.* uitsnuiven, -blazen; -schneidemesser, *n.* voegmes, *n.*; -schneiden, *v. a.* uitsnijden, -knippen; -schneidung, *f.* uitsnijding, uitsnede, *f.*; -schneider, *m.* uitsnijder, -knipper, *m.*

Ausschnitt, *m.* uitsnijding, -snede, *f.* uitsnijdsel, *n.*; verkoop bij de el; *math.* sector, *m.*; -handel, *m.* -handlung, *f.* -laden, *m.* ellewarenhandel; ellewinkel, *m.*; -er, -händler, *m.* ellewarenhandelaar, *m.*; -waare, *f.* ellewaar, *f.*

Aus//schnitzeln, -schnitzen, *v. a.* uitsnijden, -knippen; -schnüren, *v. a.* losrijgen; -schößling, *m.* spruitje, *n.*; -schoten, *v. a.* pellen; -schreiben, *v. a.* uit-, af-, schrijven; -schreien, *v. a.* omroepen; uitschreeuwen; (sich) seine Stimme ausschreien, zich heesch schreeuwen; *fig.* (einen) belasteren; uitkrijten; *v. n.* uitschreeuwen; -schreiten, *v. n. s.* u. *h.* groote stappen doen; -schroten, *v. a.* uitrollen; uitwerken (een vat uit een kelder); -schuppen, *v. a.* uitschulpen; -schüppen, *v. a.* met de schop uitwerpen; -schüren, *v. a.* uit don oven halen; -schurren, *v. n. s.* uitglijden.

Ausschuß, *m.* uitschot, uitwerpsel, *n.*; comité, *n.*; commissie, *f.* (eener vergadering); keur, kern, *f.* uitgelezene, *n.*; -bogen, *m. impr.* misdruk, *n.*; -mitglied, *n.* lid van de commissie; -tag, *m.* land-, rijksdag, *m.*; -verwandte, *m.* afgevaardigde tot den rijksdag, *m.*

Aus//schütten, *v. a.* uitgieten, -storten; -schwänken, *v. a.* uit-, omspoelen; -schwärmen, *v. n.* ophouden te zwermen, -te dweepen, -te zwieren; zwermende uitvliegen; -schweifen, *v. a.* boogvormig uitsnijden, -uitwerken; *v. n. s. fig.* van de hoofdzaak afwijken (in eene redevoering); zich te buiten gaan; *bot.* ausgeschweiftes Blatt, blad met natuurlijke randplooien; -schweifend, *adj.* buitensporig; -schweifung, *f.* afwijking, *f.* (van de hoofdzaak); buitensporigheid, *f. etc.*; -schwemmen, *v. a.* uitdiepen; -schwingen, *v. a.* uitwannen; uitschudden, -slaan; *v. n.* ophouden met wannen *etc.*; -schwitzen, *v. a.* u. *n. s. h.* uitzweeten; *fig. fam.* vergeten; -sehen, *v. a.* uitzien; sich die Augen aussehen, zich blind zien; *v. n.* (er) uitzien; wie siehst du aus? hoe ziet gij er uit? -sehen, *n.* aanzien, voorkomen, *n.*

Aus//seihen, *v. a.* doorzijgen; -seimen, *v. a.* (den honig) zuiveren; -sein, *v. n. s.* afwezig zijn, uit zijn; (auf etw.) op iets uit zijn; (van een vat) ledig, leeg zijn.

Außen, *adv.* buiten; nach -, von außen, naar -, van buiten. — Außen, wordt ook in de meeste zamenstellingen met „buiten" vertaald, *b. v.* außenbleiben, buitenblijven; Außen-treppe, -wand, -welt, *f.* buiten-trap, -wand, -wereld, *f. etc.* — Slechts de volgenden zijn op te merken:

Außen//böschung, *f.* contrescarp, *f.*; -ding, *n.* -gestalt, *f.* uitwendige zaak, -gedaante, *f.*; -mensch, *m.* uitwendige mensch, *m.*; -schein, -schimmer, *m.* uiterlijke schijn, -glans, *m.*; -schuld, *f.* uitstaande schuld, *f.*; -stand, *m.* uitstaand geld, *n.*; -that, *f.* uiterlijke daad, *f.*; -theil, *m.* uitwendig gedeelte; uitwendige, *n.*

Außer, *prp.* buiten, behalve; -, *conj.* behalve; außer sich sein, buiten zich zelve zijn; außer Landes sein, in het buitenland zijn; außer Landes gehen, zijn vaderland verlaten; -dem, *adv.* behalve, buitendien; -halb, *prp.* u. *adv.* buiten; außerhalb des Hauses, buiten's huis.

Außer//amtlich, *adj.* privaat; -christlich, *adj.* onchristelijk; -ehelich, *adj.* buiten de echt; onecht; -europäisch, *adj.* buiten Europa; -gerichtlich, *adj.* u. *adv.* buitengerechtelijk; -kirchlich, *adj.* buiten de kerk; außerkirchliche Andacht, privaat-godsdienstoefening; -ordentlich, *adj.* u. *adv.* buitengewoon; -sinnlich, *adj.* bovenzinnelijk; -weltlich, *adj.* buiten de wereld.

Aeußer//e, (der, die, das) *adj.* uitwendig; -lich, *adj.* u. *adv.* uiterlijk; uitwendig; dem äußerlichen Ansehen nach urtheilen, naar den uiterlijken schijn oordeelen; -lichkeit, *f.* uiterlijkheid, *f.*; -n, *v. a.* uiten; -st, *adv.* uiterst; -ste, (der, die, das) *adj.* uiterste; -ung, *f.* uiting; uitdrukking, openbaring, *f.*; Aeußerungen der Güte, bewijzen van goedheid; Aeußerungen der Furcht, blijken van vrees; -ungsart, *f.* manier van uitdrukken.

Aus//setzen, *v. a.* uitzetten; uitstellen; uitstallen; ontschepen; *fig.* blootstellen; bepalen; berispen; ein Kind aussetzen, een kind te vondeling leggen; *fig.* der Gefahr aussetzen, aan het gevaar blootstellen; (een prijs) uitloven; *com.* einen Posten in der Rechnung aussetzen, eenen post uitgesteld laten; (een boot, zeilen, schildwachten) uitzetten; (boomen) verplanten; *mus.* die Stimmen aussetzen, de stemmen uitschrijven; (een tijd) bepalen; etwas auszusetzen haben an einer Sache, iets te

berispen (aan te merken) hebben aan eene zaak: (een gesprek) afbreken; ein aussetzendes Fieber, eene tusschenpoozende koorts, wisselkoorts, *f.*; *impr.* einen Bogen aussetzen, een vel afzetten; *v. rec.* (sich) zich blootstellen; -setzung, *f.* uitzetting, *f. etc.*; -sicht, *f.* uitzicht; gezicht, *n.*; *fig.* vooruitzicht, *n.*; -sinnen, *v. a.* verzinnen, -sitzen, *v. n.* u. *a.* den behoorlijken tijd zitten; uitzitten; -söhnen, *v. a.* verzoenen; -söhnung, *f.* verzoening, *f.*; -sondern, *v. a.* afzonderen; -sonderung, *f.* afzondering, *f.*; -spähen, *v. a.* uitkijken, bespieden, uitvorschen; -späher, *m.* bespieder, *m.*; -spähung, *f.* bespieding, *f.*; -spann, *m.* uitspanning, *f.* (voor rijtuigen *etc.*); -spannung, *f.* uitspanning, *f.*; -sparen, *v. a.* sparen; -spenden, *v. a.* uitdeelen; toedienen; -sperren, *v. a.* buiten sluiten; wijd van elkander zetten; -spicken, *v. a.* doorspekken; den Beutel ausspicken, de beurs spekken; -spielen, *v. a.* u. *n. s. h.* uitspelen; verloten; -spinnen, *v. a.* spinnen uit; (zu weit) te wijd van elkander, te los spinnen; *fig.* etw. fein ausspinnen, uitdenken, verzinnen; eine Erzählung zu einem Roman ausspinnen, een verhaal tot een roman uitrekken; *v. n. h.* ophouden met spinnen; -spintisiren, *v. a.* uitdenken, verzinnen; -spioniren, *v. a.* bespieden, navorschen; -spotten, *v. a.* bespotten; -sprache, *f.* uitspraak, *f.*; -spreizen, *v. a.* uitspreiden; -sprengen, *v. a.* doen uitspringen; *fig.* verspreiden, uitstrooien.

Aus//spruch, *m.* uitspraak, *f.*; vonnis, *n.*; -sprudeln, *v. a.* u. *n.* uitborrelen; -sprühen, *v. a.* u. *n.* uitwerpen (van vonken); -spüren, *v. a.* opsporen; -staffiren, *v. a.* versieren; uitrusten, iem. voorzien van . . .; -stand, *m.* uitstaande schuld, *f.*; -ständig, *adj.* u. *adv.* achterstallig; -stänkern, *v. a.* met stank vervullen; door stank of reuk uitdrijven; *fig.* doorsnuffelen; -statten, *v. a.* uitstellen; uitleveren; (bij het huwelijk) uitrusten; begiftigen; -stattung, *f.* uitrusting, *f.*; huwelijksgift, *f.* uitzet, *m.*; -stäupen, *v. a.* geeselen; met geeseling verbannen; -stechen, *v. a.* uitsteken, -holen; *fig.* uitdrinken; einen ausstechen, iem. onderkruipen; -stehen, *v. a.* u. *n. s. h.* uitstaan; buiten staan; -steifen, *v. a.* stijven; -steigen, *v. n. s.* uitstappen, afstijgen.

Ausstell//en, *v. a.* ten toon stellen; (een wissel) afgeven; blootstellen; (schildwachten) uitzetten; etw. an einer Sache auszustellen haben, iets te berispen (aan te merken) hebben aan eene zaak; -er, *m.* trekker, *m.* (van een wissel); uitstaller, *m.*; -ung, *f.* tentoonstelling, *f. etc.*; -ungstag, *m. com.* dag der trekking (van een wissel).

Aussteuer, *f.* huwelijksgift, *f.* uitzet, *m.*; -n, *v. a.* een uitzet geven; uitrusten; *v. n. s.* uitvaren.

Aus//stöbern, *v. a.* opschommelen; -stochern, *v. a.* uitstoken, reinigen; -stopfen, *v. a.* opvullen; -stoß, *m.* uitstooten, *n.* stoot, *m.*; -stoßen, *v. a.* u. *n.* uit-, eerst stooten; -streckmuskel, *m.* uitstrekkende spier, *f.*; -streichen, *v. a.* u. *n.* uitstrijken; uitschrappen; -studiren, *v. a.* bestudeeren; *v. n.* uitstudeeren; -süßen, *v. a.* zoet maken; *chem.* verzoeten; -täfeln, *v. a.* met houtwerk beschieten; lambrizeeren; -täfelung, *f.* lambrizeering, *f.*; -tapezieren, *v. a.* behangen; -tapezierung, *f.* behangen, *n.*; behangsel, *n.*; -tausch, *m.* ruiling; wisseling, *f.*; -tauschen, *v. a.* verruilen.

Auster, *f.* oester, *f.*; -bank, *f.* -laich, -mann, *m.* -schale, *f.* oester-bank, -kuit, *f.* -man, *m.* -schelp, *f.*; -stein, *m.* versteende oesterschelp, *f.*; -vogel, -mann, *m.* oestervisscher, -vanger, *m.*

Austern//fang, -fänger, -fischer, -handel, *m.* ꝛc. ꝛc. oestervangst, *f.* -vanger, -visscher, -handel, *m. etc. etc.*

Aus//theeren, *v. a.* beteren; -thun, *v. a.* uitdoen, -trekken, -tonnen, *v. a.* beplanken; -trag, *m.* uitslag, afloop, *m.*; bedrag, *n.*; -tragen, *v. a.* uitdragen; *v. n.* bedragen, beloopen; -träglich *adj.* voordeelig; -trieb, *m.* uitdrijven, *n.*; -tritt, *m.* uittreden, uitgaan, *n.*; der Austritt aus dem Leben, het overlijden; -trommeln, *v. a.* uit-, omtrommelen; -tünchen, *v. a.* witten; -tunken, *v. a.* indoopende ledigen; -üben, *v. a.* (uit) oefenen; -übung, *f.* (uit)oefening, *f.*; -wachsen, *v. n. s. h.* uitgroeien, -wassen; f. ausgewachsen; -wagen, *v. rec.* (sich) uitdurven; wagen uit te gaan; -wahl, *f.* keuze, verkiezing, *f.*; -walzen, *v. a.* uitrollen; uitwalzen.

Auswander//n, *v. n. s.* het land verlaten, uitwijken; -er, *m.* -erin, *f.* landverhuizer, *m.* -huisster, *f.*; -ung, *f.* landverhuizing, *f.*

Aus//wärmen, *v. a.* doorwarmen; -warten, *v. a.* het einde afwachten; -wärtig, *adj.* u. *adv.* uitlandsch, uitheemsch; -wärts, *adv.* buitenwaarts; buiten 's lands; -wässern, *v. a.* (in water) leggen, laten uittrekken; -weg, *m.* uitweg, *m.*; -weichen, *v. a.* u. *n. s.* ont-, uitwijken; -weichung, *f.* ontwijking, *f.*; -weiden, *v. a.* ontweien; -weisen, *v. a.* uitwijzen; uit-, verbannen; -weisung, *f.* uitwijzing, *f. etc.*; -weißen, *v. a.* witten; -weiten, *v. a.* wijder maken; -weitung, *f.* verwijding, *f.*

Auswendig, *adj.* u. *adv.* uiterlijk, uitwendig; -lernen, *v. a.* van buiten leeren.

Aus//wetzen, *v. a.* uitslijpen; *fig.* weder goed maken; -wickeln, *v. a.* ontwikkelen, -bakeren; -winden, *v. a.* uitwinden, -wringen; -wintern, *v. a.* overwinteren; es hat ausgewintert, de winter is voorbij; -wipfeln, *v. a.* (boomen) aftoppen; -wirken, *v. a.* u. *n.* uit-, afwerken; uit-, afweven; (het deeg) doorkneden; (een beest) stroopen; *fig.* verkrijgen, verwerven, teweeg brengen; (eine Gnade) verschaffen; (Urlaub) doen verkrijgen; (einen Verhaftsbefehl) doen uitvaardigen; nichts bei Jemand auswirken können, niets gedaan kunnen krijgen bij iem.; *v. n. h.* ophouden te werken; -wir-

fung, *f.* uitwerking, *f.* uitwerksel, *n.*; =wischen, *v. a.* uitwisschen, -vegen; Jem. eins auswischen, iem. een klap geven; =wischer, *m.* uitwisscher, *m.*; *fig.* berisping, *f.*; =wittern, *v. n.* verweêren; *v. imp.* uitdonderen; *v. a.* uitluchten; ontdekken, op het spoor komen; =wölben, *v. a.* overwelven; =wölbung, *f.* welving, *f.*; =wölken, *v. rec.* (sich) zich ophelderen; =wuchs, *m.* uitwas; bult, *m.*; *bot.* uitspruitsel, *n.*; =wühlen, *v. a.* uitwroeten; =wurf, *m.* uitwerpsel, *n.*; uitschot; uitvaagsel, *n.*; uitworp; eerste worp, *m.*; =würfeln, *v. a.* verdobbelen; =würfling, *m.* verworpeling, *m.*; =würgen, *v. a.* u. *n.* hevig braken; ophouden met moorden; =wurzeln, *v. a.* ontwortelen; uitroeien; =zacken, *v. a.* uittanden, inkerven, inknippen; ausgezackt, *bot.* getand; ausgezackte Arbeit, uitgetande kant; =zackung, *f.* uittanding, *f. etc.*; =zahlen, *v. a.* uitbetalen; =zählen, *v. a.* uittellen; =zahler, *m.* betaler, *m.*; =zahlung, *f.* betaling, *f.*; =zahnen, *v. n.* al zijne tanden bekomen; das Pferd hat ausgezahnt, dit paard teekent niet meer; =zanken, *v. a.* u. *n.* bekijven; ophouden met kijven; =zäunen, *v. a.* omtuinen; =zehnten, *v. a.* tienden heffen; =zehren, *v. a.* u. *n. s.* uitteren; kwijnen; =zehrung, *f.* tering; uittering, *f.*; =zeichnen, *v. a.* aan-, opteekenen; eene teekening afmaken; *fig.* met onderscheiding behandelen; *v. rec.* (sich) uitmunten, zich onderscheiden; =zeichnung, *f.* onderscheiding, *f. etc.*; =zerren, *v. a.* uittrekken, -schuiven, -halen; *v. rec.* (sich) zich uitkleeden; *fig.* berooven; *v. n. s.* verhuizen; wegloopen; =ziehtisch, *m.* schuiftafel, *f.*; =ziehung, *f.* uittrekking; =zimmern, *v. a.* be-, aftimmeren; =zirkeln, *v. a.* afpassen, -meten; =zischen, *v. a.* uitfluiten; uitjouwen; =zug, *m.* uittocht, *m.*; uittreksel, *n.*; schuifblad *n.* (van eene tafel); =zugsweise, *adv.* bij wijze van uittreksel; =zupfen, *v. a.* uitplukken, -pluizen; =zürnen, *v. n.* ophouden toornig te zijn; =zweifeln, *v. n.* ophouden te twijfelen.

Authent//icität, *f.* rechtsgeldigheid, authenticiteit, *f.*; =isch, *adj.* u. *adv.* geloofwaardig, authentisch.

Auto=da=Fe, *n.* (daad des geloofs) ketterverbranding, *f.*

Autokrat, *m.* en, *pl.* en, autokraat, *m.*

Automat, *m.* en, *pl.* en, automaat, *m.*

Autor, *m.* s, *pl.* en, schrijver, *m.*; =in, *f.* schrijfster, *f.*; =isiren, *v. a.* autoriseeren; =ität, *f.* autoriteit, *f.*; =schaft, *f.* beroep *n.* eens schrijvers.

Auweh, *interj.* o wee!

Avis, *m.* advies, bericht, *n.*

Axiom, *n.* s, *pl.* e, axioma, *n.*

Axt, *f. pl.* Aexte, bijl, *f.*; =helm, *m.* =heft, *n.* steel, *m.* van eene bijl.

Aextchen, *n.* bijltje, *n.*

Az, *f.* =ung, *f.* lokspijs, *f.*; voedsel, *n.*; =en, *s.* aasen.

Azerol//baum, *m.* wilde mispelboom, *m.*; =e, =beere, *f.* wilde mispel, *m.*

Azimuth, *m.* es, s, *astr.* Azimuth, *n.*

Azur, *m.* s, *min.* azuur, *n.* azuursteen, *m.*; =en, *adj.* azuren, van azuur, azuurkleurig.

B.

B, *n.* B, *f.*

Baake, *f.* Bake.

Baal, *m.* s, Baal, *m.*

Baar, s. bar.

Babbeln, *v. n.* babbelen.

Baccalaur//eat, *n.* es, s, *pl.* e, baccalaureaat, *n.*; =eus, *m.* reï, *pl.* reen, baccalaureus, *m.*

Bacch//analien, *f. pl.* =fest, *n.* bacchusfeest, *n.*; =ant, *m.* en, *pl.* en, =priester, *m.* bacchant, bacchuspriester, *m.*; =antin, *f.* bacchante, priesteres van Bacchus, *f.*; =antisch, *adj.* bacchisch, bacchantisch; =us, *myth.* Bacchus, *m.*

Bach, *m.* es, s, *pl.* Bäche, beek, *f.*; =amsel, =stelze, *f.* =vogel, *m.* kwikstaartje, *n.*; =bunge, *f. bot.* waterkers, becabonga, *f.*; =fahrt, *f.* sleuf, *f.*; =holunder, *m.* watervlierboom, *m.*; =hund, *m.* dashond, *m.*; =kresse, *f.* grondel, *m.*; =münze, *f. bot.* watermunt, *f.*; =reich, *adj.* rijk aan beken; =schmerle, *f.* puitaal, *m.* aalrups, *f.*; =weide, *f.* waterwilg, *f.*; =weise, *adj.* u. *adv.* beeksgewijs.

Bache, *f.* wilde zeug, *f.*; =r, *m.* wild zwijn, *n.* (van meer dan twee jaren).

Bäch//elchen, =lein, *n.* beekje, *n.*

Back, *m.* es, s, *pl.* e, *mar.* voorkasteel, *n.*; bak, *m.*; =, *adv.* achterwaarts; =bord, *n. mar.* bakboord, *n.*

Back//apfel, *m.* =birne, *f.* =brett, =geld, =haus, *n.* ꝛc. ꝛc. bak-appel, *m.* -peer, -plank, *f.* -geld, -huis, *n. etc. etc.*; =en, *v. a.* u. *n.* bakken; zu scharf backen, te hard bakken.

Bäckchen, *n* koontje, *n.*

Backe, *f.* =n, *m.* wang, koon, *f.*; (aan de draaibank) wang, *f.*; (aan den mast) ooren, klampen; (van een paard) billen; (van een geweer) kolfwang; (van een appel) rothe Backen, roode koonen.

Backen, *v. a.* bakken, braden; gut gebacken, goed doorbakken; trockenes, altgebackenes Brod, oudbakken brood.

Backen//bart, *m.* bakkebaard, *m.*; =bein, *n.* =knochen, *m.* oog-, wangbeen, *n.*; =drüse, *f. anat.* onderkaaksklier, *f.*; =grube, *f.* =grübchen, *n.* kuiltje *n.* in de wang; =haken, *m.* klemhaak, *m.*; =haube, *f.* wangmuts, *f.*;

=knochen, m. (eines Pferdes) heupbeen, n. (van een paard); =lähmung, f. med. verlamming der wangen; =muskel, m. kaakspier, f.; =schlag, =streich, m. kinnebakslag, m. oorveeg, f.; =streifen, m. wang-, bilstuk, n.; =stuhl, m. armstoel, m. met billeuningen; =tasche, f. wangzak, m.; =zahn, m. kies, f.

Bäcker, m. bakker, m.; =brod, n. =bursche, =gesell, m. =handwerk, n. &c. &c. bakkers-brood, n. -jongen, - knecht, m. -ambacht, n. etc. etc.; =ei, f. bakkerij, f.; =meister, m. meester bakker, m.; =ordnung, f. bakkers reglement; =schabe, f. zwarte meelworm, m.; =scheider, m. zifter, m.; =zunft, f. bakkersgilde, f.

Back//fisch, m. =form, f. =geld, n. =hitze, f. &c. bak-visch, -vorm, m. -geld, n. -hitte, f. etc.; =mulde, f. baktrog, f.; =ofen, m. oven, bakoven, m.; =schüssel, f. deegbak, m.; =stein, m. baksteen, m.; =stube, f. bakkamer, f.; =werk, n. gebak, n.

Bad, n. es, s, pl. Bäder, bad, n.; das Kind mit dem Bade ausschütten, het goede met het slechte wegwerpen.

Bade//anstalt, f. =gast, m. =geld, =haus, =kleid, n. =ort, m. =stube, f. &c. &c. bad-inrichting, f. -gast, m. -geld, -huis, -kleed, n. -plaats, -kamer, f. etc. etc.; =mutter, f. vroedvrouw, f.; =n, v. a. u. n. baden; =ordnung, f. badreglement, n.; =r, m. bader; badhouder, m.; =rin, f. baadster; badhoudster, f.; =wanne, f. badkuip, f.

Bader, m. dorpsbarbier, m.; =gesell, m. =gewerbe, n. &c. knecht, m. beroep, n. van een dorpsbarbier.

Badheizer, m. badstoker, m.

Badorden, m. badorde, f.; =ritter, m. ridder van de badorde.

Bafel, m. com. uitschot, n.

Baff, interj. (biff, baff) pif, paf!

Bäff, m. † sluier, m.; =chen, n. bef, f. befje, n.

Baffen, v. n. keffen, blaffen.

Baffer, m. ruwe suiker, f.

Bagage, f. bagage, f. reisgoederen n. pl.; fig. pop. kanalje, canaille, n.

Bagger, m. =t, m. =maschine, f. =prahm, m. bagger-molen, m. -schuit, f.; =n, v. a. baggeren; =torf, m. gebaggerde turf, m.

Bagno, m. s, bagno, n.

Bähe//n, v. a. betten, pappen; =kissen, =säckchen, n. kruiderzakje, n.; =mittel, n. warme omslag, m. fomentatie, f.

Bahn, f. baan, f. gebaande effen weg; spoorweg, m. Bahn brechen, een weg banen; auf die Bahn bringen, op het tapijt brengen; =en, v. a. banen; =hof, m. station, n.; =hofaufseher, m. station-chef, m.; =linie, f. spoorweglijn, n.; =los, adj. ongebaand; =wärter, m. spoorwegwachter, baanwachter, m.; =zug, m. trein, m.

Bahr//e, f. berrie; doodbaar, f.; =enträger, m. berriedrager, m.; =tuch, n. lijkkleed, doodla-[ken, n.

Bai, f. baai, golf, f.

Bajazzo, m. s, pl. s, hansworst, m.

Bajonett, n. es, s, pl. e, bajonnet, n.; ein langes Bajonett, geweerdolk; =dille, =hülse, f. =träger, m. &c. bajonet-scheede, f. -drager, m. etc.

Bake, f. baak, ton, f.; =ngeld, n. =nmeister, m. baken-geld, n. -meester, m.

Bakel, m. stok van den schoolmeester.

Bakeljau, m. es, pl. e, zoute-[visch, m.

Balance//e, f. balans, waag, f.; =iren, v. n. h. balanceeren, het evenwicht houden; v. a. tegen elkander opwegen; com. (eene rekening) afsluiten; =irstange, f. =irstock, m. balanceerstok, m.

Balaß, m. es, pl. e, =rubin, m. ballas, bleekroode robijn, m.

Balcon, f. Balkon.

Bald, adv. weldra; dadelijk; omtrent; bald ..., bald ..., nu ..., dan ...; bald hier, bald da, nu hier, dan daar; er wäre bald gefallen, hij was bijna gevallen; =ig, adj. spoedig; =igst, adv. zoo spoedig mogelijk.

Bälde, f. in Bälde, weldra.

Baldachin, m. s, pl. e, baldakijn, troonhemel, m.

Balester, m. handboog, m.

Balg, m. es, s, pl. Bälge, vel, n. huid, schil, f.; fig. pop. guit, snaak, m.; blaasbalg, m.; =drüse, f. anat. zaadhulsel, n.; =en, v. rec. (sich) vechten, kloppen; =(en)gerüst, n. =enschwengel, m. blaasbalg-kast, f. -zwengel, m.; =entreter, m. orgeltrapper, m.; =er, m. vechter, m.; =erei, f. kloppartij, f.; =geschwulst, f. anat. zakgezwel, n.; =rohr, n. blaasbalgpijp, f.

Bälkchen, n. balkje, n.

Balken, m. balk, m.; balans (eener weegschaal); =anker, m. =band, n. =kopf, m. =maß, n. &c. &c. balk-anker, n. -band, m. -hoofd, n. -maat, f. etc. etc.; =gesims, n. kroonlijst, f.; =keller, m. niet overwelfde kelder, m.; =riß, m. schets van een balkgeraamte! =schuh, m. geom. balkvoet, m.; =stein, m. kraagsteen, m.; =streif, m. herald. smalle balk, m.; =stütze, f. =träger, m. schoorbalk, m.; =wage, f. unster, m.; =werk, n. timmerwerk, n.; =zoll, m. balkduim, m.

Balkon, m. s, pl. e, balkon, n.

Ball, m. es, s, pl. Bälle, bal; klomp, m.; bal, n. (danspartij); Ball spielen, met den bal spelen; =anzug, m. balkleeding, f.; =eisen, n. =meißel, m. steekbeitel, m.; =en, v. a. u. n. ballen, samenballen; der Schnee ballt sich, de sneeuw balt zich zamen; die Faust ballen, de vuist ballen; =haus, n. balhuis, n.; kaatsbaan, f.; =kleid, n. =königin, f. =spiel, n. &c. &c. balkleed, n. -koningin, f. -spel, n. etc. etc.; =meister, m. meester van de kaatsbaan; =netz, n. raket, n.; =rose, f. bot. sneeuwbal, m.; =schlägel, m. kaatsplankje, n.

Ballast, m. ballast, m.; =en, v. a. ballasten; =ung, f. ballasten, n.

Bällchen, n. (kleine Ball) balletje; (kleine Ballen) baaltje, n.

Ballei, f. baljuwschap, n.; =rath, m. baljuwraad, m.

Ballen, m. baal, m.; knop (van een degen); bal (van de hand, van den voet), m.; drukkersbal, m.; =binder, m. pakknecht, m.; =binderlohn, m. pakgeld, n.; =bund, m. toesnoeren, n. (der vuurpijlen); =knechte, m. pl. impr. wiggen, f. pl. (onder de pers); =kreuz, f. Kugelkreuz; =leder, n. impr. persleder, n.; =schnur, f. pakgaren, n.; =stock, m. pakstok, m.; =waa=

ren, *f. pl.* stukgoederen, *n. pl.*; =weise, *adv.* in balen; =zinn, *n.* tin in rollen.

Ballet, *n.* es, s, *pl.* e, ballet, *n.*; =meister, =tänzer, *m.* ꝛc. ballet-meester, -danser, *m.*

Ballon, *m.* s, *pl.* e, ballon; luchtbal, *m.*

Ballotir//en, *v. a.* balloteeren; =kugel, *f.* stem-, kies-balletje, *n.*

Balsam, *m.* s, *pl.* e, balsem. *m.*; =apfel, =baum, =duft, *m.* ꝛc. ꝛc. balsem-appel, -boom, -geur, *m. etc. etc.*; =ine, *f. bot.* balsemijn, *f.*; =iren, *v. a.* balsemen; =irung, *f.* balseming, *f.*; =isch, *adj.* u. *adv* balsamisch, -iek; =kraut, *n.* tuinbalsem, *m.*; =pappel, *f.* zwarte populier, *m.*; =pflanze, *f.* amyris, *f.*; =strauch, *m.* balsemheester, *m.*; =tanne, *f.* blanke den, *f.*

Balz, *f.* paartijd *m.* (der korhanen); =en, *v. a.* paren, ridsig zijn.

Bambus, *m.* =, *pl.* =, bamboes, *n.*; =rohr, *n.* bamboesriet, *n.*

Bammel, *f. pop.* hanger, *m.*; =n, *v. n.* slingeren, hangen.

Bamsen, *v. a.* kloppen.

Banal, *adj.* alledaagsch, gemeen.

Banane, *f.* s. Pisang.

Banco, *m.* s, *pl.* s, banco, *n.* bank, *f.*; =agent, *m.* =geld, *n.* =zettel, *m.* bank-agent, *m.* -geld, -briefje, *n.*

Band, *n.* es, s, *pl.* Bänder, lint, koord, *n.* band, *m.*; =, *n.* es, s, *pl.* e, band, *m.*; die Bande des Blutes, der Freundschaft, de banden des bloeds, der vriendschap, in Ketten und Banden, in zware boeien; die Bande der Gewaltherrschaft, de boeien der dwingelandij; =, *m.* es, s, *pl.* Bände, boekdeel, *n.* band, *m.*; =ader, *f. anat.* pees, *f.*; =ähnlich, =artig, *adj.* lint-, bandvormig; =axt, *f.* opruimbeitel, *m.*; =beinfügung, *f. anat.* bandachtige beenderverbinding, *f.*; =bohrer, *m.* steek-, drilboor, *f.*; =eisen, *n.* hoepelijzer, *n.*; =fabrik, =frau, *f.* =macher, =weber, *m.* ꝛc. ꝛc. lint-fabriek, -verkoopster, *f.* -maker, -wever, *m. etc. etc.*; =fisch, =haken, *m.* bandvisch, -haak, *m.*; =holz, *n.* hoepelhout, *n.*; =messer, *m.* hoepmes, *n.*; =nagel, *m.* bandnagel, *m.*; =nudel, *f.* lintvormig deeg *n.* tot gebak; =reif, *m.* hoepel, *m.*; =rose, *f.* strik, *m.*; =schleife, *f.* lintenstrik, *m.*; =stein, *m.* gewaterde agaat, *m.*; =streif, *m.* smalle lint, *n.*; =stück, *n.* draagband, *m.*; =stuhl, *m.* =mühle, *f.* lintwevers-weefgetouw, *n.*; =tresse, *f.* licht boordsel, *n.*; =waaren, *f. pl.* garen en band; =wurm, *m.* lintworm, *m.*; =zieher, *m.* hoepeltrekker, *m.*

Bandag//e, *f.* band, *n.* zwachtel, *f.*; =enpuppe, *f.* ledepop, *f.*; =ist, *m.* breukbandenmaker, *m.*

Bänd//chen, *n.* lintje; bandje, *n.*; =el, *m.* snoer, *n.* band, *m.*; =ereich, *adj.* rijk aan boekdeelen; =erjaspis, *m.* uitgeholde jaspis, *m.*; =erlehre, *f. anat.* bandenleer, *f.*; =ern, *v. a.* strepen; in strooken of reepen verdeelen; =igen, *v. a.* bedwingen, temmen, onderwerpen; =igung, *f.* bedwinging, *f. etc.*

Bande, *f.* band, *m.* (van een biljart); =, *f.* bende, *f.*; =lier, *m.* s, *pl.* e, bandelier, *m.*

Bandit, *m.* en, *pl.* en, bandiet, *m.*

Bang, =e, *adj.* u. *adv.* bang, angstig; es wird mir bang, ik word bang; es ist mir bang um ihn, ik vrees voor hem; ich bin bang, mir ist bang, ik ben bang; es ist mir angst und bang, ik ben zeer bevreesd; =en, *v. imp.* u. *v. n.* bang zijn; =igkeit, =niß, =samkeit, *f.* bangheid, angst, vrees, *f.*; =sam, *adj.* bang, bevreesd.

Bäng//e, *f.* bangheid, *f.*; =lich, *adj.* een weinig bang; =lichkeit, *f.* bangheid, *f.*

Bank, *f. pl.* Bänke, bank, *f.*; *fig.* durch die Bank, door de bank, door den band; auf die lange Bank schieben, op de lange baan schuiven; *arch. fort.* banket, *n.* (s. auch Dreh=, Hobel=, Schnitz=, Sandbank ꝛc.) =, *f. pl.* en, *com.* bank, *f.*; die Bank sprengen, de bank doen springen; =agio, *n.* =aktie, *f.* bank-agio, -actie, *f.*; =anweisung, *f.* bankbiljet, *n.*; =arbeit, *f.* bankwerk, *n.*; =billet, *n.* =note, *f.* banknoot, *f.*; =bohrer, *m.* steekboor, *f.*; =bruch, *m.* bankbreuk, *f.* bankeroet, *n.*; =brüchig, *adj.* bankbreukig, bankeroet; =eisen, *n.* houvast, *n.* ijzeren kram, *f.*; =hammer, *m.* gaatstamper, *m.*; =hobel, *m.* kuipers-schaaf, *f.*; =horn, *n.* bankaanbeeld, *n.*; =lehne, *f.* rugleuning eener bank; =meißel, *m.* koudbeitel, *m.*; =messer, *n.* hakmes, *n.*; =note, *f.* =schein, =zettel, *m.* banknoot, *f.*; =ordnung, *f.* bank-reglement, *n.*; =richter, *m.* hersteller *m.* (van tonnen); =schlachten, *n.* slachten *n.* in de hal; =schlächter, *m.* halslachter, *m.*; =schreiber, *m.* boekhouder bij de bank; =tüchtig, *adj.* goed om uit te kramen; =zins, *m.* uitstalgeld, *n.*

Bankerott, *adj.* u. *adv.* failliet; sich bankerott erklären, zich failliet verklaren; bankerott werden, bankeroet gaan; =, *m.* bankeroet, faillissement, *n.*; betrügerischer Bankerott, frauduleus bankeroet; =befehl, *m.* bevel tot faillietverklaring; =gesetz, *n.* wet op de faillissementen; =irer, *m.* bankeroetier, *m.*; =irmandat, *n.* reglement omtrent de faillissementen.

Bankert, *m.* s, *pl.* e, bastaard, *m.*

Bankett, *n.* es, *pl.* en, feestmaal, *n.*; =iren, *v. n. h.* smullen, brassen; =zimmer, *n.* eetzaal, *f.*

Banko, s. Banco.

Bänk//chen, *n.* bankje, *n.*; =elgesang, *m.* kermiszang, *m.*; =elsänger, *m.* kermiszanger, *m.*

Bann, *m.* es, s, ban, *m.*; =brief, =deich, =fluch, =strahl, *m.* ꝛc. ban-brief, -dijk, -vloek, -bliksem, *m. etc.*; =en, *v. a.* bannen; =er, *m.* banier, *f.*; =erherr, *m.* baanderheer, *m.*; =lehen, *n.* leengoed *n.* van een baanderheer; =forst, *m.* omheind bosch, *n.*; =gerechtigkeit, *f.* rechtsgebied, *n.*; =herr, *m.* gerechtsheer, *m.*; =herrlich, *adj.* ambachtsheerlijk; =kelter, *f.* dwang-, gemeentepers, *f.*; =leute, *m. pl.* vassallen, *m. pl*; =meile, *f.* gebied *n.* rondom eene stad; =mühle, *f.* =ofen, *m.* gemeente-molen, -oven, *m.*; =richter, *m.* lijfstraffelijk rechter, *m.*; =stein, *m.* grenssteen, *m.*; =vogt, =wart, =wärter, *m.* veldwachter, *m.*;

-wasser, n. visch-vijver, m. gedeelte eener rivier, waar men niet visschen mag; -wein, m. dwangwijn, m.; -werk, n. dwangdienst, f.; -wort, n. tooverwoord, n.; -zaun, m. hegge, door de gemeente onderhouden.

Banquier, m. s, pl. e, bankier, m.; -geschäft, n. bankierszaak, f.

Banse, f. schovenbergplaats, f.; -n, v. a. opstapelen (de schoven).

Bar, adj. u. adv. gereed, baar, kontant; bares Geld, gereed geld; bar bezahlen, kontant betalen; das ist so gut wie bares Geld, dat is zoo goed als klinkende munt; er ist aller Ehre baar, hij is van alle eer ontbloot; -frost, m. eerste koude, f.; -fuß, adv. barrevoets; -füßer, -füßermönch, m. barrevoeter, bedelmonnik, m.; -füßig, adv. barrevoets, met bloote voeten; -häuptig, adj. bloots hoofds; -kauf, m. aankoop m. met gereed geld; -schaft, f. kontante gelden, n. pl.; -zahlung, f. betaling in gereed geld.

Baracke, f. barak, f.

Baratt, f. com. ruiling, f.; -iren, v. a. ruilen.

Bär, m. en, pl. en, beer, m.; fig. einen Bären anbinden, s. anbinden; heiblok, m.; -beißig, adj. fam. twistziek, driftig; -beißigkeit, f. drift, f.; -enartig, adj. beerachtig; -enbeißer, m. bullebijter, m.; -enfang, m. -enfell, -enfett, n. ꝛc. ꝛc. beerenvangst, f. -vel, -vet, n. etc. etc.; -enhaft, adj. u. adv. beerachtig; fig. lomp, brommig; -enhaut, f. beerenhuid, f.; auf der Bärenhaut liegen, een lui leven leiden; -enhäuter, m. luiaard, m.; -enhäuterei, f. luiheid, f.; -enhäuterisch, adj. u. adv. lui, lafhartig; -enklee, m. steenklaver, m.; -enkrebs, m. groote zeekreeft, m.; -in, f. beerin, f.

Barbar, m. en, pl. en, barbaar, m.; barbarijsch paard, n.; -ei, f. barbaarschheid, f.; -esken, m. pl. de bewoners der barbarijsche staten; -eskenstaaten, m. pl. barbarijsche staten, m. pl.; -in, f. barbaarsche vrouw, f.; -isch, adj. u. adv. fig. barbaarsch.

Barbe, f. barbeel, m.; -nkraut, n. winterkers, f.; -r, m. barbarijsch paard, n.

Barbier, m. s, pl. e, barbier, scheerder, m.; -becken, -messer, -zeug, n. ꝛc. scheer-bekken, -mes, -goed, n. etc.; -gesell, -junge, m. -stube, f. scheerders-knecht, -leerling, -winkel, m.; -en, v. a. scheren.

Barchent, m. es, s, pl. e, bombazijn, n.; feine Barchent, diemet, n.; -macher, -weber, m. ꝛc. bombazijn-maker, -wever, m. etc.

Barde, m. bard, fig. dichter, m.; -nchor, -ngesang, -nhain, m. ꝛc. barden-koor, -lied, -bosch, n. etc.

Bardiet, n. es, s, pl. e, barden-lied, n.

Barett, n. es, s, pl. e, barret, f.

Bariton, m. s, pl. e, mus. baryton, m.

Barkaß, m. es, pl. e, barkas, f.

Bark//e, f. boot, schuit, f.; bark, f.; -halter, m. berghout, n.; -hölzer, n. pl. barghouten, n. pl.

Bärlapp, m. es, s, bot. wolfsklauw, m.; -mehl, n. poeder van wolfsklauw.

Bärme, f. geest, f.

Barmherzig, adj. u. adv. barmhartig; -keit, f. barmhartigheid, f.

Bärmutter, f. baarmoeder, f.

Baromet//er, m barometer, m. weerglas, n.; -risch, adj. wat den barometer betreft.

Baron, m. es, s, pl. e, baron, m.; -esse, -in, f. barones, f.; -ie, -ei, f. baronij, f.; -isiren, v. a. tot baron verheffen.

Barre, f. -n, m. baar, staaf, f. (zilver, goud); sluitboom; mar. zandbank, f.

Barrett, s. Barett.

Bars, (Barsch, Bärsch) es, pl. e, baars, m.

Barsch, adj. u. adv. barsch; -heit, barschheid, f.

Barst, m. es, pl. Bärste, barst, m.

Bart, m. es, s, pl. Bärte, baard, m.; in den Bart brummen, binnensmonds mompelen; sich um des Kaisers Bart zanken, om 's keizers baard twisten; er lügt es in seinen Bart hinein, hij liegt ombeschaamd; -becken, n. scheerbekken, n; -bürste, f. baardborsteltje, n.; -fäden, m. pl. baard, m. (der visschen); -fisch, m. -fliege, f. -gras, -haar, n. ꝛc. ꝛc. baardvisch, m. -vlieg, f. -gras, -haar, n. etc. etc.; -geier, m. lammergier, m.; -gerste, f. gebaarde gerst, f.; -hafer, m. windhaver, f.; -kratzer, -putzer, m. baardschraper, m.; -los, adj. u. adv. baardeloos; -nelke, f. bot. kleine anjelier, f.; -nuß, f. lammertsnoot, f.; -scherer, m. barbier, m.; -seife, f. scheerzeep, f. -tuch, n. scheerdoek, m.

Bärt//chen, n. baardje, n.; -eln, v. a. laken scheren; fam. den baard streelen; -eltuch, n. ongeschoren laken; -ig, adj. u. adv. gebaard, baardig.

Barte, f. walvischbaard, f.

Barthe, f. breede bijl, f.

Baryt, m. es, s, baryt, m.; -erde, f. barytaarde.

Basalt, m. es, s, pl. e, basalt, n.; -haltig, adv. basaltisch; -säule, f. basaltkolom, f.

Bäs//chen, -lein, n. nichtje, n. kleine cousine, f.

Base, f. tante, moei, f.; nicht, bloedverwante, f.; Frau Base, fig. praatziek persoon; -nhaft, adj. oudewijvenachtig; -nschaft, f. betrekking van neef of nichten tot tanten etc.

Basil//ienkraut, n. basilicum, n.; -iken, f. pl. basilische wetten, f. pl.; -isk, m. en, pl. en, basiliscus, m.

Basis, f. basis, f.

Basisch, adj. basisch.

Baß, adj. † zeer.

Baß, m. sses, pl. Bässe, bas, m.; den Baß spielen, op den bas spelen; -bläser, m. fagottist, m.; -flöte, -geige, -pfeife, -saite, f. ꝛc. ꝛc. bas-fluit, -viool, -pijp, -snaar, f. etc. etc.; -lade, f. windlade, f. (voor den bas); -laute, f. groote luit, f.; -pfeifenzug, m. basregister, n.

Bass//ethorn, n. bassethoren, m.; -ist, m. en, pl. en, baszanger, m.; -on, m. s, pl. s, fagottist, m.

Bast, m. es, bast, m.; schors, schil, huid, f.; -en, adj. schorsen; -ling, m. geeling, f.

Basta, interj. basta, genoeg

Bastard, m. es, pl e, bastaard,

m.: =art, f. basterdsoort, f.; =brut, f. onecht broedsel n. (van bijen). [aas, n.

Baste, f. basta, f. klaveren-

Bast//ei, =ion, f. bolwerk, n.

Bataill//e, f. veldslag, f.; =on, n. bataljon, n.

Batings//balken, m. =holz, n. =nagel, =träger, m. ꝛc. betingstaander, -stijl, -nagel, -steunder, m. etc.

Batist, m. es, pl. e, batist, n.; =en, adj. batisten; =weber, m. batistwever, m.

Batterie, f. batterij, f.

Batz//en, m. (eene munt = 8 ct.); er hat Batzen, hij heeft centen, -duiten; =en, v. a. slecht lappen; =ig, adj. vrijpostig.

Bätzner, m. stuk van . . . batzen (Drei=, Sechs=Bätzner, een stuk van 3, 6 batzen).

Bau, m. es, s, pl. ten, bouw, m.; bouwen, n.; kuil, m. nest, n. (van vossen, hazen, etc.) einen Fuchs aus dem Bau treiben, een vos uit zijn hol jagen; =amt, n. opzicht n. over de gebouwen; =anschlag, m. bestek, n.; =art, =ordnung, f. bouworde, f.; =aufseher, =verwalter, m. opziener m. over de gebouwen; =bar, adj. bouwbaar; =bedarf, m. bouwstoffen, f. pl.; =director, m. bouwmeester, m.; =en, v. a. bouwen, op-, bebouwen; =erde, f. mestaarde, f.; =fähig, adj. bebouwbaar; =fällig, adj. bouwvallig; =fälligkeit, f. bouwvalligheid, f.; =feld, n. bouwland, n.; =floße, f. vlot, n. van timmerhout; =freiheit, f. verlof n. om te bouwen; =frohne, f. heerendienst, f. (tot het onderhoud van gebouwen); =fuhre, f. =fuß, =geist, m. =geld, n. ꝛc. ꝛc. bouw-vracht, -maat, -zucht, f. -geld, n. etc. etc.; =gerüst, n. steiger, n.; =holz, n. timmerhout, n.; =lich, adj. in baulichem Stande erhalten, in goeden staat onderhouden; =lustig, adj. bouwziek; =platz, m. =stätte, =stelle, f. bouwplaats, f. -grond, m.; =riß, m. schets f. (van een gebouw); =schreiber, m. secretaris voor de stadsgebouwen; =schreiberei, f. kantoor van den secretaris etc.; =schutt, m. afbraak, f. puin, n. (van gebouwen); =wesen, n. bouwwezen, n.

Bauch, m. es, s, pl. Bäuche, buik, m.; sich einen Bauch zulegen, dikbuikig worden; auf seinen Bauch halten, seinen Bauch pflegen, zijn buik dienen; =binde, f. =bruch, =diener, =fluß, m. ꝛc. ꝛc. buik-band, m. -breuk, f. -dienaar, -loop, m. etc. etc.; =dienst, m. vraatzucht, f.; =flosser, m. visch met buikvinnen; =grimmen, n. buikpijn, f.; =ig, adj. buikig; =redner, =sprecher, m. buikspreker, m.; =rednerei, =sprache, =sprecherei, f. buikspreken, n.; =ründe, =ung, f. arch. welving, ronding, f.

Bauche, Bäuche, s. Beuge.

Bäuchig, s. bauchig.

Bauer, m. u. n. vogelkooi, f.

Bauer, m. s, pl. n, boer, landbouwer, -man, m.; =arbeit, f. =bengel, m. =brod, n. =bursche, m. =dirne, f. ꝛc. ꝛc. boeren-werk, n. -lummel, m. -brood, n. -knaap, m. -deern, f. etc. etc.; =narbeit, =nbengel, ꝛc. ꝛc. s. =arbeit, =bengel, ꝛc. ꝛc; =dünkel, m. boersche eigenwaan, m.; =erz, n. zilvererts n. (in klompen); =friede, m. dorpsgebied, n.; =fuß, m. lakenspanner, m.; =grob, adj. lomp; =hof, m. boerenhofstede, f.; =hufe, f. landhoeve, f.; =naufruhr, =naufstand, m. oproer n. onder de boeren; =nfest, =nkleid, =nlied, n. ꝛc. boeren-feest, -kleed, -lied, n. etc.; =nregel, f. boerenregel, m.; =sfrau, f. boerin, f.; =smann, m. boer, m.; =wirthschaft, f. boerderij, f.

Bäuer//in, f. boerin, f.; =isch, adj. u. adv. boersch; fig. lomp; =lich, adj. landelijk, boersch.

Baum, m. es, s, pl. Bäume, boom, m.; er sieht den Wald vor Bäumen nicht, hij ziet het bosch door al de boomen niet; =bast, =falk, floh, m. =frucht, f. =garten, =gipfel, m. ꝛc. ꝛc. boombast, -valk, -vloo, m. -vrucht, f. -gaard, -top, m. etc. etc.; =blüthe, f. bloeien n. der boomen; boombloeisel, n; =brand, m. vervuring der boomen; =bruch, =fall, m. omwaaien n. van boomen; omgewaaide boomen, m. pl.; =brüchig, =fällig, adj. afgewaaid; =falle, f. val f. met een slagboom; =flechte, f. bot. longkruid, n.; =gang, m. laan, f.; =gärtner, m. boomkweeker, m.; =hacker, =läufer, =picker, m. pimpelmees, f.; =hecke, f. haag, f. van boomen; =ig, adj. boomen bevattend; =kantig, adj. in de schors geveld; =krebs, m. kanker m. aan de boomen; =los, adj. zonder boomen; =mast, f. mestvoeder n. van de boomen; =nachtigall, f. bastaard-nachtegaal, m.; =nelke, f. struikanjelier, m.; =nuß, f. walnoot, f.; =pappel, f. boom-maluwe, f.; =pfahl, m. boomstut, m.; =pflanzung, f. boomen-planten, n.; plantsoen, n.; =reich, adj. rijk in boomen; =säge, f. tuinmanszaag, f.; =sauger, m. diefplant, f.; =scheere, f. tuinschaar, f.; =seide, f. bombazijn, f.; =stück, n. boomgaard, m.; =wachs, n. entwas, n.; =wagen, m. trekwagen; mallejan, m.; =wärter, m. boschwachter, m.; =werk, n. geboomte, n.; =winde, f. klimop, n.; wolle, f. boomwol, f. katoen, n.; =wollenbaum, m. =wollenpflanze, f. ꝛc. katoenboom, m. -plant, f. etc.; =zucht, f. boomkweekerij, f.

Baus//back, m. es, s, pl. bäcke, dikwang, bolleblazer, m.; =backe, f. dikwang, f.; =bäckig, adj. dikwangig.

Bausch, m. es, pl. Bäusche, buil, m. wrong, f. verwarde hoop, m.; in Bausch u. Bogen, bij den hoop, bij den roes, voetstoots; en bloc; =ärmel, m. bolstaande mouw, f.; =en, v. n. bolstaan; =ig, adj. opbollend; =kauf, m. koop en bloc, m.

Bäuschchen, n. compres.

Bausen, s. bauschen.

Bause, f. schets, f.

Bauz! interj. pof!

Bavian, s. Pavian.

Bax//en, v. rec. (sich) boksen; =er, m. bokser, m.

Bayonett, s. Bajonett.

Bazar, m. s, pl. e, bazaar, bazar, m.

Be, een toonloos onscheidbaar voorvoegsel, wordt, even als in de Nederlandsche taal, met zeer vele werkwoorden samengesteld, welke meestal in beide talen gelijke beteekenis hebben;

om deze reden worden slechts de volgende samenstellingen hier opgegeven.

Be//absichtigen, *v. a.* bedoelen; **-achten,** *v. a.* op-, aanmerken, opletten; **-achtenswerth,** *adj.* opmerkenswaardig; **-amte, -amtete,** *m.* beambte, *m.*; **-ansprucheu,** *v. a.* aanspraak maken op . . .; **-anstanden,** *v. a.* bezwaren, zich verzetten tegen; **-anstandung,** *f.* bezwaar, *n.* hinderpaal, *m.*; **-antragen,** *v. a.* eene voordracht, een voorstel doen; **-argwohnen,** *v. a.* verdenken; **-aufsichtigen,** *v. a.* het opzicht houden over . . .; **-aufsichtigung,** *f.* bewaking, *f.* toezicht, *n.*; **-auftragen,** *v. a.* be-, gelasten, last geven; **-auftragte,** *m.* zaakgelastigde, *m.*; **-äugeln,** *v. a.* begluren, belonken; **-augenscheinigen,** *v. a.* in oogenschouw nemen; **-bändern,** *v. a.* met linten omzetten; **-bartet,** *adj.* gebaard.

Beb//en, *v. n.* beven; **-er, -ezug,** *m.* triller, *m.*; **-ern,** *v. n.* trillen; **-ung,** *f.* beving, *f.*

Be//binden, *v. a.* ombinden; **-blechen,** *v. a.* met blik beslaan; **-brücken,** *v. a.* van bruggen voorzien; **-brüten,** *v. a.* broeien op. . .

Becher, *m.* beker, *m.*; **-eisen,** *n.* draagbaar anbeeld, *n.*; **-glas,** *n.* bekerglas, *n.*; **-n,** *v. n.* bekeren; **-chen,** *n.* bekertje, kroesje, *n.*; **-schale, -tasse,** *f.* bekervormig schaal; **-spiel,** *n.* **-schwamm,** *m.* ꝛc. bekerspel, *n.* -zwam, *f. etc.* **-stürzer,** *m.* drinkebroer, *m.*

Becken, *n.* bekken, *n.*; **-band, -messer,** *n.* **-schläger,** *m.* **-wand,** *f.* ꝛc. ꝛc. bekken-band, -meter, -slager, -wand, *m. etc etc.*

Be//dacht, *m.* omzichtigheid, *f.*; **mit gutem Bedacht,** na rijp overleg; **ohne Bedacht,** onberaden; **Bedacht auf etwas nehmen,** zijne aandacht op iets vestigen; **-dacht,** *adj.* u. *adv.* bedacht; **-dächtig, -dächtlich, -dachtsam,** *adj.* u. *adv.* bedachtzaam, omzichtig; **-dächtigkeit, -dächtlichkeit, -dachtsamkeit,** *f.* bedachtzaamheid, *f.*; **-dachtlos,** *adj.* onbedachtzaam; **-danken,** *v. rec.* **(sich)** bedanken; **-darf,** *m.* behoefte, *f.* gebrek, *n.*; **-dauerlich, -dauernswerth,** *adj.* beklagenswaardig; **-dauern,** *v.a.* beklagen; **ich bedaure sehr,** het spijt mij zeer; **-dauern,** *n.* leedwezen, *n.*; **zu meinem großen Bedauern,** tot mijn groot leedwezen.

Bedenk//en, *v. a.* bedenken, overdenken; **sich anders bedenken,** van besluit veranderen; **sich eines Bessern bedenken,** een beter besluit nemen; **-en,** *n.* overdenking, bepeinzing, *f.*; **Bedenken haben,** zwarigheid maken; **sich über nichts ein Bedenken machen,** voor niets terugdeinzen; **-frist, -zeit,** *f.* tijd om zich te bedenken; **-lich,** *adj.* u. *adv.* bedenkelijk, gevaarlijk; overdenking waardig; **-lichkeit,** *f.* zwarigheid; bedenkelijk- [heid, *f.*

Bedell, s. **Pedell.**

Bedeut//en, *v. a.* onderrichten, te recht wijzen; beduiden, beteekenen; **-end, -sam,** *adj.* gewichtig, veelbeteekenend; **-samkeit,** *f.* gewicht, *n.*; **-ung,** *f.* beteekenis, *f.* gewicht, aanzien, *n.*; **-ungsleer, -ungslos,** *adj.* zonder beteekenis; **-ungsreich, -ungsschwer, -ungsvoll,** *adj.* veelbeteekenend; **-losigkeit,** *f.* onbeduidendheid, *f.*

Bedien//sten, *v. a.* eene dienst bezorgen; **-stet sein (einem)** in iem.'s dienst zijn; **-stete,** *m.* ambtenaar, *m.*; **-te,** *m.* dienaar, bediende, *m.*; **-tenkleid,** *n.* **-tenkleidung, -tenstube,** *f.* ꝛc. kleed, *n.* kleeding, kamer *f.* van bedienden; **-tenrock,** *m.* livereirok, *m.*; **-ung,** *f.* dienst; bediening, *f.*

Beding, *m.* beding, *n.*; **mit dem Beding,** onder beding; **-lich,** *adj.* voorwaardelijk; **-ung,** *f.* voorwaarde, *f.*; **unter der Bedingung,** onder voorwaarde; **-ungssatz,** *m.* voorwaardelijke stelling, hypothese, *f.*; **-ungsweise,** *adv.* voorwaardelijk.

Bedräng//en, *v. a.* benauwen, be-, verdrukken; **-er,** *m.* onderdrukker, *m.*; **-niß, -ung,** *f.* druk, *m.*; verlegenheid, *f.*

Be//drücken, *v. a.* verdrukken; **-drückung,** *f.* verdrukking, *f.*; **-dünken,** *v. n.* dunken; **-dünken,** *n.* gevoelen, bedunken, *n.*; **-dupfen,** *v. a.* bevochtigen; **-dürfen,** *v. n.* behoeven; **ich bedarf deines Beistandes,** ik heb uwen bijstand noodig; **-dürfniß,** *n.* behoefte, benoodigdheid, *f.*; **-dürftig,** *adj.* behoeftig; **einer Sache bedürftig sein,** iets noodig hebben; **-dürftigkeit,** *f.* behoefte, nooddruft, *f.*

Be//ehren, *v. a.* vereeren; (eenen wissel) honoreeren; **-ehrung,** *f.* vereering; honoreering, *f.*; **-eiden, -eidigen,** *v. a.* beëedigen; **-einträchtigen,** *v. a.* benadeelen, verongelijken; **-einträchtigung,** *f.* benadeeling, *f. etc.*; **-eisen,** *v. a.* met ijs bedekken; **-engen,** *v. a.* benauwen; **-erben,** *v. a.* erven van; **-erber,** *m.* erfgenaam, *m.*; **-erbtheilen,** *v. a.* erven; **-erdigen,** *v. a.* begraven, ter aarde bestellen; **-erdigung,** *f.* begravenis, *f.*; **-erdigungsfeier,** *f.* lijkstaatsie, *f.*

Beer//e, *f.* bes, bezie, *f.*; **-angelika, -endolde,** *f. bot.* besdragende engelwortel, *m.*; **-blau,** *adj.* lakmoesblauw; **-blume,** *f.* baselkruid, *n.*; **-enartig, -enförmig,** *adj.* besachtig; **-enfresser,** *m.* besseneter, *m.*; **-entragend,** *adj.* besdragend; **-entwanze,** *f.* boschweegluis, *f.*; **-gelb, -grün,** *adj.* u. *n.* besgeel, besgroen; **-hacke,** *f.* laatste behakking, *f.*; **-heide,** *f. bot.* beziendragende heideplant, *f.*; **-hüter,** *m.* wijngaardwachter, *m.*; **-melde,** *f. bot.* hanekam, *m.*; **-most,** *m.* voorloop *m.* van ongepersten most; **-raute,** *f. bot.* ruit *f.* met zwarte bessen; **-reis,** *n.* stok *m.* voor het lokaas; **-wein,** *m.* wijn, *m.* uit de perskuip; **-wurz,** *f. bot.* varkensvenkel, *m.*

Beet, *n.* **es, s,** *pl.* **e,** bed, bloembed, *n.*; **-e,** *f. bot.* beet, *f.* beetwortel, *m.*; **-weise,** *adv.* bedsgewijze.

Be//fächeln, *v. a.* bewaaien; **-fähigen,** *v. a.* bekwaam maken; volmachtigen; **-fähigung,** *f.* bevoegdverklaring, *f.*; **-fahrbar,** *adj.* bevaarbaar; berijdbaar; **-fahren,** *v. a.* berijden, bevaren; **einen Schacht befahren,** in eene mijn nederdalen; **du hast hier nichts zu befahren,** gij hebt hier niets te duchten; **-fahrung,** *f.* bevaren, berijden, *n. etc.*; **-fallen,** *v. a.* over-, aanvallen; **es befiel ihn ein Fieberschauer,** eene

koortshuivering overviel hem; =fangen, *v. a.* bevangen; bevatten; =fangen, *adj.* vooringenomen, partijdig; verlegen; =fangenheit, *f.* vooringenomenheid, *f. etc.*; =fassen, *v. rec.* (sich) zich afgeven, zich bemoeien met...; *v. a.* betasten; =fassung, *f.* bevatting, *f. etc.*; =fechten, *v. a.* aanvallen; =federt, *adj.* gevederd; =fehden, *v. a.* beoorlogen, bestrijden; =fehdung, *f.* bestrijding, *f.*

Befehl, *m.* es, s, *pl.* e, bevel, *n.*; es steht Ihnen zu Befehl, het staat tot uwe diensten; *v. a.* bevelen; wie Sie befehlen, zoo als het u belieft; wie befehlen Sie? wat belieft u? Gott befohlen! wees den Heer aanbevolen! vaarwel! =erisch, =shaberisch, *adj.* u. *adv.* heerschzuchtig, gebiedend; =flagge, *f. mar.* bevelhebbersvlag, *f.*; =igen, *v. a.* het bevel voeren, geven; aanvoeren, commandeeren; =sform, *f.* vorm *m.* van een bevel; *gr.* gebiedende wijs, *f.*; =shaber, *m.* bevelhebber, *m.*; =sweise, *f.* gebiedende wijs, *f.*; =sweise, *adv.* bij wijze van bevel; =swort, *n.* woord van bevel; =swimpel, *m.* bevelhebberswimpel, *m.*

Be//feinden, *v. a.* vijandig bejegenen; =festigungskunst, *f.* =festigungswerk, *n.* vestingbouwkunde, *f.* -werk, *n.*; =feuern, *v. a.* aanvuren; =fiedern, *v. a.* bepluimen; van vederen voorzien; =finden, *v. a.* bevinden; wie befinden Sie sich? hoe vaart gij? =findlich, *adj.* zich bevindende; aanwezig; =firnissen, *v. a.* vernissen; =flechten, *v. a.* omvlechten; =fleißen, fleißigen, *v. rec.* (sich) zich bevlijtigen, beijveren; =fließen, *v. n.* vloeien over; =flissen, *adj.* vlijtig, ijverig; einer Sache beflissen sein, zich op eene zaak toeleggen; sei eines guten Namens beflissen, zorg voor een goeden naam; =flissene, *m.* student, *m.*; =flissenheit, *f.* naarstigheid, *f.*; =flissentlich, *adv.* naarstiglijk; =folgen, *v. a.* opvolgen; =folgung, *f.* opvolging, *f.*; =folgenswerth, *adj.* opvolgenswaardig; =förderer, *m.* bevorderaar, *m.*; =förderlich, *adj.* u. *adv.* bevorderlijk, gunstig; =fördern, *v. a.* bevorderen; =förderung, *f.* bevordering; afzending, *f.*; =förderungsmittel, *n.* vervoermiddel, *n.*; =fragen, *v. a.* ondervragen; sich befragen, raad vragen; =freien, *v. a.* bevrijden; =freiung, *f.* bevrijding, *f.*; =fremden, *v. a.* bevreemden; sich befremden, zich verwonderen; =fremdlich, *adj.* bevreemdend; =fremdung, *f.* bevreemding, verbazing, *f.*

Be//freunden, *v. a.* vriendschapsbetrekkingen aanknoopen; bevriend maken; =freundet, *adj.* bevriend; verwant; sich befreunden, bevriend of verwant worden; =freundung, *f.* vriendschap, verwantschap, *f.*; =friedigen, *v. a.* bevredigen; =friedigung, *f.* bevrediging, *f.*; =frieren, *v. n. s.* bevriezen; =fruchten, *v. a.* bevruchten; =fruchtung, *f.* bevruchting, *f.*; =fugen, *v. a.* † bevoegd verklaren; =fugniß, *f.* u. *n.* bevoegdheid, *f.*; =fugt, *adj.* bevoegd; =fund, *m.* bevind, *n.*; =fundbericht, *m.* rapport, *n.*; =fundzettel, *m.* bulletin, *n.*; =furchen, *v. a.* van voren voorzien; =fürchten, *v. a.* vreezen; =fürchtung, *f.* vrees, *f.*; =gaben, *v. a.* begiftigen; =gabt, *adj.* begaafd; =gabung, *f.* begiftiging, *f.*; =gaffen, *v. a.* be-, aangapen; =gähnen, *v. n.* aangapen; =gängniß, *n.* staatsie, *f.* (in samenstellingen); =gatten, *v. rec.* (sich) (zich) paren; =gattung, *f.* paring, *f.*; =gattungstrieb, *m.* teeldrift, *f.*; =gattungszeit, *f.* teeltijd, *m.*

Be//geben, *v. rec.* (sich) zich begeven; gebeuren; es begeben sich wunderliche Dinge, er gebeuren wonderlijke dingen; sich in den Ehestand begeben, in de echt treden; sich unter den Schutz Jemandes begeben, zich onder bescherming van iem. stellen; sich eines Dinges begeben, afstand doen van eene zaak; =gebenheit, =gebniß, *f.* gebeurtenis, *f.*; =gebung, *f.* begeving, *f.*

Begeg//nen, *v. n. s.* ontmoeten, tegenkomen; bejegenen; gebeuren; ich bin ihm begegnet, ik heb hem ontmoet; hij is mij tegengekomen; *fig.* einer Einrede, einer Krankheit begegnen, eene tegenwerping, eene ziekte voorkomen; der Gefahr begegnen, het gevaar het hoofd bieden; was ist Ihnen begegnet? wat is u gebeurd? es begegnet ihm, mir, het gebeurt hem, mij...; einem höflich, einem übel begegnen, iem. hoffelijk, iem. slecht bejegenen; =niß, =nung, *f.* ontmoeting; bejegening, *f. etc.*

Begehr, es, s, =en, *n.* verlangen, *n.*; wensch, lust, *m.*; begeerte, *f.*; =en, *v. a.* begeeren, verlangen, wenschen; ein Mädchen zur Ehe begehren, een meisje ten huwelijk vragen; man begehrt deiner (dich) nicht, men verlangt niet naar u; *com.* begehrt sein, gevraagd zijn; =enswerth, =enswürdig, *adj.* wenschelijk; =er, *m.* verzoeker, vrager, *m.*; =lich, *adj.* begeerlijk, wenschelijk; =lichkeit, *f.*; begeerlijkheid, hebzucht, *f.*; =ungstrieb, *m.* =ungsvermögen, *n.* begeer-drift, *f.* -vermogen, *n.*

Begehung, *f.* begaan, bedrijven, *n.*; viering (van een feest); =ssünde, *f.* zonde, *f.* van bedrijf, positieve zonde, *f.*

Begeister//n, *v. a.* bezielen, ontvlammen, verrukken (begeesteren); =ung, *f.* bezieling, *f.* geestdrift, *f.*

Begier, =de, *f.* begeerte, *f.* verlangen, *n.* zucht, *f.*; =ig, *adj.* begeerig; gretig; hartstochtelijk; ich bin sehr begierig zu wissen, ik wenschte zeer te weten; =igkeit, s. Begier; =lich, *obs.* s. begehrlich.

Beginn, *m.* es, begin, *n.*; =en, *v. a.* u. *n.* beginnen; *fig.* ondernemen; =en, *n.* begin, *n.*

Beglaubig//en, *v. a.* bekrachtigen, waarmerken; legaliseeren; =ung, *f.* bekrachtiging, *f. etc.*; =ungsbrief, *m.* =ungsschreiben, *n.* geloofsbrief, *m.*; =ungseid, *m.* bevestigingseed, *m.*; =ungsschein, *m.* certifikaat.

Begleit//en, *v. a.* vergezellen, begeleiden; =er, *m.* =erin, *f.* geleider, *m.* -ster, *f.*; =ung, *f.* begeleiding, *f.* geleide, *n.*; =ungsschein, =schein, *m. com.* geleidbrief, *m.* tolbewijs, *n.*; =ungsschiff, *n.* convooischip, *n.*

Be//glotzen, *v. a.* met groote

oogen aanzien; -glücken, *v. a.* gelukkig maken; -glücker, *m.* bewerker van heil en geluk; -glückung, *f.* gelukkigmaking, *f.*; zegen, *m.*; zegening, *f.*; -glückwünschen, *v. a.* geluk wenschen; -gnadigung, *f.* begenadiging, *f.*; -gnadigungsbrief, *m.* genadebrief; -gnadigungsrecht, *n.* recht *n.* van genade; -gnügen, *v. rec.* (sich) zich vergenoegen; -gnüglich, -gnügsam, *adj.* vergenoegzaam.

Begräbniß, *n.* begrafenis; begraafplaats, *f.*; -fest, *n.* -feierlichkeit, *f.* lijkstaatsie, *f.*; -geld, *n.* -kosten, *pl.* begrafenis-geld, *n.* -kosten, *pl.*; -lied, *n.* lijkzang, *m.*; -tag, *m.* dag der begrafenis; -platz, *m.* begraafplaats, *f.*

Be//greifen, *v. a.* begrijpen, bevatten, verstaan, inzien; -greiflich, *adj.* begrijpelik; -greifung, *f.* be-, omvatting, *f.*; -greifungskraft, *f.* bevattingsvermogen, *n.*; -griff, *m.* begrip; denkbeeld, *n.*; inhoud, *m.*; im Begriff sein, -stehen, op het punt zijn, -staan; -gründen, *v. a.* staven, bewijzen; stichten, grondvesten; -gründer, *m.* grondlegger, *m.*; -gründung, *f.* staving, *f. etc.*; -grünen, *v. a.* groen maken; -grüßen, *v. a.* begroeten; -grüßung, *f.* begroeting, *f.*; -grüßungswort, *n.* woord van begroeting; -gutachten, *v. a.* zijn oordeel uitspreken over . . .; -gütern, *v. a.* verrijken; -gütert, *adj.* gegoed; -gütigen, *v. a.* doen bedaren; -haaren, *v. a.* met haar bedekken; van haar voorzien: *v rec.* (sich) haar krijgen; -haftet, *adj.* behebt; -hagen, *v. a.* behagen, bevallen; -haglich, *adj.* behagelijk; -haglichkeit, *f.* gemak, *n.*; -haltbar, *adj.* onthoudbaar; -halten, *v. a.* behouden; houden; das Feld, das Leben behalten, het veld-, het leven behouden; im Gedächtnisse behalten, onthouden; behalte es wohl, onthoud het goed; -hälter, *m.* -hältniß, *n.* bewaarplaats, *f.* hok, *n.*; -haltsam, *adj.* onthoudend, sterk; -haltsamkeit, *f.* bevattelijkheid, kracht van geheugen; -händigen, *v. a.* behandigen; -hang, *m.* es, s, *pl.* -hänge, behangsel, *n.*; -hänge, *n.* ooren, *n. pl.*; -hängen, *v. a.* behangen; -harren, *v. a.* volharden, volhouden; staan op . . .; -harrlich, *adj.* volhardend; -harrlichkeit, -harrung, *f.* volharding, *f.*; -harrungsvermögen, *n.* traagheidsvermogen, *n.*; -hauchen, *v. a.* beademen, aanblazen; -haupten, *v. a.* beweren, staande houden, handhaven; behouden; -hauptung, *f.* bewering, *f. etc.*; -hausen, *v. a.* herbergen, huisvesten; *v. rec.* (sich) zich met der woon vestigen; -hauset, *adj.* gehuisd; gevestigd; -hausung, *f.* woning, *f.* huis, *n.*

Behelf, *m.* behulp, *n.* uitvlucht, *f.*; das ist mein letzter Behelf, dat is mijn laatst hulpmiddel; -en, *v. rec.* (sich) zich behelpen; -lich, *adj.* tot bewijs dienende; f. behülflich.

Behellig//en, *v. a.* lastig vallen; -ung, *f.* last, overlast, *m.*

Behen, *n. bot.* behen; -baum, *m.* -nuß, *f.* behen-boom, *m.* -noot, *f.*

Behend, -e, *adj.* u. *adv.* behendig, vlug, handig; -igkeit, *f.* behendigheid, vlugheid, *f.*

Be//herbergen, *v. a.* herbergen; -herzigen, *v. a.* behartigen; -herzigens(ungs)werth, *adj.* behartigenswaardig; -herzigung, *f.* behartiging, *f.*; -herzt, *adj.* moedig, onversaagd; -hindern, *v. a.* verhinderen; -hobeln, *v. a.* beschaven; -holzen, *v. a.* van hout voorzien; den groei van het hout bevorderen; einen Wald beholzen, jonge boomen in een bosch planten; einen Deich beholzen, een dijk van houten palen voorzien; *v. rec.* (sich) in het hout schieten; ein schön beholzter Baum, een zeer dichte boom; die Insel ist ganz beholzt, het eiland is met woud bedekt; -holzung, velling *f.* van't staande hout; houtslag, *m.*

Behörde, *f.* bevoegde, wettige macht, *f.*; beheer, bewind, *n.* overheid, *f*

Behuf, *m.* es, s, behoef, nut, gemak, gerief, *n.*; -s, *adv.* ten behoeve van.

Behülflich, *adj.* u. *adv.* behulpzaam; -keit, *f.* dienstvaardigheid, *f.*

Behüt//en, *v. a.* behoeden, bewaren; Gott behüte! God beware ons! behüte euch Gott! vaarwel; -ung, *f.* behoeding, hoede, bewaring, *f.*

Behutsam, *adj.* u. *adv.* behoedzaam, voorzichtig; -keit, *f.* behoedzaamheid, *f. etc.*

Bei, *prp.* bij, dicht bij, naast; bei Tische, aan tafel; beim Herausgehen, onder het weggaan; bei seinem Unglück, in zijn ongeluk; er war nicht bei sich, -bei gutem Verstande, hij had zijne zinnen niet bij elkander; bei guter Gesundheit, in goeden welstand; bei meiner Treu, op mijn woord; bei Leibe! bij uw leven; bei Strafe, op straf; bei Kräften sein, in zijne volle kracht zijn; bei alle dem, met al dat; bei Jahren sein, op jaren zijn; bei drei Wochen, omtrent drie weken; bei weitem, op verre na; er übertrifft mich bei weitem, hij overtreft mij verre. — Bei duldt in de Nederlandsche taal den geringen afstand van plaats of tijd tusschen twee voorwerpen aan, zoowel met beweging als met rust; in de Hoogduitsche taal daarentegen alleen eene rust. In samenstellingen met werkwoorden komt echter „bei" meestal overeen met het Nederlandsche „bij" *b. v.* beibinden, bijbinden; beidrehen, bijdraaien; beidrucken, bijdrukken, *etc. etc.* — Slechts de volgenden zijn op te merken.

Bei//arbeiter, *m.* medearbeider, *m.*; -behalten, *v. a.* aanhouden; er bij behouden, bewaren; -biegen, *v. a. com.* (een brief) bijvoegen, insluiten; aanbuigen; beigebogen, bijgaand; -blatt, *n.* bijblad, *n.*; -bringen, *v. a.* aan-, bijbrengen; (einem etw.) iem. iets leeren; (bewijs, gronden) aanvoeren; (een drankje) ingeven; -bringung, *f.* aanbrengen, *n. etc.*

Beicht//e, *f.* biecht, *f.*; zur Beichte gehen, te biecht gaan; in der Beichte sein, te biecht zijn; -en, *v. a.* u. *n.* biechten; -formel, *f.* formulier der biecht; -iger, *m. obs.* biechtvader, *m.*;

=gebet, =geld, =kind, n. =stuhl, =vater, m. ꝛc. ꝛc. biecht-gebed, -geld, -kind, n. -stoel, -vader, m. etc. etc.

Beid//e, adj. beide; einer, keiner von beiden, een, geen van beide; man muß beides thun, men moet beide doen; =erlei, adj. beiderlei; =erseitig, adj. =erseits, adv. weerzijds, wederkeerig; =lebig, adj. tweeslachtig; =schattig, adj. dubbelschaduwig.

Bei//drücken, v. a. op-, aandrukken; =einander, adv. bij elkander; =essen, =gericht, n. toespijs, f.; =fall, m. bijval, m. goedkeuring f.; der laute Beifall, toejuiching; Beifall klatschen, toejuichen; =fallen, v. n. bij-, invallen; es fällt mir wieder bei, het schiet mij weder te binnen; Jemandes Meinung beifallen, tot iemand's gevoelen overgaan; =fällig, adj. goedkeurend; gunstig; =fallklatschen, n. toejuiching, f.; applaudiseeren, n.; =fallsbezeichnung, f. bewijs n. van goedkeuring; =folgen, v. n. s. te gelijk volgen, begeleiden; der beifolgende Brief, de bijgaande brief; =fracht, f. bijvracht, f.; =frau, f. helpster, f.; =fuge, f. † bijlage, f.; =gang, m. nevengang, m.; =geben, v. a. toevoegen; =gehen, v. n. s. nevensgaan; sich beigehen lassen, in het hoofd krijgen; =geschmack, =geschworene, s. Beischmack, Beisaß; =geordnete, m. bijzitter, m.; =geruch, m. vreemde reuk, m.; =geschlossen, adj. bijgaand; =gesellen, v. a. voegen bij; =hilfe, =hülfe, f. hulp, f.; =holen, v. a. aanhalen; =jagen, n. buitengewone jacht, f.; =kind, n. onecht kind, n.; =kirche, f. nevenkerk, f.; =klang, m. nevenklank, m.; =kleben, v. a. er bij plakken; =knecht m. tweede knecht, m.; =kommen, v. n. s. bijgaan, komen bij; bereiken; pakken, vatten; es ist ihm nicht beizukommen, men kan hem niet vatten; seinem Verluste wieder beikommen, zijn verlies weder inhalen; =kommend, adj. bijgaand, ingesloten; =kraut, n. toekruid, n.; =kreis, m. nevenkring, m.; =lade, f. nevenlade, f.; =lage, f. bijlaag, f.; =lageblatt, n. bijblad, n.; =lager, n. trouwplechtigheid, f.; =last, f. bijvracht, f.; =läufig, adj. u. adv. bij gelegenheid, in't voorbijgaan.

Beil, n. es, pl. e, bijl, f.; =blatt, n. blad, n. eener bijl; =brief, m. bijlbrief, m.; =chen, n. bijltje, n.; =eisen, n. bijlijzer, n.; =fertig, adj. bijlklaar; =geld, n. geld voor het herstellen der bijlen; =kraut, n. bot. bijltjeskruid, n.; =pflanze, f. =strauch, m. amerikaansch bijltjeskruid, n.; =wurzel, f. bot. irisplant, f.; =stein, m. min. niersteen, m.

Beilast, f. bijvracht, f.

Bei//legen, v. a. bijleggen; er bij leggen; voegen; toeschrijven, -voegen; toezwaaien; =legung, f. bijlegging, f.; =lehen, n. achterleen, n.; =leid, n. es, s, medelijden, rouwbeklag, n. meewarigheid, f.; =leidsbezeigung, f. betuiging van deelneming in een verlies; condoleantie, f.; =leidsbrief, m. =leidsschreiben, n. brief van rouwbeklag; =liegen, v. n. s. h. bijliggen; =liegend, adj. bijgevoegd.

Beilke, n. =tafel, f. troktafel, f.; =n, v. n. trokken; =spiel, n. =stein, m. trok-spel, n. -steen, m.

Beim = bei dem, bij den, bij het.

Bei//manschen, v. a. er onder morsen; =mengen, =mischen, v. a. bijmengen; =messen, v. a. toeschrijven; verwijten; Glauben beimessen, geloof hechten; =messung, f. toeschrijven, verwijten, n.; =mittel, n. hulpmiddel, n.

Bein, n. es, s, pl. e, been, n.; poot, f.; sich auf die Beine machen, zich op weg begeven; zich wegpakken; einen auf die Beine bringen, einem auf die Beine helfen, iem. (weder) op de been brengen; Stein und Bein zusammenschwören, bij hoog en laag zweren; flink auf den Beinen, vlug ter been; ein Bein stellen, een beentje zetten; einem etw. an's Bein binden, iem. een verlies doen ondergaan; den Kopf zwischen die Beine nehmen, zijne beenen onder den arm nemen; =ähnlich, =artig, =icht, adj. beenachtig; =arbeiter, =drechsler, m. ivoordraaier, m.; =bruch, =fraß, =harnisch, =muskel, m. =schiene, =wunde, f. ꝛc. ꝛc. been-breuk, f. -eter, m. -harnas, n. -spier, -scheen, -wond, f. etc. etc.; =beule, f. beenachtig gezwel, n; =blume, f. goudsbloem, f.; =bohrer, m. vijgeneter, m.; techn. steekboor, f.; =brecher, m. beenbreker, vischarend, m.; =brech, =brechgras, =gras, n. ꝛc. bot. patich, patientiekruid, n.; =brüchig, adj. gebroken (van een been, arm etc.); =chen, n. beentje, n; =dürre, adj. beendroog; =ern, adj. beenen; =hebel, m. chir. heftang, f.; =heil, =well, n. bot. smeer-, waal-wortel, m; min. beenbreuksteen, m.; =holz, n. bot. mondhout, n.; =icht, =ig, adj. beenig; =kehle, f. voeg f. van het been; =kleider, n. pl. broek, f.; =knopf, =knoten, m. knobbel, m.; =los, adj. ontbeend, beenderloos; =schelle, f. voetijzer, n.; =waaren, f. pl. ivoren koopwaren, f. pl.

Bei//nahe, adv. bijna; =namen, m. bij-, toenaam, m.; =ordnen, v. a. toevoegen, benoemen; coördineeren; =orgel, f. voororgel, positief, n.; =pflichten, v. n. gelijk geven, toestemmen; =pflichtung, f. toestemming, f.; =pflichter, m. jabroer, m.

Bei//sammen, adv. te zamen (samen); bij elkander; =saß, m. inwoner zonder burgerrecht; =satz, m. bijvoeging, f.; gr. bijzin, m.; =schaffen, v. a. bezorgen; =schießen, v. a. er bij schieten, bijdragen; =schlaf, m. bijslaap, m. bijslapen, n.; =schläfer, m. =schläferin, f. bijslaap, m. u. f.; =schlag, m. valsche munt, f. -stempel, m; =schlagen, =schließen, v. a. bijvoegen, insluiten; =schluß, m. ingesloten brief, m.; =schlüssel, m. valsche sleutel, m.; =schmack, m. bijsmaak, m.; =schmelzen, v. a. smelten bij; =schreiben, v. a. bijschrijven; =schreiben, n. brief m. bij een ander gevoegd; =schrift, f. bij-, randschrift, n.; =schuß, m. bijdrage, f.; =segel, n. bijzeil, n.; =sein, n. bijzijn, n. tegenwoordigheid, f.; =seit,

-seits, *adv.* ter zijde; op zijde; den Respect beiseit setzen, den eerbied uit het oog verliezen; etw. beiseit gesetzt sein lassen, iets ter zijde laten; -seitsetzung, *f.* verwaarloozing, nalating, *f.*; -sichtig, *adj.* bijziende; -sitz, *m.* bijzitting, *f.*; -spiel, *n.* voorbeeld, *n.*; zum Beispiel (z. B.), bij voorbeeld (b. v.); -spiellos, *adj.* voorbeeldeloos; zonder weerga; -spiellosigkeit, *f.* voorbeeldeloosheid, *f.*; -springen, *v. a.* bijspringen, bijstaan.

Beiß//en, *v. a.* bijten; die Zähne zusammen beißen, op de tanden knarsen; es beißt mich, het jeukt mij; in's Gras beißen, in't stof, in't gras bijten; sneuvelen; nichts zu beißen und zu brocken haben, niets te bijten en te breken hebben; -end, -ig, *adj.* bijtend; -ker, *m.* negenoog, *n.*; -korb, f. Maulkorb; -zahn, *m.* snijtand, *m.*; -zange, *f.* knijptang, *f.*

Bei//stand, *m.* bijstand, *m.*; -stehen, *v. n.* bijstaan; -steuer, *f.* bijdrage, *f.*; -steuern, *v. a.* bijdragen; -stimmen, *v. a* toestemmen; gelijk geven; -strich, *m. gr.* comma, *n.*; -tasche, *f.* nevenzak, *m.*; -trag, *m.* es, *pl.* -träge, bijdrage, *f.*; -tragen, *v. a.* bijdragen; -treiben, *v. a.* bijeendrijven; (eene schuld) invorderen; -treibung, *f.* bijeendrijving, invordering, *f.*

Bei//treten, *v. a.* toetreden; aansluiten; goedkeuren; -tritt, *m.* toetreding, *f.*; -trittsurkunde, *f.* akte, *f.* van toetreding; -tröpfeln, *v. a.* er in droppelen; -urtheil, *n.* tusschenvonnis, *n.*; -vormund, *m.* toeziende voogd, *m.*; -wache, *f.* bivouac, *n.*; -weib, *n.* bijwijf, *n.*; -wort, *n. gr.* bijvoegelijk naamwoord, *n.*; -wörtlich, *adv.* bijvoegelijk; -zählen, *v. a.* tellen bij . . .; -zimmer, *n.* zijkamer, *f.*; -zoll, *m.* buitengewone tol, *m.*; opcenten, *m. pl.*; -zweck, *m.* nevendoel, *n.*

Beiz//e, *f.* inweeking; inbijting, *f.*; -brühe, *f.* bijtend vocht, *n.*; -en, *v. a.* weeken, bijten; in de run leggen; etsen; valkenjacht houden; -hund, *m.* kleine speurhond, *m.*; -kraft, *f.* bijtende, etsende kracht, *f.*; -kufe, *f.* looi-, runkuip, *f.*; -stube, *f.* ets-, bijtkamer, *f.*; -vogel, *m.* jachtvogel, *m.*; -wasser, *n.* bijt-, etswater; sterkwater, *n.*; -wolle, *f.* wol, *f.* die men van de vellen laat afbijten; -wurz, *f. bot.* keukenschelle, *f.*

Be//jahen, *v. a.* bevestigen; -jahlich, *adj.* bevestigend; -jahrt, *adj.* bejaard; -jahung, *f.* bevestiging, *f.*; -jahungssatz, *m. gr.* bevestigende volzin, *m.*; -jahungsweise, *adv.* bevestigender wijze; -jahungswort, *n.* woord van bevestiging; -kälbern, *v. rec. pop.* (sich) zich bespugen; -kämpfen, *v. a.* bekampen, bestrijden; -kämpfer, *m.* bestrijder, *m.*

Bekannt, *adj.* bekend; -e, *m.* u. *f.* kennis, *f.*; -lich, *adv.* zoo als bekend; -machung, *f.* bekendmaking, advertentie, *f.*; -schaft, *f.* kennis, *f.*

Bekehr//en, *v. a.* bekeeren; -er, *m.* bekeerder, *m.*; -lich, *adj.* gunstig, geschikt; -sucht, *f.* zucht *f.* om te bekeeren; -ung, *f.* bekeering, *f.*; -ungseifer, *m.* ijver *m.* om te bekeeren; -ungsgeschäft, -ungswerk, *n.* bekeeringswerk, *n.*

Be//kennen, *v. a.* bekennen, belijden; sich bekennen zu etw., iets bekennen, belijden, zich voor iem. verklaren; -kenner, *m.* bekenner, belijder, *m.*; -kenntniß, *n.* bekentenis, belijdenis, *f.*; -kenntnißbuch, *n.* symbolische boek, *n.*; -kenntnißfeier, *f.* avondmaal, *n.*; -klagte, *m.* u. *f.* beschuldigde, *m.* u. *f.*; -klatschen, *v. a.* applaudiseeren; -klommen, *adj.* beklemd, benauwd; -klügeln, *v. a.* bedillen; -kommen, *v. a.* u. *imp.* bekomen; krijgen; wohl bekomme es Ihnen, wel mag het u bekomen: -köstigen, *v. a.* den kost geven; -köstiger, *m.* meester van een kosthuis; -köstigung, *f.* kost, *m.* voeding, *f.*; -kräftigen, *v. a.* bekrachtigen; -kreuzen, *v. a.* bekruisen; een kruisje maken bij; -kreuzigen, *v. a.* (be)kruisen; -kriechen, *v. a.* kruipen over . . .; -kriegen, *v. a.* beoorlogen; -kritteln, *v. a.* bedillen, berispen; -kümmern, *v. a.* bekommeren; sich um eine Sache bekümmern, zich over iets bekommeren; bekümmere dich um dich, denk aan uwe eigene zaken; -kümmerniß, *f.* bekommering, *f.*; -kunden, *v. a.* getuigen, verklaren; openbaren; -lächeln, *v. a.* over iets glimlachen; -lagerer, *m.* belegeraar, *m.*; -lagern, *v. a.* belegeren; -lagerung, *f.* belegering, *f.*; -lang, *m.* belang, *m.*; -langen, *v. a.* (einen) in rechten betrekken; was mich belangt, wat mij betreft; -langung, *f.* dagvaarding, *f.*; -lassen, *v. n.* berusten; -lästigen, *v. a.* lastig vallen; -lästigung, *f.* overlast, *m.*; -latten, *v. a.* met latten beslaan; -lattung, *f.* latwerk, beslaan met laten, *n.*; -lauben, *v. a.* met loof bedekken; *v. rec.* (sich) loof krijgen; -laubung, *f.* bladschieting, *f.* uitbotting der bladeren; -lauerung, *f.* bespieding, verschalking, *f.*; -lauf, *m.* beloop, bedrag, *n.*; -laufen, *v. a.* loopen over . . .; *fig.* beloopen; -lauschen, *v. a.* af-, beluisteren; -leben, *v. a.* verlevendigen; bezielen; -lebt, *adj.* vrolijk, levendig; -lebtheit, *f.* levendigheid, opgewektheid, *f.*; -lebung, *f*, verlevendiging, *f.*; -leg, *m.* bijlage, *f.* bewijsstuk, *n.*; -lege, *n.* belegsel, *n.*; -legen, *v. a.* beleggen; bespringen (van dieren); mit Abgaben belegen, belastingen opleggen; einen mit Strafe belegen, eene boete aan iem. opleggen; mit einem Namen belegen, eenen naam geven; mit Beweisstücken belegen, met bewijsstukken staven; -legung, *f.* belegging, *f. etc.*; -lehnen, *v. a.* beleenen; sich belehnen lassen, in leen ontvangen; -lehner, *m.* leenheer, *m.*; -lehnte, *m.* leenman, *m.*; -lehnung, *f.* beleening, *f.*

Be//lehren, *v. a.* onderrichten, -wijzen; sich belehren lassen, naar rede luisteren; Jem. eines Bessern belehren, iem. beter onderrichten; iem. rede doen verstaan; -lehrend, *adj.* leerzaam; -lehrung, *f.* onderricht, *n.* leering, *f.*; -leibt, *adj.* lijvig, dik; -leibtheit, *f.* lijvigheid, *f.*;

=leibzüchtigen, *v. a.* lijfrente geven; =leidigen, *v. a.* beleedigen; =leihen, s. belehnen; =lemmern, *v. a. mar.* laden met goederen, die geen zwaarte genoeg hebben; =lemmerung, *f. mar.* moeielijke stuwing, *f.*

Belemnit, *m.* es, s, *pl.* e, belemniet, *m.*

Be//lesen, *v. a.* uit-, verlezen; =lesen, *adj.* belezen; =lesenheit, *f.* belezenheid, *f.*; =leuchten, *v. a.* verlichten; =leuchtung, *f.* verlichting, *f.*

Belfer//er, *m.* keffer; schreeuwer, *m.*; =in, *f* kefster, schreeuwster, *f.*; =n, *v. n. h.* keffen, schreeuwen.

Belial, *m.* belial, duivel, *m.*

Be//lieben, *v. a.* begeeren, believen, behagen; wem beliebt, der nehme, die wil bediene zich; was beliebt? wat belieft u? =lieben, *n.* believen, *n.*; nach Ihrem Belieben, naar believen; es steht in Ihrem Belieben, het staat aan u; ich stelle das in Ihr Belieben, ik laat dit aan u over; =liebig, *adj.* u. *adv.* naar verkiezing; =liebt, *adj.* bemind, gezien; ein beliebtes Werk, een veel gelezen boek; sich bei dem Volke beliebt machen, zich populair maken; =liegen, *v. a.* beslapen; =liehene, *m.* beleende, *m.*

Belladonna, *f. bot.* belladonna, wolfkers, *f.*

Bellen, *v. n.* blaffen.

Belletrist, *m.* en, *pl.* en, letterkundige, *m.*; =erei, *f.* overdrevene zucht voor de fraaie letteren; =ik, *f.* letterkunde, *f.*; =isch, *adj.* letterkundig.

Bellhammel, *m.* belhamel, m.

Belob//en, *v. a.* prijzen, lof toezwaaien; =ung, *f.* prijzen, *n.*; =ungsdecret, =ungsschreiben, *n.* eervol getuigschrift, *n.*

Be//lustigen, *v. a.* verlustigen; =mächtigen, *v. rec.* (sich) zich meester maken; zich bemachtigen; =mäkeln, *v. a.* bezoedelen; =malen, *v. a.* beschilderen; =mannen, *v. a.* bemannen; =mänteln, *v. a.* bemantelen; =masten, *v. a.* masten, masten inzetten; =mausen, *v. a.* bestelen; =meißeln, *v. a.* met den beitel bewerken; =meistern, *v. a.* bemeesteren; (sich einer Sache) zich meester maken; =mengen, *v. rec.* (sich) zich bemoeien; =merken, *v. a.* be-, opmerken; gadeslaan; ontdekken; aanteekenen; =merkung, *f.* aan-, opmerking, *f.*; =merkenswürdig, *adj.* opmerkelijk; =mitleiden, *v. a.* betreuren, medelijden hebben; =mittelt, *adj.* gegoed; =moosen, *v. n. s.* zich met mos bedekken; =moost, *adj.* bemost; =mühen, *v. a.* moeite veroorzakken; lastig vallen; *v. rec.* (sich) bemoeien, moeite geven; sich um ein Amt bemühen, een ambt zoeken te verkrijgen; sich für einen bemühen, voor iem. moeite doen; sich wohin bemühen, zich ergens heen begeven; wollen Sie sich nicht herein bemühen? wilt gij niet binnen komen? =mühung, *f.* bemoeiing, poging, *f.*; =müßigen, *v. a.* † verplichten; =nachbaren, *v. rec.* † (sich) iem's buurmann worden; =nachbart, *adj.* naburig; =nachrichtigen, *v. a.* verwittigen, bericht-, naricht geven; =nachrichtigung, *f.* kennisgeving, *f.*; =nachrichtigungsschreiben, *n.* adviesbrief, *m.*; =nachtheiligen, *v. a.* benadeelen; =nachtheiligung, *f.* benadeeling, *f.*; =namen, =namsen, *v. a.* benoemen; =namt, =namset, *adj.* bijgenaamd; =narben, *v. a.* met lidteekens overdekken; =naschen, *v. n.* snoepen (van iets); =nebeln, *v. a.* benevelen; sich benebeln, zich dronken drinken.

Benebst, *prp.* benevens.

Benedeien, *v. a.* benedijen.

Benedikt//enkraut, *n. bot.* benedicten-kruid, *n.*; =iner, *m.* benedictijner, *m.*; =inerin, *f.* benedictijner-non, *f.*; =inerorden, *m.* orde van St. Benedictus.

Benefiz, *n.* es, *pl.* e, voordeel, profijt, *n.*; =vorstellung, *f.* benefice-voorstelling, *f.*

Benehmen, *v. a.* be-, afnemen; *v. rec.* (sich) zich gedragen, zich aanstellen; er hat sich gut dabei benommen, hij heeft de zaak goed aangelegd; =, *n.* gedrag, *n.* handelwijze, *f.*

Be//neiden, *v. a.* benijden; =netzen, *v. a.* besproeien, bevochtigen, nat maken.

Bengel, *m.* drukstok; persboom *m.*; *fig.* bengel, vlegel, *m.*; =haft, *adj.* boersch, lomp; =en, *v. a.* (noten) afslaan.

Be//nicken, *v. a.* bevestigend knikken; =niesen, *v. a.* iets door niezen bevestigen; =nöthigt, *adj.* einer Sache benöthigt sein, iets noodig hebben, iets behoeven; =nöthigte, *n.* noodige, *n.*; =nummern, *v. a.* nommeren; =nutzbar, *adj.* bruikbaar; =nutzen, =nützen, *v. a.* gebruiken, aanwenden; =nutzung, *f.* gebruiken, *n.* aanwending, *f.*; voordeel, gebruik, *n.*

Benz//oe, *n.* u. *f.* benjuin, benzoë, *f.*; =in, *n.* es, s, vluchtige olie uit benzoë-zuur; =oebaum, *m.* =oeöl, *n.* =oetinctur, *f.* 2c. benzoë-boom, *m.* -olie, -tinctuur, *f. etc.*; =oin, *n.* es, s, benzoine, *f.*

Beobacht//en, *v. a.* gadeslaan, waarnemen, beschouwen; seine Schuldigkeit, Pflicht beobachten, zijn plicht betrachten; das Stillschweigen beobachten, het stilzwijgen in acht nemen; den Feind beobachten, den vijand bespieden, in't oog houden; =er, *m.* opmerker, waarnemer, opvolger, *m.*; =ung, *f.* opmerking, waarneming, opvolging, *f.*; =ungsgabe, *f.* gave van opmerking; =ungsgeist, *m.* geest van waarneming; =ungsheer, =ungskorps, *n.* verkennings-, observatie-leger of korps, *n.*

Be//ohrt, *adj. herald.* geoord; =ölen, *v. a.* beoliën; =ordern, *v. a.* bevel, order geven; die Soldaten wurden in das Dorf beordert, de soldaten werden naar het dorp gezonden; =ordert sein, gezonden, afgevaardigd zijn; =orderung, *f.* afvaardiging, *f.*; =panzern, *v. a.* bepantseren; =pfählen, *v. a.* afbakenen, afpalen; =pferchen, *v. a.* kooien, afsluiten; =pferchung, *f.* kooien, schapenperk, *n.*; =pflastern, *v. a.* bestraten; (wonden) bepleisteren; =polstern, *v. a.* van kussens voorzien, vullen; =purpurn, *v. a.* met purper omhangen, bekleeden.

Bequem, *adj.* u. *adv.* gemakkelijk, licht; ein bequemer Stuhl, een gemakkelijke stoel; ein bequemer Mensch, een traag,

slof, vadzig mensch; **bequem machen, einrichten,** gemakkelijk maken, goed inrichten; **machen Sie es sich bequem,** neem uw gemak; **wenn es Ihnen bequem ist,** als het u gelegen komt; **=en,** *v. rec.* (**sich**) zich schikken, voegen naar iets; zich onderwerpen naar iets; **man mußte sich wohl dazu bequemen,** men moest zich daaraan wel onderwerpen; **=lich** *adj.* u. *adv.* gemakkelijk; **=lichkeit,** *f.* gemakkelijkkeid, *f.*; **nach Ihrer Bequemlichkeit,** op uw gemak; **=lichkeitshalber,** *adv.* gemakshalve; **=ung,** *f.* schikking, onderwerping, *f.*

Be//rahmen, *v. a.* in eene lijst zetten; **=rainen,** *v. a.* afpalen; **=ramen,** *v. a.* beramen; **=rasen,** *v. a.* met zoden beleggen; **=raspeln,** *v. a.* afraspen; **=rathen,** *v. a.* raden, raadplegen; *v. rec.* (**sich**) zich beraden, in overweging nemen; **Gott berathe euch!** God help u! **=rather,** *m.* raadgever, *m.*; **=rathschlagen,** *v. a.* beraadslagen, raadplegen, te rade gaan; *v. rec.* (**sich**) zich beraden, in overweging nemen; **=rathschlagung,** *f.* beraadslaging, *f.*; **=rathung,** *f.* beraad, *n* raadgeving, *f.*; **=rauben,** *v. a.* berooven; *v. rec.* (**sich**) zich van iets berooven; **=rauschen,** *v. a.* dronken maken; *v. rec.* (**sich**) zich dronken drinken; **=rauscht,** *adj.* dronken; **=rauschung,** *f.* dronkenheid; bedwelming, *f.*

Berberi//sbeere, *f. bot.* berberisse, *f.*; **=sstrauch,** *m.* berberisstruik, *m.*; **=ze,** *f.* berberisse, *f.*

Berechen, *v. a.* harken.

Berech//enbar, *adj.* u. *adv.* berekenbaar; **=nen,** *v. a.* berekenen; **das war schlau berechnet,** dat was goed bedacht; **sich mit Jem. berechnen,** met iem. afrekenen; **=ner,** *m.* berekenaar, begrooter, *m.*; **=nung,** *f.* berekening, *f.*

Be//rechtigen, *v. a.* gerechtigen; machtigen; recht, macht geven; **=rechtigung,** *f.* machtiging, volmacht, *f.*; **=reden,** *v. a.* overreden, -halen; **einen zu etw. bereden,** iem. tot iets overhalen; **sich mit einem bereden,** iets met iem. afspreken; **etw. bereden,** iets bespreken; **=redt, =redtsam,** *adj.* welsprekend; **=redtsamkeit,** *f.* welsprekendheid, *f.*; **=redung,** *f.* overreding, verstandhouding, *f.* beraad, *n.*; **=reichern,** *v. a.* verrijken; **=reicherung,** *f.* verrijking, *f.*

Bereit, *adj.* u. *adv.* bereid, gereed; vaardig; **=eisen,** *n. techn.* polijstijzer, *n.*; **=en,** *v. a.* bereiden, klaar, gereed maken; **=en,** *v. a.* berijden; een weg te paard afleggen; **=er,** *m.* berijder, pikeur, *m.*; **=peitsche,** *f.* pikeurszweepje, *n.*; **=s,** *adv.* reeds, bereids; **=schaft,** *f.* gereedheid, *f.*; **=ung,** *f.* bereiding, *f.*; **=willig,** *adj.* u. *adv.* bereidwillig; **=willigkeit,** *f.* bereidwilligheid, *f.*

Berg, *m.* es, s, *pl.* e, berg, *m.*; **hinter dem Berge halten,** zijn oogmerk verbergen; **da stehen die Ochsen am Berge,** daar ligt de knoop; **=ab, =unter,** *adv.* berg af; *fig.* **es geht mit ihm bergunter,** zijne zaken gaan achteruit: **=ader,** *f.* mijnader, *f.*; **=akademie,** *f.* akademie der mijnontginning; **=älteste,** *m.* oudste der mijnwerkers; **=ampfer,** *m. bot.* wilde rabarber, *m.*; **=amt,** *n.* mijngerecht, *n.*; **=an, =auf,** *adv.* berg op; **=andorn,** *m. bot.* bergsalie, *f.*; **=arbeit,** *f.* mijnwerk, *n.*; **=art,** *f.* mijngang, *m.*; **=auster,** *f.* rotoester, *f.*; **=balsam,** *m.* bergolië, *f.*; **=bau,** *m.* bergbouw, *m.*; **=baukunde,** *f.* bergbouwkunde, *f.*; **=baumwolle,** *f.* bergkatoen, *n.*; **=beamte, =bediente,** *m.* opziener bij de mijnwerkers; ambtenaar bij het bergbouwbestuur; **=bedarf,** *m.* benoodigdheden voor den bergbouw; **=bock,** *m.* steenbok, *m.*; **=bohrer,** *m.* aardboor, *m.*; **=buch,** *n.* register der mijnwerkers; **=buche,** *f. bot.* hage-, steenbeuk, *m.*; **=drossel,** *f.* wilde lijster, *f.*; **=einsiedler, =eremit,** *m.* bergkluizenaar, *m.*; wilde hop, *m.*; **=eisen,** *n.* bijtel *m.* der mijnwerkers; **=elster,** *f.* steenvalk, *f.*; **=eppich,** *m. bot.* bergeppe, *f.*; **=erz,** *n.* erts, *n.*; **=eule,** *f.* nachtuil, *f.*

Berge//geld, *n.* **=lohn,** *m.* berggeld, -loon, *n.*; **=n,** *v. a.* bergen, verbergen; **er ist geborgen,** hij heeft zijne schaapjes op het droge; *mar.* bergen; **=r,** *m. mar.* berger, *m.*; **=recht,** *n.* bergrecht, *n.*

Berg//fein, *adj.* gedegen; **=fertig,** *adj.* ziek (buiten staat in de mijnen te werken); **=flachs,** *m.* **=fleisch,** *n. bot.* steenvlas, *n.*; **=flecken,** *m.* dorp tusschen de bergen; **=fluß,** *m. min.* vloeispaath, *n.*; **=freiheit,** *f.* recht van mijnontginning; vrijheid, rechtsgebied der mijnwerkers; **=gang,** *m.* mijnader, *f.*; **=gebet,** *n.* gebed der mijnwerkers; **=gegend,** *f.* bergachtige streek, *f.*; **=gegenschreiber,** *m.* controleur der mijnwerkers; **=genoß,** *m.* deelhebber, medewerker in eene mijn; **=gericht,** *n.* mijngerecht, *n.*; **=geschworne,** *m.* beëedigt mijnbestuurder, *m.*; **=gesetz,** *n* verordening op de mijnen; **=gruß,** *m.* begroeting der mijnwerkers; **=halde,** *f.* bergrug, *m.* helling, *f.*; **=haspel,** *m.* windas in de mijnen; **=icht, =ig,** *adj.* bergachtig; **=junge, =knecht,** *m.* **=kappe,** *f.* mijnwerkers-jongen, -knecht, *m.* -muts, *f.*; **=katze,** *f.* wilde kat, *f.*; **=kette,** *f.* bergketen, *f.*; **=klee,** *m.* rotsklaver, *m.*; **=knappe,** *m.* mijnwerker, *m.*; **=knappenschaft,** *f.* vereeniging der bergwerkers; **=kratze,** *f.* mijnkrabber, *m.*; **=kresse,** *f.* waterkers, *f.*; **=kübel,** *m.* emmer der mijnwerkers; **=kuppe,** *f.* bergtop, *m.*; **=läufig,** s. **bergüblich; =leder,** *n.* mijnwerkersschootsvel, *n.*; asbest, *n.*; **=lehne,** *f.* bergrug, *m.*; **=lilie,** *f.* roode lelie *f.*; **=losung,** *f.* berg-, mijnkamer, *f.*; **=mann,** *m.* mijnwerker, *m.*; **=männchen,** *n.* bergmannetje, *n.*; **=männisch,** *adj.* naar de wijze der bergwerkers **=meister,** *m.* opziener der mijnwerken; **=münze,** *f. bot.* wilde polei, *f.*; **=nachfahrer,** *m.* inspecteur der mijnen; **=ordnung,** *f.* mijnverordening, *f.*; **=pfeffer,** *m. bot.* wilde peper, *m.*; **=pfleger,** *m.* ambtenaar bij de mijnen; **=predigt,** *f.* bergpredikatie, *j.*; **=prediger,** *m.* predikant voor de mijnwerkers; **=pumpe,** *f.* mijnpomp, *f.*; **=rath,** *m.* raadsheer bij het mijngerechtshof;

=recht, *n.* mijnrecht, *n.*; =reihe, *f.* bergketen, *f.*; =richter, *m.* lid van het mijngerecht; =roth, *n.* roode oker, *m.*; =röthe, *f.* bergrood, *n.*; =ruhrkraut, *n. bot.* muizenoor, *n.*; =säbel, *m.* mijnwerkersmes, *n.*; =sache, *f.* aangelegenheid, de mijnen betreffende; =saft, *m.* bergolie, *f.*; =sanikel, *m. bot.* beerenoor, *n.*; =salz, *n.* steenzout, *n.*; =schicht, *f.* naschoft, *f.* der mijnwerkers; =schlag, *m.* veld op een berg; =schmied, *m.* grofsmid voor de mijnen; =schotte, *m.* bergschot, *m.*; =schreiber, *m.* schrijver bij het mijnbestuur; =schüssig, *adj.* met ertslooze aardstoffen vermengd; =schwaden, *m.* stiklucht, *f.*; =schwefel, *m.* geele vitriool, *n.*; =segen, *m.* voordeelige opbrengst der mijnen; =spitze, *f.* bergtop, *m.*; =steiger, *m.* eerste mijnwerker, *m.*; =straße, *f.* bergweg, *m.* (van Darmstadt naar Heidelberg); =stufe, *f.* mijngroeve, *f.*; =sucht, *f.* longtering der mijnwerkers; =süchtig, *adj.* teringachtig; =theer, *m.* steenolie, *f.*; =theil, *m.* aandeel in een mijn; =üblich, *adj.* volgens bergwerkers gebruik; =ulme, *f.* wilde olmboom, *m.*; =unter, *adv.* berg af; =urtheil, *n.* vonnis van het mijngerecht; =vogt, *m.* rechter bij het mijngerecht; =wand, *f.* rotswand, *f.*; =wegerich, *m.* wilde weegbree, *f.*; =weide, *f. bot.* wilde wilg, *f.*; =werk, *n.* bergwerk, *n.*; =werksverständige, *m.* mineraloog, *m.*; =wesen, *n.* al wat den bergbouw aangaat; =wetter, *n.* verpeste mijnlucht, *f.*; =zehnte, *m.* tiende der mijnopbrengst; =zinnober, *m.* vermiljoen, *n. etc. etc.*

Bericht, *m.* es, *pl.* e, bericht, *n.*; Bericht abstatten, verslag geven; =en, *v. a.* berichten, verwittigen, melden; Sie sind unrecht berichtet, gij zijt kwalijk onderricht; wenn ich anders recht berichtet bin, indien ik anders recht onderricht ben; einen Sterbenden berichten, een stervende berechten; Münzstücke berichten, muntschijfjes justeeren; einen mit Unwahrheit berichten, iem. een valsch bericht geven; =erstatter, *m.* verslaggever, *m.*; =erstattung, *f.* verslaggeving, *f.*; verslag, *n.*; =igen, *v. a.* verbeteren; voldoen, afdoen (eene rekening); =igung, *f.* verbetering, voldoening, *f.*; =ung, *f. kath.* berechting, *f.*

Berill, s. Beryll.

Be//rinden, *v. rec.* (sich) bast-, korst krijgen; =ringen, *v. a.* beringen; =ritten, *adj.* bereden; einen beritten machen, iem. van een paard voorzien.

Berkan, *m.* es, s, barkan, m.

Berlinerblau, *n.* berlijnsch blauw, *n.*

Berlocke, *f.* horlogie-sieraad, n.

Bernhardiner, *m.* bernardijner, *m.*; =in, *f.* bernardijnernon, *f.*; =kloster, *n.* =orden, *m.* klooster, *n.* orde, *f.* van St. Bernhard.

Bernstein, *m.* barnsteen, *n.*; =alaun, =handel, *m.* =salz, *n.* =säure, *f.* &c. &c. barnsteen-aluin. -handel, *m.* -zout, -zuur, *n. etc. etc.*

Be//rohren, *v. a.* met riet bezetten; =rosten, *v. n. s.* verroesten; =rossen, *v. a.* dekken (eene merrie); =rüchtigen, *v. a.* belasteren; in opspraak brengen; =rüchtigt, *adj.* berucht; befaamd; =rüchtigt sein, te kwader faam staan; =rücken, *v. a.* verschalken, misleiden; sich berücken lassen, zich laten verschalken; =rückung, *f.* verschalking, *f. etc.*; =rücksichtigen, *v. a.* in aanmerking nemen, acht slaan; =rücksichtigung, *f.* inachtneming, opmerking, consideratie, *f.*; mit (unter) Berücksichtigung, uit aanmerking van.

Berserker, *m.* woedend strijder, *m.*; =n, *v. n. h.* woedend zijn van strijdlust; =wuth, *f.* krijgswoede, *f.* razende zucht tot vechten.

Berst, *m.* † s, *pl.* e, barst, spleet, scheur, *f.*; =en, *v. n. s.* bersten, barsten; splijten; vor Lachen bersten, zich te bersten lachen.

Beruf, *m.* es, s, *pl.* e, beroep, *n.*; roeping, *f.*; er hat keinen Beruf zu der Kunst, hij heeft geene roeping tot de kunst; ich finde (spüre) keinen Beruf zum Studium, ik gevoel geene roeping tot de studie; =en, *v. a.* beroepen, op-, te zamen roepen; sich auf einen berufen, een beroep doen op iem.; =sgeschäfte, *n. pl.* beroepsbezigheden, *f. pl.*; =smäßig, *adj.* volgens het beroep; =srecht, =ungsrecht, *n.* recht om te beroepen; =streue, *f.* getrouwheid in het beroep; =ung, *f.* beroeping, *f.* beroep, *n.*; =ung an das Volk, beroep aan het volk.

Be//ruhen, *v. n.* berusten; =ruhigen, *v. a.* gerust stellen; troosten; =ruhigung, *f.* geruststelling; =ruhigungsgrund, *m.* =ruhigungsmittel, *n.* reden, *f.* middel, *n.* tot geruststelling, *f.*; =rühmt, *adj.* beroemd; =rühmtheit, *f.* beroemdheid, *f.*; =rühren, *v. a.* aanroeren, -raken; gewag maken van; =rührung, *f.* aanraking, *f.*; =rührungswinkel, *m.* raakhoek, *m.*; =rupfen, *v. a.* plukken; =rußen, *v. a.* met roet bedekken; *v. n. s.* van roet zwart worden.

Beryll, *m.* s, *pl.* e, beril, *m.*

Be//sagen, *v. a.* beteekenen; uitmaken; =sagt, *adj.* vermeld, aangehaald; besagter Maßen, zoo als vermeld; =saiten, *v. a.* besnaren; =samen, *v. a.* bezaaien; bevruchten; *v. rec.* (sich) zich door zaad voortplanten; =samung, *f.* bezaaiing, *f.*; =sanden, *v. a.* met zand bestrooien.

Besan, *m.* s, *pl.* en, *mar.* bezaan, *f.*; =bramstange, =brasse, =flagge, *f.*; =mast, *m.* &c. &c. bezaans-bramsteng, -bras, -vlag, *f.* -mast, *m. etc. etc.*

Besänftig//en, *v. a.* verzachten, bezadigen, stillen, doen bedaren, *v. rec.* (sich) bedaren; =ung, *f.* verzachting, *f. etc.*

Besatz, *m.* es, *pl.* sätze, rand, boord, *m.* bezetsel, *n.*; =teich, *m.* pootvijver, *m.*; =satzung, *f. mil.* bezetting, bemanning, *f.*

Be//sauen, *v. a.* bemorsen; =säumung, *f.* bezoomen, *n.* zoom, *m.*; =schädigen, *v. a.* beschadigen; =schädigung, *f.* beschadiging, *f.* nadeel, *n.*; =schaffen, *v. a.* aanschaffen; bezorgen; =schaffen, *adj.* gesteld, gelegen; =schaffenheit, *f.* gesteldheid, *f.*; toestand, *m.*

Be//schäftigen, *v. a.* bezig houden; aan het werk stellen;

werk geven; -schäftigt, *adj.* bezig, onledig; -schäftigung, *f.* bezigheid, *f.* werk, *n.*; -schalen, *v. a.* van een steel voorzien; betimmeren; -schälen, *v. a.* pellen, schillen; dekken, bespringen (eene merrie); -schäler, *m.* hengst, bespringer, *m.*; -schälung, *f.* schillen; bespringen, *n.*; -schalung, *f.* betimmeren, *n. etc.*; -schälzeit, *f.* tijd *m.* van bespringen; -schauen, *v. a.* be-, aanschouwen; bekijken, nazien; -schauer, *m.* beschouwer, *m.*; -schaulich, *adj.* beschouwelijk; -schaulichkeit, *f.* be-, aanschouwing, *f.*; -schauung, *f.* beschouwing, *f.*

Bescheid, *m.* es, s, *pl.* e, bescheid, *n.* beslissing, uitspraak, *f.*; **bis auf weitern Bescheid**, tot nader bescheid; **Bescheid wissen um etw.**, kennis van iets dragen; zich weten te helpen; -en, *v. a.* bescheiden, ontbieden, inlichten; (**einem etwas**) iem. iets toebedeelen; **einen vor Gericht bescheiden**, iem. dagvaarden; **auf einen bestimmten Tag bescheiden**, dag en uur stellen; **die Parteien bescheiden**, de partijen oproepen; *v. rec.* (**sich**) toegeven, berusten; **ich bescheide mich dessen**, ik berust er in; -en, *adj.* u. *adv.* bescheiden, bedeesd; **ein bescheidener Theil**, een sober deel; -enheit, *f.* bescheidenheid, zedigheid, *f.*

Bescheinig//en, *v. a.* een bewijs, een kwitantie geven; verklaren; -ung, *f.* verklaring, kwitantie, *f.* bewijs, *n.*

Be//schenken, *v. a.* beschenken; geven aan; (**einen mit etw.**) iem. iets ten geschenke geven; **ich bin beschenkt worden**, ik heb een geschenk ontvangen; -schenkung, *f.* schenken; geschenk, *n.*; -scheren, *v. a.* be-, afscheren; -scheren, *v. a.* bescheren, schenken; **was haben Sie beschert bekommen, was hat Ihnen das Christkindchen beschert?** welke geschenken hebt gij (op het kersfeest) bekomen? -scherung, *f.* geschenk, present, *n.*; *iron.* onaangenaam voorval, *n.*; **das ist mir eine schöne Bescherung**, dat is een leelijk geval; **da haben wir die Bescherung!** daar hebt gij het nu! -schicken, *v. a.* zenden; orde stellen op; ter aarde bestellen; **sein Haus beschicken**, orde stellen op zijne zaken; **das Vieh beschicken**, het vee bestellen; **den Ofen beschicken**, den oven gereed maken; -schickung, *f.* beschikking, bestelling; begravenis, *f.*; -schielen, *v. a.* loensch bekijken; -schienen, *v. a.* van schenen, rails voorzien; -schiffbar, *adj.* bevaarbaar; -schiffen, *v. a.* bevaren; -schiffung, *f.* bevaren, *n.*; -schilfen, *v. a.* met riet bedekken; -schindeln, *v. a.* met dakplankjes bedekken; -schirmen, *v. a.* beschermen; -schlabbern, *v. a.* bemorsen; -schlafen, *v. a.* beslapen; **wir wollen es erst beschlafen**, wij zullen er ons eerst op beslapen.

Beschlag, *m.* es, s, *pl.* -schläge, beslag, *n.*; -en, *v. a.* beslaan; bekleeden, bezetten; *v. n. s.* beslaan; -en, *adj.* u. *adv.* beslagen; *fig.* **in einer Sache gut beschlagen sein**, bedreven zijn in eene zaak; **er ist darin gut beschlagen**, hij komt beslagen op het ijs; -leine, -zange, *f.* -zeug, *n.* beslag-lijn, -tang, *f.* -gereedschap, *n.*; -tasche, *f.* werktuig-zak, *m.*; -leger, *m.* -legung, *f.* beslag-legger, *m.*; -legging, *f.*; -nehmung, *f.* inbeslagneming, *f.*

Be//schleichen, *v. a.* bekruipen; -schleiern, *v. a.* omsluieren; -schleunigen, *v. a.* bespoedigen, verhaasten; -schleunigung, *f.* bespoediging, *f.*; -schließen, *v. a.* besluiten; wegsluiten; **etw. bei sich beschließen**, tot iets in zijnen geest besluiten; -schließer, *m.* huisbewaarder; keldermeester, *m.*; -schließerin, *f.* huisbewaarster, huishoudster, *f.*; -schließung, *f.* besluit, *n.*; -schlingen, *v. a.* omstrikken; -schluß, *m.* besluit; sluiten; slot, *n.*; **etw. unter seinem Beschlusse haben**, iets in bewaring hebben; **den Beschluß machen**, een einde maken, eindigen; **zum Beschluß**, tot besluit, ten slotte; -schmausen, *v. a.* (**einen**) afeten; op den klap loopen bij iem.; -schmeißen, *v. a.* begooien; *pop.* beschijten; -schmieren, *v. a.* be-, insmeren; -schmutzen, *v. a.* bemorsen; -schnauben, -schnaufen, *v. a.* besnuffelen.

Beschneid//en, *v. a.* besnijden; -ebank, *f.* -ebrett, *n.* -ehobel, *m.* -epresse, *f.* snij-bank, -plank, *f.* -mes, *n.* -pers, *f.*; -emesser, *n.* besnijmes, *n.*; -er, *m.* besnijder, *m.*; -ung, *f.* besnijding, besnijdenis, *f.*

Be//schönigen, *v. a.* bewimpelen, vergoêlijken, verontschuldigen; -schönigung, *f.* glimp, bewimpeling, *f. etc.*; -schränken, *v. a.* beperken; **ein beschränkter Kopf**, een bekrompen hoofd; -schränktheit, *f.* beperktheid, bekrompenheid, *f.*; -schränkung, *f.* beperking, *f.*; -schreiben, *v. a.* beschrijven; -schreiblich, *adj.* beschrijfelijk; -schreien, *v. a.* schreeuwen over; uitkrijten, beschuldigen; -schreiten, *v. a.* betreden; -schroten, *v. a.* besnoeien; -schuhen, *v. a.* schoeien; **einen Pfahl beschuhen**, een paal beslaan; -schuldigen, *v. a.* beschuldigen; **Jem. des Diebstahls beschuldigen**, iemand van diefstal beschuldigen; -schummeln, -schuppen, *v. a.* bedotten, verschalken; -schuppen, *v. a.* schubben; -schütten, *v. a.* beschudden, bestrooien, begieten; overladen; -schützen, *v. a* beschutten, beschermen; -schützer, *m.* beschermer, *m.*; -schützerin, *f.* beschermster, *f.*; -schützung, *f.* beschutting, bescherming, *f.*; -schwägern, *v. a.* verzwageren; -schwängern, *v. a.* bezwangeren; -schwärzen, *v. a.* zwarten; *fig.* belasteren; -schwatzen, -schwätzen, *v. a.* bepraten; -schwefeln, *v. a.* zwavelen; -schweifen, *v. a.* van staart voorzien; -schweißen, *v. a.* bezweeten; bebloeden.

Beschwerde, *f.* bezwaar, *n.*; grief, klacht, *f.*; **eine Beschwerde anbringen**, zijn beklag doen; **Beschwerde gegen einen führen**, eene klacht inbrengen tegen iem.; -führung, *f.* klacht *f.* over onrecht; -schrift, *f.* klaagschrift, *n.*; -voll, *adj.* moeite-, kommervol.

Beschwer//en, *v. a.* bezwaren,

=lich, *adj.* u. *adv.* bezwarend; moeielijk; hinderlijk; einem beschwerlich sein, iem. tot last zijn; einem beschwerlich fallen, iemand lastig vallen; =lichkeit, =niß, *f.* bezwaarnis, moeielijkheid, moeite, *f.*; =ung, *f.* bezwaren, *n.*

Be//schwichtigen, *v. a.* stillen, doen bedaren; tot zwijgen brengen; =schwingen, *v. a.* bevleugelen; =schwören, *v. a.* bezweren; =schwörungsformel, *f.* bezweringsformulier, *n.*; =seelen, *v. a.* bezielen; =seelung, *f.* bezieling, *f.*; =sehenswerth, *adj.* bezienswaardig; =seifen, *v. a.* inzeepen; =seilen, *v. a.* van touwwerk voorzien; =seitigen, *v. a.* uit den weg ruimen; bijleggen; =seitigung, *f.* beslechten, uit den weg ruimen, *n.*; =seligen, *v. a.* gelukkig-, gelukzalig maken; =seliger, *m.* zegenaar, *m.*; =seligung, *f.* gelukzaligheid, *f.*; =senden, *v. a.* zenden tot . . .; =sengen, *v. a.* zengen.

Besen, *m.* bezem, *m.*; neue Besen kehren gut, nieuwe bezems vegen schoon; =binder, *m.* =heide, *f.* =markt, =stiel, *m.* &c. bezem-binder, *m.* -heide,-markt, *f.* -steel, *m.* *etc.*; =rein, *adj.* bezemschoon.

Be//sessen, *adj.* bezeten; =sessenheit, *f.* bezetenheid, *f.*; =setzband, *n.* garneerlint, *n.*; =setzen, *v. a.* bezetten, beplanten; =setzer, *m.* stoffeerder, *m.*; =setzschlägel, =setzstößel, *m.* heiblok, straatstamper, *m.*; =setzung, *f.* bezetting, beplanting, vervulling, *f.*; borduursel, garneersel, *n.*; =setzungsrecht, *n.* recht van benoeming; =seufzen, *v. a.* betreuren; zuchten over iets; =sichtigen, *v. a.* bezichtigen; =sichtigung, *f.* bezichtiging, *f.*; =siegbar, *adj.* overwinnelijk; =siegeln, *v. a.* verzegelen, =siegelung, *f.* verzegeling, *f.*; =siegen, *v. a.* overwinnen; =sieger, *m.* overwinnaar, *m.*; =siegung, *f.* overwinning; =sinnen, *v. rec.* (sich) zich bezinnen; sich eines Bessern besinnen, tot betere gedachten komen; =sinnen, *n.* bezinnen, *n.* herinnering, *f.*; nach langem Besinnen, na lang beraad; =sinnung, *f.* bezinning, herinnering, *f.*; =sinnungskraft, *f.* herinneringsvermogen; =sinnungslos, *adj.* bewusteloos.

Besitz, *m.* es, *pl.* e, bezit, *n.* bezitting, *f.*; in Besitz setzen, in bezit stellen; einen aus dem Besitze treiben, iem. uit het bezit verdrijven; =en, *v. a.* bezitten; broeden; =er, *m.* bezitter, *m.*; =erin, *f.* bezitster, eigenares, *f.*; =nahme, =nehmung, =ergreifung, *f.* inbezitneming, *f.*; =recht, *n.* bezitrecht, *n.*; =stand, *m.* staat van bezitting; =thum, *n.* bezit, eigendom, *n.*; =ung, *f.* bezitting, *f.*

Be//socken, *v. a.* van 'zokken voorzien; =soffen, *adj. pop.* bezopen, dronken; =soffenheit, *f.* dronkenheid, *f.*; =sohlen, *v. a.* zolen; =solden, *v. a.* bezoldigen; =soldung, *f.* bezoldiging, *f.*; =sonder, *adj.* bijzonder; zonderling; =sonders, *adv.* bijzonder, inzonderheid; =sonnen, *adj.* u. *adv.* beraden, bedacht, omzichtig; =sonnenheit, *f.* beradenheid, *f. etc.*; =sorgen, *v. a.* be-, verzorgen; =sorglich, *adj.* zorgelijk, hachelijk; =sorglichkeit, =sorgniß, *f.* bezorgdheid, ongerustheid, *f.*; aus Besorgniß, uit vreeze; =sorgt, *adj* bezorgd; für einen besorgt sein, over iem. bekommerd zijn; =sorgung, *f.* be-, verzorging, *f.*; =sorgungsgebühren, *f. pl.* provisie, *f.*; =spicken, *v. a.* bespekken; =spötteln, =spotten, *v. a.* bespotten; =sprechen, *v. a.* bespreken; sich mit einem über etwas besprechen, met iem. iets afspreken, overleggen; =sprechung, *f.* bespreking, bestelling, *f.*; overleg, *n.*; =spritzen, *v. a.* bespuiten; bespatten; =sprudeln, =sprühen, *v. a.* bespatten,

Besser, *adj.* u. *adv.* beter; besser laufen, =schreien, harder loopen, -schreeuwen; =hin, =hinauf, *adv.* verder op; =n, *v. a.* beteren, verbeteren; *v. rec.* (sich) zich verbeteren; was bin ich dadurch gebessert, wat zou mij dat helpen; =ung, *f.* verbetering; herstelling; ich wünsche Ihnen gute Besserung, ik wensch u goede beterschap.

Bestall//en, *v. a.* benoemen, aanstellen; =ung, *f.* aanstelling, *f.*; =ungsbrief, *m.* =ungsurkunde, *f.* akte van aanstelling.

Bestand, *m.* es, s, *pl.* =stände, duur, *m.* duurzaamheid, bestendigheid, *f.*; *com.* saldo, restant, *m.* (eener kas); Bestand haben, van duur, bestendig zijn; das Wetter wird keinen Bestand haben, het weêr zal niet duren; ein Gut in Bestand geben, een landgoed in pacht geven; =buch, *n.* =rolle, *f.* inventaris. *n.*; =er, (Beständer, Beständner) =inhaber, =mann, *m.* pachter, *m.*; =geld, *n.* pacht, *f.*; =gut, *n.* pachtgoed, *n.*; =herr, *m.* pachtheer, *m.*; =jagd, *f.* gehuurde jacht, *f.*; =los, *adj.* onduurzaam; =losigkeit, *f.* onbestendigheid, *f.*; =müller, *m.* molenaar van een gehuurden molen; =sliste, *f.* opgave der voorhanden waren; =stück, *n.* =theil, *m.* bestanddeel, *n.*; =sweise, *adv.* in huur; =wesen, *n.* zelfstandigheid, *f.* bestaan, *n.*; =vertrag, *m.* =zeit, *f.* huur-contract, -tijd, *m.*

Beständig, *adj.* u. *adv.* bestendig, gestadig; =keit, *f.* bestendigheid, *f.*

Be//stärken, *v. a.* versterken, bevestigen; =stärkung, *f.* versterking, *f. etc.*; =stäter, *m.* bezorger, *m.*; =stätigen, *v. a.* bevestigen, bekrachtigen; ratificeeren; einen Hirsch bestätigen, een hert het spoor doen verliezen; =stätigung, *f.* bevestiging, *f. etc.*; =stätigungsjagen, *n.* jacht op afgeleid wild; =stätigungsurtheil, *n.* eindvonnis, *n.*; =statten, *v. a.* begraven; =stattung, *f.* begravenis, *f.*; =stäuben, *v. n. s.* met stof bedekt worden; =stauben, *v. a.* bestuiven.

Beste, *adj.* (der, die, das) de, het beste; der erste Beste, de eerste, de beste; *adv.* best; am Besten, auf's Beste, zum Besten, het best; op het best; =, *n.* het best; sein Bestes thun, zijn best doen; etw. zum Besten geben, iets ten beste geven; einen zum Besten haben, iem. voor den gek houden; einem zum Besten reden, iem. voorspreken; zum Besten der Armen, ten voordeele der armen; zum Besten

deuten, ten goede duiden; sich zum Besten wenden, ten beste keeren.

Bestech//bar, -lich, *adj.* omkoopbaar; -barkeit, -lichkeit, *f.* omkoopbaarheid, *f.*; -en, *v. a.* omkoopen; besteken, benaaien (met spelden, naalden); -er, *m.* omkooper, *m.*; -naht, *f.* platte naad, *f.*; -draht, *m.* -presse, *f.* -holz, *n.* besteek-draad, -pers, *f.* -hout, *n.*; -ung, *f.* omkooping; besteking, *f.*

Be//steck, *n.* es, s, *pl.* e, koker, *m.* bestek, *n.*; lepel, mes en vork (met en zonder etui); *med.* instrumentkoker, *m.*; (van barbiers) scheerzak, *m.*; -stecken, *v. a.* besteken, beplanten; -stehen, *v. n.* bestaan; (auf etw.) op iets aandringen; auf seinem Kopfe bestehen, op zijn stuk blijven staan; gegen einen nicht bestehen können, tegen iemand niet bestand zijn; gut, schlecht bestehen, zich goed, kwalijk van iets kwijten; mit etw. bestehen, bij iets eer behalen; mit Schimpf u. Schande bestehen, met schande van iets afkomen; ein Abenteuer bestehen, een waagstuk bestaan, - ondernemen; -stehlbar, *adj.* te bestelen; -stehung, *f* ondernemen (van een waagstuk); -steigen, *v. a.* bestijgen, beklimmen; -steigung, *f.* bestijging, *f.*

Bestell//en, *v. a.* bestellen; einen wohin bestellen, iem. ergens bescheiden; einen zu sich bestellen, iem. ontbieden; einen zu etw. bestellen, iem. tot iets aanstellen; einen zum Vormunde bestellen, iem. tot voogd benoemen; einen Platz bestellen, eene plaats bespreken; einen Acker bestellen, een stuk land bebouwen, beploegen; sein Haus bestellen, orde op zijne huiselijke zaken stellen; *fig.* zich tot den dood voorbereiden; -ung, *f.* bestelling, *f. etc.*; -ungsbuch, *n.* bestelboek, *n.*; -zeit, *f.* tijd, *m.* van bebouwing.

Bestens, *adv.* zoo goed mogelijk; zeer, ten hoogste.

Besteuer//n, *v. a.* belasten, belastingen opleggen; -ung, *f.* belasting, *f.* [*adj.* beestachtig.

Best//ie, *f.* beest, *n.*; -ialisch,

Bestimm//bar, *adj.* bepaalbaar; -en, *v. a.* bepalen, bestemmen; *v. rec.* (sich) zich bepalen, besluiten; -t, *adj.* u. *adv.* bepaald, bestemd; -theit, *f.* bepaaldheid, *f.*; -ung, *f.* bestemming, bepaling, beslissing, *f.*; -ungsbegriff, *m.* nader bepalend begrip, *n.*; -ungsgrund, *m.* beweegreden, *f.*; -ungslehre, *f.* leer, *f.* der voorbeschikking, determinismus, *n.*; -ungsort, *m.* plaats, *f.* zijner bestemming; -ungswort, *n. gr.* voor-, bijvoegsel, rededeeltje, *n.*

Be//stopfen, *v. a.* stoppen (kousen); -stoßen, *v. a.* stooten; schaven; -stoßfeile, *f.* snijvijl, *f.*; -stoßhobel, *m.* stootschaaf, *f.*; -stoßzeug, *n.* vereffenaar, *m.* (hoofdgedeelte van't snijwerktuig der lettergieters); -strafen, *v. a.* bestraffen; -streben, *v. rec.* (sich) streven, pogen, trachten; -strebung, *f.* poging, *f.*; -streichen, *v. a.* bestrijken, besmeren; insmeren; -streitbar, *adj.* betwistbaar; -streiten, *v. a.* bestrijden; betwisten; -stricken, *v. a.* be-, verstrikken; bebreien; *fig.* verschalken; -strömen, *v. a.* bespoelen; -stücken, *v. a. mar.* van stukken (kanonnen) voorzien; -stufen, *v. a.* afsteken (erts); -stürmen, *v. a.* bestormen; -stürzen, *v. a. fig.* verschrikken, verbazen, ontroeren; *v. n. s.* ontstellen; -stürzt, *adj.* ontsteld; -stürzung, *f.* ontsteltenis, verslagenheid, *f.*

Besuch, *m.* bezoek, *n.* visite, *f.*; einen Besuch machen, abstatten, een bezoek brengen, afleggen; es war viel Besuch da, er waren veel menschen op visite; die Herrschaft hat Besuch, mijnheer en mevrouw hebben belet; einen Besuch abweisen, belet geven; -en, *v. a.* bezoeken; eine Wöchnerin besuchen, eene kraamvisite maken; ein Concert besuchen, een concert bijwonen; -er, *m.* bezoeker, *m.*; -erin, *f.* bezoekster, *f.*; -karte, *f.* visitekaartje, *n.*; -zimmer, *n.* visite-, receptiekamer, *f.*

Be//sudeln, *v. a.* bezoedelen, besmetten; -sudlung, *f.* bezoedeling, *f.*; -täfeln, *v. a.* beschieten, lambriseeren; -tagen, *v. a.* verdagen; *v. n. s.* vervallen; -tagt, *adj.* bedaagd, bejaard; -takeln, *v. a.* optakelen; -takelung, *f.* optakelen, *n.* takelage, *f.*; -tasten, *v. a.* betasten; bevoelen; -täuben, *v. a.* verdooven; *fig.* bedwelmen, verbijsteren; -täubung, *f.* verdooving, *f. etc.*; -täubungsmittel, *n.* middel *n.* ter bedwelming.

Bet//bruder, *m.* fijmelaar, pilaarbijter, scheinvrome, *m.*; -buch, *n.* gebedenboek, *n.*; -en, *v. a.* bidden, zijn gebed doen; ein Gebet beten, een gebed doen; vor Tische beten, voor den eten bidden; nach Tische beten, na den eten danken; -er, *m.* -erin, *f.* bidder, *m.* bidster, *f.*; -fahrt, *f.* bedevaart, *f.*; -gang, *m.* processie, *f.*; -glocke, *f.* bidklokje, *n.*; -haus, *n.* bedehuis, *n.*; -kammer, *f.* -zimmer, *n.* bidkamer, *f.*; -schwester, *f.* fijmelaarster, pilaarbijtster, *f.*; -stuhl, -schemel, *m.* bidbankje, *n.*; -stunde, *f.* biduur, *n.*; -tag, *m.* biddag, bededag, *m.*; -woche, *f. kath.* bid-, kruisweek, *f.*

Bete, *f.* beest, *f.*; -machen, -werden, beest maken, -worden.

Betel, *m. bot.* betel, *m.*

Be//thätigen, *v. a.* bewijzen (met daden); aan den dag leggen; -thauen, *v. a.* bedauwen; -thauung, *f.* bedauwen, *n.*; -theeren, *v. a.* met teer insmeren; -theiligen, *v. rec.* (sich) deel aan iets nemen; -theiligt sein, aandeel hebben in; -theuern, *v. a.* betuigen, verzekeren, bevestigen; -theuerung, *f.* betuiging, *f. etc.*; -thören, *v. a.* verblinden, misleiden; -thränen, *v. a.* betranen, beweenen; mit bethränten Augen, met betraande oogen; -thulich, *adj.* bedrijvig; -thun, *v. rec.* (sich) zich helpen, gedragen; zich weten te redden; -thürmen, *v. a.* met torens bezetten; -titeln, *v. a.* betitelen; -titelung, *f.* tituleeren, *n.* titel, *m.*; -tonen, *v. a.* den klemtoon leggen op . . .; accentueeren; -tonung, *f.* accentueeren, *n.*

Betracht, *m.* aanmerking, *f.* opzicht, *n.*; in Betracht, uit

hoofde van; in Betracht seines hohen Alters, aangezien zijnen hoogen ouderdom; in gewissem Betrachte, in zeker opzicht; =en, *v. a.* beschouwen, aanzien; *fig.* overdenken, bepeinzen; =er, *m.* beschouwer. *m.*; =ung, *f.* beschouwing, *f. etc.*

Beträchtlich, *adj.* u. *adv.* aanmerkelijk, aanzienlijk, belangrijk; =keit, *f.* belangrijkheid, *f.* gewicht, *n.*

Betrag, *m.* bedrag, beloop, montant *n.*; =en, *v. n.* bedragen, beloopen; *v. rec.* (sich) zich gedragen; =en, *n.* gedrag, *n.*

Be//trauern, *v. a.* betreuren, beklagen; einen Verstorbenen betrauern, rouw dragen over een afgestorvene; =träufeln, *v. a.* bedruipen, bedroppelen; =traut, *adj.* u. *adv.* vertrouwd; =treff (in), betreffende, ten opzichte van; =treffen, *v. a.* betrappen; *v. imp.* betreffen, aanbelangen; einen über etw. betreffen, iem. op iets betrappen, das Unglück hat mich betroffen, het ongeluk heeft mij getroffen; was mich betrifft, wat mij betreft; es betrifft Ehre u. Leben, de eer en het leven zijn er mede gemoeid; =treiben, *v. a.* bedrijven, bezorgen; vervolgen; =treibung, *f.* doorzetting, bezorging, *f.*; =treten, *v. a.* betreden; =treten, *adj.* betreden; *fig.* verbaasd, beschaamd, verlegen; =tretenheit, *f.* verbaasdheid, *f. etc.*; =tretung, *f.* betreden, begaan, *n.*; verbazing, verschijning, *f.*; im Betretungsfalle, in geval van verschijning, - van betrapping.

Betrieb, *m.* es, s, *pl.* e, drijven; vertier; bedrijf, *n.*; aansporing, *f.*; =sam, *adj.* bedrijvig, nijver; =samkeit, *f.* bedrijvigheid, nijverheid, *f.*; =sherr, *m.* die eene mijn laat bewerken.

Betriegen, ꝛc. s. betrügen.

Betroffen, *adj.* verbaasd, getroffen, verlegen; =heit, *f.* verbaasdheid, *f. etc.*

Betröpfeln, =tropfen, s. beträufeln.

Betrüb//en, *v. a.* bedroeven; =niß, =theit, *f.* droefheid, treurigheid, droevenis, *f.*; =ung, *f.* bedroeven, *n.*; =nißvoll, *adj.* diep bedroefd; =t, *adj* bedroefd.

Betrug, *m.* es, s, bedrog, *n.*

Betrüg//en, *v. a.* bedriegen; =er, *m.* bedrieger, *m.*; =erin, *f.* bedriegster, *f.*; =erei, *f.* bedriegerij, *f.*; =erisch, =lich, *adj.* u. *adv.* bedriegelijk; =lichkeit, *f.* bedriegelijkheid, *f.*

Betrunken, *adj.* dronken, beschonken; =heit, *f.* dronkenschap, beschonkenheid, *f.*

Bett, *n.* es, *pl.* en, (*pop.* er) bed, *n.*; bedding (eener rivier) *f.*; bodem (van een perskuip), *m.*; houten bedding (eener sluis), *f.*; zu Bette bringen, te bed leggen; sich zu Bett legen, zu Bett gehen, te-, naar bed gaan; das Bett der Ehre, het bed van eer; =bank, *f.* slaapbank, *f.*; =barchent, *m.* beddetijk, *f.*; =becken, *n.* =schüssel, *f.* bedpan, *f.*; =behang, *m.* bedbehangsel, *n.*; =behänge, *n.* bedgordijnen, *f. pl.*; =boden, *m.* =bretter, *n. pl.* onderlagen van een bed; =chen, *n.* bedje, *n.*; =decke, *f.* beddedeken, *f.*; eine abgenähte, gesteppte Bettdecke, eene bedsprei; =en, *v. a.* bedden; sich von einander betten, gescheiden van bed leven; sich zusammen betten, te zamen slapen; *fig.* sich wohl, sich übel betten, zijne zaken goed, slecht berechten; *fig.* wie man sich bettet, so schläft man, zoo men zaait, zoo men maait; =flasche, =franze, =gardine, *f.* =genoß, *m.* ꝛc. ꝛc. bed-flesch, -franje, -gordijn, *f.* -genoot, *m. etc. etc.*; =gestell, *n.* =lade, *f.* bedstede, *f.* ledekant, *n.*; =gurt, *m.* bedriem, *m.*; =himmel, *m.* bedverhemelte, *n.*; =kammer, *f.* slaap-, beddekamer, *f.*; =kasten, *m.* beddekast, *f.*; =knopf, *m.* knop *m.* van een ledekant; =korb, *m.* beddemand, *f.*; =lägerig, *adj.* bedlegerig; =leiste, *f.* bedstijl, *m.*; =linnen, *n.* beddelinnen, *n.*; =meister, *m.* opziener *m.* der bedden; =pfanne, *f.* beddepan, *f.*; =pfosten, =stollen, *m.* beddestijl, *m.*; =pfühl, *m.* peluw, *f.*; =sack, *m.* beddezak, *m.*; =scheißer, *m. pop.* beddeschijter, *m.*; =schragen, *m.* beddeschraag, *f.*; =schrank, *m.* beddekast, *f.*; =seicher, *m.* bedpisser, *m.*; =stelle, *f.* =lade; =stroh, *n.* beddestroo, *n.*; =tuch, *n.* beddelaken, *n.*; =überzug, *m.* bed-overtreksel, *n.* sloop, *f.*; =vorhang, *m.* bedgordijn, *n.*; =zeug, *n.* beddengoed, *n.*; =zieche, *f.* =zwillich, *m.* beddetijk, *f.*

Bettel, *m.* lor, prul, vodde, *f.*; bedelarij, *f.*; vom Bettel leben, met bedelen aan den kost komen; ist dies der ganze Bettel? is dat de heele zaak? bezahle den Bettel gleich, betaal dat bagatel dadelijk; =arm, *adj* bedelarm; =brief, =bube, *m.* =kind, =gesindel, *n.* ꝛc. ꝛc. bedel-brief, -jongen, *m.* kind, -volk, *n. etc. etc.*; =ei, *f.* bedelarij, *f.* kleinigheid, *f.* bagatel, *n.*; =haft, *adj.* bedelachtig; =hochmuth, =stolz, *m.* bedelaarstrots, *m.*; =hütte, *f.* bedelaarshut, *f.*; =münze, *f.* kleutergeld, *n.*; =n, *v. a.* bedelen; =staat, *m.* armoedige opschik, *m.*; =stab, *m.* bedelstaf, *m.*; =vogt, *m.* bedelaarsschout, stadsdienaar, *m.*; =wesen, *n* bedelarij, *f.*

Bettler, *m.* bedelaar, *m.*; =in, *f.* bedelaarster, bedelares, *f.*; =herberge, *f.* =mantel, *m.* =sprache, *f.* bedelaars-herberg, *f.* -mantel, *m.* -taal, *f.*; =isch, *adj.* u. *adv.* bedelachtig, armoedig.

Be//tünchen, *v. a.* bepleisteren, witten (met kalk); =tupfen, *v. a.* bevochtigen; =tuschen, *v. a.* met oostindischen inkt bestrijken.

Betze, *f.* teef, *f.*; *fig. pop.* straatloopster, *f.*

Betzel, *f.* kindermutsje, *n.*

Beuch//butte, *f.* =faß, *n.* loogkuip, *f.*; =e, *f.* loog, *f.*; =en, *v. a.* loogen.

Beug//e, *f.* † buiging, kromming, *f.*; =en, *v. a.* buigen, krommen; sich vor einem beugen, voor iem. buigen; =er, =emuskel, *m.* buigspier, *f.*; =sam, *adj.* buigzaam; =samkeit, *f.* buigzaamheid, *f.*; =ung, *f.* buiging, kromming, *f.*

Beul//e, *f.* buil, opzwelling, *f.* knobbel, *m.*; =enklopfer, *m.* bultklopper, *m.*; =enmelone, *f.* knobbelmeloen, *m.*; =icht, =ig, *adj.* bultig, gebuild.

Be//unruhigen, *v. a.* verontrusten; =unruhigung, *f.* verontrusting, *f.*; =urkunden, *v a.* bewijzen, staven, bevestigen;

-urlauben, *v. a.* verlof geven; *v. rec.* (ſich) afscheid nemen, vaarwel zeggen; -urlaubung, *f.* verlof, afscheid, *n.*

Beurtheil//en, *v. a.* beoordeelen; -er, *m.* beoordeelaar, *m.*; -ung, *f.* beoordeeling, *f.*; -ungs-kraft, *f.* oordeelskracht, *f.*

Beute, *f.* buit, roof, *m.* prooi, *f.*; den Feinden zur Beute werden, in's vijands handen vallen; -, *f.* groote baktrog, *m.*; -, *f.* houten bijenkorf, *m.*; -n, *v. a.* buit maken; met wilde bijen vullen; -n, *m.* bijenkorf, *m.*; -nheide, *f.* bijenhaag, *f.*; -nhacke, *f.* bijl, *f.* tot het hakken van bijenkorven; -nhonig, *m.* wilde honig, *m.*; -nzins, *m.* belasting *f.* op wilde honig; -ſucht, *f.* roofzucht, *f.*; -ſüchtig, *adj.* roofzuchtig.

Beutel, *m.* beurs, *f.* buidel, geldzak, *m.*; den Beutel ziehen, de beurs uithalen; den Beutel ſpicken, de beurs spekken; ſich nach ſeinem Beutel richten, de tering naar de nering zetten; die Schwindſucht im Beutel haben, eene schrale beurs hebben; aus Einem Beutel zehren, gemeene beurs maken; es geht über meinen Beutel her, ik zal het gelag moeten betalen; einem den Beutel fegen, iem. de beurs ledigen; -faß, *n.* beurston, *f.*; -faul, *adj.* moeielijk -, lui in't betalen; -gans, *f.* pelikaan, *f.*; -geld, *n.* builgeld; buidelgeld, *n.*; -herr, *m.* schatmeester, *m.*; -ig, *adj.* zakkig, met plooien; los, vol gaten; -kammer, *f.* builzolder, *m.*; -krabbe, *f.* -krebs, *m.* buidelkrab, -kreeft, *f.*; -n, *v. a.* builen, kloppen; *v. rec.* (ſich) zich plooien; -perücke, *f.* zakjespruik, *f.*; -ratte, *f.* buidelrat, *f.*; -ſchloß, *n.* beursslot, *n.*; -ſchneider, *m.* beurzensnijder, *m.*; -ſchneiderei, *f.* beurzensnijden, *n.*; -ſchnur, *f.* beursband, *m.*; -ſieb, *n.* buidelzeef, *f.*; -ſtolz, *adj.* trots op geld; -tuch, *n.* buildoek, *m.*; -welle, *f.* buidelrol, *f.*

Beutler, *m.* beurzenmaker, *m.*; -in, *f.* beurzenmaakster, f.

Beutner, *m.* oppasser, bewaker *m.* der wilde bijen.

Be//völkern, *v. a.* bevolken; -völkerung, *f.* bevolking, *f.*; -vollmächtigen, *v. a.* volmachtigen; der bevollmächtigte Geſandte, de gevolmachtigde afgezant; -vollmächtigung, *f.* machtiging, volmacht, *f.*

Bevor, *conj.* voordat, voor, alvorens; -munden, *v. a.* onder curateele stellen; bevoogden; -rechten, *v. a.* bevoorrechten; -ſtehen, *v. n.* te wachten staan; bedrijgen; es ſteht ihm ein großes Glück bevor, hem wacht een groot geluk; -ſtehend, *adj.* naderend, dreigend; -theilen, *v. a.* † bevoordeelen; ſ. übervortheilen; -worten, eene voorrede, een voorwoord of voorbericht geven of schrijven; vooraf zeggen, voorloopig spreken over; verdedigen, voorspreken; -zugen, *v. a.* bevoorrechten, bevoordeelen; de voorkeur geven; -zugung, *f.* bevoorrechten, *n.* *etc.*

Be//wachen, *v. a.* bewaken, oppassen; -wachſen, *v. n. s.* begroeien, bewassen; -waffnen, *v. a.* wapenen; -waffnung, *f.* wapening, *f.*; -wahranſtalt, *f.* bewaarschool, *f.*; -wahren, *v. a.* bewaren, behouden, behoeden; -währen, *v. a.* bewaarheiden, bewijzen; doen blijken; staven; -währt, *adj.* beproefd; echt; -währtheit, *f.* beproefdheid, echtheid, geloofwaardigheid, *f.*; -währung, *f.* bevestiging, staving, beproeving, *f.*; -walden, *v. a.* met boomen beplanten; -waldrechten, *v. a.* in het bosch (de boomen) behouwen; -wältigen, *v. a.* overweldigen; -wandern, *v. a.* bereizen; -wandert, *adj.* bedreven, ervaren, beproefd; -wandt, *adj.* gelegen, gesteld; bei ſo bewandten Umſtänden, bij dergelijke omstandigheden; -wandtniß, *f.* gesteldheid, *f.*; -wäſſern, *v. a.* besproeien, bespoelen, onder water zetten; -wäſſerung, *f.* besproeien, *n.* *etc.*

Beweg//bar, -lich, *adj.* beweegbaar, bewegelijk; -en, *v. a.* bewegen; -grund, -ungsgrund, *m.* beweeggrond, *m.* -reden, *f.*; -lichkeit, *f.* bewegelijkheid, *f.*; -t, *adj. fig.* bewogen, aangedaan; -ung, *f.* beweging, *f.*; *fig.* aandoening, *f.*; in Bewegung ſetzen, in beweging brengen; -ungsfähigkeit, *f.* bewegingsvermogen, *n.*; -ungskraft, *f.* beweegkracht, *f.*; -ungskunſt, -ungslehre, -ungswiſſenſchaft, *f.* bewegingsleer, werktuigkunde, *f.*; -ungslos, *adj.* bewegingsloos, onbewegelijk.

Beweis, *m.* s, *pl.* e, bewijs, *n.*; -artikel, *m.* -führung, *f.* -grund, *m.* -kraft, *f.* ꝛc. ꝛc. bewijs-punt, *n.* -voering, *f.* -grond, *m.* -kracht, *f.* *etc. etc.*; -en, *v. a.* bewijzen, betoogen; das beweiſt für mich, dat pleit voor mij; -bar, -lich, *adj.* bewijsbaar; -rede, *f.* redenering, *f.* betoog, *n.*; -ſchluß, *m.* bewijsreden, *f.*; -ſchrift, *f.* bewijsstuk, *n.*; -ſtelle, *f.* bewijsplaats, *f.*

Be//weißen, *v. a.* witten; -wenden, *v. n.* rusten, blijven; es dabei bewenden laſſen, het daarbij laten berusten; hierbei hat es ſein Bewenden, de zaak moet hierbij blijven berusten; -werben, *v. rec.* (ſich um etw.) staan, dingen naar iets; aanzoek doen om iets; -werber, *m.* sollicitant, candidaat, aspirant, *m.*; -werbung, *f.* staan, dingen, *n.* naar iets; bejagen, *n.*; werfen, *v. a.* bewerpen; bepleisteren; -werkſtelligen, *v. a.* bewerkstelligen; -wickeln, *v. a.* omwikkelen, -winden, -woelen; -wickelung, *f.* omwinding, *f.*; -willigen, *v. a.* bewilligen, toestaan; -willkommnen, *v. a.* verwelkomen, begroeten; onthalen; -willkommnung, *f.* verwelkoming, *f.*; -winden, *v. a.* om-, bewinden; -windſel, *n.* bewindsel, *n.*; -winſeln, *v. a.* kermen; -wirken, *v. a.* bewerken, ver oorzaken; -wirthen, *v. a.* onthalen; -wirthſchaften, *v. a.* besturen; -wirthſchafter, *m.* opzichter, rentmeester, *m.*; -wirthung, *f.* onthaal, *n.*; -wirthſchaftung, *f.* besturing, beheering, administratie, *f.*; -witthumen, *v. a.* een weduwgoed schenken; -witzeln, *v. a.* schertsen over . . .; -wundern, *v. a.* bewonderen; -wunderung, *f.* bewondering, *f.*; -wurf, *m.* pleisterkalk; -wußt, *adj.* bewust,

bekend; **es ist mir bewußt**, het is mij bekend; **sich keines Verbrechens bewußt sein**, zich van geene misdaad bewust zijn; **die bewußte Sache**, de bewuste zaak; **=wußtlos**, *adj.* bewusteloos; **=wußtlosigkeit**, *f.* bewusteloosheid, *f.*; **=wußtsein**, *n.* bewustzijn, *n.* bewustheid, *f.*

Bezahl//en, *v. a.* betalen, voldoen; **sich bezahlt machen**, zich goed laten betalen; **bei Heller und Pfennig bezahlen**, tot den laatsten cent toe betalen; *fig.* betaald zetten; **er hat es mit dem Leben bezahlt**, het heeft hem het leven gekost; **=er**, *m.* betaler, *m.*; **=ung**, *f.* betaling, voldoening, *f.*

Bezähm//bar, *adj.* u. *adv.* tembaar; **=en**, *v. a.* temmen; beteugelen; **seine Zunge bezähmen**, zijne tong in toom houden; **=er**, *m.* temmer, *m.*; **=ung**, *f.* temmen, *n.*; beteugeling, *f.*

Be//zaubern, *v. a.* betooveren, verrukken; **=zauberung**, *f.* betoovering, verrukking, *f.*; **=zäunen**, *v. a.* omtuinen; **=zechen**, *v. rec.* **(sich)** zich bedrinken; **=zeichnen**, *v. a.* beteekenen; aanduiden; kenmerken; **=zeichnung**, *f.* aanwijzing, -duiding, beschrijving, *f.*; **=zeigen**, *v. a.* betoonen; verklaren; **sich freundlich gegen einen bezeigen**, zich vriendelijk toonen jegens iem.; **=zeigen**, *n.* **=zeigung**, *f.* betooning, betuiging; aanwijzing, *f.*; **=zeugen**, *v. a.* be-, getuigen, bewijzen, verklaren; **=zeugung**, *f.* betuiging, verklaring, *f.*; **=zichtigen**, *v. a.* betichten, beschuldigen; **=ziehen**, *v. a.* bekleeden, overtrekken; besnaren (een muziekinstrument); betrekken (een huis); *com.* bestellen, doen komen; **die Messen beziehen**, de kermissen bereizen; **eine Summe Geldes beziehen**, eene som geld ontvangen; **einen Posten beziehen**, eenen post bezetten; **sich auf etwas beziehen**, zich gedragen naar ...; zich refereeren aan ...; zich beroepen op ...; **=zieher**, *m.* trekker; besteller, *m.*; **=ziehlich**, *adj.* betrekkelijk; **=ziehung**, *f.* betrekking, *f. etc.*; **in Beziehung auf**, ten opzichte van; betrekkelijk tot; **=ziehungsbegriff**, *m.* betrekkelijk begrip, *n.*; **=ziffern**, *v. a.* van cijfers voorzien, nommereeren.

Bezirk, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, district, *n.* omtrek, *m.*; **=en**, *v. a.* begrenzen, afbakenen; **=ung**, *f.* begrenzing, *f. etc.*; **=sgericht**, *n.* provinciale rechtbank, *f.*

Bezoar, *m.* **s**, bezoar, *m.*; **=stein**, *m.* **=ziege**, *f.* bezoarsteen, *m.* -geit, *f.*

Bezuckern, *v. a.* oversuikeren.

Be//zug, *m.* **es**, **s**, *pl.* **=züge**, overtreksel, *n.*; *fig.* betrekking; **in Bezug auf**, ten opzichte van; **auf etw. Bezug nehmen**, zich refereeren aan; zich beroepen op; **=zug Saiten**, stel *n.* snaren; **=züglich**, *adj.* betrekkelijk; **=zugnahme**, *f.* betrekking, *f.*; **mit oder unter Bezugnahme auf**, mij refereerende aan, verwijzende op; **=zwecken**, *v. a.* bedoelen, beoogen; **=zweifeln**, *v. a.* betwijfelen; **=zwingen**, *v. a.* bedwingen; **=zwinglich**, *adj.* verwinbaar; **=zwisten**, *v. a.* betwisten.

Bibel, *f.* bijbel, *m.*; **=auslegung**, **=kunde**, *f.* **=leser**, *m.* **=werk**, *n.* ꝛc. ꝛc. bijbel-verklaring, -kunde, *f.* -lezer, *m.* -werk, *n.* *etc. etc.*; **=fest**, *adj.* u. *adv.* bijbelvast; **=mäßig**, *adj.* volgens den bijbel.

Biber, *m.* bever, *m.*; **=bau**, **=fang**, **=hund**, *m.* **=geil**, **=fell**, *n.* ꝛc. ꝛc. bever-woning, -vangst, *f.* -hond, *m.* -geil, -vel, *n. etc. etc.*; **=hödlein**, *n. bot.* schelkruid, *n.*; **=kraut**, *n. bot.* santorij, *f.*; **=ratze**, *f.* muskusrat, *f.*; **=wurz**, *f.* baarwortel, *m.*

Bibliothek, *f.* bibliotheek, *f.*; **=ar**, *m.* bibliothekaris, *m.*

Biblisch, *adj.* bijbelsch.

Bicke, *f.* **=l**, *m.* houweel, *n.*; piek, *f.*; **=lhäring**, s. **Pickelhäring**; **=lhaube**, *f.* helm, stormhoed, *m.*; **=n**, *v. a.* pikken.

Bieder, **=herzig**, **=männisch**, *adj.* u. *adv.* rechtschapen, braaf; **=keit**, *f.* **=sinn**, *m.* rechtschapen-, braafheid, *f.*; **=mann**, *m.* rechtschapen, braaf man, *m.*; **=weib**, *n.* rechtschapene, brave vrouw, *f.*

Bieg//bar, *adj.* buigbaar; **=e**, *f.* bocht, buiging, *f.*; **=eisen**, *n.* buigijzer, *n.*; **=en**, *v. a.* buigen, krommen; **sich schmiegen und biegen**, zich buigen en krommen; zich verontmoedigen; **=sam**, *adj.* buigzaam, gedwee; **=samkeit**, *f.* buigzaamheid, gedweeheid, *f.*; **=scheibe**, *f.* koektang, buigschijf, *f.*; **=ung**, *f.* bocht, buiging, *f.*; **=zange**, *f.* buigtang, *f.*

Biene, *f.* bij, honigbij, *f.*

Bienen//bau, **=flug**, **=korb**, **=stachel**, **=vater**, *m.* ꝛc. ꝛc. bijenteelt, -vlucht, *f.* -korf, -angel, -houder, *m. etc. etc.*; **=baum**, *m.* ahornboom, *m.*; **=blume**, *f. bot.* hondstong, *f.*; **=brod**, *n.* geel was, *n.*; **=erz**, *n.* beschimmelde erts, *m.*; **=fänger**, **=feind**, **=fresser**, **=wolf**, *m.* bijeneter, *m.*; **=fasser**, *m.* schepkorf, *m.*; **=haus**, *n.* immenstal, *m.*; **=königin**, **=mutter**, *f.* **=weiser**, *m.* bijenkoningin, *f.*; **=mann**, **=wärter**, *m.* immeker, *m.*; **=specht**, *m.* groene specht, *m.*; **=stock**, *m.* bijenkorf, *m.*; **=wabe**, *f.* honigraat, *f.*

Bier, *n.* **es**, **s**, *pl.* **e**, bier, *n.*; **zum Bier gehen**, naar de kroeg gaan; **Bier schenken**, bier tappen; **=bottich**, **=brauer**, **=essig**, **=keller**, **=krug**, *m.* ꝛc. ꝛc. bierkuip, *f.* -brouwer, -azijn, -kelder, -kruik, *m. etc. etc.*; **=esel**, *m.* kroeglooper, *m.*; **=gast**, *m.* gewone kroegbezoeker, *m.*; **=kaltschale**, *f.* biersoep, *f.*; **=kegel**, **=kranz**, *m.* **=zeichen**, *n.* uithangbord *n.* van een bierhuis; **=schenk**, **=wirth**, *m.* biertapper, *m.*; **=steuer**, *f.* belasting op het bier.

Biest, *n.* **=milch**, *f.* biest, biestmelk, *f.*; **=butter**, *f.* biestboter, *f.*; **=er**, *m.* biefster, *n.* bruine waterverw, *f.*; **=er**, *adj.* u. *adv.* somber, duister, verbijsterd.

Bieswind, *m.* Noordenwind, *m.*

Bieten, *v. a.* bieden; aanbieden; **einem einen guten Morgen bieten**, iem. goeden morgen wenschen; **einem Schach bieten**, schaak bieden.

Biez, *m.* **es**, *pl.* **e**, *pop.* tepel, *m.*; **=en**, *v. n.* zuigen.

Bigott, *adj.* schijnheilig, fijn; **=erie**, *f.* schijnheiligheid, femelarij, *f.*

Bilanz, *f. com.* balans, *f.*; die Bilanz ziehen, de balans opmaken; rohe, reine Bilanz, ruwe, juiste balans; =buch, *n.* =bogen, *m.* =conto, *n.* balans-boek, -blad, *n.* -rekening, *f.*

Bild, *n.* es, s, *pl.* er, beeld, *n.* prent, afbeelding, *f.*; =anbeter, *m.* =anbetung, *f.* beeldendienaar, *m.* -dienst, *f.*; =arbeit, *f. mal.* eenkleurige schilderij, *f.*; =chen, *n.* beeldje, prentje, *n.*; =bar, *adj.* vormbaar; =ekunst, *f.* boetseerkunst, *f.*; =en, *v. a.* vormen; beschaven; *v. rec.* (sich) zich vormen; ontstaan; sich nach einem bilden, iem. tot voorbeeld nemen; die bildenden Künste, de beeldende kunsten; die bildende Kraft, de vormende kracht.

Bilder//anbeter, =diener, ꝛc. s. Bildanbeter; =beschreibung, *f.* beeldenbeschrijving, *f.*; =bibel, *f.* prentenbijbel, *m.*; =buch, *n.* prentenboek, *n.*; =dienst, *m.* beeldendienst, *f.*; =gallerie, *f.* kabinet, tentoonstelling van schilderijen; =handel, *m.* prent-, plaathandel, *m.*; =händler, *m.* koopman in platen, prenten, schilderijen; =kram, =laden, *m.* plaatwinkel, *m.*; =rahmen, *m.* lijst *f.* van eene plaat; =reich, *adj.* rijk aan prenten; bloem-, beeldrijk; =saal, *m.* kunstkabinet, *n.*; =schrift, *f.* beeldschrift, *n.*; =sprache, *f.* beeldspraak, *f.*; =stürmer, *m.* beeldstormer, *m.*; =stürmerei, *f.* beeldstormerij, *f.*; =verehrer, *m.* =verehrung, *f.* beeldendienaar, *m.* -dienst, *f.*

Bild//former, *m.* beeldenvormer, *m.*; =gießer, =hauer, *m.* beeld-gieter, -houwer, *m.*; =lich, *adj.* u. *adv.* zinnebeeldig; figuurlijk; =ner, *m.* vormer, boetseerder, *m.*; =nerkunst, =nerei, *f.* boetseerkunst, *f.*; =niß, *n.* beeldtenis; afbeelding, *f.* portret, *n.* =sam, *adj.* vormbaar; =samkeit, *f.* vormbaarheid, *f.*; =säule, *f.* standbeeld, *n.*; =schnitzer, *m.*; beeldsnijder, *m.*; =schnitzerei, *f.* beeldsnijwerk, *n.*; =schnitzerkunst, *f.* beeldsnijkunst, *f.*; =schön, *adj.* beeldschoon; =weber, =wirker, *m.* damastwever, *m.*; =werk, *n.* beeldwerk, *n.*

Billard, *n.* es, s, *pl.* e(s), biljart, *n.*; =ball, *m* =kugel, *f.* biljartbal, *m.*; =beutel, *m.* =loch, *n.* biljartzak, *m.*; =iren, *v. a.* biljarten.

Bille, *f.* bilhamer, *m.*; Billen eines Schiffes, billen van een schip; =n, *v. a.* billen.

Billet, *n.* es, s, *pl.* e, briefje, biljet, *n.*

Billig, *adj.* u. *adv.* billijk; billigermaßen, naar billijkheid; =en, *v. a.* billijken; =keit, *f.* billijkheid, *f.*; =ung, *f.* billijking, goedkeuring; *f.*

Billion, *f.* billioen, *n.*

Bilsen//kraut, *n.* bilzenkruid, *n.*; =öl, =pflaster, *n.* ꝛc. bilzenolie, *f.* -pleister, *n.*

Bim, (bimm, bimbam) *interj.* bom, bam; =, *m.* klokkengelui, *n.*; =mel, *f.* bengel, *m.*; =meln, *v. a.* bengelen; =sen, *v. a.* puimsteenen; =stein, *m.* puimsteen, *m.*

Bind//ahle, *f.* bindels, *m.* (bij zeefmakers) =axt, *f.* breekijzer, *n.* timmerbijl, *f.*; =(e)balken, *m.* bind-, hoofdbalk, *m.*; =band, *n.* keellint, *n.* hoedband, *m.*; =e, *f.* das, *f.*; zwachtel, *m.*; band, *m.*; *herald.* streep, *f.*; =eisen, *n.* blaaspijp, *f.*; =emesser, s. Bandmesser; =emittel, *n.* bindmiddel, *n.*; =en, *v. a.* binden; ein Buch binden, een boek inbinden; einem etwas auf die Seele binden, iem. iets op het hart drukken; der Leim bindet, de lijm verbindt; sich binden, zich verbinden; die Klinge seines Gegners binden, den degen van zijn tegenpartij vastzetten; die Noten binden, de noten samenbinden; =er, *m.* binder, kuiper, *m.*; =erlohn, *m.* bindkuiploon, *n.*; =eschuß, *m.* sluitdraad, *m.*; =estein, *m.* bindsteen, *m.*; =estrich, *m. gr.* koppelteeken, *n.*; =ewort, *n. gr.* voegwoord, *n.*; =ezeichen, *n. impr.* deelingsteeken, *n.* divisie, *f.*; =ezeug, *n.* zalfdoos *f.* der heelmeesters; =faden, *m.* bind-garen, -touw, *n.*; =riemen, *m.* buikriem, *m.*; =scheide, *f.* disselkoker, *m.*; =sel, *n.* bindsel, *n.*; =stecken, =stock, *m.* pakstok, *m.*; =ung, *f.* binden, *n.* verbinding, *f.*; =weide, *f.* bindteen, *f.*; =werk, *n.* lat-, traliewerk, *n.*

Bingelkraut, *n.* bingelkruid, *n.*

Binnen, *prp.* binnen, tusschen; binnen heut und morgen, tusschen van daag en morgen; =deich, *m.* =gewässer, =leben, =werk, *n.* ꝛc. ꝛc., binnen=dijk, *m.* -water, -leen, -werk, *n. etc. etc.*; =see, *m.* =meer, *n.* binnenzee, *f.*; =schifffahrt, *f.* binnenlandsche vaart, *f.*; =stadt, *f.* stad in het binnenland; =verkehr, *m.* binnenlandsch verkeer, *n.*; =zoll, *m.* binnenlandsche tol, *m.*; =laufen, *v. n. s.* binnenloopen.

Binse, *f.* bies, *f.* riet, *n.*; =nartig, =nhaft, *adj.* biesachtig; =nblume, *f.* tijloos, *f.*; =nbrücke, *f.* biezenbrug, *f.*; =nbüschel, *n.* bos biezen; =ndecke, =nmatte, *f.* biezen-mat, *f.*; =ngeflecht, *n.* biezen vlechtwerk, *n.*; =ngras, *n.* knoopgras, *n.*; =nkorb, *m.* biezen mand, *f.*; =nlager, *n.* biezen bed, *n.*; =nlauch, *n.* bieslook, *n.*; =nmark, *n.* biezenmerg, *n.*; =nstuhl, *m.* matten stoel, *m.*; =nzug, *m. arch.* biesvormig versiersel, *n.*

Bins//icht, *adj.* biesachtig; =ig, *adj.* met biezen begroeid.

Biograph, *m.* en, *pl.* en, biograaf, *m.*; =ie, *f.* biographie, *f.*; =isch, *adj.* biographisch.

Birk//e, *f.* berk, *m.*; =hahn, *m.* =henne, *f.* =huhn, *n.* berkhaan, *m.* -hen, *f.* -hoen, *n.*; =wurzel, *f.* tormentil-wortel, *m.*

Birken, *adj.* berken; =besen, *m.* =blatt, =holz, *n.* =saft, *m.* ꝛc. ꝛc. berken-bezem, *m.* -blad, -hout, -sap, *n. etc. etc.*

Birn//e, *f.* peer, *f.*; =baum, =kern, *m.* =muß, *n.* =saft, *m.* =schale, *f.* ꝛc. ꝛc. pere-boom, *m.* -kern, *f.* -moes, -sap, *n.* -schil, *f. etc. etc.*; =förmig, *adj.* peervormig; =quitte, *f.* kweepeer, *f.*; =schnitze, *f.* gedroogde peer, *f.*

Bis, *prp.* u. *conj.* tot; tot dat; bis hierher, tot hier toe; bisher, tot nu toe; bis dahin, tot zoo ver, tot dien tijd; bis auf einen sind alle hier, op een na zijn allen hier; bis jetzt, tot nu; bis Montag reise ich ab, volgende maandag zal ik vertrekken; bis auf morgen, tot morgen.

Bisam, *m.* s, muskus, *f.* =affe, =apfel *m.* =katze, =ratte, *f* =kraut, =thier, *n.* ꝛc. ꝛc. muskusaap, -appel, *m.* -kat, -rat, *f.*

-kruid, -dier, *n. etc. etc.*; =blume, *f.* amberbloem, *f.*; =farben, *adj.* muskusvervig.

Bischen, s. bißchen.

Bisch//of, *m.* es, s, *pl.* =schöfe, bisschop, *m.*; =öflich, *adj.* bisschoppelijk.

Bischofs//amt, *n.* =hut, =mantel, =stab, *m.* ꝛc. ꝛc. bisschopsambt, *n.* -hoed, -mantel, -staf, *m. etc. etc.*; =würde, *f.* bisschoppelijke waardigheid, *f.*

Bischofthum, s. Bisthum.

Bisher, *adv.* tot nu toe; =ig, *adj.* tot nu toe bestaande; die bisherige Regierung, de tot hier toe bestaande regering.

Bismuth, s. Wismuth.

Bison, *m.* s, *pl.* s, =ochse, *m.* bison-os, *m.*

Bißchen, *n.* beetje, hapje, *n.*; warte ein Bißchen, wacht een weinig.

Biß, *m.* sses, *pl.* sse, beet, *m.*

Biss//en, *m.* bete, *f.* hap, *m.*; =enweise, *adv.* bij beetjes; =ig, *adj.* bits, bijtend.

Bisthum, *n.* bisdom, *n.*

Bisturie, *n. chir.* insnijdmes, *n.*

Bisweilen, *adv.* somtijds, somwijlen, nu en dan.

Bitt//e, *f.* bede, vraag, *f.* verzoek, *n.*; =brief, *m.* =schreiben, *n.* =schrift, *f.* smeekschrift, *n.*; =en, *v. a.* u. *n.* verzoeken, bidden, smeeken; einen um etwas bitten, iem. om iets vragen; einen um Verzeihung bitten, iem. om vergiffenis vragen; zu etw. bitten, tot iets uitnoodigen; zur Hochzeit bitten, op eene bruiloft noodigen; =er, *m.* bidder, *m.*; =gang, *m.* processie, *f.* ter afwending eener ramp; =gesang, *m.* smeekgezang, *n.*; =lich, *adj.* smeekend; =schreiber, =steller, *m.* schrijver, steller, *m.* van een verzoekschrift; suppliant; petitionaris, *m.*; =weise, *adj.* u. *adv.* verzoekenderwijs; einen bittweise (bittlich) um etw. angehen, iets tot iem. verzoekenderwijs richten.

Bitter, *adj.* u. *adv.* bitter; =baum, *m.* kwassiaboom', *m.*; =böse, *adj.* zeer boos; =kalt, *adj.* bitterkoud; =keit, *f.* bitterheid, *f.*; =klee, *m.* koorts-, waterklaver, *f.*; =kraut, *n.* =kresse, *f.* bitter-kruid, *n.* -kers, *f.*; =lich, *adv.* bitterlijk; =n, *v. a.* bitter maken; =salz, *n.* bitterzout, *n.*; =süß, *adj.* u. *n.* bitterzoet; =wasser, *n.* ꝛc. bitterwater, *n. etc.*; =wein, *m.* alsemwijn, *m.*; =wurz, *f.* gentiaanwortel, *m.*

Bitzeln, *v. a.* bijten, prikkelen.

Bivouak, *m.* s, *pl.* s, bivouak, *n.*; =iren, *v. n.* bivouakeeren.

Blach, *adj.* vlak, (slechts in samenstellingen gebruikt): =feld, *n.* vlakte, *f.* vlak veld, *n.*; =frost, *m.* droge koude, *f.*

Blackfisch, *m.* inktvisch, *m.*

Blaff//en, s. bellen; =ert, *m.* s, *pl.* e, keulsche munt (8–10 cents).

Bläh//en, *v. a.* opblazen; doen opzwellen; winden veroorzaken; sich blähen, opzwellen, uitdijen; =sucht, =ung, *f.* winderigheid, opgezetheid, *f.*; wind, *m.*; =süchtig, *adj.* winderig; opgeblazen; =ungsmittel, *n. med.* windbrekend middel, *n.*

Blamiren, *v. a.* blameeren, laken; (sich) zich benadeelen, zich compromitteeren.

Blanco (in), *adv. com.* in blanco; in blanco trassiren, in blanco trekken; in blanco lassen, wit laten, niet beschrijven; =accept, *m.* acceptatie in blanco; =credit, *m.* blanco-crediet, *n.*

Blank, *adj.* u. *adv.* blank; helder; naakt; blank ziehen, den degen trekken; =ett, *n.* papier in blanco geteekend, blanket, *n.*; =hack, *m.* dakhaak, *m.*; =heit, *f.* blankheid, *f.*; =macher, *m.* blanktrekker, *m.*; =scheit, *n.* s, *pl.* e, planchet, *n.*; =stoßen, *n.* glanzen, *n.*; =stoßkugel, *f.* glanskogel, *m.*

Blänk//en, *v. a.* blank schuren; =er, *m.* tirailleur, *m.*; =ern, *v. n.* tirailleeren.

Bläschen, *n.* blaasje, blaartje, *n.*; =artig, *adj.* blaasachtig; =kraut, *n. bot.* blaaskruid, *n.*

Blase, *f.* blaar, blaas, *f.*; =balg, *m.* blaasbalg, *m.*; =balken, *m. mar.* blaasbalg, *m.*; =baß, *m.* fagot, *f.*; =fisch, =r, *m.* groote dolfijn, *m.*; =horn, *n.* toethoren; hinkhoorn, *m.*; =instrument, *n.* blaas-, speeltuig, *n.*; =laut, *m.* blaasklank, *m.*; =loch, *n. mus.* mond-, blaasgat, *n.*; =rohr, *n.* blaaspijp, *f.*; =werk, *n.* blaaswerk, *n.*

Blasen, *v. a.* u. *n.* blazen; =artig, *adj.* blaasachtig; =band, *n.*; =schnur, *f. anat.* blaasstreng, *f.*; =baum, *m.* klapbessenboom, *m.*; =bruch, *m.* =erbse, *f.* =fieber, *n.* =stich, *m.* ꝛc. ꝛc. blaas-breuk, -erwt, -koorts, -snede, *f. etc. etc.*; =galle, *f.* gal, *f.* uit de galblaas; =gang, *m.* galblaas-gang, *m.*; =gries, *m.* graveel, *n.*; =grün, *n.* sapgroen, *n.*; =hut, *m.* destilleerhelm, *m.*; =käfer, *m.* spaansche vlieg, *f.*; =kohl, *m.* rakettekruid, *n.*; =perle, *f.* parel-blaasje, *n.*; =pflaster, *n.* spaansche vlieg *f.* (pleister); =raumer, *m.* steentang, *f.*; =salbe, *f.* trekzalf, *m.*; =vorfall, *m.* uitzakking der blaas; =ziehend, *adj.* blaartrekkend; =zins, *m.* stookrecht, *n.* (dat de branders betalen).

Bläser, *m.* blazer, *m.*

Blasicht, *adj.* u. *adv.* blaasachtig, blaarachtig; =ig, *adj.* u. *adv.* blazig, vol blazen of blaren; *bot.* bobbelig; vol gaten, poreus.

Blasirt, *adj.* geblaseerd.

Blason, *m.* blazoen; *n.*; =niren, *v. a.* blazoenneeren; =nist, *m.* blazoenkundige, *m.*

Blasphem//ie, *f.* godslastering, *f.*; =iren, *v. n.* God lasteren.

Blaß, *adj.* bleek; =blau, =gelb, *adj.* ꝛc. licht-blauw, -geel, *etc.*

Blässe, *f.* bleekheid, bleeke kleur, *f.*; kol, bles, *f.*

Bläßente, *f.* wilde eend, *f.*; =huhn, *n.* waterhoen, *n.*

Blatt, *n.* es, s, *pl.* Blätter, blad, *n.*; fliegende Blätter, losse bladen; öffentliche Blätter, dagbladen; das Blatt hat sich gewendet, het blaadje is omgekeerd; =ähnlich, *adj.* gelijk een blad; =auge, *n.* bladknop, *m.*; =beil, *n.* breedbijl, *f.*; =bezeichnung, *f.* signatuur, *f.*; =blei, *n.* plaatlood, *n.*; =en, *v. a.* bladen, afbladen; =erbse, *f.* sissererwt, *f.*; =federchen, *n.* =fledermaus, *f.* =floh, *m.* =gold, *n.* =halter, *m.* ꝛc. ꝛc. blad-kiem, -vleermuis, *f.* -zuiger, *m.* -goud, *n.* -houder, *m. etc. etc.*; =hüter, *m. impr.* bladwachter, *m.*; =los, *adj.* bladerloos; =lose, *f. bot.* bladerlooze plant, *f.*; =reich, *adj.* bla-

derrijk; =reif, *m.* breede ijzeren hoepel, *m.*; =scheu, *adj.* zeer bevreesd; =seite, *f.* bladzijde, *f.*; =ständig, *adj. bot.* uit het blad ontspruitend; =stielständig, *adj. bot.* op of om den bladsteel groeiend; =stück, *n.* hoofdbalk, *m.*; =weise, *adv.* naar of in bladen; =wickler, *m.* kalander, *m.*; =zeichen, *n.* bladwijzer, *m.*

Blättchen *n.* blaadje, *n.*; =gold, =silber, *n.* blad-goud, -zilver, *n.*

Blätter//ansatz, *m.* aanzetten *n.* der bladen; =erz, *n.* zilvererts *m.* in baren; =flechte, *f. bot.* boomleverkruid, *n.*; =gebackenes, *n.* =kuchen, *m.* gebladerd gebak, *n.*; =gold, *n.* bladgoud, *n.*; =ig, *adj.* bladerig; gebladerd; =kohl, *m.* bladkool, *m.*; =los, *adj.* bladerloos; =magen, *m.* de derde maag der herkauwende dieren; =n, *v. a.* bladeren; *v. rec.* (sich) afschilferen, zich ontbladeren; =schwamm, *m.* bladzwam, *m.*; =spath, *m. min.* bladerspaath, *m.*; =teig, *m.* schilferdeeg, *m.*; =tabak, *m.* tabak, *m.* in bladen; =torf, *m.* losse turf, *m.*; =weise, *adv.* in bladen, bladsgewijze; =werk, *n.* blad-, loof-werk, *n.*; =zahn, *m.* schilfertand, *m.*

Blatter, *f.* puist, pok, *f.*; =n, *f. pl.* pokken, *f. pl.*; =materie, *f.* pokstof, *f.*; =narbe, =grube, *f.* pokpit, pokdaal, *f.*; =narbig, *adj.* pokdalig; =neinimpfung, *f.* inenting der kinderpokken; =nhaus, *n.* pokhuis, *n.*; =nkrankheit, *f.* pokken, *f. pl.*; =mase, =masig, s. =narbe, =narbig; =zug, *m. bot.* wilde ranonkel, *f.*

Blau, *adj.* blauw; =machen, anlaufen lassen, blauwen; blauw doen aanloopen; blau unterlaufene Augen, blauwe oogen; mit einem blauen Auge davonkommen, er goed van afkomen; sein blaues Wunder sehen, verstomd staan; einem einen blauen Dunst vormachen, iem. een rad voor de oogen draaien; =en, *v. n. s.* blauwen, blauw worden; =ente, *f.* rotgans, *f.*; =farbe, *f.* blauwe verf, -kleur, *f.*; =farbenkobalt, *m.* blauwe kobalt, *m.*; =farbenmeister, *m.* bestuurder *m.* eener blauwverwerij; =farbenwerk, *n.* blauweverwmakerij, *f.*; =fleckig, *adj.* blauw gevlekt; =fuß, *m.* blauwvoet, steenvalk, *m.*; =grau, *adj.* loodblauw; =holz, *n.* campechehout, *n.*; =kehlchen, *n.* blauwborstje, *n.*; =kohl, *m.* roode kool, *m.*; =krähe, blauwe kraai, *f.*; =kufe, =küpe, *f.* blauwkuip, *f.*; =meise, *f.* pimpelmees, *f.*; =sauer, *adj.* blauwzuur; =säure, *f.* blauw-, Berlijnsch-zuur, *n.*; =schecke, *f.* =schimmel, *m.* zwart-, grauwschimmel, *m.*; =schnabel, *m.* blauwbek, *m.*; =specht, *m.* grauwe specht, *m.*; =stein, *m.* lazuursteen, *m.*; =strumpf, *m.* blauwkous, *m.*; geleerde vrouw, schrijfster, blauwkous, *f.*; gerechtsdienaar; verklikker, *m.*; =sucht, *f. med.* blauwzucht, *f.*; =taube, *f.* blauwe, grauwe duif, *f.*; =ziemer, *m.* lijster, met blauwachtigen kop, geneverbeslijster, *f.*

Bläu//e, *f.* blauw, *n.*; blauwsel, *n.*; blauwte, *f.*; =el, *m.* blouwel, *m.*; =en, *v. a.* blauwen; kloppen; *fig. fam.* afrossen; sich bläuen, blauw worden; =lich, *adj.* blauwachtig; =ling, *m.* zwaardvisch, *m.*

Blech, *n.* es, *pl.* e, metaal in dunne platen; Weißblech, blik, *n.*; Eisenblech, plaatijzer; *fig. fam.* geld, *n.*; =dach, *n.* dak met metaalplaten bekleed; =en, *v. a. fig. fam.* betalen; =ern, *adj.* blikken, metalen; =feuer, *n.* plaatijzer-vuur, *n.*; =fabrik, =hütte, *f.* =hammer, *m.* plaatijzerfabriek, *f.*; =gefäß, =geschirr, *n.* blikwerk, *n.*; =hammer, *m.* plaathamer, *m.*; =handschuh, *m.* ijzeren handschoen, *m.*; =haube, =kappe, *f.* helm, *m.*; =maß, *n.* goudmaat, *f.*; =meister, *m.* meesterknecht, *m.* (in eene plaatijzerfabriek); =münze, *f.* blik-, holmunt, *f.*; =mütze, *f.* ijzeren kap, *f.*; =nagel, *m.* spijker, *m.* met breeden kop; =schere, *f.* blikschaar, *f.*; =schläger, =schmied, *m.* blikslager, *m.*; =schneider, *m.* plaatsnoeier, *m.*; =stempel, *m.* stamper, *m.*; =streif, =streifen, *m.* smalle band *m.* van blik *etc.*; =verzinnung, *f.* vertinnen *n.* van plaatijzer; =waare, *f.* blikwerk, *n.*; =zange, *f.* haaktang, *f.*

Blecken, *v. a.* (die Zähne) iem. de tanden laten zien; *v. n. h.* † zichtbaar worden.

Blei, *n.* es, s, lood, *n.*; =anbruch, =anschuß, *m.* lood-steen, *m.* -aanzetting, *f.*; =arbeit, *f.* lood-gieterij, -zuivering, *f.*; =arbeiter, *m.* loodgieter, *m.*; =artig, =haft, =icht, *adj.* loodachtig; =arznei, =asche, =auflösung, =büchse, =erde, =farbe, *f.* ꝛc. ꝛc. lood-artsenij, -asch, -oplossing, -bus, -aarde, -kleur, *f. etc. etc.*; =aufräumer, *m.* loodmes, *n.*; =blatt, *n.* plaatlood, *n.*; =blech, *n.* loodplaat, *f.*; =blick, *m.* loodflikkering, *f.*; =dach, *n.* looden dak, *n.*; =ern, *adj.* looden; *fig.* loodzwaar, traag; =feder, *f.* =stift, *m.* potlood, *n.*; =gang, *m.* loodader, *f.*; =gewicht, *n.* looden gewicht, *n.*; *fig.* zware last, *m.*; =glanz, *m.* looderts, *m.*; =glätte, *f.* loodschuim, *n.*; =grau, *adj.* loodgrauw; =kugel, *f.* looden kogel, *m.*; =loth, *n.* schiet-, dieplood, *n.*; =löthung, *f.* loodsoldeersel, *n.*; =mulde, *f.* loodblok, *m.*; =pflaster, *n.* loodpleister, *n.*; =rad, *n.* s. =zug; =rauch, =schaum, *m.* loodschuim, *n.*; =recht, *ad.* u. *adv.* loodrecht; =röhre, *f.* looden pijp, *f.*; =rolle, *f.* looden rol, *f.*; =roth, *n.* menie, *f.*; =sack, *m.* lood, dat aan gelouterd zilver hangt; =schicht, *f.* loodsmelting, *f.*; =schnur, *f.* loodlijn, *f.*; =schweif, *m.* looderts, *m.*; =siegel, *n.* looden zegel, *n.*; =rohr, *n.* teekenpen *f.*; =stufe, *f.* loodmijn, *f.*; =wage, *f.* paslood, *n.*; =weiß, *n.* loodwit, *n.*; =wurf, *m.* dieplood, *n.*; =wurz, *n.* loodkruid, *n.*; =zeichen, *n.* loodje, *n.*; =zucker, *m.* loodsuiker, *f.*; =zug, *m.* loodschroef, *f.*; =zugmacher, *m.* loodtrekker, *m.*

Bleiben, *v. n. s.* blijven; am Leben bleiben, in het leven blijven; nicht bei einerlei Rede bleiben, zijne woorden veranderen, verdraaien; es bleibt dabei, het blijft zoo; hier ist meines Bleibens nicht, hier is mijne plaats niet; ik blijf hier niet; keine bleibende Stätte haben, geene blijvende woonplaats hebben; ein bleibendes Denkmal, een onvergankelijk ge-

denkteeken; **liegen bleiben**, blijven liggen; **sitzen bleiben**, blijven zitten, *etc.*; **die Uhr ist stehen geblieben**, de klok is blijven staan; **die Arbeit ist liegen geblieben**, het werk is blijven liggen; **todt bleiben**, sterven; **etw. bleiben lassen**, iets laten, nalaten.

Bleich, *adj.* bleek; **-er Wein**, s. **Bleicher**; **-blau**, *adj.* ꝛc. bleek-blauw, *etc.*; **-anstalt**, **-e**, *f.* bleek, bleekerij, *f.*; **-e**, *f.* bleekheid, bleeke kleur, *f.*; **-en**, *v. a.* u. *n. s.* bleeken; verbleeken, bleek worden; **-er**, *m.* **-erin**, *f.* bleeker, *m.* bleekster, *f.*; **-er**, *m.* bleekert, bleekroode Rijnwijn, *m.*; **dunkelrothe Bleicher**, donkerroode bleekert; **-erei**, *f.* bleekerij, *f.*; **-platz**, *m.* bleek-veld, *n.* -plaats, *f.*; **-sucht**, *f.* bleekzucht, *f.*; **-wand**, *f.* leemen wand, *f.*; **-wassersucht**, *f.* bleekwaterzucht, *f.*; **-wiese**, *f.* bleekveld, *n.*

Bleihe, *f.* blei, *f.*

Blend//e, *f.* oogleder, *n.*; *arch.* blinde venster, *n.* blinde deur; nis, *f.*; *mar.* schanskleed, -dek, *n.*; *art.* stormscherm, *n.*; *fort.* blindeering, *f.* blind, *n.*; (bij bergwerkers) luifeltje, *n.*; *min.* valsche loodglans, *m.*; **-en**, *v. a.* blind maken, verblinden; de oogen uitsteken; (een paard) blinddoeken; *fort.* blindeeren; **-end**, *adj.* verblindend, bedriegelijk; **-fenster**, *n.* blind venster, *n.* scherm *n.* van geölied papier; **-kugel**, *f.* brand-, lichtkogel, *m.*; **-laterne**, *f.* dievenlantaren, *f.*; **-leder**, *n.* oogleder, *n.*; **-leuchter**, *m. pl. fort.* blindeering, *f.*; **-ling**, *m.* bastaard, *m.*; **-rahmen**, *m.* blindraam, *n.*; **-ung**, *f.* verblinding; blindeering, *f.*; **-werk**, *n.* verblinding, begoocheling, *f.*; *fort.* blindeering, verschansing, *f.*

Bless//iren, *v. a.* kwetsen; **-ur**, *f.* wond, kwetsuur, *f.*

Blick, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, blik, oogopslag, *m.*; **-e**, *f.* blei, bliek, *f.*; **-en**, *v. n.* zien; **auf einen-, zur Erde blicken**, op iem.-, op de aarde zien, blikken; **die Sonne blickt durch der Zweige Grün**, de zon schijnt door de groene takken; **sich blicken lassen**, zich even laten zien; *chem.* blikken; *v. a. mal.* **die Lichter blicken**, het licht-, den glans der kleuren verhoogen; **-feuer**, *n.* blikvuur, *n.*

Blind, *adj.* u. *adv.* blind; **blinde Lärm**, valsche alarm; **blinde Angriff**, looze aanval; **blinde Kuh**, **Blinzelmaus**, *f.* blinde-mannetje, *n.*; **der Spiegel ist blind**, de spiegel is dof, beslagen; **-darm**, *m.* blinde darm, *m.*; **-e**, *f. mar.* blindzeil, *n.*; **-ekuh**, s. **blind**; **-enanstalt**, *f.* **-eninstitut**, *n.* inrichting *f.* voor blinden; **-fechter**, *m.* geblinddoekte kampvechter te paard; **-heit**, *f.* blindheid, *f.*; **-lings**, *adj.* blindeiings, als een blinde; **ich glaube blindlings**, ik geloof onvoorwaardelijk; **-rahmen**, *m.* blindraam, *n.*; **-schlagen**, *n.* blindslag, *m.*; **-schleiche**, *f.* blindslang, *f.*; **-schuß**, *m.* blinde schot, *n.*; **-seil**, *n.* blinde lijn, *f.*; **-stenge**, *f. mar.* blinde ra, *f.*; **-wüthend**, *adj.* u. *adv.* in blinde woede.

Blink, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, *mar.* blink, *m.* **-en**, *v. n.* blinken, flikkeren; **mit den Augen blinken**, met de oogen blikken; **einem blinken**, iem. toeblikken; **-äugig**, *adj.* knipoogend.

Blinzelmaus, s. **blind**.

Blinz//en, **-eln**, *v. n.* knipoogen, blikken; lonken; **-ler**, *m.* pinker, lonker, *m.*

Blitz, *m.* **es**, *pl.* **e**, bliksem, -straal, *m.*; weerlicht, *n.*; **-ableiter**, *m.* **-feuer**, *n.* **-schlag**, **-strahl**, *m.* bliksem-afleider, *m.* -vuur, *n.* -slag, -straal, *m.*; **-artig**, *adj.* gelijk een bliksem; **-blau**, *adj.* zwart en blauw; donkerblauw; **-en**, *v. n.* bliksemen, weerlichten; *fig.* schitteren; schieten; vonkelen; **-eseile**, **-esschnelle**, *f.* snelheid van den bliksem; **-feuerflasche**, *f.* **-(feuer)funken**, *m.* electrieke flesch, -vonk, *f.*; **-geschwind**, **-schnell**, *adj.* u. *adv.* bliksemsnel; **-geschmetter**, *n.* bliksemen, *n*; **-pulver**, *n.* **-röhre**, *f.* donderpoeder, *n.* -steen, *m.*; **-schwanger**, *adj.* vol electriciteit; **-stoff**, *m.* elektrieke stof, *f.*

Block, *m.* **es**, **s**, *pl.* **Blöcke**, blok, *n.*; **einen in den Block legen**, **-schließen**, iem. in boeien slaan; **-ade**, *f.* blokkade, *f.*; **-batterie**, *f.* beweegbare batterij, *f.*; **-baum**, *m.* boom om planken van te zagen; **-blei**, *n.* bloklood, *n.*; **-en**, *v. n.* zich op boomtakken neerzetten (van valken); *v. a.* op de leest rekken **-haus**, **-holz**, **-rad**, *n.* **-rolle**, *f.* ꝛc. blok-huis, -hout, -rad, *n.* -rol, *f. etc.*; **-iren**, *v. a.* blokkeeren; *impr.* gekeerde letters in den vorm zetten; **-irung**, *f.* blokkeering, *f.*; **-karren**, *m.* blokker, mallejan, *m.*; **-kasten**, *m.* kist *f.* voor blokken; **-lafette**, *f.* affuit *n.* uit één stuk; **-mörser**, *m.* mortier, *m.* op een blok; **-pfeife**, *f.* pijp *f.* uit één stuk; **-sberg**, *m.* bloksberg, *m.*; **-schiff**, *n.* vlot, *n.*; **-säge**, *f.* groote zaag, *f.*; **-taube**, *f.* ringelduif, *f.*

Blöcken, *v. a.* kluisteren; *v. n.* bulken;

Blöd//e, *adj.* bloode, beschroomd; bedeesd; **-auge**, *n.* bijziende, kortzichtige, *m.* u. *f.*; **blöde Augen**, zwakke oogen; **ein blödes Gesicht haben**, zwak van gezicht zijn; **einen blöden Verstand haben**, zwak van verstand zijn; **ein blöder Hund wird selten fett**, de blooden komen altijd te kort; **-igkeit** *f.* beschaamd-, blooheid; zwakheid, *f.* (van oogen, van verstand); **-sichtig**, *adj.* kortzichtig; **-sichtigkeit**, *f.* kortzichtigheid, *f.*; **-sinn**, *m.* **-sinnigkeit**, *f.* onnoozelheid, stompzinnigheid, domheid, *f.*; **-sinnig**, *adj.* u. *adv.* onnoozel, stom, dom.

Blöken, *v. n.* bulken, loeien (van rundvee); blaten (van schapen).

Blond, *adj.* u. *adv.* blond; **-chen**, *n.* kleine blonde, *m.*; **-e**, *f. com.* blonde, *f.*; **-ine**, *f.* blondine, *f.*; **-kopf**, *m.* blondkop, *m.*; **-haarig**, **-lockig**, **-köpfig**, *adj.* blondharig.

Bloß, *adj.* u. *adv.* bloot; naakt; alleen; **mit (in) bloßem Kopfe, mit bloßen Füßen gehen**, bloots-hoofds-, barrevoets loopen; **auf der bloßen Erde liegen**, op den blooten grond liggen; **auf der bloßen Haut**, op het naakte lijf; **im bloßen**

Hemde sein, niets dan het hemd aanhebben; im bloßen Hemde, in het hemd; in't bloote hemd; der bloße Gedanke, de bloote gedachte; ich habe ihn bloß berührt, ik heb hem slechts aangeraakt; ein bloßes Schwert, een ontbloot zwaard; bloß stellen, blootstellen; alles Muthes bloß, ontbloot van alle moed; aller Sorgen bloß, ontheven van alle zorgen.

Blöß//e, *f.* naakt-, blootheid; zwakke zijde, *f.*; onbegroeide plaats, *f.*; sich eine Blöße geben, zich bloot geven; zich ongedekt houden; =ling, *m.* gebloote huid, *f.*

Blötz, f. Plötz.

Blouse, *f.* kiel, *m.*; blouse, *f.*

Blüh//e//n, *v. n. h.* bloeien, in bloei staan; blühende Farbe, blinkende, schitterende kleur; blühender Unsinn, nonsens in hoogdravende woorden ingekleed; mein Weizen blüht, mijne zaken gaan goed; =zeit, *f.* bloeitijd, *m.* [*n.*

Blüm//chen, =lein, *n.* bloempje,

Blume, *f.* bloem, *f.*; *fig.* die Blume des Weines, het boeket van den wijn.

Blüm//en, =eln, *v. a.* met bloemen versieren; geblümte Stoffe, gebloemde stoffen.

Blumen//au, *f.* bloemrijke beemd, *f.*; =bank, *f.* =brett, *n.* bloemplank, *f.*; =bau, *m.* =zucht, *f.* bloemkweekerij, *f.*; =beet, =blatt, *n.* =erde, *f.* =kelch, =kohl, *m.* ꝛc. ꝛc. bloem-bed, -blad, *n.* -aarde, *f.* -kelk, *m.* -kool, *f.* *etc. etc.*; =flor, *m.* bloei, bloeitijd, *m.*; =gärtner, *m.* bloemist, *m.*; =gehänge, =gewinde, *n.* guirlande, *f.*; =haft, *adj.* bloemachtig; =lese, *f.* bloemlezing, *f.*; =thee, *m.* bloempjesthee, *f.*; =scherbe, *f.* =topf, *m.* bloempot, *m.*

Blum//icht, *adj.* bloemachtig; =ig, *adj.* vol bloemen; =ist, *m.*; bloemist, *m.*; =isterei, =istik, *f.* bloemisterij, *f.*; =istisch, *adj.* bloemistachtig.

Blut, *n.* es, s, bloed, *n.*; *fig.* mit kaltem Blute, in koelen bloede; das junge Blut, de jeugd; =ader, *f.* =bad, *n.* =durst, *m.* =geld, *n.* =schuld, *f.* ꝛc. ꝛc. bloed-ader, *f.* -bad, *n.* -dorst, *m.* -geld, *n.* -schuld, *f.* *etc. etc.*; =ähnlich, =artig, *adj.* bloedachtig; =arm, *adj.* bloedarm; *fig.* doodarm; =auge, *n.* bloedig oog, *n.*; =en, *v. n.* bloeden; er muß bluten, hij moet dokken; =erz, *n.* rood zilvererts, *m.*; =gang, *m.* bloodvloeiing, *f.*; =flüssig, *adj.* aan bloedvloeiing onderhevig; =gerüst, *n.* schavot, *n.*; =gier, =gierigkeit, *f.* bloeddorst, *m.*; =gierig, *adj.* bloeddorstig; =harnen, *n.* bloedwatering, *f.*; =hochzeit, *f.* bloedbruiloft, *f.*; =ig, *adj.* bloedig, bebloed; =igel, *m.* bloedzuiger, *m.*; =kügelchen, *n.* *anat.* bloedklompjes, -deeltjes, *n.*; =los, *adj.* bloedeloos; =reinigend, *adj.* bloedzuiverend; =rünstig, *adj.* bloedig, bloedend; =sauer, *adj.* zwaar, hard; =schande, *f.* bloedschande, *f.*; Blutschande treiben, bloedschenden; =schänder, *m.* bloedschender, *m.*; =schänderisch, *adj.* bloedschendig; =sturz, *m.* bloedstorting, *f.*; =umlauf, *m.* bloedsomloop, *m.*; =urtheil, *n.* bloedvonnis, *n.*; =wenig, *adj.* uiterst weinig; =zehnte, *m.* tiende *m.* van het vee; =zwang, *m.* bloedpersing, *f.*

Bluts//freund, *m.* =freundin, *f.* bloedvriend, *m.* -in, *f.*; =freundschaft, =verwandtschaft, *f.* bloedverwantschap, *f.*; =verwandt, *adj.* bloedverwant; =tropfen, *m.* bloeddroppel, *m.*

Blüthe, *f.* bloesem; bloei, bloeitijd, *m.*; in der Blüthe seines Alters, in den bloei zijner jaren; =zeit, f. Blüthenzeit.

Blüthen//baum, *m.* =feld, *n.* =hain, =hügel, *m.* ꝛc. bloeiende boom, *m.* -veld, -bosch, *n.* -heuvel, *m.* *etc.*; =blatt, *n.* bloesemblad, *n.*; =decke, *f.* bloemomkleedsel, *n.*; =gestalt, *f.* bloesemgedaante; bloeiende gedaante, *f.*; -persoon, *m.*; =kelch, *m.* bloemkelk, *m.*; =reich, *adj.* rijk aan bloesems; =stand, *m.* bloemstand, *m.*; =ständig, *adj.* tot den bloesem, tot de bloem behoorende; =strauß, *m.* bloemruiker, *m.*; =tage, *m. pl.* bloeitijd, *m.*; =umduftet, *adj.* van bloemen omgeurd; =voll, *adj.* met bloesems bedekt; =weiß, *adj.* wit van bloesems; =zeit, *f.* bloeitijd, *m.*

Bö, *f.* *mar.* bui, vlaag, *f.*

Boa, *f.* boaslang, *f.*; boa, *f.*

Bobartsgras, *n.* *bot.* bobartgras, *n.*

Bock, *m.* es, s, *pl.* Böcke, bok, *m.*; der spanische Bock, scheenijzers, *n. pl.* einen in den Bock spannen, iem. handen en voeten knevelen; den Bock zum Gärtner machen, =setzen, den wolf tot herder maken; =beinig, =füßig, *adj.* bokspooten hebbende; =en, *v. n.* geil zijn (van geiten); stinken als een bok; steigeren (van paarden); stampen (van schepen); =fell, =fleisch, =leder, *n.* bokke-vel, -vleesch, -leer, *n.*; =gestank, *m.* stank van een bok; =gestell, *n.* onderstel, *n.* van eene koets; =hirsch, *m.* bokkehert, *n.*; =ig, *adj.* bokachtig; =käfer, *m.* steenbok, *m.*; =lamm, *n.* mannetjeslam, *n.*; =ledern, *adj.* van bokkeleer; =melkerei, *f.* *fig.* nuttelooze arbeid, *m.*; =messer, *n.* kammenmakers-mes, *n.*; =mühle, *f.* standermolen, *m.*; =flöte, =pfeife, *f.* doedelzak, *m.*; =pfeifer, *m.* doedelzakspeler, *m.*; =pimpinelle, *f.* *bot.* steenbrak, *f.*; =polster, *n.* bokkussen, *n.*

Bocks//auge, *n.* =bart, *m.* boksoog, *n.* -baard, *m.*; =beere, *f.* braambezie, *f.*; =beerenstrauch, *m.* braambosch, *n.*; =beutel, *m.* oude belachelijke gewoonten; *fig.* einem einen Bocksbeutel anhängen, iem. belachelijk maken; =beutelei, *f.* verkleefdheid, *f.*; aan oude gewoonten; =beutler, *m.* pedant, *m.*; =bohne, *f.* boksboon; koortsklaver, *f.*; =distel, *f.* =dorn, *m.* boksdoorn, tragant, *m.*; =gesicht, *n.* zot gezicht, *n.*; =holz, *n.* pokhout, *n.*; =horn, *n.* bokshoren, *m.*; in das Bockshorn blasen, alarm blazen; einen in das Bockshorn jagen, iem. in't nauw brengen; =kraut, *n.* melde, *f.*; =sprung, *m.* boksprong, *m.*; =streich, *m.* belachelijke streek, *m.*

Boden, *m.* s, bodem, grond, *m.*; vloer, *m.* (Fußboden); zolder, *m.* (Speicher) *pl.* Böden; er wohnt auf eigenem Grund und Boden, hij woont op eigen grond en bodem; zu Boden werfen, op den grond werpen; zu

Boden drücken, *fig.* neder-, verdrukken: ein Handwerk hat einen goldenen Boden, een ambacht is zoo goed als eigen land; zu Boden sinken, nederzinken; naar den grond gaan; einen Boden in ein Faß setzen, een bodem in een vat zetten; *fig.* einem Fasse den Boden ausstoßen, eene zaak geheel bederven; =blatt, *n.* dekselplank, *f.*; =brett, =eisen, *n.* bodemplank; *f.* -ijzer, *n.*; =feld, =stück, *n. art.* bodemstuk, *n.*; =fenster, *n.* =kammer, *f.* =schlüssel, *m.* =thür, =treppe, *f.* =zins, *m.* zolder-venster, *n.* -kamer, *f.* -sleutel, *m.* -deur, -trap, -huur, *f.*; =fries, *m. art.* bodemfries, *f.*; =gericht, *n.* vogelnet, *n.*; =geschoß, *n.* verdieping gelijkvloers; =hammer, *m.* bodemhamer, *m.*; =haube, *f.* netmutsje, *n.*; =hefe, *f.* grondsop, *n.*; =los, *adj.* bodemloos, grondeloos; =matte, *f.* vloermat, *f.*; =rad, *n.* bodemwiel, *f.*; =riß, *m.* verlies op het koren in voorraad; =säge, *f.* bodem-, draaizaag, *f.*; =salz, *n.* bodemzout, *n.*; =satz, *m.* droesem, moer, *m.*; grondsop, zinksel, *n.*; =schatz, *m.* kelderrecht op wijn; =schicht, *f.* onderste laag, *f.*; =schraube, *f.* =zieher, *m.* bodemtrekker, *m.*; =stein, *m.* grondsteen, *m.*; =teig, *m.* onderkorst, *f.*

Bodm//en, *v. a.* bodemen; =erei, *f.* bodemerij, *f.*; =ereibrief, *m.* bodemerij-brief, *m.*; =ereigeber, *m.* geldschieter op bodemerij; =ereivertrag, *m.* bodemerij-verdrag, *n.*

Bofist, *m.* es, s, *pl.* e, wolfsveest, *f.*

Bogen, *m.* s, *pl.* Bögen u. Bogen, boog, *m.*; Bogen zu einer Geige, strijkstok; mit dem Bogen schießen, met den boog schieten; Bogen Papier, vel papier; in Bausch u. Bogen, s. Bausch; =dach, *n.* verwelfsel, *n.*; =decke, *f.* gewelf, *n.*; =er, =macher, *m.* boogmaker, *m.*; =fahrt, *f.* roeshandel, *m.*; =feile, *f.* =fenster, =gewölbe, *n.* =linie, *f.* =schütze, *m.* ꝛc. ꝛc. boog-vijl, *f.* -venster, -gewelf, *n.* -lijn, *f.* -schutter, *m. etc. etc.*; =förmig, *adj.* u. *adv.* boogvormig, boogsgewijze; =gang, *m.* booggang; gewelfde gang, *m.*; grün überwachsener Bogengang, overdekte laan; =gerüst, *n.* =lehne, *f.* boogstellage, *f.*; =größe, *f.* folioformaat, *n.*; =laube, *f.* gewelfd prieël, *n.*; =pfeiler, *m.* boogpilaar, *m.*; =rolle, *f. arch.* fries *f.* boven een gewelf; =schluß, *m.* sluitsteen, *m.*; =seite, *f.* bladzijde, *f.*; =stellung, *f.* bogenrij, *f.*; =strich, *m.* streek *m.* op de viool; =stück, *m.* hoekboog, *m.*; =thür, *f.* boogvormige deur, *f.*; =weise, *adv.* boogsgewijze; bij vellen of bladen; =zahl, *f.* getal *n.* vellen; =zeichen, *n. impr.* signatuur, *f.*

Bogig, *adj.* boogvormig.

Bög//lein, =elchen, *n.* boogje; velletje, *n.*

Bogspriet, ꝛc. s. Bugspriet.

Bohle, *f.* zware plank, *f.*; =n, *v. a.* bevloeren, beplanken; =ngeld, *n.* stand-, marktgeld, *n.*; =nsäge, *f.* trekzaag, *f.*

Böhmisch, *adj.* boheemsch; *fig.* das sind ihm böhmische Dörfer, daar verstaat hij niets van.

Bohn//art, *f.* handbijl, *m.*; =bürste, *f.* wrijfborstel, *f.*; =en, *v. a.* wrijven (met was); =er, *m.* wrijver, *m.*; =lappen, *m.* =zeug, *n.* wrijf-lap, *m.* -goed, *n.*

Bohne, *f.* boon, *f.*; =nacker, =nbaum, *m.* =nkraut, =nmehl, *n.* ꝛc. ꝛc. boonen-akker, -boom, *m.* -kruid, -meel, *n. etc. etc.*; =nsonntag, *m.* eerste zondag na paschen; =nstroh, *n.* boonenstroo, *n.*; er ist grob wie Bohnenstroh, hij is zeer grof, -ruw. [je, *n.*

Böhn//chen, =lein, *n.* boont-

Böhnhase, *m.* knoeier, *m.*; *com.* beunhaas, *m.*

Bohr//bank, *f.* =eisen, *n.* boorbank, *f.* -ijzer, *n.*; =en, *v. a.* boren; =er, *m.* boor, *f.*; =er, *m.* boorder, hij die boort, *m.*; =fäustel, =führer, =käfer, =pfriem, =schmied, *m.* ꝛc. ꝛc. boor-hamer, -voerder, -kever, -priem, -smid, *m. etc. etc.*; =muschel, *f.* steenmossel, *f.*; =späne, *m. pl.* boormeel, *n.*; =spitze, *f.* witboor, *f.*; =ung, *f.* boren, *n.*; =zeug, *n.* boorgereedschap, *n.*

Boi, *f.* baai, *f.*; ein boiener Rock, een baaien rok.

Boje, *f. mar.* boei, *f.*; =r, *m.* boeischuit, *f.*

Boleine, *f. mar.* bolijn, *f.*

Bolle, *f.* bloembol, *m.*; =ngewächs, *n.* bolgewas, *n.*

Böller, *m.* klein kanon, *n.*

Boll//ig, =icht, *adj.* bolachtig.

Bollwerk, *n.* bolwerk, *n.*

Bolus, *m.* bolus, *m.*

Bolz, =e, =en, *m.* pijl, bout, *m.*; =enpresse, *f.* =enschloß, *n.* ꝛc. bout-pers, *f.* -slot, *n. etc.*

Bombard//e, *f.* donderbus, *f.*; =ir, *m.* bombardier, *m.*; =iren, *v. a.* bombardeeren.

Bombasin, *m.* bombazijn, *n.*

Bombast, *m.* bombast, *n.*

Bombe, *f.* bom, *f.*; =nfest, =nfrei, *adj.* bomvast, -vrij; =nfeuer, =nwerfen, *n.* bombardement, *n.*; =ngießer, *m.* bomgieter, *m.*; =nschießer, =nwerfer, *m.* bommenwerper, bombardier, *m.*; =nzünder, *m.* kruidloop, *m.* lont *f.* eener bom.

Bon, *n.* bon, *f.*

Bonbon, *n.* bonbon, *n.*

Bönhase, s. Böhnhase.

Bonne, *f.* bonne, *f.*

Bonze, *m.* Chineesch priester, *m.*; *fig.* paap, *m.*; =nthum, *n.* *fig.* s. Pfaffenthum, *n.*

Boot, *n.* es, *pl.* e, boot, sloep, *f.*; schuitje, *n.*; =shaken, =sknecht, =smann, *m.* ꝛc. boots-haak, -knecht, -man, *m. etc.*

Borax, *m.* es, borax, *m.*; =büchse, *f.* boraxbakje, *n.*; =sauer, *n. adj.* boraxzuur; =säure, *f.* boraxzuur, *n.*

Bord, *m.* es, *pl.* e, boord, *n.*; rand, oever, *m.*; =, *n.* plank, *f.*; =anker, *m.* plechtanker, *n.*; =blech, *n.* randijzer, *n.*; =brett, *n.* gordijnlat, *f.*; =haken, =stein, *m.* =zange, *f.* rand-haak, -steen, *m.* -tang, *f.* =voll, *adj.* boordevol.

Borde, *f.* boordsel, borduursel, passement, *n.* rand, *m.*; =nmacher, =nwirker, *m.* passementwerker, *m.*

Bordell, *n.* bordeel, *n.*

Bordir//en, *v. a.* boorden, randen, met passement beleggen; =ung, *f.* omboordsel, *n.*; beleggen *n.* met galon.

Borg, *m.* es, s, krediet, *n.*; =en, *v. a.* borgen; Borgen macht Sorgen, borgen baart zorgen; =er, *m.* borger, *m.*; =weise, *adv.* te borg.

Borg, *m.* es, s, *pl.* e, barg, *m.*

Borke, *f.* schors, *f.* s. **Rinde**; korst, *f.*; **-nkäfer**, *m.* houtkever, *m.*; **-nthier**, *n.* houtdiertje, *n.*; **-nwurm**, *m.* houtworm, *m.*

Borkig, *adj.* met schors voorzien.

Born, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, **Börne**, bron, *f.*; **-block**, *m.* watertrog, *m.*; **-fahrt**, *f.* bezichtiging eener zoutbron; **-grund**, *m.* moerassige grond, *m.*; **-herr**, *m.* opziener der zoutbronnen; **-kanne**, *f.* waterkan, *f.*; **-knecht**, *m.* bronknecht, *m.*; **-meister**, *m.* opziener over de bronknechten; **-schreiber**, *m.* schrijver bij eene zoutbron; **-seil**, *n.* brontouw, *n.*

Bornirt, *adj.* bekrompen; **-heit**, *f.* bekrompenheid, *f.*

Borretsch, *m. bot.* bernagie, *f.*

Börs, *m.* **ses**, *pl.* **se**, baars, *m.*

Borsdorferapfel, *m.* duitsche pippeling, *m.*

Börse, *f.* beurs, *f.*; **-ndiener**, **-nknecht**, **-nschließer**, *m.* beursknecht, *m.*; **-ntag**, *m.* **-nzeit**, *f.* **2c.** beursdag, -tijd, *m. etc.*

Borst, *m.* **es**, *pl.* **e**, barst, *m.* spleet, scheur, *f.*; **-besen**, **-wisch**, *m.* bezem van borstels, stoffer, *m.*; **-e**, *f.* borstel, *m.*; **-en**, *v. rec.* (**sich**) rijzen, zich overeind zetten (van haren); **-enartig**, *adj.* borstelig; **-enbart**, *m.* scherpe baard, *m.*; **-enbinse**, *f. bot.* stekelige bies, *f.*; **-enblume**, *f.* borstelbloem, *f.*; **-enfisch**, *m.* stekelsnoek, *m.*; **-enflosser**, *m.* zeebrasem, *m.*; **-enförmig**, *adj.* borstelvormig; **-engras**, *n.* spijknardus, *m.*; **-enstarrend**, **-envoll**, *adj.* vol borstels; **-ig**, *adj.* borstelig; **-pinsel**, *m.* borstelkwast, *m.*

Borte, s. **Borde**.

Borwisch, *m.* kamerbezem, *m.*

Bös, s. **böse**.

Bösartig, *adj.* boos-, kwaadaardig; **-keit**, *f.* kwaadaardigheid, *f.*; **-lich**, *adv.* boosaardig.

Bösch//en, *v. a.* doen glooien, hellend stellen; **-ung**, *f.* helling, schuinte, *f.*

Böse, *adj.* u. *adv.* boos, kwaad, erg; **ich bin böse auf dich**, **ich bin dir böse**, ik ben boos over u; **ein böser Namen**, een slechte naam; **ich habe einen bösen Fuß**, **- Finger**, **- böse Augen**, ik heb een zeeren voet, -vinger, -zeere oogen; **-wicht**, *m.* booswicht, *m.*

Boshaft, *adj.* u. *adv.* boosaardig; **-igkeit**, *f.* boosaardigheid, *f.*

Bosheit, *f.* boosheid, *f.*; **-ssünde**, *f.* opzettelijke zonde, *f.*

Böslich, *adv.* boosaardig.

Böswillig, *adj.* u. *adv.* kwaadwillig; **-keit**, *f.* kwaadwilligheid, *f.*

Bosselen 2c. s. **kegeln**.

Bossir//en, *v. a.* boetseeren; **-er**, *m.* boetseerder, *m.*; **-hölzchen**, **-bein**, *n.* stekbeiteltje, *n.*; **-kunst**, *f.* **-wachs**, *n.* boetseerkunst, *f.* -was, *n.*

Bot, *n.* u. *m.* bot, *n.*

Botan//ik, *f.* botaniek, plantenkunde, *f.*; **-isch**, *adj.* botanisch, plant-, kruidkundig; **-isiren**, *v. a.* planten of kruiden zoeken.

Bot//e, *m.* bode, *m.*; **der reitende Bote**, de renbode; **-enamt**, *n.* bodeambt, *n.*; **-enbrot**, *n.* bodenbrood, *n.*; **-enlohn**, *m.* bodeloon, *n.*; **-enfrau**, **-in**, *f.* bodin, *f.*; **-engang**, *m.* **-enlaufen**, *n.* boodschap, *f.*; **-enläufer**, *m.* boodschaplooper, voetbode, *m.*; **-enmeister**, *m.* opziener over de boden; **-enschild**, *n.* bodeplaat, *f.*; **-enspieß**, **-enstab**, *m.* spies, staf, *m.* van een bode; **-mäßig**, *adj.* u. *adv.* onderdanig; **-mäßigkeit**, *f.* heerschappij, overheersching, *f.*; **unter seine Botmäßigkeit bringen**, te onder brengen; onderwerpen; **-schaft**, *f.* boodschap, zending, *f.*; gezantschap, *n.*; **-schafter**, *m.* gezant, *m.*; **der päpstliche Botschafter**, de nuntius; **-schafterin**, *f.* afgezantsvrouw, *f.*; boodschaploopster, *f.*

Böttcher, *m.* kuiper, *m.*; **-arbeit**, *f.* **-handwerk**, *n.* **-zange**, *f.* 2c. kuipers-werk, -ambacht, *n.*; -hoeptang, *f. etc.*; **-beil**, *n.* dissel, *f.*; **-ei**, *f.* kuiperij, *f.*; **-holz**, *n.* duighout, *n.*

Bottel//erie, *f. mar.* bottelarij, *f.*; **-ier**, *m. mar.* bottelier, *m.*

Bottich, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, kuip, *f.*; **-macher** 2c. s. **Böttcher** 2c; **-reif**, *m.* hoepel, *m.*

Bötticher 2c. s. **Böttcher**.

Bouillon, *f.* vleeschnat, *n.* bouillon, *m.*; **-kuchen**, *m* **-tafel**, *f.* bouillonkoek, *m.*

Boulette, *f.* vleeschballetje, *n.*

Boulevard, *m.* boulevaard, *m.*

Bouquet, (**Boukett**) *n.* **es**, *pl.* **quets** (**kette**), ruiker, bloemruiker, *m.*; (van den wijn) geur, *m.* reuk, *f.* bouquet, *n.*

Bouteille, *f.* flesch, *f.*

Boutike, *f.* kraam, winkel, *m.*; **-r**, *m.* winkelier, *m.*

Boxen, *v. a.* boksen; **-er**, *m.* bokser, *m.*

Boy, *m.* **s**, baai, *n.*; **-er**, *m. nav.* boeier, *m.*

Brach, *adv.* braak; **-acker**, *m.* **-feld**, **-land**, *n.* braakland, -veld, *n.*; **-e**, *f.* braakland, *n.*; **-en**, *v. a.* ontginnen; voor het eerst een land omploegen; **-flur**, *f.* **-schlag**, *m.* braakliggende akkers; **-gras**, *n.* gras, dat op braakland groeit; **-hut**, **-hütung**, *f.* hoeden, weiden, *n.* op braakland; **-käfer**, *m.* junijkever, *m.*; **-korn**, *n.* koren, dat op braakland gezaaid wordt; **-lerche**, **-schnepfe**, *f.* heide-leuwerik, -snip, *f.*; **-mist**, *m.* mest voor braakland; **-monat**, *m.* Junij, *f.*; **-vogel**, *m.* welp, *m.*; **-waid**, *m.* voorjaarsweede, *f.*; **-wiese**, *f.* braakland, dat afgeweid wordt; **-zeit**, *f.* ontginnings-, ploegtijd, *m.*

Brack, *m.* **es**, **s**, **en**, *pl.* **en**, **-e**, *f.* brak, *m.* s. **Schweißhund**, *m.*; **-**, *m.* **-gut**, *n.* uitschot; **-en**, *v. a.* uitschieten; **-endistel**, *f. bot.* kruisdistel, *f.*; **-haupt**, *m. herald.* gelipte hond, *m.*; **-er**, *m.* keurder, schatter, *m.*; **-häring**, **-käse**, *m.* **-schaf**, **-vieh**, *n.* 2c. uitgeschoten, slechte hareng, *m.* -kaas, *f.* -schaap, -vee, *n. etc*; **-perle**, *f.* ruwe parel, *f.*; **-tisch**, *m.* sorteerbank, *f.*; **-wasser**, *n.* brak-water, *n.*

Brädeln, *v. n. h.* praten.

Brägeln, *v. a.* in boter bakken; *v. n. s.* ratelen.

Brägen, *m.* † hersenen, *n. pl.*

Brähmen (**brähnen**) *v. n. h.* (van varkens) naar den beer verlangen.

Brahm, *f.* met hout begroeide zoom van een akker.

Brahm//a, *m.* Brahma, *m.*; **-an**, **-in**, *m.* Brahmaan, Brahmien, *m*

Bramarbas, *m.* snoeshaan,

snoever, *m.*; -iren, *v. n.* snoeven, pochen.

Bram//fall, *m. mar.* bramval, *m.*; -ling, *m.* geelvink, *m.*; -raa, -saling, -stenge, *f.* -segel, *n. mar.* ꝛc. ꝛc. bram-ra, -saling, *f.* -steng, *m.* -zeil, *n. etc etc.*

Brand, *m.* es, s, *pl.* Brände, brand, *m.*; brandsel, *n.* kalte Brand, koud vuur; -ader, *f.* dijader, *f.*; -blase, *f.* brandblaar, *f.*; -bock, *m.* haardijzer, *n.*; -bogen, *m.* boog *m.* in den brandmuur; -brachsen, -brassen, *m.* brandbrasem, *m.*; -en, *v. n.* u. *a.* branden, woeden; -brief, *m.* -eisen, *n.* -fuchs, -haken, *m.* -kasse, *f.* ꝛc. ꝛc.; brand-brief, *m.* -ijzer, *n.* -vos, -haak, *m.* -kas, *f. etc. etc.*; -ente, *f.* roodhals, *m.*; -er, *m.* brander, *m.*; -fleckig, *adj.* met brandvlekken; -gerste, *f.* -hafer, *m.* -korn, *n.* ꝛc. gerst, *f.* haver, *m.* koren, *n.* waarin de brand is, *etc.*; -häring, *m.* late hareng, *m.*; -hirsch, *m.* boheemsch hert, *n.*; -icht, *adj.* brandig; brandachtig, brandigruikend; -ig, *adj.* u. *adv.* waarin het vuur of de brand is; -mal, -mark, *n* brandmerk, *n.*; -malen, -marken, *v. a.* brandmerken; -schatzen, *v. a.* brandschatten; -stätte, *f.* plaats, toneel van den brand; -steuer, *f.* bijdrage aan noodlijdenden door brand; -stifter, *m.* brandstichter, *m.*; -ung, *f.* branding, *f.*; -versicherung ꝛc. s. Feuerversicherung, ꝛc.; -zeug, *n.* brandgereedschap, *n.*; -ziemer, *m.* zwarte lijster, *f.*

Branntwein, *m.* brandewijn, jenever, *m.*; -blase, *f.* destilleerblaas, *f.*; -brenner, *m.* brander, *m.*; -brennerei, *f.* branderij, *f.*; -haus, *n.* -schenke, *f.* kroeg, drankwinkel, *m.*; tapperij, *f.*; -schenk, *m.* tapper, slijter, *m.*; -spülicht, *n.* -trank, *m.* spoeling, *f.*

Brante, *f.* poot *m.* van een beer.

Brasilienholz, *n.* braziliehout, *n.*

Braß, *m.* uitschot, *n.*

Brasse, *f. mar.* bras, *m.*; -n, *m.* brassem, *m.*; -n, *v. a. mar.* brassen.

Brast, *m.* † kommer, *m.*

Brat//apfel, *m.* -birne, *f.* -bock, -fisch, *m.* -wurst, *f.* ꝛc. ꝛc. braadappel, *m.* -peer, *f.* -ijzer, *n.* -visch, *m.* -worst, *f. etc. etc.*; -en, *v. a.* u. *n* braden; man wird dir etw. braten, dat is geen kost voor uwen mond; -en, *m.* gebraad, gebraden vleesch, *n.*; *fig.* den Braten riechen, lont ruiken; de lucht van iets krijgen; -enbrühe, *f.* -enfett, *n.* sap, vet van gebraad; -enmeister, *m.* keukenmeester, *m.*; -enpfanne, *f.* braadpan, *f.*; -enschüssel, *f.* vleeschschotel, *m.*; -enspicker, *m.* spekker, lardeerder, *m.*; -enwender, *m.* spitdraaier, *m.*; -erei, *f.* braderij, *f.*; -schaufel, *f.* schuimspaan, *f.*

Brätling, *m.* braad-, paddestoel, *m.*

Bratsch//e, *f.* viool-bas, *f.*; -ist, *m.* viool-bassist, *m.*

Brau, -e, *f.* wenkbrauw, *f.*

Brau, *m.* es, brouwsel, *n.*; -berechtigt, *adj* gerechtigd tot brouwen; -bottich, *m.* -geräthe, -haus, *n.* -kessel, *m.* ꝛc. ꝛc. brouwkuip, *f.* -gereedschap, -huis, *n.* -ketel, *m. etc etc*; -en, *v. a.* brouwen; Essig brauen, azijn maken; -er, *m.* -erin, *f.* brouwer, *m.* brouwster, *f.*; -erei, *f* brouwerij, brouwkunst, *f.*; -ergilde, -erinnung, -erschaft, -erzunft, *f.* brouwersgilde, *n.*; -erlohn, *m.* brouwgeld, *n.*; -gerechtigkeit, *f.* recht *n.* om te brouwen; -herr, *m.* eigenaar eener brouwerij; -knecht, -meister, *m.* brouwersknecht, -baas, *m.*; -krücke, *f.* roerstok *m.* der brouwers; -ordnung, *f.* reglement *n.* op het brouwen; -wesen, *n.* brouwen, *n.*

Brauch, s. Gebrauch; -bar, *adj.* bruikbaar; -barkeit, *f.* bruikbaarheid, *f.*; -en, *v. a.* u. *n.* gebruiken, nuttigen; noodig hebben, behoeven; ich brauche Geld, ik heb geld noodig; Sie brauchen es nur zu sagen, Gij behoeft het slechts te zeggen; was braucht es so viel Umstände, waartoe zoo veel plichtplegingen.

Bräuchlich, s. gebräuchlich.

Braun, *adj.* u. *adv.* bruin; einen braun u. blau schlagen, iem. blond en blauw slaan; -beere, *f.* zwarte bes, *f.*; -bier, *n.* bruin bier, *n.*; -e, *n.* bruin, *n.*; -e, *m.* bruine paard, *n.*; -eisenerz, *n.* bruinijzersteen, *m.*; -ellchen, *n.* grauwkeeltje, *n.*; -fisch, -stein, *m.* ꝛc. bruin-visch, -steen, *m. etc.*; -gelb, -roth, *adj.* bruin-geel, -rood; -kohl, *m. bot.* roode kool, *f.*; -kohle, *f. min.* bruinkool, *f.*; -schecke, *f.* bruin-bont paard, *n.*; -wurz, *f. bot* klierspeenkruid, *n.*

Bräune, *f.* bruine kleur, *f.*; -e, *f med.* keelontsteeking, *f.*; die häutige Bräune, vliezige keelontsteking, kroep, *f.*; Bräune der Pferde, wurg. worg, *f.*; -en, *v. a.* u. *n.* bruineeren, bruin maken; bruin worden; -lich, *adj.* u. *adv.* bruinachtig.

Brau//s, *m.* luidruchtig vermaak, *n.*; *fam.* in Saus und Braus leben, goede sier maken, op weelderigen voet leven; -sche, *f. fam.* buil, *m.*; -se, *f.* gisting, *f.*; gisten, *n.*; der Wein ist in der Brause, de wijn is in gisting; Brause an einer Gießkanne, mond van een gieter; -sebeutel, *m.* eene varkenziekte; *fig. fam.* windbuil, *m.*; -sekopf, *m.* heethoofd, *n.*; -sen, *v. n.* bruisen, ruischen, koken; -sehahn, *m.* strandlooper, *m.*; -sepulver, *n.* bruispoeier, *n.*; -sicht, *adj. fam.* driftig, opvliegend.

Braut, *f.* bruid, *f.*; *fig.* wer das Glück hat, der führt die Braut heim, wie de fortuin in pacht heeft, kan onbezorgd leven; -bett, -kind, -kleid, *n.* -kranz, *m.* -nacht, *f.* ꝛc. ꝛc. bruidsbed, -kind, -kleed, *n.* -krans, -nacht, *m. etc. etc.*; -führer, *m.* -führerin, *f.* bruid-leider, *m.* -leidster, *f.*; -kutsche, *f.* -wagen, *m.* trouwkoets, *f.*; -leute, *pl.* jonggehuwden; -lied, -mahl, *n.* bruilofts-zang, *m.* -maal, *n.*; -messe, *f. kath.* trouwplechtigheid, *f.*; -schatz, *m.* bruidschat, *m.*; -schmuck, *m* bruidstooi, *m.*; -stand, *m.* staat van verloofden; -suppe, *f.* lekkernijen, den dag na den bruiloft rondgezonden; -tag, *m.* trouwdag, *m*; -werber, *m.* bemiddelaar van huwelijken.

Bräut//igam, *m.* bruidegom, *m.*; -chen, *n.* bruidje, *n.*; -lich, *adj.* als eene bruid.

Brav, *adj.* u. *adv.* braaf; deugdzaam; -heit, *f.* braafheid, *f.*

Bravade, *f.* grootspraak, *f.*

Bravo, *interj.* bravo!

Bravour, *f.* dapperheid, *f.*; ⸗arie, *f.* ⸗stück, *n. mus.* bravour-aria, *f.*

Brech//arznei, *f.* ⸗fieber, ⸗mittel, ⸗pulver, *n.* ⸗nuß, ⸗pille, *f.* ꝛc. braak-drankje, *n.* -koorts, *f.* -middel, -poeier, *n.* -noot, -pil, *f. etc.*; ⸗bank, *f.* kneed-tafel, -bank, *f.*; ⸗bar, *adj.* breekbaar; ⸗barkeit, *f.* breekbaarheid, *f.*; ⸗e, *f.* braak, breekbank, *f.*; ⸗eisen, *n.* ⸗hammer, ⸗kolben, ⸗meißel, *m.* ꝛc. breek-ijzer, *n.* -hamer, -kolf, -bijtel, *m. etc.*; ⸗en, *v. a.* breken; das Stillschweigen brechen, het stilzwijgen afbreken; mit einem brechen, die Freundschaft brechen, de vriendschap verbreken; durch etwas brechen, door iets heenbreken; aus dem Gefängnisse brechen, uitbreken uit de gevangenis; in ein Haus brechen, in een huis inbreken; die Nacht bricht herein, de nacht valt; der Krug geht so lange zum Brunnen bis er bricht, de kruik gaat zoo lang te water, tot zij breekt; *v. rec.* (sich) breken; braken, zich overgeven; die Lichtstrahlen brechen sich, de lichtstralen breken; die Wogen brechen sich am Gestade, de golven breken tegen't strand; das Wetter bricht sich, het weer verandert; die Kälte hat sich gebrochen, de koude is verandert; ⸗er, *m.* breker, *m.*; ⸗erlich, *adv.* misselijk, walgelijk; ⸗falle, *f.* bunsing-, wezel-val, *f.*; ⸗haar, *n.* slecht haar *n.* (van laken); ⸗lich, *adj.* breekbaar; ⸗punkt, *m.* straalbuigingspunt, *n.*; ⸗ung, *f.* breking, verbreking, *f.*; ⸗ungsfläche, ⸗ungswinkel, *m.* straalbrekings-vlak, *n.* -hoek, *m.*

Brei, *m.* es, s; *pl.* e, brij, *m.* pap, *f.*; viele Köche versalzen den Brei, veel koks bederven de saus; ⸗apfel, ⸗apfelbaum, ⸗löffel, ⸗napf, ⸗umschlag, *m.* ꝛc. ꝛc. brij-appel, -appelboom, -lepel, -bak, -omslag, *m. etc. etc.*; ⸗artig, ⸗ig, *adj.* brijachtig; ⸗hahn, f. Broihahn.

Breit, *adj.* u. *adv.* breed; breit drücken, plat drukken; einen breit schlagen, iem. om den tuin leiden; sich breit machen, zich dik maken; ein Langes u. Breites von etw. sagen, lang en breed over iets uitweiden; weit u. breit, wijd en zijd; ⸗axt, *f.* ⸗beil, *n.* breede bijl, *f.*; ⸗e, *f.* breedte, *f.*; ⸗eisen, *n.* breekbijtel, *m.*; ⸗en, *v. a.* breeder maken, uitstrekken; (van staven) platkloppen; auseinander breiten, ontvouwen, verspreiden; einen Teppich über etw. breiten, een kleed over iets spreiden; *v. rec.* (sich) zich uitstrekken, breeder worden; zich verbreeden; sich über etw. breiten, zoo lang men is op iets gaan liggen; ⸗engrad, *m.* breedtegraad, *m.*; ⸗enkreis, *m.* breedtecirkel, *m.*; ⸗federig, *adj.* breedvleugelig; ⸗fingerig, *adj.* breedvingerig; ⸗fisch, *m.* springvisch, *m.*; ⸗fuß, *m.* platvoet, *m.*; ⸗ling, *m.* sardijn, *m.*; ⸗schnäbler, *m.* breedbek, *m.*; ⸗schulterig, *adj.* breed van schouders; ⸗schwanz, *m.* breedstaart, *m.*; ⸗zackig, *adj.* breed van tanden.

Breme, f. Bremse.

Bremmer//schacht, *m.* korte mijn, *f.*; ⸗n, *v. a.* eene korte mijn bewerken.

Brem//se, *f.* paardevlieg, *f.*; neusnijper, *m.* prangijzer, *n.*; *mar.* zeilspriet, *n.*; handboom, *m.*; stremmer, *m.*; ⸗sen, *v. a.* prangen, stremmen; den neusnijper aandoen; ⸗srad, *n.* ⸗sscheibe, *f.* stremrad, *n.*; ⸗sbaum, ⸗sschwengel, *m.* ⸗sstange, *f.* handboom boven het stremrad; ⸗swerk, *n.* prangwerk, *n.*; ⸗sstube, *f.* hut boven het prangwerk.

Brenn//arbeit, *f.* afdrijving, loutering, zuivering *f.* der metalen; ⸗bar, *adj.* brand-, ontvlambaar; ⸗barkeit, *f.* brandbaarheid, *f.*; ⸗eisen, ⸗geld, ⸗glas, *n.* ⸗punkt, *m.* ⸗holz, *n.* ꝛc. ꝛc. brand-ijzer, -geld, -glas, -punt, -hout, *n. etc. etc.*; ⸗en, *v. a.* u. *n.* branden; ein Schiff brennen, een schip blakeren; *v. rec.* (sich) zich branden; sich rein, weiß brennen, zich schoon wasschen; ein gebranntes Kind scheut das Feuer, waar een ezel zich eens stoot, wacht hij zich voor den tweeden keer; ⸗er, *m.* brander, *m.*; ⸗erde, *f.* brandbare aarde, *f.*; ⸗erei, *f.* branderij, *f.*; ⸗haus, *n.* stookhuis, *n.*; ⸗heiß, *adj.* brandend heet; ⸗hütte, *f.* werkplaats *f.* voor metaalzuivering; ⸗kasten, *m.* brandkroes, *m.*; ⸗knecht, *m.* branderknecht, *m*; ⸗kolben, *m.* destilleerkolf, *f.*; ⸗kraut, *n.* ⸗wurz, *f. bot.* wolkruid, *n.*; ⸗luft, *f.* brandbare lucht, *f.*; ⸗material, *n.* brandstof, *f.*; ⸗meister, *m.* meester metaalzuiveraar; ⸗ofen, *m.* smelt-, stookoven, *m.*; ⸗öl, *n.* lampolie, *f.*; ⸗silber, *n.* zilverschuim, *n.*; ⸗stoff, *m.* brandbare stof; ⸗ung, *f.* branden, *n.*; ⸗weite, *f.* brandpuntsverte, *f.*; ⸗zeug, *n.* gereedschap *n.* van stokers.

Brent//e, *f.* kuip, *f.* vat, *n.*; ⸗gans, *f.* boomgans, *f.*

Brenzel//n, *v. n.* aangebrand ruiken, smaken; ⸗ig, *adj.* branderig.

Bresche, *f.* bres, *f.*

Bresthaft, breßhaft, *adj.* gebrekkig, vol gebreken.

Brett, *m.* es, *pl.* er, plank, *f.*; dambord, *n.*; einen Stein im Brette haben, in een goed blaadje staan; hoch am Brette sitzen, bovenaan zitten, veel in te brengen hebben; hoch an's Brett kommen, tot aanzien komen; auf einem Brette bezahlen, alles in eens afdoen; ⸗baum, ⸗stamm, *m.* zaagboom, *m.*; ⸗chen, *n.* plankje, *n.*; ⸗erdecke, *f.* houten bekleeding, *f.*; ⸗ern, *adj.* planken, houten; ⸗ern, *v. a.* beplanken; ⸗erverschlag, *m.* ⸗erwand, *f.* planken wand, *f*; ⸗erwerk, *n.* plankwerk, *n.*; ⸗erzaun, *m.* planketsel; ⸗fiedel, ⸗geige, *f.* kleine zakviool, *f.*; ⸗meister, *m.* meesterknecht, *m.*; ⸗mühle, *f.* zaagmolen, *m.*; ⸗nagel, *m.* plankspijker, *m.*; ⸗säge, *f.* schulp-, kraanzaag, *f.*; ⸗schneider, *m.* houtzager, *m.*; ⸗spiel, *n.* dammen; schaken; tiktakken, *n.*; ⸗stein, *m.* schijf, *f.*

Bretzel, *f.* krakeling, *m.*

Brev//e, *n.* s, *pl.* n, *kath.* herderlijke brief, *m.*; ⸗ier, *n.* brevier, *n.*; ⸗et, *n.* brevet, *n.* oorkonde, *f.* bewijs, *n.*

Brick, *f.* f. Brigg.

Brick, *m.* baksteen, *m.*

Bricke, *f.* ingelegde lamprei, *f.*

Brief, *m.* es, s, *pl.* e, brief, *m.*; Brief und Siegel geben, zwart op wit geven; Brief u.

Siegel über etwas haben, behoorlijke verzekering op zegel van iets hebben; =adel, m. nieuw geadelden, m. pl.; =aufschrift, f. adres, n.; =bote, m. =buch, =geld, n. =post, =tasche, f. ꝛc. ꝛc. brieven-bode, m. -boek, -geld, n. -post, -tasch, f. etc. etc.; =beschwerer, =halter, m. brieven-, papierdrukker, m.; =couvert, n. =umschlag, m. couvert, n. enveloppe, f.; =felleisen, n. valies voor brieven; =gut, n. com. koopwaren in den brief aangeteekend; =kasten, m. brievenbus, f.; =lich, adj. u. adv. bij wijze van brief, schriftelijk; =papier, n. postpapier, n.; =porto, n. brievenport, n.; =schaften, f. pl. brieven, geschreven stukken; =steller, m. opsteller van een brief; brievenboek, n.; =taube, f. brieven-, postduif, f.; =träger, m. brievenbesteller, m.; =wechsel, m. briefwisseling, f.; =wechseln, v. n. h. briefwisseling houden; =wechsler, m. correspondent, m.

Brigad//e, f. brigade, f.; =ier, m. brigadier, m.

Brigantine, f. brigantijn, f.

Brigg, f. pl. s, brik, f.

Brillant, adj. u. adv. briljant, schitterend; =, m. briljant, diamant, m.; =garn, n. briljantgaren, n.; =schliff, m. briljantslijperij, f.; =iren, v. a. tot briljant slijpen.

Brille, f. bril, f.; =neinfassung, f. =nfutteral, =ngewölbe, =nglas, n. =nmacher, m. ꝛc. ꝛc. brillen-rand, m. -huisje, n. -boog, m. -glas, n. -maker, m. etc. etc.; =nnase, f. brilneus, f.; =nschlange, f. brilslang, f.; =nzirkel, m. brilpasser, m.

Brill//ente, f. brileend, f.; =ofen, m. briloven, m.

Bringen, v. a. brengen; ein Ständchen bringen, eene serenade geven; com. etw. an sich bringen, zich (door aankoop) in't bezit stellen; etw. auf einen bringen, iem. iets te last leggen; etw. aus einem bringen, iets uit iemand krijgen; Flecken aus einem Kleide bringen, vlekken uit een kleed doen verdwijnen; in Gang bringen, aan den gang brengen; man kann nichts in ihn bringen, men kan niets in hem krijgen; einen in's Unglück bringen, iem. in't ongeluk storten; die Sache bringt es so mit sich, de zaak vereischt het; über's Herz bringen, over het hart krijgen, van zich verkrijgen; in Erfahrung bringen, vernemen, te weten komen, in Erfüllung bringen, vervullen; einen um etw. bringen, iem. van iets berooven; um's Leben bringen, om het leven brengen; unter die Leute bringen, onder't volk verspreiden; wereldkundig maken; zu Papier bringen, op het papier brengen; Zeit bringt Rosen, de tijd baart rozen.

Bringer, m. =in, f. brenger, m. brengster, f.

Brink, m. es, s, pl. e, brink, m.

Brise, f. mar. bries, f.

Brissel, n. kalfszwezerik, m.

Brisur, f. scharnier, n.

Britsche, f. plak, f. klopper, m.; mil brits, f.; =n, v. a. britsen; =nmeister, m. hansworst, m.

Brittenzen, v. n. h. de Engelschen nadoen.

Brocat, m. es, s, pl. e, brocaat, n. brocade, f.; =ell, m. es, s, pl. e, brocatel, n.

Brochiren, ꝛc. s. broschiren.

Bröck//chen, n. brokje, n.; =elig, =lig, adj. brokkelig; =eln, v. a. brokkelen; v. rec. (sich) kruimelen.

Brocken, m. (Brocke, f.) brok, m. stuk, n.; die übrigen Brocken, de overgeschotene brokken; fig. lateinische Brocken, latijnsche brokken; =, v. a. brokkelen; =perle, f. ongelijke parel, f.; =weise, adv. bij stukjes en brokjes.

Brod, n. es, s, pl. e, brood, n.; schwarzes, weißes Brod, zwart, wit brood; =bäcker, =baum, =erwerb, =neid, m. =rinde, f. ꝛc. ꝛc. brood-bakker, -boom, m. -winning, f. -nijd, m. -korst, f. etc. etc.; =korb, m. broodmand, f.; einem den Brodkorb höher hängen, iem. den broodkorf hooger hangen; iem. in toom houden; =los, adj. broodeloos; =schnitte, f. snede brood, f.; =schrank, m. broodkast, f.

Broihahn, m. wit bier, n.

Brom, n. chem. bromium, n.; =sauer, adj. broomzuur; =säure, f. broomzuur, n.

Brombeer//e, f. braambezie, f.; =hecke, f. braamheg, f.; =staude, f. =strauch, m. braamstruik, m.

Bronz//e, f. brons, n.; =farben, adj. bronskleurig; =iren, v. a. bronzen; =irt, adj. gebronsd; =ist, m. bronzist, m.

Brosame, f. kruim, kruimel, f.; =icht, adj. u. adv. kruimelig, kruimachtig; =lein, n. kruimpje, kruimeltje, n.

Brößchen, n. kalfszwezerik, m.

Broschiren, v. a. innaaien.

Broschüre, f. brochure, f.

Bröseln, v. a. u. n. kruimelen.

Brösling, m. knapbes, f.

Brot ꝛc. s. Brod ꝛc.

Brouillon, n. s, pl. s, com. klad, kladboek, n.

Bruch, m. es, pl. Brüche, breuk, scheur, f.; steengroeve, f.; =, m. u. n. moeras, broek, n.; Rechnung in Brüchen, rekening met breuken; echter, unechter Bruch, eigenlijke, oneigenlijke breuk; das fällt in die Brüche, dat loopt in het ongehoorde; dat valt in duigen; =arzt, =heiler, =schneider, m. breukmeester, m.; =band, n. =halter, m. =kraut, =pflaster, n. ꝛc. ꝛc. breuk-band, -houder, m. -kruid, -pleister, n. etc. etc.; =artig, adj. breukachtig; broekachtig; =dach, n. gebroken dak, n.; =dorf, =wasser, n. broekdorp, -water, n.; =drossel, f. =holz, n. =schnepfe, f. poelmeerl, f.; -hout, n.; -snip, f.; =fällig, adj. strafbaar; =gold, n. mijngoud, n.; =hafer, m. wilde haver, f.; =ig, adj. broekachtig; =rechnung, f. rekening met breuken; =satz, m. leenspreuk, f.; =satzartig, adj. aphoristisch; =schiene, f. chir. scheen, f.; =silber, n. smeltzilver, n.; =stein, m. bloksteen, m.; =stück, n. brok, fragment, gedeelte, n.

Brüchig, adj. u. adv. gebroken, met scheuren; broos, bros; brüchig werden, beginnen te kerven; brüchiges Eisen, schilferig, bros ijzer.

Brück//chen, n. bruggetje, n.; =e, f. brug, f.; impr. galg f.

(eener drukpers); -en, *v. a.* † met eene brug verbinden.

Brücken//amt, *n.* bestuur *n.* over bruggen; -balken, -baum, *m.* brugbalk, *m.*; -bau, -bogen, *m.* bouwen, *n.* boog *m.* eener brug; -geländer, -geld, -joch, *n.* -meister, -schreiber, *m.* bruggeleuning, *f.* -geld, -juk, *n.* -meester, -man, *m.*; -boot, *n.* ponton, *m.*; -haupt, *n.* -kopf, *m.* bruggenhoofd, *n.*; -knecht, *m.* bruggeman, *m.*; -pfeiler, *m.* -schanze, *f.* -schiff, *n.* brug-pilaar, *m.* -schans, *f.* -schip, *n.*; -pfennig, -zoll, *m.* bruggegeld, *n.*; -zolleinnehmer, *m.* tolwachter *m.* (bij een brug).

Brückung, *f.* planken vloer *f.* (in een paardenstal).

Brudel, *m.* mist, damp; modderpoel, *m.*; -n, *v. n.* opborrelen.

Bruder, *m.* s, *pl.* Brüder, broeder, *m.*; -art, *f.* broederlijkheid, *f.*; nach Bruderart, broederlijk; -band, *n.* -bund, *m.* broederlijke vereeniging, *f.*; -herz, *n. fam* broeder lief; -kind, *n.* broederskind, *n.*; -kirche, *f.* -kuß, *m.* -liebe, *f.* -mahl, *n.* -mord, *m.* ꝛc ꝛc.; broeder-kerk, *f.* -kus, *m.* -liefde, *f.* -maal, *n.* -moord, *m. etc. etc*; -sinn, *m.* broederlijke gezindheid, *f.*; -ssohn, *m.* -stochter, *f.* broederszoon, *m.* -dochter, *f.*; -verein, *m.* broederlijke vereeniging, *f.*

Brüder//chen, *n.* broedertje, broertje, *n.*; -gemeinde, *f.* broedergemeente, *f.*; -lich, *adj.* broederlijk; -lichkeit, *f.* broederlijkheid, *f.*; -schaft, *f.* broederschap, *f.*; Brüderschaft machen, -trinken, zich verbroederen.

Brüh//e, *f* sop, nat, *n.* saus, *f.*; *fig.* eine lange Brühe über etw machen, breed over iets uitweiden; in der Brühe sitzen, in groote ongelegenheid zijn; -en, *v. a.* broeien, afkoken; -faß, *n.* -trog, *m.* broei-vat, *n.* -trog, *m.*; -futter, *n.* drank *m.* voor't vee; -heiß, -warm, *adj.* broeiend heet, warm; -käse, *m.* roomkaas, *f.*; -kessel, *m.* broeikuip, *f.*; -näpfchen, *n.* sauskom, *f.*

Brühl, *m.* es, s, *pl.* e, moerassige streek, *f.* poel, *m.*

Bruck, *m.* es, s, *pl.* e, touw, kleed, dek van geteerd zeildoek, *n.*

Brüll//affe, *m.* brulaap, *m.*; -en, *v. n.* brullen; -ochse, *m.* stier, bul, *m.*

Brumm//bär, -bart, -kater, *m. fig.* brombeer, knorpot, *m.*; -baß, *m.* brompijp, *f.*; -eisen, *n.* mondtrommel, *f.*; -eln, *v. n.* grommen, knorren; -elochs, -ochs, *m.* stier, *m.*; -en, *v. n.* brommen, morren; -er, *m.* brommer; stier, *m.*; bassnaar, *f.*; -fliege, *f.* -käfer, -kreisel, *m.* brom-vlieg, *f.* -kever, -tol, *m.*; -ig, *adj.* knorrig, brommig; -ton, *m.* brommende toon, *m.*

Brünelle, *f.* fransche pruim, *f.*; -nkraut, *n. bot.* beerenoor, *n.*

Brünette, *f.* bruinet, *f.*

Brunft, *f.* bronst, *f.*; -en, *v. n* bronsten; -hirsch, *m.* bronstig hert, *n.*; -platz, *m.* -zeit, *f.* bronst-plaats, *f.* -tijd, *m.*

Brunir//eisen, *n.* -stahl, *m.* -mittel, -pulver, *n.* ꝛc. bruineerijzer, *n.* -staal, *m.* -middel, -poeder, *n. etc.* -en, *v. a.* bruineeren.

Brunnen, *m.* put, *m.* pomp, *f.*; den Brunnen trinken, mineraal-water gebruiken; -ader, *f.* -becken, *n.* -bohrer, *m.* -kur, *f.* -meister, *m.* -wasser, *n.* ꝛc. ꝛc. bron-ader, *f.* -bekken, *n.* -boor, -kuur, *f.* -meester, *m.* -water, *n. etc. etc.*; -kresse, *f. bot.* waterkers, *f.*; -stube, -kammer, *f.* gemetselde put, waarin bronwater opgevangen en door pijpen verder geleid wordt.

Brunn//quelle, *f.* bron-, -waterwel *f.*; -ziegel, *m.* putsteen, *m.*

Brunst, *f. pl.* Brünste, brand, *m.* hitte, *f.* hartstocht, *m.*; s. Brunft, Feuersbrunst; -zeit, *f.* bronsttijd, *m.*

Brünstig, *adj.* vurig, innig; -keit, *f.* innigheid, *f.*; vuur, *n.*

Brunzen, *v. n. pop.* pissen.

Brust, *f. pl.* Brüste, borst, *f.*; es sitzt mir auf der Brust, mijne borst is bezet; *fig.* sich in die Brust werfen, eene hooge borst zetten; -baum, *m.* -beere, *f.* -bein, -bild, -fieber, *n.* -latz, *m.* ꝛc. ꝛc. borst-boom, *m.* -bezie, *f.* -been, -beeld, *n.* -koorts, *f.* -lap, *m. etc. etc.*; -beschwerde, *f.* borstkwaal, *f.*; -fleck, -latz, m. borstlap, *m.*; -kern, *m.* borststuk, *n.*; -krause, *f.* jabot, *n.*; -saft, *m.* borstsiroop, *m.*; -schleife, *f.* strik *m.* op de borst; -streifen, *m.* jabot, *n.*; -stück, *n.* borststuk, -beeld, *n.* -lap, *m.*; -warze, *f.* tepel, *m.*; -wehr, *f.* borstwering, *f.*; -werk, *n.* voorstuk *n.* van een orgel; *fam.* volle boezem, *m.*; -wurzel, *f. bot.* engelwortel, *m.*

Brüst//chen, *n.* borstje, *n.*; borstrok, *m.*; -en, *v. rec.* (sich) eene hooge borst zetten; zich verhoovaardigen, zich opblazen; -ung, *f. arch.* borstwering, *f.* wal, *m.*

Brut, *f.* broed, broedsel, *n.*; -biene, *f.* hommel, *m.*; -rissig, *adj.* aangezet, bebroeid; -zelle, *f.* broeicel, *f.*; -zwiebel, *f.* jonge bloembol, *m.*

Brutal, *adj.* brutaal, lomp, grof, onbeschoft; -isiren, *v. a.* brutaliseeren, onbeschoft bejegenen; -ität, *f.* brutaliteit, *f.*

Brüt//ei, *n.* -henne, *f.* -käfig, -ofen, *m.* -zeit, *f.* broei-ei, *n.* -hen, -kooi, *f.* -oven, -tijd, *m.*; -en, *v. a.* u. *n.* broeien, broeden; -ig, *adj.* broedsch, broeisch.

Brutto, *n. com.* bruto; -einnahme, *f.* -gewicht, *n.* bruto-ontvangst, *f.* -gewicht, *n.*

Bst, *interj.* pst! still!

Büb//chen, -lein, *n.* knaapje, jongetje, *n.*; -eln, *v. n. h.* guitenstukjes uitvoeren; een losbandig leven leiden; -erei, *f.* schelmerij, *f.*; -in, *f.* bedriegster, *f.* slecht wijf, *n.*; *fig.* schelmisch, guitachtig meisje, *n.*; -isch, *adj.* schelmachtig, snood.

Bube, *m.* knaap, jongen, *m.*; gauwdief, schelm, boef, *m.*; -n, *v. n. h.* s. bübeln; -nstreich, *m.* -nstück, *n.* guiten-, schurkenstreek, *m.* boeven-, schelmstuk, *n.*; -ndistel, *f.* -nstengel, *m. bot.* artisjok, *f.*; -nkraut, *n.* mangelwortel, *m.*; -nschenkel, *m.* dij van een jongen; *fig. prov.* een gebak. [bucentaurus, *m.*

Bucentaur, *m.* en, *pl.* en,

Buch, *n.* es, s, *pl.* Bücher, boek, *n.*; Buch halten, boekhouden; ein Buch herausgeben, een boek uitgeven; ein Buch Gold, een boekje bladgoud; -adel, s. Briefadel; -ampfer, *m. bot.* zure klaver, *f.*; -binder, *m.*

boekbinder, *m.*; =bindergesell, =binderlohn, *m.* ꝛc. boekbinders-knecht, -loon, *m. etc.*

Buchdrucker, *m.* boekdrukker. *m.*; =gesell, *m.* =kreuz, *n.* ꝛc. boekdrukkers-knecht, *m.* -kruis, *n. etc.*; =ballen, *m.* drukkersbal, *m.*; =ei, *f.* boekdrukkerij, *f.*; =farbe, =schwärze, *f.* drukinkt, *m.*; =kunst, *f.* boekdrukkunst, *f.*; =leiste, *f.* =stock, *m.* vignet, *n.*; =presse, *f.* drukpers, *f.*; =schrift, *f.* drukletter, *f.*

Buch//e, *f. bot.* beuk, *f.*; =baum, =enwald, *m.* beukenboom, *m.* -bosch, *n.*; =eichel, =ecker, *f.* beukennoot, *f.*; =en, *adj.* van beukenhout; =esche, *f.* wilde esschenboom, *m.*; =finke, *m.* beukvink, *m.*; =mast, *f.* s. Buchelmast.

Buchel, *f.* beukeikel, *f.*; =öl, *n.* beukenolie, *f.*; =mast, *f.* mesten met beukenoten; beukeikelmest, beukemest, *m.* [*n.*

Büch//elchen, =lein, *n.* boekje,

Bücher//aufseher, *m.* bibliothekaris, *m.*; =bedarf, *m.* behoefte aan boeken; =brett, *n.* boekenplank, *f.*; =dieb, *m.* letterdief, *m.*; =diebstahl, *m.* letterdieverij, *f.*; =freund, *m.* letterminnaar, *m.*; =fertiger, *m.* veelschrijver, *m.*; =halle, *f.* bibliotheek, *f.*; =handel, *m.* handel in oude boeken; =händler, *m.* koopman in oude boeken; =kenner, *m.* =kunde, =sprache, *f.* =schrank, =titel, *m.* ꝛc. ꝛc. boeken-kenner, *m.* -kennis, -taal, -kast, *f.* -titel, *m. etc. etc.*; =leiste, *f.* =stock, *m.* vignet. *n.*; =markt, =saal, *m.* =sammlung, *f.* =tausch, *m.* boekmarkt, *m.* -zaal, -verzameling, -ruiling, *f.*; =trödel, =trödler, *m.* handel, handelaar in oude boeken; =verleiher, *m.* houder eener leesbibliotheek; =wesen, *n.* letterkunde, *f.*; =wurm, *m.* boekworm, *m.*; *fig.* boekengek, -worm, *m.*; =wuth, *f.* boekenzucht, *f.*

Buch//führer, =halter, *m.* boekhouder, *m.*; =führung, =haltung, =halterei, *f.* boekhouden, *n.*; Doppelte Buchhaltung, het dubbele of italiaansch boekhouden; =handel, *m.* boekhandel, *m.*; =händler, *m.* boekverkooper, -handelaar, *m.*; =handlung, *f.* boek-handel, -winkel, *m.*; =laden, *m.* boekwinkel, *m.*; =schuld, *f. com.* boekschuld, *f.*; =stabe, *m.* ns, *pl.* n, letter, *f.*; Anfangsbuchstabe, *m.* beginletter, *f.*; =stäbelei, *f.* letterziften, *n.*; =stäbeln, *v. a.* letterziften; =stabenfolge, =ordnung, *f.* alphabet, *n.*; =stabenräthsel, *n.* logogryph, *n.*; =stabenrechnung, *f.* algebra, *f.*; =stabenspiel, *n.* anagram, *n.*; =stabenversetzung, *f.* =stabenwechsel, *m.* letter-verzetting, *f.* -keer, *m.*; =stabiren, *v. a.* spellen; =stäbler, *m.* letterzifter, *m.*; =stäblich, *adj.* u. *adv.* letterlijk; =stäblichkeit, *f.* letterlijkheid, *f.*; =ung, *f. com.* boeken, *n.*

Buchs, *m.* es, *pl.* e, buks, palm, *m.*; =baum, *m.* buksboom, taxisboom, palmboom, *m.*; =baumholz, *n.* palmhout, *n.*; =baumöl, *n.* palmolie, *f.*; =baumwald, *m.* palmboschje, *n.*; =bäumen, *adj.* u. *adv.* palmhouten, van palmhout; =dorn, *m.* buksdoorn, *m.*; =maser, *m.* palmwortel, *m.*; =stein, *m.* belemniet, *m.*; =wald, *m.* palmbosch, *n.*

Büchschen, *n.* busje, doosje, *n.*

Büchse, *f.* bus, doos, *f.*; =nmeißel, =npfennig, *m.* ꝛc. bus-beitel, -geld, *n. etc.*

Büchse, *f.* bus, buks (geweer), *f.*; =n, *v. a. fam.* met de bus, buks schieten; =nbohrer, *m.* geschutgieters boor, *f.*; =nfutter, *n.* geweerkastje, *n.*; =nkugel, *f.* buskogel, *m.*; =nlauf, *m.* geweerloop, *m.*; =nmacher, =nschäfter, *m.* geweermaker, *m.*; =nmeister, *m.* vuurwerker, *m.*; =nschaft, *m.* =nschloß, *n.* =nschuß, *m.* schacht, *f.* schot, slot *n.* van een bus; =nschütze, *m.* schutter, *m.*; =nspanner, *m.* geweerlader, [*m.*

Buchsiren, s. bugsiren.

Bucht, *f.* bocht, baai, *f.* inham, *m.*; *bot.* uitsnede, uitholling, *f.*; =en, *v. rec.* (sich) eene bocht vormen; =ig, *adj. bot.* bochtig.

Buchweizen, *m.* boekweit, *f.*

Buck//el, *m.* bult, bochel, *m.*; *fam.* rug, *m.*; *fig.* die Mauer macht einen Buckel, de muur built uit; =el, *f.* knopje, spijkertje, beslag, *n.*; haarlok, *m.*; =elig, =lig, *adj.* bultig, gebocheld; =eleisen, *n.* krulijzer, *n.*; =elkäfer, =elmeißel, =elochse, *m.* ꝛc. bult-kever, -beitel, -os, *m. etc.*; =licht, *adj.* u. *adv.* bultachtig.

Bück//en, *v. rec.* (sich) bukken, zich buigen; =ling, *m.* buiging, *f.*; =lingen, *v. n. h.* buigingen maken; =lingmacher, *m.* complimenten-maker, *m.*; =ing, =ling, *m.* bokking, gerookte hareng, *m.*

Buddha//ismus, *m.* boeddhaismus, *m.*; =ist, *m* boeddhaist, *m.*; =istisch, *adj.* betrekking hebbende op de leer van Buddha.

Bude, *f.* winkel, *m.* kraam, *f.*; =nmann, *m.* kramenzetter, *m.*; =ntisch, *m.* toonbank, tafel in eene kraam; =nzins, *m.* kraamgeld, plaatsgeld, *n.*

Budget, *n.* s, *pl.* s, budget, *n.*

Buffbohne, *f.* s. Saubohne.

Büffel, =ochse, *m.* buffel, -os, *m.*; =haut, *f.* =leder, =kalb, *n.* ꝛc. buffel-vel, -leder, -kalf, *n. etc.*; =n, *v. a. pop.* blokken, ezelen. [*n.*

Büffet, *n.* es, s, *pl.* s, buffet,

Bug, *m.* es, s, *pl.* e, *nav.* boeg, *m.*; bocht, kromte, *f.*; schouderblad, -stuk, *n.*; =ader, *f.* schouderader, *f.*; =lahm, *adj.* schouderlam; =lähme, *f.* =schwinden, *n.* lamheid in de schoft; =anker, *m.* =spriet, *n.* ꝛc. boeganker, *m.* -spriet.

Bügel, *m.* beugel, *m.*; =bohne, *f.* beugelstrik, *m.*; =eisen, *n.* strijkijzer, *n.*; =fest, *adj.* vast in de stijgbeugels; =garn, =netz, *n.* beugelnet, *n.*; =los, *adj.* zonder beugels; =messer, *n.* kappers-, strijkijzer, *n.*; =n, *v. a.* strijken; =riemen, =ring, =träger, *m.* stijgbeugel-riem, -ring, -drager, *m.*; =stahl, *m.* bout van een strijkijzer; =tasche, *f.* beugeltas, *f.*

Bugsir//anker, *m.* =tau, *n.* ꝛc. boegseer-anker, *m.* -touw, *n. etc.*; =en, *v. a.* boegseeren; =er, *m.* boegseerder, *m.*

Bühel, *f.* Hügel.

Buhl//e, *m.* u. *f.* boel, *m.* u. *f.*; =dirne, *f.* boeleerster, ontuchtige vrouw, hoer, *f.*; =en, *v. n.* vrijen, dingen, staan; um ein Frauenzimmer buhlen, de liefde eener vrouw bejagen; mit einer Frauensperson buhlen, vertrouwden omgang met eene vrouw hebben; um etw. buhlen, naar iets trachten, -dingen;

-er, *m.* boeleerder, minnaar, *m.*; -erei, -schaft, *f.* minnarij, vrijerij, *f.*; -erin, -schwester, s. -dirne, -erisch, *adj.* verliefd, ontuchtig; verleidend.

Bühne, *f.* tribune, *f.* stelling, *f.* tooneel, *n.*; -n, *v. a.* (een vat) met water aanvullen; bevloeren, beplanken.

Bühnen//dichter, -held, -könig, -maler, -spieler, *m.* ꝛc. ꝛc. tooneel-dichter, -held, -koning, -schilder, -speler, *m. etc. etc.*; -künstler, *m.* tooneelist, *m.*; -meister, *m.* kaaimeester, *m.*; -mäßig, *adj.* tooneelachtig; -wand, *f.* tooneelscherm, *n.* coulisse, *f.*

Bull//e, *f.* bul, *f.*; *mar.* lichter, *m.*; s. Pulle; -e, -ochse, *m.* stier, bul, *m.*; -enbeißer, *m.* bullebijter, *m.*; -enkalb, *n.* mannetjes kalf, *n.*; -ensammlung, *f.* bullenboek, *n.*; -enschreiber, *m.* schrijver der pauselijke bullen.

Bum//s! *interj.* pof, plof! -meln, *v. n.* hangen, zweven; rondzwerven, straatslijpen; -en, -ern, *v. n.* bommen; -mler, *m.* rondzwerver, straatslijper, *m.*

Bund, *m.* es, s, *pl.* Bünde, (beter: Bündnisse) verbond, *n.*; der deutsche Bund, het duitsch verbond; -bruch, *m.* bondbreuk, *f.*; -brüchig, *adj.* bondbrekig; -breukig; -esakte, *f.* bondschrift, *n.*; -esbehörde, *f.* autoriteit bij een verbond; -esfeld, *n.* plaats *f.* waar een verbond werd gesloten; -esflüchtig, *adj.* trouweloos; -esfreund, *m.* -esstadt, *f.* -esversammlung, -esfestung, *f.* bonds-vriend, *m.* -stad, -vergadering, -vesting, *f.*; -esgenosse, -genosse, *m.* bondgenoot, *m.*; -eslade, *f.* bondkist, *f.* ark des verbonds; -estag, *m.* bondsdag, *m.*; -esverfassung, *f.* grondwet, constitutie van een verbond

Bund, *m.* es, s, *pl.* Bünde, band, gordel; tulband, *m.*; die Bünde machen, de rugribben (aan het boek) maken.

Bund, *n.* es, s, *pl.* e, bos, bundel, pak *m.*; ein Bund Stroh, een bos stroo; ein Bund Holz, een bos hout; ein Bund Stockfische, een bundel stokvisch; -axt, *f.* stootbijtel, *m.*; -eisen, *n. com.* staaf-ijzer, *n.*; -frei, *adj.* ein bundfreies Klavier, een klavier met dubbele snaren; -futter, *n.* droog voêr, *n.*; -holz, *n.* boshout, *n.*; -schuh, *m.* riemschoen, *m.*; -steg, *m.* bindsteeg, *f.*; -weise, *adv.* in bossen.

Bünd//chen, *n.* bundeltje, *n.*; -chenweise, *adv.* in bundeltje; -el, *n.* bundel, bos, pak, *m.*; Bündel Akten, lias, pak papieren; *fig.* sein Bündel schnüren, zijne biezen pakken; -elchen, *n.* bundeltje, *n.*; -ig, *adj.* u. *adv.* bondig, kort, beknopt; -igkeit, *f.* bondigheid, *f. etc.*; -ner, *m.* bondgenoot, *m.*; -niß, *n.* verbond, *n.*

Bunt, *adj.* u. *adv.* bont; -aal, *m.* bontaal, *m.*; -drossel, *f.* bruinroode lijster, *f.*; -druck, *m.* kleurendruk, *m.*; -färber, *m.* kleuren schilder, *m.*; -farbig, -fleckig, -streifig, *adj.* bont-kleurig, -gevlekt, -gestreept; -flügel, *m.* groote duikelaar, *m.*; -fütterer, -macher, -wirker, *m.* bontwerker, *m.*; -scheckig, *adj.* kakelbont; -specht, *m.* bonte specht, *m.*

Bunz//e, *f.* drijfijzer, *n.*; -eln, *v. a.* beitelen, ciseleeren; -en, *m.* stempel; drijfsbijtel, *m.*; -enhammer, *m.* drijfhamer, *m.*; -enstein, *m.* moedersteen, *m.*; -iren, *v. a.* s. bunzeln.

Bunzzeug, *n.* drijfgereedschap, *n.*

Burat, *m.* es, s, *pl.* e, borat, brat, *f.*; pijlaken; -seide, *f.* boratzijde, *f.*

Bürde, *f.* last, vracht, *f.*; -n, *v. a.* opleggen; -stahl, *m.* bundel stalen staven.

Büreau, *n.* s, *pl.* s, bureau, bureel, kantoor, *n.*; -krat, *m.* bureaucraat, *m.*; -kratie, *f.* bureaucratie, *f.*; -kratisch, *adj.* bureaucratisch.

Burg, *f.* burg, burgt, *m.*; -bann, *m.* rechtsgebied van eene burg; -dienst, -flecken, -graben, -graf, -richter, *m.* ꝛc. ꝛc. burgdienst, *f.* -vlek, *n.* -gracht, *f.* -graaf, -rechter, *m. etc. etc.*; -friede, *m.* rechtsgebied van eene burg; vredesverdrag tusschen burgvoogden; den Burgfrieden brechen, het vredesverdrag verbreken; -gerechtigkeit, *f.* recht, om eene burg te hebben; -hauptmann, *m.* slotvoogd, *m.*; -keller, *m.* slotkelder, *m.*; -mann, -saß, *m.* vassaal van eene burg; -stall, *m.* burghoogte, *f.*; -verließ, *n.* slotkerker, *m.*; -wache, *f.* slotwacht, *f.*; -warte, *f.* slottoren, *m.*

Bürg//e, *m.* borg, *m.*; -en, *v. n.* borgstaan; -brief, -schein, *m.* bewijs *n.* van borgtocht; -schaft, *f.* borg, borgtocht, *m.*; Bürgschaft leisten, borgtocht stellen.

Bürgemeister, s. Bürgermeister.

Bürger, *m.* burger, *m.*; -adel, -eid, -krieg, -sinn, -stand, *m.* ꝛc. ꝛc. burger-adel, -eed, -oorlog, -zin, -stand, *m. etc. etc.*; -ei, *f.* burgerij, *f.*; -garde, -wehr, *f.* schutters, *m. pl.*; -gardist, -soldat, -wehrmann, *m.* schutter, *m.*; -gehorsam, *m.* gijzeling, *f.*; -glocke, *f.* alarmklok, *f.*; -lich, *adj.* u. *adv.* burgerlijk; -schaft, *f.* burgerschap, burgerij, *f.*; -smann, *m.* -sfrau, *f.* burgerman, *m.* -vrouw, *f.*

Bürgermeister, *m.* burgemeester, *m.*; -amt, *n.* -stelle, -würde, -ei, *f.* ambt, *n.* plaats, waardigheid, woning *f.* van een burgemeester.

Burgun//der, *m.* bourgogne, bourgognewijn, *m.*; -dern, *v. n. h.* bourgognewijn drinken; -disch, *adj.* Bourgondisch; burgundisches Heu, klaverhooi, *n.*

Burlesk, *adj.* u. *adv.* grappig, koddig.

Burr! Brr! *interj.* ho! he!

Burnus, *m.* boernoes, *m.*

Bursch, -e, *m.* en, *pl.* en, knaap, gezel; borst, *m.*; student, *m.*; -enleben, *n.* studentenleven, *n.*; -enhaft, -ikos, *adj.* u. *adv.* studentachtig; -ikosität, *f.* manieren der studenten; ongemanierdheid, *f.*

Burschenschaft, *f.* vereeniging van studenten; -er, *m.* lid van een genootschap van studenten; -erei, *f.* strekking en handelingen van een zeker studentengenootschap.

Bürsch//e, *f.* jacht, *f.* jagen, *n.*; -bezirk, *m.* -büchse, -ordnung, *f.* ꝛc. jacht-district, -geweer, -reglement, *n. etc.*; -en, *v. a.* jagen (met eene buks); -ner, *m.* jager, *m.*; -pulver, *n.* -zeit, *f.* jacht-kruid, *n.* -tijd, *m.*

Bürschchen, *n.* knaapje, *n.*

Bürst//e, *f.* borstel, *f.*; **=chen,** *n* borsteltje, *n.*; **=en,** *v. a.* borstelen; *fig.* doorhalen; **=enbinder,** *m.* borstelmaker, *m.*; **=en=kraut,** *n.* **=enpflanze,** *f.* kartamus, *m.*; **=enraupe,** *f.* borstelrups, *f.*

Bürtig, s. **gebürtig.**

Bürzel, *m.* stuit, staart, *m.*

Burzel//baum, *m.* tuimeling, *m.*; **=dorn,** *m. bot.* duivelsdoorn, *m.*; **=mann,** *m.* tuimelmannetje, *n.*; **=n,** *v. n. s.* tuimelen; **=taube,** *f.* tuimelaar, *m.*

Busch, *m.* **es, s,** *pl.* **Büsche,** boschje, *n.*; struik, *m.*; **hinter dem Busche halten,** eene zaak in't geheim behandelen; **auf den Busch klopfen bei einem,** iem. polsen; **=affe,** *m.* boschmensch, *m.*; **=ameise,** *f.* woudmier, *f.*; **=ähnlich, =artig,** *adj.* struikachtig; **=baum,** *m.* struikboom, *m.*; **=bohne,** *f.* kruipboon, *f.*; **=en,** *v. rec.* (**sich**) tot een bosje worden; **=eule, =hummel,** *f.* boschuil, *m.* -hommel, *f.*; **=fang, =herd,** *m.* struik-vangst, *f.* -baan, *m.*; **=hahn,** *m.* korhaan, *m.*; **=gang,** *m.* boschweg, *m.*; **=holz,** *n.* kreupelhout, *n.*; **=icht,** *adj.* struikachtig; **=ig,** *adj.* met struikgewas begroeid; bosachtig; **=klafter,** *n.* vadem versch hout; **=klepper,** *m.* struikroover, *m.*; **=mann,** *m.* boschjesman, *m.*; **=maus, =ratte,** *f.* bosch-muis, -rat, *f.*; **=schnepfe, =spinne,** *f.* woud-snip, -spin, *f.*; **=werk,** *n.* kreupelbosch, *n.*

Büschchen, *n.* kreupelboschje; bundeltje, bosje, *n.*

Büschel, *n.* bos, bundel, *m.*; tros, *m.*; **=artig, =förmig,** *adj.* trosvormig; **=kirsche,** *f.* troskers, *f.*; **=weise,** *adv.* bij bossen.

Buse, *f.* zacht haar, *n.*-wol, *f.*

Büse, *f. mar.* buis *f.*

Busen, *m.* boezem, *m.* borst, *f.*; s. auch **Meerbusen; in seinen eigenen Busen greifen,** over zijn eigen gedrag nadenken; **=freund,** *m.* boezemvriend, *m.*; **=kind,** *n.* troetelkind, *n.*; **=nadel,** *f.* borstspeld, *f.*; **=schleier,** *m.* boezemsluier, *m.*; **=streifen,** *m.* **=krause,** *f.* boezemstrook, *m.* chabot, *n.*; **=sünde,** *f.* troetelzonde, *f.*; **=tuch,** *n.* halsdoek, *m.*

Buß//aar, *m.* muizevalk, *m.*; **=altar,** *m.* zoenaltaar, *n.*; **=buch,** *n.* boeteboek, *n.*; **=e,** *f.* boete, *f.*; berouw, *n.*; bekeering, *f.*; **Buße thun,** boete doen; zich bekeeren; **=fällig,** *adj.* strafschuldig; **=fertig,** *adj.* boetvaardig; **=fertigkeit,** *f.* boetvaardigheid, *f.*; **=gebet,** *n.* **=prediger,** *m.* **=predigt,** *f.* **=psalm,** *m.* boet-gebed, *n.* -prediker, *m.* -predikatie, *f.* -psalm, *m.*; **=hemd, =lied,** *n.* **=tag,** *m.* boete-hemd, -lied, *n.* -dag, *m.*; **=stück,** *n.* vulstuk *n.* (van een hoed); **=text,** *m.* tekst eener boetpredikatie; **=übung,** *f.* boetedoening, *f.*

Büß//en, *v. a.* u. *n.* boeten, boete doen; **seine Lust büßen,** zijnen lust boeten, -voldoen; **=er,** *m.* **=erin,** *f.* boeteling, *m.* u. *f.*; **=erkleid,** *n.* boetkleed, *n.*; **=erthräne,** *f.* traan *m.* van een boeteling; **=ung,** *f.* boeting, boetedoening, *f.*

Büst//e, *f.* borstbeeld, *n.*; buste, *f.*; **=iren,** *v. a.* eene buste maken.

Butt, *adj. prov.* grof, lomp; **=ig,** *adj.* kortachtig.

Butt, *m.* **es, s,** *pl.* **e,** bot, *f.*; *fig.* drol, *m.*

Butte, *f.* draagkuip, *f.*; **=nkorb,** *m.* draagkorf, *m.*; **=nträger,** *m.* korfdrager, *m.*

Bütt//e, *f.* kuip, *f.*; **=gesell,** *m.* kuipgezel, *m.*; **=ner,** *m.* kuiper, *m.*

Butte, *f. bot.* heilbot, *f.*

Buttel, *f. obs.* bottel, flesch, *f.*; **=n,** *v. n. h.* borrelen; wroeten; woelen.

Büttel, *m.* diender, beul, *m.*; **=ei,** *f.* gevangenhuis, *n.*

Butten, *v. a.* in slaap brengen, wiegen; **=korb,** *m.* mand, ben, *f.*; **=ruß,** *m.* zwartsel in tonnetjes; **=träger,** *m.* manddrager, *m.*

Butter, *f.* boter, *f.*; **=birne, =blume, =fliege,** *f.* **=handel, =topf,** *m.* ꝛc. ꝛc. boter-peer, -bloem, -vlieg, *f.* -handel, -pot, *m.*; **=bäume,** *f.* **=brod,** *n.* **=schnitte, =stolle,** *f.* boterham, *m.*; **=striegel, =teig,** *m.* boterdeeg, *m.*; **=n,** *v. a.* boteren, karnen; **=stößel,** *m.* karnstok, *m.*; **=weck,** *m.* stuk boter; boterwegge, *f.*; **=weich,** *adj.* u. *adv.* boterzacht, zoo week als boter; **=wurzel,** *f.* **=kraut,** *n. bot.* smeerwortel, *m.*

Butz! *interj.* bom!

Butz, =en, *m.* knoop, *m.*; **Butzen am Ofen,** klokhuis, *n.*; **Butzen am Lichte,** pit eener brandende kaars; **Butzen in einem Geschwüre,** etterprop; **=el,** *f. pop.* varken, *n.*; **=en,** *v. n. h.* met een dof geluid vallen; *v. a.* kloppen, bonzen; **=ig,** *adj. prov.* kort, dik, proppig; **=kopf,** *m.* butskop, stormvisch, *m.*

Bux, ꝛc. s. **Buchs.**

C.

(Woorden, die onder C niet gevonden worden, zoeke men onder K.)

C, *n.* C, *f.*

Cabal//e, *f.* cabaal, *n.* kuiperij, samenspanning, *f.*; **=enmacher,** *m.* cabaalmaker, samenspanner, *m.*; **=iren,** *v. a.* cabaalmaken, cabaleeren; samenspannen.

Cabbal//a, *f.* cabbala, geheimenisleer, *f.*; **=ist,** *m.* cabbalist, *m.*; **=istisch,** *adj.* cabbalistisch, geheimkundig.

Cabinett, *n.* **s,** *pl.* **e,** kabinet, *n.*; **=chen,** *n.* kabinetje, *n.*; **=sbefehl,** *m.* kabinetsorder, *f.*; **=sbote,** *m.* koerier van een kabinet; **=sbrief,** *m.* **=sfrage,** *f.* **=srath,** *m.* ꝛc. kabinets-brief, -vraag, *f.* -raad, *m.* *etc.*; **=sgewinde,** *n.* scharnier van een kabinet; **=skäfer,** *m.* spekkever, *m.*; **=sprediger,** *m.* hofprediker, *m.*; **=sschreiber,** *m.* kabinetschrijver, *m.* [voiekool, *m.*

Cabis=, Cabiskraut, *n.* sa-

Cabriole, *f.* luchtige sprong, *m.*; =**nmacher**, =**nschneider**, *m.* luchtspringer, cabrioleur, *m.*

Cabriolett, *n.* s, *pl.* e, cabriolet, *n.*

Cacadu, *m.* s, *pl.* s, kakketoe, *f.*

Cacao, *m.* =**bohne**, =**nuß**, *f.* cacaoboon, *f.*; =**baum**, *m.* =**seife**, *f.* ꝛc. cacao-boom, *m.* -zeep, *f.* *etc.*; =**butter**, *f.* =**öl**, *n.* cacaoboter, -olie, *f.*

Cachu, *m.* katsjoe, *f.*; =**baum**, =**gummi**, *m.* =**küchelchen**, *n.* katsjoe-boom, *m.* -gom, *f.* -balletje, *n.*

Cacophon//ie, *f.* wanluidendheid, *f.*; =**isch**, *adj.* u. *adv.* wanluidend.

Cactus, *m.* cactus, *m.*

Cadaver, *m.* lijk, *n.*

Cadenz, *f.* *mus.* zangmaat, *f.*; cadans, *f.*; =**iren**, *v. n.* cadanseeren; (**eine Periode**) afronden.

Cadett, *m.* en, *pl.* en, cadet, *m.*; =**enhaus**, *n.* =**enschule**, *f.* ꝛc. cadetten-huis, *n.* -school, *f.* *etc.*

Cadmia, *f.* kaamijnsteen, *m.*

Cadmium, *n.* kadmium, *n.*; =**haltig**, *adj.* kadmium houdend; =**oxyd**, =**salz**, *n.* *etc.* kadmium-oxyde, -zout, *n.*

Caffee, f. **Kaffee.**

Cajeput//baum, *m.* kajaputboom, *m.*; =**öl**, *n.* kajaputolie, *f.*

Cajüte, *f.* kajuit, *f.*

Calamank, *m.* kalamink, *n.*

Calcinir//en, *v. a.* verkalken; =**ung**, *f.* verkalking, *f.*

Calcium, *n.* kalkmetaal, *n.*; =**oxyd**, *n.* kalkmetaaloxyde, *n.*

Calcul, *m.* s, *pl.* e, rekening, becijfering, *f.*; =**iren**, *v. a.* berekenen.

Calecutisch, *adj.* kalkoensch.

Cälibat, *n.* es, *pl.* e, celibaat, *n.*

Caliber, *m.* kaliber, *n.*; =**bohrer**, =**stab**, =**stock**, *m.* ꝛc. kaliber-boor, *f.* -passer, -stok, *m.* *etc.*; =**mäßig**, *adj.* u. *adv.* kaliberachtig.

Calibriren, *v. a.* kalibreeren, het kaliber geven.

Caliren, *v. n.* *com.* in gewicht verminderen.

Calmus, *m.* kalmus, *m.*

Calori//cität, *f.* warmtekracht, *f.*; =**meter**, warmtemeter, *m.*; =**metrisch**, *adj.* warmtemetend.

Calvin//isch, *adj.* u. *adv.* Calvijnsch; =**ismus**, *m.* Calvinismus, *n.*; =**ist**, *m.* en, *pl.* en, Calvinist, *m.*

Camerad (**Camarad**), *m.* en, *pl.* en, makker, kameraad, *m.*; =**schaft**, *f.* kameraadschap, *f.*

Cameral//e, *n.* s, *pl.* lia, lien, staathuishoudkunde, *f.*; =**amt**, *n.* kantoor der domeinen; =**ist**, *m.* en, *pl.* en, staathuishoudkundige, *m.*; =**sache**, *f.* zaak die het financiewezen aangaat; =**verwalter**, *m.* =**verwaltung**, *f.* rentmeester, *m.* beheer *n.* der domeinen; =**wesen**, *n.* domeinwezen, *n.*; =**wissenschaft**, *f.* staatshuishoudkunde, *f.*

Campagne, *f.* veldtocht, *m.*; *mar.* kampanje, *f.*

Campher, *m.* kamfer, *m.*; **mit Campher vermischen**, kamferen; =**baum**, *m.* =**öl**, *n.* =**spiritus**, *m.* ꝛc. kamfer-boom, *m.* -olie, *f.* -spiritus, *m.* *etc.*

Campiren, *v. n. h.* kampeeren.

Canaille, *f.* kanalje, *n.*

Canal, *m.* es, s, *pl.* näle, kanaal, *n.* [*f.*

Canapee, *n.* s, *pl.* s, canapé,

Canarien//bastard, *m.* bastaard-kanarie, *m.*; =**baum**, *m.* =**nuß**, =**zucht**, *f.* ꝛc. kanarie-boom, *m.* -noot, -broeierij, *f.* *etc.*; =**futter**, *n.* =**same**, *m.* kanarievogelzaad, *n.*; =**hecke**, *f.* broeikooi voor kanarievogels; =**henne**, *f.* wijfjeskanarie, *pop. f.*; =**schnecke**, *f.* witte duif, *f.*; =**sekt**, *m.* wijn van de Kanarische eilanden; =**vogel**, *m.* =**zeischen**, *n.* kanarienvogel.

Canaster, *m.* canaster, *m.*

Candel=, **Candis**=**Zucker**, *m.* kandeel-, kandijsuiker, *f.*

Candidat, *m.* en, *pl.* en, candidaat, *m.*; =**ur**, *f.* candidatuur, *f.*

Candiren, *v. a.* regelmatig doen kristalliseeren; **candirte Früchte**, gekonfijte vruchten; *v. rec.* (**sich**) kristalliseeren.

Caneel, *m.* kaneel, *n.*; =**baum**, *m.* =**säure**, *f.* =**stein**, *m.* ꝛc. kaneel-boom, *m.* -zuur, *n.* -steen, *m.* *etc.*; =**wachs**, *n.* *com.* kaneelwas, *n.* -olie, *f.*

Canne//faß, =**vaß**, *m.* kanefas, *n.*

Canneliren, *v. a.* canneleeren.

Cannibal, *m.* en, *pl.* en, cannibaal, *m.*; =**enthum**, *n.* cannibaalsch leven, *n.*; =**isch**, *adj.* u. *adv.* cannibaalsch.

Canon, *m.* s, *pl.* es, canon, *m.*; *impr.* canon, *n.*; =**icat**, *n.* es, *pl.* e, =**ie**, *f.* kanunnijksplaats, *f.*; =**icus**, *m.* kanunnik, *m.*; =**isch**, *adj.* u. *adv.* canoniek; =**issin**, *f.* kanunnikes, *f.*; =**ist**, *m.* canonist, *m.*; =**isation**, =**isirung**, *f.* canonisatie, *f.*; =**iren**, *v. a.* canoniseeren.

Cantate, *f.* zanggedicht, *n.*

Cantharide, *f.* Spaansche vlieg, *f.*; =**ntampher**, *m.* cantharidine, *f.*; =**npflaster**, *n.* Spaansche vlieg (pleister), *f.*; =**ntinctur**, *f.* Spaansche vlieg-tinctuur, *f.*

Canton, *m.* s, *pl.* e, kanton, *n.*; =**iren**, *v. n. h.* kantoneeren; =**irung**, *f.*; kantoneering, *f.*; =**ist**, *m.* f. **Werbepflichtiger.**

Cantor, *m.* s, *pl.* en, voorzanger, *m.*; =**at**, *n.* =**ei**, *f.* voorzangerschap, *n.*; =**iren**, *v. n.* het ambt van voorzanger uitoefenen, bekleeden.

Cap, *n.* es, *pl.* e, kaap, *f.*; =**sperling**, *m.* =**wachtel**, *f.* kaapsche musch, *f.* kwakkel, *m.*

Capellan, **Caplan**, *m.* s, *pl.* e, kapelaan, *m.*; =**stelle**, *f.* kapelaans-plaats, *f.*

Capel//le, *f.* kapel, *f.*; *chem.* smeltkroes, *m.* kapel, *f.*; **auf der Kapelle abtreiben**, in de kapel brengen, kapelleeren; =**lenasche**, =**lenform**, *f.* =**gold**, *n.* ꝛc. ꝛc.; kapel-asch, *f.* -vorm, *m.* -goud, *n.* *etc. etc.*; =**liren**, *v. a.* kapelleeren; =**lmeister**, =**ldirector**, *m.* kapelmeester, -directeur, *m.*; =**lmusikus**, *m.* muzikant eener kapel.

Caper, *m.* kaper, *m.*; =**brief**, =**capitän**, *m.* ꝛc. kaper-brief, -kapitein, *m.*; =**ei**, *f.* kaperij, *f.*; **auf Caperei auslaufen**, ter kaap varen; **auf Caperei ausrüsten**, voor de kaapvaart uitrusten; =**n**, *v. a.* kapen, prijs maken.

Capital, *n.* s, es, *pl.* e, ien, kapitaal, *n.* hoofdsom, *f.*; (**einer Säule**) kapiteel, *n.*; (**eines Buches**) steekband, *n.*; =, *adj.* u. *adv.* f. **Haupt**, ꝛc.; =**buch**, *n.* grootboek, *n.*; =**buchstabe**, *m.* kapitale letter, *f.*; =**forderung**, *f.* *com.* terugvordering van geleend kapitaal; =**iensteuer**, *f.* belasting op de bezittingen; =**isiren**, *v. a.* kapitaliseeren; =**isirung**, *f.* kapitaliseering, *f.*;

-ist, *m.* kapitalist, *m.*; -linie, *f. mil.* hoofdlijn, *f.*; -rausch, *m.* duchtige roes, *m.*; -rechnung, *f.* kapitaal-rekening, *f.*; -schrift, *f.* kapitale letters, *f. pl.*; -stock, *m.* genootschappelijk kapitaal, *n.*; -verbrechen, *n.* groote misdaad, *f.*

Capitän, *m.* s, *pl.* e, hoofdman, kapitein, *m.*

Capitel, *n.* hoofdstuk, kapittel, *n.*; wenn er auf dieses Capitel kommt, als hij aan dit onderwerp begint; Jemand das Kapitel lesen, iem. de les lezen; -fest, *adj.* u. *adv.* bijbelvast; *fig.* zeer bedreven; -herr, *m.* kapittelheer, *m.*; -n, *v. a.* kapittelen; -schluß, *m.* decreet van een kapittel; -stube, *f.* kapittelkamer, *f.*

Capitol, -ium, *n.* kapitool, *n.*; -inisch, *adj.* kapitolinisch, kapitolijnsch.

Capitular, *m.* s, *pl.* e, -herr, *m.* kapittelheer, *m.*

Capitul//ation, *f.* capitulatie, *f.*; -iren, *v. n. h.* capituleeren; (van soldaten) teekenen, dienst nemen.

Capriole, s. Cabriole.

Capriciös, *adj.* grillig, luimig.

Captur, *f.* vangst, prooi, *f.* buit, *m.*; -brief, *m.* volmacht der rechters, om te mogen panden; -gericht, *n.* rechtbank, welke die volmacht kan verleenen.

Capuciner, *m.* kapucijner, *m.*; -in, *f.* kapucijnernon, *f.*; -kappe, *f.* monnikskap, *f.*; -kutte, *f.* monnikspij, *f.*; -kloster, *n.* -predigt, *f.* -orden, *m.* ꝛc. kapucijner-klooster, *n.* -preek, -orde, *f.*

Caput, *adj.* u. *adv.* kapot; (in het spel) kaput machen, -sein, al de slagen halen, verliezen; *fig.* kaput gehen, te gronde gaan; kaput sein, te gronde gericht zijn; kaputschlagen, kapot slaan.

Caputrock, *m.* kapot, *f.*; grove regenmantel, *m.*

Capuze, *f.* kapot, monnikskap, *f.*

Carabiner, *m.* karabijn, *f.*

Carabinier, *m.* karabinier, *m.*

Caracoliren, *v. n.* caracoleeren.

Caraffine, *f.* karaf, kraf, *f.*

Carambol//age, *f.* carambolage, carambole, *f.*; -iren, *v. a.* caramboleeren; -spiel, *n.* carambolspel, *n.*

Caramel, *m.* s, *pl.* e, bruine suikerkandij, *f.*

Caravane, *f.* karavaan, *f.*

Carbatsche, *f.* karwats, *f.*; -n, *v. a.* karwatsen.

Carbonade, *f.* karbonade, *f.*

Carbonari, *m.* s, *pl.* s, carbonari, *m.*; -smus, *m.* carbonarismus, *n.*

Carbon//ate, *n. chem.* koolzuur, *n.*; -eum, *n.* koolstof, *f.*; -isation, *f.* verkooling, *f.*; -isiren, *v. a.* verkoolen.

Carbonkel, Carbunkel, *m.* karbonkel, *m.*; pest-buil, bloedzweer, *f.*

Carcasse, *f.* brandkogel, *m.*

Carcer, *m.* gevangenis, *f.*

Cardamome, *f.* kardemom, *f.*

Cardinal, *adj.* voornaamst, allergewichtigst, waarvan alles afhangt; -, *m.* es, s, *pl.* -nale, -näle, kardinaal, *m.*; -bischof, -diakonus, -kammerling, *m. etc.* kardinaal-bisschop, -diakon, -kamerling, *m. etc.*; -fink, -kernbeißer, -vogel, *m.* kardinaal, -vink, *m.*; -punkt, *m.* hoofdpunt, *n.*; -scollegium, *n.* vergadering der kardinalen; -shut, *m.* kardinaalshoed, *m.*; -swürde, *f.* kardinaalschap, *n.*; -tugend, *f.* hoofddeugd, *f.*; -winde, *m. pl.* hoofdwindstreken, *m. pl.*; -zahl, *f.* grondgetal, hoofdgetal, *n.*

Caressiren, *v. a.* vleien, liefkozen.

Carfunkel, s. Carbunkel.

Carga, *f. com.* carga, *n.* lading, *f.*; -dor, *m.* cargadoor, *m.*

Caricatur, *f.* caricatuur, *f.*

Carikiren, *v. a.* caricaturen maken.

Cariös, *adj. med.* aangestoken (van beenderen).

Carmelit, *m.* en, *pl.* en, -er, *m.* karmeliet, *m.*; -erin, -ernonne, *f.* karmeliternon, *f.*; -erwasser, *n.* karmelietenwater, *n.*

Carmen, *n.* gedicht, lied, *n.*

Carmesin, *m.* s, *pl.* e, karmozijn, *n.*; -, *adj.* u. *adv.* -farbig, -roth, *adj.* u. *adv.* karmozijnkleurig, -rood; -farbe, *f.* -roth, *n.* karmozijn-kleur, *f.* -rood, *n.*

Carmin, *m.* es, s, *pl.* e, karmijn, -rood, *n.* -kleur, *f.*; -birne, *f.* -blau, -pulver, -roth, *n.* karmijn-peer, *f.* -blauw, -poeder, -rood, *n.*

Carmoisin, s. Carmesin.

Carmoisir//en, *v. a.* met kleine steenen omzetten; -gut, -steinchen, *n.* kleine edelgesteenten, *n. pl.*

Carnaval, *m.* u. *n.* s, *pl.* s, carnaval, *n.* vastenavond, *m.*; -sochs, *m.* carnavalsos, *m.*

Carneval, s. Carnaval.

Carneol, *n.* es, s, *pl.* e, kornalijn, *n.*

Caroling//er, *m.* karolinger, *m.*; -isch, *adj.* karolingisch.

Carosse, *f.* karos, *f.*

Carotte, *f. bot.* kroot, *f.*; *com.* karot, *f.*; -ngut, *n.* tabaksbladen voor karotten.

Carousel, Caroussel, *n.* s, *pl.* e, carousel, *f.* mallemolen, *m.*; rijspel, ringsteken, *n.*

Carricatur, s. Caricatur.

Carriole, s. Cariole.

Cartätsche, s. Kartätsche.

Cartel, *n.* s, *pl.* e, cartel, *n.*; uitdaging, *f.*; -schiff, *n.* cartelschip, *n.*

Carthause, *f.* kartuizerklooster, *f.*

Carthäuser, *m.* kartuizer, -monnik, *m.*; -in, -nonne, *f.* kartuizernon, *f.*; -apfel, -orden, *m.* -pulver, *n.* ꝛc. kartuizer-appel, *m.* -orde, *f.* -poeder, *n. etc.*; -blume, *f.* rood zeepkruid, *n.*; -katze, *f.* blauwe kat, *f.*

Carton, *m.* s, *pl.* s, bordpapier, carton, *n.*; kartonnen doos, teeken-portefeuille, *f.*; (boekbinderij) kartonnen band, *m.*; *impr.* door een ander te vervangen blad, *n.*; *mal.* verbeterblad, carton, *n.*; *com.* staalkaart, *f.* stalenboek, *n.*; -iren, *v. a.* kartonneeren; -irer, *m.* -irerin, *f.* kartonneerder, *m.* -ster, *f.*

Cartusche, *f.* loofwerk, *n.* randversiering *f.*; s. Patrone, Patrontasche.

Carunkel, *m.* vleeschklier, wrat, *f.*

Casak, -in, *m.* s, *pl.* e, huisjas, *f.*

Cascade, *f.* cascade, *f.*

Caschalot, Caschelot, *m.* s, *pl.* e, kazilot, potvisch, *m.*

Casel, *f.* kazuifel, *f.*

Casematt//e, *f.* kazemat, *f.*; -iren, *v. a.* van kazematten voorzien.

Casern//e, f. kazerne, f.; =iren, v. a. u. n. kazerneeren.

Cassation, f. jur. cassatie, f.; ontslag, n.; =sgericht, n. hof van cassatie; =sgesuch, n. voorziening in cassatie.

Cassaunzucker, m. poedersuiker, f.

Casse, s. Kasse.

Casseroll//e, f. kastrol, f.; =heerd, m. keukenfornuis, n.; =ofen, m. fornuis, n. oven, m.

Cassia, f. kassie, f.; =mark, n. =rinde, f. s. Cassienmark, ꝛc.; =röhre, f. kassiepijp, f.

Cassien//baum, m. =mark, n. =rinde, f. ꝛc. kassie-boom, m. -merg, n. -bast, m. etc.

Cassir//en, v. a. invorderen, innen; jur. vernietigen, casseeren; ontslaan, afzetten, wegjagen, s. kassiren; =er, m. s. Kassirer; =ung, f. cassatie, f.

Castagnette, f. klaphoutje, n.

Caste, f. kaste, f. stand, m.

Castell, n. s, pl. e, kasteel, n. citadel, f.; achterstel van den weefstoel; =an, m. es, s, pl. e, kastelein, burchtvoogd, m.; =anei, f. kastelanij, f.

Castor, m. s, pl. e, bever, m. bevervel, n.; =arbeit, f. kastoorwerk, n.; =hut, m. kastoren hoed, m.; =in, n. es, chem. castorine, n.; =insäure, f. bevergeilzuur, n.; =strumpf, m. kastoren kous, f.; mal. fluweel papier, n.

Castr//at, m. en, pl. en, castraat, m.; =atenstimme, f. stem van een castraat; =iren, v. a. castreeren, ontmannen; fig. verminken.

Castrol, n. es, pl. e, kastrol, f.

Casuar, m. s, pl. e, casuaris, m.

Casuist, m. en, pl. en, casuïst, m.; =ik, f. casuïstiek, f.; =isch, adj. de casuïstiek betreffende.

Cäsur, f. cesuur, f.

Catalog, m. es, pl. e, catalogus, m.

Catarrh, m. s, pl. e, verkoudheid, zinking, f.; =alfieber, n. zinkingkoorts, f.

Catast//er, m. kadaster, m.; =iren, v. a. in het kadaster inschrijven.

Categorie, f. categorie, f.

Causal, adj. causaal; =ität, f. causaliteit, f.; =partikel, m. gr. redegevend rededeel, n.; =zusammenhang, m. verband tusschen oorzaak en gevolg.

Cautel, f. voorbehoud, n.; borgtocht, m. borgstelling, cautie, f.; =legen, =stellen, cautie geven.

Caution, f. cautie, borgstelling, f.; =iren, v. a. borg blijven, goedspreken, cautie geven; =sgeld, n. borgtocht, m. garantie, f.

Cavalcade, f. cavalcade, f.

Cavaler//ie, f. cavalerie, f.; =ist, m. en, pl. en, cavalerist, m.

Cavalier, m. s, pl. e, ridder, edelman, m. (in het schaakspel) paard, n.; =garde, f. eerewacht, f.; =parole, f. eerewoord, n.

Cav//ent, m. en, pl. en, borg, borgtocht, m.; =iren, v. a. goedspreken, borg blijven.

Caviar, m. s, pl. e, kaviaar, f.

Ced//ent, m. en, pl. en, cedant; com. endossant, m.; =iren, v. a. cedeeren, afstaan; com. endosseeren.

Ceder, f. ceder, cederboom, m.; =n, adj. u. adv. cederen; =nharz, =nholz, =nöl, n. ꝛc. ceder-hars, f. -hout, n. olie, f.

Celle, s. Zelle.

Celebrität, f. beroemdheid, vermaardheid, f.; beroemd persoon, m. celebriteit, f.

Cement, n. es, pl. e, cement, n.; =pulver, n. =büchse, f. ꝛc. cement- of cementeer-poeder, n. -doos, f. etc.; =feuer, n. =ofen, =stahl, m. ꝛc. cementeer-vuur, n. -oven, m. -staal, n. etc.; =iren, v. a. cementeeren; =irer, m. cementeerder, m.; =irung, f. cementeering, cementatie, f.

Cens//iren, v. a. censeeren, critizeeren; =or, m. s, pl. en, censor, m.; =oramt, =orat, n. censuur, f.; ambt van censor; =orisch, adj. censuriaal; =ur, f. censuur, critiek, f.

Cent, n. com. cent, honderd, n.; 5 pro cent, 5 ten honderd, 5 percent.

Centaur, m. en, pl. en, centaurus, m.

Centifolie, f. roos met honderd blaadjes.

Centner, m. centenaar, m.; =gewicht, n. centenaar, m. stuk gewicht van 100 pond; =joch, n. fig. hard juk, n.; =last, f. fig. zeer zware last, m.; =schwer, adj. uiterst zwaar; =schwere, f. s. =gewicht, =last; =wort, n. gewichtig woord, n.

Central, adj. centraal; =bewegung, =kraft, =schule, f. ꝛc. centraal-beweging, -kracht, school, f. etc.; =isation, f. centralisatie, f.; =isiren, v. a. centraliseeren; =ität, f. centraliteit, f.

Centrifugal//kraft, f. middelpuntvliedende kracht, f.; =pendel, m. techn. regulateur, m.; =winkel, m. middelpuntshoek, m.

Centripetalkraft, f. middelpuntzoekende kracht, f.

Centrum, n. s, pl. tra, tren, centrum, middelpunt, n.

Centurie, f. centurie, f.

Cerealien, f. pl. graangewassen, n. pl.

Ceremon//ial, n. s, pl. ien, ceremoniëel, n.; =ialgesetz, n. voorschriften omtrent het ceremoniëel; =ie, f. ceremonie, plichtpleging, f.; =ien, hoffelijkheid, etiquette, f.; keine Ceremonien, geen plichtplegingen; =iell, n. s. Ceremonial; =ienbuch, n. ceremonienboek, n.; =ienkleid, n. =ienmeister, m. ceremonie-kleed, n. -meester, m.; =iös, adj. u. adv. hoffelijk, vol plichtplegingen.

Ceres, f. myth. Ceres, f.

Certapartei, f. vrachtcontract, n.

Certific//at, n. s, pl. e, certificaat, attest, n.; =iren, v. a. certificeeren. [worst, f.

Cervelatwurst, f. cervelaat-

Cession, f. jur. overdracht, overlating, f.; =är, m. s, pl. e, cessionaris, m.; =sakte, =surkunde, f. akte, bewijs van overdracht.

Chagrin, m. com. segrijn, n.; =artig, adj. segrijnachtig; =kästchen, n. =taffet, m. ꝛc. segrijnen scheede, -taf, f. etc.

Chaise, f. chais, f.

Chalcedon, m. s, pl. e, chalcedoon, m.; =artig, adj. chalcedoonachtig.

Chamäleon, n. s, pl. s, kameleon, n.; =sratte, f. ichneumon, m.

Chamois, *f.* gems, kamois, kamoes, *f.*; =**leder**, *n.* gemzen-, kamuisleer, *n.*

Chamille, *f.* kamille, *f.* [*m.*

Champagner, *m.* champagne,

Champignon, *m.* s, *pl.* s, champignon, paddenstoel, *m.*

Chan, *m.* s, *pl.* e, s, khan, *m.*

Changiren, *v. a.* verwisselen; *v. n.* verschieten.

Chaos, *n.* chaos, *m.*

Chaotisch, *adj.* u. *adv.* chaotisch.

Charade, *f.* charade, *f.*

Charakter, *m.* s, *pl.* e, karakter; kenteeken, *n.*; =**buchstabe**, *m. gr.* ken-, grond-, wortel-letter, *f.*; =**festigkeit**, *f.* vastheid van karakter; =**isiren**, *v. a.* karakteriseeren; =**istik**, *f.* karakteristiek, *f.*; =**istisch**, *adj.* u. *adv.* karakteristiek; =**los**, *adj.* =**losigkeit**, *f.* karakter-loos; -loosheid, *f.*; =**maske**, *f.* masker van een karakter; =**schilderung**, *f.* schildering van het karakter van een persoon; =**schwäche**, =**stärke**, *f.* 2c. zwakheid, vastheid van karakter; =**zug**, *m.* karaktertrek, *m.*

Char//freitag, *m.* Goede Vrijdag, *m.*; =**samstag**, *m.* zaterdag op Goede Vrijdag volgende; =**woche**, *f.* Goede week, Lijdens-, Passie-week, *f.*

Charg//e, *f.* last, post, *m.* ambt, *n.*; *mil.* aanval, *m.*; =**iren**, *v. a. mil.* laden; vuren; een aanval doen; =**irlager**, *n. techn.* keep, sponning voor het voegen van twee stukken; =**irschritt**, *m. mil.* ladingspas, *m.*

Charnier, *n.* es, *pl.* e, charnier, *n.*

Charpie, *f.* pluksel, *n.*

Charybdis, *f.* charybdis, *f.*; **aus der Scylla in die Charybdis fallen**, van Scylla in Charybdis geraken.

Chatulle, *f.* kistje, koffertje, sluitdoosje, *n.*

Chaussee, *f.* straatweg; dam, dijk, *m.*; =**geld**, *n.* tolgeld, *n.* tol, *m.*; =**geldeinnahme**, *f.* kantoor van den tolgaarder; =**geldeinnehmer**, =**geldeheber**, *m.* tolgaarder, *m.*; =**haus**, *n.* tolhuis, *n.* =**inspector**, *m.* inspecteur der wegen.

Chemi//calien, *n. pl.* chemicalien, *f. pl.*; =**ker**, *m.* chemicus, chemist, scheikundige, *m.*; =**sch**, *adj.* u. *adv.* chemisch, scheikundig, scheikunstig.

Chemie, *f.* chemie, scheikunde, *f.*

Chemisette, *f.* halfhemdje, *n.*

Chenille, *f.* chenille, *f.*

Cherub, *m.* s, *pl.* e, =**im**, cherub, cherubijn, *m.*

Chican//e, *f.* chicane, rechtsverdraaiing, *f.*; =**iren**, *v. a.* chicaneeren.

Chiffr//e, *f.* cijfer, *n.*; =**eschrift**, *f.* cijferschrift, *n.*; =**iren**, *v. a.* cijferen, cijfers zetten, pagineeren. [*n.*

Chignon, *m.* s, *pl.* s, chignon,

Chimär//e, *f. myth.* Chimaera, *f.*; *fig.* hersenschim, *f.*; =**isch**, *adj.* hersenschimmig, grillig.

China, *f. com.* kina, *f.*; =**baum**, *m.* =**rinde**, =**wurzel**, *f.* 2c. kina-boom, -bast, -wortel, *m. etc.*

Chiragra, *n.* s, *pl.* s, handjicht, *f.*

Chiro//graph, *m.* en, *pl.* en, handschrift, *n.*; =**graphar**, *m.* s, *pl.* e, kenner van een handschrift; =**mant**, *m.* en, *pl.* en, handwaarzegger, *m.*; =**mantie**, *f.* chiromantie, *f.*; =**mantisch**, *adj.* tot de chiromantie behoorende.

Chirurgus, *m.* chirurgijn, *m.*; =**ie**, *f.* chirurgie, *f.*; =**isch**, *adj.* chirurgisch.

Chlor, *n.* s, *pl.* e, *chem.* chloor, *n.*; =**blei**, =**brom**, =**gold**, *n.* 2c. chloor-lood, -broom, -goud, *n. etc.*; =**at**, *n.* s, *pl.* e, chloraat, *n.*; =**id**, *n.* es, *pl.* e, chloride, *f.*; =**ig**, *adj.* chloorig; =**in**, *n. obs.* chloor, *n.*; =**istisch**, *adj.* op chloor betrekking hebbende; =**it**, *m.* es, *pl.* e, chloriet, *m.*; =**kali**, *n.* chloor-potasch, *f.*; =**kalium**, *n.* chloor-potasch-metaal, *n.*; =**ometer**, *m.* chloormeter, *m.*; =**otisch**, *adj.* bleekzuchtig; =**wasserstoff=säure**, *f.* chloorwaterstof-zuur, *n.*

Chocolade, *f.* chocolade, *f.*; =**baum**, *m.* =**bohne**, *f.* cacaoboom, *m.* -boon, *f.*; =**händler**, *m.* =**kanne**, *f.* =**kessel**, *m.* 2c. chocolade-handelaar, *m.* -kan, *f.* -ketel, *m. etc.*; =**tafel**, *f.* =**täfelchen**, *n.* chocolade-koek, *m.* -koekje, *n.*; =**quirl**, klopstok voor chocolade.

Cholera, *f.* cholera, *f.*; =**seuche**, *f.* choleraziekte, *f.*

Cholerisch, *adj.* cholerisch.

Chor, *m.* u. *n.* es, *pl.* **Chöre**, koor, *n.*; **Chor der Sterne**, al de sterren; **Chor der Seligen**, de koor der zaligen; =**al**, *m.* s, *pl.* =**äle**, koraal, *f.*; =**albuch**, *n.* koraalboek, *n.*; =**alist**, *m.* koraal, koorzanger, *m.*; =**amt**, *n.* koorzangerschap, *n.*; =**bischof**, =**dienst**, =**gang**, *m.* 2c. koor-bischop, -dienst, -gang, *m. etc.*; =**führer**, *m.* reivoerder, *m.*; =**gehilfe**, *m.* koorknaap, *m.*; =**ist**, *m.* en, *pl.* en, =**sänger**, *m.* koorzanger, *m.*; =**istin**, *f.* koorzangeres, *f.*; =**jungfer**, *f.* koorzuster, *f.*; =**stunden**, *f. pl.* uurgebeden. *n. pl.*; =**weise**, *adj.* koorsgewijze, in koor.

Chorde, *f.* s. **Sehne.**

Chorea, *f.* Veitsdans, *m.*

Chorus, *m.* koor, *n.*; *fig.* **Chorus machen**, allen te gelijk zingen. [*n.*

Chrisam, *m.* chrisam, chrisma,

Christ, *m.* es, Christus, *m.*

Christ, *m.* en, *pl.* en, christen, *m.*; =**in**, *f.* christin, *f.*; =**abend**, =**baum**, =**monat**, *m.* 2c. 2c. kerst-avond, -boom, *m.* -maand, *f. etc. etc.*; =**beere**, *f.* kruisbes, *f.*; =**bescherung**, *f.* =**geschenk**, *n.* kerstgeschenk, *n.*; =**enfeind**, =**enfreund**, *m.* vijand, vriend der Christenen; =**engemeinde**, *f.* christengemeente, *f.*; =**enheit**, *f.* christenheid, *f.*; =**enkind**, *n.* =**enmensch**, *m.* =**envolk**, *n.* christen-kind, *n.* -mensch, *m.* -volk, *n. etc.*; =**enthum**, *n.* christendom, *n.*; =**fest**, *n.* kerstfeest, *n.* kerstmis, *f.*; =**kindchen**, =**kindlein**, *n.* het kind Jezus, kerstgeschenk, *n.*; =**lich**, *adj.* u. *adv.* christelijk; =**messe**, *f.* mis voor Kerstmis; =**schein**, *m.* maneschijn in December; =**stolle**, *f.* =**weck**, *m.* kerstkoek, *m.*; =**tag**, *m.* kerstdag, *m.*; =**wurz**, *f. bot.* nieswortel, *m.*

Chrom, =**ium**, *n.* chroom, chromium, *n.*; =**atik**, *f.* chromatiek, kleurenleer, *f.*; =**atisch**, *adj.* u. *adv.* chromatisch, kleurig; =**eisen**, *n.* chromigzuur ijzer, *n.*; =**gelb**,

n. chromiumzuur lood, *n.*; =oxyd, *n.* =säure, *f.* chromiumzuur, *n.*

Chron//icität, *f.* chronisch ziektekarakter, *n.*; =ik, *f.* kroniek, *f.*; =ikenschreiber, =iker, *m.* kroniekschrijver, *m.*; =isch, *adj.* chronisch, slepend; =olog, *m.* tijdrekenkundige, *m.*; =ologie, *f.* chronologie, *f.*; =ologisch, *adj.* chronologisch; =ometer, *m.* chronometer, *m.*

Chrysolith, *m.* en, *pl.* en, chrysoliet, *m.*

Chur, *f. obs.* keuze, *f.*; keurvorstendom, *n.*; =haus, *n.* =hut, =mantel, *m.* etc. keurvorstelijk huis, *n.* -hoed, -mantel, *m. etc.*

Churfürst, *m.* en, *pl.* en, =in, *f.* keurvorst, *m.* -in, *f.*; =enbank, *f.* =enrath, *m.* bank, vergadering der keurvorsten; =entag, *m.* dag waarop de keurvorsten vergaderen; =enthum, *n.* keurvorstendom, *n.*; =enverein, *m.* verband van keurvorsten; =lich, *adj* u. *adv.* keurvorstelijk.

Chylus, *m.* chijl, *f.* maagsap, *n.*

Chymie, *rc.* f. Chemie.

Cicade, *f.* krekel, *m.*

Cicero, *m.* s, *pl.* s, =schrift, *f. impr.* cicero, mediaan, *n.*; =ne, *m.* cicerone, *m.*; =nianer, *m.* navolger van Cicero's stijl; =nianisch, *adj.* ciceroniaansch.

Cichorie, *f.* cichorei, *f.*; =nartig, *adj.* cichoreiachtig; =nkaffee, *m.* cichoreikoffie, *f.*

Cicisbe//at, *m.* es, *pl.* e, betrekking van cicisbeo; =o, *m.* s, *pl.* s, cicisbeo, *m.*

Cigarre, *f.* sigaar, *f.*; =netui, =nfutteral, *n.* =tasche, *f.* sigarenkoker, *m.*; =nkistchen, *n.* =nhalter, *m.* *rc.* sigarrenkistje, *n.* -standaard, *m.*; =nhalter, *m.* =nröhre, =nspitze, *f.* sigarenpijpje, *n.*

Cingulum, *n.* s, *pl.* la, gordel om het koorhemd.

Circul//ar, *n.* s, *pl.* e, =arschreiben, *n.* circulaire, *f.*; =ation, *f.* circulatie, *f.*; =iren, *v. n. h.* circuleeren; =irgefäß, =irwerkzeug, *n.* =irofen, *m.* *rc.* circuleer-vat, -werktuig, *n.* -oven, *m. etc.*

Circumflex, *m.* es, *pl.* e, *gr.* circumflex, *m.*

Circumvallation, *f.* circumvallatie, *f.*

Cirkel, f. Zirkel.

Cis, *n. mus.* cis, *f.*

Cis, *voorvoegsel*, aan deze zijde.

Ciselir//arbeit, *f.* ciseleerwerk, *n.*: =en, *v. a.* ciseleeren; =er, *m.* graveur, *m.*

Cisterne, *f.* regenbak, *m.*

Cisterzienser, *m* =in, *f.* cisterciënser, *m.* -in, *f.*; =orden, *m.* cisterciënserorde, *f.*

Citadelle, *f.* citadel, *f.*

Cit//at, *n.* citaat, *n.*; =ation, *f.* citatie, *f.*; =iren, *v. a.* citeeren.

Cither, f. Zither.

Citissime, cito, *interj.* citissime, cito.

Citrat, *n.* citraat, *n.*

Citron//at, *n.* es, *pl.* e, ingemaakte citroenschillen; =birne, *f.* citroenpeer, *f.*; =e, *f.* citroen, *f.*; =enartig, *adj.* citroenachtig; =enbaum, *m.* =enfarbe, *f.* =enkraut, *n.* *rc.* citroen-boom, *m.* -kleur, *f.* -kruid, *n. etc.*; =enfarbig, =engelb, *adj.* citroenkleurig, -geel; =ensauer, *adj.* citroenzuur, citronensaures Eisen, citroenijzer, *n.*; =ensäure, *f.* citroenzuur, *n.*; =enschale, *f.* citroenschil, *f.*

Civil, *adj.* civiel; =amt, *n.* =bedienung, *f.* burgerlijke bediening, *f.*; =beamter, =bedienter, *m.* burgerlijk ambtenaar, *m.*; =ehe, *f.* burgerlijk huwelijk, *n.*; =fall, *m.* =sache, *f.* burgerlijke zaak, *f.*; =gericht, *n.* burgerlijke rechtbank, *f.*; =isation, *f.* civilisatie, *f.*; =isiren, *v. a.* civiliseeren; =ist, *m.* en, *pl.* en, civilist, burger, die geen soldaat is; =kleidung, =tracht, *f.* *rc.* burgerlijke kleeding, -dracht, *f. etc.*; =liste, *f.* civiele lijst, *f.*; =uniform, *f.* burgertenue, *f.*

Claret, *m.* s, *pl.* e, klaret, *m.*

Clarin, *n.* s, *pl.* e, klaroen, *f.*

Clarinett, *n.* es, *pl.* e, klarinet, *n.*; =ist, =spieler, *m.* klarinettist, klarinetspeler, *m.*

Clarir//en, *v. a. com.* inklaren, de inkomende en uitgaande rechten betalen; =ung, *f.* inklaring, *f.*; =ungsspesen, *f. pl.* inklaringskosten; grensrechten.

Class//e, *f.* klasse, *f.*; =enlotterie, *f.* klassen-loterij, *f.*; =enname, *m.* soortnaam, *m.*; =enordnung, *f.* categouie *f.*; =ification, *f.* klassificatie, *f.*; =ificiren, *v. a.* klassificeeren, rangschikken; =iker, *m.* classieke schrijver, *m.*; =isch, *adj.* classiek.

Claus//el, *f.* clausule, *f.* beding, voorbehoud, *n.*; =uliren, *v. a.* beperken, aan zekere voorwaarden onderwerpen; =ur, *f. kath.* kloosteropsluiting, *f.*; (aan een boek) sluitwerk, *n.*

Claviatur, *f.* claviatuur, *f.*

Clavicymbel, *n.* s, *pl.* n, klavecimbel, *f.*

Clavier, *n.* s, *pl.* e, klavier, *n.* piano(forte), *f.*; =draht, =lehrer, =macher, *m* *rc.* piano-snaar, *f.* -meester, -maker, *m. etc.*; =kasten, *m.* klavierkast, *f.*; =steg, *m.* snarenkam, *m.*

Clavis, *f.* clavis, *f.*

Cleric//us, =er, *m.* clericus, *m.*

Clerisei, *f.* Clerus, *m.* clerezij, *f.* clerus, *m.*

Client, *m.* en, *pl.* en, cliënt, *m.*; =schaft, *f.* de cliënten eens advocaats.

Clima, *n.* s, *pl.* s, te, klimaat, *n.*

Climax, *m.* es, *pl.* e, climax, *m.*

Clini//cum, *n.* s, *pl.* ca, cliniek, *f.*; =sch, *adj.* clinisch.

Cloak, *n.* es, *pl.* e, =e, riool, *n.*

Clubb, *m.* s, *pl.* s, club, *f.*; =ist, *m.* clubist, *m.*

Clystier, f. Klystier.

Coadjutor, *m.* coadjutor, *m.*

Cocarde, *f.* kokarde, *f.*

Cochenille, *f.* cochenille, *f.*; =nbaum, *m.* =nroth, *n.* cochenille-boom, *m.* -rood, *n. etc.*

Cocon, *m.* s, *pl.* s, cocon, *m.*; tonnetje, popje van den zijdenworm.

Cocos//baum, =hanf, *m.* =nuß, =palme, *f.* *rc.* kokos-boom, -hennep, *m.* -noot, *f.* -palm, *m. etc.*

Codex, *m. pl.* e, Codices, codex, *m.*

Codicil, *n.* es, *pl.* e, codicil, *n.*

Cohäsion, *f.* cohesie, *f.*

Coefficient, *m.* coëfficient, *m.*

Cölestin, *n.* coelestine, *f.*; =ermönch, *m.* celestijner(monnik) *m.*

Cölibat, *n.* es, *pl.* e, celibaat, *n.*

Colibri, *m.* s, *pl.* s, kolibrie, *m.*

Collaborat//ion, *f.* medebewerking, *f.*; **-or**, *m.* medewerker, collaborator, *m.*

Collateral//erbe, *m. jur.* **-erbschaft**, *f.* collaterale erfgenaam, *m.* -erfenis, *f.*; **-verwandte**, *m.* zijverwanten, *m. pl.*

Collat//ion, *f.* collatie, *f.*; collation, *f.* tusschenmaaltijd, *m.* **-ioniren**, *v. a.* collationeeren; **-or**, *m.* **s**, *pl.* **en**, collator, *m.*; **-ur**, *f.* collation, *f.*

Collect//anea, *n. pl.* collectanea, *n. pl.*; **-ant**, *m.* **en**, *pl.* **en**, collectant, *m.*; **-e**, *f.* collecte, *f.*; *kath.* altaargebed, *n.*; **-enbuch**, *n.* collectenboek, *n.*; **-ensammler**, *m.* collectant, *m.*; **-eur**, *m.* **s**, *pl.* **e**, collecteur, *m.*; **-iv**, *adj.* u. *adv.* collectief, verzamelend; **-ivglas**, *n.* collectiefglas, *n.*; **-or**, *m.* **s**, *pl.* **en**, electriciteitsverzamelaar, *m.*

Colleg//e, *m.* collega, *m.*; **-ial**, **-ialisch**, *adj.* collegiaal; **-ialkirche**, *f.*; collegiale kerk, *f.*; **-iat**, *m.* **en**, *pl.* **en**, leerling aan een college; **-iatur**, *f.* kameraadschap tusschen de bezoekers van een zelfde college; **-ienbruder**, *m.* collegebroeder, *m.*; **-ium**, *n.* **s**, *pl.* **ien**, **ia**, college, *n.*; **Collegia schwänzen**, colleges verzuimen.

Collet, *n.* collet, *n.*

Colli, *m. com.* colli, *n.*

Collier, *n.* collier, *n.*

Collision, *f.* collisie, *f.*

Colloquium, *n.* colloquium, *n.*

Cölnisch, *adj.* u. *adv.* keulensch, keulsch.

Collodium, *n.* collodium, *n.*

Colon//ialamt, *n.* ministerie van kolonien; **-ialminister**, *m.* minister van kolonien; **-ialwaren**, *f. pl.* coloniale waren, *f. pl.*; **-ialwarenhändler**, *m.* handelaar in coloniale waren; **-ialien**, *n. pl.* coloniale waren, *f. pl.*; **-ie**, *f.* kolonie, volkplanting, *f.*; **-ienhandel**, *m.* handel in plantages; **-isiren**, *v. a.* koloniseeren; **-ist**, *m.* **en**, *pl.* **en**, kolonist, volkplanter, *m.*

Colonnade, *f.* colonnade, *f.*

Colonne, *f. mil.* colonne, *f.*

Coloph//onit, *m.* **es**, *pl.* **e**, colophoniet, *m.*; **-ium**, *n.* colophonium, *n.*

Coloquinthe, *f.* kolokwint, *n.*; **-enapfel**, *m.* **-enmark**, *n.* ꝛc. kolokwint-appel, *m.* -merg, *n. etc.*

Color//atur, *f.* coloratuur, *f.*; **-iren**, *v. a.* coloreeren; **-ist**, *m.* **en**, *pl.* **en**, colorist, *m.*; **-it**, *n.* **s**, *pl.* **e**, koloriet, *n.*

Colporteur, *m.* **s**, *pl.* **e**, colporteur, *m.*

Columne, (**Colonne**) *f.* kolom, bladzijde, *f.*

Coluren, *m. pl.* coluren, *f. pl.*

Combab//isch, *adj.* ontmand; **-isiren**, *v. a.* ontmannen.

Combin//ation, *f.* combinatie, *f.*; **-iren**, *v. a.* combineeren.

Comet, s. **Komet**.

Comfort, *m.* comfort, *n.*; **-abel**, *adj.* comfortable.

Comi//tat, *n.* **es**, *pl.* **e**, comitaat, *n.*; **-tee**, *n.* comité, *n.*

Command//ant, *m.* **en**, *pl.* **en**, kommandant, *m.*; **-iren**, *v. a.* kommandeeren; **-ite**, *f.* commandite, *f.*; **-itär**, *m.* **s**, *pl.* **e**, commanditair, *m.*; **-o**, *n.* **s**, *pl.* **s**, commando, *n.*

Commende, *f.* commende, *f.*

Commens//al, *m.* **s**, *pl.* **e**, commensaal, *m.*; **-urabel**, *adj.* commensurabel; **-urabilität**, *f.* commensurabiliteit, *f.*

Comment, *m.* **s**, *pl.* **s**, studentenzeden, *f. pl.*; **-ar**, *m.* **s**, *pl.* **e**, commentaar, *m.*; **-ator**, *m.* **s**, *pl.* **en**, commentator, *m.*; **-ur**, *m.* **s**, *pl.* **e**, kommandeur, *m.*; **-urei**, *f.* kommandeurschap, *n.*; **-iren**, *v. a.* commenteeren.

Commers, *m.* **es**, *pl.* **e**, drinkgelag der studenten; **-iren**, *v. a.* banketeeren.

Commerz, *m.* **es**, *pl.* **e**, commerce, *f.*; **-iell**, *adj.* tot den handel behoorende; **-ienrath**, *m.* lid van de kamer van koophandel. [*m.*

Commiliton, *m.* medestudent,

Commis, *m. com.* kantoorbediende, klerk, *m.*; **-sär**, *m.* **s**, *pl.* **e**, **-sarius**, *m.* commissaris, *m.*; **-sariat**, *n.* **es**, *pl.* **e**, commissariaat, *n.*; **-sion**, *f.* commissie, *f.*; **-sionär**, *m.* **s**, *pl.* **e**, **s**, commissionair, *m.*; **-sionsartikel**, *m. pl.* commissiewaren, *f. pl.*; **-sionsbuch**, *n.* orderboek, *n.*; **-sionsgebühr**, *f.* **-sionsgeschäft**, *n.* **-sionshandel**, *m.* commissie-loon, *n.* -zaak, *f.* -handel. *m. etc.*

Commiß//bäcker, *m.* bakker voor de militairen; **-brod**, **-hemd**, *n.* **-hut**, *m.* ꝛc. soldatenbrood, -hemd, *n.* -hoed, *m. etc.*; **-fahrer**, *m.* kaperschip, *n.*

Commitee, s. **Comitee**.

Committ//ent, *m.* **en**, *pl.* **en**, committent, *m.*; **-iren**, *v. a.* committeeren.

Commod//e, *f.* commode, latafel, *f.*; **-ität**, *f.* gemak; sekreet, *n.*

Commun, *adj.* commun; **-al**, *adj.* gemeentelijk; **-algesetz**, *n.* **-alsteuer**, *f.* gemeente-wet, -belasting, *f. etc.*; **-e**, *f.* commune, *f.*; **-icant**, *m.* communiant, *m.*; **-ication**, *f.* communicatie, *f.*; **-iciren**, *v. n.* communiceeren; **-ion**, *f.* communie, *f.*; **-ismus**, *m.* communisme, *n.*; **-ist**, *m.* communist, *m.*; **-istisch**, *adj.* communistisch.

Comöd//iant, *m.* komediant, *m.*; **-ie**, *f.* comedie, *f.*; **-ienschreiber**, *m.* comedieschrijver, *m.*; **-ienzettel**, *m.* bericht, affiche aan den schouwburg.

Compagnie, *f.* compagnie, *f.*; **-geschäft**, *n.* **-handlung**, *f.* gemeenschappelijke handel, *m.* vennootschap, *n.*

Compagnon, *m.* compagnon, *m.*

Comparant, *m.* comparant, *m.*

Comparativ, *m. gr.* **s**, *pl.* **e**, comparatief, *m.*; **-**, *adj.* comparatief.

Compariren, *v. a.* u. *n.* compareeren.

Compaß, *m.* **es**, *pl.* **e**, kompas, *n.*; **-häuschen**, *n.* **-nadel**, **-rose**, *f.* ꝛc. kompas-huisje, *n.* -naald, -roos. *f. etc.*

Compend//iarisch, **-iös**, *adj.* compendieus; **-ium**, *n.* compendium, *n.*

Compet//ent, *m.* **en**, *pl.* **en**, competent, mededinger, *m.*; **-ent**, *adj.* competent; geldig, wettig; **-enz**, *f.* competentie, *f.*

Complement, *n.* complement, *n.*

Complet, *adj.* compleet; *fig.* volslagen; **-e**, *f.* **-orium**, *n. kath.* complete, *f.*; **-iren**, *v. a.* completeeren.

Complexion, *f.* complexie, *f.*

Complication, *f.* complicatie, *f.*

Complicirt, *adj.* ingewikkeld.

Compliment, *n.* es, *pl.* e, compliment, *n.*; -enmacher, *m.* complimentenmaker, *m.*; -iren, *v. a.* complimenteeren.

Complott, *n.* es, *pl.* e, komplot, *n.*; -iren, *v. a.* samenspannen.

Compo//nist, *m.* en, *pl.* en, componist, *m.*; -niren, *v. a.* componeeren; -sition, *f.* compositie, *f.*; -situm, *n.* compositum, *n.*; -st, *m.* compost, *n.*

Compot, *n.* s, *pl* s, compot, *f.*

Comprehension, *f.* comprehensie, *f.*

Compre//ß, *adj.* compres; -sse, *f. med.* compres, *n.*; -ssibilität, *f.* samenpersbaarheid, *f.*; -ssion, *f.* compressie, *f.*; -ssionsmaschine, *f.* samenperser, *m.*; -ssionspumpe, *f.* perspomp, *f.*

Comprom//iß, *n.* sses, *pl.* sse, compromis, *n.*; -ittiren, *v. a.* compromitteeren; iem. mede verantwoordelijk maken; *v. n. h.* een compromis sluiten.

Comptoir, *n.* s, *pl.* e, kantoor, *n.*; -ist, *m.* en, *pl.* en, kantoorbediende, *m.*; -bedürfnisse, *n. pl.* kantoorbehoeften, *f. pl.*

Comthur, *m.* comthur, *m.*; -ei, *f.* gebied van een comthur.

Concav, *adj.* concaaf.

Concentri//ren, *v. a.* concentreeren; -rung, *f.* concentratie, *f.*; -sch, *adj.* concentrisch.

Concept, *n.* s, *pl.* e, concept, *n.*; -buch, -papier, *n.* &c. concept-boek, -papier, *n. etc.*

Concert, *n.* s, *pl.* e, concert. *n.*; -meister, -sänger, -saal, *m.* &c. concert-meester, -zanger, *m.* -zaal, *f. etc.*; -iren, *v. a.* concerteeren.

Concession, *f.* concessie, *f.*; -är, *m.* concessionaris, *m*; -iren, *v. a.* concessioniren.

Conchylie, *f.* conchylie, *n.*

Concil, -ium, *n.* s, *pl.* -ien, concilie, *n.*

Concip//ient, -ist, *m.* steller, ontwerper van een concept; -iren, *v. a.* concipeeren.

Conclave, *n.* s, *pl.* en, conclave *n.*

Concordanz, *f.* concordantie, *f.*

Concordat, *n.* concordaat, *n.*

Concret, *adj.* concreet.

Concubinat, *n.* concubinaat, *n.*

Concubine, *f.* bijwijf, *n.*

Concurrent, *m.* concurrent, *m.*

Concurrenz, *f.* concurrentie, *f.*

Concurriren, *v. a.* concurreeren.

Concurs, *m.* concours, *n.*; -masse, *f.* boedel in een faillissement.

Condition, *f.* conditie, *f.*; -ell, *adj.* conditioneel; -iren, *v. a.* u. *n.* conditioneeren.

Conditor, *m.* s, *pl.* en, banketbakker, *m.*; -ei, *f.* banketbakkerswinkel, *m.*

Condol//enz, *f.* condoleantie, *f.*; -iren, *v. n.* condoleeren.

Condor, *m.* kondor, *m.*

Conduct//eur, *m.* s, *pl.* s, conducteur, *m.*; -or, *m.* conductor, *m.*

Conduite, *f.* conduite, *f.*

Confect, *n.* es, *pl*, e, banket, suikerwerk, *n.*; -ion, *f.* vervaardiging, voltooiing, *f.*

Confer//enz, *f.* conferentie, *f.*; -iren, *v. a.* confereeren.

Confession, *f.* confessie, belijdenis, *f.*

Confidentiell, *adj.* confidentieel.

Confirm//and, *m.* -andin, *f.* aannemeling, *m.* en *f.* die als lidmaat aangenomen wordt; -ation, *f.* bevestiging van nieuwe ledematen der kerk; -iren, *v. a.* aannemen, bevestigen.

Confisc//ation, *f.* confiscatie, *f.*; -iren, *v. a.* confisceeren.

Confitüren, *f. pl* confituren, [*f. pl.*]

Conflict, *m.* conflict, *n.*

Conföder//ation, *f.* confederatie, *f.*; -iren, *v. rec* (sich) zich confedereeren.

Conform, *adj.* conform; -ation, *f.* conformatie, *f.*; -iren, *v. rec.* (sich) gelijkvormig zijn met; -ist, *m.* conformist, *m.*; -ität, *f.* conformiteit, *f.*

Confrater, *m.* confrater, *m.*

Confront//ation, *f.* confrontatie, *f.*; -iren, *v. a.* confronteeren.

Confus, *adj.* confuus; -ion, *f.* confusie, *f.*; -ionsrath, *m.* die alles in de war brengt.

Congestion, *f.* congestie, *f.*

Conglomerat, *n.* conglomeraat, *n.*

Congregation, *f.* congregatie, *f.*

Congreß, *m.* congres, *n.*

Congruent, *adj.* congruent.

Congruenz, *f.* congruentie, *f.*

Congruiren, *v. n.* congrueeren.

Conisch, *adj.* conisch.

Conjectur, *f.* conjectuur, *f.*

Conjugation, *f.* conjugatie, *f.*

Conjugiren, *v.a.* conjugeeren.

Conjunction, *f.* voegwoord, *n.*

Conjunctiv, *m.* aanvoegende wijs, *f.*

Conjunctur, *f.* samenloop, *m.*

Connetabel, *m.* connetable, *m.*

Connexion, *f.* connexie, *f.*

Connivenz, *f.* conniventie, *f.*

Connossement, *n.* cognossement, *n.*

Conrector, *m.* conrector, *m.*; -at, *n.* conrectoraat, *n.*

Conscri//biren, *v. a.* conscribeeren; -birte, *m.* conscrit, dienstplichtige, recruut, militien, *m.*; -ption, *f.* conscriptie, *f.*

Consecration, *f.* consecratie, *f.*

Consecriren, *v.a.* consecreeren.

Consens, *m.* es, *pl.* e, consent, *m.*

Consequent, *adj.* consequent.

Consequenz, *f.* consequentie, *f.*

Conservation, *f.* conservatie, *f.*; -sbrille, *f.* conservatiebril, *f.*

Conservat//iv, *adj.* conservatief; -ismus, *m.* denk- en handelwijze der conservatieven; -orium, *n.* conservatorium, *n.*

Conserve, *n.* konserf, *n.*

Conserviren, *v. a.* conserveeren.

Consider//abel, *adj.* considerabel; -anz, *f.* considerans, *f.*; -ation, *f.* consideratie, *f.*

Consign//atar, *m.* bewaarder van gedeponeerd goed; -ation, *f.* consignatie, *f.*; -iren, *v. a.* consigneeren.

Consist//ent, *adj.* consistent; -enz, *f.* consistentie, *f.*; -orialgericht, *n.* geestelijk gerechtshof, *n.*; -orialrath, *m.* raadsheer in zulk eene rechtbank; -orium, *n.* consistorie, *n.*

Console, *f* console, *f.*

Consolidiren, *v. a.* consolideeren.

Consonant, *m.* consonant, *m.*

Consorte, *m.* consorte, *m.*

Conspiration, *f.* conspiratie, *f.*

Conspiriren, *v. a.* conspireeren.

Constab//el, -ler, *m.* constabel, *m.*

Constant, *adj.* constant.

Constatir//en, *v. a.* constateeren; -ung, *f.* constateering, *f.*

Constellation, *f.* constellatie, *f.*
Constipiren, *v. a.* constipeeren.
Constitu//iren, *v. a.* constitueeren; -**tion**, *f.* constitutie; grondwet, *f.*; -**tionell**, *adj.* constitutioneel; -**tiv**, *adj.* tot de samenstelling behoorende.
Construction, *f.* constructie, *f.*
Construiren, *v. a.* construeeren.
Consul, *m.* s, *pl.* n, consul, *m.*; -**ar**, -**arisch**, *adj.* consulair; -**at**, *n.* consulaat, *n.*; -**ent**, *m.* consulent, *m.*; -**iren**, *v. a.* consuleeren; -**tation**, *f.* consult, *n.* consultatie, *f.*; -**tiren**, *v. a.* consulteeren.
Consumiren, *v. a.* consumeeren.
Consumo, *m.* consumtie, *f.*
Consumtion, *f.* consumtie, *f.*
Contact, *m.* es, *pl.* e, contact, *n.*
Contagiös, *adj.* contagieus.
Contant, *adj.* comptant
Contemplat//ion, *f.* contemplatie, *f.*; -**iv**, *adj.* contemplatief.
Conterbande, *f.* smokkelwaar, *f.*; smokkelen, *n.*
Conterfei, *n.* es, *pl.* e, beeltenis, *f.* konterfeitsel, *n.*; -**en**, *v. a.* afbeelden, konterfeiten.
Continent, *m.* continent, *n.*; -**al**, *adj.* continentaal; -**alsperre**, *f.* continentaal-stelsel, *n.*
Contingent, *n.* contingent, *n.*
Continu//ell, *adj.* continueel; -**iren**, *v. a.* continueeren.
Conto, *n.* s, *pl.* s, *com.* conto, *f.*; - **meta**, voor halve rekening; -**buch**, *n.* rekeningenboek, *n.*; -**saldo**, *n.* saldo eener rekening; -**zahlung**, *f.* betaling op rekening.
Contor, s. **Comptoir**; -**ist**, *m.* kantoorklerk, *m.*
Contrabaß, -**geige**, *f.* contrabas; *m.*; -**ist**, *m.* contrabassist, *m.*
Contract, *m.* contract, *n.*; -, *adj.* contract, lam, verlamd; -**ur**, *f.* samentrekking, *f.*; -**mäßig**, *adj.* volgens het contract.
Contrahent, *m.* contractant, *m.*
Contrahiren, *v. a.* contracteeren.
Contrapunkt, *m.* contrapunt, *n.*
Conträr, *adj.* contrair.
Contrasign//atur, *f.* contrasigne, *n.*; -**iren**, *v. a.* contrasigneeren.
Contrast, *m.* contrast, *n.*; -**iren**, *v. n.* contrasteeren.

Contribuiren, *v. a.* contribueeren.
Contribution, *f.* contributie, *f.*
Controll//e, *f.* controle, *f.*; -**eur**, *m.* s, *pl.* s, controleur, *m.*; -**iren**, *v. a.* controleeren.
Controver//se, *f.* controverse, *f.*; -**spredigt**, *f.* preek over betwiste punten.
Contumaz, *f.* contumacie, *f.* **in contumaciam verurtheilen**, bij verstek veroordeelen; -**iren**, *v. a.* wegens niet verschijning aanklagen.
Contusion, *f.* *chir.* kneuzing, contusie, *f.*
Convenienz, *f.* convenientie, *f.*
Convent, *m.* convent, *n.*; -**ikel**, *n.* vergadering, *f.*; -**ion**, *f.* conventie, *f.*; -**ionell**, *adj.* conventioneel; -**ionsgeld**, *n.* -**ionsmünze**, *f.* conventiegeld, *n.*; -**sbruder**, *m.* -**sschwester**, *f.* klooster-broeder, *m.* -zuster, *f.*; -**ual**, *m.* kloosterling, *m.*
Conversation, *f.* conversatie, *f.*
Conversion, *f.* conversie, *f.*
Convertit, *m.* bekeerling, *m.*
Convex, *adj.* convex; -**ität**, *f.* bolrondheid, *f.*
Convict, *n.* seminarium, *n.*; -**orium**, *n.* eetzaal, *f.*
Convocation, *f.* convocatie, *f.*
Convolut, *n.* lias, *f.*
Convulsion, *f.* convulsie, *f.*
Convulsivisch, *adj.* stuipachtig.
Cooperiren, *v. n. h.* samenwerken.
Coordiniren, *v. a.* coördineeren.
Copal, *m.* copal, *n.*; -**firniß**, -**lack**, *m.* kopalvernis, *n.*
Copialien, *m. pl.* afschrijfloon, *n.*
Copie, *f.* kopie, *f.*
Copiren, *v. a.* kopieeren.
Copir//buch, *n.* kopieboek, *n.*; -**papier**, *n.* -**tinte**, *f.* 2c. kopieerpapier, *n.* -inkt, *m.*
Copist, *m.* kopiist, afschrijver, *m.*
Copula, *f.* *gr.* copula, *f.*
Copul//ation, *f.* trouwing, *f.*; -**iren**, *v. a.* trouwen, inzegenen, copuleeren.
Coquett, *adj.* coquet, koket; -**e**, *f.* kokette, *f.*; -**erie**, *f.* coquetterie, koketterie, *f.*; -**iren**, *v. a.* coquetteeren, kokettiren.
Coran, *m.* koran, *m.*
Cordial, *adj.* cordiaal.

Cordon, *m.* kordon, *n.*
Corduan, *m.* corduaan, marokijn, *n.*; -**bereitung**, *f.* -**macher**, *m.* corduaanleder-bereiding, *f.* -bereider, *m.*; -**leder**, *n.* corduaanleder, *n.*
Cornett, *m.* *mil.* kornet, *m.*; -, *n.* *mus.* kornet, *m.*; -**baß**, *m.* -**flöte**, *f.* kornet-bas, *m.* -fluit, *f.*
Cornut, *m.* *impr.* en, *pl.* en, kornuit, *m.*
Corporal, *m.* es, *pl.* räle, korporaal, *m.*; -**schaft**, *f.* korporaalschap, *n.*
Corporale, *n.* *kath.* corporale, *n.*
Corporation, *f.* corporatie, *f.*
Corpulent, *adj.* corpulent.
Corpulenz, *f.* corpulentie, *f.*
Corpus, *m.* corpus, *n.*; **das Corpus delicti**, het corpus delicti.
Correct, *adj.* correct; -**heit**, *f* zuiverheid, juistheid, *f.*; -**ionell**, *adj.* correctioneel; -**ionshaus**, *n.* verbeter-, gevangenhuis *n.*; -**or**, *m.* s, *pl.* en, corrector, *m.*; -**ur**, *f.* correctuur, *f.*
Correlativ, *adj.* correlatief.
Correspond//ent, *m* en, *pl.* en, correspondent, *m.*; -**enz**, *f.* correspondentie, *f.*; -**iren**, *v. n. h.* correspondeeren.
Corridor, *m.* s, *pl.* e, s, corridoor, *m.*
Corrigiren, *v. a.* corrigeeren.
Corrosiv, *adj.* corrosief; -, *n.* bijtend middel, *n.*
Corrumpiren, *v. a.* bederven, omkoopen, verleiden.
Corrupt, *adj.* corrupt; -**ion**, *f.* corruptie, *f.*
Corsar, *m.* corsaar, *m.*
Corsett, *n.* es, *pl.* e, korset, *n.*
Corso, *m.* corso, *m.*
Corvette, *f.* korvet, *f.*
Coryphäe, *m.* coryphee, *m.*
Costüm, *n.* es, *pl.* e, costuum, kostuum, *n.*; -**iren**, *v. a.* costumeeren.
Cotelett, *n.* cotelette, *f.*
Coterie, *f.* coterie, *f.*
Cothurn, *m.* cothurn, *m.*
Cotillon, *m.* cotillon, *m.*
Coulant, *adj.* coulant.
Coulisse, *f.* coulisse, *f.*
Coup, *m.* s, *pl.* s, coup, *m.*
Coupe, *n.* s, *pl.* s, coupe, *m.*
Coupiren, *v. a.* coupeeren.
Couplett, *n.* couplet, *n.*
Coupon, *m.* s, *pl.* s, coupon, *m.*

Cour, *f.* cour, *f.*; die Cour machen, de cour maken; =macher, *m.* hij, die de dames de cour, het hof maakt.

Courage, *f.* courage, *f.*

Couragös, *adj.* courageus.

Courant, *adj.* courant.

Courante, *f.* loopdans, *m.*; =schritt, *m.* pas in den loopdans.

Courbett//e, *f.* courbette, *f.*; =iren, *v. a.* courbetteeren.

Courier, *m.* koerier, *m.*; =stiefel, *m.* koerierslaars, *f.*

Cours, *m.* es, *pl.* e, koers, *m.*; außer Cours setzen, buiten koers stellen; niedrig im Cours, laag in koers; =iren, *v. n.* in omloop zijn; =rechnung, *f.* =zettel, *m.* koers-rekening, *f.* -briefje, *n.*

Courtage, *f.* courtage, *f.*

Courtis//an, *m.* =ane, *f.* courtisan, *m.* -e, *f.*; =iren, *v. a.* courteseeren.

Cousin, *m.* =e, *f.* neef, *m.* nicht, *f* zoon of dochter van een oom of eene tante.

Couvert, *n.* couvert, *n.* enveloppe, *f.*; =iren, *v. a.* in een couvert doen

Crater, *m.* krater, *m.*

Cravate, *f.* cravate, *f.*

Creatur, *f.* creatuur, *n.*

Credenz//en, *v. a.* proeven, inschenken; =er, *m.* voorproever, schenker, *m.*; =teller, =tisch, *m.* schenk-blad, *n.* -tafel, *f.*

Credit, *m.* krediet, vertrouwen, *n.*; =, *n. com.* credit, *n.*; =brief, *m.* kredietbrief, *m.*; =fähig, *adj.* solide, vertrouwbaar; =fähigkeit, *f.* soliditeit, vertrouwbaarheid, *f.*; =iren, *v. a.* crediteeren; =iv, *n.* creditief, *n.*; =or, *m.* s, *pl.* en, schuldeischer, *m.*; =seite, *f.* creditzijde, *f.*

Credo, *n.* s, *pl.* s, credo, *n.*

Creiren, *v. a.* creëeren.

Creme, *f.* crême, *f.*

Creol//e, *m.* creool, *m.*; =in, *f.* creole, *f.*

Creosot, *n.* creosoot, *n.*

Crepiren, *v. n.* crepeeren.

Crethi und Plethi, *m.* het gemeene volk, Jan en alleman.

Cretin, *m.* s, *pl.* s, cretin, *m.*; =ismus, *m.* cretinismus, idiotisme, *n.*

Criminal, *adj.* crimineel; =amt, =gericht, *n.* =kammer, *f.* crimineel-gerechtshof, *n.*; =gesetzgebung, *f.* strafwetgeving, *f.*; =ist, *m.* criminalist, *m.*; =rath, *m.* raadsheer bij het crimineel gerechtshof; =strafe, *f.* =verbrechen, *n.* ꝛc. crimineele-straf, -misdaad, *f. etc.*

Crinoline, *f.* crinoline, *f.*

Croatisch, *adj.* kroatisch.

Croton, *m.* kroton, *m.*; =öl, *n.* =säure, *f.* kroton-olie, *f.* -zuur, *n.*

Crucifix, *n.* crucifix, *n.*

Crustirt, *adj.* omkorst.

Crypte, *f.* grafkelder, *m.*

Cubik, *adj.* kubiek; =fuß, =inhalt, *m.* =maß, *n.* =ruthe, *f.* ꝛc. kubieke voet, -inhoud, *m.* -maat, -roede, *f. etc.*

Cubiren, *v. a.* cubeeren.

Cubisch, *adj.* kubusvormig.

Cubus, *m.* kubus, *m.*

Cucummer, *f.* komkommer, *f.*

Cuguar, *m.* s, *pl.* s, kuguar, *m.*

Cujon, *m.* s, *pl.* e, laaghartig mensch, *m.*; =iren, *v. a.* gemeen behandelen.

Culmin//ationspunkt, *m.* culminatiepunt, *n.*; =iren, *v. n.* culmineeren.

Cultivir//bar, *adj.* bebouwbaar; =en, *v. a.* cultiveeren.

Cultur, *f.* cultuur, *f.*

Cultus, *m.* cultus, *m.*

Cupido, *m.* cupido, *m.*

Cur, *f.* kuur, geneeskundige behandeling; in die Cur nehmen, onder behandeling nemen.

Curatel, *f.* curateel, *f.*

Curator, *m.* s, *pl.* en, curator, *m.*

Curgast, *m.* badgast, *m.*

Curialstyl, *m.* stadhuisstijl, *m.*

Curios, *adj.* curieus, zonderling, vreemd; =ität, *f.* curiositeit, zeldzaamheid, *f.*

Curiren, *v. a.* genezen.

Cur//mittel, *n.* geneeskrachtig middel, *n.*; =ort, *m.* badplaats, *f.*; =saal, *m.* zaal voor de badgasten; =schmied, *m.* hoefsmid en tevens paardendokter, *m.*

Current, *adj.* courant; =gläubiger, *m.* schuldeischer, *m.*; =schrift, *f.* loopend, vlug schrift, *n.*; =schuld, *f.* loopende schuld, *f.*

Cursiren, s. coursiren.

Cursus, *m.* cursus, *m.*

Curve, *f.* curve, *f.*

Custos, *m.* custos, *m.*

Cyan, *n.* s, *pl.* e, cyan, *n.*; =ometer, *m.* cyanometer, *m.*; =sauer, *adj.* blauwzurig; cyansaures Salz, blauwzuur zout, *n.*; =säure, *f.* blauwzuur, *n.*

Cyclop, *m.* en, *pl.* en, cycloop, *m.*

Cyclus, *m.* cyclus, *m.*

Cylinder, *m.* cilinder, cylinder, *m.*; =ähnlich, =förmig, *adj.* cilinderachtig, -vormig; =bedeckung, =decke, *f.* cilinderhemd, *n.*; =dampfkessel, *m.* cilindervormige stoomketel *m.*; =gebläse, *n.* lucht-pijp, -buis in ovens; =lampe, *f.* Argandsche lamp, *f.*: =orgel =presse, =uhr, *f.* =spiegel, *m.* ꝛc. cilinder-orgel, *n.* -pers, *f.* -horloge, *n.* -spiegel, *m. etc.*; =maschine, *f.* cilindervormige electriseermaschine, *f.*

Cylindrisch, *adj.* cilindervormig.

Cymbel, *f.* cimbaal, cimbel, *f.*; =kraut, =register, *n.* =schläger, *m.* ꝛc. cimbaal-kruid, -register, *n.*-speler, *m. etc.*; =schnitt, *m. herald.* vair, *n.*

Cyn//iker, *m.* wijsgeer uit de school van Antisthenes; schaamteloos, vuil mensch, *m.*; =isch, *adj.* cynisch, cyniek; =ismus, *m.* cynisme, *n.*

Cyper, *m.* =katze, *f.* cypruskat, *f.*; =birne, =pflaume, *f.* cyprus-peer, -pruim, *f.*; =gras, *n.* =wurz, *f.* cypergras, *n.*; =nholz, *n.* rozenhout, *n.*

Cypresse, *f.* =nbaum, *m.* cipres, cipresseboom, *m.*; =ngarbe, *f.* =nkraut, *n.* cipreskruid, *n.*; =nholz, *n.* cipressenhout, *n.*; =nnuß, *f.* cipresnoot, *f.*

Cypria, Cypris, *f.* venusschelp, *f.*; bijnaam van Venus.

Czar, *m.* s, *pl.* en, czaar, *m.*; =in, *f.* czarin, *f.*; =owitz, =ewitsch, *m.* zoon, opvolger van den czaar.

Zie verder onder K.

D.

D, *n.* D, *f.*

Da, *adv.* daar, er; da u. dort, hier en daar; wer da! wie daar! werda! da sein, aanwezig zijn; bestaan; ich werde gleich wieder da sein, ik ben dadelijk terug; ist er da? er ist nicht da, is hij er? hij is er niet; in dem Orte, da er wohnt, in de plaats, waar hij woont; in dem Augenblicke, da er fiel, in het oogenblik dat hij viel; im Sommer, da wollen wir wandern, in den zomer, dan willen wij reizen; als er den Vater erblickte, da war er froh, toen hij zijnen vader zag, toen was hij blijde.

Da, *conj.* toen; daar, dewijl; nadat; da er noch sprach, toen hij nog sprak; da er kein Geld hat, daar hij geen geld heeft; da alles fertig war, nadat alles klaar was; da doch, hoewel.

Da, *interj.* zie! ziedaar! da! nehmen Sie! hier! neem! da! sagte ich es nicht? ziedaar! zeide ik het niet?

Dabei, *adv.* daarbij, erbij, dichtbij; du bist ganz nahe dabei, gij zijt er dicht bij; =bleiben, *v. n. s.* daarbij blijven; =sein, *v. n. s.* daarbij zijn; ich bin dabei, ik ben van de partij; die dabei Stehenden, de bijstanders; es war nahe dabei, het scheelde weinig; es bleibt dabei, daar blijft het bij; ich sagte ihm dabei, ik zeide hem daarenboven.

Dableiben, *v. n. s.* blijven.

Da=capo, *mus.* nog eens, dacapo; =rufen, bis roepen, bisseeren.

Dach, *n.* es, s, *pl.* Dächer, dak, *n.*; einem Dach und Fach geben, iem. huisvesten; einem etw. auf das Dach geben, iem. oorvijgen geven; einem auf dem Dache sein, iem. op de hielen zitten; bei ihm ist gleich Feuer im Dache, hij wordt aanstonds driftig; =balken, =decker, =haken, *m.* =pfanne, =rinne, =röhre, *f.* ꝛc. ꝛc. dak-balk, -dekker, -haak, *m.* -pan, -goot, -pijp, *f. etc. etc.*; =en, *v. a.* dekken, een dak maken; =ente, *f.* waterhoen, *n.*; =fahne, *f.* weerhaan, *m.*; =geschoß, *n.* zolder, *m.*; =gesimse, *n. arch.* kroonlijst, *f.*; =gesperr, *n.* dakgebint, *n.*; =hase, *m. fam.* kat, *f.*; =kehle, *f.* dakgoot, *f.*; =nase, *f.* nokvenstertje, *n.*; =rahm, *m.* nokbalk, *m.*; =schwelle, *f.* dakbalk, *m.*; =span, *m.* =schindel, *f.* dakbordje, *n.*; =stuhlfette, *f.* nokbalk, *m.*; =säule, *f.* dakspant, *f.*; =traufe, *f.* dakgoot, *f.*; =ung, *f.* dekken; dak, *n.*

Dächelchen, *n.* dakje, *n.*

Dachs, *m.* =ses, *pl.* =se, das; dashond, *m.*; =bau, *m.* =loch, *n.* dassenhol, *n.*; =beil, *n.* disseltje, *n.*; =beinig, *adj.* dasbeenig; =eisen, *n.* =falle, *f.* dassenval, *m.*; =fell, *n.* =schwarte, *f.* dassenvel, *n.*; =fett, *n.* =haube, *f.* dassen-vet, -net, *n.*; =grau, *adj.* dasgrauw, dasgrijs, daskleurig; =hund, =finder, =kriecher, =schleicher, *m.* dashond, *m.*; =graben, *n.* =jagd, *f.* dassenjacht, *f.*

Dächs//el, *n.* dissel, *m.* krombijl, *f.*; =in, *f.* wijfje van een das.

Dacht, s. Docht.

Dachtel, *f. pop.* oorvijg, *f.*; =n, *v. a. pop.* (einen) iem. oorvijgen geven.

Dactyl, =us, *m.* dactylus, *m.*; =isch, *adj* dactylisch.

Da//durch, *adv.* daardoor; =fern, *conj.* bijaldien, indien; =für, *adv.* daar-, er voor; in plaats; ich kann nichts dafür, ik kan't niet helpen; =für halten, het daarvoor houden; vermeenen; =für sorgen, er voor zorgen; =für stehen, voor iets instaan; =fürhalten, *n.* meening, *f.*; nach meinem Dafürhalten, naar mijne meening; =gegen, *adv.* u. *conj.* daarentegen; ich habe nichts dagegen, ik heb er niets tegen; =gegen halten, er bij houden, vergelijken; =gegen handeln, strijdig met iets handelen.

Dag, =ge, *f. mar.* dag, *f.*

Daheim, *adv.* te huis; daheim sein, wonen, zijn verblijf houden in; *fig.* te huis zijn, op zijn gemak zijn; ervaren, bedreven.

Daher, *adv.* u. *conj.* daarom, van daar; daar van daan; derhalve, dus, diensvolgens; bis daher, tot zoo ver, tot hiertoe; =brausen, *v. n. s.* uit de verte bruischend naderen; =bringen, *v. a.* (statig iets) aanbrengen; =fahren, =fliegen, =fließen, *v. n. s.* ꝛc. ꝛc. snellijk nader komen, -daarheen vliegen, -daarheen stroomen, *etc. etc.*; =gehen, *v. n. s.* bedaard daarheenen gaan; =gleiten, *v. n s.* (von einem Schiffe ꝛc.), in zachte, gelijkvormige beweging naderen; =hinken, =hüpfen, =jauchzen, *v. n. s.* ꝛc. ꝛc. hinkende-, huppelende-, juichende naderen, *etc. etc.*; =kommen, *v. n. s.* nader komen; =laufen, *v. n. s.* loopende naderen; =stolziren, *v. n.* als een pauw daarheen stappen; =taumeln, =wanken, *v. n. s.* wankelende naderen; =toben, *v. n. s.* woedend aankomen; =tragen, s. =bringen; =treten, *v. n. s.* statig naderen; =wallen, *v. n. s.* op plechtige wijze nader komen; =ziehen, *v. n. s.* in een plechtigen stoet naderen.

Dahero, *obs.* s. daher.

Dahier, *adv.* alhier.

Dahin, *adv.* daarheen, derwaarts; bis dahin, tot zoo ver; eben dahin, juist daarheen; =ab, =unter, *adv* daar-, naar beneden; =auf, *adv.* naar boven; =aus, =wärts, *adv.* daarheen, naar die zijde; =ein, *adv.* daarbinnen; =gegen, *conj.* daarentegen; =brausen, =eilen, =fahren, =fliegen, =fliehen, =gleiten, *v. n. s.* ꝛc. ꝛc. henen-bruischen, -snellen, -varen, -vliegen, -vlieden, -glijden, *etc. etc.*; =fallen, *v. n. s.* nedervallen; *fig.* vervallen; =geben, *v. a.* overleveren; =gehen, *v. n. s.* heengaan; *fig.* sterven; vergaan, voorbijgaan (van den tijd); =haben, *v. a.* weghebben, wegnemen; =laufen, *v. n. s* henensnellen; =leben, *v. n.* onverschillig, onbe-

zorgd voortleven; =**müssen**, *v. n.* wegmoeten; *fig.* sterven, vergaan; =**nehmen**, *v. a.* aannemen; wegnemen; =**raffen**, *v. a.* wegrapen, wegrukken; =**reißen**, *v. a.* weg-, meesleepen; =**scheiden**, *v. n. s.* overlijden, verscheiden; =**scherzen**, *v. n. s.* schertsende en vrolijk voorbijgaan; =**sein**, *v. n. s.* weg-, verloren zijn, voorbij-, overzijn; =**sinken**, *v. n. s.* weg-, nederzinken; =**stehen**, *v. n.* te bezien staan; =**stellen**, *v. n.* in: **dahingestellt sein lassen**, onbeslist laten, met stilzwijgen voorbijgaan; =**sterben**, *v. n. s.* wegsterven; =**stürzen**, *v. n. s.* nederstorten; =**wallen**, *v. n. s.* plechtig henentrekken; =**wandeln**, *v. n. s.* statig, bedaard verder gaan; =**welken**, *v. n. s.* verwelken; =**werfen**, *v. a.* nederwerpen; =**ziehen**, *v. n. s.* henentrekken.

Dahinten, *adv.* achter, terug; =**lassen**, achterlaten.

Dahinter, *adv.* daarachter; =**kommen**, *v. n. s.* ontdekken, er achter komen; **es steckt etw. dahinter**, daar schuilt wat achter; =**her sein**, *v. n. s.* achterna zitten, -zetten; **man sucht Niemand hinter der Thür, wenn man nicht selbst dahinter gewesen ist (gesteckt hat)**, andere menschen naar zich zelven beoordeelen.

Dahl//bord, *n. nav.* rahout, *n.*; boordplank, *f.*; =**en**, *v. a.* dartelen, stoeien, schertsen; =**end**, =**ig**, *adj.* u. *adv.* dartel; vlug.

Dack, *m. mar.* mist, nevel, *m.* =**en**, *v. n. h.* misten; =**ig**, *adj.* mistig.

Da//lassen, *v. a.* terug-, achterlaten; =**liegen**, *v. n.* gereed liggen; open liggen.

Damalig, *adj.* toenmalig.

Damals, *adv.* toenmals, toen.

Damascener//arbeit, =**klinge**, *f.* =**stahl**, *m.* gedamasceerd werk, *n.* -kling, *f.* -staal, *n.*

Damasciren, *v. n.* damasceeren.

Damast, *m.* **es**, *pl.* **e**, damast, *n.*; **halbseidener Damast**, half damast, *n.*; =**arbeit**, =**fabrik**, =**leinwand**, *f.* ꝛc. damast-werk, *n.* -fabriek, *f.* -linnen, *n. etc.*; =**en**, *adj.* damasten; =**art**, *f.* damassuur, *f.*; **auf Damastart weben**, damastvormig weven.

Dam//e, *f.* dame, *f.*: dam, dubbele schijf, *f.*; **die Dame spielen**, =**en**, *v. n. h.* dammen; **in die Dame ziehen**, dam halen; **ein aufgedammter Stein**, eene gedamte schijf; =**enbrett**, =**brett**, *n.* dambord, *n.*; =**enkleid**, =**enpferd**, *n.* dames-kleed, -paard, *n.*; =**enspiel**, *n.* =**enstein**, *m.* damspel, *n.* -schijf, *f.*; =**hirsch**, =**bock**, *m.* damhert, *n.*; =**geis**, =**kuh**, *f.* =**thier**, *n.* wijfjes-damhert, *n.*

Dämchen, *n.* dametje, *n.*

Däm//eln, *v. n. h.* dom, onnoozel zijn, -handelen; =**isch**, *adj.* jufvrouwachtig, verlegen, gek.

Damit, *adv.* daarmede; daardoor; **heraus damit**, geef hier! laat zien; **und damit Punktum!** en daarbij blijft het.

Damit, *conj.* opdat, ten einde; **damit ich es kurz mache**, om kort te gaan.

Damm, *m.* **es**, **s**, *pl.* **Dämme**, dam, dijk, *m.*; =**arbeit**, *f.* =**bruch**, *m.* =**erde**, *f.* =**weg**, *m.* ꝛc. dijkwerk, *n.* -breuk, -aarde, *f.* -weg, *m. etc.*; =**erde**, *f.* teel-, damaarde, *f.*; =**grube**, *f.* smeltgroeve, *f.*; =**holz**, *n.* damhout, *n.*; =**setzer**, *m.* steenlegger, *m.*

Dämmen, *v. a.* afdammen, door een dam keeren; *fig.* stremmen; beteugelen; *v. n. h.* een dam aanleggen, maken.

Dämmer//ig, =**lich**, *adj.* schemerend; **es wird schon dämmerig**, het begint reeds te schemeren; =**n**, *v. n.* u. *imp.* schemeren; =**ung**, *f.* schemering, *f.*; =**ungsfalter**, *m.* sphinx, *m.*; =**ungskreis**, *m.* schemerings-cirkel, *m.*; =**ungslicht**, =**licht**, *n.* schemerlicht, *n.*

Dämon, *m.* **s**, *pl.* **en**, demon; duivel; plaaggeest, *m.*; =**isch**, *adj.* demonisch, duivelsch.

Dampf, *m.* **es**, **s**, *pl.* **Dämpfe**, stoom; damp, walm, *m.* uitwaseming, *f.*; (van paarden) aamborstigheid, dampigheid, *f.*; **dieses Pferd hat den Dampf**, dit paard is dampig; *fig.* schijn, *m.*; **Hansdampf**, windbuidel; **Hansdampf in allen Gassen**, bemoeial, *m.*; =**bar**, *adj. chem* opslorpbaar; =**bad**, =**boot**, =**geschütz**, *n.* =**kessel**, *m.* =**maschine**, =**mühle**, *f.* =**wagen**, *m.* ꝛc. ꝛc. stoom-bad, *n.* -boot, *f.* -geschut, *n.* -ketel, *m.* -machine, *f.* -molen, -wagen, *m. etc. etc.*; =**en**, *v. n.* stoomen; rooken; **sein Pfeifchen dampfen**, zijn pijpje rooken; =**entweichungsrohr**, *n.* ontsnappingsbuis, *f.*

Dämpf//en, *v. a.* smoren, uitdooven, stillen; **die Klinge seines Gegners dämpfen**, den degen zijns tegenstanders aanslaan; =**er**, *m.* domper; klankverdoover, *m.*; =**ig**, *adj.* dampig; =**igkeit**, *f.* dampigheid, *f.*; =**topf**, *m.* =**pfanne**, =**stürze**, *f.* doofpot, *m.*; =**ung**, *f.* verdooving, smoring; demping, *f.*

Da//nach, *adv.* daarna; daarnaar; =**neben**, *adv.* daarnaast; =**nieden**, daar beneden.

Danaïden, *f. pl.* Danaïden, dochters van Danaus, *f. pl.*

Dandy, *m.* **s**, *pl.* **s**, dandy, modegek, *m.*

Danieder, *adv.* neder; omver; =**beugen**, =**schlagen**, =**werfen**, *v. a.* =**fallen**, =**sinken**, *v. n. s.* ꝛc. neder-buigen, -slaan, -werpen, -vallen, -zinken, *etc.*; =**kämpfen**, *v. a.* overweldigen; =**kommen**, *v. n. s.* bevallen; =**kunft**, *f.* bevalling, *f.*; =**liegen**, *v. n.* nederliggen; *com.* kwijnen, slap gaan; **die Geschäfte liegen noch immer danieder**, de zaken kwijnen nog altijd.

Dank, *m.* **es**, **s**, dank, *m.*; **ich statte Ihnen meinen herzlichsten Dank dafür ab**, ik betuig u daarvoor mijn oprechtsten dank; **Dank sei es Ihrer Güte**, ik heb dat aan uwe goedgunstigheid te danken; **man kann ihm nichts zu Dank machen**, men kan niets naar zijnen zin doen; **einem etwas Dank wissen**, iem. iets dank weten; **ich weiß es ihm schlechten Dank**, ik weet het hem geen dank; =**adresse**, *f.* =**altar**, *m.* =**fest**, =**gebet**, =**opfer**, *n.* ꝛc. ꝛc. dank-adres, -altaar, -feest, -gebed, -offer, *n. etc. etc.*; =**bar**, *adj.* u. *adv.* dankbaar; =**barkeit**, *f.* dankbaarheid, *f.*; =**beflissen**, =**begierig**, *adj.* ijverig, verlangend, om zijne dankbaarheid te betoonen; =**beflissenheit**, =**begier**, *f.* begeerte om zijne dankbaarheid te betuigen; =**bezeigung**, *f.* dankbetuiging, *f.*; =**en**, *v. n.* danken; =**enswerth**, *adj.* dan-

kenswaardig; =sagen, *v. n. h.* dankzeggen; =sagung, *f.* dankzegging, *f.*; =sagungsschreiben, *n.* brief van dankzegging; =vergessen, *adj.* ondankbaar; =verpflichtet, *adj.* tot dankbaarheid verplicht.

Dann, *adv.* dan, toen: dann u. wann, nu en dan; =en (von), van daan, weg; von dannen gehen, zich weg begeven.

Dappeln, *v. n.* trippelen.

Dar, *adv. obs.* daar; in samenstellingen met werkwoorden *b. v.* darbringen, darstellen.

Daran, *adv.* daaraan, er aan; es fehlt viel daran, er ontbreekt veel aan; es ist nichts daran, er is niets van aan; er ist übel daran, hij is er slecht aan toe; ich weiß nicht, wie ich daran bin, ik weet niet, hoe ik er aan toe ben; wenn ich recht daran bin, als ik mij niet vergis; Sie sind unrecht daran, gij vergist u; ich war nahe daran abzureisen, ik stond op het punt om te vertrekken; =gehen, =kommen, *v. n. s.* er aan gaan, -komen; =liegen, *v. n.* er aan liggen, -gelegen zijn; =machen, *v. a.* er aan maken; *v. rec.* (sich) er aan gaan, ondernemen; =mögen, *v. n.* er lust toe hebben; =müssen, =sollen, *v. n.* er aan moeten; =sein, *v. n. s.* er aan zijn; het verstaan; op het punt zijn; s. daran; =setzen, *v. a.* er aan zetten, -wagen; =sitzen, *v. n.* er aan zitten; er aan vast zitten; =wagen, *v. a.* er aan wagen; =wollen, *v. n.* er aan willen.

Darauf, *adv.* daarop, er op; daarna: merken Sie darauf, let er op; ich wette darauf, ik wed; verlassen Sie sich darauf, verlaat er u op; es geht viel Zeit darauf, er is veel tijd toe noodig; den Tag darauf, den dag daarna; =geben, *v. a.* op hand geven; er gab nicht viel darauf, hij gaf er niet veel om; =gehen, *v. n. s.* er toe noodig zijn; opgaan, opraken, verteerd worden; er hat viel daraufgehen lassen, hij heeft veel kosten gemaakt, verteerd; omkomen; bei diesem Kampfe sind viel Menschen daraufgegangen, bij dezen strijd zijn vele menschen omgekomen; =geld, *n.* handgeld, *n.*; =kommen, *v. n. s.* er op komen.

Daraus, *adv.* daaruit, er uit; er van: man sieht daraus, daaruit blijkt; daraus werden, er van worden; daraus wird nichts, daarvan komt niets terecht; ich weiß nicht, was ich daraus machen soll, ik weet niet wat ik er van moet denken; ich mache mir nichts daraus, ik geef er niets om, daar bekommer ik mij niet over; ich kann nicht klug daraus werden, ik kan er niet uit wijs worden.

Darben, *v. n.* gebrek lijden.

Dar//bieten, *v. a.* aanbieden; =bringen, *v. a.* brengen; ten offer brengen.

Darein, *adv.* daarin, er in; =geben, *v. a.* op den koop toegeven; =gehen, *v. n. s,* er bij komen; =kommen, *v. n. s.* er tusschen komen; =legen, =mengen, =mischen, *v. rec.* (sich) zich er mede bemoeien; =finden, =schicken, *v. rec.* (sich) zich er in vinden, schikken; =reden, *v. n.* er tusschen spreken; =sehen, *v. n.* er acht op geven; =schlagen, *v. a.* er op toe slaan; =stürmen, *v. n. s.* er in stormen.

Dar//geben, *v. a.* weggeven, opofferen; =halten, *v. a.* voorhouden, aanbieden; =lage, *f.* kosten, *m. pl.* betaling, *f.*; =legen, *v. a.* open-, voorleggen; verklaren, bewijzen; =legung, *f.* betoog, bewijs, *n. etc.*; =lehen, *n.* leening, *f.*; =leihen, *v. a.* leenen; =leiher, *m.* leener, *m.*; =liefern, *v. a.* leveren, overleggen.

Darin, *adv.* daarin, er in.

Darm, *m.* es, s, *pl.* Därme, darm, *m.*; =bein, =fell, =fett, *n.* =fistel, *f.* =kanal, *m.* =strenge, *f.* ꝛc. ꝛc. darm-been, -vel, -vet, *n.* -fistel, *f.* -kanaal, *n.* -kronkel, *m. etc. etc.*; =schwanz, *m.* aanhangsel van den enteldarm; =zwang, s. Stuhlzwang.

Dar//nach, s. danach; =nieder, s. danieder; =niederringen, *v. a.* overweldigen; =ob, *adv.* daarover, -om, -door.

Darr//balken, *m.* =blech, =brett, =holz, =malz, *n.* ꝛc. eest-balk, *m.* -plaat, -plank, *f.* -hout, -mout, *n. etc.*; =band, s. Dörrband; =e, *f.* eest, *m.*; eesten, *n.*; *med.* verdrooging, uittering, *f.*; Darre der Vögel, teringziekte der vogels; =en *v. a.* eesten; roosten; =enstaub, *m.* eeststof, *n.*; =fieber, *n.* teringkoorts, *f.*; =gekrätz, *n.* =krätze, *f.* koperschuim, *n.*; =geld, *n.* moutbelasting, *f.*; =horde, =hürde, *f.* mouthorde, *f.*; =kupfer, *n.* =ling, *m.* koperslakken, *f. pl.*; =ofen, *m.* zijg-, zweetoven, *m.*; =stube, *f.* droogkamer, *f.*; =sucht, *f.* tering, *f.*; =süchtig, *adj.* teringachtig; =wand, *f.* eestplaat, *f.*

Dar//reichen, *v. a.* over-reiken, -handigen; aanbieden; =schießen, s. vorschießen; =setzen, *v. a.* stellen, nederzetten; *fig.* ondernemen.

Darstell//en, *v. a.* daarstellen; voorstellen, beschrijven; aanschouwelijk maken; *v. rec.* (sich) zich vertoonen; =bar, *adj.* voor te stellen; =er, *m.* voorsteller, *m.*; =erisch, *adj.* tot de voorstelling geschikt; =ung, *f.* daar-, voorstelling, *f. etc.*; =ungsart, *f.* voorstellingswijze, *f.*; =ungsgabe, =ungskunst, *f.* =ungstrieb, *m.* =ungsvermögen, *n.* gave, kunst, zucht, geschiktheid, *f.* om alles aanschouwelijk voor te stellen.

Dar//strecken, *v. a.* aanreiken; verstrekken, voorschieten; =thun, *v. a.* toonen, bewijzen, betoogen; =thuung, *f.* betoog, *n. etc.*; =wägen, *v. a.* voorwegen; =zählen, *v. a.* voortellen.

Dar//über, *adv.* daarover, er over; nichts darüber od. darunter, meer noch minder; es geht alles darüber u. darunter, alles gaat het onderste boven; ich bin darüber, ik ben er aan; ich will mich darüber machen, ik wil er aan beginnen; er ist darüber gestorben, hij is onderwijlen gestorven; darüber vergeht die Zeit, de tijd gaat daarmede voorbij; ich bin darüber hinaus, ik ben er over heen; es geht nichts darüber, daarboven gaat niets; =um, *adv.* u. *conj.* daarom, er om; opdat; darum bringen, doen verliezen; darum kommen, verliezen, verbeuren;

inschieten; ich weiß darum, ik wet er van; es sei darum! het zij zoo; -um, *adv.* er om heen, rondom; -unten, *adv.* daar beneden, omlaag; -unter, *adv.* daar-onder, er onder; von 10 Jahren u. darunter, van tien jaar en daar beneden; mit darunter begriffen, ook er onder begrepen; es sind einige darunter, er zijn er onder; lesen Sie die besten darunter aus, kies de besten er uit; -wider, -zu, -zwischen, s. da-wider, -zu, -zwischen.

Das, *artik.* het; *pron.* dit, dat; hetwelk; -hier, dit; -da, dat; -jenige, *pron.* hetgeen; -mal, *adv.* ditmaal.

Da//sein, *v. n. s.* daar zijn, er zijn; -sein, *n.* bestaan, aanwezen, leven; bijzijn, *n.* aanwezigheid, *f.*; -selbst, *adv.* aldaar; -seyn, s. -sein; -sig, *adj.* daar zijnde, uit die plaats; -sselbe, -sselbige, *pron.* hetzelfde, hetzelve.

Daß, *conj.* dat; so daß, zoo dat; daß ich nicht lüge, laat ik niet liegen; daß du es ja nicht vergissest, vergeet het vooral niet; nicht daß ich wüßte, zoo ver ik weet, niet; daß ich ein Narr wäre, das zu thun, ik zou wel gek zijn, als ik het deed.

Dat//a, *n. pl.* gegevens, feiten. daadzaken; datums, *m. pl.*; -aria, *f.* pauselijke kanselarij, *f.*; -iren, *v. a.* dagteekenen, dateeren; -iv, *m.* es, s, *pl.* e, *gr.* derde naamval, *m.*; -um, *n.* dagteekening, *f.*; datum, *n.*; bis dato, tot heden.

Dattel, *f.* dadel, *m.*; -baum, *m.* -palme, -bohne, *f.* -öl, *n.* ꝛc. dadel-boom, -palm, *m.* -boon, -olie, *f. etc.*

Daube, *f.* duig, *f.*; -nholz, *n.* duighout, *n.*

Däuchten, *v. imp.* dunken; es däucht mich (mir), het dunkt mij.

Dauen, *v. n. obs.* verdauen; *techn.* leer verwen.

Dauer, *f.* duur, *m.*; duurzaamheid, *f.*; auf die Dauer, duurzaam; op den duur; -haft, -haftig, *adj.* u. *adv.* duurzaam, stevig, hecht; bestendig; -haftigkeit, *f.* duurzaamheid, *f.*; -lauf, *m.* aanhoudende loop, *m.*; -los, *adj* kortstondig; -n, *v. n.* duren, blijven; diese Art Aepfel dauert nicht, die soort appelen houdt zich niet; -n, *v. n.* spijten, beklagen: er dauert mich, ik beklaag hem; es dauert mich, het spijt mij; dieses Geld dauert mich, ik beklaag dit geld; sich keine Mühe dauern lassen, geene moeite ontzien; -apfel, *m.* -butter, -frucht, *f.* -gewächs, *n.* -pflanze, *f.* ꝛc. ꝛc. appel, *m.* boter, vrucht, *f.* gewas, *n.* plant, *f.* die zich lang houden,

Däum//chen, *n.* duimpje, *n.*; -ling, -erling, *m.* duimeling, *m.*; duimpje, *n.*

Daumen, *m.* duim, *m.*; einem den Daumen drehen, iem. vleien; einem den Daumen halten, iem. de hand boven het hoofd houden; einem den Daumen auf's Auge setzen, iemand kort houden; -beuger, *m.* -eisen, *n.* -schraube, *f.* -stock, *m.* ꝛc. ꝛc. duim-buiger, *m.*-ijzer, *n.*-schroef, *f.* -stok, *m. etc. etc.*; -dick, *adj.* en duim dik; -dreher, *m.* vleier, *m.*; -drücker, *m.* klinklichter, *m.*; -leder, *n.* -ring, *m.* duimstuk, *n* -ring, *m.*

Daun//e, *f.* dons, *n.*; -icht, *adj.* donsachtig; s. Flaumfeder.

Daus, *m.* es, *pl.* e, twee, *f.*; alle Daus, dubbele twee, *f.*; *fig. pop.* geputzt wie ein Daus, Däuschen, opgedirkt, proper; daß dich der Daus! wat drommel!

Davon, *adv.* daarvan, er van; er af; -bleiben, *v. n. s.* er af blijven; -bringen, *v. a.* wegdragen: -eilen, -fahren, -fliegen, -fliehen, *v. n. s.* ꝛc. ꝛc. weg-snellen, -rijden, -vliegen, -vlieden, *etc. etc.*; -gehen, *v. n. s.* weggaan, -vlieden; auf u. davon gehen, zich uit de voeten maken; -heben, *v. rec.* (sich) *obs.* zich wegbegeven; -kommen, *v. n. s* wegkomen; er af komen; -kriegen, *v. n.* wegkrijgen; -machen, *v. rec.* (sich) zich weg (uit de voeten) maken; -schießen, *v. n. s.* wegsnellen; -schleichen, *v. n. s.* wegsluipen; *v. rec.* (sich) zich heimelijk verwijderen; -tragen, *v. a.* wegdragen, behalen (de overwinning); opdoen; ich kann nichts davon ab oder dazu thun, ik kan er niets aan veranderen.

Da//vor, *adv.* daarvoor, er voor; legen Sie ein Schloß davor, hang er een hangslot voor; davor sei Gott, da sei Gott vor, God verhoede het; ich habe einen Ekel davor, ik heb een afkeer van; -wider, *adv.* daartegen, er tegen; s. dagegen; -zu, *adv.* daartoe, er toe; daarbij, er bij; dazu ist er da, daarvoor is hij hier; er ist arm u. noch dazu krank, hij is arm en nog daarenboven ziek; es gehört Zeit dazu, er is tijd voor noodig; was sagen Sie dazu? wat zegt gij er van? ich rathe Ihnen nicht dazu, ik raad het u niet aan; er hat nichts dazu beigetragen, hij heeft er niets aan toegebracht; dazu geben, bijdragen, dazu gelangen, er toe geraken; dazu kommen, er nog bijkomen; dazu kommt noch, daß ..., daarbij komt nog, dat ...; wat meer is ...; wie komme ich dazu, hoe overkomt mij dat; dazu legen, -setzen, -thun, er bij voegen; man muß dazu thun, daß ..., men moet er werk van maken, dat ...; men moet het zoo inrichten, dat ...; -zukunft, *f.* onverwachte tusschenkomst, *f.*; -zumal, *adv.* toenmaals.

Dazwischen, *adv.* daartusschen, er tusschen; -kommen, -liegen, -sein, *v. n. s.* ꝛc. er tusschen komen, -liggen, -zijn, *etc.*; -kunft, *f.* tusschenkomst, *f.*; -treten, *v. a.* tusschen beide komen.

Deb//atte, *f.* woordenwisseling, *f.*; debat, *n*; -attiren, *v. a.* debatteeren; -et, *n.* s, *pl.* s, *com.* debet, *n.*; -it, *m.* s, debiet, vertier, *n.* aftrek, *m.*; -itiren, *v. a.* debiteeren; -itor, *m.* s, *pl.* en, debiteur, *m.*; -ütiren, *v. a.* debuteeren.

Decan, *m.* deken, *m.*; -at, *n.* dekanaat, *n.*; -ei, *f.* woning, huis van den deken.

Decatiren, *v. a.* ontglanzen; krimpen.

Declamation, Declaration, Declination, ꝛc. s. Deklamation, ꝛc.

Decem., *m.* tiende, *m.*; -ber,

m. december, *m.*; =vir, *m.* s, *pl.* n, =virat, *n.* es, *pl.* e, decemvir, *m.* -aat, *n.*

Decennium, *n.* s, *pl.* nien, tijdruimte van tien jaren.

Dechan//ei, *f.* dekanaat, *n.*; =t, *m.* en, *pl.* en, deken, *m.*

Dechent, *n.* **Decher**, *m.* tiental, *n.* (in den lederhandel).

Decimal, *adj.* decimaal, tiendeelig; =bruch, *m.* =maß, *n.* =rechnung, *f.* =system, *n.* ꝛc. decimaal-breuk, -maat, -rekening, *f.* -stelsel, *n.*

Decim//e, *f. mus.* decime, *f.*; =iren, *v. a.* decimeeren.

Decisiv, *adj.* beslissend.

Deck, *n.* s, *pl.* e, dek, *n.*; =bett, =blatt, *n.* =mantel, =stein, *m.* ꝛc. ꝛc. dek-bed, -blad, *n.* -mantel, -steen, *m. etc.*; =lehm, *m.* vormaarde, *f.*; =netz, *n.* trek-, sleepnet, *n.*; =platte, *f.* dekplaat, *f.*; =rasen, *m.* dekzoden, *f. pl.*; =reisig, *n.* takwerk, *n.*; =stütze, *f. nav.* dekstijl, *m.*; =ung, *f. com.* dekking, *f.*; =ziegel, *m.* dekpan, *f.*

Decke, *f.* deken, *f.*; dek-, vloer-, tafelkleed, *n.*; zoldering, *f.*; eine abgenähte Decke, eene bedsprei, *f.*; sich nach der Decke strecken, zijne voeten niet verder strekken, dan de deken lang is; =n, *v. a.* dekken; sich mit etw. decken, zich achter iets verschansen; =nflechter, =nhändler, *m.* ꝛc. deken-maker, -handelaar, *m. etc.*; =ngemälde, *n.* schilderij van het plafond; =nstück, *n.* plafondstuk, *n.*; =r, *m.* leidekker; dekker, *m.*

Deckel, *m.* deksel, *n.*; *pop.* hoed, *m.*; =bänder, *n. pl.* scharnieren, *n. pl.*; =becher, *m.* =glas, =körbchen, *n.* ꝛc. deksel-beker, *m.* -glas, -mandje, *n. etc.*; =lehne, *f.* luns, *f.* aan de wagenas; =sieb, *n.* zeef *f.* met dubbelen bodem; =stuhl, *m. impr.* galg, *f.*

Defekt, *adj.* defect, onvolledig; =, *m.* es, s, *pl.* e, gebrek, *n.*; onvolmaaktheid, *f.*; *com.* Defekte in einer Rechnung ziehen, eene rekening betwisten; =bogen, *m.* overtollige vel, *n.*; =packet, *n. impr.* defectexemplaar van een boek.

Defens//ionslinie, *f.* verdedigingslijn, *f.*; =iv, *adj.* u. *adv.* defensief, verdedigend; defensiv zu Werke gehen, verdedigenderwijs te werk gaan; =ivallianz, *f.* defensief verbond, *n.*; =or, *m.* s, *pl.* en, verdediger, *m.*

Deficit, *n.* deficit, *n.*

Defil//e, *n. mil.* bergpas, *m.* bergengte, *f.* holle weg, *m.*; =iren, *v. n.* defileeren.

Defini//ren, *v. a.* defineeren, bepalen; =tion, *f.* definitie, *f.*; =tiv, *adj.* definitief, beslist, bepaald.

Degen, *m.* degen, *m.*; es mit dem Degen ausmachen, het geschil met den degen beslissen; =band, =gefäß, *n.* =klinge, =kuppel, =scheide, *f.* ꝛc. ꝛc. degenband, *m.* -gevest, *n.* -kling, *f.* -koppel, *m.* -scheede, *f. etc. etc.*; =fläche, *f.* plat *n.* van den degen; =fisch, *m.* zwaardvisch, *m.*; =kraut, *n. bot.* lischbloem, *f.*; =öl, =schwarz, *n.* heesterolie, *f.*; =stutzer, *m.* degenheld, *m.*

Degrad//ation, *f.* degradatie, *f.*; =iren, *v. a.* degradeeren.

Dehn//bar, *adj.* rekbaar; =barkeit, *f.* rekbaarheid, *f.*; =en, *v. a.* rekken, uitzetten; =ung, *f.* rekking, *f.*; =ungszeichen, *n. gr.* verlangingsteeken, *n.*

Deich, *m.* es, s, *pl.* e, dijk, *m.*; einen Deich aufführen, een dijk leggen; =acht, *f.* dijkbestuur, -boek, -recht, *n.*; =amt, *n.* heemraadschap, *n.*; =amtsrichter, *m.* heemraad, *m.*; =anker, =fuß, *m.* =ufer, *n.* vaste grond, *m.* waarop de dijk rust; =arbeit, *f.* =bau, =brief, =bruch, *m.* =buch, *n.* ꝛc. ꝛc. dijk-werk, *n.* -bouw, -brief, *m.* -breuk, *f.* -boek, *n. etc. etc.*; =beamte, *m.* ambtenaar bij het dijkwezen; =beschau, =schau, =schauung, *f.* dijkschouw, *f.*; =damm, *m.* dam, om het water van den dijk af te houden; =en, *v. a.* dijken; =er, *m.* dijkwerker, *m.*; =erlohn, *m.* dijkwerkersloon, *n.*; =frei, *adj.* bevrijd van het werk aan een dijk; =holzung, *f.* houtwerk voor een dijkwerk; =kamm, *m.* =kappe, *f.* kroon *m.* van een dijk; =land, *n.* ingedijkt land; =lücke, *f.* gat *n.* in een dijk; =pflichtig, *adj.* dijkplichtig; =rüge, *f.* gebrek, *n.* aan een dijk; =schütz, *m.* dijkwachter, *m.*; =vogt, *m.* onderdijkgraaf, *m.*; =wall, *m.* dijk, *m.*; =zug, *m.* dijkdistrict, *n.*; =zwang, *m.* district *n.* van een dijkbestuur.

Deichsel, *f.* dissel, disselboom, *m.*; =arm, *m.* arm *m.* van een dissel; =baum, *m.* boom, geschikt voor een dissel; =beschlag, *m.* beslag *n.* van een dissel; =eisen, *n.* disselpen, *f.*; =gabel, *f.* lamoen, *n.* disselboom, *m.*; =haken, *m.* lamoenhaak, *m.*; =kette, *f.* =nagel, =ring, *m.* ꝛc. dissel-ketting, -bout, -ring, *m. etc.*; =pferd, *n.* paard aan den disselboom; =schnalle, *f.* gesp aan den disselboom, *etc.*

Dein, deine, dein, *pron.* uw, uwe, uw; das ist dein, dat behoort u; dieses Buch ist nicht mein, es ist dein, dit is niet mijn boek, maar het uwe; das Mein und Dein, het mijn en dijn; =ethalben, =etwegen, um deinetwillen, *adv.* om uwentwil; der, die, das Deine; der, die, das Deinige, de, het uwe.

Dein//ing, *f. mar.* deining, *f.*; =sen, *v. n. mar.* achteruit wijken.

Dekalog, *m.* es, s, *pl.* e, dekaloog, *m.*

Dekan, *m.* es, s, *pl.* e, deken, *m.*; =at, *n.* es, s, *pl.* e, dekanaat, dekenschap, *n.*

Deklamat//ion, *f.* declamatie, *f.*; =or, *m.* s, *pl.* en, declamator, *m.*; =orisch, *adj.* declamatorisch.

Deklar//ation, *f.* declaratie, aangifte, opgave, *f.*; =iren, *v. a.* declareeren, aangifte doen.

Deklin//ation, *f.* declinatie, verbuiging, *f.*; =irbar, *adj. gr.* verbuigbaar; =irbarkeit, *f.* verbuigbaarheid, *f.*; =iren, *v. a.* verbuigen, declineeren.

Dekokt, *n.* es, s, *pl.* e, afkooksel, *n.*

Dekort, *m.* es, s, *com.* aftrek, *m.* korting, *f.*; =iren, *v. a. com.* aftrekken, korten.

Dekret, *n.* es, s, *pl.* e, dekreet, *n.*; =ale, *f.* decretale, *f.*; =iren, *v. a.* decreteeren.

Delikt, *n.* es, s, *pl* e, misdrijf, *n.*

Delinquent, *m.* en, *pl.* en, delinquent, misdadige, *m.*

Delphin, *m.* es, s, *pl.* e, dolfijn, *m.*

Dem, *art.* aan den, aan het; *pron.* aan dezen, aan dit; wel-

ken; dem sei, wie ihm wolle, het zij zoo het wil; -nach, *conj.* dus, derhalve; -nächst, *adv.* daarna, daarop, dan.

Demagog, *m.* en, *pl.* en, demagoog, volksleider, -vriend, *m.*; -isch, *adj.* u. *adv.* demagogisch, -ische Umtriebe, demagogische woelingen.

Demant, s. Diamant.

Demarkationslinie, *f.* demarcatie-lijn, *f.*

Demokrat, *m.* en, *pl.* en, democraat, *m.*; -ie, *f.* democratie, *f.*

De//muth, *f.* ootmoed, demoed, *m.*; -müthig, *adj.* u. *adv.* ootmoedig; -müthigen, *v. a.* verootmoedigen, vernederen; -müthigung, *f.* verootmoediging, *f.* *etc.*

Den, *art.* den; *pron.* s. diesen, jenen; welchen.

Denar, *m.* es, s, *pl.* e, denaar, zilverling, *m.*

Denen, *pron.* dengenen; welken.

Dengel//hammer, *m.* haarhamer, *m.*; -n, *v. a.* haren; -stock, *m.* haar, *n.*; strekel, *m.*; -zeug, *n.* gereedschappen der maaiers.

Denk//art, s. Denkungsart; -bar, *adj.* denkbaar; -bild, *n.* zinnebeeld, *n.*; -buch, *n.* zak-, dagboek, *n.*; -en, *v. a.* u. *n.* denken; hin und her denken, wikken en wegen; auf etwas Böses denken, iets kwaads brouwen; der Mensch denkt, Gott lenkt, de mensch wikt, God beschikt; das läßt sich nicht denken, dat is niet denkbaar; -er, *m.* denker, *m.*; -fähig, *adj.* geschikt, bekwaam om te denken; -fähigkeit, -kraft, *f.* -vermögen, *n.* denkvermogen, *n.*; -freiheit, *f.* vrijheid van denken, gewetensvrijheid, *f.*; -lehre, *f.* logika, *f.*; -mal, *n.* gedenkteeken, *n.*; -münze, *f.* gedenkpenning, *f.*; -recht, -richtig, *adj.* logisch; -reim, *m* berijmde denkspreuk, *f.*; -säule, -schrift, *f.* -spruch, *m.* -zeichen, *n.* gedenk-zuil, *f.* -schrift, *n.* -spreuk, *f.* -teeken, *n.*; -stein, *m.* gedenkteeken, *n.*; -stoff, *m.* -übung, *f.* denk-stof, *m.* -oefening, *f.*; -ungsart, *f.* denkwijze, *f.*; -würdig, *adj.* gedenkwaardig; -würdigkeit, *f.* gedenkwaardigheid, *f.*; -zettel, *m.* gedenkceel, *f.*; einem einen Denkzettel anhängen, iem. een merkteeken geven (eene wond, een gevoelige slag toebrengen).

Denn, *conj.* want; -, *adv.* dan, toch; was willst du denn, wat wilt gij toch; antworte denn! antwoord dan! hast du denn alles vergessen? hebt gij dan alles vergeten; wie so denn, hoe dat; es sei denn, es wäre denn, ten zij, ten ware; er wird es nicht thun, Sie sprechen denn mit ihm darüber, tenzij gij hem er over spreekt, zal hij 't niet doen; (*obs.* in plaats van als achter een comparatief) dan; er ist glücklicher, denn ich, hij is gelukkiger, dan ik.

Dennoch, *conj.* nogtans.

Depesche, *f.* depeche, *f.*

Deponens, *n.* deponens, *n.*

Deponent, *m.* deponent, *m.*

Deponiren, *v. a.* deponeeren.

Deportation, *f.* deportatie, *f.*

Deportiren, *v. a.* deporteeren.

Deposit//är, *m. com.* bewaarder, *m.*; -enbank, -enkasse, *f.* deposito-bank, *f.*; -engeld, *n.* deposito-geld; -um, *n.* s, *pl.* -sita, pand, vertrouwd goed, *n.*

Deput//at, *n.* es, s, *pl.* e, gerechtelijk deel, *n.*; -atholz, *n.* hout, dat in plaats van bezoldiging gegeven wordt; -ation, *f.* deputatie, *f.*; -iren, *v. a.* afvaardigen; -irte, *m.* afgevaardigde, *m.*

Der, die, das, *artik.* de, het; *pron.* deze, dit; dat; welke; die; -einst, *adv.* eens, eenmaal; -en, *pron.* wien, welken; -enthalben, -entwegen, um derentwillen, *adv.* om wiens wil, om diens wil; -enthalben, *conj.* derhalve; -er, *pron.* van degenen; -gestalt, *adj.* u. *conj.* zoodanig; in dier voege; -gleichen, *adj.* dergelijke, dusdanig; -jenige, *pron.* degene; -maleinst, *adv.* *obs.* eens; -malen, *adv.* -malig, *adj.* tegenwoordig; -maßen, *adv.* *fam.* dermate, zoodanig; -o, *pron.* uw (bij titels gebruikelijk); -ohalben, -owegen, *adv.* *obs.* deswegen; -selbe, -selbige, *pron.* dezelfde, dezelve; -weile, *adv.* intusschen.

Derb, *adj.* u. *adv.* vast, sterk, hard; *fig.* scherp, vinnig, ferm; -heit, *f.* vastheid, sterkte; *fig.* hardheid, *f.*

Derwisch, *m.* es, *pl.* e, derwisch, *m.*

Des, *artik.* van den, van het; -falls, *adv.* in dit geval, deswege; -gleichen, *adj.* dergelijken; *adv.* desgelijks; *conj.* als ook; -halb, -halben, *adv.* derhalve, daarom; -wegen, um deswillen, *adv.* deswege, daarom,

Desavouiren, *v. a.* desavoueeren.

Desert//eur, *m.* deserteur, *m.*; -ion, *f.* desertie, *f.*; -iren, *v. a.* deserteeren.

Desinfection, *f.* desinfectie, *f.*

Desinficiren, *v. a.* desinfecteeren.

Desman, *m.* s, *pl.* s, muskusrat, *f.*

Desperat, *adj.* desperaat; -ion, *f.* wanhoop, *f.*

Despot, *m.* en, *pl.* en, despoot, *m.*; -isch, *adj.* despotisch; -ismus, *m.* despotisme, *m.*

Deß, s. dessen.

Dessen, *pron.* diens; wiens; -thalben, -twegen, um dessentwillen, deswege, daarom; -ungeachtet, desniettemin.

Destill//ation, *f.* destillatie, *f.*; -irbar, *adj.* destilleerbaar; -irblase, *f.* -irhelm, *m.* destilleer-kolf, *f.* -helm, *m.*; -iren, *v. a.* destilleeren; -irer, *m.* destilleerder, *m.*; -irkammer, *f.* stokerij, branderij, *f.* stookhuis, *n.*

Desto, *adv.* des te; -mehr, -weniger, zoo veel te meer, -minder; nichts desto weniger, desniettemin.

Detail//handel, *m.* kleinhandel, *m.*; -händler, *m.* kleinhandelaar, *m.*; -liren, *v. a. com.* in't klein verkoopen; *fig.* detailleeren.

Deube, *f.* *obs.* diefstal, *m.*

Deuchten, s. Däuchten.

Deut, *m.* duit, *m.*

Deute, *f.* *obs.* s. Düte.

Deut//elei, *f.* kleingeestige, verkeerde, gezochte uitlegging, *f.*; -eln, *v. a.* kleingeestig uitleggen; -en, *v. a.* uitleggen, verklaren; duiden, wijzen; -er, *m.* uitlegger, aanduider, *m.*; -ler, *m.* kleingeestige uitlegger, *m.*; -lich, *adj.* u. *adv.* duide-

lijk, klaar, helder, juist; -lichkeit, *f.* duidelijkheid, *f.*; -ung, *f.* uitlegging, verklaring, *f.*

Deutsch, *adj.* u. *adv.* duitsch, hoogduitsch; *fig.* rond, rondborstig; ein deutsches Herz, een open, oprecht hart; -e, *m.* duitscher, *m.*; -e, *f.* duitsche, *f.*; ein Deutscher, een duitscher; die alten Deutschen, de ouden duitschers; -heit, *f.* duitsche afstamming, *f.* -manieren, *f. pl.*; -herr, *m.* ridder van de duitsche orden; -herrig, *adj* tot de duitsche orde behoorende; -land, *n.* duitschland, *n.*; -mann, *m.* duitscher, *m.*; -meister, *m.* grootmeester van de duitsche orde; -meisterthum, *n.* grootmeesterschap *n.* van de duitsche orde; -thum, *n.* -thümelei, *f.* overdreven gehechtheid aan duitsche manieren *etc.*; -thümler, *m.* een duitscher, die overdreven gehechtheid aan duitsche manieren *etc.* openbaart.

Devise, *f.* devies, *n.*; *com.* wissel op eene andere plaats.

Devot, *adj.* devoot.

Devotion, *f.* devotie, *f.*

Diadem, *n.* diadeem, *n.*

Diagonale, *f.* diagonaal, *f.*

Diakon//at, *n.* es, s, *pl.* e, diakonaat, *n.*; -issin, *f.* diakonesse, *f.*; -us, *m.* -, *pl.* konen, diaken, diaconus; hulpprediker, *m.*

Dialekt, *m.* es, s, *pl.* e, dialekt, *n.*; -ik, *f.* dialektiek, *f.*; -iker, *m.* dialekticus, *m.*; -isch, *adj.* dialektisch.

Dialog, *m.* es, s, *pl.* e, dialoog, *m.* samenspraak, *f.*; -isiren, *v. a.* dialogeeren, dialogiseeren.

Diamant, *m.* es, s, *pl.* en, diamant *m.* (de steen), *n.* (de stof); -artig, *adj.* diamantachtig; -en, *adj.* diamanten; -enhandel, -enhändler, *m.* diamanthandel, -handelaar, *m.*; -ring, -schleifer, -schneider, *m.* -schrift, *f.* ꝛc. diamant-ring, -slijper, -snijder, *m.* -letter, *f.* *etc.*; -nadel, *f.* diamanten haarnaald, -speld, *f.*

Diamet//er, *m.* diameter, *m.*; -ral, -risch, *adj.* diametraal.

Diarrhöe, *f.* diarrhee, *f.*

Diät, *f.* diëet, *n.*; -en, *f. pl.* diëten, daggelden, *n. pl.* -etisch, *adj.* diëtetisch.

Dicht, *adj.* u. *adv.* dicht, vast, stevig; -art, s. -ungsart; -e, *f.* dicht-, vast-, stevigheid, *f.*; -en, -machen, *v. a.* dichten, dicht-, stevig maken; s. verdichten; *mar.* kalfaten; -en, *v. a.* (nach etw.) wenschen, streven; er dichtet und trachtet nur nach Geld, hij wenscht en streeft alleenlijk naar geld; das Dichten und Trachten des menschlichen Herzens, het gedichtsel van't menschelijke hart; -en, *v. a.* dichten, verzen maken; verdichten, bepeinzen; -er, *m.* dichter, *m.*; -erin, *f.* dichteres, *f.*; -eranlage, *f.* poëtische aanleg, *m.*; -erader, *f.* -erfeuer, *n.* -ergabe, -ergluth, *f.* dicht-ader, *f.* -vuur, *n.* -gave, *f.* -gloed, *m.*; -erberuf, *m.* beroep *n.* tot dichter; -erborn, *m.* dichter-, hengstebron, *f.*; -erei, *f.* poëterij, dichterij, *f.*; -erflug, *m.* vlucht *f.* des dichters; -erfreiheit, *f.* dichterlijke vrijheid, *f.*; -erisch, *adj.* u. *adv.* dichterlijk; -erling, *m.* pruldichter, *m.*; -erpferd, -erroß, *n.* pegasus, *m.*; -erquell, *m* -ersprache, *f.* -erwort, *n.* dichterlijke taal, *f.* -woord, *n.*; -hammer, *m.* kalefaathamer, *m.*; -heit, -igkeit, *f.* dichtheid, *f.*; -kunst, *f.* dichtkunst, *f.*; -ung, *f.* dichting, *f.* gedicht, *n.*; -ungsart, *f.* dichtsoort, *f.* -trant, *m.*; -ungskraft, *f.* -ungsvermögen, *n.* verbeeldingskracht, *f.*; -werk, *n.* dichtwerk, *n.*; *nav.* kalfatering, *f.*

Dick, *adj.* u. *adv.* dik, dicht; ein dicker Band, een lijvig boekdeel; ein dicker Backen, eene gezwollene wang; dicke Milch, geronnen melk; -armig, *adj.* dik van armen; -arschig, *adj.* *pop.* dik van billen; -backig, *adj.* dikwangig, *etc.*; -bauch, -kopf, -schnabel, -stein, *m.* ꝛc. ꝛc. dikbuik, -kop, -bek, -steen, *m.* *etc.* *etc.*; -bein, *n.* dij, *f.* dik been, *n.*; -darm, *m.* dikke darm, *m*; -e, *f.* dikte, *f.*; -icht, *n.* dicht bewassen bosch, *n.*; -igkeit, *f.* dikheid, *f.*; -köpfig, *adj.* dik van hoofd; dom-koppig; -laubig, *adj.* dichtbewassen; -leibig, *adj.* zwaarlijvig; -lich, *adj.* dikachtig; -lippig, -näsig, -rückig, *adj.* ꝛc. dik van lippen, neus, rug, *etc.*; -thun, *v. a.* pochen; -thuerei, *f.* grootspraak, praalzucht, *f.*; -thuerisch, *adj.* pochend, snoevend; -thaler, *m.* dukaton, *m.*; -tuch, *n.* molton, *n*; -wurzel, *f.* beetwortel, *m.*

Dictat, -or, ꝛc. s. Diktat, -or, ꝛc.

Dieb, *m.* es, s, *pl.* e, dief, *m.*; Gelegenheit macht Diebe, de gelegenheid maakt den dief; -erei, *f.* dieverij, *f.*; -in, *f.* dievegge, *f.*; -isch, *adj.* u. *adv.* diefsch, diefachtig; -käfer, *m.* roofkever, *m.*; -stahl, *m.* es, s, *pl.* -stähle, diefstal, *m.*

Diebs//auge, *n.* -bande, -brut, *f.* -genoß, *m.* -handwerk, *n.* -laterne, *f.* ꝛc. ꝛc. dieven-oog, *n.* -bende, *f.* -gespuis, *n.* -makker, *m.* -handwerk, *n.* -lantaren, *f.* *etc.* *etc.*; -daum, -daumen, *m.* duim *m.* van een gehangen dief; -griff, -kniff, -pfiff, *m.* -ränke, *f. pl.* gauwdievenstreek, *m.*; -hehler, *m.* heler *m.* van een dief; -hehlerei, *f.* helen, verhelen, *n.*; -helfer, *m.* medeplichtige aan een diefstal; -leiter, *f.* dievenladder, *f.*; die Diebsleiter halten, aan een diefstal deel nemen; -sinn, *m.* zucht *f.* om te stelen.

Diele, *f.* plank; deel, *f.* voorhuis, *n.* dorschvloer, *m.*; -n, *v. a.* beplanken; -nhandel, *m.* ꝛc. plankenhandel, *m.*

Dien//en, *v. n.* dienen; einem mit etw. dienen, iem. met iets dienen; damit ist mir nicht gedient, ik ben daarmede niet gediend; Ihnen zu dienen, om u te dienen; zu, statt etw. dienen, tot-, voor iets dienen; -er, *m.* dienaar, knecht, *m.*; -erin, *f.* dienares; dienstmeid, *f.*; -erschaft, *f.* dienstboden, *m. pl.*; -ertracht, *f.* liverei, *f.*; -lich, *adj.* dienstig, heilzaam.

Dienst, *m.* es, *pl.* e, dienst, *f.* (*m.*); einem einen Dienst leisten, iem. een dienst bewijzen; was steht zu Ihren Diensten, was steht Ihnen zu Diensten, wat is er van uwe dienst; -adel, *m.* door krijgs of hofdiensten verkregen adel, *m.*; -alter, *n.* ouderdom *n.* van dienst; an-

cienniteit, *f.*; =anbietung, *f.* =bote, =eid, =eifer, *m.* =jahr, =recht, *n.* ꝛc. ꝛc. dienst-aanbieding, *f.* -bode, -eed, -ijver, *m.* -jaar, -recht, *n. etc. etc.*; =bar, *adj.* dienstbaar; =barkeit, *f.* dienstbaarheid, *f.*; =beflissen, *adj.* dienstvaardig; =beflissenheit, *f.* dienstvaardigheid, *f.*; =chen, *n.* kleine, geringe dienst, *f.*; =eifrig, =fertig, =freundlich, =gefällig, *adj.* u. *adv.* dienstvaardig; =entlassung, *f.* ontslag *n.* uit de dienst; =ergeben, =willig, *adj.* dienstwillig; =fach, *n.* departement, *n.*; =fähig, *adj.* bekwaam, geschikt voor de dienst; =fähigkeit, *f.* bekwaamheid tot de dienst; =fertigkeit, =gefälligkeit, *f.* dienstvaardigheid, *f.*; =frei, *adj.* vrij van dienst; =genoß, *m.* kameraad; ambtgenoot, *m.*; =geschäft, *n.* ambtsverrichting, *f.*; =gesuch, *n.* aanzoek *n.* om een dienst; =getreide, =holz, *n.* =wein, *m.* ꝛc. granen, hout, *n.* wijn, *m. etc.* die een gedeelte der bezolding uitmaken; =herr, *m.* heer; patroon, *m.*; =herrschaft, *f.* meester, heer, *m.* mesteres, mevrouw, jufvrouw, *f.*; =hufe, *f.* hoeve, die tot heerendiensten verplicht is; =leistung, *f.* dienstbetoon, *n.*; =lohn, *m.* werk-, huurloon, *n.*; =mädchen, *n.* =magd, *f.* dienst-meisje, *n.* -meid, *f.*; =mann, *m.* leenman; besteller, *m.*; =mütze, *f.* soldatenmuts, *f.*; =treue, *f.* getrouwheid in de dienst; =unfähig, *adj.* ongeschikt voor de dienst; =zwang, *m.* recht *n.* van heerendienst.

Dienstag, *m.* dinsdag, *m.*

Dies (dieß), *pron.* dit; =falls, *adv.* in dit geval; =jährig, *adj.* van dit jaar; =mal, *adv.* ditmaal; =seitig, *adj.* van deze zijde; =seits, *adv.* u. *prp.* aan deze zijde; =seits des Flusses, aan deze zijde van de rivier.

Dieser, diese, dieses, *pron.* deze, deze, dit.

Dietrich, *m.* es, *pl.* e, looper, nasleutel, *m.*

Dieweil, *obs.* s. weil.

Differenz, *f.* differentie, *f.*; =ial, *adj.* differentiaal; =iren, *v. a.* differentiëeren.

Differiren, *v. n.* verschillen.

Dik//tando, *adv.* onder het dicteeren; dicteerende; =tat, *n.* es, *pl.* e, dicté, dictaat, *n.*; =tator, *m.* s, *pl.* en, dictator, *m.*; =tatur, *f.* dictatuur, *f.*; =tion, *f.* dictie, *f.*; =tiren, *v. a* dicteeren.

Dil//emma, *n.* 's, *pl.* 's, dilemma, *n.*; =ettant, *m.* en, *pl.* en, liefhebber, *m.*; =ettantismus, *m.* dilettantisme, *n.*; =ettiren, *v. n. h.* uit liefhebberij beoefenen.

Dill, *m.* s, *pl.* s; =e, *f. bot.* dille, *f.*; =e, *f.* kandelaarspijp; slotplaat, *f.*; =enöl, *n.* dilleolie, *f.*

Diminutiv, *n.* es, *pl.* e, *gr.* verkleinwoord, diminutief, *n.*; =, *adj.* verkleinend.

Ding, *n.* es, s, *pl.* e, ding, *n.* zaak, *f.*; guter Dinge sein, opgeruimd zijn; das geht nicht mit rechten Dingen zu, dat gaat niet natuurlijk toe; gut Ding will Weile haben, goede arbeid vereischt tijd; aller guten Dinge sind drei, alle goede zaken bestaan in drie; er versteht das Ding besser als ich, hij verstaat die zaak beter dan ik; =, es, s, *pl.* er, die dummen =, die artigen Dinger, die domme -, die schelmsche meisjes; =bank, *f.* rechtbank, *f.*; =elchen, =erchen, *n. pl.* dingetjes, *n. pl.*; =en, *v. a.* u. *n.* dingen; huren; =epfennig, *m.* huurpenning, *m.*; =gericht, *n.* dorpsgericht, *n.*; =lich, *adj.* wezenlijk; onzijdig.

Dinkel, *m.* spelt, *f.*; =gerste, *f.* Egyptisch koren, *n.*; =mehl, *n.* speltmeel, *n.*

Dinstag, s. Dienstag.

Dinte ꝛc. s. Tinte ꝛc.

Diöce//s, *f.* diocees, *f.*; =sanbischof, *m.* dioceesaan, *m.*

Diopt//erlineal, *n.* diopterliniaal, *m.*; =rik, *f.* dioptriek, *f.*

Diphthong, *m.* en, *pl.* en, *gr.* tweeklank, *m.*

Diplom, *n.* es, *pl.* e, diploma, *n.*; =at, *m.* en, *pl.* en; =atiker, *m.* diplomaat, *m.*; =atie, *f.* diplomatie, *f.*

Director, *m.* s, *pl.* en, directeur, *m.*; =at, *n* s, *pl.* e, directoraat, *n.*; =ial, *adj.* directoriaal; =in, *f.* directrice, *f.*; =ium, *n.* s, *pl.* ien, directorium, *n.*

Dirig//ent, *m.* en, *pl.* en, bestuurder, *m.*; =iren, *v. a.* besturen.

Dirne, *f.* deern, *f.*

Disciplin, *f.* discipline, *f.*

Diskont//iren, *v. a. com.* disconteeren; =o, *m.* s, *pl.* ti's, *com.* disconto, *n.*

Dis//kours, *m.* ses, *pl.* se, discours, *n.*; =kutiren, *v. a.* redekavelen, bediscutiëeren.

Diskretionstage, *m. pl. com.* respijt-, respectdagen, *m. pl.*

Dispon//ent, *m.* en, *pl.* en, *com.* gerant, bestuurder, *m.*; =iren, *v. a.* beschikken; =irt, *adj.* gedisponeerd.

Diesseits, s. diesseits.

Dissonanz, *f.* dissonantie, *f.*

Distanz, *f.* distantie, *f.*

Distel, *f.* distel, *f.*; =acker, =fink, =kohl, =orden, *m.* =schnecke, =staude, *f.* ꝛc. ꝛc. distel-akker, -vink, *m.* -kool, -orde, -slak, *f.* -struik, *m. etc. etc.*

Distrikt, *m.* es, *pl.* e, district, *n.*

Divan, *m.* s, *pl.* s, divan, *m.*

Dividend, *m.* en, *pl.* en, *arith.* deeltal, *n.*; =e, *f. com.* dividend, *n.*

Divi//s, *m. impr.* scheidteeken, *n.*; =sion, *f.* divisie; deeling, *f.*; =sor, *m.* s, *pl.* en, divisor, *m.*; =sorium, *n.* s, *pl.* rien, *impr.* nijphoutje, *n.*

Döbel, *m.* houten pin, *f.* drevel, *m.*; *bot.* dolik, *f.*; =n, *v. a.* door pinnen vereenigen.

Doberig, *adj.* † *fam.* zoel.

Doc//ent, *m.* docent, *m.*; =iren, *v. a.* doceeren.

Doch, *conj.* u. *adv.* doch; toch; dan; echter; hat er kein Geld, so hat er doch Credit, al heeft hij geen geld, hij heeft ten minste krediet; ist er gleich nicht reich, so ist er doch zufrieden, al is hij niet rijk, hij is doch tevreden; kommen Sie doch, kom toch; thun Sie es doch! doe het, ik bid u!

Docht, *m.* es, *pl.* e, pit, *f.* lampkatoen, *n.*; =garn, *n.* =nadel, *f.* pit-garen, *n.* -naald, *f.*; =messer, *n.* katoenmes, *n.*

Docke, *f.* pop, *f.*; kluwen *n.* (garen *etc.*); wippertje, *n.* (van een klavier); duikerklep, *f.* (van een vijver); zandlaag, *f.*; opgerolde streng, *f.*; *mar.* dok, *n.*; soort van hoofdtooisel; draaiersspil, *f.*; =n, *v. a. mar.*

in het dok halen; op een kluwen winden; *v. n.* met eene pop spelen; **=ngeländer,** *n.* hekwerk, *n.*; **=nkraut,** *n. bot.* kliskruid, *n.*; **=nkrämer, =nmacher,** *m.* ꝛc. poppen-kramer, -maker, *m. etc.*; **=nspindel,** *f.* draaiersspil, *f.*; **=nstock,** *m.* reistok, *m.*; **=nwerk,** *n.* speelgoed, *n.*

Doge, *m.* doge, *m.*

Dogge, *f.* dog, *m.*

Dogma, *n.* **s,** *pl.* **men, (mata)** dogma, *n.*; **=tik,** *f.* dogmatiek, *f.*; **=tiker,** *m.* dogmaticus, *m.*; **=tisch,** *adj.* dogmatisch; **=tisiren,** *v. a.* dogmatiseeren; **=tismus,** *m.* streng wetenschappelijke leerwijze, *f.*

Dohle, *f.* kauw, *f.*

Dohne, *f.* vogelstrik, *m.*; **=nfang,** *m.* vogelvangst met strikken; **=nstrich, =nsteig,** *m.* met strikken bezette baan, *f.*

Dokt//ern, *v. n.* den doctor gebruiken; **=or,** *m.* **s,** *pl.* **en,** doctor, *m.*; **Doktor werden,** tot doctor bevorderd worden; **=orat,** *n.* **es,** *pl.* **e,** doctoraat, *n.*; **=orin,** *f.* vrouw eens doctors; **=ormäßig,** *adj.* doctoraal; **=orwürde,** *f.* doctors-waardigheid, *f.*; **=rin,** *f.* leerstuk, *n.*

Dokument, *n.* **es,** *pl.* **e,** document, *n.*

Dolch, *m.* **es,** *pl.* **e,** dolk, *m.*; **=förmig,** *adj.* dolkvormig; **=messer,** *n.* **=stich, =stock,** *m.* ꝛc. dolkmes, *n.* -steek, -stok, *m. etc.*

Dolde, *f. bot* bloemscherm, *n.*; **=nförmig,** *adj.* bloemschermvormig; **=ngewächse,** *n.pl.* schermbloemen, *f. pl.*; **=ntraube,** *f.* bloemtuil, korymbe, *f.*; **=ntraubig,** *adj.* bloemtuildragend.

Dollfuß, s. **Klumpfuß.**

Dolman, *m.* **s,** *pl.* **s,** dolman, *m.*

Dolmetsch, =er, *m.* tolk, *m.*; **=en,** *v. a.* vertolken; **=ung,** *f.* vertolking, *f.*

Dom, *m.* **es, s,** *pl.* **e,** dom, *m.*; dom-, hoofdkerk, *f.*; **=dechant, =herr, =prediger, =propst,** *m.* **=kapittel,** *n.* ꝛc. ꝛc. dom-deken, -heer, -priester, -proost, *m.* -kapittel, *n. etc. etc.*; **=frau,** *f.* kanonikes, *f.*; **=herrlich,** *adj.* domheerlijk; **=herrnstelle,** *f.* domheerschap, *n.*; **=icellar,** *m.* **s,** *pl.* **e,** jonge kanunniek, *m.*; **=pfaff,** *m.* goudvink, *m.*; *pop.* paap, *m.*; **=propstei,** *f.* proosdij, proostschap, *f.*; **=propsteilich,** *adj.* tot de proosdij behoorende; **=schnepfe,** *f.* wulp, welp, *m.*

Domäne, *f.* domein, *n.*; **=ngut** *n.* **=nkammer,** *f.* **=nrath,** *m.* domein-goed, -bestuur, *n.* -raad, *m.*

Dominialgut, *n.* domeingoed, *n.*

Domicil, *n.* **es, s,** *pl.* **e,** domicilie, *f.*; **=iren,** *v. a. com.* domicilieeren.

Dominikaner, =mönch, *m.* **=in, =nonne,** *f.* dominikaner-monnik, *m.* -non, *f.*; **=kloster,** *n.* **=orden,** *m.* dominikaner-klooster, *n.* -orde, *f. etc.*

Domino, *m.* **s,** *pl.* **s,** domino, *m.*; **=,** *n.* **=spiel,** *n.* dominospel, *n.*

Donat, *m.* **es, s,** *pl.* **e,** spraakkunst, *f.* (volgens Donaat); **=ar,** *m.* **s,** *pl.* **e,** donataris, *m.*; **=or,** *m.* **s,** *pl.* **en,** schenker, begiftiger, *m.*; **=schnitzer,** *m. fam.* taalfout, *f.*

Don//brett, *n.* **=latte,** *f.* mijnplank, -lat, *f.*; **=lege, =legig,** *adj* hellend; **=lege,** *f.* helling, *f.*

Donner, *m.* donder, *m.*; **vom Donner gerührt werden,** door den donder getroffen worden; **=bart,** *m.* **=büchse,** *f.* **=gott, =keil, =schlag,** *m.* ꝛc. ꝛc. donder-baard, *m.* -bus, *f.* -god, -kloot, -slag, *m. etc. etc.*; **=er,** *m.* donderaar, *m.*; **=n,** *v. imp.* donderen; **=rebe,** *f. bot.* eiloof, *n.*; **=scheu,** *adj.* bang voor den donder; **=stag,** *m.* donderdag, *m.*; **=wetter,** *n.* onweder, *n.*; **=wort,** *n.* verschrikkelijk woord, *n.*

Doppel, *m.* inzet, *m.*; lambrizeering, *f.*; **=adler, =atlas, =becher, =lauf, =mord,** *m.* **=thür,** *f.* ꝛc. ꝛc. dubbele adelaar, -satijn, -beker, -loop, -moord, *m.* -deur, *f. etc. etc.*; **=ciceroschrift,** *f. impr.* dubbele mediaan, *m.*; **=deutig,** *adj.* u. *adv.* dubbelzinnig; **=flinte,** *f.* geweer, *n.* met dubbelen loop; **=flügel,** *m.* dubbele piano, *f.*; **=gänger,** *m.* dubbelganger, *m.* (iem. die zich zelve in een anderen ziet); **=gliederig,** *adj.* aan engelsche ziekte lijdend; **=gold,** *n.* dubbel bladgoud, *n.*; **=hacken,** *m.* haakbus, *f.*; **=herzig,** *adj.* dubbelhartig; **=herzigkeit,** *f.* dubbelhartigheid, *f.*; **=kinn,** *n.* onderkin, *f.*; **=laut, =lauter,** *m.* tweeklank, *m.*; **=lebig,** *adj.* tweeslachtig; **=lerche,** *f.* groote leeuwerik, *m.*; **=n,** *v. a.* verdubbelen; dobbelen; *v. n.* tikken; **=nase,** *f.* gespleten neus, *f.*; **=ort,** *m.* voorsteek-els, *f.*; **=punkt,** *m. gr.* dubbel punt, *n.*; **=reihig,** *adj.* in een dubbele rij staande; **=schattig,** *adj.* dubbelschaduwig; **=schlägig,** *adj* dubbel geslagen; **=schleicher,** *m.* tweehoofdige slang, *f.*; **=schuß,** *m.* dubbele inslagdraad, *m.*; **=seitig,** *adj.* tweeledig; **=sichtig,** *adj.* dubbelziende; **=sichtigkeit,** *f.* dubbelzien, *n.*; **=sinn,** *m.* **=sinnigkeit,** *f.* dubbelzinnigheid, *f.*; **=sinnig,** *adj.* dubbelzinnig; **=stück,** *n.* duplicaat, *n*; **=t,** *adj.* u. *adv.* dubbel; **=taffet,** *m.* armozijn, *n.*; **=thaler,** *m.* stuk van 2 Thaler; **=ung,** *f.* verdubbeling, *f.*; **=züngig,** *adj.* dubbeltongig; **=züngigkeit,** *f.* dubbeltongigheid, *f.*; **=züngler,** *m.* dubbeltongige, *m.*

Dorf, *n.* **es, s,** *pl.* **Dörfer,** dorp, *n.*; **das sind ihm böhmische Dörfer,** dat zijn voor hem vreemde, onbekende zaken; **=bäcker, =bengel, =bewohner, =pfarrer,** *m.* ꝛc. ꝛc. dorps-bakker, -kinkel, -bewoner, -predikant, *m. etc. etc.*; **=leute,** *m. pl.* landlieden, *m. pl.*; **=flur, =mark,** *f.* dorpsland, *n.*; **=junker,** *m.* landjonker, *m.*; **=mäßig,** *adj.* dorpachtig; **=schaft,** *f.* dorpsgemeente, *f.*

Dörf//chen, *n.* dorpje, *n.*; **=ler, =ling,** *m.* dorpeling, *m.*; **=lich,** *adj.* dorpachtig.

Dorisch, *adj. arch.* dorisch.

Dorment, *n.* **es,** *pl.* **e,** slaapzaal, *f.*

Dorn, *m.* **es, s,** *pl.* **en (e, Dörner)** doorn, *m.*; **=apfel, =baum, =busch, =stein,** *m.* ꝛc. ꝛc. doornappel, -boom, -struik, -steen, *m. etc. etc.*; **=artig, =förmig, =icht,** *adj.* doorn-achtig, -vormig, **=brassen,** *m.* stekelbrassen, *m.*; **=dreher,** *m.* negendooder, *m.*; **=fisch,** *m.* stekelbaars, *m.*; **=hai,** *m.* stekelhaai, *m.*; **=ig,** *adj.* doornig; **=myrthe,** *f. bot.* muisdoorn, *m.*; **=rose,** *f.* wijnroos, *f*; **=scheere,** *f.* heggeschaar, *f.*; **=schwamm,** *m.* morille, *f.*

Dörn//chen, *n.* doorntje, *n.*

=en, *adj.* doornen; =ling, *m. bot.* morille, *f.*

Dornen//bahn, *f.* =pfad, *m.* doornig pad, *n.*; =bündel, *n.* bos *m.* doornen; =gebüsch, *n.* doornbosch, *n.*; =hecke, *f.* doornhaag, *f.*; =krone, *f.* doornenkroon, *f.*; =stock, *m.* doornstok. *m.*; =voll, *adj.* vol doornen.

Dorren, *v. n. s.* drogen, verdorren.

Dörr//en, *v. a.* drogen; =blech, ꝛc. s. Darrblech; =er, *m.* droger, eester, *m.*

Dorsch, *m.* es, *pl.* e, bakeljauw, *m.*; =e, *f.* koolstronk, *m.*

Dort, *adv.* daar, ginds; *com.* ten uwent, a costi; =hinauf, daarheen; =hinab, daar af; =hinaus, daar uit; =ig, *adj.* gindsch, wat op die plaats is; seine dortigen Freunde, zijne vrienden, die daar wonen; *com.* ten uwent, in uwe plaats.

Döschen, *n.* doosje, *n.*

Dose, *f.* doos; snuifdoos, *f.*; =nbild, =nstück, *n.* afbeelding op een doos.

Dose, Dosis, *f.* (*pl.* Dosen) dosis, *f.*

Dost, =en, *m.* =enkraut, *n. bot.* agrimonie, kattestaart, *m.*

Dotter, *m.* u. *n.* dooier, *m.*; =blume, *f.* goudsbloem, *f.*; =gelb, *adj.* u. *n.* dooiergeel; =weide, *f.* gele teenwilg, *f.*

Douche, *f.* =bad, *n.* douche, *f.*

Drache, *m.* draak, *m.*; (Papier=) vlieger, *m.*; =nanker, *m.* dreganker, *n.*; =nbaum, *m.* =nblut, =nhaupt, *n.* =nstein, *m.* ꝛc. draken-boom, *m.* -bloed, *n.* -kop, -steen, *m. etc.*; =nfisch, *m.* zeedraak, *m.*; =nwurz, *f. bot.* slangkruid, *n.*

Drachme, *f.* drachme, *f.*

Draconisch, *adj.* draconisch.

Dragant, s. Tragant.

Dragoman, *m.* s, *pl.* e, dragoman, *m.*

Dragoner, *m.* dragonder, *m.*; =marsch, *m.* =mäßig, *adj.* dragonder-marsch, *m.* -achtig, *etc.*

Dragun, *m. bot.* dragon, *f.*

Draht, *m.* es, s, *pl.* Drähte, draad, *m.*; =arbeit, *f.* =arbeiter, *m.* =gitter, *n.* =kugel, =mühle, *f.* ꝛc. ꝛc. draad-werk, *n.* -werker, *m.* -tralie, *f.* -kogel, -molen, *m. etc. etc.*; =bank, *f.* trekbank; draadtrekkerij, *f.*; =bauer, *n.* kooi *f.* van ijzer-, koperdraad; =bogen, *m.* drilboog, *m.*; =bohrer, *m.* kleine drilboor, *f.*; =eisen, *n.* trekplaat, *f.*; =maß, *n.* ijkmaat, *f.*; =plätten, *n.* pletten *n.* van draad; =rolle, *f.* rol draad; =spindel, *f.* draadwiel, *n.*; =ziehrei, *f.* =zug, *m.* draadtrekkerij, *f.*

Drähtern, *adj.* van draad.

Drall, *adj.* u. *adv.* strak, stijf; frisch, flink.

Dralle, *f.* schroefdraad, *m.*

Drama, *n.* s, *pl.* 's, drama, *n.*; =tiker, *m.* tooneeldichter, *m.*; =tisch, *adj.* dramatisch; =turg, *m.* en, *pl.* en, dramaturg, *m.*; =turgie, *f.* dramaturgie, *f.*

Drang, *m.* es, s, drang, aandrang, *m.*; =sal, *f.* u. *n.* kwelling, ellende, verdrukking, ramp, *f.*; Jem. viele Drangsale anthun, iem. veel verdriet aandoen; Drangsale des Krieges, rampen des oorlogs.

Dräng//en, *v. a.* u. *n.* dringen, drukken; *v. imp.* mich drängt's, ik voel mij gedrongen; *v. rec.* (sich) zich in-, opdringen; zich verdringen; =er, *m.* dringer, vervolger, kweller, *m.*; =niß, *f.* verlegenheid, benauwdheid, *f.* druk, *m.*; =ung, *f.* dringen, *n. etc.*

Dräuen, s. drohen.

Drauf, s. darauf; =geld, *n.* huurpenning, *m.*

Dräuschen, *v. imp.* stortregenen.

Draußen, *adv.* buiten.

Drech//selbank, *f.* draaibank, *f.*; =seln, *v. a.* draaien; =sler, *m.* draaier, *m.*; =slerarbeit, *f.* draaiwerk, *n.*; =slerhandwerk, *n.* draaiersambacht, *n.*

Dreck, *m.* es, s, *pop.* 'drek, *m.*; =haufen, =käfer, =karren, =winkel, *m.* ꝛc. ꝛc. drek-hoop, -kever, *m.* -kar, *f.* -hoek, *m. etc. etc.*; =ig, *adj.* drekkig; =kärrner, *m.* vuilnisman; =korb, =kübel, *m.* vuilnis-mand, *f.* -bak, *m.*; =sau, *f. pop.* vuillak, *m.*

Dreg, *n.* es, s, *pl.* e, dreg, dregge, *f.*; =anker, =haken, *m.* =tau, *n.* dreg-anker, *n.* -haak, *m.* -touw, *n.*; =gen, *v. a.* dreggen.

Dreh//bahn, *f.* lijnbaan, *f.*; =bank, *f.* =balken, *m.* =basse, =brücke, =orgel, *f.* =stuhl, *m.* ꝛc. ꝛc. draai-bank, *f.* -balk, *m.* -bas, -brug, *f.* -orgel, *n.* -stoel, *m. etc. etc.*; =en, *v. a.* draaien; *v. rec.* (sich) zich draaien; draaien; einem eine Nase drehen, iem. een wassen neus aandraaien; =er, *m.* draaier, *m.*; =kreuz, *n.* =lade, *f.* draai-boom, *m.* -rad, *n.*; =ling, *m.* springrad, *n.*; kolderig schaap, *n.*; =ung, *f.* draaiing, *f.*

Drei, *num.* drie; =achteltakt, *m.* drieachtste maat, *f.*; =batzner, *m.* geldstuk van drie Batzen (20 cts.); =beinig, =füßig, =eckig, =einig, *adj.* ꝛc. drie-beenig, -voetig, -hoekig, -eenig, *etc.*; =decker, *m.* =eck, *n.* =fuß, =klang, =pfünder, =zack, *m.* ꝛc. drie-dekker, -hoek, -voet, -klank, -ponder, -tand, *m. etc.*; =blatt, *n.* klaver, *m.*; =bündniß, *n.* triple-alliantie, *f.*; =draht, *m. com.* glanslinnen, *n.*; *fig.* onnozel mensch, *n.*; =drähtig, *adj.* driedraadsch; =einigkeit, =faltigkeit, *f.* drieëenheid, *f.*; =er, *m.* driepenningsstuk, *n.*; =erlei, *adj.* driederlei; =fach, =faltig, =fältig, *adj.* u. *adv.* drie-voudig, -vuldig; =fachsblume, *f.* driekleurige molenbloem, *f.*; =gliederig, *adj.* drieledig; =hauig, =mähdig, =schürig, *adj.* dat driemaal 's jaars kan gemaaid worden; =königsfest, *n.* driekoningsfeest, *n.*; =laufer, *m.* haas van het eerste broedsel; =laut, =lauter, *m.* drieklank, *m.*; =ling, *m.* derde, *n.*; driepenningsstuk, *n.*; drieling, *m.*; drie-dubbele draad, *m.*; =löthig, *adj.* van 3 lood, $1\frac{1}{2}$ ons, (oud gewicht); =malig, *adj.* driemaal herhaald; =männerig, *adj.* driemannig; =master, *m.* driemaster, *m.*; =pfündig, *adj.* driepondsch; =prozentig, *adj.* tegen drie percent; =reihig, *adj.* in drie rijen; =ruderig, *adj.* van -, met drie roeibanken; =schäftig, *adj.* driedraadsch; =schichtig, *adj.* in drie lagen; =schlag, *m.* telgang, *m.*; =schlitz, *m. arch.* driekloof, *f.*; =schlitzig, *vdj.* driespletig; =schneidig, *adj.* driesnijdend; =sitzig, *adj.* met drie zitplaatsen; =spänner, *m.* wagen met drie paarden bespannen; =spännig, *adj.* met drie bespannen; =spiel, *n. mus.*

trio, *n.*; ⸗ßig, *num.* dertig; ⸗ßig⸗theil, *m.* dertigste, *n.*; ⸗stöckig, *adj.* van drie verdiepingen; ⸗stündig, *adj.* van drie uren; ⸗tägig, *adj.* drie daagsch; ⸗täglich, *adj.* derdendaagsch; ⸗theilig, *adj.* driedeelig; ⸗wöchentlich, *adj.* om de drie weken; ⸗wöchig, *adj.* van drie weken; ⸗zählig, *adj.* uit drie bestaande; ⸗zehn, *num.* dertien; ⸗zehner, ⸗zehn⸗herr, *m.* een der dertien; ⸗zehntens, *num.* ten dertiende; ⸗zeilig, *adj.* drieregelig; ⸗zöllig, *adj.* drieduimsch; ⸗züngig, *adj.* in drie talen.

Dreist, *adj.* driest, stout, vrijpostig; vermetel; ⸗igkeit, *f.* driestheid, *f. etc.*

Drell, s. Drillich.

Dresch//en, *v. a.* dorschen; *fig.* afrossen; leeres Stroh dreschen, hooi dorschen; ⸗er, *m.* dorscher, *m.*; ⸗flegel, *m.* ⸗maschine, ⸗tenne, ⸗zeit, *f.* ꝛc. dorschvlegel, *m.* -machine, *f.* -vloer, -tijd, *m. etc.*

Dressiren, *v. a.* dresseeren.

Dressur, *f.* dressuur, *f.*

Driebrachen, *v. a.* de derde bewerking (van een akker *etc.*) doen.

Drieschel, s. Dreschflegel.

Driesel, *m.* draai-tol, *m.* -kolk, *f.*; ⸗n, *v. n. h.* stortregenen.

Drift, s. Trift.

Drilch, s. Drillich.

Drill//bogen, ⸗bohrer, ⸗meister, *m.* ⸗häuschen, *n.* ⸗kunst, *f.* ꝛc. dril-boog, *m.* -boor, *f.* -meester, *m.* -huisje, *n.* -kunst, *f. etc.*; ⸗e, *f.* drilboor, *f.*; ⸗en, *v. a.* drillen, rondzwaaien; *mil.* exerceeren; ⸗ich, *m* s, *pl.* e, trielje, *f.* glanslinnen, *n.*; ⸗ing, *m.* drieling, *m.* u. *f.* ⸗ingsbruder, *m.* ⸗ingsgeburt, ⸗ingsschwester, *f.* drieling-broeder, *m.* -geboorte, -zuster, *f.*; ⸗ing, *m. techn.* drijfrad, *n*

Dring//en, *v. a.* u. *n. s.* dringen; in einen dringen, bij iem. aandringen; in ein Geheimniß dringen, een geheim uitvorschen; auf etw. dringen, op iets aandringen; einen zu etw. dringen, iem. tot iets bewegen; ⸗end, ⸗lich, *adj* dringend, noodzakelijk; ⸗lichkeit, *f.* noodwendigheid, *f.* nooddrang, *m.*

Dritt//e, der, die, das, *adj.* de, het derde; ⸗ehalb, ⸗halb, *adj.* derdehalf; ⸗el, *n.* derde, *n.*; ⸗ens, *adv.* ten derde; ⸗letzte, *adj.* op twee na de laatste, de derde van achteren; ⸗theil, *n.* derde, *n.*

Drob, *obs.* s. darüber.

Droben, *adv.* boven.

Droguerie//handlung, *f.* drogerijhandel, *m.*; ⸗waare, *f.* drogerij, *f.*

Droguet, *m.* es, s, droget, *n.*

Droh//en, *v. n.* dreigen; den Einsturz drohen, dreigen in te storten; ⸗rede, *f.* ⸗wort, *n.* dreigend woord, *n.*; ⸗ung, *f.* bedreiging, *f.*

Drohne, *f.* broed-, hommelbij, *f.*; ⸗nbrut, *f.* ⸗nweiser, *m.* ⸗nzäpflein, *n.* ꝛc. hommel-broedsel, *n.* -koningin, -cel, *f. etc.*

Dröhnen, *v. n.* dreunen.

Drollig, *adj.* u. *adv.* koddig, aardig, snaaksch; ⸗keit, *f.* aardigheid, *f. etc.*

Dromedar, *n.* s, *pl.* e, dromedaris, *m.*

Drommete, s. Trompete.

Dronte, *f.* dronte, *f.*

Droschke, *f.* vigilante, *f.*; ⸗nkutscher, *m.* ⸗npferd, *n.* ꝛc. koetsier, *m.* paard *n.* van eene vigilante.

Drossel, *f.* lijster, *f.*; *anat.* sleutelbeen, *n.*; strot, *m.*; ⸗ader, *f.* keelader, *f.*; ⸗beere, *f.* lijsterbes, *f.*; ⸗bein, *n.* sleutelbeen, *n.*; ⸗grau, *adj.* lijstergrauw; ⸗lippfisch, *m.* grauwe lipvisch, *m.*

Drost, *m.* es, *pl.* e, drost, drossaard; ⸗amt, ⸗enamt, *n.* drostambt, *n.*; ⸗ei, *f.* drostschap, *n.* [zijde.

Drüben, *adv.* aan de andere

Drüber, s. darüber.

Druck, *m.* es, s, *pl.* e, druk, *m.*; drukking, *f.*; ⸗bar, *adj.* drukbaar; ⸗baum, *m.* persboom, *m.*; ⸗berichtiger, *m.* corrector, *m.*; ⸗berichtigung, *f.* correctie, *f.*; ⸗besorger, *m.* redacteur, *m.*; ⸗besorgung, *f.* redactie, *f.*; ⸗bewilligung, *f.* verlof *n.* tot het drukken; ⸗bogen, *m.* vel *n* druks; ⸗buchstabe, *m.* drukletter, *f.*; ⸗en, *v. a.* drukken; er kann lügen wie gedruckt, hij kan liegen of't gedrukt is; ⸗er, *m.* drukker, boekdrukker, *m.*; ⸗er⸗ballen, ⸗ergehülfe, ⸗ergesell, *m.* ꝛc. drukkers-bal, -gezel, -knecht, *m. etc.*; ⸗erei, *f.* drukkerij, *f.*; ⸗erfarbe, ⸗erschwärze, *f.* drukinkt, *m.*; ⸗erkunst, *f.* ⸗erlohn, *m.* drukkunst, *f.* -loon, *n.*; ⸗erpresse, *f.* drukpers, *f.*; ⸗fehler, *m.* ⸗form, ⸗kugel, ⸗maschine, *f.* ⸗papier, *n.* ꝛc. ꝛc. druk-fout, *f.* -vorm, -kogel, *m.* -machine, *f.* -papier, *n. etc. etc.*; ⸗fehlerverzeichniß, *n.* lijst *f.* van drukfeilen; ⸗hebel, *m.* drukhefboom, *m.*; ⸗jahr, *n.* jaar der uitgave; ⸗nagel, *m.* drukker *m.* aan eene armborst; ⸗ort, *m.* plaats, *f.* waar iets gedrukt is; ⸗pumpe, *f.* perspomp, *f.*; ⸗richtig, *adj.* correct; ⸗sen, *v. n. pop.* dralen; ⸗stempel, *m.* persstempel, *m.*; ⸗tafel, *f.* troktafel, *f.*; ⸗tisch, *m.* druktafel, *f.*; ⸗waare, *f.* gedrukte goederen; ⸗weise, *adv.* bij wijze van drukking; ⸗werk, *n.* perspomp, *f.*

Drück//en, *v. a.* u. *n.* drukken, persen, klemmen; zu Boden drücken, nederdrukken; er weiß, wo ihn der Schuh drückt, hij weet waar de schoen hem knelt; *v. rec.* (sich) *fam.* zich heimelijk uit de voeten maken; zich drukken; nederduiken; ⸗er, *m.* drukker, trekker, knop, *m.*; ⸗ung, *f.* drukking, *f.*

Drud, en, *pl.* en; ⸗er, *m.* heksenmeester, *m.*; ⸗e, *f.* heks; nachtmerrie, *f.*

Druden//baum, ⸗berg, *m.* ⸗haus, *n.* ⸗nacht, ⸗stunde, *f.* boom, berg, huis, nacht, uur, waar of wanneer de heksen samenkomen; ⸗ei, *n.* zeer klein ei, *n.*; ⸗fuß, *m.* een vijf of zeshoekig tooverfiguur; *bot.* wolfsklauw, *m.*; ⸗kopf, *m.* heks, *f.*; ⸗kraut, *n.* wolfsklauw, *m.*; ⸗stein, *m.* een kleine ronde steen met een gaatje er door; ⸗stück, *n.* schouderstuk *n.* (van den os); ⸗wind, *m.* dwarlwind, *m.*

Druide, *m.* druïde, *m.*; ⸗nbaum, ⸗nfuß, s. Drudenbaum, ꝛc.

Drum, drunter, s. darum.

Drunten, *adv.* beneden.

Drüschen, *n.* kliertje, *n.*

Drüschling, *m.* boomzwam, *f.*

Drus//e, *f.* droes, *m.*; kristalbobbels, *m. pl.*; ⸗en, *pl.* droesem, *m.*; ⸗enasche, *f.* wijnmoer-

asch, *f.*; =**enmarmor**, *m.* marmer met versteende schelpdieren; =**enschwarz**, *n.* wijnmoerzwart, *n.*; =**icht**, =**ig**, *adj.* u. *adv.* met kristalbobbels aangevuld.

Drüse, *f.* klier, *f.*; =**nanschwellung**, =**nbeschreibung**, =**nbildung**, =**nentzündung**, =**nkrankheit**, *f.* ꝛc. ꝛc. klier-gezwel, *n.*-beschrijving, -vorming, -ontsteking, -ziekte, *f.* *etc. etc.*; =**nbaum**, =**nbeutel**, *m.* =**nblume**, *f.* *bot.* klierboom, *m.*; =**nbeule**, *f.* =**nknote**, *m.* kliergezwel, *n.* liesbuil, *f.*; =**nlehre**, *f.* klierenleer, *f.*

Drüsicht, **drüsig**, *adj.* klierachtig.

Drüswurz, *f. bot.* bolvormige hanevoet, *m.*

Du, *pron.* gij, ge; *fam.* jij, je.

Dud//hammer, *m.* zware ketelhamer, *m.*; =**gabel**, *f.* het ijzer, waarop de ketels liggen.

Dubl//iren, *v. a.* verdubbelen; doubleeren; =**one**, *f.* dubloen, *m.*

Ducat, **en**, *m.* dukaat, *m.*; =**engold**, *n.* dukatengoud, *n.*

Duck, *m. obs.* s. **Tücke**; =**en**, *v. rec.* (**sich**) duiken; zich buigen; *fig.* zich verootmoedigen; =**mäuser**, *m.* sluiper, gluiper, veinzaard, *m.*; =**mäuserei**, *f.* veinzerij, schelmachtigheid, *f.*; =**mäusern**, *v. n.* veinzen, sluipen; =**mäusig**, =**mäuserig**, *adj.* gluiperig; =**s**, *m.* listige streek, *m.*; =**sen**, *v. n.* doortrapt, geslepen, sluw zijn; **er duckste hinaus**, hij ging boos naar buiten; *v. rec.* (**sich**) s. **sich drücken**; =**sig**, *adj.* kwaad, geslepen; =**stein**, *m.* tufsteen, *m.*; soort van wit bier; =**taube**, *f.* groenlandsche duif, *f.*; =**ung**, *f.* duiken, *n.*; schuinte, *f.*

Dudel, *f.* doedel, *m.*; =**dei**, *m.* u. *n.* =**dum**, *m.* =**ei**, *f.* ellendige gezang *n.* of redevoering, *f.*; gesnap, *n.*; kleinigheid, *f.*; =**didel**, =**dumdei**, *n.* gesnap, *n.*; klanknabootsing; =**er**, *m.* ellendige speler of zinger, *m.*; =**n**, *v. n.* op den doedelzak spelen; slecht spelen of zingen; =**sack**, *m.* doedelzak, *m.*; =**sackpfeifer**, *m.* doedelzakspeler, *m.*

Dudler, s. **Dudeler**.

Dudu, *m.* **'s**, *pl.* **'s**, doedoe, *m.*

Duell, *n.* **es**, **s**, *pl* **e**, duel, *n.*; =**ant**, =**ist**, *m.* **en**, *pl.* **en**, duellist, *m.*; =**iren**, *v. rec.* (**sich**) duelleeren.

Duett, *n.* **es**, *pl.* **e**, *mus.* tweezang, *m.*; duo, duet, *n.*

Düffel, *m.* duffel, *m.*

Duft, *m.* **es**, **s**, *pl.* **Düfte**, geur; wasem, *m.*; mist, nevel, *m.*; =**bruch**, *m.* het afbreken der takken door zwaren rijm of sneeuw; =**en**, *v. n.* geur verspreiden, ruiken; uitwasemen; =**ig**, *adj.* geurig; =**wolke**, *f.* dunne wolk, *f.*

Düften, *v. a.* geur verspreiden; damp opgeven.

Dukat, s. **Ducat**.

Duld//bar, *adj.* duldbaar, dragelijk; =**en**, *v. a.* dulden, verdragen; **die Liebe duldet alles**, de liefde verdraagt alle dingen; =**er**, *m.* dulder, lijder, *m.*; =**erin**, *f.* duldster, *f.*; =**sam**, *adj.* verdraagzaam; =**samkeit**, =**ung**, *f.* verdraagzaamheid, *f.*

Dult, *f.* kermis, *f.*

Dumm, *adj.* u. *adv.* dom, dwaas; lomp; **einen dumm machen**, iem. in de war brengen; **damit fängt man Dumme**, daar vangt men alleen onnozelen mede; **der Kopf ist mir ganz dumm**, ik ben geheel het spoor bijster; **dummes Zeug**, dom tuig; gekheid; malle praat; =**bart**, =**kopf**, =**rian**, *m.* =**schnute**, *f.* domkop, dommerik, *m.*; =**bärtig**, =**köpfig**, *adj.* dom, onnoozel; =**dreist**, =**keck**, =**kühn**, *adj.* dom, lomp en onbescheiden, impertinent; =**dreistigkeit**, =**kühnheit**, *f.* domme, lompe onbeschaamdheid, *f.*; =**en**, *v. n. s.* dom worden; =**grob**, *adj.* dom en lomp; =**heit**, *f.* domheid, *f.*; =**lich**, *adj.* domachtig.

Dummel, *m.* roes, *m.* bedwelming, *f.*; =**chen**, *n.* roesje, *n.*; =**ich**, *adj.* onnoozel; =**er**, =**n**, ꝛc. s. **Tummler** ꝛc.

Dümmling, *m.* dommerik, *m.*

Dumpf, *adj.* u. *adv.* dof; bedompen; =**heit**, *f.* dofheid, *f.*; =**ig**, *adj.* dompig, duf; =**igkeit**, *f.* dompigheid, *f.*; =**sinn**, *m.* stompzinnigheid, *f.*

Dumplachter, *f.* vadem, *m.*

Dune, *f.* dons, *n.*; =**nbett**, *n.* donzen bed, *n.*

Düne, *f.* duin, *f.*; =**nartig**, =**nhaft**, *adj.* u. *adv.* duinachtig; =**nbesing**, *m. bot.* duinbes, *f.*; =**nhalm**, =**nhelm**, *m.* duinhelm, *m.*; =**nkäfer**, *m.* =**nrose**, *f.* duinkever, *m* -roos, *f.*

Dunfeder, *f.* dons, *n.*

Dung, **Dünger**, *m.* **Dünge**, *f.* mest, *m.*

Düng//en, *v. a.* mesten; =**ung**, *f.* bemesting, *f.*; =**erhaufen**, *m.* mesthoop, *m.*; =**gabel**, *f.* =**käfer**, *m.* mest-vork, *f.* -kever, *m.*

Dünkel, *m.* eigendunk, *m.* verwaandheid, *f.*; =**haft**, *adj.* laatdunkend; =**voll**, *adj.* zeer ingebeeld.

Dunkel, *adj.* donker; =, *n.* donkerheid, *f.*; =**äugig**, *adj.* met donkere oogen; =**blau**, =**braun**, *adj.* donker-blauw, -bruin, *etc.*; =**heit**, *f.* donkerheid, *f.*; =**n**, *v. n.* donker worden; =**mann**, *m.* duisterling, domper, *m.*; =**zeug**, *n.* net voor hazen.

Dünken, *v. n.* dunken; *v. rec.* (**sich**) zich verbeelden.

Dünn, *adj.* u. *adv.* dun, mager; fijn, teer; vloeibaar; =**machen**, *v. a.* verdunnen; =**beinig**, *adj.* met dunne beenen; =**e**, =**heit**, *f.* dun-, fijnheid, *f.*; =**eisen**, *n.* dun blik, *n.*; =**en**, *v. a.* dunnen; =**haarig**, =**häutig**, =**hülsig**, *adj.* ꝛc. met dunne haren, huid, schil, *etc.*; =**mäulig**, *adj.* zacht in den bek; =**öl**, *n.* dunne notenolie, *f.*; =**schlagform**, *f.* laatste huidvorm, *m.*; =**stein**, *m.* dunne diamant, *m.*; =**ung**, *f.* dunte; dunning, *f.*

Duns, *m.* **ses**, *pl.* **se**, domkop, *m.*; =**en**, *v. n.* zwellen.

Dunst, *m.* damp, wasem, *m.*; **mit Dunst schießen**, met hagel schieten; **einem einen blauen Dunst vormachen**, iem. een rad voor de oogen draaien; knollen voor citroenen verkoopen; =**artig**, *adj.* dampachtig; =**bad**, *n.* dampbad, *n.*; =**bild**, =**gebilde**, *n. fig.* hersenschim, *f.*; =**bläschen**, *n.* dampbolletje, *n.*; =**en**, *v. n.* dampen, uitwasemen; =**flinte**, *f* vogelroer, *n.*; =**frei**, *adj.* vrij van damp; =**ig**, *adj.* dampig; =**kreis**, *m.* =**kugel**, *f.* =**strom**, *m.* ꝛc. damp-kring, -kogel, -stroom, *m. etc.*; =**loch**, *n.* luchtgat, *n.*; =**luft**, *f.* gas, *n.*; =**raum**, *m.* dampkring, *m.*

Dünsten, *v. n.* uitwasemen.

Duodez, *adv.* u. *n.* duodecimo, 12mo; **-fürst**, *m.* vorstje *n.* van een kleinen staat.

Dupfen, s. **Tupfen.**

Duplicat, *n.* duplicaat, *n.*

Dupliciren, *v. a.* dupliceeren.

Duplik, *f.* dupliek, *f.*; **-at**, *n.* **es**, **s**, *pl.* **e**, duplikaat, *n.*

Duplir//en, *v. a.* verdubbelen; doubleeren; *impr.* dubbeleeren; **-eisen**, *n.* verdubbelaar, duplicator, *m.*; **-maschine**, *f.* wringmachine, *f.*; **-schritt**, *m. mil.* versnelde pas, *m.*; **-ung**, *f.* verdubbeling, *f.*

Durch, *prp.* door; **durch das ganze Jahr (hindurch)**, het gansche jaar door; **durch Geld hilft man sich durch die Welt**, met geld komt men door de wereld; *adv.* door; **durch u. durch**, door en door; **die Schuhe sind durch**, de schoenen zijn door; **das geht nicht durch**, dat kan er niet door. — Met werkwoorden en daarvan afgeleide woorden samengesteld, heeft „**durch**" dezelfde beteekenis als „door" in de Nederlandsche taal, zoo als: eene verbreking, een aanhouden of voortzetten, eene bespoediging, eene vernietiging *etc.*, en is in beide talen nu eens scheidbaar, dan weder onscheidbaar; om deze reden worden slechts die samenstellingen hier opgegeven, wier beteekenis in beide talen verschillend is, *b. v.* **durch-ackern**, **-backen**, **-bohren**, **-brechen**, ꝛc. ꝛc. door-akkeren, -bakken, -boren, -breken, *etc. etc.*

Durcharbeiten, *v. a.* doorwerken; *v. rec.* (**sich**) zich er door heen werken, zich een weg banen; **etwas gründlich durcharbeiten**, iets grondig behandelen, bewerken.

Durch//ätzen, *v. a.* doorvreten; **-aus**, *adv.* volstrekt; geheel en al; **durchaus von Gold**, geheel van goud; **-beißen**, *v. a.* u. *n.* doorbijten; *v. rec.* (**sich**) doordringen; **-betteln**, *v. a.* een land bedelende doortrekken; *v. rec.* (**sich**) bedelende doorkomen; **-beuteln**, *v. a.* doorziften, builen; **-bläuen**, *v. a. fig. fam.* geducht afrossen; **-blicken**, *v. a.* doorzien; *v. n.* doorblikken; **-blick**, *m.* doorzien, *n.*; **-brennen**, *v. a.* u. *n.* doorbranden; *pop.* met de noorderzon verhuizen; **-bringen**, *v. a.* doorbrengen; *fig.* **die Zeit durchbringen**, den tijd verspillen; *v. rec.* (**sich**) zich er door helpen; **sich kümmerlich durchbringen**, armoedig leven; **-bringung**, *f.* verkwisting, verspilling, *f.*; doorbrengen, *n.*; **-brochen**, *adj.* doorgebroken, -geslagen; doorbroken, opengewerkt; **-bruch**, *m.* doorbraak, *m.*; **-dacht**, *adj.* doordacht.

Durchdring//en, *v. a.* u. *n.* doordringen; **mit seiner Meinung durchdringen**, zijne meening doorzetten; **-lich**, *adj.* doordringbaar; **-lichkeit**, *f.* doordringbaarheid, *f.*; **-ung**, *f.* doordringen, *n.*

Durch//fahren, *v. n. s.* doorrijden; doorvaren; in haast doortrekken; **ein Schauder durchfuhr seine Glieder**, eene rilling voer door zijne leden; **-fahrt**, *f. nav.* doorvaart, *f.*; koetspoort, *f.*; **-fall**, *m.* doorvallen, *n.*; buikloop, *m.*; **-fallen**, *v. n. s.* doorvallen; *fig.* druipen (bij een examen); een niet trekken (in de loterij); **-fäule**, *f. vet.* bloedvin, *f.*; **-fechten**, *v. a.* doorvechten; **-feuchten**, *v. a.* door en door vochtig maken; **-fluß**, *m.* doorstrooming, *f.*; **-forschen**, *v. a.* doorgronden; navorschen; **-frieren**, *v. n. s.* door en door bevriezen; **-fuhr**, *f.* door-voer, -tocht, *m.*; **-gängig**, *adj.* doorgaans; **-gehen**, *v. n. s.* doorgaan, zich uit de voeten maken; **sein Pferd ging mit ihm durch**, zijn paard ging met hem op hol; *v. a.* doorgaan; **etwas genau durchgehen**, iets nauwkeurig onderzoeken; **-gehends**, *adv.* doorgaans.

Durch//greifen, *v. n.* doorgrijpen; *fig.* doortasten; **-guß**, *m.* doorgieting, *f.*; **-hecheln**, *v. a.* doorhekelen; *fig.* over den hekel halen; den tekst lezen; **-heizen**, *v. a.* door en door warm maken; doorstoken; **-höhlen**, *v. a.* uitholen; doorgraven; **-irren**, *v. a.* dolen, dwalen door ...; doorkruisen; **-jagen**, *v. a.* door iets heen jagen; doorrennen; **-kälten**, *v. a.* door en door koud maken; **-klopfen**, *v. a.* doorkloppen; *fig.* afrossen; **-kosten**, *v. a.* aanhoudend proeven; *fig.* veel ondervinden; **-laß**, *m.* doorlating, *f.* doorloop, *m.*; **-lassen**, *v. a.* doorlaten; filtreeren.

Durchlaucht, *f.* doorluchtigheid, *f.*; **-ig**, *adj.* doorluchtig; **-igkeit**, *f.* doorluchtigheid, *f.*

Durch//lauf, *m.* door-, buikloop, *m.*; **-liegen**, *v. a.* doorleggen; *v. rec.* (**sich**) doorliggen; **-löchern**, *v. a.* doorboren, gaten maken door iets; **-löchert**, *adj.* vol gaten; **-lüften**, *v. a.* uitluchten; **-lügen**, *v. n.* doorliegen; *v. rec.* (**sich**) zich met liegen doorhelpen; **-machen**, *v. a.* doormaken, -boren; *fig.* doorstaan, ondervinden; **-mengen**, **-mischen**, *v. a.* door-, dooreenmengen; **-messer**, *m.* doorsnede, middellijn, *f.* diameter, *m.*; **-mustern**, *v. a.* doormonsteren, nauwkeurig onderzoeken; *fig.* hekelen; **-näffen**, **-netzen**, *v. a.* door en door-, goed nat maken; **-passiren**, *v. n. s.* doorreizen; **-patschen**, *v. n. s.* doorplassen; **-peitschen**, *v. a.* doorzweepen; afrossen; **-pelzen**, **-prügeln**, *v. a.* afrossen; **-reichen**, *v. a.* doorreiken; *v. n.* toereikende zijn; **-reise**, *f.* doorreis, *f.*; **-rennen**, *v. a.* doorrennen; **einen mit dem Degen durchrennen**, iem. met den degen doorboren, -doorrijgen; **-rieseln**, *v. n. s.* doorvlieten; **-rinnen**, *v. n. s.* doorloopen, -vloeien; **-riß**, *m.* scheur, spleet, *f.*; **-ritt**, *m.* doorrid, *m.*; **-ritzen** *v. a.* openrijten; **-säuern**, *v. a.* doorzuur maken; *v. n.* van het zuur doordrongen worden; **-schaffen**, *v. a.* doorbrengen; -voeren; **-schauen**, *v. a.* u. *n.* doorzien; door en door zien, doordringen; **-schauern**, *v. a.* doen rillen; **-scherzen**, *v. a.* (den tijd) scherzende doorbrengen; **-schiffen**, *v. n. s.* doorvaren, -stevenen; **-schimmern**, *v. a.* u. *n.* doorschijnen, -schemeren.

Durchschlag, *m.* doorslag, drevel, *m.*; vergiettest, *f.*; drijfijzer, *n.*; steekbeitel, *m.*; **-en**, *v. a.* u. *n.* door-slaan, -ziften, -drukken; afrossen; **das Papier schlägt durch**, het papier vloeit; *v. rec.* (**sich**) zich er door slaan;

=hammer, *m.* doorslaghamer, *m.;* =tuch, *n.* zijgdoek, *m.*

Durch//schleichen, *v. a.* u. *n. s. v. rec.* (sich) doorsluipen; langzaam voortsluipen; zich stil wegmaken; =schleifen, *v. a.* doorslijpen; doorslepen; =schlüpfen, *v. a.* u. *n.* doorsluipen, -kruipen; ontsnappen; =schmettern, *v. n. s.* daverende doorwerpen; =schnitt, *m.* doorsnede, *f.;* im Durchschnitte, in de doorsnede; door elkander; =schnittslinie, *f.* middellijn, *f.;* =schnittszahl, *f.* gemiddeld getal, *n.;* =schweißen, *v. a.* goed gloeiend maken; door iets heen zijpelen; =sehen, *v. a.* u. *n. s.* door-, overzien; onderzoeken; =setzen, *v. a.* doorzetten, -drijven; =sicht, *f.* door-, overzicht, *n.;* =sichtig, *adj.* doorzichtig, -schijnend; =sickern, =sintern, *v. n. s.* doorzijpelen; =spähen, *v. n.* door iets heen gluren; *v. a.* bespieden, begluren; =spießen, *v. a.* met eene spies doorboren; =sprengen, *v. a.* u. *n. s.* doorjagen, -rennen; besprenkelen; =spüren, *v. a.* opspeuren; =stänkern, *v. a.* met stank vullen; doorsnuffelen; =stehlen, *v. rec.* (sich) zich heimelijk wegmaken, doorsluipen; =streben, *v. a.* u. *n.* trachten er door te komen; =strich, *m.* doorstreping, *f.* doortrekken, *n.;* =süßen, *v. a.* doorzoet maken; =taumeln, *v. a.* u. *n.* voortwankelen; =thauen, *v. imp.* opendooien; aanhoudend dooien; =tönen, *v. n.* doorgalmen; uitklinken; =trieb, *m.* doordrijven, *n.;* =trieben, *adj.* doortrapt; =triebenheit, *f.* list, slimheid, *f.;* =weg, *m.* doorgang, *m.;* =weinen, *v. a.* wenende doorbrengen; doorweenen, -schreien; =wichsen, *v. a.* doorpoetsen, overal poetsen; *fig.* afranselen; =winden, *v. a.* door-winden, -vlechten, -draaien; *v. rec.* (sich) zich draaien door; zich er door helpen; =wintern, *v. a.* onderhouden gedurende den winter; *v. n.* den winter doorbrengen; =wirbeln, *v. a.* doordraaien; doorzwieren; *fig.* die Töne durchwirbeln die Luft, de galmen weerkaatsen door de lucht; =wirken, *v. a.* doorwerken, -vlechten; =wollen, *v. n.* door willen; =wühlen, *v. a.* door-, omwoelen; =würzen, *v. a.* door en door kruiden; =zeichnen, *v. a.* doortrekken; nateekenen (op doorschijnend papier); =ziehen, *v. a.* u. *n. s.* doortrekken; *fig.* iem. bespotten; voor den gek houden; =zittern, *v. a.* doortrillen; =zoll, *m.* transito-recht, *n.;* =zucken, *v. a.* doorvliegen; schokken; =zug, *m.* doortocht, *m.;* hoofdbalk, *m.;* =zupfen, *v. a.* doortrekken; =zwängen, *v. a.* doordringen; =zwingen, *v. a.* doordrijven, doordwingen.

Dürfen, *v. n.* mogen; behoeven; ich darf es nicht thun, ik mag het niet doen; Sie dürfen es nur sagen, gij hebt het slechts te zeggen; das dürfte wohl geschehen, dat zou wel kunnen gebeuren; Sie dürfen nur befehlen, gij behoeft slechts te bevelen; dürfte ich Sie bitten, mag ik u verzoeken

Dürftig, *adj.* behoeftig, schraal; =keit, *f.* behoeftigheid, *f. etc.*

Dürr, *adj.* dor; mager; droog; =beinig, *adj.* met dunne beenen; =e, *f.* dorheid; droogte, *f.;* =en, s. dörren; =feder, *f.* drukker, *m.;* =kraut, *n.* =wurz, *f. bot.* vloo-, donderkruid, *n.;* =made, *f.* dauw-, kaasworm, *m.;* =sucht, *f.* tering, *f.*

Durst, *m.* dorst, *m.;* seinen Durst stillen, =löschen, zijn dorst lesschen; =en, *v. a.* dorsten; =ig, *adj.* dorstig.

Dürsten, s. dursten.

Dusel, *m.* duizeligheid, *f.;* =ei, *f.* halve slaap, *m.;* =ig, *adj.* duizelig, gedachteloos; =n, *v. n.* sluimeren; duizelig zijn.

Düster, *adj.* u. *adv.* duister, somber; =heit, *f.* donkerheid, *f.;* =n, *v. a.* u. *n. s.* duister maken, -zijn.

Dütchen, *n.* peperhuisje, *n.;* =dreher, =krämer, *m.* kleine winkelier, *m.* [=n, *v. n.* toeten.

Düte, *f.* zakje, peperhuis, *n.;*

Duten, *v. n.* toeten; =förmig, *adj.* als een peperhuisje; =schnecke, *f.* toethoorn, *m.*

Duz//bruder, *m.* =schwester, *f.* vertrouwde vriend, *m.* -vriendin, *f.;* =en, *v. a.* tutoyeeren; jijen en jouwen.

Dutzend, *n.* dozijn, *n.;* =weise, *adv.* bij dozijnen. [*m.*

Dwall, *m.* es, s, *pl.* e, zwabber,

Dynamik, *f.* dynamiek, *f.*

Dynast, *m.* en, *pl.* en, dynast, *m.;* =ie, *f.* dynastie, *f.*

E.

E, *n.* E, *f.*

Ebbe, *f.* eb, ebbe, *f.;* Ebbe u. Fluth, eb en vloed; =anker, *m.* ebanker, *n.;* =n, *v. n.* ebben; afloopen.

Eben, *adj.* u. *adv.* effen, vlak, gelijk; juist; nauwkeurig; eine ebene Fläche, eene effene vlakte; zu ebener Erde wohnen, de beneden verdieping bewonen; auf ebener Erde, gelijkvloers; eben machen, gelijk, vlak, effen maken; eben so groß, even groot; eben so klug als tugendhaft, even wijs als deugdzaam; eben dieses, juist dit; dieses ist eben mein Wunsch, dit is juist mijn wensch; das dächte ich eben nicht, dat zou ik juist niet denken: =der, =derselbe, juist dezelfde; =bild, *n.* evenbeeld, *n.;* =bürtig, *adj.* van dezelfde afkomst; =bürtigkeit, *f.* gelijke afkomst, *f.;* =drähtig, *adj.* gelijkdradig; =deswegen, *adv.* juist daarom; =e, *f.* vlakte, *f.;* =en, *v. a.* effenen; =falls, *adv.* eveneens, insgelijks; =gewicht, *n.* evenwicht, *n.;* =jetzt, *adv.* juist nu; =maß, *n.* gelijkmatigheid, evenmaat, symetrie; *f.;* =mäßig, *adj.* evenmatig; evenredig; =nächte, *f. pl.* nachtevening, *f.;* =nächtlich, *adj.* tot de nachtevening behoorende; =teuer, s. Abenteuer; =zeitig, *adj.* gelijk-

tijdig; =so, *adv.* even zoo; =ung, *f.* gelijkmaking, *f.*

Eben//baum, *m.* =holz, *n.* ebben-boom, *m.* -hout, *n.*; =iren, *v. a.* met ebbenhout opleggen; =ist, =tischler, *m.* ebbenhoutwerker, meubelmaker, *m.*

Eber, *m.* beer, *m.* geltvarken, *n.*; wilde Eber, ever, *m.* wild zwijn, *n.*; er schäumt wie ein angeschossener Eber, hij schuimbekt als een angeschoten ever; =esche, *f.* =eschenbaum, *m.* sorbenboom, *m.*; =eschenbeere, *f.* sorbe, sorbepeer, *f.*; =hirsch, *m.* zwijnhert, *m.*; =raute, =reiß, *f. bot.* averoon, *f.*; =wurz, *f.* everwortel, *m.*

Echo, *f. myth.* Echo, *f.*; =, *n.* echo, weerklank, nagalm, *m.*

Echt, *adj.* u. *adv.* echt; =heit, *f.* echtheid, *f.*

Eck, *n.* es, s, *pl.* en, hoek, *m.*; =apfel, *m.* kantappel, *m.*; =balken, =bogen, *m.* =band, =brett, *n.* :c. :c. hoek-balk, -boog, -band, *m.* -plank, *f.*; =beere, *f. bot.* indiaansche moerbeziestruik, *m.*; =brod, *n.* hoekig en puntig brood; *n.*; =chen, *n.* hoekje, *n.*; =e, *f.* hoek, *m.*; =ensteher, *m.* kruier, boodschaplooper, *m.*; =feile, *f.* hoekige vijl, *f.*; =ig, *adj.* hoekig; =loch, *n.* hoekzak, *m.*; =schaft, *m. arch.* hoekgebint, *n.*; =schrank, *m.* =schränkchen, *n.* hoekkast, *f.*; =stempel, *m.* hoekige stempel, *m.*; =ständer, *m.* hoekstijl, *m.*; =zähne, *m. pl.* hoektanden *m. pl.*; =zierrath, *m.* hoekversiersel, *n.*; =zimmer, *n.* koekkamer, *f.*

Ecker, s. Eichel.

Edel, *adj.* u. *adv.* edel; =bürger, *m.* patricier, *m.*; =bürtig, *adj.* van adellijke afkomst; =dame, =frau, *f.* vrouw van adel; =erz, *n.* edele erts, *m.*; =falke, *m.* edele valk, *m.*; =fräulein, *n.* freule, *f.*; =geboren, *adj.* edelgeboren; =gestein, *n.* edelgesteente, *n.*; =herzig, muthig, *adj.* u. *adv.* edelmoedig, -aardig; =hof, *m.* adellijk slot, *n.*; =knabe, *m.* edelknaap, *m.*; =knecht, *m.* schildknaap, *m.*; =mann, *m.* edelman, *m.*; =männisch, *adj.* u. *adv.* adellijk; edelaardig; =muth, *m.* edelmoedigheid, *f.*; =sinn, *m.* edelaardigheid, *f.*; =tanne, *f.* witte den, mastden, *f.*; =that, *f.* edele daad, *f.*

Edelstein, *m.* edelsteen, *m.*; =fasser, *m.* juweelzetter, *m.*; =gewicht, *n.* karaat, *n.*; =händler, *m.* juwelier, *m.*; =schneider, *m.* diamant-snijder, *m.*

Edikt, *n.* es, s, *pl.* e, edikt, plakaat, *n.*; =alladung, *f.* dagvaarding, *f.*

Edit//ion, *f.* editie, *f.*; =or, *m.* s, *pl.* en, uitgever, *m.*

Edle, *m.* edele, edelman, *m.*

Effekt, *m.* es, s, *pl.* e, effekt, *n.* uitwerking, *f.*; =en, *pl.* goederen; reisgoed, *n.* bagage, *f.*; *com.* effecten, *n. pl.*; =enhandel, *m.* effectenhandel, *m.*; =iv, *adj.* effectief, wezenlijk, werkelijk; effektiver Dienst, werkelijke dienst; =uiren, *v. a.* effectueeren.

Effloch, *n. mus.* vioolgat, *n.*

Ege, Egge, *f.* egge, *f.*; =n, *v. a.* eggen; =r, *m.* egger, *m.*; =block, =haken, =schlitten, =zahn, *m.* :c. eg-blok, -haak, *m.* -slede, *f.* -tand, *m. etc.*

Egel, *m.* bloedzuiger, *m.*

Egoï//smus, *m.* egoïsmus, *n.*; =st, *m.* en, *pl.* en, egoïst, *m.*

Ehe, *conj.* voor dat, voor, eer; ehe man es findet, voor dat men het vindt; =r, *adv.* eerder, je eher, je lieber, hoe eerder, hoe liever; eher wollte ich..., liever wilde ik...

Ehe, *f.* echt, *m.* huwelijk, *n.*; =band, =bett, *n.* echte-band, *m.* -bed, *n.*; =brechen, *v. n.* echtbreken; =brecher, =bruch, =bund, *m.* :c. echt-breker, *m.* -breuk, *f.* -verbond, *n. etc.*; =bürde, *f.* =feind, =friede, *m.* huwelijkslast, -hater, -vrede, *m.*; =frau, =gattin, =gemahlin, =genossin, *f.* echtgenoot, -vriendin, *f.*; =gatte, =gemahl, =genoß, =herr, =mann, *m.* echt-genoot, *m.*; =gebühr, =pflicht, *f.* huwelijksplicht, *m.*; =geld, *n.* =steuer, *f.* huwelijksgift, *f.*; =gelübde, *n.* trouw-gelofte, *f.*; =gericht, *n.* rechtbank *f.* voor huwelijkszaken; =gott, huwelijksgod, Hymen, *m.*; =haften, *pl. obs.* bewijs der wettige nietverschijning; =haften beibringen, de niet-verschijning verschoonen; =hälfte, *f.* wederhelft, *f.*; =herrlich, =männisch, *adj.* den echtgenoot toekomend; =joch, =kreuz, =recht, *n.* :c. huwelijks-juk, -kruis, -recht, *n. etc.*; =leiblich, *adj.* u. *adv.* echt, uit een wettig huwelijk gesproten; =leute, *pl.* echtelieden; =lich, *adj.* u. *adv.* echtelijk, huwelijksch; eheliche Liebe, huwelijksliefde, *f.*; =lichen, *v. a.* huwen, trouwen; *v. rec.* (sich) met elkander trouwen; =liebste, *m.* u. *f.* echtgenoot, *m.* u. *f.*; =los, *adj.* echteloos, ongetrouwd; =losigkeit, *f.* ongetrouwde staat, *m.*; =lustig, *adj.* trouwlustig; =paar, *n.* huwelijkspaar, *n.*; =pakten, *pl.* huwelijksvoorwaarden; =pfänder, *n. pl. fig.* huwelijkspanden; =sache, *f.* huwelijkszaak, *f.*; =scheidung, *f.* echtscheiding, *f.*; =scheu, *f.* afkeer *m.* van den echt; =scheu, *adj.* huwelijkshatend; =segen, *m.* huwelijkszegen, *m.*; =stand, *m.* echtestaat, *m.*; =stifter, *m.* huwelijksmaker, *m.*; =stiftung, *f.* sluiting *f.* van een trouwverbond; instelling des huwelijks; =streit, *m.* =streitigkeit, *f.* huwelijkstwist, *m.*; =teufel, *m.* huwelijksduivel, *m.*; =verbindung, *f.* echtverbindtenis, *f.*; =vergleich, =vertrag, *m.* huwelijkscontract, *n.*; =versprechen, *n.* trouwbelofte, *f.*; =weib, *n.* echtgenoot, *f.*

Ehe//dem, =dessen, =mals, *adv.* eertijds, vroeger; =gestern, *adv.* eergisteren; =malig, *adj.* voormalig; =stens, *adv.* eerstdaags; =r, s. ehe.

Ehern, *adj.* metalen, koperen, bronzen; eine eherne Stirn, een metalen voorhoofd; ongevoelig, hardvochtig.

Ehrabschneider, *m.* eerroover, *m.*; =ei, *f.* eerrooving, *f.*

Ehr//bar, *adj.* u. *adv.* eerbaar, zedig; =barkeit, *f.* eerbaarheid, *f.*; =begierde, *f.* =durst, *m.* eergierigheid, *f.*; =begierig, *adj.* eergierig; =e, *f.* eer, *f.*; Ihnen zu Ehren, te uwer eer; Ehren halber, eershalve; mit Ehren, in allen Ehren, met eer, in eer en deugd; bei meiner Ehre, auf Ehre, op mijne eer; Ihr Wort in Ehren, behoudens uwe eer; Ehre sei Gott, God zij de eer; in Ehren halten, in eere houden; iets goed bewaren;

einem Ehre machen, iem. eer aandoen; sich eine Ehre aus etwas machen, zich iets tot eer rekenen.

Ehren, *v. a.* eeren, vereeren, eerbiedigen; ontzien; =amt, *n.* =bezeigung, *f.* =bogen, =dieb, =dienst, *m.* eer-ambt, -bewijs, *n.* -boog, -dief, *m.* -dienst, *f.*; =bahn, *f.* =degen, *m.* =kreuz, =mitglied, *n.* =pforte, *f.* =platz, =preis, *m.* =stelle, *f.* ꝛc. ꝛc. eere-baan, *f.* -degen, *m.* -kruis, -lid, *n.* -poort, -plaats, *f.* -prijs, -post, *m.* *etc. etc.*; =besuch, *m.* vereerend bezoek, *n.*; =bett, *n.* -bed, *n.* van eer; =bild, *n.* eerbeeld, *n.*; =bürger, *m.* burger, wien het burgerrecht wegens buitengewone verdiensten is geschonken; =dame, *f.* hofdame, *f.*; =erklärung, *f.* herstel *n.* van eer; plechtigheid door de eer geboden; =fest, *n.* feest *n.* ter eere van iem.; =fest, *adj. obs.* dapper, honorabel; =gebühr, *f.* =lohn, *m.* honorarium, *n.*; =gedächtniß, =denkmal, *n.* gedenkteeken, *n.*; =gedicht, *n.* eerdicht, *n.*; =gehalt, *n.* eervol pensioen, *n.*; =gelag, *n.* eeremaal, *n.*; =gepränge, *n.* plechtige eerbewijzen; =gericht, *n.* gerechtshof *n.* voor adellijken; gerecht wegens zaken van eer; =haft, *adj.* vereerend; eerbiedwaardig; =halber, =wegen, *adv.* eershalve; =handel, *m.* =sache, *f.* eerezaak, *f.*; =hüterin, *f.* eerehoedster, *f.*; =kränkung, *f.* eerkrenking, *f.*; =legion, *f.* legioen *n.* van eer; =lüge, *f.* leugen *f.* om bestwil; =mann, *m.* man van eer; rechtschapen man, *m.*; =münze, *f.* =pfennig, *m.* eerepenning, *m.*; =namen, *m.* eernaam, *m.*; =pfad, *m.* pad *n.* van eer; =punkt, *m.* punt *n.* van eer; =räuber, *m.* eerroover, *m.*; =reich, *adj.* eerrijk; =reihe, *f. herald.* kwartier, veld, vak *n.* op het middelschild; =retter, *m.* eerredder, *m.*; =rettung, *f.* verdediging, redding *f.* der eer; =rührig, *adj.* eerkwetsend; =schänder, *m.* eerroover, *m.*; =schänderisch, *adj.* eerroovend; =schändung, *f.* eerroof, *m.*; =schild, *m.* schild *n.* van eer; =schmuck, *m.* staatsietooi, *m.*; =strafe, *f.* onteerende straf, *f.*; =stufe, *f.* eeretrap, *f.*; =tag, *m.* plechtige dag, *m.*; =titel, *m.* eertitel, *m.*; =voll, *adj.* eervol; =vormund, *m.* toeziende voogd, *m.*; =werth, *adj.* eerwaardig, achtenswaardig; =wort, *n.* woord, *n.* van eer.

Ehrerbiet//ig, *adj.* u. *adv.* eerbiedig; =igkeit, =ung, *f.* eerbiedigheid, vereering, *f.*

Ehrfurcht, *f.* eerbied, *m.* ontzag, *n*; =sbezeigung, *f.* eerbetoon, *n.*; =svoll, *adj.* eerbiedig.

Ehr//gefühl, *n.* eergevoel, *n.*; =geiz, *m.* =gier, =sucht, *f.* eerzucht eergierigheid, *f.*; =geizig, =gierig, =süchtig, *adj.* u. *adv.* eergierig, eerzuchtig; =lich, *adj.* u. *adv.* eerlijk, oprecht; er hat sein ehrliches Auskommen, hij heeft een eerlijk bestaan; ein ehrliches kosten, een goeden prijs kosten; ehrlich währt am längsten, eerlijk duurt het langst; eine ehrliche Haut, een dooreerlijke kerel; =lichkeit, *f.* eerlijkheid, *f.*; =liebe, *f.* eerlievendheid, *f.*; =liebend, *adj.* eerlievend; =los, *adj.* u. *adv.* eerloos; =losigkeit, *f.* eerloosheid, *f.*; =sam, *adj.* eerzaam, fatzoenlijk; =samkeit, *f.* eerbaarheid, *f.*; =vergessen, *adj.* eervergeten; =vergessenheit, *f.* eerloosheid, laagheid, *f.*; =würden, *f.* eerwaarden, -heer, *m.*; =würdig, *adj.* eerwaardig; (als titel) eerwaarde; die ehrwürdige Mutter Abtissin, de eerwaarde moeder abdis.

Ei! *interj.* ei, he!

Ei, *n.* es, s, *pl.* er, ei, *n.*; Eier legen, eieren leggen; Eier legend, eierleggend; er ist kaum aus dem Ei gekrochen, hij komt pas uit den dop; man muß mit ihm umgehen wie mit einem rohen Ei, men moet met hem omgaan als met een zijden doekje; =chen, *n.* eitje, *n.*; =dotter, *m.* eidooier, *m.*; =form, *f.* vorm *m.* van een ei; =förmig, *adj.* eivormig.

Eibe, *f.* =nbaum, *m.* iepenboom, *m.*

Eibisch, *m.* es, =wurzel, *f.* witte maluwe, *f.*; =salbe, *f.* althea-zalf, *f.*

Eich//apfel, *m.* galnoot, *f.*; =e, *f.* =baum, *m.* eik, eikenboom, *m.*; =e, *f.* ijk, *m.* ijkmaat, *f.*; =el, *f.* eikel, *m.*; =eldrüse, *f.* =elgarten, =kelch, *m.* ꝛc. eikelklier, *f.* -kamp, *m.* -dopje, *n.* *etc.*; =elförmig, *adj.* eikelvormig; =elmast, *f.* eikelmesting, *f.*; =muschel *f.* kammossel, *f.*; =en, *v. a.* ijken, peilen; =en, *adj.* eiken; eikenhouten; =blatt, =laub, =holz, *n.* ꝛc. ꝛc. eikenblad, -loof, -hout, *n.* *etc. etc.*; =er, =herr, =meister, *m.* ijker, roeier, *m.*; =gebühr, *f.* ijkloon, *n.*; =horn, =hörnchen, *n.* eekhorentje, *n.*; =maß, *n.* =stab, *m.* ijk-maat, *f.* -staf, *m.*; =pfahl, *m.* peilschaal, *f.*; =schwamm, =wald, *m.* eiken-zwam, -bosch, *n.*

Eich//elle, *f.* =faß, =pfund, *n.* ꝛc. geijkt(e) el, *f.* -vat, -pond, *n.* *etc.*

Eid, *m.* es, s, *pl.* e, eed, *m.*; körperliche Eid, in persoon afgelegde eed; einem den Eid zuschieben, den eed van iemand eischen; =brecher, =bruch, *m.* eedbreker, *m.* -breuk, *f.*; =brüchig, *adj.* meineedig; =bürge, *m.* =bürgschaft, *f.* borg, borgtocht *m.* onder eede; =esablehnung, =esverweigerung, *f.* weigering van den eed; =esablegung, =esabnehmung, *f.* eed-aflegging, -afneming, *f.*; =esformel, *f.* formulier *n.* van den eed; =esleistung, *f.* eedaflegging, *f.*; =espflicht, *f.* eedverplichting, *f.*; die Eidespflicht leisten, den eed der trouw afleggen; =genoß, *m.* eedgenoot, *m.*; =genossenschaft, *f.* eedgenootschap, *n.*; =genössisch, *adj.* eedverwant; =lich, *adj.* u. *adv.* beëedigd; bij-, onder eede; sich eidlich verbinden, zich onder eede verbinden; =schwur, *m.* eedzwering, *f.*

Eier//apfel, *m. bot.* melanzaanappel, *m.*; =becher, *m.* eierdopje, *n.*; =chen, *n.* eitje, *n.*; =brod, *n.* =dotter, =kuchen, =markt, *m.* =öl, *n.* ꝛc. ꝛc. eier-brood, *n.* -dooier, -koek, *m.* -markt, -olie, *f.* *etc. etc.*; =linie, *f.* eironde lijn, *f.*; =pflanze, =staude, *f. bot.* eiergewas, *n.*

Eifer, *m.* ijver, *m.* drift, *f.*; in Eifer gerathen, driftig worden; =er, *m.* ijveraar, *m.*; =ig, *adj.* u. *adv.* ijverig, driftig; auf etw. eifrig sein, vol vuur op

iets zijn; -n, *v. n.* ijveren; driftig, gramstorig zijn; -sucht, *f.* ijverzucht, jaloerschheid, *f.*; **die Eifersucht ist eine Leidenschaft, die mit Eifer sucht, was Leiden schafft,** de jaloerschheid is een hartstocht, die met ijver zoekt, hetgeen lijden veroorzaakt; -süchtig, *adj.* jaloersch, ijverzuchtig; -süchtelei, *f.* dwaze jaloerschheid, *f.*; -süchteln, *v. n.* eene dwaze ijverzucht aan den dag leggen.

Eifrig, s. **eiferig.**

Eigen, *adj.* eigen; eigenaardig; grillig; zonderling; **nichts Eigenes besitzen,** niets bezitten, dat men zijn eigen kan noemen; **das Eigene von einer Sache,** het eigenaardige eener zaak; **es ist ein eigener Mensch,** het is een zonderling mensch, **eigner Heerd ist Goldes werth,** eigen haard is goud waard; -ansicht, *f.* zelfbeschouwing, *f.*; -artigkeit, *f.* eigenaardigheid, *f.*; -dünkel, *m.* laatdunkendheid, *f.*; -en, -er, s. **eignen;** -gericht, *n.* ondergeschikt gerechtshof, *n.*; -gut, *n.* eigenerfelijk goed, *n.*; -handel, *m.* handel, *m.* voor eigen rekening; -händig, *adj.* u. *adv.* eigenhandig; -heit, *f.* eigendommelijkheid, -aardigheid, *f.*; -leidig, *adj. med.* eigenlijdig; -liebe, *f.* -lob, *n.* -name, *m.* eigen-liefde, *f.* -lof, *n.* -naam, *m.*; -macht, *f.* eigen macht, *f.*; -mächtig, *adj.* u. *adv.* eigenmachtig; -mittel, *n.* specifiek middel, *n.*; -nutz, *m.* eigenbelang, *n.*; -nützig, *adj.* u. *adv.* baatzuchtig; -nützigkeit, *f.* baatzucht, *f.*; -s, *adv.* opzettelijk, afzonderlijk; -schaft, *f.* eigenschap, hoedanigheid, *f.*; -schaftswort, *n. gr.* bijvoegelijk naamwoord, *n.*; -schrift, *f.* eigenhandig geschrift, *n.*; -sinn, *m.* eigenzinnigheid, *f.*; -sinnig, *adj.* u. *adv.* eigenzinnig; -thum, *n.* es, s, eigendom, *n.*; -thümer, *m.* eigenaar, *m.*; -thümerin, *f.* eigenares, *f.*; -thümlich, *adj.* u. *adv.* eigendommelijk, eigenaardig; -thümlichkeit, *f.* eigenaardigheid, *f.*; -thumsherr, *m.* eigenaar, *m.*; -thumsrecht, *n.* recht *n.* van eigendom; -tlich, *adj.* u. *adv.* eigenlijk, werkelijk; -wille, *m.* eigen wil, *m.*; -willig, *adj.* u. *adv.* eigenwillig; -willigkeit, *f.* eigenwilligheid, *f.*

Eig//nen, *v. n.* † toekomen; *v. rec.* (sich) geschikt zijn, voegen; zich toeeigenen; -ner, *m.* eigenaar, *m.*

Eiland, *n.* eiland, *n.*

Eiländer, *m.* eilander, *m.*

Eil//bote, *m.* renbode, koerier, *m.*; -e, *f.* haast, spoed, *m.*; -en, *v. n. s.* haasten, ijlen, snellen; **eilt!** (op briefadressen) spoed! **herbei, zu Hülfe eilen,** toesnellen, toeschieten; **über Hals und Kopf eilen,** veel spoed maken; **seinem Verderben entgegen eilen,** zijn verderf tegemoet snellen; **eile mit Weile,** haast u langzaam; -end, -ends, *adj.* ijlings; -fertig, *adj.* u. *adv.* haastig, spoedig; -fertigkeit, *f.* haast, *m.* haastigheid, *f.*; -fuhre, *f.* snelwagen, *m.*; -ig, *adj.* haastig, spoedig; -igst, *adv.* in aller ijl; -marsch, *m.* versnelde marsch, *m.*; -post, *f* -wagen, *m.* snelpost, *f.* snelwagen, *m.*; -zug, *m.* sneltrein, *m.*; *mil.* versnelde tocht, *m.*

Eilf, *obs.* s. **elf.**

Eilin//icht, -ig, *adj.* u. *adv.* eirond, ovaal, langwerpig; elliptisch; -ie, *f.* eirond, *n.* ellips, *f.*

Eimer, *m.* emmer, *m.*; een wijnmaat van verschillende grootte; -ig, *adj.* een emmer bevattende; -kette, -kunst, *f.* -werk, *n.* 2c. emmer-keten, -kunst, *f.* -werk, *n. etc.*; -weise, *adv.* bij emmers.

Ein (**einer, eine, eines** of **eins**) *artik. adj. pron.* een, eene, een; **es ist ein Uhr, es ist eins,** het is een uur; **es ist halb eins,** het is half een; **ich bleibe eine Stunde, du zwei Stunden,** ik blijf een uur, gij blijft twee uren; **einer meiner Freunde,** een van mijne vrienden; **eines meiner Kinder,** een van mijne kinderen; **sie sind eines Alters, aus einem Lande,** zij zijn van éénen ouderdom, van één land; **irgend einer,** -e, -es, een of ander, eenig; **geben Sie mir irgend ein Buch,** geef mij een of ander boek; **dieses Werk machte ihm mehr Mühe, als irgend ein anderes Werk,** dit werk veroorzaakte hem meer moeite als eenig ander werk; **wie einer ist, so ist auch sein Gott,** zoo als de mensch (men, iemand) is, zoo is ook zijn God; **wenn's Einer kann, kann ich's auch,** als het iemand kan, kan ik het ook; **die Zeit wird einem hier lang,** men verveelt zich hier; **das kommt einem fremd vor,** dat komt ons vreemd voor; **unser einer, unser eines ist nicht so reich, daß...,** ik ben, wij zijn niet rijk genoeg om . . . ; *adv.* **Jahr aus, Jahr ein,** jaar uit, jaar in; **ich weiß weder aus noch ein,** ik ben ten einde raad; -er, *m.* een, eenheid, *f.*; eene 1; **drei Einer nach einander,** drie eenen naast elkander. — Met werkwoorden en daarvan afgeleide woorden samengesteld, heeft „**ein**" (synoniem met **in**) dezelfde beteekenis als „in" in de Nederlandsche taal, zoo als: een verbreken, een verminderen, een vullen, een bezitten, een wederkrijgen, een bereiken, een omgeven; om deze reden worden slechts die samenstellingen hier opgegeven, wier beteekenis in beide talen verschillend is.

Einander, *pron.* elkander; -helfen, -lieben, -schaden, 2c. 2c. elkander helpen, -beminnen, -schaden, *etc. etc.*; **aus einander bringen,** uit elkander maken; **von einander reißen,** vaneen scheuren; **aus einander gehen,** uiteengaan; **an einander setzen,** bij elkander plaatsen; samenvoegen.

Ein//arbeiten, *v. a.* (etwas) door werken verdienen; (einen) door werken inwinnen, -inhalen; **Einer läßt sich noch einarbeiten,** verscheiden werklieden te zamen kunnen de taak van éénen man nog bij hun werk volbrengen; *v. rec.* (sich) zich eigen maken met een werk; -armig, -äugig, -blättrig, *adj.* 2c. één-armig, -oogig, -bladerig, *etc.*; -artig, *adj.* eenvormig; -äschern, *v. a.* in asch leggen, tot asch verbranden; -äscherung, *f.* verbranding tot asch; -back, *m.* es, s, gebak, dat slechts eens in den oven geweest

is; =ballen, =balliren, *v. a.* inpakken; =band, *m.* es, s, *pl.* bände, inband, *m.*; =bansen, *v. n.* in de schuur brengen; =bau, *m. arch.* binnenwerk, *n.*; keerdam, *m.*; =becken, *v. a.* den draad onderslaan; =beere, *f.* wolfsbes, *f.*; =beeren, *v. a.* de vogelbessen (in de strikken) hangen; =begreifen, *v. a.* daaronder begrijpen; =behalten, *v. a.* inhouden; =beißen, *v. n.* inbijten; *v. rec.* (sich) zich er inbijten; =beizen, *v. a.* doen inbijten; invreten; weeken; =bekommen, *v. a.* inkrijgen; =beten, *v. a.* in slaap bidden; =betteln, *v. a.* bedelend inzamelen; *v. rec.* (sich) zich door bedelen indringen; =betten, *v. a.* (einen) een bed opmaken (voor iem.); (sich bei einem) bij iem. gaan slapen; =beuchen, *v. a.* in vaten doen; loogen; =beugen, =biegen, *v. a.* inbuigen; naar binnen buigen; =beuteln, *v. a. fam.* zakken, in de beurs doen; =bilden, *v. rec.* (sich) zich in-, verbeelden; =bilderisch, =bildisch, *adj.* ingebeeld, =bildling, *m.* die zich licht iets inbeeldt; =bildung, *f.* in-, verbeelding, *f.*; =bildungskraft, *f.* verbeeldingskracht, *f.*; =binden, *v. a.* inbinden; =bindnadel, *f.* hielnaald, *f.*; =bitten, *v. a.* biddend inzamelen; *v. rec.* (sich) zich door bidden toegang verschaffen; =blatt, *n. bot.* eenblad, *n.*; =bläuen, *v. a. fam.* met slagen inprenten; =brechen, *v. a.* u. *n. s.* inbreken, invallen; indringen; *fig.* ein großes Unglück droht über uns einzubrechen; een groot ongeluk dreigt over ons los te breken; die Nacht bricht ein, de nacht valt in; mit einbrechender Nacht, met het vallen van den nacht; =, *n.* breken; inbreken, *n.*; =bringen, *v. a.* in-, opbrengen; das Versäumte wieder einbringen, het verzuimde weder inhalen; =bruch, *m.* inbraak, inval, *m.*; mit Einbruch der Nacht, met het vallen van den nacht; =brühen, *v. a.* broeien; =bürgern, *v. a.* inburgeren; =buße, *f.* verlies, *n.*; =büßen, *v. a.* verliezen, schade lijden; =dammen, *v. a.* aan dijkwerk *etc.* gebruiken; =dämmen, *v. a.* indijken; =dampfen, *v. n. s.* als stoom, damp indringen.

Ein//dämpfen, *v. a.* indikken; een vogel in een donkere kooi zetten; =decken, *v. a.* een dak dekken; met aarde bedekken; =deutig, *adj.* van eene beteekenis; =dicken, *v. a.* indikken; =dienen, *v. n. s.* in eene dienst door oefening bedreven worden; =dingen, *v. a.* bedingen (in den koop); bepalen in het contract; =dingung, *f.* bepaling, *f.* beding, *n.*; =dorren, *v. n. s.* ver-, indroogen; =drängen, *v. a.* indringen; =dringen, *v. n. s.* in-, doordringen; =dringlich, *adj.* indringend; =dringling, *m.* indringer, *m.*; =druck, *m.* es, s, *pl.* =drücke, indruk, *m.*; =drucken, =drücken, *v. a.* indrukken; =ebenen, *v. a.* effenen, vlak maken; =en, *v. a.* vereenigen; =engen, *v. a.* vernauwen, beperken; =er, *m.* eenheid, *f.*; =erlei, *adj.* u. *adv.* om het even, het zelfde; eenerlei; nicht bei einerlei Rede bleiben, zich tegenspreken; es ist mir einerlei, het is mij onverschillig; immer das ewige Einerlei, steeds dezelfde eentoonigheid; =erleiheit, *f.* eenzelvigheid, *f.*; =fach, *adj.* u. *adv.* eenvoudig; *gr.* enkelvoudig; =fachheit, *f.* eenvoudigheid, *f.*; =fädeln, *v. a.* aanrijgen, insteken; (eene naald) vademen; *fig.* goed aanleggen; =fahren, *v. a.* inrijden; invaren; africhten, dresseeren (tot trekpaarden); omver rijden, -varen; *v. n. s.* binnen rijden, -varen; nederdalen (in een bergwerk); *v. rec.* (sich) zich in het rijden (varen) oefenen; =fahrer, *m.* opzichter van eene mijngroef; =fahrt, *f.* invaart, *f.*; binnen varen, -rijden, *n.*; koetspoort, *f.*; nederdaling in eene mijn; enge Einfahrt in einen Hafen, nauwe invaart in eene haven.

Einfall, *m.* inval, *m.*; witzige, wunderliche Einfall, geestige, zonderlinge inval; ich gerieth auf den Einfall zu tanzen, ik kreeg lust om te dansen; =en, *v. a.* u. *n. s.* invallen; es fällt mir ein, het valt mij in; Niemand wird sich einfallen lassen, seinen Posten zu verlassen, niemand zal het in den zin komen, zijn post te verlaten; =saxe, =slinie, *f.* =spunkt, =swinkel, *m.* :c. invals-as, -lijn, *f.* -punt, *n.* -hoek, *m. etc.*

Einfalt, *f.* eenvoudigheid, *f.*; =spinsel, *m.* kwast, domoor, *m.*

Einfältig, *adj.* u. *adv.* eenvoudig, onnoozel; =keit, *f.* eenvoudigheid, eenvoud, *f.*

Ein//falzen, *v. a.* voegen, spannen; =fangen, *v. a.* vangen en opsluiten; =faßband, *n.* boorlint, *n.*; =fassen, *v. a.* tonnen, in vaten doen; omzoomen, boorden; insluiten, omgeven; in einen Rahmen einfassen, in eene lijst vatten; einen Edelstein einfassen, een juweel invatten; (bijen) versamelen; (paarlen) aanrijgen; =fassung, *f.* intonning, *f.* boordsel, *n.*; rand, *m.* lijst, *f.*; =feuchten, *v. a.* bevochten; =feuern, *v. a.* stoken; =finden, *v. rec.* (sich) verschijnen, zich stellen; =flechten, *v. a.* invlechten; *fig.* sich in eine Sache einflechten, zich in eene zaak mengen, -inwikkelen; =flechtung, *f.* invlechting; *fig.* bemoeiing, *f.*; =fleischen, *v. a.* vleesch worden; der eingefleischte Gott, de vleesch geworden God; (in kwade beteekenis) dieser Mensch ist ein eingefleischter Teufel, deze mensch is een duivel in menschen gedaante; =flicken, *v. a.* inlappen; *fig. fam.* zich indringen; =flößen, *v. a.* indruppelen; langzaam ingieten; *fig.* inboezemen; =flößung, *f.* indruiping, invlieting; *fig.* inboezeming *f.*; =flug, *m.* binnenvliegen, *n.*; =fluß, *m.* invloeiing, *f.*; *fig.* invloed, *m.*; =flußreich, *adj.* van veel invloed; =fluthen, *v. n. s.* instroomen; =fordern, *v. a.* invorderen; =förmig, *adj.* eenvormig, eentoonig; =förmigkeit, *f.* eenvormigheid; eentoonigheid, *f.*; =freien, *v. rec.* (sich) zich door een huwelijk in iets indringen; =fressen, *v. a.* invreten; *pop.* opslikken; *v. n.* invreten; =frieren, =friedigen, *v. a.* omheinen; ommuren; =frieren, *v. n. s.* vastvriezen; =frömmeln, *v. rec.* (sich) zich door schijnvroomheid in-

dringen; =fugen, =fügen, *v. a.* voegen, invoegen, inlasschen.

Einfuhr, *f.* invoer, *m.*; inrijden, inbrengen, *n.*; =artikel, *m.* =waare, *f.* artikel, koopwaar voor den invoer geschikt; =handel, =zoll, *m.* invoer-handel, *m.* -recht, *n.*; =liste, =tabelle, *f.* =register, *n.* register, *n.* tabel, opgaaf *f.* der inkomende rechten.

Einführ//bar, *adj.* invoerbaar; =barkeit, *f.* invoerbaarheid, *f.*; =en, *v. a.* in-, binnenvoeren; binnenleiden, introduceeren; Jem. redend einführen, iem. sprekende voorstellen; *fig.* (in ein Amt) aanstellen, bevestigen; =er, *m.* inleider, *m.*; =erin, *f.* inleidster, *f.*; =ung, *f.* invoering, inleiding, *f. etc.*; *com.* recht tot invoer.

Ein//füllen, *v. a.* in-, aanvullen; in (vlesschen, vaten) vullen, -gieten; =füllung, *f.* invulling; vulling, *f.*; =füttern, *v. a.* omwoelen, omwikkelen; =gabe, *f.* rekest, ingediend stuk, *n.*; =gang, *m.* ingang, *m.*; inleiding, *f.*; *com.* invoer, *m.*; =gangs, *adv.* bij den aanvang; =gangspforte, =gangsthür, *f.* =gangsthor, *n* poort, deur, waardoor men binnen gaat; =gangszoll, *m.* inkomend recht, *n.*; =geben, *v. a.* ingeven; (een rekest) indienen; =gebildet, *adj.* ingebeeld; verwaand; =gebinde, *n.* geschenk (aan een petekind); =gebogen, *adj.* omgebogen; krom; =geboren, *adj.* ingeboren; eeniggeboren; =gebrachte, *n.* aangebrachte goederen der vrouw; =gebung, *f.* ingeving, *f.*; =geburt, *f.* hoedanigheid van inboorling, naturaliteit, *f.*; =geburtsrecht, *n.* inboorlingsrecht, *n.*; =gedämmt, *adj.* ingedijkt; =gedenk, *adj.* gedachtig; eines Dinges eingedenk sein, iets indachtig zijn; bleibe deines Versprechens eingedenk, blijf uwe (uwer) belofte indachtig; =gehen, *v. n. s.* ingaan; inkomen; krimpen; die Gelder gehen sparsam ein, de gelden komen slecht in; in den Sinn eines Schriftstellers eingehen; den zin eens schrijvers vatten; es sind Briefe eingegangen, er zijn brieven aangekomen; ich gehe alles ein, ik geef alles toe; es geht ihm schwer ein, het wil er bij hem niet gemakkelijk in; eine Verbindung, einen Vergleich, eine Wette eingehen, eene verbindtenis, een vergelijk, eene weddingschap aangaan; dieses Tuch wird im Wasser eingehen, het water zal dat laken doen krimpen; Tuch eingehen lassen, laken krimpen; ein Gesch[äft] ist eingehen lassen, eene zaak doen ophouden; =genommen, *adj.* ingenomen; für sich eingenommen sein, met zich zelven ingenomen zijn; =genommenheit, *f.* ingenomenheid, *f.* vooroordeel, *n.*; =gepfarrt, *adj.* tot de parochie behoorende; =gepflanzt, *adj. fig.* ingeplant, ingeschapen; =gerichte, *n.* het werk in een slot; =geschaltet, *adj.* ingelascht; =geschränkt, *adj.* beperkt, bekrompen; =geschränktheit, *f.* beperktheid, *f.*; =gesessen, *adj.* in-, opgezeten; =geständniß, *n.* bekentenis, *f.*; =gestehen, *v. a.* bekennen, belijden.

Eingeweide, *n.* ingewand, *n.*; =lehre, *f.* =wurm, *m.* ꝛc. ingewands-leer, *f.* -worm, *m. etc.*

Ein//gewohnen, *v. n. s.* zich aan een verblijf gewennen; =gewöhnen, *v.a.* aan de luchtstreek doen gewennen; gewennen; =gezogen, *adj.* ingetogen, bedeesd; benaderd, verbeurd-verklaard; aangehaald, aangeslagen; =gezogenheit, *f.* ingetogenheid, *f.*; =gittern, *v. a.* betraliën; =graben, *v. a.* ingraven; graveeren; =greifen, *v. a.* ingrijpen; =greifung, *f.* =griff, *m.* ingreep, *f.*; =guß, *m.* ingieten, *n.*; gietvorm, *m.*; mond van eenen gietvorm; =hägen, *v. a.* omheinen; =häkeln, =haken, *v. a.* inhaken; =halt, *m.* tegen-, ophouding, *f.*; beletsel, *n.*; einer Sache Einhalt thun, paal en perk aan iets stellen; =halten, *v. a.* u. *n.* op-, tegenhouden; im Lesen einhalten, in't lezen ophouden; mit der Zahlung einhalten, ophouden met betalen; die Zahlungszeit einhalten, op zijn tijd betalen; =handeln, *v. a.* bij-, in een koop bedingen; Wechsel einhandeln, wissels negotieeren; etw. mit einhandeln, iets op den koop toe bedingen; *v. n.* in den handel verliezen; =händigen, *v. a.* overhandigen; =hängezirkel, *m.* tandcirkel, *m.*; =haschen, *v. a.* pakken en vastzetten; =hauchen, *v. a.* inblazen; =hauen, *v. a.* u. *n.* inhakken; =hauig, =häuig, *adj.* dat slechts éénmaal gemaaid wordt.

Einhäusig, *adj.* éénhuizig.

Einhäusler, *m.* éénhuizige plant, *f.*

Ein//heben, *v. a.* intillen, inhangen; *impr.* einen Bogen einheben, een vel opmaken, in den vorm brengen; eine Form einheben, den vorm op de pers brengen; =heften, *v. a.* innaaien, inhechten; =hegen, *v. a.* omheinen; =heilen, *v. a.* in de wond doen vergroeien; *v. n. s.* vastheelen; =heimisch, *adj.* inheemsch, inlandsch; te huis; gemeenzaam; =heimen, =heimsen, *v. a.* naar binnen halen; inhalen; =heirathen, *v. a.* door huwelijk komen in . . .; =heit, *f.* eenheid; ondeelbaarheid, *f.*; *gr.* enkelvoud, *n.*; =heizen, *v. a.* u. *n.* warm stoken; *fig.* man hat ihm brav eingeheizt, men heeft hem goed ingepeperd; =heizer, *m.* stoker, *m.*; =heizerin, *f.* stookster, *f.*; =heizloch, *n.* stookgat, *n.*; =helfen, *v. a.* (einem) iem. toefluisteren.

Ein//hellig, *adj.* u. *adv.* eenparig, eenstemmig; =helligkeit, *f.* eenparigheid, *f.*; =hemmen, *v. a.* stremmen; spaken inzetten; =henkelig, *adj.* met één hengsel of handvat; =henken, *v. a.* inhangen.

Einher, *adv.* voort, heen, daarheen; in samenstellingen wordt het gebruikt met de bijbeteekenis van statigheid, deftigheid en dikwijls, zelfs in eenen ironischen zin; =fahren, *v. n. s.* trotsch en statig daarheen rijden (varen); met trotsheid toeschieten; hoch einherfahren, zich zeer trotsch aanstellen; =fliegen, =flattern, =schweben, *v.n.* statig heen en weder vliegen, -fladderen, -zweven; =gaukeln, flattern, =flunkern, =windbeuteln, =gehen, *v. n. s.* trotsch en op-

geblazen rondgaan; =gehen, =schreiten, =treten, *v. n. s.* trotsch en statig voortstappen; =gleiten, *v. n. s.* statig voortglijden; =hinken, *v. n. s.* voorthinken; =hüpfen, =springen, =tanzen, =tänzeln, *v. n. s.* huppelende, springende of dansende naderen; =jagen, =sprengen, *v. n. s.* trotsch en statig voortjagen; =pilgern, s. =wallen; =prangen, =prunken, *v. n. s.* deftig en pralend voortstappen; =rasen, s. =stürmen; =rauschen, *v. n. s.* in ruischende kleeding trotsch en statig voortgaan; bruischend naderen; -voortvloeien; =reiten, =traben, *v. n. s.* trotsch en statig voortrijden; =schlendern, =schleichen, *v. n. s.* voortslenderen, -sluipen; =schwanken, =taumeln, =wanken, *v. n.* waggelende naderen; =schwimmen, =segeln, =fahren, *v. n. s.* langzaam zwemmende of zeilende naderen; =stapfen, =strotzen, *v. n. s.* steif en verwaand voortstappen; =stolpern, *v. n. s.* struikelende naderen; =stolzen, =stolziren, *v. n. s.* deftig en pralend voortstappen; =stürmen, =rasen, =toben, *v. n. s.* bruischende en razende naderen; =tragen, *v. a.* ter bezichtiging ronddragen; =wanken, *v. n. s.* log en lomp schommelende voortstappen; =wallen, =pilgern, *v. n. s.* staatig voortstappen; =ziehen, *v. n. s.* deftig en pralende rondtrekken.

Ein//herbsten, *v. a.* wijnoogst houden; druiven, veldvruchten inzamelen; =hessen, =hösen, *v. a.* den eenen achterpoot van een wild open snijden en den anderen daardoor steken; =hetzen, *v. a.* voor de jacht africhten; =holen, *v. a.* inhalen; eine Nachricht über etwas einholen, een bericht over iets inwinnen; die Stimmen einholen, de stemmen inzamelen; ein Urtheil einholen, de meening (van rechtsgeleerden) inwinnen; eene vonnis vragen; =holung, *f.* inhaling *f.* inwinning, *f. etc.*

Einhorn, *n.* eenhoorn, *m.*; =fisch, *m.* narwal, *m.*; =käfer, *m.* eenhoornkever, *m.*

Ein//hörnig, =hufig, *adj.* 2c. eenhoornig, -hoevig, *etc.*; =hufer, *m.* eenhoevige dier, *n.*; =hüllen, *v. a.* inhullen, inwikkelen; =ig, *adj.* u. *adv.* eenig, alleen; eens, eensgezind; mit sich selbst nicht einig sein, het met zich zelven niet eens zijn; einig werden, het onderling eens worden; des Handels einig werden, den koop sluiten; des Preises einig werden, het eens worden omtrent den prijs; einig im Wesen, één in wezen; *pron.* eenige, enkele, sommige; ohne einige Schwierigkeit, zonder eenige moeielijkheid; es sind einige da, er zijn er eenige; =en, *v. a.* vereenigen; =igermaßen, *adv.* eenigermate; =igkeit, *f.* eenheid, eenigheid, *f.*; =igung, *f.* vereeniging, *f.*; =impfen, *v. a.* inenten; =jagen, *v. a.* aanjagen (schrik); (de honden) africhten; =jährig, *adj.* eenjarig; =jochen, *v. a.* het juk opleggen; =kalken, *v. a.* inkalken; in kalk doopen; =karren, *v. a.* met de kar inhalen; =kassiren, *v. a.* incasseeren; =kauen, *v. a. fig. pop.* voorkauwen; =kauf, *m.* inkoop, *m.*; =kaufsbuch, *n.* inslagboek, *n.*; =kaufen, *v. a.* inkoopen; =käufer, *m.* inkooper, *m.*; =kehle, *f.* dakrichel, *m.*; =kehr, *f.* intrek, *m.* herberg, pleisterplaats, *f.*; nachtverblijf, *n.*; inkeeren, *n.*; =kehren, *v. n. s.* inkeeren; pleisteren, zijn intrek nemen; bei einem im Vorbeigehen einkehren, iem. in het voorbijgaan bezoeken; =keilen, *v. a.* inkloppen, inslaan; =keltern, *v. a.* kelderen; =kerben, *v. a.* kerven, inkerven; =kerkern, *v. a.* inkerkeren; =ketteln, =ketten, *v. a.* met eene keten sluiten; =keulen, *v. a.* met eene knods inslaan; =kind, *n.* een van de kinderen uit onderscheiden huwelijken, die gelijkelijk in eene erfenis deelen? =kindschaft, *f.* gelijkheid der bepaalde erfdeeling voor kinderen uit onderscheidene huwelijken; =kitten, *v. a.* inlijmen, vastmaken; =klagen, *v. a.* gerechtelijk invorderen.

Ein//klammern, *v. a.* met klammen vastmaken; *gr.* tusschen twee haakjes zetten; =klang, *m. mus.* éénklank, *m.* eenstemmigheid, *f.*; samenklank, *m.* accoord, *n.*; *fig.* Einklang der Herzen, overeenstemming der harten, harmonie, sympathie, *f.*; in Einklang bringen, in overeenstemming brengen; =klappen, *v. n. h.* toeslaan; =klappig, *adj. bot.* eenkleppig; =klassen, *v. a.* in klassen verdeelen; =klatschen, *v. n. h.* klappen, een klap geven; =klauig, *adj.* éénklauwig; =kleben, =kleistern, *v. a.* vast-, inplakken; met stijfsel smeren; =kleiden, *v. a.* inkleeden; de kloosterkleeding geven; bevestigen; *fig.* in de orde opnemen; =kleidung, *f.* inkleeding, *f.*; aan-, opneming, *f.*; =klinken, *v. a.* met de klink sluiten; =knebeln, *v. a.* knevelen; =kneten, *v. a.* kneden in...; =knicken, *v. a.* knakken, knikken; =kommen, *v. n. s.* in-, binnenkomen; laß dir das nicht einkommen, verstout u niet dit te doen; schriftlich einkommen, zich bij rekest aan iem. wenden; dagegen einkommen, er tegen opkomen; mit einer Klage einkommen, eene klacht indienen; =kommen, *n.* inkomen, binnenkomen, *n.*; betaling, *f.*; inkomsten, *n. pl.* opbrengst, *f.* inkomen, *n.*; ein großes Einkommen, een groot inkomen; =kommenliste, *f.* lijst van de inkomsten; =kommensteuer, *f.* belasting op de inkomsten; =kömmling, *m.* aankomeling, *m.*; =koppeln, *v. a.* omheinen; =körben, *v. a.* (den bijenzwerm) in den korf doen; =korn, *n.* spelt, *f.*; =kramen, *v. a.* installen; =kreisen, *v. a.* omsingelen; =kriechen, *v. a.* inkruipen; =kriegen, *v. a.* inkrijgen; ontvangen; =künfte, *pl.* inkomsten, *f. pl.*; =laden, *v. a.* inladen, inschepen; uitnoodigen; der eingeladene Gast, de genoodigde; =ladend, *adj.* uitlokkend; smakelijk; =ladung, *f.* inlading, inscheping, *f.*; uitnoodiging, *f.*; =ladungsschreiben, *n.* uitnoodigingsbrief, *m.*; =lage, *f.* ingesloten brief, *m.*; inzet, inleg, *m.*; =ländisch, s. inländisch; =langen, *v. a.* inrijken, indienen; *v. n. s.* aan-, inkomen; =laß, *m.* sses, in-, toelating, *f.*; poortje, *n.*; =lassen,

v. a. in-, toe-, binnenlaten; **sich in einen Proceß einlassen**, zich in een proces inlaten; **-lassung**, *f.* inlating, *f.*; **-laßgeld**, *n.* entré, *n.*; **-laßkarte**, *f.* toegangskaart, *f.*; **-laßklappe**, *f.* luchtklep, *f.*; **-lauf**, *m.* inloop, *m.*; inloopen, *n.*; **-laufen**, *v. n. s.* in-, binnenloopen; inkomen; **die eingelaufene Nachricht**, het ingekomen bericht; **es sind Klagen gegen dich eingelaufen**, er zijn klachten tegen u ingekomen; **das Tuch ist sehr eingelaufen**, het laken is zeer gekrompen; **-laugen**, *v. n. s.* in de loog zetten; **-läuten**, *v. a.* u. *n. s.* inluiden; **-legebrettchen**, *n.* fijn meubelhout aan plankjes; **-legegabel**, *f.* vouwvork, *f.*; **-legegeld**, *n.* inleggeld, *n.*; **-legeholz**, *n.* inleghout, *n.*; **-legemesser**, *n.* vouw-, zakmes, *n.*; **-legen**, *v. a.* inleggen, leggen in...; **Ehre oder Schande bei etw. einlegen**, eer of schande bij iets behalen, inoogsten; **ein gutes Wort für einen einlegen**, voor iem. een goed woord doen; **-legung**, *f.* in-, oplegging, *f.*; **-leger**, *m. bot.* afzetsel, *n.* loot, *f.*; **-leimen**, *v. a.* lijmen; **-leiten**, *v. a.* in-, binnenleiden; voorbereiden, inrichten; **-leitung**, *f.* inleiding, voorbereiding, *f.*; **-leitungsspiel**, *n.* ouverture, *f.*; **-lenken**, *v. n. h.* **(in den Weg)** op den weg komen, terugkomen; *fig.* **wieder einlenken**, op den rechten weg terugkomen; een anderen toon aanslaan; van stelling veranderen; *v. a.* in het lid brengen, zetten; *v. rec.* **(sich)** met gewrichten vereenigd zijn; **-lenkung**, *f.* gewrichtsvereeniging, *f.*; **-lernen**, *v. a.* leeren (van buiten); bestudeeren; **-lesen**, *v. a.* inzamelen; ophalen; **-leuchten**, *v. n.* inlichten; duidelijk worden; **das will mir noch nicht einleuchten**, dat is mij nog niet duidelijk; **-leuchtend**, *adj.* duidelijk, klaarblijkelijk; **-liegen**, *v. n. s.* inliggen; **-liegend**, *adj.* inliggend; **-lochen**, *v. a.* een gat boren; **-logiren**, *v. a.* huisvesten; **-lösen**, *v. a.* inlossen; **einen Wechsel einlösen**, eenen wissel honoreeren; **-lösung**, *f.* inlossing, honoreering, *f.*; **-löthen**, *v. a.* soldeeren; **-löthung**, *f.* soldeersel, *n.*; soldeering, *f.*; **-lügen**, *v. rec.* **(sich)** zich door leugens ingang verschaffen; **-lullen**, *v. a.* in slaap wiegen; **-machen**, *v. a.* inmaken; **den Teig einmachen**, het deeg kneden; **den Kalk einmachen**, den kalk beslaan; **-mähdig**, *adj.* slechts eenmaal's jaars te maaien; **-mahlen**, *v. a.* vermalen; **-mahnen**, *v. a. fam.* manen, invorderen; aanmanen; **-maischen**, f. **einmeischen**.

Einmal, **(Ein Mal)** *adv.* eens, eenmaal; **ein für allemal**, eens voor altoos; **auf einmal**, eensklaps, op eens; **einmal über das andere**, slag op slag, achtervolgens; **einmal um das andere**, om den anderen keer, beurtelings; **wenn er einmal Lust dazu bekommt**, als hem ooit de lust daartoe bekruipt; **da sind Sie endlich einmal**, eindelijk ziet men u eens; **hören Sie einmal**, hoor eens; **er hat nicht einmal Brod**, hij heeft niet eens brood; **-eins**, *n.* tafel *f.* van vermenigvuldiging; **-ig**, *adj.* eenmaal geschiedende; **der einmalige Befehl**, het eenmaal gegeven bevel.

Ein//männerig, *adj. bot.* eenmannig; **-männig**, **-männisch**, *adj.* voor één persoon; **-mariniren**, f. **mariniren**; **-marsch**, *m.* intocht, *m.*; **-marschiren**, *v. n. s.* intrekken; binnenmarscheeren; **-maß**, *n.* inmeting, *f.*; **-mastig**, *adj.* met één mast; **-meischen**, *v. a.* kokend water gieten (op het mout); **-mengen**, **-mischen**, *v. a.* inmengen; **-miethen**, *v. a.* inhuren; **-mummen**, *v. a.* inmoffelen; **-münden**, *v. n. s.* uitloopen; **-münzen**, *v. a.* vermunten; klein voor groot geld geven; **-münzung**, *f.* vermunten, *f.*; **-muth**, *m.* † **-müthigkeit**, *f.* eenparigheid, *f.*; **-müthig**, *adj.* u. *adv.* eenparig, eenstemmig; **-nahme**, *f.* inneming (van een stad *etc.*); ontvangst (van geld), *f.*; **-nahmebuch**, *n.* boek der ontvangsten; **-nehmen**, *v. a.* innemen; geld ontvangen; **-nehmer**, *m.* ontvanger, *m.*; **-nehmerdienst**, *m.* **-nehmerstelle**, *f.* ontvangerspost, *m.*; **-nehmerei**, *f.* ontvangerskantoor, *f.*; **-nehmerin**, *f.* ontvangster, *f.*; **-nehmung**, *f.* ontvangst; inneming, *f.*; **-nesteln**, *v. a.* vastveteren; **-netzen**, *v. a.* vochten, sprenkelen; **-nicken**, *v. n. s.* insluimeren; **-nieten**, *v. a.* vast-, inklinken; **-nisten**, *v. rec.* **(sich)** zich nestelen; **-nöthigen**, *v. a.* iem. iets opdringen; **-öde**, *f.* woestijn; eenzame plaats, *f.*; **-ölen**, *v. a.* oliën; **-packen**, *v. a.* inpakken; *fig.* **heimlich einpacken**, zijne biezen pakken; **-packer**, *m.* pakker, *m.*; **-packer der Häringe**, haringkaker, *m.*; **-pfählen**, *v. a.* met palen bezetten; **-pfählung**, *f.* inpaling, *f.*; **-pfarren**, *v. a.* bij een kerspel voegen; **-pfeifen**, *v. a.* fluitsgewijs enten; **-pferchen**, *v. a.* in een perk sluiten; omsluiten; **-pflanzen**, *v. a.* inplanten; *fig.* inprenten; **-pflastern**, *v. a.* bestraten; **-pflöcken**, *v. a.* inpinnen; met pinnen vastmaken; **-pfropfen**, *v. a.* inenten; **-pfündig**, *adj.* van één pond; **-pfützen**, *v. a.* met den schepemmer putten; **-picken**, *v. a.* bepekken; **-plaudern**, *v. a.* **(einem etw.)** aan-, inpraten; in het hoofd praten; **(einen)** in slaap babbelen; **-prägen**, *v. a.* indrukken; *fig.* inprenten; **-prügeln**, *v. a.* inranselen; door slagen inprenten; **-pudern**, *v. a.* bepoederen; **-pumpen**, *v. a.* inpompen; **-puppen**, *v. rec.* **(sich)** in eene pop veranderen; **-quartieren**, *v. a.* inkwartieren; **-quellen**, *v. a.* weeken; **-quirlen**, *v. a.* klutsen; **-raffen**, *v. a.* bijeen rapen; **-rahmen**, *v. a.* in eene lijst zetten; **-rammeln**, **-rammen**, *v. a.* inheien; **-räuchern**, *v. a.* rooken; **-räumen**, *v. a.* ruimen, ont-, opruimen, schikken; *fig.* toegeven, inwilligen; **-räumung**, *f.* in-, op-, ontruiming, *f.*; **-raunen**, *v. a.* inblazen, influisteren; **-rechnen**, *v. a.* bijrekenen; **mit eingerechnet**, mede gerekend, met inbegrip van; **-rede**, *f.* tegenwerping; overreding, *f.*; **-reden**, *v. a.* overtuigen, -reden; **einem Muth einreden**, iem. moed inspreken; *v. n.* **(einem)** tegenspreken; in de rede vallen; **-redung**, *f.* tegenwerping,

f.; verwijt, n.; =reffen, v. a. mar. reven, intrekken; =reichen, v. a. indienen, inleveren; =reihen, v. a. in-, aanrijgen; =reißen, v. a. inscheuren; afbreken, omverhalen (een huis, etc.); v. n. inscheuren; fig. zich verspreiden, veld winnen; =renken, v. a. weder in het lid brengen; =renkung, f. inzetting, f.; =richten, v. a. inrichten, schikken, regelen; arith. breuken onder éénen noemer brengen; er ist noch nicht eingerichtet, hij is nog niet op orde; chir. (een lid) zetten; =richtung, f. inrichting, f. etc.; =riegeln, v. a. ingrendelen; v. rec. (sich) zich opsluiten.

Ein//ritt, m. intocht m. te paard; =ritzen, v. a. inrijten, schrammen; =rosten, v. n. verroesten; =rücken, v. a. opnemen, invoegen, inlasschen; etwas in eine Zeitung einrücken, iets in eene courant plaatsen; impr. (eenen regel) doen inspringen; v. n. s. op iem. volgen, iem. vervangen; (van soldaten) inrukken; =rückung, f. opneming, plaatsing, f. etc.; =rückungsgebühren, f. pl. kosten eener advertentie; =runzeln, v. n. s. inkrimpen.

Eins, f. een, f.; aas, n.; num. een; ich habe eins, ik heb er een; es ist eins, het is een uur; noch eins, nog een; eins von beiden, een van beide; eins um das Andere, een om het andere; eins ins Andere gerechnet, het een door het ander gerekend; adv. eenig; hierüber sind wir eins, hierover zijn wij het eens; es mir Alles eins, het is mij hetzelfde; es kommt auf eins heraus, het komt of hetzelfde neder; wir wollen eins trinken, laten wij een slok, een teug drinken.

Ein//saat, f. bezaaiing, f.; zaaizaad, n.; =säckeln, v. a. in den zak steken; =sacken, v. a. zakken, in zakken doen; =säen, v. a. bezaaien; =sagen, v. a. influisteren; voorzeggen; =sägen, v. a. inzagen; =saitig, adj. eensnarig; =sam, adj. u. adv. eenzaam; =samkeit, f. eenzaamheid, f.; =sargen, v. a. kisten; =satz, m. inzet, inleg, m.; onderpand, n.; stel, n. (doozen, schotels); broed n. (van vijvers); =satzbecher, m.;=satzgewicht, n. =satzschüssel, f. bekers, m. gewichten, n. schotels, f. die in elkander passen; =satzröhre, f. verlengpijk, f.; =satzschachtel, f. doos, f. waarin eene andere past; =satzspiel, n. spel, n. waarbij ingezet wordt; =satzteich, m. vijver m. tot het bewaren van visschen; =sauen, v. a. pop. bemorsen; =säuern, v. a. in azijn leggen; deesemen; =schalig, adj. eenschalig; =schalten, v. a. inlasschen, invoegen, tusschen zetten; der eingeschaltete Tag, de schrikkeldag; =schaltung, f. inlassching, f. etc.; =schärfen, v. a. inscherpen, inprenten; =scharren, v. a. begraven, bedelven; =schattig, adj. eenschaduwig; =schaufeln, v. a. met de schop vullen; =schenken, v. a. inschenken; fig. reinen Wein einschenken, onbewimpeld de waarheid zeggen; sich etw. einschenken, zich iets op den hals halen; =scheuern, v. a. in de schuur brengen; fig. in veiligheid brengen; =schichten, v. a. inoliën; =schichtig, adj. van ééne laag; =schieben, v. a. inschuiven, inlasschen; fig. insluiken, indringen; v. rec. (sich) zich in't kegelen oefenen; =schiebsel, n. tusschenvoegsel, n.; =schießen, v. a. (brood) inschieten; (een geweer) probeeren; v. rec. (sich) zich in't schieten oefenen; =schiffen, v. a. inschepen; =schirren, v. a. tuigen; =schlachten, v. a. slachten voor eigen gebruik; =schlächtig, adj. van gelijke haarkleur; =schläferig, adj. (bed) voor één persoon; =schläfern, v. a. in slaap wiegen; =schläferung, f. het in slaap wiegen; fig. onderdrukking (van een gerucht); bijleggen (van een twist); =schläferungsmittel, n. slaapmiddel. n.

Einschlag, m. inslag; omslag, m.; opnaaisel, n.; einem Fasse den Einschlag geben, een vat zwavelen; =emesser, n. vouwmes, n.; =en, v. a. in-, openslaan; (in kisten, vaten) pakken, sluiten; den Wein einschlagen, den wijn zwavelen; v. n. den handslag geven; alle in dieses Fach einschlagenden Artikel, alle tot dit vak behoorende artikelen; das schlägt nicht in mein Fach ein, dat behoort niet tot mijn vak; der Blitz hat eingeschlagen, de bliksem is ingeslagen; das Unternehmen schlug ihm ein, de onderneming gelukte hem; =faden, m. inslagdraad, m.; =späne, pl. zwavelspaanders, pl.; =ung, f. inslaan, n. indrijving, f.; inning, f.

Einschläg//er, m. ertsdelver, m.; =ig, adj. u. adv. betreffend; behoorende tot; die einschlägigen Sprachen, de betreffende talen.

Ein//schleichen, v. n. s. u. v. rec. (sich) in-, binnensluipen; fig. zich in-, binnendringen; insluipen; =schleiern, v. a. omsluieren. sich einschleiern lassen, den sluijer nemen; =schleifen, v. a. binnenslepen; =schleifen, v. a. inslijpen; =schleppen, v. a. inslepen; =schließen, v. a. opsluiten; omringen, insluiten; omsingelen; fig. bevatten; einen Brief in einen andern einschließen, een brief in een anderen sluiten; Jem. in sein Gebet einschließen, iem. in zijn gebed opnemen; v. n. s, sluiten, dicht gaan; =schließlich, adv. ingesloten, medegerekend, daaronder begrepen; =schließung, f. opsluiting, f. etc.; =schließungszeichen, n. teksthaak, m.; =schlingen, =schlucken, v. a. opslokken, verslinden; =schluß, m. insluiten, n. insluiting, f.; ingesloten brief; mit Einschluß, ingesloten, met inbegrip van; tot en met; =schmalzen, v. a. vetten; =schmalztrog, m. vetbak, m.; =schmeicheln, v. rec. (sich) zich indringen (met vleierij); =schmelzen, v. a. smelten; insmelten; =schmieden, v. a. (een misdadiger) in boeien slaan; =schmutzen, v. a. bemorsen; =schnallen, v. a. gespen; =schnauben, v. n. inademen, opsnuiven; =schneide, f. draaiers-haak, m.; =schneiden, v. a. u. n. snijden, insnijden; v. rec. (sich) insnijden, inmeten; =schneidesäge, f. insnijzaag, f.; =schneidig, adj. eensnijdend.

Ein//schnitt, *m.* insnijding, snede, *f.*; *poës.* cesuur, *f.*; **-schnittmesser,** *n. chir.* uitsnijmes, *n.*; **-schnitzen,** *v. a.* insnijden; **-schnupfen,** *v. a.* opsnuiven; **-schnüren,** *v. a.* vast-, aanrijgen; **-schnurren,** *v. n. s.* zich zamentrekken; **-schränken,** *v. a.* beperken; **er muß sich sehr einschränken,** hij moet zeer inkrimpen; **-schränkung,** *f.* beperking, *f.*; **-schreibegebühr,** *f.* **-schreibegeld,** *n.* registratie-kosten, *f. pl.*; **-schreiben,** *v. a.* in-, opschrijven; registreeren; **-schroten,** *v. a.* in den kelder doen; **-schrumpfen,** *v. n. s.* inkrimpen; **-schüchtern,** *v. a.* angst aanjagen, bevreesd-, benauwd maken; **-schulen,** *v. a.* dresseeren; **-schürig,** *adj.* slechts éérs geschoren wordende; **-schuß,** *m.* inslag, *m.*; **-schustern,** *v. n.* inschieten, verliezen; achteruitgaan; **-schütten,** *v. a.* instorten, ingieten; **-schwärzen,** *v. a. fig.* insmokkelen; **-schwärzer,** *m.* smokkelaar, *m.*; **-schwatzen,** *v. a.* inpraten; **sich bei einem einschwatzen,** zich bij iem. door vleierij indringen; **-schwemmen,** *v. a.* doen inzwemmen; **-sehen,** *v. a.* inzien, begrijpen; **-sehen,** *n.* inzage, *f.* inzicht, *n.*; **ein Einsehen haben,** rede verstaan; **-senken,** *v. a.* doen zakken in...; **Reben einsenken,** ranken inleggen; **-senkung,** *f.* indompeling, *f.*; **-setzeisen,** *n.* uitklopplaat, *f.*; **-setzen,** *v. a.* inzetten, verpanden; opsluiten; in-, aanstellen; **einen zu seinem Erben einsetzen,** iem. tot zijn erfgenaam benoemen; **-setzrose,** *f. arch.* groote roos, *f.*; **-setzung,** *f.* inzetting, *f. etc.*; **-sicht,** *f.* door-, opzicht, *f.*; verstand, *m.*; **meiner Einsicht nach,** mijns inziens; **-sichtsvoll,** *adj.* u. *adv.* scherpzinnig; verstandig; **-sickern,** *v. a.* inzijpelen, intrekken.

Einsied//elei, *f.* kluizenarij, *f.*; **-ler,** *m.* kluizenaar, *m.*; **-lerisch,** *adj.* u. *adv.* eenzaam, als een kluizenaar; **-lerleben,** *n.* kluizenaarsleven, *n.*

Ein//sieden, *v. n. s.* inkoken; **-siegeln,** *v. a.* in-, ver-, toezegelen; **-silbig,** *adj.* eenlettergrepig; **-singen,** *v. a.* in slaap zingen; **-sinken,** *v. n. s.* in-, verzinken; **-sitzen,** *v. n.* in huis zitten; **-sitzig,** *adj.* voor één persoon; **einsitziger Wagen,** rijtuig *n.* met ééne plaats; **-smals,** *adv.* eens, eenmaal; **-spänner,** *m.* rijtuig *n.* met één paard bespannen; **-spännig,** *adj.* met één paard bespannen; **-sperren,** *v. a.* opsluiten, gevangen zetten; **-spinnen,** *v. a.* omspinnen, *v. rec.* (**sich**) zich inspinnen; **-sprache,** *f.* tegenwerping, *f.*; **Einsprache thun,** tegen opkomen; protesteeren; **-sprechen,** *v. a.* inspreken; *v. n.* tegenspreken; **bei einem einsprechen,** iem bezoeken; bij iem. aangaan; **-sprengen,** *v. a.* besprengen, bespikkelen; (eene deur) inrennen; **-sprengung,** *f.* besproeiing, *f.*; openloopen, inslaan, *n.*; **-spritzen,** *v. a.* inspuiten; **-spritzung,** *f.* inspuiting, *f.*; **-spruch,** *m.* bezwaar, *n.*; tegenwerping, *f.*; **Einspruch thun,** bezwaren opwerpen.

Einst, -mals, *adv.* eens, eenmaal, eertijds; **-ens,** *adv.* weleer; **-ig,** *adj.* toekomstig, aanstaande; **-weilen,** *adv.* ondertusschen, voorloopig; **-weilig,** *adj.* voorloopig.

Ein//stüben, *v. a.* warm of gaar maken; **-stallen,** *v. a.* stallen; **-stämmen,** *v. a.* een boom vellen, dat hij in de takken van een anderen boom valt; **-stämmig,** *adj.* eenstammig; **-stand,** *m.* intrede; aanvaarding, *f.*; **er giebt heute seinen Einstand,** hij geeft heden zijne intreêpartij; **-standsgeld,** *n.* intreêgeld, *n.*; **-standsgerechtigkeit,** *f.* **-standsrecht,** *n.* naasting-, nader-, voorkoopsrecht, *n.*; **-stänkern,** *v. a. pop.* met stank vervullen; **-stäuben,** *v. a.* met stof bedekken; **-stechbogen,** *m. impr.* insteekblad, *n.*; **-stechen,** *v. a.* insteken; **-stecken,** *v. a.* insteken; in den zak steken; (een degen) opsteken; *fig. fam.* **er hat es eingesteckt,** hij heeft de pil geslikt; **einen Schimpf einstecken,** eene beleediging ondergaan; **-stehen,** *v. n. s.* in dienst treden; (voor iets) instaan; **die Wage steht ein,** de balans staat (in evenwicht); **-stehlen,** *v. rec.* (**sich**) binnen-, insluipen; **-steigen,** *v. n. s.* instappen; instijgen, inklimmen; **steigen Sie gefälligst ein!** stap in als't u belieft! **durch das Fenster einsteigen,** door het venster inklimmen.

Einstell//en, *v. a.* stellen, inbrengen; stallen (een paard); *fig.* ophouden, uitscheiden, doen eindigen; **du mußt das Spielen jetzt einstellen,** gij moet nu met spelen uitscheiden; **seine Zahlungen einstellen,** zijne betalingen staken; **alle Complimente einstellen,** alle plichtplegingen daar laten; **die Schauspiele einstellen,** de schouwburgen sluiten; *v. rec.* (**sich**) verschijnen, zich stellen, zich laten vinden; **sich mit der Zahlung richtig einstellen,** op den bepaalden dag betalen; **-ung,** *f.* schorsing, staking, *f.*; uitscheiden, ophouden, *n.*

Ein//stemmen, *v. a.* gaten maken met den steekbeitel; **-sticken,** *v. a.* stikken of borduren in...; **-stimmen,** *v. n.* in-, overeenstemmen; **-stimmig,** *adj.* u. *adv.* eenstemmig, eenparig; **-stimmigkeit,** *f.* eenparigheid, *f.*; **-stimmung,** *f.* overeenstemming, *f.*; **-stöckig,** *adj.* van ééne verdieping; **-streichen,** *v. a.* in-, opstrijken; *fig. fam.* **Geld einstreichen,** geld innen; *v. n. s.* neerstrijken; **-streuen,** *v. a.* strooien in...; er tusschen voegen; **-streuung,** *f.* instrooiing, *f.*; tusschenvoegsel, *n.*; **-strich,** *m.* instrijken, *n.*; hetgeen ingestreken wordt; keep, *f.*; **-stückeln, -stücken,** *v. a.* een lap inzetten; **-stürmen,** *v. a.* instormen; openloopen; *v. n.* (**auf einen**) op iem. instormen, aanloopen; **auf seine Gesundheit einstürmen,** zijne gezondheid door buitensporigheden in gevaar brengen; **-sturz,** *m.* instorting, *f.*; **dem Einsturz drohen,** dreigen in te storten; **-stürzen,** *v. a.* u. *v. n. s.* instorten; **-tägig,** *adj.* slechts één dag durende; **-tagsblume, -tagspflanze,** *f.* bloem, plant van éénen dag; **-tagsfliege,** *f.* haft, *f.*; **-tauchen,** *v. a.* indoopen, induiken; insoppen; **-tauschen,** *v. a.* in-, ver-

ruilen; =tausch, *m.* =tauschung, *f.* ruil, *m.* verruiling, *f.*; =teigen, *v. a.* tot deeg maken; kneden; =theilen, *v. a.* in-, verdeelen; =theilig, *adj.* uit één deel bestaande; =thun, *v. a.* indoen, sluiten; opdoen; Bier einthun, bier opdoen; =tönig, *adj.* eentoonig; =tönigkeit, *f.* eentoonigheid, *f.*; =tonnen, *v. a.* in tonnen doen; =tracht, *f.* eendracht, *f.*; =trächtig, *adj.* eendrachtig; =trächtigkeit, *f.* eendrachtigheid, *f.*; =trag, *m.* nadeel, *n.* schade, *f.*; einer Sache Eintrag thun, eene zaak benadeelen; einem in seinen Gerechtsamen Eintrag thun, inbreuk op iem.'s rechten doen; =tragen, *v. a.* indragen; inslaan; *fig.* overdragen, inschrijven; opbrengen, opleveren, voordeel doen; in das Protokoll eintragen, in't proces-verbaal opnemen; *fam.* das trägt nichts ein, dat brengt geen voordeel; =tragung, *f.* opbrengst, winst; overdracht; inschrijving, =träglich, *adj.* winstgevend, voordeelig; =träglichkeit, *f.* voordeeligheid, *f.*; =tränken, *v. a.* laten doortrekken; *fig. fam.* inpeperen, betaald zetten; =treffen, *v. n. s.* aankomen; juist uitkomen; alle seine Prophezeihungen sind eingetroffen, alle zijne voorspellingen zijn uitgekomen; =treffen, *n.* aankomst; vervulling, *f.*

Eintreib//bar, *adj.* invorderbaar; =en, *v. a.* indrijven; (geld) invorderen; =er, *m.* indrijver; inmaner, executeur, *m.*; =ung, *f.* indrijving; invordering, *f.*

Ein//treten, *v. n. s.* in-, binnentreden; zijne intrede doen; beginnen; ontstaan, plaats hebben; verschijnen; es trat eine heftige Kälte ein, er viel eene hevige koude in; treten Sie gefälligst ein, kom binnen als't u belieft; *v. a.* intreden, intrappen; in den voet treden; =trichtern, *v. a.* door een trechter instorten; *fig.* ingieten, inprenten.

Eintritt, *m.* intreden, *n.*; intrede, *f.*; aanvaarding, *f.* begin; inkomen; =sfähig, *adv.* in staat om een ambt te aanvaarden; =sgeld, *n.* intreegeld, entrée, *n.*; =skarte, *f.* =sschein, =szettel, *m.* toegangsbiljet; bewijs van toegang; =szimmer, *n.* spreekkamer, *f.*

Ein//tunken, *v. a.* indoopen; =tüpfen, *v. a.* instippen; =üben, *v. a.* oefenen; =übung, *f.* oefening, *f.*; =verleiben, *v. a.* inlijven; toevoegen; =verleibung, *f.* inlijving, *f.*; =vernehmen, *n.* =verstand, *m.* =verständniß, *n.* verstandhouding, *f.*; =verstanden, *adj.* eens; toegestemd; =verstehen, *v. rec.* (sich) zich verstaan, het eens zijn; mit einem einverstanden sein, het met iem. eens zijn; =vettern, *v. rec.* (sich) met iem. verwant en vertrouwd worden; =vieren, *v. a.* vierkant maken; =wage, *f. com.* verlies *n.* door het inwegen; =wägen, *v. a.* inwegen; *v. rec.* (sich) bij het wegen verliezen; =walzen, *v. a.* inrollen; =wand, *m.* tegenwerping, *f.*; bezwaar, *n.*

Einwander//er, *m.* immigrant, landverhuizer, *m.* (met betrekking tot het land, waar hij zich nederzet); =n, *v. n. s.* zich in een ander land neêrzetten; werk krijgen (als reizend handwerksgezel); =ung, *f.* immigratie, neêrzetting *f.* van vreemdelingen in een land.

Ein//wärts, *adv.* in-, binnenwaarts; naar binnen; =wechseln, *v. a.* in-, verwisselen; =weihen, *v. a.* inwijden; *fig.* ein Kleid einweihen, een kleed voor het eerst aantrekken; =weihung, *f.* inwijding, *f.*; =weisen, *v. a.* inleiden, invoeren; installeeren; =weisung, *f.* installatie; inbezitstelling, *f.*; =wenden, *v. a.* tegenwerpen, inbrengen; bezwaren opwerpen; =wendung, *f.* tegenwerping, *f.*; bezwaar, *n.*; =werfen, *v. a.* inwerpen; *fig.* tegenwerpen, bezwaren opperen; =werfung, *f.* inwerping, *f.*; =wickeln, *v. a.* in-, omwikkelen; inbakeren; =wickelung, *f.* inwikkeling, *f. etc.*; =wiegen, *v. a.* in slaap wiegen; =wiegen, f. =wägen; =willigen, *v. a.* inwilligen; =willigung, *f.* inwilliging, *f.*; =windeln, *v. a.* inbakeren; =winden, *v. a.* inwikkelen, omwoelen; =wintern, *v. a.* † tot den winter bewaren; *v. imp.* es wintert ein, het wordt winter; =wirken, *v. a.* inwerken, door-vlechten, -weven; *fig.* invloed uitoefenen; =wirkung, *f.* inwerking, invlechting, *f.*; *fig.* invloed, *m.*; =wöchentlich, =wöchig, *adj.* van ééne week.

Einwoh//nen, *v.* a. inwonen; =er, *m.* inwoner, *m.*; =erin, *f.* inwoonster, *f.*; =erschaft, *f.* ingezetenen, *pl.*; =ung, *f.* inwoning, *f.*

Ein//wüchsig, *adj. bot.* van één scheut; =wühlen, *v. a.* inwroeten; =wurf, *m. fig.* tegenwerping, *f.*; =würgen, *v. a.* inslokken; =zacken, *v. a.* intanden; =zahl, *f. gr.* enkelvoud, *n.*; =zahlen, *v. a.* geld storten; =zählen, *v. a.* er in tellen; mit einzählen, mede tellen, -rekenen; =zahlung, *f.* storting, *f.*; =zahnen, *v. a.* intanden; uitsnijden; =zapfen, *v. a.* intappen; *techn.* met pin en gat opsluiten; =zapfung, *f.* intapping; *techn.* ineentanding, samenvoeging, *f.*; =zäunen, *v. a.* omheinen; =zehren, *v. n.* interen; =zeichnen, *v. a.* u. *v. rec.* (sich) inteekenen; =zeichnung, *f.* inteekening, *f.*

Einzel//ding, =wesen, *n.* individu, *n.*; =heit, *f.* bijzonderheid, *f.*; =leben, *n.* eenzame leven, *n.*; =n, *adj.* u. *adv.* enkel, alleen, eenig, afgezonderd; ein einzelner Handschuh, één handschoen; ein einzelner Band, een enkel deel; ein einzelnes Ding, Wesen, individu, *n.*; =nheit, f. =heit.

Ein//ziehen, *v. a.* intrekken; inzuigen, opslurpen; Nachrichten einziehen, berichten inwinnen; gerichtlich einziehen, verbeurd verklaren; gefänglich einziehen, gevangen nemen; die Luft einziehen, de lucht inademen; eine Erbschaft einziehen, eene erfenis inkrijgen; einem die Besoldung einziehen, iem.'s loon inhouden; er lebt sehr eingezogen, hij leeft zeer ingetogen; *mar.* die Segel einziehen, de zeilen inhalen; *v. n. s.* intrekken; *v. rec.* (sich) inzuigen, intrekken; =ziehung, *f.* intrekking, inzuiging, *f. etc.*; =zig, *adj.* eenig; einzig und allein, eenig en alleen; der einzige Sohn, de eenige zoon; ein einziger Mensch, een buitengewoon

mensch; **das ist einzig in seiner Art,** hij is eenig in zijn soort; =**zingeln,** *v. a.* omsingelen; =**zischeln,** *v. a.* influisteren; =**zöllig,** *adj.* één duim dik; =**zuckern,** *v. a.* in suiker leggen; =**zug,** *m.* intocht, *m.*; betrekking *f.* van eene nieuwe woning; =**zugsschmaus,** *m.* intreemaal, *n.*; =**zwängen,** *v. a.* dringen, klemmen in ...; samenpersen; *v. rec.* (**sich**) nauwe kleeren aandoen; =**zwingen,** *v. a.* indwingen, inpersen; dwingen aan te nemen.

Eirund, *adj.* eirond.

Eis, *n.* **ses,** ijs, *n.*; **der Fluß geht mit Eis,** de rivier is aan't kruien; **zu Eis werden,** ijs worden; =**bahn,** =**bank,** =**beere,** =**birne,** *f.* =**bär,** =**berg,** =**brecher,** =**gang,** *m.* **2c. 2c.** ijs-baan, -bank, -bes, -peer, *f.* -beer, -berg, -breker, -gang, *m. etc. etc.*; =**ente,** *f.* ijslandsche eent, *f.*; =**grau,** *adj. fig.* zeer grijs (van ouderdom); =**lauf,** *m.* schaatsenrijden, *n.*; =**markt,** *n.* kermis *f.* op het ijs; =**meer,** *n.* ijszee, *f.*; =**sprießel,** *n.* uitspruitsel, *n.* aan't gewei van een hert; =**stecher,** *m.* ijsvork, *f.*; =**zacken,** =**zapfen,** *m.* ijskegel, *m.*; =**zucker,** *m.* kandijsuiker, *f.*

Eis//en, *v. a.* tot ijs maken; het ijs breken; *fig.* **das eist mein Blut,** dat verandert mijn bloed in ijs; *v. n. h.* tot ijs worden, in ijs veranderen; **es eist draußen,** het vriest buiten; =**ig,** *adj.* met ijs bedekt; ijskoud; **eine eisige Kälte,** eene felle koude.

Eisen, *n.* ijzer, *n.*; **das Eisen schmieden, weil es warm ist,** het ijzer smeden, terwijl het heet is; **Noth bricht Eisen,** noot breekt wet; **er ist von Stahl u. Eisen,** hij is van ijzer en staal; =**artig,** *adj.* ijzerachtig; =**ader,** =**arbeit,** =**grube,** =**erde,** *f.* =**draht,** =**laden,** =**handel,** *m.* **2c. 2c.** ijzerader, *f.* -werk, *n.* groeve, -aarde, *f.* -draad, -winkel, -handel, *m. etc. etc.*; =**beschlag,** *m.* ijzeren beslag, *n.*; =**blech,** *n.* plaatijzer, *n.*; **verzinntes Eisenblech,** blik, *n.*; =**fest,** *adj.* ijzersterk; =**fresser,** *m. fig.* ijzervreter, snoeshaan, *m.*; =**glanz,** =**glimmer,** =**schuß,** *m.* ijzerglans, *m.*; =**glas,** *n.* brokkelijke ijzererts, *m.*; =**gräber,** *m.* graveur in ijzer; =**haltig,** =**schüssig,** *adj.* ijzerdeelen bevattende; =**hammer,** *m.* =**hütte,** *f.* ijzersmelterij, -smederij, *f.*; =**hütchen,** *n. bot.* akoniet, *m.*; *herald.* vair, *n.*; =**kuchen,** *m.* ijzerkoek, *m.*; =**kuchenbäcker,** *m.* obliebakker, *m.*; =**platte,** *f.* ijzeren plaat, *f.*; =**schlag,** *m.* hamerslag, *m.*; =**stab,** *m.* ijzeren staaf, *f.*; staafijzer, *n.*; =**stein,** *m.* =**stufe,** *f.* ijzersteen, *m.*

Eisenbahn, *f.* spoorweg, *m.*; =**fahrt,** *f.* tocht, reis met den spoorwagen; =**gesellschaft,** *f.* spoorwegmaatschappij, *f.*; =**hof,** *m.* station, *n.*; =**schiene,** *f.* spoorwegscheen, rail, *f.*; =**strecke,** *f.* spoorweglijn, *f.*; weg dien een spoorweg doorloopt; =**tarif,** *m.* tarief *n.* van de prijzen der plaatsen op een spoorweg; =**transport,** *m.* vervoer, *n.* door spoorwegen; =**wagen,** *m.* spoorwagen, *m.* waggon, *f.*

Eisern, *adj.* ijzeren.

Eitel, *adj.* u. *adv.* ijdel, nietig; louter, alleenlijk; **eitel Brod essen,** niets dan-, alleenlijk brood eten; =**keit,** *f.* ijdelheid, *f.*

Eiter, *m.* **s,** etter, *m.*; **wässeriger Eiter,** ettervocht, *n.*; =**auge,** *n.* =**auswurf,** *m.* =**beule,** =**bildung,** *f.* =**fluß,** *m.* **2c. 2c.** etteroog, *n.* -loozing, -buil, -vorming, -dracht, *f. etc. etc.*; =**icht,** *adj.* etterachtig; =**ig,** *adj.* etterig; =**n,** *v. n.* etteren; =**nessel,** *f. bot.* gewone netel, *f.*; =**stock,** *m.* etterprop, *m.*; =**ung,** *f.* ettering, *f.*

Eiweiß, *n.* **es,** eiwit, *n.*

Ekel, *m.* **s,** walg, *m.* walging, misselijkheid, *f.*; *fig.* afkeer, tegenzin, *m.*; *adj.* vies, warsch, afkeerig; =**haft,** =**ig,** *adj.* walgelijk, misselijk; =**haftigkeit,** *f.* walgelijkheid, *f. etc.*; =**n,** *v. imp.* walgen; **es ekelt mich vor dieser Speise,** ik heb eenen walg van deze spijs; =**name,** *m.* spotnaam, *m.*

Eklekt//icismus, *m.* =**ik,** *f.* schiftende wijsbegeerte, *f.*; =**iker,** *m.* eklekticus, *m.*; =**isch,** *adj.* eklektisch,

Eklip//se, *f. astr.* eclips, verduistering, *f.*; =**siren,** *v. a.* verduisteren; doen verdwijnen; *v. rec. fam.* (**sich**) zich uit de voeten maken; =**tik,** *f. astr.* zonneweg, zonsweg, *m.* ecliptica, *f.*; =**tisch,** *adj.* ecliptisch; *med.* **ekliptische Zustände,** schijndood.

Ekloge, *f. poes.* herderszang, *m.*

Elasticität, *f.* elasticiteit, *f.*

Elbogen, s. **Ellenbogen.**

Eleganz, *f.* elegantie, *f.*

Eleg//ie, *f.* treur-, klaaglied, *n.* -dicht, *n.* -zang, *m.* elegie, *f.*; =**iendichter,** =**iker,** *m.* treurzangdichter, *m.*; =**isch,** *adj.* u. *adv.* elegisch.

Elektoral//schaf, *n.* =**wolle,** *f.* keursaksisch, veredeld schaap, *n.* -wol, *f.*

Elektr//icität, *f.* elektriciteit, *f.*; =**icitätsleiter,** *m.* geleider *m.* der elektriciteit; =**icitätsmesser,** *m.* elektrometer, *m.*; =**icitätsträger,** *m.* elektrophoor, *n.*; =**isch,** *adj.* elektriek, elektrisch; =**isirbar,** *adj.* elektriseerbaar; =**isiren,** *v. a.* elektriseeren; =**isirmaschine,** *f.* elektriseer-machine, *f.*; =**ogalvanisch,** =**omagnetisch,** *adj.* elektro-galvanisch, -magnetisch; =**omagnetismus,** *m.* elektromagnetismus, *n.*; =**ometer,** *m.* elektrometer, *m.*; =**ophor,** *m.* **s,** *pl.* **e,** elektrophoor, *n.*

Element, *n.* **es, s,** *pl.* **e,** element, *n.*; =**e,** *pl.* beginselen; =**arbuch,** *n.* boek *n.* voor de eerste beginselen; =**arfeuer,** *n. phys.* grondstoffelijk vuur, *n.*; =**arisch,** *adj.* elementair, de beginselen betreffende; =**arlehrer,** *m.* onderwijzer *m.* voor de beginselen; =**arschule,** *f.* lagere school, *f.*; =**arunterricht,** *m.* lager onderwijs, *n.*; =**arwerk,** *n.* elementair-werk, *n.*

Elend, *n.* **es, s,** ellende, *f.*; =, *adj.* u. *adv.* ellendig; =**thier,** s. **Elenn**; =**e,** *m.* u. *f.* ellendeling, *m.*

Elenn, *n.* **s,** *pl.* **e,** eland, *m.* =**shaut,** =**sklaue,** *f.* =**sleder,** *n.* **2c.** eland-vel, *n.* -klauw, *f.* -leder, *n. etc.*; =**sjagd,** *f.* jacht *f.* op den eland.

Elephant, *m.* **en,** *pl.* **en,** olifant, *m.*; =**enartig,** *adj.* olifantachtig; =**enaussatz,** *m.* =**enlaus,** *f.* =**enorden,** *m.* =**enpapier,** *n*; =**enrüssel,** *m.* **2c. 2c.** olifantsziekte, -luis, -orde, *f.* -papier,

n. -snuit, *m.* *etc. etc.*; **=enführer,** *m.* olifantgeleider, *m.*; **=enjäger, =enfänger, =enfang,** *m.* **=enjagd,** *f.* olifants-jager, -vanger, *m.* -vangst, -jacht, *f.*

Elfe, *f. myth.* sylphe, *f.*

Elf, *num.* elf; **=eck,** *n.* elfhoek, *m.*; **=erlei,** *adj.* elfderlei; **=fach,** *adj.* elfvoudig; **=jährig,** *adj.* elfjarig; **=mal,** *adv.* elfmaal; **=männerig,** *adj. bot.* elfhelmig; **=monatlich, =stündig, =tägig,** *adj.* van elf maanden, -uren, -dagen; **=sylbig,** *adj.* elflettergrepig; **=te,** *num.* elfde; **=tehalb,** *adj.* elfdehalf; **=tel,** *n.* elfde, *n.*; men vorme de verdere samenstellinren met „elf" naar de gelijksoortige woorden onder: **acht, drei u. ein.**

Elfenbein, *n.* ivoor, elpenbeen, *n.*; **=artig, =schwarz,** *adj.* ivoorachtig, -zwart; **=arbeiter, =drechsler,** *m.* ivoordraaier, *m.*; **=ern,** *adj.* ivoren; **=platte,** *f.* ivoorplaat, *f. etc.*

Ellbogen, s. **Ellenbogen.**

Elle, *f.* el, elle, *f.*; **=nbreit, =nhoch, =nlang,** *adj.* eene el breed, hoog, lang; **=nmaß,** *n.* ellemaat, *f.*; **=nwaare,** *f.* ellewaar, *f.*; **=nweise,** *adv.* bij de el.

Ellenbogen, *m.* elleboog, *m.*; **=bein, =gelenk,** *n.* **=fläche,** *f.* **=muskel, =nerve,** *m.* **=röhre,** *f.* ꝛc. ꝛc. elleboogs-been, -gewricht, *n.* -vlakte, -spier, -zenuw, -pijp, *f. etc. etc.*

Eller, s. **Erle.**

Ellip//se, *f.* ellips, *f.*; **=tisch,** *adj.* elliptisch.

Elmsfeuer, *n.* St. Elms-vuur, [*n.*

Elritze, *f.* grondeling, *m.*

Else, *f.* elst, *m.*; **=beerbaum,** *m.* lootenboom, *m.*; **=beere,** *f.* lotusbezie, *f.*

Elster, *f.* ekster, *f.*

Eltern ꝛc. s. **Aeltern.**

Elys//äisch, =isch, *adj. myth.* elyseesch; *fig.* zalig; **=ium,** *n.* elysium, *n.*

Email, *n.* **s,** email, *n.*; **=liren,** *v. a.* emailleeren; **=maler,** *m.* brandschilder, *m.*; **=malerei,** *f.* brandschilderwerk, *n.*

Emberitze, *f.* goudmeerl, *f.*

Emblem, *m.* **es, s,** *pl.* **e,** emblema, *n.*

Embryo, *m.* **s,** *pl.* **s,** embryo, *n.*

Emigr//ant, *m.* **en,** *pl.* **en,** landverhuizer; uitgewekene, *m.*; **=iren,** *v. n. s.* naar een ander land verhuizen.

Emi//nenz, *f. pl.* **en,** eminentie, *f.*; **=ssär,** *m.* **es, s,** *pl.* **e,** afzendeling, *m.*

Emmerling, *m.* weduwaal, *m.*

Emp//fahen, *obs.* s. **empfangen; =fang,** *m.* **es, s,** ontvangst, *f.*; onthaal, *n.*; **=fangen,** *v. a.* ontvangen; **=fänger,** *m.* ontvanger, *m.*; **=fängerin,** *f.* ontvangster, *f.*; **=fänglich,** *adj.* vatbaar, toegankelijk; **=fänglichkeit,** *f.* vatbaarheid, *f.*; **=fängniß,** *f.* ontvangenis, *f.*; **=fangsschein,** *m.* kwitantie, *f.*; **=fehl,** *m.* **es, s,** *pl.* **e,** † **=fehlung,** *f.* aanbeveling, *f.*; groetenis, *f.*; **machen Sie ihm meine Empfehlung,** breng hem mijne groetenis, **=fehlen,** *v. a.* aanbevelen; **sich etw. empfohlen sein lassen,** zich eene verrichting laten opdragen; **ich empfehle mich Ihnen,** ik groet u; *v. rec.* (**sich**) afscheid nemen; **empfehlen Sie mich gütigst dem Vater,** verzeker uwen vader van mijne hoogachting; **empfehlendes Aeußere,** verplichtend voorkomen; **=fehlend,** *adj.* aanbevelend; *com.* aanbevelenswaardig; **=fehlenswerth, =fehlungswerth, =fehlungswürdig,** *adj.* aanbevelenswaardig; **=fehlungskarte,** *f.* **=fehlungsschreiben,** *n.* kaartje, *n.* brief *m.* van aanbeveling; **=findbar,** *adj.* gevoelig; aandoenlijk; **=findbarkeit,** *f.* gevoeligheid, *f.*; **=findelei,** *f.* affectatie, *f.*; **=findeln,** gevoelig zijn; op eene gekunstelde wijze aangedaan zijn; **=finden,** *v. a.* gevoelen, gewaar worden; **=findlich,** *adj.* gevoelig; **=findlichkeit,** *f.* gevoeligheid, *f.*; **=findsam,** *adj.* sentimenteel; aandoenlijk; **=findsamkeit,** *f.* aandoenlijkheid, *f.*; **=findung,** *f.* gevoelen, *n.*; aandoening, *f.*; **=findungslaut,** *m. gr.* tusschenwerpsel, *n.*; **=findungslos,** *adj.* ongevoelig; **=findungslosigkeit,** *f.* ongevoeligheid, *f.*

Empor, *adv.* omhoog, naar boven, opwaarts; **=,** *f.* **=e,** *f.* hoog gestoelte *n.* in de kerk; **=arbeiten,** *v. rec.* (**sich**) trachten naar boven te komen; zich verheffen; **=bauen,** *v. a.* een gebouw hoog optrekken; **=bäumen,** *v. a. fig.* stijlrecht oprichten; **=beben,** *v. n. s.* bevend opspringen; **=blasen, =blicken, =blühen, =brennen,** *v. n.* omhoog-blazen, -zien, -bloeien, -branden; **=bleiben,** *v. n. s.* boven blijven; in aanzien blijven; **=blick,** *m.* blik *m.* naar boven; **=branden,** *v. n.* brandend oprijzen; **=brausen,** *v. n.* opbruisen; **=bringen,** *v. a.* naar boven brengen; verheffen; **=danken,** *v. n.* den hemel danken; **=drängen,** *v. a.* **=dringen,** *v. n. s.* naar boven dringen; oprijden; **=dunsten,** *v. a.* opdampen; **=eilen,** *v. n.* naar boven snellen; zich snel verheffen; **=fahren,** *v. n. s.* opvliegen, opstuiven; **=flammen,** *v. n. s.* opvlammen; **=flattern,** *v. n. s.* naar boven fladderen; **=flehen,** *v. n.* smeeken; **=fliegen,** *v. n. s.* omhoog vliegen; snel oprijzen; **=fließen,** *v. n. s. fig.* naar boven stroomen; **=führen,** *v. a.* opvoeren; **=gähren,** *v. n. s.* gistend oprijzen; **=gehen,** *v. n. s.* omhoog gaan; *fig.* zich verheffen; **=greifen,** *v. a.* naar boven grijpen; **=grünen,** *v. n. s.* groenend opwassen; **=halten,** *v. a.* ophouden; *fig.* handhaven; **=heben,** *v. a.* op-, verheffen; **=helfen,** *v. n.* ophelpen, opbeuren; ondersteunen; **=horchen,** *v. n.* ophooren, toeluisteren; **=keimen,** *v. n. s.* opschieten, ontkiemen; **=keuchen,** *v. n. s.* hijgend opgaan; **=kirche,** s. **Empore; =klimmen,** *v. n. s.* opklimmen; **=kommen,** *v. n. s.* opkomen; *fig.* vooruit-, voortkomen; **=kömmling,** *m.* parvenu, *m.*; **=kräuseln, =krausen,** *v. n.* dwarlend opjagen; **=kriechen,** *v. n. s.* naar boven kruipen; **=lächeln,** *v. n.* lachend opzien; **=läutern,** *v. a.* sublimeeren; *fig.* louteren, veredelen; **=lodern,** *v. n.* ont-, opvlammen; **=lüpfen, =lupfen,** *v. n. s.* te voorschijn komen; *v. a.* † naar boven voeren; **=pochen,** *v. n.* hevig kloppen; **=qualmen,** *v. n. s.* walmend oprijzen; **=quellen,** *v. n. s.* opwellen, opborrelen; **=raffen,** *v. a.* oprapen; *v. rec.* (**sich**) zich snel oprichten; **=ragen,** *v. n.* boven uitsteken; **=ranken,** *v. n.* u. *v. rec.* (**sich**) omhoog ranken;

-rauschen, *v. n. s.* ruischend oprijzen; -recken, *v. n.* oprichten; doen uitsteken; -reichen, *v. a.* omhoog reiken; -reißen, *v. a.* naar boven rukken; *fig.* iem. met onwederstaanbare macht tot iets bewegen; -richten, *v. a.* oprichten; -ringeln, *v. rec.* (sich) opkrullen; -ringen, *v. rec.* (sich) zich na veel inspanning verheffen; alle hinderpalen te boven komen; -rollen, *v. n. s.* u. *v. a.* naar boven-, oprollen; -rufen, *v. n.* naar boven roepen; -schaffen, *v. a.* naar boven werken; † tot iets hoogs scheppen; -schallen, *v. n. s.* omhoog klinken; -schauen, *v. n.* omhoog zien; -schäumen, *v. n. s.* zich schuimend verheffen; -scheuchen, *v. a.* opjagen; -schimmern, *v. n. s.* u. *h.* zich schitterend verheffen; -schlagen, *v. a.* omhoog slaan; *v. n.* hoog opvlammen; -schlendern, *v. a.* omhoog slingeren, -werpen; -schmeicheln, *v. rec.* (sich) zich door vleierij verheffen; -schnurren, *v. n. s.* snorrend naar boven vliegen, rollen, *etc.*; -schossen, *v. n. s.* opschieten; -schwärmen, *v. n.* zwermend oprijzen, - zich verheffen; -schweben, *v. rec.* (sich) zich zwevend verheffen; -schwellen, *v. n. s.* opzwellen; snel aangroeien; -schwimmen, *v. n. s.* naar boven zwemmen, -drijven; -schwingen, *v. a.* omhoog zwaaien; *v. rec.* s. -ringen; -sehen, *v. n.* omhoog zien; -sehnen, *v. rec.* (sich) naar boven verlangen; -sein, *v. n. s.* opzijn; -singen, *v. n.* omhoog zingen; -sprießen, -sprossen, *v. n. s.* omhoog schieten; -springen, *v. n. s.* omhoog-, naar boven springen; -spritzen, *v. a.* u. *n. s.* omhoog spuiten; -sprudeln, *v. n. s.* opborrelen; *v. a.* doen opborrelen; -sprühen, *v. n.* omhoog spatten; -starren, *v. a.* naar boven staren; -staunen, *v. n.* verbaasd opzien; -stehen, *v. n.* op-, omhoog staan; -steigen, *v. n. s.* opstijgen, oprijzen; *fig.* zich verheffen; -stellen, *v. a.* omhoog stellen; oprichten; -stoßen, *v. a.* omhoog stooten; -strahlen, *v. n. s.* omhoog stralen; -sträuben, *v. a.* doen oprijzen, -zwellen, *etc.*; -streben, *v. n.* naar boven streven; naar iets hoogers streven; -strecken, *v. a.* omhoog steken; -strudeln, *v. n. s.* omhoog dwarrelen, borrelen *etc.*; -stürmen, *v. a.* naar boven stormen, dringen *etc.*; -thürmen, *v. a.* opstapelen; *v. rec.* (sich) zich hoog verheffen; -tönen, *v. n.* omhoog klinken; -tragen, *v. a.* omhoog dragen opheffen; -treiben, *v. a.* omhoog drijven; -treten, *v. n. s.* optreden; -wachsen, *v. n. s.* opwassen; -wallen, *v. n. s.* plechtig en statig opwaarts stijgen; -wärmen, *v. n.* door warmte rijpen; -wehen, *v. n. s.* omhoog waaien; -weinen, *v. n.* luid weenen; -werfen, *v. a.* omhoog werpen; -winden, *v. rec.* (sich) zich naar boven winden; *fig.* zich met inspanning verheffen; -wirbeln, *v. n. s.* naar boven dwarrelen; *v. a.* dwarrelend naar boven drijven; -wollen, *v. n.* op-, omhoog willen; -wuchern, *v. n. s.* welig opschieten; -wühlen, *v. a.* opwroeten; -ziehen, *v. a.* u. *n. s.* optrekken; *v. rec.* (sich) zich verheffen; -zittern, *v. n. s.* u. *h.* zich trillend verheffen.

Empör//en, *v. a.* opruien, ophitsen, beroeren; tot opstand aanzetten; *v. a.* verontwaardigen; *v. rec.* (sich) oproerig worden, opstaan, zich verzetten; -er, *m.* oproerling, muiteling, rebel, *m.*; -erisch, *adj.* oproerig; -t, *adj.* ontroerd, opgeruid; -ung, *f.* opstand, *m.* oproer, *n.* muiterij, *f.*

Emse, f. Ameise.

Emsig, *adj.* u. *adv.* vlijtig, naarstig; -keit, *f.* vlijt, naarstigheid, werkzaamheid, *f.*

End//absicht, *f.* -beschluß, -buchstabe, *m.* -silbe, -ursache, *f.* -urtheil, *n.* ꝛc. ꝛc. eind-oogmerk, -besluit, *n.* -letter, -lettergreep, -oorzaak, *f.* -vonnis, *n. etc. etc.*; -bescheid, *m.* laatst antwoord, *n.*; -chen, *n.* eindje, *n.*; -e, *n.* s, *pl.* en, eind, einde, *n.*; am Ende, ten laatste; zu dem Ende, tot dat einde, te dien einde; zu welchem Ende, tot wat einde; eine Sache am rechten Ende angreifen, een zaak bij't rechte eind aanvatten; einer Sache ein Ende machen, een eind aan eene zaak maken; zu Ende bringen, eindigen; -en, -igen, *v. a.* u. *n.* einden, eindigen; -igung, *f.* eindiging, *f.*; -kürzung, *f. gr.* afkapping *f.*; -lich, *adj.* u. *adv.* eindig; eindelijk; -lichkeit, *f.* eindigheid, *f.*; -los, *adj.* u. *adv.* eindeloos; -losigkeit, *f.* eindeloosheid, *f.*; -reim, *m.* eindrijm, *n.*; vorgeschriebene Endreime, opgegevene eindrijmen; -schaft, *f.* einde, *n.* afloop, *m.*; seine Endschaft erreichen, ten einde loopen; -ung, *f. gr.* uitgang, *m.*; eindiging, *f.*; -zeile, *f.* laatste regel, *m.*; -ziel, *n.* einddoel, *n.*; -zweck, *m.* eind-oogmerk, *n.*

Endivie, *f. bot.* andijvie, *f.*; -nsalat, *m.* aandijviesla, *f.*

Energisch, *adj.* krachtdadig, nadrukkelijk, energisch.

Eng//beinig, *adj.* koe-, krombeenig; -brüstig, *adj.* engborstig; -brüstigkeit, *f.* engborstigheid, *f.*; -e, *adj.* u. *adv.* eng, nauw; beperkt, bekrompen; eng schreiben, dicht ineenschrijven; -e, *f.* engte, *f.*; *fig.* nauw, *n.* verlegenheid, *f.*; -en, -ern, *v. a.* vernauwen; -halsig, *adj.* met een nauwen hals; -herzig, *adj.* bekrompen van hart; -herzigkeit, *f.* bekrompenheid van hart; -länder, *m.* engelander, *m.* geangliseerd paard, *n.*; anglaise, *f.*; -ländern, *v. a.* angliseeren; -sichtig, *adj.* kortzichtig; -süchtig, *adj.* bekrompen.

Engel, *m.* engel, *m.*; -art, *f.* soort, *f.* aard *m.* van engelen; -bett, *n.* ledekant, *n.*; -blume, *f.* ranonkel, *m.*; muizenoor, *n.*; -brod, -chor, *n.* -schaar, -sgeduld, *f.* -sgesicht, *n.* -sgruß, *m.* -sgüte, *f.* ꝛc. ꝛc. engelen-brood, -koor, *n.* -schaar, *f.* -geduld, -gezicht, *n.* -groet, -goedheid, *f. etc. etc.*; -fisch, *m.* seeëngel, *m.*; -gestalt, *f.* engelachtige gestalte, *f.*; -gleich, *adj.* gelijk een engel; -gut, *adj.* engelachtig; -in, *f.* engelin, *f.*; -knabe, *m.* genius, *m.*; -rein, *adj.* engelrein; -reine, *f.* reinheid van een engel; -sbild, *n.* beeld van een engel; -schön, *adj.* engelachtig schoon; -schwinge, *f.* vleugel van een engel; -smiene, -smilde, -sstimme, *f.*

ꝛc. ꝛc. engelachtig voorkomen, *n.* engelachtige zachtheid,-stem, *f. etc. etc.;* -wurz, *f. bot.* engelwortel, *m.*

Engerling, *m.* engerling, *m.*

Englisch, *adj.* u. *adv.* engelachtig; engelsch; -e Krankheit, *f.* engelsche ziekte, *f.*

Enke, *m.* jonge knecht, *m.*

Enkel, *m.* kleinzoon, *m.* -dochter, *f.;* -in, *f.* kleindochter, *f.;* -kind, *n.* -sohn, *m.* -tochter, *f.* achterklein-kind, *n.* -zoon, *m.* -dochter, *f.*

Ent, een toonloos onscheidbaar voorvoegsel, wordt, even als „ont" in de Nederlandsche taal, samengesteld met zeer vele werkwoorden (een daarvan afgeleide woorden), welke meestal in beide talen gelijke beteekenis hebben; om deze reden worden slechts de volgende samenstellingen hier opgegeven.

Ent//adeln, *v. a.* -arten, *v. n. s.* -artung, *f.* -behren, *v. a.* -behrlich, *adj.* -bieten, *v. a.* ꝛc. ꝛc. ont-adelen,-aarden, -aarding, -beren, -beerlijk, -bieden, *etc.etc.*

Entäußer//n, *v. rec.* (sich) zich ontdoen, afstaan; -ung, *f.* afstand, *m.;* onteigening; derving, *f.*

Entbind//en, *v. a.* ontbinden; ontheffen; *chir.* verlossen (eene zwangere vrouw); glücklich entbunden werden, voorspoedig bevallen; -ung, *f.* ontbinding; *chir.* verlossing, *f.;* -ungsanstalt, *f.* -ungshaus, *n.* gesticht *n.* voor zwangere vrouwen; -ungsarzt, *m.* verloskundige, *m.;* -ungskunst, *f.* verloskunde, *f.;* -ungsstuhl, *m.* kraamstoel, *m.;* -ungswissenschaft, *f.* vroedkunde, *f.*

Ent//blöden, *v. rec.* (sich) zich verstouten; -blößen, *v. a.* ontblooten; -brechen, *v. rec.* (sich) zich weerhouden; nalaten; -bürden, *v. a.* ontheffen.

Ente, *f.* eend, *f.* eendvogel, *m.;* -nadler, *m.* zeearend, *m.;* -nbeize, -njagd, *f.* eendejacht, *f.;* -nfang, *m.* eendenvangst, *f.;* -nflinte, *f.* eenderoer, *n.;* -nflott, *n.* -nfraß, *m.* -ngrütze, *f.* eendegroen-kroos, *n.;* -nhaus, *n.* -nhütte, *f.* -nfang, *m.* eendenkooi, *f.;* -nruf, *m.* eendenfluitje, *n.;* -nschnabel, *m.* eendebek, *m.;* *chir.* kogeltang, *f.;* -nschrot, *n.* eendenhagel, *m.*

Enter//beil, *n.* -haken, *m.* enter-bijl, *f.* -haak, *m.;* -n, *v. a.* enteren, aanklampen.

Enterich, s. **Entrich**.

Ent//fahren, *v. n. s.* ontsnappen, -glippen; -fallen, *v. n. s.* ontvallen, -gaan; -färben, *v. a.* doen verbleeken; *v. rec.* (sich) verbleeken; -färbung, *f.* verbleeking, *f.;* -fernen, *v. a.* verwijderen; weit entfernt, ver verwijderd; nicht die entfernteste Ursache, niet de minste oorzaak; -fernung, *f.* verwijdering, *f.* afstand, *m.;* -fetten, *v. a.* het vet afdoen; -fleischen, *v. a.* ontvleezen; -frachten, *v. a.* ontladen; -fremden, *v. a.* ver-, ontvreemden; -führen, *v. a.* ontvoeren; schaken; -führung, *f.* schaking, *f.*

Entgegen, *prp.* te gemoet; tegen; dem Strom entgegen, tegen den stroom. — Met werkwoorden en daarvan afgeleide woorden samengesteld heeft „entgegen" dezelfde beteekenis als „tegen" (te gemoet) in de Nederlandsche taal, *b. v.* entgegen-bellen, -blasen, -blicken, -gehen, -graben, ꝛc. ꝛc. tegenblaffen, -blazen, -blikken, -gaan, -graven *etc. etc.;* om deze reden worden slechts de samenstellingen hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal **niet** met „tegen" gevormd worden.

Entgegen//ächzen, *v. n.* zuchtend te gemoet gaan; -altern, *v. n.* (dem Tode) oud worden en den dood naderen; -blähen, *v. rec.* (sich) zich uitzetten; -blühen, *v. n.* bloeiend naderen; -brennen, *v. n.* brandend tegenglinsteren; -fahren, *v. n. s.* tegen rijden; te gemoet varen; -freuen, *v. rec.* (sich) zich verheugen op . . .; -gaukeln, *v. n. s.* dartelend te gemoet gaan; -gesetzt, *adj.* tegenovergesteld; -glühen, *v. n.* tegengloeien; vurig verlangen naar . . .; -halten, *v. a.* toereiken, aangeven; tegenstellen, vergelijken; -handeln, *v. n.* strijdig handelen met . . .; -harren, *v. n.* wachtend te gemoet zien; -heben, *v. a.* langzaam nader brengen; -hinken, *v. n. s.* te gemoet hinken; -horchen, *v. n.* luisteren naar . . .; -hören, *v. n.* hooren naar . . .; -keifen, *v. n.* met gekijf ontvangen; -keuchen, *v. n. s.* hijgend te gemoet komen; -kriechen, *v. n. s.* te gemoet kruipen; -kunft, *f.* tegenkomen, *n.;* -leben, *v. n.* te gemoet leven; strijdig handelen met...; -lechzen, *v. n.* met verlangen te gemoet zien; -nehmen, *v. a.* aannemen; -neigen, *v. a.* neigen tegen . . .; -rasen, *v. n. s.* razend te gemoet komen; -rasseln, *v. n. s.* rammelend te gemoet komen; -reichen, *v. a.* toereiken; -reifen, *v. n. s.* langzamerhand rijp worden; meer en meer opwassen; -rennen, *v. n. s.* te gemoet rennen; -rotten, *v. rec.* (sich) in hoopen te gemoet komen; -schanzen, *v. a.* eene schans aanleggen tegen...; -schaudern, *v. n.* met huivering te gemoet zien; -schauen, *v. n.* te gemoet zien; -schicken, *v. a.* te gemoet zenden; -schiffen, *v. n. s.* tegenvaren; -schlendern, *v. n. s.* te gemoet slenteren; -schnellen, *v. a.* tegenslingeren; -schreiten, *v. n. s.* te gemoet stappen; -schwanken, *v. n. s.* wankelend te gemoet gaan; -schweben, *v. n. s.* naar toe zweven; -segnen, *v. n.* † zegenend te gemoet gaan; -sehen, *v. n.* te gemoet zien; -sehnen, *v. rec.* (sich) met verlangen te gemoet zien; -sein, *v. n. s.* tegen zijn; -senden, *v. a.* te gemoet zenden; -setzen, *v. a.* tegenoverstellen; *v. rec.* (sich) zich stellen tegen . . .; zich verzetten tegen . . .; -stellung, *f.* tegenstelling, tegenoverstelling, *f.;* -seufzen, *v. n.* zuchtend te gemoet zien; -singen, *v. n.* zingend te gemoet gaan; -sinken, *v. n.* zich zinkend nederwaarts neigen; -sitzen, *v. n.* tegenover zitten; -sprengen, *v. a.* tegensprenkelen; te gemoet rennen; -springen, *v. n. s.* te gemoet springen; -sprudeln, *v. n.* tegenschuimen; -starren, *v. n.* stijf, strak tegenoverstaan; iem. starend te gemoet zien; -stehen, *v. n. s.* tegenstaan; in den weg

staan; -**stellen**, *v. a.* tegen-, tegenoverstellen; *v. rec.* s. -**setzen**; -**stellung**, *f.* tegen-, tegenoverstelling, *f.*; -**stemmen**, *v. rec.* (**sich**) zich met kracht aankanten tegen ...; zich tegenstellen; *fig.* zich verzetten; -**stolpern**, *v. n. s.* struikelend, strompelend te gemoet gaan; -**strecken**, *v. a.* uitstrekkend iets voorhouden; -**stürzen**, *v. n.* tegenstorten; -snellen; -**tanzen**, *v. n.* te gemoet dansen; -**taumeln**, *v. n. s* te gemoet wankelen; -**thürmen**, *v. a.* opstapelen tegen ...; -**toben**, *v. n.* razend of tierend te gemoet gaan; -**traben**, *v. n. s.* te gemoet draven; -**trauern**, *v. n.* treurend te gemoet zien; -**träumen**, *v. n.* droomend te gemoet zien; met onverschilligheid verwachten; -**treten**, *v. n. s.* te gemoet komen, -gaan; zich tegenstellen; -**trippeln**, *v. n. s.* te gemoet tribbelen; -**tummeln**, *v. a.* huppelend en springend te gemoet voeren; -**wachsen**, *v. n. s.* aangroeiend toenemen; -**wackeln**, *v. n. s.* wankelend te gemoet gaan; -**wagen**, *v. rec.* (**sich**) het wagen iem. te gemoet te gaan; -**wallen**, *v. n. s.* u. *h.* op eene plechtige wijze te gemoet gaan; tegengolven; -**wälzen**, *v. a.* naar iem. toe wentelen; -**wandeln**, *v. n. s.* te gemoet wandelen; -**wandern**, *v. n. s.* te gemoet gaan; **er wandert der Heimath entgegen**, hij nadert zijn geboortegrond; -**wanken**, *v. n. s.* wankelend te gemoet gaan, -komen; -**watscheln**, *v. n. s.* waggelend te gemoet gaan; -**weinen**, *v. n.* weenende iets verwachten; -**welken**, *v. n.* s. verwelken; **dem Grabe entgegenwelken**, meer en meer verwelkend het graf naderen; -**wenden**, *v. a.* zich tegen iem. wenden; -**werfen**, *v. a.* naar iem. toe werpen; *fig.* moedig strijdend te gemoet gaan; *v. rec.* (**sich**) zich verzetten tegen ...; -**wiegen**, *v. n.* in evenwicht houden; -**wimmern**, -**winseln**, *v. n.* kermend te gemoet zien; -**winden**, *v. rec.* (**sich**) met inspanning zich voortbewegend naderen; -**wirbeln**, *v. n.* dwarrelend tegenjagen; -**wüthen**, *v. n. s.* woedend te gemoet gaan; -**zappeln**, *v. n.* spartelend te gemoet gaan; -komen; -**ziehen**, *v. n.* te gemoet trekken; -**zischen**, *v. n.* sissend vangen.

Ent//gegnen, *v. n.* antwoorden, hervatten, hernemen; -**gegnung**, *f.* antwoord, *n.*; -**geistern**, *v. a.* ontzielen; van zijne geestkracht berooven; -**gelt**, *n.* **ohne Entgelt**, voor niet, gratis; -**gelten**, *v. n.* ontgelden; boeten; -**glimmen**, *v. n. s.* ontbranden; -**gültigen**, *v. a.* ongeldig maken; -**gürteln**, -**gürten**, *v. a.* ontgorden; *fig.* ontmaagden; -**halten**, *v. a.* ont-, inhouden, bevatten; *v. rec.* (**sich**) zich onthouden; -**haltsam**, *adj.* onthoudend; -**haltsamkeit**, -**haltung**, *f.* onthoudendheid, *f.*; -**haupten**, *v. a.* onthoofden; -**honigen**, *v. a.* den honig uitnemen; -**jochen**, *v. a.* ont-, uitspannen; -**jungfern**, *v. a.* ontmaagden; -**jungferung**, *f.* ontmaagding, *f.*; -**körpern**, *v. a.* van het lichaam ontslaan; ontboeien; -**kräften**, *v. a.* ontkrachten, krachteloos maken; -**kräftung**, *f.* ontkrachting, *f.*; -**küssen**, *v. a.* afkussen van ...; -**laden**, *v. a.* ontladen, -lasten; *v. rec.* (**sich**) **einer Bürde**, een last van zich afwerpen; -**lang**, *prp.* langs; **den Fluß entlang, entlang des Flusses**, langs de rivier; -**lähmen**, *v. a.* van lamheid bevrijden; -**larven**, *v. a.* ontmaskeren; -**lassen**, *v. a.* ontslag geven, ontslaan; **einen seines Dienstes entlassen**, iem. van zijne dienst ontslaan; -**lassung**, *f.* ontslag, afscheid, *n.*; -**lasten**, *v. a.* ontlasten, ontheffen; -**lauben**, *v. a.* ontbladeren; -**ledigen**, *v. a.* bevrijden, ontheffen; ontledigen; *v. rec.* (**sich**) zich ontheffen; **sich seiner Schuldigkeit entledigen**, zich van zijnen plicht kwijten; -**ledigung**, *f.* ontheffing, *f. etc.*; -**legen**, *adj.* afgelegen, verwijderd; -**legenheit**, *f.* afgelegenheid, *f.*; -**leiben**, *v. a.* ontlijven; *v. rec.* (**sich**) zich ontlijven; -**leibung**, *f.* ontlijving, *f.*; -**leiden**, *v. a.* u. *v. n. s.* afkeerig maken, -worden; -**lodern**, *v. n. s.* ontbranden; -**marken**, *v. a.* verzwakken; -**masken**, -**mummen**, *v. a.* ontmaskeren; -**menscht**, *adj.* ontmenscht; -**münzen**, *v. a.* ontmunten; -**muthigen**, *v. a.* ontmoedigen; -**naturen**, *v. a.* † onnatuurlijk maken; -**nehmen**, *v. a.* ontnemen, *fig.* besluiten, opmaken; *com.* **auf einen entnehmen**, op iem. trekken; -**nehmer**, *m. com.* trekker, *m.*; -**nerven**, *v. a.* ontzenuwen; -**nervung**, *f.* ontzenuwing, *f.*; -**pflücken**, *v. a.* afplukken; -**pfropfen**, *v. a.* ontkurken; -**pilgern**, *v. n.* als pelgrim wegtrekken; -**polstern**, *v. a.* de kussens wegnemen; -**poltern**, *v. n. s.* met gedruisch ontvallen; -**pressen**, *v. a.* af-, uitpersen; -**priestern**, *v. n. s.* uit den priesterstand treden; -**puppen**, *v. n. s.* uit de pop kruipen; -**qualmen**, *v. n.* zich walmend verheffen; -**quellen**, *v. n. s.* voortvloeien uit ...; -**raffen**, *v. a.* ont-, losrukken; -**ragen**, *v. n.* uitsteken; -**rasen**, *v. a.* van gras of zoden berooven; -**rathen**, *v. n.* ontberen; **Ihres Dienstes kann ich entrathen**, uwe dienst kan ik ontberen; -**räthseln**, *v. a.* ontraadselen; -**reißen**, *v. a.* ontrukken; *v. n. s.* † ontvluchten; vergaan.

Entrich, *m.* **s**, *pl.* **e**, woord, *m.*

Ent//richten, *v. a.* betalen; -**richtung**, *f.* betaling, vereffening, *f.*; -**rieseln**, *v. n. s.* ont-, wegvloeien; -**ringeln**, *v. a.* de ringen, de krullen losdoen; -**ringen**, *v. a.* ontwringen; van een ring losmaken; *v. rec.* (**sich**) zich ontworstelen; -**rinnen**, *v. n. s.* vloeien uit ...; *fig.* verloopen; ontkomen, -gaan; -**rücken**, *v. a.* ontrukken; *fig.* opnemen; -**rückung**, *f.* ontrukking, *f.*; -**rudern**, *v. n.* wegroeien; -**rufen**, *v. a.* wegroepen; -**rüsten**, *v. a.* vertoornen, verontwaardigen; -**rüstung**, *f.* verontwaardiging, *f.*; -**rütteln**, *v. a.* schudden uit ...; -**sagen**, *v. n.* afstand doen, vaarwel zeggen, laten varen, opgeven; *v. a.* verbieden, ontzeggen; -**sagung**, *f.* verloochening, verzaking, *f.*; -**satz**, *m.* **es**, ontzet, *n.*; -**schädigen**, *v. a.* schadeloos stellen; vergoeden; -**schädigung**, *f.* schadeloosstelling, schadevergoeding, *f.*; -**schalen**,

v. a. schillen; =scheid, m. es, pl. e, beslissing, f.; =scheiden, v. a. beslissen; v. rec. (sich) zich bepalen, een besluit nemen; =scheidung, f. beslissing, f.; =scheidungstag, =scheidungsgrund, m. &c. beslissende dag, -grond, m.; =scheuchen, v. a. verjagen; =schieden, adj. u. adv. beslist; =schiedenheit, f. beslistheid, f.; =schiffen, v. n. s. wegzeilen; v. a. te scheep wegvoeren; =schimmern, v. a. van glans berooven; v. n. s. schitteren uit ...; =schirren, v. a. aftuigen; =schleiern, v. a. ontsluieren; fig. openbaren; =schließen, v. a. ontsluiten; v. rec. (sich) besluiten; =schließung, f. besluit, n.; =schlossen, adj. u. adv. vastberaden, besloten; =schlossenheit, f. vastberadenheid, f.; =schlummern, v. n. s. insluimeren; =schluß, m. besluit, n.; einen Entschluß fassen, een besluit nemen; =schuldbar, adj. verschoonbaar; =schuldigen, v. a. van schuld vrijspreken; verontschuldigen; =schuldigung, f. verontschuldiging, f.; =schürzen, v. a. poet. een knoop losmaken; =schütten, v. a. beschermen; v. rec. (sich) zich bevrijden, ontheffen; =schwärmen, =schweben, v. n. s. poet. wegvliegen, -zweven; =schwinden, v. n. s. verdwijnen; =schwingen, v. a. vliegend wegvoeren, -wegnemen; van de vleugels berooven; v. rec. (sich) zich haastig verwijderen; wegvliegen; =schwirren, v. n. s. wegsnorren; =seelen, v. a. ontzielen, dooden; =segeln, v. n. s. ontzeilen; de zeilen afnemen; =sehen, v. rec. (sich) zich ontzien; =senden, v. a. wegzenden; (de stem) laten hooren; afwijzen.

Entsetz//bar, adj. ontzetbaar, =en, v. a. u. n. ontzetten; v. rec. (sich) zich ontzetten, ontstellen; =en, n. ontsteltenis, f.; =ens=voll, adj. zeer ontzettend; =lich, adj. u. adv. ontzettend; =lichkeit, f. verschrikkelijkheid, f.; =ung, f. ontzetting, f.

Ent//sinnen, v. a. obs. van zijne zinnen berooven; v. rec. (sich) zich herinneren; =sinnlichen, v. a. van al wat zinnelijk is ontdoen; =sittlichen, v. a. ontzedelijken, de zeden bederven; =sittlichung, f. zedenbederf, n.; =sperren, v. a. ontsluiten; =spinnen, v. a. berokkenen, smeden; v. rec. (sich) zich ontwikkelen, ontstaan, ontspruiten; =sprechen, v. n. beantwoorden, overeen komen; =sprießen, v. n. s. ontspruiten; =sprühen, v. n. s. spatten uit ...; =stalten, v. a. misvormen; =stammen, v. n. s. afstammen; =stehen, v. n. s. ontstaan; v. n. h. ontbreken; =stehung, f. ontstaan, n.; =steigen, v. n. s. opstijgen; =steinen, =steinern, v. a. van steenen zuiveren; fig. verteederen; =stellen, v. a. mismaken; =stellung, f. mismaking, f.; =stielen, v. a. van den steel berooven; =strahlen, v. n. s. uitstralen; =streben, v. n. streven te ontkomen; =stürzen, v. n. poet. storten, stroomen uit ...; =sühnen, v. a. verzoenen; =tauchen, v. n. s. uit het water opkomen; =täuschen, v. a. teleurstellen; =täuschung, f. teleurstelling f.; =thronen, v. a. onttronen; =thronung, f. onttroning, f.; =tönen, v. n. h. klinken uit ...; =tragen, v. a. wegdragen; =träufeln, v. n. s. droppelen uit ...; =übrigen, v. a. sparen, verschoonen; =völkern, v. a. ontvolken; =währen, v. a. gerechtelijk ontzetten; =währung, =währschaft, f. gerechtelijke ontzetting, f.; =walden, v. a. van bosschen berooven; =waldung, f. uitroeien, n. van bosschen; =wälzen, v. a. wegwentelen; =wandeln, v. n. s. uit eene plaats weggaan; =wandern, v. n. s. wegreizen; =wanken, v. n. s. met wankelende schreden heengaan; =waschen, v. a. afwasschen; =wässern, v. a. afwateren, van het water bevrijden, droogen; =wässerungsmittel, n. middel n. ter verdrijving van waterachtige deelen; =wässerungsgraben, m. afwateringskanaal, n.; =wässerungsarbeit, f. afwatering, f.; =watscheln, v. n. s. waggelend heengaan; =wecken, v. a. opwekken.

Entweder ... oder, conj. of ... of; entweder morgen od. übermorgen, hetzij morgen of overmorgen.

Ent//wehren, v. a. ontwapenen; v. rec. (sich) van zich weren; =welken, v. n. s. verwelkend afvallen; =weltlichen, v. n. de wereldsgezindheid ontnemen; =wenden, v. a. ontnemen, -stelen; =wendung, f. ontvreemding, f.; =wettert, adj. van onweders bevrijd; =wildern, v. a. beschaven; =winden, v. a. ontwringen; =wipfeln, v. a. ontkruinen; =wirren, v. a. ontwarren; =wischen, v. n. s. ontsnappen; =wöhnen, v. a. ontwennen; (een kind) spenen; =würden, =würdigen, v. a. (iem.) van zijne waardigheid berooven; v. rec. (sich) zich verlagen; =würdigung, f. verlaging, f.; =wurf, m. ontwerp, plan, n.; =würzen, v. a. van zijne aangenaamheid berooven; =zapfen, v. a. aftappen; =ziffern, v. a. ontcijferen; =zifferungskunst, f. ontcijferkunst, f.; =zittern, v. n. s. sidderend vallen uit ...; =zücken, v. a. verrukken; =zücken, n. =zückung, f. verrukking, f.; =zügelt, adj. tomeloos; =zündbar, adj. ontvlambaar; =zündbarkeit, f. ontvlambaarheid, f.; =zünden, v. a. ontsteken, ontvlammen; v. rec. (sich) in brand geraken; ontvlammen, ontstoken worden; =zündlich, adj. ontvlambaar; med. chir. licht ontstoken, ontsteking veroorzakend; =zündlichkeit, f. ontvlambaarheid, f.; med. chir. vatbaarheid voor ontsteking; =zündung, f. ontsteking, f.

Entzwei, adv. in tweeën, in stukken; gebroken, verscheurd; pop. kapot; =beißen, =drehen, =drücken, =feilen, =hacken, =hämmern, v. a. &c. &c. in of aan stukken bijten, -draaien, -drukken, -vijlen, -hakken, -hameren, etc. etc.; =fallen, =platzen, =sein, =springen, v. n. s. &c. &c. in of aan stukken vallen, -barsten, -zijn, -springen, etc. etc.; =brechen, v. a. u. n. s. in stukken breken; =frieren, v. n. s. door bevriezen in stukken springen; =gehen, v. n. s. stuk gaan; v. a. door gaan in stukken breken; =laufen, v. a. aan stukken loopen; =machen, v. a. in stukken breken; pop. kapot maken.

Entzwei//en, *v. a.* oneenig maken, verdeelen; *v. rec.* (**sich**) oneenig worden, verdeeld raken; =**ung**, *f.* verdeeldheid, *f.* twist, *m.*

Enzian, *m.* **s**, *bot.* gentiaanwortel, *m.*

Epheu, *m.* **s**, *bot.* =**baum**, *m.* klimop, *n.*; =**artig**, *adj.* klimopachtig; =**bekränzt**, *adj.* u. *adv.* met een klimopkrans versierd; =**gummi**, *m.* =**harz**, *n.* klimophars, *n.*; =**kranz**, *m.* klimopkrans, *m.*; =**laub**, *n.* =**ranke**, *f.* =**stab**, *m.* ꝛc. klimop-loof, *n.* -tak, -staf, *m. etc.*

Epi//gramm, *n.* **es**, *pl.* **e**, puntdicht, epigram, *n.*; =**log**, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, epiloog, *m.* narede, *f.*

Epopee, *f.* heldendicht, *n.*

Eppich, *m.* eppe, *f.*

Er, *pron.* hij; **wenn ich er wäre**, als ik in zijne plaats was; (als aanspraak) **thue er das**, doe dat; **sag er mir einmal**, zeg mij eens.

Er–; dit onscheidbaar voorvoegsel verhoogt de kracht van de uitdrukking en duidt aan eene richting naar eene hoogere plaats, de bereiking van een doel, de verkrijging en vervulling eener zaak *etc.*; „**er**" stemt niet overeen met eenig voorvoegsel in de Nederlandsche taal (behalve bij enkele samenstellingen met „er" en „ver").

Er//achten, *v. a.* vermeenen, vermoeden; er voor houden, achten, gelooven; =**ächzen**, =**ackern**, =**angeln**, *v. a.* door zuchten, akkeren, hengelen verkrijgen; =**ahnen**, *v. a.* door gissing te weten komen; =**arbeiten**, *v. a.* met arbeiden verdienen; =**äugeln**, *v. a.* door lonken verkrijgen.

Erb//acker, =**adel**, =**bannerherr**, *m.* =**begräbniß**, *n.* =**besitz**, =**feind**, =**grund**, *m.* ꝛc. ꝛc. erf-akker, -adel, -baanderheer, *m.* -graf, -bezit, *n.* -vijand, -grond, *m. etc. etc.*; =**art**, *f.* natuurlijke hoedanigheid, *f.*; =**bau**, *m.* bewerken *n.* eener erfmijn; =**amt**, *n.* =**bedienung**, *f.* erfelijk ambt, *n.*; =**beamte**, *m.* bezitter van een erfelijk ambt; =**begier**, =**begierde**, *f.* begeerte om te erven; =**begierig**, *adj.* begeerig om te erven; =**bereiten**, *n.* =**bereitung**, *f.* het plechtige meten aan eene voordeelige mijn; =**bestand**, *m.* erfpacht, *f.*; =**beständer**, *m.* erfpachter, *m.*; =**buch**, *n.* grondboek, kadaster, *n.*; =**e**, *m.* erfgenaam, *m.*; =**e**, *n.* erfenis, *f.*; =**en**, *v. a.* u. *n. s.* erven; overerven; =**fähig**, *adj.* bevoegd om te erven; =**fähigkeit**, *f.* bevoegdheid om te erven; =**fall**, *m.* geval van erfenis; =**fällig**, *adj.* als erfenis toevallend; =**folge**, *f.* erfopvolging, *f.*; =**folgegesetz**, *n.* =**folgekrieg**, *m.* ꝛc. successie-wet, *f.* -oorlog, *m.*; =**folger**, *m.* erfelijke opvolger, *m.*; =**genoß**, *m.* medeërfgenaam, *m.*; =**genossenschaft**, *f.* deelhebben aan eene erfenis; =**genuß**, *m.* vruchtgebruik *n.* van eene erfenis; =**gerechtigkeit**, *f.* erfrecht, *n.*; =**gericht**, *n.* =**gerichtsbarkeit**, *f.* erfelijk gerecht, *n.*; =**richter**, *m.* bezitter van een erfelijk recht; =**gesessen**, *adj.* u. *adv.* eigenerfd; =**gierig** ꝛc. s. =**begierig**; =**grind**, *m.* kwaadzeer, *n.*; =**häuer**, *m.* ervaren bergwerker; =**herr**, *m.* eigenaar; leenheer; erfvorst, *m.*; =**herrlich**, *adj.* den eigenaar *etc.* behoorende; =**herrschaft**, *f.* erfbezit, *n.*; erfbezitter en diens vrouw; =**in**, *f.* erfgenaam, erfdochter, *f.*; =**ländisch**, *adj.* u. *adv.* tot het erfland behoorend; =**lasser**, *m.* erflater, *m.*; =**lassung**, *f.* erfmaking, *f.*; =**leute**, *pl.* =**mann**, *m.* eigenerfde, *m.*; =**nehmer**, *m.* =**nehmerin**, *f.* erfgenaam, *m.* u. *f.*; =**fehler**, =**mangel**, =**schaden**, *m.* erfgebrek, *n.*; =**schaft**, *f.* erfenis, *f.*; =**schaftsforderung**, =**schaftstheilung**, *f.* ꝛc. vordering, deeling eener erfenis, *f. etc.*; =**schenke**, *m.* erfschenker, *m.*; =**schenke**, *f.* erfelijke herberg, *f.*; =**schicht**, =**schichtung**, =**theilung**, *f.* bloedelscheiding, *f.*; =**schichter**, *m.* verdeeler eener erfenis; =**schleicher**, =**schmeichler**, *m.* insluiper in eene erfenis; =**schleicherei**, *f.* insluipen *n.* in eene erfenis; =**schoß**, *m.* erfcijns, *m.*; =**sucht**, =**süchtig**, s. =**begier** ꝛc.; =**sünde**, *f.* erfzonde, *f.*; =**thorheit**, *f.* erfelijke dwaasheid, *f.*; =**würdig**, *adj.* u. *adv.* waardig om verdeeld te worden.

Erbarm//en, *v. imp.* met medelijden vervullen; *v. rec.* (**sich**) zich erbarmen, -ontfermen; =**en**, *n.* =**ung**, *f.* erbarming, *f.*; =**enswerth**, =**enswürdig**, =**ungswerth**, =**ungswürdig**, *adj.* medelijdenswaard; =**er**, *m.* ontfermer, *m.*; =**ungslos**, *adj.* onmeedoogend; =**ungsvoll**, *adj.* meedoogend.

Erbärmlich, *adj.* u. *adv.* erbarmelijk, jammerlijk; =**keit**, *f.* erbarmelijkheid, *f. etc.*

Erbau//en, *v. a.* opbouwen, stichten, door bouwen erlangen; *v. rec.* (**sich**) gesticht worden; =**er**, *m.* stichter; grondlegger, *m.*; =**lich**, *adj.* stichtelijk; =**lichkeit**, *f.* stichtelijkheid, *f.*; =**ung**, *f.* stichting, opbouwing, *f.*; =**ungsbuch**, *n.* =**ungsschrift**, *f.* =**ungsvertrag**, *m.* ꝛc. stichtelijk boek, -geschrift, *n.* -voordracht, *f. etc.*; =**ungsstunde**, *f.* stichtelijk uur, *n.*; bidstond, *m.* biduur, *n.*

Er//beben, *v. n. s.* beven, sidderen; =**beißen**, *v. a.* dood bijten; open bijten; =**beten**, *v. a.* door bidden verkrijgen, afsmeeken; =**betteln**, *v. a.* door bedelen verkrijgen; =**beuten**, *v. a.* buit maken; *fig.* verwerven, wegdragen; =**beutung**, *f.* buitmaking; verovering, *f.*; =**bieten**, *v. a.* aanbieden; *v. rec.* (**sich**) zich aanbieden; =**bieten**, *n.* aanbod, *n.*; =**bitten**, *v. a.* afsmeeken; verbidden; door bidden bewerken, -vrijstellen; *v. rec.* (**sich**) verzoeken, bidden; **ich erbitte mir eine umgehende Antwort**, ik verzoek per ommegaande antwoord; =**bittern**, *v. a.* verbitteren; *v. rec.* (**sich**) toornig worden; =**bitterung**, *f.* verbittering, *f.*; =**bittlich**, *adj.* verbiddelijk; =**blasen**, *v. a.* door blazen verdienen, -verkrijgen; =**blassen**, *v. n. s.* verbleeken; *fig.* sterven; =**blaßte**, *m.* u. *f.* gestorvene, *m.* u. *f.*; =**bleichen**, *v. n. s.* verbleeken; =**blicken**, *v. a.* zien, gewaar worden; =**blinden**, *v. n. s.* blind worden; *v. a.* verblinden, blind maken; =**blindung**, *f.* blindwording, *f.*; =**blitzen**, *v. n. s.* bliksemen, stralen; =**blöden**, *v. n. s.* bloo worden; *v. rec.* (**sich**) zich ontzien; zich schamen; =**blödung**, *f.* be-

schaamdheid, *f.*; =blühen, *v. n. s.* ontluiken; =bohren, *v. a.* door booren vinden; =bohrung, *f.* het vinden (van water, koolen *etc.*) door booren in de aarde; =borgen, *v. a.* ont-, afleenen, borgen; =borger, *m.* leener, opnemer, *m.*; =borgung, *f.* ontleening, *f.*; =boßen, *v. a.* u. *n. s.* boos maken, -worden; *v. rec.* (sich) zich boos maken, boos worden; =boßung, *f.* boosworden, *n.*; =bot, *n.* s, *pl.* e, aanbod, *n.*; =bötig, *adj.* bereid; gewillig; =brausen, *v. n. s.* sterk bruisen, ruischen; =brechbar, *adj.* open te breken; =brechen, *v. a.* open breken; *v. rec.* (sich) braken, overgeven; =brechen, *n.* openen; braken, *n.*; =brummen, *v. a.* door gebrom erlangen; =brüten, *v. a.* uitbroeien.

Erbse, *f.* erwt, *f.*; =nähnlich, =nförmig, *adj.* erwtenvormig; =nbaum, *m.* =nbeet, =nbrod, =nfeld, =nmehl, *n.* ꝛc. ꝛc. erwten-boom, *m.* -bed, -brood, -veld, -meel, *n. etc. etc.*; =nfütterung, *f.* voederen *n.* met erwten; =nkette, *f.* gouden halsketen *f.* van kogeltjes; =nmast, *f.* mesting met erwten; =nstein, *m.* erwtesteen, *m.*; =nzähler, *m. fig.* bemoeial, *m.*

Er//bübeln, =buben, *v. a.* door boeverij erlangen; =buhlen, *v. a.* door boeleeren erlangen; =dämmern, *v. n. s.* beginnen te schemeren; =dampfen, *v. n. s.* dampen; =darben, *v. a.* door sparen erlangen.

Erd//abriß, *m.* landkaart, *f.*; =achse, *f.* =apfel, *m.* =arbeit, *f.* =arbeiter, *m.* =art *f.* =ball, *m.* ꝛc. ꝛc. aard-as, *f.* -appel, *m.* -werk, *n.* -werker, *m.* -soort, *f.* -bol, *m. etc. etc.*; =artig, *adj.* aardachtig; =bahn, *f.* loopbaan *f.* der aarde; =balsam, *m.* bergbalsem, *m.*; =bank, *f. fort.* borstwering van zand *etc.*; =bau, *m.* onderaardsche gewelf, *n.*; =beben, *n.* aardbeving, *f.*; =beere, *f.* aardbezie, *f.*; =beschreibung, *f.* aardbeschrijving, *f.*; =boden, *m.* aardbodem, *m.*; =bohrer, *m.* aardboor, *f.*

Erde, *f.* aarde, *f.*; grond, *m.*; das Buch ist auf die Erde gefallen, het boek is op den grond gevallen; =bürger, =geschöpf, =leben, ꝛc. ꝛc. s. Erdenbürger, ꝛc.; =hütte, *f.* aarden hut, *f.*

Erde//schranke, =seligkeit, =sprache, *f.* aardsche beperking, -zaligheid, -taal, *f.*; =tochter, *f.* dochter der aarde; =träger, *m.* drager van den aardbol; =wallen, *n.* het leven, de omwandeling op aarde; =wallend, *adj. fig.* op de aarde wandelend; =wendung, *f.* omwenteling der aarde.

Erden, *adj.* u. *adv. obs.* (s. irden) aarden; =bürger, *m.* =bühne, *f.* =geschöpf, =dasein, =glück, =leben, *n.* ꝛc. ꝛc. aardsch burger, *m.* -toneel, -schepsel, -bestaan, -geluk, -leven, *n. etc. etc.*; =herr, *m.* =kind, *n.* =sohn, =stoff, *m.* ꝛc. ꝛc. heer, *m.* kind, *n.* zoon, *m.* stof, *n.* der aarde, *etc. etc.*; =mal, *n.* teeken van het aardsche; =pilger, =waller, *m.* pelgrim op aarde; =wärts, *adj.* naar de aarde.

Erd//epheu, *m. bot.* aardveil, *n.*; =erschütterung, *f.* aardbeving, *f.*; =fahl, =farben, *adj.* aardkleurig; =fall, *m.* aardstorting, *f.*; =ferne, *f. astr.* aardverte, *f.*; =feuer, *n.* onderaardsch vuur *n.*; =fläche, *f.* oppervlakte der aarde; =flachs, *m.* steenvlas, *n.*; =gebirge, *n.* gebergte der aarde; =geboren, *adj. fig.* sterfelijk; =geborene, *m. fig.* sterveling, *m.*; =geflügel, *n.* landvogels, *m. pl.*; =gelb, *adj.* okkergeel; =geschmack, *m.* aardachtige smaak, *m.*; =geschöpf, *n.* schepsel der aarde; =geschoß, *n.* benedenverdieping, *f.*; =gestalt, *f.* gedaante der aarde; =grün, *n.* groene aardkleur, *f.*; =grund, *m. mal.* grond, *m.* terrein, *n.*; =halbmesser, *m.* halve middellijn der aarde; =haltig', *adj.* aarddeelen bevattende; =haue, *f.* houweel, *n.*; =harz, *n.* aardpek, asphalt, *n.*; =hase, *m.* bergrot, *f.*; =icht, =ig, *adj.* aardachtig; =kluft, *f.* kloof in de aarde; =körper, =kreis, *m.* =kugel, *f.* aardbol, *m.*; =lage, *f.* laag aarde, *f.*; =nähe, *f. astr.* aardnabijheid, *f.*; =rauch, *m. bot.* duivekervel, *f.*; =räumer, *m.* groote putboor, *f.*; =rücken, *m.* aardrug, *m.*; =wall, *m.* =werk, *n.* aarden wal, *m.*; =wand, *f.* aardbekleeding, *f.*; =zirkel, *m.* aardkring, *m.*; =zunge, *f.* landtong, *f.*

Erdenk//bar, =lich, *adj.* denkbaar; verzinbaar; =en, *v. a.* uitdenken, verzinnen; =ung, *f.* uitdenking, verdichting, *f.*

Erdicht//en, *v. a.* verdichten; =er, *m.* verdichter, *m.*; =ung, *f.* verdichting, *f.* verdichtsel, *n.*

Er//dienen, *v. a.* door dienen verkrijgen, verdienen; =dolchen, *v. a.* met een dolk doorsteken; =donnern, *v. n.* beginnen te donderen; =dorren, *v. n. s.* verdorren; =dreisten, *v. rec.* (sich) zich verstouten; =dröhnen, *v. n.* dreunen; =drosseln, *v. a.* verworgen; =drücken, *v. a.* drukken; dooddrukken; =dulden, *v. a.* verdragen; =duldung, *f.* verdragen, *n.* dulding, *f.*; =dunkeln, *v. n. s.* verdonkeren; =dursten, *v. n. s.* van dorst omkomen; =eifern, *v. n. s.* u. *v. rec.* (sich) driftig worden, vuur vatten; opvliegen; =eiferung, *f.* opvliegendheid, *f.*; =eignen, *v. rec.* (sich) voorvallen, gebeuren, geschieden; =eigniß, *n.* gebeurtenis, *f.* voorval, *n.*; =eilen, *v. a.* bereiken, achterhalen; =erben, *v. a.* beërven.

Eremit, *m.* en, *pl.* en, kluizenaar, *m.*

Erfahr//en, *v. a.* ondervinden; vernemen, gewaar worden; =en, *adj.* ervaren, bedreven; =enheit, =niß, *f.* ervarenheid, *f.*

Erfahrung, *f.* ondervinding, ervaring, *f.*; in Erfahrung bringen, te weten komen; =sbegriff, *m.* begrip *n.* door ondervinding; =skreis, *m.* kring der ondervinding; =skunde, *f.* empirie, *f.*; =slos, *adj.* onervaren; =smäßig, *adj.* empirisch; =sreich, *adj.* rijk in ondervinding; =ssatz, *m.* empirische stelling, *f.*; =sseelenkunde, *f.* empirische zielkunde, *f.*; =sweise, *m.* empirisch wijsgeer, *m.*; =swesen, *n.* empirie, *f.*

Er//fassen, *v. a.* vatten, bevangen; =fechtbar, *adj.* te bevechten; =fechten, *v. a.* strijdende verkrijgen; den Sieg erfechten, de overwinning behalen; afbedelen; =fechter, *m.* bevechter, *m.*; =fiedeln, *v. a.* met vioolspelen verdienen.

Erfind//bar, *adj.* uitvindbaar

=barkeit, *f.* uitvindbaarheid, *f.*; =en, *v. a.* uitvinden; bevinden; =er, *m.* uitvinder, *m.*; =erin, *f.* uitvindster, *f.*; =erisch, =sam, =ungsreich, *adj.* vindingrijk; =samkeit, *f.* =ungsgeist, *m.* vindingrijkheid, *f.*; =ung, *f.* uitvinding, *f.*; verdichtsel, *n.*; =ungsgabe, =ungskunst, *f.* gave, kunst *f.* om uitvindingen te doen; =ungsvoll, *adj.* vol van uitvindingen.

Er//fischen, *v. a.* op-, uitvisschen; =flehen, *v. a.* afsmeeken; =fliegen, *v. a.* vliegend bereiken; =fodern &c. s. erfordern; =folg, *m.* gevolg, *n.* uitkomst, *f.*; =folgen, *v. n. s.* volgen, gevolg hebben; =folgreich, *adj.* van goed gevolg; =forderlich, *adj.* vereischt; =fordern, *v. a.* vereischen, vorderen; =fordert werden, noodzakelijk zijn; =forderniß, *f.* vereischte, *n.*; =forschen, *v. a.* uitvorschen; =forscher, *m.* navorscher, *m.*; =forschung, *f.* navorsching, *f.*; =fragen, *v. a.* uitvragen; vernemen; =frechen, *v. rec.* (sich) zich verstouten; =freien, *v. a.* door huwelijk bekomen; =freuen, *v. a.* verblijden, verheugen; *v. rec.* (sich) zich verblijden; =freulich, *adj.* verblijdend; =frieren, *v. n. s.* bevriezen; van koude sterven; die Weinstöcke sind erfroren, de wijnstokken zijn gestorven (door koude); ich bin ganz erfroren, ik ben verstijfd van de koude; erfrorene Hände, =Füße, winter-handen, -voeten; er hat sich die Nase erfroren, zijn neus is bevroren; =frischen, *v. a.* ververschen, vervrisschen; verkoelen; =frischung, *f.* ververshing, *f.*; =frischungshafen, *m.* toevallige ankerplaats, *f.*; =füllen, *v. a.* vervullen, volbrengen, vullen, =füllung, *f.* vervulling, *f. etc.*; =gänzen, *v. a.* aanvullen, bijvoegen, voltooien; volledig maken, completeeren; =gänzung, *f.* aanvulling, *f.* bijvoegsel, *n. etc.*

Ergänzungs//band, *m.* bijvoegsel, *n.*; =blatt, *n. impr.* verbeterblad, *n.*; =mannschaft, *f.* depot, *n.*; =pferd, *n.* remontepaard, *n.*; =summe, *f.* =wort, *n.* aanvullings-som, *f.* -woord, *n.*

Er//gattern, *v. a.* door list zich meester maken; =geben, *v. rec.* (sich) zich overgeven, zich onderwerpen; sich den Wissenschaften ergeben, zich aan de wetenschappen wijden; sich in den göttlichen Willen ergeben, in Gods wil berusten; es ergibt sich hieraus, hieruit blijkt; =geben, *adj.* u. *adv.* dienstwillig, toegenegen, onderdanig; gehecht, verkleefd; Ihr ergebener (Diener), uw dienstwillige dienaar; =gebenheit, *f.* dienstwilligheid, *f. etc.*; =gebenst, *adv.* nederig, eerbiedig, beleefdelijk; =gebniß, *n.* uitkomst, *f.* resultaat, *n.*; =gebung, *f.* onderwerping; berusting, *f.*; =gebungsmarsch, *m. mil.* overgaafmarsch, *m.*; =gehen, *v. a.* † afgaan, door gaan verdienen; *v. n.* uitgevaardigd-, afgekondigd worden; =gehen lassen, uitvaardigen, afkondigen; etw. über sich ergehen lassen, iets verdragen, verduren; Gnade für Recht ergehen lassen, genade voor recht laten gaan; geschieden; wie er sagte, so ist es ergangen, zoo als hij zeide, alzoo is het geschiedt; ergeht's euch wohl, so denkt an mich, gaat het u goed, dan denkt aan mij; einen Befehl ergehen lassen, een bevel laten uitgaan; *v. rec.* (sich) eene wandeling maken; sich im Freien ergehen, een luchtje scheppen; =geigen, *v. a.* met vioolspel verdienen; =geizen, *v. a.* door gierigheid verwerven; uitzuinigen; =getzen, *v. a.* vermaken, verlustigen; =getzer, *m.* vervrolijker, *m.*; =getzlich, *adj.* vermakelijk; =getzlichkeit, *f.* vermakelijkheid, *f.*; =getzung, *f.* verlustiging, *f.*; =giebig, *adj.* veel uitleverend, vruchtbaar; winstgevend; =giebigkeit, *f.* rijkdom, *m.* vruchtbaarheid, *f.*; =gießen, *v. a.* uitstorten; *v. rec.* (sich) zich ontlasten, zich uitstorten; =gießung, *f.* uitgieting, -storting, *f.*; *fig.* uitboezeming, *f.*; =glänzen, *v. a.* schitteren; =glühen, *v. n. s.* gloeien, gloeiend worden; =götzen &c. s. ergetzen &c.; =grauen, *v. n. s.* grijs worden; krieken, aanbreken; =grausen, *v. n. s.* rillen, huiveren; =greifen, *v. a.* vatten; aangrijpen, aantasten; die Waffen ergreifen, de wapens opvatten; das Feuer ergreift die Scheune, de brand sloeg tot de schuur over; von Schrecken ergriffen, van schrik bevangen; =greifung, *f.* vatten, grijpen, *n.*

Er//grimmen, *v. n. s.* gramstorig, woedend worden; =grübeln, *v. a.* uitpluizen, peinzende uitvorschen; =gründen, *v. a.* doorgronden, peilen, onderzoeken; =gründer, *m.* doorgronder, *m.*; =gründlich, *adj.* doorgrondelijk; peilbaar; =gründlichkeit, *f.* doorgrondelijkheid, *f. etc.*; =gründung, *f.* doorgronding, *f.*; =grünen, *v. n. s.* groen worden; =guß, *m.* uitstorting, *f.*; =haben, *adj.* verheven; =habenheit, *f.* verhevenheid, *f.*; =hadern, *v. a.* door twisten verkrijgen; =halten, *v. a.* ontvangen, verkrijgen; einen beim Leben (einem das Leben) erhalten, iem.'s leven (iem. in het leven) behouden; bewaren, behouden; *v. rec.* (sich) zich staande houden; zijn leven onderhouden; zich bewaren; duren; zich houden; =halter, *m.* onderhouder, *m.*; =haltung, *f.* verkrijging; bewaring, *f.*; onderhoud, *n.*; =haltungsbrille, *f.* conservatie-bril, *f.*; =handeln, *v. a.* koopen; afdingen, door den handel verwerven; =hängen, *v. rec.* (sich) zich ophangen; =harren, *v. a.* u. *n.* volhardend afwachten; =harten, *v. n. s.* hard worden, verharden; =hartung, *f.* verharding, *f.*; =härten, *v. a. fig.* bevestigen, bewijzen; eidlich erhärten, met eenen eed bevestigen; =härtung, *f.* bevestiging, staving, *f.*; =haschen, *v. a.* vatten, grijpen.

Erheb//en, *v. a.* heffen; aan-, verheffen; einen in den Adelstand erheben, iemand tot den adelstand verheffen; sein Herz zu Gott erheben, zijn hart tot God verheffen; seine Augen erheben, zijne oogen opheffen; seine Stimme erheben, zijne stem verheffen; einen bis in den Himmel erheben, iem. tot in de wolken verheffen; ein Geschrei erheben, een geschreeuw

aanheffen; eine Klage erheben, een aanklacht inleveren; Steuern erheben, belastingen heffen; *v. rec.* (sich) zich verheffen; oprijzen; der Wind erhebt sich, de wind steekt op; (tegen iem.) opstaan; =er, *m.* ontvanger, *m.*; =lich, *adj.* u. *adv.* belangrijk, gewichtig; =lichkeit, *f.* belangrijkheid, *f.*; =ung, *f.* opbeuring; ver-, opheffing, *f.*; opstand, *m. etc.*

Er//heirathen, *v. a.* door een huwelijk verkrijgen; =heischen, *v. a.* vereischen; =heitern, *v. a.* ophelderen; (einen) iem. vervrolijken; *v. rec.* (sich) opklaren, ophelderen; *fig.* weder opgeruimd worden; =heiterung, *f.* vervrolijking, opbeuring, *f.*; =hellen, *v. a.* u. *n. s.* verlichten; blijken; daraus erhellt, daaruit blijkt; =henken, *v. a.* u. *rec.* ophangen; =heucheln, =heulen, =hexen, *v. a.* door huichelarij, huilen, heksen verkrijgen; =hitzen, *v. a.* verhitten; *v. rec.* (sich) zich verhitten; =hitzung, *f.* verhitting, *f.*; =höhen, *v. a.* verhoogen, verheffen; Farben erhöhen, kleuren vervrolijken, ophalen; =höhung, *f.* verhooging, *f. etc.*; =holen, *v. rec.* (sich) herstellen, bekomen; zich verhalen; sich an etwas erholen, zijne schade inhalen; sich seines Schadens erholen, zich schadeloos stellen; sich bei Jemand Raths erholen, iem. raadplegen; *com.* (sich auf einen) op iem trekken; ich habe mich für diesen Betrag auf I. H. erholt, ik heb voor dit montant op I. H. getrokken; =holung, *f.* verkwikking, uitspanning, *f. etc.*; =holungsstunde, *f.* uur van uitspanning; =holungszeit, *f.* speel-, rusttijd, *m.*; =horchen, *v. a.* afluisteren; =hören, *v. a.* verhooren; das ist nicht erhört, dat is ongehoord; =hörung, *f.* verhooring, *f.*; =hungern, f. verhungern; door honger bekomen.

Erinner//er, *m.* herinneraar, *m.*; =lich, *adj.* waaraan men zich herinnert; es ist mir nicht mehr erinnerlich, het heugt mij niet meer; =n, *v. a.* u. *rec.* herinneren; ich habe dabei nichts zu erinnern, ik heb er niets op aan te merken; =ung, *f.* herinnering, *f.*; =ungsbefehl, *m.* nieuwe aanmaning, *f.*; =ungsbuch, *n.* memorie-boek, *n.*; =ungskraft, *f.* =ungsvermögen, *n.* herinneringsvermogen, geheugen, *n.*; =ungsmahl, *n.* avondmaal, *n.*; =ungsmal, *n.* gedenkteeken, *n.*; =ungsschreiben, *n.* maanbrief, *m.*; =ungstafel, *f.* aanteekenboekje, *n.*

Er//jagen, *v. a.* door jagen verkrijgen; *fig.* bejagen; =kalten, *v. n. s.* verkoelen, koud worden; =kälten, *v. rec.* (sich) verkouden worden; kou vatten; =kaltung, *f.* verkoeling, *f.*; =kältung, *f.* verkoudenheid, *f.*; =kämpfen, *v. a.* door vechten, strijden behalen, bevechten; =kannt, *adj.* erkend; herkend; =kargen, *v. a.* door gierigheid verwerven; =kaufen, *v. a.* koopen; vrij-, omkoopen; =käuflich, *adj.* koop-, omkoopbaar; =kecken, *v. rec.* (sich) zich verstouten.

Erkenn//bar, =tlich, *adj.* ken-, erkenbaar; =en, *v. a.* kennen; er-, herkennen; bekennen; etw. zu erkennen geben, iets te verstaan geven; sich zu erkennen geben, zich te kennen geven; in einer Sache als Richter erkennen, in eene zaak als rechter uitspraak doen; einen für etw. erkennen, iem. voor iets erkennen; ich muß erkennen, ik moet bekennen; eine Frau erkennen, eene vrouw beslapen; =er, *m.* die erkent *etc.*; =tlich, *adj.* u. *adv.* erkentelijk, dankbaar; =tlichkeit, *f.* erkentelijkheid, *f.*; kenbaarheid, *f.*; =tniß, *f.* kennis; uitspraak, *f.*; vonnis, *n.*; =tnißgrund, *m.* beginsel *n.* van kennis; =tnißkraft, *f.* =tnißvermögen, *n.* kenvermogen, *n.*; =tnißquelle, *f.* bron der kennis; =ung, *f.* erkenning, *f. etc.*; =ungswort, =ungszeichen, *n.* herkennings-woord, -teeken, *n.*

Erker, *m.* uitstek, *n.* koepel, *m.*; =fenster, =zimmer, *n.* koepel-venster, *n.* -kamer, *f.*

Er//kiesen, *v. a.* † verkiezen; =kiesung, *f.* kiezen, *n.*; =klärbar, =klärlich, *adj.* verklaarbaar; =klären, *v. a.* verklaren; =klärer, *m.* uitlegger, *m.*; =klärung, *f.* verklaring, *f.*; =klärungsart, *f.* wijze van uitlegging; =klärungskunst, *f.* uitlegkunde, *f.*; =klärungssucht, =klärungswuth, *f.* zucht, om alles te verklaren; =klecken, *v. n.* toereikend zijn; =klecklich, *adj.* u. *adv.* toereikend, aanzienlijk; =klettern, =klimmen, *v. a.* beklimmen; =klingen, *v. n. s.* klinken, weerklinken; =klirren, *v. n. s.* rinkelen, ringelen, rammelen; =klopfen, *v. a.* uit-, opkloppen; =klügeln, *v. a.* uitvorschen; =knausern, *v. a.* door vrekkigheid verwerven; =koren, *adj.* verkoren; =kranken, *v. n. s.* ziek worden; =kriechen, *v. a.* door kruiperij verwerven; =kriegen, *v. a.* door krijg behalen; =kühnen, *v. rec.* (sich) zich verstouten, -onderstaan, -vermeten; =kundigen, *v. rec.* (sich) vernemen, onderzoek doen; =kundigung, *f.* onderzoek, *n.* navraag, informatie, *f.*; =kundigung einziehen, berichten inwinnen; =kundschaften, *v. a.* uitvorschen; =künsteln, *v. a.* zich aanstellen, veinzen; =künstelt, *adj.* gekunsteld, geveinsd; =künstelung, *f.* gekunsteldheid, *f.*; =lahmen, *v. n. s.* verlammen; =langbar, *adj.* † verkrijgbaar; =langen, *v. a.* erlangen; bereiken; verkrijgen; =langung, *f.* erlanging, *f. etc.*

Erlaß, *m.* =sses, *pl.* =sse, kwijtschelding, vrijstelling, *f.*; aflaat, afslag, *m.*; bevel, *n.*; =brief, *m.* =recht, *n.* brief, *m.* recht *n.* van vrijstelling; =geld, *n.* geld voor de vrijstelling; =jahr, *n.* jubeljaar; *kath.* aflaatjaar, *n.*; =lich, (erläßlich) *adj.* vergefelijk, verschoonbaar.

Erlass//en, *v. a.* kwijtschelden, vrijstellen; bevrijden; uitvaardigen; ich habe ihm die Schuld erlassen, ik heb hem de schuld kwijtgescholden; einen seines Eides erlassen, iem. van zijnen eed ontslaan.

Erlassung, *f.* kwijtschelding, vrijstelling, *f.*; =sbrief, *m.* kwijtscheldingsbrief, *m.*; =sgeld, *n.* geld voor de vrijstelling; =sjahr, *n.* jubel-, sabbat-jaar, *n.*; =srecht, *n.* recht op vrijstelling.

Er//lauben, *v. a.* veroorloven, vergunnen, bewilligen; toeslaan; =laubniß, *f.* vergunning, toelating, bewilliging, *f.* verlof, *n.*;

=laubnißschein, *m.* vrijbrief, *m.*; =laucht, *adj.* doorluchtig (titel); Ihrer Erlaucht, monseigneur; =lauern, *v. a.* afloeren; =läuterer, *m.* uitlegger, *m.*; =läutern, *v. a.* ophelderen, verklaren; =läuterung, *f.* opheldering, *f. etc.*; =leben, *v. a.* beleven, =lebniß, *n.* gebeurtenis, *f.* voorval, *n.*

Erledig//en, *v. a.* ontheffen, bevrijden; Jemand der Sorgen erledigen, iem van zorgen bevrijden; einen Streit erledigen, een strijd beslechten, afdoen (een proces) eindigen; (een twijfeling) opheffen; (eene vraag) oplossen; ein Geschäft erledigen, eene zaak afdoen; eine erledigte Stelle, eene opengevallen, vacante plaats; das Erz erledigen, de erts zuiveren; =er, *m.* bevrijder, *m.*; =ung, *f.* ontheffing, verlossing, *f. etc.*

Er//legen, *v. a.* dooden, doodschieten, -slaan, *etc.*; (belasting) betalen; =legung, *f.* vellen, dooden, *n.*; =leichtern, *v. a.* verlichten; einem seine Last erleichtern, iem. den last lichter maken; =leichterung, *f.* verlichting, *f.*; =leiden, *v. a.* lijden, dulden; der erlittene Schaden, de geledene schade; =leidlich, *adj.* dragelijk; =leiern, *v. a.* met muziekmaken verdienen.

Erle, *f.* =nbaum, *m.* els, elzeboom, *m.*; =n, *adj.* van elzenhout; =nholz, *n.* =nwald, *m.* ꝛc. elzen-hout, -bosch, *n. etc.*; =nkönig, *m. myth.* koning der elven.

Er//lernbar, *adj.* leerbaar; =lernen, *v. a.* leeren; aanleeren; =lernung, *f.* aanleeren, leeren, *n.*; studie, *f.*; =lesen, *v. a.* uitlezen, -kiezen; =leuchten, *v. a.* verlichten; =leuchtung, *f.* verlichting, *f.*; =liegen, *v. n. h.* u. *s.* bezwijken; =listen, *v. a.* door list verkrijgen, aftroggelen; =logen, *adj.* valsch, gelogen; =lös, *m.* =ses, ontvangen-, gebeurd geld, *n.*; =loschen, *adj.* uitgedoofd, uitgebluscht; vernietigd (van eene schuld); eine erloschene Schrift, een verbleekt schrift; =löschen, *v. n. s.* uitgaan, uitdooven; *fig.* ophouden, sterven; =löschung, *f.* uitdooving, *f.*; =lösen, *v. a.* verlossen; bevrijden; =löser, *m.* verlosser, *m.*; =lösung, *f.* verlossing, *f.*; =lügen, *v. a.* liegen, voorwenden; =lustigen, *v. a.* verlustigen; =mächtigen, *v. a.* machtigen, volmacht geven; *v. rec.* (sich) zich meester maken; =mächtigung, *f.* machtiging, *f.*; =mahnen, *v. a.* vermanen; =mahnung, *f.* vermaning, *f.*; =mahnungsschreiben, *n.* maanbrief, *m.*; =mangeln, *v. n. s.* ontbreken; nalaten; ich werde nicht ermangeln, ik zal 't niet verzuimen, ich werde es an nichts ermangeln lassen, niets zal er aan ontbreken, =mangelung, *f.* gebrek, *n.*; in Ermangelung eines Besseren, bij gebrek aan een beteren, =mannen, *v. rec.* (sich) zich vermannen, -versterken, =mäßigen, *v. a.* matigen, verzachten, =mäßigung, *f.* matiging, *f. etc*; =matten, *v. a.* afmatten; *v. n s.* mat worden; =mattung, *f.* afmatting, uitputting, *f.*

Ermel, f Aermel.

Er//messen, *v a.* afmeten; *fig.* opmaken, oordeelen; =messen, *n.* oordeel, gevoelen, *n.*; ich überlasse dieses ganz Ihrem Ermessen, ik laat dit geheel aan uw oordeel over; meinem Ermessen nach, naar mijn oordeel, =meßlich, *adj* meetbaar; *fig.* waarschijnlijk; =meßlichkeit, *f.* meetbaarheid, *f.*; =mitteln, *v a.* opsporen, uitvorschen; =mittlung, *f.* opsporing, *f.*; =möglichen, *v. a.* mogelijk, uitvoerbaar maken; =morden, *v. a* vermoorden; =mordung, *f* vermoording, *f.*; =müden, *v. a.* vermoeien; *v. n. s.* moede zijn; =müdung, *f.* vermoeidheid, *f.*; =muntern, *v. a.* opwekken, aanmoedigen; =munterung, *f.* opwekking, *f. etc.*; =nähren, *v. a.* u. *rec.* voeden, onderhouden; er ernährt sich mit Schreiben, hij wint zijnen kost met schrijven; damit ernährt er sich, daarvan leeft hij; Friede ernährt, Unfriede verzehrt, eendracht onderhoudt, tweedracht verwoest; =nährer, *m.* verzorger, onderhouder, *m.*; =nährerin, *f.* voedster; onderhoudster, *f.*; =nährung, *f.* voeding; onderhouding, *f.*; =nennen, *v. a.* benoemen, aanstellen; =nennung, *f.* benoeming, *f.*; =neuen, =neuern, *v. a.* vernieuwen; =neuerung, *f.* vernieuwing, *f.*; =niedrigen, *v. a.* verlagen, lager maken; *fig.* vernederen; =niedrigung, *f.* verlaging, vernedering, *f.*; =niedrigungszeichen, *n. mus.* molteken, *n.*

Ernst, *m.* es, ernst, *m.*; in allem Ernste, in vollen ernst; eine Sache für Ernst aufnehmen, iets ernstig opnemen; aus einer Sache Ernst machen, ernst met iets maken, =haft, =lich, *adj* u *adv.* ernstig, =haftigkeit *f* ernstigheid, *f.*

Ernte, *f* oogst, *m.*; =arbeit, *f.* =fest, =lied, =mahl, *n* =monat, *m* ꝛc. oogst-werk, feest, -lied, -maal, *n.* -maand, *f etc.*, =n, *v. a.* oogsten, =dienst, *m* =frohne, *f.* heerendienst *f* in den oogst.

Erober//er, *m.* verooveraar, *m.*; =n, *v. a.* veroveren, =ung, *f.* verovering, *f.* =ungskrieg, *m.* =ungssucht, *f* ꝛc veroveringskrijg, *m.*, -zucht, *f.*

Er//öffnen, *v. a* openen, openbaren, ontdekken; =öffnung, *f.* opening, *f etc*; =örtern, *v a.* uiteen zetten, verklaren, oplossen, =örterung, *f* uiteenzetting, *f. etc.*; =picht, *adj.* gretig, begeerig, verzot; =pressen, *v a.* afpersen; =pressung, *f.* afpersing, *f*; =proben, *v. a* beproeven, =quicken, *v. a.* verkwikken, =quicklich, *adj* verkwikkend; =quickung, *f* verkwikking, *f.* =rathbar, *adj* te raden; =rathen, *v. a.* raden; =regbar, *adj* opwekkelijk; prikkelbaar; =regbarkeit, *f.* prikkelbaarheid; lichtgeraaktheid, *f.*; =regen, *v. a.* opwinden, opwekken, bewegen; =regung, *f.* opwekking; opgewondenheid; beweging, *f.*, =reichbar, *adj.* bereik-, genaakbaar, =reichen, *v. a.* bereiken, behalen; sein Ende erreichen, ten einde komen; =reichung, *f.* bereiking, *f. etc.*; =reiten, *v. a.* rijdend inhalen; door rijden verdienen; =retten, *v. a.* redden; =retter, *m.* redder, verlosser, *m.*; =rettung, *f.* redding, *f.*; =richten, *v. a.* oprichten, stich-

ten, instellen; ⸗richtung, *f.* oprichting, *f. etc.*

Er//ringen, *v. a.* behalen, wegdragen, verwerven (door worstelen, kampen, arbeid *etc.*); ⸗röthen, *v. n. s.* blozen; ⸗rudern, *v. a* roeiend bereiken.

Errungenschaft, *f.* aangewonnen huwelijksgoed, *n.*; aanwinst, *f.* uitvindingen, vorderingen; politische Errungenschaften, verkregen vrijheden, ⸗sgüter, *n. pl.* verkregene goederen; ⸗smasse, *f.* al het verkregene.

Er//sättigen, *v. a.* verzadigen; ⸗sättlich, *adj.* verzadelijk; ⸗satz, *m.* vergoeding, *f.*; ⸗satzmann, *m* plaatsvervanger, *m*; ⸗satzmittel, *n.* vergoedingsmiddel, *n.*; ⸗saufen, *v. n. s.* ⸗säufen, *v. a* verdrinken, verzuipen; ⸗säufung, *f.* verdrinking, *f.*; ⸗schachern, *v. a.* door schacheren bijeengaren, ⸗schaffen, *v. a.* scheppen; ⸗schaffer, *m* schepper, *m.*; ⸗schaffung, *f.* schepping, *f.*; ⸗schallen, *v. n. s.* klinken, weergalmen; ⸗scharren, *v. a.* bijeenschrapen; ⸗scheinen, *v. n. s.* verschijnen; ⸗scheinung, *f.* verschijning, *f.*; verschijnsel, gezicht, *n.*; ⸗schießen, *v. a.* dood schieten; fusilleeren; ⸗schlaffen, *v. n. s.* verslappen; ⸗schlagen, *v. a.* doodslaan; ⸗schlagene, *m.* u *f.* vermoorde, *m.* u. *f.*; ⸗schleichen, *v. a* sluipende-, listig verkrijgen; verrassen; ⸗schleichung, *f* onderkruiping, verrassing, *f.*, ⸗schließbar, *adj.* ontsluitbaar; ⸗schließen, *v. a.* ontsluiten, openen, een besluit trekken; ⸗schmeicheln, *v. a.* door vleierij verwerven; ⸗schöpfen, *v. a.* uitputten, vermoeien; ⸗schöpflich, *adj.* uitputtelijk; ⸗schöpftheit, ⸗schöpfung, *f.* uitputting, *f.*; ⸗schrecken, *v. a.* u. *n. s.* verschrikken; ⸗schrecklich, *adj.* u. *adv.* verschrikkelijk; ⸗schreiben, *v. a.* door schrijven winnen, ⸗schrocken, *adj.* verschrikt; ⸗schrockenheit, *f.* vervaardheid, ontzetting, *f.*; ⸗schüttern, *v. a.* schokken, schudden; *fig.* ontzetten, verbazen; ⸗schütterung, *f.* schok, *m.*; ontroering, ontzetting, *f.*; ⸗schweren, *v. a.* verzwaren; ⸗schwerung, *f.* verzwaring, *f.*; ⸗schwingen, *v a* met veel moeite bereiken; opbrengen; ich kann die Kosten nicht erschwingen, ik kan de kosten niet opbrengen; ⸗schwinglich, *adj.* bereikbaar; bijeen te brengen; ⸗sehen, *v. a.* zien; afzien; kiezen; aus Ihrem Schreiben vom 13. Juni habe ich ersehen, uit uwen brief van den 13. Junij heb ik gezien; seine Zeit ersehen, zijn tijd waarnemen; ⸗sehnen, *v. a.* vurig verlangen; het gewenschte erlangen; ⸗setzbar, ⸗setzlich, *adj.* u. *adv* herstelbaar; ⸗setzen, *v. a.* vergoeden; vervangen; ⸗setzung, *f.* schadevergoeding, *f.*; ⸗seufzen, *v. a* zuchten; ⸗sichtlich, *adj* blijkbaar; daraus ist ersichtlich, daaruit blijkt; ⸗sinnen, *v. a.* verzinnen, verdichten; ⸗sinnlich, *adj.* denkbaar; ⸗sitzen, *v. a.* door zitten verkrijgen, opdoen; *jur.* door verjaring verkrijgen; auf etw. ersessen sein, op iets verzot zijn; eine Schuld ersitzen, f. absitzen; ⸗spähen, *v. a.* ontdekken; ⸗sparen, *v. a.* besparen; ⸗sparniß, ⸗sparung, *f.* ⸗sparte, *n.* besparing, *f.*; ⸗spielen, *v. a.* door spelen winnen; ⸗sprießen, *v. n. s.* ontspruiten; *fig.* nuttig-, voordeelig zijn; ⸗sprießlich, *adj.* voordeelig, nuttig, heilzaam; ⸗sprießlichkeit, *f.* nut, voordeel, *n.*; ⸗springen, *v. a.* springende bereiken; ⸗spüren, *v. a.* opsporen.

Erst, *adv.* eerst, eerstelijk, vooreerst, ich habe erst angefangen, ik heb nog maar begonnen; der soll noch erst geboren werden, die moet nog geboren worden; ⸗e, (der, die, das) de, het eerste; für's, am, zum ersten, in de eerste plaats, vooreerst; ⸗ens, *adv.* ten eerste; ⸗ere, (der, die, das) de, het eerste; ⸗geboren, *adj.* eerstgeboren; ⸗geburt, *f.* eerstgeboorte, *f.*; eerstgeboren kind, -'dier, *n.*; eerstgeboorterecht, *n.*; ⸗lich, *adv.* eerst; ten eerste; in de eerste plaats; ⸗ling, *m.* eersteling, *m.*; ⸗lingsblume, *f.* ⸗lingskuß, ⸗lingsversuch, *m.* ꝛc. eerste bloem, *f.* -kus, *m.* proef, *f. etc.*; ⸗lingslamm, *n.* eersteling *m.* van een lam; ⸗lingstochter, *f.* eerstgeboren dochter, *f.*

Er//starken, *v. n. s.* sterk worden; ⸗starren, *v. n. s.* verstijven; ⸗starrt, *adj.* verstijfd, verkleumd; gestold; ⸗starrung, *f.* verstijving, *f.*; ⸗statten, *v. a.* vergoeden, teruggeven; (bericht) geven; ⸗stattung, *f.* vergoeding, *f. etc.*; inlevering (van een verslag); ⸗staunen, *v. n. s.* zich verwonderen, verbaasd staan; ⸗staunen, *n.* verwondering, verbazing, *f.*; in Erstaunen setzen, verbazen, ontstellen; ⸗staunenswürdig, ⸗staunlich, *adj.* u. *adv.* verwonderlijk, verbazend; ⸗staunt, *adj.* u. *adv.* verbaasd; ⸗stechen, *v. a.* doodsteken; ⸗stehen, *v. n. s.* opstaan, verrijzen; ⸗stehung, *f.* opstanding, *f.*; ⸗steigen, *v. a.* bestijgen, beklimmen; ⸗sterben, *v. n. s.* sterven; besterven; das Wort erstarb ihm auf der Zunge, het woord bestierf hem op de lippen; *obs.* ich ersterbe Ihr . . ., ik ben tot den dood uw . . .

Er//sticken, *v. a* u. *n. s.* verstikken smoren; ⸗storben, *adj. fig* ver-, bestorven; ⸗streben, *v. a.* streven naar . . .; ⸗strecken, *v. a.* u. *rec* uitstrekken, uitbreiden; ⸗streiten, *v. a.* vervoeren; ⸗stummen, *v. n. s.* verstommen; ⸗stunken, *adj. pop.* das ist erstunken und erlogen, dat is schandelijk gelogen; ⸗stürmen, *v. a.* bestormen; ⸗suchen, *v. a.* verzoeken, bidden; ⸗suchen, *n.* ver-, aanzoek, *n.*; ⸗tappen, *v. a.* betrappen; ⸗tauschen, *v. a.* inruilen; ⸗theilen, *v. a.* verleenen, uitvaardigen; einem Unterricht ertheilen, aan iem. onderwijs geven; ⸗theilung, *f.* verdeeling, verleening, vergunning, *f.*; ⸗tönen, *v. n.* schallen, weergalmen; ⸗tönung, *f.* weergalming, *f.* klank, *m.*; ⸗trag, *m.* es, s, *pl.* ⸗träge, bedrag, beloop, *n.*; opbrengst, inkomst, *f.*; ⸗tragen, *v. a.* verdragen, dulden, uitstaan; ⸗träglich, *adj* u. *adv.* ver-, dragelijk, tamelijk; ⸗träglichkeit, *f* verdragelijkheid, *f*; ⸗tränken, *v. a* verdrinken; ⸗tränkung, *f* verdrinking, *f.*; ⸗träumen, *v. a* droomende verzinnen; ⸗träumt, *adj.* hersenschimmig, erträumte Dinge, hersenschimmen; ⸗trinken,

v. n. s. verdrinken, verzinken; =trotzen, *v. a.* door trotseeren afdwingen (s. Trotz); =übrigen, *v. a.* overhouden, besparen; =übrigung, *f.* besparing, *f.*; =wachen, *v. n. s.* ontwaken; =wachsen, *v. n. s.* wassen, opgroeien; voortvloeien; =wachsen, *adj.* volwassen; huwbaar; =wägen, *v. a.* overwegen, -denken; in bedenking nemen; =wägung, *f.* overweging, *f.*; in Erwägung ziehen, in beraad nemen; =wählen, *v. a.* verkiezen; =wählung, *f.* verkiezing, keus, *f.*; =wähnen, *v. a.* vermelden, melding-, gewag maken; =wähnt, *adj.* vermeld, genoemd; =wähnung, *f.* vermelding, *f.*; einer Sache Erwähnung thun, melding van eene zaak maken; =wärmen, *v. a.* verwarmen, aanvuren; =wärmung, *f.* verwarming, *f.*; =warten, *v. a.* verwachten, verbeiden; =wartung, *f.* verwachting, *f.*; in Erwartung, in afwachting; =wecken, *v. a.* opwekken; veroorzaken; Ekel erwecken, afkeer inboezemen; =wecklich, *adj.* opwekkend, stichtelijk; =weckung, *f.* opwekking, *f.*; =wehren, *v. rec.* (sich) van zich weren; weerstand bieden; wir konnten uns der Thränen nicht erwehren, wij konden de tranen niet terughouden; =weichbar, =weichlich, *adj.* week te maken; te bewegen; gevoelig; =weichen, *v. a.* u. *n. s.* week, gevoelig maken, -worden; sich durch Bitten erweichen lassen, zich door beden laten bewegen; =weichend, *adj.* verweekend, verzachtend; =weichung, *f.* verweeking; aandoening, gevoeligheid, *f.*; =weis, *m.* ses, *pl.* se, bewijs, blijk, *n.*; =weisen, *v. a.* bewijzen, betoogen; betuigen; doen blijken; =weisung, *f.* betoog, bewijs, *n.*; bewijzing, *f.*; =weislich, *adj.* bewijsbaar; erweislich machen, doen blijken; =weitern, *v. a.* verwijden, uitzetten; *fig.* uitbreiden, vergrooten; omschrijven; *v. rec.* (sich) zich uitzetten; =weiterung, *f.* verwijdering; *fig.* uitbreiding, *f.*

Erwerb, *m.* es, s, *pl.* e, verdienen, verwerven, *n.*; verdienste, winst, *f.*; von seinem Erwerbe leben, van zijne verdienste leven; =en, *v. a.* verdienen, verwerven; sein Brod erwerben, zijn brood winnen; =er, *m.* verwerver; =fähig, *adj.* bekwaam om iets te verdienen; =fähigkeit, *f.* bekwaamheid om iets te verdienen; =los, *adj.* broodeloos; =niß, *f.* verworvene, *n.*; =sam, *adj.* nijver, ijverig; =samkeit, *f.* nijverheid, vlijt, *f.*; =schule, *f.* industrieschool, *f.*; =sfleiß, *m.* kunstvlijt, nijverheid, *f.*; =skunde, *f.* kennis van de bronnen der welvaart; =smittel, *n.* middel van bestaan; =squelle, *f.* bron van welvaart; =stand, *m.* verdienende stand, *m.*; de arbeidende klasse; =szweig, *m.* bestaan, *n.* broodwinning, *f.* ambacht, *n.* handelstak, *m.*; =ung, *f.* verwerving, verkrijging, *f.*

Er//widern, *v. a.* beantwoorden, vergelden; hervatten, hernemen; =widerung, *f.* antwoord, *n.* beantwoording; vergelding, *f.*; =wirken, *v. a.* te weeg brengen, bewerken; =wischen, *v. a.* betrappen, vangen; =wuchern, *v. a.* bijeen woekeren; =wünschen, *v. a.* toe-, wenschen; =wünscht, *adj.* gewenscht; gelukkig; =würgen, *v. a.* verworgen, ombrengen.

Erz, *n.* es, *pl.* e, erts, *m.* metaal, *n.*; =ader, =asche, =blume, =druse, =grube, *f.* =gräber, *m.* ꝛc. ꝛc. erts-ader, -asch, -bloem, *f.* -klomp, *m.* -groef, *f.* -graver, *m. etc. etc.*; =auge, *n.* korrelige erts, *m.*; =bild, *n.* metalen beeld *n.*; =farbe, *f.* bronskleur, *f.*; =gang, *f.* metaalmijn, *f.*; =haltig, *adj.* erts bevattende; =truhe, *f.* mijnkar, *f.*; =hütte, *f.* smelterij, *f.*; =lieferant, *m.* afleveraar der mijnstoffen; =mutter, *f.* metaalmoeder, *f.*; =reich, *n.* metaalrijk, *n.*; =scheiden, *n.* het scheiden van den erts; =stufe, *f.* stuk erts; =tropfen, *m.* zilverdroppel, *m.*; =wand, *f.* metaalblok, *m.*

Erz, een voorvoegsel, dat even als „aarts“ in de Nederlandsche taal, het eerste, voornaamste, uitstekendste in zijne soort aanduidt, zoowel in een kwaden als in een goeden zin; slechts de volgende samenstellingen worden daarom hier vermeld:

Erz//amt, *n.* rijksambt, *n.*; =bannerherr, *m.* groot-baanderheer des rijks; =beamte, *m.* groot-dignitaris, *m.*; =bischof, =dechant, =engel, =herzog, =kämmerer, =kanzler, =prior, =schenk, *m.* ꝛc. aarts-bisschop, -deken, -engel, -hertog, -kamerheer, -kanselier, -prioor, -schenker, *m. etc. etc.*; =bischöflich, =herzoglich, *adj.* ꝛc. aarts-bisschoppelijk, -hertogelijk, *etc.*; =betrüger, =bettler, =bösewicht, =dieb, =ketzer, =lügner, =narr, *m.* ꝛc. ꝛc. aarts-bedrieger,-bedelaar,-booswicht, -dief, -ketter, -leugenaar, -gek, *m. etc. etc.*; =böse, =dumm, =faul, *adj.* ꝛc. aarts-boos, -dom, -lui, *etc.*; =flegel, *m.* lompe vlegel, *m.*; =gauner, *m.* aartsdief, *m.*; =grobian, *m.* groote lomperd, *m.*; =grob, =gut, =lustig, *adj.* ꝛc. zeer grof, -goed, -vrolijk, *etc.*; =haushälter, *m.* =haushälterin, *f.* zeer goede huishouder, *m.* -houdster, *f.*; =hirte, *m.* overste herder, *m.*; =jäger, *m.* onvermoeid, ijverig jager, *m.*; =jude, *m.* doorkneede jood, *m.*; =lümmel, *m.* groote lummel, *m.*; =näscher, *m.* =näscherin, *f.* groote snoeper, *m.* -snoepster, *f.*; =pinsel, *m.* aartsdomoor, *n.*; =rechner, *m.* groote rekenaar, *m.*; =sau, *f.* aartszwijn, *n.*; =truchseß, *m.* rijksoppervoorsnijder, *m.*; =windbeutel, *m.* aartswindzak, *m.*; =wucherer, *m* aartswoekeraar, *m. etc. etc.*

Erzähl//bar, *adj.* ꝛc. verhaalbaar; =en, *v. a.* verhalen, vertellen; =er, *m.* verhaler, verteller, *m.*; =erin, *f.* verhaalster, *f.*; =ung, *f.* verhaal, *n.* vertelling, *f.*

Er//zeigen, *v. a.* betoonen, betuigen; =zeigung, *f.* bewijs, blijk, *n.*; =zen, *v. a. fam.* met „hij“ (gij) aanspreken.

Erzeug//bar, *adj.* dat voortgebracht kan worden; =en, *v. a.* telen, voortbrengen; =er, *m.* voortteler, vader, *m.*; =erin, *f.* teelster, moeder, *f.*; =niß, *n.* voortbrengsel, *n.*; =ung, *f.* teling, voortbrenging; teelt, *f.*

Erzieh//en, *v. a.* opvoeden,

-brengen; =er, *m.* opvoeder, *m.*; =erin, *f.* opvoedster, *f.*; =ung, *f.* opvoeding, *f.*; =ungsanstalt, *f.* kostschool, *f.*; =ungsart, *f.* =ungsfach, =ungshaus, *n.* ꝛc. wijze, *f.* vak, huis *n.* van opvoeding, *etc.*; =ungsfehler, *m.* =ungslehre, =ungsstätte, *f.* ꝛc. gebrek, *n.* leer, plaats *f.* der opvoeding, *etc.*

Er//zielen, *v. a.* mikken; bedoelen, er op uit zijn; =zittern, *v. n. s.* sidderen, schromen; =zürnen, *v. a.* vertoornen, verstoren; =zwecken, *v. a.* beoogen; =zwingen, *v. a.* afpersen, afdwingen; (etw. von einem) iem. iets afdwingen.

Es, *pron.* het; er; es lebe der König! leve de koning; es liegt mir viel daran, er is mij veel aan gelegen; es ist die Rede von Dir, er is sprake van u; er hat es kein Hehl, hij is er niet geheim mede (hij wil het wel weten).

Esche, *f. bot.* esch, *f.*; ombervisch, *m.*; =n, *adj.* van esschenhout, *n.*; =nbaum, =nwald, *m.* ꝛc. esschen-boom, *m.* -bosch, *n. etc.*

Esel, *m.* ezel, *m.*; ein Esel nennt den andern Langohr, de pot verwijt den ketel, dat hij zwart is; =chen, *n.* ezeltje, *n.*; =ei, *f.* ezelachtigheid, *f.*; =haft, *adj.* u. *adv.* ezelachtig; =in, *f.* ezelin, *f.*; =n, *v. n.* blokken, zwoegen; =sarbeit, =sbrücke, =shaut, *f.* =skopf, *m.* ꝛc. ꝛc. ezelswerk; *n.* -brug, *f.* -vel, -hoofd, *n. etc. etc.*; =smilch, *f.* ezelinnen-melk, *f.*; =stracht, *f.* last *m.* van een ezel; =treiber, *m.* ezeldrijver, *m.*; =stecken, *m.* ezeldrijversstok, *m.*

Es//contiren, *v. a. com.* disconteeren; =cortiren, *v. a.* geleiden, dekken.

Espe, *f. bot.* esp, *m.*; =nbaum, *m.* =nholz, *n.* ꝛc. espen-boom, *m.* -hout, *n. etc.*; =laub, *n.* espenloof, *n.*; er zittert wie Espenlaub, hij beeft als een riet.

Esse, *f.* schoorsteen; smidshaard, *m.*; =ngeld, *n.* geld voor het schoorsteenvegen; =feger, =kehrer, *m.* schoorsteenveger, *m.*

Ess//en, *v. a.* eten; zu Mittag, zu Abend essen, des middags, des avonds eten; sich satt essen, zich verzadigen; ich esse gern Sauerkraut, ik houd van zuurkool; weß Brod ich esse, deß Lied ich singe, wiens brood ik eet, diens woord ik spreek; vor dem Essen wird kein Tanz, na het eten de dans; =enszeit, *f.* etenstijd, *m.*; =er, *m.* eter, *m.*; =erin, *f.* eetster, *f.*; =erlich, *adj.* eetlust hebbende; es ist mir nicht esserlich heute, ik heb van daag geen trek in eten.

Essenz, *f.* essentie, *f.*; geestigst, fijnst bestanddeel, *n.*; vluchtige aromatische olie, *f.*; reukwater, *n.*

Essig, *m.* es, s, *pl.* e, azijn; edik, eêk, *m.*; mit Essig anmachen, met azijn bereiden; in Essig legen, in azijn inleggen; zu Essig werden, zuur worden; =artig, *adj.* azijnachtig; =äther, =brauer, *m.* =fabrik, =flasche, =säure, *f.* ꝛc. ꝛc. azijn-ether, -brouwer, *m.* -fabriek, -flesch, *f.* -zuur, *n. etc. etc.*; =baum, *m.* sumakstruik, *m.*; =becher, *m. bot.* bekerzwam, *f.*; =braten, *m.* gebraad, dat in azijn gelegen heeft; =brühe, *f.* zure saus, *f.*; =dorn, *m. bot.* zuurdoorn, *m.* berberisse, *f.*; =gährung, *f.* zure gisting, *f.*; =gurke, *f.* agurkje, *n.*; =honig, *m.* zure honig, *m.*; =mücke, *f.* azijnvlieg, *f.*; =rose, *f.* Damascusroos, *f.*; =sauer, *adj.* azijnzuur; =schälchen, =schüsselchen, *n.* azijnsaus-kommetje, *n.*; =syrup, =zucker, *m.* azijnsuiker, *f.*

Eß//bar, *adj.* eetbaar; =gier, *f.* sterke eetlust, *m.*; =gierig, *adj.* eetgraag; =korb, *m.* spijsmand, *f.*; =löffel, *m.* eetlepel, *m.*; =lust, *f.* =saal, =tisch, *m.* ꝛc. eetlust, *m.* -zaal, -tafel, *f. etc.*; =messer, *n.* tafelmes, *n.*

Estrich, *n.* es, *pl.* e, vloer, *m.*

Etabliren, *v. a.* vaststellen, vestigen, stichten; *v. rec.* (sich) zich vestigen, -nederzetten.

Etamin, *m.* s, ettemijn, *m.*

Etliche, *pron.* sommige, ettelijke, eenige, =s, een gedeelte; =zwanzig, een twintigtal.

Etwa, *adv.* omtrent; misschien; =ig, *adj.* u. *adv.* gebeurlijk; wat kan voorvallen, gebeuren; mogelijk, eventueel; etwaige Kosten, misschien oploopende kosten; melden Sie mir seine etwaige Ankunft, meld mij als hij soms aankomt.

Etwas, *pron.* iets.

Euer, *pron.* uw.

Eule, *f.* uil, *f.*; =nflügel, *m.* =ngesicht, *n.* ꝛc. uilen-vleugel, *m.* -gezicht, *n.*; =nspiegel, *m.* uilenspiegel, *m.*

Eunuch, *m.* en, *pl.* en, eunuch, *m.*

Euphorbie, *f.* wolfsmelk, *f.*

Euret//halben, =wegen, um euretwillen, uwenthalve, -wege, om uwentwil.

Eurige, (der, die, das) de, het uwe.

Euter, *m.* uier, *m.*; =n, *v. n. h.* melk geven (van koeien).

Evangel//isch, *adj.* evangelisch; =ium, *n.* evangelie, *n.*

Ewig, *adj.* u. *adv.* eeuwig; der ewige Jude, de wandelende jood; gleichewig, gelijk-, medeeeuwig; auf ewig, voor eeuwig; es ist ewig Schade, het is groot jammer; =keit, *f.* eeuwigheid, *f.*; von Ewigkeit her, van alle eeuwigheid; =lich, *adj.* eeuwiglijk.

Exam//en, *n.* s, *pl.* mina, examen, *n.*; =inator, *m.* s, *pl.* en, examinator, *m.*; =iniren, *v. a.* examineeren.

Excellenz, *f.* excellentie, *f.*

Exceß, *m.* buitensporigheid, *f.*

Exemp//el, *n.* voorbeeld, *n.*; som, *f.*; ein Exempel statuiren an einem, iem. ten voorbeelde van anderen straffen; =lar, *n.* es, s, *pl.* e, exemplaar, *n.*; =larisch, *adj.* u. *adv.* voorbeeldig; afschrikkende, waarschuwende (straf).

Exequi//en, *pl.* lijkplechtigheden; =ren, *v. a.* gerechtelijk panden en verkoopen.

Exerci//ren, *v. a.* u. *n.* exerceeren; =rkunst, *f.* =rplatz, *m.* exerceer-kunst, -plaats, *f. etc.*; =tium, *n. mil.* exercitie, *f.*; oefening, *f.* opstel, *n.* vertaling, *f.*

Exist//enz, *f.* bestaan; aanwezen, *n.*; =iren, *v. n.* bestaan.

Exotisch, *adj.* uitheemsch.

Expectoriren, *v. rec.* (sich) zijn hart lucht geven; zich beklagen.

Expedi//ren, *v. a.* ver-, af-, overzenden; afvaardigen; =t,

adj. vlug, snel, vaardig; =tion, *f.* expeditie, *f.* (spreek: dizie).

Experiment, *n.* es, s, *pl.* e, proefneming, proef, *f.*; =alphysik, *f.* proefondervindelijke natuurkunde, *f.*

Explodiren, *v. n.h.* ontploffen

Explosion, *f.* ontploffing.

Expon//ent, *m.* en, *pl* en, exponent, *m.*; =entialgröße, *f.* exponentiale grootheid, *f*; =iren, *v. a.* exposeeren.

Expreß, *adv.* expres.

Expresse, *m.* expresse, *m.*

Extempor//e, *adv.* voor de vuist, =iren, *v. a.* voor de vuist opzeggen.

Extra, *adv.* extra; s. außerordentlich; =blatt, *n.* bijvoegsel, *n.*; =kt, *m.* es, *pl.* e, extract, *n.*; =ktivstoff, *m* extractief stof, *f.*; =fein, *adj* extrafijn; =post, *f.* extra-post, *f.*; =zug, *m.* extra-trein, *m.*

Extrem, *n.* es, s, *pl.* e, uiterste, *n.*; =ität, *f* uiterste, uiteinde, *n.*; uiterste lichaamsdeelen *n. pl.* (armen en beenen).

Exulant, *m* en, *pl.* en, balling, banneling, *m*

F.

F, *n.* F, *f.*

Fabel, *f* fabel, *f.*, =buch, *n.* =dichter, *m.* =lehre, *f.* =werk, *n.* ꝛc. fabel-boek, *n* -dichter, *m.* -leer, *f.* -werk, *n.* *etc.*; =ei, *f.* verdichtsel, *n.*; =haft, *adj* fabelachtig; =hans, *m.* sprookjesverteller; *fig.* zwetser, snoever, *m.*; =lese, =sammlung, *f.* verzameling van fabelen; =n, *v. n.* verdichten; raaskallen, beuzelen; =schmied, *m.* fabelschrijver, *m.*

Fabler, s. Fabelhans.

Fabrik, *f.* fabriek, *f.*, =ant, *m.* en, *pl.* en, fabrikant, *m.*; =arbeit, *f.* =arbeiter, =preis, *m* =zeichen, *n.* ꝛc. ꝛc. fabriek-werk, *n.* -werker, -prijs, *m.* -merk, *n.* *etc. etc.*; =aufseher, =ausdruck, *m.* =blei, *n.* fabrieks-opzichter, -term, *m.* -lood, *n.*; =at, *n.* es, s, *pl.* e, fabrikaat, *n.*; =ation, =atur, *f.* fabrikatie, vervaardiging, *f.*

Fabriziren, *v. a.* fabriceeren.

Fabrizirung, *f.* fabriceering, *f.*

Fabulist, *m.* en, *pl.* en, fabeldichter, *m.*

Fach, *n.* es, s, *pl* Fächer, vak, *n.*; das schlägt nicht in mein Fach, dat behoort niet tot mijn vak; Dach und Fach, huisvesting; in Dach und Fach erhalten, in bewoonbaren staat houden; =bogen, *m.* hoedemakersboog, *m.*; mit dem Fachbogen schlagen, vlaken; =e, *f.* vlaken, *n.*; =en, *v. a.* vlaken; in vakken verdeelen; s. anfachen; =er, *m.* haarklopper, *m.*; =gerte, *f.* vlechtrijs, *n.*; =holz, *n.* hout tot vulling der vakken; =ordnung, *f.* rangschikking, *f.*; =reuse, *f.* zaknet, *n.*; =sieb, *n.* paardeharen zeef, *f.*; =schrank, *m.* loketkast, *f.*; =weise, *adv.* bij vakken; =werk, *n.* paneel, vak, *n.*; bouwen met vakken; vakken, *n. pl.*; *fig.* das Fachwerk menschlicher Begriffe, aan eenschakeling van menschlijke begrippen.

Fäch//eln, *v. a.* waaien, bewaaien; =er, *m.* waaier, *m.*; =erbaum, *m.* spalierboom, *m.*; =erfalter, =ermacher, *m.* =erpalme, *f.* ꝛc. waaier-vlinder, -maker, -palm, *m.* *etc.*; =erig, *adj.* met vakken; =ern, *v. n.* met den waaier spelen, -wind maken, =erspiel, *n.* spelen *n.* met den waaier, =erstab, *m.* waaierstok, *m.*

Fächser, *m.* loot, *n.* aflegger, *m.*

Facit, *n.* s, *arith.* facit, totaal, bedrag, *n.* som, *f.*

Fackel, *f.* fakkel, toorts, *f.*; =distel, *f. bot.* toortsplant, *f.*; =fest, *n.* =schein, =tanz, =träger, *m.* ꝛc. ꝛc fakkel-feest, -licht, *n.* -dans, -drager, *m.* *etc. etc.*; =n, *v. n.* flakkeren; *fam.* mit dem Lichte herumfackeln, met eene brandende kaars heen en weer loopen; *fig.* nicht lange fackeln, niet lang dralen; er fackelt nicht lang, hij maakt niet veele omstandigheden; =musik, *f.* =ständchen, *n.* fakkelserenade, *f.*; =zug, *m.* optocht *m.* bij fakkellicht.

Factor, Factur, s. Faktor, ꝛc.

Façonniren, *v. a.* den vorm, het fatsoen geven.

Fäd//chen, =lein, *n.* draadje, *n.*; =eln, *v. a.* vademen; *v. rec.* (sich) uitrafelen; =enig, =ig, *adj.* dradig; draadsch.

Fad//e, *adj* laf, flauw, zouteloos; fades Zeug, *n.* laffe praat, *n.*; =heit, *f.* lafheid, *f.* *etc*

Faden, *m.* s, *pl.* Fäden, draad; vadem, *m.*; vezeltje, *n.*; =bruch, *m.* breuk *f.* in een weefsel; =dreieck, *n.* *astr.* net *n.* (een zuidelijk sterrebeeld); door draden gevormd driehoek in't gezichtsveld van een kijker; =flechte, *f.* draadvormig korstmos, *n.*; =fliege, *f.* mestvlieg, *f.*; =förmig, *adj.* u. *adv.* draadvormig; =gerade, =recht, *adj.* naar den draad; =gold, =gras, *n.* =halter, =leiter, *m.* ꝛc. ꝛc. draad-goud, -gras, *n.* -houder, -leider, *m.* *etc. etc.*; =holz, *n.* vademhout, *n.*; =kraut, *n. bot.* katoenkruid, *n.*; =nackend, *adj.* u. *adv.* moedernaakt; =nudeln, *f. pl.* vermicelli, *f. pl.*; =scheinig, =sichtig, *adj.* zonder wol, kaal, afgesleten; =schlag, *m.* rijgdraad, *m.*; =weise, *adv.* bij draaden; van draad tot draad.

Fagott, *n.* es, s, *pl.* e, fagot, *f.*; =ist, *m.* en, *pl.* en, fagotblazer, *m.*

Fähe, *f.* wijfje, *n.*

Fahen, *obs.* s. fangen.

Fähig, *adj.* u. *adv.* bekwaam, vatbaar; in staat; geschikt; knap; =keit, *f.* bekwaamheid, *f.* *etc.*; =keitszeugniß, *n.* bewijsschrift *n.* van bekwaamheid.

Fahl, *adj.* vaal; mat; einen auf dem fahlen Pferde ertappen, iem. op eene onwaarheid, op ongeoorloofde wegen betrappen; =gelb, =roth, *adj.* vaal-geel, -rood; =leder, *n.* vaalkleurig leder, *n.*; =stein, *m.* grijze leisteen, *m.*

Fahnden, *v n.* (auf einen, nach einem) *jur.* trachten op te sporen, te vangen.

Fähndrich, f. Fähnrich.

Fahne, *f.* vaandsel, *n.* vaan, vlag, *f.;* staart, *m.; impr.* renvooi-teeken, *n.;* =nfutter, *n.* =nmarsch, =nstock, *m.* ꝛc. vaandel-overtreksel, *n.* -marsch, -stok, *m. etc.;* =nschuh, *m.* vaandel-scheede, *f.;* =nschmied, *m.* smid bij een regiment ruiterij; =njunker, *m.* vaanjonker, *m.*

Fahn//junker, =schmied, f. Fahnenjunker ꝛc.

Fähnrich, *m.* vaandrig, *m.*

Fahr, *f. obs.* gevaar, *n.;* =bahn, *f.* vaarwater, *n.;* =bar, *adj.* bevaar-, vervoerbaar, =barkeit, *f.* bevaar-, vervoerbaarheid, *f.;* =buch, *n.* dagboek der mijnwerkers; =damm, *m.* rijdijk, *m.;* =e, *f.* voor, *f.;* =en, *v. a.* u. *n. s.* u. *h.* rijden; varen; in einem Wagen, auf der Eisenbahn fahren, in een rijtuig, met de spoor rijden; mit vier Pferden fahren, met vier paarden rijden; auf dem Dampfschiffe fahren, op de stoomboot varen; an der Küste hin fahren, langs de kust varen; gen Himmel fahren, ten hemel varen; in die Höhe fahren, opvliegen, -varen; hinab=, hinunter fahren, nederdalen; afrijden; das Messer fuhr mir aus der Hand, het mes ontviel aan mijne hand; aus der Haut fahren, van kwaadheid opvliegen; einem über's Maul fahren, iem. toesnouwen; wohl oder übel bei etwas fahren, wel of kwalijk bij iets varen; in den Schacht fahren, in de mijn nederdalen; in die Tasche fahren, in den zak varen; etwas fahren lassen, iets laten varen; ein Wort fahren lassen, een woord laten vallen; es fährt sich gut hier, men rijdt goed hier; =geld, *n.* =preis, *m.* vaar-, rijgeld, *n.;* =geleise, *f.* rij-, wagenspoor, *n.;* =kappe, *f.* bergmanskap, *f.;* =lässig, *adj.* u. *adv.* achteloos, nalatig; =lässigkeit, *f.* achteloosheid, *f.;* =leder, *n.* mijnwerkersschootsvel, *n.;* =niß, *f.* roerend goed, *n.;* =post, *f.* paardenposterij, *f.;* het reizen met postpaarden; =schacht, *m.* mijn, groef voor het in- en uitgaan der mijnwerkers; =sessel, =stuhl, *m.* rolstoel, *m.;* =straße, *f.* =weg, *m.* straatweg, *m.;* =wasser, *n.* vaarwater, *n.;* =zeug, *n.* vaartuig, *n.*

Fährde, *f.* bedrog, gevaar, *n.*

Fährden, *v. a.* in gevaar brengen.

Fähr//e, *f.* veer, *n.;* pont, veerpont, *f.;* =geld, *n.* =kahn, =knecht, =mann, *m.* ꝛc. veer-geld, *n.* -schuit, *f.* -knecht, -man, *m. etc.;* =lich, *adj. obs.* gevaarlijk.

Fahrt, *f.* vaart, reis, *f.* tocht, *m.;* eine Fahrt machen, een tocht maken; von der Fahrt abkommen, van den weg raken; eine Fahrt Holz, eene lading hout; =maß, *n.* =messer, *m.* vaartmeter, *m.*

Fährt//e, *f.* spoor, voetspoor, *n.;* =eflagge, *f. mar.* vlag op den achtersteven; =enlaut, =laut, *adj.* der Hund wird fährtenlaut, de hond blaft onder het speuren; =gerecht, *adj.* u. *adv.* knap in het kennen van het spoor.

Fakir, *m.* s, *pl.* s, boetende bedelmonnik, *m.*

Fak//tisch, *adj.* u. *adv.* wezenlijk, werkelijk; feitelijk; =tor, *m.* s, *pl.* en, zaakwaarnemer, commissionair; factoor, *m.; impr.* bestuurder eener drukkerij; *arith.* factoor, *m.;* =torei, *f* factorij, *f.;* =totum, *n.* albeschik, factotum, *m.;* =tum, *n.* s, *pl.* ta, feit, *n.* daadzaak, *f.;* =tur, *f.* factuur, *f.;* =ultät, *f.* faculteit, *f.;* =ultist, *m.* en, *pl.* en, lid eener faculteit.

Falb, *adj.* vaal, bleek geel; =e, *f.* vaal paard, *n.;* =el, *f.* falbala, *f.* oplegsel, *n.;* =en, *v. n. s.* verbleken, vaal worden, =ersaft, *m.* vloeibare amber, *f.;* =icht, =ig, *adj.* vaalachtig.

Fälb//en, *v. a.* eene vale kleur geven; =er, =inger, *m.* vaal paard, *n.;* =erholz, *n.* wilgenhout, *n.*

Falernerwein, *m.* Falernerwijn, *m.*

Falge, *f.* hoofddeksel, *n.*

Fälgen, *v. a.* velgen.

Falk, =e, *m.* valk, *m.;* =ade, *f.* falcade, *f.;* =aune, *f. art.* veldslang, *f.* dubbel falkonet, *n.;* =enauge, *n.* =enjagd, *f.* =enhof, *m.* =ennest, *n.* ꝛc. valkenoog, *n.* -jacht, *f.* -hof, -nest, *n. etc.;* =enier, =ner, *m.* valkenier, *m.;* =enierskunst, =enierstasche, *f.* valkeniers-kunst, -tasch, *f.;* =riemen, *m.* pootriem, *m.;* =nerei, *f.* valkenierskunst, *f.;* =onett, *n.* es, s, *pl.* e, falconet, *n.*

Fall, *m.* es, s, *pl.* Fälle, val, *m.;* geval, *n.;* einen schweren Fall thun, een zwaren val doen; *fam.* Knall u. Fall, eensklaps, plotseling; im Falle, daß..., in geval, dat...; im Fall der Noth, in geval van nood; auf alle Fälle, auf jeden Fall, in ieder geval; den Fall setzen, vooronderstellen; der Fall eines Günstlings, de val van een gunsteling; zu Falle bringen, ten val brengen; *gr.* der vierte Fall, de vierde naamval; =baum, *m.* schotbalk, *m.;* =beil, *n.* =block, *m.* =brett, *n.* =brücke, *f.* ꝛc. valbijl, *f.* -blok, -blind, *n.* -brug, *f. etc.;* =e, *f.* val, *f.;* eine Falle stellen, een valstrik spannen; in die Falle gerathen, in de val geraken, =eisen, *n.* voetangel, *m;* =en, *v. n. s.* vallen; vervallen; verminderen; auf die Erde fallen, f. auf; sich zu Tode fallen, dood vallen; sich wund fallen, zich zeer vallen; der Fluß fällt in das Meer, de rivier stort zich in de zee; der Preis fällt, de prijs daalt, wordt lager; etw. vom Preise fallen lassen, iets van den prijs laten vallen; in's Grüne fallen, naar het groene zweemen; nachdem es fällt, naar het valt; er ist nicht auf den Kopf gefallen, hij is nog al knap; es sind in jener Schlacht 40,000 Mann gefallen, er zijn in dien slag 40,000 man gesneuveld; die Zahl der Gefallenen, het getal der gesneuvelden; =endung, *f. gr.* uitgang *m.* van een naamval; =gatter, *n.* valpoort, *f.;* =holz, *n.* afgewaaid hout, *n.;* =hut, =laden, =schirm, *m.* ꝛc. val-hoed, *m.* -blind, *f.* -scherm, *n. etc.;* =strick, *m.* valstrik, *m.;* =sucht, *f.* vallende ziekte, *f.;* =süchtig, *adj.* epileptisch; =wildpret, *n.* gestorven wild, *n.;* =wunde, *f.* wond van een val.

Fäll//bar, *adj.* te vellen; hak-

baar; =en, *v. a.* vellen; *chem.* nederslaan; =ig, *adj.* vervallen, verschenen; betaalbaar; =igkeit, *f.* vervaltijd, *m.*; =ung, *f.* velling, *f.*; *chem.* het nederslaan; =ungsmittel, *n. chem.* nederslaand middel, *n.*

Falli//ment, *n.* es, s, *pl.* e, faillissement, failliet, *n.*; =ren, *v. n.* failleeren.

Falls, *conj.* in geval, bijaldien.

Falsch, *adj.* u. *adv.* valsch; verkeerd, onrecht; *fam.* einen falsch machen, iem. vertoornen; falsch schreiben, =übersetzen, verkeerd schrijven, -vertalen; auf etwas (einen) falsch werden, op iets (iem.) toornig worden; =gläubig, *adj.* onrechtzinnig; =gläubigkeit, *f.* onrechtzinnigheid, *f.*; =heit, *f.* valschheid; onwaarheid, *f.*; =herzig, *adj.* valschhartig; =münzer, *m.* valschmunter, *m.*; =münzerei, *f.* valsche munterij, *f.*; =werber, *m.* ongeoorloofde werver, *m.*

Fälsch//en, *v. a.* vervalschen; =er, *m.* vervalscher, *m.*; =lich, *adj.* u. *adv.* =licherweise, *adv.* valsch, valschelijk; onwaar; leugenachtig.

Falf//et, *n. mus.* fausset-stem, *f.* falzet, *n.*; =ist, *m.* en, *pl.* en, discant-stem, *f.*

Falte, *f.* vouw, plooi; kreuk, *f.*; rimpel, *m.*; die Falten ausmachen, de plooien uitdoen; in Falten legen, plooien, in plooien zetten, -trekken; Falten machen, =werfen, de plooien schikken, - doen vallen; diese Vorhänge werfen schöne Falten, die gordijnen hangen in schoone plooien; =n, *v. a.* plooien, vouwen; die Hände falten, de handen vouwen; die Stirne falten, het voorhoofd rimpelen; =nartig, *adj.* vouwachtig; =nblume, *f.* winde, *f.*; =nkleid, *n.* =nrock, *m.* kleed, rok met plooien; =nmagen, *m.* derde maag, *f.*; =nreich, *adj.* rijk geplooid; =nschlag, =nwurf, *m.* plooienval, *m.* -schikking, *f.*; =nweise, *adv.* in plooien.

Fält//chen, *n.* plooitje, vouwtje, *n.*; =eln, *v. a.* plooien, vouwen.

Falt//er, *m.* vlinder, *m.*; =ig, *adj.* geplooid; vol plooien; rijk geplooid; =stock, *m.* {vouwplankje, *n.*

Falz, *m.* es, *pl.* e, vouw, schuif, *f.*; *arch.* naad, *m.* voeg; groef, sponning, *f.*; strookje, *n.*; gergel, *m.*; =, *f.* f. Balz; =amboß, =hammer, *m.* lasch-aanbeeld, *n.* -hamer, *m.*; =bank, *f.* =hobel, *m.* voeg-bank, -schaaf, *f.*; =bein, =brett, =messer, *n.* 2c. vouw-been, *n.* -plank, *f.* -mes, *n. etc.*; =en, *v. a.* vouwen, voegen; van sponningen voorzien; =er, *m.* vouwer, *m.*; =erin, *f.* vouwster, *f.*

Familiär, *adj.* gemeenzaam.

Familie, *f* huisgezin, *n.* familie, *f.*; =nangelegenheit, *f.* =nfehler, *m.* =nfest, *n.* =nkreis, =nnamen, =nrath, *m.* 2c. 2c. familie-zaak, *f.* -gebrek, -feest, *n.* -kring, -naam, -raad, *m. etc. etc.*

Famos, *adj. fam.* fameus.

Famulus, *m.* =, *pl.* li, substituut, ambtshelper; bediende, schrijver, *m.*

Fanati//ker, *m.* dweeper, *m.*; =sch, *adj.* fanatiek; =ismus, *m.* fanatismus, *n.*

Fang, *m.* es, s, vangst, *f.*; slag, beet, *m.*; Fänge, *pl.* klauwen; slagtanden; =ball, *m.* speelball, *m.*; =eisen, *n.* jachtspies, *m.*; =en, *v. a.* vangen, vatten, grijpen; Feuer fangen, vuur vatten; mit gefangen, mit gehangen, meê gevangen, meê gehangen; =garn, =netz, *n.* klein vogelnet, *n.*; =leine, *f.* vanglijn, *f.*; =messer, *n.* jachtmes, *n.*; =zahn, *m.* slagtand, *m.*

Fänger, *m.* vanger, *m.*

Fant, *m.* vent, borst, *m.*

Fant//asie, *f.* fantasie, *f.*; =asiren, *v. a.* fantaseeren; =ast, *m.* es, *pl.* e, fantast, *m.*; =asterei, *f.* zonderlinge fantasieën; =om, *n.* es, *pl.* e, fantoom, *n.*

Farbe, *f.* kleur; verf, *f.*; die Farbe verändern, =wechseln, van kleur veranderen; *fig.* die Farbe halten, de proef doorstaan, standvastig blijven; die Farbe nicht halten, wispelturig zijn; =brett, *n. impr.* inkttafel, *f.*; =körner, *m. pl.* 'bessen van Avignon; =nauftrag, *m.* =nlage, *f.* opleggen der kleuren; =nbehandlung, *f.* kleurbehandeling, *f.*; =nbezeichnung, *f.* arceering, schaduwing, *f.*; *herald.* punten, stippen, lijnen, die de kleuren aanduiden; =nbild, *n.* gekleurd beeld, *n.*; =nbogen, *m.* regenboog, *m.*; =nbrechung, *f.* breking der kleuren; =nbrett, *n.* palet, *n.* =ngebung, *f.* =nkasten, =nkörper, *m.* =nmuschel, *f.* 2c. 2c. verf-geving, -doos, -stof, -schelp, *f. etc. etc.*; =nleiter, *f.* kleurenschaal, *f.*; =nlos, *adj.* kleurloos; =nprobe, *f.* proefneming over de kleur van geverfde stoffen; =npulver, *n.* verf in poeier, =nspatel, *m.* schilderspaantje, *n.*; =nstift, *m.* pastel, *m.*

Färbe//brühe, *f.* kleur-, verfbad, *n.*; =flechte, *f.* =moos, *n.* verfmos, *n.* orseille, *f.*; =haus, *n.* ververij, *f.*; =holz, *n* verfhout, *n.*; =kraut, *m.* meekrap, *f.*; =kufe, =kunst, *f.* verf-kuip, -kunst, *f.*; =n, *v. a.* verven, kleuren; schilderen; *v. rec.* (sich) kleur krijgen; =läppchen, *n.* lakmoes in lappen; =ofen, *m.* schilders-, ververs-oven, *m.*

Färber, *m.* verver, *m.*; =baum, *m.* sumak-, smakstruik, *m.*; =beere, *f.* kruisdoren, *m.*; =blume, =geniste, =pfrieme, *f.* ververs-brem, *f.*; =bursche, =gesell, *m.* 2c ververs-jongen, -knecht, *m. etc.*; =ei, ververij, *f.*; =flechte, *f.* =moos, *n.* orseille, *f.*; =gras, *n.* vouw, *f.*; =in, *f.* verfster, *f.*; =kessel, *m.* verfketel, *m.*; =kraut, *n.* orcanet, ossetong, *f.*; =röthe, *f* meekrap, *f.*; =scharte, *f. bot.* ververswouw, *f.*; =waid, *m. bot.* weede, pastel, *f.*; =zunft, *f.* verversgilde, *f.*

Farb//ig, *adj.* gekleurd, geverfd; =waare, *f.* verfwaar, *f.*

Färbung, *f.* verven, kleuren, *n.*; schakeering, nuance, *f.*

Farinzucker, *m.* poeiersuiker, *f.*

Farn, *m.* =kraut, *n.* varenkruid, *n.*; =krautartig, *adj.* varenkruidachtig.

Farre, *m.* var, stier, *m.*

Färse, *f.* vaars, jonge koe, *f.*; =nkalb, *n.* jonge vaars, *f.*

Fasan, *m.* es, s, *pl.* e, (en) fazant, *m.*; =enbeize, *f.* =enhund, =enjäger, *m.* 2c. fazanten-jacht, *f.* -hond, -jager, *m. etc.*; =erie, *f.* fazantenhok, *n.*; =hahn, *m.* =huhn, *n.* fazanten-haan, *m.* -hoen, *n.*

Faschine, *f. mil.* legertakkebos, *m.*; =**nblendung**, *f. fort.* gevulde schanskorven; =**nmesser**, *n.* houwer, *m.*; =**nwerk**, *n.* verdedigingswerk van takkebossen.

Fasching, s. **Fastnacht**.

Fasces, *m. pl.* bundel *m.* roeden of stokken rondom eene bijl gebonden.

Fascikel, *m.* bundel, *m.*

Fase, s. **Fasen**.

Fasel, *f.* u. *m.* broedsel, gebroed, *n.*; voortteling, *f.*; =**ei**, *f.* nietigheid, malligheid, *f.*; =**haft**, =**haftig**, =**ig**, *adj.* zot, gek, mal; =**haftigkeit**, *f.* malligheid, *f.*; =**hans**, *m.* raaskaller, zot, *m.*; =**hengst**, *m.* springhengst, *m.*; =**n**, *v. n.* biggen werpen; beuzelen, suffen; =**nackt**, *adj.* moedernaakt; =**ochs**, *m.* var, *m.*; =**schwein**, *n.* beer, *m.*; =**vieh**, *n.* teel-, fokvee, *n.*

Fasen, *m.* draad, vezel, *m.*; **ausgezupfte Fasen**, pluksel, *n.*; =, *v. a.* u. *rec.* (**sich**) uitrafelen; =**nackend**, *adj.* moedernaakt.

Faseole, *f. bot.* faseole, *f.*

Fas//er, *f.* draad, *m.* vezeltje, *n.*; =**ericht**, =**icht**, *adj.* vezelachtig; =**erig**, =**ig**, *adj.* vezelig.

Fäserchen, *n.* vezeltje, *n.*

Faß, *n.* **sses**, *pl.* **Fässer**, vat, *n.* ton, *f.*; **der Wein schmeckt nach dem Fasse**, de wijn smaakt fustig; *fig.* **er hat noch etwas bei mir im Fasse**, ik heb nog een appeltje met hem te schillen; =**bauch**, =**boden**, =**hahn**, =**reif**, *m.* ꝛc. buik, bodem, *m.* kraan, *f.* hoepel *m.* van een vat, *etc.*; =**bier**, *n.* =**butter**, *f.* tonnen-bier, *n.* -boter, *f.*; =**binder**, *m.* kuiper, *m.*; =**daube**, *f.* duig, *f.*; =**daubenholz**, *n.* duighout, *n.*; =**faul**, *adj.* vatvuil; =**futter**, *n.* omvat, *n.*; =**geld**, *n.* vatgeld, *n.*; =**geschmack**, *m.* fustige smaak, *m.*; =**lich**, *adj.* bevattelijk; =**lichkeit**, *f.* bevattelijkheid, *f.*; =**waaren**, *f. pl.* vatwaren, *f. pl.*; =**weise**, *adv.* bij tonnen, bij vaten; =**werk**, *n.* vaatwerk, *n.*

Fäßchen, *n.* vaatje, *n.* tonnetje, *n.*

Fass//en, *v. a.* vatten; **einen Vorsatz fassen**, een voornemen opvatten; **einen bei seinem Worte fassen**, iem. bij zijn woord vatten; **sich ein Herz fassen**, moed vatten; *v. rec.* (**sich**) tot zich zelven komen, bedaren, herstellen; moed vatten; **sich gefaßt machen**, zich gereed maken; **sich kurz fassen**, kort-, beknopt zijn; =**ung**, *f.* vatten, pakken, scheppen, *n. etc.*; *fig.* gevatheid; teegenwoordigheid van geest; **einen aus seiner Fassung bringen**, iem. van zijn stuk brengen; **aus der Fassung kommen**, van zijn stuk raken; =**ungskraft**, *f.* bevattingsvermogen, *n.*

Fast, *adv.* bijna, haast, bijkans, omtrent; =**en**, *v. n.* vasten; =**abend**, =**prediger**, =**sonntag**, *m.* =**zeit**, *f.* ꝛc. vasten-avond, -prediker, -zondag, -tijd, *m. etc.*; =**brezel**, *f.* krakeling *m.* (in den vastentijd gebruikt).

Fastnacht, *f.* vastenavond, *m.* carnaval, *n.*; =**slustbarkeit**, *f.* =**snarr**, =**sschmaus**, *m.* ꝛc. vastenavonds-vermakelijkheid, *f.*-gek, *m.* -maal, *n. etc.*

Fasttag, *m.* vastendag, *m.*

Fatal, *adj.* fataal; =**ismus**, *m.* fatalisme, *n.*; =**ist**, *m.* **en**, *pl.* **en**, fatalist, *m.*; =**ität**, *f.* fataliteit, *f.*

Fat//a Morgana, *f. phys.* fatamorgana, *f.*; =**um**, *n.* noodlot, *n.*

Fauch//en, =**zen**, *v. n.* (van katten, honden) blazen.

Faul, *adj.* u. *adv.* bedorven, verrot, stinkend; *fig.* lui, traag; **das sind faule Fische**, dat is eene slechte uitvlucht; =**bar**, *adj.* aan bederf onderhevig; =**baum**, *m.* vuilboom, *m.*; =**bett**, *n.* rustbed, *n.* sofa, *f.*; =**bütte**, *f.* rotbak, *m.*; =**e**, *n.* verrotte, *n.*; =**e**, *m.* luiaard, *m.*; =**en**, *v. n. s.* rotten, bederven; =**enzen**, *v. n.* ledigloopen; =**enzer**, *m.* ledigllooper, *m.*; =**enzerin**, *f.* ledigloopster, *f.*; =**enzerei**, *f.* luiheid, *f.* lediggang, *m.*; =**fieber**, *n.* rotkoorts, *f.*; =**fleckig**, *adj.* rotvlekken hebbende; =**heit**, *f.* luiheid, *f.*; =**icht**, *adj.* rotachtig; =**matte**, *f.* vloermat, *f.*; =**thier**, *n.* luiaard, *m.*; =**thieraffe**, *m.* spookdier, *n.*; =**ung**, *f.* verrotting, *f.*; =**ungsort**, *m.* rothok, *n.*

Fäul//e, =**niß**, *f.* verrottting, *f.* bederf, *n.*; =**nißwidrig**, *adj.* bederfwerend.

Faum, *m.* **es**, *pl.* **Fäume**, schuim, bruis, *n.*; **Träume sind Fäume**, droomen zijn bedrog; =**er**, *m.* sleepnet, *n.*; =**löffel**, *m.* schuimlepel, *m.*

Fäumen, *v. n. obs.* schuimen.

Faun, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, (**en**) *myth.* faunus, veldgod, *m.*; faunen, *pl.*; =**a**, *f.* fauna, *f.*

Faunen//blick, *m. fig.* geile blik, *m.*; =**feste**, *n. pl.* faunaliën, *n. pl.*; =**füße**, *m. pl.* Faunusvoeten, *m. pl.*; =**gesicht**, *n.* =**kopf**, *m.* =**miene**, *f.* =**tanz**, *m.* Faunusgezicht, -hoofd, -gelaat, *n.* -dans, *m.*

Faust, *f.* vuist, *f.*; **einen vor die Faust fordern**, iem. uitdagen; **etwas auf seine eigene Faust thun**, iets op eigen gezag, op zijn eigen houtje doen; =**amboß**, *m.* handaanbeeld, *n.*; =**birne**, *f.* pondspeer, *f.*; =**dick**, *adj.* zoo dik als eene vuist; **er hat es faustdick hinter den Ohren**, hij is een slimme vos; =**gehörn**, *n.* vuistachtige horens, *m. pl.*; =**groß**, *adj.* zoo groot als eene vuist; =**handschuh**, =**kampf**, =**kämpfer**, =**schlag**, *m.* =**recht**, *n.* ꝛc. vuist-handschoen, *m.* -gevecht, *n.* -vechter, -slag, *m.* -recht, *n. etc.*; =**voll**, *f.* vuistvol, *f.*

Fäust//chen, *n.* vuistje, *n.*; =**el**, *m.* strijdhamer, *m.*; =**ling**, *m.* knuppel, *m.*; zakpistool, *f.*; steen, zoo groot als eene vuist.

Fautfracht, *f. com.* schadeloosstelling van een schipper wegens te laat aan boord geleverde vrachtgoederen.

Favorit, *m.* **en**, *pl.* **en**; =**in**, *f.* favoriet, *m.* u. *f.*

Faxen, *f. pl. pop.* grappen, poetsen; =**macher**, *m.* poetsenmaker, *m.*

Fecht//boden, =**degen**, *m.* =**kunst**, =**schule**, =**stunde**, *f.* ꝛc. schermzaal, *f.*-degen, *m.*-kunst, -school, -les, *f. etc.*; =**en**, *v. a.* schermen; vechten, strijden; bedelen; **mit den Händen fechten**, veel bewegingen met de handen maken; =**er**, *m.* schermer, vechter, *m.*; =**ergang**, *m.* openbare schermstrijd, *m.*; =**ersprung**, *m.* achteruitsprong, *m.*; =**erstreich**, *m.* looze aanval, *m.*

Feder, *f.* veder, springveer, *f.*; pen, schrijfpen, *f.*; **Stahlfeder**, *f.* stalen pen (om te

schrijven); sich mit fremden Federn schmücken, met vreemde veeren pronken; den Vogel kennt man an seinen Federn, men kent den vogel aan zijne veeren; er liegt noch in den Federn, hij ligt nog in de veeren; Kutsche, die in Federn hängt, koets die in veeren hangt; eine Feder schneiden, eene pen vermaken; die Feder ergreifen, de pen opvatten; ein Bund Federn, een bos pennen; einem einen Brief in die Feder sagen, iem. een brief in de pen zeggen; =alaun, *m.* =weiß, *n.* pluimaluin, *m.*; =artig, *adj.* pluimachtig; =ball, *m.* pluimbal, *m.*; =besen, *m.* =bett, =küssen, *n.* ꝛc. veder-bezem, *m.* -bed, -kussen, *n. etc.*; =büchse, *f.* =köcher, *m.* pennekoker, *m.*; =busch, *m.* vederbos, *m.* pluim, *f.*; =blatt, *n.* veerplaat, *f.*; =eisen, *n.* veerbuiger, *m.*; =fechter, *m.* zwaardvechter; *fig.* veelschrijver, *m.*; =förmig, *adj.* vedervormig; =fuchser, *m.* pennelikker, *m.*; =gehäuse, =haus, *n.* trommel, *f.* in een uurwerk; =gras, *n.* bontgestreept gras, *n.*; =haken, *m.* veertang, *f.*; =halter, *m.* pennenhouder, *m.*; =handel, =händler, *m.* veder of pennen-handel, -handelaar, *m.*; =harz, *n.* vederhars, *n.*; =held, *m.* veelschrijver, pennestrijder, *m.*; =hut, *m.* vederhoed, *m.*; =icht, *adj.* vederachtig; =ig, *adj.* met veeren bedekt; =kampf, =krieg, =streit, *m.* pennestrijd, *m.*; =kiel, *m.* penneschacht, *f.*; =kraft, *f.* veerkracht, *f.*; =leicht, *adj.* licht als een veer; =lesen, *n.* het reinigen der veeren; nicht viel Federlesens machen, niet veel omslag maken; =messer, *n.* pennemes, *n.*; =n, *v. a.* de vederen uittrekken; ein Bett federn, een bed van nieuwe veeren voorzien; gefederte Bretter, planken met vaste ploegen verbonden; *v. rec.* (sich) zijne vederen verliezen, ruien; *v. n. h.* de veeren loslaten; =schwarzes Zeug federt leicht, aan zwart goed blijft alles hangen; elastiek zijn, veeren; federnder Ring, elastieke ring, =nelke, *f. bot.* kleine anjelier, *m.*; =pose, =spule, *f.* penneschacht, *f.*; =schließer, *m.* pennen-, vederbereider, *m.*; =spalt, *m.* spleet in eene pen; =spanner, *m.* veerspanner, *m.*; =staub, *m.* dons, *n.*; =strich, *m.* pennenstreek, *m.*; =vieh, *n.* pluimgedierte, *n.*; =wage, *f.* weegschaal *f.* met eene veer; =zeichnung, *f.* teekening met de pen.

Fee, *f.* toovergodin, fee, *f.*; =nhaft, *adj.* feeachtig, wonderbaar; =nmährchen, *n.* tooversprookje, *n.*; =npalast, *m.* tooverpaleis, *n.*

Fege, *f.* vegen, *n.*; zeef, harp, *f.*; =feuer, *n.* vagevuur, *n.*; =geld, *n.* veeggeld, *n.*; =hader, =lappen, *m.* veegdoek, *m.*; =kraut, *n. bot.* kannekruid, *n.*; =n, *v. a.* vegen, schoon maken, reinigen; *fig. fam.* einem den Beutel fegen, iem. de beurs lichten; *pop.* einen fegen, iem. doorhalen, berispen; =r, *m.* veger, ruimer, *m.*; =zeit, *f.* tijd *m.* om te vegen.

Fegfeuer, s. Fegefeuer.

Fehde, *f.* veete, *f.* strijd, twist, oorlog, *m.*; verschil, *n.*; Jemand Fehde bieten, ankündigen, den oorlog verklaren; schriftstellerische Fehde, pennestrijd, letterkundige twist; =brief, *m.* uitdaging tot den strijd; =handschuh, *m.* =pfand, *n.* handschoen, pand ten teeken van uitdaging tot den strijd; den Fehdehandschuh hinwerfen, den handschoen toewerpen; =los, *adj.* vreedzaam, stil, rustig; =n, *v. n.* in strijd zijn, oorlog voeren; =ordnung, *f.* regeling van vreede en oorlog; =recht, *n.* recht om te oorlogen.

Fehl, *adv.* mis, verkeerd, te vergeefs; =, *m.* es, s, *pl.* e, fout, *f.* misslag, *m.* gebrek, *n.*; =bar, *adj.* feilbaar; =barkeit, *f.* feilbaarheid, *f.*; =bitte, *f.* vergeefsch verzoek, *n.*; =bitten, *v. a.* te vergeefs bidden; =blatt, *n.* =bogen, *m.* overtollig blad, -vel, *n.*; =bohren, =drucken, =gehen, =greifen, =laufen, =schießen, ꝛc. ꝛc. mis-boren, -drukken, -gaan, -grijpen, -loopen, -schieten, *etc. etc.*; =druck, *m.* misdruk, *m.*; =en, *v. n.* u. *a.* feilen, falen; ontbreken, schelen, missen; weit gefehlt, verre van daar; es fehlt viel, =wenig, het scheelt veel, -weinig; es kann mir nicht fehlen, het kan niet missen; was fehlt Ihnen, wat scheelt u; am Ende sieht man, wo es fehlt, het einde zal den last dragen; an mir soll es nicht fehlen, aan mij zal het niet ontbreken; so viel kann nicht daran fehlen, zoo veel kan er niet aan ontbreken.

Fehler, *m.* gebrek, *n.* fout, *f.* misslag, *m.*; =frei, *adj.* u. *adv.* zonder fout, juist; =haft, *adj.* u. *adv.* gebrekkig, foutief; =haftigkeit, *f.* gebrekkigheid, *f.*; =los, *adj.* u. *adv.* zonder fout; =voll, *adj.* vol fouten.

Fehl//gang, *m.* verkeerde, vergeefsche gang, *m.*; =geburt, *f.* misgeboorte, *f.*; miskraam, *f.*; =griff, *m.* misgreep, *m.*; =hieb, *m.* mishouw, *m.*; =jahr, *n.* misjaar, *n.*; =kauf, *m.* miskoop, *m.*; =schlag, *m.* misslag, *m.*; =schlagen, *v. n. h.* misslaan; *v. n. s.* mislukken; seine Absichten schlugen fehl, zijne plannen mislukten; *v. imp.* es schlägt mir fehl, mijne hoop is verijdeld; =schließen, *v. n. h.* verkeerd redeneeren, verkeerde gevolgtrekkingen maken; =schluß, *m* verkeerd besluit, *n.*; valsche sluitrede, verkeerde redeneering, - gevolgtrekkiug, *f.*; =schreiben, *v. a.* fout schrijven, zich verschrijven; =sehen, =springen, =stechen, =stoßen, *v. a.* verkeerd, mis-zien, -springen, -steken, -stooten, *etc. etc.*; =schuß, *m.* misschot, *n.*; =tritt, *m.* misstap, *m.*; =zielen, *v. n.* verkeerd mikken; =zug, *m.* valsche trek, *m.*

Fehm, *f.* =gericht, *n.* veemgerecht, *n*; =geld, *n.* mestgeld, *n.*; =richter, *m.* veemrechter, *m.*; =schwein, *n.* eikelzwijn, *n.*

Feien, *v. a.* betooveren.

Feier, *f.* viering, *f.* feest, *n.* plechtigheid, *f.*; =abend, *m* vieravond, *m.*; Feierabend machen, vieravond houden, ophouden met werken; =abendstunde, *f.* snipper-, schoftuur, *n.*; =bursche, =gesell, *m.* knecht zonder werk; =geld, *n.* schadeloosstelling, *f.*; =glocke, *f.* feestklok; vieravondsklok, *f.*; =kleid, *n.* feestgewaad, *n.*; =lich, *adj.* u. *adv.* plechtig; =lichkeit, *f.* plechtigheid, *f.*;

=n, *v. n.* u. *a.* schoften, rusten; geen werk hebben; renteloos liggen; vieren, vereeren, leven; =stunde, *f.* plechtig uur, schoftuur, *n.*; =tag, *m.* feestdag, *m.*; =täglich, *adj.* feestelijk; =ton, *m.* plechtige toon, *m.*; =ung, *f.* viering, *f.*

Feifel, *f. vet.* keeldroes, *m.*

Feig, =herzig, *adj.* u. *adv.* laf, lafhartig, versaagd; =heit, =herzigkeit, *f.* laf-, lafhartigheid, *f.*; =ling, *m.* lafaard, *m.*; =warze, *f. chir.* vijgwrat, *f.*; =warzenkraut, *n. bot.* klierspeenkruid, *n.*; =wurz, *f. bot.* tormentilkruid, *n.*

Feige, *f.* vijg, *f.*; =napfel, *m.* vijgappel; =nbirne, *f.* =nbaum, *m.* =nblatt, *n.* =ndrossel, *f.* =ngarten, =nwald, *m.* ꝛc. ꝛc. vijgepeer, *f.* -boom, *m.* -blad, *n.* -bijter, -tuin, *m.* -bosch, *n. etc. etc.*; =nkorb, *m.* vijgen-korf, *m.* -mand, -mat, *f.*

Feil, *adj.* veil, te koop; feil bieten, =haben, te koop aanbieden; feile Dirne, veil meisje; =bietung, *f.* aanbieding te koop; =arbeit, *f.* vijlwerk, *n.*; =bogen, *m.* slotenmakersvijl, *f.*; =e, *f.* vijl, *f.*; =en, *v. n.* vijlen; =enhammer, =enhauer, *m.* vijl-hamer, -maker, *m.*; =enhalter, *m.* vijlmakerstang, *f.*; =engriff, *m.* =enheft, *n.* hecht *n.* van een vijl; =heit, *f.* veilheid, *f.*; =icht, =sel, *n* =späne, *m. pl.* =staub, *m.* vijlsel, *n.* vijlstof, *f.*; =kloben, *m.* vijl-, handschroef, *f.*; =schaft, *f.* koopwaren, *f. pl.*; =schen, *v. a.* u. *n. fam.* handelen, dingen; =scher, *m.* afdinger, *m.*

Fein, *adj.* u. *adv.* fijn; zuiver; slim; lief, bevallig; das ist nicht fein, dat is niet net, niet mooi; sei fein artig, wees recht beleefd; =brenner, *m. techn.* afdrijver, frisscher, louteraar, *m.*; =e, *f.* fijnte, *f.*; =erz, *n.* ijzerhoudende kalk, *m.*; =gefühl, *n.* kieschheid, *f.*; =gehalt, *m.* wettelijke fijnte of gehalte, die het zilver hebben moet; =hechel, *f.* vlashekel, *m.*; =heit, *f.* fijnheid, *f.*; =körnig, *adj.* fijnkorrelig; =kupfer, *n.* gezuiverd koper, *n.*; =raspel, *f.* zoetvijl, *f.*; =schmecker, *m.* lekkerbek, fijnproever. *m.*; =spitzer, *m.* afslijper, voltooier, *m.*; =zucker, *m.* geraffineerde suiker, *f.*

Feind, *m.* es, s, *pl.* e, vijand, *m.*; der böse Feind, de booze, de duivel; =, *adj.* vijandig; einer Sache feind sein, een afkeer van iets hebben; einem feind werden, haat opvatten tegen iem.; =in, *f.* vijandin, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* vijandig, vijandelijk; =schaft, *f.* vijandschap, *f.*; =schaftlich, =selig, *adj.* u. *adv.* vijandig; =seligkeit, *f.* vijandelijkheid, *f.*

Feist, *adj.* vet, dik; feist machen, mesten; =e, *f.* hertetijd, *m.*; =en, *v. a.* vet maken; =igkeit, *f.* vettigheid, *f.*; =jagen, *n.* hertenjacht in den hertentijd; =zeit, *f.* hertetijd, *m.*;

Felbel, *m.* fulp, trijp, *n.*

Feld, *n.* es, *pl.* er, veld, land, *n.* akker, *m.*; auf freiem Felde, in het open veld; das Feld messen, het land meten; über Feld gehen, eene voetreis maken; eine Armee in's Feld stellen, een leger te veld stellen; das steht noch in weitem Felde, dat is nog zeer ver verwijderd; dat is nog zeer onzeker; =arbeit, *f.* =arzt, =bau, =herr, =jäger, =kessel, *m.* ꝛc. ꝛc. veld-arbeid, -arts, -bouw, -heer, -jager, -ketel, *m. etc. etc.*; =ig, *adj.* u. *adv. herald.* in velden verdeeld; drei=, vierfeldig, met drie, vier velden; =messen, *n.* =messer, *m.* ꝛc. land-meten, *n.* -meter, *m. etc.*; =schön, *adj.* mooi in't verschiet; =webel, *m.* sergeant-majoor, *m.*; =weg, *m.* veldpad, *n.*; =zeugmeister, *m.* veldtuigmeester, *m.*; Generalfeldzeugmeister, *m.* opperbevelhebber der artillerie; =zug, *m.* veldtocht, *m.*

Felge, *f.* radvelg, *f.*; braakland, *n.*; =n, *v. a.* de velgen aan een rad maken; een akker omploegen; =nhauer, *m.* wagenmaker, *m.*; =r, *m.* wieder, *m.*; =rin, *f.* wiedster, *f.*

Fell, *n.* es, s, *pl.* e, vel, *n.* vacht, huid, *f.*; vlies, *n.*; =eisen, *n.* valies, *n.* koffer, *m.*; =handel, =händler, f. Lederhandel ꝛc.; =icht, *adj.* vliezig, vliesachtig.

Felonie, *f.* eedbreuk, ontrouw van een leenman jegens zijn leenheer.

Fels, *m.* ses, *pl.* sen, f. Felsen; =abhang, =block, ꝛc. ꝛc. f. Felsenabhang ꝛc. ꝛc.

Felsen, *m.* rots, *m.*; =abhang, =alaun, =berg, =block, *m.* =bein, *n.* ꝛc. ꝛc. rots-kant, -aluin, -berg, -klomp, *m.* -been, *n. etc. etc.*; =bett, =gestade, *n.* =klippe, *f.* ꝛc. rotsachtig bed, *n.* - oever, *m.* -klip, *f. etc.*; =brust, *f.* sterke borst; borst van een standvastigen man; =damm, *m.* sterke dijk, *m.*; =fall, *m.* steile rotskant, *m.*; =fest, =hart, *adj.* zoo vast, hard, als eene rots, onwrikbaar; =geklüft, *n.* rotskloven. *f. pl.*; =gestalt, *f.* gedaante *f.* der rotsen; rotsachtige gedaante, *f.*; =gruft, *f.* rotsgraf, -hol, *n. etc. etc.*; =halde, *f.* rotskant, *m.*; =herz, *n.* 'steenen hart, *n.*; =krabbe, *f.* stekelige zeekreeft, *f.*; =labkraut, *n. bot.* rots-, walstroo, *n.*; =leer, *adj.* zonder rotsen of klippen; =mann, *m.* rotsbewoner, *m.*; *fig.* standvastig man, *m.*; =masse, *f.* rotsgevaarte, *n.*; =riff, *n.* rif, *n.*; =schlund, *m.* rotskloof, *f.*

Fels//icht, *adj.* rotsachtig; =ig, *adj.* rotsig.

Felucke, *f. mar.* feloek, *f.*

Feminin//isch, *adj. gr.* vrouwelijk; =um, *n. gr.* vrouwelijke vorm, *m.*

Fench, *m.* es, *bot.* panikgras, *n.*

Fenchel, *m.* venkel, *m.*; =öl, =wasser, *n.* ꝛc. venkel-olie, *f.* -water, *n. etc.*

Fenster, *n.* venster, raam, *n.*; die Fenster des Himmels, de sluizen des hemels; =austritt, *m.* balcon, *n.*; =band, *n.* scharnier *n.* eens vensters; =blei, =futter, =geld, =glas, =werk, *n.* ꝛc. ꝛc. venster-lood, *n.* -voering, *f.* -geld, -glas, -werk, *n. etc. etc.*; =eisen, *n.* vensterroede, *f.*; =fach, =feld, *n.* vak met glazen ruiten; =flügel, *m.* openslaande helft van een venster, vensterevleugel, *m.*; =haspen, *m.* vensterduim, *m.*; =n, *v. a. fig.* (iem.) doorhalen, den mantel vegen; =scheibe, *f.* ruit, vensterruit, *f.*

Ferien, *f pl.* vacantie, *f.*

Ferkel, -chen, *n.* speenvarken, *n.*; -n, *v. n.* biggen werpen.

Ferment, *n.* giststof, *f.*; -ation, *f.* gisting, *f.*; -iren, *v. n. h.* in gisting komen, gisten.

Fern, *adj.* u. *adv.* ver, verwijderd, verre; **das sei ferne**, dat zij verre! **nah und fern**, heinde en ver; -ansicht, *f.* vergezicht, *n.*; -e, *f.* verte, *f.*; **das ist noch in weiter Ferne**, dat is nog zeer onzeker; -en, *v. n.* † zich in't verschiet voordoen; -er, *adj.* u. *adv.* verder; voorts, vervolgens; -erhin, *adv.* in't vervolg; -ewein, f. **Firnewein**; -glas, -rohr, *n.* verrekijker, *m.*; -her, *adv.* van verre; -hin, *adv.* ver; -hintreffer, -treffer, *m. poet.* vertreffer, Apollo, *m.*; -fäulig, *adj. arch.* vier zuildikten van elkander staande; -schein, *m.* perspectief, *n.*; -scheinig, *adj.* volgens de vergezichtkunde; -scheinlehre, *f.* vergezichtkunde, *f.*; -schreibekunst, *f.* telegrafie, *f.*; -schreiber, *m.* telegraaf, *f.*; telegrafist, *m.*; -schrift, *f.* groot teekenschrift, *n.*; -sicht, *f.* vergezicht, *n.*; -sichtig, *adj.* verzichtig; -sichtigkeit, *f.* verzichtigheid, *f.*; -spiegel, *m.* teleskoop, *m.*

Fernambuck, -holz, *n.* fernambukhout, *n.*

Ferse, *f.* hiel, *m.*; **einem auf den Fersen sein**, iem. op de hielen zitten; f. **Färse**; -nbein, *n.* -nflügel, *m. pl.* -nleder, *n.* ꝛc. hiel-been, *n.* -vlerken, *f. pl.* -leer, *n. etc.*; -ngeld geben, het hazepad kiezen; -npunkt, *m.* voetpunt, *n.*

Fertig, *adj.* u. *adv.* vaardig, gereed, klaar; geschikt; vlug; **fertig werden**, klaar komen; **sich fertig machen**, zich gereed-, klaar maken; **er ist fertig**; het is gedaan met hem; **ein fertiger Rechner**, een vlug rekenaar; **fertig reden**, - **schreiben**, vlug spreken, - schrijven *etc.*; -en, *v. a.* afwerken, voltooien; vervaardigen; -er, *m.* vervaardiger, *m.*; -keit, *f.* vaardig-, behendig-, bekwaamheid, *f.*; -machen, *n.* -macher, *m.* gereed-maken, *n.* -maker, *m.*; -ung, *f.* vervaardiging, *f.*

Fessel, *f.* keten, boei, *f.*; hiel, *m.* koot *f.* (van een paard); **in Fesseln schlagen**, boeien aanleggen; -ader, *f.* hielader, *f.*; -gelenk, *n.* -geschwulst, *f.* -geschwür, *n.* ꝛc. koot-gewricht, -gezwel, *n.* -zweer, *f. etc.*; -frei, -los, *adj.* ongeboeid; -n, *v. a.* boeien, kluisteren; -wund, *adj.* gewond aan de koot.

Fest, *adj* u. *adv.* vast, hecht, sterk; -machen, *v a.* bevestigen, vast maken; -setzen, *v. a.* vastzetten, bepalen; **sich festsetzen**, *v. rec* (sich) zich nederzetten; -stellen, *v. a* vaststellen, bepalen; -e, *f.* veste, *f.*; -igkeit, *f.* vastheid, *f.*; -ung, *f.* vesting, *f.*; -ungsbau, *m.* -ungsbaukunde, *f.* -ungswerk, *n.* ꝛc. vestingbouw, *m.* -bouwkunde, *f.* -werk, *n. etc.*

Fest, *n.* es, s, *pl.* e, feest, *n.*; -gesang, *m.* -kleid, *n* -tag, *m.* ꝛc. ꝛc. feest-gezang, -kleed, *n.* -dag, *m. etc. etc.*; -abend, *m.* avond voor het feest; feestavond, *m.*; -lich, -täglich, *adj.* u. *adv.* feestelijk; -lichkeit, *f.* feestelijkheid, *f.*

Festin, *n.* festijn, feest, *n.*

Fetisch, *m.* es, fetisch, *m.*

Fett, *adj.* u. *adv.* vet, dik; *fig.* rijk; **das wird die Suppe nicht fett machen**, hierdoor zal de zaak niet verholpen worden; -, *n.* es, s, vet, reuzel, *n.*; -ader, -gans, *f.* -darm, *m.* ꝛc. ꝛc.; vetader, -gans, *f.* -darm, *m. etc.*; -ammer, *f.* ortolaan, *m.*; -e, *f.* -igkeit, *f.* vettigheid, *f.*; -en, *v. a.* vetten; -icht, *adj.* vetachtig; -ig, *adj.* vettig, smerig; -kram, *m.* vettewariërswinkel, *m.*; -krämer, *m.* vettewariër, *m.*; -kraut, *n. bot.* beerenoor, *n.*; -markt, *m.* vet-, botermarkt, *f.*; -sauer, *adj.* -säure, *f.* vetzuur, *f.*; -waare, *f.* vettewarij, *f.*

Fetzen, *m.* lap, flarde, lor, *f.*; flenter, vod, *m.*; **sich einen Fetzen Haut abstoßen**, zich de huid schaven; -, *v. a.* scheuren; **ein Stück vom Brode fetzen**, een stuk brood ongemanierd afsnijden; **in's Zeug fetzen**, onhandig in het goed snijden.

Feucht, *adj.* u. *adv.* vochtig, klam, nat; -brett, *n. impr.* netplank, *f.*; -e, *n.* u. *f.* -igkeit, *f.* vochtigheid, *f.* vocht, *n.*; -en, *v. a.* bevochtigen; -igkeitsmesser, *m.* vochtmeter, *m.*; -kalt, *adj.* vochtig en koud; -mulde, *f.* vochtbak, *m.*

Feuer, *n.* vuur, *n.*; **ein schreckliches Feuer**, een vreeselijke brand; **Feuer! Feuer!** brand! brand! **wo ist das Feuer?** waar is de brand? **es ist Feuer auf der Hochstraße**, er is brand op de hoogstraat; **Oel, in's Feuer gießen**, olie in't vuur gieten, **ein gebranntes Kind scheut das Feuer**, waar een ezel zich eens stoot, wacht hij zich voor den tweeden keer; -anbeter, -ballen, -dienst, -heerd, -ofen, *m.* -probe, *f.* ꝛc. ꝛc. vuur-aanbidder, -bol, *m.* -dienst, *f.* -haard, -oven, *m.* -proef, *f. etc. etc.*; -anstalt, *f.* inrichting voor het blusschen van brand; -arbeit, *f.* vuurwerk, *n.*; -arbeiter, *m.* vuurwerker, *m.*; -artig, *adj.* vurig; -assekuranz, *f.* brandwaarborg, *m.*; -bake, *f. mar.* vuurbaak, *f.*; -becken, *n.* komfoor, *n.*; -beständig, *adj.* vuurbestendig; -beständigkeit, *f.* vuurbestendigheid, *f.*; -blattern, *f. pl. med.* nachtpuisten, *f. pl.*; -blech, *n.* vuurdomper, *m.*; -bock, *m.* vuurijzer, *n.*; -brand, *m.* stuk brandend hout, *n.*; -eifer, *m.* gloeiende ijver, *m.*; -eimer, *m.* brandemmer, *m.*; -esse, *f.* schoorsteen, *m.*; -fächer, *m.* vuurwaaier, *m.*; -fangend, *adj.* brandbaar; -faß, *n.* -kufe, *f.* brandton, *f.*; -fest, *adj.* vuurvast; -gabel, *f.* pook, *m.*; -garbe, *f.* vuurschoof, *f.*; -gatter, -gitter, *n.* vuurhekje, *n.*; -geld, *n.* haardstedegeld, *n.*; -geräth, *n.* brandgereedschap, *n.*; -geschrei, *n.* brandgeroep, *n.*; -gott, *m.* god des vuurs, Vulkanus; -haken, *m.* vuur-, brandhaak, *m.*; -hemd, *n.* brandhemd, *n.*; -heerd, *m.* haard, *m.*; -katze, *f.* steenwerptuig, *n.*; -kieke, *f.* stoof, *f.*; -knecht, *m.* stoker, *m.*; -krücke, *f.* vuurhaak, *m.*; -kunst, *f.* vuurwerkerskunst, *f.*; -lärm, *m.* brandalarm, *n.*; **Feuerlärm schlagen**, de brandtrom roeren; -leiter, *f.* brandladder, *f.*; -mal, *n.* brandvlek, *m.*; -männchen, *n.* dwaallichtje, *n.*; -mauer, *f.* brandmuur, *m.*; -mörser, *m.* mortier, *m.*; -n, *v.*

a. u. *n.* vuren; vuur aanleggen: einen Ofen feuern, een oven stoken; =ordnung, *f.* brand-reglement, *n.*; =punkt, *m.* brandpunt, *n.*; =röhre, *f.* vuurpijp, *f.*; =rose, *f.* =röschen, *n.* adonisroos, *f.*; =rost, *m.* rooster, *m.*; =sbrunst, *f.* brand, *m.*; =schaden, *m.* brandschade, *m.*; =schau, *f.* inspektie der haardsteden; =schein, *m.* schijn van het vuur; =scheu, *f.* schuwheid voor het vuur; =schwamm, *m.* zwam, *f.* tonder, *m.*; =sgefahr, *f.* brandgevaar, *n.*; =spritze, *f.* brandspuit, *f.*; =stätte, *f.* brandplaats; haardstede, *f.*; =strafe, *f.* verbranding, *f.*; =stübchen, *n* stoof, *f.*; =ung, *f.* brand, *m* brandstof, *f*; =wache, =wehr, *f.* brandwacht, -weer, *f.*; =werk, *n.* =werker, *m.* vuur-werk, *n.* -werker, *m. etc.*; =zeichen, *n.* vurig luchtverschijnsel, *n.*; =zeug, *n.* gereedschappen, middelen,om vuur te maken; lucifer-doosje, *n. etc.*

Feurig, *adj.* u. *adv.* vurig.

Fi, *interj.* foei!

Fiacker, *m.* vigilante, *f.*

Fibel, *f.* abcboek, *n*

Fiber, *f.* vezel, *f.*

Fichte, *f.* =nbaum, *m.* pijnboom, =n, *adj.* van pijnboomenhout, pijnboomen; =nhain, =nwald, *m.* pijnbosch, *n.*; =napfel, =nzapfen, *m.* pijnappel, *m.*; =nharz, *n.* pijnhars, *n.*; =nholz, *n.* pijnboomenhout, *n.*; =nkäfer, *m.* kalander, *m.*; =nraupe, *f.* pijnboomrups, *f.*

Fick//e, *f. pop.* zak, *m.* beurs, *f.*; =en, *v. a.* met roeden slaan; *pop.* beslapen; =facken, *v. n.* fikfakken; =facker, *m.* fikfakker, *m.*; =fackerei, *f.* fikfakkerij, *f.*; =mühle, *f.* (een spel) dubbele molen, *m.*; *fig.* melkkoe, *f.*

Fideicommiß, *n.* sses, *pl.* sse, fideïcommis, *n.*

Fidel, *adj.* lustig, fideel.

Fidibus, *m. pl.* sse, vlammetje *n.* (papiertje, om de pijp aan te steken).

Fieber, *n.* koorts, *f.*; mit dem Fieber behaftet, de koorts hebbende; =anfall, *m.* =arznei, =hitze, *f.* =frost, =schauer, *m.* 2c. 2c. koorts-aanval, *m.* -middel, *n.* -hitte, -koude, -huivering, *f. etc. etc.*; =artig, *adj.* koortsachtig; =blässe, *f.* koortsachtige bleekheid, *f.*; =haft, =isch', *adj.* koortsig; =n, *v. n.* koortsig zijn; =rinde, *f.* koortsbast, *m.*; =wurzel, *f. bot.* kalfsvoet, *m.*

Fiedel, *f. fam.* viool, vedel, *f.* (s. Geige); =bogen, *m.* strijkstok, *m.*; =n, *v. n.* slecht viool spelen; *v. a.* ein Stückchen fiedeln, een stuk slecht op de viool spelen.

Fiedler, *m.* slecht vioolspeler, *m.*

Fieder//messer, *n.* diamantpoederdoos, *f.*; =n, *v. a.* van vederen voorzien; bevederen; gefiedert, *adj.* gevederd; =ung, *f.* bevederen, *n. etc.*

Figiren, *v. a.* doen stremmen.

Figur, *f.* figuur, gedaante, gestalte, *f.* vorm, *m.* fatsoen, *n.*; =ant, *m.* en, *pl.* en, figurant, *m.*; =iren, *v. n.* voorstellen, verbeelden, figureeren; figuur maken; =ist, *m.* en, *pl.* en, figurist, *m.*

Figürlich, *adj.* u. *adv.* figuurlijk, overdrachtelijk.

Filet, *n.* es, s, net, netje, *n.*; =e, *f.* filet, fileetje, *n.*; =stricken, *v. a.* netten, knopen.

Filial, *n.* s, *pl.* e, dorp zonder eigen predikant; =bank, *f.* bij-, hulpbank, *f.*; =geschäft, *n.* =handlung, *f.* =haus, *n.* bijhandel, *m.*; bijkantoor, *n.*; =kirche, *f.* bij-, hulpkerk, *f.*

Filigran, *m.* filigraan, n.

Filter, *m.* filter, *m.*

Filtrir//en, *v. a.* filtreeren; =kanne, *f.* =papier, *n.* =stein, *m.* 2c. filtreer-kan, *f.* -papier, *n.* -steen, *m. etc.*

Filz, *m.* es, *pl.* e, vilt, *n.*; vilten hoed, *m.*; *fig.* vrek, gierigaard, *m.*; =arbeit, *f.* vilten, *n.*; =bällchen, *n. impr.* inktbal, *m.*; =baum, =hut, =lappen, *m.* =kraut, *n.* =laus, *f.* =schuh, *m.* 2c. 2c. vilt-boom, -hoed, -lap, *m.* -kruid, *n.* -luis, *f.* -schoen, *m. etc. etc.*; =blech, =brett, =eisen, *n.* vormplaat, *f.*; viltijzer, *n.*; =decke, =sohle, *f.* vilten deken, -zool, *f. etc.*; =en, *v. a.* vilten; =en, *adj.* vilten: =er, =macher, *m.* viltmaker, *m.*; =fleck, *m.* viltstuk, *n.*; =ig, *adj.* u. *adv.* viltachtig; *fig.* vrekkig; =igkeit, *f.* vrekkigheid, *f.*

Fimmel, *m. bot.* gelling, *m.*; =n, *v. a.* gelling uitrukken.

Final, *adj.* finaal; =e, *n. mus.* finale, *f.* slotzang, *m.*; =leiste, *f.* =stock, *m.* vignet aan het eind van een drukwerk.

Finanz//en, *pl.* financiën; =gesetz, *n.* =rath, *m.* =system, =wesen, *n.* financie-wet, *f.* -raad, *m.* stelsel, -wezen, *n.*; =kammer, *f.* =minister, *m.* 2c. kamer, *f.* minister *m.* van financiën; =ministerium, *n.* ministerie *f.* van financiën; =iell, *adj.* u. *adv.* financiëel.

Find//bar', *adj.* te vinden; =ebuch, *n.* inventaris, repertoire, *n.*; =egeld, =elgeld, *n.* =elohn, *m.* vondrecht, *n.*; beloonning voor den vinder; =elhaus, *n.* vondelingshuis, *n.*; =elkind, *n.* vondeling, *m.*; =en, *v. a.* vinden; sich in etwas finden, zich in iets schikken; ich kann mich darein nicht finden, ik begrijp er niets van; er fand sich unterwegs zu uns, hij voegde zich onder weg bij ons; ich will mich schon finden, ik zal den weg wel vinden; das wird sich mit der Zeit schon finden, dat zal zich mettertijd wel vinden; Statt finden, plaats vinden, -hebben; =er, *m.* vinder, *m.*; =erin, *f.* vindster, *f.*; =ling, *m.* vondeling, *m.*; =lingsrecht, *n.* vondrecht, *n.*

Finger, *m.* vinger, *m.*; die Finger darnach lecken, zich de vingers er naar likken; =arbeit, =breite, *f.* =hut, =ring, *m.* =sprache, *f.* 2c. 2c. vinger-arbeid, *m.* -breedte, *f.* -hoed, -ring, *m.* -spraak, *f. etc.*; =ling, *m.* vingerling, *m.*; =satz, *m.* =setzung, *f. mus.* vingerzetting, *f.*; =spitze, *f.* vingertop, *m.*; =n, *v. n.* vingeren; =wurm, *m.* fijt, vijt, *f.*; =zeig, *m.* teeken met den vinger; wenk, *m.*

Fingiren, *v. a.* verbeelden, voorwenden; *com.* fingirte Rechnung, denkbeeldige, gefingeerde rekening (conto finto).

Finke, *m.* vink, *m.*; =nbeißer, *m.* kleine wilde ekster, *f.*; =nfalk, =nhabicht, *m.* sperwer. *m.*; =nei, =nnest, =nnetz, =nhaus, *n.* =nschlag, *m.* 2c. vinken-ei, -nest, -net, -huis, *n.* -slag, *m.*

etc.; =nweibchen, n. wijfjes-vink, m.

Fink//eln, v. a. vinken; =ler, m. vinkenvanger, m.

Finn//aal, m. sidderaal, m.; =e, f. vin; puist, f.; die Finnen der Fische, de vinnen der visschen; die Finnen der Schweine, de vinnigheid der varkens; =fisch, m. vinvisch, m.; =ig, adj. u. adv. vinnig.

Finster, adj. u. adv. duister; somber; =ling, m. duisterling, m.; =niß, f. duisternis, -heid, f.

Finte, f. list, f. looze streek, m.; =n machen, verschalken; =nmacher, m. verschalker, m.

Fip//s, m. ses, pl. se, knip m. (voor den neus); =sen, v. a. een knip geven.

Firlefanz, m. =erei, f. nietigheid, malligheid, f.; beuzelachtige dingen, n. pl.

Firma, f. pl. en, firma, f.

Firmel//n, v. a. kath. vormen; =ung, f. vormsel, n.

Firner, m. ijsberg, m.

Firnwein, m. oude wijn, m.

Firniß, m. sses, pl. sse, vernis, lak, n.; =baum, m. =blase, =farbe, f. ꝛc. vernis-boom, -ketel, m. -verf, f. etc.

Firnissen, v. a. vernissen.

First//e, f. vorst, nok, f.; top, m.; =enerz, n. bovenerts, m.; =balken, =nagel, =ziegel, m. ꝛc. nok-balk, -nagel, m. -pan, f. etc.

Fiscal, m. s, es, pl. e, landsadvocaat, procureur des konings; ambtenaar van het openbaar ministerie; =amt, n. schatkamer, staatskas, f. fiscus, m.; =at, n. fiscalaat, n.; =gesetz, n. wet, f. betreffende den fiscus; =isch, adj. fiscaal.

Fisch, m. es, pl. e, visch, m.; das sind faule Fische, dat zijn ijdele uitvluchten; =aar, =adler, m. zeearend, m.; =angel, f. =behälter, m. =blase, f. =fang, =händler, m. ꝛc. ꝛc. visch-angel, m. -kaar, -blaas, -vangst, f. -kooper, m. etc. etc.; =band, n. -kram, f.; =bar, adj. vischbaar; =bein, n. vischbeen, balein, n.; =beinern, adj. baleinen; =brut, f. =satz, m. pootvisch, m.; =chen, =lein, n. vischje, n.; =en, v. a. visschen; =er, m. visscher, m.; =erboot, =erdorf, n. =erinnung, f. ꝛc. visschers-boot, f. -dorp, -gild, n. etc.; =erstechen, n. steekspel n. op bootjes; =flosse, f. vin, f.; =gabel, f. elger, m.; =icht, adj. u. adv. vischachtig; =kelle, f. vischlepel, m.; =lager, n. winterleger n. (der visschen); =pinsel, m. otterpenseel, n.; =thran, m. walvischtraan, m.; =wasser, n. vischrijk water, n.; =werk, n. allerhand kleine visch; =wirthschaft, f. visscherij, f.; =zug, m. ophaal met het net; visscherij, f.

Fische, f. mastklamp, m.; kram, m.; =nzen, v. n. naar visch rieken.

Fiscus, m. staatskas, f. fiscus, m.

Fispern, v. a. fluisteren.

Fistel, f. chir. pijpzweer, fistel, f.; mus. fistel, f.; durch die Fistel singen, (fistuliren) met eene gemaakte bovenstem zingen; =artig, adj. fistelachtig; =messer, n. fistelmes, n. etc.

Fitscheln, v. a. heen en weer bewegen.

Fittich, m. es, pl. e, vleugel, m.

Fitz//band, n. binddraad; fam. rimpel, m.; =en, v. a. tot strengen maken; =feile, f. oogvijl, f.; =zange, f. klemtang, f.

Fix, adj. u. adv. vast; vlug, vaardig; fix und fertig, geheel gereed, volkomen klaar; fixe Idee, (vaststaand denkbeeld, idee fixe; =iren, v. a. bepalen; strak aanzien; =stern, m. vaste ster, f.; =um, n. pl. xa, vast inkomen, n.; bepaalde som, f.

Flabbe, f. pop. hanglip, f.

Flach, adj. vlak, plat, effen; =bohrer, m. moerboor, f.; =draht, m. plat draad, n.; =eisen, n. plat aanbeeld, n.; =feld, vlak veld, n.; =flöte, f. afgekante orgelpijp, f.; =fuß, m. platte voet, m.; =füßig, adj. platvoetig; =händig, adj. herald. met vlakke handen; =heit, f. vlak-, platheid, f.; fig. oppervlakkigheid, f.; =kopf, =ling, m. fig. oppervlakkig, bekrompen mensch, m.; =land, n. vlakke land, n.; =länder, m. bewoner van het vlakke land; =meißel, m. platte beitel, m.; =nase, f. platneus, m. u. f.; =näsig, adj. platneuzig.

Fläche, f. vlakte, f. plat, n.; =n, v. a. vlak, effen maken; =ninhalt, m. =nmaß, n. =nmessung, f. ꝛc. vlakte-inhoud, m. -maat, -meting, f. etc.; =nraum, m. oppervlakte, vlakte, uitgebreidheid, f.; =nzahl, f. quadraat-getal, n.

Flachs, m. ses, vlas, n.; =acker, =bart, =brecher, m. =breche, f. ꝛc. vlas-akker, -baard, -breker, m. -braak, f. etc.; =hechel, =raufe, =riffel, f. vlashekel, m.; =darre, =röste, f. rot-, rootplaats, f.; =seide, f. bot. wangkruid, n.

Flächsen, adj. vlassen.

Flack//en, v. a. vlaken; =er, m. vlaker, m.; =erfeuer, n. flikkerend vuur, n.; =erig, adj. flikkerend; =ern, v n. flikkeren.

Fladen, m. vlade, f. pannekoek; m.; =bäcker, m. koekbak-[ker, m.

Flader, s. Maser, ꝛc.

Flagge, f. vlag, f.; =n, v. n. vlaggen; =nofficier, m. vlagofficier, m.; =nschiff, n. =nstock, m. vlagge-schip, n. -stok, m.

Flamberg m. ridderzwaard, n.

Flamingo, m. s, pl. s, flamingo, m.

Flämmchen, n. vlammetje, n.

Flamm//e, f. vlam, f.; =eisen, n. kerfijzer, n.; =en, v. a. u. n. vlammen; branden; =enauge, n. =enblick, m. ꝛc. vurig oog, n. -blik, m. etc.; =enfeuer, n. vlammend vuur, n.; =enmacht, f. =enstich, m. vlam-macht, f. -steek, m.; =enmeer, n. groot vuur, n.; =enschwert, n. vlammend zwaart, n.; =enstrom, m. vuurstroom, m.; =entod, m. dood in de vlammen; =icht, =ig, adj. gevlamd; vlammig.

Flanell, m. es, s, flanel, n.; =en, adj. flanellen.

Flank//e, f. flank, f.; =enangriff, =enmarsch, m. ꝛc. flank-aanval, -marsch, m.; =iren, v. a. u. n. flankeeren,

Flasche, f. flesch, f.; =napfel, m. fleschappel, m.; =nbaum, m. flesscheboom, m.; =nbier, n. flesschenbier, n.; =nbirne, f. groote winterpeer, f.; =nbüchse, f. windroer, n.; =nbürste, f. flesschenborstel, f.; =nfutter, n. =nkeller, m. flesschenkeldertje, n.; =nglas, n. =nbläser, =nhändler, =nmacher, =nkorb, m. ꝛc. ꝛc. flesschen-glas, n. -blazer, -koo-

per, -maker, *m.* -mand, *f. etc. etc.*; =nhals, *m.* hals *m.* van eene flesch; =nkessel, *m.* wijdbuikige waterketel, *m.*; =nkürbis, *m.* kalebas, *f.*; =nkürbisbaum, *m.* kalebasboom, *m.*; =nstein, *m.* fleschsteen, *m.*; =nwein, *m.* wijn in fleschen; =nzug, *m.* blokkatrol, *n.*

Flaschinet, *n.* flageolet, *f.*; =spieler, *m.* flageoletspeler, *m.*

Flaschner, *m.* blikslager, *m.*

Flaser, s. Maser.

Flatsche, *f.* =n, *m. pop.* stuk, brok, *n.*; klets water.

Flatter//geist, *m.* wispelturig mensch, *m.*; wispelturigheid, *f.*; =haft, haftig, *adj.* wispelturig, onbestendig; =haftigkeit, *f.* wispelturigheid, *f. etc.*; =harig, *adj.* zacht, wollig (van laken); =mine, *f. art.* fladdermijn, *f.*; =n, *v. n. s.* fladderen; wapperen; *fig.* wild, los, wispelturig zijn; mit den Flügeln flattern, klapwieken; mit den Gedanken herum flattern, zijne gedachten over verschillende voorwerpen laten gaan; =sinn, *m.* lichtzinnigheid, wuftheid, *f.*

Flau, *adj.* flauw, lauw; koud; *fig. com.* flauw; =en, *v. a.* wasschen; =faß, *n.* =trog, *m.* waschvat, *n.* -trog, *m.*; =igkeit, *f.* flauwheid, *f.*

Flaum, *m.* s, dons, *n.*; vlasbaard, *m.*; =feder, *f.* dons, *n.*

Flaus, *m.* ses, *pl.* se, =rock, *m. fam.* jas *f.* (van studenten).

Flause, *f. pop.* uitvlucht, kleine list, *f.*; praatje, *n.*; Flausen machen, uitvluchten maken, jokken; =nmacher, *m.* konkelaar, draaier, *m.*

Fläz, *m.* es, *pl.* e, lomperd, *m.*

Flechs//e, *f.* pees, *f.*; =enbeschreibung, *f.* peesvliesbeschrijving, *f.*; =ig, *adj.* peesachtig.

Flecht//band, *n.* vlecht-, haarband, *m.*; =e, *f.* vlecht, haarvlecht, *f.*; *bot.* leverkruid, *n.*; *med. chir.* vlecht, *f.* huiduitslag, haar-, dauw-, ringworm, *m.*; =en, *v. a.* vlechten; in einander flechten, samenvlechten; einen auf's Rad flechten, iem. op het rad binden; =enartig, *adj. med.* vlecht-, haarwormachtig; *bot.* korstmosachtig; =korb, *m.* teenen korf, *m.*; =rohr, *n.* rotting, *n.*; =weide, *f.* waterwilg, *f.*; =werk, *n.* vlechtwerk, *n.*; =zaun, *m.* teenen omheining, -wand, *f.*

Fleck, *m.* es, s, *pl.* e, (en) plaats, *f.* oord, *n*; lap, *m.* stuk, *n.*; auf diesem Flecke ist er gefallen, op deze plaats is hij gevallen; geht nicht vom Flecke, blijft stil hier staan; er kommt nicht vom Flecke, hij gaat nooit uit; *fig.* hij gaat niet vooruit, hij is een talmer; Sie haben den rechten Fleck getroffen, gij hebt den spijker op den kop getroffen; einen Fleck auf etw. setzen, een lap, een stuk op iets zetten; (s. Flecken); =chen, *n.* lapje, vlekje, *n.*; =en, *m.* vlek, dorp, *n.*; vlak, vlek; spat; plek, *f.*; teeken, *n.*; =en, *v. a.* u. *n.* vlekken, besprenkelen; die Schuhe flecken, de schoenen lappen; diese Arbeit fleckt nicht, dit werk vordert niet; =enlos, *adj.* vlekkeloos; =fieber, *n.* vlekkoorts, *f.*; =ig, *adj.* vlekkig; =kugel, *f.* vlekbal, *m.*

Fleder//maus, *f.* vledermuis, *f.*; =wisch, *m* ganzevleugel, stoffer, *m.*

Flegel, *m.* vlegel, *m.*; =ei, *f.* vlegelachtigheid, *f.*; =haft, *adj.* u. *adv.* vlegelachtig; =jahre, *n. pl.* lummeljaren, *n. pl.*

Flehen, *v. a.* smeeken, bidden; um Erbarmen ꝛc. flehen, om erbarmen smeeken; =tlich, *adj.* u. *adv.* smeekend.

Fleisch, *n.* es, vleesch, *n.*; =bank, =brühe, *f.* =beil, *n.* =bruch, *m.* =eisen, *n.* ꝛc. ꝛc. vleeschbank, *f.* -nat, *n.* -bijl, -breuk, *f.* -ijzer, *n. etc. etc.*; =brühsuppe, =brühtafel, *f.* bouillon-soep, *f.* -koekje, *n.*; =en, *v. a.* vleeschen; =er, *m.* vleeschhouwer, slager, *m.*; =erbursche, =erknecht, *m.* slagersknecht, *m.*; =ergang, *m.* vergeefsche gang, doctorsgang, *m.*; =ergewicht, =erhandwerk, *n.* ꝛc. slagers-gewicht, -beroep, *n. etc.*; =ern, *adj.* vleeschen; =eslust, *f.* vleeschelijke begeerlijkheid, *f.*; =farbe, =gabel, =haltung, =suppe, *f.* ꝛc. ꝛc. vleeschkleur, -vork, -verf, -soep, *f. etc. etc.*; =icht, *adj.* vleeschachtig; =ig, *adj.* vleezig; =lich, *adj.* u. *adv.* vleeschelijk; =lichkeit, *f.* vleeschelijkheid, *f.*; =schnitte, *f.* snede vleesch; =wage, *f.* weegschaal *f.* voor het vleesch; =wuchs, *m.* wassen *n.* van het vleesch; =zehnte, *m.* tiende van het vleesch; slachterstiende, *n.*

Fleiß, *m.* es, vlijt, *f.* ijver, *m.*; mit Fleiß, *adv.* met opzet, opzettelijk; =ig, *adj.* u. *adv.* vlijtig, ijverig; =igen, *v. n.* s. befleißigen.

Flenn//en, *v. n.* huilen, grijnen; =er, *m.* huiler, *m.*

Flensloch, *n.* spekgat, *n.*

Flesche, *f. fort.* halve maan, *f.*

Flethe, *f.* kaardsel, *n.*

Fletschen, *v. a.* plat slaan; (die Zähne) tandeknersen.

Fli= Flieboot, *m.* vlieboot, *n.*

Flick//arbeit, =erei, *f.* =werk, *n.* lapwerk, *n.*; =en, *v. a.* lappen, verstellen; =er, *m.* lapper, *m.*; =erin, *f.* lapster, *f.*; =erlohn, *m.* laploon, *n.*; =gans, *f.* de helft van een gerookte gans, *n.*; =wort, *n.* stopwoord, *n.*

Flieder, *m.* vlier, *f.* (s. Holunder); =baum, *m.* =beere, =blüthe, *f.* ꝛc. vlier-boom, *m.* -bes, -bloem, *f. etc.*

Flieg//e, *f.* vlieg, *f.*; kleine Fliege, vliegje, *n.*; =en, *v. n. s.* u. *h.* vliegen; fliegende Haare, loshangende haren; ein fliegendes Blatt, een los blad, fliegende Brücke, gierbrug; =enbaum, *m.* olm, *m.*; =enblume, *f.* standelkruid, *n.*; =endreck, *m.* =enfalle, *f.* =enfänger, *m.* =enklatsche, *f.* =envogel, *m.* ꝛc. ꝛc. vliegen-dreck, *m.* -val, *f.* -eter, -klap, -vogel, *m. etc. etc.*; =enschwamm, *m.* lorkenzwam, *f.*; =enschwarm, *m.* zwerm vliegen; =fisch, *m.* vliegende visch, *m.*

Flieh//en, *v. a.* u. *n. s.* vlieden, vluchten; =kraft, *f.* middelpuntvliedende kracht, *f.*

Fliese, *f.* vierkante vloertegel, *m.*; =nform, *f.* tegelvorm, *m.*

Fließ, *n.* es, *pl.* e, vlies, *n*; das goldene Fließ, het gouden vlies; =blattern, *f. pl.* ineenloopende pokken, *f. pl.*; =en, *v. n. s.* vloeien, vlieten, stroomen; smelten; dahin fließen, wegvloeien; aus etw. fließen, uit iets voortvloeien; fließende Augen, loopende oogen; =end, *adj. fig.* vloeiend, gemakkelijk; =garn,

n. groot vischnet, *n.*; =gold, *n.* wasch goud, *n.*; =loch, *n.* opening aan een smeltoven voor de gesmolten metalen; =papier, *n.* vloeipapier, *n.*; =wasser, *n.* vloeiend water, *n.*

Fliete, *f. chir.* lancet, *n.* laatvlijm, *f.*; klos, *m.* spoel, *f.*

Flimmer, *m.* schilfer, *f.* glimmer, *m.* (s. Flitter); =n, *v. n.* flikkeren; das Flimmern der Augen, het ooggeblikker.

Flinder, *m.* loovertje, *n.*

Flink, *adj.* u. *adv.* flink, vlug; =heit, *f.* flinkheid, *f.*; =erchen, =ern, s. Flitter ꝛc.

Flinte, *f.* geweer, *n.* snaphaan, *m.*; =nkolben, =nlauf, =nschuß, *m.* ꝛc. ꝛc. geweer-kolf, *f.* -loop, *m.* -schot, *n.* *etc. etc.*; =nschütz, *m.* fuselier, *m.*; =nstein, *m.* vuursteen, *m.*

Flintglas, *n.* flinteglas, *n.*

Flispern, *v. a.* fluisteren.

Flitter, *m.* =chen, *n.* loovertje, *n.*; schilfer, *f.* glimmer, *m.*; beuzeling, snuisterij, prul, *f.*; =glanz, *m.* flikkerglans, valsche schijn, *m.*; =gold, *n.* klatergoud, *n.*; =haube, *f.* opgesmukte muts, -kap, *f.*; =kram, *m.* lintje, strikje, *n.*; snuisterij, *f.*; beuzelachtige opschik, *m.*; =n, *v.n.* flikkeren, glinsteren; =sand, *m.* flikkerend goud-, zilverzand, *n.*; =schläger, *m.* loovertjesmaker, *m.*; =staat, s. =kram; =werk, *n.* ijdele pronk, *f.*; =woche, *f.* wittebroodsweek, *f.*

Flittich, *m.* s. Fittich.

Flitzbogen, *m.* handboog, *m.*

Flöckchen, *n.* vlokje, *n.*

Flock//e, *f.* vlok, *f.*; =en, *v. a.* vlokken maken; =en, *v. n. s.* vlokken; in vlokken nedervallen; =enartig,, *adj.* vlokachtig; =enbett, *n.* matras *n.* met vlokwol gevuld; =enbinse, *f. bot.* vlokbies, *f.*; =enblume, *f.* =enkraut, *n.* wilde amberbloem, *f.*; =enlesen, *n.* vlokkenplukken, *n.*: =entuch, *n.* grof laken, *n.*; =feuer, *n.* flikkervuur, *n.*; =icht, *adj.* vlokachtig; =ig, *adj.* vlokkig; =seide, *f.* vlokzijde, *f.*; =wolle, *f.* vlokwol, *f.*

Floh, *m.* es, s, *pl.* Flöhe, vloo, vlooi, *f.*; *fig.* einem einen Floh in's Ohr setzen, iem. bezorgd, ongerust maken; =biß, =schiß, =stich, *m.* vlooie-beet, -scheet, -steek, *m.*; =braun, =farben, *adj.* vlooikleurig; =käfer, *m.* stekelkever, *m.*; =knöterich, *m.* vlooienkruid, *n.*

Flöh//en, *v. a.* u. *rec.* vlooien; =kraut, *n.* vloooienkruid, *n.*; =pfeffer, *m. bot.* waterpeper, *f.*; =samen, *m.* vlooizaad, *n.*

Flor, *m.* es, s, bloesem, bloei, *m.*; im Flore sein, bloeien, voorspoedig zijn; *bot.* flora, *f.*; =iren, *v. n.* bloeien.

Flor, *m.* es, s, floers, krip, *n.*; rouwband, *m.*; *fig.* duisternis, *f.* floers, *n.*; einem den Flor von den Augen ziehen, iemand uit den droom helpen; =band, *n.* =binde, *f.* rouwband, *m.* floerslint, *n.*; =haube, =kappe, *f.* muts *f.* van floers; =hut, *m.* rouwhoed, *m.*; =schleier, *m.* sluier van krip; =tuch, *n.* doek *m.* van krip; =weber, *m.* floerswever, *m.*

Floret, *n.* es, s, *pl.* s, schermdegen, *m.* fleuret, *n.*; =band, *n.* floretband, *n.*; =seide, *f.* vlok-, floretzijde, *f.*

Floskel, *f.* redekundig sieraad, *n.* rhetorische bloem, f.

Floß, *n.* es, *pl.* e, vlot, *n.*; =bauholz, *n.* timmerhout, *n.* voor een vlot; =baum, *m.* =brücke, *f.* vlot-boom, *m.* -brug, *f.*; =beamte, =bediente, *m.* bediente bij het bestuur der houtvlotten; =feder, *f.* vin, *f.*; =garn, *n.* drijfnet, *n.*; =gehau, *n.* hout voor houtvlotten; =gerechtigkeit, *f.* vlotrecht, *n.*; =graben, *m.* kanaal *n.* voor houtvlotten; =handel, *m.* handel in houtvlotten; =herr, *m.* gezagvoerder op een houtvlot; =holz, *n.* vlothout, *n.*; =hüter, *m.* opzichter van een houtvlot; =klafter, *n.* vadem vlothout; =loch, *n.* vloeigat, ertsgat, *n.*; =knecht, =mann, *m.* vlotknecht, *m.*; =ordnung, *f.* reglement omtrent het vlotten; =recht, *n.* =schreiber, =teich, *m.* ꝛc. vlotrecht, *n.* -schrijver, -vijver, *m. etc.*

Flöß//amt, *m.* bestuur der houtvlotten; =bach, *m.* vlotbeek, *f.*; =bar, *adj.* vlotbaar; =e, *f.* vlot-hout, *n.* -schuit, *f.* -recht, *n.*; =en, *v. a.* (hout) vlotten; *fig.* indruppelen; einem etw. in den Mund flößen, iem. iets in den mond laten druipen; =er, *m.* vlot-knecht, -schipper, *m.*

Flosse, *f.* vin, *f.*

Flöt//chen, *n.* fluitje, *n.*; =e, *f.* fluit, *f.*; =en, *v. n.* op de fluit spelen; fluiten; *fig. fam.* flöten gehen, verdwijnen; het hazepad kiezen; =enbläser, =enspieler, =ist, *m.* fluitspeler, *m.*; =enbohrer, =enmacher, *m.* fluitmaker, *m.*; =ensolo, *n.* solo *n.* op de fluit; =enspiel, *n.* fluitspel, *n.*; =enstück, *n.* fluitstuk, *n.*; stuk voor de fluit; =enton, *m.* fluittoon, *m.*; =enuhr, *f.* speelklok met een fluittoon; =enzug, *m.* fluitregister, *n.*

Flott, *adj.* u. *adv.* vlot, *fig.* vrolijk; zwierig; flott leben, in overvloed leven, grooten zwier maken; =e, *f.* vloot, *f.*; =enführer, *m.* vloot-voogd, *m.*; =milch, *f.* room, *f.*; =seide, *f.* streng zijde (op den haspel); =stahl, *m.* licht smeltbaar staal, *n.*

Flötz, *n.* es, =schicht, *f.* horizontale laag aarde, *f.*; =bau, *m.* bewerking der horizontale lagen; =erz, *n.* erts *m.* in lagen; =gebirge, *n.* gebergte met horizontale lagen; =porphyr, *m.* secondaire porphyr, *n.*; =weise, *adv.* laagsgewijs.

Fluch, *m.* es, s, *pl.* Flüche, vloek, *m.*; vervloeking, *f.*; =en, *v. n.* vloeken; einem fluchen, iem. vloeken; =er, *m.* vloeker, *m.*

Flucht, *f.* vlucht, *f.*; *arch.* ruimte, *f.*; die Flucht ergreifen, de vlucht nemen; =bau, *m.* vluchtplaats, *f.*; =röhre, *f.* vluchtuitgang *m.* (van een vos *etc.*)

Flücht//en, *v. a.* redden, bergen; in veiligheid brengen; *v. n. s.* u. *rec.* vluchten; =ig, *adj.* u. *adv.* vluchtig; flüchtig werden, voortvluchtig worden; =igkeit, *f.* vluchtigheid, *f.*; =ling, *m.* vluchteling, *m.*

Flück, *adj.* u. *adv.* vlug.

Fluder, *n.* buis, *f.*

Flug, *m.* es, s, *pl.* Flüge, vlucht, *f.*; troep *m.* (vogels); ein Flug Tauben, eene vlucht duiven; =bett, *n.* stuifbodem, *m.*; =beule, *f. med.* netelzucht, *f.*; =biene, *f.* werkbij, *f.*; =blatt, *n.* =schrift, *f.* vlugschrift, *n.* brochure, *f.*; =fertig, *adj.* gereed om te vliegen; =geld, *n.*

vluchtgeld, *n.*; =**hafer**, *m.* vloghaver, *f.*; =**haut**, *f.* vlieghuid, *f.*; =**loch**, *n.* vlieggat, *n.*; =**maschine**, *f.* vliegwerk, *n.*; =**mehl**, *n.* stuifmeel, *n.*; =**sand**, *m.* vlugzand, *n.*; =**schütze**, *m.* jager, die in de vlucht schiet.

Flügel, *m.* vleugel, *m.* wiek, vlerk, *f.*; piano, *f.*; deur-, venster-vleugel, *m.*; *fig.* **einem die Flügel beschneiden**, iem. kortwieken; **die Flügel hängen lassen**, het hoofd laten hangen; ontmoedigd zijn; =**adjutant**, =**mann**, *m.* =**spitze**, =**thür**, *f.* ꝛc. vleugeladjudant, -man, *m.* -spits, -deur, *f. etc.*; =**förmig**, *adj.* vleugelvormig; =**haube**, =**mütze**, *f.* kornet, *f.*; =**horn**, *n.* jachthoren; vleugelhoren, *m.*; =**kleid**, *n.* kinderjurkje, *n.*; =**n**, *v. a.* in de vleugels kwetsen; =**pferd**, =**roß**, *n. myth.* Pegasus, *m.*; =**schraube**, *f.* vleugelschroef, *f.*; =**sohle**, *f.* gevleugelde hiel, *m.*; =**tücher**, *n. pl.* molenzeilen, *n. pl.*

Flügge, f. **flück.**

Flugs, *adv.* aanstonds, gauw.

Fluhme, *f.* fulp, trijp, *n.*

Flünder, *m.* bot, *f.* (visch).

Flunkern, *v. n.* flonkeren.

Fluor, *m.* **s**, *chem.* vloeispaath, *n.*; =**wasserstoff**, *m.* fluor-waterstof, *f.*

Flur, *f.* veld, land, *n.*; vlakte, *f.*; voorhuis, *n.* huisgang, *m.*; =**buch**, =**register**, *n.* kadaster, *n.*; =**en**, *v. a.* de grenzen bepalen; =**gang**, *m.* inspectie van het grondgebied; =**grenze**, *f.* grens *f.* van een veld; =**hüter**, =**schütz**, *m.* veldwachter, *m.*; =**recht**, *n.* grondrecht, *n.*; =**stein**, *m.* grenssteen, *m.*

Fluß, *m.* **es**, *pl.* **Flüsse**, rivier, *f.* stroom, *m.*; vloed, *f.*; vloeiing, stroming, *f.*; vloeien, *n.*; **Metall in Fluß bringen**, metaal smelten; **in Fluß kommen**, vloeibaar worden; =**barsch**, =**falke**, =**fisch**, *m.* ꝛc. rivier-baars, -valk, -visch, *m. etc.*; =**fieber**, *n.* zinkingskoorts, *f.*; =**pflaster**, *n.* zinkingspleister, *n. etc.*; =**spath**, *m.* vloeispaath, *n.*; =**pferd**, *n.* nijlpaard, *n.*

Flüssig, *adj.* u. *adv.* vloeibaar, vloeiend; =**keit**, *f.* vloeibaarheid, *f.*; vocht, *n.* vloeistof, *f.*; =**keitswage**, *f.* vochtweger, *m.*

Flüstern, *v. a.* fluisteren.

Flut, f. **Fluth.**

Flüte, *f.* fluitschip, *n.*

Fluth, *f.* vloed, *m.*; **die Fluthen**, de golven, de baren; =**anker**, =**hafen**, *m.* vloed-anker, *n.* -haven, *f.*; =**bett**, *n.* rivierbedding, *f.*; =**deich**, *m.* nevendijk, *m.*; =**en**, *v. imp.* stroomen; rijzen; =**en**, *n.* strooming, *f.*; =**knecht**, *m.* bronknecht, *m.*; =**ner**, *m.* verzamelaar van goud in't rivierzand; =**werk**, *n.* ertsbak, *m.*; gewasschen erts, *m.*; =**zeit**, *f.* tijd *m.* van den vloed.

Fock//e, *f. mar.* vok, *f.*; =**mars**, =**mast**, *m.* =**raa**, *f.* ꝛc. fokke-mars, -mast, *m.* -ra, *f. etc.*

Föder//alist, *m.* **en**, *pl.* **en**, federalist, *m.*; =**ativ**, *adj.* federatief; =**irte**, *m.* ...edereerde, *m.*

Fodern, f. **fordern.**

Fohlen, f. **Füllen.**

Föhn, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, zuidewind; stormwind, *m.*

Fore, f. **Forelle.**

Föhre, f. **Fichte, Kiefer.**

Folg//e, *f.* gevolg, *n.* gevolgtrekking, *f.*; vervolg, *n.*; **in der Folge**, in't vervolg; **Folge leisten**, gevolg geven; =**eleistung**, *f.* gevolggeving, *f.*; =**en**, *v. n. s.* volgen; =**enreich**, *adj.* rijk in gevolgen; =**enreihe**, *f.* volgorde, *f.*; =**erecht**, =**erichtig**, *adj.* u. *adv.* consequent; =**erichtigkeit**, *f.* consequentie, *f.*; =**ern**, *v. a.* eene gevolgtrekking maken; afleiden, opmaken; =**erung**, *f.* gevolgtrekking, *f.*; =**ewidrig**, *adj.* u. *adv.* inconsequent; =**ewidrigkeit**, *f.* inconsequentie, *f.*; =**ezeiger**, *m. impr.* bladwachter, custos, *m.*; =**ezeit**, *f.* toekomst, *f.*; =**lich**, *adv.* bij gevolg, gevolgelijk; =**sam**, *adj.* u. *adv.* volgzaam; =**samkeit**, *f.* volgzaamheid, *f.*; =**schnur**, *f.* jagerssnoer, *n.*

Fol//iant, *m.* **en**, *pl.* **en**, foliant, *m.*; =**ie**, *f.* foelie, *f.*; verfoeliesel, *n.*; *fig.* relief, *n.*; =**iiren**, *v. a.* nommeren (de bladzijden); =**io**, *n.* **s**, *pl.* **ien**, folio, *n.*; *fam.* **ein Narr in Folio**, een groote gek.

Folter, *f.* pijnbank; foltering, pijniging, *f.*; =**bank**, *f.* pijnbank, *f.*; =**bein**, =**zeug**, *n.* =**kammer**, *f.* ꝛc. folter-been, -tuig, *n.* -kamer, *f. etc.*; =**er**, *m.* pijniger, beulsknecht, *m.*; =**n**, *v. a.* folteren, pijnigen.

Fontäne, *f.* fontein, *f.*

Fontanell//e, *f.* fontanel, *f.*; =**eisen**, *n.* schroei-ijzer, *n.*; =**stein**, *m.* helsche steen, *m.*

Fopp//en, *v. a.* foppen; =**er**, *m.* fopper, *m.*; =**erei**, *f.* fopperij, *f.*

Förder, *obs.* f. **ferner**; =**lich**, *adj.* bevorderlijk, nuttig, voordeelig; **das wird der Sache nicht förderlich sein**, dat zal de zaak niet bevorderlijk zijn; =**n**, *v. a.* bevorderen, bespoedigen; **zu Tage fördern**, voor den dag brengen; openbaren; *v. n.* vorderen, van de hand gaan; =**niß**, =**ung**, *f.* bevordering, bespoediging; wegschaffing, wegruiming, *f.*; =**sam**, *adj.* f. **förderlich**; **zuförderst**; =**schacht**, *m.* gang ter uitbrenging van den erts; =**ungskasten**, =**ungskübel**, *m.* houten kist, waarin de ertsen uit de groeven worden weggevoerd; =**ungstonne**, *f.* ton *f.* ter opdelving der ertsen.

Forder//n, *v. a.* vorderen, eischen, verlangen; uitdagen; **einen zu (vor) sich fordern**, iem. laten ontbieden; **einen vor die Klinge fordern**, iem. tot een tweegevecht uitdagen; =**ung**, *f.* eisch, *m.* vordering; uitdaging; schuldvordering, *f.*

Forelle, *f.* forel, forelle, *f.*; =**nbach**, =**nfang**, =**nteich**, *m.* ꝛc. forellen-beek, -vangst, *f.* -vijver, *m. etc.*; =**nradieschen**, *n.* gespikkeld radijs, *n.*

Forke, *f.* vork, hooivork, *f.*; =**l**, *f.* gaffelvormige spanstok, *m.*; =**ln**, *v. a.* op de vork (horens) nemen.

Form, *f.* vorm, *m.*; fatsoen, model, *n.*; **pro Forma**, voor den vorm, pro forma; =**al**, =**ell**, *adj.* formeel; =**alien**, =**alität**, *f.* formaliteit, *f.*; =**at**, *n.* **es**, **s**, *pl.* **e**, formaat, *n.*; =**atbilder**, *m. impr.* opmaker, vormopmaker, *m.*; =**band**, *n.* =**bank**, *f.* =**brett**, *n.* =**draht**, *m.* =**eisen**, *n.* ꝛc. ꝛc. vorm-band, *m.* -bank, -plank, *f.* -draad, *m.* -ijzer, *n. etc. etc.*; =**el**, *f.* formulier, *n.* formule, *f.*; =**elbuch**, *n.* formulierboek, *n.*; =**eln**, *v. a* vormen; kneedselen, peuteren; =**elwesen**, *n.*

formulieren, *pl.*; =en, *v. a.* vormen; =entmachen, =entschneiden, *n.* ꝛc. vorm-maken, -snijden, *n.* *etc.*; =entrog, *m.* vormbak, *m.*; =er, *m.* vormer, *m.*; =flasche, *f.* gietraam, *n.*; =griffel, *m.* boetseergriffel, *m.*; =iren, *v. a.* formeeren, vormen; =kopf, *m.* pruikebol, *m.*; =lade, *f.* vormtafel, *f.*; =los, *adj.* misvormd; =losigkeit, *f.* misvormdheid, *f.*; =rahmen, *m.* drukkersraam, *n.*; =stein, *m.* =stück, *n.* proeftegel, *m.*; =ular, *n.* formulier, *n.*; =wand, *f.* ovendeur, *f.*; steen achter in den oven; =zacken, *m.* haardplaat, *f.*

Förmlich, *adj.* u. *adv.* formeel; stellig, bepaald; =keit, *f.* omslag, *m.* formaliteit, *f.*

Forsch//begier, =gier, =sucht, *f.* lust *m.* tot onderzoek; =begierig, =gierig, =süchtig, *adj.* onderzoeklievend; =eisen, *n.* tentijzer, *n.* sonde, *f.*; =en, *v. a.* vorschen; op-, onderzoeken; =er, *m.* uit-, navorscher, onderzoeker, *m.*; =erblick, *m.* uitvorschende blik, *m.*; =ergeist, =geist, =ungsgeist, *m.* onderzoekende geest, *m.*; =kraft, *f.* =ungsvermögen, *n.* scherpzinnigheid, *f.*; =ung, *f.* navorsching, *f.*; =ungsscheu, *adj.* u. *f.* afkeerig van onderzoek; afkeer van navorschen; =ungsfurcht, *f.* vrees voor onderzoek.

Forst, *m.* es, *pl.* e, vorst, *f.*

Forst, *m.* es, *pl.* en, woud, bosch, *n.*; =akademie, *f.* =beamte, *m.* =dienst, =rath, *m.* ꝛc. ꝛc. hoogeschool, *f.* ambtenaar, *m.* dienst, *f.* raad *m.* bij het boschwezen, *etc. etc.*; =amt, *n.* houtvesterij, *f.*; =anschlag, *m.* aanslag, *m.* begrooting *f.* van een bosch; =aufseher, *m.* boschwachter, *m.*; =bann, *m.* boschrecht, *n.*; =baum, *m.* boschboom, *m.*; =bezirk, *m.* =revier, *n.* onderhoutvesterij, *f.*; gebied over een bosch; =botanik, *f.* woudflora, *f.*; =buch, *n.* boek over het boschwezen; =eilich, =lich, *adj.* tot het houtvesterschap, tot het bosch behoorende; =frevel, *m.* overtreding der boschwetten; =gebühr, *f.* inkomsten bij't boschwezen, *etc.*; =gerecht, *adj.* bedreven in't boschwezen; =gerechtigkeit, *f.* =gericht, =gesetz, =gewächs, *n.* ꝛc. ꝛc. boschrecht, -gerecht, *n.* -wet, *f.* -gewas, *n. etc. etc.*; =läufer, *m.* boschwachter, *m.*; =mann, *m.* houtvester, *m.*; ambtenaar bij't boschwezen; =mäßig, *adj.* met de bosschen, met't boschwezen overeenkomend; =meister, *m.* inspecteur van de bosschen; =nutzung, *f.* gebruik en inkomsten van een bosch; =regal, *n.* boschgerecht, *n.*; =schule, *f.* houtvestersschool, *f.*; =stein, *m.* grenssteen van een bosch; =ung, *f.* † bosch, woud, *n.*; =verwalter, *m.* beheerder der bosschen, boschbestuurder, *m.*; =wesen, *n.* boschwezen, *n.*; =wirthschaft, *f.* beheer der bosschen; =wissenschaft, *f.* boschkunde, *f.*; =zins, *m.* boschaccijns, *m.*

Förster, *m.* houtvester, boschbeambte, *m.*; =in, *f.* houtvestersvrouw, *f.*; =ei, *f.* houtvesterij, *f.*; =samt, *n.* houtvesterschap, *n.*

Fort, *adj.* u. *interj.* voort, weg; voorts; **u. so fort**, en zoo voorts; **er ist fort**, hij is weg; **in einem fort**, zonder ophouden; **lesen Sie immer fort**, lees maar door; =an, *adv.* voortaan. — Met werkwoorden en daarvan afgeleide woorden samengesteld, heeft „fort" dezelfde beteekenis als „voort" (weg, voorwaarts) in de Nederlandsche taal, zoo als: verwijdering, voortduring, bespoediging, verschijning; om deze reden worden slechts die samenstellingen hier opgegeven, wier beteekenis of vorm in beide talen verschillend is.

Fort//bau, *m.* voortbouwen, *n.*; =baumen, *v. n.* voortspringen (van boom tot boom); =begeben, *v. rec.* (sich) zich verwijderen; =begehren, *v. a.* wegwenschen; =bilden, *v. a.* u. *n.* voortvormen; voortgaan met beschaven; =bildung, *f.* voortgaande beschaving, *f.*; =bringen, *v. a.* wegbrengen; *v. rec.* (sich) zich voorthelpen, een bestaan vinden; =dauer, *f.* voortduring, *f.*; =dürfen, *v. n.* voort-, wegmogen; =dursten, *v. n.* aanhoudend dorst lijden; =empfinden, *v. n.* voortgaan te gevoelen; =entwickeln, *v. a.* voortgaan te ontwikkelen.

Fortepiano, *n.* forte-piano, *f.*

Fort//erben, *v. a.* u. *rec.* voort-, overerven; =fahren, *v. n. s.* voort-varen, -rijden, *v. n. h.* voortgaan; **jetzt, fuhr er fort, erschien der entscheidende Augenblick**, thans, ging hij voort, verscheen het beslissend oogenblik; *v. a.* wegvoeren, -varen, -rijden; =gang, *m.* voortgang, *m.*; =gehen, *v. n. s.* voort-, weggaan, =kommen, *v. n. s.* voort-, weg-, ontkomen; =kommen, *n.* voortkomen, *n.*; vordering, *f.*; **er wird schon sein Fortkommen finden**, hij zal wel vooruit komen, fortuin maken; =kriegen, *v. a.* den oorlog doorzetten; =lassen, *v. a.* laten gaan; -ontsnappen; zijn afscheid geven, =laufen, *v. n. s.* voort-, weglopen; doorloopen; **fortlaufende Zahl**, doorloopend getal, *n.*; =machen, *v. a.* voortmaken; *v rec.* (sich) zich wegmaken; =nehmen, *v a.* wegnemen; =packen, *v rec.* (sich) zich wegmaken; =pflanzen, *v. a.* voortplanten; **eine mündlich fortgepflanzte Nachricht**, een mondeling overgebracht bericht; =reisen, *v. n. s.* voort-, wegreizen; =reißen, *v. a* wegrukken; =rücken, *v. a.* voort-, wegschuiven, -rukken; *v. n.* oprukken; zich voortschuiven; *fig.* opklimmen, stijgen; =rücken, *n.* vordering, *f.*; voort-, vooruitgang, *m.*

Fort//satz, *m. anat.* uitstek, *m.*; voortzetting, verlenging, *f.*; =schaffen, *v. a.* wegschaffen; =schaffung, *f.* weg-, afschaffing, *f.*; =schicken, =senden, *v. a.* wegzenden; =schiffen, *v. a.* u. *n.* wegvaren, -voeren; =schlagen, *v. a.* met stokslagen wegjagen; =schreiten, *v. n. s.* voortgaan; vooruitkomen; =schritt, *m.* vordering, *f.*; =schwemmen, *v. a.* wegspoelen; =schwimmen, *v. n. s.* wegdrijven, -zwemmen; =setzen, *v. a.* vervolgen, voortgaan; voort-, doorzetten; =setzer, *m.* vervolger; voortzetter, *m.*; =setzung, *f.* vervolg, *n.*; voortzetting, *f.*; **Fortsetzung folgt**, wordt vervolgd; =springen, *v.*

n. s. voort-, wegspringen; =stehlen, v. rec. (sich) wegsluipen; =stellen, v. a. wegzetten; =steuern, v. n. h. voortgaan met het betalen van belasting; v. n. s. voortsturen; =tragen, v. a. wegdragen; =trauern, v. a. den rouw blijven dragen; =treiben, v. a. voort-, wegdrijven, -jagen; fig. vervolgen; doorzetten; =trollen, v. rec. (sich) zich verwijderen; heengaan; =währen, v. n. voortduren; =während, adj. u. adv. voortdurend, aanhoudend; =wandern, v. n. s. vertrekken, heengaan; =weisen, v. a. afwijzen; fig. fam. afschepen; =wischen, v. a. wegvegen; v. n. s. fig. zich uit de voeten maken; =wollen, v. n. voort-, vooruitwillen; =zausen, v. a. bij de haren voorttrekken; =zeigen, v. a. wegwijzen; =ziehen, v. a. voorttrekken, medeslepen; v. n. s. verhuizen; =zug, m. voorttrekken; vertrekken, n.

Forum, n. marktplein, n.; das gehört nicht vor mein Forum, dat behoort niet tot mijn vak.

Fossil, n. s, pl. ien, delfstof, f.; fossiliën, pl.; =, adj. =isch, adj. opgedolven, fossiel; =ienbeschreiber, =ienkundiger, m. delfstofbeschrijver, -kundige, -oryctograaf, m.; =ienbeschreibung, f. delfstoffenbeschrijving, oryctographie, f.; =ienbildung, f. fossielwording, f.; =ienhaltig, adj. delfstoffen bevattend; =ienkunde, =ienlehre, f. oryctognosie, f.

Föt//al, adj. tot de lichaamsvrucht of den fœtus behoorende; =us, m. lichaamsvrucht, f. fœtus, m.

Fourag//e, f. voedsel, beestenvoeder, n. fourage, f.; =iren, v. n. fourageeren; =irung, f. fourageering, f.; =irzug, m. tocht der voederhalers, m.

Fournier, m. s, pl. e, forneer, n.; =en, v. a. beleggen, forneeren; =hobel, m. =säge, f. ꝛc. forneer-schaaf, -zaag, f. etc.; =holz, n. =platte, f. =span, m. forneer, n.

Fracht, f. vracht, f.; last, m. lading f.; vrachtgeld, n.; =brief, m. =geld, =gut, =schiff, n. ꝛc. ꝛc. vracht-brief, m. -geld, -goed, -schip, n. etc. etc.; =bar, adj. geschikt tot vracht; =fuhrmann, m. vrachtrijder, m.; =en, v. a. per as verzenden; =schein, =zettel, m. vrachtbrief, m.

Frack, m. es, s, pl. s, (Fräcke), rok, frak, m.; er erschien im schwarzen Frack, hij kwam met een zwarten rok.

Frag//e, f. vraag, f.; die peinliche Frage, de pijnbank; =en, v. a. (einen) ondervragen, (einen um etw.) iem om iets vragen; es fragt sich, ob ...; de vraag is', of ...; =epunkt, m. =estück, =ewort, =ezeichen, n. ꝛc. vraag-punt, -stuk, -woord, -teeken, n. etc.; =eweise, adv. vragenderwijze; =lich, adj. onderhavig; betwistbaar, twijfelachtig; =lustig, =selig, adj. vraaglustig.

Fraktur, =schrift, f. drukschrift, m.; romeinletter, f.

Franciskaner, =mönch, m. =nonne, f. franciskaner-monnik, m. -non, f.

Francatur, f. frankeeren, n.

Franco, adv. franco.

Frank, adj. u. adv. vrij, vrank, los; frank und frei, los en liber; =, m. en, pl. en, franc, m. (omtrent 47½ cent); =iren, v. a. frankeeren; =irung, f. frankeering, f.; =irungszwang, m. gedwongen frankeering, f.

Frans//e, f. franje, f.; =enmacher, m. franjemaker, m.; =icht, adj. als franje; =ig, adj. met franje verzierd.

Franz//apfel, m. =birne, f. appel, m. peer f. van een dwergboom; =band, m. fransche band, m.; =baum, m. dwergboom, m.; =branntwein, m. fransche brandewijn, m.; =gold, n. boekbindergoud, n.; =mann, s. Franzose; =perle, f. valsche parel, f.; =ton, m. mus. fransche orgeltoon, m.; =wein, m. fransche wijn, m.

Franzose, m. Franschman, m.; =n, pl. venusziekte, f.; =nbaum, m. pokhoutboom, m.; =nfeind, =nfresser, m. vijand der Franschen; =nfreund, m. franschgezinde, m.; =nholz, n. pokhout, n.; =nsucht, f. dwaze franschgezindheid, f.

Französ//elei, f. gallomanie, f.; =in, f. Fransche, f.; =iren, v. a. verfranschen; =isch, adj. u. adv. fransch; op zijn fransch.

Fraß, m. vreten, n. vraatzucht, f.; fig. maal, n. maaltijd, m.; das ist ein rechter Fraß für ihn, dat is een kluifje voor hem; pop. smulpartij, f.

Fräßig, s. gefräßig

Fratz, m. en, pl. en, sot ventje, n. kwast, m.; =e, f. grimas, frats, caricatuur, f.; =enbild, n. caricatuur, f.; =engesicht, n. apengezicht, n.; =enhaft, adj. grotesk; =enmacher, m. gezichtentrekker, m.

Frau, f. vrouw, f.; jufvrouw; mevrouw, f.; die Frau Gräfin, mevrouw de gravin; Ihre Frau Schwester, mevrouw uw zuster; unsere liebe Frau, onze lieve Vrouwe; =enbruder, m. schoonbroeder, m.; =enbuße, f. boete eener vrouw; =enhaar, =enkleid, n. =enmantel, =enschuh, m. ꝛc. ꝛc. vrouwen-haar, -kleed, n. -mantel, -schoen, m. etc. etc.; =enkloster, n. nonnenklooster, n.; =ensleute, vrouwspersonen; =ensperson, f. vrouwspersoon, n.; =enzimmer, n. vrouw, f. vrouwspersoon, n.; vrouwenvertrek, n.; =enzimmerchen, n. juffertje, meisje, n.

Fräulein, n. freule, f.; jufvrouw, f.; Ihre Fräulein Tochter, mejufvrouw uwe dochter; =stift, n. stift n. voor freules.

Frech, adj. u. adv. vrijpostig; vermetel; stout; =heit, f. vrijpostigheid, onbeschaamdheid, f.

Fregatte, f. fregat, n.; =vogel, m. fregatvogel, m.

Frei, adj. u. adv. vrij, los, ontheven; open; stout; in freier Luft, in de opene lucht; in freiem Felde, in't vrije veld; auf freier Straße, op de publieke straat; aus freien Stücken, uit vrije beweging; frei Schiff, frei Gut, de vlag dekt de lading; ich stelle es Ihnen frei, ik laat het aan u over; =acker, m. vrije akker, m.; =altar, m. vrijaltaar, n.; =amt, n. vrijbaljuwschap, n.; =bataillon, n. vrijbataljon, n. etc. etc.; =beuter, m. vrijbuiter, m.; =beuterei, f. vrijbuiterij, f.; =beuterisch, adj. als vrijbuiter; =billet, n. vrij-

kaartje, n.; =brief, =denker, =geist, =gelassene, =herr, m. =frau, f. ꝛc. ꝛc. vrij-brief, -denker, -geest, -gelatene, -heer, m. vrouw, f. etc. etc.; =denkerei, =geisterei, f. vrijgeesterij, f.; =denkerisch, =geisterisch, adj. u. adv. vrijzinnig, -geestig; =eigen, adj. onleenroerig; =en, v. a. † vrij maken; =en, v. a. huwen, trouwen; vrijen; =en, v. n. (um eine Person) om, naar iem. vrijen; =er, m. fam. vrijer, minnaar, m.; auf Freiers Füßen gehen, trouwlustig zijn; =erdings, adv. uit eigen beweging; =erei, f. vrijerij, f.; =ersmann, s. Freier u. Freiwerber; =geben, v. a. vrijgeven; =gebig, adj. u. adv. vrijgevig, mild; =gebigkeit, f. vrijgevigheid, f.; =gerinne, n. opening, waardoor het water loopt, wanneer de molen niet maalt; dijkkribbe, f.; =gewerbe, n. =glaube, m. vrij beroep, -geloof, n. etc.; =graf, m. vrijgraaf, m.; =halten, n. vrijhouden, n.; =handel, m. vrije handel, m.; =handelssystem, n. stelsel van den vrijen handel; Anhänger des Freihandelssystems, voorstander van den vrijen handel; =heit, f. vrijheid f.; =heitsbaum, =heitsfreund, =heitskrieg, m. ꝛc. ꝛc. vrijheids-boom, -vriend, -oorlog, m. etc. etc.; =herrlich, adj. vrijheerlijk; =herrschaft, f. baronie, f.; =hof, m. vrije pachthoeve, f.; =lassen, v. a. vrijlaten, ontslagen; =lagern, v. a. bivouacqueeren; =lich, adv. wel is waar; wel zeker; =machung, f. vrijmaking, f.; =maurer, m. vrijmetselaar, m.; =maurerei, f. vrijmetselarij, f.; =maurerloge, f. =maurerorden, m. ꝛc. vrijmetselaarsloge, -orde, f. etc.; =messe, f. vrije mis, -jaarmarkt, f.; =müthig, adj. u. adv. vrijmoedig; =muth, m. =müthigkeit, f. vrijmoedigheid, f.; =paß, m. paspoort, n.; =saß, m. =ssen, pl. =ssen, bezitter van een vrijleen; =schar, f. vrijkorps, n.; =schein, m. bewijs n. van vrijstelling; =schießen, n. vogelschieten, n.; =schüler, m. leerling eener vrijschool; =schuß, m. vrijschot, n.; =schütz, m. vrijschutter, m.; =sinn, m. vrije denkwijze, f.; =sinnig, adj. u. adv. vrijzinnig; =sinnigkeit, f. vrijzinnigheid, f.; =sprechung, f. vrijspreking, f.; =staat, m. =stadt, f. vrij-staat, m. stad, f. etc.; =statt, =stätte, f. =ort, m. vrijplaats, f.; =stehen, v. n. vrijstaan; =stelle, f. vrije plaats, f.; =stunde, f. vrij uur, n.; =tag, m. vrijdag, m.; =tisch, m. vrije tafel, f.; =treppe, f. trap aan de buitenkant van een huis; =wasser, n. vrij water, n.; =werber, m. koppelaar, m.; =werberin, f. koppelaarster, f.; =willig, adj. u. adv. vrijwillig; =willigkeit, f. vrijwilligheid, f.; =zettel, m. vrijkaartje, n.; =zügig, adj. gerechtigd tot landverhuizen; =zügigkeit, f. vrijheid f. om te verhuizen, etc. etc.

Fremd, adj. u. adv. vreemd, uitheemsch; sich in fremde Händel mischen, zich met de zaken van anderen bemoeien; das kommt mir fremd vor, dit komt mij vreemd voor; =artig, adj. vreemdsoortig; =artigkeit, f. vreemdsoortigheid, f.; =e, f. vreemde plaats, f.; in die Fremde gehen, in den vreemde gaan, vreemde landen bezoeken; =e, m. u. f. vreemde, m. u. f.; sind Ihre Fremden schon angekommen? zijn uwe gasten (logés) reeds aangekomen? =enamt, =enbüreau, n. kantoor voor vreemdelingen; =enbuch, n. vreemdelingenboek, n.; =enführer, m. gids voor vreemdelingen; =enzimmer, n. vreemdenvertrek, n.; logeerkamer, f.; =enlegion, f. vreemden-legioen, n.; =heit, f. vreemdheid, f.; =ling, m. vreemdeling, m.

Frequenz, f. toevloed, toeloop, m. (van menschen); frequentie, f.; =tiren, v. a. frequenteeren.

Fresco, n. =malerei, f.; fresco, fresco-schilderwerk, n. etc.

Freß//bauch, m. vreetzak, m.; =begierde, =gierde, f. vraatzucht, f.; =begierig, =gierig, adj. vraatzuchtig; =e, f. bek, m. muil, n.; =en, v. a. vreten; die Thiere fressen, de beesten vreten (eten), um sich fressen, invreten; veldwinnen; in sich fressen, verkroppen; einen Narren an etw. gefressen haben, met iets bijzonder ingenomen zijn; =en, n. vreten, n. gulzigheid, f.; voedsel, n. maaltijd, m.; das ist ein gefundenes Fressen, dit komt als gewenscht; =er, m. vreter, vraat, m.; =erin, f. vreetster, f.; =erei, f. vraatzucht, f.; slempmaal, n. brasserij, f.; =fieber, n. geeuwhonger, m.; =lust, =sucht, f. vraatzucht, f.; =näpfchen, n. vreetbakje, n.; =rehe, n. maagbranding, f. (der paarden); =trog, m. eettrog, m.; =wanst, m. pop. vreetzak, m.; =zange, f. vreet-schaar, -tang, f.

Frett//chen, =wiesel, n. fret, n.

Freude, f. vreugde, blijdschap, f.; herrlich und in Freuden leben, een vrolijk leven leiden; ich mache mir eine Freude daraus, ik maak er mij een genoegen uit; einem eine Freude machen, iem. vreugde veroorzaken; das macht mir viel Freude, dit doet mij veel genoegen; =narm, adj. weinig vreugde hebbende.

Freuden//becher, m. beker der vreugde; =bezeigung, f. =fest, =feuer, =geschrei, =lied, =mahl, n. =tag, =tanz, m. ꝛc. ꝛc. vreugde-betoon, -feest, -vuur, -geschreeuw, -lied, -maal, n. -dag, -dans, m. etc. etc.; =leben, n. gelukkig leven, n.; =leer, los, adj. u. adv. vreugdeloos; =mädchen, n. meisje van pleizier; =öl, n. vreugdenolie, f.; =botschaft, =post, f. blijde tijding, f.; =reich, adj. rijk in vreugde; =reich, n. rijk n. der vreugde; =saal, m. zaal f. der vreugde; =satz, =sprung, m. vreugdesprong, m.; =schießen, n. =schuß, m. vreugdeschot, n.; =störer, m. vreugdverstoorder, m.; =taumel, m. bedwelming van vreugde; =zeit, f. tijd m. van vreugde.

Freud//etrunken, adj. dronken van vreugde; =ig, adj. u. adv. blijde, blijmoedig; =igkeit, f. blijmoedigheid, f.

Freuen, v. rec. (sich) zich verheugen, verblijden; ich freue mich, es freut mich zu hören, ik ben blijde te horen . . .; sich einer Sache freuen, zich over iets verheugen.

Freund, m. es, s, pl. e, vriend, m.; Freund einer Sache sein, een vriend, een minnaar van iets

zijn; =brüderlich, *adj.* vriend-broederlijk; =in, *f.* vriendin, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* vriendelijk, minzaam; =lichkeit, *f.* vriendelijkheid, *f.*; =los, *adj.* vriendeloos; =nachbarlich, *adj.* als vriendschappelijke buren; =recht, *n.* recht van vriend; =schaft, *f.* vriendschap, *f.*; erzeigen Sie mir die Freundschaft, doe mij het genoegen; =schaftlich, *adj.* u. *adv.* vriendschappelijk; =schaftsbeweis, =schaftsdienst, *m.* ꝛc. vriendschaps-bewijs, *n.* -dienst, *f.* *etc.*

Frevel, *m.* misdaad, moedwillige, opzettelijke boosheid, *f.*; schending, overtreding, *f.*; =haft, *adj.* u. *adv.* roekeloos, boosaardig, misdadig; =n, *v. a.* een snood misdrijf begaan, zondigen; overtreden, schenden; =that, *f.* snoode misdaad, *f.*; =wort, *n.* vermetel woord, *n.*

Frev//entlich, f. frevelhaft; =ler, *m.* misdadiger, snoodaard, *m.*; overtreder, *m.*

Fried//e (Frieden) *m.* s, vrede, *m.*; Friede ernährt, Unfriede verzehrt (f. ernähren); =efürst, *m.* vredevorst, *m.*; =ensbericht, =ensbeschluß, =ensbote, =ensbruch, =ensrichter, *m.* ꝛc. ꝛc. vrede-bericht, -besluit, *n.* -bode, *m.* -breuk, *f.* -rechter, *m.* *etc. etc.*; =ensbedingung, =ensunterhandlung, *f.* =ensvertrag, =ensvorschlag, *m.* =enszeit, *f.* vredesvoorwaarde, -onderhandeling, *f.* -verdrag, *n.* -voorslag, -tijd, *m.*; =ensabschluß, =ensschluß, *m.* het sluiten van den vrede; =ensanerbietung, *f.* =ensantrag, *m.* vredes-aanbod, *n.* -voorslag, *m.*; =ensbotschaft, *f.* vredebericht, *n.*; =ensbund, *m.* =ensbündniß, *n.* verbond, *n.* van vrede; =ensfuß, *m.* voet van vrede; =ensgedanken, *m. pl.* vredelievende gezindheid, *f.*; =ensgeschäft, *n.* vredehandel, *m.*; =ensnachricht, =enspost, *f.* vredebericht, *n.*; =enspräliminarien, *pl.* vredes-preliminairen, *pl.*; =ensstifter, *m.* vredestichter, *m.*; =ensstiftung, *f.* stichten *n.* van den vrede; =ensstörer, *m.* vredeverstoorder, *m.*; =ensstörung, *f.* verstoren *n.* van den vrede; =ensvermittler, *m.* bemiddelaar van den vrede; =fertig, =lich, =liebend, =sam, *adj.* u. *adv.* vredelievend, vreedzaam; =fertigkeit, *f.* vredelievendheid, *f.*; =hag, *m.* omheining, *f.*; =hof, *m.* kerkhof, *n.*

Frier//en, *v. n.* u. *imp. h. s.* vriezen, bevriezen; koud zijn; es friert, het vriest; es friert Stein u. Bein zusammen, het vriest, dat het kraakt; es friert mich (mich friert), ik ben koud; =punkt, f. Gefrierpunkt.

Fries, *m.* ses, *pl.* se, vries, duffel, *n.*: *arch.* fries, platte lijst, *f.*; =macher, *m.* duffelwever, *m.*; =mantel, =rock, *m.* duffelsche mantel, *m.* -jas, *f.*

Friesel, *n.* s, *med.* purpervuur, *n.*; scharlakenkoorts, *f.*; rothes Friesel, roodvonk, *n.*; weißes Friesel, gierstkoorts *f.*; =ähnlich, =artig, *adj.* u. *adv.* *med.* gierstachtig.

Frisch, *adj.* u. *adv.* frisch, versch; eine frische Farbe, eene frissche kleur; auf frischer That, op heeter, versche daad; frische Wäsche, schoon linnengoed; ein frisches Hemd anziehen, een schoon hemd aandoen; es ist mir noch im frischen Andenken, het ligt mij nog versch in het geheugen; frisches Fleisch, versch vleesch; frisch darauf los, frisch! er op los! frisch gewagt, ist halb gewonnen, frisch gewaagd, is half gewonnen, =arbeit, *f.* uitzijging, *f.*; =balg, *m.* kleine blaasbalg, *m.*; =blei, *n.* zuiver lood, *n.*; =e, *f.* frischheid, *f.*; =eisen, *n.* gezuiverd ijzer, *n.*; =en, *v. a.* frisschen; =er, =knecht, *m.* frisscher, *m.*; =esse, *f.* =herd, =ofen, *m.* frischhaard, *m.*; =ling, *m.* frischlijn, *n.*; =melk, =melkend, *adj.* nieuwmelkd; =pfanne, *f.* ijzeren pan om te frisschen; =schmelzen, *n.* versche gieting, *f.*; =stück, *n.* ruwsteen, kopersteen, *m.*; =ung, *f.* verversching; zuivering, *f.*

Fris//eur, *m.* kapper, *m.*; =irbohrer, *m.* fijne drilboor, *f.*; =ireisen, *n.* krul-haarijzer, *n.*; =iren, *v. a.* friseeren, kappen; =irkamm, *m.* friseerkam, *m.*; =irmühle, *f.* krasmolen, *m.*; =irscheibe, *f.* krasijzer, *n.*; =ur, *f.* kapsel, *n.*

Frist, *f.* bepaalde tijd, termijn, *m.*; uitstel, respijt, *n.*; =befehl, *m.* bevel *n.* tot uitstel; =en, *v. a.* verlengen, onderhouden; das Leben fristen, het leven onderhouden; =gesuch, *n.* verzoek om uitstel; =ung, *f.* onderhouding, verlenging, *f.*; =verlängerung, *f.* nieuw uitstel, *n.*

Fritt//bohrer, *m.* fret, *f.*; =e, *f.* glasmengsel, *n.*; =ofen, *m.* glasblazersoven, *m.*; =enpfanne, *f.* smeltkroes, *m.*

Froh, *adj.* u. *adv.* blijde, verheugd; seines Lebens froh werden, zijn leven genieten; immer frohen Muthes sein, altijd goeds moeds zijn; =locken, *v. n.* juichen, jubelen; über etw. frohlocken, over iets zegepralen; =locken, *n.* gejuich, *n.*; =müthig, =sinnig, *adj.* blijmoedig, welgemoed; =sinn, *m.* blijmoedigheid, *f.*

Fröhlich, *adj.* u. *adv.* vrolijk, blijgeestig; =keit, *f.* vrolijkheid, *f.*

Frohn, *adj. obs.* heilig, heerlijk; thans slechts in samenstellingen; leenheerlijk, leen-, dienstplichtig; =, *m.* es, s, *pl.* e, gerechtsbode, *m.*; =acker, *m.* =hufe, *f.* =gut, *n.* ꝛc. akker, *m.* hoeve, *f.* -goed, *n.* aan heerendienst onderworpen; =arbeit, =e, *f.* =dienst, *m.* heerendienst, *f.*; =bar, =pflichtig, *adj.* aan heerendienst onderworpen; =barkeit, =pflichtigkeit, *f.* onderworpenheid *f.* aan heerendienst; =fasten, *n.* vasten *f.* van kwatertemper; =feste, *f.* kerker, *m.*; =frei, *adj.* u. *adv.* vrij van heerendienst; =fuhre, *f.* wagenvracht in heerendienst; =geld, *n.* =zins, *m.* recht van heerendienst; =herr, *m.* leenheer, *m.*; =korn, *n.* koren *n.* voor de heerendienstarbeiders, =leichnam, *m.* heilige lichaam (van Christus); =leichnamsfest, *n.* sacramentsdag, *m.*; =leichnamswoche, *f.* week van den sacramentsdag; =pferd, *n.* paard voor heerendiensten; =register, *n.* =vogt, *m.* ꝛc. register, *n.* opziener *m.* over de heerendiensten, *etc.*

Fröhnen, *v. n.* heerendiensten doen; *fig.* einem fröhnen, iem.

om niet werken; seinen Lüsten fröhnen, zijne lusten dienen.

Fromm, *adj.* u. *adv.* vroom, godsdienstig; er stellt sich fromm, hij houdt zich vroom; ein frommes Pferd ꝛc. een zachtaardig paard; ⸗en, *v. n.* baten; ⸗en, *n.* nut, voordeel, *n.*; das dient zu deinem Frommen, dat strekt tot uw nut.

Frömm//elei, *f.* schijnheiligheid, schijnvroomheid, *f.*; ⸗eln, *v. n.* den vrome uithangen; ⸗igkeit, *f.* vroomheid, *f.*; ⸗ler, *m.* ⸗lerin, *f.* schijnvrome, *m.* u. *f.*

Fronte, *f. mil.* front, *n.*

Frösch//chen, ⸗lein, *n.* kikvorschje, *n.*; ⸗el, *n.* steun der ladders; ⸗leingeschwulst, *f. chir.* gezwel onder de tong.

Frosch, *m.* es, s, *pl.* Frösche, kikvorsch, kikker, *m.*; *chir.* kikvorschengezwel, *n.*; (vuurwerk) voetzoeker, klapper, *m.*; ⸗ader, *f.* ⸗biß, *m.* ⸗lache, *f.* ⸗laich, *n.* ꝛc. kikvorsch-ader, *f.* -ebeet, -epoel, *m.* -eschot, *n.* *etc.*; ⸗löffel, *m. bot.* waterweegbree, *f.*; ⸗mäusler, *m. poes.* een dichtstuk van Georg Rollenhagen (1560—1609); ⸗stein, *m.* paddesteen, *m.*; ⸗wurm, *m.* jonge kikvorsch, *m.*

Frost, *m.* es, *pl.* Fröste, vorst, koude, *f.*; ⸗beule, *f.* winterbuil, *f.*; ⸗ig, *adj.* u. *adv.* kouwelijk, huiverig; ⸗mittel, *n.* ⸗salbe, *f.* middel, *n.* zalf *f.* tegen de koude; ⸗rauch, *m.* rijp; rijm, *m.*; ⸗wetter, *n.* vriesweer, *n.*

Fröst//eln, *v. n.* u. *imp.* zacht vriezen; rillen, huiveren; ⸗ling, *m.* kouwelijk mensch, *m.*

Frucht, *f. pl.* Früchte, vrucht, *f.*; graan, koren, *n.*; die Frucht steht gut, de granen staan goed; ⸗abgabe, *f.* belasting in vruchten; ⸗ansetzen, *n.* ⸗ast, *m.* ⸗auge, *n.* ⸗balg, *m.* ꝛc. vrucht-zetting, *f.* -tak, -knop, -zak, *m.* *etc.*; ⸗bar, *adj.* vruchtbaar; ⸗barkeit, *f.* vruchtbaarheid, *f.*; ⸗baum, *m.* ⸗blüthe, *f.* ⸗gehäuse, *n.* ⸗keim, ⸗monat, *m.* ⸗nießung, *f.* ꝛc. ꝛc. vrucht-boom, -bloesem, *m.* -hulsel, *n.* -kiem, -maand, *f.* -gebruik, *n.* *etc. etc.*; ⸗boden, *m.* korenzolder, *m.*; *bot.* vruchtbodem, *m.*; ⸗branntwein, *m.* ⸗feld, *n.* ⸗handel, ⸗händler, ⸗mangel, *m.* ꝛc. vrucht of koren-brandewijn, *m.* -veld, *n.* -handel, '-handelaar, *m.* -gebrek, *n.* *etc.*; ⸗bringend, *adj.* vruchtdragend; ⸗en, *v. n.* vruchten dragen; baten; ⸗ertrag, *m.* opbrengst *f.* in vruchten; ⸗essig, *m.* azijn *m.* uit vruchten, ⸗gülte, *f.* ⸗zins, *m.* recht der tiende schoof; ⸗korb, *m.* vruitmand, *f.*; ⸗los, *adj.* u. *adv.* vruchteloos, vergeefsch; vergeefs; ⸗losigkeit, *f.* vruchteloosheid, *f.*; ⸗nutzung, *f.* vruchtgebruik, *n.*; ⸗reich, *adj.* rijk in vruchten; ⸗röhre, *f. bot.* stampertje, *n.*; ⸗speicher, *m.* korenzolder, *m.*; ⸗sperre, *f.* verbod van uit- of invoer van granen; ⸗stück, *n. mal.* fruitstuk, *n.*; ⸗theurung, *f.* duurte van het koren; ⸗wein, *m.* ooftwijn, *m.*

Früchtchen, *n.* vruchtje, *n.*; *fig. fam.* deugniet, *m.* u. *f.*

Frugal, *adj.* sober, zuinig.

Früh, *adj.* u. *adv.* vroeg; morgen⸗, gestern früh, morgen-, gisteren ochtend; heute früh, dezen ochtend; ein früher Tod, een vroegtijdige dood; Ihre Uhr geht zu früh, uwe klok gaat voor; ⸗apfel, *m.* ⸗aprikose, ⸗birne, ⸗gerste, ⸗kirsche, *f.* ꝛc. ꝛc. vroege appel, *m.* -abrikoos, -peer, -gierst, -kers, *f.* *etc. etc.*; ⸗arbeit, *f.* ochtendwerk, *n.*; ⸗beet, *n.* broeibed, *n.*; ⸗e, *f.* vroegte, *f.*; in aller Frühe, in de vroegte, zeer vroeg; ⸗gebet, *n.* ochtendgebed, *n.*; ⸗geburt, *f.* 'ontijdige geboorte, *f.*; ⸗gottesdienst, *m.* ⸗jahr, *n.* ⸗kirche, ⸗messe, ⸗predigt, *f.* ꝛc. ꝛc. vroeg-dienst, *f.* -jaar, *n.* -kerk, -mis, -preek, *f.* *etc. etc.*; ⸗klug, *adj.* vroegrijp; ⸗morgens, *adv.* in den vroegen morgen; ⸗regen, *m.* voorjaarsregen, *m.*; regen in den vroegen morgen; ⸗saat, *f.* eerste zaaiing, *f.*; ⸗schicht, *f.* morgenschoft, *f.*; ⸗sonne, *f.* ochtendzon, *f.*; ⸗stück, *n.* ontbijt, *n.*; ⸗stücken, *v. n.* ontbijten; ⸗stunde, *f.* ochtenduur, *n.*; ⸗zeitig, *adj.* vroegtijdig; ⸗zeitigkeit, *f.* vroegtijdigheid, *f.*

Frühling, *m.* lente, *f.* voorjaar, *n.*; ⸗sblume, ⸗sluft, ⸗snachtgleiche, ⸗szeit, *f.* ꝛc. lente-bloem, -lucht, -nachtevening, *f.* -tijd, *m.* *etc.*; ⸗sfieber, *n.* voorjaarskoorts, *f.*; ⸗strieb, *m.* zucht *f.* tot voortplanting.

Fuchs, *m.* es, *pl.* Füchse, vos, *m.*; vossenvel, *n.*; *fig. fam.* goudstuk, *n.*; er hat Füchse, hij heeft pitten; roodkop, *m.*; ⸗amber, *m.* zwarte barnsteen, *m.*; ⸗artig, *adj.* als een vos; ⸗balg, *m.* ⸗fell, *n.* vossenvel, *n.*; ⸗bart, *m. bot.* boksdoorn, tragant, *m.*; ⸗bau, *m.* vossehol, *n.*; ⸗eisen, *n.* ⸗falle, *f.* vosseval, *f.*; ⸗en, *v. n.* stinken; *prov.* foppen, plagen; ⸗fett, *n.* ⸗jagd, *f.* ⸗jäger, ⸗mist, ⸗pelz, ⸗schwanz, *m.* ꝛc. ꝛc. vosse-vet, -jacht, *f.* -jager, -drek, *m.* -bont, *n.* -staart, *m.* *etc. etc.*; ⸗grube, ⸗höhle, *f.* ⸗loch, *n.* vossekuil, *m.*; ⸗icht, *adj.* als een vos; rood; ⸗lehm, *m.* gele mergel, *m.*; ⸗prellen, *n.* het wippen op eene deken; ⸗roth, *adj.* vosrood; ⸗schecke, *f.* schimmel met vosachtige vlekken; ⸗schrot, *n.* grove hagel, *m.*; ⸗schwänzer, *m.* pluimstrijker, flikflooier, *m.*; ⸗schwänzerin, *f.* pluimstrijkster, *f.*; ⸗schwänzerei, *f.* flikflooierei, *f.*; ⸗schwänzerisch, *adj.* flikflooiend, pluimstrijkend; ⸗sucht, *f.* vossenziekte, *f.*; ⸗traube, *f.* vossedruif, *f.*; ⸗ziemer, *m.* vosseroede, *f.*

Füch//schen, *n.* vosje, *n.*; ⸗seln, *v. n.* vossen jagen; stinken; ⸗sin, *f.* wijfjes-vos, *f.*

Fuchtel, *f.* lang en breed zwaard; die Fuchtel bekommen, slagen krijgen; unter die Fuchtel nehmen, in de kuur nemen; ⸗n, *v. a.* met den degen om zich slaan.

Fuder, *n.* voedervat, *n.*; lading, vracht, *f.*; ⸗weise, *adv.* in voeders, in vrachten.

Fug, *m.* recht, *n.* billijkheid, *f.*; mit Fug u. Recht, met recht en billijkheid.

Fuge, *f.* voeg; samenvoeging, *f.*; groeve, sponning, *f.*; *mus.* fuge, *f.*; aus den Fugen bringen, uit zijn verband nemen; aus den Fugen gehen, ⸗weichen, uit het verband raken; die Fugen verstreichen, de voegen invullen, voegen; ⸗los, *adj.* u. *adv.* onwettig; ⸗losigkeit, *f.* onwettigheid, onredelijkheid, *f.*

Füg//ebank, *f.* schaafbank, *f.*;

=eeisen, *n.* gruisijzertje, *n.*; =hobel, *m.* ploegschaaf, *f.*; =en, *v. a.* voegen, samen-, invoegen, lasschen; inkepen; hinzu fügen, er bij voegen; *v. rec.* (sich) in elkander sluiten, -passen; es fügte sich, het geschiedde; sich in etwas fügen, zich in iets schikken; er will sich nicht fügen, hij wil zich niet onderwerpen; =ewort, *n. gr.* voegwoord, *n.*; =lich, *adj.* u. *adv.* welvoegelijk, passend, geschikt; =lichkeit, *f.* gepastheid, *f.*; =sam, *adj.* voegzaam; =samkeit, *f.* voegzaamheid, *f.*; =ung, *f.* in-, samen-, ineenvoeging, *f.*; *fig.* beschikking, *f.*; samenloop, *m.*

Fühl//bar, *adj.* voel-, tastbaar; =barkeit, *f.* voelbaarheid, *f.*; =en, *v. a.* u. *n.* voelen; gevoelen; *fig.* einem auf den Zahn fühlen, iem. polsen; *v. rec.* (sich) zich gevoelen; er fühlt sich, hij is zich zelven bewust; =horn, *n.* voelhoorn, *m.*; =los, *adj.* u. *adv.* ongevoelig; =losigkeit, *f.* gevoelloosheid, *f.*; =spitze, *f.* =faden, =er, *m.* voelspriet, *m.*; =kraut, s. Sinnkraut.

Fuhr//e, *f.* vracht, lading, *f.*; =knecht, *m.* voermansknecht, *m.*; =lohn, =mann, *m.* =werk, *n.* ꝛc. voer-loon, -man, *m.* -werk, *n.* *etc.*; =wagen, *m.* vrachtwagen, *m.*; =wesen, *n.* voerwezen, *n.*

Führ//en, *v. a.* voeren, leiden; dieser Weg führt in die Stadt, deze weg leidt in de stad; einen hinter das Licht führen, iem. bedotten; er führt diesen Artikel nicht, hij houdt dit artikel niet; zu Gemüth führen, op het hart drukken; =er, *m.* gids, leidsman, *m.*; =erin, *f.* leidsvrouw, *f.*; =ung, *f.* leiding, besturing, *f.*

Füll//band, *n.* deurband, *m.*; =baum, *m.* dekboom, *m.*; =bier, =haar, *n.* =stein, =wein, *m.* =wort, *n.* ꝛc. ꝛc. vul-bier, -haar, *n.* -steen, -wijn, *m.* -woord, *n.* *etc. etc.*; =e, *f.* volheid, *f.*; *fig.* er hat Geld und Gut die Fülle, hij heeft geld en goed in overvloed; aus der Fülle des Herzens, uit de volheid des harten; die Hülle u. Fülle haben, overvloed hebben; =en, *n.* veulen, *n.*; =en, *v. n.* veulens werpen; =en, *v. a.* vullen; op-, aanvullen; Wein auf Flaschen füllen, wijn op vlesschen aftappen; =enstute, *f.* veulenmerrie, *f.*; =enzahn, *m.* melktand, *m.*; =erde, *f.* volaarde, *f.*; =hals, *m.* trechter, *m.*; =horn, *n.* hoorn *m.* van overvloed; =kanne, =kelle, *f.* =ort, *m.* ꝛc. vul-kan, *f.* -lepel, *m.* -plaats, *f.* *etc.*; =mund, *m.* grondslag. *m.*; =sel, *n.* vulsel, *n.*; =ung, *f.* vulling, *f.*; paneel, *n.*

Fummel, *f.* rand, *m.*; =holz, *n.* =knochen, *m.* likhout, *n.*; =n, *v. a.* likken, glad wrijven.

Fund, *m.* es, s, *pl.* Fünde, vond, *m.* vinding, *f.*; =ament, *n.* es, *pl.* e, fondament, *n.*; =grube, *f.* mijngroef; *fig.* bron, *f.*; =iren, *v. a.* fundeeren; =lohn, *m.* belooning voor den vinder; =ort, *m.* vindplaats, *f.*; =schoß, *m.* grondbelasting, *f.*

Fündig *adj.* (machen), ontdekken.

Fünf, *num.* vijf; fünf gerade sein lassen, door de vingers zien; er kann keine fünf zählen, hij kan geen tien tellen; =, *f.* =er, *m.* vijf, *f.*; alle Fünfe werfen, twee vijfen werpen; =eck, *n.* =herr, *m.* vijf-hoek, -man, *m.*; =fach, =füßig, =jährig, =mal, *adj.* ꝛc. ꝛc. vijf-voudig, -voetig, -jarig, -maal, *etc. etc.*; =pfündig, vijf pond wegende; =ruderig, =saitig, =säulig, *adj.* ꝛc. met vijf roeibanken, -snaren, -zuilen, *etc.*; =te, vijfde; =thalb, vijfdehalf; =tel, *n.* vijfde, *n.*; =tens, ten vijfde; =zehn, vijftien; =zig, vijftig, *etc. etc.* — Men vorme de verdere samenstellingen naar de gelijksoortige worden onder; acht, drei, ein.

Fungiren, *v. a.* fungeeren.

Fung//it, *m.* en, *pl.* en, *chem.* fungiet, *m.*; =ussäure, *f.* zwamzuur, *n.*

Fünkchen, *n.* vonkje, *n.*

Funke, *m.* ns, *pl.* n; =n, *m.* vonk, *f.*; fahren, reiten, daß die Funken davon fliegen, zoo snel als mogelijk rijden; =ln, *v. n.* vonkelen, schitteren; =lneu, =lnagelneu, *adj.* splinter-, nagelnieuw; =nleiter, *m.* vonkenleider, *m.*

Für, *prp.* voor (*fransch:* pour). Dit voorzetsel is oorspronkelijk gelijkbeteekenend met „vor" *b. v.* Mann für Mann, Mann vor Mann, Schritt für Schritt, Schritt vor Schritt. Deze plaatselijke beteekenis heeft „für" thans verloren en drukt nu uit het tegendeel van „wider" (tegen), eene plaatsvervanging en daarom ook den prijs, het doel, de strekking waartoe, waarvoor iets geschiedt. — Tag für Tag, dag aan dag: für Bezahlung annehmen, in betaling aannemen; für sich leben, voor zich zelven, afgezonderd leven; an u. für sich, op zich zelve; ein für allemal, eens voor altijd; für's erste, ten eerste; für jetzt, voor het oogenblik; er blieb für todt liegen, hij bleef voor dood liggen. — In samenstellingen duidt „für" aan, dat iets geschiedt in de plaats of ten voordele van iem.

Für//baß, *adv. obs.* verder; =bitte, *f.* voorbede, *f.*; eine Fürbitte einlegen, een goed woord doen; die Fürbitten der Heiligen, de voorbiddingen der heiligen; =bitter, *m.* voorbidder, -spraak, *m.*; =bitterin, *f.* voorbidster, -spraak, *f.*; =der, *adv. obs.* verder; =lieb, *adv.* voorlief; mit etw. fürlieb nehmen, iets voor lief nemen, iets zich laten welgevallen; =sorge, *f.* voorzorg, *f.* (s. Vorsorge ꝛc.); =sprache, *f.* voorspraak, *f.*; =sprecher, *m.* =sprecherin, *f.* voorspraak, *m.* u. *f.*; =wahr, *adv.* voorwaar; =wort, *n.* voorspraak, -bede, *f.*; *gr.* voornaamwoord, *n.*; =wörtlich, *adj.* tot het voornaamwoord behoorende.

Furche, *f.* vore, *f.*; *fig.* rimpel, *m.*; =n, *v. a.* voren maken; =nartig, *adj.* vorenachtig; =nziehen, *n.* het vorenmaken.

Furcht, *f.* vrees, *f.*; die Furcht Gottes, de vreeze Gods; alle in Furcht und Schrecken setzen, allen vrees en schrik injagen; =bar, *adj.* vreeselijk; sich furchtbar machen, zich geducht maken; =barkeit, *f.* vreeselijkheid, *f.*; =los, *adj.* onbevreesd; =sam, *adj.* vreesachtig, bevreesd; =samkeit, *f.* bevreesdheid, *f.*

Fürcht//en, *v. a.* u. *rec.* vree-

zen; sich vor einem fürchten, voor iem. vreezen; =erlich, *adj.* u. *adv.* vreeselijk.

Furie, *f.* furie, woede, *f.*

Furier, *m.* fourier, *m.*; =schütz, *m.* onderfourier, *m.*

Furnier, s. Fournier.

Furrage, s. Fourage.

Fürst, *m.* en, *pl.* en, vorst, prins, *m.*; =bischof, *m.* vorstbisschop, *m.*; =chen, *n.* vorstje, *n.*; =enbank, *f.* =enbund, *m.* =enhaus, =enkind, =enrecht, =enthum, *n.* rc. rc. vorsten-bank, *f.* -verbond, -huis, -kind, -recht, -dom, *n. etc. etc.*; =enbrief, =englanz, =enhut, =ensitz, =enstand, *m.* rc. vorstelijke brief, -glans, -hoed, -zetel, -stand, *m. etc.*; =enmäßig, =lich, *adj.* vorstelijk; =in, *f.* vorstin, *f.*

Furt, *f.* waadbare plaats, *f.*

Furz, *m.* es, *pl.* Fürze, veest, wind, scheet, poep, *m.*; =en, (farzen) *v. n.* winden, veesten laten.

Fuscheln, *v. n. h.* knoeien, foezelen.

Fusel, *m.* foezel, *f.*; *fig.* slechte drank, *m.*; =n, *v. n.* foezel drinken; naar foezel ruiken.

Füselier, *m.* s, *pl.* e, fuselier, *m.*

Füsiliren, *v. a.* fusileeren.

Fuß, *m.* es, *pl.* Füße, voet, *m.*; zu Fuße, te voet; einem zu Füßen fallen, aan iemands voeten vallen; stehenden Fußes, op staande voet: ich bin mit keinem Fuße zu ihm gekommen, ik heb geen voet in zijn huis gezet; sich auf die Füße machen, zich op weg begeven; Fuß beim Maal halten, voet bij stek houden; festen Fuß fassen, vasten voet krijgen; die Sache hat Hand u. Fuß, die zaak is gelijk het behoort; =angel, *f.* =bad, *n.* =bank, =bekleidung, *f.* =gänger, =knecht, =kuß, *m.* rc. rc. voet-angel, *f.* -bad, *n.* -bank, -bekleeding, *f.* -ganger, -knecht, -kus, *m. etc. etc.*; =ballen, *m.* bal *m.* van den voet; =biege, *f.* voetbuiging, *f.*; =boden, *m.* vloer, grond, *m.*; =brett, *n.* vloer-, treêplank, *f.*; =decke, *f.* dekkleed voor de voeten; vloerkleedje, *n.*; =dienst, *m.* dienst *f.* der infanterie; =eisen, *n.* voetangel, *f.*; voetboei, *n.*; =en, *v. n.* vasten voet krijgen, vast staan; *fig.* auf etw. fußen, op iets bouwen; =fällig, *adj.* geknield; =flasche, *f.* =wärmer, *m.* stoof, *f.*; =gestell, *n.* voetstuk, *n.*; =gicht, *f.* podagra, *n.*; =hammer, *m.* builhamer, *m.*; =scheit, *n.* stommel, *m.*; =schemel, *m.* voetbankje, *n.*; =tapfe, *m.* voetstap, *m.*; in Jem.'s Fußtapfen treten, iem.'s voetstappen drukken; =tritt, *m.* schop, *m.*; =weg, *m.* voetpad, *n.*; =winde, *f.* dommekracht, *f.*; =zehe, *f.* teen *f.* van den voet, *etc.*

Füß//chen, *n.* voetje, *n.*; =eln, *v. n.* † voeteeren, met de voeten spelen; =ig, *adj.* voetig; =ling, *m.* voet van eene kous.

Futter, *n.* overtrek, *n.* voering, bekleeding, *f.*; foedraal, *n.*; =n, *n.* voeder, eten; die Pferde haben ihr Futter bekommen, de paarden zijn gevoerd; Futter sammeln, =schneiden, =holen, voeder halen, furageeren; =al, *n.* es, s, *pl.* e, foedraal, *n.* koker, *m.*; =bank, *f.* snijkist, *f.*; =barchent, *m.* bombazijn, *m.*; =boden, *m.* hooi-, graszolder, *m.*; =brett, =holz, *n.* schoorplank, *f.*; =dielen, *f. pl.* wagenringen, *f.pl.*; =geld, =gras, =holen, *n.* =kasten, =korb, *m.* rc. rc. voeder-geld, -gras, -halen, *n.* -kist, -mand, *f. etc. etc.*; =honig, *m.* honig, waarmede men de bijen voedt; =klinge, *f.* =messer, *n.* snijmes, *n.*; =knecht, *m.* voederhaler, *m.*; =korn, *n.* graan voor voeder (der paarden); =leinwand, *f.* voeringlinnen, *n.*; =marschall, *m.* fouragemeester, *m.*; =mauer, *f.* bekleedingsmuur, *m.*; =metze, *f.* havermaat, *f.*; =raufe, *f.* ruif, *f.*; =rehe, *f. vet.* bevangenheid, verstijving, *f.*; =schwinge, =wanne, *f.* wan, *f.*; =zeug, *n.* voeringskatoen, *n.*

Fütter//er, *m.* voederaar, *m.*; =n, *v. a.* voederen, voêren; mit Watte füttern, met watte voêren; junge Vögel füttern, jonge vogels voêren; Hafer, Heu füttern, met haver, met hooi voêren; =ung, *f.* voering, *f.*; =ung, *f.* voedering, *f.*; die Fütterung der Thiere, het voederen der beesten. [toekomende tijd, *m.*

Futurum, *n.* s, *pl.* ra, *gr.*

G.

G, *n.* G, *f.*

Gabe, *f.* gave, gift, *f.* geschenk, present, *n.*; gaaf, gave, begaafdheid, *f.* talent, *n.*; dosis, hoeveelheid, *f.*

Gäbe, *adj.* u. *adv.* gaaf.

Gabel, *f.* vork, *f.*; *herald.* gaffelvormig wapenstuk, *n.*; *bot.* gaffelsgewijze scheiding, *f.*; Gabel an einem Wagen, gaffeldissel, *m.*; Gabeln am Hirschgeweih, gevorkte horens van het hert; Gabel am Pumpenschwengel, arm van den gekstok eener pomp; *mar.* ijzeren arm, ezelsmik, *m.*; =anker, *m.* =deichsel, *f.* =kraut, =kreuz, *n.* rc. rc. gaffel-anker, -dissel, *m.* -kruid, -kruis, *n. etc. etc.*; =förmig, *adj.* gaffelvormig; =frühstück, *n.* ontbijt *n.* met de vork gebruikt; =gehörn, *n.* gevorkte horens; =hirsch, *m.* hert *n.* met gevorkte horens; =holz, *n.* gaffelstok, *n.*; =n, *v. a.* opnemen (met de vork); nach etw. gabeln, iets trachten te pakken; tüchtig gabeln, inhappen, toetasten; =icht, *adj.* u. *adv.* gaffelvormig; =ig, *adj.* u. *adv.* een of meer gaffels hebbende; =nadel, *f.* haarspeld, *f.*; =pferd, *n.* lemoenpaard, *n.*; =schößling, *m.* gaffelvormig loof, *n.*; =schwanz, *m.* gaffelstaart, *m.*; =spitze, *f.* vork-, gaffelpunt, *n.*; =stange, *f.* =stich, =stiel, *m.* rc. vork-, gaffel-stang, *f.* -steek, -stell, *m. etc.*

Gabler, *m.* s. Gabelhirsch; post, *f.* (een vischje).

Gack//elhans, *m. pop.* kakelaar, *m.*; =elig, *adj.* praatziek;

kakelachtig; =ellise, *f. pop.* babbelaarster, *f.*; =eln, =ern, =sen, *v. n. h.* kakelen; *fig.* babbelen, kletsen.

Gaden, *m.* s, *obs.* kamer, *f.* winkel, kelder, *m.*; verdieping, *f.*

Gaffel, *f.* gaffel, *f.*; =fall, *m.* =segel, *n.* ꝛc. gaffel-val, *f.* -zeil, *n. etc.*; =herr, *m.* gildemeester, *m.*

Gaff//en, *v. n. h.* gapen. geeuwen; loeren, bespieden; =er, *m.* gaper, toekijker, *m.*; =erin, *f.* gaapster, lanterfantster, *f.*; =ern, *v. n.* doorzijpelen.

Gagath, *m.* es, *pl.* e, git, *n.*

Gage, *f.* s. Besoldung.

Gäh, ꝛc. s. jäh, ꝛc.

Gähn//affe, *m.* gaper, *m.*; =en, *v. n.* geeuwen; gapen; =er, *m.* geeuwer, *m.*; =laut, *m. gr.* gaping, *f.*; =sucht, *f.* geeuwzucht, *f.*

Gähr//bottich, *m.* gistkuip, *f.*; =e, =ung, *f.* gisting, *f.*; =n, *v. n.* gisten; die Gemüther fangen an zu gähren, de gemoederen beginnen te gisten; =ungsluft, *f.* stiklucht, *f.*; =ungsmittel, *n.* =ungsmesser, *m.* ꝛc. gist-middel, *n.* -meter, *m. etc.*

Gaiß, *f.* s. Geiß.

Gaks, *m.* er weiß weder Giks noch Gaks davon, hij weet er geen lor van.

Gacksen, s. gackeln.

Gala, *f.* =kleid, *n.* gala, -kleed, *n.*; =n, *m.* s, *pl.* e, minnaar, *m.*; =nder, *m.* kalander, *m.*; =nt, *adj.* galant; =nterie, *f.* galanterie, *f.*; =nteriearbeit, *f.* =nteriehändler, *m.* ꝛc. galanterie-werk, *n.* -handelaar, *m. etc.*; =nteriedegen, *m.* korte degen, staatsiedegen, *m.*

Galeere, *f.* galei, *f.*; =nanker, =nsklave, *m.* =nsegel, *n.* =nstrafe, *f.* ꝛc. galei-anker, *n.* -slaaf, *m.* -zeil, *n.* -straf, *f. etc.*

Galeote, *f.* galjoot, *f.*

Galgant, *m.* galgant, *m.*

Galgen, *m.* galg, *m.*; es steht Galgen und Rad darauf, daar staat de galg op; =dieb, =schelm, =schwengel, =vogel, *m.* galgbrok, galgenstrop, -aas, *m.*; =förmig, *adj.* galgvormig; =frist, *f.* kort uitstel, *n.*; =holz, *n.* galghout, *n.*; =leiter, *f.* galgladder, *f.*; =männchen, =männlein, *n. bot.* alruinwortel, *m.*; =mäßig, *adj.* galgachtig; de galg verdienend; =strick, *m.* strop; *fig.* galgenstrik, *m.*

Galimathias, *n.* wartaal, *f.*

Galion, s. Gallion, ꝛc.

Galiote, *m.* n, *pl.* n, galeiboef, *m. mar.* s. Galliote.

Galizerstein, *m.* zinkvitriool, *n.*; (blauer) kopervitriool, *n.*

Galla, (Gala) *f.* gala, *n.*; =kleid, *n.* =tag, *m.* gala-kleed, *n.* -dag, *m.*

Gall//apfel, *m.* galnoot, *f.*; =apfelfliege, =apfelwespe, *f.* galwesp, *f.*; =apfelsäure, *f.* galnotenzuur, *n.*; =e, *f.* gal, *f.*; *fig.* er hat keine Galle, hij is zonder gal; die Galle läuft ihm über, de gal loopt hem over; seine Galle ausschütten, zijne gal uitbraken; =en, *v. a.* gallen; *v. n.* water lozen; =enblase, *f.* =enfieber, *n.* =engang, *m.* =ensucht, *f.* ꝛc. ꝛc. gal-blaas, -koorts, -buis, -zucht, *f. etc. etc.*; =ensüchtig, *adj.* galzuchtig; =icht, =ig, *adj.* galachtig, gallig; =insect, *n.* galnotevlieg, *f.*; =sucht, =süchtig ꝛc. s. =ensucht ꝛc.

Gäll//en, *v. n. h.* klinken, weerklinken; die Ohren gällen mir, de ooren tuiten mij; eine gällende Stimme, eene schelle stem; =ig, *adj. min.* hard.

Gallerie, *f.* galerij, *f.*

Gallert//artig, *adj.* geleiachtig; =e, *f.* gelei, *f.*; *chem.* kleef-, lijmstof, *f.*

Gallion, *n.* =e, *f.* galjoen, *n.*

Galliote, *f.* galjoot, *f.*

Galmei, *m.* kalamijnsteen, *m.*

Galosche, *f.* overschoen, *m.*

Galon//e, *f.* galon, *n.*; =iren, *v. a.* galonneeren.

Galopp, *m.* galop, *m.*; =iren, *v. n. s.* galopeeren.

Galvani//sch, *adj.* galvanisch; =isiren, *v. a.* galvaniseeren; =ismus, *m.* galvanismus, *n.*; =oplastik, *f.* galvanoplastiek, *f.*

Gamander, *m. bot.* gamander, *f.*

Gamasche, *f.* slopkous, *f.*; s. auch Kamasche.

Gambe, *f.* basviool, *f.*

Gamme, *f.* s. Tonleiter.

Gäms, *m.* harde rotssteen, *m.*

Ganasse, *f.* kakebeen, *n.*

Ganerb//e, *m.* medeërfgenaam, medeëigenaar, deelhebber *m.* eener heerlijkheid; =schaft, *f.* vereeniging der gemeenschappelijke bezitters.

Gang, *m.* es, s, *pl.* Gänge, gang, loop, weg, *m.*; im Gange sein, aan den gang zijn; in Gang bringen, aan den gang brengen; seinen Gang hurtig fortsetzen, goed doorloopen; =art, *f.* loopwijze, *f.* gang, *m.*; wijze van gaan; *min.* gangsteen, *m.*; =bar, *adj.* gangbaar; =barkeit, *f.* gangbaarheid, *f.*; =erz, *n.* gangerts, *m.*; =kreuz, =rad, *n.* =säule, *f.* =schlüssel, *m.* ꝛc. gang-kruis, -rad, *n.* -zuil, *f.* -sleutel, *m. etc. etc.*

Gäng, =e, *adj.* u. *adv.* vlug; gäng und gäbe sein, gangbaar zijn; in gäng und gäbiger Münze, in gangbare munt; =elband, *n.* lei-, loopband, *m.*; =elei, *f.* het loopen aan den leiband; =eln, *v. a.* aan den leiband leeren loopen; *fig.* besturen, aan den leiband houden; =elwagen, *m.* rolwagen, *m.*; =er, *m.* ganger, *m.*; =ig, *adj.* loopend; die gängigen Arbeiten, de loopende zaken.

Ganglie, *f. anat.* zenuw-, peesknoop, *m.*; =nsystem, *n. anat.* stelsel der peesknoopen; =nthiere, *n. pl.* peesknoopdiertjes, *n. pl.*

Gans, *f. pl.* Gänse, gans, *f.*

Gänschen, *n.* gansje, *n.* jonge gans, *f.*; *fig.* dom meisje, *n.*

Gänse//aar, *m.* =distel, =feder, *f.* =flügel, =fuß, =hirt, *m.* ꝛc. ꝛc. ganze-dief, *m.* -distel, -pen, *f.* -vleugel, -voet, -herder, *m. etc. etc.*; =augen, *n. pl.* ganzeoogen; *impr.* aanhalingsteeken; =bauch, *m.* toebereide jonge gans; *fig.* platbuik, *m.*; =braten, *m.* gebraden gans, *f.*; =gekröse, =klein, =schwarz, *n.* =pfeffer, *m.* ganzenpeper, *f.*; =haut, *f.* ganzenhuid, *f.*; *fig.* kippevel, *n.*; =rich, *m.* gent, *m.*; *bot.* zilverkruid, *n.*; =stall, *m.* ganzenhok, *n.*; =zucht, *f.* ganzenteelt, *f.*; =steige, *f.* ganzenhok, *n.*; =wein, *m. fig. fam.* water, *n.* ganzenwijn, *m.*

Gansert, *m.* s, *pl.* e, gent, *m.*

Gäns//eln, *v. a.* voor den gek houden; =icht, =ig, *adj.* gansachtig; =in, *f.* ooi, wijfjes gans, *f.*

Gant, *m.* u. *f.* gerechtelijke

verkooping; der Gant ist bei ihm ausgebrochen, hij is bankeroet; =buch, =register, *n.* boek, register eener gerechtelijke verkooping; =en, *v. a.* gerechtelijk verkoopen; =haus, *n.* verkoop-, boel-huis, *n.*; =mäßig, *adj.* met schulden overladen; =meister, *m.* vendumeester, *m.*

Ganz, *adj.* u. *adv.* gansch, geheel; *arith.* eine ganze Zahl, een geheel (getal); *fig.* ein ganzer Mann, een rechte man; ganz wohl, =wenig, zeer wel, -weinig; ganz und gar nicht, geheel en al niet, in't geheel niet; =e, *n.* geheel, *n.*; im Ganzen, in't geheel; =heit, *f.* geheelheid, *f.*; =hufner, *m.* bezitter eener geheele hoeve; =pacht, *f.* geheele pacht, *f.*

Gänzlich, *adj.* u. *adv.* ganschelijk; ten eenenmale.

Gar, *adj.* gaar, week, klaar; =, *adv.* geheel en al, zeer; zelfs; gar zu groß, al te groot; gar nicht, gansch niet; geheel en al niet; gar nichts, volstrekt niets; vielleicht gar, ja zelfs, misschien, wellicht zelfs; warum nicht gar! wat denkt gij wel! =arbeit, *f.* loutering, *f.*; =aus, *m.* einde, *n.*; einem den Garaus machen, iem. den genadeslag, den nekslag geven; iem. geheel bederven; =brühe, *f.* looistof, *f.* runsap, *n.*; =erz, *n.* gerooste erts, *m.*; =faß, *n.* looikuip, *f.*; =feuer, *n.* roost-vuur, *n*; =koch, *m.* gaarkok, *m.*; =könig, *m.* gelouterd metaal, *n.*; =küche, *f.* gaarkeuken, *f.*; =kupfer, *n.* gelouterd koper, *n.*; =kupferprobe, =probe, *f.* proefneming hoe veel koper een erts bevat; =leder, *n.* gaar leder, *n.*; =machen, *n.* =machung, *f.* lederbereiding; zuivering, *f.*; =macher, *m.* metaal-zuiveraar, *m.*; =ofen, *m.* =pfanne, *f.* louter-oven, *m.* -pan, *f.*; =salz, *n.* gaar zout, *n.*; =scheibe, *f.* gelouterd koper *n.* in vorm eener schijf; =schlacke, *f.* koperschuim, *n.*; =stück, *n.* gaar stuk zout, *n.*

Garant//ie, *f.* garantie, *f.*; =iren, *v. a.* garanteeren.

Garbe, *f.* schoof, *f.*; *bot.* duizendblad, *n.*; =nband, *n.* schoovenband, *m.*; =nbinder, *m.* =nbinderin, *f.* schooven-binder: *m.* -bindster, *f.*; =nhaufen, *m.* hoop schooven; =nschichter, *m.* iaslegger, *m.*; =nzehnte, *m.* korentiend, *f.*

Garde, *f.* garde, lijfwacht. *f.*; =officier, *m.* officier bij de garde; =regiment, *n.* regiment van de garde, *etc. etc.*

Gardian, *m. kath.* gardiaan, *m.*

Gardine, *f.* gordijn, *n*; =npredigt, *f.* =nring, *m.* =nstange, *f.* ꝛc. gordijn-preek, *f.* -ring, *m.* -roede, *f. etc.*

Gardist, *m.* en, *pl.* en, soldaat van de garde; schutter, *m.*

Gardseeröl, *n. com.* olijfolie van het meer van Garda.

Gare, *f.* gaarheid, rijpheid, *f.*; das Erz hat seine Gare, de erts is genoegzaam geroost; das Kupfer hat seine Gare, het koper is genoegzaam gelouterd.

Garn, *n.* es, s, *pl.* e, garen, *n.*; net, *n.*; in das Garn gehen, in den strik vallen; =baum, *m.* scheerstok, *m.*; =enden, *n. pl.* gareneindjes, *n. pl*; =gabel, =stange, *f.* netstaak, *f.*; =haspel, =handel, =händler, =klotz, *m.* ꝛc. garen-haspel, -handel. -kooper, -blok, *m. etc.*; =knäuel, *n.* kluwen garen, *n*; =masche, *f.* maas *f.* van een net; =reuse, *f.* vischfuik, *f.*; =sack, *m.* steeknet. *n.*; =spule, *f.* garenspoel, *f*; =stock, *m.* garenschacht. *f.*; =stricker, *m.* netknooper, *m*; =strähne, *f.* =stück, *n.* streng of stuk garen; =weber, *m.* linnenwever, *m.*; =zug, *m.* ophaal *m.* met het net.

Garnison, *f.* garnizoen, *n.*; =iren, *v. n.* in garnizoen liggen; =sKirche, *f.* =sPrediger, *m.* =sStadt, *f.* ꝛc. garnizoens-kerk, *f.* -predikant, *m.* -stad, *f. etc.*

Garnitur, *f.* garnituur, *n.*

Garstig, *adj.* u. *adv.* leelijk; =keit, *f.* leelijkheid, *f.*

Gärt//chen, *n.* tuintje, *n.*; =ner, *m.* =nerin, *f.* hovenier, tuinier, tuin-man, *m.* -ierster, *f.*; =nerei, *f.* tuinbouw, *m.*

Garten, *m. pl.* Gärten, tuin, *m.*; =bau, *m.* =beet, =buch, =feld, *n.* =frucht, =laube, =lust, *f.* ꝛc. ꝛc. tuin-bouw, *m.* -bed, -boek, -veld, *n.* -vrucht, *f.* prieël, -vermaak, *n. etc. etc.*; =freund, *m.* liefhebber van den tuinbouw.

Gas, *n.* ses, *pl.* se, gas, *n.*; =artig, *adj.* gasachtig; =beleuchtung, =bereitung, =entwickelung, =fabrik, =lampe, *f.* =licht, *n* ꝛc. ꝛc. gas-verlichting, -bereiding, -ontwikkeling, -fabriek, -lamp, *f.* -licht, *n. etc. etc.*; =förmig, =haltig, *adj.* gas-vormig, -houdend; =röhre, *f.* gaspijp, *f.*

Gasometer, *m.* gasmeter, *m.*

Gäspe, *f.* gaps, *f.*

Gäßchen, *n.* straatje, n.

Gasse, *f.* nauwe straat, *f.*; Gassen laufen, spitsroede loopen; die Truppen bildeten eine Gasse, de troepen vormden eene passage door twee gelederen; Hans in allen Gassen, bedilal, *m*; die Gassen in Bienenstöcken, de gangen van een bijenkorf; =nbettel, *m.* =nbetteln, *n* bedelen *n.* langs de straten; =nbettler, =nbube, =nhauer, =nkehrer, *m.* =nmädchen, *n.* ꝛc. ꝛc. straatbedelaar, -jongen, -deun, -veger, *m.* -meid, *f. etc. etc.*; =nhauptmann, *m.* wijkmeester, *m.*; =nhure, *f.* =nmensch, *n.* straathoer, *f.*; =nkoth, *m.* slijk, vuil *n.* der straten; =nlaufen, *n.* straatloopen; spitsroedenloopen, *n.*; =nscherz, *m.* gemeene boerterij, *f.*; =ntreter, =nwetzer, *m. fig.* straatslijper, *m.*; =ntroß, *m.* straatgespuis, *n.*; =nvogt, s. Bettelvogt; =nwitz, *m.* gemeene geestigheid, *f.*

Gast, *m.* es, *pl.* Gäste, gast, loge, *m.*; ein ungebetener Gast, een ongenoodigde gast; Sie sind mir ein willkommner Gast, gij zijt welkom als mijn gast; *fig.* ein schlauer, loser Gast, een sluwe gast; ein grober Gast, een lomperd, een vlegel; Gäste halten, gaarkeuken houden; =becher, *m.* welkomstbeker, *m.*; =bett, *n.* logeerbed, *n.*; =e, zu Gaste bitten, te gast vragen; u Gaste gehen, uit eten gaan; zu Gaste sein, op eene maaltijd zijn; =erei, =ung, *f.* =gebot, *n.* gasterij, *f.* gastmaal, *n.*; =frei=lich, *adj.* gastvrij; =freund, *m.* gastheer; gast, *m.*; =freundschaft, =freiheit, =lichkeit, *f.* gastvrijheid, herbergzaamheid, *f.*; =geber, =halter, *m.* gast-, logementhouder, *m.*; =geberin, *f.* gast-, logement-houdster, *f.*; =haus,

n. =hof, *m.* logement, hôtel, *n.;* =herr, *m.* =mahl, =recht, *n.* ꝛc. gast-heer, *m.* -maal, -recht, *n. etc.;* =iren, *v. a.* gastereeren; =kleid, *n.* feestelijk kleed, *n.;* =meister, *m.* =mutter, *f. kath.* monnik, non, die de vreemdelingen onthaalt; =ordnung, *f.* reglement voor de herbergen; =predigt, *f.* preek van een vreemde; =rolle, *f.* gastrol, *f.;* =stube, *f.* =zimmer, *n.* eetzaal, -kamer, *f.* (in logementen); logeerkamer, *f.;* =tafel, *f.* =tisch, *m.* eettafel, *f.;* =ungsrecht, *n.* recht table d'hôte te houden; =weise, *adv.* als gast; =wirth, *m.* waard, herbergier, kastelein; logementhouder, *m.;* =wirthin, *f.* waardin, *f. etc.;* =wirthschaft, *f.* herberg, restauratie, *f.;* herbergierschap, *n.*

Gat, =t, *n. mar.* gat, *n.* haven, *f.*

Gät//en, *v. a.* wieden, uitroeien; =er, *m.* wieder, *m.;* =erin, *f.* wiedster, *f.;* =gras, *n.* uitgewied gras, *n.;* =hacke, =haue, *f.* wiedijzer, *n.;* =lich, *adj.* doelmatig; tamelijk.

Gatt//e, *m.* =in, *f.* gade, echtgenoot, *m.* u. *f.;* =en, *v. a.* u. *rec.* paren; zich vereenigen; =enliebe, *f.* huwelijksliefde, *f.;* =ig, =lich, *adj.* u. *adv.* aardig, gepast; op de echtgenooten betrekking hebbende; =irung, *f.* sorteering, *f.*

Gatter, *n.* traliehek, *n.;* =haube, *f.* netmuts, *f.;* =n, *v. a.* traliën; *v. n.* loeren; =thor, *n.* =thür, *f.* tralie-poort. -deur, *f.;* =werk, *n.* tralie-werk, *n.*

Gattung, *f.* soort, *f.* 'aard, *m.* geslacht, *n.;* gading, *f.;* =sbegriff, =sname, *m.* soort-begrip, -naam, *m.*

Gau, *m.* es, s, *pl.* e, en, land-, graaf-schap, gebied, district, *n.;* =dieb, *m.* gauwdief, *m.;* =graf, *m.* districts-rechter, *m.*

Gauch, *m.* es, s, *pl.* e, *fig.* vlasbaard; kwast, sot, *m.;* =blume, =nelke, *f.* koekoeksbloem, *f.;* =e, *f.* mestwater, *n.* f. Jauche; =hafer, *m.* windhaver, *f.;* =heil, *n.* guichheil, *n.*

Gaukel, *m.* =ei, =posse, *f.* =spiel, =werk, *n.* goochelarij, *f.* goochelwerk, *n.;* =bild, *n.* =bude, =kunst, *f.* ꝛc. ꝛc. goochel-beeld, *n.* -tent, -kunst, *f. etc. etc.;* =ei, *f.* goochelarij, guiterij, *f.;* =haft, =icht, *adj.* goochelachtig; =männchen, *n.* goochelpopje, duikelaartje, *n.;* =n, *v. n.* goochelen; flakkeren.

Gaukler, *m.* goochelaar, *m.;* =ei, ꝛc, f. Gaukelei, ꝛc.; =isch, *adj.* goochelachtig.

Gaul, *m.* es, s, *pl.* Gäule, paard, *n.* knol, *m.;* einem geschenkten Gaul sieht man nicht in's Maul, een gegeven paard ziet men niet in den bek.

Gaumen, *m.* gehemelte, *n.;* wenn dir darnach der Gaumen steht, als gij daar smaak in vindt; =buchstabe, =muskel, =nerv, *m.* ꝛc. gehemelte-letter, -spier, -zenuw, *f. etc.;* =lust, *f.* =reiz, *m.* streling van het gehemelte; lekkerbekkigheid, *f.;* =segel, *n.* het zachte gehemelte, huig, *f.;* =sucht, *f.* vraatzucht, *f.*

Gauner, *m.* dief, gauwdief, bedrieger, *m.;* =ei, *f.* gauwdieverij, bedriegerij, *f.;* =gesindel, *n.* dievenpak, *n.;* =in, *f.* diefegge, *f.;* =isch, *adj.* diefachtig; =n, *v. n.* stelen, bedriegen; =sprache, *f.* gauwdieventaal, *f.;* =streich, *m.* gauwdievenstreek, *m.*

Gautsch//brett, *n.* koets-, vormplank, *f.;* =en, *v. a.* koetsen; =er, *m.* koetsier, *m.;* =stuhl, *m.* koetsstoel, *m.*

Gaze, *f.* gaas, *n.*

Gazelle, *f.* gazelle, *f.*

Ge, een toonloos onscheidbaar voorvoegsel, wordt, even als in de Nederlandsche taal, met eene menigte van woorden samengesteld, welke meestal in beide talen gelijke beteekenis hebben; om deze reden worden slechts de volgende samenstellingen hier opgegeven.

Ge//acht, *adj. astr.* der geachte Schein, stand van twee hemellichamen, die 45 graden van elkander verwijdert zijn; =ächtete, *m.* vogelvrijverklaarde, banneling, *m.;* =ächze, *n.* gekerm, *n.;* =äder, *n.* aderen, *f. pl.;* =äfter, *n.* achterklauwen, *m. pl.;* =artet, *adj.* ingericht, gebouwd; =äß, *n.* es, azen, *n.;* weide, *f.;* =armt, =äugt, *adj.* ꝛc. gearmd, geoogd, *etc.;* =bäck, *n.* es, s, *pl.* e, gebak, *n.;* =bahn, *n.* drek, *m.;* =balge, *n.* geklop, *n.;* =bälk, *n.* balken, *m. pl.;* =bären, *v. a.* baren; =bärerin, *f.* kraamvrouw, moeder, *f.;* =bärhaus, *n.* kraamhuis, *n.;* =bärmutter, *f.* baarmoeder, *f.;* =bärstuhl, *m.* kraamstoel, *m.;* =bärzeit, *f.* barenstijd, *m.;* =bäu, =bäude, *n.* gebouw, *n.;* =bein, *n.* es, s, *pl.* e, gebeente, *n.* beenderen, *n. pl.* =belfer, =bell, *n.* geblaf, gekef, *n.*

Geben, *v. a.* geven; eine Sache kurz geben, zich kort en bondig uitdrukken; ich gebe wenig auf seine Worte, ik geef weinig om zijne woorden; gegeben, Berlin, den 12. Juli, gegeven te Berlijn, den 12. Juli; sich geben, zich schikken; toegeven; gelukken; das wird sich mit der Zeit wohl geben, dit zal met den tijd wel schikken; er wird sich endlich geben, hij zal eindelijk bukken; von sich geben, zich laten ontvallen; seine Gedanken von sich geben, zijne gedachten uiten; eine Arznei wieder von sich geben, eene artsenij uitbraken; *v. imp.* es gibt, er is, es geben, er zijn; es gab, er was; es gaben, er waren, *etc.;* was gibt's? wat is er gaande; was gibt es Neues? wat is er nieuws? es gibt viele Aepfel dieses Jahr, er zijn vele appelen dit jaar; es wird heute etwas geben, er zal heden wat te doen wezen; sein Gesicht gibt es schon, daß..., men kan het hem aanzien, dat...; das gibt die gesunde Vernunft, het gezond verstand leert het.

Geber, *m.* gever, *m.;* =in, *f.* geefster, *f.*

Geberd//e, *f.* gebaar; voorkomen, *n.;* =en, *v. rec.* (sich) zich gedragen, zich aanstellen; het voorkomen hebben; sich lächerlich, =närrisch geberden, zich bespottelijk, -dwaas aanstellen; =enkunst, *f.* =enmacher, *m.* =enspiel, *n.* =ensprache, *f.* ꝛc. gebaren-kunst, *f.* -maker, *m.* -spel, *n.* -spraak, *f. etc.*

Geberdung, *f.* gebaarmaking, *f.*

Gebet, *n.* es, s, *pl.* e, gebed.

n.; =buch, n. gebedenboek, n.; =formel, f. formuliergebed, n.

Gebett, n. es, beddegoed, n.

Gebettel, n. gebedel, n.

Gebiet, n. es, s, pl. e, gebied, n.; =en, v. a. u. n. gebieden; =er, m. gebieder, m.; =erin, f. gebiedster, f.; =erisch, adj. u. adv. gebiedend.

Gebilde, n. maaksel, voortbrengsel; beeld; verdichtsel, n.

Gebinde, n. streng, f.; bos, m.; chir. kruisbanden, m. pl.

Gebirg//e, n. gebergte, n.; =er, m. bergbewoner, m.; =ig, adj. bergachtig; =isch, adj. op een berg zijnde; =sart, f. steensoort, f.; =sbewohner, =sbeschreiber, m. =sdorf, n. =sgegend, f. =skette, f. ꝛc. ꝛc. berg-bewoner, -beschrijver, m -dorp, n. -streek, -keten, f. etc. etc.; =sstadt, f. stad in't gebergte; =sstädter, m. =sstädterin, f. bewoner, m. bewoonster f. eener bergstad

Ge//biß, n. sses, pl. sse, gebit, n.; das Gebiß anlegen, het gebit aandoen; =blase, n. geblaas, n.; =bläse, n. blaasbalg, n.; =blöcke, =blök, n. gebiaas, n.; =blümt, adj. gebloemd; =blümte, n. het ingezamelde der bij; =blüt, n. bloed, n.; die Prinzen vom Geblüt, de prinsen van den bloede; =boren, adj. geboren; =borgen, adj. u. adv. geborgen; veilig; =bot, n. es, s, pl. e, gebod, n.; einem zu Gebote stehen, tot iem.'s beschikking staan; Noth kennt kein Gebot, nood breekt wet; ein Gebot thun, een bod doen; ein höheres Gebot auf etwas thun, hooger bieden; =bräme, n. boordsel, n.; =bratene, n. gebraad, n.; =brauch, m. es, pl. bräuche, gebruik, n.; gewoonte, f.; =brauchen, v. a. gebruiken, bezigen; v. n. noodig hebben (s. brauchen); =bräuchlich, adj. gebruikelijk, in gebruik; =gebräuchlich werden, in zwang komen, =bräu, =bräude, n. brouwsel, n.; =brause, n. gebruis; gesuis, n.; =breche, n. braking, f.; =brechen, n. gebrek, n. kwaal, f.; =brechen, v. imp. ontbreken; es gebricht mir an Geld, het ontbreekt mij aan geld; =brechlich, adj. gebrekkig; gebrekkelijk; zwak; broos; =brechlichkeit, f. gebrekkigheid; broosheid, f.; =bröckel, n. gebrokkel, n.; =brudel, n. borreling, f.; =brüder, gebroeders; =bühr, f. plicht, f. recht, loon, n.; über die Gebühr, boven mate; =bühren, pl. rechten; belastingen; =bühren, v. imp. betamen, voegen, passen; Ehre dem Ehre gebührt, eere wien eere toekomt; =bührlich, adj. voegzaam, betamelijk; =bührlichkeit, f. voegzaamheid, f. etc.

Gebund, n. es, pl. e, bundel, bos, m.; =en, adj. gebonden; gebundene Schreibart, gebonden stijl, m; poëzie, f.; gebundene Rede, rede in verzen; gebundene Noten, verbonden noten.

Geburt, f. geboorte, f.; (van eene vrouw) bevalling, verlossing, f.; in der Geburt begriffen, in barensnood; eine unzeitige Geburt, eene ontijdige bevalling, eene miskraam; ein Mann von Geburt, een man van geboorte, =sadel, m. erfelijke adel, m.; =sarbeit, f. barensnood, m.; =sbrief, m. =sdorf, =sjahr, n. =sstadt, f. ꝛc. ꝛc. geboorte-brief, m. -dorp, -jaar, n. -stad, f. etc. etc.; =sfehler, m. aangeboren gebrek; n.; =sglied, n. teellid, n.; =shelfer, m. vroedmeester, verloskundige, m.; =shelferin, f. vroedvrouw, f.; =shülfe, f. verlossing; verloskundige hulp; verloskunde, f.; =smaal, n. moedermaal, n.; =sschein, m. geboorte-akte, f.; =sschmerzen, m. pl. barensweeën, f. pl.; =stag, m. geboorte-, verjaardag, m.; er feiert heute seinen Geburtstag, heute ist sein Geburtstag, hij is van daag jarig; =stheile, m. pl. teeldeelen, n. pl.; =szange, f. verlostang, f.; =szeit, f. tijd m. van bevalling.

Gebürtig, adj. u. adv. afkomstig, geboortig.

Gebüsch, n. es, pl. e, struikgewas, n.; struiken, m. pl.

Geck, m. en, pl. en, gek, nar, zot, dwaas, m.; =enhaft, =haft, adj. zot-, gekachtig, =erei, f. gekkernij, f.

Gedächtig, adj. gedachtig.

Gedächtniß, n. sses, geheugen, n.; gedachtenis, f.; er hat ein gutes Gedächtniß, hij heeft een goed geheugen; =buch, n. gedenkboek; aanteekenboek, n.; =fehler, m. misslag van't geheugen; =fest, =lied, =mahl, n. ꝛc. herinnerings-, herdenkingsfeest, -lied, -maal, n. etc.; =münze, =säule, =schrift, f. ꝛc. gedenk-penning, m. -zuil, f. -schrift, n. etc.; =werk, n. geheugenwerk, n.

Gedämpft, adj. gestoofd.

Gedanken, **Gedanke**, m. ns, pl. n, gedachte, idee, f. denkbeeld, begrip, n.; sich Gedanken über etwas machen, zich allerlei gedachten-, zich ongerust maken over iets; =bild, n. =lauf, m. gedachten-beeld, n. -loop, m.; =blitz, m. schitterende gedachte, f.; =folge, =fülle, =helle, f. ꝛc. opeenvolging, rijkheid, klaarheid f. van gedachten, etc.; =freiheit, f. =freund, m. vrijheid, f. vriend, m. van denken; =gang, m. gang m. der gedachten, =leer, =los, adj. gedachteloos; =leere, =leerheit, =losigkeit, f. gedachteloosheid, f.; =schnelle, f. snelheid eener gedachte; =späne, m. pl. losse gedachten, f. pl.; =strahl, m. heldere gedachte, f.; =strich, m. gr. gedachtestreep, f.; =strom, m. stroom der gedachten; =sünde, f. zonde in gedachten; =vorbehalt, m. voorbehoud n. in gedachten; =welt, f. gedachtenwereld, denkbeeldige wereld, f.

Ge//därm, n. es, s, pl. e, gedarmte, n.; =deck, n. es, pl. e, couvert; dekken, n.; =deihen, v. n. s gedijen, toenemen, gelukken; das Essen gedeiht ihm, het eten gedijt hem goed; die Sache ist nun dahin gediehen, de zaak is nu zoo ver gevorderd; unrecht Gut gedeiht nicht, gestolen goed gedijt niet, =deihen, n. voorspoed, m. voordeel, n.; Gott gebe sein Gedeihen dazu, God schenke er zijnen zegen aan; =deihlich, adj. voordeelig, heilzaam; =denkbar, adj. denkbaar; =denkbuch, n. gedenkboek, n.; =denken, v. a. gedenken, overwegen, voornemens zijn: eines oder einer Sache gedenken, iem. of iets gedenken,

einer Sache nicht gedenken, eene zaak met stilzwijgen voorbijgaan; ich werde es ihm gedenken, ik zal het hem betaald zetten; dessen nicht zu gedenken, te zwijgen van dat punt; =denken, *n.* geheugen, *n.*; seit Menschengedenken, zedert menschenheugen; =dicht, *n.* es, s, *pl.* e, gedicht, *n.*

Ge//diegen, *adj.* gedegen, massief; *fig.* grondig, echt; beredeneerd; gediegenes Verdienst, echte verdienste; gediegene Sprache, dingtaal; =diegenheit, *f.* zuiverheid, degelijkheid, *f.*; =dinge, *n.* dingen, afdingen, *n.*; verdrag,accoord,*n.*; =dingarbeit, *f.*;aanbesteed werk, *n.*; =doppelt, *adj.* u. *adv.* duppel; =dörrt, *adj.* gedroogd; verdord; =dränge, *n.* gedrang, *n.*; =dränge, *adj.* u. *adv.* eng, nauw, gedrongen; =drängt, *adj.* u. *adv.* beknopt, kort, bondig; in gedrängter Kürze, zeer beknopt; =drängtheit, *f.* beknoptheid, *f.*; =dritt, *adj. astr.* uit drie deelen bestaande; der gedritte Schein, stand, waarbij twee planeten 120 graden van elkander staan; =drungen, ꝛc. s. gedrängt, ꝛc.; =druckt, =duckt ꝛc. s. drucken, ducken.

Geduld, *f.* geduld, *n.*; die Geduld geht ihm aus, der Geduldsfaden zerreißt ihm, het geduld vergaat hem; dieser Baum steht in der Geduld, die boom is beschut tegen den wind; =en, *v. rec.* (sich) geduld hebben; =ig, *adj.* u. *adv.* geduldig; =los, *adj.* ongeduldig; =schule, f. oefenschool des gedulds.

Ge//dungen, *adj.* gehuurd; *fig.* omgekocht, veil; =dunsen, *adj.* opgezet; =eckt, *adj.* van hoeken voorzien; =eignet, *adj.* geschikt, toepasselijk.

Geest, *f.* =land, *n.* geest, *f.*

Gefahr, *f.* gevaar, *n.*; es ist Gefahr im Verzug, alle vertraging is gevaarlijk; =los, *adj.* ongevaarlijk; =losigkeit, *f.* ongevaarlijkheid; =voll, *adj.* gevaarlijk.

Gefähr//de, *f.* schade, *f.* nadeel, *n.*; =den, *v. a.* aan gevaar blootstellen; ich bin dabei nicht gefährdet, ik waag niets bij die zaak; =lich, *adj.* u. *adv.* gevaarlijk; =lichkeit, *f.* gevaarlijkheid, *f.*; =te, *n.* rijtuig, voertuig, *n.*; =te, *m.* makker, gezel, *m.*; =tin, *f.* gezellin, *f.*; =tschaft, *f.* gezelschap, *n.*

Gefälle, *n.* helling, *f.*; het vallen van't water; =, *pl.* inkomsten, rechten, opbrengsten.

Gefall//en, *v. n.* bevallen, behagen; sich etw. gefallen lassen, zich iets laten welgevallen; =en, *m.* genoegen, *n.* blijdschap, *f.*; Gefallen an etwas finden, vermaak in iets vinden; thun Sie mir den Gefallen, doe mij het genoegen; nach Ihrem Gefallen, zoo als het u behaagt; einem zu Gefallen leben, zich schikken naar iem.; =sucht, *f.* behaagzucht, *f.*; =süchtig, *adj.* behaagziek.

Gefäll//ig, *adj.* aangenaam, vriendelijk, gedienstig; beleefd; was ist Ihnen gefällig? wat belieft u? Wenn es Ihnen gefällig ist, als het u belieft; Ist es Ihnen gefällig? behaagt het u? Sich einem gefällig erweisen, iem. gedienstig zijn; =igkeit, *f.* vriendelijk-, gedienstigheid, dienst, *f.*; =igst, *adv.* nehmen Sie gefälligst Platz, ga zitten als het u belieft.

Gefältel, *n.* gevouw, *n.*

Gefangen, *adj.* gevangen; mit gefangen, mit gehangen, mee gevangen, mee gehangen; =e, *m.* u. *f.* gevangene, *m.* u. *f.*; =haltung, =nehmung, *f.* =wärter, *m.* =wärterin, *f.* ꝛc. gevangen-houding, -neming; *f.* -bewaarder, *m.* -bewaarster, *f.* *etc.*; =schaft, *f.* gevangenschap, *f.*

Gefäng//lich, *adj.* u. *adv.* gevankelijk; gefänglich einziehen, in hechtenis nemen; =niß, *n.* gevangenis, *f.*

Ge//färbe, *n.* geverf, *n.*; =färze, =farze, *n.* windenlaten, *n.*; paardenwind, *m.*; =fasel, *n.* gebazel, *n.*

Gefäß, *n.* es, *pl.* e, vat; handvat, gevest, *n.*; =beschreibung, =haut, =lehre, *f.* =system, *n.* ꝛc. ꝛc. vaat-beschrijving, *f.* -vlies, *n.* -leer, *f.* stelsel, *n.* *etc. etc.*; =reich, =voll, *adj.* vaatrijk; =chen, *n.* vaatje, *n.*

Ge//faßt, *adj.* gevat, besloten, beraden; sich gefaßt halten, zich voorbereiden, zich gereed maken; auf alles gefaßt sein, sich auf alles gefaßt machen, op alles gevat zijn; sie ist sehr gefaßt gestorben, zij is zeer onderworpen, gelaten gestorven; =fecht, *n.* es, *pl.* e, gevecht, *n.*; =feilsche, *n.* dingen, *n.*; =fiedel, *n.* gekras, gefiedel, *n.*; =fieder, *n.* gevederte; gevogelte, *n.*; =fiedert, *adj.* gevederd; =filde, *n.* veld, *n.* akker, *m.*; =fitschel, *n.* gewrijf, *n.*; =flatter, *n.* gevladder, *n.*; =flecht, *n.* vlechtwerk, *n.*; =flicke, *n.* geflik, *n.*; =flimmer, *n* geflikker, *n.*; =flissentlich, *adj.* u. *adv.* opzettelijk; =flügel, *n.* gevogelte, *n.*; =folge, *n.* gevolg, *n.* stoet, *m.*; =fräß, *n.* vreten; eten, *n.*; bek, mond, *m.*; =fräßig, *adj.* gulzig, vratig; =fräßigkeit, *f.* gulzigheid; =freite, *m.* vicekorporaal, *m.*; =frierbar, *adj.* bevriesbaar; =frieren, *v. n.* bevriezen, =frierpunkt, *m.* vriespunt, *n.*; =frorne, *n.* ijs, *n.*; =füge, *n.* voeg, sponning, *f.*; =füge, =fügig, *adj.* buigzaam, gemakkelijk; =fügigkeit, *f.* inschikkelijkheid, buigzaamheid, *f. etc.*

Gefühl, *n.* es, s, *pl.* e, gevoel, *n.*; =los, *adj.* gevoelloos; =losigkeit, *f.* gevoelloosheid, *f.*; =sart, *f.* wijze van gevoelen; =ssinn, =smangel, *m.* =spoesie, *f.* =ssitz, *m.* ꝛc. gevoels-zin, *m.* -gebrek, *n.* -poëzie, *f.* -zetel, *m.* *etc.*; =voll, *adj.* gevoelvol.

Ge//fünft, *adj.* uit vijf gelijke deelen bestaande; *astr.* der gefünfte Schein, stand van twee planeten die 72 graden van elkander verwijderd zijn; =funkel, *n.* gevonkel, *n.*; =fürstet, *adj.* tot den vorstenstand, een vorstendom verheven; eine gefürstete Abtei, eene prinselijke abdij.

Gegeige, *n.* gefiedel, *n.*

Gegen, *prp.* tegen, weder, jegens; omtrent; gegen Morgen, tegen het oosten, tegen den morgen; ich wette zehn gegen eins, ik wed tien tegen een; undankbar gegen seinen Wohlthäter, ondankbaar jegens zijnen weldoener; mit dem Kopfe gegen die Wand, met het hoofd

tegen den muur; **er ist ein Kind gegen diesen Mann**, hij is een kind tegen dien man. — in samenstellingen heeft „**gegen**" dezelfde beteekenis als „tegen" in de Nederlandsche taal *b. v.* **Gegen-antwort, -bericht, -befehl**, tegen-antwoord, -bericht, -bevel; om deze reden worden slechts die samenstellingen hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „tegen" gevormd worden of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Gegen//absicht, *f.* tegenovergestelde bedoeling, *f.*; **-abweichen**, *v. n. s.* den degen losrukken; **-abweichung**, *f.* losrukking, *f.*; **-anstalt**, *f. fig.* middel van tegenkanting, -verijdeling; tegenbatterij, *f.*; **-anzeige**, *f.* tegen-aanwijzing, *f.*; **-bescheinigung**, *f.* tegenbewijs, *n.*; **-besichtigung**, *f.* tegenonderzoek, *n.*; **-beziehung**, *f.* onderlinge betrekking, *f.*; **-bürge**, *m.* tweede borg, *m.*; **-bürgschaft**, *f.* tweede borgtocht, *m.*

Gegend, *f.* streek, land-, omstreek, *f.*; **die umliegende Gegend**, de omstreken.

Gegeneinander, *adv.* tegen elkander; **-halten**, *n.* **-haltung**, *f.* vergelijking, *f.*; **-stellen**, *n.* **-stellung**, *f.* confrontatie, *f.*

Gegen//einbringen, *n.* tegenspraak, *f.*; verweerschrift, *n.*; **-erkenntlichkeit**, *f.* wederkeerige dankbaarheid, *f.*; **-finte**, *f.* tegen-appel, *n.* -list, *f.*; **-freundschaft**, *f.* wederkeerige vriendschap, *f.*; **-füßler**, *m.* tegenvoeter, *m.*; **-gebühr**, *f.* tegenplicht, *m.*; **-gitter**, *n.* dubbel traliewerk, *n.*; **-gunst**, *f.* wederkeerig gunstbewijs, *n.*; **-gurt**, *m.* dubbele buikriem, *m.*; **-hall**, *m.* weerklank, *m.*; **-handschrift**, *f.* schriftelijk tegenbewijs, *n.*; **-haut**, *f.* onderhuid, *f.*; **-kritik**, *f.* anticritiek, *f.*; **-licht**, *n.* valsch licht, *n.*; **-liebe**, *f.* wederliefde, *f.*; **-macht**, *f.* tegenovergestelde macht, *f.*; **-mann**, *m.* tegenspeler; tegenoverstaand man, *m.*; **-masche**, *f.* tweede maas, *f.*; **-meinung**, *f.* tegenovergesteld gevoelen, *n.*; **-miniren**, *v. a.* tegenmijnen aanleggen; *fig.* tegenwerken, dwarsboomen; **-muskel**, *m. anat.* tegenwerkende spier, *f.*; **-part**, *m.* **-partei**, *f.* tegenpartij, *f.*; **-pfeiler**, *m.* schoorpilaar, *m.*; **-probe**, *f.* tegenafdruk, *m.*; **-punkt**, *m.* contra-punt, *n.*; **-quittung**, *f.* tegenbewijs, *n.*; **-rechner**, *m.* controleur, *m.*; **-rede**, *f.* tegenrede, *f.*; **-runde**, *f. mil.* tweede ronde, *f.*; **-satz**, *m.* tegenstelling, *f.*; **-schall**, *m.* weerklank, *m.*; **-schenkung**, *f.* wederkeerige schenking, *f.*; **-schlag**, *m.* weerstuit, terugslag, *m.*; **-schraffiren**, *v. a.* kruisstrepen maken; **-schreiber**, *m.* controleur, *m.*; **-schreiberei**, *f.* controle, *f.*; **-seite**, *f.* keerzijde, *f.*; **-seitig**, *adj.* wederzijdsch, onderling; *adv.* wederzijds; **-seitigkeit**, *f.* wederkeerigheid, *f.*; **-sicherheit**, *f.* tegenpand, *n.*; **-sonne**, *f.* bijzon, *f.*; **-spalier**, *n.* leiboom tegenover een anderen; **-spalt**, *m.* tegenbarst, *m.*; **-sparren**, *m.* tegenkeper, *m.*; **-spur**, *f.* verkeerd spoor, *n.*

Gegen//stand, *m.* voor-, onderwerp, *n.*; **-ständig**, *adj. bot.* tegenoverstaand; **-ständlich**, *adj.* voorwerpelijk; **-stimmig**, *adj.* niet stemmend, valsch; **-strekkung**, *f. chir.* tegentrekking, *f.*; **-streich**, *m.* weerstoot, *m.*; *fig.* weerwraak, *f.*; **-strich**, *m.* tegenstreek, *f.*; **-stück**, *n.* tegenhanger, *m.*; **-stütze**, *f.* schoorbalk, -muur, *m.*; **-tausch**, *m.* tegenruiling, *f.*; **-thätlichkeit**, *f.* weerwraak, *f.*

Gegentheil, *m.* u. *n.* tegendeel, *n.*; tegenpartij, *f.*; **er ist das Gegentheil von seinem Bruder**, hij is het tegenovergestelde van zijnen broeder; **im Gegentheile**, integendeel, daarentegen; **-ig**, *adj.* u. *adv.* tegengesteld, verschillend; **-s**, *adv.* integendeel.

Gegen//thüre, *f.* tegenoverstaande deur, *f.*; **-treue**, *f.* wederkeerige trouw, *f.*; **-trieb**, *m.* het opwaarts, tegen stroom varen.

Gegenüber, *prp.* tegenover, over; **einander gegenüber stehen**, tegenover elkander staan; **-liegend**, **-stehend**, *adj.* u. *adv.* tegenoverstaand; **-stellen**, *v. a.* **-stellung**, *f.* 2c. tegenover-stellen, -stelling, *f. etc.*

Gegen//ufer, *n.* overkant, *m.*; **-unterlage**, *f.* onderhuid, *f.*; **-unterschrift**, **-verehrung**, *f.* **-verhör**, *n.* **-versicherung**, **-verwahrung**, *f.* 2c. 2c. tegen-teekening, *f.* -geschenk, -verhoor, *n.* -verzekering, *f.* -protest, *n. etc. etc.*

Gegenwart, *f.* tegenwoordigheid, *f.*

Gegenwärtig, *adj.* tegenwoordig, aanwezig; **gegenwärtiges Schreiben**, deze brief; *fig.* **die Sache ist mir gegenwärtig**, de zaak staat mij voor den geest; **gegenwärtig habe ich es nicht**, op het oogenblik heb ik het niet; **-keit**, *f.* tegenwoordigheid, *f.*

Gegen//wechsel, *m. com.* keer-, retour-wissel; ricambio, *m.*; **-werth**, *m.* gelijke waarde, *f.*; **-zauber**, *m.* tegenbetoovering, *f.*; **-zeichen**, *n.* tegenmerk, -sein, *n.*; **-zinne**, *f. herald.* tegenover staande tinnen.

Gegner, *m.* tegenstander, *m.*; **-in**, *f.* tegenstandster, *f.*; **-isch**, *adj.* u. *adv.* vijandig, vijandelijk.

Ge//gitter, *n.* traliewerk, *n.*; **-glimmer**, *n.* glimmen, *n.*; **-glitsche**, *n.* glijden, *n.*; **-grabe**, *n.* gegraaf, *n.*; **-grapse**, *n.* gegrabbel, *n.*; **-grübel**, *n.* gepeins, *n.*; **-grunze**, *n.* geknor, *n.*; **-gurgel**, *n.* gegorgel, *n.*; **-haben**, *v. rec.* **(sich)** zich gedragen, zich bevinden; **-haben**, *n.* gedrag, *n.*; **-häbig**, *adj.* gegoed; **-hacke**, *n.* gehak, *n.*; **-hader**, *n.* getwist, *n.*; **-häge**, f. **Gehege.**

Gehalt, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, gehalte, allooi *n.* (van goud, zilver); jaar-wedde, *f.* -geld, *n.*; salaris, inkomen, *n.* bezoldiging, *f.*; inhoud, *m.* innerlijke waarde, *f.*; **-en**, *adj.* verplicht, gehouden; **-leer**, **-los**, *adj.* zonder gehalte, -waarde; **-losigkeit**, *f.* onbeduidendheid, *f.*; **-reich**, **-voll**, *adj.* belangrijk, degelijk; rijk in inwendige waarde; **-szulage**, *f.* vermeerdering van inkomen.

Gehänge, *n.* afhangende versierselen; horlogiesierraden; oorhangsels; ooren van een hond.

Gehässig, *adj.* u. *adv.* hatelijk, gehaat; einem gehässig sein, iem. haten; -keit, *f.* hatelijkheid, *f.*

Ge//hau, *n.* es, *pl.* e, hakhout, *n.*; -häuft, *adj.* opgehoopt, opgestapeld; -häuse, *n.* koker, *m.* scheede, *f.*; klokhuis *n.* (van appels, *etc.*); -hecke, *n.* broedsel, *n.* teelt, *f.*; -hege, *n.* omheind veld; jachtland; park, *n.*; einem in's Gehege kommen, in iem.'s vaarwater komen.

Geheim, *adj.* u. *adv.* geheim, heimelijk; -buch, *n.* geheime register, *n.*; -haltung, *f.* -rath, -schreiber, *m.* -schrift, *f.* -zimmer, *n.* ꝛc. ꝛc. geheim-houding, *f.* -raad, -schrijver, *m.* -schrift, *n.* -kamer, *f. etc. etc.*; -niß, *n.* verborgenheid, *f.*; *obs.* geheimenis, *f.*; -nißkrämer, *m.* geheimzinnig mensch, *m.*; -nißvoll, *adj.* u. *adv.* geheimzinnig.

Geheiß, *n.* es, bevel, *n.* order, *f.*

Gehen, *v. n. s.* gaan, loopen; auf die Jagd, in die Kirche gehen, op de jacht, naar de kerk gaan; das Kind lernt gehen, het kind leert loopen; aus einem Ort gehen, eene plaats verlaten; in einen Ort gehen, eene plaats binnentreden; über, durch einen Fluß gehen, eene rivier overtrekken; um etwas gehen, om iets heengaan; von einem gehen, zich van iem. wegbegeven; zu einem gehen, iem. gaan opzoeken; nach etwas gehen, zich naar iets heenbegeven; seinen Weg, seines Weges, seine Straße gehen, zijn weg gaan; wacker zugehen, goed doorstappen; die Post geht um 3 Uhr, de post vertrekt om 3 uur; der Teig fängt an zu gehen, het deeg begint te rijzen; dieses Zimmer geht auf den Garten, deze kamer komt, ziet op den tuin uit; lassen Sie ihn nur gehen, laat hem maar begaan; wie geht's Ihnen? hoe gaat het u? es mag gehen, wie es will, het ga, zoo't wil; es geht ein Gerücht, die Rede, er is een gerucht, een praatje in omloop; sich müde gehen, zich moede loopen; sich die Füße wund gehen, zich de voeten wond loopen; ich bin des Gehens müde, ik ben het loopen moede; das Gehen wird mir sauer, het gaan komt mij zwaar aan; -d, *adj.* gaande.

Ge//henk, *n.* es, s, *pl.* e, draagband, gordel, *m.*; oor *n.* (eener kruik, *etc.*); -henkelt, *adj.* van henkels voorzien; -henkte, *m.* gehangene, *m.*; -heul, *n.* s, gehuil, gebrul, *n.*; -heuer, *adj.* veilig, pluis; es ist nicht geheuer, het is niet veilig, niet in den haak.

Gehirn, *n.* es, s, *pl.* e, brein, *n.* hersenen, *f. pl.*; -balken, -kern, *m. anat.* hersenbalk, *m.*; -entzündung, -höhle, -kammer, -lehre, -pulsader, *f.* ꝛc. ꝛc. hersen-ontsteking, -holte, -kamer, -leer, -slagader, *f. etc. etc.*; -los, *adj.* hersenloos.

Ge//höfte, *n.* hofstede, *f.*; -höhne, *n.* honen, *n.*; -hölz, *n.* es, *pl.* e, boschje, hout, *n.*

Gehör, *n.* es, s, gehoor, *n.*; einem Gehör geben, iem. gehoor verleenen; -en, *v. n.* behooren; wo gehört dieses hin? waar behoort dit te huis? es gehört viel dazu, het scheelt veel; das gehört sich, dat behoort zoo; wie sich's gehört, zoo als 't behoort; -gang, *m.* -kunde, -lehre, *f.* -nerv, *m.* ꝛc. gehoor-gang, *m.* -kunde, -leer, -zenuw, *f. etc.*; -hammer, *m.* oorhamer, *m.*; -ig, *adj.* u. *adv.* behoorlijk, betamelijk; -igkeit, *f.* behoorlijke, *n.* rechtmatigheid, *f.*; -schnecke, *f.* slakkengang, *m.*; -trichter, *m.* spreekhorentje, *n.*; -trommel, *f.* trommelvlies, *n.*; -zimmer, *n.* gehoorzaal, *f.*

Gehor//chen, -samen, *v. n.* gehoorzamen; -sam, *m.* gehoorzaamheid, *f.*; -sam, *adj* u. *adv.* gehoorzaam.

Gehörn, *n.* es, s, *pl.* e, horens, *m. pl.*; -hörnt, *adj.* gehorend; hoornachtig.

Gehr//e, *f.* wig, wigge, *f.*; *fig. arch.* helling, schuinte, *f.*; (van een kleed) geer, *f.*; schuin uitloopend stuk land; -en, *v. a.* schuin in elkander werken; -hobel, *m.* geerschaaf, *f.*; -holz, -maß, *n.* zwei, *f.*; -ig, -schief, *adj.* geerend, schuin; -ung, *f.* geering, *f.*; -ungskolben, *m.* soldeerkolf, *f.*

Gehudel, *n.* geplaag, *n.*; leemkalk, *f.*

Gehuft, *adj.* gehoefd.

Gehülf//e, *m.* helper, gezel; adjunct, medewerker; bediende, leerling, *m.*; -in, *f.* helpster, gezellin, *f.*

Gehüpfe, *n.* gehuppel, *n.*

Gehusche, *n.* gesluip, *n.*

Gehuste, *n.* gehoest, *n.*

Gehwerk, *n.* gangwerk, *n.*

Geier, *m.* gier, *m.*; *fig. fam.* der Geier! daß dich der Geier! de drommel! -adler, -falke, *m.* geier-arend, -valk, *m.*; -blick, *m.* -klaue, *f.* -kopf, *m.* -nest, *n.* -schnabel, *m.* ꝛc. ꝛc. giere-blik, -klauw, -kop, *m.* -nest, *m.* -bek, *m. etc. etc.*; -auge, *n.* -könig, *m.* gieren-oog, *n.* -koning, *m.*

Geifer, *m.* speeksel, *n.* kwijl, zeever, *f.* zwadder, *m.*; -er, -bart, *m.* -maul, *n.* kwijler, kwijl-, zeverbaard, *m.*; -icht, -ig, *adj.* kwijlachtig, zeeverend; -n, *v. n.* kwijlen, zeeveren; *fig.* vor Zorn geifern, van woede schuimen; -thierchen, *n.* schuimdiertje, *n.*; -tuch, -läppchen, *n.* kwijl-, zeeverdoekje, *n.*; -wurz, *f. bot.* kwijlwortel, *m.*

Geige, *f.* viool, *f.*; auf der Geige spielen, op de viool spelen; die Geige spielen, de viool bespelen; -n, *v. n.* vioolspelen; -nbogen, *m.* strijkstok, *m.*; -nbohrer, *m.* -nfutteral, -nharz, *n.* -nhals, *m.* ꝛc. ꝛc. viool-drilboor, -kast, -hars, *f.* -hals, *m. etc. etc.*; -nsattel, -nsteg, *m.* vioolkam, *m.*; -nwirbel, *m.* vioolschroef, *f.*; -r, *m.* vioolspeeler, *m.*; -erei, *f.* aanhoudend vioolspelen, *n.*

Geil, *adj.* u. *adv.* geil, wulpsch, vruchtbaar, welig; -e, vruchtbaarheid, vetheid, *f.*; -e, -heit, *f.* geilheid; loopschheid, welige plantengroei, *f.*; -en, *v. n. h.* geil-, loopsch zijn; *fig.* um etwas geilen, bedelen, nederig verzoeken; *v. a.* ontmannen; snoeien; -horst, *m.* dicht boschje, *n.*; -wurz, *f. bot.* wit standelkruid, *n.*

Geiß, -e, *f.* geit, *f.* s. ook Ziege; -bart, -bock, -stall, *m.* ꝛc. geite-baard, -bok, -stal, *m. etc.*;

=blatt, *n. bot.* geiteblad, kamperfoelie, *f.*; =fuß, *m. chir.* koevoet, *m.*; breekijzer, *n.*; =klee, *m.* drieblad, *n.*; =lein, *n.* geitje, *n.*

Geißel, *f.* geesel, *m.*; =bruder, *m.* geeselbroeder, *m.*; =n, *v. a.* geeselen; =ung, *f.* geeseling, *f.*; =pfahl, *m.* =strafe, *f.* geesel-paal, *m.* -straf, *f.*

Geißel, *m.* gijzelaar, *m.*; =schaft, *f.* gijzeling, *f.*

Geißler, *m.* geeselaar, *m.*

Geist, *m.* es, *pl.* er, geest, *m.*; den Geist aufgeben, den geest geven; im Geiste, in den geest; =erbanner, =erbeschwörer, *m.* =erbeschwörung, =erlehre, *f.* =erseher, *m.* =erwelt, *f.* geestenbanner, -bezweerder, *m.* bezwering, -leer, *f.* -ziener, *m.* -wereld, *f.*; =erscheinung, *f.* geestverschijning, *f.*; =erfurcht, *f.* vrees voor spoken; =ergeschichte, *f.* spookgeschiedenis, *f.*; =erhaft, *adj.* u. *adv.* geestachtig; =esabwesenheit, *f.* afgetrokkenheid van geest; =esanstrengung, *f.* inspanning van den geest; =esbildung, *f.* beschaving van den geest; =esgabe, *f.* gave van den geest; =esgegenwart, *f.* tegenwoordigheid van geest; =esgröße, *f.* grootheid van geest; =eskraft, *f.* geest-kracht, *f.* -vermogen, *n.*; =esmangel, *m.* gebrek aan geest; =esnahrung, *f.* voedsel voor den geest; =esrichtung, *f.* richting van den geest; =esschwäche, *f.* zwakheid van geest; =esschwung, *m.* geestverheffing, *f.*; =esstärke, *f.* geestkracht, *f.*; =esverwandt, *adj.* geestverwant; =esverwandtschaft, *f.* geestverwantschap, *f.*; =esverwirrung, =eszerrüttung, *f.* geestverwarring, krankzinnigheid, *f.*; =eswaffe, *f.* wapen van den geest; =eswerk, *n.* arbeid van den geest, *etc. etc.*; =ig, *adj.* geestrijk, geestelijk; =igkeit, *f.* geestrijkheid, geestelijkheid, *f.*; =leer, =los, *adj.* u. *adv.* geesteloos; =losigkeit, *f.* geesteloosheid, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* geestelijk; =lichkeit, *f.* geestelijkheid, *f.*; =reich, =voll, *adj.* u. *adv.* geestrijk.

Geitau, *n. mar.* geitouw, *n.*

Geiz, *m.* es, gierigheid, *f.*; *bot.* zijlot, *f.* bijblad, *n.*; =en, *v. n.* (mit etw.) gierig zijn; (nach etw.) smachten, haken; karig, zuinig zijn; *bot.* de zijloten afbreken; =hals, =drache, =wurm, *m.* gierigaard, vrek, *m.*; =ig, *adj.* u. *adv.* gierig, vrekkig, karig.

Ge//jauchze, *n.* gejuich, *n.*; =jubel, *n.* gejubel, *n.*; =kämpfe, *f.* vechten, *n.*; =kegel, *n.* gekegel, *n.*; =kehr, *n.* geveeg, *n.*; =keife, *n.* gekijf, *n.*; =kelcht, *adj.* gekelkt; =kelter, *n.* gepers, *n.*; =kerbe, *n.* gekerf, *n.*; =keuche, *n.* gehijg, *n.*; =kicher, *n.* geginnik, *n.*; =kippe, *n.* gewip, *n.*; =kitte, *n.* gelijm, *n.*; =kitzel, *n.* gekittel, *n.*; =kläffe, *n.* gekef, *n.*; =klage, *n.* geklaag, *n.*; =klatsche, *n.* gekletter; gebabbel, *n.*; =klaube, *n.* gekluif, *n.*; =klebe, *n.* geplak, *n.*; =kletter, *n.* geklauter, *n.*; =klimper, *n.* gerammel, *n.*; akelig spel op een piano; =klinge, *n.* geklink, *n.*; =klingel, *n.* gebel, *n.*; =klinke, =klirr, *n.* gerammel, *n.*; =klöppel, *n.* geklos, *n.*; =klüft, *n.* kloof, *f.* kloven, *pl.*; =klügel, *n.* gepeins, *n.*; =knalle, *n.* knallen, *n.*; =knarre, *n.* gekraak, *n.*; =knatter, *n.* geknetter, *n.*; =knaupel, *n.* gepluis, *n.*; =knebel, *n.* geknevel, *n.*; =knicke, *n.* geknak, geknik, *n.*; =knie, *n.* gekniel, *n.*; =knirsche, *n.* geknars, *n.*; =knister, =knitter, *n.* geknetter, *n.*; =knöpfe, =knüpfe, *n.* geknoop, *n.*; =knurr, *n.* geknor, *n.*; =koche, *n.* gekook, *n.*; =köder, *n.* lokken, *n.*; =koller, *n.* kolderen, rollen, *n.*; =köpfe, *n.* koppen, toppen, *n.*; =kose, *n.* gekeuvel, *n.*; =koste, *n.* geproof, *n.*; =kotze, *n.* gekots, *n.*; =krach, *n.* gekraak, *n.*; =krächze, *n.* gekrijsch; gekras; gekerm, *n.*; =krähe, *n.* gekraai, *n.*; =kralle, *n.* geklauw, *n.*; =krame, *n.* gekraam, *n.*; =krämpe, *n.* gekrimp, *n.*; =kränze, *n.* kransen, *n.*; =krätz, *n.* vijsel, krabsel, *n.*; =krätzschmelzer, *m.* afvalsmelter, *m.*; =kraue, *n.* gekrauw, *n.*; =kräusel, *n.* gekrul, *n.*; =kreisch, *n.* gekrijsch, *n.*; =kreuze, *n.* kruisen, *n.*; =krieche, *n.* gekruip, *n.* =kriege, *n.* oorlogen, *n.*; =kritzel, *n.* gekrabbel, *n.*

Gekrös//ader, =drüse, =entzündung, *f.* ꝛc. ꝛc. darmscheil-ader, -klier, -ontsteking, *f. etc. etc.*;

Gekröse, *n.* darmscheil, *n.*

Ge//krümel, *n.* gekruimel, *n.*; =krümme, *n.* gebuig, *n.*; =künstel, *n.* geknutsel, *n.*; =künstelt, *adj.* gekunsteld, gemaakt; =küsse, *n.* gekus, *n.*; =lache, =lächter, *n.* gelach, *n.*; =lächel, *n.* glimlachen, *n.*; =ladene, *m.* genoode, gast, *m.*; =lag, *n.* es, s, *pl.* e, gelag, maal, *n.*; in's Gelag hinein, onbezonnen, wild; =lahrtheit, *f. obs.* geleerdheid, *f.*; =lände, *n.* strand, *n.* kust, *f.*

Geländer, *n.* leuning, *f.* latwerk, spalier, *n.*; =baum, *m.* leiboom, *m.*; =docke, =säule, *f.* baluster, *f.*; =fenster, *m.* balkonvenster, *n.*; =gang, *m.* galerij, *f.*; =n, *v. a.* met latwerk voorzien, eene leuning maken.

Ge//langen, *v. n. s.* geraken, komen; seine Bitte an einen gelangen lassen, zijn verzoek aan iem. richten; =langung, *f.* komst; aanvaarding, *f.*; =langung zum Thron, troonsbeklimming; =läpp, *n.* ooren, *n. pl.*; =läpper, *n.* gelepper, *n.*; =lärm, *n.* getier, *n.*; =laß, *n.* sses, *pl.* sse, vertrek, *n.*; =lässe, *n.* draadringen, *m. pl.*; =lassen, *adj.* gelaten; =lassenheit, *f.* gelatenheid, *f.*; =lauer, *n.* geloer, *n.*; =laufe, *n.* geloop, *n.*; =läufig, *adj.* u. *adv.* geoefend, vlug, vaardig, vlot; sie hat eine geläufige Zunge, zij heeft eene gladde, scherpe tong; =läufigkeit, *f.* vlugheid, *f. etc.*; =launt, *adj.* gehumeurd, gezind; er ist gut gelaunt, hij is in goede luim; =laut, *n.* es, geblaf, *n.*; =läut, *n.* gelui, geschel, *n.*; klokken, bellen, *f. pl.*

Gelb, *adj.* u. *adv.* geel; =äugig, =füßig, =ohrig, *adj.* ꝛc. geel-oogig, -voetig, -oorig *etc.*; =beere, *f.* geelbes, *f.*; ververskruisdoorn, *m.*; =braun, *adj.* geelbruin; =en, *v. a.* u. *n.* † geel maken, -worden; =fink, =gießer, *m.* =gießerei, =sucht, =schecke, *f.* =schnabel, *m.* ꝛc. geelvink, -gieter, *m.* -gieterij, -zucht, *f.* -schimmel, -snavel, *m. etc.*; =lich, *adj.* u. *adv.* geelachtig; =wurz, *f.* geelwortel, *m*

Geld, *n.* es, s, *pl.* er, geld, *n.*; nicht bei Gelde sein, niet bij gelde zijn; etwas zu Geld machen, iets te gelde, tot geld maken; baar Geld lacht, geld maakt alles goed; er hat Geld wie Heu, er sitzt im Gelde bis über die Ohren, hij zit tot de ooren toe in't geld; =adel, *m.* =anleihe, =ausgabe, *f.* =beutel, =brief, =erwerb, *m.* ꝛc. geld-adel, *m.* -leening, -uitgaaf, -beurs, *f.* -brief, *m.* -winning, *f. etc.*; =eswerth, *m.* geldswaarde, *f*; =katze, *f.* geldriem, *m.*

Gelege, *n.* aflegger, *m.*

Gelegen, *adj.* u. *adv.* gelegen; es ist mir nichts daran gelegen, er is mij niets aan gelegen; es ist mir nicht gelegen, jetzt auszugehen, het komt mij niet van pas thans uit te gaan; =heit, *f.* gelegenheid, *f.*; ich kenne alle Gelegenheiten dieses Hauses, ik ken al de gelegenheden van dit huis; Gelegenheit macht Diebe, de gelegenheid maakt den dief; =heitsdichter, *m.* =heitsrede, *f.* ꝛc. gelegenheids-dichter, *m.* -rede, *f. etc.*; =heitlich, =tlich, *adj.* u. *adv.* gelegen, bij gelegenheid, toevallig.

Gelehr//ig, *adj.* u. *adv.* leerzaam, vatbaar; =igkeit, *f.* leerzaamheid, *f.*; =samkeit, *f.* geleerdheid, *f.*; =t, *adj.* u. *adv.* geleerd; den Gelehrten ist gut predigen, voor de geleerden is't goed prediken; =tenleben, *n.* =tenstand, *m.* =tenzunft, *f.* ꝛc. leven, *n.* stand, *m.* gilde, *n.* der geleerden; =tenfeind, =tenfreund, *m.* vijand, vriend der geleerdheid; =tenverein, *m.* geleerd genootschap, *n.*; =tenzeitung, *f.* literarisch dagblad, *n*; =theit, *f.* geleerdheid, *f.*

Geleier, *n.* gespeel; gedraal, *n.*

Geleise, *n.* spoor, *n.*; aus dem Geleise fahren, uit het spoor wijken; im Geleise bleiben, den geregelden gang volgen; aus dem Geleise kommen, van den weg afraken; wieder in das Geleise bringen, in het spoor brengen.

Geleit, *n.* es, s, *pl.* e, geleide, *n.* leiding, *f.*; einem das Geleite geben, iem. uitgeleide doen; een konvooi begeleiden; =en, *v. a.* geleiden, begeleiden; =er, *m.* geleider, gids, *m.*; =samt, *n.* kantoor van konvooien; =sbrief, *m.* =sgebiet, =sgeld, =recht, *n.* ꝛc. gelei-(geleide-)brief, *m.* -gebied, -geld, recht, *n. etc.*; =seinnahme, *f.* =seinnehmer, *m.* ontvangst, *f.* ontvanger, *m.* van het geleigeld; =sfrei, *adj.* vrij van geleigelden; =sleute, *pl.* geleide, *n.*; =sreiter, *m.* ruiter tot het geleide behoorende; =ssäule, *f.* tolpaal, *m.*; =sschiff, *n.* konvooischip, *n.*; =sstein, *m.* grenssteen, *m.*; =stafel, *f.* tarief van het geleigeld; =szettel, *m.* bewijs van betaling van't geleigeld.

Gelenk, *n.* es, s, *pl.* e, gewricht, lid, *n.*; =, *adj.* buigzaam; =band, *n.* =drüse, *f.* =gang, *m.* ꝛc. gewrichts-band, *m.* -klier, *f.* -gang, *m. etc.*; =ig, =sam, *adj.* buigzaam; =igkeit, =samkeit, *f.* buigzaamheid, -gedweeheid, *f.*

Gelfern, *v. n.* keffen, blaffen.

Ge//lese, *n.* gelees, *n.*; =leucht, *n.* verlichting, *f.*; =lichter, *n.* bende, *f.* troep, aanhang, *m.*; soort, gading, *f.*; =lieben, *v. n.* † behagen, gelieven; =liebte, *m.* u. *f.* beminde, *m.* u. *f.*; =lind, *adj.* u. *adv.* zacht, teeder; gelinde Saiten aufziehen, zoete broodjes bakken, zachte woorden geven; =lindigkeit, *f.* zacht-, teerheid, *f.*; =lingen, *v. n. s.* slagen, gelukken; gedijen; das ist mir gelungen, ik ben daarin geslaagd; =lispel, *n.* gelispel, gefluister, *n.*; =loben, *v. a.* belooven, eene gelofte doen; das gelobte Land, het beloofde land; =löbniß, *n.* gelofte, *f.*; =lock, *n.* gelok, *n.*; lokken, *f. pl.*; =loder, *n.* vlammen, *n.*; =lösche, *n.* blusschen, *n.*

Gell, *m.* gil, *m.*; =e, *f.* schelle stem, *f.*; =e, *m.* gelle, *m.*; =en, *v. n.* een schel geluid geven; es gellt mir immer in den (die) Ohren, dat klinkt mij altijd in de ooren; de ooren tuiten mij er van; =end, *adj.* schel; =flöte, *f.* klarinet, *f.*; f. gällen.

Gelt? *interj.* niet waar? is het niet? ziet gij nu wel?

Gelt, *adj.* u. *adv.* niet drachtig, onvruchtbaar, *prov.* gelt, gust; =e, *f.* houten nap of bak met een handvat; =en, *v. n.* onvruchtbaar maken; =en, *v. n.* gelden; geldig-, waard-, gangbaar zijn; dieses Geld gilt nicht, dit geld is niet gangbaar; die meisten Stimmen gelten, de meerderheid van stemmen geldt; es soll=, es mag gelten, het zij zoo; geltend machen, doen gelden; es gilt mir gleich, het is mij om't even; was gilt die Wette, wat wedt gij; es gilt eine Wette, het is om eene weddingschap; was gilt's, ich habe es gerathen, wat wedt gij, dat ik het geraden heb; es gilt! het zij! =ling, *m.* =thier, =vieh, *n.* gust dier, *n.*; =kuh, =ziege, *f.* =schaf, =schwein, *n.* gust koe, -geit, *f.* -schaap, -varken, *n.*; =er, *m.* lubber snijder, *m.*; =ung, *f.* waarde, *f.* belang, gewicht, *n.*

Gelübde, *n.* gelofte, *f.*

Ge//lungen, *adj.* gelukt; =lüst, *n.* es, s, *pl.* e, lust, trek, *m.*; =lüsten, *v. n.* lusten, belusten; es gelüstet ihn, hij is belust; laß dich nicht gelüsten, gij zult niet begeeren; =mach, *adj.* u. *adv.* langzaam; -zacht; =mach, *n.* es, s, *pl.* Gemächer, vertrek, *n.*; das heimliche Gemach, de bestekamer, =mächlich, *adj.* u. *adv.* gemakkelijk; =mächlichkeit, *f.* gemakkelijkheid, *f.*; =mächt, *n.* es, s, gemacht; *obs.* maaksel, *n.*; =mahl, *m.* es, s, *pl.* e, gemaal, echtgenoot, *m.*; =mahlin, *f.* gemalin, echtgenoot, *f.*; =mahnen, *v. n.* manen, herinneren; *v. imp.* es gemahnt mich, het komt mij voor; =mälde, *n.* schilderij, *f.*; =mäldesammlung, *f.* versameling van schilderijen; =mansche, *n.* gemors, gemeng, *n.*; =markung, *f.* uitgestrektheid van een grondgebied tot aan de grenzen van een ander; =mäß, *adj.*, *adv.* u. *prp.* overeenkomstig, volgens; =mäß, *n.* maat, *f.*; =mäßheit, *f.* overeenkomstigheid, *f.*; =mäßigt, *adj.* gematigd; =mäuer, *n.* muurwerk, *n*

Gemein, *adj.* u. *adv.* gemeen; gewoon; algemeen; ein gemeiner Soldat, een gemeen soldaat, auf gemeine Kosten, op algemeene kosten; das gemeine Beste, de algemeene welvaart;

das gemeine Wesen, het gemeene best; =de, =e, *f.* gemeente, *f.*; =degut, =dehaus, *n.* =dehirt, =derath, *m.* ꝛc. ꝛc. gemeente-eigendom, -huis, *n.* -herder, -raad, *m. etc. etc*; =faßlich, *adj.* algemeen bevattelijk; =faßlichkeit, *f.* algemeene bevattelijkheid, *f.*; =feld, =gut, *n.* =heerde, =schenke, *f.* ꝛc. gemeente-veld, -eigendom, *n.* -kudde, -herberg, *f. etc.*; =gebrauch, =glauben, =nutzen, *m.* ꝛc. algemeen gebruik, -geloof, -nut, *n. etc.*; =geist, =sinn, *m.* algemeen heerschende geest; liefde voor't algemeene welzijn; =gültig, *adj.* algemeen geldig; =gültigkeit, *f.* algemeene geldigheid, *f.*; =gut, *n.* gemeenschappelijk goed, *n.*; =heit, *f.* gemeenheid; gemeente, *f.*; =hin, =iglich, *adv.* gemeenlijk; =kirche, *f* =kirchhof, *m.* gemeenschappelijke kerk, *f.* -kerkhof, *n.*; =kundig, *adj.* algemeen bekend; =nützig, *adj.* algemeen nuttig; =nützigkeit, *f.* algemeene nuttigheid, *f.*; =nützlich, *adj.* u. *adv.* van algemeen nut; =ort, =platz, =satz, =spruch, *m.* algemeen gezegde, *n.*; alledaagsche zaak, *f.*; =sam, *adj.* u. *adv.* gemeenschappelijk; =same, *f.* gemeenschap, *f.*; =samkeit, *f.* gemeenschappelijkheid, *f.*; =samen, *v. n. prov.* ontucht plegen; =schädlich, *adj.* algemeen nadeelig; =schädlichkeit, *f.* algemeene schadelijkheid, *f.*; =schaft, *f.* gemeenschap, *f.*; vertrouwde omgang, *m.*; =schaftlich, *adj.* u. *adv.* gemeenschappelijk; =schaftlichkeit, *f.* gemeenschappelijkheid, *f.*; =sinnig, *adj.* u. *adv.* met liefde voor het algemeen welzijn vervuld; =smann, *m.* lid eener gemeente; =t, *adj.* u. *adv.* van zins; =verständlich, *adj.* u. *adv.* algemeen verstaanbaar; =wesen, *n.* het gemeene best; =wohl, *n.* het algemeene welzijn; =wort, *n.* algemeen gezegde, *n.*

Gemeng//e, *n.* mengen; mengsel, *n.*; =fäßchen, *n.* =kasten, *m.* meng-vat, *n.* -kist, *f.*; =krücke, *f.* =stecken, *m.* roerstok, *m.*; =macher, *m.* menger, *m.*; =theil, *m.* bestanddeel, *n.* van een mengsel; =sel, *n.* mengsel, mengelmoes, *n.*

Ge//merk, *n.* es, *pl.* e, merk; bloedspoor, *n.*; =messe, *n.* gemeet, *n.*; =messen, *adj.* afgemeten, bepaald; =messenheit, *f.* bepaaldheid, nauwkeurigheid, *f.*; =metzel, *n.* slachting, *f.* bloedbad, *n.*; =meuchel, *n.* sluipen, sluiken; moorden, *n.*; =misch, *n.* mengsel, *n.*; =modelt, *adj.* gefatsoeneerd; gefigureerd, gebloemd; gegaufreerd, gewaterd; =mord, *n.* es, gemoord, *n.*

Gems, *f.* gems, *f.*; =ballen, =fuß, =jagd ꝛc. s. Gemsenballen ꝛc.; =bock, *m.* =horn, *n.* =ziege, *f.* gems-bok, -hoorn, *m.* -geit, *f.*; =e, *f.* =thier, *n.* gemsgeit, *f.*

Gemsen//ballen, =fuß, *m.* =haar, *n.* =jagd, *f.* =leder, *n.* ꝛc. ꝛc. gemze(n)-kogel, -voet, *m.* -haar, *n.* -jacht, *f.* leêr, *etc. etc.*

Ge//müll, =mülm, *n.* molm, *m.* puin, *n.*; =munkel, *n.* gemompel, *n.*; =murmel, *n.* gemurmel, *n.*; =murre, *n.* gemor, *n.*; =müßigt, *adj.* genoodzaakt.

Gemüse, *n.* groente, *f.*; =bau, *m.* groenteteelt, *f.*; =garten, *m* moestuin, *m.*; =pflanzen, *f. pl.* moeskruiden, *n. pl.*

Gemüth, *n.* es, *pl.* er, gemoed, karakter, *n.*; einem etwas zu Gemüthe führen, iem. iets onder het oog brengen; sich eine Flasche Wein zu Gemüthe führen, een flesch wijn gebruiken; =lich, *adj.* u. *adv.* gemoedelijk; aangenaam; naar den zin; bedaard; es ist hier so gemüthlich, het is hier zoo geheel naar mijn zin; =lichkeit, *f.* gemoedelijkheid, *f. etc.*; =sadel, *m.* adel der ziel; =sart, =sbeschaffenheit, =skrankheit, =sruhe, *f.* ꝛc. ꝛc. gemoeds-aard, -gesteldheid, -krankheid, -rust, *f. etc. etc.*

Gen, *prp.* (gegen) naar; gen Himmel, naar den hemel.

Ge//nabelt, *adj.* genaveld; =nage, *n.* geknaag, *n.*; =nagel, *n.* genagel, *n.*; =nähe, *n.* genaai, *n.*; =narre, *n.* genar, *n.*; =nasche, *n.* gesnoep, *n.*; =näschig, *adj.* snoeplustig, lekker.

Genau, *adj.* u. *adv.* nauwkeurig, -lettend; nauw; sober, der genaueste Preis, de naaste prijs; mit genauer Noth, ter nauwernood; genau passen, juist passen; sich sehr genau behelfen, zeer zuinig leven; zich zeer nauw behelpen; zu genau handeln, nauw dingen; man muß es so genau nicht nehmen, men moet het zoo nauw niet nemen; =igkeit, *f.* nauwkeurigheid, nauwgezetheid; zuinigheid, *f. etc.*

Genealog, *m.* en, *pl.* en, genealoog, -logist, *m.*; =ie, *f.* genealogie, *f.*; =isch, *adj.* genealogisch.

Genehm, *adj.* aangenaam, welgevallig; =halten, =igen, *v.a.* goedkeuren, bewilligen; aannemen, genehmigen Sie die Versicherung meiner Hochachtung, ontvang de betuiging mijner hoogachting; =haltung, =igung, *f.* goedkeuring, *f. etc.*; =iger, *m.* aannemer, acceptant, *m*

Geneigt, *adj.* genegen, geneigd; einem geneigt sein, iem. genegen zijn; geneigter Leser, welwillend lezer; =heit, *f.* genegen-, geneigdheid, *f.*

General, *m.* es, s, *pl* e, generaal, *m.*; =accise, *f.* algemeene accijns, *m.*; =acciseinnehmer, *m.* ontvanger der algemeene accijnsen; =adjutant, =baß, =feldmarschall, =major, *m.* ꝛc. ꝛc. generaal-adjudant, -bas, -veldmaarschalk, -majoor, *m. etc. etc.*; =fiskal, =gewaltiger, =lieutenant, =procurator, *m.* ꝛc. ꝛc. fiscaal-, provoost-, luitenant-, procureur-generaal, *m. etc. etc.*; =at, *n.* generalaat, *n.*; =in, *f.* generaalsvrouw, *f.*; =ität, *f.* generaliteit, *f.*; =isiren, *v. a.* generaliseeren; =issimus, *m.* generalissimus, *m.*; =karte, *f* algemeene kaart, *f.*; =marsch, *m.* generaalmarsch, *m.*; =pachter, *m.* algemeene pachter, *m.*; =schaft, *f.* generaalschap, *n.*; =staaten, *m. pl.* staten-generaal, *m. pl.*; =stab, *m.* generale staf, *m.*; =superintendent, *m.* oppertoezicner, opperbestuurder van een protestantsch kerkgenootschap.

Generisch, *adj.* u. *adv.* aan een geslacht eigen.

Genes//en, *v. n. s.* genezen, herstellen; eines Kindes genesen, bevallen, in de kraam ko-

men; *v. a. obs.* genezen, doen herstellen; =ende, *m.* u. *f.* herstellende, *m.* u. *f.*; =haus, *n.* ziekenhuis, *n.*; =kunst, *f.* geneeskunde, *f.*; =meister, *m.* heelmeester, *m.*; =mittel, *n.* geneesmiddel, *n.*; =ung, *f.* genezing, herstelling, *f.*; auf dem Wege der Genesung, op den weg der beterschap.

Genetisch, *adj.* genetisch.

Genever, *m.* jenever, *f.*

Genial//isch, *adj.* u. *adv.* begaafd, vindingrijk; =ität, *f.* genialiteit, *f.*

Genick, *n.* es, *pl.* e, nek, *m.*; =drüse, *f.* =fang, =schmerz, *m.* &c. nek-klier, *f.* -slag, *m.* -pijn, *f. etc.*; =fänger, *m.* jachtmes, *n.*

Genie, *n.* s, *pl.* s, genie, *n.*; =korps, *n.* =officier, *m.* =schule, *f.* &c. genie-korps, *n.* -officier, *m.* -school, *f. etc.*; =streich, *m.* meesterstuk, *n.* schrandere zet, *m.*

Geniess, *n.* es, hondendeel, *n.* (van een wild); vogelrecht, *n.*; =bar, *adj.* te genieten, bruikbaar; eet-, drinkbaar; =en, *v. n.* genieten; gebruiken, nuttigen; =jagen, *n.* eerste jacht in den herfst; =recht, *n.* vruchtgebruik, *n.*

Geniren, *v. n.* geneeren, hinderen; *v. rec.* (sich) zich geneeren, zich dwang aandoen; geniren Sie sich nicht, geneer u niet.

Geniste, *n.* nestelen, *n.*; halmpjes, *n. pl.*; kreupelhout, *n.*

Genit//iv, *m. gr.* tweede naamval, *m.*; =alien, *pl.* teeldeelen, *pl.*

Genius, *m.* genius, *m.*

Genörgel, *n.* geknor, *n.*

Geno//ss, *m.* ssen, *pl.* ssen, deelgenoot, makker, kameraad, gezel, collega, *m.*; =ssenschaft, *f.* genootschap, vennootschap, *n.*; =ssin, *f.* gezellin. *f.*

Genothige, *n.* genoodig, *n.*

Genremaler, *m.* genreschilder, *m.*

Gensdarme, *m.* gendarme, marechaussée, *m.*

Gensel, *m. bot.* postelein, *f.*

Genster, *m. bot.* priemkruid, *n.*

Genug, *adv.* genoeg, voldoende; einem genug thun, iem. voldoening geven; für seine Sünden genug thun, voor zijne zonden boeten; =sam, *adj.* u. *adv.* genoegzaam; =samkeit, *f.* genoegzaamheid, *f.*; =thuend, *adj.* voldoende; =thuung, *f.* voldoening, genoegdoening, *f.*

Genüg//e, *f.* vergenoeging, *f.*; ich habe zur Genüge, ik heb voldoende, -genoeg, einem Genüge thun, =leisten, iem. voldoening geven; =en, *v. imp.* voldoende zijn, das genügt mir, dat is mij voldoende; sich an etw. genügen lassen, zich met iets tevreden stellen; =lich, *adj.* u. *adv* genoegzaam; =sam, *adj.* u. *adv.* matig, tevreden; =samkeit, *f.* matigheid, vergenoegzaamheid, *f.*

Genuss, *m.* sses, *pl* Genüsse, genot, *n.*; genieting, *f.*; gebruik, *n.* (van spijzen); =reich, *adj.* rijk in genot; =sucht, *f.* zucht naar genot; =süchtig, *adj.* zeer begeerig naar genot.

Geo//graph, *m.* en, *pl.* en, geograaf, *m.*; =log, *m.* en, *pl.* en, geoloog, *m.*; =mant, *m.* en, *pl.* en, geomant. *m.*; =meter, *m.* geometer, *m.*; =metrie, *f.* geometrie, meetkunde, *f.*; =metrisch, *adj.* meetkunstig.

Ge//päck, *n.* es, s, *pl.* e, reisgoed, *n.* bagage, *f.*; =pfeife, *n.* gefluit, *n.*; =pflogen, s. pflegen; =pickt, *adj. arch.* wormstekig; =pipe, *n.* gepiep, *n.*; =placke, *n.* geplak, *n.*; =plänkel, *n.* tiraillceren, *n.*; =plapper, *n.* gebabbel, *n.*; =plärr, *n.* huilen, *n.*; =plätscher, *n.* geplas, *n.*; =plauder, *n.* praten, gepraat, *n.*; =poche, *n.* geklop, *n.*; =polter, *n.* gerammel, getier, *n.*; =präge, *n.* stempel, *m.*; kenmerk, *n.*; vom kaiserlichen Gepräge, met den keizerlijken stempel; das Gepräge der Echtheit, de stempel der echtheid; =prahle, *n.* pralen, *n.*; =pränge, *n.* praal, *m.*; =prassel, *n.* geknetter, *n.*; =quacke, *n.* gekwak, *n.*

Gerad//e, *adj.* u. *adv.* recht, effen, vlak; juist; *fg.* oprecht; gerade machen, =richten, recht maken; gerade oder ungerade, even of oneven; das ist ein gerader Mann, dat is een oprecht man; gerade stehen, =sitzen, rechtop staan, -zitten; gerade herunter, loodrecht; das ist gerade meine Absicht, dit is juist mijne bedoeling; gerade heraus, ronduit; gerade vor mir, recht voor mij; eine gerade Linie, eene rechte lijn; gerade so, juist zoo; geradezu, rechtuit; =heit, =igkeit, *f.* rechtheid; oprechtheid, eerlijkheid, *f.*; =lauf, *m.* rechte loop, koers, *m.* richting, *f.*; =läufig, *adj.* u. *adv.* rechtloopend; =linicht, =linig, *adj.* rechtlijnig; =linigkeit, *f.* rechtlijnige richting, *f.*; =sinn, *m.* oprechtheid, *f.*; =sinnig, *adj.* oprecht.

Ge//raffe, *n.* geraap, *n.*; =rähme, *n.* raamwerk, *n.*; =rammel, *n.* gerommel, *n.*; =rappel, *n.* gerammel, *n.*; =rase, *n.* geraas, *n.*; =rassel, *n.* geratel, geraas, *n.*

Geräth, *n.* es, s, *pl* e, huisraad; linnengoed; gereedschap; vaatwerk, *n.*; =holz, *n.* timmerhout, *n.*; =kammer, *f.* linnenkamer, *f.*; =schaft, *f.* gereedschap, *n.*

Gerath//en, *v. n. s.* slagen, gelukken; geraken; der Wein ist heuer nicht gerathen, de wijn is van dit jaar mislukt; in Armuth gerathen, tot armoede geraken, -vervallen; an einen gerathen, aan iem. geraken, iem. ontmoeten; an einander gerathen, handgemeen worden; einander in die Haare gerathen, elkander bij de haren krijgen; er gerieth auf den Gedanken, hij kwam op de gedachte; der Geist Gottes gerieth über ihn, de geest van God kwam over hem; mit dieser Summe wäre mir gerathen, met deze som was mij geholpen; es wäre gerathen zu schweigen, het was beter te zwijgen; =ewohl, *n.* auf's Gerathewohl, op goed geluk.

Geraum, *adj.* u *adv.* geruim, ruim (van den tijd); eine geraume Zeit, een geruimen tijd.

Geräum//ig, =lich, *adj.* u. *adv.* ruim, wijd, uitgestrekt; =igkeit, =lichkeit, *f.* ruimte, *f.*; =te, *n.* smalle weg in een bosch.

Geräusch, *n.* es, *pl.* e, geruisch; gedruisch, leven, *n.*; =los, *adj.* stil; =losigkeit, *f.* stil-

heid, *f.*; =voll, *adj.* luidruchtig, onstuimig, geraasmakend.

Geräusper, *m.* geschraap, *n.*

Garben ꝛc. s. **Gärben**, ꝛc.

Gerecht, *adj.* u. *adv.* rechtvaardig, rechtmatig, billijk; gepast; =heit, *f.* gepastheid, *f.*; =igkeit, *f.* rechtvaardigheid; gerechtigheid, *f.*; recht, voorrecht, *n*; =igkeitsliebe, *f.* liefde voor gerechtigheid; =igkeitspflege, *f.* rechtspleging, *f.*; =machung, *f.* rechtvaardiging, *f.*; =same, =samkeit, *f.* recht, vorrecht, privilegie, *n.*

Ge//rede, *n.* gepraat, *n.*; ins Gerede kommen, in opspraak komen; sich zum Gerede machen, zich zelven in opspraak brengen; es geht das Gerede, er gaat een praatje; =rege, *n.* bewegen, *n.*; =reichen, *v. n.* strekken, verstrekken; dienen; komen; =reime, *n.* rijmen, *n.*; =reimsel, *n.* rijmelarij, *f.*; =reise, *n.* gereis, *n.*; =reiße, *n.* gescheur, gevecht, vechten, *n.*; =reize, *n.* geterg, *n.*; =reizt, *adj.* getergd, verbitterd; geprikkeld; =reiztheit, *f.* toorn, *m.* woede, *f.*; =renne, *n.* gejaag, rennen, *n.*; =reuen, *v. imp.* berouwen; es gereut mich, het berouwt mij; sich die Mühe gereuen lassen, zijne moeite beklagen.

Gereut, *n.* es, s, *pl.* e, gerooid land, *n*; =e, *n.* rooien, *n.*; =er, =genoß, *m.* deelgenoot in een gerooid boschdeel; =einnehmer, =stuhl, *m.* =ordnung, *f.* ontvanger, *m.* commissie, *f.* reglement, *n.* van een gerooid bosch; =heerd, *m.* voorhaard van een tinoven; =lerche, *f.* boschleeuwerik, *m.*

Gerfalk, *m.* giervalk, *m.*

Gergel, *m.* gergel, girgel, *m.*; =kamm, *m.* gergelijzer, *n.*; =n, *v. a.* gergelen.

Gericht, *n.* es, s, *pl.* e, gerecht; oordeel, *n.*; rechtbank, *f.*; =(s)barkeit, *f.* rechtsgebied, *n.*; =lich, *adj.* u. *adv.* gerechtelijk; =samtmann, *m.* president van een gerechtshof; =sbeamte, *m.* rechterlijk ambtenaar, *m.*; =sarzneikunde, *f.* =sausschuß, *m.* gerechtelijke geneeskunde, -commissie, *f.*; =sbank, *f.* rechtbank, *f.*; =sbescheid, *m.* rechterlijke uitspraak, *f.*; =sbezirk, *m.* rechtsgebied *n.*; =sbote, =sherr, =shof, *m.* =ssiegel, *n.* ꝛc. ꝛc. gerechtsdienaar, -heer, *m.* -hof, -zegel, *n.* *etc. etc.*; =sdorf, *n.* dorp van een edelman; =seid, *m.* eed voor eene rechtbank afgelegd; =sferien, *pl.* vakantie bij eene rechtbank; =sfrohn, *m.* gerechtsdienaar, *m.*; =sdirector, =shalter, =sverwalter, =svogt, *m.* opperrechter, *m.*; =sfolge, *f.* verplichting om eene rechtbank hulp te verleenen; =sformel, *f.* formulier der rechtbank; =sfrau, *f.* adelijke vrouw (die een rechtsgebied bezit); =sgebühren, =skosten, =ssporteln, *pl.* gerechtskosten; =shandel, *m.* =ssache, *f.* rechtsgeding, gerechtszaak, *f.*; =shaus, *n.* rechthuis, *n.*; =sherrschaft, =sobrigkeit, *f.* rechterlijke overheid, *f.*; =sherrschaftlich, *adj.* wat tot een gerechtsheer behoort; =slehen, *n.* rechtsleen, *n.*; =sperson, *f.* gerechtelijk persoon, *f.*; =ssaß, =sunterthan, *m.* die tot een rechtsgebied behoort; =sschreiber, *m.* griffier, *m.*; =ssprengel, *m.* rechtsgebied, *n.*; =sstadt, *f.* stad met eene rechtbank, =sstand, *m* ressort, *n.*; instantie, *f*; =sstatt, *f.* =sstelle, *f.* rechtsgebied, *n*; =sstätte, *f.* gerechtsplaats, *f.*; =sstein, *m.* grenspaal, *m.*; =sstube, *f.* gerechtszaal, *f.*; =stag, *m.* rechtdag, *m.*; =stermin, *m.* termijn van dagvaarding; =svogtei, *f.* rechtsgebied, *n.*; =szwang, *m.* rechtsgebied, *n.*; lijfsdwang, *m.*; =szwängig, *adj.* aan lijfsdwang onderworpen; tot het rechtsgebied behoorende.

Ge//rieche, *n.* geruik *n.*; =riesel, *n* geruisch, geritsel, *n*

Gering, *adj.* u. *adv.* gering, nietig, klein; onbeduidend; nicht im geringsten, niet het minst; =achtung, =schätzung, =schätzigkeit, *f.* minachting, *f.*; =fügigl, *adj.* u. *adv.* nietig, onbeduidend; =fügigkeit, *f.* nietigheid, *f.*; =haltig, *adj.* van geringe waarde; =haltigkeit, *f.* geringe waarde, *f.*; =heit, *f.* geringheid, *f.*; =schätzig, *adj.* met minachting.

Gerinn//bar, *adj.* strembaar; =e, *n.* loopen, stroomen, *n.*; goot, *f.* riool, *n.*; =en, *v. n. s.* stollen, stremmen; =haue, *f.* gootshouweel, *n.*; =senkel, *m.* goothaak, *m.*; =stein, *m.* gezuiverd tinsteen, *n.*; =trog, *m.* stamptrog, *m.*; =sel, *n.* stremsel, geronnene, *n.*; ung, *f.* stremming, stolling, *f.*

Gerippe, *n.* geraamte, *n.*; romp, *m.*; *fig.* schets, *f.*

Gerippt, *adj.* geribt.

Geritze, *n.* gerits, *n.*

Germ, *m.* es, s, *pl.* e, gist, giststof, *f.*; =en, *v. n.* gisten; =ig, *adj.* gistig.

German//isiren, *v. a.* verduitschen; =ismus, *m. pl.* men, Duitsch taaleigen, germanisme, *n.*; =ist, *m.* en, *pl.* en, beoefenaar der Germaansche talen.

Gern, *adv.* gaarne; gern haben, veel houden van; =gesehen, welkom; =groß, =klug, *m.* die gaarne voor groot, wijs gehouden wil worden; =schreiber, *m.* veelschrijver, *m.*; =täuscher, *m.* die gaarne misleidt.

Geröchel, *n.* gerochel, *n.*

Geröhricht, *n.* rietbosch, *n.*

Gerolf, *m.* goudmeerle, *f.*

Geroll, *n.* gerol, *n.*

Gerölle, *n.* *geogr.* aard-, zandhoop, *m.* door instorting veroorzaakt.

Gerste, *f.* gerst, *f.*; =nacker, *m.* gerstakker, *m.*; =nbier, =nbrod, *n.* =ngrütze, *f.* =nkorn, =nmehl, *n.* ꝛc. ꝛc. gerste-bier, -brood, *n.* -gort, *f.* -korrel, *m.* -meel, *n.* *etc. etc.*; =nernte, *f.* =nhalm, *m.* =nland, *n.* =nstoff, *m.* gerst-oogst, -halm, *m.* -land, *n.* -stof, *f.*; =n, *adj.* van gerst; =nartig, *adj.* gerstachtig; =nschleim, *n.* =nwasser, *n.* gerstewater, *n.*; =nzucker, *m.* gerstensuiker, *f.*

Gerte, *f.* garde, gerde, roede, *f.*; =lkraut, =nkraut, *n.* berkwortel, *m.*

Geruch, *m.* es, s, *pl.* Gerüche, reuk, geur, *m.* lucht, *f.*; im Geruche der Heiligkeit stehen, voor een heilige doorgaan; =füchelchen, *n.* reukbal, *m.*; =los, *adj.* reukelos; =losigkeit, *f.* reukeloosheid, *f.*; =snerve, =ssinn, *m.* reukzenuw, *f.* -zin, *m.* *etc.*

Gerücht, *n.* es, s, *pl.* e, gerucht, *n.* naam, *m.* faam, *f.*;

es geht ein Gerücht, er loopt een gerucht; **=lich**, *adj.* u. *adv.* volgens het gerucht

Geruhen, *v. n.* gelieven, behagen; **Seine Majestät haben geruht...**, het heeft Zijne Majesteit behaagd...; **der Fürst geruhete ihm zu sagen**, het behaagde den vorst hem te zeggen.

Ge//ruhig, **=ruhsam**, *adj.* rustig, gerust; **ich wünsche Ihnen eine geruhsame Nacht**, ik wensch u wel te rusten; **=rührig**, *adj.* levendig, bewegelijk; **=rülle**, *n.* afgezakte gronden; -steenen, steen-, puinhoop, *m.*; *fig.* oud huisraad, *n.*; **=rumpel**, *n.* gerommel, gestommel, *n.*; **=rümpel**, *n.* oud huisraad, *n.*; **=rümpelmarkt**, *m.* prullmarkt, *f.*; **=rümpler**, *m.* oud-kooper, uitdrager, *m.*; **=rümpfe**, *n.* neusophalen, *n.*; **=runzel**, *n.* gerimpel, *n.*; **=rupfe**, *n.* gepluk, *n.*; **=rüst**, *n.* **s**, *pl* **e**, stelling, stellage, *f.*; **=rüstkammer**, *f.* machinenkamer, *f.*; **=rutsche**, *n.* glijden, *n.*; **=rüttel**, *n.* geschud, *n.*

Gerwerfen, *n.* werpen met de lans.

Ge//säbel, *n.* gesabel, *n.*; **=sacke**, *n.* zakken, *n.*; **=säe**, *n.* gezaai, *n.*; **=sage**, *n.* zeggen, gerucht, *n.*; **=säge**, *n.* gezaag, *n.*; **=salbader**, *n.* gewawel, *n.*; **=salbe**, *n.* zalven, *n.*; **=sälbe**, *n.* zalven, *f. pl.*; **=salze**, *n.* gezout, *n.*; **=säme**, *n.* zaad, *n.*; **=sammel**, *n.* verzamelen, *n.*

Gesalbte, *m.* gezalfde, *m.*

Gesammt, *adj.* u. *adv.* gezamenlijk, geheel, vereend; **=begriff**, algemeen begrip, *n.*; **=belehnung**, *f.* gemeenschappelijke beleening, *f.*; **=betrag**, *m.* gezamenlijk bedrag, *n.*; **=eindruck**, *m.* algemeene indruk, *m.*; **=größe**, *f.* geheele grootheid, *f.*; **=gebrauch**, *m.* **=gut**, **=geleite**, *n.* **=kauf**, *m.* ꝛc. ꝛc. gemeenschappelijk gebruik, -goed, -geleide, *n.* -koop, *m. etc. etc.*; **=macht**, *f.* vereende macht, *f.*; **=heit**, *f.* geheel, totaal, *n.* vereeniging, geheelheid, *f.*; **=spiel**, *n.* concert, *n.*; **=wille**, **=wunsch**, *m.* algemeene wil, -wensch, *m.*

Gesandt//e, *m.* afgezant, gezant, *m.*; **päpstliche Gesandte**, nuntius, legaat, *m.*; **=e**, **=in**, *f.* afgezantsvrouw, *f.*; **=schaft**, *f.* gezantschap, *n.*; **=schaftsposten**, *m.* post van gezant; **=schaftsrath**, **=schaftssekretär**, *m.* legatieraad. -sekretaris, *m.*

Gesang, *m.* **es**, **s**, *pl.* **Gesänge**, gezang, *n.* zang, *m.*; **=buch**, *n.* gezangboek, *n.*; **=drossel**, *f.* zinglijster, *f.*; **=weise**, *f.* zangwijs, melodie. *f.*

Gesäß, *n.* **es**, *pl.* **e**, achterste, *n*; zitting, *f.*; **=bein**, *n.* **=nerve**, *m.* stuit-been, *n.* -zenuw, *f.*; **=los**, *adj.* zonder zitting; **=muskel**, *m.* bilspier, *f.*

Ge//sattel, *n.* gezadel, *n.*; **=satz**, *n.* stel ketels, schalen, *etc.*; **=saufe**, *n.* gezuip, *n.*; **=sauge**, *n.* gezuig, *n.*; **=säuge**, *n.* gezoog, *n.*; **=säume**, *n.* getalm, *n.*; **=sause**, **=säusel**, *n.* gezuis, *n.*; **=schacher**, *n.* geschacher, *n.*; **=schaffe**, *n.* schaffen, *n.*

Geschäft, *n.* **es**, **s**, *pl.* **e**, zaak, bezigheid, *f.* werk, *n.*; **seine Geschäfte besorgen**, zijne zaken waarnemen; **sich aus etwas ein Geschäft machen**, werk van iets maken; **ein Geschäft abschließen**, eenen handel sluiten; **welches Geschäft treiben Sie?** in welke zaken doet gij; welk beroep oefent gij uit? **=ig**, *adj.* bezig, druk, bedrijvig; **=igkeit**, *f.* drukte, bedrijvigheid, *f.*; **=los**, *adj.* werkeloos, ledig; **=losigkeit**, *f.* werkeloosheid, *f.*; **=sfrei**, *adj.* vrij van bezigheden; **eine geschäftsfreie Stunde**, een ledig uur; **=sfreund**, *m.* handelsvriend, correspondent, *m.*; **=sführer**, *m.* zaakvoerder, bestuurder, *m.*; **=sführung**, *f.* zaakbezorging, administratie, *f.*; **=sgang**, *m.* gang van zaken; **=sgeist**, *m.* handelsgeest, *m.*; **=sklugheit**, *f.* bedrevenheid in zaken; **=skreis**, *m.* werkkring, *m.*; **=skunde**, *f.* kennis van zaken; **=skundig**, *adj.* ervaren in het waarnemen van zaken; **=sleben**, *n.* beroepsleven, *n.*; **=slos**, s. **=los**; **=smann**, *m.* handelsmann; werkzaam, ijverig man, *m.*; **=sordnung**, *f.* regeling van zaken; **=ssache**, *f.* beroeps-ambts-zaak, *f.*; **=sstockung**, *f.* stremming, stilstand van zaken; **=sstube**, *f.* bureau, kantoor, *n.*; **=sträger**, *m.* zaakgelastigde, *m.*; **=sverbindung**, *f.* handelsbetrekking, *f.*; **=sverkehr**, *m.* handelsverkeer, *n.*; **=sverwalter**, **=sverweser**, *m.* zaakwaarnemer, *m.*; **=szwang**, *m.* dwang, welken werkzaamheden opleggen; **=szweig**, *m.* handelstak, *m.*

Ge//schäker, *n.* gestoei, *n.*; **=schäle**, *n.* schillen, *n.* **=schall**, *n.* geschal, *n.*; **=schämig**, *adj. obs.* beschaamd; **=schändet**, *adj.* onteerd; **=scharre**, *n.* gekrab, *n.*; **=schaufel**, *n.* geschoffel, *n.*; **=schaukel**, *n.* geschommel, *n.*; **=schäum**, *n.* schuim, *n.*; **=schäume**, *n.* geschuim, *n.*; **=scheckt**, *adj.* gespikkeld, gevlakt.

Geschehen, *v. n.* u. *imp. s.* geschieden, gebeuren; **es ist um ihn geschehen**, het is met hem gedaan, **es ist dir ganz recht geschehen, warum hörst du nicht**, gij hebt uw verdiend loon, waarom hoort gij niet; **dein Wille geschehe**, uw wil geschiede; **geschehene Dinge sind nicht zu ändern**, gedane zaken hebben geen keer; *jur.* **so geschehen**, zoo gedaan.

Gescheid, *n.* kop, *m.* liter, *f*

Gescheide, *n.* ingewand, *n.*

Gescheidt, *adj.* u. *adv.* verstandig, wijs, schrander; **bist du gescheidt?** zijt gij wijs; **er ist nicht recht gescheidt**, hij is niet wijs; **ich kann aus dieser Sache nicht gescheidt werden**, ik kan uit deze zaak niet wijs worden; **=heit**, *f.* schrander-, wijsheid, *f.*

Geschenk, *n.* **es**, **s**, *pl.* **e**, geschenk, *n.*; **einem ein Geschenk mit etw. machen**, iem. iets ten geschenke geven; **=geber**, *m.* **=geberin**, *f.* schenker, *m.* donateur, *m.* donatrice, *f.*; **=nehmer**, *m.* **=nehmerin**, *f.* begiftigde, *m.* u. *f.*

Gescheut, s. **Gescheidt.**

Geschicht//chen, *n.* geschiedenisje, *n.*; **=e**, *f.* geschiedenis, *f.*; **das ist eine saubere Geschichte**, dat is een leelijke geschiedenis; **=lich**, *adj.* u. *adv.* historisch, geschiedkundig; **=maler**, *m.* historieschilder, *m.*; **=mäßig**, *adj.* u. *adv.* overeenkomstig de geschiedenis; **=sbuch**,

n. =sschreiber, =sforscher, m. =skunde, f. geschied-boek, n. -schrijver, -vorscher, m. -kunde, f.: =serzählung, =sforschung, f. =skalender, m. ꝛc. historisch verhaal, n. -studie, f. -almanak, m. etc.; =skundige, m. geschiedkundige, m.; =stafel, f. historische tabel, f.; =szug, m. historisch geval, n.

Geschick, n. es, s, pl. e, handigheid, geschiktheid, bedrevenheid, f.; **in's Geschick bringen**, pas maken; **einer Sache ein Geschick zu geben wissen**, iets op de behoorlijke wijze inrichten; **er hat kein Geschick**, hij is onhandig; lot, noodlot, n.; **sein böses Geschick**, zijn ongelukkig gesternte, zijn kwade genius; =e, n. zenden, n.; =lich, adj. geschikt; =lichkeit, =theit, f. geschiktheid; =t, adj. u. adv. geschikt, bekwaam.

Ge//schiebe, n. geschuif, n.; weggedreven mijnstof, f.; =schieden, adj. gescheiden; =schieße, n. schieten, n.; =schimmer, n. geschitter, n; =schimpfe, n. geschimp, n.

Geschirr, n. es, s, pl. e, gereedschap; rijtuig, getuig; vat, vaatwerk; vaartuig, n.; potten en pannen; =brett, n. pottenplank, f.; =bürste, f. tuigborstel, m.; =geld, n. geld voor paardendienst; =holz, n. wagenschot, n.; =kammer, f. tuigkamer, f.; =macher, m. zadelmaker, m.; =meister, m. tuigmeester, m.; =ordnung, f. verordening, over het lakenweven.

Ge//schlabber, n. geslabber, n.; =schlacht, adj. rank, slank; dun, week; =schlachte, n. geslacht, n.; =schlafe, n. geslaap, n.; =schlage, n. slaan, n.; =schlängel, n. gekronkel, n.; kronkelende beweging, f.; =schlank, adj. slank; =schlankheit, f. slankheid, f.

Geschlecht, n. es, s, pl. er, geslacht, n. sekse, kunne, f.; **das männliche, weibliche und sächliche Geschlecht**, het mannelijke, vrouwelijke en onzijdige geslacht; **das schöne Geschlecht**, de schoone kunne; =lich, adj u. adv. generisch, generiek, naar het geslacht; **geschlechtliche Unterschied**, m. geslachtsonderscheid; n.; =los, adj. bot. geslachteloos; =losigkeit, f. geslachteloosheid, f.; gram. onzijdig; =sadel, m. adellijke afkomst, f.; =salter, n. leeftijd, m. van een geslacht; =sart, f. soort des geslachts; =sbaum, =sbrief, m. =skunde, f. =sname, m. =sregister, n. ꝛc. geslacht-boom, -brief, m. -kunde, f. -naam, m. register, n. etc.; =stheil, =strieb, m. =szeichen, n. ꝛc. geslachts-deel, n. -drift, f. -kenmerk, n. etc.; =sendung, f. gr. uitgang, het geslacht der woorden aanduidende; =sfall, m. gr. tweede naamval, m.; =sfolge, f. geslachtsopvolging, f.; =sforscher, =skundige, m. genealogist, m.; =sglied, n. lid van een geslacht; teeldeel, n.; =sgut, n. stamgoed, n.; =slehre, f. genealogie, f.; =sleiter, m. opvolging der geslachten; =sliebe, f. geslachtsliefde, f.; =stafel, f. geslachttafel, f.; =sunterschied, m. geslachtsonderscheid, n.; =sverschiedenheit, f. geslacht-verschil, n.; =swort, n. gr. lidwoord, n.

Ge//schleiche, n. gesluip, n; =schleif, n. es, s, in-, toegang, m.; =schleife, n. geslijp, n.; =schlemme, n. gebras, n; =schlender, n. geslenter, n.; =schlenker, n. geslinger, n.; =schlepp, n. sleep, nasleep; trein, stoet, m.; =schleppe, n. gesleep, n.; =schleuder, n. geslinger, n.; =schliffen, adj. geslepen; fig. beleefd, beschaafd; =schliffenheit, f. fig. beleefdheid, f. etc.; =schlinge, n. vlechtwerk, n.; =schlitz, n. es, insnijding, f.; =schlitze, n. opensnijden, n.; =schlotter, n. schudden, n.; =schluchze, n. gesnik, n.; =schlucke, n. geslok, n.; =schlummer, n. gesluimer, n.; =schlürfe, n. geslurp, n.; =schmachte, n. smachten, n.

Geschmack, m. es, s, smaak, m.; **Geschmack an etw. finden**, smaak in iets vinden; **der Geschmack ist verschieden**, de smaak verschilt; =los, adj. u. adv. smakeloos; =losigkeit, f. smakeloosheid, f.; =skunde, =slehre, f. =ssinn, m. ꝛc. kennis, leer, f. zintuig, n. van den smaak etc.; =ssache, f. zaak van smaak; =sverderber, m. =sverderbniß, f. bederver, bedorvenheid van den goeden smaak; =snerve, m. smaakzenuw, f.; =voll, adj. smaakvol; =widrig, adj. strijdig met den smaak; =widrigkeit, f. strijdigheid met den smaak.

Ge//schmähe, n. smaden, n.; =schmäle, n. gesmaal, n.; =schmatze, n. gesmak, n.; =schmauche, n. gesmook, n.; =schmause, n. gesmul, n.; =schmecke, n. geproef, n.; =schmeichel, n. gevlei, n; =schmeide, n. juweelen, kleinooden, n. pl.; =schmeidehandel, =schmeidehändler, m. =schmeidekästchen, n. ꝛc. juweelhandel, -handelaar, m. -kistje, n. etc.; =schmeidig, adj. u. adv. gedwee, buigzaam; fig. handelbaar, glad; =schmeidigkeit, f. gedweeheid, f. etc.; =schmeiß, n. es, ongedierte, n.; drek, m.; fig. gespuis, gemeen, n.; =schmeiße, n. gesmijt, n.; =schmelze, n. gesmelt, n.; =schmetter, n. geschal; geklater, n.; =schmiede, n. smeden, n.; =schmiere, n. gesmeer; geklad, n.; =schminke, n. blanketten, n.; =schmolle, n. gepruil, n.; =schmücke, n. tooien, n.; =schmunzel, n. glimlachen, n.; =schnäbel, n. trekkebekken (van vogels); gepik; fam. gekus, n.; =schnapse, n. brandewijn-drinken, n.; =schnarche, n. gesnork, n.; =schnarre, n. gesnor, n.; =schnatter, n. gesnater, n.; =schnaube, =schnaufe, n. gesnuif, n.; =schnäuze, n. gesnuit, n.; =schneide, n. snijden, n.; =schniegelt, adj. opgeschikt; =schnippel, =schnipper, n. gesnipper, n.; =schnitze, n. gesnij, n.; =schnörkel, n. gekronkel, n.; =schnüffel, n. gesnuffel, n.; =schnüre, n. rijgen, n.; =schnurre, n. gesnor, n.

Ge//schöpf, n. es, s, pl. e, schepsel; voortbrengsel, n.; =schöpfe, n. scheppen, n.; =schoß, n. sses, pl. sse, schiet-tuig, -geweer, n.; verdieping f.; **er wohnt im Erd=Geschoß**, hij woont in't benedenhuis; obs. schot, n. belasting, f.; =schröge n. latwerk, n.; =schraube, n. geschroef, n.; =schrei, n. geschreeuw, n; **einen ins Geschrei**

bringen, iem. in opspraak brengen; **viel Geschrei um nichts**, veel leven om niets; **viel Geschrei und wenig Wolle**, veel geschreeuw en weinig wol; **-schreibe, -schreibsel**, *n.* geschrijf, *n.*; **-schrill**, *n.* gekrekel, gekrijsch, *n.*; **-schröt**, *n.* **es**, klootzak, *m.*; **-schuhe**, *n.* schoeisel, *n.*; **-schür**, *n.* **es**, aangezet ijzerschuim, *n.*; **-schüre**, *n.* gestook, *n.*; **-schütte**, *n.* uitgieten; schudden, puin, *n.*; **-schüttel**, *n.* geschud, *n.*; **-schütz**, *n.* **es**, *pl.* **e**, geschut, *n.*; **-schützkunst, -schützpforte**, *f.* ꝛc. ꝛc. geschut-kunde, -poort, *f.* *etc. etc.*; **-schwader**, *n.* escadron; *mar.* escader, smaldeel, *n.*; **-schwätz**, *n.* **es**, *pl.* **e**, gezwets, gebabbel, *n.*; **-schwatze**, *n.* gesnap, *n.*; **-schwätzig**, *adj.* u. *adv.* snap-, babbelachtig; beuzelend; **-schwätzigkeit**, *f.* snapachtigheid, *f.*; **-schwefel**, *n.* gezwavel, *n.*; **-schweige**, *adv.* laat staan, veel minder; **-schweigen**, *v. n.* zwijgen; **dieses Umstandes zu geschweigen**, te zwijgen van dat punt; **-schwelge**, *n.* zwelgen, pressen, *n.*; **-schwemme**, *n.* gespoel, *n.*; *fam.* overstrooming, *f.*; **-schwenke**, *n.* zwaaien; omspoelen, *n.*

Geschwind, *adj.* u. *adv.* snel, gauw, gezwind; **-igkeit**, *f.* gezwind-, vlugheid, *f.*; **-schreiber**, *m.* **-schreibekunst**, *f.* snelschrijver, *m.* schrijfkunst, *f.*; **-schritt**, *m.* versnelde pas, *m.*; **-schuß**, *m.* snelschot, *n.*; **-wagen**, *m.* snelwagen, *m.*

Geschwindel, *n* duizelen, *n.*

Geschwirre, *n.* gesnor, *n.*

Geschwister, *pl.* broeders en zusters; **-kind**, *n.* zuster- of broederskind, *n.*; volle neef, *m.*; -nicht, *f.*; **ander Geschwisterkind**, achter-neef, *m.* -nicht, *f.*; **er ist Geschwisterkind mit meinem Vater, meiner Mutter**, hij is een volle neef van mijn vader of moeder; **-lich**, *adj.* u. *adv.* broederlijk; als broeders en zusters; **-liebe**, *f.* broederlijke liefde, *f.*

Ge//schwitze, *n.* gezweet, *n.*; **-schwöre**, *n.* gezweer, gevloek, *n.*; **-schworene**, *m.* gezworene, *m.*; **-schwornengericht**, *n.* gezworenengerecht, *n.*; **-schwulst**, *f.*, *pl.* **-schwülste**, gezwel, *n.*; **-schwür**, *n* **es**, **s**, *pl.* **e**, zweer, verzwering, *f.*; **-schwürig**, *adj.* met zweren behept; **-sechst**, *adj.* *astr.* in zes verdeelt; **-segel**, *n.* gezeil, *n.*; **-segnen**, *v. a.* zegenen; **-sehe**, *n.* gekijk, *n.*; **-sehne**, *n.* gehunker, *n.*; **-seife**, *n.* gezeep, *n.*; **-seige, -seihe**, *n.* gezijg, *n.*

Gesell, *m* **en**, *pl.* **en**, gezel, makker, genoot; knecht, *m.*; **-en**, *v. a.* verbinden, naast elkander stellen; **sich zu einem gesellen**, zich bij iem. voegen; **gleich u. gleich gesellt sich gern**, soort zoekt soort; **-enjahre**, *n. pl.* **-enstand**, *m.* **-enzeit**, *f* leertijd, *m.* proefjaren voor een gezel, knecht, **-enleben**, *n.* leven als knecht; **-enweise**, *adv.* als knecht; **-schaft**, *f.* gezelschap, *n.*; maatschappij, *f.*; **Gesellschaften geben**, partijen geven; **einem Gesellschaft leisten**, iem. gezelschap houden; **wollen Sie von der Gesellschaft sein?** zijt gij van de partij? **-schafter**, *m.* gezelschaphouder, deelgenoot, compagnon, *m.*; **-schafterin**, *f.* gezelschaphoudster, *f.*; **-schaftlich**, *adj.* u. *adv.* gezelschappelijk, in gezelschap; **-schaftlichkeit**, *f.* gezelligheid, *f.*; **-schaftsdame**, **-schaftsrechnung**, *f.* **-schaftslied**, **-schaftsspiel**, *n.* ꝛc gezelschaps-juffer, -rekening, *f.* -lied, spel, *n.* *etc.*; **-schaftshandlung**, *f* compagnieschap, *n*; **-schaftsvertrag**, *m.* maatschappelijk verdrag, *n.*; **-schaftswappen**, *n.* wapen van een gezelschap, genootschap, *etc.*; **-schaftswidrig**, *adj.* u. *adv.* strijdig met het maatschappelijk recht; **-ung**, *f.* vereeniging, associatie, *f.*

Gesenk, *n.* **es**, *pl.* **e**, aflegger, *m.* loot, *f.*; gewichten van een net; stempel, *m.*; diepste mijnput, *m.*

Gesetz, *n.* **es**, *pl.* **e**, wet, *f.* gebod, *n.*; *liter.* vers, couplet, *n.*; **-buch**, *n.* **-geber**, *m.* **-gebung**, *f.* ꝛc. wet-boek, *n.* -gever, *m.* -geving, *f.* *etc.*; **-entwurf**, *m.* wetsontwerp, *n.*; **-erklärung**, *f.* verklaring der wet; **-eskraft**, *f.* kracht der wet; **-kunde**, *f.* kennis der wetten; **-kundig**, *adj.* wetkundig; **-lich**, *adj.* u. *adv.* wettig, wettelijk; **-lichkeit**, *f.* wettigheid, wettelijkheid, *f.*; **-lichmachung**, *f.* wettiging, *f.*; **-los**, *adj.* wetteloos; **-losigkeit**, *f.* wetteloosheid, *f.*; **-mäßig**, *adj.* u. *adv.* wettig, rechtmatig; legaal; **-mäßigkeit**, *f.* rechtmatigheid, *f.*; **-prediger**, *m.* prediker der wet; **-setzsammlung**, *f.* wetboek, *n.*; **-tafel**, *f.* tafel der wet; **-verächter**, *m.* verachter der wet; **-widrig**, *adj.* u. *adv.* onwettig, tegen de wet; **-widrigkeit**, *f.* onwettigheid, *f.*

Gesetzt, *adj.* gesteld, geplaatst; geregeld, bepaald, afgesproken; *fig.* ondersteld, gesteld; bedaard, kalm, deftig; **ein gesetzter Mann**, een ernstig, deftig man; **ein gesetztes Wesen**, eene ernstige houding; **-heit**, *f.* bedaardheid, *f.* *etc*

Gesicht, *n.* **es**, **s**, *pl.* **er**, gelaat, aangezicht, gezicht, *n.*; **-**, *n.* **es**, **s**, *pl* **e**, gezicht, verschijnsel, *n.* verschijning, *f.*; **ein kurzes Gesicht haben**, kort van gezicht zijn; **etwas im Gesichte haben**, iets in het oog hebben; **zu Gesichte bekommen**, onder het oog, in't gezicht krijgen; **aus dem Gesicht verlieren**, uit het oog verliezen; **Jemand in's Gesicht sehen**, iem. onder de oogen zien; **einem ein Gesicht machen**, tegen iem. een leelijk gezicht maken; **in's Gesicht sagen**, in't aangezicht zeggen; **Gesichter schneiden**, gezichten trekken; **-erschneider**, *m.* gezichtentrekker, *m.*; **-los**, *adj.* blind; **-losigkeit**, *f.* blindheid, *f.*

Gesichts//ausdruck, *m.* uitdrukking des gezichts; **-axe**, *f.* **-feld**, *n.* **-linie**, *f.* **-nerve**, *m.* ꝛc. gezichts-as, *f.* -veld, *n.* -lijn, -zenuw, *f.* *etc.*; **-bildung**, *f.* gelaat, *n.*; gelaatstrekken; **-deuter**, **-forscher**, **-kundige**, *m.* physiognoom, *m.*; **-farbe**, *f.* gelaatskleur, *f.*; **-kreis**, *m.* gezichteinder, *m.*; **-kunde**, *f.* physiognomie, *f.*; **-punkt**, *m.* gezichts-, oogpunt, *n.*; **-schwäche**, *f.* zwakheid van gezicht; **-sinn**, *m.* zintuig des gezichts; **-täuschung**, *f.* gezichtsbedrog, *n.*; **-verzerrung**, *f.* vertrekking van't gezicht;

=weite, f. afstand, welken het oog kan doorzien; =winkel, m. gezichtshoek, n.; =zug, m. gelaatstrek, m.

Ge//sicker, n. gezijpel, n.; =siede, n. gekook, n.; =siebent, adj. astr. in zeven gedeeld; =siegel, n. gezegel, n.

Gesims, n. es, s, pl. e, lijst, vensterbank, lambrizeering, f.; schoorsteenmantel, m.; =glied, n. lid eener lijst; =hobel, m. lijstenschaaf, f.; =klammer, f. kram, om het lijstwerk vast te houden; =stein, m. kraagsteen, m.

Gesinde, n. dienstboden, pl.; =bier, =brod, n. =kost, f. ꝛc. dienstboden-bier, -brood, n. -kost, f. etc.

Gesindel, n. gespuis, gepeupel, gemeen, grauw, n.

Gesinnen, v. n. s. willens, voornemens, van plan zijn; ich bin nicht gesonnen zu bleiben, ik ben niet van plan om te blijven.

Gesinnt, adj. u. adv. gezind, voornemens; sie sind gleichgesinnt, zij zijn van hetzelfde gevoelen; so bin ich gesinnt, dat is mijn gevoelen.

Gesinnung, f. gezindheid, bedoeling, meening, f.; =slos, adj. onstandvastig, karakterloos; =slosigkeit, f. onstandvastigheid, f.; =stüchtig, =svoll, adj. flink, ferm, oprecht.

Gesitt//et, adj. zedig, beschaafd; =etheit, =ung, f. zedigheid, f. etc

Ge//söff, n. es, s, pop. slechte drank, m.; gezuip, n.; =sonnen, adj. s. gesinnen; =sorge, n. zorgen, n.; =spähe, n. spieden, n.; =spalte, n. gekloof, n.

Gespann, n. es, pl. e, gespan, n.; fig. medgezel, deelgenoot, m.; =schaft, f. gespanschap, comitaat, n.; =t, adj. gespannen; fig. niet op vriendelijken voet; =theit, s. Spannung.

Ge//spare, n. gespaar, n.; =sparre, n. spanwerk, n.; =spaße, n. gescherts, n.; =speie, n. gespuw, n.; =speise, n. spijzen, n.; =spende, n. uitdeelen, n.

Gespenst, n. es, pl. er, spook, n.; =ererscheinung, =ergeschichte, =erstunde, f. ꝛc. spook-verschijning, -geschiedenis, f. -uur, n. etc.; =erfurcht, f. vrees voor spoken; =erglaube, m. geloof, n. aan spoken; =ergläubig, adj. aan spoken geloovende; =ersüchtig, adj. die overal spoken ziet; =ertraum, m. droom van spoken; =isch, adj. spookachtig; =käfer, m. =thier, n. spook-kever, m. -dier, n.

Gesperr//baum, m. kromhout, n.; =e, n. spannen, weigeren; spanwerk, wagenkleed, n. kap, f.; sloten (aan een boek); impr. frisket, n.; =macher, m. slotenmaker, m.; =t, adj. gestremd; gesperd.

Gespiel//e, n. gespeel, n.; =e, m. =in, f. speelgenoot, m. u. f.; =schaft, f. vertrouwde vrienden.

Ge//spieße, n. spiesen, n.; =spilde, n. recht van naasting; =spinne, n. gespin, n.; =spinst, n. es, pl. e, spinsel, n. webbe, f.; =spitze, n. spitsen, n.; =splitter, n. splijten, n.; =sporne, n. sporen, n.; =spötte, n. spot, m.; =spöttel, n. gespot, n.

Gespräch, n. es, s, pl. e, gesprek, n. samenspraak, f.; =ig, adj. spraakzaam; =igkeit, f. spraakzaamheid, f.; =sweise, adv. in het gesprek.

Ge//sprenge, n. besproeiing, f.; het laten springen; =springe, n. springen, n.; =spritze, n. gespuit, n.; =sprudel, n. geborrel, n.; borrelend water, n.; =sprühe, n. gespat, n.; =spucke, n. gespuug, n.; =spuke, n. gespook, n.; =spule, n. spoelen, n.; =spüle, n. spoeling, m.; spoelen, n.

Gesselblume, f. klein schelkruid, n.

Gestade, n. oever, m.; strand, n.

Gestalt, f. gestalte, gedaante, f. vorm, m. fatsoen, n.; eine Gestalt gewinnen, eene gedaante verkrijgen; nach Gestalt der Sachen, bei so gestalteten Sachen, naar vereisch der zaken; theol. unter beiderlei Gestalt, onder beiderlei gedaanten; =en, v. a. vormen, eene gedaante geven; v. rec. (sich) zich vormen, eene gedaante aannemen; =los, adj. vormeloos; =losigkeit, f. vormeloosheid, f.; =ung, f. vorming, f.

Ge//stammel, n. gestamel, n.; =stampfe, n. gestamp, n.; =stände, n. posten, m. pl.; =ständig, adj. einer Sache geständig sein, iets bekennen; =ständigen, v. a. bekennen; =ständniß, n. bekentenis, f.; =stänge, n. stangen, pl.; rasterwerk, n.; =stank, m. s, stank, m.; =stänker, n. s, gesnuffel, gesnor, n.; twist verwekken, n.; =stattbar, =stattlich, adj. aanneembaar; =statten, v. a. veroorloven, toestaan; =stäude, n. struikgewas, n.; =staune, n. verbazing, f.; =steche, n. gesteek, n.; =steck, s. Besteck; =stehen, v. a. bekennen; v. n. s. stollen, stremmen; =stein, n. es, pl. e, gesteente, rotssteenen, pl.; =stell, n. es, pl. e, stelling, f.; gestel, stel, n.; voetstuk, n.; schraag, f.; =stellmacher, m. stelmaker, m.; =steppe, n. gestik, n.; =sternt, adj. gestarnd; stervormig; =stichel, n. gesmaal, n.; =sticke, n. borduren, n.; =stiefelt, adj. gelaarsd.

Gestern, adv. gisteren.

Gestirn, n. es, s, pl. e, gesternte, sterrenbeeld, n.; ster, f.; =dienst, m. sterrendienst, f.; =förmig, adj. stervormig; =stand, m. stand der sterren; =t, adj. gestarnd, vol sterren; stervormig; der gestirnte Himmel, de sterrenhemel.

Ge//stöber, n. sneeuwjacht, f.; gestuif, n.; =stöhne, n. gesteun, n.; =stolper, n. gestruikel, n.; =stopfe, n. gestop, n.; =stoße, n. gestoot, n.; =stöße, n. geknap, n.; =stotter, n. gestotter, n.; =strampel, n. getrappel, n.; =sträube, n. gespartel, n.; =sträuch, n. es, pl. e, struikgewas, n. struik, m.; =strauchel, n. gestruikel, n.; =streichel, n. gestreel, n.; =strenge, adj. gestreng; =streue, n. gestrooi, n.; =strichen voll, vol tot aan den rand; =stricke, n. breien; breiwerk, n.; =striegel, n. geros, n.

Gestrig, adj. van gisteren.

Ge//ströh, =ströhde, n. stroo, n.; =ströme, n. gestroom, n.; =strudel, n. bruischend water, n.; =strunkt, adj. bot. door een stengel gedragen; =strüppe, n. laag struikgewas, n.; =stübe, n. stof, gruis, n.; =stüber, n. drek, m.; =stühl, m. es, pl. e, gestoelte; gestel, stel, n.; =stüm=

per, *n.* knoeiwerk, *n.;* =stunden, *v. n.* uitstel geven; =stundung, *f.* uitstel, *n.*; =stürme, *n.* stormen, *n.*

Gestüte, *n.* stoeterij, *f.;* =haus, *n.* =stute, *f.* stoeterij-gebouw, *n.* -merrie, *f.;* =herr, =meister, *m.* bezitter, directeur eener stoeterij.

Ge//such, *n.* es, s, *pl.* e, verzoek, *n.*; smeekschrift, *n.*, =su=del, *n.* gemors, *n.*; =summe, =sumse, *n.* gegons, *n.*; =sümpfe, *n.* moerassige streek, *f.*

Gesund, *adj.* u. *adv.* gezond; =bad, *n.* =brunnen, *m.* gezondheids-bad, *n.* -bron, *f.;* =en, *v. n. s.* genezen; =heit, *f.* gezondheid, *f.;* eine Gesundheit aus=bringen, een toast instellen; =heitsgang, *m.* wandeling voor de gezondheid; =heitsgöttin, *f.* godin der gezondheid, *f.;* =heits=gürtel, *m.* =heitslehre, *f.* =heits=mittel, *n.* =heitsregel, *f.* ꝛc. gezondheids-gordel, *m.* -leer, *f.* -middel, *n.* -regel, *m. etc. etc.;* =machung, *f.* genezing, herstelling, *f.;* =wasser, *n.* mineraal water, *n.*

Ge//sunken, *adj.* gezonken; gevallen, diep gevallen; laag; =surre, *n.* gesnor, *n.*; =tadel, *n.* berispen, *n.*; =tafel, *n.* tafelen; =täfel, *n.* lambrizeering, *f.;* beplanken; =tändel, *n.* gebeuzel, *n.*; =tanze, *n.* gedans, *n.*; =tast, *n.* tastzin, *m.* gevoel, *n.*; =taste, *n.* tasten, *n.*; =tauche, *n.* duiken, *n.*; =taufe, *n.* doopen, *n.*; =taumel, *n.* wankelen, *n.*; =tau=sche, *n.* geruil *n.*; =täusche, *n.* bedrog, *n.*; =theile, *n.* deelen, *n.*; =theere, *n.* geteer, *n.*; =thront, *adj.* op den troon gezeten; =thue, *n.* gedoe, *n.*; =thürme, *n.* opstapelen, *n.*; =tigert, *adj.* getijgerd; =tobe, *n.* geraas, *n.*; =tödte, *n.* dooden, *n.*; =töne, *n.* klinken, *n.*; klanken, toonen, *m. pl.*; geschreeuw, *n.*; =toppelt, *adj.* gekuifd; =torkel, *n.* getuimel, *n.*; =tose, =töse, *n.* geraas, gewoel, *n.*; =trabe, *n.* gedraaf, *n.*; =trage, *n.* gedraag, *n.*; =träller, *n.* geneurie, *n.*; =trampel, =trap=pel, *n.* getrappel, *n.*; =trätsch, *n.* geklets, *n.*; =tränk, *n.* es, *pl.* e, drank, *m.*; drinken, *n.*; =tränke, *n* drenken, *n.*; =trauen, *v. rec.* (sich) het wagen, het durven; =trauer, *n.* getreur, *n.*; =träufel, *n.* gedroppel, *n.*; =träume, *n.* gedroom, *n.*; =treibe, *n.* gedrijf, *n.*

Getreide, *n.* graan, koren, *n.*; =art, *f.* =bau, =boden, =handel, =sack, =wagen, *m.* ꝛc. ꝛc. graan- (of koren-) soort, *f.* -bouw, -zolder, -handel, -zak, -wagen, *m. etc. etc.;* =reich= *adj.* vruchtbaar in granen; =sperre, *f.* verbod *n.* van uitvoer der granen; =fuhre, *f.* graanwagen, *m.;* het rijden van granen.

Getreu, *adj.* u. *adv.* getrouw; =heit, *f.* getrouwheid, *f.;* =lich, *adv.* getrouwelijk.

Ge//triebe, *n.* drijfrad, -werk, *n.;* zuidelijk deel eener mijngroef; *arch.* timmerwerk, *n.*; =trieben, *adj.* gedreven; =triebe=pfahl, *m.* steunpaal, *m.;* =trieb=scheibe, *f.* radschijf, *f.;* =triller, *n.* neuriën, *n;* =trinke, *n.* drinken, *n.;* =trippel, *n.* getrippel, *n.;* =tröbel, *n.* getalm, gezeur, *n.*; =trompete, *n.* trompetten, *n.;* =tropfe, =tröpfel, *n.* gedroppel, *n.;* =trost, *adj.* getroost, gerust; Sie sind nicht recht ge=trost, gij zijt niet wijs; =trösten, *v. rec.* (sich) zich getroosten; =trotze, *n.* gepoch, *n.;* =trümmer, *n.* ruïnen, *pl.;* =tümmel, *n.* geraas, gewoel, *n.*; =tüpfelt, *adj.* gestipt; =tute, *n.* getoet, *n.*; =übt, *adj.* geoefend; =übtheit, *f.* geoefendheid, *f.;* =urtheile, *n.* beoordeelen; gehekel, *n.*

Gevatter, =smann, *m.* peetoom, *m.;* =in, =sfrau, *f.* peettante, *f.;* zu Gevatter bitten, iem. verzoeken peetoom te zijn; zu Ge=vatter stehen, ten doop houden; =brief, *m.* brief, waarin iemand tot peetoom verzocht wordt; =schaft, *f.* peetschap, *n.;* =schmaus, *m.* doopmaal, *n.;* =stück, *n.* doopgeschenk, *n.*

Geviere, *n.* vierendeelen, *n.*

Geviert, *adj.* u. *adv.* in vieren verdeeld; gevierte Zahl, vierkant getal, *n.* tweede macht, *f.*; *astr.* der gevierte Schein, afstand van twee planeten op 90 graden van elkander; =e, *n.* vierkant, quadraat, *n.;* in's Ge=vierte bringen, in het quadraat brengen; =el, *n.* vierendeelen, *n.;* =elle, =meile, *f.* =zoll, *m.* ꝛc. vierkante-el, -mijl, *f.* -duim, *m. etc.*

Gevögel, s. Geflügel.

Gewächs, *n.* ses, *pl.* se, gewas, kruid, *n.;* uitwas, *n.;* =erde, *f.* teelaarde, *f.;* =haus, *n.* oranjerie, broeikas, *f.;* =kunde, *f.* =kundige, =sammler, *m.* ꝛc. kruidkunde, *f.* -kenner, -lezer, *m. etc.*; =lehre ꝛc. s. Pflanzenlehre; =sammlung, *f.* verzameling van planten.

Gewachsen, *adj.* gewassen, gegroeid, *fig.* opgewassen, berekend, geschikt; wohl oder übel gewachsen, welgemaakt of mismaakt; einer Sache gewachsen sein, opgewassen zijn tegen eene zaak.

Gewähr, *f.* zekerheid, veiligheid, *f.;* waarborg, *m.;* Gewähr leisten, borg blijven, aansprakelijk zijn; in seine Gewähr nehmen, onder zijne hoede nemen; =brief, *m.* credietbrief, *m.;* =en, *v. a.* u. *n.* toestaan, inwilligen; Nutzen gewähren, voordeel aanbrengen; Vergnügen ge=währen, genoegen verschaffen; *v. n. h.* gewähren lassen, laten begaan; =er, =leister, *m.* borg, *m.;* =leisterin, *f.* borg, *f.;* =lei=stung, *f.* waarborg, *m.* zekerheid, *f.*; =schaft, s. Gewähr; =schein, *m.* schriftelijk bewijs, *n.;* =smann, *m.* borg, waarborg *m.;* =ung, *f.* voldoening, vervulling, *f.;* toestaan, *n.;* =zeit, *f.* bezittijd, *m.*

Gewahr, *adj.* (werden) =en, *v. n.* gewaar worden, ontwaren; =sam, *m.* s, plaats van verzekering, van bewaring; in Gewahr=sam bringen, in hechtenis-, in veiligheid brengen.

Gewalt, *f.* geweld, *n.* macht, *f.* dwang, *m.;* mit aller Macht u. Gewalt, met kracht en geweld; mit Macht und Gewalt begleiten, met macht en gezag bekleeden; einem Gewalt an=thun, iemand geweld aandoen; das steht nicht in meiner Ge=walt, dat is niet in mijne macht; einem Gewalt ertheilen, iem. macht geven; =brief, =zettel, *m.* geweldbrief, *m.;* =geber, *m.* lastgever, *m.;* =haber, *m.* machthebbende, *m.;* =handlung, *f.*

geweldadigheid, *f.*; -herrschaft, *f.* despotismus, *n.*; -herrscher, *m.* geweldenaar, *m.*; -ig, *adj.* u. *adv.* geweldig, machtig; aanzienlijk; -sam, -thätig, *adj.* u. *adv.* gewelddadig; -samkeit, -that, -thätigkeit, *f.* † gewelddadigheid, *f.*; -streich, *m.* gewelddadige daad, *f.*

Gewand, *n.* es, *pl.* Gewänder, gewaad; laken, lijnwaad, *n.*; -fall, *m.* vreemdelingsrecht, *n.*; -haus, *n.* lakenhal, *f.*; -macher, -schneider, *m.* laken-maker, -kooper, *m.*; -schnitt, *m.* verkoop van laken bij de el; -sweise, *adv.* in schijn.

Gewandt, *adj.* u. *adv.* behendig, vlug, slim; -heit, *f.* vlugheid, *f.* *etc.*

Ge//wanke, *n.* wankelen, *n.*; -wärme, *n.* gewarm, *n.*; -warne, *n.* waarschuwen, *n.*; -warte, *n.* gewacht, *n.*; -warten, -wärtigen, *v. n.* verwachten, hoopen, uitzien; -wärtig, *adj.* in de verwachting, wachtende; ich bin deines Winkes gewärtig, ik wacht op uwen wenk; -wasche, *n.* wasschen, *n.*; -wäsch, *n.* es, gebeuzel, gesnap, gepraat, *n.*; -wässer, *n.* wateren, *n. pl.*; -webe, *n.* weefsel, geweef, *n.*

Gewehr, *n.* es, s, *pl.* e, geweer, *n.*; in's Gewehr! in't geweer, te wapen; unter dem Gewehr stehen, onder de wapens staan; schultert das Gewehr! op schouder 't geweer! das Gewehr in Arm! in den arm 't geweer! Gewehr über! over 't geweer! -beschlag, *m.* -fabrik, -kugel, *f.* -kolben, *m.* ꝛc. ꝛc. geweer-beslag, *n.* -fabriek, *f.* -kogel, *m.* -kolf, *f.* *etc. etc.*; -pyramide, *f.* geweerpiramide, *f.*

Gewei//dicht, -h, *n.* gewei, *n.*

Gewerbe, *n.* bedrijf, beroep, ambacht, *n.*; was ist sein Gewerbe, was für ein Gewerbe treibt er? wat is zijn beroep? -, *n.* gewricht, wervelbeen, lid, *n.*; scharnier, *n.*; -bein, *n.* wervelbeen, *n.*; -freiheit, *f.* vrijheid van industrie en nijverheid; -schein, *m.* bewijs, dat men een beroep mag drijven; -steuer, *f.* belasting op de industrie.

Gewerbs//fleiß, *m.* nijverheid, *f.*; -fleißig, *adj.* nijver; -kunde, *f.* technologie, *f.*; -lich, *adj.* wat de bedrijven, den handel, de nijverheid aangaat; -los, *adj.* zonder beroep; -losigkeit, *f.* neringloosheid, *f.*; -reich, *adj.* industriëel; -sam, *adj.* nijver, ijverig, werkzaam; -samkeit, *f.* nijverheid, *f.*; -schein, *m.* patent, *n.*; -schule, *f.* industrie-school, *f.*; -smann, *m.* nijverheidsman, *m.*; -stadt, *f.* industriëele stad, *f.*; -stand, *m.* stand der handwerkslieden, fabrikanten *etc.*; -steuer, *f.* patentrecht, *n.*; -treibend, *adj.* industriëel; -wesen, *n.* industrie, volksvlijt, *f.*

Gewerk, *n.* es, s, *pl.* e, fabriek, *f.*; gilde, *n.*; -haus, *n.* fabriek *f.*; -mäßig, *adj.* fabriekmatig; -schaft, *f.* deelhebbers, *pl.*; gilde, *n.*; -sherr, *m.* fabrikant, *m.*; -smann, -smeister, *m.* fabriekgast, *m.*; -stadt, *f.* fabriekstad, *f.*

Ge//wesen, *adj.* geweest; -wette, *n.* wetten, *n.*; -wetze, *n.* gewet, *n.*; -wichse, *n.* gepoets, *n.*

Gewicht, *n.* es, s, *pl.* e, gewicht, *n.*; nach dem Gewichte, bij het gewicht; -ig, *adj.* u. *adv.* gewichtig; -igkeit, *f.* gewichtigheid, *f.*; -los, *adj.* onbeduidend; -macher, *m.* gewichtenmaker, *m.*; -sausschlag, *m.* doorslag, *m.*; -stange, *f.* balanceerstok, *m.*; -stein, *m.* gewicht, *n.*; -zeichen, *n.* keurstempel, *m.*

Ge//wickel, *n.* wikkelen, *n.*; -wiege, *n.* gewieg, *n.*; -wiegt, *adj.* *fig.* ervaren, bedreven; -wild, *n.* wild, *n.*; -willt, -willigt, *adj.* willens, geneigd; -willig, *adj.* u. *adv.* gewillig; -wimmel, *n.* gewemel, *n.*; -wimmer, *n.* gekerm, *n.*; -winde, *n.* winden; gestrengel; windsel, *n.*; doolhof, *m.*; -winde, *n.* draad eener schroef; scharnier; gewricht, *n.*; -windebohrer, *m.* groote boor, *f.*; -windefenster, *n.* draairaam, *n.*; -winke, *n.* gewenk, *n.*

Gewinn, *m.* es, s, *pl.* e, gewin, *n.* winst, opbrengst, *f.* voordeel, *n.*; Gewinn bringen, winst geven; -bringend, *adj.* winst gevend; -bar, *adj.* te winnen; -en, *v. a.* u. *n.* gewinnen, winnen; er gewann das Ufer und eilte fort, hij bereikte den oever en spoedde verder; einen gewinnen, iem. winnen; einen lieb gewinnen, iem. lief krijgen; Geschmack an etw. gewinnen, smaak in iets vinden; die Bäume gewinnen Augen, de boomen krijgen knoppen; das Getreide gewinnt Aehren, het koren schiet in aren; an Klarheit gewinnen, in helderheid, klaarheid toenemen; die Natur gewinnt ein anderes Aussehen, de natuur verkrijgt een ander uitzicht; -er, *m.* winner, *m.*; -karte, *f.* winnende kaart, *f.*; -st, *m.* es, *pl.* e, winst, *m.*; -sucht, *f.* winzucht, *f.*; -süchtig, *adj.* winziek, inhalig; -theil, *m.* dividend, *n.*; -ung, *f.* winning, *f.*

Ge//winsel, *n.* gekerm, gesteun, *n.*; -wirbel, *n.* gedraai; geroffel, *n.*; golvende menigte; -wirk, *n.* weefsel; werk, *n.*; honigraat, *n.*; -wirr, *n.* verwarring, *f.*; mengelmoes, *n.*; werk (in een slot); -wische, *n.* gewisch, *n*; -wisper, *n.* gefluister, *n.*

Gewissen, *n.* geweten, *n.*; sich ein Gewissen aus etw. machen, eene geweetenszaak van iets maken; -haft, *adj.* u. *adv.* nauwgezet; gemoedelijk; -haftigkeit, *f.* nauwgezetheid, *f.*; -los, *adj.* gewetenloos; -losigkeit, *f.* gewetenloosheid, *f.*; -sbiß, *m.* -sangst, -sfrage, -sfreiheit, -ssache, *f.* ꝛc. gewetensknaging, -angst, -vraag, -vrijheid, -zaak, *f.* *etc.*; -slehrer, *m.* casuïst, *m.*; -spflicht, -sprüfung, -sunruhe, *f.* ꝛc. plicht, *m.* onderzoek, *n.* onrust, *f.* des gewetens *etc.*; -spunkt, -sfall, *m.* punt van geweten, *n.*; -srath, *m.* geestelijk raadgever, biechtvader, *m.*; -sscrupel, *m.* gewetenstwijfel, *m.*

Gewiß, *adj.* u. *adv.* gewis, zeker; ich bin meiner Sache gewiß, ik ben zeker van mijne zaak; sein Gewisses haben, een vast inkomen hebben; ich gebe ein Gewisses, ik geef een zekeren prijs; -ermaßen, *adv.* eenigermate, eenigzins; -heit, *f.* vast-, zekerheid, bepaald-

heid, *f.*; =lich, *adv.* zekerlijk, gewisselijk, bepaald.

Gewitter, *n.* onweer, *n.*; =ableiter, *m.* bliksemafleider, *m.*; =flamme, *f.* bliksem, *m.*; =gewölk, *n.* onweerswolk, *f.*; =guß, *m.* plasregen, *m.*; =haft, *adj.* onweerachtig; =himmel, *m.* =luft, *f.* onweerslucht, *f.*; =nacht, *f.* =regen, =schaden, *m.* ꝛc. onweersnacht, *m.* -regen, -schade, *f.* *etc.*; =schall, *m.* donder, *m.*; =schauer, *m.* onweersbui, *f.*; =schwer, =schwül, *adj.* zoel, dompig, benauwd (voor een onweer); =schwanger, *adj.* betrokken (met onweerswolken); gewitterschwangere Wolken bedecken den Horizont, donkere wolken bedekken den horizon.

Gewitz//el, *n.* gekscheren, *n.* kwinkslagen, *m. pl.*; =igt, *adj.* wijzer, slimmer geworden; ontbolsterd, ontgroend,

Gewoge, *n.* golven, *n.*

Gewogen, *adj.* genegen, gunstig; einem gewogen sein, iem. genegen zijn; =heit, *f.* genegenheid, gunst, welwillendheid, *f.*; haben Sie die Gewogenheit, heb de goedheid.

Gewohn//en, *v. rec.* (sich) =t werden, *v. n.* zich gewennen, gewoon worden; =t sein, *v. n.* gewend zijn; =heit, *f.* gewoonte, gewoonheid, *f.*; zur Gewohnheit werden, tot eene gewoonte worden; =heitsmensch, *m.* iem., die zijne vaststaande gewoonten heeft, een slaaf van zijne gewoonten; =heitsrecht, *n.* gewoonterecht, *n.*; =heitssünde, *f.* aanklevende zonde, *f.*

Gewöhn//en, *v. a.* gewennen; =lich, *adj.* u. *adv.* gewoonlijk, gewoon; =liche, *n.* gewone, alledaagsche, *n.*; =lichkeit, *f.* gewoonlijkheid, gewoonheid, *f.*; =ung, *f.* gewennen, *n.*

Gewölb//bogen, *m.* gewelfboog, *m.*; verwulfsel, *n.*; =e, *n.* *arch.* gewelf, *n.*; *com.* winkel, *m.* magazijn, pakhuis, *n.*; =ebock, *m.* gewelfboog, *m.*; =epfeiler, *m.* gewelfpijler, *m.*; =estütze, *f.* boogpilaar, *m.*; =ewinkel, *m.* gewelfhoek, *m.*; =krone, *f.* gewelfkroon, *f.*; =stein, *m.* sluitsteen, *m.*; =t, *adj.* gewelfd; =zins, *m.* winkelhuur, *f.*

Ge//wölk, *n.* es, s, wolken, *f. pl.* zwerk, *n.*; =wölkt, *adj.* be-, omwolkt; =wölle, *n.* haren, vederen *etc.* welke sommige dieren onverteerd uitwerpen; =wucher, *n.* woekeren, *n.*; =wühl, *n.* gewoel, *n.*; =wünsche, *n.* wenschen, *n.*; =würfel, *n.* gedobbel, *n.*; =würfelt, *adj.* geruit, met vakken: *fig.* bedreven, ervaren; =würge, *n.* geworg, slachten, *n.*; =würm, *n.* gewormte, *n.*

Gewürz, *n.* es, s, *pl.* e, kruid, toekruid, *n.* kruiderij, specerij, *f.*; Gewürz an etw. thun, iets kruiden; =artig, =haft, *adj.* kruidig, specerijachtig, geurig; =haftigkeit, *f.* kruidigheid, *f.*; =brühe, *f.* kruidensaus, *f.*; =gurke, *f.* ingelegd agurkje, *f.*; =handel, =händler, =krämer, *m.* specerij-handel, -handelaar, -kramer, *m.*; =krämer, *m.* =krämerin, *f.* kruidenier, *m.* -ster, *f.*; =kram, =laden, *m.* kruidenierswinkel; =büchse, =lade, =schachtel, *f.* kruid-doos, *f*; =nägelchen, *n.* kruidnageltjes, *n. pl.*; =waaren, *f. pl.* specerijen, kruidenierswaren; =wein, *m.* kruidenwijn, *m.*

Ge//wüthe, *n.* woeden, *n.*; =zackt, zähnt, *adj.* getand; =zäh, =zeug, *n.* gereedschap, *n.*; =zahle, *n.* betalen, *n.*; =zähle, *n.* getel, *n.*; =zänk, =zanke, *n.* twisten, *n.*; =zapfe, *n.* getap, *n.*; =zauder, *n.* gedraai, getalm, *n.*; =zäum, *n.* es, *pl.* e, getuig, *n.*; =zause, *n.* plukken, trekken, *n.*; =zeche, *n.* gezuip, *n.*; =zehnt, *adj.* tiendeelig, tientallig; =zeit, *f.* getij, *n.*; =zelt, *n.* es, *pl.* e, tent, *f.* tenten, *f. pl.*; =zerre, *n.* trekken, rukken, *n.*; =zehe, *n.* getrek, *n.*; =ziele, *n.* mikken, *n.*; =ziemen, *v. a.* u. *imp.* betamen, voegen, passen; das geziemt sich nicht, dat betaamt niet; das geziemt ihm nicht, dat past hem niet; wie es sich geziemt, zoo als het betaamt; =ziemend, *adj.* u. *adv.* welvoegelijk, betamelijk; =ziere, *n.* gemaaktheid, *f.*; =ziert, *adj.* gemaakt; =zimmer, *n.* getimmer, *n.*; =zirp, *n.* getjilp, *n.*; =zisch, *n.* gesis, *n.*; =zischel, *n.* gefluister, *n.*; =zitter, *n.* zidderen, *n.*; =zogen, *adj.* getrokken; =zücht, *n.* gebroedsel, *n.*; =zucke, *n.* getrek, *n.*; =zucker, *n.* gesuiker, *n.*; =züngel, *n.* spelen *n.* met de tong; =zupfe, *n.* gepluk, *n.*; =zupfte, *n.* pluksel, *n.*; =zweige, *n.* takken, *m. pl.*; =zweit *adj.* gedubbeld; tweetallig; *bot.* gepaard, dubbel; =zwicke, *n.* geknijp, *n.*; =zwirne, *n.* getweern, *n.*; =zwitscher, *n.* gekwetter, *n.*; =zwungen, *adj.* gedwongen, verplicht; *fig.* gemaakt, geaffecteerd; =zwungenheit, *f.* dwang, *m.* gedwongenheid, *f.*; *fig.* gemaaktheid, *f.*

Gicht, *f. pl.* en, *pop.* er, jicht, rheumatiek, *f.*; in Gichter verfallen, stuipen krijgen; *techn.* plat, vlak; oven-stortgat, *n.*; =ader, *f.* =anfall, *m.* =fieber, *n.* =fluß, *m.* =pflaster, *n.* =schmerz, *m.* ꝛc. ꝛc. jicht-ader, *f.* -aanval, *m.* -koorts, -zinking, *f.* -pleister, *n.* -pijn, *f.* *etc. etc.*; =artig, =isch, *adj.* jichtachtig, jichtig; =beere, *f.* zwarte bes, *f.*; =brüchig, *adj.* geraakt, verlamd; =brüchigkeit, *f.* lamheid, *f.*; =en, *v. a.* pijnigen; =krank, *adj.* aan de jicht lijdende; =kranke, *m.* u. *f.* jichtlijder, *m.* -es, *f.*; =maß, *n.* *techn.* kolenmaat bij de hoogovens.

Giebe, *f.* draadwinder, *m.*

Giebel, *m.* *arch.* gevel, *m.*; post, *f.* (zeker vischje); =balken, *m.* =dach, =feld, *n.* =mauer, =seite, =spitze, *f.* ꝛc. gevel-balk, *m.* -dak, -veld, *n.* -muur, *m.* -zijde, *f.* -top, *m.* *etc.*; =förmig, *adj.* u. *adv.* gevelvormig; *herald.* trapvormig.

Giebsen, *v. n. h.* hijgen.

Giek//baum, *m.* =segel, *n.* *mar.* giek-boom, *m.* -zeil, *n.*

Gieke, *f.* stoofje, *n.*

Gien//affe, *m.* gaper, *m.*; =en, s. gähnen; =fisch, *m.* =maul, *n.* tandvisch, *m.*; =muschel, *f.* tandmossel, *f.*

Gier, =de, *f.* zucht, gretigheid, *f.*; =blick, *m.* gretige blik, *m.*; =brücke, *f.* gierbrug, *f.*; =en, *v. n.* vurig verlangen, hunkeren; =enziegel, *m.* gierende dakpan, *f.*; =falk, *m.* giervalk, *m.*; =ig, *adj.* u. *adv.* gretig, happig, begeerig; =igkeit, *f.* gretigheid, *f. etc.*; =ling, *m.* begeerig mensch, *m.*; =schwalbe *f.* gierzwaluw, *f.*

Gieß//bach, *m.* berg-, woud-

stroom, m.; stortvloed, f.; =bad, n. stortbad, n.; =bank, =erde, =form, =hütte, =kunst, f. ꝛc. ꝛc. giet-bank. -aarde, f. -vorm, m. -hut, -kunst, f. etc. etc.; =becken, n. lampetkan, f.; =el, m. gietpijp, f.; =en, v. a. u. n. gieten; v. rec. (sich) zich verspreiden; =er, m. gieter, m.; =erei, f. gieterij, f.; =erlohn, m. gietloon, m.; =erz, n. brons, f.; =kanne, f. gieter, m.; =kasten, m. gietraam, n.; =mutter, f. matrijs, f.; =tafel, f. =tisch, m. giettafel, f.; =vogel, m. draaihals, m.; =zapfen, m. giettap, m.

Gift, f. obs. gift, gave, f.

Gift, n. es, s, pl. e, vergif, gift, gif, venijn, n.; fig. Gift u. Galle speien, gif en gal spuwen; =apfel, =baum, =becher, =trank, =mischer, m. ꝛc. ꝛc. giftappel, -boom, -beker, -drank, -menger. m. etc. etc.; =ig, adj. u. adv. vergiftig, giftig; =igkeit, f. giftigheid, kwaadaardigheid, f.; =essig, m. pestazijn, m.; =fängig, adj. smetstof licht opnemend; =geschwollen, adj. van gift gezwollen; =getränkt, adj. van vergif doortrokken; =gewächs, n. giftplant, f.; =hauch, m. giftadem, m., =heil, m. bot. aconie, f.; =hirschling, m. bot. roode paddenstoel, m.; =hütte, f. gifthut, f.; =los, adj. zonder vergif; =mehl, n. rottenkruid, n.; giftaarde, f.; =pfeil, =pilz, m. vergiftigde pijl, paddenstoel, m.; =reich, adj. zeer vergiftig; =roche, f. stekelrog, m.; =schlange, f. venijnige slang, f.; =voll, adj. vol vergif; =widrig, adj. tegen vergif; giftwidriges Mittel, tegengift, n.

Gigagen, v. n. snateren.

Gigant, m. en, pl. en, myth. reus, m.; =isch, adj. reusachtig.

Gilb//blume, f. =kraut, n. ververswouw, f.; =e, f. oker, m.; =ig, adj. okerkleurig, geel; =licht, adj. geelachtig.

Gilde, f. gezelschap, genootschap, n. vereeniging, f.; s. Zunft; =bruder, =knecht, =meister, m. gilde-broeder, -knecht, -meester, m.; =brief, s. Zunftbrief; =haus, n. gildenhuis, n.; =nschaft, s. Gilde.

Gimpel, m. bloedvink, m.; fig. domkop, lomperd, m.

Gimpf, m. liskoord, snoer, n.

Gingang, m. s, gingang, n.

Ginst, =er, m. bot. ginst, brem, f.

Ginseng, m. ginseng, m.

Gipfel, m. top, m. toppunt, n.; =bruch, m. breken n. der toppen; =ig, adj. toppen hebbende; =n, v. a. puntig maken; bot. gegipfelt, bot. getopt; v. n. u. rec. den hoogsten top bereiken; =reich, adj. vele toppen hebbende; =spitze, f. uiterste top, m.; =ständig, adj. bot. aan den top staande.

Gips, m. ses, pl. se, gips, n.; =abdruck, =abguß, =brenner, m. =figur, =grube, f. ꝛc. ꝛc. gipsafdruk, m. -afgietsel, n. -brander, m. -figuur, -groef, f. etc. etc.; =artig, adj. gipsachtig; =en, v. a. pleisteren; =en, =ern, adj. gipsen; =er, m. gipsgieter, m.; =überzug, m. bekleeding met gips.

Giraffe, f. giraffe, f.

Gir//ant, m. com. endossant, m.; =at, m. endosseur, m.; =iren, v. a. endosseeren; =o, n. endossement, n.; Giro in Blanco, oningevuld endossement, n.; =obank, f. girobank, f.

Girr//en, v. n. h. kirren, koeren; fig. zuchten, klagen; =ung, f. kirren, n. etc.

Gischt, m. schuim, n.

Giss//en, v. a. u. n. h. gissen; =ung, f. gissing, f.

Gitter, n. tralie. f. traliewerk, -hek, n.; =artig, =förmig, =icht, adj. tralieachtig; =bett, =blech, =fenster, n. =stuhl, m. =thür, f. ꝛc. tralie-bed, -blik, -venster, n. -stoel, m. -deur, f. etc.; =erker, m. balkon n. met tralies; =gang, m. gang met tralies; =ig, adj. getralied; =n, v. a. traliën, ruiten; =schrank, m. traliekast, getraliede kast, f.; =stange, f. stang in traliewerk; =zaun, m. traliehek, n.

Glacis, n. fort. glacis, n.

Gladiator, m. es, pl. en, kampvechter, gladiator, m.

Glanz, m. es, glans, luister, m.; =auge, n. pauwenoog, n.; =beraubt, adj. van glans beroofd; =blatt, n. klatergoud, n. foelie, f.; =bürste, f. =gras, n. =hammer, =käfer, m. =papier, n. =taffet, m. ꝛc. glans-borstel, m. -gras, n. -hamer, -kever, m. -papier, -taf, n. etc.; =farbe, f. schitterende kleur, f.; =firniß, m. blinkend vernis, n.; =gesicht, =gestirn, =gewebe, n. ꝛc. ꝛc. schitterend gezicht, gesternte, -weefsel, n. etc. etc.; =gold, n. klatergoud, n.; =handschuh, m. glacé-handschoen, m.; =horn, n. kinkhoorn, m.; =kohle, f. blinker, m.; =korduan, m. =leder, n. glansleder, n.; =leinwand, f. geglansd linnen, n.; =los, adj. zonder glans; =reich, voll, adj. glansrijk; =roth, adj. engelsch rood, n.; =ruß, m. blinkroet, n.; =schetter, n. stijf linnen, n.; =sucht f. zucht om te schitteren;; =süchtig, adj. begeerig om te schitteren; =trunken, adj. door glans verblind; =umgürtet, =umstrahlt, adj. van glans omstraald; =wichse, f. beste schoensmeer, n.; =wurm, m. goud-, glansworm, m.

Glänz//en, v. n. h. glinsteren, blinken, schitteren, schijnen; fig. uitblinken; glänzendes Elend, door luister bedekte armoede; glänzende Geschäfte machen, voordeelige zaken doen; es ist nicht alles Gold, was glänzt, 't is al geen goud wat blinkt; v. a. glanzen, doen glimmen; =er, m. glanzer, polijster, m.; =ig, adj. u. adv. glanzend, glanzig, blinkend; =zahn, m. polijsttand, m.; =ung, f. glanzen, n.

Glas, n. ses, pl. Gläser, glas, n.; zu Glas werden, tot glas worden; =ähnlich, =artig, adj. glasachtig; =achat, m. glasagaat, m.; =arbeit, f. =auge, =blasen, =fenster, n. =koralle, f. ꝛc. ꝛc. glas-werk, -oog, -blazen, -raam, -koraal, n. etc. etc.; =birne, f. ijspeer, f.; =deckel, m. glazen deksel, glasdeksel, n.; =diamant, m. onechte diamant, m.; =fluß, m. vloeispaath, n.; =geschirr, n. glaswerk, n.; =glocke, f. glasstolp, f; =haus, n. glazen huis, n.; =häutchen, n. anat. kristallijnen oogvlies, n.; =honig, m. doorschijnende honig, m.; =hütte, f. glasblazerij, f.; =icht, adj. glasachtig; =ig, adj. glazen; =kirsche, f. morel, f.; =kitt, m.

stokverf, *f.*; =kopf, *m.* bloedsteen, *m.*; =linse, *f.* linzenglas, *n.*; =maler, *m.* glasschilder, *m.*; =malerei, *f.* glasschilderkunst, *f.*; =masse, =materie, *f.* frit, *f.* gesmolten glas, *n.*; =mehl, *n.* glaspoeder, *n.*; =paste, *f.* gekleurd glas, *n.*; =pech, *n.* drooge pek, *n.*; =perle, *f.* kraal, *f.*; =scheibe, *f.* glasruit, *f.*; =schmalz, *n.* =schmelz, *m.* glaszout, *n.*; =schmelzer, *m.* glassmelter, *m.*; =tafel, *f.* glazen blad, *n.*; =thür, *f.* glazen deur, *f.*; =tropfen, *m.* glastraan, *m.*; =waare, *f.* glaswerk, *n.*

Glaser, *m.* glazenmaker, *m.*; =arbeit, *f.* glaswerk, *n.*; =blei, *n.* vensterlood, *v.*; =handwerk, *n.* glazenmakers-ambacht, *n.*; =meister, *m.* meester-glazenmaker, *m.*

Gläser//klang, *m.* klinken *n.* der glazen; =n, *adj.* glazen.

Glas//icht, *adj.* glasachtig; =ig, *adj.* glazig; =iren, *v. a.* verglazen, vernissen; =ur, *f.* glazuur, glazuursel, *n.*; verglazing, *f.*; =urwasser, *n.* glazuurwater, *n.*

Glatt, *adj.* u. *adv.* glad, effen, vlak; glibberig; glatt anliegen, goed sluiten; =bärtig, =mäulig, *adj.* met eene gladde kin, =büchse, *f.* kogelbus, *f.*; =butte, *f.* elvebot, *f.*; =eis, *n.* gladijs, *n.* ijzel, *m.*; =eisen, *v. imp.* ijzelen; =feile, *f.* =hai, =hobel, =kopf, *m.* ꝛc. glad-vijl, *f.* -haai, *m.* -schaaf, *f.* -kop, *m. etc.*; =heit, *f.* gladheid, *f.*; =horn, *n.* gladde kinkhoorn, *m.*; =roche, stekelrog, *m.*

Glätt//bein, =eisen, *n.* bruineerbeen, -ijzer, *n.*; =e, *f.* gladheid, *f.*; =en, *v. a.* gladmaken, polijsten; glanzen; =er, *m.* glanzer, polijster, bruineerder, *m.*; =er, *m.* =holz, *n.* glad-, likhout, *n.*; =horn, *n.* =stein, =zahn, *m.* polijst-hoorn, -steen, -tand, *m.*; =kolben, *m.* polijstkolf, *m.*; =keule, =kugel, *f.* =stahl, *m.* bruineerstaal, *n.*; =maschine, *f.* bruineer-werktuig, *n.*; =mühle, *f.* kalandermolen, *m.*; =platte, *f.* polijstplaat, *f.*

Glatz//e, *f.* kaalhoofd, *n.* kale plek, *f.*; =kopf, *m.* kaalkop, *m.*; =enpfaffe, *m.* priester met eene geschoren kruin; =ig, =köpfig, *adj.* kaalhoofdig.

Glauben, *m.* (Glaube, *m.* ens) geloof, *n.*; auf Treue u. Glauben, te goeder trouw; ohne Treu und Glauben, te kwader trouw; auf Glauben, op krediet; den christlichen Glauben annehmen, het christelijk geloof omhelzen; =, *v. a.* u. *n.* gelooven; einen Gott glauben, gelooven, dat er een god is; an Gott, an Christum glauben, in God, in Christus gelooven; an Geister glauben, aan spoken gelooven; *fam.* steif und fest glauben, vastelijk gelooven; =sänderung, *f.* verandering van geloof; =sartikel, *m.* =sbekenntniß, *n.* =sformel, =slehre, =ssache, *f.* ꝛc. ꝛc. geloofs-artikel, *n.* -belijdenis, *f.* -formulier, *n.* -leer, -zaak, *f. etc. etc.*; =smeinung, *f.* geloofsbegrip, *n.*; =ssatzung, *f.* leerstelling, *f.*

Glaubersalz, *n.* engelsch zout, *n*

Glaub//haft, =würdig, *adj.* geloofbaar, -waardig; =haftigkeit, =würdigkeit, *f.* geloofbaarheid, -waardigheid, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* geloofbaar, waarschijnlijk; =lichkeit, *f.* geloofbaarheid, *f. etc.*; =ige, *m.* u. *f.* geloovige, *m.* u. *f.*

Gläubig, *adj.* u. *adv.* geloovig; =e, *m.* u. *f.* geloovige, *m.* u. *f.*; =er, *m.* schuldeischer, *m.*; =erin, *f.* schuldeischeres, *f.*

Glauch, *adj.* zeegroen; ein glaucher Gang, eene mijn zonder erts; =herd, *m.* waschplaats *f.* (van planken); klein nest, *n.*

Glaukopf, *m.* kaalkop, *m.*

Glebe, *f.* arm-vol gemaaid koren, schoof, *f.*

Glefe, *f.* =n, *m. obs.* lans, *f.*

Gleich, *n.* es, *pl.* e, *anat. bot.* lid, gelid, *n.* geleding, *f.*; =, *adj.* u. *adv.* gelijk, recht, effen, glad; einem gleich sehen, iem. gelijken; von gleichem Alter, van gelijken ouderdom; zu gleicher Zeit, te gelijker tijd; von gleichem Werth, gelijkwaardig; seines Gleichen, zijns gelijken; ohne Gleichen, zonder gelijke, zonder weerga; gleiches mit gleichem vergelten, gelijk met gelijk vergelden, gleich u. gleich gesellt sich gern, soort zoekt soort; gleich gelten, evenveel gelden; es gilt ihm gleich, het is hem hetzelfde; gleich hämmern, klopfen ꝛc. gelijk hameren, kloppen *etc.*; einem gleich kommen, iem. evenaren; gleich weit, op gelijken afstand; gleich weit von einander entfernt, evenwijdig van elkander; =, *adv.* (sogleich) dadelijk; er wird gleich kommen, hij zal dadelijk komen; gleich nach dem Empfang, dadelijk na de ontvangst; =, *conj.* hoewel, ofschoon; gleich als, even als; wenn gleich, hoewel ook; sollte er auch gleich darüber böse werden, al wierd hij er ook boos om; =artig, *adj.* gelijksoortig; =artigkeit, *f.* gelijksoortigheid, *f.*; =bedeutend, *adj.* gelijkbeteekenend; =e, *f.* gelijkheid, *f.*; gewricht, lid, gelid, *n.*; =en, *v. a.* gelijk, effen maken; pletten, slechten; *v. n.* gelijken naar; einem gleichen, op iem. gelijken; =er, *m.* evenaar, *m.*; =ergestalt, =erweise, =ermaßen, *adj.* gelijkelijk, in gelijke mate; =ewig, *adj.* medeeeuwig; =falls, *adv.* eveneens; =farbig, *adj.* van gelijke kleur; =förmig, *adj.* gelijkvormig; =förmigkeit, *f.* gelijkvormigheid, *f.*; =gefühl, *n.* sympathie, *f.*; =geltend, *adj.* gelijk in waarde, evenredig; =gesinnt, *adj.* gelijk gezind, eenparig; =gestaltet, *adj.* van gelijke gestalte; =gewicht, *n.* evenwicht, *n.*; =gültig, *adj.* u. *adv.* onverschillig; =gültigkeit, *f.* onverschilligheid, *f.*; =heit, *f.* gelijkheid, *f.*; =hoch, *adj.* even hoog; =klang, *m.* harmonie, *f.*; =kommend, *adj.* overeenkomstig; =laufend, =läufig, *adj.* evenwijdig; =läufigkeit, f. evenwijdigheid, *f.*; =laut, *m.* gelijke klank, -toon, *m.* accoord, *n.*; gelijkluidendheid, *f.*; =lautend, *adj.* gelijkluidend; =machung, *f.* gegelijkmaken, *n.*; =maß, *n.* evenredigheid; gelijkmatigheid, *f.*; =mäßig, *adj.* u. *adv.* gelijkmatig, evenredig; =messer, *m.* evenaar, *f.*; =muth, *m.* =müthigkeit, *f.* gelijkmoedigheid, kalmte, bedaardheid; onverschilligheid, *f.*; =müthig, *adj.* u. *adv.* gelijkmoedig, bedaard, kalm; =namig,

adj. gelijknamig; =niß, n. nißrede, f. gelijkenis, parabel, f.; =nißweise, adv. bij wijze van gelijkenis; =sam, adv. als het ware; =seitig, adj. gelijkzijdig; fig. wederzijdsch, wederkeerig; =sinn, m. eenparigheid, f.; =sinnig, adj. u. adv. eenparig; =stimmig, adj. u. adv. eenstemmig; =stimmung, f. eenstemmigheid, f.; =ung, f. math. vergelijking, equatie, f.; gelijkmaking, f.; =viel, adv. evenveel; onverschillig; =weit, adv. op gelijken afstand; =wie, adv. even als; =winkelig, adj. gelijkhoekig; =wohl, adv. evenwel; =zeitig, adj. u. adv. gelijktijdig; =zeitigkeit, f. gelijktijdigheid, f.; =zu, s. geradezu.

Gleis, s. Geleise, =weite, f. spoorbreedte, f.

Gleiße, f. bot. dolkruid, n.

Gleiß//en, v. n. schijnen, blinken; veinzen, bedriegen; =ner, m. veinsaard, huichelaar, m.; =nerei, f. veinzerij, f. etc.; =nerin, f. kwezel; schijnvrome, f.; =nerisch, adj. u. adv. geveinsd, schijnheilig.

Gleit//bahn, f. glijbaan, f.; =en, v. n. s. glijden.

Gletscher, m. ijsberg, m.

Glied, n. es, s, pl. er, lid; gewricht, n.; geleding, f.; er trat aus dem Glied, hij trad uit het gelid; mil. in drei Gliedern marschiren, in drie gelederen marcheeren; =bad, n. baden n. van een of ander lichaamsdeel; =kraut, n. lidkruid, n.; =maßen, n. pl. ledematen, m. pl.; leden, n. pl.; =schwamm, m. sponsgezwel, n.; =wasser, n. lidwater, n.; =weise, s. gliederweise.

Glieder//bau, m. bouw, m. gestel, n.; =binse, f. bot. lidbies, f.; =brand, m. versterving van een lid; =geschwulst, f. uitzetting der leden; =haken, m. oog-haakje, n.; =ig, adj. geleed, ledematen hebbende; =kette, f. schakelketen, m.; =krank, adj. jichtachtig; =krankheit, f. lidziekte, jicht, f.; =lahm, adj. verlamd; =lähmung, f. lamheid, f.; =mann, m. lede-man, m. -pop, f.; =maß, n. verhouding der leden; =n, v. a. van leden voorzien; fein gegliedert, met fijne leden; bot. gegliedert, geleed, met gewrichten, geledingen; =puppe, f. ledepop, f.; =reißen, n. jicht, f.; =satz, m. gr. periode, f.; =schmerz, m. pijn in de leden; =schwere, f. zwaarte in de leden; =ung, f. gr. interpunctie, f.; verdeeling, schets, f. (eener redevoering); =weise, adj. u. adv. lidsgewijs; mil. in gelederen; =zucken, n. =zuckung, f. stuiptrekking, f.

Glimm//en, v. n. glimmen, glinsteren; =er, m. =ererde, f. glimmer, m. -aarde, f.; =erig, =erartig, adj. schemerend; glimmer bevattende; =käfer, m. glimkever, m.; =ern, v. n. glinsteren, schemeren; =ersand, =erschiefer, m. glimmer-zand, n. -lei. f.

Glimpf, m. es, s, zachtheid, inschikkelijkheid, f.; =lich, adj. u. adv. zacht, zachtaardig, matig, toegevend.

Glin//stern, =zen, s. glänzen.

Glitsch//e, f. glijbaan, f.; =en, v. n. fam. glijden; =ig, =erisch, adj. glad, glibberig.

Glitzern, v. n. glinsteren.

Globus, m. globus, m.

Glöck//chen, n. klokje, n.; =eln, v. n. † bengelen; =ner, m. koster, m.; klokkeluider, m.

Glocke, f. klok, f.; fig. uur, n.

Glocken//balken, m. klokkebalk, m.; =birne, f. lange peer, f.; =blume, f. =geläute, n. =gießer, =hammer, =läuter, =schlag, m. &c. &c. klok-bloem, f. -gelui, n. -gieter, -hamer, -luider, -slag, m. etc. etc.; =deckel, m. schoteldeksel, m.; =förmig, adj. klokvormig; =gehäuse, n. klokkenhuis, n.; =gut, n. =speise, f. klokspijs, f.; =klang, =ton, m. klokgeluid, n.; =maß, n. meetstok, m. voor klokken; =spiel, n. klokkenspel, n.; =spieler, m. klokkenspeler, klokkenist, m.; =taufe, f. doopen n. eener klok; =thurm, m. klokkentoren, m.; =zug, m. belkoord, f.

Glor//ie, f. glorie, f.; =reich, =würdig, adj. u. adv. glorierijk.

Gloss//arium, n. s, pl. rien, glossarium, n.; =e, f. glosse, f.; Glossen machen, glosseeren; fig. bedillen; =enmacher, m. -glossenmaker, m.

Glotz//auge, n. puiloog, n.; =äugig, adj. puiloogig; =en, v. n. met groote oogen aanzien, staren.

Gluchzen, s. glucken.

Gluck, m. kloekloek, n.

Glück, n. es, s, geluk, n.; zum Glück, gelukkig; zu meinem großen Glück, tot mijn grootst geluk; Glück auf den Weg! gelukkige reis; das Glück will ihm wohl! de fortuin lacht hem toe; wer das Glück hat, führt die Braut heim, den gelukkige loopt alles mede; =en, v. n. s. u. h. gelukken; slagen; =lich, adj. u. adv. gelukkig; =sball, m. fig. speelbal der fortuin; =sbote, m. =sgöttin, f. =skind, n. =svogel, m. &c. geluks-bode, m. -godin, f. -kind, n. -vogel, m. etc.; =sbude, f. loterijkraam, f.; =selig, adj. u. adv. gelukzalig; =seligkeit, f. gelukzaligheid, f.; =sfall, m. gelukskans, f.; toeval, n.; =shafen, =stopf, m. lotbus, f.; =shaube, f. helm, m.; =sjäger, =sritter, m. gelukzoeker, m.; =spilz, m. geluksvogel, m.; =srad, n. geluksrad, lotrad, n.; =ruthe, f. tooverroede, f.; =ssohn, m. gelukskind, n.; =ssonne, f. gelukzon, f.; =sspiel, n. kans-, waagspel, n.; =sstand, m. gelukkige omstandigheden; =sstunde, f. =stag, m. gelukkig uur, n. -dag, m.; =swechsel, m. lotverwisseling, f.; =swurf, m. gelukkige worp, m.; =swunsch, m. gelukwensch, m.; =swünschungsschreiben, n. felicitatiebrief, m.

Gluck//e, =henne, f. klokhen, f.; =en, =sen, v. n. kakelen, kokkelen; kloekkloek doen (van eene flesch).

Glüh//e, f. gloeihitte, f.; =en, v. a. u. n. gloeien; =farbe, =hitze, =pfanne, f. =ofen, =sand, m. &c. &c. gloei-kleur, -hitte, -pan, f. -oven, m. -zand, n. etc. etc.; =feuer, n. gloed, m.; =wein, m. heete wijn, m.; =wind, m. Sirocco, m.; =wurm, m. glimworm, m.

Gluth, f. gloed, m.; =auge, n. gloeiend oog, n.; =blick, m. gloeiende blik, m.; =deckel, m.

vuurstolp, f.; =farbe, f. vuurkleur, f.; =hauch, m. heete, verzengende adem, m.; =kessel, m. =pfanne, f. vuurpan, f.; =kuß, m. gloeiende kus, m.; =meer, n. vuurzee, f.; =roth, adj. gloeiend rood; =röthe, f. gloeiend rood, n.; =schaufel, f. kolenschop, f.; =sprühend, adj. vuurbrakend; =strahl, m. gloeiende straal, m.; =strom, m. vuurstroom, m.

Gnabb//eln, =ern, v. n. knabbelen, knauwen, knagen.

Gnaddern, v. n. schreien, janken.

Gnade, f. genade, f.; bei einem in Gnade stehen, bij iem. in gunst zijn; Gnade für Recht ergehen lassen, genade voor recht laten gaan; wir, von Gottes Gnade, wij, bij de gratie Gods; sich eine Gnade ausbitten, om eene gunst vragen.

Gnaden, v. a. genadig zijn, genade bewijzen; gnade uns Gott! God zij ons genadig; =belohnung, f. =brief, m. =brod, n. =bund, m. =gabe, f. =thron, m. =werk, n. ꝛc. ꝛc. genade-loon, -brief, m. -brood, -verbond, n. -gift, f. -troon, m. -werk, n. etc. etc.; =beruf, m. goddelijke roeping, f.; =bezeigung, f. gunstbewijs, n.; =bier, n. onbelast bier, n.; =bild, n. heiligenbeeld, n.; =blick, n. genadige blik, m.; =einfluß, m. invloed der genade; =gehalt, m. =geld, n. pensioen, n.; =jahr, n. jaar der genade; weduwenpensioen (voor één jaar); =kette, f. eereketen, f.; =kraut, n. vingerhoedkruid, n.; =ordnung, f. Heilsordnung; =reich, n. rijk n. der genade; =reich, adj. genaderijk; =stand, m. staat van genade; =stoß, m. genadeslag, m.; =stuhl, m. verzoendeksel, n.; =tafel, f. =tisch, m. avondmaalstafel, f.; =wahl, f. voorverkiezing, predestinatie, f.; =wirkung, =zeit, f. ꝛc. werking, f. tijd m. der genade etc.

Gnädig, =lich, adj. u. adv. genadig, gunstig, minzaam; (titel) der gnädige Herr, mijnheer de baron; gnädige Frau, mevrouw; gnädiges Fräulein, jonkvrouw; allergnädigster König, Sire! Seine Durchlaucht haben gnädigst erlaubt, het heeft Zijne Doorluchtigheid behaagd.

Gneiß, m. es, min. gneis, m.; =icht, adj. gneisachtig; =ig, adj. gneis bevattende.

Gnom, m. en, pl. en, =e, m. gnome, aardgeest, m.; =e, f. grondstelling, f.; =iker, m. gnomoloog, m.; =isch, adj. gnomisch; leenspreukig.

Gnu, n. es, pl. e, gnoe, n.

Gökelhahn, m. haan, m.

Gold, n. es, s, goud, n.; er ist nicht mit Gold aufzuwägen, hij is met geen goud op te wegen; Morgenstund hat Gold im Mund, de morgenstond heeft goud in den mond; s. auch: glänzen; =ader, =amsel, f. =barsch, =draht, m. =erz, n. =farbe, =grube, f. ꝛc. ꝛc. goudader, -meerle, -baars, f. -draad, -erts, m. -kleur, -groeve, f. etc. etc.; =arbeit, f. goudwerk, n.; =arbeiter, m. goudwerker, m.; =barre, f. goudstaaf, f.; =bergwerk, n. goudmijn, f.; =blech, n. goudblik, plaatgoud, n.; =blick, m. schitteren n. van het goud (bij 't smelten); =blume, f. bot. goudbloem, f.; =blumig, adj. bot. goudbloemachtig; =borte, f. goudboordsel, n.; =braun, adj. lichtbruin; =buchstabe, m. gouden letter, f.; =butte, f. platdijs, f.; =distel, f. gele distel, f.; =en, adj. gouden, gulden; ein Buch mit goldenem Schnitt, een boek verguld op snee; goldene Hochzeit, gouden bruiloft; goldene Zeitalter, gouden eeuw; goldene Regel, gulden regel; die goldene Zahl, het gulden getal; =fasan, m. goudlakensche fazant, m.; =flimmer, m. goudloovertje, n.; =gang, m. goudader, f.; =gehalt, m. goud, dat een erts bevat; gehalte n. van goud; allooi, n.; =geschirr, n. gouden vaten, n. pl.; =glätte, f. goudglit, n.; =gleich, adj. goudachtig; =gras, n. bot. geel lavendel gras, n.; =haar, n. gouden haar; bot. venushaar, n.; =hafer, m. gele haver, f.; =hähnchen, n. bot. gele anemoon, f.; goudhaantje, n.; =haltig, adj. goud bevattende; =ig, adj. u. adv. poët. gouden; fig. dierbaar; =käfer m. gouden tor, f.; =kies, m. goudzand, n.; =kind, n. fig. dierbaar kind, n.; =korn, =körnchen, n. goudkorrel, n.; =krone, f. gouden kroon, f.; =kupfer, n. halfgoud, n.; =lack, m. goudlak, n.; bot. muurbloem, f.; =lahn, m. plaatgoud, n.; =lilie, f. gele lelie, f.; =platte, f. gouden plaat, f.; =plätter, m. goudpletter, m.; =püppchen, n. fig. lief kindje, n.; =regen, m. gouden regen, m.; =reich, adj. rijk in goud; =ring, m. gouden ring, m.; =ruthe, f. goudroede, f.; =safran, m. knalgoud, n.; =schläger, m. goudslager, m.; =schlägerpapier, =schlägerhäutchen, n. goudslagers-papier, -vlies, n.; =schmied, m. goudsmid, m.; =schrötling, m. goudplaatje, n. (om te munten); =schwefel, m. goudkleurige spiesglanszwavel, m.; =see, m. gouden meer, n.; =stab, m. gouden staf, m.; =sticker, m. borduurder in goud; =stickerei, f. goudborduursel, n.; =streichstein, m. toetssteen, m.; =strich, =striemer, m. goudstriem, m.; =stufe, f. stuk gouderts; =talk, m. goudgele talk, f.; =tresse, f. gouden lis, f.; =verbrämt, adj. met goud omzet; =waare, f. goudwerk, n.; =wage, f. goudschaal, f.; =wäsche, f. goudwasscherij, f.; =wäscher, m. goudwasscher, m.; =wirker, m. goudwerker, m.; =wolf, m. jakhals, m.; =wurm, m. glimworm, m.; =wurzel, f. goudwortel, m.; =wuth, f. gouddorst, m.

Golf, m. es, s, pl. e, golf, f.

Golfrabbe, f. groote raaf, m.

Golle, f. plas, poel, m.

Gondel, f. gondel, f.; =führer, m. gondelier, m.

Gönn//en, v. a. ver-, gunnen; gönnen Sie mir ferner Ihre Gewogenheit, schenk mij verder uwe welwillendheid; nicht gönnen, misgunnen; er gönnt mir das Wasser nicht, hij misgunt mij het water; =er, m. begunstiger, m.; =erin, f. beschermster, f.; =erschaft, f. bescherming, f. patronaat, n.

Göpel, m. hefboom, m.; windas, n.; =herd, m. loopplaats voor paarden, die het windas in beweging brengen; =hund, m. tegenwicht aan een windas.

=kette, *f.* hefketen, *f.*; =knecht, *m.* zetter, *m.*; =korb, *m.* spil, waarom het touw loopt; =kreuz, *n.* =steg, *m.* timmerwerk, waarop het windas rust; =pferd, *n.* paard, dat het windas in beweging brengt.

Gorl, *m.* es, *pl.* e, koord, *n.*

Gösche, *f.* vlaggetje, *n.*

Gosche, *f. pop.* muil, *n.*

Gose, *f.* bier van Goslar.

Gosse, *f.* goot, *f.*; =nstein, *m.* gootsteen, *m.*

Goth//e, *m.* gothen, *m. pl.*; =isch, *adj.* u. *adv.* gothisch; gothische Bauart, gothische bouworde.

Gott, *m.* es, *pl.* Götter, god, *m.*; Gott sei Dank, Gott lob, God dank! Gott grüß euch, Alter, goeden dag, oude vriend! von Gott u. Rechtswegen, van rechtswege; helf Gott! (bij het niezen) wel moge het u bekomen! wollte Gott, behaagde het den hemel! will's Gott, zoo God het wil; Gott befohlen, vaarwel; die Götter dieser Erde, de goden dezer aarde; =ähnlich, *adj.* aan God gelijk; =ähnlichkeit, *f.* godegelijkheid, *f.*; =ergeben, *adj.* aan God onderworpen; ootmoedig; =gefällig, *adj.* Gode welbehagelijk; =heit, *f.* godheid, *f.*; =lob, *interj.* God dank! =los, *adj.* u. *adv.* goddeloos; =losigkeit, *f.* goddeloosheid, *f.*; =mensch, *m.* Godmensch, *m.*; =selig, *adj.* u. *adv.* godzalig; =seligkeit, *f.* godzaligheid, *f.*; =vergessen, *adj.* godvergeten; =vergessenheit, *f.* goddeloosheid, *f.*

Gottes//acker, *m.* kerkhof, *n.*; =dienst, *m.* godsdienstoefening, *f.*; =dienstlich, *adj.* u. *adv.* godsdienstig; =friede, *m.* godsvrede, *m.*; =furcht, *f.* godsvrucht, *f.*; =fürchtig, *adj.* u. *adv.* godvreezend, godvruchtig; =gabe, *f.* Gods gave, *f.*; =gebärerin, *f.* moeder Gods; =gelehrtheit, (*obs.* =gelahrtheit) *f.* godgeleerdheid, *f.*; =gelehrte, *m.* godgeleerde, *m.*; =gericht, *n.* godsgerecht, *n.*; =haus, *n.* godshuis, *n.*; =kasten, *m.* armenkas, *f.*; =lästerer, *m.* godslasteraar, *m.*; =lästerlich, *adj.* godslasterlijk; =lästerung, *f.* godslastering, *f.*; =läugner, (=leugner) *m.* godloochenaar, *m.*; =läugnerisch, *adj.* godloochenend; =läugnung, *f.* godloochening, *f.*; =lehre, *f.* leer van God; =lohn, *m.* Gods loon, *n.*; =pfennig, *m.* =geld, *n.* godspenning, *m.*; =scheu, *adj.* vrees voor God uit bijgeloof; =scheu, *adj.* godschuwend; =tisch, *m.* tafel des Heeren; =urtheil, *n.* godsoordeel, *n.*; =verehrung, *f.* godsvereering, *f.*; =wort, *n.* Gods woord, *n.*

Götter//bild, *n.* beeld van een god; goddelijk wezen, *n.*; =bildung, *f.* goddelijke vorming, *f.*; =blume, *f.* afgodsbloem, *f.*; =bote, *m. myth.* bode der goden; =brod, *n.* godenspijs, *f.*; =burg, *f.* godenburg, *m.*; =dienst, *m.* dienst der goden; =funken, *m.* goddelijke vonk, *f.*; =geburt, *f.* godenwording, *f.*; =geschlecht, *n.* godengeslacht, *n*; =gleich, *adj.* aan de goden gelijk; =hand, *f.* godenhand, *f.*; =kind, *n.* kind der goden; =kreis, *m.* vergadering der goden; =kunde, *f.* kennis der goden; =lehre, *f.* =leben, =mahl, *n.* ꝛc. goden-leer, *f.* -leven, -maal, *n.* *etc.*; =spruch, *m.* godspraak, *f.*; =wein, *m.* nectar, *m.*; =wonne, *f.* goddelijke wellust, *m.*; =wort, *n.* godenwoord; goddelijk woord, *n.* *etc.*

Gött//in, *f.* godin, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* goddelijk; =lichkeit, *f.* goddelijkheid, *f.*

Götze, *m.* afgod, *m.*; =naltar, *m.* =nbild, *n.* =ndienst, =npriester, =ntempel, *m.* ꝛc. afgods-altaar, -beeld, *n.* -dienst, -priester, =tempel, *m.* *etc.*; =ndiener, *m.* =ndienerin, *f.* afgoden-dienaar, *m.* -dinares, *f.*; =nopfer, *n.* afgodenoffer, *n.* *etc.*

Grab, *n.* es, s, *pl.* Gräber, graf, *n.*; mit zu Grabe gehen, eene begravenis bijwonen; am Rande des Grabes, op den rand des grafs; =eisen, =scheit, *n.* spade, *f.*; =kelle, *f.* steekschop, *f.*; =land, *n.* spitgrond, *m.*; =en, *m.* s, *pl.* Gräben, gracht, sloot, *f.*; =en, *v. a.* u. *n.* graven, delven, spitten; wer Andern eine Grube gräbt, fällt oft selbst hinein, wie een kuil graaft voor anderen, valt er dikwijls zelf in; =endamm, *m.* grachtmuur, *m.*; =enmauer, *f.* buitenmuur *m.* der vestinggracht; =esdunkel, *n.* =esnacht, *f.* duisternis des grafs; =esruhe, =esstille, *f.* rust des grafs; =esluft, *f.* graflucht, *f.*; =esrand, *m.* rand des grafs; =fliege, *f.* =hügel, *m.* =lied, *n.* =säule, =schrift, *f.* ꝛc. graf-vlieg, *f.* -heuvel, *m.* -lied, *n.* -zuil, *f.* -schrift, *n.* *etc.*; =mal, *n.* graftombe, *f.*; =meißel, =stichel, *m.* graveerstift, *f.*; =stätte, *f.* begraafplaats, *f.*; =tuch, *n.* lijkkleed, *n.*

Grabbeln, s. krabbeln.

Gräber, *m.* graver, delver, spitter, *m.*; =geruch, *m.* graflucht, *f.*; =weide, *f.* treurwilg, *f.*

Grad, *n.* es, s, *pl.* e, graad, trap, rang, *m.*; im höchsten Grade, in den hoogsten graad; =bogen, *m.* =buch, *n.* graadboog, *m.* -boek, *n.*; =ireisen, =irwasser, *n.* gradeer-ijzer, -water, *n.*; =irwerk, *n.* =irherd, *m.* =irpfanne, *f.* =irhaus, *n.* gebouw, *n.* haard, *m.* pan, *f.* huis *n.* tot uitdamping van het zout; =leiter, =messer, *m.* graad-wijzer, -meter, *m.*; =nal, *n.* trapzang, *m.*; =nirt, *adj.* gegradueerd, gepromoveerd; =wage, *f.* graadwaag, *f.*; =weise, *adv.* bij graden.

Graf, *m.* en, *pl.* en, graaf, *m.*; =enbank, *f.* =enhof, *m.* =enkrone, *f.* =ensitz, =enstand, *m.* ꝛc. graven-bank, *f.* -hof, *n.* -kroon, *f.* -zetel, -stand, *m.* *etc.*; =enwürde, *f.* grafelijke waardigheid, *f.*; =schaft, *f.* graafschap, *n.*

Gräf//in, *f.* gravin, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* grafelijk.

Gram, *m.* es, s, hartzeer, verdriet, *n.* kommer, *m.*; =, *adv.* boos, toornig; einem gram werden, wrok tegen iem. opvatten; =los, *adj.* zonder verdriet.

Gräm//en, *v. rec.* (sich) zich bedroeven, zich ergeren; verdriet hebben; sich zu Tode grämen, zich dood kwellen; =lich, *adj.* u. *adv.* verdrietig, gemelijk, misnoegd; =lichkeit, =elei, *f.* gemelijkheid, *f.* *etc.*; =ler, =ling, *m.* knorrepot, *m.*

Grammat//ik, *f.* spraakkunst, -leer, *f.*; =iker, *m.* taalkun-

dige, *m.*; =ikalisch, =isch, *adj.* spraakkunstig, taalkundig.

Gran, (Grän) *n.* es, *pl.* e, grein, *n.*; =gewicht, *n.* greingewicht, *n.*

Granat, *m.* en, *pl.* en, granaat, *m.*; =apfel, =baum, =berg, *m.* ꝛc. granaat-appel, -boom, -berg, *m. etc.*; =e, *f.* granaat, *f.*; =enhagel, *m.* =entasche, =en=kugel, *f.* ꝛc. granaat-hagel, *m.* -tasch, *f.* -kogel, *m. etc.*; =haltig, *adj.* granaat bevattende.

Grand, *m.* es, *pl.* e, kei-, kiezelzand, *n.*; gistkuip, *f.*; (in Spanje) grande, groote, *m.*; =en=beere, *f.* vossebes, *f.*; =ezza, *f.* grandezza, waardigheid, *f.* van grande; *fig.* deftigheid, statigheid, *f.*; =icht, =ig, *adj.* met gruis, kiezelzand vermengd; =ios, *adj.* u. *adv.* grandioos, verheven; =mehl, *n.* grof meel, *n.*; =stein, *m.* granietsteen, *m.*

Grangel, *m.* gesmolten koper, *n.*

Gran//iren, =uliren, *v. a.* korrelen.

Granit, *m.* es, s, *pl.* e, graniet, *n.*; =artig, *adj.* granietachtig; =felsen, *m.* =gebirge, *n.* =sand, *m.* ꝛc. graniet-rots, *f.* -gebergte, -zand, *n. etc.*

Granne, *f.* angel; borstel, *m.* van eene korenaar; =nartig, *adj.* angelvormig.

Gränze ꝛc. s. Grenze.

Grapen, *m.* gegoten pot, *m.*

Graph//isch, *adj.* graphisch; =it, *m.* es, s, *pl.* e, graphiet, *n.*

Grapp, *m.* s, *pl.* en, krap, meekrap, *m.*; =artig, *adj.* meekrapachtig; =brühe, =darre, =mühle, *f.* ꝛc. krap-verf, *f.* -eest, -molen, *m. etc.*; =roth, *adj.* u. *adv.* kraprood; =schaufel, *f.* roerschop voor de meekrap.

Grapse, *f.* gaps, *f.* grabbel, *m.*; toegrijpen, *n.*; =n, *v. n.* grabbelen, toegrijpen.

Gras, *n.* ses, *pl.* Gräser, gras; in's Gras beißen, in het gras, in het zand bijten; =affe, *m.* leelijk mensch, baviaan, *m.*; =anger, *m.* weiland, *n.*; =art, =bank, *f.* =boden, *m.* =butter, =faser, *f.* =land, *n.* ꝛc. ꝛc. grassoort, -bank, *f.* -grond, *m.* -boter, -vezel, *f.* -land, *n. etc. etc.*; =eln, *v. n.* het gras afbijten; =en, *v. a.* het gras snijden; *v. n.* grazen; *fig.* die Kugel graset, de kogel gaat rakelings langs den grond; =er, =mäher, *m.* grasmaaier, *m.*; =frosch, *m.* groene kikvorsch, *m.*; =hecht, *m.* snoekje, *n.*; =hirsch, *m.* mager hert, *m.*; =hüpfer, *m.* sprinkhaan, *m.*; =icht, *adj.* grasachtig; =ig, *adj.* grazig; =magd, *f.* koedrijfster, *f.*; =mücke, *f.* grasmusch, *f.*; =nelke, *f.* anjelier, *m.*; =schnepfe, *f.* gewone snip, *f.*; =stück, *n.* grasplaats, *f.*; =wachs, *m.* weiland, *n.*; =wuchs, *m.* grasgewas, *n.*; =wurzel, *f. bot.* hondsgras, *n.*; =ung, *f.* grazen, *n.*

Gräs//chen, *n.* grasscheut, *f.*; =ling, *m.* loot, telg, *f.*

Gräserei, *f.* grasmaaiing, *f.*

Grassiren, *v. n.* heerschen, woeden (van ziekten).

Graß, s. gräßlich.

Gräßlich, *adj.* u. *adv.* ijselijk, afgrijselijk; =keit, *f.* ijselijkheid, *f. etc.*

Gräßlein, *n.* kleine vlasvink, *m.*

Grat, **Grath**, *m.* es, s, *pl.* e, draad, *f.* braam, *m.* (van een mes); kam, rug, *m.* (van een berg); het uitstekend gedeelte; =hobel, *m.* ploegschaaf, *f.*; =säge, *f.* groef-zaag, *f.*; =sparren, *m.* hoekspar, *f.*

Grät//e, *f.* graat, *f.*; =ig, *adj.* gratig.

Grätsch//eln, =en, *v. n.* de beenen wijd en onbehoorlijk uiteenspreiden.

Gratul//ation, *f.* felicitatie, *f.*; =iren, *v. a.* feliciteeren.

Grau, *adj.* u. *adv.* grijs; grauw; grau werden, grijs worden; sich grau kleiden, zich in't grijs kleeden; die graue Vorzeit, de grijze oudheid; darüber läßt er sich keine grauen Haare wachsen, hij zal daarvan geene grijze haren krijgen; =bart, *m.* grijsbaard, *m.*; =bärtig, *adj.* grijs van baard; *fig.* oud; =blau, =braun, *adj.* grijsblauw, -bruin; =chen, *n.* grauwtje, *n.*; =en, *v. n.* aanbreken, grauwen; der Tag graut, de dag breekt aan, grauwt; =en, =sen, *v. imp.* huiveren, rillen, ijzen; mir grauet, ik ril er van; es graut ihm vor der Arbeit, hij heeft een afschrik van den arbeid; =en, *n.* ijzing, rilling, *f.*; afschuw, afkeer, *m.*; es kam mir ein Grauen an, eene huivering overviel mij; =enhaft, *adj.* ijselijk, ontzettend; =fink, *m.* grauwe vink, *m.*; =grün, *adj.* grijsachtig groen; =hänfling, *m.* gewone grijze vlasvink, *m.*; =kehlchen, *n.* grauwkeeltje, *n.*; =kopf, *m.* grijskop, *m.*; =lich, *adj.* grijsachtig; bang, huiverend; =meise, *f.* grauwe mees, *f.*; =scheckig, *adj.* grauwschimmel, *m.*; =specht, *m.* grauwspecht, *m.*; =wacke, *f.* grauwsteen, *m.*; =werk, *n.* bontwerk, *n.*

Gräuel, *m.* gruwel, *m.*; einem ein (zum) Gräuel sein, een afschuw in iem.'s oogen zijn; =that, *f.* =tag, *m.* gruweldaad, *f.* -dag, *m.*; =voll, *adj.* gruwelijk.

Gräulich, *adj.* u. *adv.* gruwelijk, afschuwelijk, ijselijk.

Graupe, *f.* gort, grut; gepelde gerst, *f.*; gruis, *n.*; =ln, (gräupeln) stof hagelen; =ln, *n.* stofhagel, *m.*; =nkobalt, *m.* gruiskobalt, *m.*; =nmühle, *f.* pel-, grutmolen, *m.*; =nschleim, *m.* gortwater, *n.*; =nsuppe, *f.* gerstesoep, *f.*

Graus, *m.* ses, uitschot, *n.* afval, *m.*; =, *adj.* ijselijk; =, *n.* ijzing, *f.*

Grausam, *adj.* u. *adv.* wreed, gruwzaam; =e, *m.* wreedaard, *m.*; =keit, *f.* wreedheid, *f.*

Grausen, =haft, s. grauen.

Gravir//en, *v. a.* graveeren, *jur.* verdenken; =beutel, *m.* =zeug, *n.* graveer-gereedschap, *n.*

Gravität, *f.* deftigheid, *f.*; =isch *adj.* deftig, ernstig.

Grazie, *f.* gratie, bevalligheid, netheid, *f.*

Greif, *m.* es, s, *pl.* e, griffioen, *m.* (verdichte vogel); grijpgier, *m.*; =bar, *adj.* grijpbaar, vatbaar; *fig.* bevattelijk, duidelijk; =en, *v. a.* grijpen, vatten, pakken; einem an die Ehre, an das Leben greifen, iem.'s eer, leven aantasten; in seinen eigenen Busen greifen, de hand in zijn eigen boezem steken; zu einem Handwerke greifen, een ambacht kiezen zu einem Mittel greifen, een middel bij de hand vatten; *fig.*

um sich greifen, veld winnen, zich verspreiden; man kann es mit Händen greifen, het is handtastelijk; -geier, *m.* grijpgier, *m.*; -holz, *n.* houten handvatsel, *n.*; -klaue, *f.* klauw, *f.*; -lich, *adj.* handtastelijk, s. greifbar; -muschelstein, -stein, *m.* gryphiet, *m.*; -zirkel, *m.* buikpasser, *m.*

Grein//en, *v. n.* grijnen, huilen; -er, *m.* huilebalk, *m.*

Greis, *m.* ses, *pl.* se, grijsaard, *m.*; -, *adj.* grijs.

Greisen, *v. n.* † grijzen; -alter, *n.* hooge ouderdom, *m.*

Grell, *adj.* u. *adv.* schel, scherp; helder; schreeuwend (van kleur); -heit, *f.* schelheid, [*f.*

Greman, *m.* sponturf, *f.*

Gremp//e, -el, *m.* kleinhandel, *m.*; oude kleeren, meubelen; vodden; s. Gerümpel; -elmarkt, *m.* voddenmarkt, *f.*; -elwerk, *n.* -erei, *f.* voddenwerk, *n.*; kleinhandel, *m.*; -ler, *m.* uitdrager, *m.*

Grenadier, *m.* s, *pl.* e, grenadier, *m.*, -mütze, -tasche, *f.* grenadiers-muts, -tasch, *f. etc.*

Grendel, *m* grendel, *m.*; slagboom, *m.*, -baum, *m.* -kette, *f.* ploeg-boom, *m.* -keten, *f. etc.*

Grengel, *f.* krakeling, *m.*

Grenz//bach, -baum, -bewohner, -jäger, -pfahl, -stein, *m.* ꝛc. ꝛc grens-beek, *f.* -boom, -bewoner, -jager, -paal, -steen, *m. etc etc.*; -e, *f.* grens, *f.*; einer Sache Grenzen setzen, paal en perk aan iets stellen; -en, *v. n* grenzen, belenden; *fig* naderen; -enlos, *adj.* grenzeloos; -enlosigkeit, *f.* grenzeloosheid, *f.*; -kette, *f.* cordon, *n.*; -messer, -scheider, *m.* grensscheider, *m.*; -vergleich, *m.* overeenkomst wegens de grensscheiding; -schütze, *m.* grenswachter, *m.*; -streit, *m.* -streitigkeit, *f* verschil, *n.* om de grenzen, -wildpret, *n.* grenswild, *n.*; -zeichen, *n.* grensteeken, *n.*

Greuel, s. Gräuel.

Griebe, *f.* kaan, *f.*

Griebs, *m.* ses, *pl.* se, klokhuis, *n.* (van een appel).

Griel, *m.* es, *pl.* e, grasmosch, *f.*; -trappe, *f.* dwerg-, trapgans, *f.*

Gries, *m.* ses, grofzand, *n.*; *com.* geparelde gerst; gort, *f.*; *med.* graveel, steengruis, *n.*; -asche, *f.* wijnsteenasch, *f.*; -brei, *m.* -muß, *n.* gortepap, *f.*; -gram, *m.* es, *pl.* e, *fam.* knorrepot, grompot, *m.*; -grämig, *adj.* knorrig, gemelijk; -gramen, *v. n.* knorren; -horst, *m.* zandeiland, *n.*; -huhn, *n.* strandlooper, *m.*; -kleie, *f.* grint, *f.*; -koch, -kuchen, *m.* gortkoek, *m.*; -kolik, *f.* -krampf, *m.* graveelkoliek, *n.* -kramp, *m.*; -mehl, *n.* griesmeel, *n.*; -säule, *f.* krikemik, *f.*; -sieb, *n.* grintzeef, *f.*; -stein, *m.* graveel, *n.*

Gries//eln, *v. imp.* stofhagelen; huiveren, ijzen; -en, *v. a.* grutten, tot gort malen; -icht, -ig, *adj.* graveelachtig, klonterig.

Griff, *m.* es, s, *pl.* e, greep; handgreep, *m.*; *mus.* ein vollständiger Griff, een volmaakt accoord; er hat es im Griff, hij heeft er den greep van; -blatt, n. greepblad, *n.*; -brett, *n.* tastbord, *n.*; -loch, *n.* vingergat, *n.*; -triebel, *m.* -winde, *f.* greepdrijver, *m.* -winde, *f.*

Griffel, *m.* griffel, *m.* -baum, *m.* judasboom, *m.*; -förmig, *adj.* griffelvormig; -fortsatz, *m. anat.* verlenging aan het slaapbeen.

Grille, *f.* krekel, *f.*; -, *f.* gril, kuur, *f.*; Grillen fangen, grillen maken; -nfang, *m.* -nfängerei, *f.* verbeelding, grilligheid, *f.*; -nfänger, *m.* grillig mensch, zwaarhoofd, *m.*; -nfängerin, *f.* grillige vrouw, *f.*; -nfängerisch, *adj.* grillig, zwaarmoedig; -nhaft, *adj.* grillig; eigenzinnig; -nsucht, *f.* zwaarmoedigheid, *f.*; -nvertreiber, *m.* grillen-verjager, *m.*; -nwerk, *n. mal.* grilwerk, *n.*

Grillig, *adj.* u. *adv.* grillig.

Grimasse, *f.* grimas, grijns, grijnsing, *f.*; Grimassen machen, gezichten trekken -nmacher, *m.* gezichtentrekker, *m.*

Grimm, *m.* es, s, grimmigheid, gramschap, *f.*; seinen Grimm auslassen, zijne woede lucht geven; -darm, *m.* kronkeldarm, *m.*; -en, *v. n.* grimmen; -en, *v. imp.* krampen hebben; -ig, *adj.* u. *adv.* grimmig; es ist grimmig kalt, het is finnig koud.

Grind, *m.* es, s, *pl.* e, roof, schin, schurft, *f.*; hoofdzeer; *n.*; der böse Grind, kwaadzeer; -icht, -ig, *adj.* schurftig, schurftachtig, zeerhoofdig; -kopf, *m.* zeer hoofd, klierenhoofd, *n.*; klets-, schurftkop, *m.*; -kraut, *n.* schurftkruid, *n.*; -salbe, *f.* schurftzalf, *f.*; -wurz, *f.* patich, *n.*

Gringel, *m.* krakeling, *m.*

Grins//en, *v. n.* grijnzen; -en, *n.* gegrijns, *n.*; -er, *m.* grijnzer, *m.*

Grob, *adj.* u. *adv.* grof, lomp, zwaar; aus dem groben, gröbsten arbeiten, uit den ruwe werken; das ist zu grob, dat is te grof, te erg; -draht, *m.* grove draad, *m.*; -drähtig, -haarig, -körnig, *adj.* ꝛc. grof-dradig, -harig, -korrelig *etc.*; -drahtzieher, *m.* grofdraadtrekker, *m.*; -feile, *f.* grove vijl, *f.*; gestreift, *adj.* grof-, dikgestreept; -gliederig, *adj.* grof van leden; -grän, *n. com.* gros de Napels, *m.*; -häutig, *adj.* grof van huid; -heit, *f.* grofheid, grofte, *f.*; -ian, *m.* s, *pl.* e, vlegel, lomperd, *m.*; -kammer, *f.* wolkamer, *f.*; -maler, *m.* kladschilder, *m.*; -schmied, *m.* grofsmid, *m.*

Gröb//lich, *adj.* u. *adv.* een weinig grof; *fig.* erg; gröblich sündigen, grootelijks zondigen; sich gröblich irren, grootelijks dwalen; -ling, *m.* lomperd, vlegel, *m.*

Gröbs s. Griebs.

Gröl//en, *v. a.* u. *n.* krijschen; -er, *m.* krijscher, *m.*

Groll, *m.* es, s, wrok, haat, *m.*; einen Groll hegen, een wrok in zijn hart houden; -en, *v. n.* wrokken; einem grollen, boos zijn op iem.; -en, *n.* rommelen, *n.* (van den donder); kwaad humeur, *n.*

Groschen, *m.* stuiver, *m.*

Grosselbeere, *f.* kruisbezie, *f.*

Groß, *n.* gros, *n.* (12 dozijn).

Grossirer, *m.* grossier, *m.*

Groß, *adj.* u. *adv.* groot; er ist um einen Kopf größer als ich, hij is een hoofd grooter dan ik; ein großer Buchstabe,

een hoofdletter; groß achten, hoog achten; sich mit etwas groß machen, zich op iets beroemen; groß ziehen, opvoeden; im Großen handeln, in't groot handelen; der große Bruder, de oudere broeder; ein Großes, een aanzienlijk deel; größten Theils, grootendeels; =admiral, =fürst, =herzog, =handel, *m.* =kreuz, =maul, *n.* ꝛc. ꝛc. groot-admiraal, -vorst, -hertog, -handel, *m.* -kruis, *n.* -bek, *m.* *etc. etc.*; =achtbar, *adj.* grootachtbaar; =ältervater, *m.* overgrootvader, *m.*; =auge, *n.* grootoog, *n.* (*m.* u. *f.*); =artig, *adj.* grootsch, verheven; =artigkeit, *f.* grootschheid, *f.* *etc.*; =base, *f.* oud-tante, *f.*; =bäuchig, *adj.* dikbuikig; =blätterig, *adj.* grootbladerig; =blumig, *adj.* grootbloemig *etc. etc.*; =botschafter, *m.* buitengewoon gezant, *m.*; =enkel, *m.* achter-kleinkind, *n.*; =entheils, *adv.* grootendeels; =gliederig, *adj.* zwaar van leden; =herr, =sultan, *m.* groote heer, Sultan, *m.*; =herrisch, *adj.* als een groot heer; =herrlich, *adj.* van den grooten heer; =herzig, *adj.* groothartig; =herzigkeit, *f.* edelmoedigheid, *f.*; =hörnig, *adj.* groothoornig; =jährig, *adj.* meerderjarig; =knecht, *m.* meesterknecht, *m.*; =mächtig, *adj.* grootmachtig; =macht, *f.* groote mogendheid, *f.*; =mögend, *adj.* grootmogend; =muth, *m.* grootmoedigheid, *m.*; =müthig, *adj.* u. *adv.* grootmoedig; =octav, *n.* groot in octavo; =oheim, *m.* oud-oom, *m.*; =prahler, =sprecher, *m.* grootspreker, *m.*; =that, *f.* groote daad, *f.*; =thuer, *m.* pocher, *m.*; =thuerei, *f.* pocherij, *f.*; =thuerin, *f.* pochster, *f.*; =thuerisch, *adj.* pochend, grootsprekend; =türk s. =herr; =urenkel, *m.* achter-achter-kleinkind, *n.*; =vater, *m.* grootvader, *m.*; =vaterstuhl, *m.* leuningstoel, *m.*; =wanstig, *adj.* dikbuikig; =weidwerk, *n.* hooge jacht, *f.*; groot wild, *n.*; =würdenträger, *m.* groot-dignitaris, *m.*

Größ//e, *f.* grootheid, grootte, *f.*; =enforschung, =enlehre, *f.* wiskunde, *f.*; =enforscher, =enlehrer, *m.* wiskunstenaar, *m.*; =enlehrig, *adj.* wiskunstig; =en, *v. a.* groot maken; =enreihe, *f.* reeks van grootheden; =erfeile, *f.* kamvijl, *f.*; =entheils, *adv.* grootendeels.

Grotesk, *adj.* grotesk.

Grotte, *f.* grot, *f.*; =narbeit, *f.* =nwerk, *n.* grotwerk, *n.* *etc.*

Grüb//chen, *n.* kuiltje, *n.*; =elei, *f.* gepeins, gemijmer; peinzen, *n.*; =elkopf, *m.* =ler, *m.* mijmeraar, haarklover, *m.*; =eln, *v. n.* wroeten; peuteren; *fig.* peinzen, mijmeren.

Grube, *f.* kuil, *m.* groef, *f.*; graf, *n.*; einem eine Grube graben, iem. een kuil graven; =narbeit, *f.* =nbau, *m.* mijnwerk, *n.*; =narbeiter, *m.* mijnwerker, *m.*; =nbeil, *n.* =nblende, *f.* =ngezäh, *n.* =nkittel, *m.* =ntasche, *f.* ꝛc. ꝛc. mijnwerkers-bijl, -lantaarn, *f.* -gereedschap, *n.* -kiel, -tas, *f.* *etc. etc.*; =nende, *n.* aflegger, *m.* van een wijnstok; =ngebäude, *n.* mijngangen, *m. pl.*; =nsteiger, *m.* opzichter der mijnwerkers; =nwasser, *n.* groefwater, *n.*; =nzug, *m.* meting eener mijngroef.

Grübling, *m.* ribbeling, *m.* (appel); haarklover, *m.*

Gruft, *f.* kuil, *m.*; graf, *n.*; =gewölbe, *n.* grafgewelf, *n.*

Grummet, *n.* s, nahooi, *n.*; =boden, *m.* zolder voor het nahooi; =butter, *f.* etgroenboter, *f.*; =ernte, *f.* oogst, *m.* van het nahooi; =heu, *n.* nahooi, *n.*

Grün, *adj.* u. *adv.* groen; grün anstreichen, groen verven; grüne Waaren, groenten; einem nicht grün sein, iem. geen goed hart toedragen; auf keinen grünen Zweig kommen, tot niets kunnen geraken, alles zien mislukken; der grüne Donnerstag, de witte donderdag; sich grün machen, al te vrijpostig zijn; =en, *v. n.* groenen, groen worden; =auge, *n.* =bart, *m.* ꝛc. groen-oog, *n.* -baard, *m.*; =beere, *f.* kruisbezie, *f.*; =blau, *adj.* groenachtig blauw; =ling, *m.* mees, *f.*; =lich, *adj.* groenachtig; =span, *m.* kopergroen, *n.*; =specht, *m.* groene specht, *m.*

Grund, *m.* es, s, *pl.* Gründe, grond, *m.*; den Grund verlieren, den grond verliezen; ein seichter Grund, eene ondiepte zu Grunde gehen, te gronde gaan; einen vollends zu Grunde richten, iemand nog geheel te gronde richten; aus dem Grunde, von Grund aus, van den grond op; in den grond; grondig; vom Grunde des Herzens, uit den grond des harten; einer Sache auf den Grund gehen, iets nauwkeurig onderzoeken; auf meinem Grund und Boden, op mijn grond, -gebied; liegende Gründe, landgoederen, onroerende goederen; ohne Grund, zonder reden; aus diesem Grunde, om deze reden; mit Gründen beweisen, met gronden staven; =angel, *f.* =balken, =begriff, =besitzer, =eigenthümer, *m.* =fläche, *f.* ꝛc. ꝛc. grond-angel, -balk, *m.* -begrip, *n.* -bezitter, -eigenaar, *m.* -vlakte, *f.* *etc. etc.*; =anschlag, *m.* berekening van de kosten voor een bouwgrond; =bau, *m* fondament, *n.*; =bein, *n.* wigbeen, *n.*; =birne, *f.* aardappel, *m.*; =blei, *n.* dieplood, *n.*; =böse, =ehrlich, =falsch, *adj.* ꝛc. door-slecht, -eerlijk, -valsch, *etc.*; =brühe, =suppe, *f.* grondsop, *n.*; =brett, *n.* richtplank, *f.*; =dienst, *m.* leendienst, *m.*; =eichel, *f.* aardaker, *f.*; =eigenschaft, *f.* wezenlijke hoedanigheid, *f.*; =eis, *n.* grondijs, *n.*; =feld, *n.* *mal.* grond, *m.*; =feste, *f.* grondslag, *m.* fondament, *n.*; =gesetz, *n.* grondwet, *f.*; =gewalt, *f.* oorspronkelijke macht, *f.*; =hase, *m.* veldhaas, *m.*; =heil, *n.* *bot.* St. Janskruid, *n.*; =herrschaft, *f.* heerenrecht, *n.*; =herrlichkeit, *f.* leenheerlijk gebied; rechtsgebied, *n.*; =hobel, *m.* reeschaaf, *f.*; =irrthum, *m.* =kraft, *f.* oorspronkelijke dwaling, -kracht, *f.*; =lage, *f.* grondslag, *m.*; =los, *adj.* grondeloos, bodemloos; =losigkeit, *f.* grondeloosheid, *f.*; =pfahl, *m.* heipaal, *m.*; =rebe, *f.* waterloot, *f.*; =riß, *m.* grondteekening, schets, *f.*; =satz, *m.* grondstelling, *f.*; grondbeginsel, *n.*; =schreiber, *m.* schrijver bij het kadaster; =steuer, *f.* =zins, *m.* grondbelasting, *f.*; =strich, *m.* neêrhaal, *m.*; =tau, *n.* helplijn, *f.*; =trieb, *m.* hoofdneiging.

f.; =werk, n. grondmuur, m.; =zahl, f. hoofdgetal, n.; =zug, m. hoofdtrek, m.

Grundel, f. grondeling, m.

Grundiren, v. a. gronden.

Gründlich, adj. u. adv. grondig, duurzaam, vast; =keit, f. grondigheid, f.

Gründling, m. grondeling, m.

Gründung, f. gronding, stichting, f.; =eisen, n. steekijzer, n.; =sfeier, f. viering der oprichting eener zaak.

Grüne, f. groenheid, f.

Grunzen, v. n. knorren; (als de varkens) brommen.

Grupp//e, f. groep, f.; =en, =iren, v. a. groepeeren; =enweise, adv groepswijze, in groepen.

Grus, m. gruis, puin, n. afval, n.; schuurzand, n.; vuil, n. =eck, m. groene kabeljauw, m.; =eln, s. grausen; =icht, adj u. adv. gruisachtig; =kohle, f. gruiskool, f.; =sand, m. gruiszand, n.

Gruß, m. es, pl. Grüße, groet, m. groetenis, begroeting, f.; richten Sie ihm viele Grüße von mir aus, groet hem hartelijk van mij; der englische Gruß, het Ave Maria.

Grüßen, v. a. groeten; seien Sie gegrüßt, wees gegroet; Gott grüße dich! goeden dag!

Grütze, f. gort, grut, f.; =hafer, m. naakte haver, m.; =handel, =händler, m. =mühle, f. ꝛc. grut-handel, -handelaar, -molen, m. etc.; =kopf, m. domoor, m.; =suppe, =wurst, f. gortsoep, -worst, f. etc.

Guardian, m. s, pl. e, gardiaan, kloostervoogd, m.

Gubst, f. wilde geit, f.

Guck//auge, n. fam. oog, n.; =en, v. n. kijken; =er, m. kijker, m.; =glas, n. kijkglas, n.; =kasten, m. kijkkast, f.

Guckuck s. Kuckuck.

Gugel, f. obs. muts, pet, f.; =kopf, m. prov. tulband, m.

Guhr, f. gisting, f.

Gührig, adj. broos.

Guillotine, f. guillotine, f.

Guillotiniren, v. a. guillotineeren.

Guineafahrer, m. schip dat ter kust van Guinea vaart.

Guinee, f. guinie, f.

Guirlande, f. guirlande, f.

Guitarre, f. gitaar, f.

Gulden, m. gulden, florijn, m.; =zettel, m. bankbiljet ter waarde van een gulden.

Gülden, m. s. Gulden; =, adj. u. adv. s. golden; =baum, m. amberboom, m.; =klee, m. weideklaver, f.; =leberkraut, n. nagelkruid, n.; =werk, n. Neurenberger waar, f.; =wundkraut, n. goudroede, f.

Güldisch, adj. goud bevattend.

Gült//bar, =bauer ꝛc. s. =zinsbar, ꝛc.; =e, f. rente, f.

Gültig, adj. u. adv. geldig, wettig, echt; =keit, f. geldigheid, f. etc.; =machung, f. bekrachtiging, wettiging, f.

Gummi, m. s, gom, f.; =artig, =icht, adj. gomachtig; =baum, m. =fäßchen, =harz, n. =lack, m. ꝛc. gom-boom, -pot, m. -harst, f. -lak, m. etc.; =gutta, n. guttegom, f.; =ren, v. a. gommen; =rer, m. gommer, m.; =elasticum, n. gom-elastiek, f.

Gund//elkraut, n. kwendel, m.; =elrebe, f. hondsdraf, m.; =ermann, =eran, =erlunze, m. eereprijs, m.

Günsel, m. bot. berenoor, n.

Gunst, f. gunst; vergunning, f.; verlof; welnemen, n.; mit Gunst zu reden, met permissie; zu Gunsten, ten gunste; =bemühung, =bewerbung, =erschleichung, f. gunstbejag, n.; =schein, =brief, m. gunstbrief, m.; =beweis, m. =bezeigung, f. gunstbewijs, n.

Günst//ig, adj. u. adv. gunstig; genegen; =ling, m. gunsteling, m.

Gurgel, f. gorgel, m. strottenhoofd, n. keel, f.; =abschneider, m. bandiet; fig. afzetter, m.; =ader, f. =bein, n. ꝛc. keelader, f. -been, n. etc.; =n, v. a. gorgelen; v. n. gorgelend zingen; =wasser, n. gorgelwater, n.

Gurke, f. komkommer, m.; agurkje, n.; =nartig, =nförmig, adj. komkommerachtig, -vormig; =nfäßchen, n. =nkern, =nsalat, m. komkommer-vaatje, n. -pit, -salade, f. etc.; =nmaler, m. fig. kladschilder, m.

Gurren, v. n. kirren (van duiven); es gurrt ihm im Leibe, het rommelt hem in den buik.

Gurt, m. es, pl. en, gordel, gordelriem, m. ceinture, f.; draagband, draagriem, m. kruizeel, n.; =bett, n. singelbed, n.; arch. plint, n.; =en, v. a. gorden, om-, aangorden; =gehenk, n. draagband, m.; =haken, =kamm, =riem, =ring, m. ꝛc. gordel-haak, -kam, -riem, -ring, m. etc.; =los, adj. ongegord; =sims, m. arch. lijst om een gebouw; =werk, n. bepleisterd plint, n.

Gürtel, m. gordel, m.; =haken, m. =schloß, n. =schnalle, f. ꝛc. gordel-haak, m. -slot, n. -gesp, f. etc; =thier, n. gordeldier, n.

Gürten, gürteln, v. a. gorden, om-, aangorden.

Gürtler, m. gordel-, haakjesmaker, m.; =handwerk, n. gordelmakersambacht, m.

Guß, m. sses, pl. Güsse, gieting, f.; gieten; gietsel, n.; stortregen; gootsteen, m.; aus einem Gusse, als uit een stuk; =abdruck, m. cliché, n.; =arbeit, f. gieten, n.; =blei, =eisen, =kupfer, n. ꝛc. gegoten lood, -ijzer, -koper, n. etc.; =form, f. =loch, n. giet-vorm, m. -gat, n.; =regen, m. plas-, stortregen, m.; =röhre, f. bovenpijp, f.; =stahl, m. =waare, f. =werk, n. ꝛc. gegoten staal, -ijzerwerk, -werk, n. etc.; =wachs, n. gezuiverd was, n.

Güst, adj. gust, onvruchtbaar; =e, f. braakland, n; =kohl, m. bruine kool, m.; =ling, m. gust dier, n.

Gut, adj. u. adv. goed; hier ist gut sein, hier is het aangenaam; einem gut sein, iem. genegen zijn; für einen gut sagen, voor iem. borg blijven; er läßt alles gut sein, hij laat alles toe; es mag für dieses Mal gut sein, voor dezen keer kan het er door; ich habe noch 10 Thaler bei ihm gut, ik heb nog 10 Thlr. bij hem te goed; einem etwas gut schreiben, iem. voor iets crediteeren; für gut achten, halten, goed achten, houden; zu gut halten, door de vingers zien; gutheißen, goedkeuren; er hat sein Lebtage kein Gut gethan, hij heeft al ziju leven

niet gedeugd; **die Kosten gut thun**, de kosten terug betalen; **sie thun nicht gut beisammen**, zij harmonieeren niet; **er thut sich etw. darauf zu gut**, hij beroemt er zich op; **gut französisch sein**, franschgezind zijn; **guter Dinge sein**, opgeruimd zijn; **es ist schon gut**, het is wel; **lassen Sie es gut sein**, het moge genoeg zijn; **ein gutes Wort findet eine gute Statt**, een goed woord vindt eene goede plaats.

Gut, *n.* **es**, **s**, *pl.* **Güter**, goed, *n.*; **unrecht Gut gedeihet nicht**, kwalijk verkregen goed gedijt niet; **-achten**, *n.* meening, *f.* gevoelen, *n.*; *jur.* gevoelen van deskundigen; **-artig**, *adj.* u. *adv.* goedaardig; **-artigkeit**, *f.* goedaardigheid, *f.*; **-befinden**, *n.* goedkeuring, toestemming, *f.*; **-denkend**, *adj.* welgezind; **-dünken**, *n.* goeddunken, *n.*; **-edel**, *m.* soort van zeer zoete druif, *f.*; **-gelaunt**, *adj.* in goede luim; **-haben**, *n. com.* crediet, *n.*; **-heißen**, *n.* goedkeuring, *f.*; **-heit**, *f.* goedheid, *f.*; **-herzig**, **-müthig**, *adj.* u. *adv.* goedhartig; **-herzigkeit**, **-müthigkeit**, *f.* goedhartigheid, *f.*; **-sbesitzer**, **-sherr**, *m.* grondeigenaar; **-sherrschaft**, *f.* de familie van den landgoedbezitter; **-sprechen**, *v. a.* goedspreken; **-that**, *f.* weldaad, *f.*; **-thäter**, *m.* weldoener, *m.*; **-thäterin**, *f.* weldoenster, *f.*; **-thätig**, *adj.* u. *adv.* weldadig; **-thätigkeit**, *f.* weldadigheid, *f.*; **-willig**, *adj.* u. *adv.* goedwillig; **-willigkeit**, *f.* goedwilligheid, *f.*

Güt//chen, *n.* kleine landgoed, *n.*; **-e**, *f.* goedheid, *f.*; **in der Güte**, in der minne; **-erabtretung**, *f.* afstand van goederen; **-eranschlag**, *m.* schatting der goederen; **-erbeschauer**, *m.* visiteur, *m.*; **-erbestäter**, *m.* **-erbesteller**, **-erschaffner**, **-erversender**, *m.* expediteur, *m.*; **-ergemeinschaft**, *f.* gemeenschap van goederen; **-erleger**, **-erpacker**, **-erwracker**, *m.* goederenpakker, *m.*; **-erlos**, *adj.* arm; **-erpfleger**, **-ervertreter**, *m.* plaatsbekleeder in het beheer van goederen; **-erpost**, *f.* bagagewagen, *m.*; **-erreich**, **-erselig**, *adj.* rijk in goederen; **-erstein**, *m.* grenssteen, *m.*; **-ertransport**, *m.* vervoer, vervoeren, *n.* van goederen; **-erversicherung**, *f.* assurantie van koopwaren; **-erwage**, *f.* waag, *f.*; **-erwagen**, *m.* goederenwagen, *m.*; **-erzug**, goederentrein, *m.*; **-ig**, *adj.* u. *adv.* goed, goedig, wellwillend; **sei so gütig**, **seien Sie so gütig**, wees zoo goed; **erlauben Sie gütigst**, staa mij toe; **-igkeit**, *f.* goedheid, goedigheid, *f. etc.*; **-lich**, *adj.* u. *adv.* vriendelijk, beminnelijk; **sich gütlich thun**, zich te goed doen; **einem gütlich thun**, iem. goed onthalen.

Gutta-percha, *f.* gutta-percha.

Guttatim, *adv.* droppelsgewijs.

Gutti, *n.* f. **Gummigutt**; **-baum**, *m.* **-pflanze**, *f.* gomboom, *m.* -plant, *f. etc.*

Guttural, *adj.* tot de keel behoorende; **-buchstabe**, *n.* keelletter, *f.*

Gymna//siarch, *m.* **en**, *pl.* **en**, gymnasiarch, *m.*; **-siast**, *m.* **en**, *pl.* **en**, gymnasiast, *m.*; **-sium**, *n.* **s**, *pl.* **sien**, gymnasium, *n.*; **-st**, *m.* **en**, *pl.* **en**, gymnast, *m.*; **-stik**, *f.* gymnastiek, *f.*; **-stisch**, *adj.* u. *adv.* ygmnastisch.

Gyps, *m.* f. **Gips**.

H.

H, *n.* H, *f.*

Ha! *interj.* ah! ha! o! oei!

Haar, *n.* **es**, **s**, *pl.* **e**, haar, *n.*; **einem in die Haare wollen**, het op iem. gemunt hebben; **er hat Haare lassen müssen**, hij heeft er zijne vêeren bij ingeschoten; **es fehlte kein Haar**, **um ein Haar**, er scheelde weinig; **es soll dir kein Haar gekrümmt werden**, geen haar van u zal gekrenkt worden; **er hat Haare auf den Zähnen**, hij heeft haar op de tanden; **auf ein Haar**, op een haartje, stiptelijk, nauwkeurig; **das ist bei den Haaren herbeigezogen**, dat is er met de haren bijgesleept; **-abscheeren**, *n.* afscheren des haars; **-aftermoos**, *n.* haarmos, *n.*; **-aufsatz**, *m.* haartoer, *m.*; **-aufwickeln**, *n.* in papillotten zetten; **-aufwickler**, *m.* papillottenzetter, *m.*; **-ball**, *m.* **-band**, *n.* **-beutel**, *m.* **-flechte**, *f.* **-kamm**, *m.* **-nadel**, *f.* 2c. 2c. haar-bal, -band, -zak, *m.* -vlecht, *f.* -kam, *m.* -speld, *f. etc. etc.*; **-blume**, *f.* **-faden**, *m. bot.* haar-bloem, *f.*; **-en**, *v. a.* haren, pluizen; het haar doen uitvallen; **sich haaren**, verharen; **-en**, *adj.* haren; **-feder**, *f.* dons, *f.*; **-fein**, **-klein**, *adj.* haar-fijn, -klein; **-förmig**, **-icht**, *adj.* haarvormig; **-gürtel**, *m.* haren gordel, *m.*; **-handel**, **-händler**, *m.* handel, koopman in haar; **-hemd**, *n.* boethemd, *n.*; **-ig**, *adj.* harig; **-klauber**, *m.* **-klauberei**, *f.* haarkloover, *m.* -klooverij, *f.*; **-klein**, *adj.* haar-fijn, -dun; **-kopf**, *m.* kapsel, *n.*; **-krause**, *f.* frisuur, *f.*; **-kräusler**, *m.* kapper, *m.*; **-locke**, *f.* krul, *f.*; **-los**, *adj.* haarloos; **-putz**, **-schmuck**, *m.* kapsel, *n.* haartooi, *m.*; **-röhrchen**, *n.* haarbuisje, *n.*; **-scheere**, *f.* kapperschaar, *f.*; **-seil**, *n.* **-schnur**, *f. chir.* haarsnoer, *n.* seton, *m.*; **-trommel**, *f.* droogtrommel, *f.*; **-tuch**, *n.* zeefdoek, *m.*; **-wachs**, *n.* geelhaar, *n.*; **-wickel**, *f.* papillot, *f.*; **-wuchs**, *m.* haargroei, *m.*; **-wulst**, *m.* haarbos, *m.*; **-zängelchen**, *n.* haartangetje, *n.*; **-zopf**, *m.* haarvlecht, *f.*

Hab//e, *f.* have, bezitting, *f.*; **Habe und Gut**, have en goed; **-en**, *v. n.* hebben; **es hat nicht viel auf sich**, het heeft niet veel te beteekenen; **wen meinen Sie vor sich zu haben?** wien denkt gij voor te hebben? **Soll und Haben**, debet en credit; **-enichts**, *m.* arme drommel, *m.*; **-erecht**,

n. iem. die altijd gelijk wil hebben; bedilal, *m.*; =rechten, *v. n.* haarklooven; =rechtere i, *f.* s. Rechthaberei; =rohr, *n.* schalmei, *f.*; =gier, =sucht, *f.* hebzucht, *f.*; =haft, *adj.* werden (eines Dinges), machtig worden, in zijne macht krijgen; =schaft, =seligkeit, *f.* have, bezitting, *f.*; =süchtig, *adj.* hebzuchtig.

Haber ꝛc. s. Hafer, ꝛc.

Habicht, *m.* es, s, *pl.* e, havik, *m.*; =skraut, *n.* =snase, *f.* =sschnabel, *m.* ꝛc. haviks-kruid, *n.* -neus, *m.* -neb, *f. etc.*

Habilitiren, *v. a.* habiliteeren.

Hack, *m.* es, *pl.* e, hak, *m.*; Hack und Pack, Jan Rap; =balken, *m.* =bank, *m.* =beil, *n.* =block, *m.* =messer, *n.* ꝛc. hak-balk, *m.* -bank, *f.* -blok, -mes, *n. etc.*; =brett, =bord, *n.* hakbord, *n.*; =e, *f.* hak, *m.* bijl, *f.*; *fam.* hiel, *m.*; =en, *v. a.* hakken; =enleder, *n.* hakleêr, *n.*; =enstück, *n.* hielstuk, *n.*; =er, *m.* hakker, *m.*; =erlohn, *m.* hakloon, *n.* u. *m.*; =klotz, *m.* hakblok, *m.*; =sch, *m.* es, *pl.* Häcksche, beer, *m.* (mannetje der tamme varkens); *fig. pop.* vuilbek, *m.*; =schen, *v. n.* vuile taal uitslaan.

Häckerling, s. Häcksel.

Häcksel, *m.* s, haksel, gehakt stroo, *n.*; =bank, *f.* haksel-, snijkist, *f.*; =schneider, *m.* hakselsnijder, *m.*

Hader, *m.* s, *pl.* n, vodde, lomp, *f.* vaatdoek, *m.*; =, *m.* s, twist, strijd, *m.*; =er, *m.* twister, krakeeler, *m.*; =lumpen, *m.* lap, vodde, *f.*; =mann, =sammler, *m.* lompenzoeker, *m.*; =n, *v. n.* twisten, krakeelen; =süchtig, *adj.* twistziek.

Hafen, *m.* s, *pl.* Häfen, pot, *m.*; =, *m.* haven, *f.*; =binder, *m.* ketellapper, *m.*; =deckel, *m.* potdeksel, *n.*; =anker, =aufseher, =damm, *m.* =geld, *n.* =stadt, *f.* ꝛc. haven-anker, *n.* -meester, -dam, *m.* -geld, *n.* stad, *f. etc.*; =räumer, *m.* baggermolen, *m.*

Hafer, *m.* haver, *f.*; =acker, *m.* =brod, *n.* =ernte, =grütze, *f.* =sack, *m.* ꝛc. haver-akker, *m.* -brood, *n.* -oogst, *m.* -gort, *f.* zak, *m.*; =schleim, *m.* havergort-water, *n.*; =wurzel, *f.* wilde boksbaard, *m.*

Hafer//ei (Haverei), *f.* averij, haverij, *f.*; =irt, *adj. com.* beschadigd.

Haff, *n.* es, *pl.* e, golf, baai, *f.*; =damm, =deich, *m.* zeedijk, *m.*

Hafner, *m.* =in, *f.* pottenbakker, *m.* -svrouw, *f.*; =arbeit, =erde, =scheibe, *f.* ꝛc. pottenbakkers-werk, *n.* -aarde, *f.* wiel, *n.*

Haft, *m.* es, s, *pl.* e, haak, ring, *m.*; =, *f.* hechtenis, gevangenis, *f.*; einen zur Haft bringen, iem. in hechtenis nemen; =befehl, *m.* bevel *n.* tot in hechtenis neming; =en, *v. n.* kleven, blijven, vastblijven; an etwas haften, aan iets gehecht zijn; für etw. haften, voor iets instaan; es haften Schulden auf diesem Gute, dit goed is met schulden belast; es haftet nichts bei ihm, niets baat bij hem; =geld, *n.* =pfennig, *m.* handgeld, *n.*; =schein, *m. jur.* hechtenis-acte, *f.*

Hag, *m.* es, *pl.* Häge, haag, heg, *f.*; struik, *m.*; =apfel, *m.* haagappel, *m.*; =ebuche, *f.* hagebeuk, *f.*; =ebutte, *f.* egelantierbezie, *f.*; =ebuttenstrauch, *m.* egelantierstruik, *m.*; =edorn, *m.* hagedoorn, *m.*; =eiche, *f.* haageik, *m.*; =eichel, =rose, *f.* haageikel, *m.* -roos, *f. etc.*

Häg//bar, *adj.* te omheinen; =ebereiter, *m.* boschwachter, *m.*; =eholz, *n.* =ewald, *m.* bosch, waarin verboden is te jagen; =en, *v. a.* met eene hegge omringen; dieser Wald wird gehägt, in dit woud is de jacht verboden; =ewasser, *n.* water, waarin het verboden is te visschen; =ewisch, *m.* teeken van verboden jacht of visscherij; =ezeit, *f.* tijd, waarin het jagen, visschen *etc.* verboden is.

Hagel, *m.* hagel, *m.*; hanetred, *m.*; =dicht, *adj.* u. *adv.* in menigte; =gans, *f.* wilde gans, *f.*; =korn, *n.* =stein, *m.* hagelsteen, *m.*; =n, *v. imp.* hagelen; =schaden, =schlag, *m.* hagelslag, *m.*; =schrot, *n.* hagel om eenten te schieten; =guß, =schauer, *m.* =wetter, *n.* hagelbui, *f.*

Hager, *adj.* u. *adv.* mager, schraal, afgevallen; =keit, *f.* mager-, bleek-, schraalheid, *f.*; =n, *v. n.* vermageren, vervallen.

Hagestolz, *m.* oude vrijer, *m.*; =enrecht, *n.* recht tot in beslagneming der goederen van een ouden vrijer na zijnen dood; =in, *f.* oude vrijster, *f.*; =iat, *n.* oude vrijers-leven, *n.*

Haha, *n.* opening in een tuinmuur, door een buitengracht beveiligd.

Häher, *m.* meerkol, *f.*

Hahl, *adj. obs.* verborgen; gad; =en, *v. n.* glibberig zijn; *v. a.* verbergen.

Hahn, *m.* es, s, *pl.* Hähne (en) haan, *m.*; kraan, *f.* (in een vat); *fig. fam.* der Hahn im Korbe sein, de beste haan uit den korf zijn; es wird kein Hahn darnach krähen, er zal geen haan naar kraaien; =butte s. Hagebutte; =enbalken, *m.* hanebalk, *m.*; =enfuß, *m.* hanepoot, *f.*; *bot.* hanenvoet, *m.*; =engefecht, =engeschrei, *n.* =en=stein, *m.* ꝛc. hanen-gevecht, -geschreeuw', *n.* -steen, *m. etc.*; =enkamm, *m.* hanekam, *m.*; =ensporn, *m.* hanespoor, *f.*; =rei, *m.* es, *pl.* e, horendrager, *m.*; =rei=schaft, *f.* horendragen, *n.*

Hai, *m.* s, *pl.* e, =fisch, *m.* haai, *m.*; =roche, groote rog, *m.*

Hain, *m.* es, *pl.* e, boschje, woud, *n.*; =, *m.* s, *fig.* dood, *m.*

Häck//chen, *n.* haakje; =elarbeit, *f.* haakwerk, *n.*; =elig, *adj. fig.* netelig; =eln, *v. a.* haken.

Haken, *m.* haak, *m.*; *fig.* das Ding hat einen Haken, de zaak is niet in orde; =, *v. a.* haken, aanhaken; =band, *n.* hengsel, *n.*; =bein, =blatt, *n.* =büchse, *f.* =pflug, =schütze, =stock, *m.* ꝛc haak-been, -plaatje, *n.* -bus, *f.* -ploeg, -busschutter, -stok, *m. etc.*; =schlüssel, *m.* slotopsteker, *m.*

Hak//ig, =icht, *adj.* u. *adv.* haakvormig, hakig.

Hackse, *f.* knieschijf, *f.*

Halb, *adj.* u. *adv.* half, ten halve; auf dem halben Wege, op halfweg, halverwege; =ärmel, *m.* halve-mouw, *f.*; =atlas, *m.* half-satijn, *n.*; =bier, *n.* dun bier, *n.*; =bruder, *m.*

stiefbroeder, *m.*; =bürtig, *adj.* niet van denzelfden vader en dezelfde moeder geboren; =erhaben, *adj.* halfverheven; =geschoß, *n.* opkamertje, *n.*; =geschwister, *pl.* halve broeders en zusters; =gott, *m.* halfgod, *m.*; =hemd, *n.* halfhemd, *m.*; =insel, *f.* schiereiland, *n.*; =iren, *v. a.* halveeren; =jährig, *adj.* halfjarig; =kaninchen, *n.* basterdkonijn, *n.*; =kapaun, *m.* halve kapoen, *m.*; =karthaune, *f.* 24 ponder, *m.*; =kost, =kraft, *f.* =mönch, =mond, *m.* zc. halve kost, -kracht, *f.* -monnik, *m.* -maan, *f. etc.*; =kreuz, =leder, =metall, =tuch, *n.* zc. half-kruis, -leder, -metaal, -laken, *n. etc.*; =kreis, *m.* halve kring, -cirkel, *m.*; =kugel, *f.* =rund, *n.* halfrond, *n.*; =messer, *m.* halve middelijn, *f.* radius, *m.*; =mutter, *f.* stiefmoeder, *f.*; =part, =scheid, *f.* helft, *f.*; =pfeiler, *m.* steunpilaar, *m.*; =pfündig, *adj.* van een half pond; =schlag, *m.* basterdsoort, *f.*; =schlächtig, *adj.* halfslachtig; =schürig, *adj.* van de tweede schering; *fig.* middelmatig; =schwester, *f.* stiefzuster, *f.*; =schuh, *m.* pantoffel, *m.*; =seide, *f.* half-zijde, *f.*; =seiden, *adj.* half-zijden; =sparren, *m.* halve spar, *f.*; =stiefel, *m.* halve laars, *f.*; =strauch, *m.* heester, *m.*; =stündig, *adj.* van een half uur; =stündlich, *adj.* om het halve uur; =tägig, *adj.* van een halven dag; =theilig, *adj.* in tweeën gedeeld; =thier, *n.* half dier, *n.* diermensch, *m.*; =todt, *adj.* halfdood; =trauer, *f.* lichte rouw, *f.*; =verdeck, *n.* halfdek, *n.*; =wagen, *m.* kales, *f.*; =weg, *adj.* halfweg; =wisser, *m.* half-weter, *m.*; =wüchsig, *adj.* halfwassen; =zeug, *m.* lompen, vodden, *f. pl.*; =ziegel, *m.* halve pan; =zimmer, *n.* insteekkamer, *f.*; =zirkel, *m.* halve cirkel, *m.*; =zirkelförmig, *adj.* half-cirkelvormig.

Halb//en, =er, *prp.* -halve (in samenstellingen); der Freundschaft halber, uit vriendschap, vriendschapshalve; des Scheines halber, voor den uiterlijken schijn; gewissenshalber, ehrenhalber, gewetenshalve, eershalve; meinet=', unserthalben, mijnent-, onzenthalve.

Halde, *f.* hoogte, helling, *f.*; heuveltje, *n.*; hoop, *m.*; =nschlacke, *f.* ijzerschuim, *n.*; =nsturz, *m.* recht om het schuim op eene plaats te bergen.

Halen, *v. a. mar.* halen.

Hälfte, *f.* helft, *f.*; mit einem zur Hälfte gehen, met iem. voor de helft deelen; um die Hälfte theurer, de helft duurder.

Halfter, *f.* halfter, halster, *m.*; =binde, *f.* =geld, *n.* =kette, =leine, *f.* zc. halster-band, *m.* -geld, *n.* -ketting, -riem, *m. etc.*

Hall, *m.* es, s, *poet.* klank, galm, *m.*; =en, *v. n.* galmen; =e, *f.* hal, *f.*; zuilengang, *m.*; portaal, voorportaal, *n.*

Halleluja! halleluja!

Halljahr, *n.* jubeljaar, *n.*

Hallor, *m.* en, *pl.* en, zoutwerker, *m.*

Hallunke, s. Halunke.

Hälmchen, *n.* halmpje, *n.*

Halm, *m.* es, s, *pl.* e, halm, *m.*; =en, *v. n.* halmen schieten; =früchte, *f. pl.* graansoorten, *f. pl.*; =dach, *n.* =hütte, *f.* zc. strooien dak, *n.* -hut, *f.*; =lese, *f.* nalezing, *f.*; =knoten, *m. bot.* halmknoop, *m.*; =motte, *f.* halmmot, *f.*; =pfeife, *f.* schalmei, *f.*; =rübe, *f.* stoppelknol, *m.*

Hals, *m.* ses, *pl.* Hälse, nek, hals, *m.*; keel, *f.*; einen bösen Hals haben, eene zeere keel hebben; pijn in de keel hebbeb; einen langen Hals machen, den hals uitrekken; aus dem Halse riechen, een stinkenden adem hebben; sich etw. auf den Hals laden, zich iets op den hals halen; einem über den Hals kommen, iem. onverwachts overvallen; sich einen vom Halse schaffen, zich iem. van den hals schuiven; einem auf dem Halse liegen, iem. lastig vallen; bis über den Hals in Schulden stecken, tot over de ooren in schulden steken; =ader, *f.* =band, *n.* =binde, =drüse, *f.* =gericht, *n.* zc. zc. hals-ader, *f.* -band, -dock, *m.* -klier, *f.* -gerecht, *n. etc. etc.*; =breche, *f.* halsbrekend werk, *n.*; =brechend, *adj.* halsbrekend, gevaarlijk; =bund, *m.* halskraag, *m.*; =geschwulst, *f.* gezwel aan den hals; =geschwür, *n.* keelzweer, *f.*; =grübchen, *n.* kuiltje, *n.* in den nek; =krankheit, *f.* keelziekte, *f.*; =krause, *f.* geplooide halskraag, *m.*; =schleife, *f.* strik, strook, *m.*; =starrig, *adj.* u. *adv.* halsstarrig; =starrigkeit, *f.* halsstarrigheid; *f.*; =weh, *n.* keelpijn, *f.*; =wirbel, *m.* halswervel, *m.*; =zange, *f.* buigtang, *f.*

Halse, *f. mar.* haam, ring, hals, *m.*; =n, *v. a.* omhelzen; *v. n. mar.* de halzen toezetten, de spantouwen aanhalen.

Halt, *m.* es, *pl.* e, halt, stilhouden, *n.*; halt machen, halt houden; houvast, steun, *m.*; vastheid, *f.* duur, *m.*; dieser Nagel hat keinen Halt, deze spijker houdt niet; *adv. pop.* die Sache ist halt so, de zaak is niet anders; er ist halt ein Bauer, hij is maar een boer; =, *interj.* halt! houdt stil! halt auf! stil! beweeg u niet! =bändchen, *n. anat.* houdband, *n.*; =bar, *adj.* houdbaar, duurzaam; =barkeit, *f.* houdbaarheid; duurzaamheid, *f.*; =e, s. Halde; =ekind, *n.* hou-, pleegkind, *n.*; =en, *v. a.* houden, vast-, aan-, terughouden, das Gesetz halten, de wet onderhouden; seine Kleider gut halten, zijne kleederen goed bewaren; seine Bedienten gut halten, zijne bedienten goed behandelen; auf einer Note halten, eene noot aanhouden; dafür halten, het er voor houden; etw. verschwiegen halten, iets geheim houden; etw. hoch halten, iets hoogschatten; viel auf einen (etw.) halten, iem. hoogschatten; veel op hebben met iem. (iets); wie hoch halten Sie dieses Tuch? hoe hoog schat gij dit laken; Stand halten, stand houden; op zijn stuk blijven; es hält hart, het is moeielijk; halten Sie es wie Sie wollen, handel zoo als gij wilt; an sich halten, zich bedwingen; dieser Krug hält eine Maß, in deze kruik gaat eene maat; =en, *v. rec.* (sich) zich houden; sich zu einem halten, tot iem.'s partij behooren; dieses Obst hält sich nicht, deze vruchten zijn niet goed te bewaren; dieser Kranke hält sich *nicht*,

deze zieke neemt zich niet in acht; **das Wetter hält sich nicht**, het weêr is niet bestendig; **sich wohl halten**, zich goed gedragen; **-er**, *m.* houder, houvast, steun, *m.*; **-er**, *adv.* s. **halt**; **-hammel**, *m.* **-lamm**, **-schaf**, *n.* hamel, schaap, voor een ander in de kost zijnde; **-ig**, *adj.* u. *adv.* bevattende, inhoudende; **-igkeit**, *f.* vatbaarheid, *f.*; **-kette**, *f.* disselketting, *m.*; **-kind**, *n.* houkind, *n.*; **-los**, *adj.* onhoudbaar; **-losigkeit**, *f.* onhoudbaarheid, *f.*; **-nagel**, *m.* houspijker, *m.*; **-seil**, **-tau**, *n.* houtouw, *n.*; **-statt**, **-stätte**, *f.* plaats van bijeenkomst; **-ton**, *m.* aangehouden toon, *m.*; **-ung**, *f.* houding, *f.* houden, *n.*; *mal.* schemering, *f.*; **eine gute Haltung haben**, goed afgewerkt, opgevat zijn; **die Haltung (einer Schilderung)** de toon; **-vieh**, *n.* vee, dat men voor een ander den winter over houdt.

Hälter, *m.* kist; kaar, *f.*; **-kahn**, *m.* **-schiff**, *n.* boot met een roef, met eene kaar.

Halunke, *m.* schelm, deugniet, ellendeling, *m.*

Hambutte, s. **Hagebuche**.

Hamen, *m.* kruisnet, *m.*

Hämisch, *adj.* u. *adv.* boosaardig, kwaadwillig.

Hammel, *m. pl.* **Hämmel**, hamel, *m.*; **-sbraten**, *m.* **-sbrust**, *f.* **-sfell**, **-sfleisch**, *n.* **-skeule**, *f.* ꝛc. schapen-gebraad, *n.* -borst, *f.* -vel, -vleesch, *n.* -bout, *m.* *etc.*; **-n**, *v. a.* een schaap lubben.

Hammer, *m.* **s**, *pl.* **Hämmer**, hamer, klopper, *m.*; hamerwerk, *n.*; **-art**, *f.* **-beil**, *n.* hamerbijl, *f.*; **-bahn**, *f.* het platte van den hamer; **-fisch**, *m.* hamervisch, *m.*; **-haue**, *f.* dubbele hamerpunt, *n.*; **-herr**, *m.* bezitter van een hamerwerk; **-hütte**, **-mühle**, *f.* **-werk**, *n.* hamerwerk, *n.*; **-meister**, *m.* opzichter in een hamerwerk; **-schlag**, *m.* hamerslag, *m.*; **-schmied**, *m.* smid, *m.*; **-stiel**, *m.* hamersteel, *m.*; **-strauch**, *m.* hamerstruik, *m.*; **-zeichen**, *n.* merk, *n.* aan het te vellen hout.

Hämmer//bar, *adj.* hamer-, smeedbaar; **-barkeit**, *f.* hamerbaarheid, *f.*; **-chen**, *n.* hamertje, *n.*; **-ling**, *m.* hansworst; hondeslager, *m.*; **-n**, *v. a.* hameren, smeden, slaan.

Hämmling, *m.* gesnedene, *m.*

Hämorrhoidal, *adj.* de aambeien betreffend; **-beschwerden**, *f. pl.* aambeienpijn, *f.*; **-knoten**, *m. pl.* aambeien, spenen, *f. pl.* guldene ader, *f.*; **-kolik**, *f.* aambeienkoliek, *f.*

Hämorrhoiden, *f. pl.* aambeien, spenen, guldene ader, *f.*

Hampelmann, *m.* draadpop, *f.*

Hamster, *m.* hamster, *m.*; **-bau**, *m.* **-loch**, *n.* hamsterhol, *n.*

Hanbutte, s. **Hagebutte**.

Hand, *f. pl.* **Hände**, hand, *f.*; **die flache, die hohle Hand**, het platte, het holle van de hand; **die verkehrte Hand**, de omgekeerde hand; **eine Hand voll**, een handvol; **die rechte, die linke Hand**, de rechterhand, de linkerhand; **zur Hand haben**, voor de hand hebben; **es ist mir nicht zur Hand**, het is niet naar mijne hand; **zur Hand legen**, bij de hand leggen; **einem an die Hand gehen**, iem. ondersteunen, een handje helpen; **unter die Hände geben**, onder berusting geven; **freie, gebundene Hände haben**, de handen vrij, gebonden hebben; **aus den Händen lassen**, laten ontsnappen; **aus den Händen geben**, uit handen geven; **auf seine eigene Hand**, op zijn eigen houtje; **nach der Hand**, naderhand; **vor der Hand**, vooreerst, oogenblikkelijk; **etw. vor die Hand nehmen**, iets bij de hand nemen; **ehe man eine Hand umwendet**, in een oogenblik; **-amboß**, *m.* **-beil**, *n.* **-bibel**, *f.* **-bogen**, *m.* **-presse**, *f.* **-schuh**, *m.* ꝛc. ꝛc. hand-aanbeeld, *n.* -bijl, *f.* -bijbel, -boog, *m.* -pers, *f.* -schoen, *m.* *etc. etc.*; **-anlegung**, *f.* beslag-, vastnemen, *n.*; **-arbeit**, *f.* handenarbeid, *m.*; **weibliche Handarbeiten**, vrouwelijke handwerken; **-arbeiter**, *m.* handwerksman, *m.*; **-blech**, *n.* handijzer, *n.* (der zeilmakers); **-breit**, *adj.* eene hand breed; **-breite**, *f.* handbreedte, *f.*; **-brett**, *n.* kalkplankje, *n.*; **-briefchen**, *n.* biljet, *n.*; **-dienst**, *m.* **-frohne**, *f.* persoonlijke leendienst, *m.*; **-eisen**, *n.* **-fessel**, *f.* handboei, *f.*; **-fest**, *adj.* sterk, krachtig; **handfeste Leute**, gespierde kerels; **einen handfest machen**, iem. vastnemen; **-fläche**, *f.* vlakte der hand; **-gelenk**, *n.* gewricht, *n.* der hand; **-gemein**, *adj.* handgemeen; **-gemeng**, *n.* hevig gevecht, *n.*; **-greiflich**, *adj.* u. *adv.* handtastelijk, **-habe**, *f.* handvatsel, *n.*; **-haben**, *v. a.* handhaven; **-käse**, *m.* kaasje, *n.* (met de hand gevormd); **-kauf**, *m.* koop uit de hand; **-korb**, *m.* hengselmand, *f.*; **-krause**, *f.* manchette, handlub, *f.*; **-langern**, *v. n.* als oppermann werken, opperen; **-langer**, *m.* opperman; *fig.* kladder; prulschilder, *m.*; **-leiter**, *m.* leidsman, *m.*; **-leuchter**, *m.* blaker, *m.*; **-lich**, *adj.* u. *adv.* handelbaar, gemakkelijk; **-ramme**, *f.* straatstamper, *m.*; **-reichung**, *f.* handreiking, *f.*; **-ruthe**, *f.* vlegelstok, *m.*; **-schelle**, *f.* handboei, *f.*; **-schmitz**, *m.* zweepslag op de hand; **-schreiben**, *n.* eigenhandig geschreven brief, *m.*; **-schrift**, *f.* handschrift, *n.*; **-schriftlich**, *adj.* u. *adv.* geschreven; eigenhandig; **-schwärmer**, *m.* voetzoeker, *m.*; **-spaten**, *m.* kleine spade, *f.*; **-teller**, *m.* palm van de hand; **-thieren**, *v. a.* hanteeren, behandelen; **-thierung**, *f.* hanteering, *f.*; **-wasser**, *n.* waschwater voor de handen; **-weife**, *f.* garenwinder, *m.*; **-werk**, *n.* handwerk, ambacht, *n.*; **einem das Handwerk legen**, iem. het handwerk verbieden; **-werker**, **-werksmann**, *m.* handwerksman, *m.*; **-werksbursch**, *m.* ambachtsgezel, *m.*; **-werkszeug**, *n.* gereedschap, *n.*; **-zeichnung**, *f.* handteekening, *f.*

Handel, *m.* handel, *m.* bedrijf, *n.* zaak, *f.*; **-n**, *v. n.* handelen; **von etwas handeln**, over iets handelen; **mit Seide, Wolle ꝛc. handeln**, in zijde, wol etc. handelen; **nach der Levante handeln**, op de levant handelen; **mit sich handeln lassen**, handelbaar zijn; **-sbrauch**, **-sbrief**, *m.* **-sbuch**, *n.* **-sdiener**, **-sgeist**, *m.* **-shaus**, *n.* ꝛc. ꝛc. handels-gebruik, *n.* -brief, *m.* -boek, *n.* -bediente, -geest, *m.* -huis, *n.* *etc. etc.*; **-schaft**, **-sstand**, *m.* han-

delstand, *m.*; =sgesellschaft, *f.* handelmaatschappij, *f.*; =sschiff, *n.* koopvaardijschip, *n.*; =sschiffer, *m.* koopvaarder, *m.*; =sweise, *f.* handelwijze, *f.*

Händler, *m.* handelaar, koopman, *m.*; =isch, *adj.* u. *adv.* een handelaar eigen; als een handelaar; =zug, *m.* handelstocht, *m.*

Händel, *pl.* twist, strijd, *m.*; Händel suchen, twist zoeken; =macher, =stifter, *m.* twiststoker, *m.*; =stifterin, *f.* twiststookster, *f.*; =sucht, *f.* twistzucht, *f.*; =süchtig, *adj.* twistziek.

Handlung, *f.* handeling, *f.*; eine Handlung der Menschlichkeit, eene handeling der menschelijkheid; =, *f.* handel, *m.*; handelszaak, *f.*; =sart, =sweise, *f.* handelwijze, *f.*; =sbuch, =sdiener ꝛc. s. Handelsbuch ꝛc.; =sgefährte, *m.* vennoot, *m.*; =sgehülfe, *m.* kantoorbediente, *m.*

Hanf, *m.* es, s, hennep, *m.*; =acker, =bau, =bereiter, *m.* =breche, =darre, *f.* ꝛc. ꝛc. hennep-akker, -bouw, -bereider, *m.* braak, *f.* -eest, *m.*; =röste, *f.* rooster om hennep te rotten; =samen, *m.* hennepzaad, *n.*; =schwinge, *f.* hennepbraak, *f.*; =stängel, *m.* hennepstok, *m.*

Hänfen, *adj.* hennepen.

Hänfling, *m.* vlasvink, *m.*

Hang, *m.* es, s, helling, *f.* afhang, *m.*; *fig.* neiging, verkleefdheid, *f.*; hang, *m.*; =ematte, *f.* hangmat, *f.*; =en, *v. n.* hangen, ophangen; an etwas hangen bleiben, aan iets blijven hangen; an einem hangen, aan iemand verknocht zijn; woran hängt es? waar zit de knoop? =riemen, *m.* hangriem, *m.*

Häng//band, =eisen, *n.* vanghaak, *m.* -ijzer, *n.*; =ebacken, =ebalken, ebauch, *m.* =ebrücke, =ematte, *f.* ꝛc. ꝛc. hang-koon, *f.* -balk, -buik, *m.* -brug, -mat, *f.* *etc. etc.*; =en, *v. a.* hangen, ophangen; sich an einen hängen, zich aan iem. hangen; die Ohren hängen lassen, de ooren laten nederhangen; etw. an den Nagel hängen, iets onverschillig behandelen; das Maul hängen, de lip laten hangen; sich hängen, zich ophangen; =er, *m.* *mar.* hanger, *m.*; =eschloß, *n.* hangslot, *n.*; =eweide, *f.* treurwilg, *f.*; =ewerk, *n.* hangend werk, *f.*

Hanke, *f.* heup, *f.*; =meier, *m.* hannekemaaier, *m.*

Hans, *m.* ens, *pl.* en, Jan, Hans, *m.*; Hans ohne Sorgen, Jan zonder zorgen; Hans in allen Gassen, straatlooper; die großen Hansen, de groote Hanzen; de rijken; *hist.* hanzeverbond, *n.*; =narr, =wurst, *m.* hansworst, *m.*

Häns//chen, *n.* Hansje, Jantje, *n.*; was Hänschen nicht lernt, lernt Hans nimmer, wat Jantje niet leert, leert Jan nooit.

Hans//e, *f.* hanza, hanze, *f.*; =ebund, =eatischer Bund, *m.* hanzeverbond, *n.*; =estadt, *f.* hanzestad, *f.*

Hänsel, *m.* scharrebier, *n.*; =bank, *f.* snijbank, *f.*; =becher, *m.* hensbeker, *m.*; =groschen, *m.* vreemdenbelasting, *f.*; =männchen, *n.* duikelaartje, *n.*; =n, *v. a.* tergen, sarren, kwellen; *mar.* doopen, ontgroenen; =ung, *f.* voor den gek houden, *n.*; *mar.* doopen, *n.* (onder de linie).

Hantir//en, *a. v.* hanteeren; *v. n. h.* im Hause zu hantiren haben, in't huis te doen hebben; =er, *m.* werkman, *m.*; =ung, *f.* hanteering, *f.* beroep, bedrijf, *n.*; eine Hantirung treiben, een beroep uitoefenen.

Haper//ig, *adj.* haperend, stotterend; =n, *v. n.* haperen, steken blijven; *fam.* da hapert es, daar zit de knoop.

Happ, *m.* es, *pl.* e, =en, *m.* hap, *m.*; =en, *v. a.* happen; =ig, *adj.* happig; =igkeit, *f.* happigheid, *f.*

Har! *interj.* haar! s. hott.

Härchen, *n.* haartje, *n.*

Harde, *f.* district, *n.*

Harder, *m.* harder, *m.* (visch).

Harem, *n.* s, harem, *m.*

Haren, *v. n.* roepen, gonzen.

Hären, *v. rec.* (sich) zich haren; =, *adj.* haren; ein härenes Gewand, *n.* haren kleed, *n.*

Harfe, *f.* harp, *f.*; =n, *v. a.* op de harp spelen; =nett, *n.* harpje, *n.*; =nist, =nspieler, *m.* harpspeler, *m.*; =nmädchen, *n.* harpspeelster, *f.*; =nmuschel, =nsaite, *f.* =nschläger, =nschlüssel, *m.* ꝛc. harp-mossel, -snaar, *f.* -speler, -sleutel, *m.* *etc.*

Harfner, *m.* =in, *f.* harpspeler, *m.* -speelster, *f.*

Häring, *m.* s, *pl.* e, hareng, *m.*; gesalzener Häring, pekelhareng; geräucherter Häring, bokking; =sbauch, *m.* buik, *m.* van den hareng; =sbrühe, =sbude, =sbüse, *f.* =sfang, =sjäger, *m.* ꝛc. ꝛc. hareng-saus, *f.* -winkel, *m.* -buis, -vangst, *f.* -jager, *m.* *etc. etc.*; =smilch, *f.* hom van hareng.

Harke, *f.* =n, *m.* hark, *f.*; =n, *v. a.* harken; =r, *m.* harker, *m.*

Harlekin, *m.* s, *pl.* e, harlekijn, *m.*; =spossen, *f. pl.* grappen, snakerijen, *f. pl.*

Harm, *m.* es, s, smart, *f.* kommer, *m.* verdriet, *n.*; =el, =elraute, *f. bot.* wijnruit, *f.*; =los, *adj.* u. *adv.* onbezorgd, onschuldig; =losigkeit, *f.* onbezorgdheid, *f. etc.*; =voll, *adj.* treurig.

Härmen, *v. a.* grieven, bedroeven; *v. rec.* (sich) zich kwellen, bedroefd zijn.

Harmon//ie, *f.* harmonie, *f.*; =ika, *f.* harmonica, *f.*; =iren, *v. a.* harmoniëeren; =isch, *adj.* u. *adv.* harmonisch, harmonieus; =ist, *m.* bekwaam toonzetter, *m.*

Harn, *m.* es, s, pis, *f.* water, *n.* urine, *f.*; =artig, =haft, *adj.* pisachtig; =arzt, *m.* =blase, *f.* =fluß, =gang, *m.* =glas, *n.* ꝛc. pis-kijker, *m.* -blaas, *f.* -vloed, -gang, *m.* -glas, *n.* *etc.*; =en, *v. n.* u. *a.* pissen, wateren, urineeren; =kraut, *n.* breukkruid, *n.*; =röhre, *f.* pisleider, *m.*; =sand, *m.* graveel, *n.*; =zwang, *m.* moeielijke waaterloozing, *f.*

Harnisch, *m.* es, s, *pl.* e, harnas, *n.*; in Harnisch gerathen, in drift geraken; =brett, *n.* tablet, *n.*; =en, *v. a.* harnassen; =fisch, *m.* pantservisch, *m.*; =macher, *m.* harnasmaker, *m.*; =heber, *m.* =litze, *f.* oplichter van de kettingdraden; =stein, *m.* harnassteen, *m.*

Harpun, *m.* =e, *f.* harpoen, *m.*; =iren, *v. a.* harpoeneeren; =irer, *m.* harpoenier, *m.*

Harpye, *f.* *myth.* *fig.* boos

wijf, *n.*; harpij, *f.*; Braziliaansche gier, *m.*

Harraß, *m.* **es**, *pl.* **e**, *com.* ras, *n.* gekeperde stof, *m.*

Harre, *f. fam.* duur, lange tijd, *m.*; **in die Haare kommen**, op de lange baan geschoven worden; **-n**, *v. a.* wachten, volharden.

Harsch, *adj.* hard, ruw; **-en**, *v. n.* hard-, ruw worden; bevriezen.

Harst, *m.* woud, bosch, *n.*

Hart, *adj.* u. *adv.* hard, zwaar, scherp; **hart am Wege**, dicht aan den weg; **-blei**, *n.* lood, dat van zilver gescheiden wordt; **-en**, *v. n. s.* hard worden, verharden; **-härig**, *adj.* met ruw haar; **-häutig**, *adj* hardhuidig; **-häutigkeit**, *f.* vereeltheid, *f.*; **-herzig**, *adj.* u. *adv.* hardvochtig; **-herzigkeit**, *f.* hardvochtigheid, *f.*; **-hörig**, *adj.* hardhoorig; **-hufig**, *adj.* hard van hoef; **-köpfig**, *adj.* koppig; hardnekkig; **-leibig**, *adj.* hardlijvig; **-lernig**, *adj.* hardleerig; **-loth**, *n.* hard soldeersel, *n.*; **-mäulig**, *adj.* hardbittig; **-mäuligkeit**, *f.* hardtoomigheid, *f.*; **-näckig**, *adj.* hardnekkig; **-näckigkeit**, *f.* hardnekkigheid, *f.*; **-nagel**, *m.* klinknagel, *m.*; **-riegel**, *m. bot.* keelkruid, *n.*; **-rindig**, **-schälig**, *adj.* hard van bast; **-schalig**, *adj.* met eene harde schelp; **-stück**, *n.* blokkoker, *m.*; **-wasser**, *n.* temperwater, *n.*; **-werk**, *n.* bloem van tin; **-wurm**, *m.* kleine blinde slang, *f.*

Härt//e, *f.* hardheid, *f.*; **-en**, *v. a.* harden, hard maken; **-lich**, *adj.* u. *adv.* hardachtig; **-ling**, *m. bot.* persiksoort, *f.*; hard lichaam, *n.*; **-pulver**, *n.* hardpoeier, *n.*; **-ung**, *f.* harden, *n.*; **-wasser**, *n.* temperwater, *n.*; **-zange**, *f.* verstaaltang, *f.*

Harz, *n.* **es**, *pl.* **e**, hars, *n.*; **-baum**, *m.* **-electricität**, *f.* **-holz**, **-messer**, *n.* **-pflanze**, *f.* &c. harsboom, *m.* -electriciteit, *f.* -hout, -mes, *n.* -plant, *f. etc.*; **-en**, *v. a.* hars inzamelen; **-ig**, **-icht**, *adj.* harsachtig; **-tanne**, *f.* pijnboom, *m.*

Hasard//iren, *v a.* hazardeeren; **-spiel**, *n.* hazardspel, *n.*

Hasch//en, *v. a.* vatten, vangen; **-ung**, *f.* vatten, *n.*

Häschen, *n.* haasje, *n.* [*m.*

Häscher, *m.* gerechtsdienaar,

Hase, *m.* haas, *m.*; **da liegt der Hase im Pfeffer**, daar zit de knoop; **-nadler**, *m.* zwarte arend, *m.*; **-nauge**, **-nfell**, **-nfett**, **-nfleisch**, **-nnetz**, **-nlager**, *n.* &c.&c. hazen-oog, -vel, -vet, -vleesch, -net, -leger, *n. etc. etc.*; **-nbrahm**, *m. bot.* gemeene brem, *f.*; **-nfuß**, *m.* hazevoet, *m.*; *bot.* kleine klaver, *f.*; *fig.* lafbek, *m.*; **-nfüßig**, *adj.* lafhartig; **-nfutter**, *n.* voering van hazevel; **-ngeier**, **-nstößer**, *m.* kiekendief, *m.*; **-ngras**, *n. bot.* hazenoor, *n.*; **-nhaft**, *adj.* lafhartig; **-nherz**, *n.* lafbek, *m.*; lafhartigheid, *f.*; **ein Hasenherz haben**, een lafaard zijn; **-nhund**, *m.* hazewindhond, *m.*; **-npfötchen**, *n. bot.* kleine klaver, *f.*; **-nklein**, **-nschwarz**, *n.* **-npfeffer**, *m.* hazepeper, *m*; **-nkohl**, *m. bot.* wilde latuw, *f.*; **-nöhrlein**, **-nöhrchen**, *n. bot.* hazenoor, *n.*; *gr.* aanhalingsteeken, *n.*; **-npanier**, *n fig. fam.* **das Hasenpanier ergreifen**, het hazepad kiezen; **-npappel**, *f. bot.* wilde maluwe, *f.*; **-nscharte**, *f.* hazelip, *f.*; **-nzwirn**, *n.* pakgaren, *n.*

Hasel, **-staude**, *f.* **-strauch**, *m.* hazelaar, *m.*; **-busch**, *m.* **-gebüsch**, *n.* hazelnotenstruik, *m.*; **-gerte**, **-ruthe**, *f.* hazelroede, *f.*; **-holz**, *n.* hazelnotenhout, *n.*; **-huhn**, *n.* hazelhoen, *n.*; **-kätzchen**, *n.* staartje aan de notenboomen; **-maus**, *f.* hazelmuis, *f.*; **-nuß**, *f.* hazelnoot, *f.*; **-stock**, *m.* hazelnotenstok, *m.*

Hasel//ant, *m.* **en**, *pl.* **en**, snaak, kwant, *m.*; **-iren**, *v. a.* boerten, schertsen.

Häsel//ing, *m.* kikkervischje, *n.*; **-n**, *v. n.* schertsen; *v. a.* foppen, plagen.

Häsin, *f.* wijfjes-haas, *f.*

Haspe, **Häspe**, **Haspen**, *m.* scharnier, *n.*

Haspel, *m.* haspel, garenwinder, *m.*; *mar.* gangspil, *f.*; **-n**, *v. a.* u. *n.* haspelen.

Haspler, *m.* haspelaar, *m.*; **-in**, *f.* haspelmeid, *f.*

Hasse, *f.* hespe, *f.*; hieltje, *n.*

Haß//en, *v. a.* haten; **enswerth**, **-enswürdig**, *adj.* hatelijk; **-er**, *m.* hater, *m.*; **-erin**, *f.* haatster, *f.*

Haß, *m.* **sses**, haat, *m.*; **-erfüllt**, *adj.* haat voedende.

Häßlich, *adj.* u. *adv.* leelijk; **-keit**, *f.* leelijkheid, *f.*

Hast, *f. obs.* haast, *f.*; **-ig**, *adj.* haastig; **-igkeit**, *f.* haast, *f.*

Hätscheln, *v. a.* liefkozen.

Hatschier, *m.* **s**, *pl.* **e**, hellebardier, *m.*; **-hauptmann**, *m.* kapitein der lijfwacht te paard; **-wache**, *f.* wacht der hellebardiers.

Hatz, *f.* jacht met honden; gevecht van honden met dieren.

Hau, *m.* **s**, *pl.* **e**, houw, slag, *m.*; **-bank**, *f.* **-block**, *m.*; hakblok, *m.*; **-beil**, *n.* hakbijl, *f.*; **-bar**, **-ig**, *adj.* houwbaar.

Häubchen, *n.* mutsje, *n.*

Haube, *f.* muts, *f.* kap, kuif, *f.*; *anat.* helm, *m.*; *arch.* koepel, *m.* helmdak, *n.*; *bot.* zaadhulsel, *n.*; **unter die Haube kommen**, huwelijken; **ein Mädchen unter die Haube bringen**, een meisje aan den man brengen; **-n**, *v. a.* de muts opzetten; **-nadler**, *m.* kuifarend, *m.*; **-nband**, *n.* keelband, *m.*; **-draht**, *m.* karkas, *f.*; **-ndrossel**, **-nlerche**, **-nmeise**, **-nmerle**, *f.* **-ntaucher**, *m. etc.*; kuif-lijster, *f.* -leuwerik, *m.* -mees, -merel, *f.* -duiker, *m. etc.*; **-nkram**, *m.* **-nmacherin**, *f.* **-nstock**, *m.* mutsen-winkel, *m.* -maakster, *f.* -bol, *m.*; **-nfalk**, **-nkukuk**, *m.* &c. gehuifde falk, -koekoek, *m. etc.*; **-nstreif**, **-nstrich**, *m.* strook aan eene muts; **-ntaube**, *f.* mantelkraai, *f.*

Häubel, *n.* mutsje, kapje, kuifje, *n.*; **-lerche**, **-meise**, *f.* &c. s. **Haubenlerche**, &c.; **-n**, *v. a.* eene kap opzetten; *fig. fam.* den mantel uitvegen.

Haubitze, *f.* houwitser, *m*,

Hauch, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, adem, ademtocht; wind, klank, *m.*; **-blatt**, *n. anat.* luchtpijpdeksel, *n.*; **-buchstabe**, **-lauter**, *m.* keelletter, *f.*; **-en**, *v. n.* ademen, blazen, waaien; *v. a. gr.* aanblazen; *fig.* inblazen; **-laut**, *m.* keelgeluid, *n.*; **-zeichen**, *n. gr.* aanblazingsteeken, *n.*; **scharfes Hauchzeichen**, spiritus asper, *m.*

Haudegen, *m.* houwdegen, *m.*

Hauderer, *m.* huurkoetsier, *m*

Hau//e, *f.* hak, *f.* houtenhamer, *m.*; =eisen, *n.* houwijzer, *n.*; =en, *v. a.* houwen, hakken; slaan, afrossen; Holz hauen, hout vellen; Steine hauen, steenen uit de groeve halen; Feilen hauen, vijlen maken; um sich hauen, om zich heen slaan; sich durch den Feind hauen, zich een weg banen door den vijand heen; das wilde Schwein hat ihn gehauen, het wilde zwijn heeft hem met den slagtand getroffen; das Pferd haut in die Eisen, het paard slaat aan; *fig.* weder gehauen noch gestochen, het raakt kant noch wal; über die Schnur hauen, overdrijven; in die Pfanne hauen, in de pan hakken; =er, *m.* houwer, *m.*; korte, breede sabel; die Hauer, de slagtanden; =hechel, *f. bot.* prangwortel, *m.*; =holz, *n.* hakhout, *n.*; =klinge, *f.* houwkling, *f.*

Häufchen, *n.* hoopje, *n.*

Haufe, *m.* ns, *pl.* n, hoop, *m.*

Haufen, *m.* hoop, stapel, *m.* menigte, *f.* troep, *m.*; in Haufen setzen, in hoopen zetten; der gemeine Haufen, het gemeene volk; über den Haufen werfen, overhoop halen, onderst boven werpen; über den Haufen fallen, nederstorten; ein Haufen Gesindel, een troep bedelaars; =weise, *adv.* bij hoopen; sich haufenweise versammeln, samenscholen.

Häuf//eln, *v. a.* aan hoopjes zetten; aanaarden, aanhoogen; =en, *v. a.* ophoopen, opstapelen; =ig, *adj.* u. *adv.* menigvuldig, overvloedig; dikwijls, =ung, *f.* ophooping, *f.*

Hauk, *m.* lelletje, *n.* van het strottenhoofd; huig, *f.*

Haupt, *n.* es, s, *pl.* Häupter, hoofd, *n.* kop, *m.*; zu Häupte des Bettes, aan het hoofdeinde van het bed; den Feind auf's Haupt schlagen, den vijand geheel verslaan; =abschnitt, *m.* =absicht, =ader, *f.* =anführer, =artikel, =ast, *m.* ꝛc. ꝛc. hoofdafdeeling, -bedoeling, -ader, *f.* -aanvoerder, *m.* -artikel, *n.* -tak, *m. etc. etc.*; =balken, =balsam, *m.* =bastei, =batterie, *f.* =begriff, =bericht, *m.* ꝛc. ꝛc. hoofd-balk, -balsem, *m.* -bastion, -batterij, *f.* -begrip, -bericht, *n. etc. etc.*; =binde, *f.* hoofd-doek, -band, -zwachtel, *m.*; -diadeem, *f.*; =bohrer, *m.* hersenpanboor, *f.*; =buch, *n. com.* grootboek, *n.*; hoofdboek, *n.*; =erbe, *m.* =erbin, *f.* voornaamste erfgenaam, *m.* u. *f.*; =fang, *m.* voornaamste vangst, *f.*; =flecken, =flügel, *m.* =frage, =freude, *f.* ꝛc. voornaamste vlek, -vleugel, *m.* -vraag, -vreugde, *f. etc.*; =gang, *m.* voornaamste gang, -weg, -laan, *m. etc.*; hoofdgang, *m.*; =gefälle, *pl.* voornaamste verval, *n.* inkomsten, *f. pl.*; =geschoß, *n.* eerste verdieping, *f.*; =gesichts=punkt, *m.* voornaamste oogpunt, *n.*; =gläubiger, *m.* voornaamste schuldeischer, *m.*; =hammer, *m.* groote hamer, *m.*; =handel, *m.* =handlung, *f.* voornaamste handel, *m.* -handelshuis, *n.*; =hirsch, *m.* bijzonder groot hert, *n.*; =hufe, *f.* volledige hoeve, *f.*; =jagd, *f.* =jagen, *n.* groote jachtpartij, *f.*; =klage, *f.* voornaamste beschuldiging, *f.*; =knoten, *m.* vorname knoop, *m.*; =kohl, *m.* sluitkool, *f.*; =kopf, *m.* uitstekend hoofd, *n.*; =krankheit, *f.* hoofdkwaal; voornaamste ziekte, *f.*; =kreuz, *n.* hoofdarm. *m.*; zwaar lijden, -kruis, *n.*; =lager, *n.* hoofdkwartier, *n.* van een leger; =laster, *n.* voornaamste ondeugd, *f.*; =leine, *f.* bovenlijn, *f.*; =leitung, *f.* eerste, bijzondere leiding, *f.*; =los, *adj.* hoofdeloos, zonder aanvoerder; onoverlegd; =lustbarkeit, *f.* voornaamste vermakelijkheid, *f.*; =mann, *m.* hoofdmann, kapitein, *m.*; =narr, *m.* grootste gek, *m.*; =postamt, *n.* generaalpostambt, *n.*; =rechnung, *f.* algemeene rekening, balans, *f.*; =runde, *f. mil.* ronde van den majoor; =sächlich, *adj.* u. *adv.* hoofdzakelijk; =satz, *m. gr.* hoofdvolzin, *m.*; -voorstel, *n.*; grondstelling, *f.*; *mus.* -thema, *n.*; =schild, *n. herald.* voornaamste deel van een wapenschild; =schlacht, *f.* hoofdtreffen, *n.* algemeene veldslag, *m.*; =schlüssel, *m.* looper, *m.*; =schwein, *n.* groot zwijn, *n.*; =segel, *n.* groot zeil, *n.*; =seite, *f.* voorzijde, *f.* voorgevel, *m.*; kruis, *n.* (eener munt); =sitz, *m.* zetel, *m.* verblijfsplaats *f.* van een landheer; =spaß, *m.* bijzondere grap, *f.*; =spieler, *m.* aartsspeler; bankhouder, *m.*; =sprache, *f.* grondtaal, *f.*; =steuer, *f.* voornaamste belasting, *f.*; =streich, *m.* meesterstuk, *m.*; slimme zet, *m.*; =stück, *n.* hoofd-deel, -punt, -stuk, *n. etc.*; =sturm, *m.* algemeene aanval, *m.*; =sucht, *f. vet.* hoofdzucht, *f.*; =wirbel, *m.* kruin *f.* van't hoofd; =wort, *n. gr.* zelfstandig naamwoord; hoofdwoord, *n.*; =zahl, *f.* grond-, hoofdgetal, *n.*; =zeichen, *n.* voornaamste teeken, *n.*; =zug, *m.* hoofdtrek, -trein, *m. etc. etc.*

Häuptling, *m.* hoofdman; hopman; aanvoerder, *m.*; =s, *adv.* met het hoofd vooruit; voorover; hals over kop.

Haus, *n.* ses, *pl.* Häuser, huis, *n.*; in etw. zu Hause sein, t'huis in iets zijn; aus dem Hause jagen, het huis uitjagen; ein Gelehrter von Haus aus, een gebooren geleerde; ein Schalk von Haus aus, een aartsschalk; jeder ist Herr in seinem Hause, ieder is baas in zijn huis; =andacht, *f.* =gottesdienst, *m.* huiselijke godsdienstoefening, *f.*; =apotheke, *f.* =arrest, =arzt, =dieb, =hahn, =herr, *m.* =miethe, =mutter, *f.* ꝛc. ꝛc. huisapotheek, *f.* -arrest, *n.* -docter, -dief, -haan, -heer, *m.* -huur, -moeder, *f. etc. etc.*; =anzug, *m.* =kleid, *n.* huiskleed, *n.*; =arbeit, *f.* huiselijk werk, *n.*; =backen, *adj.* huisbakken; =bau, *m.* bouwen *n.* van een huis; =drache, *m. fig.* huisdraak, *m.*; =ehre, *f.* eer des huizes; huisvrouw, *f.*; =einrichtung, inrichting *f.* van een huis; =en, *v. n.* huizen, huisvesten, wonen, *fig.* huishouden; leven, geweld maken; =en, *m.* groote steur, *m.*; =enblase, *f.* vischlijm, *f.*; =enrogen, *m.* kaviaar, *m.*; =ente, *f.* tamme eend, *f.*; =flur, *f.* voorhuis, portaal, *n.* gang, *m.*; =frieden, *m.* huiselijke vrede, *m.*; =geflügel, *n.* tam gevogelte, *n.*; =geräth, *n.* huisraad, *n.*; =gesinde, *n.* dienstboden, *pl.*; =halten, *v. a.* huishouden; =hälter, *m.* huishouder, *m.*; =hälterin, *f.* huishoudster, *f.*; =hälterisch, =hältig, *adj.* u. *adv.* huishoude-

lijk; =hältigkeit, f. huishoudelijkheid, f.; =haltung, f. huishouding, f.; =haltungskunst, f. huishoudkunde, f.; =iren, v. a. rondventen; =irer, m. rondventer, marskramer, m.; =jungfer, f. huishoudster, f.; =kauf, m. het koopen van een huis; =kost, =mannskost, f. huismanskost, m.; =kreuz, n. huiskruis, n.; =krone, f. erfelijke kroon, f.; =lehrer, m. huisonderwijzer, m.; =leute, pl. huisgenooten; =magd, f. werkmeid, f.; =marder, m. bunsing, m.; =meister, m. huisbewaarder, m.; =ordnung, f. huiselijke orde, f.; =regiment, n. bestuur van't huishouden; =sässig, adj. woonachtig; =schatz, m. privaat-vermogen, n.; =schmuck, m. juweelen der kroon; =suchung, f. huiszoeking, f.; =trauer, f. familie-rouw, m.; =tugend, f. huiselijke deugd, f.; =truppen, pl. lijfwacht, f.; =verbrauch, m. huiselijk verbruik, n.; =verwalter, m. huisbewaarder, m.; =wappen, n. familie-wapen, n.; =wirth, m. gastheer, m.; =wirthin, f. gastvrouw f.; =wirthschaft, f. huishouden, n.; =wurz, f. huislook, n.; =zins, m. huishuur, f.; =zucht, f. huiselijke tucht, f.

Häus//chen, =lein, n. huisje, n.; =lich, adj. u. adv. huiselijk; sich häuslich niederlassen, zich metterwoon vestigen; =lichkeit, f. huiselijkheid, f.

Haußen, adv. † buiten.

Haut, f. pl. Häute, huid, f. vel, n. · seine Haut zu Markte tragen, zich aan gevaar blootstellen; es ist nichts als Haut u. Knochen an ihm, hij is niets dan vel en been; sich seiner Haut wehren, zijne huid duur verkoopen; er ist noch mit heiler Haut davon gekommen, hij is er nog heelhuids afgekomen; er steckt in keiner gesunden Haut, hij steekt in geen goed vel; ich möchte nicht in seiner Haut stecken, ik zou niet gaarne in zijne plaats willen zijn; aus der Haut fahren, barsten (van toorn, spijt); er ist eine gute, ehrliche Haut, hij is eene goede ziel; =artig, adj. huidachtig; =ausschlag, m. huid-uitslag, m.; =drüse, f. gierstvormige klier, f.; =entzündung, =krankheit, f. =wurm, m. ꝛc. huid-ontsteking, -ziekte, f. -worm, m. etc.; =los, adj. zonder vel; =kultur, =pflege, f. zorg voor de huid.

Häut//chen, n. huidje, velletje, vliesje, n.; =eln, v. a. pellen, de huid aftrekken; =en, v. a. villen; v. rec. (sich) vervellen; =ig, adj. u. adv. vellig, vliezig; =ung, f. vervellen, n.; =icht, adj. huidachtig.

Hauzähne, m. pl. (van wilde zwijnen) slagtanden, m. pl.

Haverei, f. haverij, f.

He! He da! interj. he! hei daar!

Hebamme, f. vroedvrouw, f.; =nanstalt, f. =ninstitut, n. kraamzaal, f.; =nkunst, f. verlos-, vroedkunde, f.; =nlohn, m. vroedvrouwloon, n.; =nstuhl, m. kraamvrouwenstoel, m.

Hebarzt, s. Geburtshelfer.

Hebe//arm, =balken, =baum, m. hefboom, m.; =bock, m. =gabel, f. =gerüst, =eisen, n. ꝛc. hef-kraan, -gaffel, f. -tuig, -ijzer, n. etc.; =korb, m. draagmand, f.; =l, m. hevel, hefboom, f. handspaak, f.; =lade, f. windas, n.; =mahl, n. =schmaus, m. maaltijd voor de werklieden aan een huis; =n, v. a. heffen, tillen, opbeuren, opheffen; Wein aus dem Fasse heben, wijn met een hevel aftappen; ein Kind aus der Taufe heben, een kind ten doop houden; einen aus der Kutsche, vom Pferde heben, iem. in't uit- of afstijgen helpen; die Form aus der Presse heben, den vorm uit den pers lichten; einen aus dem Sattel heben, iem. uit den zadel lichten; eine Schwierigkeit heben, een bezwaar uit den weg ruimen; eine Krankheit heben, eene ziekte genezen; sich heben, zich verheffen, vooruitkomen; =r, m. hevel, ophaler, m.; =schulter, f. schouder van't offerdier; =seil, n. mar. keerbroeking, f.; =spiegel, m. bedding voor den proefmortier; =stange, f. hevelbout, m.; =zange, f. koevoet, m.; =winde, f. =zeug, n. dommekracht, kraan, f. windas, n.

Heb//opfer, n. hefoffer, n.; =ung, f. heffing; verheffing, f.; =sbeamter, m. ontvanger der belastingen; =skammer, f. belastingkantoor, n.

Hebrä//er, m. Hebreër, Jood, m.; =ern, v. n. hebreeuwsche taaleigenheeden gebruiken; =isch, adj. u. adv. hebreeuwsch.

Hebrai//siren, s. hebräern; =ismus, m. hebraisme, n.

Hechel, f. hekel, m.; fig. durch die Hechel ziehen, door den hekel halen; =bank, f. hekelbank, f.; =frau, f. hekelaarster, f.; =mann, =macher, m. hekelaar, m.; =n, v. a. hekelen; =scherz, m. bijtende scherts, m.; =schrift, f. hekelschrift, n.; =zahn, m. hekeltand, m.; =ung, f. hekelen, n.

Hechler, m. hekelaar, m.

Hecht, m. es, s, pl. e, snoek, m.; =bars, =kopf, =schimmel, =schwanz, =teich, m. ꝛc. snoekbaars, f. -kop, -schimmel, -staart, -vijver, m. etc.; =blau, =grau, adj. snoek-blauw, -grijs; =chen, n. snoekje, n.; =kraut, n. zwemkruid, n.; =brut, f. =satz, m. jonge snoeken; =reißer, m. snoekzouter, m.

Heck, n. es, s, pl. e, hek, n. omheining, f.; =balken, m. =boot, n. =bord, m. =flagge, f. =pfahl, m. ꝛc. hek-balk, m. -boot, f. -boord, n. -vlag, f. -paal, m. etc.; =e, f. heg, haag, omheining, f.; broeikooi, f.; broeitijd, m.; het paren, de samenvoeging bij paren; broeden, broeien, n.; =en, v. a. u. n. broeden, voortbrengen; =enadel, m. kleine, gezonken adel, m.; =enapfel, =enbaum, m. haag-appel, -boom, m.; =enbeere, f. kruisbezie, n.; =enbinder, =engang, m. =enfeuer, n. =enscheere, f. hegge-maker, -gang, m. -vuur, n. -schaar, f.; =enkäfer, m. meikever, m.; =enkirsche, f. hondskers, f.; =enrose, f. wilde roos, f.; =ensame, m. stekende brem, f.; =enschmätzer, =enspringer, =envogel, =enwenzel, m. =enwittwe, f. blauwe grasmusch, f.; =enschnarre, f. wachtelkoning, m.; =enspringer, m. grasmusch, f.; =enzaun, m. hegge, f.; =feuer s. =enfeuer; =groschen, =gulden, =pfennig, =thaler, m. wisseldaalder, m.; =herberge, f. slechte kroeg, f.; =icht, =ig, adj. doornig; hegach-

tig; met heggen begroeid; =jagen, *n.* het jagen in omheinde velden; verboden jacht, *f.*; =mutter, *f.* kinderrijke moeder, *f.*; =zeit, *f.* broeitijd, *m.*

Heckerling s. Häckerling.

Hede s. Werg.

Hederich, *m.* maagdepalm, *m.*

Heer, *n.* es, s, *pl.* e, leger, heir, *n.*; =bann, *m.* heirban, *m.* algemeene oproeping, *f.*; =biene, *f.* roofbij, *f.*; =esfolge, *f.* heirban, *m*; =esflucht, =eskraft, =esmacht, ꝛc. s. Heerflucht, ꝛc.; =eszucht, *f.* militaire tucht, *f.*; =fahne, *f.* legervaan, *f.*; =flucht, *f.* desertie, *f.*; =flüchtig, *adj.* veldvluchtig; =flüchtige, *m.* deserteur, *m.*; =flügel, *m.* =gepäck, =geräth, =pferd, *n.* ꝛc. legervleugel, *m.* -bagage, *f.* -tuig, -paard, *n.* *etc.*; =führer, *m.* bevelhebber; heirvorst, *m.*; =kraft, =macht, *f.* talrijk leger, *n.*; =lager, *n.* heirleger, *n.*; legerplaats, *f.* kamp, *n.*; =ling s. Herling; =rauch s. Höherauch; =raupe, *f.* =wurm, *m.* trekrups, *f.*; =schar, *f.* leger-, heirschaar, *f.*; =schau, =schauung, *f.* wapenschouwing, *f.*; =schnepfe, *f.* poelsnip, *f.*; =schwenkung, *f.* manoeuvre van een leger; =straße, *f.* =weg, *m.* heirweg, groote weg, *m.*; =verpflegung, *f.* verzorging van een leger; =volk, *n.* krijgsvolk, *n.*; =zug, *m.* leger-tocht, -trein, *m.*; =zwang, *m.* heirban, *m.*

Hefe, *f.* gist, *f.* moer, *n.* droesem, *m.*; heffe, *f.*; die Hefe des Volks, de heffe des volks; den Kelch bis auf die Hefen leeren, den beker tot op den bodem ledigen; auf die Hefen kommen, op het drooge komen; ten einde raad zijn; =nbrod, *n.* =nkuchen, *m.* gezuurd brood, *n.* -koek, *m.*; =nstück, *n.* =nteig, *m.* zuurdeeg, *m.*

Hefticht, *adj.* droesemachtig.

Hefig, *adj.* droesemig.

Heft, *n.* heft, gevest, handvatsel; schrijfboek, schrift, *n.*; =chen, *n.* schriftje; haakje, *n.*; =el, *n.* u. *m.* haak, *m.* staak, *f.*; =elhaken, *m.* hakenpin, *f.*; =elmacher, *m.* hakenmaker, *m.*; =eln, *v. a.* vastspelden, aanhaken; =en, *v. a.* hechten, spelden, rijgen; innaaien (boeken); *fig.* seine Augen auf etw. heften, zijne oogen op iets vestigen; eine Wunde heften, eene wond hechten; einem etw. auf den Aermel heften, iem. iets op de mouw spelden; =faden, =zwirn, *m.* hechtdraad, *m.*; =haken, *m.* naaihaak, *m.*; =ig, *adj.* u. *adv.* heftig, hevig, driftig, onstuimig; ein heftiger Mensch, een driftig mensch; =igkeit, *f.* heftigheid, drift, *f.* *etc.*; =lade, *f.* naaibank, *f.*; =los, *adj.* zonder steel; =macher, *m.* hecht-, steelmaker, *m.*; =nadel, *f.* hechtnaald, *f.*; =pflaster, =pulver, *n.* hechtpleister,-poeier, *n.*; =schnur, *f.* =stift, *m.* hecht-snoer, *n.* -stift, *f.*; =weise, *adv.* bij aflevering.

Hege//reiter, =zeit, ꝛc. s. Hägebereiter, =reiter, =zeit ꝛc.

Hegen, *v. a.* koesteren, voeden, onderhouden; Freundschaft gegen einen hegen, iem. vriendschap toedragen; einen Zweifel hegen, een twijfel voeden; eine Meinung hegen, eene meening koesteren.

Heher, *m.* ekster, *m.*

Hehl, *n.* geheimhouding, *f.*; ohne Hehl, openhartig; er hat es kein Hehl, hij maakt er geen geheim van; =en, *v. n.* helen; verhelen; =er, *m.* heler, *m.*; =erin, *f.* heelster, *f.*; der Hehler ist so gut wie der Stehler, de heler is zoo goed als de steler.

Hehr, *adj.* u. *adv.* verheven, heilig, grootsch; =e, =heit, *f.* verhevenheid, *f.* *etc.*; =licht, *n.* verheven licht, *n.*; =messe, *f.* hoogmis, *f.*; =rauch, *m.* veendamp, *m.*; =thum, *n.* *kath.* het Heilige Sakrament.

Heide, *f.* heide, hei, *f.* heigrond, *m.* heideveld, *n.*; =, *m.* heiden, afgodendienaar, *m.*; =besen, *m.* heibezem, *m.*; =biene, =blume, *f.* =grund, *m.* =kraut, =land, =schaf, *n.* ꝛc. ꝛc. heidebij, -bloem, *f.* -grond, *m.* -kruid, -land, -schaap, *n.* *etc.*; =böckchen, *n.* hoop boekweit; =flachs, *m.* vlaskruid, *n.*; =futter, *n.* heivoêr, *n.*; =grütze, *f.* boekweitgort, *f.*; =korn, *n.* boekweit. *f*; =knecht, =läufer, *m.* houtvestersknecht, *m.*; =lbeere, *f.* bosch-, heidebes, *f.*; =lbeerkamm, *m.* boschbeskam, *m.*; =lbeerstaude, *f.* =lbeerstrauch, *m.* boschbessenstruik, *m.*; =lerche, *f.* boschleeuwerik, *m.*; =nbekehrer, *m.* =nbekehrung, *f.* bekeerder, *m.* bekeering, *f.* der heidenen; =nbild, *n.* afgodsbeeld, *n.*; =ngeld, *n.* driftgeld, *n.*; *fig.* das kostet mich ein Heidengeld, dat kost mij ontzettend veel geld; =nland, =nleben, =nreich, =nstück, *n.* ꝛc. heidensch-land, -leven, -rijk, -gedrag, *n. etc.*; =nrauch, *m.* heirook, *m.*; =nstadt, *f.* =ntempel, *m.* ꝛc. heidensche stad, *f.* -tempel, *m. etc.*; =nthum, *n.* heidendom, *n.*; =nvorhof, *m.* voorhof, *n.* der heidenen; =reiter, *m.* veldwachter, *m.*; =rich, *m.* *bot.* herik; wilde mosterd, *m.*

Heid//icht, *adj.* heiachtig; =ig, *adj.* vol heiden; =nisch, *adj.* heidensch.

Heiduck, *m.* en, *pl.* en, heiduk, hongaarsch soldaat, *m.*

Hei//e, *f.* heiblok, *m.*; =en, *v. a.* heien; kwellen; =klich, *adj.* netelig, gevoelig.

Heil *n.* es, s, heil, geluk, *n.* zaligheid; welvaart, *f.*; sein Heil versuchen, zijn geluk beproeven; Heil dem, der da kommt ..., welgelukzalig hij, die daar komt .... =, *adj.* u. *adv.* genezen, heel, dichtgegroeid, ein Geschwür aus heiler Haut, eene zweer zonder eenig uitwendig oorzaak ontstaan; s. auch Haut; =and, *m.* es, s, *pl.* e, heiland, *m.*; =anstalt, *f.* geneeskundige inrichting, *f.*; =art, *f.* geneeswijze, kuur, *f.*; =bad, *n.* gezondheidsbad, *n.*; =bar, *adj.* geneesbaar; =barkeit, *f.* geneesbaarheid, *f.*; =blatt, *n.* *bot.* waterruit, *f.*; =bock, *m.* gesneden bok, *m.*; =bringend, *adj.* heilbrengend; =bringer, *m.* verlosser, *m.*; =brunnen, *m.* =quelle, *f.* gezondheidsbron, *f.*; =butt, *m.* heilbot, *f.*; =en, *v. a.* u. *n.* heelen, genezen, herstellen; *v. a. vet.* lubben, snijden; =er, *m.* geneesheer, *m.*; *vet.* ruin, *m.*; =ig, *adj.* u. *adv.* heilig; *fig. fam.* ein wunderlicher Heiliger, een zonderling mensch; =igen, *v. a.* heiligen; =igenbild, *n.* =igendienst, *m.* =igenfest, *n.* =igenlehre, *f.* ꝛc. heiligenbeeld, *n.*

-dienst, m. -feest, n. -leer, f. etc.; =igenschein, m. glorie, straalkrans, f.; =igkeit, f. heiligheid, f.; =igmacher, m. =igmachung, f. heiligmaker, m. -making, f.; =igsprechung, f. heiligspreking, f.; =igthum, n. heiligdom, n.; =igthumsschänder, m.; =igthumsschändung, f. heilig-schender, m. -schennis, f.; =igung, f. heiliging, f.; =kraft, =kunde, f. =mittel, n. ꝛc. geneeskracht, -kunde, f. -middel, n. etc.; =los, adj. heilloos; =losigkeit, f. heilloosheid. f.; =pflaster, n. heelpleister, n.; =sam, adj. u. adv. heilzaam; =samkeit, f. heilzaamheid, f.; =sordnung, f. leer van het heil; de orde, volgens welke de geloovige het heil kan deelachtig worden; =trank, m. geneesdrank, m.; =ung, f. genezing, f.; =ungsart, f. =verfahren, n. s. Heilart; =wurz, f. bot. suikerwortel, m.

Heim, adv. te huis; naar huis; heim führen, naar huis geleiden; fig. heim geben, met gelijke munt betalen; =ath, f. geboorte-plaats, f. -land, n.; in seine Heimath zurückkehren, naar zijne woonstede terugkeeren; =athlich, adj. u. adv. vaderlandsch, van te huis, van de geboorteplaats; =athlos, adj. zonder t'huis; zwervend; =athrecht, n. inboorlingsrecht, n.; =athschein, m. pas, m.; =athbuch, n. veldwetboek, n.; =bürge, m. dorpsschout, m.; =chen, n. krekel, m. heimpje, n.; =eln, v. n. aan het vaderland herinneren; heimwee ondervinden; =en, v. a. herbergen; omheinen; v. n. te huis zijn; =er, m. burger; gerechtsdienaar, m.; =fahrt, f. terugtocht, m.; =fall, m. toevallen, terugvallen, n. bij overlijden; =fallen, v. n. toe-, terugvallen; =fällig, adj. toevallend, overervend; =fälligkeit, f. toevallen, n.; =fallsrecht, n. recht van toevalling; =führung, f. terugvoering, f.; =gang, m. terugkeer, m.; fig. dood, m. overlijden, n.; =isch, adj. huiselijk, overlandsch; =kehr, f. terugkeer, m.; =kehren, v. n. s. terugkeeren; =krank, =siech, adj. u. adv. het heimwee hebbende; =kunft, f. terugkomst, f.; =lich, adj. u. adv. kalm, zacht, stil; huiselijk; es ist hier so heimlich, het is hier zoo prettig; heimelijk, in het geheim; heimliche Sünden, geheime zonden; =lichhaltung, f. geheimhouding, f.; =lichkeit, f. heimelijkheid, verborgenheid, f.; =los, s. heimathlos; rath, m. heemraad, m.; =recht, n. domicilierecht, n.; naturalisatie, f.; =reise, terugreis, f.; =ritt, m. terugrit, m.; =ruf, m. terugroeping, f.; =schlagen, v. a. vernietigen, te niet doen; =steuer, f. bruidsschat, m.; =steuern, v. a. een bruidsschat geven; =straße, f. weg nar huis; =suchen, v. a. bezoeken; =suchung, f. bezoeking, f.; Mariä Heimsuchung, Maria-boodschap; =tücke, f. laagheid. sluwheid, doortraptheid, f.; =tückisch, adj. geslepen, geveinsd, sluw; =weg, m. weg naar huis; =weh, n. heimwee, n.; =ziehen, v. n. s. naar huis keeren.

Heint, adv. prov. heden.

Heirath, f. huwelijk, n. echtvereeniging, f.; er hat eine gute Heirath gethan, hij heeft eene goede partij gemaakt; =en, v. a. u. n. trouwen, huwen; unter seinem Stande heirathen, een huwelijk beneden zijn stand aangaan; =sbrief, m. =sgut, n. =svertrag, m. ꝛc. huwelijks-akte, f. -goed, -contract, n. etc.; =santrag m. huwelijksaanvraag, f.; =sfähig, adj. huwbaar; =smacher, =sstifter, m. koppelaar, m.; =sstifterin, f. koppelaarster, f.

Heisa, heißa, interj. frisch op, toe maar.

Heisch, adj. u. adv. heesch, schor; =brief, m. oproepings-, maanbrief, m.; =en, v. a. eischen, vorderen; =esatz, m. vereischte, f.; postulaat, n.

Heiser, adj. heesch, schor; =keit, f. heeschheid, schorheid, f.

Heiß, adj. u. adv. heet, warm, vurig, brandend; fig. ein heißes Verlangen, een vurig verlangen; mir wird heiß, ik word heet; =blütig, adj. warm bloed hebbende; fig. driftig, opvliegend.

Heißen, v. a. heeten, noemen; etw. gut heißen, iets goedkeuren; gebieden, gelasten, bevelen; wer hat euch das geheißen? wie heeft u dat gelast? =, v. n. h. heeten; das heißt (d. h.) dat wil zeggen; was soll das heißen? wat moet dat beteekenen? v. n. impers. es heißt, men zegt.

Heißhunger, m. honds-, geeuwhonger, m.; fig. er fiel mit Heißhunger über diese Bücher her, hij wierp zich op deze boeken. alsof hij ze verslinden zou; =ig, adj. u. adv. hevigen honger hebbende, gulzig; fig. begeerig.

Heister, f. heister, ekster, m.; =borke, f. =holz, n. eiken-schors, f. -hout, n.

Heiter, adj. u. adv. opgeruimd, blijmoedig; (van het weer) helder; =keit, f. blijmoedigheid, f.

Heiz//bar, adj. verwarmbaar; ein heizbares Zimmer, eene kamer met stookplaats; =en, v. a. stoken; =er, m. stoker, m.; =ung, f. stoking, f. stoken, n.

Hekt//ik, f. tering, f.; =isch, adv. teringachtig.

Held, m. en, pl. en, held, m.; =enalter, n. =enarm, m. =enbahn, f. =engeist, =enmuth, =entod, m. ꝛc. ꝛc. helden-tijd, -arm, m. -baan, f. -geest, -moed, -dood, m. etc. etc.; =enthum, n. heldenmoed, -tijd, m.; =enthümlich, adj. heldhaftig; =enweib, n. heldin, f.; =enzucht, f. heldenteelt. f.; =enmäßig, adj. u. adv. heldhaftig.

Heldin, f. heldin, f.

Helene, f. =enfeuer, n. nav. St. Elmusfuur, n.

Helf//en, v. n. helpen; einem zu etw. helfen, iem. aan iets helpen; einem von etw. helfen, iem. van iets bevrijden; der Sache ist nicht mehr zu helfen, de zaak is niet meer te verhelpen; er weiß sich weder zu rathen noch zu helfen, hij weet zich volstrekt niet te helpen; =er, m. helper, m.; =erin, f. helpster, f.; =eramt, n. diaconaat, n.; =ershelfer, m. medeplichtige, m.

Hell, adj. u. adv. licht; klaar, helder; es ist heller, lichter Tag,

het is klaar lichte dag; bei hellem Tage, bij klaar lichten dag; der Mond scheint hell, de maan schijnt helder; eine helle Stimme, eene helderklinkende stem; ein heller Kopf, een verlichte geest; =, *n.* es, s, *pl.* en, *mar.* hel, *f.*; =äugig, *adj.* met heldere oogen; =blau, =braun, =grün, =roth, *adj.* licht-blauw, -bruin, -groen, -rood *etc.*; =dunkel, *n. mal.* licht en schaduw, =e, *f.* =igkeit, *f.* helder-, klaarheid, *f.*; *fig.* daglicht, *n.*; =fuchs, *m. vet.* lichte vos, *m.*; =sehend, =sichtig, *adj.* helderziend; scherpzinnig; =seher, *m.* =seherin, *f.* helderziende, *m.* u. *f.*; =sichtigkeit, *f.* helderziendheid; scherpzinnigheid, *f.*

Hellebard//e, *f.* hellebaard, *f.*; =irer, *m.* hellebardier, *m.*

Hellenist, *m.* en, *pl.* en, hellenist, *m.*; =isch, *adj.* hellenistisch.

Heller, *m.* heller, halve penning, *m.*; er hat keinen rothen Heller in der Tasche, hij is geen halve cent rijk; =arm, *adj.* zeer arm; =karg, *adj.* schraapzuchtig.

Helling, *f.* helling, *f.*

Helm, *m.* es, s, *pl.* e, helm, *m.*; steel, *m.* (eener bijl); =binde, *f.* =busch, *m.* =decke, =feder, =kappe, *f.* ꝛc. helm-strik, -bos, *m.* -sieraad, *n.* -veder, -kap, *f.* *etc.*; =dach, *n.* koepeldak, *n.*; =eisen, *n.* dilijzer, *n.*; =en, *v. a.* van een helm voorzien; een steel aan eene bijl maken; =fenster, =gitter, *n.* vizier, *n.*; *herald.* helmtralie, *f.*; =holz, *n.* =stock, *m.* *nav.* helmstok, *m.*; =schmuck, *m.* *herald.* helmsieraad, *n.*; =stutz, *m. herald.* vederbos, *m.*; =taube, *f.* kappertje, *n.*; =wulst, *m. herald.* gevlochten krans van een wapen; =visir, *n. herald.* helmvizier, *n.*

Hem! *interj.* hé! wat belieft u! hum.

Hemd, *n.* es, *pl.* en, hemd, *n.*; =chen, =lein, *n.* hemdje, *n.*; =enärmel, =enknopf, =enkragen, *m.* hemds-mouw, *f.* -knoop, -kraag, *m.*; =enband, *n.* band, *m.* aan den hemdskraag; =enförmig, *adj.* zoo als een hemd; =engehre, *f.* geer, *f.* van een hemd; =enleinwand, *f.* hemdelinnen, *n.*; =ennadel, *f.* hemdspeld, *f.*; =enschlitz, *m.* hemdsplit, *n.*; =knopf, =kragen, *m.* ꝛc. s. Hemdenknopf ꝛc.; =korb, *m.* vuurmand, *f.*; =krause, *f.* hemdsboord, *n.*; borststrook, *f.*

Hemisphär//e, *f.* halve bol, *m.* halfrond, *n.*; =isch, *adj.* u. *adv.* halfbolrond.

Hemm//en, *v. a.* stuiten, beletten, belemmeren; stremmen; =eisen, *n.* stremijzer, *n.*; =fisch, *m.* schildvisch, *m.*; =gabel, *f.* stuitgaffel, *f.*; =kette, *f.* spanketting, *m.*; =niß, *n.* sses, *pl.* sse, hindernis, *f.* beletsel, *n.*; =schuh, *m.* remketting, remschoen, *m.*; =ung, *f.* tegenstand, hinderpaal; stilstand, *m.* stremming, *f.*; =ungsrad, *n.* lichterrad, *n.*; =ungsspruch, *m.* =ungsurtheil, *n.* opschortend vonnis, *n.*

Hempeln, *v. n.* haperen, hinderen.

Hengel, s. Henkel.

Hengst, *m.* es, *pl.* e, hengst, *m.*; =füllen, *n.* hengstveulen, *n.*

Henkel, *m.* hengsel, handvatsel, *n.*; =chen, *n.* oortje, *n.*; =korb, *m.* hengselmand, *f.*; =krug, *m.* =tasse, *f.* =topf, *m.* ꝛc. kruik, *m.* kopje, *n.* pot, *m.* met een oor, *etc.*; =n, *v. a.* van een hengsel, oor *etc.* voorzien; =dukaten, *m.* =stück, *n.* =thaler, *m.* geldstuk, gedenkpenning met een oor.

Henk//en, *v. a.* ophangen; =enswerth, *adj.* waard opgehangen te worden; =er, *m.* beul, scherprechter, *m.*; daß dich der Henker! dat u de drommel hale! zum Henker! wat drommel! =erbeil, *n.* beulszwaard, *n.*; =erblock, *m.* blok, waarop iem. het hoofd wordt afgehouwen; =erei, *f.* betrekking, woning van den scherprechter; =erfrist, *f.* kort uitstel, *n.* =erisch, =ersmäßig, *adj.* u. *adv.* als een beul, wreed; =erlohn, *m.* =ergeld, *n.* beulsloon, *n.*; =ermahl, *n.* =ermahlzeit, *f.* galgemaal, *n.*

Henne, *f.* hen, kip, *f.*; *bot.* fette Henne, *f.* berenoor, *n.*; =gat, *n. mar.* hennegat, *n.*; =nbiß, =ndarm, ꝛc. s. Hühnerbiß, =darm, ꝛc.; =hutten, *v. n. prov.* huiveren.

Heppe, s. Hippe; =lein, *n.* geitje, *n.*; *fig.* aankomend meisje, *n.*

Her, *adv.* van plaats drukt uit eene toenaderende beweging tot den sprekenden persoon, of tot een bepaald voorwerp, terwijl hin eene verwijderende beweging naar eene plaats uitdrukt. Her en hin worden samengesteld 1) met werkwoorden, als; hergeben, herkommen; hingeben, hinkommen. 2) met voorzetsels, als: herauf, heraus; hinauf, hinaus, welke samenstellingen weder met werkwoorden verbonden worden, als: herauf=, heraus=kommen; hinauf=, hinausgehen. Deze samenstellingen zijn zoo talrijk, dat eene opgave van allen ondoelmatig zoude zijn, daar de hier niet opgenomen woorden gemakkelijk uit de vereeniging van het bijwoord met het werkwoord kunnen gevormd worden, *b. v.* herabgehen, naar beneden-, af-, nedergaan; hinablaufen, naar beneden-, af-, nederloopen. De hier bedoelde bijwoorden zijn: her, herab, heran, herauf, heraus, herbei, herein, hernieder, herüber, herum, herunter, hervor, herzu; hin, hinab, hinan, hinauf, hinaus, hindurch, hinein, hinüber, hinum, hinunter, hinweg, hinzu. — Her, *adv.* hier, hierheen, herwaarts; kommen Sie her, kom hier; nur her damit! geef maar hier! die Hand her, hier de hand; von da her, van daar; von außen her, van buiten; von weitem her, van verre; von oben her, van boven; von drei Tagen her, sedert drie dagen; erst von gestern her, eerst sedert gisteren, um etw. her, rondom iets; hinter einem her sein, iem. op de hielen zitten; über einen her sein, zich op iem. werpen; *fig.* iem. hekelen, - doorhalen; nicht weit her sein, niet veel waard zijn; der ist nicht weit her, hij is een onbeduidend mensch; es ist schon einige Jahre her, het is reeds eenige jaren geleden; ich habe diese ganze Zeit her nicht gespielt, ik heb gedurende al dien tijd niet gespeeld; von Ewigkeit her, van

eeuwigheid af, van alle eeuwigheid; **ich habe ihm gezeigt, wo er her ist,** ik heb hem de handen vol gegeven.

Herab en **herunter,** *adv.* van plaats, drukken uit eene toenaderende beweging naar beneden; in tegenoverstelling van **herauf;** af, neder, beneden, naar beneden; **vom Himmel herab,** van uit den hemel; **er kam vom Hügel herab,** hij kwam van den heuvel af; **sei so gut und komme einen Augenblick herab,** wees zoo goed en kom even af. Zie ook de aanmerking bij **her.**

Herab//bemühen, *v. a.* (**einen**) overhalen, naar beneden te komen, *v. rec.* (**sich**) naar beneden komen; **=bestellen,** *v. a.* beneden bestellen; **=beugen,** *v. a.* afbuigen; **=blasen,** *v. a.* afblazen; **=blicken, =sehen,** *v. n.* nederzien; **=blitzen, =brausen,** *v. n.* nederbliksemen, -bruisen; **=brechen,** *v. n. s.* afbreken en nederstorten; **=bringen,** *v. a.* af-, beneden-brengen, -krijgen; **=bücken,** *v. rec.* (**sich**) nederbukken; **=drehen,** *v. n.* afdraaien; **=fahren,** *v. n. s.* af-rijden, -varen; nederschieten; **=finden,** *v. rec.* (**sich**) den weg naar beneden vinden; **=flammen,** *v. n. s.* nedervlammen; **=flößen,** *v. a.* afvlotten; **=flüchten,** *v. n.* naar beneden vluchten; *v. a.* beneden bergen; **=gabeln,** *v. a.* met de gaffel afnemen; **=geben,** *v. a.* afgeven; **=gießen,** *v. rec.* (**sich**) nederstorten; **=glänzen,** *v. n.* nederstralen; **=haben,** *v. a.* beneden hebben; **=hageln,** *v. n. s.* u. *h.* nederhagelen; **=heben, =langen,** *v. a.* naar beneden reiken; **=hauen,** *v. a.* neder-, afhouwen; **=holen,** *v. a.* af-halen, -brengen, -krijgen; **=karren,** *v. a.* op eene kar naar beneden voeren; **=kollern,** *v. a.* u. *n. s.* naar beneden-, afrollen; **=kommen,** *v. n. s.* afkomen; *fig.* achteruit gaan; **=kriegen,** *v. a.* beneden-, er afkrijgen; **=lächeln,** *v. n.* glimlachend nederzien; **=lassen,** *v. a.* neder-, aflaten; *v. rec.* (**sich**) zich minzaam gedragen; zich vernederen; **=lassend,** *adj. fig.* minzaam, welwillend; **=lassung,** *f.* minzaamheid, *f. etc.;* **=nöthigen,** *v. a.* dwingen naar beneden te komen; **=rasen,** *v. n. s.* razend afkomen; **=ringeln,** *v. rec.* (**sich**) krullend nederhangen; **=säbeln,** *v. a.* afhouwen; **=schiffen,** *v. n. s.* u. *h.* afvaren; **=schwanken,** *v. n. s.* afwaggelen; **=schwemmen,** *v. a.* doen afdrijven; **=schwimmen,** *v. n. s.* afzwemmen; **=sehnen,** *v. rec.* (**sich**) hunkeren af te komen; **=setzen,** *v. a.* afzetten; verminderen; verkleineren; *v. rec.* (**sich**) zich vernederen; **=setzung,** *f.* vermindering, verlaging, *f.;* **=sprengen,** *v. a.* doen afspringen; *v. n. s.* wegrennen; **=stehlen,** *v. rec.* (**sich**) naar beneden sluipen; **=stimmen,** *v. a.* lager stemmen; **=sturz,** *m.* nederstorting, *f.;* **=taumeln,** *v. n.* wankelend afkomen; **=toben,** *v. n. s.* met geraas of getier afkomen; *v. n. h.* razen (van eene hoogere plaats), razend spreken; **=träufeln, =träufen, =tropfen,** *v. a.* af-, nederdruipen; **=traufen, =triefen,** *v. n. s.* nederdruipen; **=wallen,** *v. n. s.* plechtig afkomen; naar beneden golven; **=wälzen,** *v. a.* naar beneden rollen; **=waschen,** *v. a.* afspoelen; **=winden,** *v. a.* afwinden; *v. rec.* (**sich**) naar beneden kronkelen; **=wirbeln,** *v. a.* u. *n. s.* naar beneden draaien, -dwarrelen; **=wogen,** *v. n. s.* naar beneden golven; **=wünschen,** *v. a.* toewenschen (van uit den hemel); wenschen, dat iets op iem. afdale; *v. rec.* (**sich**) zich er afwenschen; **=würdigen,** *v. a.* vernederen, verlagen, minachten; **=würdigung,** *f.* vernedering, *f.;* **=zeigen, =weisen,** *v. a.* naar beneden-, afwijzen; **=zerren,** *v. a.* aftrekken, -rukken; **=ziehen,** *v. a.* u. *n. s.* naar beneden-, aftrekken; **=zischen,** *v. n. s.* afsissen; **=zittern,** *v. n. s.* sidderend, bevend afkomen; **=zwängen,** *v. a.* naar beneden dringen; afpersen, -dringen.

Herackern, *v. n. s.* komen aanploegen; *v. a.* herwaarts ploegen.

Herald//ik, *f.* heraldiek, wapenkunde, *f.;* **=iker,** *m.* wapenkundige, *m.;* **=isch,** *adj.* wapenkundig.

Heran, *adv.* van plaats drukt uit eene toenaderende beweging 1) in de nabijheid van een persoon, plaats of zaak; 2) naar boven. In den figuurlijken zin drukt het uit: eene aanvulling, voltooiing, volmaking; nabij, nader, naartoe; naar boven; *interj.* kom nader! *nav.* draai bij! **nur immer heran!** kom maar nader! Zie de aanm. bij **her.**

Heran//arbeiten, *v. a.* aanwerken; **=beben,** *v. n. s.* komen aanbeven; **=begeben,** *v. rec.* (**sich**) naderen; **=bekommen,** *v. a.* herwaarts krijgen; **=bemühen,** *v. rec.* (**sich**) naderkomen, naderen; **=beugen,** *v. a.* aanbuigen; **=bewegen,** *v. rec.* (**sich**) zich herwaarts bewegen; naderen; **=bilden,** *v. a.* aankweeken; verder opleiden; **die herangebildete Menschheit,** de verder ontwikkelde menschheid; **=bitten,** *v. a.* verzoeken nader te komen; **=blasen,** *v. a.* aanblazen; **=blühen,** *v. n. s.* welig opgroeien; **=blühen,** *n.* ontluiking, aangroeiing, *f.;* **=brausen,** *v. n. s.* aanbruisen; **=brechen, =dämmern,** *v. n. s. fig.* aanbreken; beginnen te krieken; **=dampfen,** *v. n. s.* met stoomkracht naderen; **=drängen, =drücken,** *v. a.* aandringen, -drukken; **=dürfen,** *v. n.* nader mogen komen; **=eilen,** *v. n. s.* toesnellen, toeschieten; **=fahren,** *v. n. s.* aanvaren, -rijden; *v. a.* aanvoeren; **=flattern,** *v. n. s.* herwaarts fladderen; **=fliegen,** *v. n. s.* aanvliegen; **=fliehen, =fließen,** *v. n. s.* herwaarts vlieden, vloeien; **=flößen,** *v. a.* doen aandrijven; **=fluthen,** *v. n. s.* toe-, aanstroomen; **=gehen,** *v. n. s.* nader komen; **=gleiten, =glitschen,** *v. n. s.* aanglijden; **=haben,** *v. a.* herwaarts hebben; **=heben,** *v. a.* aantreffen; **=helfen,** *v. a.* u. *n.* helpen nader komen; **=hetzen,** *v. a.* aanjagen; **=holen,** *v. a.* aanhalen; **=hüpfen,** *v. n. s.* aanhuppelen; **=jagen,** *v. a.* u. *n. s.* aanjagen; **=karren,** *v. a.* met eene kar aanvoeren; **=klettern,** *v. n. s.* aanklauteren; **=klimmen,** *v. n. s.* aanklimmen; **=kommen,** *v. n. s.* nader komen; **=können,**

v. n. herwaarts kunnen; -kriechen, *v. n. s.* aankruipen; -kriegen, *v. n. s.* herwaarts kruipen; -kunft, *f.* nadering, *f.*; -langen, *v. a.* aanreiken; -lassen, *v. a.* laten naderen; -laufen, *v. n. s.* aanloopen; -legen, *v. a.* nader leggen; -leiten, *v. a.* aan-, herwaarts leiden; -lenken, *v. a.* herwaarts sturen; -locken, *v. a.* aanlokken; -machen, *v. rec.* (sich) naderen; er aan gaan; -mögen, *v. n.* willen naderen; -müssen, *v. n.* nader moeten; -nahen, *v. n. s.* naderen; -nöthigen, *v. a.* noodzaken herwaarts te komen; -prasseln, *v. n. s.* knetterend, met geraas naderen; -purzeln, *v. n. s.* aanbuitelen; -rasseln, *v. n. s.* rammelend naderen; -rauschen, *v. n. s* aandruischen; -reichen, *v. a.* aanreiken; -reifen, *v. n. s.* rijper worden, tot grootere rijpheid ontwikkelen; -reißen, *v. a.* herwaarts rukken; -reiten, *v. n. s.* aanrijden; -reizen, *v. a.* aanzetten om te naderen; -rennen, *v. n. s.* herwaarts loopen; -rieseln, -rinnen, *v. n. s.* aanvloeien; -rollen, *v. a.* u. *n. s.* aanrollen; -rücken, *v. a.* u. *n. s.* aanrukken; naderen; -rudern, *v. a.* u. *n. s.* aanroeien; -rufen, *v. a.* u. *n.* herwaarts roepen; -rutschen, *v. n. s.* aanglijden; -säuseln, *v. n. s.* suizend naderen, -schaffen, *v. a.* nader brengen; -schicken, *v. a.* herwaarts zenden; -schießen, *v. a.* u. *n. s.* aanschieten; -schleichen, *v. n. s.* aansluipen; -schleudern, *v. a.* herwaarts slingeren; -schreiten, *v. n. s.* aanstappen; -schwanken, *v. n. s.* wankelende naderen; -schwirren, *v. n. s.* komen aansnorren; -segeln, *v. n. s.* aanzeilen; -sprengen, *v. n. s.* aanrennen; -springen, *v. n. s.* aanspringen; -spritzen, *v. a.* u. *n. s.* herwaarts spuiten; -steigen, *v. n. s.* nader klimmen, -stijgen; -stolpern, *v. n. s.* aanstrompelen; -stürmen, *v. n. s.* stormend naderen; -stürzen, *v. n. s.* herwaarts storten; -tanzen, *v. n. s.* aandansen; -taumeln, *v, n. s.* wankelende naderen; -toben, -tosen, *v. n. s.* razend naderen; -traben, *v n. s.* aandraven; -treiben, *v. a* aandrijven; -wachsen, *v. n. s.* groot worden, volwassen worden; *fig.* ontwikkelen, ontluiken; ein heranwachsendes Mädchen, een aankomend meisje; -wackeln, -wanken, -watscheln, *v. n. s.* aanwaggelen; -wagen, *v. rec.* (sich) zich herwaarts wagen; -wallen, *v. n. s.* aangolven; -wälzen, *v. n. s.* aanwentelen; -wandeln, *v. n. s.* aankomen, naderen; -wandern, *v. n. s* herwaarts komen; -wehen, *v. a* u. *n* aanwaaien; -weisen, -zeigen, *v a* herwaarts wijzen; -werfen, *v. a.* aanwerpen; -winden, *v. a* aanwinden; *v. rec.* (sich) kronkelend naderen; -winken, *v. a.* u. *n.* hierheen wenken; -wogen, *v. n s.* aangolven, -stroomen; -wünschen, *v. a.* herwaarts wenschen; -zerren, ziehen, *v. a.* herwaarts trekken; -zischen, *v. n. s.* aansissen; -zittern, *v. n. s.* sidderend naderen; -zug, *m.* aantocht, *m.*; -zürnen, *v. n. s.* toornig naderen; -zwängen, *v. a.* herwaarts dringen.

Herauf, *adv.* van plaats drukt uit eene toenaderende beweging naar boven, in tegenoverstelling van „herab". Ook wordt het gebruikt, om bij rivieren de richting van den mond naar de bron aan te wijzen; von unten herauf, van beneden naar boven; nur herauf, kom maar boven; dieses Schiff fährt herauf, dit schip vaart de rivier op. — In samenstelling met werkwoorden wordt „herauf" meestal met „naar boven" of met „op" vertaald, zoo dat hier slechts die samenst. opgenomen worden, die eene andere vorming vereischen of eenige moeielijkheid opleveren. Men vorme dus de hier niet opgenomen werkwoorden zelf, zoo als: herauf-bringen, naar boven brengen of opbrengen; herauf-kommen, naar boven komen of opkomen, *etc. etc.* Zie ook de aanmerking bij her.

Herauf/äugeln, *v. n.* naar boven lonken; -bekommen, *v. a.* boven krijgen; -bemühen, *v. rec.* (sich) zich naar boven begeven; -bestellen, *v. a.* naar boven bestellen; -beugen, *v. a.* -biegen, *v. n. s.* u. *h.* opbuigen; -bitten, *v. a.* boven verzoeken; -dämmern, *v. n. s.* schemerend opkomen; -aanbreken; -dampfen, *v. n. s.* u. *h.* naar boven stoomen; -fahren, *v. a.* u. *n. s.* oprijden, -varen; -finden, *v. n.* u. *v. rec.* (sich) den weg naar boven vinden; -gehen, *v. n. s.* opgaan; -gießen, *v. a.* opgieten; -häkeln, -haken, *v. a.* met haken naar boven trekken; -hören, *v. a.* hooren opklinken; -karren, *v. a.* met eene kar naar boven voeren; -kunft, *f.* boven-, opkomst, *f.*; -machen, *v. a.* naar boven maken; *v. rec.* (sich) zich naar boven begeven; -nöthigen, *v a.* noodzaken naar boven te komen; -purzeln, *v. n. s.* buitelend, tuimelend naar boven komen, -rufen, *v. a.* u. *n.* boven roepen; -schaffen, *v. a.* boven bezorgen; opbrengen; -schiffen, *v. a.* u. *n s.* opvaren; -schleppen, *v. a.* naar boven slepen; *v. rec.* (sich) zich met moeite naar boven begeven; -schwanken, *v. n. s.* wankelend naar boven komen; -segeln, *v. n s.* opzeilen; -sehnen, *v. rec.* (sich) naar boven verlangen; -sprengen, *v. a.* doen opsprengen; *v. n. s* naar boven galoppeeren; -stehlen, *v rec* (sich) naar boven sluipen; -stimmen, *v. a.* hooger stemmen; *v. rec.* (sich) de snaren hooger stemmen; -stürzen, *v. n. s.* met geweld naar boven komen; -taumeln, *v. n. s.* naar boven wankelen; -toben, -tosen, *v. n s.* met geraas naar boven komen; -wandern, *v. n. s.* te voet naar boven gaan; -winken, *v. a.* u. *n.* wenken om naar boven te komen; -winseln, *v. n.* kermende toonen naar boven laten hooren; -wünschen, *v. a.* naar boven wenschen; *v. rec.* (sich) wenschen om boven te zijn; -zischen, *v. n.* er op sissen.

Heraus, *adv.* van plaats drukt uit eene toenaderende beweging naar buiten, uit eene zekere plaats naar den sprekenden persoon, in tegenoverstelling van „herein"; uit, er uit; von innen heraus, van binnen naar buiten; er kam vorn heraus, hij kwam voren uit; dieses Zimmer geht vorn heraus, die kamer komt

op de straat uit; **zum Hause heraus!** het huis uit! **heraus!** er uit! **nur heraus damit!** geef maar op! **schnell heraus damit!** geef gauw hier! **Wache heraus!** wacht in't geweer! te wapen! **er ging gerade zur Thüre heraus**, hij ging juist de deur uit. — In samenstelling met werkwoorden wordt „**heraus**" meestal vertaald met „uit" of „er uit", zoo dat hier slechts die samenst. opgenomen worden, die eene andere vorming vereischen of eenige moeielijkheid opleveren. Men vorme dus de hier niet opgenomen werkwoorden zelf, zoo als: **heraus=fallen**, uitvallen of er uit vallen; **heraus=hängen**, uithangen of er uit hangen *etc. etc.* Zie ook de aanmerking bij **her.**

Heraus//ackern, *v. a.* uitploegen; **=beichten**, *v. a.* opbiechten; **=bekommen**, *v. a.* er uit krijgen; **=bemühen**, *v. rec.* (**sich**) trachten er uit te komen; zich naar buiten, uit te kamer, uit het huis begeven; **wollen Sie sich gefälligst herausbemühen**, wilt gij de goedheid hebben naar buiten te komen; **=bestellen**, *v. a.* iem. naar buiten bestellen; bestellen, dat iem. er uit kome; **=betrügen**, *v. a.* op eene bedriegelijke wijze er uit krijgen; **=betteln**, *v. rec.* (**sich**) door bedelen er uit komen; uit,... bedelen; **=bilden**, *v. a.* er van vormen, maken; **=brausen**, *v. a.* bruisend uitwerpen; met drift uitspreken; **=bringen**, *v. a.* uit-, buiten brengen; *fig.* **eine Rechnung herausbringen**, eene rekening in orde brengen, oplossen; ontdekken, te weten komen; **ein Wort herausbringen**, een woord uitbrengen; **ich konnte kein Geld von ihm herausbringen**, ik kon geen geld van hem krijgen; **=bringung**, *f.* uitbrengen, *n.* ontdekking, *f. etc.*; **=dampfen**, *v. a.* u. *n. s.* er uit stoomen, -dampen; **=eilen**, *v. n. s.* er uit of naar buiten spoeden; **=fahren**, *v. n. s.* uitrijden, -varen; -barsten; -schieten; ontvallen, ontglippen; **=finden**, *v. a.* vinden; *v. rec.* (**sich**) een uitweg vinden, te recht komen; wijs worden; **=fischen**, *v. a.* er uit visschen; uitvorschen, er achter komen; **=fluthen**, *v. n. s.* met den vloed uitloopen; **=foderer**, **=forderer**, *m.* uitdager, *m.*; **=fodern**, **=fordern**, *v. a.* uitdagen; opeischen; **=foderung**, **=forderung**, *f.* uitdaging, *f.*; **=fressen**, *v. a.* er uit vreten; *v. rec.* (**sich**) zich een dikken buik eten; *fig.* zich er uit redden; **=fühlen**, *v. a.* door het gevoel ontdekken; **=gabe**, *f.* uitgave; teruggave, *f.*; **=gabeln**, *v. a.* met eene vork of gaffel er uit steken; **=geben**, *v. a.* er uit geven, teruggeven; (een boek) uitgeven; **=geber**, *m.* uitgever, *m.*; **=geberin**, *f.* uitgeefster, *f.*; **=gehen**, *v. n. s.* uitgaan, -komen; voor den dag komen; **=gestalten** f. **=bilden**; **=haben**, *v. n.* er uit hebben; terughebben; *fig.* **jetzt habe ich es heraus**, nu heb ik het er uit, nu ben ik er achter; **=heben**, *v. a.* er uit heffen, -nemen; uitnemen; **=karren**, *v. a.* met eene kar er uit brengen; **=kleiden**, *v. rec.* (**sich**) zich uitdossen; **=klügeln**, *v. a.* door nadenken, peinzen vinden; **=knirschen**, *v. a.* knarsend er uit krijgen; **=kommen**, *v. n. s.* uit-, buiten komen; (van een boek) uitkomen, verschijnen; **das kommt auf eins heraus**, dat komt op een en hetzelfde neer; **dabei kommt nichts heraus**, dat dient tot niets; **was kann dabei herauskommen?** er zal niet veel te verdienen vallen; **=kriegen**, f. **heraus=bringen**; **=lächeln**, **=lachen**, *v. n.* glimlachend, lachend naar buiten zien; **=lassen**, *v. a.* er uit laten, uitlaten; *v. rec.* (**sich**) zich uitlaten; **=lauschen**, *v. a.* afluisteren; **=lesen**, *v. a.* uit-, er uit lezen; lezend onthouden; *v. n.* lezend den samenhang verliezen; **=lügen**, *v. rec.* (**sich**) zich door een leugen redden; **=machen**, *v. a.* uit-, er uit maken; *v. rec.* (**sich**) zich er uit maken; er uit komen; **=nehmen**, *v. a.* er uit nemen; *v. rec.* (**sich**) zich veroorloven; **=nöthigen**, *v. a.* noodzaken er uit te komen; **=platzen**, *v. n. s.* uitbersten; (**mit etw.**) plotseling met iets voor den dag komen; **=poltern**, *v. n. s.* met gedruisch voor den dag komen; **=putzen**, *v. a.* opschikken, opdirken; **=ragen**, *v. n. h.* uitsteken; **=rasseln**, *v. n. s.* met gedruisch voor den dag komen; **=reden**, *v. rec.* (**sich**) zich er uit praten; **=retten**, *v. a.* uit een gevaar redden; *v. rec.* (**sich**) zich er uit redden; **=rücken**, *v. a.* er uit rukken; opdokken; *v. n. s.* voor den dag komen; **=sagen**, *v. a.* uit-, opzeggen; verklaren; **=schaffen**, *v. a.* er uit brengen; **=scheren**, *v. rec.* (**sich**) zich wegpakken, **=schiffen**, *v. a.* u. *n. s.* er uit varen; **=schweben**, *v. n. s.* er zwevend uit komen; **=schwenken**, *v. a.* er uit zwenken; *v. n. s.* er zwenkend uitkomen; **=sehnen**, *v. rec.* (**sich**) verlangen er uit te komen; **=stehlen**, *v. rec.* (**sich**) er uit sluipen; **=streichen**, *v. a.* er uit strijken; *fig.* verheffen, roemen, prijzen; **=stürmen**, *v. n. s.* stormend er uit komen; **=toben**, **=tosen**, *v. n. s.* met gedruisch er uit komen; **=taumeln**, *v. n. s.* er uit wankelen; **=wandeln**, *v. n. s.* u. *h.* naar buiten wandelen; **=winden**, *v. a.* er uit winden, -krijgen; *v. rec.* (**sich**) zich er uit wikkelen, -redden; **=winken**, *v. a.* u. *n.* wenken om er uit te komen; **=wischen**, *v. n. s.* er uit wisschen; ontsnappen; **=würgen**, *v. a.* uitbraken; er met moeite uitkrijgen; **=zahlen**, *v. a.* uit-, terugbetalen; **=zupfen**, *v. a.* er uit plukken; **=zwängen**, *v. a.* er uit dringen, -dwingen.

Heraußen, *adv. obs.* buiten.

Herb, **=e**, *adj.* u. *adv.* wrang, zuur, bitter; *fig.* onvriendelijk, barsch, norsch, straf; **=e**, *f.* **=igkeit**, *f.* wrangheid, *f. etc.*

Her//babbelen, *v. a.* babbelend opzeggen, uitbabbelen; **=bannen**, *v. a.* hierheen bannen; **=begeben**, *v. rec.* (**sich**) zich hierheen begeven.

Herbei en **herzu**, *adv.* van plaats, drukken uit eene toenaderende beweging naar den sprekenden persoon toe; herwaarts, hierheen, hier, nader; **herbei!** hierheen! kom hier; — In samenstelling met werkwoorden worden „**herbei**" en

„herzu“ meestal met „aan“ of met „herwaarts“ vertaald, even als de samenstellingen met „heran“, zoo dat hier slechts die samenstellingen opgenomen worden, die eene andere vorming vereischen of eenige moeielijkheid opleveren. Men vorme dus de hier niet openomen woorden zelf of zoeke ze op onder het artikel „heran“, zoo als: herbei-fliegen, aan of herwaarts vliegen; s. heran-fliegen. Zie ook de aanmerking bij her.

Herbei//eilen, *v. n. s.* toesnellen; -gehen, *v. n. s.* naderen, er bij komen; -hinken, *v. n. s.* komen aanhinken; -humpeln, *v. n. s.* komen aanhompelen; -karren, *v. a.* op eene kar aanvoeren; -lassen, *v. a.* toelaten; -laufen, *v. n. s.* toeloopen; -machen, *v. rec.* (sich) naderen; -mögen, *v. n.* willen naderen; -nöthigen, *v. a.* noodzaken te naderen; -rasseln, *v. n. s.* rammelend nader komen; -reiten, *v. n. s.* komen aanrijden; -schaffen, *v. a.* hier bezorgen; aanschaffen; -schießen, *v. a.* u *n. s.* toeschieten; er bij schieten; -schiffen, *v. a.* u. *n. s.* aanvaren; -schleppen, *v. a.* aan-, herwaarts slepen; *v. rec.* (sich) met moeite aankomen; -schwanken, *v. n. s.* komen aanwaggelen; -schwärmen, *v. n. s.* toestroomen; -seufzen, *v. a.* met een zucht tot zich wenschen; -sollen, *v. n.* hierheen moeten; -sprengen, *v. n. s.* komen aanrennen; -springen, *v. n. s.* toespringen; -stehlen, *v. a.* stelend aanbrengen; *v. rec.* (sich) er bij-, aansluipen; -strömen, *v. n. s.* toestroomen; -tanzen, *v. n. s.* dansend naderen; -taumeln, -torkeln, *v. n. s.* wankelend naderen; -ziehen, *v. a.* er bij trekken; *v. n. s.* aan-, herwaarts trekken.

Her//beichten, *v. a.* opbiechten; -bekommen, *v. a.* hier krijgen; -bellen, *v. n.* aanblaffen; *v. a.* met blaffende stem opzeggen; -bemühen, *v. rec.* (sich) zich hierheen begeven; *v. a.* met moeite doen naderen; ich wollte ihn nicht herbemühen, ik heb hem de moeite niet willen veroorzaken om te komen; -bestellen, *v. a.* hier bestellen; -beten, *v. a.* opzeggen; eentoonig voordragen.

Herberg//e, *f.* herberg; huisvesting, *f.*; gildehuis, *n.*; -en, *v. a.* u. *n.* herbergen, huisvesten; geherbergd, gelogeerd zijn; -er, *m.* herbergier, *m.*; -lich, *adj.* op eene herberg gelijkend; gastvrij; -svater, *m.* -smutter, *f.* waard, *m.* waardin, *f.* van een gildehuis.

Herblich, *adj.* een weinig wrang; s. herb.

Her//betteln, *v. rec.* (sich) al bedelende aankomen; -betten, *v. a.* herwaarts leggen; -beugen, -biegen, *v. a.* aanbuigen; -bewegen, *v. a.* herwaarts bewegen; -biegen, *v. n.* heenbuigen; -binden, *v. a.* heenbinden; -bitten, *v. a.* hier verzoeken; -blasen, *v. a.* u. *n.* herwaarts-, opblazen; -blechen, *v. a.* op een blaadje aangeven; *fig.* opdokken; -blicken, *v. n.* heenblikken; -blinzeln, -blinzen, *v. n.* heenlonken; -blitzen, *v. n.* herwaarts stralen; -blöcken, *v. n.* herwaarts blaten; *v. a.* met eene blatende stem voordragen; -branden, *v. n. s.* gelijk eene branding naderen; -breiten, *v. a.* herwaarts uitbreiden; -bringen, *v. a.* hier brengen; door lange gewoonte als een recht beschouwen; ein hergebrachtes Recht, gewoonterecht, *n.*; eine hergebrachte Gewohnheit, eene oude gewoonte; -brüllen, *v. a.* uitbrullen; -brummen, *v. a.* brommend voordragen; *v. n. s.* brommend naderen.

Herbst, *m.* es, herfst; wijnoogst, *m.* najaar, *n.*; -arbeit, -birne, *f.* -fieber, *n.* -luft, -rose, *f.* ꝛc. ꝛc. herfst of najaars-arbeid, *m.* -peer, -koorts, -lucht. -roos, *f. etc.*; -en, *v. a.* inoogsten, inzamelen; -heu, *n.* nagras, *n.*; -lich, *adj.* herfstachtig; -monat, *m.* herfstmaand, *f.*; -ling, *m.* herfstvrucht, *f.*; -ordnung, *f.* verordening omtrent den wijnoogst; -schein, *m.* nieuwe maan in September; -schmaus, *m.* maaltijd bij gelegenheid van den wijnoogst; -zeitlose, *f. bot.* herfsttijloos, *f.*

Her//buchstabiren, *v. a.* opspellen; stotterend voorlezen.

Hercules, *m.* Hercules, *m.*; -käfer, *m.* herkuleskever, *m.*; -keule, *f. bot.* kandpijnboom, *m.*; knotsvormige kalebas, *f.*; -schnecke, *f.* purperslak, *f.*; -wurz, *f. bot.* witte zeeroos, *f.*

Herculisch, *adj.* u. *adv.* als een Hercules, reusachtig sterk.

Herd, *m.* es, *pl.* e, haard, vuurhaard, *m.*; haardstede; stookplaats, *f.*; brand-, middelpunt, *n.*; eigner Herd ist Goldes werth, eigen haard is goud waard; -asche, *f.* -baum, -besen, *m.* -eisen, -geld, *n.* ꝛc. ꝛc. haardasch, *f.* -boom, -bezem, *m.* -ijzer, -geld, *n. etc. etc.*

Her//dämpfen, *v. n.* dempen; -dämmern, *v. n.* aanschemeren; -decken, *v. a.* dekken; -denken, *v. n. h.* denken aan; *v. a.* zich voorstellen.

Herd//e, *f.* kudde, *f.*; -enreich, *adj.* rijk in kudden, -envoll, *adj.* vol kudden; -enweise, *adj.* bij kudden, troepsgewijze; -fink, *m.* lokvink, *m.*; -ochs, *m.* stier, *m.*; -vogel, *m.* lok-, baanvogel, *m.*

Her//donnern, *v. n.* donderen; *v. a.* met donderende stem opzeggen; -drang, *m.* aandrang, *m.*; -drängen, *v. a.* u. *rec.* aandringen; -drehen, *v. a.* aandraaien; -dreschen, *v. n.* dorschen; -dringen, *v. n. s.* aandringen; -drohen, *v. n.* dreigen; zich dreigend vertoonen; -dröhnen, *v. n. s. h.* aandreunen; -drücken, *v. a.* aandrukken; -dudeln, *v. a.* opdoedelen; -duften, *v. n.* zijn geur verspreiden; -durch, *adv. obs.* door, dwars door; -dürfen, *v. n.* herwaarts mogen; -eilen, *v. n. s.* naartoe snellen.

Herein, *adv.* van plaats drukt uit eene toenaderende beweging naar binnen, in tegenoverstelling van „heraus“; binnen, binnenwaarts, naar binnen, er in; von draußen herein, van buiten naar binnen; herein! binnen! kom binnen! nur herein! nur immer herein! kom naar binnen. — In samenstelling met werkwoorden wordt „herein“ meestal met „binnen“, „naar binnen“ of met „er in“ vertaald, zoo dat hier slechts

die samenst. opgenomen worden, die eene andere vorming vereischen of eenige moeielijkheid opleveren. Men vorme dus de hier niet opgenomen werkwoorden zelf, zoo als: herein-bringen, naar binnen-, binnen- of er in brengen; herein-kommen, naar binnen-, binnen- of er in komen. Zie ook de aanmerking bij her.

Herein//bemühen, *v. rec.* (sich) de moeite doen binnen te gaan; wollen Sie sich gefälligst hereinbemühen, wilt gij de goedheid hebben om binnen te komen; -betteln, *v. rec.* (sich) bedelende binnen komen; -blicken, -sehen, *v n.* inzien; -blinken, *v. n.* inblinken; -blitzen, *v. a.* u. *n.* inbliksemen; binnen stralen; -brechen, *v. n. s.* inbreken; inloopen, binnen dringen; aantreken; -dampfen, *v. n. s.* binnenstoomen; -drohen, *v. n.* dreigend inzien; -finden, *v. rec.* (sich) den weg naar binnen vinden; -fluthen, *v. n. s.* als een vloed binnen stroomen; -gabeln, *v. a.* met eene vork of gaffel binnen brengen; -hageln, *v. n. s. h.* inhagelen; -heben, *v. a.* er intillen; -karren, *v. a.* binnen kruien; -klettern, *v. n. s.* inklauteren; -krücken, *v. n. s.* met krukken inkomenn; *v. a.* met eene kruk binnen halen; -lächeln, -lachen, *v. n.* glimlachend, lachend inzien; -langen, *v. n.* reiken tot in...; binnen reiken; -machen, *v. a.* er in maken; *v. rec.* (sich) zich naar binnen begeven; -nöthigen, *v. a.* dringen, dwingen binnen te komen; -rauschen, *v. n. s.* ruischend binnen komen; -schaffen, *v. a.* binnen brengen, -krijgen; -schiffen, *v. a.* u. *n.* binnen varen; -schleppen, *v. rec.* (sich) sleepvoetend binnen komen; -sehnen, *v. rec.* (sich) verlangen binnen te komen; -sprengen, *v. a.* naar binnen doen springen; *v. n. s.* binnen jagen, -rennen; -stehlen, *v. rec.* (sich) binnen sluipen; -stürmen, *v. n. s.* stormend binnen komen; -stürzen, *v. n. s.* instorten; met geweld binnen komen; plotseling voorvallen; *v. a.* binnen werpen; -tanzen, *v. n. s.* dansend binnen komen; -taumeln, *v. n. s.* wankelend binnen komen; -toben, -tosen, *v. n. s.* met geraas binnen komen; -wackeln, *v. n. s.* waggelend binnen komen; -wagen, *v. rec.* (sich) zich wagen binnen te komen; -wanken, *v. n. s.* met wankelende schreden binnen komen; -wärts, *adv.* binnenwaarts; -wünschen, *v. rec.* (sich) wenschen binnen te zijn; -zerren, -ziehen, *v. a.* binnen trekken; er ist vom Lande hereingezogen, hij is van buiten naar de stad verhuisd; -zischen, *v. n. s.* er in sissen; -zwängen, *v. a.* er in persen.

Herentgegen, s. hingegen.

Her//erzählen, *v. a.* opvertellen; -fabeln, *v. a.* iets fabelachtigs vertellen; -fachen, *v. a.* heen waaien; -fahren, *v. n. s.* aanvaren, -rijden; (über einen) tegen iem. uitvaren; hoch herfahren, pochen, pralen; *v a.* hierheen rijden, -varen; -fallen, *v. n. s.* heenvallen, er op aanvallen; (über einen) iem. op 't lijf vallen; -faseln, *v. a.* bazelen; -fassen, *v. a.* hier aanvatten; -fegen, *v. a.* heenvegen; -feuern, *v. a.* hierheen vuren; -fiedeln, *v. a.* opspelen; -finden, *v. a.* den weg hierheen vinden; -flammen, *v. n.* hierheen vlammen; -fliegen, -fliehen, -fließen, *v. n. s.* hierheen vliegen, -vlieden, -vloeien *etc.*; -flüchten, *v. n. s.* hierheen vluchten, *v. a.* hierheen brengen; -fragen, *v. rec.* (sich) al vragende hier komen; -für s. hervor; -gang, *m.* komst; toedracht, *f.*; -gängeln, *v. a.* herwaarts leiden; -geben, *v. a.* aan-, opgeven; -gehen, *v. n. s.* herwaarts komen; zich vertoonen; toegaan; über etw. hergehen, aan iets gaan; iets te boven komen; *fig.* aan iets beginnen; über einen hergehen, over iem. spreken; hier geht es lustig her, hier gaat het vrolijk toe, siehe, wie er hergeht! kijk, hoe hij daar gaat; -gehören, *v. n.* hierheen-, hier behooren; -geigen, *v. a.* opspelen; -gerathen, *v. n. s.* hier komen; -grunzen, *v. a.* met eene knorrende stem voordragen; -gucken, *v. n.* hierheen kijken; -haben, *v. a.* van daan hebben; -halten, *v. a.* voorhouden; hierheen houden; *v. n.* uitstaan; Sie werden herhalten müssen, gij zult de lijdende partij zijn; mein Beutel hat herhalten müssen, ik heb moeten opdokken; -holen, *v. a.* hier brengen; *fig.* weit herholen, ver van daan halen; -hören, *v. n.* luisteren naar; -hüpfen, *v. n. s.* aanhuppelen; -jagen, *v. a.* u. *n. s.* hierheen jagen; -jauchzen, *v. a.* juichend voordragen; -karren, *v. a.* met eene kar aanvoeren; -kleben, *v. a.* aanplakken; -knieen, *v. n.* nederknielen.

Hering, s. Häring.

Her//kommen, *v. n. s.* hier komen, naderen; afkomen, afstammen; van daan komen, ontstaan; -kommen, *n.* komst; afkomst, *f.*; gebruik, *n.*; das ist ein altes Herkommen, dit is eene oude gewoonte; -kömmlich, *adj* u. *adv.* gebruikelijk, volgens gewoonte, oud; -können, *v. n.* hierheen kunnen; -kriechen, *v. n. s.* aankruipen; -kriegen, *v. n.* van daan krijgen; -kriegen, *v. n.* vijandig naderen; -kritzeln, *v. n.* voorkrabbelen; neerkladden; -krümeln, *v. a.* kruimelen; -krümmen, *v. a.* aanbuigen; *v. rec.* (sich) zich overbuigen,

Her//kunft, *f.* afkomst, aankomst, *f.*; -kutschiren, *v. n. s.* aanrijden; -laden, *v. a.* hierheen noodigen; -laden; -lagern, *v. a.* hier legeren; -lallen, *v. a.* stamelend voordragen, voorstamelen; -langen, *v. a.* aanrijken; *v. n.* hierheen rijken; -lassen, *v. a.* toelaten; -laufen, *v. n. s.* hierheen-, toeloopen; hergelaufener Kerl, vagebond; -legen, *v. a.* neerleggen; -leiern, *v. a.* eentoonig voordragen; *v. n. s.* langzaam aankomen; -leihen, *v. a.* leenen; -leimen, *v. a.* lijmen; -leiten, *v. a.* hierheen-, afleiden; -leitung, *f.* afleiding, *f.*; -lenken, *v. a.* u. *n. s.* hierheen sturen; -lesen, *v. a.* op-, voorlezen; -leuchten, *v. n.* stralen; -liefern, *v. a.* hierheen leveren; -lispeln, *v. a.* stamelend voordragen; -locken, *v. a.* hier lokken; -lodern, *v. n.* herwaarts

vlammen; =**lügen**, *v. a.* liegen; =**machen**, *v. rec.* (**sich**) zich herwaarts begeven; (**über einen, etw.**), iem. of iets aanpakken, aanvatten; er op aanvallen.

Herling, *m.* **es**, *pl.* **e**, onrijpe, wrange druif, *f.*

Herlitze, *f.* kornoelje, *f.*; =**nbaum**, *m.* kornoeljeboom, *m.*

Hermandad, *f.* broederschap, *f.*; *hist.* dienaars der inquisitie.

Hermaphrodit, *m.* **en**, *pl.* **en**, hermaphrodiet, *m.*

Hermarsch, *m.* heenmarsch, *m.*

Hermchen, *n.* wezeltje, *n.*

Herme, *f.* Hermeszuil, *f.*

Hermel, *m.* =**raute**, *f. bot.* roomsche kamille, *f.*

Hermelin, *m.* **es**, *pl.* **e**, hermelijn, -vel, *n.*; =**kragen**, *m.* met hermelijn gevoerde kraag, *m.*; =**mantel**, *m.* hermelijnen mantel, *m.*

Hermessäule, *f.* Hermeszuil, *f.*

Hermet//ik, *f.* wetenschap van de omzetting der metalen; =**isch**, *adj.* u. *adv.* luchtdicht, hermetisch.

Hermeneut, *m.* **en**, *pl.* **en**, uitlegger, tolk, *m.*; =**ik**, *f.* uitlegkunde, *f.*

Hermodattel, *f.* hermodadel, *f.*

Her//melden, *v. a.* hierheen melden; =**messen**, *v. a.* herwaarts afmeten; =**mögen**, *v. n.* hierheen willen; =**murmeln**, *v. a.* mompelend opzeggen; -spreken; =**müssen**, *v. n.* herwarts moeten; =**nach**, *adv.* daarna, alsdan, dan, vervolgens; =**nageln**, *v. a.* hier vastspijkeren; =**nahen**, *v. n. s.* hierheen naderen; =**nähen**, *v. a.* naaien; =**nehmen**, *v. a.* nemen, krijgeu, komen aan; ontleenen; =**neigen**, *v. a.* hierheen neigen; =**nennen**, *v. a.* opnoemen; =**nicken**, *v. n.* toeknikken; =**nöthigen**, *v. a.* dwingen hier te komen.

Hernieder, *adv.* van plaats drukt uit eene toenaderende beweging naar beneden, even als „**herab**" en „**herunter**". Het wordt nu alleenlijk gebruikt in samenstleling met werkwoorden en komt dan in beteekenis volkomen overeen met de bijwoorden **herab**, **herunter**.

Heroisch, *adj.* u. *adv.* heldhaftig, moedig; *hist.* **heroische Zeit**, heldentijdvak, *n.*; **heroisches Gedicht**, heldendicht, epos, *n.*; **heroischer Vers**, hexameter, *m.*; *mal.* **das heroische Fach**, het heldengenre; *med.* **heroische Mittel**, sterke, krachtige middelen; *fig.* buitengewoon groot, sterk als een held.

Herold, *m.* **es**, *pl.* **e**, heraut, *m.*; =**samt**, *n.* herautschap, *n.*; =**skunst**, *f.* wapenkunde, *f.*; =**stab**, *m.* herautsstaf, *m.*

Heros, *m.*; *pl.* **Heroen**, held, *m.*

Her//orgeln, *v. a.* slecht eentoonig spelen; -voordragen; =**pflanzen**, *v. a.* hierheen planten; *v. rec.* (**sich**) zich neerzetten; =**picken**, *v. n.* herwaarts pikken; =**plappern**, =**plaudern**, *v. a.* eentoonig, haastig spreken, -voordragen; =**platschen**, *v. n. s.* neerploffen; =**plumpen**, *v. n. s.* neerplompen; =**predigen**, *v. a.* op een predikenden toon voordragen; =**pusten**, *v. a.* herwaarts blazen; =**quaken**, *v. a.* met eene kwakende stem voordragen.

Herr, *m.* **n**, *pl.* **en**, heer, meester, baas, *m.*; **Herr über etwas sein**, meester zijn over iets; **sie will Herr im Hause sein**, zij wil baas zijn in het huis; **Herr über seine Leidenschaften sein**, zijne hartstochten beheerschen; **über etwas Herr werden**, iets overmeesteren; **ein Herr von gestern**, een parvenu; **Herr B.**, Mijnheer B.; **der Herr Graf, Baron, Pfarrer**, Mijnheer de graaf, baron, predikant; **Ihr Herr Vater**, Mijnheer Uw vader; **der Herr Adam**, de Heer Adam; =**chen**, =**lein**, *n.* heertje, *n.*; =**enapfel**, *m.* prinsenappel, *m.*; =**enarbeit**, =**enbank**, =**enbirne**, *f.* =**endiener**, *m.* =**enhaus**, =**enleben**, *n.* ꝛc. ꝛc. heeren-dienst, -bank, -peer, *f.* -dienaar, *m.* -huis, -leven, *n.* *etc. etc.*; =**enbrod**, *n.* fijn brood; *fig.* **Herrenbrod essen**, het brood der dienstbaarheid eten; =**engarten**, *m.* slottuin, *m.*; =**engunst**, *f.* heerengunst, *f.*; **Herrengunst besteht nicht**, de gunst der grooten is zeer onbestendig; =**enhand**, *f.* arm, *m.* der grooten; **Herrenhand geht durch's ganze Land**, groote heeren hebben lange armen; =**enkirsche**, *f.* kornoelje, *f.*; =**enkrankheit**, *f.* podagra, *n.*; =**enleben**, *n.* heerenleven, *n.*; **ein Herrenleben führen**, een leven leiden als een groote heer; =**enlos**, *adj.* heerenloos; =**enpilz**, =**enschwamm**, *m.* eetbare paddestoel, *m.*; =**enschenke**, *f.* heerenlogement, *n.*; =**enschneider**, *m.* kleermaker voor heeren; =**ensitz**, *m.* verblijfplaats, woonhuis van den heer; =**ensonntag**, *m.* zondag voor de vasten; =**enstand**, *m.* adelstand, *m.*; =**entag**, *m.* feestelijke dag, *m.*; =**envogel**, *m.* meerkoet, *m.*; =**gott**, *m.* onze lieve heer, *m.*; =**in**, *f* meesteres, gebiedster, *f.*; =**isch**, *adj* u. *adv* meesterachtig, gebiedend; =**lich**, *adj.* u. *adv.* heerlijk; =**lichkeit**, *f.* heerlijkheid, *f.*; =**schaft**, *f.* heerschappij, *f.*; grondgebied, *n.* heerlijkheid, *f.*; de heer en de vrouw des huizes; **die Herrschaft haben**, het gebied voeren; =**schaftlich**, *adj.* den vorst of heer toekomende; =**schbegierde**, =**schsucht**, *f.* heerschzucht, *f.*; =**schbegierig**, =**schsüchtig**, *adj.* heerschzuchtig; =**schen**, *v. a.* heerschen; =**scher**, *m.* heerscher, *m.*; =**scherin**, *f.* heerscheres, *f.*; =**scherfamilie**, *f.* dynastie, *f.*; =**schergewalt**, *f.* onbeperkte macht, souvereiniteit, *f.*; =**scherstab**, *m.* heerscherstaf, *m.*; =**scherblick**, *m.* gebiedende blik, *m.*; =**schergeist**, *m.* vorstengeest, *m.*; =**schsüchtelei**, *f.* dwingelandij, *f.*; =**schsüchteln**, *v. n.* den dwingeland spelen; =**schwuth**, *f.* dwingelandij, *f.*; =**schwüthig**, *m.* dwingeland, *m.*

Her//rauschen, *v. n. s.* ruischend naderen; =**rechnen**, *v. a.* voorrekenen; =**reden**, *v. n.* spreken, vertellen; =**reichen**, *v. a.* toereiken; =**reise**, *f.* reis hierheen; terugreis, *f.*; =**reisen**, *v. n. s.* hierheen reizen, terugreizen; =**reißen**, *v. a.* hierheen rukken, -scheuren; =**reiten**, *v. n. s.* hierheen rijden; =**reizen**, *v. a.* hierheen lokken; =**rennen**, *v. n. s.* hierheen rennen; =**richten**, *v. a.* richten, inrichten; =**ritt**, *m.* terugrid, *m.*; =**rollen**, *v. a.* u. *n. s.* aanrollen; =**rücken**, *v. a.* u. *n.* hierheen rukken, -schuiven; =**rudern**, *v. a.* u. *n. s.* hierheen

roeien; =ruf, *m.* terugroepen; *n.*; =rufen, *v. a.* u. *n.* hierheen-, terugroepen; =rühren, *v. n.* komen van...; ontstaan; =sagen, *v. a.* opzeggen; =sausen, *v. n. s. h.* aansuizen; =schaffen, *v. a.* hier bezorgen; van daan krijgen; =schauen, *v. n.* hierheen zien; =schaukeln, *v. n. s.* herwaarts schommelen; =scheinen, *v. n.* hierheen schijnen; =schenken, *v. a.* weggeven; =scheuchen, =schicken, =schieben, *v. a.* ꝛc. hierheen jagen, -zenden, -schuiven *etc.*; =schielen, =schießen, =scheinen, *v. n.* ꝛc. hierheen lonken, -schieten, -schijnen *etc.*; =schiffen, *v. a.* u. *n. s.* hierheen varen; =schlängeln, *v. n. s.* u. *v. rec.* (sich) herwaarts kronkelen; =schlendern, *v. n. s.* komen aanslenteren; =schnattern, *v. a.* voorsnateren; =schnellen, *v. a.* herwaarts slingeren; =schreiben, *v. a.* hierheen schrijven; *v. rec.* (sich) van daan komen; wo schreibt sich das her? waarvan is dat afkomstig? =schroten, *v. a.* nederlaten; =schwanken, *v. n. s.* komen aanwaggelen; =schwatzen, *v. a.* babbelen; =schweben, *v. n. s.* hierheen zweven; =schwemmen, *v. a.* hierheen drijven; =schwimmen, *v. n. s.* komen aanzwemmen; =segeln, *v. n. s.* komen aanzeilen; =sehnen, *v. rec.* (sich) hierheen verlangen; =seufzen, *v. n.* met een zucht hierheen verlangen; =sein, *v. n. s.* van daan zijn; (über etw.) met iets bezig zijn; (hinter einem) iem. achterna zitten; nicht weit her sein, niet veel te beteekenen hebben; =singen, *v. a.* opzingen; =spähen, *v. n.* met spiedende blikken hierheen zien; =springen, *v. n. s.* komen aanspringen; =stammeln, *v. a.* stamelend uitbrengen; =stammen, *v. n. s.* afstammen; =starren, *v. n. s.* hierheen staren; =stehlen, *v. a.* stelen; *v. rec.* (sich) hierheen sluipen; =stellen, *v. a.* hierheen stellen; herstellen; =stellung, *f.* herstelling, *f.*; =steuern, *v. n. s.* herwaarts sturen; =sticken, *v. a.* borduren; =stieren, *v. n.* herwaarts staren; =stottern, *v. a.* stotterend voordragen; =streben, *v. n.* streven hier te komen; =stürmen, *v. n. s. h.* stormend naderen; =sturz, *m.* val hierwaarts, *m.*; =stürzen, *v. n.* herwaarts storten, -vallen; (über einen) iem. op het lijf vallen; *v. rec.* (sich über etwas) op iets aanvallen; =tanzen, *v. n. s.* aandansen; =tappen, *v. n.* tastend naderen; =taumeln, *v. n. s.* wankelend naderen; =thun, *v. n.* hier doen, -zetten, -leggen *etc.*; =tönen, *v. n.* herwaarts klinken; =tragen, *v. a.* hierheen dragen; =träger, *m.* aandrager, *m.*; =trägerin, *f.* aandraagster, *f.*; =trägerei, *f.* aandragen, *n.*; =treiben, *v. a.* u. *n. s.* hierheen drijven; =trommeln, *v. a.* optrommelen; =troten, *v. n. s.* aandraven; =tummeln, *v. n. s.* springend naderen.

Herüber, *adv.* van plaats drukt uit eene toenaderende beweging h e r w a a r t s o v e r eene tusschenruimte (rivier, weg *etc.*); aan dezen kant, aan deze zijde. In samenstelling met werkwoorden wordt „herüber" meestal vertaald met „over" of „er over", zoo dat hier slechts die samenstellingen opgenomen worden, die eene andere vorming vereischen of eenige moeielijkheid opleveren. Men vorme dus de hier niet opgenomen werkwoorden zelf, zoo als: herüber=bringen, over-brengen, of er overbrengen, *etc. etc.* Zie ook de aanm. bij h e r.

Herüber//bemühen, *v. rec.* (sich) zich de moeite geven, er over te komen; bemühen Sie sich gefälligst herüber! heb de goedheid over te komen! =betteln, *v. rec.* (sich) bedelend er over komen; =bitten, *v. n.* verzoeken, dat iem. of iets overkome; =brücken, *v. a.* door eene brug verbinden; =finden, *v. rec.* (sich) den weg er over vinden; =hören, *v. a.* over iets heen hooren; =nöthigen, *v. a.* noodzaken er over te komen; =rauchen, *v. n.* er over heen rooken; =sehnen, *v. rec.* (sich) verlangen er over te komen; =winken, *v. a.* wenken er over te komen; wünschen, *v. a.* wenschen er over te komen; =zwängen, *v. a.* met geweld er over brengen.

Herum, *adv.* van plaats drukt uit eene beweging r o n d o m iem. of iets h e e n; rondom, om, in het rond; um die Stadt herum, rondom de stad; irgendwo hier herum, hier in der Nähe herum, hier ergens, hier in den omtrek; da herum, da in der Gegend herum, daar ergens, in die omstreken; allenthalben herum, van alle kanten, van rondom; an verschiedenen Orten herum, op verschillende plaatsen. — In samenstelling met werkwoorden wordt „herum" meestal vertaald met „rond" of met „rondom", zoo dat hier slechts die samenstellingen opgenomen worden, die eene andere vorming vereischen of eenige moeielijkheid opleveren. Men vorme dus de hier niet opgenomen werkwoorden zelf, zoo als: herum=führen, rond-voeren; herum=legen, rondom-leggen of rond-leggen. Zie ook de aanm. bij h e r.

Herum//äugeln, *v. n.* in't rond lonken; =balgen, *v. rec.* (sich) handgemeen zijn; plukharen; =beißen, *v. rec.* (sich) elkander bijten; *fig.* samen twisten; =bemühen, *v. rec.* (sich) moeite doen, om er om te komen; bemühen Sie sich gefälligst herum, heb de goedheid hier om te komen; =biegen, *v. a.* ombuigen; =bieten, *v. a.* rond presenteeren; =drehen, *v. a.* rond-, omdraaien; *v. rec.* (sich) zich omdraaien, zich wenden; =fahren, *v. n. s.* rondrijden, -varen; um die Stadt herumfahren, de stad omrijden; rondzwerven; =frage, *f.* omvrage, *f.*; =fuchteln, *v. n.* met het platte van de kling rondslaan; *v. rec.* (sich) handgemeen zijn, vechten; =führen, *v. a.* rondleiden; einen bei der Nase herumführen, iem. voor den gek houden; iem. bedotten; =gabeln, *v. n.* met de vork rond steken; =gaffen, *v. n.* naar alle kanten heen staren; =gehen, *v. n.* rondgaan, -loopen; *fig.* es geht eine Seuche herum, er heerscht eene besmettelijke ziekte; es geht ein Gerücht herum, er gaat een gerucht; das geht mir im Kopfe herum, dat gaat mij door het hoofd; =handeln, *v. n.* allerweg

handel drijven; =hangen, *v. n.* =hängen, *v. a.* hier en daar hangen; =hauen, *v. rec.* (sich) samen vechten; =holen, *v. a.* terug-, rondhalen; *fig.* van zijn voornemen afbrengen; doorhalen; =jauchzen, *v. n.* juichend rondloopen; =jubeln, *v. n.* met gejubel rond loopen; =irren, *v. n. s.* omdolen; =kehren, *v. a.* omkeeren; =knixen, *v. n.* in het rond buigen; =kramen, *v. a.* u. *n.* alles doorwoelen; =lagern, *v. rec.* (sich) zich in't rond legeren; =langen, *v. n.* reiken om...; =lärmen, *v. n. s.* met getier rond loopen; =lassen, *v. a.* laten rond-, omgaan; =laufen, *v. n. s.* om-, rondloopen; =läufer, *m.* rondlooper, straatslijper, *m.*; =läuferin, *f.* straatloopster, *f.*; =lenken, *v. a.* om iets sturen, terug sturen; van iets afbrengen; =liegen, *v. n. s.* om iets liggen; verstrooid liggen; =lungern, *v. n.* rondslenteren; =machen, *v. a.* er om maken; *v. rec.* (sich) zich om iets heen begeven; =manschen, *v. n.* omwoelen; =narren, *v. a.* als een gek rondsturen; sich mit einem herumnarren, allerlei sotternijen met iem. aanvangen; =nehmen, *v. a.* omnemen; van alle kanten bekijken; doorhalen, berispen; =nöthigen, *v. a.* noodzaken er om te gaan; =packen, *v. a.* er om pakken; *v. rec.* (sich) zich weder wegmaken; =patschen, *v. n. s. h.* door dik en dun loopen; =placken, *v. rec.* (sich) zwoegen, slooven; =prügeln, *v. a.* overal rond slaan; *v. rec.* (sich) vechten; =quälen, *v. rec.* (sich) zich aftobben; =quirlen, *v. a.* dooreen roeren; *v. n. s.* ronddraaien; =rathen, *v. n.* rondraden; van het een op het andere raden; =reißen, *v. a.* terugtrekken; heen en weer rukken; met een ruk doen omkeeren; =rücken, *v. a.* u. *n.* om-, om iets heen schuiven; heen en weer schuiven; =rufen, *v. a.* rond-, omroepen; terug roepen; =rühren, *v. a.* omroeren; =rutschen, *v. n. s.* om iets-, heen en weer glijden; =rütteln, *v. a.* heen en weer schudden; =sagen, *v. a.* rond-, terug zeggen; =säuseln, =sausen, *v. n. s.* suizend rondvliegen; =schaffen, *v. a.* rond bezorgen; =schauen, *v. n.* omzien; =scheren, *v. rec.* (sich) zich weder wegmaken; =scherzen, *v. n.* heen en weer schertsen; =schiffen, *v. a.* om-, rondvaren; =schlagen, *v. a.* om-, terugslaan; *v. rec.* (sich) vechten, kloppen; *v. n.* rondslaan; =schlottern, *v. n. s. h.* los omhangen; =schmarotzen, *v. n.* tafelschuimen; =schmiegen, *v. rec.* (sich) zich er om vlijen; =schnurren, *v. n. s.* rond snorren; gaan bedelen; =schwärmen, *v. n. s.* rond zwerven; zich vermaken; =schwärmer, *m.* zwerver, *m.*; =schwenken, *v. a.* omzwaaien; *v. rec.* (sich) omzwenken, -draaien; =schweifen, *v. n. s.* rond zwerven; =schwingen, *v. a.* om iets zwaaien; *v. rec.* (sich) zich om iets draaien; =schwirren, *v. n. s.* om iets snorren; heen en weer snorren; =sein, *v. n. s.* er om zijn; =sollen, *v. n.* er om moeten; =sprühen, *v. n.* in 't rond spatten; =stänkern, *v. n.* rond snuffelen; =stehen, *v. n.* omstaan; om iets heen staan; in 't rond staan; =stellen, *v. a.* om iets heen-, in 't rond plaatsen, -stellen *etc.*; =stöbern, *v. n.* rond zoeken, -schommelen; =stören, *v. n.* doorsnuffelen, -wroeten; im Feuer herumstören, poken; =stoßen, *v. a.* om-, om iets-, heen en weer stooten; =streichen, *v. a.* om iets-, rond strijken; *v. n. s.* rondzwerven; =streicher, *m.* rondzwerver, *m.*; =streicherin, *f.* landloopster, *f.*; =streifen, *v. n. s.* rondzwerven; =streiten, *v. rec.* (sich) strijden, vechten; =tragen, *v. a.* rond-, heen en weer dragen; =trappeln, *v. n.* trappelen met den voet; =treiben, *v. a.* om-, ronddrijven; *v. rec.* (sich) rondloopen; *v. n. s.* ronddrijven; =treten, *v. n. s.* zich scharen om iets; *v. a.* naar de andere zijde treden; =trinken, *v. n.* in 't rond drinken; =tummeln, *v. a.* (een paard) oefenen, bewerken; *fig.* vermoeien, afmatten; *v. rec.* (sich) rondspringen; zich spelende vermoeien; =wandern, *v. n. s.* rondreizen; =wälzen, *v. a.* om iets wentelen, -rollen, *v. rec.* (sich) zich omwentelen; =wenden, *v. a.* omwenden; =werfen, *v. a.* om iets-, om-werpen; *v. rec.* (sich) zich heen en weer werpen; =wickeln, *v. a.* om iets wikkelen; =winden, *v. a.* winden om...; *v. rec.* (sich) zich winden om...; =winken, *v. n.* wenken om terug te komen; wirbeln, *v. a.* omdraaien; =wuchern, *v. n.* woekeren; zich woekerend verbreiden; =wühlen, *v. n.* om iets woelen, -wroeten; =zahlen, *v. a.* rond betalen; =zanken, *v. rec.* (sich) twisten, kijven; =zausen, *v. a.* plukharen; heen en weer trekken; =zerren, *v. a.* heen en weer trekken; =ziehen, *v. a.* om iets heen trekken; rond trekken; *v. rec.* (sich) rond trekken; =zotteln, *v. n. s.* overal rond loopen; =zupfen, *v. a.* heen en weer trekken.

Herunter, *adv.* van plaats drukt uit eene toenaderende beweging n a a r b e n e d e n, even als „herab"; onder, neder, naar beneden; von oben herunter, van boven naar beneden; herunter mit dem Redner, weg, voort met den redenaar! — In samenstelling met werkwoorden komt „herunter" in beteekenis meestal overeen met het bijwoord „herab", zoo dat hier slechts die samenstell. opgenomen worden, die in betekenis niet overeenstemmen met de werkwoorden, samengesteld met „herab", „naar beneden" of die eenige moeielijkheid opleveren. Men vorme dus de hier niet opgenomen werkwoorden zelf of zoeke dezelve op onder „herab", b. v. herunter= of herab=drücken, naar beneden-drukken; herunter=flüchten s. herab=flüchten. Zie ook de aanm. bij her.

Herunter//donnern, *v. n.* nederdonderen; =erben, *v. n.* u. *rec.* overerven; =kanzeln, *v. n.* *fig.* verootmoedigen door scherpe vermaningen; =machen, *v. a.* naar beneden brengen, maken, werken; *fig.* met smaadredenen overladen; beschimpen; =rinnen, *v. n. s.* afloopen; =schlagen, *v. a.* u. *n.* neder-slaan; -vallen; =stöbern, *v. a.* van eene verhevene plaats verjagen; doen afklimmen; =wärts, *adv.* afwaarts.

Hervor, *adv.* van plaats drukt uit eene toenaderende beweging

naar voren, uit eene verborgene plaats te voorschijn komende; uit, buiten, voor, naar voren. — In samenstelling met werkwoorden moet „her≠vor“ meestal omschreven worden door het tegenwoordige deelwoord van de werkwoorden „te voorschijn komen“ of „voor den dag komen“, zoo dat hier slechts die samenst. opgenomen worden, die eene andere vorming vereischen of eenige moeielijkheid opleveren. Men vorme dus de hier niet opgenomen werkwoorden zelf, zoo als: **hervor≠fliegen,** vliegend te voorschijn komen; **hervor≠fluthen,** vloeiend voor den dag komen, *etc.* Zie ook de aanm. bij **her.**

Hervor//arbeiten, *v. a.* door arbeid voortbrengen; **≠äugeln,** *v. n.* lonkend uitzien naar iets; **≠begeben,** *v. rec.* (**sich**) uitkomen, -gaan (uit eene plaats); **≠bekommen,** *v. a.* te voorschijn halen; **≠bemühen,** *v. rec.* (**sich**) moeite doen om te voorschijn te komen; **≠bestellen,** *v. a.* iem. bestellen om voor den dag te komen; **≠bewegen,** *v. rec.* (**sich**) te voorschijn komen; **≠bitten,** *v. a.* verzoeken te voorschijn te komen; **≠blicken,** *v. n.* (uit eene verborgene plaats) uitzien; *fig.* te voorschijn treden; **≠brechen,** *v. n.* plotseling te voorschijn komen; **≠bringen,** *v. a.* (uit eene verborgene plaats) te voorschijn brengen; *fig.* voortbrengen, te weeg brengen, veroorzaken; **≠bringer,** *m.* voortbrenger, *m.*; **≠bringung,** *f.* voortbrenging, *f.*; **≠dämmern,** *v. n.* schemerend uit . . . blinken; **≠dampfen,** stoomend voordringen; **≠denken,** *v. a.* door denken voortbrengen; **≠deuteln, ≠deuten,** *v. a.* door verklaringen te voorschijn brengen; **≠donnern,** *v. n.* donderend uit de verte vernemen; **≠drängen,** *v. a.* dringen uit de verborgenheid voor den dag te komen; *v. rec.* (**sich**) zich naar voren dringen; **≠dringen,** *v. n.* met geweld te voorschijn komen; **≠dürfen,** *v. n.* te voorschijn mogen komen; **≠feuern,** *v. a.* uit een schuilhoek schieten; **≠führen, ≠leiten,** *v. a.* (uit eene plaats) uitleiden; **≠gehen,** *v. n. s.* (uit eene plaats) uitgaan; te voorschijn komen; ontstaan; blijken; **≠glänzen,** *v. n.* schijnen, schitteren uit...; *fig.* uitblinken; **≠gucken,** *v. n.* (**aus etwas**) kijken uit iets; *fig.* zien uitblinken; **≠häkeln,** *v. a.* met haakjes uittrekken; **heben,** *v. a.* doen vooruitkomen; *v. rec.* (**sich**) vooruitkomen; **≠hetzen, ≠jagen,** *v. a.* door jagen uitdrijven; **≠holen,** *v. a.* (uit eene plaats) uithalen; **≠kehren,** *v. a.* te voorschijn komen; **≠kommen,** *v. n. s.* te voorschijn komen; **≠können,** *v. n.* te voorschijn kunnen komen; **≠kriegen,** *v. a.* te voorschijn halen; **≠langen,** *v. a.* uittrekken; **≠lassen,** *v. a.* laten te voorschijn komen; **≠laufen,** *v. n. s.* (uit eene plaats) uitloopen; **≠leuchten,** *v. n.* uitblinken; **≠locken,** *v. a.* (uit eene plaats) uitlokken; **≠machen,** *v. a.* uitwerken; *v. rec.* (**sich**) trachten vooruit te komen; **≠mögen,** *v. n.* te voorschijn willen komen; **≠mühen,** *v. rec.* (**sich**) trachten vooruit te komen; **≠murmeln,** *v. n.* mompelend nitspreken; **≠müssen,** *v. n.* te voorschijn moeten komen; **≠nehmen,** *v. a.* uitnemen, -halen; **≠nöthigen,** *v. a.* dwingen voor den dag te komen; **≠prügeln,** *v. a.* door slagen uitdrijven; **≠quellen,** *v. n.* ontspruiten; opborrelen; **≠ragen,** *v. n.* vooruitsteken; *fig.* uitsteken; **≠reichen,** *v. a.* (uit eene plaats) aanrijken; **≠reißen,** *v. a.* uitrukken; **≠ringen,** *v. rec.* (**sich**) door worstelen vooruitkomen; **≠rücken,** *v. a.* (uit eene plaats) voortschuiven; **≠rufen,** *v. a.* naar voren, naar buiten, voor den dag roepen; *v. rec.* (**sich**) zich voor den geest roepen; **≠schaffen,** *v. a.* voortbrengen; **≠schauen,** *v. n.* (uit eene plaats) uitzien; **≠scheinen,** *v. n.* door iets heen schijnen; *fig.* uitblinken; **≠schicken, ≠senden,** *v. a.* naar voren, naar buiten zenden; **≠schießen,** *v. a.* naar buiten schieten; *fig.* plotseling te voorschijn komen; **≠schmeißen,** *v. a.* uitwerpen; **≠schreiten,** *v. n. s.* met deftigen tred te voorschijn komen; **≠segeln,** *v. n.* uit de verte zeilend naderen; **≠sein,** *v. n. s.* verschenen zijn; **≠setzen,** *v. a.* voorruitzetten; **≠sollen,** *v. n.* te voorschijn moeten komen; **≠sprechen,** *v. n.* spreken uit . . .; *fig.* zich sprekend kenbaar maken; uitblinken; **≠springen,** *v. n. s.* uitspringen; *fig.* vooruitspringen, uitsteken; **≠spritzen,** *v. a.* uitspuiten; **≠starren,** *v. n.* vooruitsteken; **≠stechen,** *v. n.* door steken uithalen; *v. n. fig.* uitblinken, uitsteken; **≠strecken,** *v. a.* uitstrekken, -steken; **≠stürzen,** *v. n. s.* plotseling voordringen; **≠suchen,** *v. a.* uitzoeken; **≠thun,** *v. a.* te voorschijn brengen; *v. rec.* (**sich**) uitmunten, uitblinken; **≠tragen,** *v. a.* (uit eene plaats) uitdragen; **≠treiben,** *v. a.* uitdrijven; **≠treten,** *v. n. s.* vooruittreden; **≠wachsen,** *v. n. s.* boven uitgroeien; **≠wagen,** *v. rec.* (**sich**) wagen te voorschijn te komen; **≠wälzen,** *v. a.* naar voren, naar buiten wentelen; **≠wecken,** *v. a.* opwekken; **≠wehen,** *v. n. fig.* uitademen; **≠weisen, ≠zeigen,** *v. a.* vertoonen; **≠werfen,** *v. a.* (uit eene plaats) uitwerpen; **≠winden,** *v. a.* windend uittrekken; *v. rec.* (**sich**) zich windend voor den dag komen; **≠witzeln,** *v. a.* schertsend voortbrengen; **≠wollen,** *v. n.* naar voren willen; **≠wünschen,** *v. a.* wenschen, dat iets te voorschijn kome; **≠zaubern,** *v. a.* door tooveren voortbrengen; **≠zerren,** *v. a.* (uit eene plaats) uittrekken; **≠ziehen,** *v. a.* (uit eene plaats) uittrekken; te voorschijn brengen; *fig.* **an's Licht hervorziehen,** aan het licht trekken; (**einen**) iem. uit de verborgenheid uittrekken; *v. n.* (uit eene plaats) uittrekken; **≠zupfen,** *v. a.* door plukken te voorschijn brengen.

Her//wackeln, ≠watscheln, *v. n. s.* aanwaggelen; **≠wagen,** *v. rec.* (**sich**) zich hierheen wagen; **≠wallen,** *v. n. s.* hierheen trekken; **≠wandeln,** *v. n. s.* hierheen wandelen; **≠walzen,** *v. n. s.* herwaarts walsen; **≠wälzen,** *v. a.* herwaarts rollen, -wentelen; **≠wanken,** *v. n. s.* wankelend komen; **≠wärts,** *adv.* herwaarts; **≠weg,** *m.* weg hierheen, *m.* te-

rugweg, *m.*; =wehen, *v. a.* u. *n.* herwaarts waaien; =weisen, *v. a.* u. *n.* hierheen wijzen; =wenden, *v. a.* herwaarts wenden; =werfen, *v. a.* hierheen werpen; =wieder, *adv. obs.* weder hierheen; =winden, *v. a.* hierheen winden; *v. rec.* (sich) herwaarts kronkelen; =winken, *v. a.* u. *n.* wenken hierheen te komen; =wirbeln, *v. a.* u. *n. s.* hierheen dwarrelen; wogen, *v. n. s.* aangolven; =wölben, *v. rec.* (sich) zich als een gewelf hierheen uitstrekken; =wollen, *v. n.* hierheen willen; =wünschen, *v. a.* wenschen hierheen te komen; =wurf, *m.* worp hierheen; terugwerpen, *n.*; =wüthen, *v. n. s.* woedend naderen; =zahlen, *v. a.* betalen; =zählen, *v. a.* optellen; =zählung, *f.* optellen, *n.*; =zaubern, *v. a.* hierheen tooveren; =zeichnen, *v. a.* (hierheen) teekenen; =zeigen, *v. a.* u. *n.* herwaarts wijzen; toonen; =zerren, =ziehen, *v. a.* hierheen trekken; =zielen, *v. n.* hierheen mikken, -doelen; =zischeln, =zischen, *v. n.* sissen; *v. a.* sissend spreken.

Herz, *n.* ens, *pl.* en, hart, *n.*; etwas zu Herzen nehmen, iets ter harte nemen; von Herzens Grund, uit den grond van het hart; das thut mir im Herzen weh, dat doet mij innig leed; wieder Herz fassen, moed vatten; fassen Sie sich ein Herz! schep moed! =ader, =beklemmung, =grube, *f.* =klopfen, =übel, =weh, *n.* ꝛc. ꝛc. hart-ader, -beklemming, *f.* -kuil, *m.* -kloppen, *n.* -kwaal, -pijn, *f. etc. etc.*; =allerliebst, *adj.* allerliefst; =beutel, =sack, *m.* hartzak, *m.*; =fell, *n.* hartvlies, *n.*; =blatt, *n.* borstbeen, *n.*; *fig.* er ist sein Herzblatt, hij is zijn lieveling; =bube, *m.* =dame, *f.* =könig, *m.* harten-boer, *m.* -vrouw, *f.* -koning, *m. etc.*; =eleid, *n.* harteleed, *n.*; =en, *v. a.* omhelzen, kussen; =ergreifend, =erhebend, =erschütternd, *adj.* ꝛc. hart-roerend, -verheffend, -schokkend *etc.*; finger, *m.* ringvinger, *m.*; =gespann, =kraut, *n. bot.* hartkruid, *n.*; =gewächs, *n.* =polyp, *m.* polyp aan het hart; =gewinnend, *adj.* innemend; indrukmakend; =haft, *adj.* u. *adv.* moedig, manhaftig; =haftigkeit, *f.* moed, *m.* manhaftigheid, *f.*; =ig, *adj.* lief, dierbaar; =innig, =lich, *adj.* u. *adv.* hartelijk, uit den grond des harten; =innigkeit, =lichkeit, *f.* hartelijkheid, *f.*; =kirsche, *f.* spaansche kers, *f.*; =klee, *m. bot.* klaverzuring, *f.*; =kohl, *m.* sluitkool, kropsalade, *f.*; =laub, *n. arch.* hartvormig lofwerk, *n.*; =lieb, *adj.* hartelijk geliefd, dierbaar; =liebchen, *n.* liefje, *n.*; =los, *adj.* u. *adv.* harteloos, ongevoelig; =losigkeit, *f.* harteloosheid, ongevoeligheid, *f.*; =rad, *n.* tweede rad van het slagwerk; =schlächtig, *adj. vet.* dampig; =schlächtigkeit, *f. vet.* dampigheid, *f.*; =schlag, *m.* hartkloppen, *n.*; =stärkung, *f.* hartsterking, *f.*; =stoß, *m.* genadeslag, *m.*

Herzens//andacht, *f.* hartverheffing, *f.*; =angst, =bangigkeit, *f.* benauwdheid des harten; =bruder, =freund, *m.* boezemvriend, *m.*; =ergießung, *f.* uitstorting-, uitboezeming des harten; =dieb, *m.* hartedief, *m.*; =erquickung, *f.* hartverkwikking, *f.*; =falte, *f. fig.* verborgenheid van 't hart; =frau, *f.* geliefde vrouw, *f.*; =freude, *f.* hartelijke vreugde, *f.*; =froh, *adj.* van harte verblijd; =fülle, *f.* overvloed, volheid des harten; =gelüst, *n.* hartelust, *m.*; =güte, *f.* goedheid van hart; =grund, *m.* grond des harten; =junge, *m.* geliefde jongen, -vriend, *m.*; =kummer, *m.* geheime kommer, *m.*; =kündiger, *m.* hartekenner, *m.*; =lust, =wonne, *f.* hartelust, *m.*; =mädchen, *n.* geliefd meisje, *n.*; =mann, *m.* geliefde man, *m.*; =meinung, *f.* ware meening, *f.*; =noth, *f.* groote nood, *m.*; =qual, *f.* hartewee, *n.*; =ruhe, *f.* rust des harten; =sprache, *f.* taal des harten; =trost, *m.* hartetroost, *m.*; =wunsch, *m.* hartewensch, *m.*

Herzog, *m.* es, s, *pl.* zöge, hertog, *m.*; =in, *f.* hertogin, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* hertogelijk; =shut, *m.* hertogshoed, *m.*; =smantel, *m.* hertogelijke mantel, *m.*; =thum, *n.* hertogdom, *n.*

Herzu s. herbei; =eilen s. herbeieilen; =nahen, *v. n. s.* naderen; =treten, *v. n. s.* naderkomen; =thun, *v. a.* er bij doen. Zie de aanm. bij hin en her.

Hetmann, *m.* es, s, *pl.* =männer, hetman, *m.* (der kozakken).

Hetz//e, *f.* lange jacht, *f.*; eine Hetze Hunde, een koppel honden; *fam.* een troep (kinderen); renbaan, *f.*; =bahn, *f.* =garten, *m.* jacht-baan, -plaats, *f.*; besloten perk, *n.*; =en, *v. a.* jagen; aanhitsen; *fig.* sarren, uittarten; einen Hasen hetzen, een haas nazetten; die Hunde auf einen hetzen, hinter einem her hetzen, de honden tegen iem. aanhitsen; *fig.* an einander hetzen, tegen elkander aanhitsen; -opstoken; =er, *m.* jager; aanhitser, *m.*; =hund, *m.* windhond, *m.*; =jagd, *f.* lange jacht, *f.*; =los, *adj.* ontkoppeld; =peitsche, *f.* jachtzweep, *f.*; =schirm, *m.* beschutting voor de jachthonden; =strick, *m.* koppeltouw, *n.*; =zeit, *f.* jachttijd, *m.*

Heu, *n.* es, s, hooi, *n.*; =machen, hooien; =baum, =boden, *m.* =blume, =ernte, *f.* =markt, *m.* ꝛc. hooi-boom, -zolder, *m.* -bloem, *f.* -oogst, *m.* -markt, *f. etc. etc.*; =en, *v. n.* hooien; =er, =macher, *m.* hooier, *m.*; =macherin, *f.* hooister, *f.*; =mäher, *m.* maaier, *m.*; =ochs, *m. pop.* domoor, *m.*; =pferd, *n.* sprinkhaan, *m.*; =scheuer, *f.* =schoppen, *m.* hooischuur, *f.*; =schober, *m.* hooiberg, *m.*; =schrecke, *f.* sprinkhaan, *m.*; =schreckengrille, *f.* boomkrekel, *f.*

Heuch, *m.* es, huig, *f.*

Heuchel//bube, *m.* huichelaar, *m.*; =buße, *f.* geveinsd berouw, *n.*; =christ, *m.* geveinsd christen, *m.*; =ei, *f.* huichelarij, geveinsdheid, *f.*; =n, *v. a.* u. *n.* huichelen, veinzen; =schein, *m.* bedriegelijke schijn, *m.*; =that, *f.* huicheldaad, *f.*; =werk, *n.* huichelarij, *f.*

Heuchler, *m.* huichelaar, *m.*; =in, *f.* huichelaarster, kwezel, *f.*; =isch, *adj.* u. *adv.* huichelachtig, geveinsd, valsch.

Heuer, *f.* huur, *f.*; =, *adv.* dit jaar; =ig, *adj.* van-, in dit

jaar; -**ling**, *m.* huurling, *m.*; -**n**, *v. a.* huren.

Heul//en, *v.n.* huilen; **mit den Wölfen muß man heulen**, met de honden moet men blaffen; -**er**, *m.* huiler, *m.*; -**kreisel**, *m.* bromtol, *m.*

Heurathen, *obs.* s. **heirathen**.

Heut//e, *adv.* heden, van daag; **heute Morgen**, van ochtend; **heute Abend**, van avond; **heut zu Tage**, heden ten dage; **heute mir, morgen dir**, elk op zijne beurt; **heute Blumen, morgen Heu**, heden verblijden, morgen lijden; **heute roth, morgen todt**, heden rood, morgen dood; **heute im Putz, morgen im Schmutz**, heden geëerd, morgen verneerd; -**ig**, *adj.* van heden, huidig; hedendaagsch, tegenwoordig; -**iges Tages**, heden ten dage; **die heutige Anzeige**, de bekendmaking van van daag.

Hexe, *f.* heks, tooverheks, *f.*; -**n**, *v. n.* heksen, tooveren; *fig. fam.* **das Ding geht wie gehext**, dat gaat van zelf, zonder moeite; -**nbuch**, *n.* tooverboek, *n.*; -**nfahrt**, *f.* -**nkessel**, -**nmeister**, -**ntanz**, *m.* ꝛc. ꝛc. heksentocht, -ketel, -meester, -dans, *m. etc. etc.*; -**nkreis**, *m.* tooverkring, *m.*, -**nmännchen**, *n.* alruin, *m.* poeder van wolfsklauw; -**nsegen**, *m.* bezwering, *f.*; -**rei**, *f.* hekserij, *f.*; **Geschwindigkeit ist keine Hexerei**, men behoeft geen toovenaar te zijn, om vlug te zijn.

Heyda, Heisa! *interj.* hei.

Hick, *m.* **es**, *pl.* **e**, hik, *m.*; -**en**, *v. n.* hikken, pikken.

Hie, *adv.* s. **hier**.

Hieb, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, houw, slag, *m.*; **einem Hiebe geben**, iem. slagen toedienen; **Hiebe bekommen**, stokslagen krijgen; *fig.* **er hat einen Hieb**, hij heeft te diep in't glas gekeken; **die Hiebe einer Feile**, de kerven eener vijl; -**er**, *m.* slagzwaard, *n.*; -**ig**, *adj.* bestemd om geveld te worden; -**wunde**, *f.* houwwond, *f.*

Hie//bei, -**durch**, -**her**, -**hin**, -**mit** ꝛc. s. **hierbei** ꝛc.; -**nieden**, *adv.* hier beneden; op deze aarde.

Hief, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, jachtgeschreeuw, *n.*; -**horn**, *n.* jachthoorn, *m.*; -**riemen**, *m.* riem om een jachthoorn; -**stoß**, *m.* het geluid van't jachthoorn.

Hiel, *m.* **es**, **s**, *mar.* hieling, *f.*; -**en**, *v. n. mar.* hielen.

Hienz, *m.* kat, poes, *f.*

Hier, *adv.* hier; **hier herauf**, -**hinauf**, hier opwaarts; -**herab**, -**hinab**, hier afwaarts; -**heraus**, -**hinaus**, hier uit; -**außen**, hier buiten; **hier und dort**, hier en daar; -**an**, *adv.* hieraan, -in; -**auf**, *adv.* hierop, -na; vervolgens, voorts; -**aus**, *adv.* hieruit, uit dit; -**bei**, *adv.* hierbij, -nevens; -**bevor**, *adv.* hiervoor; -**durch**, *adv.* hierdoor; -**ein**, *adv.* hierin; -**für**, *adv.* hiervoor, -om; -**gegen**, *adv.* hiertegen; -**her**, -**hin**, *adv.* hierheen; -**in**, *adv.* hierin, -binnen; -**ländisch**, *adv.* van dit land; -**mit**, *adv.* hiermede, -nevens; -**nach**, *adv.* hierna; vervolgens; -**nächst**, *adv.* hiernaast; buitendien; -**neben**, *adv.* hiernaast; -**selbst**, *adv.* alhier; -**sein**, *n.* hier-, aanzijn, *n.*; -**über**, *adv.* hierover, -op; -**um**, *adv.* hierom; -**unter**, *adv.* hieronder; -**von**, *adv.* hiervan; -**wider**, *adv.* hiertegen; -**zu**, *adv.* hiertoe, -bij; -**zwischen**, *adv.* hiertusschen.

Hiesig, *adj.* van deze plaats, uit dit land, uit deze stad; **der hiesige Bürger**, de burger dezer stad.

Hifthorn s. **Hiefhorn**.

Hilfe s. **Hülfe**.

Himbeer//e, *f.* framboos, *f.*; -**eis**, *n.* -**saft**, -**strauch**, -**syrup**, *m.* ꝛc. frambozen-ijs, -sap, *n.* -struik, *m.* -stroop, *f. etc.*

Himmel, *m.* hemel, *m.*; **unter freiem Himmel**, onder den blooten hemel; **der Himmel hängt ihm voll Baßgeigen**, hij ziet alles in een schoon daglicht; -**an**, -**wärts**, *adv.* hemelwaarts; -**anstrebend**, *adj.* opwaarts strevend; -**bett**, *n.* bed met een hemel; -**blau**, *adj.* hemelsblauw: -**brod**, *n.* hemelsbrood, *n.*; -**fahrt**, *f.* -**reich**, *n.* hemelvaart, *f.*; -rijk, *n.*; -**hoch**, *adj.* hemelhoog; -**n**, *v. n.* hemelen, sterven.

Himmels//axe, *f.* as der aarde; -**angesicht**, *n.* hemelsch gelaat, *n.*; -**begeisterung**, *f.* hemelsche geestdrift, *f.*; -**beschreibung**, *f.* hemelbeschrijving, *f.*; -**besen**, *m. mar.* noordwesten, *n.*; -**blatt**, *n.* hemelblad, *n.*; -**bote**, *m.* hemelbode, *m.*; -**braut**, *f.* non, *f.*; -**breite**, *f.* hemelsbreedte, *f.*; -**bürger**, *m.* hemelling, *m.*; -**feste**, *f.* uitspansel, *n.*; -**gegend**, *f.* hemelstreek, *f.*; -**gewölbe**, *n.* hemelgewelf, *n.*; -**gürtel**, *m.* dierenriem, *m.*; -**höhe**, *f.* zonshoogte, *f.*; -**karte**, *f.* hemelkaart, *f.*; -**körper**, *m.* hemellichaam, *n.*; -**kugel**, *f.* hemelbol, *m.*; -**kunde**, *f.* sterrekunde, *f.*; -**länge**, *f. mar.* lengte, *f.*; -**lauf**, *m.* loop der planeten; -**lehre**, *f.* hemelleer, *f.*; -**leiter**, *f.* hemelladder, *f.*; -**licht**, *n.* hemellicht, *n.*; -**schlüssel**, *m. bot.* sleutelbloem, *f.*; -**speise**, *f.* godenspijs, *f.*; -**stengel**, *m.* gentiaanwortel, *m.*; -**strich**, *m.* hemelstreek, *f.*; -**thau**, *m.* manna, *n.*; -**trank**, *m.* godenwijn, nektar, *m.*; -**wagen**, *m.* de groote beer; -**weg**, *m.* weg ten hemel; -**zeichen**, *n.* hemelsteken, *n.*

Himmel//schreiend, *adj.* hemeltergend; -**weit**, *adj.* hemelsbreed; zeer verwijderd.

Himmlisch, *adj.* hemelsch.

Himt, *m.* kwart schepel, *n.*

Hin, *adv.* van plaats; heen, henen, weg, daar naar toe; *fig.* weg, verloren, dood; versleten; **nach dieser Seite hin**, naar deze zijde heen; **hin und her gehen**, heen en weder gaan; **Freundschaft hin, Freundschaft her**, vriendschap komt hier niet te pas; **mein Freund ist hin**, mijn vriend is weg, -verloren, -dood; **er ist hin**, het is gedaan met hem; **hin ist hin**, verloren is verloren; **es ist noch lange hin**, het is nog lang tot daar; **er ist hin (gegangen)**, hij is er heen (gegaan); **auf diese Gefahr hin**, op dit gevaar af; **auf alle Fälle hin**, in allen gevalle; **späterhin**, later. — De werkwoorden met **hin**, **hinab**, **hinauf** ꝛc worden meestal even zoo vertaald als de werkwoorden met **her**, **herab**, **herauf** ꝛc.;

daar het verschill in beteekenis alleen in de richting gelegen is: hin, heen — van den sprekenden persoon weg, her, hier naar toe — naar den sprekenden persoon toe. Deze verschillende richtingen kunnen echter in de Nederlandsche taal dikwerf niet uitgedrukt worden, b. v. bringe das Buch herauf! breng het boek naar boven! (de sprekende persoon is boven); bringe das Buch hinauf! breng het boek naar boven! (de sprekende persoon is beneden). Men zoeke daarom alle hier niet opgenomen werkwoorden onder: her, heran, herauf ꝛc. Zie ook de aanm. bij her; heran, herauf ꝛc.

Hinab, *adv.* beneden; s. herab; -bringen, *v. a.* naar beneden brengen; -fahren, -gehen, -hangen, -kommen, -steigen, *v. n.* ꝛc. ꝛc. ꝛc. naarbeneden-rijden,-gaan, -hangen; -komen, -stijgen *etc. etc. etc.*; -fahrt, -steigung, *f.* af-, nederdaling, *f.*; -sinken, *v. n. s.* naar beneden zinken; afdalen; ten grave dalen; -wärts, *adv.* benedenwaarts. Zie de aanm. bij hin en her.

Hinan, hinauf, *adv.* naar boven, opwaarts; s. heran, herauf; -gehen, -kommen, -steigen, -ziehen ꝛc. naar boven-gaan, -komen, -klimmen, -trekken *etc.* Zie de aanm. bij hin en her.

Hinaus, *adv.* uit, buiten, naar buiten; vorn hinaus, vooruit; hinten hinaus, achteruit; von da weiter hinaus, van daar verder; hinaus! weg van hier! er uit! ich weiß nicht wo hinaus, ik weet geen raad; -gehen, -holen, -jagen, -laufen ꝛc. naar buiten-gaan, -halen, -jagen, -loopen *etc.*; -machen, *v. rec.* (sich) zich wegmaken; -packen, -scheren, *v. rec.* (sich) zich uit de voeten maken; -schaffen, *v. a.* buiten (de deur) zetten; doen vertrekken; -schieben, *v. a.* naar buiten schuiven; *fig.* uitstellen; -setzen, -stellen, *v. a.* naar buiten zetten; *fig.* uitstellen; -sperren, *v. a.* (einen) iem. buiten de deur zetten; -stehlen, *v. rec.* (sich) zich heimelijk uit de voeten maken; -weisen, *v. a.* iem. de deur wijzen; iem. zijn huis doen ruimen; -wischen, *v. n. s.* ontsnappen; -wollen, *v. n.* naar buiten willen; lust hebben uit te gaan; *fig.* wo will das hinaus, waar zal dit eindelijk op uitloopen; hoch hinaus wollen, hoog uitzien, hoog vliegen; -ziehen, *v. a.* naar buiten trekken; *v. n. s.* naar buiten verhuizen. Zie de aanm. bij hin en her.

Hin//begeben, *v. rec.* (sich) zich ergens heen begeven; -bestellen, *v. a.* ergens heen bestellen; -biegen, *v. rec.* (sich) zich naar toe buigen; -blick, *m.* blik, *m.* naar iets heen; -blicken, *v. n.* blikken (naar iets); -blühen, *v. n. s.* verwelken; -bluten, *v. n. s.* doodbloeden; -brausen, *v. n. s.* heenbruisen; -breiten, *v. a.* uitbreiden; -bringen, *v. a.* wegbrengen; *fig.* doorbrengen; sein Leben kümmerlich hinbringen, een kommervol leven slijten; -brocken, *v. a.* brokkelen; -brüten, *v. a. fig.* in werkeloosheid en gepeins doorbrengen; *v. n.* droomen, suffen; -bumsen, *v. a.* neêrbonzen; -decken, *v. a.* dekken, spreiden; -dehnen, *v. rec.* (sich) uitstrekken; -denken, *v. n.* aan iets denken; wo denken Sie hin? wat denkt gij toch wel? *v. a.* zich voorstellen, dat iets of iem. ergens is; *v. rec.* (sich) zich in gedachte ergens heen verplaatsen.

Hinder//lich, *adj.* hinderlijk; einem in etwas hinderlich sein, iem. belemmeren in iets; -n, *v. n.* hinderen, beletten, belemmeren; -niß, *n.* -ung, *f.* verhindering, hindernis, *f.* beletsel, *n.*; belemmering, *f.*

Hindin, *f.* hinde, *f.*

Hin//deuten, *v. n.* wijzen, duiden (naar iets); -dichten s. -denken; donnern, *v. n.* nederdonderen; -dorren, *v. n. s.* verdorren; -drang, *m.* aandrang, *m.* (naar iets heen); -drängen, *v. a.* (naar iets) heen dringen; *v. rec.* (sich) zich indringen; er drängt sich überall hin, hij dringt zich overal in; -dringen, *v. n. s.* heendringen; -dröhnen, *v. n.* dreunen, -ducken, *v. a.* neêrduiken; neêrbukken; -dudeln, *v. a.* (vor sich) neuriënd bedaard heengaan.

Hindurch, *adv.* van plaats drukt uit de verwijderende beweging van den sprekenden persoon weg, door iets heen, en wel van het eene einde tot het andere of midden door. Met den vierden naamval verbonden, wordt het met en zonder durch gebruikt; die Stadt hindurch, de stad door; durch die Wildniß hindurch, door de wildernis door; die ganze Zeit hindurch, den ganschen tijd door. — In samenstelling met werkwoorden wordt „hindurch" altijd vertaald met „er door", zoo dat deze werkwoorden hier niet opgenomen worden. Men vorme deze samenst. zelf, zoo als: hindurch-bringen, -gehen, er door brengen, -gaan *etc.* Zie de aanm. bij hin en her.

Hin//dürfen, *v. n.* er heen mogen; -eilen, *v. n. s.* zich ergens heenspoeden.

Hinein, *adv.* van plaats drukt uit de verwijderende beweging van den sprekenden persoon weg, naar binnen; in das Zimmer hinein! gauw in de kamer! hinein! ga binnen! zur Thür hinein treten, de deur binnen treden; mitten hinein, midden in; *fig.* in den Tag hineinleben, onbezonnen, gedachteloos voortleven; -bringen, -lassen, -gehen, -ziehen ꝛc. er in of naar binnenbrengen, -gaan, -laten, -trekken *etc.*; s. herein en de aanm. bij hin en her.

Hin//fahren, *v. a.* wegbrengen, -voeren; *v. n.* vertrekken, wegrijden, -varen; *fig.* sterven, verscheiden; mit der Hand über etwas hinfahren, met de hand over iets varen, -strijken; *fig.* nachlässig über etwas hinfahren, los over iets heen loopen; fahre hin, Geduld! verdwijn, vaar wel geduld! -fahrt, *f.* heenreis, *f.*; heenrijden, -varen; vertrek, *n.*; Hin- und Herfahrt, heen- en terugreis, *f.*; -fall, *m.* val, *m.* neervallen, *n.*; -fallen, *v. n. s.* nedervallen; -fällig, *adj.* broos, zwak, vergankelijk; -fälligkeit, *f.* broosheid, *f. etc.*; -fliegen, *v. n. s.* heen vliegen; -fort, -führo, *adv.* voortaan; -führen,

v. a. heen voeren; **=gang**, *m.* heengaan, vertrek; *fig.* overlijden, *n.*; **den Hingang für den Hergang haben**, het gaan voor het komen hebben; **=geben**, *v. a.* weg-, opgeven; verlaten, begeven; opofferen; **=gabe**, **=gebung**, *f.* afstand, *m.* opoffering, *f.*, **=gegen**, *adv.* daarentegen; **=gehen**, *v. n. s.* naar toe gaan; weg-, heengaan; voorbijgaan; **etwas hingehen lassen**, iets onopgemerkt laten voorbijgaan; iets door de vingers zien; **das mag so hingehen**, dit ga (voor dit maal) door; **es wird dir nicht so hingehen**, het zal u niet zoo doorgaan; **=gelangen**, *v. n. s.* aankomen, geraken; **wo gerathe ich hin?** waar ben ik gekomen? **=gießen**, *v. a.* uitstorten; **=halten**, *v. a.* toe-, voorhouden; *fig.* iem. met ijdele hoop vleien; **=hängen**, *v. a.* hangen aan; *v. n. fig. fam.* **etwas hinhängen lassen**, iets veronachtzamen; **=helfen**, *v. n.* iem. voorthelpen; *fig.* iem. ten gronde richten; *v. rec* **(sich)** zich behelpen; **=hocken**, *v. rec.* **(sich)** neerhurken; **=holen**, *v. a.* afhalen; **=kehren**, *v. a.* keeren, wenden naar...; bij-, aanvegen.

Hinken, *v. n.* hinken, mank gaan; **hier hinkt es**, hier is't niet pluis.

Hin//knieen, *v. n.* nederknielen; **=kommen**, *v. n. s.* heenkomen; *fig.* **wo ist er hingekommen**, wat is van hem geworden? **=können**, *v. n.* er bij kunnen; **=kränkeln**, *v. n.* wegkwijnen; **=kritzeln**, *v. a.* krabbelen, slecht schrijven; **=kunft**, *f.* komst, *f.*; **=langen**, *v. a.* heenreiken; *fig.* voldoende zijn; **=länglich**, *adj.* u. *adv.* toereikend, voldoende; **=länglichkeit**, *f.* genoegzaamheid, toereikendheid, *f.*; **=lassen**, *v. a.* toelaten, laten passeeren; **=leben**, *v. n.* voortleven; **=legen**, *v. a.* nederleggen; **=lehnen**, *v. a.* aanleunen; **=leihen**, *v. a.* uitleenen; **=leiten**, *v. a.* heen geleiden; **=liefern** f. **liefern**; **=machen**, *v. rec.* **(sich)** zich ergens heen begeven; **=marsch**, *m.* heenmarsch, *m.*; **=marschiren**, *v. n. s.* marcheeren naar...; **=nahme**, *f.* aanneming, *f.* medenemen, *n.*; **=nehmen**, *v. a.* aannemen; **=nen**, *adv.* **(von)** van hier, weg; **von hinnen gehen**, weggaan *etc.*; **=raffen**, *v. a.* wegrapen; *fig.* in't graf slepen; **=rauschen**, *v. n. s.* voorbijruischen; **=reichen**, *v. a.* aanreiken; *v. n.* voldoende zijn; **=reichend**, *adj.* u. *adv.* toereikend; **=reise**, *f.* heenreis, *f.*; **Hin= u. Herreise**, heen- en terugreis; **=reisen**, *v. n. s.* er heen reizen; vertrekken; **=reißen**, *v. a.* medeslepen; wegrukken; *fig.* betooveren; **sich hinreißen lassen**, zich laten medeslepen; **=richten**, *v. a.* richten naar...; *fig.* ter dood brengen, terechtstellen; *fam.* in het verderf storten, ongelukkig maken; **=richtung**, *f.* terechtstelling, *f.*; **=rücken**, *v. a.* aanschuiven; **=schaffen**, *v. a.* overbrengen; **=schaffung**, *f.* overbrenging, *f.*; **=scheeren**, *v. rec.* **(sich)** zich wegmaken; **=scheiden**, *v. n. s.* verscheiden, overlijden; **=scheinen**, *v. n.* schijnen; **=schicken**, **=senden**, *v. a.* er heen-, afzenden; **=schieben**, *v. a.* schuiven naar...; **=schießen**, *v. a.* schieten naar...; *v. n.* toesnellen; haastig komen aanloopen; **=schiffen**, *v. n. s.* heenvaren; **=schlagen**, *v. a.* u. *n.* heen-, nederslaan; **=schlängeln**, *v. rec.* **(sich)** zich heen-, voortkronkelen; **=schleichen**, *v. rec.* **(sich)** heen-, wegsluipen; **=schleppen**, **=schleifen**, *v. a.* u. *n.* wegslepen; **=schlummern**, *v. n. s.* insluimeren; *fig.* overlijden; **=schlüpfen**, *v. n.* zich sluipende verwijderen; *fig.* **(über etwas)** licht over iets heenstappen; **=schmieren**. *v. a.* bekladden; **=schreiben**, *v. a.* nederschrijven; schrijven naar...; **=schütten**, *v. a.* uitstorten, -werpen; **=schwinden**, *v. n. s* verdwijnen; **=segeln**, *v. n. s.* zeilen naar...; **längs der Küste hinsegeln**, langs de kust zeilen; **=sein**, *v. n. s.* verloren, weg, dood zijn (f. **hin**); **=setzen**, *v. a.* nederzetten; **=seufzen**, *v. n.* zuchten naar...; **=sicht**, *f*, opzicht; aanzien, *n.*; betrekking, *f.*; **in Hinsicht auf**, **hinsichtlich**, met opzicht, -betrekking tot; ten aanzien van; **=sinken**, *v. n. s.* wegvallen, nederzinken; **=springen**, *v. n. s.* springen naar...; **=stellen**, *v. n.* stellen, plaatsen; daarstellen; **=sterben**, *v. n. s.* wegsterven, -kwijnen; **=strecken**, *v. a.* toereiken; *fig.* omverwerpen, neêrvellen; *v. rec.* **(sich)** zich uitstrekken; **=streichen**, *v. a.* wrijven, strijken naar...; *v. n.* voorbijgaan, -snellen; **=stürzen**, *v. n. s.* neêrstorten; **=sudeln**, *v. a.* bekladden.

Hintan, *adv.* achter, achteraan; **=setzen**, *v. a.* achteruitzetten, veronachtzamen, verachten, op den achtergrond plaatsen; **=setzung**, *f.* achteruitzetting, *f. etc.*

Hintappen, *v. n.* tastende voortloopen.

Hinten, *adv.* achter, achteraan; **von hinten**, van achteren; **=an**, achteraan; **=aus**, achteruit; **=drein**, **=nach**, van achteren; naderhand; *fig.* te laat.

Hinter, *prp.* achter; **hinter einander**, achter elkander, achtervolgens; **=schlucken**, **=schlingen**, **=essen**, **=trinken**, naar beneden of inslikken; **=drein**, **=her**, *adv.* naderhand, te laat; **der, die, das Hintere**, de, het achterste. — In samenstellingen wordt „**hinter**" meestal vertaald met „achter" *b.v.* **Hinterfuß**, achterpoot; **Hinterzimmer**, achterkamer; om deze reden worden slechts die samenstellingen hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „achter" gevormd worden.

Hinter//bein, *n.* achterpoot, *m.*; *fig.* **sich auf die Hinterbeine stellen**, zich hardnekkig verzetten, aankanten; **=bleiben**, *v. a.* achterblijven; nur gebräuchlich in: **Hinterbliebene**, achterblijvende; **=bringen**, *v. a.* melden, berichten; **=fährte**, *f.* spoor *n.* van wild; **=fleck**, *m.* hielstuk, *n.*; **=gehäse**, *n.* achterste deelen van een haas; **=gehen**, *v. n. s.* bedriegen, misleiden; **=gehung**, *f.* bedrog, *n.*; **=halt**, *m.* hinderlaag, *f.*; **=hältisch**, *adj.* achterhoudend; **=lassenschaft**, *f.* nalatenschap, *f.*; **=lassung**, *f.* achterlating, *f.*; **=lästig**, *adj. nav.* te veel van achteren geladen; **=lauf**, *m.* achterpoot, *m.*; **=leder**, **=quartier**, *n.* hielstuk, *n.*;

=legung, *f.* nederlegging, *f.*; het in bewaring geven; =list, *f.* list, misleiding, verschalking, *f.*; =listig, *adj.* u. *adv.* bedriegelijk; verraderlijk; =mann, *m. mil.* laatste man in het gelid; =rücks, *adv.* achterwaarts; =satz, *m.* sluitrede, *f.*; =ständig, *adj.* achterstallig; =treffen, *n. mil.* achterhoede, *f.*; =treiben, *v. a.* verhinderen, afbreken; doen mislukken; =treibung, *f.* verhindering, belemmering, *f.*; beletsel, *n.*; =wärts, *adv.* achterwaarts; =ziehen, *v. a.* naar achteren trekken; *fig.* bedriegen, afzetten; *v. n.* naar achteren verhuizen; =ziehung, *f.* bedrog, *n.*

Hin//thun, *v. n.* ergend heen brengen, plaatsen; =tilgen, *v. a.* verdelgen; =toben, *v. n. s.* met geraas zich verwijderen; =tönen, *v. n.* derwaarts klinken; =traben, *v. n. s.* wegdraven; =tragen, *v. a.* er heen dragen; =träger, *m.* drager, brenger, *m.*; Hin= und Herträger, *m.* verklikker, *m.*; =trauern, *v. a.* vertreuren; =träumen, *v. a.* verdroomen; =treffen, *v. n.* treffen; =treiben, *v. a.* er heen-, voortdrijven; =treten, *v. n. s.* er heen treden; =tritt, *m.* tred derwaarts; dood, *m.*; =tummeln, *v. n. s.* wegspringen.

Hintsch, *m.* es, *pl.* e, *vet.* kortademigheid, *f.*

Hinüber, *adv.* naar den anderen kant, naar de overzijde; s. herüber; =bringen, =fahren, =laufen &c. over-brengen, -varen, -loopen, *etc.*; =schlafen, =schlummern, =schweben, *v. n. s. fig.* ontslapen; =spielen, *v. a.* spelend overbrengen. Zie de aanm. bij hin en her.

Hinum &c. s. herum.

Hin= und Herbewegung, *f.* slingerbeweging, *f.*

Hinunter, s. herunter, herab en de aanm. bij hin en her.

Hinweg, *m.* weg naar, -derwaarts; den Hinweg für den Herweg haben, het gaan voor het komen hebben.

Hinweg, *adv.* van plaats drukt uit de verwijderende beweging van den sprekenden persoon weg, hinweg! weg! weg van hier! — Hinweg drukt in de Hoogduitsche taal een grooteren afstand, eene grootere scheiding uit, dan weg; het eerste wordt echter in samenstellingen in de Nederlandsche taal even als de samenstellingen met weg vertaald. Men zoeke daarom deze woorden onder weg.

Hin//wehen, *v. n.* waaien naar...; =weisen, *v. a.* heenverwijzen; =wenden, *v. a.* heenwenden; *fig.* de toevlucht nemen; =werfen, *v. a.* heen werpen; =wider, *adv.* tegen; =wieder, =wiederum, *adv.* wederom; =wischen, (leicht über etw.), licht over iets heen stappen; -varen; =wollen, *v. n.* ergens heen willen; *fig.* beoogen; ich weiß, wo Sie hinwollen, ik weet, waarop gij wilt nederkomen; wo will das hin, waar moet dat heen; =wurf, *m.* worp, *m.*; =zählen, *v. a.* voortellen; =ziehen, *v. a.* u. *n.* ergens heentrekken; gaan woonen; (eine Sache) eene zaak rekken.

Hinzu, *adv.* van plaats drukt uit eene verwijderende beweging van den sprekenden persoon weg, naar iets heen. Zie de aanm. bij her en hin.

Hinzu//bauen, =denken, =dichten, *v. a.* er bij bouwen, -denken, -dichten; =drängen, *v. rec.* (sich) dringen om er bij te komen; =eilen, *v. n. s.* toesnellen; =fügen, *v. a.* er bij voegen; =fügung, *f.* bijvoeging, *f.*; =führen, *v. a.* heenvoeren; =gang, *m.* toegang, *m.* aannadering, *f.*; =gehen, *v. n. s.* naderbij komen; er bij gaan; =gehören, *v. n.* er bij behooren; =kommen, *v. n. s.* bijkomen; bijgevoegd worden; =kriechen, *v. n. s.* kruipende naderbij komen; =lassen, *v. a.* toelaten; =legen, *v. a.* er bij leggen; toevoegen; =locken, *v. a.* aanlokken; =nahen, *v. n. s.* naderen, naderkomen; =reiten, *v. n. s.* te paard naderen; =schiffen, =segeln, *v. n. s.* er heen, naderbij varen, -zeilen; =schleichen, *v. n. s.* zachtjes komen aansluipen; =schreiben, *v. a.* bijschrijven; =schwimmen, *v. n. s.* er bij zwemmen; =setzen, *v. a.* bijvoegen, -zetten, -doen; =setzung, *f.* bijvoeging, *f.*; =thun *v. a.* er bij doen; =thun, *n.* bijvoeging, *f.* toedoen, *n.*; =tragen *v. a.* bij-, aandragen; =treiben *v. a.* er bijdrijven; =treten, *v. n. s.* er bij treden; =zählen, *v. a* bijtellen.

Hiob, *m.* Job, *m.*; =sbote, *m* =spost, =sthräne, *f.* jobs-bode *m.* -tijding, -traan, *f.*

Hippe, *f.* zeis, *f.*; sikkel, *m.* oblie, *f.*; geit, *f.*; =nbäcker =njunge, =nkrämer, *m.* =neisen *n.* &c. oblie-bakker, -jongen -koopman, *m.* -ijzer, *n.* *etc.*; =nträger, *m.* =nträgerin, *f.* oblie-koopman, *m.* -vrouw, *f.*; *fig.* zeisdrager, dood, *m.*; =nwerk, *n.* ijdele zaak, *f.*

Hirn, *n.* es, s, *pl.* e, hersenen, *f. pl.* (s. Gehirn); =bohrer, =bruch, *m.* =entzündung, *f.* =gespinst, *n.* =lehre, *f.* &c. &c. hersen-boor, -breuk, -ontsteking, -schim, -leer, *f. etc. etc.*; =grille, *f.* pimpelmees, *f.* =kraut, *n. bot.* oogentroost, *m.*; =lein, *n. anat.* achterbrein, *n.*; =leiste, *f.* dwarslijst, *f.*; =los, *adj.* hersenloos; =mark, *n.* merg *n.* der hersenen; =reißer, *m. fig. fam.* slechte wijn, *m.*; =schädel, *m.* =schale, *f.* hersenpan, *f.*; =schädelhaut, *f.* bekkeneelvlies, *n.*; =wurst, *f.* cervelaatworst, *f.*; =wuth, *f.* hersenwoede, *f.*; =wüthig, *adj.* krankzinnig.

Hirsch, *m.* es, *pl.* e, hert, *n.*; =baum, *m.* sumakboom, *m.*; =bein, *n.* =braten, *m.* =geschlecht, *n.* =haut, *f.* =kopf, *m.* &c. &c. herte-poot, *m.* -gebraad, -geslacht, -vel, *n.* -kop, *m. etc. etc.*; =artig, *adj.* hertachtig; =brunft, *f.* bronst der herten; =fänger, *m.* hartsvanger, *m.*; =farbe, *f.* rosachtige kleur, *f.*; =farben, =färbig, *adj.* rosachtig; =feiste, *f.* hertetijd, *m.*; =fink, *m.* groenvink, *m.*; =gallerte, *f.* hartshoorngelei, *f.*; =garn, *n.* jachtnet, *n.*; =geweih, *n.* gewei, *n.*; =gras, *n. bot.* hertshoorn, *m.*; =horn, *n.* hertshoorn, *m.*; =käfer, =schröter, *m.* schalebijter, *m.*; =kameel, *n.* kameelschaap, *n.*; =klee, *m. bot.* kattestaart, *m.*; =kugel, *f.* bezoarsteen, *m.*; =kuh, *f.* hinde, *f.*; =lager, *m.* lager-

stede *f.* van een hert; =leder, *n.* hertsleder, *n.;* =ruthe, *f.* roede van een hert; =schuh, *m.* besneeuwd spoor van't hert; =schwaden, *m.* hertestaart, *m.;* =schweiß, *m.* bloed van een hert; =sprung, *m.* voetzool van een hert; =wurz, *f.* wild peterselie, *f.;* =ziege, *f.* wilde geit, *f.*

Hirse, *f.* gierst, *f.;* =brei, *m.* gierstenbrij, *m.;* =förmig, *adj.* gierstvormig; =gras, *n.* gierst, *f.;* =korn, *n.* gierstkorrel, *n.;* =nacker, *m.* gierstakker, *m.;* =ndrüse, *f. anat.* huidklier, *f.;* =fieber, *n.* gierstkoorts, *f.;* =vogel, *m.* groenvink, *m.*

Hirt, *m.* en, *pl.* en, herder, *m.;* =enamt, *n.* =enflöte, *f.* =engedicht, =engespräch, =enhaus, =enhorn, *n.* 2c. 2c. herders-ambt, *n.* -fluit, *f.* -dicht, -gesprek, -huisje, *n.* -hoorn, *m. etc. etc.;* =enbrief, *m.* herderlijke brief, *m.;* =engott, *m.* herdergod, *m.;* =enhaft, =enmäßig, *adj.* u. *adv.* herderlijk; =envolk, *n.* herdervolk, *n.*

Hirt//in, *f.* herderin, *f.;* =lich, *adj.* herderlijk.

Hisse, *f. mar.* hijschtouw, *n.;* =n, *v. a.* hijschen.

Hiß//block, *m.* =tau, *n.* hijschblok, *m.* -touw, *n.*

Histörchen, *n.* vertelseltje, *n.*

Histor//ie, *f.* historie, geschiedenis, *f.;* =ienbuch, *n.* geschiedboek, *n.;* =ienmaler, *m.* historieschilder, *m.;* =ienschreiber, *m.* geschiedschrijver, *m.;* =iograph, *m.* en, *pl.* en, historiograaph, *m.;* =isch, *adj.* u. *adv.* historisch.

Hitz//blase, =blatter, *f.* puistje, *n.;* =blütig, *adj.* warmbloedig, driftig; =blütigkeit, *f.* cholerisch gestel, *n.;* =e, *f.* hitte, *f.; fig.* drift, *f.* ijver, *m.;* in der ersten Hitze, in de eerste drift; das wird Hitze kosten, dat zal moeielijk gaan; =emesser, *m.* warmtemeter, *m.;* =en, *v. n.* heet zijn; *v. a.* heet maken, verhitten; =ig, *adj.* u. *adv.* heet, vurig, brandend; das hitzige Fieber, de heete koorts; =kopf, *m.* heethoofd, *n.;* =köpfig, *adj.* heethoofdig.

Ho, Hoho! ho! ha!

Hobel, *m.* schaaf, *f.;* =bank, =binde, *f.* =eisen, *n.* 2c. schaafbank, *f.* -verband, -ijzer, *n. etc.;* =förmig, *adj.* schaaf-vormig; =kasten, *m.* snijkast, *f.;* =n, *v. a.* schaven, beschaven; =span, *m.* schaafkrul, *f.;* =spanbinde, *f.* =binde.

Hobo//e, *f.* hobo, *f.;* =ist, *m.* en, *pl.* en, hoboist, *m.*

Hoch, *adj.* u. *adv.* hoog; auf der hohen See, in volle zee; es ist schon hoher Tag, het is reeds vol dag; aus einem hohen Tone sprechen, uit de hoogte spreken; ein hohes Alter, een hooge ouderdom; ein hohes Fest, een plechtig feest; eine hohe Person, een hoog personage; in hoher Person, hoogstdezelfs persoon; es zu hoch anfangen, het te hoog aanleggen; es hoch bringen, het ver brengen; etw. hoch aufnehmen, iets euvel opnemen; wenn es hoch kommt, in't slimste geval; =achtbar, *adj.* hoogachtbaar; =altar, *m.* =land, *n.* =lehrer, =muth, =verrath, *m.* 2c. 2c. hoog-altaar, -land, *n.* -leeraar, -moed, *m.* -verraad, *n. etc. etc.;* =adelig, =ansehnlich, =berühmt, =erhaben, =fliegend, *adj.* 2c. 2c. hoog-adelijk, -aanzienlijk, -beroemd, -verheven, -vliegend, *etc. etc.;* =beinig, *adj.* hoog van beenen; *fig.* buitensporig, bovenmatig; =edel, *adj.* hoogedel; =ehrwürdig, *adj.* hoogeerwaard; =ehrwürden, *f.* hoogeerwaardigheid, *f.;* =fürstlich, *adj.* doorluchtig; =gefühl, *n.* hooge geestdrift, *f.;* enthousiasmus, *n.;* =genuß, *m.* hoog genot, *n.;* =gericht, *n.* gerechtsplaats, *f.;* =geruch, *m.* sterke reuk, *m.;* =gesang, *m.* lofgezang, *m.;* =geschmack, *m.* fijne smaak, *m.;* =gesinnt, =herzig, *adj.* u. *adv.* grootmoedig; =herzigkeit, *f.* grootmoedigheid, *f.;* =horn, *n.* hobo, *f.;* =hornbläser, *m.* hoboist, *m.;* =klingend, *adj.* hard klingend; *fig.* hoogdravend; =löblich, *adj.* zeer loffelijk (titel voor mindere staatsbesturen); =meister, *m.* grootmeester, *m.;* =meisterthum, *n.* grootmeesterschap, *n.;* =messe, *f.* hoge mis, *f.;* =mögend, *adj.* hoogmogend; =müthig, *adj.* hoogmoedig; =nasig, *adj. fig.* trotsch, opgeblazen; =pflaster, *n.* hoog plaveisel, *n.;* =preislich, *adj.* hoogst loffelijk; =rückig, *adj.* hoog van rug; =schätzbar, *adj.* hoogachtbaar; =schule, *f.* hoogeschool, *f.;* =sinn, *m.* verheven gezindheid, *f.;* =sinnig, *adj.* u. *adv.* verheven; =stämmig, *adj.* met hoogen stam; =stift, *n.* domkapittel, *n.;* =stimme, *f.* sopraan, *f.;* =strebend, *adj.* eerzuchtig; =that, *f.* heldendaad, *f.;* =trabend, *adj.* een zwaren tred hebbende; *fig.* hoogdravend; =verdient, *adj.* zeer verdienstelijk; =vermögend, *adj.* hoogmogend; =verrath, *m.* hoogverraad, *n.;* =verräther, *m.* hoog-, landverrader, *m.;* =verrätherisch, *adj.* majesteitschennend; =wald, *m.* hoogstammig woud, *n.;* =wild, *n.* groote wild, *n.;* =würdig, *adj.* hoogwaardig; das Hochwürdige, het hoogwaarde; =zuehrend, *adj.* hoog te vereeren.

Hochzeit, *f.* bruiloft, *f.;* =machen, bruiloft vieren, trouwen; =bett, =fest, =gedicht, =kleid, =mahl *n.* 2c. 2c. bruilofts-bed, -feest, -gedicht, -kleed, -maal, *n. etc. etc.;* =bitter, *m.* uitnoodiger tot eene bruiloft; =brief, *m.* brief van uitnoodiging tot eene bruiloft; =er, *m.* bruidegom, *m.;* =erin, *f.* bruid, *f.;* =lich, *adj.* u. *adv.* tot de bruiloft behoorende; =vater, *m.* =mutter, *f.* vader, moeder van den bruidegom of van de bruid; =feier, *f.* huwelijksplechtigheid, *f.;* =mäßig, *adj.* overeenkomstig eene bruiloft.

Hocke, *f.* schoof, garf, *f.; fam.* rug, *m.;* =eln, *v. a.* op den rug dragen; =n, *v. n.* aan hoopen zetten; op den rug dragen; *v. n.* zich op iem.'s rug zetten; hokken; er hockt immer zu Hause, hij hokt altijd te huis.

Höcker, *m.* bult; =ig, =icht, *adj.* bultig, gebocheld; =ochse, *m.* bultos, *m.*

Hode, *f.* =n, *m.* ens, *pl.* en, kloot, teelbal, *m.;* =enbruch, *m.* =enhaut, *f.* balzak-breuk, *m.* -huid, *f.;* =nförmig, *adj.* klootvormig; =nkraut, *n. bot.* knaapjeskruid, *n.;* =nleitstrang, *m.* balstreng, *f.;* =nmasse, *f.* klootstof,

f.; =musfel, *m.* balspier, *f.*; =sack, *m.* balzak, *m.*

Hof, *m.* es, s, *pl.* **Höfe**, binnenplaats, *f.* -plein, *n.*; hof, *n.* (van een vorst); **bei Hofe**, aan het hof; *fig.* **einem den Hof machen**, iem. zijn hof maken; *astr.* kring, *m.* (om de maan); *chir.* tepelkring, *m.*; =**advokat**, =**agent**, *m.* =**amt**, *n.* =**arzt**, =**bäcker**, *m.* =**dame**, *f.* rc. rc. hof-advokaat, -agent, *m.* -ambt, *n.* -doctor, -bakker, *m.* -dame, *f. etc. etc.*; =**bauer**, *m.* pachter van eene hofstede; =**brauch**, *m.* gebruik *n.* aan't hof; =**fähig**, *adj.* =**fähigkeit**, *f.* bevoegd; bevoegdheid *f.* om aan't hof te verschijnen; =**fart**, *f.* hoogmoed, *m.* hoovaardij, *f.*; =**färtig**, *adj.* u. *adv.* hoovaardig; =**fen**, *v. a.* hopen, verwachten; **hoffen und harren macht Manchen zum Narren**, door hopen en verwachten wordt menigeen misleidt; =**fentlich**, *adv.* naar ik hoop; =**fnung**, *f.* hoop, *f.*: **in guter Hoffnung**, in gezegende omstandigheden; =**fnungslos**, *adj.* hopeloos; =**fnungslosigkeit**, *f.* hopeloosheid, *f.*; =**fnungsschein**, *m.* straal van hoop; =**fnungsvoll**, *adj.* hoopvol; =**fräulein**, *n.* hofdame, *f.*; =**futtermeister**, *m.* leverancier van voeder aan't hof; =**iren**, *v. a.* zijn hof maken; *fam.* zijn gevoeg doen; =**lager**, *n.* verblijfplaats van't hof; =**magd**, *f.* dienstmeid op eene hofstede; =**männisch**, =**mäßig**, *adj.* u. *adv.* hoofsch; =**meister**, *m.* gouverneur, *m.*; *nav.* hofmeester, *m.*; =**meisterlich**, *adj.* als een gouverneur; =**meistern**, *v. a.* den meester spelen, bedillen; =**platz**, **raum**, *m.* voorplein, *n.* binnenplaats, *f.*; =**reithe**, =**stätte**, *f.* hofstede, *f.*; =**schranz**, *m.* hoveling, *m.*; =**sitte**, *f.* hofetikette, *f.*; =**sitz**, *m.* zetel van't hof; =**thor**, *n.* koetspoort, *f.*; =**thür**, *f.* plaatsdeur, *f.*; =**wehr**, =**wehrung**, *f.* inventaris van eene pachthoeve; =**widrig**, *adj.* u. *adv.* tegen de hofetikette.

Höf//chen, *n.* klein plaatsje, *n.* (s. **Hof**); =**isch**, *adj.* u. *adv.* hoofsch; =**lich**, *adj.* u. *adv.* hoffelijk, beleefd; =**lichkeit**, *f.* beleefdheid, *f.*; =**ling**, *m.* hoveling, *m.*; =**ner**, *m.* bezitter van eene hofstede.

Hoh rc., s. **hoch** rc.

Höhe, *f.* hoogte, verhevenheid, *f.*; =**enkreis**, =**enmesser**, *m.* =**enmessung**, *f.* hoogte-cirkel, -meter, *m.* -meting, *f.*; =**nrauch**, *m.* heirook, *m.*

Hoh//heit, *f.* hoogte, *f.*; hoogheid, *f.* (titel); =**heitsrecht**, *n.* vorstelijk vorrecht, *n.*; =**elied**, *n.* hoogelied, *n.*; =**epriester**, *m.* hoogepriester, *m.*; =**epriesterlich**, *adj.* u. *adv.* hoogepriesterlijk; =**epriesterthum**, *n.* hoogepriesterschap, *n.*

Hohl, *adj.* u. *adv.* hol, ledig; **ein hohler Zahn**, een holle kies; *fig.* **eine hohle Stimme**, eene doffe stem; =**ader**, *f.* holle leverader, *f.*; =**äugig**, =**wangig**, *adj.* hol-oogig, -wangig; =**beil**, *n.* dissel, *m.*; =**bohrer**, *m.* holboor, *f.*; =**docke**, *f.* reistok aan eene draaibank; =**eisen**, *n.* =**meißel**, *m.* =**feile**, *f.* rc. hol-ijzer, *n.* -beitel, *m.* -vijl, *f. etc.*; =**glas**, *n.* hol glas, *n.*; =**hand**, *f.* handholte, *f.*; =**häring**, *m.* ledige hareng; =**heit**, *f.* holheid, *f.*; =**klinge**, *f.* holle kling, *f.*; =**kopf**, *m.* domkop, *m.*; =**kreisel**, *m.* bromtol, *m.*; =**kugel**, *f.* holle kogel, *m.*; =**lauch**, *m.* huislook, *n.*; =**leiste**, *f.* holle lijst, *f.*; =**linse**, *f.* holle lins, *f.*; =**münze**, *f.* holmunt, *f.*; =**ring**, *m.* schotelring, *m.*; =**ründe**, *f.* holronde gedaante, *f.*; =**säule**, *f.* holle zuil, *f.*; =**schleifen**, *n.* hol slijpen, *n.*; =**schnäbler**, *m.* toucan, *m.*; =**schnauze**, *f.* zwaardvisch, *m.*; =**spatel**, *m.* plantensteker, *m.*; =**spiegel**, *m.* holle spiegel, *m.*; =**stuhl**, *m.* leuningstoel, *m.*; =**taube**, *f.* boschduif, *f.*; =**weg**, *m.* holle weg, *m.* engte, *f.*; =**werk**, *n.* dak met holle pannen; =**wurz**, =**wurzel**, *f.* holwortel, *m.*; =**ziegel**, *m.* holle dakpan, *f.*; =**zirkel**, *m.* holle, sferische passer, *m.*

Höhl//e, *f.* hol, *n.* kuil, *m.*; =**en**, *v. a.* uithollen; =**enbewohner**, *m.* holbewoner, *m.*; =**ung**, *f.* holte, *f.*; uithollen, *n.*

Hollunder, s. **Holunder**.

Hohn, *m.* es, s, hoon, smaad, spot, *m.*; **einem Hohn sprechen**, iem. bespotten; **das spricht der Vernunft Hohn**, dat kwetst het gezond verstand; =**gelächter**, =**lachen**, *n.* spottend gelach, uitjouwen, *n.*; =**lachen**, =**lächeln**, *v. n.* spottend lachen, -glimlachen; =**lacher**, *m.* meesmuiler, spotter, *m.*; =**lächler**, *m.* spotvogel, *m.*; =**necken**, *v. a.* bespottelijk maken, beet hebben; =**neckerei**, *f.* fopperij, *f.*; =**rede**, *f.* spotrede, *f.*; =**sprecher**, *m.* spotter, honer, *m.*

Höh//nen, *v. a.* hoonen; =**erei**, *f.* hoon, *m.* bespotting, *f.*; =**isch**, *adj.* u. *adv.* hoonend, spottend.

Hoho! *interj.* oho!

Höke, =**r**, *m.* opkooper; verkooper in't klein; marskramer, *m.*; =**n**, *v. a.* opkoopen; in't klein verkoopen; =**rei**, *f.* =**rkram**, *m.* handel in't klein; =**rin**, *f.* opkoopster; fruit-, groenvrouw, *f.*

Hokus=pokus, *m.* u. *n.*; =**streich**, *m.* goochelarij, *f.*; =**macher**, *m.* goochelaar, *m.*

Hold, *adj.* u. *adv.* bevallig, liefelijk; genegen, vriendelijk; **einem hold sein**, iem. genegen zijn; =**e**, *m.* u. *f.* geliefde, beminde, *m.* u. *f.*; =**selig**, *adj.* u. *adv.* minzaam, liefderijk, aangenaam; =**seligkeit**, *f.* minzaamheid, *f.*

Holen, *v. a.* halen.

Holfter, *f.* pistoolkoker, *m.*; =**kappe**, *f.* holsterkap, *f.*

Holla! *interj.* holla!

Holl//and, *n.* Nederland, *n.*; **nun ist Holland in Noth**, nu komt de nood aan den man; =**änder**, *m.* Nederlander, *m.*; *fig.* melk-, boterboer, *m.*; (papier-) cylindermolen, *m.*; *mar.* haaksteek, *m.*; =**änderei**, *f.* boerderij, *f.*; =**n**, *v. a.* innaaien.

Hölle, *f.* hel, *f.*; **Hölle der Schneider**, lappenkast der kleermakers; **einem die Hölle heiß machen**, iem. het vuur voor de scheenen leggen; =**nangst**, *f.* doodsangst, *f.*; =**nbrand**, =**nbraten**, *m. fig.* hellebrand, *m.* helleveeg, *f.*; =**nbrut**, *f.* helsch gebroedsel, *n.*; =**ndrache**, *m.* helsche draak, *m.*; =**nfahrt**, *f.* nederdaling ter helle; =**nfürst**, *m.* hellevorst, *m.*; =**ngott**, *m.* god der hel, Pluto; =**ngöt**=

tin, *f.* godin der hel, Proserpina; =nheiß, *adj.* uiterst heet; =nhund, *m.* helhond, *m.*; =nkind, *n.* kind der hel; =nloch, *n.* =nschlund, *m.* afgrond der hel; =npein, =nqual, *f.* helsche pijn, *f.*; =nreich, *n.* rijk der hel; =nrichter, *m.* rechter in de hel; =nstein, *m.* helsche steen, *m.*; lapis infernalis, *f.*; =nwärts, *adv.* hellewaarts.

Höllisch, *adj*, helsch.

Hollunder 2c., s. **Holunder**.

Holm, *m.* es, s, *pl.* e, † heuveltje; eilandje, *n.*; werf, *n.*

Holper, *m.* hobbel, *m.* ongelijkheid, *f.*; =icht, =ig, *adj.* hobbelig, oneffen.

Holterpolter, *adj.* holderdepolder.

Holunder, *m.* vlier, *m.*; =baum, *m.* =beere, *f.* =blatt, *n.* =blüthe, =röhre, *f.* 2c. vlier-boom, *m.* -bes, *f.* -bad, *n.* -bloesem, *m.* -pijp, *f.* *etc.*; =traube, *f.* vlierbloem, *f.*

Holz, *n.* es, *pl.* **Hölzer**, hout, *n.*; woud, bosch, *n.*; =amt, *n.* houtvesterij, *f.*; =apfel, *m.* wilde appel, *m.*; =arbeiter, *m.* =art, =axt, *f.* =boden, =essig, =hacker, *m.* 2c. 2c. hout-werker, *m.* -soort, -bijl, *f.* -zolder, -azijn, -hakker, *m.* *etc. etc.*; =artig, *adj.* houtachtig; =ast, *m.* boomtak, *m.*; =bar, *adj.* te vellen; =bau, *m.* houtkweeking, *f.*; =birne, *f.* wilde peer, *f.*; =binder, *m.* takkebossenmaker, *m.*; =bock, *m.* zaagbok; houtkever, *m.*; =brame, *f.* voorhout, *n.*; =bund, =bündel, *n.* takkebos, *m.*; =deube, *f.* houtdiefstal, *m.*; =en, *v. a.* hout hakken; -inzamelen; =frevel, s. **Waldfrevel**; =fuhre, *f.* vracht hout; =geld, *n.* geld voor brandhout; =gerecht, *adj.* bedreven in't boschrecht; =gerechtigkeit, *f.* =gericht, *n.* bosch-recht, -gerecht, *n.*; =graf, *m.* opperhoutvester, *m.*; =hau, =schlag, *m.* houtvelling, *f.*; =haufen, =stoß, *m.* houtstapel, *m.*; =icht, =ig, *adj.* houtachtig, houtig; boomrijk; =kirsche, *f.* wildekers, *f.*; =lerche, *f.* boschleeuwerik, *m.*; =leger, *m.* die hout opstapelt; =messen, *n.* houtmeten, *n.*; =platz, *m.* houtwerf, *n.*; =schneider, *m.* houtgraveur, *m.*; =schragen, *m.* houtmaat, *f.*; =schuh, *m.* klomp, *m.*; =schuhmacher, *m.* klompenmaker, *m.*; =span, *m.* spaander, *m.*; =sparung, *f.* het sparen van hout; =splitter, *m.* houtsplinter; tronk, *m.*; =trage, *f.* draagbaar, *f.*; =trank, *m.* houtaftreksel, *n.*; =ung, *f.* houtvelling, *f.*

Hölz//chen, *n.* houtje; boschje, *n.*; =ern, *adj.* houten.

Homöopath, *m.* en, *pl.* en, homœopaath, *m.*

Honicht, *adj.* honigachtig.

Honig, *m.* es, s, honig, *m.*; =apfel, =bär, *m.* =biene, =farbe, =wabe, *f.* =thau, *m.* 2c. 2c. honig-appel, -beer, *m.* -bij, -kleur, -raat, *f.* -dauw, *m.* *etc. etc.*; =bau, *m.* bijenteelt, *f.*; =baum, *m.* =blume, *f.* honigbloem, *f.*; =behälter, *m.* honigkelk, *m.*; =birne, *f.* suikerpeer, *f.*; =kuchen, *m.* zoete koek, *m.*; =monat, *m.* wittebroodsweek, *f.*; =seim, *m.* honigzeem, *n.*

Honor//atioren, *pl.* personen van aanzien; =iren, *v. a. com.* honoreeren.

Hopfen, *m.* hop, *f.*; **da ist Hopfen und Malz verloren**, dat is den mooriaan gewasschen; **an ihm ist Hopfen und Malz verloren**, hij is een onverbeterlijke deugniet; =, *v. a.* met hop brouwen; =bau, *m.* =feld, =seil, *n.* =stange, *f.* 2c. hop-teelt, *f.* -veld, -touw, *n.* -stang, *f.* *etc.*; =stichel, *m.* hopijzer, *n.*

Höpfner, *m.* die hop teelt.

Hopp! *interj.* hop!

Hopsen, *v. n. fam.* hossen.

Hopser, *m.* hopsadans, *m.*

Hopswalzer, s. **Hopser**.

Hörbar, *adj.* hoorbaar.

Hor//chen, *v. n.* luisteren; =er, *m.* luisteraar, *m.*; =winkel, *m.* luisterhoek, *m.*

Horde, *f.* teenen horde, -slede, *f.*; =, *f.* horde, *f.* troep, *m.*; zwervende volksstam, *m.*; =nweise, *adv.* troepsgewijze.

Hör//en, *v. a.* hooren, luisteren; **er hört schwer**, hij is hardhoorig; **die Philosophie bei Professor Kl. hören**, den cursus in de wijsbegeerde bij den hoogleeraar Kl. volgen; =ensagen, *n.* het hooren zeggen; =er, *m.* hoorder, toehoorder, *m.*; =ig, s. **gehörig**.

Horizont, *m.* es, gezichteinder, *m.*; =al, *adj.* waterpas, horizontaal.

Horn, *n.* es, s, *pl.* **Hörner**, hoorn, horen, *m.*; **mit einem in ein Horn blasen**, het met iem. eens zijn; **sich die Hörner ablaufen**, jeugdige uitspattingen begaan, uitrazen; =amboß, *m.* speerhaak, *m.*; =arbeiter, =bereiter, =bläser, =drechsler, =hecht, *m.* =kraut, *n.* 2c. 2c. hoorn-werker, -bereider, -blazer, -draaier, -visch, *m.* -kruid, *n.* *etc. etc.*; =baum, s. **Hagebuche**; =becher, *m.* hoornen beker, *m.*; =dose, *f.* hoornen doos, *f.*; =eule, *f.* ooruil, *f.*; =fessel, *f.* hoornriem, *m.*; =förmig, *adj.* hoornvormig; =frucht, *f. bot.* soort van melde, *f.*; =haspel, *f. bot.* soort van windas, *n.*; =haut, *f.* hoornvlies; eelt, *n.*; =icht, *adj.* hoornachtig; =ig, *adj.* hoornig; =kamm, *m.* hoornen kam, *m.*; =kirsche, *f.* kornoelje, *f.*; =kluft, =spalte, *f.* kloof, scheur in den hoef; =klüftig, *adj.* met een gekloofden hoef; =laterne, *f.* hoornen lantaarn, *f.*; =salbe, *f.* paardezalf, *f.*; =satz, *m.* versiersel aan een jachthoorn; =schein, *m.* nieuwe maan in Februari; =schiefer, *f.* hoornlei, *f.*; =schnecke, *f.* zeehoorn, *m.*; =schwein, *n.* indiaansch zwijn, *n.*; =späne, *m. pl.* afval van hoorn; =wand, *f.* zijde van een paardenhoef.

Hörn//chen, *n.* horentje, *n.*; =en, *v. a.* van horens voorzien; =ern, *adj.* hoornen; =erträger, *m.* horendrager, *m.*

Hornung, *m.* sprokkelmaand, *f.*

Horoskop, *n. astr.* uuraanwijzer, *m.*; *fig.* planeetlezing, *f.*

Hör//rohr, *n.* spreekhoorn, *m.*; =saal, *m.* gehoorzaal, *f.*

Hornisse, *f.* horzel, *f.*

Horst, *m.* es, *pl.* e, nest *n.* (van een roofvogel); hoop; bos, *m.*; =en, *v. a.* nestelen.

Hort, *m.* es, s, *pl.* e, rots *m.*; *fig.* toevlucht, *f.*; *obs.* schat, *m.*

Höschen, *n.* broekje, *n.*

Hose, *f.* broek, *f.*; *fig. fam.* **sie hat die Hosen**, zij heeft de

broek aan; waterhoos, *f.*; boterton, *f.*; **=nband**, *n.* broek-, kousenband, *m.*; **=nbund**, **=nflicker**, **=nknopf**, **=nsack**, *m.* ꝛc. ꝛc. broek-band, -lapper, -knoop, -zak, *m. etc. etc.*; **=nhalter**, **=nträger**, *m.* galg, -bretel, *f.*; **=nlos**, *adj.* broekeloos; **=nstricker**, *m.* kousenbreier, *m.*

Hospital, *n.* es, s, *pl.* täler, gasthuis, hospitaal, *n.*; **=meister**, **=verwalter**, *m.* vader van een gasthuis.

Hospitant, *m.* en, *pl.* en, buitengewoon hoorder bij een hoogleeraar.

Hospiz, *n.* es, *pl.* e, klooster; logement, *n.*

Hostie, *f.* gewijde ouwel; Hostie, *f.*; **=ngefäß**, *n.* hostievaas, ciborie, *f.*; **=nhäuschen**, *n.* tabernakel, *m.*

Hotel, *n.* s, hotel, logement, *n.*

Hott, *interj.* hot.

Hotze, s. Wiege.

Hub, *m.* es, † optillen, *n.*

Hübel, *m.* heuveltje, *n.*

Hüben, s. Diesseits.

Hübsch, *adj.* u. *adv.* hupsch, schoon, mooi, knap; **=heit**, *f.* schoonheid, *f. etc.*

Hucke, *f.* rug, *m.* (s. Hocke); **=n**, *v. a.* op den rug nemen; **=pack**, *adv.* op den rug; **=r**, *m.* die op een rug zit.

Hudel, *m.* s, *pl.* n, lap, lomp, *m.* vod, *f.*; **=ei**, *f.* knoeierij, plagerij, *f.*; **=er**, *m.* knoeier, *m.*; **=n**, *v. a.* knoeien; kwellen, plagen; bedotten; **=wisch**, *m.* wrijflap, *m.*

Hudler, s. Hudeler.

Huf, *m.* es, s, *pl.* e, hoef, *m.*; **=bein**, *n.* **=beschlag**, *m.* **=eisen**, *n.* **=nagel**, **=schlag**, *m.* ꝛc. ꝛc. hoef-been, -beslag, -ijzer, *n.* -nagel, -slag, *m. etc. etc.*; **=engeld**, *n.* **=ensteuer**, *f.* hoevegeld, *n.*; **=hammer**, *m.* klinkhamer, *m.*; **=lattich**, *m. bot.* hoefblad, *n.*; **=räumer**, *m.* veegschop, *f.*; **=ig**, *adj.* gehoefd; **=zwang**, *m.* volvoetigheid, *f.*; **=zwängig**, *adj.* volvoetig.

Hüfner, *m.* hoevenaar, *m.*; **=gut**, *n.* landgoed, *n.*

Hüft, *m.* es, *pl.* e, blazen *n.* op het jachthoorn; **=ader**, *f.* **=bein**, *n.* **=nerve**, **=pfanne**, *f.* **=stück**, *n.* ꝛc. ꝛc. heup-ader, *f.* -been, *n.* -zenuw, -pan, *f.* -stuk, *n. etc. etc.*; **=e**, *f.* heup, *f.*; **=enlahm**, *adj.* lendenlam; **=enmesser**, *m.* heupmeter, *m.*; **=horn**, *n.* jachthoorn, *m.*

Hügel, *m.* heuvel, *m.*; **=icht**, *adj.* heuvelachtig; **=ig**, *adj.* vol heuvels.

Hugenott, *m.* **=n**, *pl.* en, hugenoot, *m.*

Huhn, *n.* es, s, *pl.* Hühner, hoen, *n.* kip, hen, *f.*

Hühnchen, *n.* hoentje, *n.*

Hühner//aar, *m.* **=brust**, *f.* **=dreck**, *m.* **=ei**, *n.* **=hof**, *m.* **=nest**, *n.* ꝛc. ꝛc. hoender- (kippen-) borst, *f.* -drek, *m.* -ei, -hof, -nest, *n. etc. etc.*; **=abend**, *m.* avond voor de bruiloft; **=artig**, *adj.* hoenderachtig; **=auge**, *n.* eksteroog, *n.* likdoorn, *m.*; **=beize**, *f.* patrijzen jacht, *f.*; **=biß**, **=darm**, *m. bot.* vogelkruid, *n.*; **=brühe**, *f.* kippensoep, *f.*; **=fang**, *m.* patrijzenvangst, *f.*; **=hahn**, *m.* haan, *m.*; **=hund**, *m.* patrijshond, *m.*; **=klee**, **=kohl**, *m. bot.* wilde thijm, *m.*; **=lager**, *n.* plaats, waar de hoenders of patrijzen verblijven; **=leder**, *n. fig.* fijn schapenleder, *n.*; **=leiter**, **=stange**, **=steige**, *f.* hoenderrek, *n.*; **=milch**, *f. bot.* veldajuin, *m.*; **=ruf**, *m.* vogelaarsfluitje, *n.*; **=weh**, *n.* kinkhoest, *m.*

Hui! *interj.* hei; **in einem Hui**, in een oogenblik.

Huke, *f.* vastzetten, *n.* brug, *f.* (in't tiktakspel); **=r**, *m. nav.* hoeker, *m.*

Huld, *f.* genade, gunst, *f.*; **=göttin**, **=in**, *f.* gratien, *f. pl.*; **=igen**, *v. a.* huldigen, hulde doen; **=igung**, *f.* huldiging, *f.*; **=igungseid**, *m.* huldigingseed, *m.*; **=reich**, **=voll**, *adj.* welwillend, goedertieren.

Hülf//e, *f.* hulp, ondersteuning, *f.*; **einem Hülfe leisten**, iem. hulp verleenen; **mit, durch Hülfe**, met behulp; **einem die Hülfe thun**, iem.'s meubelen gerechtelijk verkoopen; **einem Pferde die Hülfe geben**, een paard besturen; **=leistung**, *f.* hulpbetoon, *n.*; **=lich**, *adj.* (in samenstellingen) hulpvaardig; **=los**, *adj.* hulpeloos; **=losigkeit**, *f.* hulpeloosheid, *f.*; **=reich**, *adj.* hulpvaardig; **=sarmee**, **=skirche**, *f.* **=smittel**, *n.* **=squelle**, *f.* ꝛc. ꝛc. hulp-leger, *n.* -kerk, *f.* -middel, *n.* -bron, *f. etc. etc.*; **=sbedürftig**, *adj.* hulpbehoevend; **=sbedürftigkeit**, *f.* hulphoevendheid, *f.*; **=sgeld**, *n.* onderstandsgeld, *n.*; **=gelder**, *pl.* subsidien; **=slaut**, *m.* klinkletter, *f.*; **=smacht**, verbondene mogendheid, *f.*; **=ston**, *m.* hulptoon, *m.*; **=swort**, *n.* hulpwoord, *n.*

Hülle, *f.* hulsel, omhulsel, *n.*; **die Hülle u. Fülle**, groote overvloed; **die sterbliche Hülle**, het stoffelijk overschot; **=n**, *v. a.* hullen, omhullen.

Hülse, *f.* schil, schaal, *f.* bast, *m.*; **=n**, *v. a.* pellen, bolsteren; **=nartig**, *adj.* peulachtig; **=nfrucht**, *f.* peulvrucht, *f.*

Hülf//icht, **=ig**, *adj.* peulachtig.

Hum! *interj.* hem, hm!

Human, *adj.* humaan.

Hummel, *f.* hommel, *f.*; **=chen**, *n. mus.* doedelzak, *m.*; **=n**, *v. n.* gonzen.

Hummer, *m.* zeekreeft, *m.*

Humor, *m.* gemoedsaard, humor, *m.*; humeur, *n.*; **=ist**, *m.* en, *pl.* en, humorist, *m.*; **=istisch**, *adj.* humoristisch.

Humpe, *f.* n, *m.* beker, *m.*; **=ln**, *v. n.* hinken.

Hümpel, *m.* keuvel, *m.*; **=ei**, *f.* knoeiwerk, *n.*; **=n**, *v. a.* knoeien.

Hund, *m.* es, *pl.* e, hond, *m.*; **auf dem Hunde sein**, slecht staan met zijne zaken; **da liegt der Hund begraben**, daar ligt de hond begraven; **er kann keinen Hund vom Ofen locken**, hij is tot niets te gebruiken; **damit lockt man keinen Hund vom Ofen**, daarmede krijgt men niets gedaan; **=ebett**, **=efell**, **=efett**, **=ehaus**, *n.* **=ejunge**, *m.* ꝛc. ꝛc. honden-bed, -vel, -vet, -hok, *n.* -jongen, *m. etc. etc.*; **=ekerl**, *m.* deugniet, *m.*; **=eloch**, *n.* hondenhok, *n.*; *fig.* slechte woning, *f.*; **=escheu**, *adj.* bang voor honden; **=eschlag**, *m.* het dooden van honden; **=eschläger**, *m.* hondenslager, *m.*; **=esteuer**, *f.* belasting

op de honden; =wache, *f. mar.* hondenwacht, *f.*

Hunds//biß, *m.* =blatter, =blume, *f.* =fott, *m.* =fötterei, *f.* =gras, *n.* ꝛc. ꝛc. honds-beet, -blaar, -bloem, *f.* -vot, *m.* -votterij, *f.* -gras, *n. etc. etc.*; =kohl, *m.* bingelkruid, *n.*; =koth, *m.* hondendrek, *m.*; =melde, *f.* witte melde, *f.*; =müde, *adj.* zoo moede als een hond; =peitsche, *f.* hondenzweep, *f.*; =viole, *f.* wilde violenstruik, *m.*

Händ//chen, *n.* hondje, *n.*; =eln, *v. n.* jongen; =in, *f.* teef; *f.*; =isch, *adj.* u. *adv.* hondsch; *fig.* gemeen, kruipend.

Hundert, *num.* honderd; =, *n.* honderd, honderdtal, *n.*; =er, *m.* honderdtal, *n.*; =erlei, *adj.* honderderlei; =fach, =fältig, *adj.* honderdvoud; =jährig, *adj.* honderdjarig *etc. etc.* — Men vorme de verdere samenstell. naar de gelijksoortige woorden onder: acht, drei, ein.

Hüne, *m.* reus, *m.*; =nbett, *n.* hunnebed, *n.*; =ngrab, *n.* hunnegraf, *n.*; =nmäßig, *adj.* reusachtig.

Hunger, *m.* honger, *m.*; Hunger ist der beste Koch, honger is de beste saus; vor Hunger sterben, van honger sterven; =blume, *f.* peperkruid, *n.*; =harke, *f.* =rechen, *m.* groote hark, *f.*; =kur, *f.* hongerkuur, *f.*; =ig, *adj.* hongerig; =kraut, *n.* wilde amberbloem, *f.*; =leider, *m.* hongerlijder; *fig.* gierigaard, *m.*; =leiderei, *f.* karigheid; =n, *v. n.* u. *imp.* hongeren, honger hebben; es hungert mich, mich hungert, ik heb honger; =quelle, *f.* bron, die dikwijls uitdroogt; =snoth, *f.* hongersnood, *m.*; =thurm, *m.* gevangenis, kerker, om iem. den hongerdood te laten sterven; =tod, *m.* hongerdood, *m.*; =tuch, *n.* zwart laken tot overdekking van't altaar gedurende den vastentijd; *fam.* am Hungertuche nagen, niets de bikken hebben.

Hunzen, *v. a. pop.* beknorren.

Hüpf//en, *v. n. s.* huppelen, springen; =er, *m.* springer; sprinkhaan, *m.*; =erpferd, *n.* sprinkhaan, *m.*

Hürd//e, *f.* teenen horde; park, perk *n.* (voor de schapen); =en, *v. a.* omheinen, afperken; =enschlag, *m.* omheining, *f.*; =ung, =enwand, *f.* gevlochten rijswerk, *n.*

Hure, *f.* hoer, lichte kooi, *f.*; =n, *v. n.* hoeren, hoereeren; =nauge, *n.* =nblick, *m.* =ngesindel, =nhaus, *n.* =nwinkel, =nwirth, *m.* ꝛc. ꝛc. hoeren-oog, *n.* -blik, *m.* -pak, -huis, -kot, *n.* -waard, *m. etc. etc.*; =r, *m.* hoereerder, *m.*; =erei, *f.* hoererij, *f.*; =erisch, *adj.* hoerachtig.

Hurrah! *interj.* hoera! =en, *v. n.* hoera, hoezee roepen.

Hurtig, *adj.* u. *adv.* vlug, gezwind, gauw; =keit, *f.* vlugheid, *f. etc.*

Husar, *m.* en, *pl.* en, huzaar, *m.*; =enpelz, *m.* =enpferd, *n.* =ensäbel, *m.* =entasche, *f.* ꝛc. huzaren-pels, *m.* -paard, *n.* -sabel, -tasch, *f. etc.*; =enoberste, =enrittmeister, *m.* colonel, ritmeester der huzaren.

Husch! *interj.* vlug, snel; =en, *v. n.* glijden, sluipen.

Huß! *interj.* halo.

Hussah! *interj.* hoezee! =en, *v. n.* hoezee roepen.

Hüsteln, *v. n.* kuchen.

Husten, *m.* hoest, *m.*; =, *v. n.* hoesten.

Hut, *m.* es, s, *pl.* Hüte, hoed, *m.*; ein Hut Zucker, een suikerbrood; viele Köpfe unter einen Hut bringen, veel hoofden onder eenen hoed brengen; =band, *n.* =bürste, =fabrik, =form, =schachtel, *f.* ꝛc. ꝛc. hoede-band, -borstel, *m.* -fabriek, *f.* -vorm, *m.* -doos, *f. etc. etc.*; =futter, *n.* =kappe, *f.* hoedekap, *f.*; =los, *adj.* zonder hoed; =schleife, *f.* lintstrik aan den hoed.

Hut, *f.* hoede, wacht; weide beemd, *f.*; kudde, *f.*; auf seiner Hut sein, op zijne hoede zijn; =geld, *n.* herdersloon, *n.*; =gerechtigkeit, *f.* weiderecht, *n.*; =haus, *n.* wachthuis, *n.*; =mann, *m.* herder, wachter, *m.*; =stein, *m.* grenssteen voor weilanden.

Hütchen, *n.* hoedje, *n.*

Hüt//en, *v. a.* hoeden, bewaren; (sich vor etwas) zich voor iets hoeden, -wachten; das Zimmer, das Bett hüten, de kamer, het bed houden; hüte dich vor Schlägen, wacht u voor den stok; =er, hoeder, herder, *m.*; =erin, *f.* herderin, bewaarster, *f.*

Hütsche, *f. fam.* voetbankje, *n.*

Hutschen, *v. n.* glijden, sluipen.

Hüttchen, *n.* hutje, *n.*

Hütte, *f.* hut, loots, schuur, *f.*; smeltoven, *m.* smelterij, *f.*; =namt, *n.* bestuur over de smelterijen; =narbeiter, =nbeamte, =nmeister, =nschreiber, *m.* ꝛc. arbeider, ambtenaar, opzichter, schrijver *m.* bij de smelterijen, *etc.*; =nkotze, *f. med.* uittering der gieters; =nkunde, *f.* metaalzuiveringskunde, *f.*; =nnicht, *f.* ertsasch, *f.*; =nrauch, *m.* rook uit eene hut; *chem.* wit arsenicum, *n.*; =nrege, *f.* lokvogel, *m.*; =ntausend, *n.* kwart-duizend (250, in glas-fabrieken); =nwerk, *n.* smelterij, *f.*

Hutung, *f.* weide, *f.*

Hutzucker, *m.* suiker, *f.* in brooden.

Huzel, *f.* gedroogde appel, *m.* -peer, *f.*; =ig, *adj.* uitgedroogd; =n, *v. n.* inkrimpen; uitdroogen; *v. a.* in stukjes snijden.

Hyacinth, *m. min.* hiacint, *m.*; =e, *f. bot.* hyacint, *f.*

Hyäne, *f.* hyena, *f.*

Hydraulik, *f.* hydrauliek, *f.*

Hydrogen, *n. chem.* hydrogenium, *n.*

Hymen, *m.* hymen, *m.*

Hymne, *f.* hymne, *f.*

Hyperbel, *f.* hyperbool, *f.*

Hypothek, *f.* hypotheek, *f.* =arisch, *adj.* hypothekarisch.

Hypothese, *f.* hypothesis, *f.*

Hysop, *m.* hijzop, *m.*

I.

I, *n.* I, *f.*

I! ie! *interj.* ei!

Ibe, *f.* iepenboom, *m.*; =nlaub, *n.* iepenbladeren, *n. pl.*

Ibisch, s. Eibisch.

Ich, *pron.* ik; =heit, *f.* het ik; =sucht, *f.* eigenbelang, *n.*; =süchtig, *adj.* belangzuchtig.

Ideal, *n.* es, s, *pl.* e, ideaal, denkbeeld, *n.*; =isch, *adj.* u. *adv.* ideaal, idealisch; =isiren, *v. a.* idealiseeren.

Idee, *f.* idee, *f.* denkbeeld, *n.*

Identi//ficiren, *v. a.* indentificeeren; =sch, *adj.* u. *adv.* identisch, eenzelvig.

Idiom, *m.* es, *pl.* e, idioma, *n.*

Idiot, *m.* en, *pl.* en, idioot, *m.*

Idol, *m.* afgod, *m.*

Igel, *m.* egel, *m.*; =artig, *adj.* egelachtig; =fisch, *m.* egelvisch, *m.*; =shuf, *n.* zekere kwaal van den paardenhoef; =skette, *f. bot.* stekelkroon, *f.*; =stein, *m.* versteende zeeëgel.

Ihm, ihr, ihrige, *pron.* hem, haar, *etc.*

Ihret//halben, =wegen, *adv.* uwenthalve, -wege; um Ihretwillen, om uwentwil.

Ihrzen, *v. a.* met ihr aanspreken.

Ilaub, *n. bot.* klimop, *n.*

Ilme, s. Ulme.

Iltis, *m.* ses, *pl.* se, bunsing, *m.*; =falle, *f.* bunsingval, *f.*

Im (in dem), in den, in het.

Imbiß, *m.* sses, *pl.* sse, ontbijt, *n.*

Imker, *m.* immeker, *m.*

Imme, s. Biene.

Immer, =dar, =fort, =zu, *adv.* altijd; immer und ewig, voor eeuwig; immer mehr, meer en meer; so reich er auch immer sein mag, hoe rijk hij ook zijn moge; =grün, *n.* maagdepalm, *f.*; =hin, *adv.* vrij, maar, altijd; =hin! het zij zoo! Sie mögen immerhin lachen, lach zoo veel gij wilt; =während, *adj.* u. *adv.* altijddurend, onophoudelijk.

Immhamen, *m.* lederen streng, [*m.*

Immittelst, *adv. conj.* intusschen.

Immobili//ar, *adj.* onroerend; =en, *pl.* onroerende goederen.

Impastiren, *v. a.* overstrijken; mengelen.

Imper//ativ, *m. gr.* gebiedende wijs, *f.*; =ial, *m.* imperiaal, *m.*; =ialpapier, *n.* groot imperiaal, *n.*

Impf//anstalt, *f.* inrichting voor de koepokinenting; =arzt, *m.* geneesheer met de inenting belast; =en, *v. a.* enten; *med.* inenten, vaccineeren; =er, *m.* enter; *med.* inenter, *m.*; =ling, *m.* hij, die ingeënt wordt; =reis, *n.* entgriffel, *f.*; =stamm, *m.* te enten boomstam, *m.*; =stoff, *m.* entstof, vaccine, koepokstof, *f.*; =ung, *f.* enting; inenting, vaccinatie, *f.*; =wunde, *f. med.* wond voor de inenting gemaakt; bereide plaats voor de enting.

Imponiren, *v. n.* (ontzag) inboezemen.

Import, *m.* es, s, *pl.* e, *com.* importatie, *f.*

Impost, *m.* impost, *m.*

In, *prp.* in, binnen; in die Flucht schlagen, op de vlucht slaan; in den Garten gehen, in den tuin gaan; in dem Garten sein, in den tuin zijn; im Begriff, op het punt; im Augenblick, op het oogenblik; in einen verliebt sein, op iem. verliefd zijn; im Namen, in naam; in Kurzem, binnen kort; =begriff, *m.* inbegrip, *n.*; kurze Inbegriff, kort begrip; =brunst, *f.* vuur, *n.* drift, *f.* ijver, *m.*; =brünstig, *adj.* u. *adv.* vurig, ijverig; =bürger, *m.* inboorling, *m.*; =delt, =led, *n.* beddetijk, *n.*; =dem, *conj.* terwijl, daar; =dessen, =deß, *adv.* intusschen; *conj.* terwijl.

Indikativ, *m. gr.* aantoonende wijs, *f.*

Indigo, *m.* indigo, *n.*; =pflanze, =fabrik, =pflanzung, *f.* &c. indigo-plant, -fabriek, -plantage, *f. etc.*

Indigenat, *n.* es, naturalisatie, *f.*

Individuum, *n.* individu, *m.*

Indoss//ement, *n.* endossement, *n.*; =ent, *m.* endossant, *m.*; =iren, *v. a.* endosseeren.

Indult, *m.* pauselijke vergunning, *f.*

Ineinander, *adv.* in elkander.

Infant, *m.* en, *pl.* en, infant, *m.*; =in, *f.* infante, *f.*

Inf//el, =ul, *m.* bisschopsmuts, *f.*

Inficiren, *v. a.* besmetten.

Infinitiv, *m.* s, *pl.* e, en, onbepaalde wijs, *f.*

Ingleichen, *adv.* insgelijks.

Ingredienz, *f.* bestanddeel, *n.*

Ingrimm, *m.* s, wrok, toorn, *m.*; =ig, *adj.* u. *adv.* wrokkend, verbitterd.

Ingwer, *m.* gember, *m.*

Inhaber, *m.* bezitter; *com.* houder, *m.*; =in, *f.* bezitster, *f.*

Inhalt, *m.* es, s, inhoud, *m.*; =sanzeige, *f.* =sverzeichniß, *n.* inhoud, *m.*

Injur//iant, *m.* en, *pl.* en, beleediger, *m.*; =ie, *f.* injurie, beleediging, *f.*; =ienklage, *f.* aanklagt wegens injurie.

Inkarnat, *n.* u. *adj.* incarnaat, *n.*

Inkasso, *n. com.* incasseeren, *n.*

Inkulpat, *m.* en, *pl.* en, inculpaat, *m.*

Inlage, *f.* inlage, *f.*

Inland, *n.* binnenland, *n.*

Inländ//er, *m.* inlander, *m.*; =isch, *adj.* inlandsch.

Inliegend, *adj.* ingesloten.

Inne, *adv.* in; mitten inne, in het midden; =behalten, *v. a.* binnenhouden; =haben, *v. a.* in bezit hebben; inhouden; =halten, *v. a.* onderdrukken, bedwingen; *v. n.* ophouden; *v. rec.* (sich) zich terughouden; =bleiben, =stecken, *v. n.* te huis blijwen; =werden, *v. n.* bespeuren, ontwaren, gewaar worden; das Innewerden, de gewaarwording, *f.*

Innen, *adv.* binnen, in; von innen heraus, van binnen naar

buiten; nach innen zu, naar binnen; =welt, *f. fig.* inwendige wereld, *f.*

Inner//e, =ste, *adj.* binnenste, innerlijk; der innere Werth, de innerlijke waarde; =halb, *prp.* binnen; innerhalb des Hauses, eines Monates, binnen het huis, eene maand; =lich, *adj.* u. *adv.* inwendig.

Innig, *adj.* u. *adv.* innig; =keit, *f.* innigheid, *f.*

Innung, *f.* gilde, *n.*

Inquiriren, *v. a.* onderzoeken.

Inquisit, *m.* en, *pl.* en, beschuldigde, *m.*; =ion, *f.* inquisitie, *f.*; =or, *m.* s, *pl.* en, inquisiteur, *m.*

Insaß, *m.* ssen, *pl.* ssen, ingezetene, *m.*

Insbesondere, *adv.* inzonderheid.

Ins (in das), in den, in het.

Inschlitt, =schlicht, *n.* ongel, *n.*

Inschrift, *f.* opschrift, *n.*

Insekt, *n.* es, *pl.* en, insekt, *n.*

Insel, *f.* eiland, *n.*; =bewohner, *m.* eilander, *m.*; =gruppe, *f.* =haufen, *m.* eilandengroep, *f.*; =meer, *n.* eilandenzee, *f.* archipel, *m.*; =reich, *adj.* veel eilanden bevattende; =reich, *n.* eilandenstaat, *m.*; =welt, *f.* archipel, *m.*

Inser//ant, *m.* inzender eener advertentie; =at, *n.* ingezonden artikel, *n.*; advertentie, *f.*; =iren, *v. a.* inzenden, doen plaatsen; =tion, *f.* inzenden, *n.*; =tionsgebühren, *f. pl.* kosten van plaatsing eener advertentie.

Inserat, *n.* es, *pl.* e, ingelascht artikel, *n.*; advertentie, *f.*

Ins//geheim, *adv.* in't geheim; =gemein, *adv.* doorgaans; =gesammt, *adv.* te zamen.

Insiegel, *n.* zegel, *n.*

Insignien, *n. pl.* insigniën, *n. pl.*

Insinuiren, *v. a.* dagvaarden; *v. rec.* (sich) zich indringen.

Insofern, *adv.* u. *conj.* in zoo ver.

Insonderheit, *adv.* inzonderheid.

Inspector, *m.* s, *pl.* en, inspecteur, *m.*

Inständig, *adj.* u. *adv.* aanhoudend, dringend, auf das inständigste Bitten, ten dringenste verzoeken.

Instanz, *f.* instantie, *f.*; aanleg, *m.*; in letzter Instanz, het hoogste ressort.

Instinkt, *m.* instinct, *n.*

Institut, *n.* es, *pl.* e, instituut, *n.*

Instrument, *n.* es, *pl.* e, instrument, *n.*; *mus.* speeltuig, *n.*; =al, *adj.* instrumentaal; =almusik, *f.* instrumentale muziek, *f.*; =enmacher, *m.* instrumentmaker, *m.*

Insulaner, *m.* eilander, *m.*; =in, *f.* eilandbewoonster, *f.*

Insurgent, *m.* en, *pl.* en, opstandeling, *m.*

Integrale, *f.* integraal, *f.*

Intelligenz, *f.* verstandsvermogen, *n.*; =blatt, *n.* advertentie-blad, *n.*; =komptoir, *n.* adreskantoor, *n.*

Intendant, *m.* en, *pl.* en, intendant, beheerder, bestuurder, *m.*; =in, *f.* intendante, *f.*

Interdikt, *n.* es, *pl.* verbod, *n.*

Interess//e, *n.* belang, voordeel, *n.*; =en, *pl.* interest, *m.*; =ent, *m.* en, *pl.* en, =entin, *f.* belanghebbende, *m.* u. *f.*; =iren, *v. a.* interesseeren.

Interim//istisch, *adj.* u. *adv.* provisioneel; =sbescheid, *m.* provisioneel, voorloopige uitspraak, *f.*; =sschein, *m.* voorloopig kwitantie, *n.* [*f.*

Interpunktion, *f.* punktuatie, *f.*

Intervall, *n.* es, *pl.* e, tusschenruimte, *f.* -tijd, *m.*

Intoleranz, *f.* onverdraagzaamheid, *f.*

Invalide, *m.* invaliede, *m.*

Inventar, *n.* es, *pl.* e, inventaris, *n.*

Inwärts, *adv.* binnenwaarts; =wendig, *adj.* inwendig.

Inzwischen, *adv.* intusschen.

Jod, *n. chem.* Iodum, *n.*

Iper, *f.* iepenboom, *m.*

Ird//en, *adj.* aarden; irdenes Geschirr, aardewerk; =isch, *adj.* u. *adv.* aardsch.

Irgend, *adv.* misschien, bij toeval; =ein, *pron.* eenig, een of ander; =jemand, *pron.* de een of ander; =etwas, *pron.* iets; =wo, =wohin, =woher, *adv.* ergens, ergensheen.

Iron//ie, *f.* ironie, *f.*; =isch, *adj.* u. *adv.* schertsend, ironisch.

Irr//e, *adj.* u. *adv.* verdwaald, dwalende; *fig.* verkeerd; im Kopfe irre sein, krankzinnig zijn; irre sein, dwalen; irre führen, leiten, op een dwaalspoor leiden; einen irre machen, iem. in de war brengen; irre reden, ijlen; irre werden, in de war raken; =e, *f.* † dwaalpad, *n.*; in der Irre gehen, dwalen, 't spoor bijster zijn; =egehen, *n.* dwaling; =en, *v. n.* dwalen, dolen, verdwalen; *v. rec.* (sich) zich vergissen, dwalen; *v. a.* verstoren, misleiden; er läßt sich durch nichts irren, hij laat zich door niets in de war brengen; ein irrender Ritter, een dolend ridder; =enhaus, *n.* krankzinnigengesticht, *n.*; =ereden, *n.* ijlen, *n.*; =gang, *m.* dwaalweg, *m.*; =garten, *m.* doolhof, *n.*; =gebäude, *n.* labijrint, *n.*; =geist, *m.* dwaalgeest, *m.*; =glaube, *m.* =gläubigkeit, *f.* onrechtzinnigheid, *f.*; =gläubig, *adj.* u. *adv.* onrechtzinnig; =ig, *adj.* u. *adv.* valsch, verkeerd; =häusler, *m.* zinnelooze; krankzinnige, *m.*; =kopf, *m.* dolleman, *m.*; =lehre, *f.* dwaalleer, *f.*; =lehrer, *m.* dwaalleeraar, *m.*; =licht, *n.* =wisch, *m.* dwaallicht, *n.*; =sal, *n.* dwaling, *f.*; =sinn, *m.* krankzinnigheid, *f.*; dwaalbegrip, *n.*; =stern, *m.* dwaalster, *f.*; =thum, *m.* =ung, *f.* dwaling, vergissing, *f.*; einem den Irrthum nehmen, iem. uit de dwaling helpen; ich war im Irrthume, ik dwaalde, ik heb mij vergist; =wahn, *m.* dwaalbegrip, *n.*; =weg, *m.* dool-, dwaalweg, *m.*; auf Irrwege gerathen, op dwaalwegen geraken.

Isabellfarbe, *f.* izabelkleur, *f.*

Isegrimm, *m.* wolf, *m.*; *fig.* izegrim, knorpot, *m.*

Isop, *m. bot.* hijzop, *m.*

Item, *adv.* verder, item.

Itz, itzt, itzo, *obs.* s. jetzt.

Ixie, *f. bot.* ixia, *f.*

J (Jod).

J (jod), *n.* J, *f.*

Ja, *adv.* ja, wel, zeker; =wohl! ja wel! ja zu etwas sagen, iets bevestigen; ja sogar, ja zelfs, sagen Sie es ja nicht, zeg het toch niet; Sie wissen ja, gij weet immers; =bruder, =herr, *m.* jabroer, *m.*; =wort, *n.* jawoord, *n.*

Jach, s. jähe.

Jacht, *f.* =schiff, *n.* jacht, *n.*

Jacke, *f.* buis, wambuis; lijfje, *n.*

Jäckchen, *n.* jak, *n.*; buisje, *n.*

Jagd, *f.* jacht, *f.*; die hohe Jagd, de groote jacht; die niedere Jagd, de kleine jacht; *fam.* was habt ihr da für eine Jagd, welk geraas maakt gij toch! =amt, *n.* jachtmeesterambt, *n.*; =bar, *adj.* jaagbaar; =barkeit, *f.* jaagbaarheid, *f.*; =bediente, =bezirk, *m.* =gehäge, *n.* =gerechtigkeit, *f.* =pferd, *n.* ꝛc. ꝛc. jachtbediende, *m.* -gebied, -land, -recht, -paard, *n.* *etc. etc.*; =flur, *f.* =revier, *n.* jachtgebied, *n.*; =schreiber, *m.* schrijver bij 't jachtwezen; =tasche, *f.* weitasch, *f.*; =thier, *n.* jaagdier, *n.*; =tücher, *n. pl.* jachtnetten, *n. pl.*; =zug, *m.* jachtstoet, *m.*

Jagen, *v. n. s. h.* jagen; ein Pferd zu Tode jagen, een paard doodrijden; *fig.* im Lesen jagen, in't lezen jachten.

Jäger, *m.* jager, *m.*; =ei, *f.* jacht, *f.*; =garn, =haus, =kleid, =leben, =mahl ꝛc. ꝛc. jagers-net, -huis, -kleed, -leven, -maal, *n.* *etc. etc.*; =in, *f.* jagerin, *f.*; =meister, *m.* jagermeester, *m.*

Jäh, *adj.* u. *adv.* steil; *fig.* schielijk, eensklaps; =e, *f.* steilte, *f.*; =ling, *adj.* u. *adv.* =lings, *adv.* eensklaps, plotseling, snel.

Jahr, *n.* es, s, *pl.* e, jaar, *n.*; er ist über achtzig Jahre alt, hij is ruim tachtig jaar; vor einem Jahre, een jaar geleden; im Jahre 456, in 456; über's Jahr, over een jaar; bei Jahren sein, op jaren zijn; =begängniß, =buch, *n.* =gang, *m.* =geld, *n.* =markt, *m* ꝛc. jaarfeest, -boek, *n.* -gang, *m.* -geld, *n.* -markt, *f.* *etc.*; =esfeier, *f.* =esfest, *n.* jaarfeest, *n.* verjaring, *f.*; =esfrist, *f.* tijdstip van een jaar; =esschluß, *m.* besluit van't jaar; =fünft, *n.* lustrum, *n.*; =gebung, *f.* mondigverklaring, *f.*; =hundert, *n.* eeuw, *f.*; =gehalt, *m.* jaarlijksch inkomen, *n.*; =schuß, *m.* eenjarige spruitjes; =stag, *m.* verjaardag, *m.*; =szeit, *f.* jaargetijde, *n.*; =tausend, *n.* duizend jaar, *n.*; =(es)=wechsel, *m.* jaarverwisseling, *f.*; =weise, *adv.* bij jaren; =woche, *f.* prophetische week, *f.* (van 7 jaren); =wuchs, *m.* groei van één jaar; =zahl, *f.* jaartal, *n.*; =zehent, *n.* tiental-jaren; =zirkel, *m.* jaarkring, *m.*

Jähr//ig, *adj.* jarig: heute ist es jährig, daß Ihr Vater gestorben ist, heden verjaart het, dat uw vader gestorven is; =lich, *adj.* u. *adv.* jaarlijksch; =ling, *m.* hokkeling, *m.*

Jähzorn, *m.* drift, *f.*; =ig, *adj.* driftig.

Jakob//iner, *m.* jakobijn, *m.*; =sblume, *f.* =sstab, *m.* ꝛc. jakobs-bloem, *f.* -staf, *m.* *etc.*

Jammer, *m.* jammer, *m.* ellende, ramp, *f.*; es ist Jammer u. Schade, het is groot jammer; =blick, =gesang, *m.* =geschrei, =gesicht, *n.* ꝛc. jammerblik, -zang, *m.* -geschreeuw, -gezicht, *n.* *etc.*; =n, *v. n.* u. *imp.* jammeren; er jammert mich, ik beklaag hem; =tag, *m.* droevige dag, *m.*; =thal, *n.* tranendal, *n.*; =ton, *m.* klaagtoon, *m.*; =voll, *adj.* u. *adv.* jammervol.

Janhagel, *m.* janhagel, *m.*

Janitschar, *m.* en, *pl.* en, janitsaar, *m.*

Janken, *v. n.* janken.

Januar, Jänner, *m.* januari, *f.*

Jappen, *v. n.* hijgen, happen.

Jaspis, *m.* jaspis, *m.* u. *n.*

Jäten, s. gäten.

Jauche, *f.* vuil vocht, *n.* aalte, koepis, *f.*

Jauchert, *n.* juk, *n.* morgen, *m.* (land).

Jauch//zen, *v. n.* juichen; =er, *m.* gejuich, *n.*; juicher, *m.*

Jau//eln, =en, *v. n.* krollen, schreeuwen.

Je, *interj.* ei, hei!

Je, *adv.* ooit; von jeher, van eeuwen her; te allen tijde; je=nun, welnu; je zwei und zwei, twee aan twee; je mehr, je besser, hoe meer, hoe beter; je bisweilen, van tijd tot tijd; je nachdem, naar mate.

Jedenfalls, *adv.* in ieder geval

Jeder, jede, jedes, ieder, elk; an jedem Orte, op elke plaats; =mann, =männiglich, *pron.* iedereen; =zeit, *adv.* te allen tijde; steeds.

Jedesmal, *adv.* telkens, telkenmale; =ig, *adj.* dat telkens geschiedt.

Jedoch, *adv.* echter, evenwel.

Jedweder, jeglicher, ieder, elk.

Jelängerjelieber, *n. bot.* kamperfoelie, *f.* hoelanger-hoeliever, *n.*

Jemals, *adv.* ooit, immer.

Jemand, *pron.* iemand.

Jener, jene, jenes, die, gene; in jener Welt, in de andere wereld.

Jenner, s. Januar.

Jenseit, =s, *prp.* u. *adv.* aan gene zijde; =ig, *adj.* aan de andere zijde gelegen.

Jesuit, *m.* en, *pl.* en, jezuit, *m.*; =enkloster, *n.* =enorden, *m.* =enschule, *f.* jezuiten-klooster, *n.* -orde, -school, *f.*; =isch, *adj.* jezuitisch.

Jetzig, *adj.* tegenwoordig.

Jetzt, *adv.* nu, thans.

Jetzund, *obs.* s. jetzt.

Jeweilig, *adj.* soms plaats hebbend.

Joch, *n.* es, s, *pl.* e, juk, *n.*; =bein, *n.* =bogen, =brücke, *f.* =muskel, *m.* ꝛc. juk-been, *n.* -boog, *m.* -brug, -spier, *f.* *etc.*; =ochs, *m.* trekos, *m.*

Johannis//fest, *n.* =tag, *m.* St. Jansfeest, *n.* -dag, *m.*; =beere, *f.* aalbes, aalbezie, *f.*; =beer=saft, *m.* aalbessensap, *n.*; =beer=strauch, *m.* aalbessestruik, *m.*; =beerwein, *m.* aalbessenwijn, *m.*; =blume, *f.* madelief, *f.*; =brod, *n.* St. Jansbrood, *n.*; =feuer, *n.* St. Jansvuur, *n.*; =fliege, *f.* =käfer, =wurm, *m.* =würmchen, *n.* glimwormpje, *n.*; =lauch, *m.* bieslook, *n.*; =wedel, *m.* boksbaard, *m.*

Johanniter, =ritter, *m.* Sint-Jansridder, Maltheezer ridder, *m.*; =orden, *m.* ridderorde van Sint-Jan.

Johlen (jolen), *v. n. h. pop.* joelen, huilen, schreeuwen.

Jolle (Jölle), *f.* jol, lichte roei en zeilboot, *f.*

Jonathan, *m.* zeer vertrouwde vriend, *m.*; Bruder Jonathan, de Noord-Amerikaner.

Jonke (Junke), *f.* jonk, *f.*

Jot, *n.* s, *pl.* s, *gr.* j, *f.*

Jota, *n.* s, *pl.* s, jota, *f.*; *fig.* da darf kein Jota fehlen, er mag geen stipje aan ontbreken.

Journal, *n.* s, *pl.* e, journaal, *n.*; =istik, *f.* jouralistiek, *f.*

Jovial, =isch, *adj.* u. *adv.* joviaal; =ität, *f.* jovialiteit, *f.*

Jubel, *m.* gejubel, gejuich, *n.*; =braut, *f.* =bräutigam, =greis, =könig, *m.* ꝛc. jubileerende bruid, *f.* -bruidegom, -grijsaard, -koning, *m. etc.*; =fest, *n.* =gesang, *m.* =jahr, =lied, *n.* ꝛc. jubel-feest, -gezang, -jaar, -lied, *n. etc.*; =ei, *f.* gejubel, *n.*; =feier, =feierlichkeit, *f.* viering-, plechtigheid van een jubelfeest; =freude, *f.* groote vreugde, *f.*; =hochzeit, *f.* gouden-bruiloft, *f.*; =n, *v. n.* jubelen; *v. a.* jubelend zingen; =predigt, =rede, *f.* preek, rede, *f.* op een jubelfeest; =voll, *adj.* zeer vroolijk.

Jubil//äum, *n.* s, *pl.* läen, jubilaeum, *n.*; =ar, *m.* s, *pl.* e, jubilaris, *m.*; =iren, *v. n.* jubileeren.

Juch! juchhe! *interj.* hoezee!

Juch//art, =ert, s. Jauchert.

Juchten, *m.* =leder, *n.* jucht-, russisch leder, *n.*

Juchzen, s. jauchzen.

Jucken, *v. a.* u. *n.* jeuken; *fig.* die Haut juckt ihm, de rug jeukt hem; wem's juckt, der kratze sich, wien de schoen past, die trekke hem aan.

Jucks, s. Juks.

Judas//baum, =gruß, =kuß, *m.* =ohr, *n.* judas-boom, -groet, -kus, *m.* -oor, *n.*

Jude, *m.* jood, *m.*; =napfel, *m.* adamsappel, *m.*; =nart, *f.* =ngenoß, *m.* =ngesicht, *n.* =nhut, *m.* =nkirsche, *f.* ꝛc. ꝛc. jodenaard, *f.* -genoot, *m.* -gezicht, *n.* -hoed, *m.* -kers, *f. etc.*; =nglaube, *m.* joodsche geloof, *n.*; =nhaube, *f.* jodinnen muts, *f.*; =nschaft, *f.* joden, *pl.*; =nschutz, *m.* bescherming der joden; =nsteuer, *f.* belasting aan de joden opgelegd; =nthum, *n.* jodendom, *n.*

Jüd//in, *f.* jodin, *f.*; kleine Jüdin, jodinnetje; =isch, *adj.* u. *adv.* joodsch.

Juften, s. Juchten.

Jugend, *f.* jeugd, *f.*; die Jugend muß sich austoben, de jeugd moet uitrazen; =alter, *n.* =blüthe, *f.* =fehler, *m.* =feuer, *n.* =kraft, *f.* ꝛc. jeugdige ouderdom, *n.* -bloei, *f.* -misstap, *m.* -vuur, *n.* -kracht, *f. etc.*; =jahre, *n. pl.*; =zeit, *f.* jeugdige leeftijd, *m.*; =lich, *adj.* jeugdig; =welt, *f.* jeugdig volkje, *n.*

Juks, *m.* ses, *pl.* se, grap, scherts, *m.*

Julep, *m.* koeldrank, *m.*

Juli, =us, *m.* Juli, *m.*

Jung, *adj.* u. *adv.* jong; jung gewohnt, alt gethan, jong gewend, oud gedaan; =e, *m.* jongen, knaap, *m.*; =en, *v. a.* jongen; =enarbeit, *f.* =enhaft, *adj.* =enstreich, *m.* ꝛc. jongens-werk, *n.* -achtig, -streek, *m. etc.*; =enjahr, *n.* leerlingsjaar, *n.*; =fer, *f.* (jonge) jufvrouw; vrijster, *f.*; kamermeisje, *n.*; die nackte Jungfer, *bot.* hondsvergif, *n.*; *fig.* die Jungfer küssen, heimelijk van kant maken; =fererde, *f.* oorspronkelijke aarde, *f.*; =ferhopfen, *m.* maagdehop, *m.*; =ferlich, *adj.* maagdelijk; =fernadel, *f.* klein speldje, *n.*; =fernbiene, *f.* =fernhäutchen, *n.* =fernhonig, *m.* =fernmilch, *f.* ꝛc. maagdebij, *f.* -vlies, *n.* -honig, *m.* -melk, *f. etc.*; =fernkind, *n.* onecht kind, *n.*; =fernknecht, *m.* saletjonker, *m.*; =fernkrankheit, *f.* bleekzucht, *f.*; =fernkranz, *m.* bruids-, maagdenkrans, *m.*; =fernöl, *n.* =fernraub, =fernräuber, =fernschänder, *m.* ꝛc. maagden-olie, *f.* -roof, -roover, -schender, *m. etc.*; =fernstand, *m.* =ferschaft, =frauschaft, *f.* maagdelijkheid, *f.* maagdom, *m.*; =frau, *f.* maagd; jonkvrouw, *f.*; die heilige Jungfrau, de heilige maagd; =fräulich, *adj.* maagdelijk; =gesell, *m.* jong-, vrijgezel, *m.*; =gesellenleben, *n.* leven van een vrijgezel; =heit, *f.* jonk-, verschheid, *f.*

Jüngen, *v. a.* verjongen.

Jüngfer//chen, *n.* juffertje, meisje, *n.*; =lich, *adj.* maagdelijk; jüngferlich essen, met kleine stukjes eten; =lichkeit, *f.* maagdelijkheid, *f.*

Jünger, *m.* jonger, discipel, volgeling, *m.*; =schaft, *f.* stand, staat van discipel, *etc.*

Jüngling, *m.* jongeling, *m.*; =salter, *n.* =sjahre, *n. pl.* jeugdige leeftijd, *m.*; =shitze, *f.* jongelingsvuur, *n.*

Jüngst, *adj.* jongst, jongstleden; =e, *adj.* jongste.

Juni, =us, *m.* Juni, *m.*

Junke, *f.* jonk, *f.*

Junker, *m.* jonker, jonkheer, *m.*; =chen, *n.* jong edelman, *m.*; *fig.* kloek knaapje, *n.*; =haft, =mäßig, =lich, *adj.* jonkermatig.

Junta, *f.* junta, *f.*

Juppe, *f.* wambuis, *n.*

Jurist, *m.* en, *pl.* en, jurist, *m.*; =erei, *f.* rechtsgeleerdheid, *f.*; =isch, *adj.* u. *adv.* juristisch.

Jury, *f.* jury, *f.*

Just, *adv.* juist, net.

Justir//en, *v. a.* gelijk, effen maken, justeeren; =er, *m.* justeerder, *m.*; =feile, =wage, *f.* justeer-vijl, -schaal, *f.*

Justiz, *f.* justitie, *f.*; =rath, *m.* =wesen, *n.* justitie-raad, *m.* -wezen, *n.*; =pflege, *f.* rechtsbedeeling, *f.*; =sache, *f.* rechtszaak, *f.*

Juwel, *n.* u. *m.* juweel, *n.*; =enbürste, *f.* =enhandel, =enkästchen, *n.* ꝛc. juweel-borstel, -handel, *m.* -kistje, *n. etc.*

Juwelier, *m.* s, *pl.* e, juwelier, *m.*; =kunst, =wage, *f.* ꝛc. juweliers-kunst, -schaal, *f. etc*

Jux, s. Juks.

K.

(Zie ook onder C.)

K, n. K. f.

Kabacke, f. kabak, kroeg, f.

Kabal//e, f. kabaal, f.; =en=macher, m. kabaalmaker, m.; =iren, v. n. kabaal maken.

Kabbal//a, f. kabbala, f.; =ist, m. kabbalist, m.; =istisch, adj. kabbalistisch.

Kabbel, adj. (van golven) brandend, schuimend; =n, v. n. mar. kabbelen, branden; =see, f. hooggaande zee, f.

Kabbes, m. sluitkool, f.

Kabel, f. =tau, n. kabel, m. kabeltouw, n.; =, n. kaveling, f.; =garn, n. touwgaren, n.; =gat, n. =raum, m. kabelgat, n.; =länge, f. kabelslengte, f.; =n, v. n. loten; v. a. in kavelingen verdeelen; =ung, f. kaveling, f.

Kabeljau, m. kabeljauw, m.

Kabestan, m. kaapstander, m.

Kabis, m. sluitkool, f.

Kache//ctisch, adj. med. kwaadsappig; =xie, f. kwaadsappigheid, f.

Kachel, f. kachel, f.; kookpot, m.; ovengat, n.; ovensteen, m.; =form, f. pannevorm, m.; =ofen, m. kachel, f. oven, m.

Kachelot, m. cachelot, m.

Kack, adj. naakt, bloot.

Kacke, f. fam. kak, stront, m.; =n, v. n. kakken; =rlack, m. kakkerlak, m.

Kadenz, f. kadans, f.; =iren, v. a. kadanseeren.

Kadett, m. en, pl. en, kadet, adelborst, m.; =enhaus, =enkorps, n. kadetten-huis, -korps, n. etc.

Käfer, m. kever, m.; =blume, =muschel, f. kever-bloem, f. -mossel, m.; =schröter, m. schalebijter, m.

Kaff, n. s. Spreu.

Kaffee, m. s, koffie, f.; =baum, m. =bohne, f. =brenner, m. =bret, =zeug, n. =satz, m. ꝛc. ꝛc. koffieboom, m. -boon, f. -brander, m. -blad, -goed, -dik, n. etc. etc.; =tasse, f. koffie-kopje en bakje, n.

Käf//ich, =icht, =ig, m. kooi, vogelkooi, f.

Kahl, adj. u. adv. kaal; =heit, f. kaalheid, f.; =kopf, m. kaalhoofd, n. -kop, m.; =köpfig, adj. kaalhoofdig.

Kahm, m. es, s, kaam, f.; =en, v. n. kamen; =ig, adj. kamig.

Kahn, s. Kahm.

Kahn, m. es, s, pl. Kähne, kaan, schuit, boot, f; =führer, m. sloeproeier, m.; =förmig, adj. kaanvormig; =geld, n. kaangeld, n.

Kai, m. s, pl. s, kaai; kade, f.; =geld, n. =meister, m. kaaigeld, n. -meester, m.; =en, v. a. kaaien.

Kaiman, m. s, kaaiman, m.

Kaiser, m. keizer, m.; =haus, n. =hof, m. =krone, f. =mantel, =schnitt, m. ꝛc. ꝛc. keizers-huis, -hof, n. -kron, f. -mantel, m. -snede, f. etc. etc.; =burg, f. keizerlijke burcht, f.; =in, f. keizerin, f.; =lich, adj. u. adv. keizerlijk; =ling, m. bot. aonanite, f.; =salat, m. bot. dragon, n.; =reich, =thum, n. keizer-rijk, -dom, n.; =würde, f. keizerlijke waardigheid, f.

Kajüte, f. kajuit, f.

Kakao, m. kakao, f.; =baum, m. =butter, =seife, f. ꝛc. kakaoboom, m. boter, -zeep, f. etc.; =trank, m. chocolade, f.

Kakelbunt, adj. kakelbont.

Kakeln, v. n. kakelen.

Kakerlack, m. kakkerlak, m.

Kalb, n. es, s, pl. Kälber, kalf, n.; fig. fam. ein Kalb machen, braken, opgeven; mit eines Anderen Kalbe pflügen, met iem.'s kalf ploegen; =e, f. vaars, f.; =en, v. n. kalven; =fell, n. kalfsvel, n.; fig. trommel, f.; dem Kalbfell folgen, het kalfsvel volgen; =fleisch, =leder, n. kalfs-vleesch, -leder, n.; =sbraten, m. =sbrühe, =sbrust, =skeule, f. =skopf, m. ꝛc. ꝛc. kalfs-gebraad, -nat, n. -borst, f. -bout, -kop, m. etc. etc.; =sschlägel, m. kalfsschenkel, m.

Kälbchen, n. kalfje, n.

Kälber//braten s. Kalbsbraten; =ei, f. fam. gekheid; kinderachtigheid, f.; =gekröse, n. kalfsomloop, m.; =haft, adj. kalfachtig; =kropf, m. bot. kervel, f.; =magen, m. kalfsmaag, f.; =n, v. n. kalveren; =stoß, m. kalfsschenkel, m.; =zahn, m. kalfstand, m.

Kaldaunen, f. pl. pens, f.; =händler, =markt, m. ꝛc. pensverkooper, m. markt, f. etc.

Kalekut//er, m. =sche Hahn, m. =sche Henne, f. kalkoen, m.; =isch, adj. kalkoensch.

Kalender, m. almanak, m.; =machen, fig. kuren hebben.

Kalesche, f. kales, f.

Kalfacter, m. stoker; oppasser; verklikker, m.; =n, v. a. verklikken, opstoken.

Kalfat//bank, =hütte, f. =eisen, n. =hammer, m. ꝛc. kalefaatbank, -hut, f. -ijzer, n. -hamer, m. etc.; =erer, m. kalfater, m.; =ern, v. a. kalfateren.

Kali, n. chem. potasch, soda, f.; =pflanze, f. =strauch, m. sodakruid, n.; =seife, f. potaschzeep, f.; =um, n. chem. potaschmetaal, potassium, n.

Kaliber, n. kaliber, n.; =bohrer, =stock, m. ꝛc. kaliber-boor, f. -stok, m. etc.; =mäßig, adj. van het kaliber.

Kalif, m. 'en, pl. en, kalif, m.; =at, n. es, pl. e, kalifaat, n.

Kalk, m. es, s, pl. e, kalk, m.; =anstrich, m. het witten met kalk; =anwurf, =äscher, =brenner, m. =erde, =grube, f. ꝛc. kalk-pleistering, f. -bak, -brander, m. -aarde, f. -put, m. etc. etc.; =artig, =icht, adj. kalkachtig; =beere, f. meelbes, f.; =bruch, m. kalkgroef, f.; =en, v. a. kalken; =ig, adj. kalk bevattende, met kalk bemorst;

=hütte, *f.* =ofen, *m.* kalkoven, *m.*; =krücke, *f.* kalk-kloet, roerstok, *m.*; =milch, =tunke, *f.* witkalk, *m.*; =malerei, *f.* het schilderen op kalk; =mühle, *f.* kalk-, pleistermolen, *m.*; =sieder, *m.* dropsteen, *m.*; =putz, =wurf, *m.* bepleistering, *f.*

Kalm, *adj. mar.* kalm, stil; =, *m.* kalmte, stilte, *f.*; =en, *v. n. h.* stil, rustig zijn (van het weder).

Kalmank, *m.* kalmink, *m.*

Kalmäuser, *m.* druiloor, vrek, *m.*; =ei, *f.* somberheid, *f.* gepeins, *n.*; =n, *v. n.* mijmeren, veinzen; gierig zijn.

Kalmus, *m.* kalmus, *m.*

Kalt, *adj.* u. *adv.* koud; mir ist kalt, ik ben koud; =blässig, *adj.* hard te smelten; =blütig, *adj.* koud-, koelbloedig; =blütigkeit, *f.* koudbloedigheid, *f.*; =bruch, *m.* broosheid (van ijzer als het heet is); =brüchig, *adj.* broos; =herzig, *adj.* koud, koel, onverschillig; =herzigkeit, *f.* koudheid, *f.* 2c.; =höflich, *adj.* koel beleefd; =meißel, *m.* koubeitel, *m.*; =schale, *f.* koude schaal, *f.*; =schlächter, *m.* viller, *m.*; =schmied, *m.* koperslager, *m.*; =sinn, *m.* koelheid, *f.*; =sinnig, *adj.* u. *adv.* onverschillig.

Kält//e, *f.* koudheid, koude, *f.*; =en, *v. a.* koud maken; =lich, *adj.* koel, frisch.

Kalvin//ist, *m.* en, *pl.* en, kalvinist, *m.*; =ismus, *m.* kalvinismus, *n.*

Kamasche, *f.* slopkous, *f.*

Kamee, *f.* kamee, *f.*

Kameel, *n.* es, s, *pl.* e, kameel, *n.* kemel, *m.*; =bock, =parder, =treiber, *m.* =kuh, *f.* 2c. kameel-antilope, *f.* -pardel, -drijver, *m.* -in, *f. etc.*; =garn, =haar, *n.* =magen, =rücken, *m.* 2c. kameels-garen, -haar, *m.* -maag, *f.* -rug, *m. etc.*; =ziege, *f.* (Kämelziege), kameelgeit, *f.*

Kamerad, *m.* en, *pl.* en, kameraad, *m.*

Kamille, *f.* kamille, *f.*; =nöl, *n.* =nthee, *m.* kamille-olie, -thee, *f. etc.*; =nblume, *f.* kamilbloem, *f.*

Kamin, *m.* es, s, *pl.* e, schoorsteen; haard, *m.*; =aufsatz, =besen, =feger, *m.* stück, *n.* 2c. schoorsteen-sieraad, *n.* -bezem, -veger, *m.* -stuk, *n. etc.*; =feuer, =geräthe, *n.* =schirm, *m.* 2c. haardvuur, -gereedschap, -scherm, *n. etc.*

Kamisol, *n.* kamizool, *n.*

Kamm, *m.* es, s, *pl.* Kämme, kam, *m.*; ein weiter, enger Kamm, een wijde, fijne (nauwe) kam; der Kamm schwillt ihm, hij krijgt een rooden kam; Kamm an einer Auster, kraakbeenig deel aan een oester; Kamm am Schlüssel, sleutelbaard; =blatt, *n.* =bürste, =dose, *f.* =haar, *n.* =muschel, *f.* =rad, *n.* 2c. 2c. kam-blad, *n.* -borstel, -doos, *f.* -haar, *n.* -mossel, *f.* -rad, *n. etc. etc.*; =macher, *m.* kammenmaker, *m.*; =setzer, *m.* wolkaarder, *m.*; =strich, *m.* streek met den kam; =stück, *n.* nekstuk, *n.*; =wolle, *f.* kamwol, *f.*

Kämm//en, *v. a.* kammen; =er, *m.* kammer, *m.*; =ling, *m.* kamsel, *n.*

Kammer, *f.* kamer, *f.*; *polit.* Kammern, kamers; =amt, =archiv, *n.* =bote, =diener, *m.* =frau, *f.* =lehen, *n.* 2c. 2c. kamer-gerecht, -archief, *n.* -bode, -dienaar, *m.* -vrouw, *f.* -leen, *n. etc. etc.*; =dame, *f.* hofdame, *f.*; =degen, *m.* statsiedegen, *m.*; =gut, *n.* domeingoed, *n.*; =kätzchen, *n. fig.* kameniertje, *n.*; =latte, *f.* stut van een wijngaard; =rath, *m.* raadsheer van het kamergerecht; =schlüssel, *m.* =thür, *f.* =tisch, *m.* 2c. kamersleutel, *m.* -deur, -tafel, *f. etc.*; =tuch, *n.* kamerdoek, *n.*; =zofe, *f.* kamenier, *f.*

Kämmer//er, *m.* kamerheer, *m.*; =ei, *f.* rekenkamer, *f.*; =ling, *m.* kamerheer, *m.*; =chen, *n.* kamertje, *n.*

Kamp, *n.* kamp, bosch, *n.*; =an, *f. mar.* kampanje, *f.*; =ane, *f.* klok, *f.*

Kämp//e, *m. obs.* kampvechter, wakker krijgsman, kampioen, *m.*; =eisen, *n.* =el, *m.* kaarde, *f.*; =elei, *f.* gekibbel, *n.*; =eln, *v. n. h.* kibbelen.

Kampf, *m.* es, s, *pl.* Kämpfe, kamp, strijd, *m.*; =begierde, *f.* =gefährte, *m.* =lust, *f.* =platz, *m.* 2c. 2c. strijd-zucht, *f.* -makker, -lust, *m.* -perk, *n. etc. etc.*; =fertig, *adj.* strijdvaardig; =gerüstet, *adj.* ten strijd uitgerust; =geübt, *adj.* geoefend in den strijd; =hahn, *m.* kamphaan, *m.*; =gierig, =lustig, *adj.* strijdlustig; =preis, =richter, *m.* =spiel, *n.* 2c. kamp-prijs, -rechter, *m.* -spel, *n. etc.*

Kämpf//en, *v. n.* kampen, strijden; =er, *m.* strijder, kampvechter, *m.*

Kampfer, *m.* kampfer, *f.*; =baum, *m.* =öl, *n.* =spiritus, *m.* 2c. 2c. kampfer-boom, *m.* -olie, *f.* -geest, *m. etc. etc.*

Kampiren, *v. n.* kampeeren.

Kanal, *m.* es, s, *pl.* äle, kanaal, *n.*; =brücke, *f.* kanaalbrug, *f.*

Kanape, *n.* s, *pl.* e, sofa, *f.*

Kanarien//bastard, *m.* bastaardkanarievogel, *m.*; =baum, *m.* =gras, *n.* =same, =vogel, *m.* 2c. kanarie-boom, *m.* -gras, -zaad, *n.* -vogel, *m. etc.*

Kanaster, *m.* kanaster, *m.*

Kandel, *m.* goot, *f.*; =baum, *m.* syringenboom, *m.*; =zucker, *m.* kandijsuiker, *f.*

Kandidat, *m.* en, *pl.* en, candidaat, *m.*

Kand//iren, *v. a.* (suiker) doen kristalliseeren; *v. rec.* (sich) in kristallen aanschieten; =is, =iszucker, *m.* kandij, kandijsuiker, *f.*

Kaneel, *m.* s, kaneel, *n.* u. *f.*

Kanefas, *m.* kanefas, *n.*

Kaninchen, *n.* konijn, *n.*; =bau, =berg, *m.* =falle, *f.* 2c. konijnenhol, *n.* -berg, -val, *m. etc.*

Kanker, *m.* spin, *f.*

Kännchen, *n.* kannetje, *n.*

Kanne, *f.* kan, pint, *f.*; =nbürste, *f.* kannewasscher, *m.*; =ngießer, *m.* tinnegieter, *m.*; ein politischer Kannengießer, een staatkundige tinnegieter; =ngießerei, *f.* tinnegieterij, *f.*; =nkraut, *n.* kannekenskruid, *n.*; =nmaß, *m.* kannemaat, *f.*; =nweise, *adv.* bij kannen.

Kannibal, *m.* en, *pl.* en, kannibaal, *m.*; =isch, *adj.* onmenschelijk, wreedaardig.

Kanon, *m.* s, kanon, regel, *m.*

Kanonade, *f.* kanonade, *f.*

Kanone, *f.* kanon, *n.*; =nboot, *n.* kannoneerboot, *f.*; =ndonner, *m.* =nfeuer, =ngefecht, =npulver, *n.* 2c. kanon-gebulder, -vuur,

-gevecht, -kruid, *n. etc.;* =nkeller, *m.* kazemat, *f.;* =nkugel, *f.* kanonskogel, *m.;* =nlauf, *m.* loop van een kanon.

Kanon//ier, *m.* s, *pl.* e, kanonnier, *m.;* =iren, *v. a.* kanonneeren.

Kanonik//at, *n.* es, *pl.* e, kanunniksplaats, *f.;* =us, *m., pl.* =ici, kanunnik, *m.*

Kanon//isch, *adj.* kanoniek; =isiren, *v. a.* heiligspreken; =issin, *f.* kanonikes, *f.;* =ist, *m.* en, *pl.* en, kanonist, *m.*

Kant//e, *f.* kant, *m.* zijde, *f.;* =ln, *v. n.* kantelen; =en, *v. a.* hoekig maken; =haken, *m.* zetkaak, *m.* dreg, *f.;* =ig, *adj.* u. *adv.* kantig, hoekig; =meißel, *m.* kantbeitel, *m.*

Kanton, *m.* s, *pl.* s (e), kanton, *n.;* =iren, *v. a.* u. *n.* kantonneeren.

Kantor, *m.* s, *pl.* en, koor-, voorzanger, *m.;* =at, *n.* es, *pl.* e, =ei, *f.* koor-, voorzangerschap, *n.*

Kantschu, *m.* s, knoet, *m.*

Kanzel, *f.* kansel, preekstoel, *m.;* =beredtsamkeit, =rede, *f.* =redner, *m.* ꝛc. kansel-welprekendheid, -rede, *f.* -redenaar, *m. etc.;* =deckel, *m.* klankbord, *n.;* =mäßig, *adj.* preekstoelachtig; =n, *v. n.* preken; *v. a.* van den kansel afkondigen.

Kanzellei, *f.* kanselarij, *f.;* =bote, =diener, =styl, =verwalter, *m.* ꝛc. kanselarij-bode, -dienaar, -stijl, -directeur, *m. etc.*

Kanzellist, *m.* en, *pl.* en, kanselarij-klerk, *m.*

Kanzlei, s. Kanzellei ꝛc.

Kanzler, *m.* kanselier, *m.;* =in, *f.* vrouw van den kanselier.

Kap, *n.* s, *pl.* e, kaap, *f.*

Kapaun, *m.* es, s, *pl.* e, kapoen, *m.;* =enstein, *m.* hanensteen, *m.;* =en, *v. a.* kapoenen.

Kapellan, Kaplan, *m.* s, *pl.* läne, kapelaan, *m.;* =ei, *f.* kapelaanschap, *n.*

Kapell//chen, *n.* kapelletje, *n.;* =e, *f.* kapel, *f.;* =enasche, *f.* gezuiverde asch, *f.;* =enfutter, *n.* =enform, *f.* kapelvorm, *m.;* =engold, *n.* =enofen, *m.* =ensilber, *n.* kapelgoud, *n.* -oven, *m.* -zilver, *n.;* =enschläger, *m.* kapelmaker, *m.;* =iren, *v. a.* kapelleeren; =meister, *m.* kapelmeester, *m.*

Kaper, *f.* kapper, *f.;* =nstaude, *f.* =nstrauch, *m.* kapperboom, *m.*

Kaper, *m.* kaper, *m.;* =brief, *m.* =schiff, *n.* ꝛc. kaper-brief, *m.* -schip, *n. etc.;* =ei, *f.* kapen, *n.;* kaapvaart, *f.;* auf Kaperei auslaufen, ter kaap varen; =n, *v. a.* kapen.

Kapital, *n.* es, s, *pl.* e (ien), kapitaal, *n.;* =, *n.* s, *pl.* äler, *arch.* kapiteel, *n.* (aan boeken) steekband, *m.;* =, *adj.* u. *adv.* kapitaal; =hirsch, *m.* kapitaal hert, *n.;* =linie, *f. fort.* kapitaal, *f.;* =ist, *m.* en, *pl.* en, kapitalist, *m.*

Kapitälchen, *m.* kapitaaltje, *n.;* steekband, *m.*

Kapitän, *m.* s, *pl.* e (s), kapitein, *m.;* =sdegen, =srang, *m.* ꝛc. kapiteins-degen, -rang, *m. etc.*

Kapitel, *n.* kapittel, *n.; fig.* einem das Kapitel lesen, iem. het kapittel voorlezen; =fest, *adj.* bijbelvast; =n, *v. a. fig.* kapittelen; =sherr, *m.* (Kapitular, =herr), kapittelheer, *m.;* =schluß, *m.* besluit, *n.* van't kapittel.

Kapitol, *n.* s, kapitool, *n.*

Kaplan, s. Kapellan.

Kappe, *f.* kap, pet; muts, *f.;* gleiche Brüder, gleiche Kappen, gelijke monniken, gelijke kappen; jedem Narren gefällt seine Kappe, ieder denkt, dat zijn uil een valk is; =n, *v. a.* kappen; =ngras, *n.* onkruid, *n.;* =nmacher, *m.* pettenmaker, *m.;* =nmantel, *m.* kapmantel, *m.;* =nmundstück, *n.* mondstuk (der paarden).

Kapper, *m.* kapper, *m.*

Kapper, *f.* s. Kaper, *f.*

Kapp//fenster, =loch, *n.* dakvenster, *n.;* =hahn, *m.* kapoen, *m.;* =laken, *n. mar.* kaplaken, *n.;* =zaum, *m.* neusnijper, *m.;* =ziegel, *m.* dakpan, *f.*

Kapriole, *f.* kapriool, *m.;* =n machen, kaprioleeren; =nmacher, *m.* luchtspringer, *m.*

Kapschnecke, *f.* landkaart, *f.*

Kapsel, *f.* doos, *f.* koker, *m.;* =ig, =tragend, *adj.* capsulair; =kunst, *f.* perspomp, *f.;* =staar, *m.* vliezige staar, *f.*

Kapuciner, *m.* =in, *f.* =kloster, *n.* ꝛc. kapucijner, *m.* -non, *f.* -klooster, *n. etc.*

Kaput, *adv. fam.* kapot.

Kapuze, *f.* kapoetsmuts, *f.*

Karabiner, *m.* karabijn, *f.;* =haken, =schuh, *m.* ꝛc. karabijnhaak, -schoen, *m. etc.*

Karabinier, *m.* karabinier, *m.*

Karaffe, =ine, *f.* karaf, *f.*

Karat, *n.* es, s, *pl.* e, karaat, *n.;* =gewicht, *n.* karaatgewicht, *n.;* =ig (karätig), *adj.* u. *adv.* karaathoudend; 18 karätiges Gold, 18 karaatsch goud; =irung, *f.* karateering.

Karausche, *f.* steenkarper, *m.*

Karavan//e, *f.* karavaan, *f.;* =serei, *f.* karavanserij, *f.*

Karavelle, *f.* karveel, *f.*

Karbatsche, *f.* karbats, *f.*

Karbe, *f.* karwei, *f.*

Karbunkel, s. Karfunkel.

Karcer, *m.* kerker, *m.* (voor studenten).

Kardamome, *f.* kardamom, *f.*

Kardätsche, *f.* kaarde, paardeborstel, *f.;* =n, *v. a.* kaarden, de paarden borstelen.

Karde, *f.* =ndistel, *f.* kaardendistel, *f.*

Kardinal, *m.* s, *pl.* äle, kardinaal, *m.;* =bischof, =shut, *m.* kardinaal-bisschop, -shoed, *m.*

Kardinal, *adj.* kardinaal, voornaam; =tugend, *f.* kardinale deugd, *f.;* =zahl, *f.* hoofdgetal, *n.; gr.* hoofdtelwoord, *n.*

Kardobenediktenkraut, *n.* cardobenedicten-kruid, *n.*

Karduse, *f.* kardoes, *f.*

Karfunkel, *m.* karbonkel, *m.*

Karg, *adj.* u. *adv.* karig, inhalig; schraal; =en, *v. n.* vrekkig zijn; sparen; =heit, *f.* karigheid, *f. etc.*

Kärglich, *adj.* u. *adv.* schraal, mager, dun; =keit, *f.* schraalheid, *f. etc.*

Karikatur, *f.* karikatuur, *f.*

Karmeliter, *m.* karmeliet, *m.;* =kloster, *n.* =nonne, *f.* karmeliten-klooster, *n.* -non, *f. etc.*

Karmesin, =roth, *adj.* =farbe, *f.* karmozijn, *adj.* u. *n.*

Karmin, *m.* karmijn, *n.*

Karneval, *m.* karneval, *n.*

Karn//eol, =iol, *m.* s, *pl.* e, kornalijn, korneool, *m.*

Karnieß, *n.* es, *pl.* e, kornis, kroonlijst, *f.;* =blei, *n.* kornis-

lood, *n.*; =eisen, *n.* =hobel, *m.* ploeg-, lijstschaaf, *n.*; =säge, *f.* loodzaag, *f.*; =schraube, *f.* kornisschroef, *f.*; =stahl, *m.* ronde, holb beitel, *m.* guds, *f.*

Karniffel//meißel, *m.* blikslagersbeitel, *m.*; =n, *v. a.* karnuffelen, kneukelen; *v. n.* kaartspelen met 48 kaarten.

Karnikel, s. Kaninchen.

Karnmilch, *f.* karnemelk, *f.*

Karotte, *f.* karot, *f.*; =nfabrik, *f.* =ntabak, *m.* karotte-fabriek, *f.* -tabak, *m.*

Karpfen, *m.* karper, *m.*; =brut, *f.* =hälter, =sprung, =teich, *m.* ꝛc. karper-broedsel, *n.* -kaar, *f.* -sprong, -vijver, *m. etc.*

Karre, *f.* kruiwagen, *m.*; dwangarbeid, *m.*; =n, *m.* kar, *f.* wagen, *m.*; =n, *v. a.* karren, kruien; =nbaum, =nknecht, *m.* =npferd, =ntuch, *n.* ꝛc. karreboom, -knecht, *m.* -paard, -kleed, *n. etc.*; =ngeleise, *n.* wagenspoor, *n.*; =nschieber, *m.* kruier, *m.*; =nstrafe, *f.* dwangarbeid, *m.*

Kärrner, *m.* karreman, *m.*

Karr//ossel, =usel, =ussel, *n.* carrousel, *n.*

Karst, *m.* es, *pl.* e, houweel, *n.* spade, *f.*; =en, *v. a.* spitten.

Kartätsche, *f.* kartets, *f.*; =nbüchse, *f.* schrootbus, *f.*; =nfeuer, *n.* kartetsvuur, *n.*; =nschuß, *m.* schot, *n.* met kartetsen.

Karte, *f.* kaart, *f.*; die Karte mischen, de kaart schudden, mengen; die Karte schlagen, de kaart leggen; =n, *v. n.* kaarten; *v. a.* beramen, overleggen; =nblatt, =ngeld, =nhaus, *n.* =nmacher, *m.* ꝛc. kaarten-blad, -geld, -huis, *n.* -maker, *m. etc.*; =nkönig, *m.* koning op de kaart; =nkunst, *f.* kunststuk van kaarten; =nschlag, *m.* volte, *f.*; =nspieler, *m.* kaartspeler, *m.*; =nstecher, *m.* kaarten-graveerder, *m.*; =nstempel, *m.* kaartstempel, *m.*

Kartaune, *f.* kartouw, *f.*

Karthause, *f.* kartuizerklooster, *n.*

Karthäuser, *m.* karthuizer, *m.*; =blume, *f.* zeepkruid, *n.*; =katze, *f.* blauwe kat, *f.*; =kloster, *n.* =mönch, =orden, *m.* karthuizer-klooster, *n.* -monnik, *m.* -orde, *f. etc.*

Kartoffel, *f.* aardappel, *m.*; =acker, =bau, =boden, *m.* =feld, =mehl, *n.* =kloß, =salat, *m.* ꝛc. aardappel-akker, -bouw, -grond, *m.* veld, -meel, *n.* -knoedel, *m.* -salade, *f. etc.*

Karton, *n.* s, *pl.* s, karton, *n.*

Käschen, *n.* kaasje, *n.*

Käse, *m.* s, *pl.* =, kaas, *f.*; =baum, =bohrer, =brecher, *m.* =butter, =form, =frau, *f.* ꝛc. ꝛc. kaas-boom, *m.* -boor, *f.* -breker, *m.* -boter, *f.* -vorm, *m.* -vrouw, *f. etc. etc.*; =kitt, *m.* kaaslijm, *m.*; =kohl, *m.* bloemkool, *f.*; =n, *v. n.* kazen; stremmen; *v. a.* doen stremmen.

Käsicht, =ig, *adj.* kaasachtig.

Kassa, *f. com.* kas, *f.*; =buch, =konto, *n.* kas-boek, -conto, *n.*

Kassation, *f.* cassatie, *f.*; =sgericht, *n.* =shof, *m.* hof, *n.* van cassatie.

Kasse, *f.* kas, *f.*; =nbeamte, *m.* ambtenaar bij eene kas; =nberaubung, *f.* =ndiebstahl, *m.* bestelen, *n.* eener kas; =nbestand, *m.* bedrag, *n.* der kas; =ndefekt, *n.* deficit, *n.* in eene kas; =nbillet, *n.* =nschein, *m.* muntbiljet, *n.*; =nführer, *m.* kashouder, *m.*; =ngeld, *n.* kasgeld; =nrendant, *m.* rekeninghouder bij eene kas; =nrevision, *f.* =nsturz, *m.* nazien, *n.* der kas.

Kasserolle, *f.* kastrol, *f.*

Kassia, *f.* =baum, *m.* kassia, *f.* -boom, *m.* [*m.*

Kassienrinde, *f.* kassia-bast,

Kassir//en, *v. a.* casseeren; =er, *m.* kassier, *m.*; =ung, *f.* cassatie, *f.*

Kastagnette, *f.* handklapper, *f*

Kastanie, *f.* kastanje, *f.*; =nbaum, *m.* =nholz, *n.* =nfarbe, =nschale, *f.* ꝛc. kastanje-boom, *m.* -hout, *n.* -kleur, -schil, *f. etc.*; =neiche, *f.* ijzerhout, *n.*

Kästchen, *n.* kistje, kastje, *n.*

Kaste, *f.* kaste, *f.*

Kastei//en, *v. a.* kastijden; =ung, *f.* kastijding, *f.*

Kastell, *n.* s, *pl.* e, kasteel, fort, *n.*; =an, *m.* s, *pl.* e, kastellaan; kastelein, *m.*; =anei, *f.* kastelanij, *f.*

Kasten, *m.* kist, *f.* koffer, *m.*; kas, *f.* (ter invatting van edelgesteenten); kas (van een slot); der Kasten Noah's, de ark van Noach; =amt, *n.* thesauriers-post, *m.*; =herr, =meister, =vorsteher, *m.* kashouder, *m.*; =macher, *m.* kistenmaker, *m.*; =kunst, *f.* paternosterwerk, *n.*; =stampf, *m.* graveerijzer, *n.*

Kastner, s. Kastenherr.

Kastor, s. Biber.

Kastr//at, *m.* en, *pl.* en, castraat, *m.*; =ation, *f.* castratie, *f.*; =iren, *v. a.* castreeren.

Kastrol, *m.* s. Kasserolle.

Kasuar, *m.* s, *pl.* e, kasuaris; *bot.* kasuaarboom, *m.*

Kasuist, *m.* en, *pl.* en, casuïst, *m.*; =ik, *f.* casuïstiek, *f.*

Kasus, *m. gr.* naamval, *m.*

Katalog, *m.* es, s, *pl.* e, katalogus, *m.*

Katarakt, *m.* es, *pl.* e, waterval, *m.*; *med.* grijze staar, *f.*

Katarrh, *m.* zinking, verkoudheid, *f.*; =alfieber, *n.* zinkingkoorts, *f.*; =alisch, *adj.* u. *adv.* katarrhaal.

Kataster, *m.* kadaster, *n.*

Katech//et, *m.* en, *pl.* en, catechiseermeester, *m.*; =isiren, *v. a.* catechiseeren; =ismus, *m. pl.* men, catechismus, *m.*; =umene, *m.* catechisant, *m.*

Kater, *m.* kater, *m.*

Katheder, *m.* katheder, *f.*

Katheter, *m.* katheter, *f.*

Kathol//icismus, *m.* katholicismus, *n.*; =ik, *m.* en, *pl.* en, katholiek, *m.*

Kattanker, *m.* katanker, *n.*

Kattun, *m.* s, *pl.* e, katoen, *n.*; =ballen, =drucker, *m.* =presse, *f.* ꝛc. katoen-baal, *f.* -drukker, *m.* -pers, *f. etc.*; =en, *adv.* katoenen.

Katz//anker, s. Kattanker; =balgen, *v. rec.* (sich) vechten, plukharen; =balgerei, *f.* vechtpartij, *f.*; =e, *f.* kat, *f.*; ein Wurf junger Katzen, een broedsel katjes; der Katze die Schelle anhängen, de kat de bel aanbinden; =enartig, *adj.* katachtig; =enauge, *n.* katoog, *n.*; =enbalg, *m.* =engeschrei, =enkraut, =enloch, *n.* ꝛc. katte-vel, -geschreeuw, -kruid, -gat, *n. etc.*; =enfisch, *m.* zeekat, *f.*; =engold, *n.* kattegoud, *n.* gele glimmer, *m.*; =engrau, *adj.* grijs, grauw

als een kat; =enjammer, *m.* ongesteldheid na eene dronkenschap; =enpardel, *m.* katpardel, *m.*; =enpfötchen, *n. bot.* muizenoor, *n.*; =entraube, *f.* muurpeper, *f.*; =enwurzel, *f.* valeriaan-wortel, *m.*; =sparren, =sporen, *m.* kattespoor, *f.*; =schiff, *n.* katschip, *n.*

Kauder, *m.* werk, *n.* (van vlas); =ei, *f.* afzetterij, *f.*; =n, *v. n.* babbelen; =welsch, *adj.* koeterwaalsch.

Kaue, *f. mar.* kooi, *f.*; =n, *v. a.* kauwen; =rn, *v. n.* u. *rec.* hurken; op de hurken zitten; =mittel, *n.* =muskel, *m.* ꝛc. kauwmiddel, *n.* -spier, *f. etc.*

Käuen, f. kauen.

Kauf, *m.* es, s, *pl.* Käufe, koop, *m.*; auf den Kauf geben, op den koop toe geven; =anschlag, *m.* schatting van een koop; =brief, =fahrer, =handel, =mann, *m.* =summe, *f.* ꝛc ꝛc. koop-brief, -vaarder, -handel, -man, *m.* -som, *f. etc. etc.*; =en, *v. a.* koopen; =haus, *n.* verkoophuis, *n.*; =männisch, *adj.* u. *adv.* als een koopman; =mannschaft, *f.* koopmanschap, *f.*; =recht, *adj.* naar koopmansstijl; =recht, *n.* aan- en verkoopsrecht, *n.*; =schilling, *m.* schelling als pandgeld.

Käuf//er, *m.* kooper, *m.*; =erin, *f.* koopster, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* door koop, te koop, bij aankoop; omkoopbaar, veil; käuflich überlassen, verkoopen; käuflich an sich bringen, aankoopen; =lichkeit, *f.* omkoopbaarheid, *f.*; =ling, *m.* gekocht kind, *n.*; slaaf, *m.*

Kaul//bars, *m.* =quappe, *f.* kleine baars, *m.*; =beere, *f.* meelboombes, *f.*; =e, *f. pop.* kuil; kogel, *m.*; =frosch, *m.* =platte, *f.* jonge kikvorsch, *m.*; =kopf, *m.* =haupt, *n.* post, *f.* (vischje).

Kaum, *adj.* bijna, nauwelijks; kaum war er abgereist, so (als), nauwelijks was hij vertrokken, of...

Kaupel//ei, *f.* ronselarij, *f.*; =er, *m.* ronselaar, *m.*; =n, *v. n.* ruilebuiten.

Kausal, *adj.* redegevend; =ität, *f.* causaliteit, *f.*

Kauscher, *adj.* kuisch, rein (tot het gebruik der joden); =n, *v. a.* kuischen, reinigen; =wein, *m.* (aan de joden) geoorloofde wijn, *m.*

Kaustisch, *adj. chem.* bijtend, etsend.

Kautabak, *m.* pruimtabak, *m.*

Kaute, *f.* kuil, *m.*

Kaution, *f.* borgtocht, *m.*

Kauz, *m.* es, *pl.* Käuze, steen-, kerkuil, *m.*; *fig.* snaak, kwast, *m.*; ein reicher Kauz, een rijke vrek; ein wunderlicher Kauz, een zonderlinge kwast; ein durchtriebener Kauz, een doortrapte vos; =en, *v. rec.* (sich) bukken, vlijen. [uil, *m.*

Käuz//chen, =lein, *n.* kerk-

Kaviar, *m.* s, *pl.* e, kaviaar, *f.*

Kebs//ehe, *f.* onwettige zamenwoning, *f.*; =kind, =weib, *n.* =mann, *m.* =frau, *f.* ꝛc. keefs- of kevis-kind, -wijf, *n.* -man, *m.* -vrouw, *f. etc.*

Keck, *adj.* u. *adv.* =lich, *adv.* stout, koen; vrijpostig, vermetel; =heit, *f.* stoutheid, *f. etc.*

Kegel, *m.* kegel, *m.*; =schieben, kegelen; *fig. fam.* Kind u. Kegel, de geheele familie; er hat weder Kind noch Kegel, hij heeft kind noch kraai; =achse, =bahn, =kugel, =linie, *f.* =spiel, *n.* ꝛc. ꝛc. kegel-as, -baan, *f.* -kogel, *m.* -lijn, *f.* -spel, *n. etc. etc.*; =n, *v. n.* kegelen; =schieber, *m.* kegelspeler, *m.*; =schub, =wurf, *m.* worp in't kegelspel.

Kegler, *m.* kegeler, *m.*

Kehl//e, *f.* keel, *f.*; =ader, *f.* =buchstabe, =deckel, *m.* =drüse, =leiste, =linie, *f.* ꝛc. ꝛc. keel-ader, -letter, -klep, -klier, -lijst, -lijn, *f. etc. etc.*; =amboß, *m.* koperslagersaanbeeld, *n.*; =balken, *m. arch.* bindbalk, *m.*; =bohrer, *m.* fijne drilboor, *f.*; =bräune, *f.* keelontsteking, *f.*; =en, *v. a.* uithollen; (een visch) de keel afsnijden; =flosser, *m. pl.* keelvinnigen, *m. pl.*; =hammer, *m.* vormhamer, *m.*; =hobel, *m.* kraalschaaf, *f.*; =kopf, =knoten, *m.* keelknoop, *m.*; =rinne, *f. arch.* looden dakgoot, *f.*; =sparren, *m.* dakspar, *f.*; =stück, *n.* nekstuk, *n.*; =sucht, *f.* keelziekte, *f.*; =zeug, *n.* lijstschaaf, *f.*; =ziegel, *m.* holle dakpan, *f.*

Kehr, *f.* wending, omkeering, *f.* keer, *m.*; =ab, =aus, *m.* laatste dans, *m.*; =besen, *m.* stoffer, *m.*; =bürste, *f.* schuier, *m.*; =en, *v. a.* vegen, borstelen; keeren, wenden; etwas zum Besten kehren, iets ten beste doen keeren; sich an etwas kehren, zich aan iets storen; om iets geven; ein Jeder kehre vor seiner Thüre, ieder zorge voor zich; =er, =mann, *m.* veger, *m.*; =frau, *f.* veegster, *f.*; =icht, *n.* vuilnis, *f.*; =ichtbauer, =ichthaufen, =ichtwinkel, *m.* ꝛc. vuilnis-man, -hoop, -hoek, *m. etc.*; =seite, =stange, *f.* =wieder, *n.* =zeile, *f.* ꝛc. keer-zijde, -stang, *f.* -weer, -regel, *m. etc.*; =wisch, *m.* stoffer, *m.*; =zehent, *m.* korentiende, *f.*

Keibgeier, *m.* kiekendief, *m.*

Keich//en, *v. n.* hijgen, zwaar ademen; =er, *m.* hijger, *m.*; =erin, *f.* hijgster, *f.*; =husten, *m.* kinkhoest, *m.*

Keif//en, *v. n.* kijven; =er, *m.* kijver, *m.*; =isch, *adj.* kijfachtig.

Keil, *m.* es, s, *pl.* e, wig, *f.* keil, *m.*; *impr.* sluithout, *n.*; auf einen groben Klotz gehört ein grober Keil, die kwaad doet, kwaad ontmoet; =bein, *n. anat.* wiggebeen, *n.*; =en, *v. a.* inkloppen, indrijven; *fam.* afrossen; =er, *m.* wild zwijn, *n.*; klopper, inklopper, *m.*; =förmig, *adj.* u. *adv.* wig-, keilvormig; =hacke, =haue, *f.* houweel, *n.*; =holz, *n.* kloofhout, *n.*; =rolle, *f.* rol tabak, *f.*; =schrift, *f.* wigletters; =spitze, *f.* kielspit, *n.*; =spitzen, *v. a.* naar de richtlijn afbakenen; =stein, *m.* sluitsteen, *m.*; =stück, *n. ast.* kulas-stuk, *n.*

Keim, *m.* es, *pl.* e, kiem, spruit, *f.*; =chen, *n.* kiempje, *n.*; =en, *v. n.* kiemen; =hülle, *f.* kiemhulsel, *n.*; =zeit, *f.* kiemtijd, *m.*

Kein, *pron.* (keiner, keine, keines) geen, geene; niet een; niemand; =erlei, *adj.* geenerlei; auf keinerlei Art, op geenerlei wijze; =erseits, *adv.* van niemand; =eswegs, *adj.* geenszins; =mal, *adv.* geenmaal; einmal ist keinmal, eenmaal is geenmaal.

Kelch, *m.* es, s, *pl.* e, kelk, drinkbeker, *m.*; =deckel, *m.* =futter, =schüsselchen, =tuch, *n.* ꝛc.

kelk-deksel, -hulsel, -schoteltje, *n.* -doek, *m. etc.*; =glas, *n.* kelkvormig glas, *n.*; =narbe, *f.* kelknaad, *f.*

Kelle, *f.* troffel, *m.*

Keller, *m.* kelder, *m.*; =ei, *f.* keldermeesterschap, *n.*; =assel, *f.* =esel, =wurm, *m.* =laus, *f.* kelderpissebed, *n.*; =fenster, *n.* =hals, =laden, =meister, *m.* =loch, *n.* ꝛc. kelder-raam, *n.* -hals, *m.* -luik, *n.* -meester, *m.* -gat, *n. etc.*; =geschoß, *n.* verdieping onder den grond; =wirth, *m.* =wirthin, *f.* waard *m.* of waardin *f.* van een bierkelder *etc.*; =wurz, *f. bot.* waterlelie, *f.*

Kellner, *m.* hofmeester, hotelbediende, *m.*; =in, *f.* meid *f.* in een logement.

Kelter, *f.* wijnpers, *f.*; =baum, *m.* =faß, =haus, *n.* =kasten, =lohn, *m.* ꝛc. pers-boom, *m.* -kuip, *f.* -huis, *n.* -bak, *m.* -loon, *n. etc.*; =herr, =meister, *m.* eigenaar-, op-ziener van eene wijnpers, =n, *v. a.* (wijn) persen; =er, =treter, *m.* wijnperser, *m.*

Kenn//bar, =tlich, *adj.* kenbaar, kennelijk; =en, *v. a.* kennen; dem Namen nach kennen, bij naam kennen; er kennt sich nicht mehr vor Hochmuth, hij weet zich van hoogmoed niet te wenden; man kennt ihn nicht mehr, hij is niet meer te herkennen; =enswerth, *adj.* wetenswaard; =er, *m.* kenner, *m.*; =erin, *f.* kenster, *f.*; =erauge, *n.* =erblick, *m.* kenners-oog, *n.* -blik, *m.*; =ermiene, *f.* voorkomen van een kenner; =erschaft, *f.* wetenschap van een kenner; =tlichkeit, *f.* kennelijkheid, *f.*; =tniß, *f.* kennis, kunde, *f.*; =tnißreich, *adj.* rijk in kennis, kundig; =ung, *f.* kenmerk, *n.*; dieses Pferd hat die Kennung verloren, dit paard teekent niet meer; =zeichen, *n.* kenteeken, -merk, *n.*; =zug, *m.* kenmerkende trek, *m.*

Keper, *m.* keper, *n.*; =n, *v. a.* keperen.

Kerbel, *m. bot.* kervel, *f.*

Kerb//e, *f.* kerf, keep, *f.*; =en, *v. a.* kerven; =holz, *n.* kerf-hout, *n.*; es geht auf ein neues Kerbholz, dat gaat op eene nieuwe rekening; auf dem Kerbholz stehen, in het krijt staan; =ig, *adj.* gekerfd; =ling, *m.* kerfhout, *n.*; =thier, *n.* insect, *n.*; =zahn, *m. bot.* getand blad, *n.*; =zähnig, *adj. bot.* getand, gekerfd; =zettel, *m.* ingesneden briefje, *n.*

Kerker, *m.* kerker, *m.*; =fieber, *n.* gevangeniskoorts, *f.*; =haft, *f.* gevangenschap, *f.*; =meister, *m.* gevangenbewaarder, cipier, *m.*; =n, *v. a.* kerkeren; =thurm, *m.* kerkertoren, *m.*

Kerl, *m.* s, *pl.* e, kerel, vent, *m.*; =chen, *n.* kereltje, *n.*

Kermes, *m.* kermes, *m.*

Kern, *m.* es, *pl.* e, kern, pit, *f.* steen, *m.*; =artig, *adj.* kernachtig; =beißer, *m.* dikbek, *m.*; =frucht, *f.* =holz, =obst, *n.* =schuß, =spruch, *m.* =truppen, *m. pl.* ꝛc. ꝛc. kern-vrucht, *f.* -hout, -ooft, -schot, *n.* -sprenk, *m.* -troepen, *m. pl. etc. etc.*; =gehäuse, *n.* klokhuis, *n.*; =haft, =ig, *adj.* kern-, pitachtig, pittig; =mehl, *n.* bloem van meel; =en, *v. a.* de pitten uithalen; =er, *m.* priem, *m.*; =faul, *adj.* verrot in het hart; =sack, *m.* pittenzakje, *n.*

Kerz//e, *f.* kaars, *f.*; =enbeere, *f.* wasstruik, *m.*; =engerade, *adj.* regt als een kaars; =engießer, =enmacher, =enhändler, *m.* ꝛc. kaarsen-maker, -kooper, *m. etc.*; =enkraut, *n.* =enstiel, =enträger, *m.* ꝛc. kaars-kruid, *n.* -steel, -drager, *m. etc.*

Kessel, *m.* ketel, *m.*; =bombe, *f.* =flicker, =haken, =macher, *m.* =pauke, *f.* ꝛc. ketel-boom, *f.* -lapper, -haak, -maker, *m.* -trom, *f. etc.*; =bier, *n.* tafelbier, *n.*; =braun, *adj.* koperkleurig; =büßer, *m.* ketelboeter, *m.*

Keßler, *m.* ketelmaker, *m.*

Kett//chen, *n.* kettinkje, *n.*; =e, *f.* ketting, *m.* keten, *f.*; die Kette scheeren, den ketting scheren; =el, *f.* kettinkje, *n.*; =eln, *v. a.* met een kettinkje vasthechten; =en, *v. a.* ketenen, boeien; schakelen; =enbruch, *m.* =enbrücke, *f.* =enhund, *m.* =enkugel, =enregel, *f.* ꝛc. ꝛc. ketting-breuk, -brug, *f.* -hond, -kogel, -regel, *m. etc. etc.*; =enfeier, *f.* feest van Sint-Petrus in de boeien; =enförmig, *adj.* u. *adv.* kettingvormig; =enreim, *m.* eindrijm, *n.*; =enzug, *m. arith.* kruiselwerk, *n.*; =ler, *m.* kettingmaker, *m.*

Ketzer, *m.* ketter, *m.*; =macher, =meister, =richter, *m.* ꝛc. kettermaker, -meester, -rechter, *m. etc.*; =ei, *f.* ketterij, *f.*; =isch, *adj.* kettersch.

Keuchen, s. keichen. [*m.*

Keule, *f.* knods, *f.*; stamper,

Keusch, *adj.* u. *adv.* kuisch, rein; =heit, *f.* kuischheid, *f.*

Kibitz, *m.* kievit, *m.*; =blume, *f.* keizerskroon, *f.*; =ei, *n.* kievitei, *n.*

Kicher, =erbse, *f.* grauwe erwt, *f.* sisser, *m.*; =n, *v. n.* ginniken. [*m.*

Kicks, *m.* ses, *pl.* se, misstoot,

Kiefe, *f.* =r, *m. anat.* kaakbeen, *n.*

Kiefer, *f.* pijnboom, *m.*; =n, *adj.* pijnboomen; =nholz, *n.* =nwald, *m.* pijnboom-hout, -bosch, *n. etc.*

Kieke, *f.* stoof, *f.*

Kiel, *m.* es, s, *pl.* e, *nav.* kiel, *m.*; pijp, schacht, *f.*; =en, *v. a.* kielen; *v. n.* vederen krijgen; =fuge, *f.* sponning van den kiel en steven; =geld, =holen, *n.* =muschel, *f.* =platz, *m.* =wasser, *n.* ꝛc. kiel-geld, -halen, *n.* -schelp, -plaats, *f.* -water, *n. etc.*; =schwein, *n.* =schwinne, *f.* zaadhout, *n.* kolsem, *m.*

Kieme, *f.* kieuw, *f.*

Kien, *m.* es, s, harsachtig hout, *n.*; =apfel, =baum, =bohrer, *m.* =holz, *n.* ꝛc. pijn-appel, -boom, -boomkever, *m.* -boomenhout, *n. etc.*; =fackel, *f.* fakkel van pijnboomenhout; =harz, *n.* pijnhars, *n.*; =ig, *adj.* harsachtig; =ruß, *m.* zwartsel, *n.*

Kiepe, *f.* draagkorf, *m.*

Kies, *m.* ses, *pl.* se, keizand, *n.* grint, *f.*; =artig, *adj.* grintachtig; =el, =elstein, *m.* kei-, kiezelsteen, *m.*; =elerde, *f.* =elglas, *n.* kiezel-aarde, *f.* -glas, *n.*; =elhart, *adj.* steenhard; =elherz, *n. fig.* steenen hart, *n.*; =grube, *f.* =grund, *m.* kiezelzand-groeve, *f.* -grond, *m.*; =haltig, *adj.* kiezelsteen bevattende; =lauge, *f.* cementatieloog, *f.*; =weg, *m.* grintweg, *m.*

Kiesen, *v. a.* kiezen.

Kies//icht, *adj.* kiezelachtig; =ig, *adj.* zandig.

Kieze, *f.* draagkorf, *m.*
Kikeriki, *m.* kokkeriko, *n.*
Kill//en, *v. n. mar.* killen; **-hase**, *m.* konijn, *n.*
Kilogramm, *n.* kilogram, *n.*
Kimm//e, *f.* kim; inkerving, *f.*; **-en**, *v. a.* kimmen, gergelen; stoppen (met hennep *etc.*); **-hobel**, *m.* gergelschaaf, *f.*
Kind, *n.* es, s, *pl.* er, kind, *n.*; **das Kind bei seinem rechten Namen nennen**, iets bij zijnen naam noemen; **eines Kindes genesen**, bevallen; s. ook **Bad**; **-bett**, *n.* kraam, *f.* kraambed, *n.*; **-betterin**, *f.* kraamvrouw, *f.*; **-bettfieber**, *n.* kraamkoorts, *f.*; **-chen**, *n.* kindeken, *n.*; **-elbier**, *n.* doopmaal, *n.*; **-eltag**, *m.* allerkinderendag, *m.*
Kinder//bild, *m.* **-blattern**, *pl.* **-brei**, **-feind**, *m.* **-kleid**, *n.* **-lehre**, *f.* ꝛc. ꝛc. kinder-prent, *f.* -pokken, *pl.* -pap, *f.* -vijand, *m.* -kleed, *n.* -leer, *f. etc. etc.*; **-ei**, *f.* kinderachtigheid, *f.*; **-haft**, *adj.* kinderachtig; **-husten**, *m.* kinkhoest, *m.*; **-klapper**, *f.* rammelaar, *m.*; **-leicht**, *adj.* u. *adv.* zeer gemakkelijk; **-muhme**, **-wärterin**, *f.* voedster, *f.*; **-mutter**, *f.* vroedvrouw; moeder, *f.*; **-n**, *v. n.* kinderen; **-schuh**, *m.* kinderschoen, *m.*; **die Kinderschuhe ablegen**, de kinderschoenen uittrekken; **-streich**, *m.* kinderachtige streek, *m.*; **-tag**, *m.* allerkinderendag, *m.*; **-zeug**, *n.* kindergoed, *n.*
Kindes//beine, **von Kindesbeinen an**, van kindsbeen af; **-alter**, *n.* kinderlijke leeftijd, *m.*; **-kind**, *n.* kindskind, *n.*; **-liebe**, *f.* kinderlijke liefde, *f.*; **-mörder**, *m.* **-mörderin**, *f.* kindermoordenaar, *m.* -es, *f.*; **-nöthen (in)**, in barensnood; **-pflicht**, *f.* kinderplicht, *m.*; **-statt**, *f.* **einen an Kindesstatt annehmen**, iem. als kind annemen; **-theil**, *n.* kindsdeel, *n.*; **-trieb**, *m.* kinderlijke drang, *m.*; **-unschuld**, *f.* kinderlijke onschuld, *f.*
Kind//heit, *f.* kindschheid, *f.*; **-isch**, *adj.* kindsch, kinderachtig; **-lein**, *n.* kindje, *n.*; **-lich**, *adj.* u. *adv.* kinderlijk; **-lichkeit**, *f.* kinderlijkheid, *f.*; **-schaft**, *f.* kindschap, *n.*; **-skopf**, *m.* zwakhoofd, domoor, *m.*; **-taufe**, *f.* kinderdoop, *m.*; **-taufschmaus**, *m.* doopmaal, *n.*
Kink, *m.* es, kink, *m.*; **-horn**, *n.* kinkhoorn, *m.*
Kinn, *n.* es, *pl.* e, kin, *f.*; **-backen**, *m.* kinnebak, *m.*; **-band**, *n.* **-haken**, **-riemen**, *m.* **-kette**, *f.* ꝛc. kin-band, -haak, -riem, -ketting, *m. etc.*; **-grübchen**, *n.* kuiltje *n.* in den kin; **-lade**, *f.* kakebeen, *n.*
Kippe, *f.* topzwaarte, *f.*; **auf der Kippe stehen**, op het kantje staan; **-n**, *v. n.* kantelen; kippen; besnoeien; **-r** u. **Wipper**, *m.* geldsnoeier, *m.*; **-rei**, *f.* geldsnoeierij, *f.*; **-karren**, *m.* wipkar, *f.*
Kirch//e, *f.* kerk, *f.*; **-dorf**, *n.* kerkdorp, *n.*; **-enälteste**, *m.* ouderling, *m.*; **-enamt**, *n.* **-enbann**, **-enbau**, *m.* **-enbuch**, *n.* **-enbuße**, *f.* **-endiener**, *m.* ꝛc. ꝛc. kerk-ambt, *n.* -ban, -bouw, *m.* -boek, *n.* -boete, *f.* -dienaar, *m. etc. etc.*; **-engeschichte**, **-engewalt**, *f.* **-enstaat**, *m.* kerkelijke geschiedenis, -macht, *f.* -staat, *m.*; **-enrath**, *m.* kerkeraad, *m.*; **-gang**, **-hof**, *m.* kerk-gang, *m.* -hof, *n.*; **-meister**, *m.* kerkmeester, *m.*; **-messe**, **-weihe**, *f.* **-weihfest**, *n.* kerkwijding; kermis, *f.*; **-ner**, *m.* koster, *m.*; **-spiel**, *n.* kerkspel, *n.*; **-sprengel**, *m.* kerkdistrict, *n.*; **-thurm**, *m.* kerktoren, *m.*; **-weg**, *m.* kerkweg, *m.*
Kirmse, *f.* kirmes, *f.*
Kirr//e, *adj.* tam; *fig.* gedwee, lijdelijk; **-en**, *v. n.* temmen; lokken; **-ung**, *f.* temming, *f.*
Kirsch//e, *f.* kers, *f.*; **-baum**, **-garten**, **-kern**, **-kuchen**, **-saft**, **-stiel**, *m.* ꝛc. ꝛc. kersen-boom, -boomgaard, *m.* -pit, *f.* -koek, *m.* -sap, *n.* -steel, *m. etc. etc.*; **-lorbeer**, *m.* kerse-laurier, *m.*; **-roth**, *adj.* kersenrood; **-vogel**, *m.* kerseneter, *m.*; **-wasser**, *n.* kerswater, *n.*
Kirsei, *n. com.* karsaai, *n.*
Kißchen, *n.* kussentje, *n.*
Kissen, *n.* kussen, *n.*; **-zieche**, *f.* **-überzug**, *m.* kussentijk, *n.*
Kistchen, *n.* kistje, *n.*
Kist//e, *f.* kist, *f.*; **-enmacher**, **-ner**, *m.* kistenmaker, *m.*; **-enrosinen**, *f. pl.* kistjes-rozijnen.
Kitt, *m.* es, *pl.* e, stokverf, lijm, *f.*; **-en**, *v. a.* lijmen; stoppen.
Kittel, *m.* kiel, *m.*
Kitze, *f.* katje, geitebokje, *n.*
Kitzel, *m.* kitteling, *f.* gekittel, *n.*; **der Kitzel sticht ihn**, de huid jeukt hem; **-ig**, *adj.* kittelachtig; **-n**, *v. a.* kittelen; *fig.* streelen.
Kitzler, *m.* kittelaar, *m.*
Klabastern, **klabachen**, *v. n.* huppelend rondloopen.
Klack, *interj.* plof, bons! **-**, *m.* † barst, *m.*; vuil, *n.*; **-e**, *f.* oude knol, *m.*; **-en**, *v. n.* kraken, bersten; kladden, morsen.
Kladatsch, s. **klack**.
Kladde, *f.* klad; kladboek, *n.*; **-n**, *v. a.* kladden; knoeien.
Klaffen, *v. n.* gapen; half open gaan.
Kläff//en, *v. n.* keffen; **-er**, *m.* keffer, *m.*
Klafter, *n.* vadem, *m.*; **-holz**, **-maß**, *n.* vadem-hout, *n.* -maat, *f.*; **-n**, *v. a.* vademen; **-rahmen**, **-stock**, *m.* houtmaat, *f.*
Klag//e, *f.* klacht, *f.* beklag, *n.*; **eine Klage führen**, **anhängig machen**, een aanklacht inleveren; **-bar**, *adj.* te beschuldigen; **-bar werden**, in rechten aanklagen; **-efrau**, *f.* **-eweib**, *n.* klaagvrouw, klaagster, *f.*; **-egedicht**, **-elied**, *n.* **-eton**, *m.* ꝛc. klaag-gedicht, -lied, *n.* -toon, *m. etc.*; **-en**, *v. n.* klagen; *v. a.* **(einem etw.)** zijn beklag doen; **sich klagen**, zich niet wel gevoelen; **-enswerth**, *adj.* beklagenswaardig; **-esache**, *f.* rechtsgeding, *n.*; **-eschrift**, *f.* schriftelijke aanklacht, *f.*; **-los**, *adj.* zonder te klagen; **-lustig**, *adj.* twistziek.
Kläg//er, *m.* beschuldiger, *m.*; **-erin**, *f.* klaagster, *f.*; **-lich**, *adj.* u. *adv.* klagelijk, erbarmelijk; **-lichkeit**, *f.* erbarmelijkheid, *f.*
Klamm, *adj. fam.* nauw; klam; **-er**, *f.* kram, *f.*; nijphoutje, *n.*; *gr.* **zwischen zwei Klammern**, tusschen twee haakjes; *impr.* teksthaakjes; **-ern**, *v. n.* krammen, klampen.
Klang, *m.* es, s, *pl.* **Klänge**, klank, *m.*; **-boden**, **-messer**, *m.* ꝛc. klank-bodem, -meter, *m. etc.*
Klapp//e, *f.* klap, klep, *f.*; **-en**, *v. n.* klappen; *fig. fam.*

das klappt nicht, dat past niet; -er, *f.* ratel, rammelaar, *m.* klep, *f.*; -erapfel, *m.* rammelappel, *m.*; -erdürr, *adj.* doodmager; -erholz, *n.* -erjagd, *f.* klep-hout, *n.* -jacht, *f.*; -ermann, *m.* klapperman, *m.*; -ermühle, *f.* klepmolen, *m.*; ihr Maul geht wie eine Klappermühle, haar bek gaat als een ratel; -ern, *v. a.* klapperen, klappen; -errose, *f.* klaproos, *f.*; -erschlange, *f.* ratelslang, *f.*; -erstorch, *m.* ooievaar, *m.*; -handschuh, *m.* want, *f.*; -holz, *n.* klaphout, *n.*; -mütze, *f.* klepmuts, *f.*; -tisch, *m.* tafel met kleppen; -s! *interj.* flaps! -sen, *v. a.* klappen.

Klar, *adj.* u. *adv.* klaar, helder, zuiver; -e, *n.* het klare; eine Sache in's Klare setzen, eene zaak in't reine brengen; -heit, *f.* klaarheid, *f.*; -en, *v. a. mar.* klaren, losmaken; -iren, *v. n. h.* uitklaren; *v. a.* declareeren, uitklaren; -machung, *f.* uitlegging, verklaring, *f.*; nazien, vereffenen, *n.*

Klär//e, *f.* klaarheid, *f.*; -en, *v. a.* klaren; -lich, *adj.* klaar.

Klarin, *n.* s, *pl.* e, *mus.* klaroen, *f.*; -ett, *n.* es, *pl.* e, -ette, *f.* klarinet, *f.*; -ettist, *m.* en, *pl.* en, clarinettist, *m.*

Klass//e, *f.* klasse, *f.*; -enlehrer, *m.* hoofdonderwijzer, *m.*; -isch, *adj.* klassiek, klassisch.

Klatsch, *m.* es, *pl.* e, *fam.* klap, slag, *m.*; -, klatsch! klets! klitsch! klatsch! klitsklets! -büchse, *f.* -rohr, *n.* klapbus, *f.*; -e, *f.* klep, *f.*; *fig.* babbelaarster, *f.*; -en, *v. n.* klappen; *fig.* babbelen; verklikken; -er, *m.* -erin, *f.* klapper, *m.* -ster, *f.*; -erei, *f.* geklap, gesnap, *n.* babbelarij, *f.*; -geschichte, *f.* buurpraatje, *n.*; -haft, *adj.* snapachtig; -haftigkeit, *f.* snapachtigheid; -maul, *n. fig.* snapster, verklikster, *f.*; -rose, *f.* klaproos, *f.*

Klätscher rc. s. Klatscher.

Klaub//en, *v. a.* uitpluizen, ziften; -er, *m.* muggezifter, *m.*

Klaue, *f.* klauw, hoef, *m.*; -n, *v. a.* met de klauwen aangrijpen; *v. n.* met klauwen voorzien; -nbeschlag, *m.* hoefijzers, *n. pl.*; -nfett, -nschmalz, *n.* vet uit de pooten van rundvee; -nförmig, *adj.* klauwvormig; -ngeld, *n.* -nsteuer, *f.* -thaler, -zehnte, *m.* klauwgeld, *n.*

Klau//er, -hammer, *m.* klauwhamer, *m.*; -ig, *adj.* met klauwen.

Klause, *f.* kluis, cel, *f.*; -l, *f.* clausule, *f.*; -nbewohner, Klausner, *m.* kluizenaar, *m.*

Klausur, *f.* sluiting, *f.*

Klav//iatur, *f.* claviatuur, *f.*; -ier, *n.* klavier, *n.*; -spieler, -macher, *m.* rc. piano-speler, -maker, *m. etc.*

Klebe//garn, -netz, -kraut, -pflaster, *n.* rc. kleef-garen, -net, -kruid, -pleister, *n. etc.*; -blatt, *n.* -schrift, *f.* -zettel, *m.* aanplakbiljet, *n.*; -geld, *n.* hypotheek, *f.*; -kugel, *f.* haakkogel, *m.*; -n, *v. a.* u. *n.* kleven; -r, *m.* kleefstof, *f.*; plakker, *m.*; haak, *m.*; -richt, -ig, *adj.* kleverig; -rigkeit, *f.* kleverigheid, *f.*

Kleck//s, *m.* ses, *pl.* se, vlak, vlek, *f.*; -sen, -en, *v. n.* vlekken, kladden; -er, -ser, *m.* bekladder, *m.*; -erei, -serei, *f.* geklad, geknoei, knoeiwerk, *n.*; -ig, -sig, *adj.* u. *adv.* geklad, geknoeid; -werk, *n.* knoiwerk, *n.*

Klee, *m.* s, klaver, *f.*; -blatt, -feld, *n.* -same, *m.* rc. klaverblad, -veld, -zaad, *n. etc.*; -salz, *n.* zuringzout, *n.*; -sauer, *adj.* zuringzuur; -säure, *f.* zuringzuur, *n.*; -zug, *m. arch.* klaverbladvormig versiersel, *m.*

Klei, *m.* es, klei, *f.*; -erde, *f.* -acker, -boden, *m.* klei-aarde, *f.* -akker, -grond, *m.*; -ben, *v. a.* met leem metselen; -ber, *m.* pleisteraar, *m.*; -berlehm, *m.* mortel van leem en gehakt stroo; -berwerk, *n.* metselwerk met leem.

Kleid, *n.* es, s, *pl.* er, kleed, *n.*; Kleider machen Leute, de kleederen maken den man; -en, *v. a.* u. *n.* kleeden; diese Farbe kleidet ihn nicht, deze kleur staat hem niet; *v. rec.* (sich) zich kleeden; -ung, *f.* kleeding, *f.*; -ungsstück, *n.* kleedingstuk, *n.*

Kleider//geld, *n.* -motte, *f.* -schrank, *m.* -tracht, *f.* rc. kleder-geld, *n.* -mot, -kas, -dracht, *f. etc.*; -bürste, -kammer, *f.* -laden, -macher, *m.* rc. klederborstel, -kamer, *f.* -winkel, -maker, *m. etc.*

Kleie, *f.* zemelen, *f. pl.*; -nbrod, -nmehl, -nwasser, *n.* rc. zemelen-brood, -meel, -water, *n. etc.*

Klein, *adj.* u. *adv.* klein; -äugig, -füßig, *adj.* rc. kleinoogig, -voetig; das ist ein Kleines, dat is gering; über ein Kleines, binnen kort; sie hat ein Kleines bekommen, zij heeft een kindje gekregen; im Kleinen, in't klein; -ern, *v. a.* verkleinen; -fügig, *adj.* gering; -geist, *m.* kleingeestige, *m.*; -geisterei, *f.* kleingeestigheid, *f.*; -gläubig, *adj.* kleingeloovig; -gläubigkeit, *f.* kleingeloovigheid, *f.*; -handel, -händler, -maler, -schmied, *m.* rc. kleinhandel, -handelaar, -schilder, -smid, *m. etc.*; -heit, *f.* kleinheid, *f.*; -herzig, *adj.* kleinhartig; -igkeit, *f.* kleinigheid, *f.*; -igkeitskrämer, *m.* kleinigheidskramer, *m.*; -laut, *adj.* neerslagtig, moedeloos; -lich, *adj.* u. *adv.* klein, gering; kleingeestig; -lichkeit, *f.* kleingeestigheid, *f.*; -muth, *m.* -müthigkeit, *f.* kleinmoedigheid, *f.*; -müthig, *adj.* kleinmoedig; -od, *n.* s, *pl.* e, kleinood, *n.*; -städter, *m.* -städterin, *f.* bewoner, *m.* bewoonster, *f.* eener kleine stad; -städterei, *f.* gedrag van de inwoners der kleine steden; -städtisch, *adj.* burgerlijk, alledaagsch; kleingeestig.

Kleister, *m.* stijfsel, *n.*; -ig, *adj.* lijmig, kleverig; -n, *v. a.* plakken, kleven; -bürste, *f.* -pinsel, -topf, *m.* rc. stijfselborstel, -kwast, *f.* -pot, *m. etc.*

Klemm, *adj.* schaars; moeielijk; -e, *f.* klem, *f.*; nijptang, *f.*; in der Klemme sein, in de klem zijn; -eisen, *n.* neusnijper; schroefbek, *m.*; -en, *v. a.* u. *n.* klemmen, knellen; -haken, *m.* klemhaak, *m.*; -ig, *adj.* klemmend.

Klempner, *m.* blikslager, *m.*

Klepper, *m.* klepper, knol, *m.*; *fig. pop.* straathoer, *f.*; -sattel, *m.* pikeurszadel, *m.*

Kler//iker, *m.* klerikus, *m.*; -isei, *f.* -us, *m.* geestelijkheid

f.; -isei, f. iron. zwartrokken, m. pl.

Klette, f. bot. klis, f.; -n, v. a. uitpluizen; -nkerbel, m. wilde kervel, f.; -reißen, n. enterdreg, f.; -rer, -rmann, m. klauteraar, klimmer, m.; -rn, v. n. klauteren, klimmen; -rmast, m. -rstange, f. klauterstaak, cocagnemast, m.

Klicker, m. knikker, m.; -n, v. n. knikkeren.

Klieb//eisen, n. kliefijzer, n.; -en, v. a. klieven, kleven; -ig, adj. kloofbaar.

Klient, m. en, pl. en; -in, f. cliënt, m. u. f.; -schaft, f. clientele, f.

Klima, n. s, pl. ta (te), klimaat, n.; -tisch, adj. wat het klimaat betreft.

Klimax, f. klimax, m.

Klimmen, v. n. s. klimmen.

Klimper//ei, f. gerinkel, gerammel, n.; -n, v. n. rammelen, klinken; (op de piano) hameren, tikken; v. a. op ellendige wijze afspelen.

Kling//e, f. kling, f.; lemmet, n.; über die Klinge springen lassen, over de kling jagen; -el, f. bel, schel, f.; -elbeutel, m. kerkezakje, n.; -eln, v. n. bellen, schellen; -elschnur, f. -elzug, m. belletrekker, m.; -en, v. n. klinken, tuiten; das klingt gut, dat klinkt goed; die Ohren klingen mir, de ooren tuiten mij; -enschmied, m. zwaardveger, m.; -gedicht, n. klinkdicht, n.; -klang, m. klinkklank, m.

Klin//ik, f. kliniek, f.; -iker, m. klinisch geneesheer, m.; -ikum, n. klinische school, f.; -isch, adj. klinisch.

Klink//e, f. klink, f.; -haken, m. klinkhaak, m.

Klinse, f. spleet, scheur, f.

Klipp//e, f. klip, f.; -ern, v. n. tieren; -fisch, m. gestreepte lipvisch, m.; -icht, adj. klipachtig; -ig, adj. klippig; -kram, m. snuisterijenkraam, m.; -schenke, f. kroeg, knip, f.; -schule, f. klepschooltje, n.; -werk, n. snuisterijen, f. pl.

Klirren, v. n. h. kletteren, rammelen, kraken.

Klistier, s. Klystier.

Klitsch, m. fam. klets, f. slag, m.; -, interj. klits! -en, v. a. u. n. kletsen, klappen; -ig, adj. kletsig, papperig.

Klitterschuld, f. kladschuld, f.

Kloak, m. -e, f. riool, n. vuilnisput, m.; fig. varkenshok, n.

Kloben, m. katrol; kram, f.; houvast, n.; Kloben ohne Rolle, doodshoofdblok; Kloben einer Wage, schaar eener weegschaal; Kloben der Vogelsteller, stang; -macher, m. -säge, f. -seil, n. ꝛc. blok-maker, m. -zaag, f. -touw, n. etc.; -deichsel, f. lamoen, n.; -glied, n. kettinghaak, m.; -hütte, f. hut met vogelknippen.

Klopf, m. es, pl. e, slag, m.; -arbeit, -bank, f. -eisen, n. -hammer, -hengst, m. ꝛc. ꝛc. klopwerk, n. -bank, f. -ijzer, n. -hamer, -hengst, m. etc. etc.; -e, f. kloppen, slaan, n.; einen in die Klopfe kriegen, iem. in 't naauw brengen; -en, v. a. u. n. kloppen; -er, m. klopper, m.; -fechter, m. voorvechter, m.; -garn, n. kaarsenkatoen, n.; -keule, f. drijfhout, n.; -see, f. stortzee, f.

Klöpfel, Klöppel, m. klepel, klopper, m.; -kissen, n. -zwirn, m. ꝛc. kant-kussen, -garen, n. etc.; -n, v. a. het kant maken.

Klöppler, m.; -in, f. kantmaker, m. -maakster, f.

Kloß, m. es, pl. Klöße, kluit, f. bal, m.; -ig, adj. kluitachtig.

Klößchen, n. vleeschballetje, n.

Kloster, n. s, pl. Klöster, klooster, n.; -abt, -bruder, -gang, m. -mauer, -strafe, -zelle, f. ꝛc. ꝛc. klooster-abt, -broeder, -gang, -muur, m. -straf, -cel, f. etc. etc.; -beere, f. klapbes, f.; -habit, n. kloosterkleeding, f.; -zwirn, m. brabantsch garen, n.

Klösterlich, adj. u. adv. kloosterlijk, kloosterachtig; -keit, f. kloosterachtigheid, f.

Klotz, m. es, pl. Klötze, blok, n. klos, bonk, m. (van een boom) stam, stronk, m.; fig. lummel, m.; -auge, n. groot, starend oog, n.; -bahn, f. balspel in beperkte ruimte; -en, m. lor, f. vod, n.; -en, v. n. staren, dom kijken, verbaasd opzien; -ig, adj. pop. groote oogen opzettende; lomp, onbehouwen; -kopf, m. domkop, m.; -köpfig, adj. u. adv. dom, lomp; -köpfigkeit, f. dom-, lompheid, f.; -presse, -pumpe, f. blok-pers, -pomp, f.; -schuh, m. klomp, m.; -wagen, m. rolwagen, m.

Klöwen, v. a. splijten.

Klub(b), s, pl. s, e, m. club, societeit, f.

Klüber, m. gierigaard, m.

Kludern, v. n. rillen, bibberen.

Klufe, f. speld, f.

Kluft, f. pl. Klüfte, kloof, scheur, spleet; grot, f.; afgrond, m.; tang, f.; -er, -holz, n. blokhout, n.; -zange, f. tang.

Klüftig, adj. gekloofd. [f.

Klug, adj. u. adv. verstandig, wijs, voorzichtig; ich kann nicht klug daraus werden, ik kan er niet wijs uit worden; sich klug dünken, verwaand zijn; die kluge Frau, de waarzegster; -heit, f. verstand, beleid, n.; -heitsdünkel, m. verwaandheid, f.

Klüg//elei, f. spitsvindigheid, f.; -eln, v. n. spitsvindig zijn, haarkloven; -ler, m. spitsvindig beoordeelaar, m.; -lich, adv. verstandig, beleidvol; -ling, m. verwaande, waanwijze, m.

Klump, -en, m. klomp, m. massa, f.; -icht, adj. klonterig; -fuß, m. horrelvoet, m.

Klümp//chen, n. klompje, n.; -erig, adj. klonterig; -ern, v. rec. (sich) fam. zich tot klonten zetten.

Klunker, f. kwast, m. kuif, f.; klomp, m.; -ig, adj. klonterig; beklonterd.

Kluppe, f. neusnijper, m.; in der Kluppe haben, in de klauwen hebben.

Klüse, f. mar. kluis, f.

Klystier, n. s, pl. e, klisteer, f.; -en, v. a. klisteeren; -er, m. -erin, f. klisteerder, m. -ster, f.; -röhre, -spritze, f. klisteerpijp, -spuit, f.

Knäbchen, n. jongentje, n.

Knabe, m. jongen; knaap, m.; -nalter, n. -nzeit, f. kinderlijke leeftijd, m.; -nhaft, adj. jongensachtig; -nkraut, n. knaapjeskruid, n.; -nschänder, m. -nschänderei, f. sodomiet, m. -erij, f.; -nschule, -nstimme, f.

-nstreich, *m.* ꝛc. jongens-school, -stem, *f.* -streek, *m.* *etc.*

Knack! -s! *interj.* knak! -, *m.* knak, *m.* breuk, *f.*; -en, *v. a.* u. *n.* knikken; kraken; -mandel, *f.* kraakamandel, *f.*; -wurst, *f.* gerookt worstje, *n.*

Knall, *m.* es, s, *pl.* e, knal, slag, klap, *m.*; Knall und Fall, plotseling; -büchse, *f.* klapbus, *f.*; -en, *v. n.* knallen; mit der Peitsche knallen, met de zweep klappen; -gas, -gold, -silber, *n.* ꝛc. knal-gas, -goud, -zilver, *n. etc.*

Knapp, *adj.* u. *adv.* nauw, krap; *fig.* schamel, zuinig, gering, einen knapp halten, iem. kort houden; -e, *m.* schildknaap; mijnwerker, *m.*; -en, *v. n.* knappen; -ern, *v. n.* knabbelen, -sack, *m.* knapzak, *m.*; -schaft, *f.* bergwerkers, *m. pl.*

Knarpel//n, *v. n.* kluiven, knabbelen; knagen; -kirsche, *f.* knapkers, *f.*

Knarre, *f.* ratel, *f.*; -n, *v. n.* ratelen, kraken. knarsen.

Knaster, *m.* knaster, *m.*; *fig.* ein alter Knaster, een oude grompot; -bart, *m.* knorpot, *m.*; -n, *v. n.* knappen.

Knastig, *adj.* knoestig.

Knatschen, *v. n.* dooreenmengen, -stampen

Knauel (Knäuel), *m.* kluwen, kloen, *n.*; -n, *v. a.* oprollen, opwinden.

Knauer, *m.* harde steen, *m.*

Knauf, *m* es, *pl.* Knäufe, knop; knoop, *m.*; *arch.* kapiteel, *n.*; -stempel, *m.* graveerstempel, *m.*

Knaupeln, *v. a.* knabbelen, kluiven, knagen.

Knauser, *m.* schraper, vrek, *m.*; -ei, *f.* schraperij, *f.*; -in, *f.* schraapster, *f.*; -n, *v. n.* vrekkig zijn; schrapen; -ig, *adj.* vrekkig, schraapzuchtig.

Knebel, *m.* knevel; pakstok, knuppel, *m.*; mondprop, *f.*; -bart, *m.* knevel, -baard, *m.*; -eisen, -holz, *n.* ꝛc. knevel-ijzer, -hout, *n. etc.*; -n, *v. a.* knevelen; -wachs, *n.* knevelwas, *n.*

Knecht, *m.* es, s, *pl.* e, knecht, *m.*; -elei, *f.* kruiperij, *f.*; -eln, -en, *v. a.* als een knecht behandelen, onderdrukken, tiranniseeren; *v. n. h.* als knecht dienen; -erei, -schaft, *f.* knechtschap, *n.*; *fig.* slavernij, onderdrukking, *f.*; -isch, *adj.* u. *adv.* slaafsch, onderworpen, kruipend; -lich, *adj.* als een knecht, ondergeschikt; slaafsch; -sarbeit, *f.* -slohn, -sdienst, *m.* ꝛc. knechtswerk, -loon, *n.* -dienst, *f. etc.*; -sgefühl, *n.* -sgeist, *m.* slaafsche geest, *m.*; -schaft, *f.* knechtschap, *n.*; -sgestalt, *f.* gestaltenis, *f.* eens dienstknechts.

Kneif, *m.* es, *pl.* e, snoeimes, *n.*; -en, *v. a.* knijpen.

Kneip//e, -schenke, *f.* herberg, *f.*; -en, *v. a.* knijpen; -zange, *f.* knijptang, *f.*

Kneller, *m.* bocht van tabak.

Knet//en, *v. a.* kneden; -scheit, *n.* schietplank, *f.*; -trog, *m.* kneedtrog, *m.*

Knick, *m.* es, s, *pl.* e, knik, knak, *m.*; knick! knack! knik! knak! -en, *v a.* knippen, knakken; im Gehen knicken, onder het gaan knikken; -er, *m.* vrek, schrok. *m.*; -erei, *f.* vrekkigheid, *f.*; -erig, *adj.* vrekkig; -en, *v. a.* knikken.

Knickicht, *n.* hakbosch, *n.*

Knick//s, *m.* ses, *pl.* se, knik, *m.* buiging. *f.*; -sen, *v. n.* knikken, buigen.

Knie, *n.* es, s, *pl.* e, knie, *f.*; eine Arbeit über das Knie brechen, een werk in der haast afdoen; -band, *n.* -beugung, -gicht, -kehle, -scheibe, *f.* -stück, *n.* ꝛc. ꝛc. knie-band, *m.* -buiging, -jicht, *f.* -boog, *m.* -schijf, *f.* -stuk, *n. etc. etc.*; -förmig, *adj.* knievormig; -hoch, *adj.* tot aan de knie; -höhe, *f.* hoogte tot aan de knie; -lade, *f.* kniezak, *m.*; -en, *v. n.* knielen; -streiche, *f.* kleine wolkaarde, *f.*; -stütze, *f.* galg, *f.*

Kniff, *m.* es, *pl.* e, kneep, neep; list, *f.* streek, *m.*

Knipp//chen, *n.* knipje, *n.*; -en, *v. n.* knippen; -käulchen, -kügelchen, *n.* knikker, *m.*; -s, *m.* ses, *pl.* se, knip, *m.*

Knirps, *m.* ses, *pl.* se, ventje, *n.* dreumes, *m.*

Knirschen, *v. n.* knarsen.

Knister//n, *v. n.* knetteren, knappen; -gold, *n.* klater-goud, [*n.*

Knittel, s. Knüttel.

Knitter//gold, *n.* klatergoud, *n.*; -n, *v. n.* knetteren; *v. a.* frommelen, kreuken.

Knoblauch, *m.* knoflook, *n.*

Knöchel, *m.* enkel; knokkel, *m.*; -chen, *n.* beentje; knokkeltje; bikkeltje, *n.*; -n, *v. n. h.* bikkelen; *v. a.* met den kneukel slaan, plagen; *fig.* verdrukken.

Knochen, *m.* knok, *m.* been, *n.* (*pl.* beenderen); -ansatz, -bruch, -fraß, *m.* -haut, -zange, *f.* ꝛc. ꝛc. been-verlenging,-breuk, *f.*-eter, *m.* -vlies, *n.* -tang, *f. etc. etc.*; -arbeiter, *m.* beendraaier, *m.*; -artig, *adj.* beenachtig; -gebäude, *n.* geraamte, *n.*; -haus, *n.* knekelhuis, *n.*; -mann, *m.* *fig.* dood, *m.*

Knöchern, *adj.* beenen.

Knochig, *adj.* beenachtig.

Knödel, *m.* balletje, *n.*

Knollen, *m.* knol, knobbel, *m.*; *v. a.* samenkneden; -gewächs, *n.* knolgewas, *n. etc.*

Knollig, *adj.* knollig.

Knopf, *m.* es, s, *pl.* Knöpfe, knoop, knop, *m.*; -fabrik, -form, *f.* -gießer, *m.* -gras, *n.* ꝛc. knoopfabriek, *f.* -vorm, -gieter, *m.* -gras, *n. etc.*; -loch, *n.* knoopsgat, *n.*; -nadel, *f.* speld, *f.*

Knöpf//chen, *n.* knoopje, *n.*; -en, *v. a.* knoopen.

Knorpel, *m.* kraakbeen, *n.*; -artig, -icht, *adj.* kraakbeenachtig; -band, *n.* -flosse, *f.* -ring, *m.* -scheibe, *f.* ꝛc. kraakbeen-band, *m.* -vin, *f.* -ring, *m.* -schijf, *f. etc.*; -haut, *f.* knorpelhuid, *f.*; -ig, *adj.* kraakbeenig; -n, s. knarpeln.

Knorr//en, *m.* knoest, kwast, *m.*; -icht, *adj.* knoestachtig; -ig, *adj.* kwastig.

Knorz, *m.* knoest, *m.* knoestig hout, *n.*; *fig.* klein ventje, *n.*

Knosp//e, *f.* knop, *m.*; -en, *v. n.* knoppen, uitbotten; -enartig, -ig, -icht, *adj.* met knoppen bezet; knopachtig; -enhäutchen, *n.* knophulsel, *n.*; -ung, *f.* knoppen, *n.*

Knöt//chen, *n.* knoopje, *n.*; -eln, *v. a.* knoopjes maken.

Knoten, *m.* knoop, *m.*; einen Knoten aufmachen, een knoop losmaken; da steckt der Knoten, daar zit de knoop; den Knoten schürzen, eene intrigu- aan-

leggen; =blümchen, *n.* sneeuwklokje, *n.*; =kraut, *n.* =wurz, *f.* spierklierkruid, *n.*; =lösung, *f.* ontwikkeling van den knoop; =moos, *n.* knoopmos, *n.*; =perrücke, *f.* =seil, *n.* =sprache, *f.* ꝛc. knooppruik, *f.* -touw, *n.* -taal, *f.* *etc.*; =schürzung, *f.* intrigue, *f.*; =spreu, *f.* boekweitenkaf, *n.*; =stock, *m.* knoeststok, *m.*

Knöterig, *m. bot.* spurrie, *f.*

Knotig, *adj.* knoestig; knobbelig; *fig.* lomp, ongemanierd.

Knuff, *m.* es, *pl.* Knüffe, stoot, douw, stomp, *m.*; =en, *v. a.* u. *n.* stompen, stooten.

Knüll, *adj. pop.* dronken; =e, *f.* kreuk, *f.*; =en, *v. a.* kreuken, frommelen.

Knüpfen, *v. a* knoopen.

Knüppel, s. Knüttel.

Knurr//en, *v. a.* knorren; rommelen; =fisch, =hahn, *m.* knorhaan, *m.*; =ig, *adj.* knorrig; =kater, =topf, *m.* knorrepot, *m.*

Knüttel, *m.* knuppel, *m.*; =damm, *m.* =holz, *n* =vers, *m.* ꝛc. knuppel-dam, *m.* -hout, -vers, *n.* *etc.*; =haft, *adj.* knuppelachtig; =n, *v. a.* knuppelen.

Koax! kwaak! =en, *v. n.* kwaken.

Kobalt, *m* kobalt, *n.*

Koben, *m.* varkenshok, *n.*

Kober, *m.* mand, *f.* korf, *m.*; vischkorf, *m.*; =n, *v. a.* in den vischkorf doen.

Kobold, *m.* es, *pl.* e, kabouter-, aardmannetje, *n.*

Koch, *m.* es, s, *pl.* Köche, kok, *m.*: viele Köche versalzen den Brei, s. Brei; =apfel, *m.* =buch, =feuer, *n.* =kunst, *f.* =löffel, *m.* ꝛc. ꝛc. kook-appel, *m.* -boek. -vuur, *n.* -kunst, *f.* -lepel, -pot, *m. etc. etc.*; =en, *v. a.* u. *n.* koken; es kocht gleich bei ihm, hij vat dadelijk vuur; =et, *n.* kooksel, *n.*; =junge, *m.* koksmaat, *m.*; =salz, =zeug, *n.* =zucker, *m.* keuken-zout, -gereedschap, *n.* -suiker, *f.*

Köcher, *m.* koker, *m.*

Köchin, *f.* keukenmeid, *f.*

Köder, *m.* lokaas, *n.*; =fisch, *m.* lokvisch, *m.*; =n, *v. a.* lokken; lokaas aansteken.

Kofent, *m.* dun bier, *n.*

Koffer, *m.* koffer, *m.*; =deckel, =schlüssel, =macher, *m.* ꝛc. kofferdeksel, *n.* -sleutel, -maker, *m. etc.*

Kog, *n.* es, *pl.* e, aangespoeld land, *n.*; =el, *f.* kaproen, *f.*; top, *m.*; kruin, spits, *f.*

Kogge, *f. nav.* kog, *f.*

Kohl, *m.* es, s, *bot.* kool, *f.*; =blatt, *n.* =garten, =kopf, =same, =wurm, *m.* ꝛc. ꝛc. kool-blad, *n.* -tuin, -knop, *m.* -zaad, *n.* -worm, *m. etc. etc.*; =meise, *f.* koolmees, *f.*; =rabi, *m.* koolrabi, *f.*

Kohle, *f.* kool, *f.*; Kohlen brennen, kolen branden; =n, *v. a.* doen verkolen; =nbecken, *n.* =nbrenner, =ndampf, *m.* =nfeuer, =nlager, =nmaß, *n.* ꝛc. ꝛc. kolenkomfoor, *n.* -brander, -damp, *m.* -vuur, -pakhuis, *n.* -maat, *f.* *etc. etc.*; =nartig, *adj.* koolachtig; =dämpfer, *m.* doofpot, *m.*; =nmann, *m.* =nfrau, *f.* kolenwerker, *m.* -werkster, *f.*; =nkrücke, *f.* vuurhaak, *f.*; =nsäure, *f.* koolzuur, *n.*; =nstoff, *m.* koolstof, *f.*

Kohl//feuer, *n.* =meise, *f.* koolvuur, *n.* -mees, *f.*; =pfanne, *f.* komfoor, *n.*; =schwarz, *adj.* koolzwart.

Köhler, *m.* kolenbrander, *m.*; =glaube, *m.* blind geloof, *n.*; =hütte, *f.* kolenbrandershut, *f.*

Kokarde, *f.* kokarde, *f.*

Kokkuli, *m. pl.* vischkorrels, *n. pl.*

Kokon, *m.* s, *pl.* s, cocon, *m.* tonnetje, *n.*

Kokos=(Kokus=)baum, *m.* =butter, =palme, =nuß, *f.* ꝛc. kokosboom, *m.* -boter, *f.* -palm, *m.* -noot, *f. etc.*

Kolb//e, *f.* =en, *m.* kolf, knods, *f.*; =bahn, *f.* =eisen, *n.* kolfbaan, *f.* -ijzer, *n.*; =icht, =ig, *adj.* kolfvormig.

Kolben, *v. n.* kolven; die Seele eines Flintenlaufes kolben, de ziel van een geweerloop polijsten; =blume, =büchse, *f.* =schlag, *m.* =spiel, *n.* ꝛc. kolfbloem, -bus, *f.* -slag, *m.* -spel, *n.* *etc.*: =bürste, *f.* kannewasscher, *m.*; =ente, *f.* eenzame eend, *f.*; =hirsch, *m.* hert, *n.* zoo lang hij geene nieuwe horens heeft; =hirse, *f.* bolgierst, *f.*; =recht, *n.* vuistrecht, *n.*; =taucher, *m.* zeeraaf, *m.*

Kolder//gat, *n. mar.* koldergat, *n.*; =stock, *m.* zwengel, *m.*

Kolerisch, *adj.* cholerisch.

Kolik, *f.* koliek, *n.*

Kolisäum, *n.* s, *pl.* säen, Coliseum, *n.*

Kolk, Külk, *n.* es, *pl.* e, kolk, *f.*; afgrond, *m.*; =beere, *f. bot.* watervlierbes, *f.*; =en, *v. n. h.* ruischen, rommelen; *v. rec.* (sich) draaien, dwarrelen.

Kolleg//e, *m.* collega, *m.*; =ialisch, *adj.* collegiaal; =ialkirche, *f.* collegiale kerk, *f.*; =ium, *n.* s, *pl.* ia (ien), collegie, *n.*

Kollekt//e, *f.* collecte, *f.*; =enbuch, *n.* collecten-boek, *n.*; =iv, =ivisch, *adj.* collectiev; =or, *m.* s, *pl.* en, *phys.* collecteur, *m.*

Koller, *m.* wambuis, *n.*; *vet.* kolder, *m.*; =ig, *adj.* kolderig; =n, *v. n.* kolderen; der wälsche Hahn kollert, de kalkoen klokt; *v. a.* rollen, knorren.

Kollet, *n.* s, *pl.* e, rijbuis, *n.*

Kolli, *n.* s, *pl.* s, *com.* collo, *m.*, *pl.* colli.

Kolloquium, *n.* s, *pl.* ien, samenspraak, *f.* gesprek, *n.*

Kolon, *n.* s, *pl.* s, *gr.* dubbel punt, *n.*; =ial, *adj.* koloniaal; =ialhandel, *m.* koloniale handel, *m.*

Kolor//ation, *f.* kleurmenging, *f.*; =atur, *f. mus.* triller, *m.*; bijvoegsel, *n.*; =iren, *v. a.* kleuren; =ist, *m* en, *pl.* en, kolorist, *m.*; =it, *n.* s, *mal.* koloriet, *n.*

Kolo//ß, *m.* sses, *pl.* sse, kolossus, kolos, *m.*; =ssalisch, *adj.* kolossaal.

Kolossäum, s. Kolisäum.

Kolter, *m.* deken, *m.*; =, *n.* ploegijzer, *n.*; =holz, *n.* ploeg-, kouterhout, *n.*

Kolumne, *f. impr.* kolom, *f.*

Komet, *m.* en, *pl.* en, komeet, *f.*

Kom//iker, *m.* komiek, *m.*; =isch, *adj.* komiek, komisch.

Komi//te, =tee, *n.* s, *pl.* s, comité, *n.*

Komma, *n.* s, *pl.* s (ta), komma, *f.*

Kommand//ant, *m.* en, *pl.* en, kommandant, *m.*; =e, *f. com.* bestelling, *f.*; =iren, *v. a.* kommandeeren; =ite, *f. com.* commandite, *f.*; =o, *n.* kommando, *n.*

Kommen, *v.n.s.* komen; glücklich an Ort und Stelle kommen, ter bestemder plaatse gelukkig

aankomen; gegangen, gefahren, geritten kommen, komen aanloopen, aanvaren, aanrijden; an einen kommen, kennis met iem. maken; auf einen zukommen, iem. naderen; um etwas kommen, iets verliezen; wieder zu sich kommen, weder bijkomen; auf einen grünen Zweig kommen, eenig voordeel behalen; -d, *adj.* komend, aankomend; die kommende Woche, de aanstaande week.

Kommerz, *m.* es, *pl.* ien, handel, *m.*; -ienrath, *m.* handelsraad, *m.*

Kommissar, *m.* es, s, *pl.* e, commissaris, *m.*

Kommiß//bäcker, *m.* -brod, *n.* -schuh, *m.* ꝛc. kommies-bakker, *m.* -brood, *n.* -schoen, *m.* *etc.*

Kommission, *f.* kommissie, *f.*; -är, *m.* s, *pl.* e, kommissionair, *m.*; -sgeschäft, *n.* kommissie-handel, *m.*

Kommod//e, *f.* latafel, *f.*; -ität, *f.* sekreet, *n.*

Kommunion, *f.* communie, *f.*

Komöd//iant, *m.* en, *pl.* en, tooneelspeler, *m.*; -iantin, *f.* tooneelspeelster, *f.*; -ie, *f.* komedie, *f.*; -ienhaus, *n.* schouwburg, *m.*; -ienzettel, *m.* tooneelbericht, *n.*

Kompan, Kumpan, *m.* es, *pl.* e, *obs.* makker, *m.*

Komparativ, *m.* es, *pl.* e, *gr.* vergelijkende trap, *f.*

Kompaß, *m.* sses, *pl.* sse, kompas, *n.*; -häuschen, *n.* -rose, *f.* -strich, *m.* ꝛc. kompas-huisje, *n.* -roos, -streek, *f.* *etc.*

Kompliment, *n.* es, *pl.* e, compliment, *n.*

Komplott, *n.* es, *pl.* e, complot, *n.*

Komponist, *m.* en, *pl.* en, componist, *m.*

Kompre//ß, *adj.* nauw; -sse, *f.* kompres, *n.*

Komptoir, *n.* s, *pl.* s, kantoor, *n.*

Koncept, *n.* es, *pl.* e, concept, *n.*; aus dem Koncepte kommen, in verwarring komen.

Koncert, *n.* es, *pl.* e, concert, *n.*; -iren, *v. a.* eene concert-oefening houden; -meister, -saal, -sänger, *m.* concert-meester, *m.* -zaal, *f.* -zanger, *m.* *etc.*

Koncession, *f.* concessie, *f.*

Kondition, *f.* conditie, *f.*

Konditor, *m.* s, *pl.* en, banket-bakker, *m.*; -waaren, *f. pl.* konfituren, *f. pl.*

Kondolenz, *f.* condoleantie, *f.*

Kondor, *m.* s, *pl.* s, kondor, *m.*

Konduktor, *m.* s, *pl.* en, conductor, *m.*

Konfekt, *n.* es, konfituur, *f.*

Konferenz, *f.* conferentie, *f.*

Konfession, *f.* confessie, *f.*

Konfirm//ation, *f.* bevestiging, inzegening, *f.*; -iren, *v. a.* inzegenen; belijdenis doen.

König, *m.* s, *pl.* e, koning, *m.*; -in, *f.* koningin, *f.*; -lich, *adj. obs.* koninklijk; -lich, *adj.* u. *adv.* koninklijk; -reich, *n.* koningrijk, *n.*; -sadler, *m.* -sblau, *n.* -skrone, *f.* -smord, -ssohn, *m.* -swasser, *n.* ꝛc. konings-arend, *m.* -blauw, *n.* -kroon, *f.* -moord, -zoon, *m.* -water, *n.* *etc.*; -sbann, *m.* lijfstraffelijke rechtbank, *f.*; -skerze, *f. bot.* wolkruid, *n.*; -srose, *f. bot.* pioene, *f.*; -ssalbe, *f.* basilicumzalf, *f.*; -stag, *m.* driekoningendag, *m.*; -swürde, *f.* -sthum, *n.* koningsschap, *n.*

Konj//ugation, *f. gr.* vervoeging, *f.*; -ugiren, *v. a.* vervoegen; -unktion, *f.* voegwoord, *n.*; -unktiv, *m.* s, *pl.* e, aanvoegende wijs, *f.*

Konkav, *adj.* concaaf.

Konkordanz, *f.* concordantie, [*f.*

Konkordat, *n.* es, s, *pl.* e, concordaat, *n.*

Konkubin//at, *n.* es, s, *pl.* e, concubinaat, *n.*; -e, *f.* bijwijf, *n.*

Konkurr//ent, *m.* en, *pl.* en, concurrent, *m.*; -enz, *f.* concurrentie, *f.*

Können, *v. n.* kunnen; ich kann nicht dafür, ik kan het niet helpen.

Konnossement, *n.* es, *pl.* e, cognossement, *n.*

Kon//sens, *m.* ses, *pl.* se, consent, *n.*; -sequent, *adj.* consequent; -sequenz, *f.* consequentie, *f.*; -servation, *f.* conservatie, *f.*; -servativ, *adj.* conservatief; -serve, *f.* conserf, *f.*; -signiren, *v. a. com.* consigneeren; -sistenz, *f.* lijvigheid, *f.*; -sistorium, *n.* s, *pl.* rien, *kath.* consistorium (bij protestanten), konsistorie, *n.*; -skribiren, *v. a.* recruteeren; -skribirte, *m.* recruut, *m.*; -skription, *f.* recruteering, *f.*; -sonant, *m.* en, *pl.* en, consonant, *m.*; -sort, *m.* en, *pl.* en, deelgenoot, *m.*; -stabelskammer, *f. mar.* konstabels-, kruitkamer, *f.*; -stabler, *m.* konstabel, *m.*; -stitution, *f.* constitutie, *f.*; -stitutionell, *adj.* constitutioneel; -struiren, *v a.* construeeren; -struktion, *f.* constructie; *f.*; -sul, *m.* s, *pl.* n, consul, *m.*; -sulat, *n.* es, *pl.* e, consulaat, *n.*; -sulent, *m.* en, *pl.* en, consulent, *m.*; -sument, *m.* en, *pl.* en, consument, *m.*; -sumiren, *v. a.* verbruiken; -sumo, *n. com.* -sumtion, *f.* verbruik, *n.*; -tant, *adv.* kontant; -terfei, *n.* portret, *n.*; -terfeien, *v. a.* uitschilderen; -tinent, *m.* es, s, vasteland, *n.*; -tinental, *adj.* continentaal; -tinentalhandel, *m.* -tinentalsystem, *n.* ꝛc. continentaal-handel, *m.* -stelsel, *n.*; -tingent, *m.* es, *pl.* e, contingent, *n.*; -to, *n.* conto, *n.*; -kurrent, *n.* es, *pl.* e, rekening-courant, *f.*; -to finto, *n.* gefingeerde rekening, *f.*; -tor, s. Komptoir; -trakt, *adj.* verlamd, geraakt; -trakt, *m.* es, *pl.* e, contract, *n.*; -traktlich, -traktmäßig, *adj.* bij contract; -trahent, *m.* en, *pl.* en, contractant, *m.*; -trahiren, *v. a.* contracteeren; -trast, *m.* es, *pl.* e, contrast, *m.*; -tribution, *f.* contributie, *f.*; -trole, *f.* controle, *f.*; -tumaz, *f.* contumacie, *f.*; -venienz, *f.* convenientie, *f.*; -vent, *m.* es, *pl.* e, conventie, *f.*; -ventikel, *m.* conventikel, *n.*; -vention, *f.* accoord, *n.*; -ventionsmünze, *f.* conventie-munt, *f.*; -versation, *f.* conversatie, *f.*; -versationslexikon, *n.* encyklopaedisch woordenboek, *n.*

Kopal, *m.* s, koopal-hars, *f.*; -firniß, *m.* koopal-vernis, *f.*

Kopeke, *f.* kopek, *m.*

Köper, *m.* keper, *f.*; -n, *v. a.* keperen.

Kopf, *m.* es, s, *pl.* Köpfe, hoofd, *n.*; kop, *m.*; er hat Kopf, hij heeft verstand; aus dem Kopfe arbeiten, naar zijn verstand te werk gaan; sie hat ihren eigenen Kopf, zij handelt

naar haar eigen hoofd: er bleibt auf seinem Kopfe, hij staat op zijn stuk; ich weiß nicht, wo mir der Kopf steht, ik weet niet waar mijn hoofd staat; -arbeit, f. -band, n. -bedeckung, f. -brechen, -haar, -kissen, n. -schmerz, m. ꝛc. ꝛc. hoofd-werk, n. -band, m. -deksel, -breken, -haar, -kussen, n. -pijn, f. etc. etc.; -brechend, adj. hoofdbrekend; -hängen, n. -hängerei, f. schijnheiligheid, f.; -hänger, m. -hängerin, f. schijnheilige, m. u. f.; -kohl, m. savoye-kool, f.; -los, adj. hoofdeloos; verstandeloos; -losigkeit, f. verstandeloosheid, f.; -nicken, n. knikken, n.; hoofdknik, m.; -nuß, f. neet, f.; fig. slag aan 't hoofd; -platte, f. kale plek op 't hoofd; -putz, m. hoofdtooi, m.: -ring, m. hoofdwrong, f.; -salat, m. kropsalade, f.; -scheu, adj. schuw; -schütteln, n. hoofdschudding, f.; -stück, n. kopstuk, n.; ook eene munt (35 cts.); -über, adv. met het hoofd omhoog; over het hoofd; interj. het hoofd omhoog! -überkopfunter, adv. hals over kop; -unter, adv. het hoofd naar heneden; -wassersucht, f. waterhoofd, n.; -weh, n. hoofdpijn, f.; -zeug, n. kapsel, n.

Köpf//chen, n. hoofdje n.; -en, v. a. onthoofden; -maschine, f. guillotine, f.

Kop//ie, f. kopie; kopij, f.; -irbuch, n. -irmaschine, f. ꝛc. kopieer-boek, n. -machine, f. etc.; -iren, v. a. kopieeren; -ist, m. en, pl. en, kopiist, m.

Koppe, f. top, m.

Koppel, f. koppel, n.; -, m. koppel, m.; -n, v. a. koppelen; -fischerei, -weide, f. gemeene visscherij, -weide, f.; -hund, -riemen, m. ꝛc. koppel-hond, -riem, m. etc.

Kopp//en, v. a. toppen; v. n. kribbebijten; fam. oprispen; -er, m. kribbebijter, m.

Kopul//ation, f. trouwen, n.; -iren, v. a. trouwen.

Koralle, f. koraal, f.; -nachat, -nbaum, -nfischer, m. -nkraut, n. ꝛc. koraal-achaat, -boom, -visscher, m. -kruid, n. etc.; -nartig, adj. koraalachtig; -zinke, f. koraaltand, m.

Koran, m. s, koran, m.

Koranzen, v. a. afrossen.

Korb, m. es, s, pl. Körbe, korf, m. mand, f.; der Korb am Degengefäße, bengel van 't gevest; einen Korb bekommen, een blauwtje loopen; einen Korb geben, een blauwtje laten loopen; f. Hahn; -feige, -rosine, -flasche, f. mandjes-vijg, -rozijn, -flesch, f.; -flechter, -macher, m. mandemaker, m.; -macherarbeit, f. -macherhandwerk, n. ꝛc. mandemakerswerk, -ambacht, n. etc.; -wagen, m. -weide, f. mandewagen, m.-wilg, [f.

Körbchen, n. mandje, n.

Korduan, m. s, corduaan, n.; -bereiter, m. spaanschlederbereider, m.

Koriander, m. koriander, m.

Korinthe, f. krent, korint, f.

Kork, m. es, s, pl. e, kurk, f. u. n.; -baum, m. -eiche, -ulme, f. -holz, n. ꝛc. kurkboom, -eik, -olm, m. -hout, n. etc.; -artig, adj. kurkachtig; -en, adj. kurken; -stöpsel, m. kurk, f.; -zieher, m. kurketrekker, m.

Korn, n. es, s, koren, koorn, graan, n.; -, n. es, s, pl. Körner, korrel, f.; mik, vizierkorrel, f.; einen auf's Korn nehmen, einen auf dem Korne haben, op iem. aanleggen; fig. fam. iem. in 't oog houden; von gutem Schrot u. Korn, van goeden huize; -acker, m. -ähre, f. -boden, m. -ernte, f. -maß, n. -mühle, f. ꝛc. ꝛc. koren-akker, m. -aar, f. -zolder, -oogst, m. -maat, f. -molen, m. etc. etc.; -brand, m. honigdauw, m.; -handel, m, koren-, graanhandel, m.; -mangel, m. gebrek aan granen; -pulver, n. gekorreld buskruid, n.; -raden, m. onkruid in 't koren; -schaufler, -schwinger, -werfer, m. korenverschieter, m. -wicke, f. wilde kampernoelje, f.; -zins, m. -steuer, f. belasting in graan; tiende, n.

Körn//chen, n. korreltje, n.; -en, v. a. u. n. korrelen; -icht, adj. korrelachtig; -ig, adj. korrelig; -maschine, f. korrelaar, m.; -sieb, n. korrelzeef, f.; -ung, f. lokaas, n. lokspijs, f.

Kornut, m. en, pl. en, impr. drukkers-leerling, m.

Körper, m. lichaam, lijf, n.; -chen, n. lichaampje, n.; -bau, m. -beschaffenheit, -bildung, -kraft, -messung, f. ꝛc. lichaamsbouw, m. -gestel, n. -vorming, -kracht, -meting, f. etc.; -lich, adj. u. adv. lichamelijk; ein körperlicher Eid, een eed in persoon gedaan; -lichkeit, f. lichamelijkheid, f.; -los, adj. lichameloos; -schaft, f. corporatie, f.; -welt, f. stoffelijke wereld, f.; -zahl, f. math. lichamelijk getal, n.

Korporal, m. s, pl. e, korporaal, m.; -schaft, f. korporaalschap, n.

Korps, n. korps n.

Korpus//Antiqua, f. impr. garmond n.; -Kursiv, f. impr. parel f.

Korrekt, adj. zuiver, van fouten vrij; -heit, f. correctheid, zuiverheid, f.; -or, m. s, pl. en, corrector, m.; -ur, f. correctuur, correctie, f.; -urbogen, m. proef, f. proefblad, n.

Korsar, m. en, pl. en, kaper, zeeroover, m.

Korsett, n. es, pl. en, korset, keurslijf, n.

Korvette, f. korvet, n.

Kosacke, m. n, pl. n, kozak, m.

Koschenille, f. cochenille, f.

Kose//n, v. n. praten, kouten; v. a. liefkozen; -wort, n. liefkozing, f.

Kosmet//ik, f. verfraaiingskunst, f.; kometiek, n. -isch, adj. u. adv. verfraaiend.

Kosmisch, adj. u. adv. astr. het heelal betreffende; fig. ordelijk, sierlijk.

Kosmo//graph, m. cosmograaf, m.; -logie, f. cosmologie, f.; -polit, m. cosmopoliet, m.; -politisch, adj. cosmopolitisch; -politismus, m. cosmopolitisme, n.; -rama, n. wereldtafereel, n.; -theismus, m. wereldvergoding, f.

Kossat, m. en, pl. en, pachter, m.

Kost, f. kost, m.; in der Kost sein, in den kost zijn; -bar, adj. kostbaar; -barkeit, f. kostbaarheid, f.; kostbare zaak; -en, v. n. kosten; -en, v. a. proeven; -en, pl. kosten, pl.;

auf Kosten Anderer, ten kosten van anderen; =enanschlag, *m.* =enberechnung, *f.* berekening der kosten; =enfrei, *adj.* vrij van alle kosten; =frei, *adj.* den vrijen kost hebbende; =freiheit, *f.* vrijhouding, *f.*; =frau, *f.* =gänger, *m.* =haus, *n.* =schule *f.* ꝛc. ꝛc. kost-vrouw, *f.* -ganger, *m.* -huis, *n.* -school, *f. etc. etc.*; =spielig, *adj.* u. *adv.* kostbaar; =spieligkeit, *f.* kostbaarheid, *f.* =verächter, *m.* lekkerbek, *m.*

Köstlich, *adj.* u. *adv.* kostelijk.

Kostüm, *n.* s, *pl.* e, costuum, *n.*

Köter, *m.* boerenhond, *m.*

Koth, *m.* es, s, slijk, vuil, *n.*; drek, mest, *m.*; mit Koth bespritzen, met slijk bespatten; im Kothe stecken bleiben, in den modder blijven steken; =fliege, *f.* paardevlieg, *f.*; =grube, *f.* vuilnisput, *f.*; =ig, *adj.* modderig, slijkerig; =lache, *f.* modderplas, *m.* =schaufel, *f.* modderschop, *f.*

Koth, *n.* es, s, *pl.* e, =e, *f.* kot, *n.*; zoutkeet, *f.*; =knecht, *m.* zoutwerker, *m.*; =meister, *m.* opziener der zoutwerkers.

Kotze, s. Decke.

Kotzen, *v. n. pop.* kotsen.

Kouvert, *n.* es, *pl.* e, enveloppe, *f.*

Krabbe, *f.* krab, *f.*; =eln, *v. a.* u. *n.* krabben.

Krach, *m.* gekraak, *n.* kraak, *m.* breuk, *f.*; =! *interj.* krak! =en, *v. n.* kraken; =mandel, *f.* kraakamandel, *f.*

Krächzen, *v. n.* u. *a.* krassen; kermen.

Krack! *interj.* krak! =beere, *f.* boschbes, *f.*; =gut, *n.* uitschot *n.*

Kraft, *f.*, *pl.* Kräfte, kracht, *f.*; aus allen Kräften, met alle macht; =, *prp.* krachtens; kraft meines Amtes, krachtens mijn ambt; =arzenei, *f.* versterkend middel, *n.*; =aufwand, *m.* krachtinspanning, *f.*; =brühe, *f.* krachtig vleeschnat, *n.*; =fülle, *f.* groote kracht, *f.*; =gefühl, *n.* gevoel van zijne kracht; =genie, *n.* sterke geest, *m.*; =los, *adj.* krachteloos; =losigkeit, *f.* krachteloosheid, *f.*; =mehl, *n.* stijfselmeel, *n.*; =stoß, *m.* krachtige stoot, *m.*; =wort, *n.* krachtig woord, *n.*

Kräftig, *adj.* u. *adv.* krachtig; =en, *v. a.* versterken; =keit, *f.* krachtigheid, kernachtigheid *f.*; =ung, *f.* versterken, *n.*

Kragen, *m.* kraag, *m.*; =stein, *m.* kraagsteen, *m.*

Krähe, *f.* kraai, *f.*; =n, *v. n.* kraaien; =nauge, *n.* kraaienoog; eksteroog, *n.*; =nfuß, kraaiepoot, *m.*; =nfüße, *pl.* hanepooten; =nhütte, *f.* hut om kraaien in te schieten.

Krähwink//el, *m.* denkbeeldige plaats, berucht door de onnozelheid der bewoners; =ler, *m.* domoor, sul, *m.*

Krahn, *m.* es, s, *pl.* e, kraan, *f.*; =balken, =baum, *m.* ꝛc. kraanbalk, -boom, *m. etc.*

Krakeel, *m.* es, s, *pl.* e, krakeel, *n.*; =en, *v. n.* krakeelen; =er, *m.* krakeeler, *m.*

Kraken, *m.* kraken, *m.*

Kralle, *f.* klauw, *f.*; =n, *v. a.* krabben; *v. rec.* (sich) met klauwen zich vasthouden.

Krall//icht, *adj.* u. *adv.* klauwachtig, als een klauw; =ig, *adj.* u. *adv.* met klauwen voorzien.

Kram, *m.* es, s, kleinhandel, *m.*; kraam, *f.*; das taugt nicht in meinen Kram, dat behoort niet in mijne kraam te huis; =bude, *f.* kraam, *f.*; =en, *v. a.* uitkramen; =laden, *m.* winkel, *m.*; =waare, *f.* snuisterijen, *f. pl.*

Krämchen, *n.* kraampje, *n.*

Krämer, *m.* kramer, *m.*; =in, *f.* winkelierster, *f.*; =gewicht, =haus, *n.* =wage, *f.* ꝛc. winkelgewicht, -huis, *n.* -schaal, *f. etc.*; =innung, *f.* winkeliersgilde, *n.*

Krammets//beere, *f.* jeneverbes, *f.*; =vogel, *m.* lijster, *m.*

Krampe, *f.* kram, *f.*

Krämpe, *f.* hoedrand, *m.*; =l, *f.* =lkamm, *m.* kaarde, *f.*; =lmacher, *m.* kaarder, *m.*; =ln, *v. a.* kaarden; =n, *v. a.* optoomen (hoeden).

Krampf, *m.* es, *pl.* Krämpfe, kramp, *f.*; =ader, *f.* =fisch, =husten, *m.* ꝛc. kramp-ader, *f.* -visch, -hoest, *m. etc.*; =haft, *adj.* krampachtig.

Krämpfig, *adj.* krampig.

Krämpler, *m.* kaarder, *m.*

Kranich, *m.* kraanvogel, *m.*; =schnabel, *m. chir.* ooievaarsbek, *m.*

Krank, *adj.* u. *adv.* ziek, krank; =en, *v. n.* ziek zijn; =enbericht, =enbesuch, =enpfleger, *m.* kranken-(zieken-) bericht, -bezoek, *n.* -oppasser, *m.*; =enbett, *n.* ziekbed, *n.*; =enhaus, *n.* =enstube, *f.* =enwärter, *m.* ꝛc. zieken-huis, *n.* -kamer, *f*, -verpleger, *m. etc.*; =haft, *adj.* ziekelijk; =heit, *f.* ziekte, krankheid, *f.*; =heitslehre, *f.* =heitsstoff, *m.* ꝛc. ziekte-leer, -stof, *f. etc.*

Kränk//elei, *f.* ziekelijkheid, *f.*; =eln, *v. n.* ziekelijk zijn, sukkelen; =en, *v. a* krenken; =lich, *adj.* u. *adv.* ziekelijk; =lichkeit, *f.* ziekelijkheid, *f.*; =ung, *f.* krenking, *f.*

Kranz, *m.* es, *pl.* Kränze, krans, *m.* kroon, *f.*; (op een muur) lijst, *f.*; =ader, *f.* =eisen, *n.* =leiste, =naht, *f.* ꝛc. ꝛc. krans-ader, *f.* -ijzer, *n.* -lijst, -naad, *f. etc. etc.*

Kränz//chen, *n.* kransje, *n.*; =en, *v. a.* omkransen.

Krapf, *m.* es, =en, *m.* of.

Kräppel, *f.* koek, *m.* gebak, *n.*

Krapp, *m.* meekrap, *f.*; =fabrik, =mühle, =röthe, *f.* ꝛc. meekrap-fabriek, *f.* -molen, *m.* -rood, [*n. etc.*

Krater, *m.* krater, *m.*

Kratz//e, *f.* =eisen, *n.* krabber, *m.* krasijzer, *n.*; =bürste, *f.* krasborstel, *m.*; =en, *v. a.* krassen, krabben; sich hinter den Ohren kratzen, zich achter de ooren krabben; *fig.* berouw hebben over iets; dieser Wein kratzt im Halse, de wijn heeft een wrangen smaak; s. jucken; =er, *m.* krabber, krasser, *m.*; =fuß, *m. iron.* buiging, *f.*

Krätz//e, *f.* schurft, *f.* u. *n.*; =er, *m.* kogeltrekker, *m.*; *fam.* bocht (van wijn); =ig, *adj.* schurftig; =kammer, =salbe, *f.* ꝛc. schurft-kamer, -zalf, *f. etc.*; =milbe, *f.* huidwormpje, *n.*

Kräuel, *m. obs.* vork, *f.*

Krauen, *v. a.* krauwen.

Kraus, *adj.* u. *adv.* kroes, gekruld; *fig.* gerimpeld; =beere, *f.* klapbes, *f.*; =haarig, *adj.* kroesharig; =kopf, *m.* kroeskop, *m.*; =kohl, *m.* krulkool, *f.*; =salat, *m.* krulsalade, *f.*

Krause, *f.* krul, kraag, *m.*; -münze, *f.* kruizemunt, *f.*

Kräusel//eisen, -holz, *n.* krulijzer, -hout, *n.*; -n, *v. a.* krullen; *v. rec.* (sich) krullig worden; -schnecke, *f.* krulslak, *f.*

Kraut, *n.* es, *pl.* Kräuter, kruid, *n.*; Kräuter|suchen, kruiden zoeken; -acker, *m.* -beet, *n.* kool-akker, *m.* -bed, *n.*; -garten, *m.* moestuin, *m.*; -haupt, *n.* -kopf, *m.* koolkop, *m.*; -stampfe, *f.* zuurkoolstamper, *m.*; -ständer, *m.* zuurkoolvat, *n.*; -strunk, *m.* koolstronk, *m.*; -stück, *n.* koolveld, *n.*

Kräuter//bad, -bier, -buch, *n.* -kenner, *m.* -säckchen, *n.* -thee, *m.* ꝛc. ꝛc. kruiden-bad, -bier, -boek, *n.* -kenner, *m.* -zakje, *n.* -thee, *f.* *etc. etc.*

Kräutler, *m.* kruidenzoeker, *m.*

Kreatur, *f.* creatuur, *n.*

Krebs, *m.* ses, *pl.* se, kreeft, *m.*; *med. chir.* kanker, *m.*; -artig, -haft, -icht, *adj.* kreeftachtig, kreeftvormig; *chir.* kankerachtig, -vormig; -auge, *n.* kreeftenoog, *n.*; kreeftsteen, *m.* -fang, -gang, *m.* -suppe, *f.* ꝛc. kreeft-vangst, *f.* -gang, *m.* -soep, *f.* *etc.*; -butter, *f.* kreeft-boter, *f.*; -geschwür, *n.* -krankheit, *f.* kanker-gezwel, *n.* -ziekte, *f.*

Krebsen, *v. n.* kreeft vangen.

Kredenz//en, *v. a.* aanbieden; -er, *m.* schenker, *m.*; -teller, *m.* presenteerblad, *n.*

Kredit, *m.* es, s, *pl.* e, crediet, *n.*; -, *n.* es, s, credit, *n.*; -brief, *m.* credietbrief, *m.*; -iren, *v. a.* crediteeren; -iv, *n.* s, *pl.* e, geloofsbrief, *m.*; -or, *m.* s, *pl.* en, crediteur, *m.*; -seite, *f.* creditzijde, *f.*

Kreid//e, *f.* krijt, *n.*; -en, *v. a.* met krijt, teekenen; -enartig, -icht, *adj.* krijtachtig; -erde, *f.* -egrund, *m.* -esäure, *f.* ꝛc. krijt-aarde, *f.* -grond, *m.* -zuur, *n.* *etc.*; -ig, *adj.* krijt-bevattend; -ling, *m.* idioot, *m.*

Kreis, *m.* ses, *pl.* se, kring, cirkel; kreits, *m.*; einen Kreis schließen, een kring vormen; -amt, *n.* -direktor, -hauptmann, *m.* ꝛc. kreits-ambt, *n.* -bestuurder, -hoofdman, *m.* *etc.*; -bewegung, *f.* cirkelloop, *m.*; -bogen, -bohrer, *m.* -fläche, -linie, *f.* ꝛc. cirkel-boog, *m.* -boor, *f.* -vlak, *n.* -lijn, *f.* *etc.*; -drehung, *f.* omdraaiing, *f.*; -förmig, *adj.* u. *adv.* cirkelvormig; -fuge, *f.* *mus.* kanon, *m.*; -lauf, *m.* omloop; cirkelloop, *m*; -schattig, *adj.* rondomschaduwig; -stadt, -steuer, -schule, *f*, ꝛc. kreitsstad, -belasting, -school, *f.* *etc.*

Kreisel, *m.* drijftol, *m.*; -bohrer, *m.* drilboor, *f.*; -n, *v. n.* tollen; -schnecke, *f*, zeeslak, *f*,

Kreischen, *v. n.* krijten.

Kreisen, *v. n.* rondgaan.

Kreiß//en, *v. n.* in barensnood zijn; -erin, *f.* vrouw in barensnood.

Krecke, *f.* wilde pruim, *f.*

Krempe, ꝛc. s. Krämpe.

Krepine, *f.* franje, *f.*

Krepiren, *v. n. s. pop.* krepeeren.

Krepp, *m.* -flor, *m.* krip, floers, *n.*; -en, *adj.* van krip.

Kresse, *f. bot.* waterkers, *f.*; post, *f.* (visch).

Kreßling, *m. bot.* kleine paddestoel; post, *f.*

Kretin, *m.* s, *pl.* s, idioot, *m.*

Kreuz, *n.* es, *pl.* e, kruis, *n.*; *pop.* zu Kreuze kriechen, zich onderwerpen; in die Kreuz u. Quer, links en rechts; -abnahme, *f.* afneming van het kruis; -arm, -band, *m.* -beere, -kirche, *f.* -ritter, *m.* -woche, *f.* ꝛc. ꝛc. kruis-arm, -band, *m.* -bes, -kerk, *f.* -ridder, *m.* -week, *f.* *etc. etc.*; -brav, -dumm, -fidel, *adj.* ꝛc. zeer braaf, -dom, -vroolijk *etc.*; -en, *v. a.* u. *n. s.* kruisen; -erfindung, -erhöhung, *f.* kruis-vinding, -verheffing, *f.*; -esstamm, *m.* kruishout, *n.*; -estod, *m.* kruisdood, *m.*; -igen, *v. a.* kruisigen; -igung, *f.* kruisiging, *f.*; -lahm, *adj.* geraakt, verlamd; -zug, *m.* kruistocht, *m.*

Kriebel//krankheit, *f.* jeukziekte, *f.*; -n, *v. n.* kriewelen.

Kriech//en, *v. n.* kruipen; auf allen Vieren kriechen, op handen en voeten kruipen; -bohne, -ente, -erbse, *f.* ꝛc. kruip-boon, -eend, -erwt, *f.* *etc.*; -er, *m.* kruiper, *m.*; -erei, *f.* kruiperij, *f.*; -ling, *m.* wilde pruimenboom, *m.*

Krieg, *m.* es, s, *pl.* e, oorlog, krijg, *m.*; -en, *v. n.* krijgen, oorlog-, krijg voeren; -en, *v. a. fam.* krijgen, bekomen; -end, *adj.* oorlogvoerend; -er, *m.* krijger, *m.*; -erin, *f.* heldin, *f.*; -erisch, *adj.* krijgshaftig; -erhaft, -ermäßig, *adj.* als een krijgsman, krijgsmanachtig; -fertig, *adj.* u. *adv.* strijdvaardig; -führen, *n.* krijgvoeren, *n.*; -gerüstet, *adj.* uitgerust tot den strijd; -geübt, -gewohnt, *adj.* geoefend in, gewoon aan den strijd; -liebend, *adj.* krijglievend, oorlogzuchtig; -sadel, -sartikel, -sdienst, *m.* -serklärung, *f.* -sgefangene, *m.* -sgericht, *n.* ꝛc. ꝛc. krijgs- (oorlogs-) adel, *m.* -artikel, *n.* -dienst, -verklaring, *f.* -gevangene, *m.* -gerecht, *n.* *etc. etc.*; -sheer, *n.* krijgsheer, *n.*; -släufte, *f. pl.* oorlogstijd, *m.*; -slosung, *f.* oorlogsleus, *f.*; -sminister, *m.* minister van oorlog; -sschiff, *n.* oorlogsschip, *n.*; -sunruhen, *f. pl.* krijgsberoering, *f.*; -szahlamt, *n.* betaalambt, *n.* van 't leger; -szucht, *f.* krijgstucht, *f.*; -szwang, *m.* militaire executie, *f.*

Kriminal, *adj.* crimineel; -gericht, *n.* -sache, *f.* lijfstraffelijke rechtbank, -zaak, *f.*; -ist, *m.* en, *pl.* en, leeraar, ervarene in lijfstraffelijke zaken; -kodex, *m.* strafwetboek, *n.*; -rath, *m.* crimineele raad, *m.*

Krimpe, *f.* krimpen, *n.*; das Tuch ist nicht in der Krimpe gewesen, dit laken is niet gedecatiseerd; -n, *v. a.* krimpen.

Kring//el, *m.* kring; krakeling, *m.*; -en, *m.* ring-, draagkussen, *n.*

Krippe, *f.* krib, kribbe, *f.*; -n, *v. a.* kribben; buigen; das Ufer krippen, den oever kribben; *v. n.* kribbebijten; -nbeißer, *m.* kribbebijter, *m.*; -nreiter, *m. fig. fam.* tafelschuimer, *m.*; -nwerk, *n.* kribwerk, *n.*; -r, *m.* haverkneu, *f.*

Krispel//holz, *n.* nerf-likhout, *n.*; -n, *v. a.* de nerf op het leder maken.

Kristall s. Krystall.

Kritik, *f.* critiek, *f.*; -after, -us, *m.* vitter, hekelaar, *m.*; -er, *m.* critikus, *m.*

Kriti//sch, *adj.* u. *adv.* cri-

tisch; netelig, kritiek; =siren, *v. a.* critiseeren.

Krittel//ei, *f.* vitterij, *f.*; =n, *v. n.* vitten, hekelen.

Kritt//ler, *m.* vitter, hekelaar, *m.*; =lich, *adj.* kregel, kittelorig.

Kritz//elig, *adj.* krabbelig; =eln, *v. n.* u. *a.* krabbelen; =ler, *m.* krabbelaar; =en, *v. a.* krassen.

Krokodill, *m.* u. *n.* s, *pl.* e, krokodil, *m.*; =sthräne, *f.* krokodilstraan, *m.*

Krol//len, =zen, *v. n.* krollen; =hecht, *m.* krulsnoek, *m.*

Kron//e, *f.* kroon, *f.*; die Krone niederlegen, afstand doen van de kroon; er hat etwas in der Krone, hij is een weinig beschonken; =amt, *n.* =beamte, =bewerber, =bohrer, *m.* ꝛc. kroonambt, *n.* -beambte, -pretendent, *m.* -boor, *f.* *etc.*; =blatt, *n.* *bot.* bloemblad, *n.*; =blume, *f.* keizerskroon, *f.*; =enartig, *adj.* kroonachtig; =enfortsatz, *m.* *anat.* ravenbeks-uitsteksel, *n.*; =engold, *n.* slecht goud, *n.*; =enräuber, *m.* kroonroover, *m.*; =ensteuer, *f.* gift aan den vorst bij de troonsbeklimming; =enthaler, *m.* kroon, *f.*; =enträger, *m* kroondrager, *m.*; =erbe, *m.* erfgenaam der kroon; =gut, =lehen, *n.* =leuchter, =prinz, *m.* =rad, *n.* ꝛc. ꝛc. kroon-goed, -leen, *n.* -kandelaar, -prins, *m.* -rad, *n.* *etc. etc.*; =gesims, *n.* kroonlijst, *f.*; =hirsch, *m.* hert, *n.* met gekroonde horens; =wicke, *f.* *bot.* kornilje, *f.*

Kröneln, *v. a.* afbikken.

Krön//en, *v. a.* kroonen; =ung, *f.* krooning, *f.*; =ungstag, =ungszug, *m.* ꝛc. kroonings-dag, -optocht, *m.* *etc.*

Kropf, *m.* es, s, *pl.* Kröpfe, krop, *m.*; =artig, *adj.* kropachtig; =eidechse, =gans, =taube, *f.* ꝛc. krop-hagedis; -gans, -duif, *f.* *etc.*; =ig, *adj.* kroppig.

Kröpf//en, *v. a.* buigen; gulzig eten; kroppen; =er, *m.* kropduif, *f.* kropper, *m.*

Krös, *n.* ses, *pl.* se, kalfszwezerik, *m.*; =chen, *n.* klonter, *m.*

Kröschen, *v. n.* u. *a.* sissen.

Kröse, *f.* gergelkam, *m.*

Kröte, *f.* pad, padde, *f.*; =nblume, *f.* =nfisch, *m.* =ngift, =nloch, *n.* ꝛc. padde-bloem, *f.* -visch, *m.* -gift, -nest, *n.* *etc.*

Krücke, *f.* kruk, *f.*; an Krücken gehen, op krukken loopen; =n, *v. a.* met een kruk reinigen; *v. n.* krukken; =nblatt, *n.* dwarshout van een kruk; =nförmig, *adj.* krukvormig, =nkreuz, *n.* krukkenkruis, *n.*

Krug, *m.* es, s, *pl.* Krüge, kruik, kan, *f.*; *prov.* kroeg, *f.*; =bürste, *f.* kannewasscher, *m.*; =reif, *m.* ringvormig slotplaat, *f.*

Krügelchen, *n.* kruikje, *n.*

Krüger, *m* kroeghouder, *m.*

Kruke, *f.* kruikje, *n.*

Krülle, *f.* krul, *f.*; =n, *v. a.* krullen.

Krüm//chen, =elchen, *n.* kruimpje, *n.* kruimel, *m.*; =elig, *adj.* krumelig; =eln, *v. a.* kruimelen.

Krume, *f.* kruim, *n.*; =n, *v. a.* kruimelen.

Krumm, *adj.* u. *adv.* krom; ein krummes Wort machen, den mond scheef trekken; =bein, *n.* =darm, =hals, =stab, *m.* ꝛc. ꝛc. krom-been, *n.* -darm, -hals, -staf, *m.* *etc. etc.*; =beinig, halsig, =linig, *adj.* ꝛc. krom-beenig, -halzig, -lijnig *etc.*; =holzöl, *n.* pijnboomolie, *f.*; =zapfen, *m.* schroefstok, *m.*; =zirkel, *m.* gebogen passer, *m.*

Krümm//e, *f.* =ung, *f.* kromte, kromming, *f.*; =en, *v. a.* krommen, buigen.

Krümpel, *m.* kreuk, *f.*; =ig, *adj.* gekreukt; =n, *v. a.* kreuken.

Krüppel, *m.* kreupele, *m.* u. *f.*; zum Krüppel machen, verminken; =busch, *m.* kreupelbosch, *n.*; =ei, *f.* lasting werk, *n.*; =haft, =ig, *adj.* kreupel.

Krüstchen, *n.* korstje, *n.*

Krust//e, *f.* korst, *f.*; =ig, *adj.* korstig; hard gebakken.

Krystall, *m.* es, s, *pl.* e, kristal, *n.*; =en, *adj.* kristallen; =form, *f.* =glas, *n.* =lehre, =linse, *f.* ꝛc. kristal-vorm, *m.* -glas, *n.* -leer, -lens, *f.* *etc.*; =hell, *adj.* kristalhelder; =inisch, *adj.* kristallijnen; =isation, =isirung, *f.* kristalliseering, *f.*

Kübel, *m.* kuip, *f.*

Kubik, *f.* kubus, teerling, dobbelsteen, *m.*; =, *adj.* kubiek, dobbelsteenvormig; =fuß, *m.* =zahl, =wurzel, *f.* ꝛc. kubiek-voet, *m.* -getal, *n.* -wortel, *m.* *etc.*

Kubisch, *adj.* kubiek.

Kubus, *m.* kubus, *m.*

Küche, *f.* keuken, *f.*; =namt, *n.* =narbeit, *f.* =njunge, *m.* =nlatein, =nmesser, *n.* ꝛc. ꝛc. keuken-ambt, -werk, *n.* -jongen, *m.* -latijn, -mes, *n.* *etc. etc.*; =ngarten, *m.* =nkraut, *n*, moestuin, *m.* -kruid, *n.*; =nmuschel, *f.* mossel, *f.*; =nzettel, *m.* menu, keukenlijst, *f.*

Küch//elchen, =lein, *n.* koekje; *fam.* keukentje, *n*, kuiken, *n.*

Kuchen, *m.* koek, *m.*; =bäcker, *m.* =pfanne, *f.* =teig, *m.* ꝛc. koekebakker, *m.* - pan, *f.* -deeg, *n.* *etc.*

Kucken s. Gucken.

Kuckuck, *m.* koekkoek, *m.*; =sblume, *f.* =sei, *n.* =sspeichel, *m.* ꝛc. koekoeks-bloem, *f.* -ei, -speeksel, *n.* *etc.*

Kufe, *f.* tobbe, kuip, *f.*; =nbier, *n.* oud bier, *n.*; =ngewölbe, *n.* *arch.* tonvormig gewelf, *n.*

Küf//er, =ner, *m.* kuiper, *m.*; =erei, *f.* kuiperij, *f.*; =erknecht, *m.* kuipers-knecht, *m.* *etc.*

Kugel, *f.* kogel, bal, bol, *m.*; =abschnitt, =schnitt, *m.* kegelsnede, *f.* bolvormig, segment, *n.* =artig, =förmig, =rund, *adj.* kogel-achtig, -vormig, -rond, *etc.* =back, *n.* =bahn, =büchse, *f.* =gießer =regen, =zieher, *m.* ꝛc. kogel-bak, *m.* -baan, -bus, *f.* -gieter, -regen, -trekker, *m.* *etc.*; =baum, =becher, *m.* bolvormige boom, -beker, *m.*; =büchse, *f.* karabijn, *f.*; =dicke, =größe, *f.* kaliber eens kogels; =fang, *m.* aarden wal, *m.*; kogelbekertje, *n.*; vangbal, *m.*; =fest, =frei, *adj.* kogelvrij; =futter, =pflaster, *n.* kogelvoering, *f.*; =garten, *m.* artilleriepark, *n.*; =gelenk, *n.* kogelscharnier, *n.*; =gerade, =gleich, *adj.* u. *adv.* van het zelfde kaliber; =gewölbe, *n.* koepelgewelf, *n.*; =helm, *m.* *arch.* ketelgewelf, *n.*; =hippe, *f.* =hopf, *m.* tulband, *f.* =icht, *adj.* u. *adv.* kogel-, bolachtig; =ig, *adj.* kogelvormig; =lehre, *f.* leer van den bol; =n, *v. n. h.* rollen als een kogel; *v. n. k.* kogelen, rollen; kegelen; balloteeren; *v. a.* rond maken;

tot een kluwen winden; *v. rec.* (sich) zich ronden, rond worden; =ründe, *f.* bolrondheid, *f.*; =thee, *m.* keizerthee, *f.*; =ung, *f.* ballotage, *f.*; op een klosje winden, *n.*

Kuh, *f. pl.* Kühe, koe, *f.*; =blatter, *f.* =fladen, =fuß, =hirt, melker, *m.* =milch, *f.* ꝛc. ꝛc. koe-pok, *f.* -drek, -voet, -herder, -melker, *m.* -melk, *f. etc. etc.*; =molken, *m. pl.* wei, *f.*; =pocke, *f.* koepok, *f.*; *pl.* kinderpokken; einem Kinde die Kuhpocken einimpfen, een kind inenten, vaccineeren; =reigen, =reihen, *m.* blazen op den koehoren; =sauger, *m.* geitemelker, *m.*; =warm, *adj.* warm van de koe.

Kühl, *adj.* u. *adv.* koel, frisch; =e, *f.* koelte, koelheid, *f.*; =bottich, *m.* =schiff, *n.* koelbak, *m.*; =eimer, *m.* =faß, *n.* =wanne, *f.* koelvat, *n.*; =en, *v. a.* u. *n.* koelen; verkoelen; sein Müthchen an einem kühlen, zijn moed aan iem. koelen; =pflaster, *n.* =salbe, *f.* verfrischende zalf, *f.*; =trank, *m.* verkoelende drank, *m.*; =ung, *f.* verkoeling, koelte, *f.*

Kühn, =lich, *adj.* u. *adv.* koen, stoutmoedig; vermetel; =heit, *f.* koenheid, *f.*

Kulisse, *f.* coulisse, *f.*

Kultur, *f.* cultuur, *f.*

Kultus, *m.* eeredienst, *f.*

Kumme, *f.* kom, *f.*

Kümmel, *m.* komijn, *m.*; =brod, *n.* =käse, *m.* =öl, *n.* ꝛc. komijnbrood, *n.* -kaas, -olie, *f. etc.*; =branntwein, *m.* op komijn getrokken brandewijn, *m.*

Kummer, *m.* kommer, *m.* verdriet, *n.*; machen Sie sich deswegen keinen Kummer, bekommer u daarover niet; =los, =voll, *adj.* kommer-loos, -vol.

Kümmer//lich, *adj.* u. *adv.* kommerlijk, armmoedig; =n, *v. n.* zich bekommeren; zich ongerust maken; das kümmert Sie nicht, lassen Sie sich das nicht kümmern, maak u daarover niet ongerust; =niß, *f.* bekommernis, *f.*

Kummet, *n.* s, *pl.* e, halster, *m.*; =decke, *f.* haamkleed, *n.*; =horn, =pferd, *n.* gareel-boom, *m.* -paard, *n.*

Kummkarren, *m.* puinkar, *f.*

Kumpan, *m.* es, *pl.* e, makker, kameraad, *m.*

Kump//en, =f, *m.* kom, nap, *f.*

Kund, *adv.* =bar, *adj.* bekend, openbaar; =barkeit, *f.* openbaarheid, *f.*; =e, *f.* kunde, kennis, kundigheid, *f.*; =e, *m.* u. *f.* bekende, kennis, *m.* u. *f.*; klant, handelsvriend, *m.*; cliënt, *m.* cliente, *f.*; um seine Kunden bringen, de klanten aftrochelen; =en, *v. imp. h.* bekend, ruchtbaar zijn; =ig, *adj.* kundig; einer Sache kundig sein, in iets bedreven zijn; eene zaak weten; =machung, *f.* bekendmaking, *f.*; =schaft, *f.* kondschap, *f.* bericht, *n.*; klandizie, *f.*; Kundschaft einziehen, bericht inwinnen; auf Kundschaft ausgehen, gaan verkennen; =schaften, *v. a.* verkennen; =schafter, *m.* verspieder, *m.*; =schafterin, *f.* verspiedster, *f.*

Künd//en, igen, *v. a.* aankondigen; opzeggen; =er, *m.* aankondiger, *m.*; =ig, =lich, *adj.* u. *adv.* bekend, openbaar, ruchtbaar; =igkeit, *f.* bekendheid, *f.*; =igung, *f.* aankondiging, opzegging, *f.*

Kunft, *f. pl.* Künfte, komst, aankomst, *f.*; *kath.* Advent, *m.*; =fest, *n.* Advent, *m.*

Künftig, *adj.* u. *adv.* toekomstig; =hin, in's Künftige, *adv.* in 't vervolg, voortaan.

Kunkel, *f.* spinrok, *m.*; *fig. fam.* konkelaarster, *f.*; =leben, *n.* konkelleen, *n.*; =n, *v. a.* konkelen, knoeien.

Kunst, *f.*, *pl.* Künste, kunst, *f. obs.* konst, *f.*; =arbeit, *f.* =buch, =erzeugniß, *n.* =färber, =griff, *m.* =handlung, *f.* ꝛc. ꝛc. kunst-werk, -boek, -voortbrengsel, *n.* -verver, -greep, -handel, *m. etc. etc.*; =gärtner, *m.* tuindersbaas, *m.*; =los, *adj.* u. *adv.* kunsteloos; =richtern, *v. a.* beoordeelen, critiseeren; =schreiner, =tischler, *m.* meubelmaker, *m.*; =verständige, *m.* kunstrechter, *m.*; =widrig, *adj.* u. *adv.* strijdig met de kunst.

Künst//elei, *f.* kunstenarij, *f.*; =eln, *v. a.* kunstelen; =ler, *m.* kunstenaar, *m.*; =lerin, *f.* kunstenares, *f.*; =lerisch, *adj.* als kunstenaar; =lich, *adj.* u. *adv.* kunstig, kunstmatig.

Kunterbunt, *adj.* kakelbont.

Küpe, *f.* kuip, *f.* vat, *n.*; =r, *m.* kuiper, *m.*; =rlohn, *m.* kuiploon, *m.* u. *n.*

Kupfer, *n.* koper, *n.* plaat, prent, *f.*; =artig, =icht, *adj.* koperachtig; =asche, *f.* =bergwerk, *n.* =draht, *m.* =geld, *n.* =glanz, =schmied, *m.* ꝛc. ꝛc. koper-asch, *f.* -bergwerk, *n.* -draad, *m.* -geld, *n.* -glans, -slager, *m. etc. etc.*; =druckerpresse, *f.* plaatdrukpers, *f.*; =geräth, *n.* koperen vaatwerk, *n.*; =haltig, *adj.* koper houdende; =ig, *adj.* koperachtig; =kies, *m.* vitriool steen, *m.*; =n, *v. a.* koperen, met koper beslaan; *adj.* koperen; =schwärze, *f.* koperzwart, *n.*; =stecher, *m.* plaatsnijder, *m.*; =stich, *m.* kopergravure, *f.*; =waare, *f.* koperslagerswerk, *n.*; =wasser, *n.* koperrood, *n.*

Kuppe, *f.* top, *m.* kruin, *f.*; =n, *v. a.* toppen.

Kuppel, *f.* koepel, *m.* dak, *n.*; koppel, *n.*; =dach, *n.* koepeldak, *n.*; =bändig, *adj.* aan den koppelband loopend; =ei, *f.* koppelarij, *f.*; =n, *v. a.* koppelen; =pelz, *m.* loon voor koppelarij.

Kuppler, *m.* koppelaar, *m.*; =in, *f.* koppelaarster, *f.*

Kur, *f.* kuur, *f.*; eine Kur (Milchkur ꝛc.) gebrauchen, eene kuur gebruiken; =, *f. obs.* keus, *f.*; =fürst, *m.* =fürstenthum, *n.* =fürstin, *f.* keur-vorst, *m.* -vorstendom, *n.* -vorstin, *f.*; =gast, *m.* =haus, *n.* =mantel, =ort, *m.* ꝛc. bad-gast, *m.* -huis, *n.* -mantel, *m.* -plaats, *f. etc.*; =hut, =prinz, *m.* =schwert, *n.* =würde, *f.* ꝛc. keurvorstelijke hoed, prins, *m.*, zwaard, *n.* waardigheid, *f. etc.*

Küraß, *m.* kuras, *n.*

Kürassier, *m.* kurassier, *m.*

Kurat//el, *f.* curatele, *f.*; =or, *m.* s, *pl.* en, curator, *m.*

Kurbe, =l, *f.* spil, kruk, *f.*; kromme lijn, *f.*

Kürbiß, *m.* sses, *pl.* sse, pompoen, *f.*; =art, *f.* =baum, =brei, *m.* =frucht, *f.* ꝛc. pompoen-soort, *f.* -boom, brij, *m.* vrucht, *f. etc.*; =flasche, *f.* uitgeholde kalebas, *f.*

Küren, *v. a. obs.* (kor, gekoren), kiezen; uitzoeken.

Kur//en, =iren, *v. n.* genezen.

herstellen; -en, v. a. in een kerspel verdeelen; -schmied, m. smid en paardenarts, m.

Kurrhahn, m. korhaan, m.

Kurrig, adj. luimig, gemelijk, ongemakkelijk.

Kürschner, m. bontwerker, m.; -arbeit, f, bontwerk, n. pelterij, f.; -handwerk, n. -ei, f. bontwerkersambacht, n.; -laden, m. bontwinkel, pelterijhandel, m.; -waare, f. bont, bontwerk, n.

Kurier, m. s, pl. e, koerier, m.

Kurrent, adj. courant.

Kurs, m. ses, pl. se, koers, m.; -zettel, m. koersbriefje, n.

Kursiv, adj. cursief.

Kursus, m. cursus, m.

Kurz, adj. u. adv. kort; vor kurzer Zeit, kort geleden; kurze Waaren, allerlei kleine waren, die per stuk verkocht worden (messen, spelden etc.); kurz angebunden sein, kort van stof zijn; in Kurzem, binnen kort; den Kürzeren ziehen, te kort komen; -gefaßt, adj. beknopt; kort af; -gewehr, n. karabijn, f.; -beinig, -öhrig, -schnäbelig, adj. ꝛc. kort-beenig, -oorig, -snavelig etc.; -sichtig, adj. kortzichtig, bijziende; -sichtigkeit, f. kortzichtigheid, f.; -weile, f. kortswijl, boerterij, f.; -weilig, adj. kortswijlig, aardig.

Kürz//e, f. kortheid, f.; -en, v. a. afkorten; -lich, adv. kortelijk; -ung, f. afkorting, f.

Kuschen, v. n. (van honden) plat gaan liggen; fig. pop. zwijgen, toegeven; v. rec. (sich) zich op den buik leggen.

Küssen, v. a. kussen.

Küssen, n. s. Kissen.

Küßchen, n. kusje, n.

Kuß, m. sses, pl. Küsse, kus; zoen, m.; -hand, f. -mal, n. -mund, m. kus-handje, -vlekje, -mondje, n.; -lich, adj. u. adv. tot kussen gemaakt.

Küste, f. kust, f.; -nbewohner, -nfahrer, -nhandel, m. ꝛc. kust-bewoner, -vaarder, -handel, m. etc.

Küster, m. koster, m.; -ei, f. kosterhuis, n.

Kustos, m., pl. stoden, custos, m.

Kutsche, f. koets, f.; -nbaum, m. -nfenster, -haus, n. -nhimmel, -nschlag, m. ꝛc. koets-boom, m. -venster, -huis, n. -hemel, m. -portier, n. etc.

Kutscher, m. koetsier, m.; -sitz, m. bok, m.

Kutsch//bock, m. bok, m.; -feder, f. koetsveêr, f.; -iren, v. n. in eene koets rijden; de paarden eener koets mennen; -pferd, n. -teppich, m. koetspaard, -tapijtje, n.

Kutte, f. monnikskap, f.; -ngeier, m. gierkoning, m.; -nmönch, m. kapmonnik, kapucijnermonnik, m.; -nmöncherei, f. kapucijnerstreek, m.; zedepreek, f.; -nträger, m. schijnvrome, m.

Kuttel, f. pens, f. ingewand, n.; -bank, f. -hof, -markt, m. pens-bank, f. -huis, n. -markt, f.; -fisch, inktvisch, m.

Kutter, m. mar. kotter, m.

Kuttler, m. -in, f. pensverkoop-er, m. -ster, f.

Kutze, f. -n, m. grove wollen deken, f. -rok, m.; -nstreicher, m. fig. vleier, m.

Kux, m. es, pl. e, andeel in een bergwerk; -kränzler, -partirer, m. makelaar in bergwerk aandeelen; -schicht, f. werktijd van twaalf uren.

L.

L, n. L, f.

Lab, n. es, leb, lebbe, f. stremsel, n.; -be, f. pop. lip, f. mond, m.; -berei, f. gebabbel, n.; -bern, v. n. babbelen, beuzelen.

Labberdan, m. labberdaan, m.

Labe//n, v. a. laven, verkwikken; doen stremmen (de melk); -becher, -trank, -wein, m. laafbeker, -drank, -wijn, m.

Labet, -spiel, n. beest-spel, n.; -werden, beest worden.

Labial, n. mondstuk, n.; -buchstabe, m. lipletter, f.

Lab//kraut, n. walkruid, n.; -magen, m. lebmaag, f.

Labora//nt, m. en, pl. en, scheikundige, m.; -torium, n. laboratorium, n.

Laboriren, v. n. scheikundige proeven doen; fig. fam. (an einer Krankheit) laboreeren.

Lab//sal, n. -ung, f. lafenis, verkwikking, f.

Labyrinth, n. es, pl. e, doolhof, n.; -förmig, -isch, adj. labyrinthisch; -schnecke, f. perspectief-slak, f.

Lach//baum, m. grensboom, m.; -e, f. plas, poel, m.; boschweg, m.; -e, f. lach, m.; gelach, n.; eine helle Lache aufschlagen, in een schaterend gelach uitbarsten; -en, v. n. lachen; einem etwas zu lachen geben, iem. doen lachen; aus vollem Halse lachen, overluid lachen; er lacht der Thoren, hij lacht over de dwazen; das Glück lacht ihm, de fortuin lacht hem toe; -en, v. a. (een boom) merken, -insnijden; einen Steig lachen, een pad in een bosch houwen; -enknoblauch, m. waterlook, n.; -er, m. lacher, m.; -erin, f. lachster, f.; -ig, adj. modderig, drassig; -krampf, m. -lust, -muskel, -taube, f. ꝛc. lach-kramp, f. -lust, m. -spier, -duif, f. etc.; -lustig, adj. lachlustig; -steig, m. boschpad, n.; -stein, m. grenssteen, m.

Läch//eln, v. n. glimlachen; -eln, n. glimlach, m.; -erlich, adj. u. adv. belachelijk, bespottelijk; es ist mir nicht lächerlich zu Muth, het is mij niet om te lachen; -erlichkeit, f. belachelijkheid, f. etc.; -ern, v. imp. doen lachen; das lächert mich, dat doet mij lachen; -ler, m. -lerin, f. spotter, m. spotster, f.

Lachs, m. ses, pl. se, zalm, m.; -fang, m. -forelle, f. ꝛc. zalmvangst, -forel, f.

Lacht, f. glasschuim, n.; -er, n. vadem, m.

Lack, m. es, s, pl. e, lak, vernis, n.; -farbe, f. lakkleur, f.; -iren, v. a. verlakken.

Lack, *m.* s, =viole, *f.* =stock, *m. bot.* muurbloem, *f.*; =, *m.* u. *n.* lak, vernis, *n.*; =arbeit, *f.* lakwerk, *n.*; =en, =iren, *v. a.* lakken; =irer, *m.* lakwerker, *m.*; =riem, *m.* achterriem, *m.*

Lackai, *m.* en, *pl.* en, lakei.

Lackmus, *m.* lakmoes, *n.*

Laconisch, *adj.* laconisch.

Lädchen, *n.* laadje, *n.*

Lade, *f.* lade, *f.*; bus, *f.*; Lade des Bundes, ark des verbonds; =baum, *m. mar.* lijzeilspier, *f.*; =brief, *m.* uitnoodigingsbrief, *m.* dagvaarding, *f.*; =geld, *n.* =lohn, *m.* hijschloon, *n.*; geld voor het laden; =r, *m.* belader, *m.*; =kette, *f.* laadketting, *m.* leidende ketting, *m.*; =löffel, =stock, *m.* ꝛc. laad-lepel, -stok, *m. etc.*; =schein s. Ladungsschein.

Laden, *m.* winkel, *m.*; *pl.* Läden, vensterblind, *n.*; =, *v. a.* laden, bevrachten; uitnoodigen; vor Gericht laden, dagvaarden; =diener, *m.* =fenster, *n.* =jungfer, *f.* =preis, *m.* ꝛc. winkel-bediende, *m.* -venster, *n.* -dochter, *f.* -prijs, *m. etc.*; =flügel, *m.* vleugel van een blind; =hüter, *m. com.* uitschot, *n.*; =schwengel, *m.* scheldnaam voor een winkelknecht; =tisch, *m.* toonbank, *f.*

Ladung, *f.* lading, *f.*; uitnoodiging; dagvaarding, *f.*; eine volle Ladung geben, eene volle laag geven; =splatz, *m.* laadplaats, *f.*; =sschein, *m.* vrachtbrief, *m.*

Lädiren, *v. a.* kwetsen.

Lady, *f. pl.* s, lady, *f.*

Laff, *adj.* u. *adv.* laf, flauw, zouteloos; =e, *m.* zot, lafbek, *m.*; =enmäßig, *adj.* dwaas, zot.

Läffel//ei, *f.* minnekozerij, flikflooierij, *f.*; auf die Läffelei ausgehen, =n, *v. n.* de meisjes naloopen.

Läffler, *m.* saletjonker, *m.*

Laffete, *f.* affuit, *f.*; =nblock, =nriegel, *m.* =nstange, =nwand, *f.* ꝛc. sluit-klamp, *m.* kalf, *n.* dwarsboom, *m.* zijwangen van een affuit.

Lage, *f.* laag, bedding; ligging, *f.*; toestand, *m.* gesteldheid, *f.*; (papier) katern; =nweise, *adv.* bij lagen.

Lägel, *n.* draagkuip, *f.*

Lager, *n. mil.* camp, *n.* legerplaats, *f.*; legerstede, *f.* leger, *n.*; *com.* magazijn, *n.*; =apfel, *m.* =birne, *f.* =obst, *n.* ꝛc. winterappel, *m.* -peer, *f.* -vruchten, *f. pl.* (die men goed bewaren kan) *etc.*; =balken, *m.* draagbalk, *m.*; =bestand, *m.* staat van al de voorhanden artikelen in een magazijn; =bier, *n.* oud bier, *n.*; =buch, *n.* kadaster, *n.*; =dieb, *m.* =fieber, *n.* =hütte, =wache, *f.* ꝛc. leger-dief, *m.* -koorts, -hut, -wacht, *f. etc.*; =faß, *n.* ligger, *m.*; =geld, *n.* =miethe, *f.* =zins, *m.* magazijn-, pakhuis-, kelder-huur, *f.*; =haus, *n.* pakhuis, magazijn, *n.*; =krone, *f.* leger-kroon, *f.*; =kunst, *f.* legeringskunst, *f.*; =n, *v. n.* u. *a.* legeren; =stätte, *f.* leger-stede, *f.*; =ung, *f.* legering, *f.*; =wall, *m. mar.* lager wal, *m.*; =wein, *m.* belegen wijn, *m.*

Lago, *m.* s, *pl.* =gi, meer, *n.*

Lagune, *f.* lagune, *f.*

Lahm, *adj.* u. *adv.* lam, verlamd, kreupel; lahm gehen, mank gaan; ein lahmer Styl, een lamme stijl; =en, *v. n.* lam zijn.

Lähm//e, =ung, *f.* verlamming, verlamdheid, *f.*; hinken, *n.*; =en, *v. a.* verlammen.

Lahn, *m.* goud-draad, *m.*

Laib, *m.* u. *n.* (Brod) een brood.

Laich, *n.* es, *pl.* e, kuit, *f.*; =e, =zeit, *f.* rijtijd, *m.*; =en, *v. n.* kuit schieten.

Laie, *m.* leek, *m.*; *fig.* nieuweling, *m.*; =nbruder, *m.* =nschwester, *f.* ꝛc. leeke-broeder, *m.* -zuster, *f. etc.*

Lake, *f.* pekel, *f.*

Laken, *n.* laken, *n.*

Lakonisch, *adj.* lakonisch.

Lakritze, *f.* zoethout, *n.*; =nsaft, *m.* drop, *n.*

Lallen, *v. n.* stamelen.

Lama, *n.* s, *pl.* s, lama, *f.*

Lambertsnuß, *f.* lambertsnoot, *f.*

Lamentiren, *v. n.* lamenteeren.

Lamento, *n.* weeklagen, *n.*

Laminiren, *v. a.* lamineeren.

Lamm, *n.* es, s, *pl.* Lämmer, lam, *n.*; =en, *v. n.* lammeren; =fell, *n.* =sbraten, *m.* =wolle, *f.* ꝛc. lams-vel, -gebraad, *n.* -wol, *f. etc.*

Lämmchen, *n.* lammetje, *n.*

Lämmer//abend, *m.* vrijdag voor pinksteren; =braten, *m.* lamsgebraad, *n.*; =geier, *m.* lammergier, *m.*; =stall, *m.* =weide, *f.* lammeren-stal, *m.* -weide, *f.*; =lattich, *m.* veldsalade, *f.*; =wolle, *f.* lamswol, *f.*

Lämpchen, *n.* lampje, *n.*

Lampe, *f.* lamp, *f.*; =ndocht, *m.* =nglas, =nschwarz, *n.* =nsäure, *f.* ꝛc. lampe-kousje, -glas, -zwart, -zuur, *n. etc.*; =nputzer, =nmann, *m.* lantaarnopsteker, *m.*

Land, *n.* es, *pl.* Länder (Lande), land, *n.*; auf das Land gehen, buiten gaan wonen; über Land gehen, naar een ander dorp of plaats gaan; =adel, =bauer, =edelmann, *m.* =enge, *f.* =gut, =haus, *n.* ꝛc. ꝛc. land-adel, -bouwer, -edelman, *m.* -engte, *f.* -goed, -huis, *n. etc. etc.*; =bezirk, *m.* district van een gewest; =einwärts, *adv.* landwaarts; =en, *v. a.* u. *n. s.* landen; =fracht, =fuhre, *f.* vervoer te land; =friede, *m.* landvrede, *f.*; *fig. fam.* ich kann dem Landfrieden nicht trauen, ik moet op mijne hoede zijn; =krankheit, *f.* heerschende ziekte, *f.*; =kundig, =rüchtig, *adj.* algemeen bekend, openbaar; =lied, *n.* landelijk lied, *n.*; =pfarrer, *m.* dorpspredikant, -pastoor, *m.*; =reiter, *m.* gendarme, *m.*; =saß, *m.* landzaat, *m.*; =sässig, *adj.* ingezeten; =schaft, *f.* landschap, *n.*; =schaftlich, *adj.* gewestelijk, provinciaal; =sitz, *m.* buiten, *n.*; =sknecht, *m.* landsknecht, *m.*; lanskenet, *n.*; =smann, *m.* landsman, *m.*; =stände, *m. pl.* landstenden; =straße, *f.* straatweg, *m.*; =ung, *f.* landing, *f.*; =wirth, *m.* landbouwer, *m.*; =wirthschaft, *f.* landbouw, *m.* -huishoudkunde, *f.*

Länder//ei, *f.* landerij, *f.*; =kunde, *f.* aardrijkskunde, *f.*; =theilung, *f.* landverdeeling, *f.*

Landes//art, *f.* =brauch, *m.* landswijze, *f.*; =flüchtig, *adj.* voortvluchtig; =fürst, =herr, *m.* =kirche, =schuld, *f.* ꝛc. landsvorst, -heer, *m.* -kerk, -schuld, *f. etc.*; =sprache, *f.* landtaal, *f.*; =verräther, *m.* landverrader, *m.*;

=verwaltung, *f.* landbestuur, *n.* *etc. etc.*

Länd//ler, *m.* landelijke dans, *m.*; =lich, *adj.* landelijk; =ländlich sittlich, 's lands wijs, 's lands eer; =lichkeit, *f.* landelijke zeden, *f. pl.*

Lang, *adj.* u. *adv.* lang; lange Weile haben, zich vervelen; auf die lange Bank schieben, op de lange baan schuiven; =e, *adv.* lang, langdurig; lange hernach, langen tijd daarna; es ist schon lange her, het is al lang geleden; =en, *v. n.* langen; reiken; halen; =arm, *m.* =bein, *n.* =fuß, =hals, *m.* ꝛc. ꝛc. lang-arm, *m.* -been, *n.* -voet, -hals, *m. etc. etc.*; =armig, =beinig, =händig, *adj.* ꝛc. lang-armig, -beenig, -handig, *etc.*; =muth, =müthigkeit, *f.* langmoedigheid, *f.*; =müthig, *adj.* u. *adv.* langmoedig; =sam, *adj.* u. *adv.* langzaam; =samkeit, *f.* langzaamheid, *f.*; =schläfer, *m.* langslaper, *m.*; =eweile, *f.* verveling, *f.*; =weilig, *adj.* u. *adv.* langwijlig, vervelend; =weiligkeit, *f.* langwijligheid, verveling, *f.*; =wierig, *adj.* u. *adv.* langdurig; =wierigkeit, *f.* langdurigheid, *f.*

Läng//e, *f.* lengte, *f.*; 20 Ellen in die Länge halten, 20 el lengte hebben; sich in die Länge ziehen, op de lange baan trekken; nach der Länge u. Breite, in de lengte en breedte; =en, *v. a.* † verlengen; =engrad, =enkreis, *m.* =enmaß, *n.* =enmessung, *f.* ꝛc. lengte-graad, -cirkel, *m.* -maat, -meting, *f. etc.*; =lich, *adj.* u. *adv.* langwerpig, ovaal; een weinig lang; =st, *adv.* al lang; auf's Längste, op zijn langst.

Längs, *prp.* langs; längs des Flusses, oder dem Flusse, langs de rievier.

Lanne, *f.* lamoen, *n.*

Lanze, *f.* lans, speer, *f.*; die Lanze einlegen, de lans aanleggen; =nbrechen, *n.* =nbrecher, =nreiter, *m.* =nspitze, *f.* ꝛc. ꝛc. lans-breken, *n.* -breker, -ruiter, *m.* -punt, *n. etc. etc.*

Lanzette, *f.* lancet, *n.*; =nbesteck, *n.* =nstich, *m.* ꝛc. lancet-koker, -steek, *m. etc.*; =förmig, *adj.* lancetvormig.

Lappalie, *f.* beuzelarij, *f.*

Läppchen, *n.* lapje, *n.*

Lapp//en, *m.* lap, *m.*; *fam.* durch die Lappen gehen, het hazepad kiezen; =erei, *f.* beuzelarij, *f.*; =icht, =ig, *adj.* lappig, lapperig; =jagd, *f.* jacht, waarbij de omtrek omzet is; =reis, *n.* stok, waaraan de lappen bevestigd worden.

Läpper//n, *v. n.* leppen, lepperen; =schuld, *f.* kladschuld, *f.*; =weise, *adv. pop.* met kleine beetjes.

Läppisch, *adj.* u. *adv.* laf, beuzelachtig; läppisches Zeug, beuzelingen.

Lärche, *f.* =nbaum, *m.* lorkenboom, *m.*; =nschwamm, *m.* lorkenzwam, *m.*

Larifari, *m.* larie, gekheid, *f.*

Lärm, *m.* es, =en, *m.* geraas, alarm, *n.*; viel Lärmen um nichts, veel geschreeuw en weinig wol; Lärmen schlagen, alarm slaan; =en, *v. n.* geweld, leven maken; =geschrei, *n.* =glocke, =kanone, *f.* =schuß, *m.* ꝛc. alarm-geschreeuw, *n.* -klok, *f.* -kanon, -schot, *n. etc.*; =ente, *f.* snatereend, *f.*; =er, *m.* geraas-, levenmaker, *m.*

Larve, *f.* masker, *n.*; pop, *f.* (eener rups); =nblümler, *m. pl.* maskerplanten, *f. pl.*; =ngesicht, *n.* leelijk gelaat, *n.*

Lasche, *f.* lasch, klep, lis, *f.*; =n, *v. a.* lasschen.

Lase, *f.* kruik, *f.*; =rkraut, *n.* lazerkruid, *n.*

Laß, *adj.* mat, lui, traag; =baum, *m.* te vellen boom, *m.*; =brief, *m.* vrijlatingsbrief, *m.*; =becken, =eisen, *n.* =binde, *f.* laat-bekken, -ijzer, -bandje, *n.*; =dünkel, *m.* eigenwaan, *m.*; =gut, *n.* erfpachtgoed, *n.*; =heit, *f.* traagheid, *f.*; =pflichtig, *adj.* verplicht tot erfpacht; =zins, *m.* erfpacht, *f.*; =zweig, *m.* gesnoeide tak, *m.*

Lassen, *v. a.* u. *n.* laten; ver-, overlaten; von einem lassen, iem. verlaten; von einer Meinung lassen, van een gevoelen afzien; einen vor sich lassen, iem. ontvangen; ich weiß mich nicht zu lassen, ik weet niet wat te doen; ich habe mir sagen lassen, men heeft mij gezegd; das läßt schön, dit staat mooi; etwas bleiben lassen, iets laten.

Lässig, *adj.* u. *adv.* nalatig, traag, onachtzaam; =keit, *f.* nalatigheid, *f. etc.*

Läßlich, *adj.* u. *adv.* vergeeflijk; toegeeflijk, inschikkelijk; =keit, *f.* toegeeflijkheid, *f.*

Last, *f.* last, *m.* vracht, *f.*; einem zur Last fallen, iem. lastig vallen; haben Sie des Tages Last u. Hitze getragen? hebt gij voor heden uw werk volbracht? =bar, *adj.* belastbaar; ein lastbares Thier, een lastdier; =en, *v. n.* wegen, drukken, bezwaren; =frei, *adj.* vrij van belasting; =pferd, =schiff, =thier, *n.* =träger, *m.* ꝛc. lastpaard, -schip, -dier, *n.* -drager, *m. etc.*

Laster, *n.* ondeugd, *f.*; =frei, *adj.* deugdzaam; =haft, *adj.* ondeugend, slecht, snood; =haftigkeit, *f.* ondeugendheid, *f. etc.*; =leben, *n.* schandelijk leven, *n.*; =that, *f.* schanddaad, *f.*

Läster//chronik, *f.* chronique scandaleuse, *f.*; =er, *m.* lasteraar, *m.*; =in, *f.* lasteraarster, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* lasterlijk; schandelijk, gruwelijk; lästerlich saufen, liederlijk zuipen; =maul, *n.* =zunge, *f.* lastertong, *f.*; =n, *v. n.* lasteren; =rede, *f.* lastertaal, *f.*; =schrift, *f.* spotschrift, *n.*; =sucht, *f.* lasterzucht, *f.*; =ung, *f.* lastering, *f.*

Lästig, *adj.* u. *adv.* lastig; =keit, *f.* lastigheid, *f.*

Lasur, *m.* s, lazuur, *n.*; =stein, *m.* =farbe, *f.* ꝛc. lazuur-steen, *m.* -kleur, *f. etc.*

Latein, *n.* latijn, *n.*; =er, *m.* latijn, latinist, *m.*; ongeoefend schutter, *m.*; =isch, *adj.* latijnsch.

Laterne, *f.* lantaarn, *f.*; etw. in der Laterne haben, een slag van den molen weg hebben; =neisen, =nlicht, *n.* =nmacher, =npfahl, *m.* ꝛc. lantaren-ijzer, -licht, *n.* -maker, -paal, *m. etc.*

Latsch//e, *f.* slof, *f.*; =en, *v. n.* slepende gaan; =ig, *adj.* sloffend.

Latte, *f.* lat, *f.*; =n, *v. a.*

latten; =nnagel, m. =nwerk, n. ꝛc. lat-nagel, m. -werk, n. etc.

Lattich, m. latuw, f.

Latwerge, f. conserf, n.; pharm. likpot, m. [lap, m.

Latz, m. es, pl. Lätze, borst-

Lau, adj. lauw.

Laub, n. es, s, loof, n. bladeren, n. pl.; =dach, =hütte, f. =frosch, =vogel, m. =werk, n. ꝛc. loof-dak, n. -hut, f. -vorsch, -vogel, m. -werk, n. etc.; =e, f. prieël, n.; =en, v. n. zich met loof bedekken; =icht, adj. loofachtig; =ig, adj. bladrijk.

Lauch, m. es, look, n. prei, f.; =icht, adj. lookachtig.

Lauer, f. loer, m.; =n, v. n. loeren; =er, m. bespieder, m.

Lauf, m. es, s, pl. Läufe, loop, m.; das ist der Welt Lauf, dat is 's werelds loop; einem den freien Lauf lassen, iem. den vrijen loop laten; =bahn, f. =bursche, m. =feuer, n. =graben, =wagen, m. ꝛc. ꝛc. loop-baan, f. -jongen, m. -vuur, n. -graaf, f. -wagen, m. etc. etc.; =band, n. leiband, m.; =brett, n. persbank, f.; =brücke, f. kruiplank, f.; =en, v. n. loopen, hard loopen; aus der Schule laufen, de school uitloopen; aus dem Dienst laufen, de dienst verlaten; auf eins hinauslaufen, op het zelfde nederkomen; =paß, m. ontslag, n. paspoort, m.; =zeit, f. speeltijd, m. der dieren; =zettel, =brief, m. =schreiben, n. marschorde, -route, f.

Läuf//er, m. looper; raadsheer, m. (in 't schaakspel); =erin, f. loopster, f.; =ig, =isch, adj. loopsch.

Läug//bar, adj. loochenbaar; =nen, v. a. loochenen, ontkennen; =ner, m. loochenaar, m.; =nung, f. ontkenning, loochening, f.

Laug//e, f. loog, f.; =en, v. a. loogen; =enartig, =enhaft, =ig, =icht, adj. loogzoutachtig; =asche, =bütte, f. =faß, =salz, n. ꝛc. loogasch, -kuip, f. -vat, zout, n. etc.

Lau//lich, adj. lauw; =igkeit, =lichkeit, f. lauwheid, f.

Laun//e, f. luim, gril, kuur, f.; er ist bei guter Laune, hij is in goede luim; =enhaft, =isch, adj. grillig, eigenzinnig; =ig, adj. opgeruimd, luimig, humoristisch; launige Einfälle, geestige kwinkslagen.

Laurer, m. bespieder, m.

Laus, f., pl. Läuse, luis, f.; die Laus läuft ihm über die Leber, hij wordt driftig; einem eine Laus in den Pelz setzen, iem. veel moeite berokkenen.

Lausche, f. loer, f.; =n, v. n. loeren, luisteren, bespieden.

Lause//geld, =gold, n. weinig en slecht geld, -goud, n.; =junge, =kerl, =hund, =kopf, m. luis-jongen, -kerel, -hond, -kop, m.; =kamm, m. =nest, n. =wenzel, m. ꝛc. luizen-kam, m. -nest, n. -bosch, m.; =n, v. a. luizen; =r, m. luizenvanger; lanterfanter, m.; =rei, f. vrekkigheid; nietigheid, f.

Läuse//knicker, m. =krankheit, f. =kraut, n. =salbe, f. =samen, m. ꝛc. luizen-knipper, m. -ziekte, f. kruid, n. -zalf, f. -zaad, n. etc.

Lausig, adj. luizig.

Laut, m. es, s, pl. e, geluid, n. klank, m.; =, adj. u. adv. luid, hart op; ich sage es laut, ik zeg het ronduit; laut werden, bekend worden; =, prp. volgens, krachtens; laut Briefen aus Paris, naar luid van brieven uit Parijs; laut Ihres Versprechens, volgens uwe belofte; =bar, adj. u. adv. ruchtbaar, bekend; =e, f. luit, f.; die Laute schlagen, op de luit spelen; =en, v. n. luiden, klinken; sein Namen lautet, zijn naam is; =enblatt, n. bovendeksel eener luit; =enkasten, =enkamm, =enmacher, m. ꝛc. luitkistje, n. -kam, -maker, m. etc.; =los, adj. zonder geluid.

Läut//en, v. a. u. n. luiden; =er, m. luider, m.

Lauter, adj. u. adv. louter, zuiver; gelouterd, gezuiverd; es ist die lautere Wahrheit, het is de zuivere waarheid; es sind lauter Lügen, het zijn niets dan logens; =keit, f. zuiverheid, f. etc.

Läuter//er, m. louteraar, zuiveraar, m.; =n, v. a. louteren, reinigen; =ung, f. loutering, f.; =(ungs)feuer, n. louterings-vuur, [n.

Lauwarm, adj. lauw.

Lauwine, Lawine, f. sneeuwval, m. lawine, f.

Lava, f. lava, f.

Lavendel, m. lavendel, f.; =öl, =wasser, n. ꝛc. lavendel-olie, f. -water, n. etc.

Laviren, v. n. laveeren.

Laxiren, v. n. purgeeren.

Lazareth, n. es, pl. e, gasthuis, hospitaal, n.

Leben, n. leven, n.; am Leben sein, in leven zijn; ein Leben führen, een leven leiden; =, v. n. leven; lebe wohl! vaarwel! es lebe der König! leve de koning! =dig (lebéndig), adj. u. adv. lévendig; =digkeit, f. levendigheid, f.

Lebens//alter, n. ouderdom, m.; =art, f. levenswijze, f.; er hat Lebensart, hij weet te leven; =baum, m. =gefahr, f. =geist, m. =größe, f. =licht, n. =wandel, m. ꝛc. ꝛc. levens-boom, m. -gevaar, n. -geest, m. -grootte, f. -licht, n. -wandel, m. etc. etc.

Leber, f. lever, f.: frei von der Leber weg sprechen, vrij van de borst spreken; =blume, =entzündung, =farbe, f. =kraut, n. =stein, m. =wurst, f. ꝛc. ꝛc. lever-bloem, -ontsteking, -kleur, f. -kruid, n. -steen, m. -worst, f. etc. etc.

Leb//ewohl, n. vaarwel, n.; =haft, adj. levendig; =haftigkeit, f. levendigheid, f.; =kuchen, m. peperkoek, m.; =los, adj. levenloos; =losigkeit, f. levenloosheid, f.; =tage (mein Lebtage), al mijn leven; =zeiten (bei), bij het leven; bei seinen Lebzeiten, gedurende zijn leven. [den.

Lechzen, v. n. smachten, bran-

Leck, adj. u. adv. lek; leck sein, lekken; =, m. es, s, pl. e, lek, n. scheur, barst, f.; =age, f. lekkage, f.; =en, v. n. lekken; =en, v. a. likken, aflikken; =er, m. =ermaul, n. =erzahn, m. likker, lekkerbek, m.; =er, adj. u. adv. lekker, smakelijk; =erbissen, m. lekkerbeetje, lekker hapje, n.; =erei, f. lekkernij, f.; =erhaft, adj. lekker; =erhaftigkeit, f. lekkerheid, f.; =fäßchen, n. lekvat, n.; =saft, m. verzachtend borstmiddel, n.; =wein, m. lekwijn, m.

Lection, s. Lektion.

Lector, Lectüre, s. Lektor ꝛc.

Leder, n. leder, n.; vom Leder

ziehen, van leêr trekken; einem das Leder gerben, iem. afrossen; -bereiter, -handel, -händler, -stoff, *m.* -werk, *n.* -waare, *f.* 2c. 2c. leder-bereider, -handel, -kooper, *m.* -stof, *f.* -werk, *n.* -waar, *f. etc. etc.*; -band, *m.* lederen band, *m.*; -hart, *adj.* hard als leêr; -streif, *m.* lederen riem, *m.*; -n, *adj.* van leer, lederen; -n, *v. a.* met leder bekleeden.

Ledig, *adj.* u. *adv.* ledig; er ist noch ledig, hij is nog jongman; sie ist noch ledig, zij is nog maagd; -keit, *f.* ledigheid, *f.*; ongehuwde staat, *m.*; -lich, *adv.* alleen, uitsluitend, enkel.

Lee, *f.* u. *n. mar.* lij, *f.*; ein Schiff auf die Lee legen, een schip krengen; -segel, *n.* -seite, *f.* 2c. lij-zeil, *n.* -zijde, *f. etc.*; -wärts, *adj.* lijwaarts.

Leer, *adj.* u. *adv.* ledig, leêg; ijdel; ein leerer Raum, een leêge plaats; eine leere Stelle, een opene, ledige plaats; leeres Geschwätz, ijdel gesnap; es wird nicht so leer abgehen, het zal niet zoo droog afloopen; leer ausgehen, met ledige handen blijven zitten; -becher, *m.* schepschaal, *f.*; -darm, *m.* ledige darm, *m.*; -e, *f.* ruim, *n.*; ledigheid, *f.*; -en, *v. a.* ledigen; -heit, *f.* ledigheid, *f.*; -tanne, *f.* lorkenboom, *m.*

Lefze, *f.* lip, *f.*

Legal, *adj.* wettig, legaal; -isiren, *v. a.* echt verklaren; -isation, *f.* wettig verklaring, *f.*; -ität, *f.* wettigheid, *f.*

Legat, *n.* es, *pl.* e, legaat, *n.*

Legat, *m.* en, *pl.* en, legaat, *m.*; -ar, *m.* es, *pl.* e, legataris, *m.*; -ion, *f.* legatie, *f.*; -ionsrath, -ionssekretär, *m.* gezandschapsraad, -secretaris, *m.*

Lege//angel, *f.* grondangel, *m.*; -henne, *f.* leghen, *f.*; -n, *v. a.* leggen; ein Schiff auf die Seite legen, een schip krengen; sich legen, gaan leggen, zich nederleggen; sich zu Bette legen, zich naar bed begeven; sich auf etw. legen, zich op iets toeleggen; -zeit, *f.* legtijd, *m.*

Legende, *f.* legende, *f.*

Legion, *f.* legioen, *n.* [geeren.

Legiren, *v. a.* vermengen, le-

Legitim//iren, *v. a.* wettigen; -ation, *f.* wettiging; geloofwaardigheid, *f.*

Leguan, *m.* kamhagedis, *f.*

Lehde, *f.* braakland, *n.*

Lehen, Lehn, *n.* leen, *n.*; zu Lehen tragen, in leen bezitten; -bar, *adj.* leenroerig; -barkeit, *f.* leenroerigheid, *f.*; -brief, -dienst, *m.* -gut, *n.* -(s)herr, -(s)mann, *m.* 2c. 2c. leen-brief, *m.* -dienst, *f.* -goed, *n.* -heer, -man, *m. etc. etc.*; -seid, *m.* -sfolge, -spflicht, -sschuld, -sverfassung, *f.* 2c. 2c. leen-eed, *m.* -opvolging, -plichtigheid, -schuld, *f.* -stelsel, *n. etc. etc.*

Lehm, *m.* s, leem, *n.* klei, *f.*; -arbeit, *f.* -boden, *m.* -grube, *f.* 2c. leem-werk, *n.* -grond, *m.* -kuil, *f. etc.*; -ern, *adj.* leemen; -icht, -artig, *adj.* leemachtig; -ig, *adj.* met leem vermengd; -wand, *f.* leemen muur, *m.*

Lehn, *n.* s, *pl.* e, leen, *n.*; -bank, *f.* -stuhl, *m.* leuningbank, *f.* -stoel, *m.*; -e, *f.* leuning, *f.*; -en, *v. a.* u. *n.* leunen; -en, *v. a.* u. *n.* leenen; -er, *m.* geldleener, *m.*; -satz, *m. math.* hulp-, leenstelling, *f.*; -ung, *f. arch.* vermindering der dikte van eenen muur.

Lehr//e, *f.* leer, leerstelling, *f.*; in der Lehre sein, in de leer zijn; -amt, *n.* leeraarsambt, *n.*; -anstalt, *f.* instituut, *n.*; -art, -begierde, *f.* -begriff, -brief, *m.* -buch, -geld, *n.* 2c. 2c. leer-wijze, -gierigheid, *f.* -stelsel, *n.* -brief, *m.* -boek, -geld, *n. etc. etc.*; -bursche, -junge, *m.* leerjongen, *m.*; -en, *v. a.* onderwijzen, leeren; -er, *m.* leeraar; meester, onderwijzer, *m.*; -erin, *f.* onderwijzeres, *f.*; -fach, *n.* leeraarsvak, *n.*; -gang, *m.* cursus, *m.*; -gebäude, *n.* leerstelsel, *n.*; -reich, *adj.* leerrijk, leerzaam; -saal, *m.* gehoorzaal, *f.*; -satz, *m.* leerstelling, *f.*; -stand, *m.* geestelijke-, onderwijzers-stand, *m.*; -stube, *f.* -zimmer, *n.* leerkamer, *f.*; -stunde, *f.* leeruur, *n.*; -styl, *m.* leerstellige stijl, *m.*

Leib, *m.* es, s, *pl.* er, lijf; lichaam, *n.*; bei Leibe nicht, volstrekt niet; bei Leib u. Leben, op straffe des doods; bleib mir vom Leibe, blijf van mijn lijf; einem zu Leibe gehen wollen, iem. te lijf willen; bei Leibe sein, zwaarlijvig zijn; -arzt, *m.* -binde, -eigenschaft, *f.* -gut, *n.* -jäger, *m.* -rente, *f.* 2c. 2c. lijfarts, -band, *m.* -eigenschap, *f.* -goed, *n.* -jager, *m.* -rente, *f. etc. etc.*; -buch, *n.* -diener, *m.* -lied, *n.* -speise, *f.* 2c. lievelingsboek, *n.* -dienaar, *m.* -lied, *n.* -spijs, *f. etc.*; -en, *v. n.* leven, bestaan; wie er leibt und lebt, zoo als hij is; -garde, -wache, *f.* lijfwacht, *f.*; -gedinge, *n.* lijftocht, *m.*; -haft, -haftig, *adj.* lijfelijk, lichamelijk; es ist der leibhaftige Vater, hij is volkomen als zijn vader; es ist der leibhaftige Teufel, het is de vleeschelijke duivel; er ist es leibhaftig, hij is het zelf, werkelijk; -lich, *adj.* u. *adv.* lijfelijk, lichamelijk; -lichkeit, *f.* lichamelijkheid, *f.*; -pferd, -regiment, *n.* lijf-paard, -regiment, *n. etc.*; -weh, *n.* buikpin, *f.*; -wäsche, *f.* lijflinnen, *n.*

Leibchen, *n.* lijfje, *n.*

Leichdorn, *m.* likdoorn, *m.*

Leiche, *f.* lijk, *n.*; mit zur Leiche gehen, de begravenis bijwonen.

Leichen//begängniß, *n.* -bitter, *m.* -feier, *f.* -haus, -mahl, *n.* -rede, *f.* 2c. 2c. lijk-staatsie, *f.* -bidder, *m.* -plechtigheid, *f.* -huis, -maal, *n.* -rede, *f. etc. etc.*

Leichnam, *m.* s, *pl.* e, lijk, *n.*

Leicht, *adj.* u. *adv.* licht, gemakkelijk; -blütig, -fertig, -sinnig, -gläubig, *adj.* u. *adv.* 2c. licht-hoofdig, -vaardig, -zinnig, -geloovig *etc.*; -blütigkeit, -fertigkeit, -sinnigkeit, -gläubigkeit, *f.* 2c. licht-hoofdigheid, -vaardigheid, -zinnigheid, -geloovigheid, *f. etc.*; -fuß, *m.* lichtvink, *m.*; -flüssig, *adj.* licht vloeibaar; -lich, *adv.* gemakkelijk, lichtelijk.

Leid, *n.* es, s, leed, *n.*; vor Leid sterben, van hartzeer sterven; Lieb u. Leid, lief en leed; sich ein Leid thun, de hand aan zijn leven slaan; einem etwas zu Leide thun, iem. leed doen; weder zu Lieb noch zu Leid, noch ten goede, noch ten kwade; -, *adv.* es ist mir leid, het spijt mij, het doet mij leed; Sie

können mir leid thun, ik heb medelijden met u; **=en,** *v. a.* u. *n.* lijden, dulden; uitstaan; **ich kann ihn wohl leiden,** ik houd wel van hem; **wohl gelitten sein bei einem,** wel in aanzien zijn bij iem.; **=end,** *adj.* lijdend; **=en,** *n.* lijden, *n.*; **=frei,** *ad..* zonder lijden; **=enschaft,** *f.* drift, *f.* hartstocht, *m.*; **=enschaftlich,** *adj.* u. *adv.* hartstochtelijk; **=enschaftslos,** *adj.* bedaard, kalm; **=ensgeschichte,** *f.* **=enskelch,** *m.* **=enswoche,** *f.* ꝛc. lijdens-geschiedenis, *f.* -kelk, *m.* -week, *f.* *etc.*; **=lich,** *adj.* u. *adv.* treurig, droevig, ellendig, ongelukkig; **der leidige Krieg,** de ongelukkige oorlog; **der leidige Satan,** de booze geest; **=lich,** *adj.* u. *adv.* lijdelijk, dragelijk; tamelijk; **=lichkeit,** *f.* dragelijkheid, *f.*; **=wesen,** *n.* leedwezen, *n.*

Leider, *interj.* helaas!

Leier, *f.* lier, *f.*; *fig.* **die alte Leier,** het oude deuntje; **=mädchen,** *n.* liermeisje, *n.*; **=mann,** *m.* orgelman, *m.*; **=kasten,** *m.* orgel, *n.*; **=n,** *v. n.* op de lier, op het orgel spelen; *fig.* talmen, draaien; **er leiert mir davon die Ohren voll,** hij blaast er mij de ooren van vol.

Leih//en, *v. a.* leenen, ontleenen; **=bank,** *f.* **=haus,** *n.* **=kasse,** *f.* bank van leening; lombard, *m.*; **=bibliothek,** *f.* leesbibliotheek, *f.*; **=er,** *m.* leener, *m.*; **=erin,** *f.* leenster, *f.*; **=kauf,** *m.* handgeld, onderpand, *n.*

Leim, *m.* **es, s,** lijm, *f.* u. *n.*; **=en,** *v. a.* lijmen; **=er,** *m.* lijmer, *m.*; **=icht,** *adj.* lijmachtig; **=ig,** *adj.* lijmig; **=farbe, =kammer,** *f.* **=kessel,** *m.* **=kraut,** *n.* **=ruthe,** *f.* **=topf,** *m.* ꝛc. lijmkleur, -kamer, *f.* -ketel, *m.* -kruid, *f.* -stang, *f.* -pot, *m.* *etc.*; **=sieder,** *m.* lijmkoker; *fig.* lanterfanter, *m.*

Lein, *m.* **es, s,** vlas, *n.*; **=acker, =bau, =boden,** *m.* **=blüthe,** *f.* **=feld,** *n.* ꝛc. vlas-akker, -bouw, -grond, -bloesem, *m.* -veld, *n.* *etc.*; **=chen,** *n.* **=e,** *f.* touwtje, koord, *n.* lijn, *f.*; **=dotter,** *m.* *bot.* vlasdotter, *f.*; **=en,** *adj.* linnen; **=en,** *n.* linnen, *n.*; **=enband,** *n.* garenlint, *n.*; **=enband,** *m.* linnenband, *m.*; **=engarn,** *n.* **=enzwirn,** *m.* linnengaren, *n.*; **=enzeug,** *n.* linnen, *n.*; **=kuchen,** *m.* **=öl,** *n.* **=samen,** *m.* ꝛc. lijnkoek, *m.* -olie, *f.* -zaad, *n.* *etc.*; **=pfad,** *m.* jaagpad, *n.*; **=tuch,** *n.* bedlaken, *n.*; **=wand,** *f.* lijnwaad, linnen, *n.*; **=wandhändler, =wandladen,** *m.* ꝛc. linnenkooper, -winkel, *m.* *etc.*; **=weber,** *m.* linnenwever, *m.*; **=weberhandwerk,** *n.* linnenweversgetouw, *n.*

Leise, *adj.* u. *adv.* zacht, stil; **leise sprechen, gehen, klopfen,** zacht spreken, gaan, kloppen; **ein leises Gehör,** een fijn gehoor; **ein leiser Schlaf,** een lichte slap; **=treter,** *m.* *fig.* sluiper, bespieder, *m.*

Leisegel, *n.* lijzeil, *n.*

Leist//e, *f.* lijst, lat, richel, *f.*; **=en,** *m.* leest, *f.*; **über den Leisten schlagen,** op de leest slaan; **über Einen Leisten geschlagen,** op ééne leest geschoeid; **Schuster bleibe bei deinen Leisten,** schoenmaker houd u bij uwe leest; **=enbeule, =enbinde, =endrüse,** *f.* **=enbruch,** *m.* liesgezwel, -verband, *n.* -klier, -breuk, *f.* *etc.*; **=enhobel,** *m.* ploegschaaf, *f.*; **=enschneider,** *m.* leestenmaker, *m.*; **=enwerk,** *n.* *arch.* loofwerk, *n.*; **=nagel,** *m.* lijstnagel, *m.*

Leist//en, *v. a.* doen, verrichten; **einen Dienst leisten,** eene dienst bewijzen; **Widerstand leisten,** tegenstand bieden; **Folge leisten,** gevolg geven; **Gesellschaft leisten,** gezelschap houden; **Genüge leisten,** voldoening geven; **einen Eid leisten,** een eed afleggen; **hülfreiche Hand leisten,** hulp verleenen; **er leistet viel,** hij volbrengt veel; **=ung,** *f.* volbrenging, uitvoering, *f.* *etc.*

Leit//en, *v. a.* leiden, geleiden; **=band,** *n.* leiband, *m.*; **=er,** *m.* gids, *m.*; **=er,** *f.* ladder, *f.*; **=erbaum, =erwagen,** *m.* **=ersprosse,** *f.* ꝛc. ladder-boom, -wagen, *m.* -sport, *f.* *etc.*; **=faden,** *m.* leiddraad, *m.*; handleiding, *f.*; **=hammel,** *m.* belhamel, *m.*; **=hund,** *m.* spoorhond, *m.*; **=riemen,** *m.* **=seil,** *n.* lei-riem, *m.* -touw, *n.*; **=smann,** *m.* leidsman, *m.*; **=stern,** *m.* noordster; *fig.* gids, *m.*; **=ung,** *f.* leiding, *f.*

Lekt//ion, *f.* les, *f.*; **=or,** *m.* **s,** *pl.* **en,** lector, *m.*; **=üre,** *f.* lectuur, *f.*

Lende, *f.* heup, lende, *f.*; **=nbraten,** *m.* **=nstück,** *n.* lendenstuk, *n.*; **=nschmerz,** *m.* **=nmuskel,** *f.* ꝛc. lende-pijn, -spier, *f.* *etc.*; **=nlahm,** *adj.* lendelam.

Lenk//en, *v. a.* sturen, leiden, wenden; **das Gespräch auf etw. anderes lenken,** het gesprek op iets anders brengen; s. **denken;** **=riemen,** *m.* **=seil,** *n.* leiriem, *m.* -touw, *n.*; **=sam,** *adj.* buigzaam; **=samkeit,** *f.* buigzaamheid, gedweeheid, *f.*; **=scheit,** *n.* voorste wagenstel, *n.*

Lenz, *m.* **es,** *pl.* **e,** Lente, *f.* voorjaar, *n.*; *fig.* jeugd, *f.* bloei, *m.*; **=blume,** *f.* lentebloem, *f.*; **=en,** *v. n. h.* luwen, zoel zijn; beginnen te bloeien; **=flur,** *f.* **=gefilde,** *n.* bloeiend veld in de Lente; **=isch, =lich,** *adj.* de Lente eigen; **=monat,** *m.* Lentemaand, *f.* Maart, *m.*

Leopard, *m.* luipaard. *n.*

Lerche, *f.* leeuwerik, *m.*; **=nfang, =nfänger,** *m.* **=ngarn,** *n.* **=nzeit,** *f.* ꝛc. leeuwerikkenvangst, *f.* -vanger, *m.* -net, *n.* -tijd, *m.* *etc.*; **=nfalk,** *m.* steenvalk, *m.*; **=nkäuzchen,** *n.* nachtuil, *f.*; **=nschwamm,** *m.* agarik, *m.*; **=nstreichen,** *n.* leeuwerikkenvangst, *f.*; **=strich,** *m.* streek, die de leeuwerikken houden, leeuwerikkenvangst, *f.*

Lern//en, *v. a.* leeren, studeeren, onderwijs ontvangen; **=begierde,** *f.* **=eifer, =fleiß,** *m* **=zeit,** *f.* ꝛc. leer-zucht, -begeerte, -gierigheid, *f.* -tijd, *n.* *etc.*; s. **Lehre.**

Les//art *f.* **Leseart;** **=bar,** *adj.* u. *adv.* leesbaar.

Lese, *f.* lezing, inzameling, *f.*; **die Lese machen,** alle trekken maken; **=art,** *f.* leeswijze, lezing, *f.*; **=bibliothek,** *f.* **=buch,** *n.* **=kreis,** *m.* **=glas,** *n.* **=stunde, =zeit,** *f.* ꝛc. leeskabinet, -boek, -gezelschap, -glas, -uur, *n.* -tijd, *m.* *etc.*; **=n,** *v. a.* u. *n.* lezen; **=pult,** *n.* leeslessenaar, *m.*; **=r,** *m.* lezer, *m.*; **=rin,** *f.* lezerin, *f.*; **=rlich,** *adj.* u. *adv.* leesbaar; **=ung,** *f.* lezing. *f.*

Lett//en, *m.* **s, =ich,** leem, *n.*; **=icht, =ig,** *adj.* kleiachtig.

Letter, *f. impr.* letter, *f.*

Letzen, *v. a. poët.* uitspannen, verheugen, vermaken.

Letzt, *adj.* u. *adv.* laastst; zum letzten, teen laatste; =, *f. fam.* auf die Letzt, zu guter Letzt, eindelijk, aan het einde van alles; =ens, =hin, =lich, *adv.* laatstelijk; =willig, *adj.* u. *adv.* bij uitersten wil.

Leu, *m.* en, *pl.* en, *poët.* leeuw, *m.*; =mund, *m.* naam, *m.* faam, *f.*

Leucht//e, *f.* lantaarn, *f.* licht, *n.*; =en, *v. n.* u. *a.* lichten, glinsteren, schijnen; das leuchtet in die Augen, dat springt in de oogen; einem leuchten, iem. voorlichten; *fig.* einem gehörig heim leuchten, iem. op eene strenge manier doen henengaan; =er, *m.* kandelaar, *m.*; =krone, *f.* lichtkroon, *f.*; =säule, *f.* =stuhl, =tisch, =träger, *m.* knaap, geridon, waarop men licht zet; =feuer, *n.* =kugel, =pfanne, *f.* =thurm, *m.* ꝛc. vuur-baak, *f.* -bol, -pot, -toren, *m. etc.*

Leugnen ꝛc. s. läugnen.

Leut//e, *pl.* lieden, menschen, *pl.* volk, *n.*; unter die Leute bringen, ruchtbaar maken; mit den Leuten umzugehen wissen, wereldkennis bezitten; =escheu, *adj.* menschenschuw; =eschinder, *m. fig.* viller, beul, *m.*; =eschinderei, *f.* villerij, *f.*; =selig, *adj.* u. *adv.* gemeenzaam, vriendelijk, welwillend; =seligkeit, *f.* gemeenzaamheid, *f. etc.*

Levante, *f.* levant, *f.*

Levkoje, *f.* muurbloem, *f.*

Lexikon, *n.* s, *pl.* ka, woordenboek, *n.*

Libell, *n.* s, *pl.* e, schimpschrift, *n.*

Libelle, *f.* waterjuffertje, *n.*

Liberal, *adj.* mild; vrijzinnig; liberaal; =ismus, *m.* liberalismus, *n.*

Libertin, *m.* vrijdenker, *m.*

Licent s. Zoll; =iat, *m.* en, *pl.* en, licentiaat, *m.*

Licenz s. Freiheit.

Licht, *adj.* licht, helder, klaar; bei hellem, lichtem Tage, bij klaar lichten dag; ein lichter Platz im Walde, een opene plaats in 't bosch; =, *n.* s, *pl.* er, licht, *n.*; etw. bei Lichte besehen, iets van nabij beschouwen; sich selbst im Lichte stehen, zich zelven benadeelen; =arbeit, *f.* kaarswerk, *n.*; =blume, *f.* tijloos, *f.*; =dämpfer, =hut, *m.* dompertje, *n.*; =en, *v. a.* lichten, tillen, opheffen; =er, *m. nav.* lichter, *m.*; =erloh, *adj.* lichterlaai; =gestalt, =welle, =lehre, =seite, *f.* =strahl, *m.* ꝛc. licht-gestalte, -golf, -leer, -zijde, *f.* straal, *m. etc.*; =form, *f.* kaarsenvorm, *m.*; =gießer, =(er)zieher, *m.* kaarsenmaker, *m.*; =putze, =schere, *f.* snuiter, *m.*; =reich, *adj.* glansrijk; =reich, *n.* rijk des lichts, *n.*; =scheu, *adj.* lichtschuw; =schnuppe, *f.* kaarsensnuitsel, *n.*; =ung, *f.* lichten, *n.*; opening in een bosch; =wurm, *m.* glimworm, *m.*

Lieb, *adj.* u. *adv.* lief, dierbaar, bemind; ich habe meine liebe Noth mit den Kindern, ik heb groote zorg en moeite met de kinderen; einem zu liebe reden, naar iem.'s zin spreken; etw. Liebes haben, een liefje hebben; =äugeln, *v. n.* lonken; =äugler, *m.* toelonker, *m.*; =chen, *n.* geliefde, *f.* meisje, *n.*; =den, (Ew., Euer), *obs.* u, mijn lieve getrouwe; =e, *f.* liefde, *f.*; =ekrank, *adj.* minneziek; =elei, *f.* vrijerij, *f.*; =ln, *v. n.* vrijen; liefkozen; =en, *v. a.* liefhebben; beminnen; er liebt das Spiel, hij houdt van speelen; =enswürdig, *adj.* u. *adv.* beminnenswaardig, beminnelijk; =enswürdigkeit, *f.* beminnelijkheid, *f.*; =esabenteuer, *n.* =esapfel, *m.* liefdes-avontuur, *n.* -appel, *m.*; =esband, *n.* =esdienst, *m.* =eserklärung, =esflamme, *f.* =espfand, *n.* ꝛc. ꝛc. liefde-band, *m.* -dienst, -verklaring, -vlam, *f.* -pand, *n. etc. etc.*; =esfieber, *n.* minnekoorts, *f.*; =esgedicht, =eslied, *n.* minnedicht, -lied, *n.*; =eswuth, *f.* minnewoede, *f.*; =etrunken, *adj.* dronken van liefde; =evoll, *adj.* liefderijk; =fraumilch, *f.* een fijne wijn; =haber, *m.* liefhebber, minnaar, *m.*; =haberei, *f.* liefhebberij, *f.*; =haberin, *f.* minnares, *f.*; =kosen, *v. a.* liefkozen; =kosung, *f.* liefkozing, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* liefelijk; =lichkeit, *f.* liefelijkheid, *f.*; =ling, *m.* lieveling, *m.* u. *f.*; =lingsaria, =lingsspeise, *f.* geliefkoosde of lievelingsaria, *f.* -gerecht, *n. etc.*; =los, *adj.* u. *adv.* liefdeloos; =losigkeit, *f.* liefdeloosheid, *f.*; =reich, *adj.* u. *adv.* liefderijk; =reiz, *m.* bekoorlijkheid, *f.*; =reizend, *adj.* bekoorlijk; =schaft, *f.* vrijerij, minnehandel, *m.*; =ste (der, die das), de, het liefste; das habe ich am liebsten, dit heb ik het liefst; =stöckel, *n. bot.* lavas, *f.*; =werth, *adj.* dierbaar.

Lied, *n.* es, s, *pl.* er, lied, *n.*; das ist das Ende vom Lied, daar loopt de zaak op uit; ich weiß auch ein Lied davon zu singen, ik weet er ook van te spreken; =chen, *n.* liedje, *n.*; =erbuch, *n.* liederboek, *n.*; =erdichter, *m.* =erdichterin, *f.* =ersänger, *m.* liedjes-dichter, *m.* -dichteres, *f.* -zanger, *m.*; =ersammlung, *f.* verzameling van liederen; =ervers, *m.* zangvers, *n.*

Liederlich, *adj.* u. *adv.* liederlijk; =keit, *f.* liederlijkheid, *f.*

Liedlohn, *m.* arbeidsloon, *n.*

Liefer//ant, *m.* en, *pl.* en, leverancier, *m.*; =n, *v. a.* leveren; einen liefern, iem. te gronde richten; =ung, *f.* levering, *f.*; =ungsschein, =schein, *m.* bewijs, *n.* van leverantie; =ungszettel, *m.* leverantie-biljet, *n.*

Liege//n, *v. n.* liggen, gelegen zijn; unter der Last liegen bleiben, onder den last bezwijken; vor einer Stadt liegen, voor eene stad gelegerd zijn; immer über den Büchern liegen, altijd studeeren; einem mit etw. in den Ohren liegen, iem. van iets de ooren volblazen; die Schuld liegt an ihr, het is hare schuld; es liegt mir viel daran, er is mij veel aan gelegen; es liegt mir auf der Brust, ik ben benauwd op de borst; =geld, *n.* =tag, *m.* =zeit, *f.* ꝛc. lig-geld, *n.* -dag, -tijd, *m. etc.*; liegende Gründe, *n. pl.* =nschaft, *f.* onroerend goed, *n.*

Lien, *f.* lijn, *f.* kabel, *m.*; =bahn, *f.* lijnbaan, *f.*; =brett, *n. mar.* windblok, *n.*; =garn, *n.* lijngaren, *n.*; =gut, *n.* touwwerk, *n.*; =schließer, *m.* lijnschieter, *m.*; =schließer, *m.* reepmaker, *m.*

Lieschgras, n. rietgras, n.
Liespfund, n. lijspond, n.
Lieutenant, m. s, pl. s, luitenant, m.; =sstelle, f. luitenantsplaats, f.
Lila, n. s, lila, m.; lilakleur, f.
Lilie, f. lelie, f.; =nartig, adj. lelieachtig; =nbaum, m. =ngras, n. =nhyacinthe, f. =nkreuz, n. ꝛc. lelie-boom, m. -gras, n. -hyacint, f. -kruis, n. etc.; =nweiß, adj. leliewit.
Lilla s. Lila.
Limitum, n. s, pl. ta (ten), com. limite, bepaling, f.
Limonade, f. limonade, f.
Limone, f. limoen, m.
Lind s. gelind.
Linde, f. linde, f.; =nallee, =nblüthe, =nkohle, f. ꝛc. lindelaan, f. -bloesem, m. -houtskool, f. etc.; =nstadt, f. Leipzig.
Linder//n, v. a. lenigen, verzachten; =ung, f. leniging, f.; =ungsmittel, n. verzachtend middel, n.
Lindigkeit s. gelind.
Lindwurm, m. draak, m.
Lineal, n. s, pl. e, liniaal, n.
Linie, f. lijn, linie, f.; =nblatt, n. lijnenblad, transparent, n.; =nschiff, n. =ntruppen, m. pl. linie-schip, n. -troepen, m. pl.; =nzieher, m. lijnentrekker, m.
Liniren, v. a. liniëeren.
Link, adj. link; die linke Hand, die Linke, de linkerhand; die linke Seite, de linkerzijde; =isch, adj. linksch; =s, adv. links.
Linnen s. leinen.
Linse, f. bot. linze; opt. lins, lens, f.; =ngericht, n. =nstein, m. =nsuppe, f. ꝛc. linzen-maal, n. -steen, m. -soep, f. etc.
Lippe, f. lip, f.; =nblume, f. =nbuchstabe, =nfisch, m. =ngrübchen, n. =nzange, f. ꝛc. lipbloem, -letter, f. -visch, m. -kuiltje, n. -tang, f. etc.; =npomade, =nschmerz, m. lippen-pomade, -pijn, f. etc.; =nförmig, adj. lipvormig.
Liquid, adj. com. liquide, zeker; =ation, f. liquidatie, f.; =iren, v. a. liquideeren.
Lispel//n, v. n. lispelen; =er, m. lispelaar, m.
List, f. list, laag, f. streek, m.; =ig, adj. u. adv. listig.
Liste, f. lijst, rol, f.
Litanei, f. litanie, f.
Litera//risch, adj. letterkundig; =t, m. en, pl. en, =tor, m. s, pl. en, literator, letterkundige, m.; =tur, f. litteratuur, f.
Lithograph, m. en, pl. en, lithograaf, m.
Liturgie, f. liturgie, f.
Litze, f. lis, lus, liskoord, f.; =nbinder, =nbruder, m. pakdrager, m.; =nschaft, m. scheerroede, f.; =ngarn, n. =nzwirn, m. scheringgaren, n.
Livree, f. livrei, f.; =bediente, m. livreiknecht, m.; =schnecke, f. woudslak, f,
Lob, n. es, lof, lofspraak, f.; =begierde, f. roemzucht, f.; =en, v. a. loven, prijzen; ich lobe mir mein Haus, ik ben liever te huis; =enswerth, =enswürdig, adj. lof-, prijzenswaardig; =er, m. prijzer, roemer, m.; =esam, =esan, adj. u. adv. obs. roemrijker gedachtenis; =hudeln, v. a. overdreven prijzen; =preisen, v. a. loven, prijzen, verheerlijken; =eserhebung, f. lofspraak, f.; =gedicht, n. =gesang, m. =opfer, n. =rede, f. =redner, m. ꝛc. lof-dicht, n. -zang, m. -offer, n. -rede, f. -redenaar, m. etc. =spruch, m. lofspraak, f.; =süchtig, adj. roemzuchtig.
Löblich, adj. u. adv. loffelijk, prijzelijk; (titel) achtbaar; eerwaard; =keit, f. loffelijkheid.
Loch, n. es, pl. Löcher, gat, n. opening, f.; hier hat der Zimmermann ein Loch gelassen, hier is het gat van de deur; auf dem letzten Loche pfeifen, in den uitersten nood zijn; =baum, m. grensboom, m.; =beitel, m. mortier-beitel, m.; =bohrer, m. zwikboor, f.; =eisen, n. doorslag, m.; =en, v. a. gaten maken; =säge, f. stootzaag, f.; =stein, m. grenssteen, m.; =taube, f. boschduif, f.
Löch//elchen, n. gaatje, n.; =erig, adj. vol gaten; =erigkeit, f. poreusheid, f.
Lock//e, f. lok, krul, f.; =, f. loksel, n.; =aas, n. =ente, f. =mittel, n. =pfeife, f. =vogel, m. ꝛc. lok-aas, n. -eend, f. -middel, -fluitje, n. -vogel, m. etc.; =en, v. a. krullen; =en, v. a. lokken; =er, adj. u. adv. los, slap; fig. loszinnig; =erheit, f. los-, slapheid, f., fig. ongebondenheid, f.; =ern, v. a. losmaken; v. n. los leven; =ig, adj. gekruld, in lokken; =ung, f. lokking, f.
Lode, f. lap, m.; =rasche, f. gloeiende asch, f.; =rn, v. n. branden, vlammen.
Löffel, m. lepel, m.; oor van een haas; =blech, n. =blume, =schale, =speise, f. ꝛc. ꝛc. lepelrek, n. -plant, -holte, -spijs, f. etc.; =förmig, adj. lepelvormig; =gans, f. =reiher, m. lepelaar, pelikaan, m.; =n, v. a. lepelen.
Log//buch, n. =leine, f. mar. logboek, n. -lijn, f.
Log//e, f. loge, f.; =ik, f. logika, f.; =isch, adj. logisch; =iren, v. n. logeeren.
Loh, adj. u. adv. lichterlaai; =e, f. vlam, lichterlaaie vlam, f.; =e, f. run, looi, f.; =eiche, f. steeneik, m.; =gahr, adj. looigaar; =beize, f. =kuchen, m. =farbe, =gabel, =grube, f. ꝛc. run-water, n. -koek, m. -kleur, -vork, f. -kuil, m. etc.; =en, v. a. looien; =en, v. n. vlammen; =rinde, f. eikenbast, m.
Lohn, m. es, s, pl. Löhne, loon, m. u. n.; Undank ist der Welt Lohn, ondank is 's werelds loon; =arbeit, f. =bediente, m. =korn, n. =tag, m. ꝛc. loon-werk, n. -bediende, m. -koren, n. -dag, m. etc.; =arbeiter, m. huurling, m.; =sucht, f. baatzucht, f.; =süchtig, adj. baatzuchtig; -en, v. a. loonen, beloonen; mit Undank lohnen, met ondank vergelden; es lohnt sich der Mühe, het is de moeite waard.
Löhnung, f. loon, m. bezoldiging, soldij, f.; =stag, m. betaaldag, m.
Lokal, n. u. adj. lokaal, n. en adj.; =ität, f. lokaliteit, f.; =verhältnisse, f. pl. plaatselijke omstandigheden, f. pl.
Lolch, m. es, onkruid, n.
Lomber, =spiel, n. lomberspel, n.
Loos, n. ses, pl. se, lot, n.; das große Loos, het hoogste lot; =kugel, f. keurballetje, n.
Loosen, v. n. loten.
Lorbeer (Lorber), m. s, pl. en,

laurier, *m.*; *fig.* lauweren; **-baum,** *m.* **-blatt,** *n.* **-hain,** *m.* **-öl,** *n.* 2c. laurier-boom, *m.* -blad, -bosch, *n.* -olie, *f. etc.*; **-kranz, -zweig,** *m.* laurier- of lauwer-krans, -tak, *m.*; **-rose,** *f.* oleander, *m.*

Lorche, *f.* aardnoot, *f.*

Lord, *m.* **s,** *pl.* **s,** lord, *m.*

Lorgnette, *f.* lorgnet, *f.*

Lorke, *f.* slechte drank, *m.*

Los, losen f. **Loos.**

Los, *adj.* u. *adv.* los; vrij; ontslagen; **frisch drauf los,** frisch er op los; **ich bin seiner los,** ik ben van hem ontslagen; — In samenstellingen heeft „**los**" dezelfde beteekenis als „los" in de Nederlandsche taal *b. v.* **los-binden, -brechen, -brennen,** los-binden, -breken, -branden; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „los" gevormd worden of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Los//bitten, *v. a.* de vrijheid voor iem. afsmeeken; **-drücken,** *v. a.* losdrukken; losbranden; **-fahren,** *v. n. s.* losschieten; **(auf einen)** tegen iem. uitvaren; **-geben,** *v. a.* vrij-, loslaten; ontheffen; **-lügen,** *v. a.* **(darauf)** onbeschaamd liegen; *v. rec.* **(sich)** door logens zich redden; **-sagen,** *v. rec.* **(sich)** afstand doen; afzien; **-sagung,** *f.* afstand, *m.* verzaking, *f.*; **-schwören,** *v. rec.* **(sich)** zich door een eed vrijmaken; **-sprechen,** *v. a.* vrijspreken, ontslaan; **-wirren,** *v. n.* ontwarren.

Lös//bar, -lich, *adj.* oplosbaar.

Lösch//en, *v. a.* blusschen; uitwisschen; *com.* lossen; **-blatt, -papier,** *a.* vloei-blad, -papier, *n.*; **-faß,** *n.* **-eimer,** *m.* **-anstalt,** *f.* 2c. bluschvat, *n.* -emmer, *m.* -inrichting, *f. etc.*; **-horn, -hütchen,** *n.* kaarsdomper, *m.*; **-platz,** *m.* losplaats, *f.*; **-trog,** *m.* koelbak, *m.*; **-ung,** *f.* blussching; *com.* lossing, *f. etc.*

Lose, *adj.* u. *adv.* los; loos; **ein loser Vogel,** een slimme vos; **ein loses Maul,** eene kwade tong; **ein loser Streich,** een looze trek, -streek.

Lös//en, *v. a.* lossen, losmaken, oplossen; **die Zunge lösen,** den tongriem snijden; **Geld lösen,** geld trekken; **einem Geld zu lösen geben,** iem. geld doen winnen; **das Geschütz lösen,** het geschut losbranden; **ein Pfand lösen,** een pand inlossen; **eine Eingangskarte lösen,** een toegangskaartje nemen; **-egeld,** *n.* losgeld, *n.*; **-er,** *m.* pandlosser, *m.*; **-eschlüssel,** *m.* de macht van binden en ontbinden; **-ung,** *f.* op-, in-, lossing, *f.* vrijkoop, *m.*; het lossen (van het geschut).

Lo//sung, *f.* leus, *f.*; krijgs-, wachtwoord, signaal, *n.*; † belasting, *f.*; drek van wild; **-ungswort,** *n.* wachtwoord, *n.*

Loth, *n.* **es,** *pl.* **e,** lood; peil-, dieplood, *n.*; het soldeersel; **-en,** *v. n. h.* het dieplood werpen; met het paslood afmeten; **-garn,** *n.* fijn vlasgaren, *n.*; **-kirsche,** *f.* groote kers, *f.*; **-leine,** *f.* peillijn, *f.*; **-perle,** *f.* paarlen, die met het lood verkocht worden; **-recht,** *adj.* f. **senkrecht; -wage,** *f.* weegschaal voor kleingewicht.

Löthig, *adj.* van een lood; fijn van allooi.

Löth//en, *v. a.* soldeeren; **-asche,** *f.* soda, *f.*; **-büchse,** *f.* **-kolben,** *m.* **-lampe, -pfanne,** *f.* 2c. soldeer-bakje, *n.* -bout, *m.* -lamp, -pan, *f. etc.*; **-rohr,** *n.* soldeerpijp, *f.*; **-ung,** *f.* soldeeren, *n.*

Lotse, *m.* loods, *m.*; **-n,** *v. a.* loodsen; **-nbarke, -schaluppe,** *f.* **-ngeld,** *n.* loods-boot, -sloep, *f.* -geld, *n.*

Lotter, -bube, *m.* schelm, schurk, *m.*; **-bank,** *f.* **-bett,** *n.* rustbank, sofa, *f.*; **-falle,** *f.* oud huis, *n.*; **-gesindel,** *n.* gespuis, *n.*; **-n,** *v. a.* liederlijk zijn, waggelen, wankelen; babbelen.

Lotterie, *f.* loterij, *f.*; **-loos,** *n.* loterijbriefje, *n. etc.*

Löwe, *m,* leeuw, *m.*; **-naffe,** *m.* leeuwaap, *m.*; **-nblatt, -nherz,** *n.* **-ngrube, -nhaut,** *f.* **-nmaul,** *n.* 2c. leeuwe-blad, -hart, *n.* -huil, *m,* -huid, *f.* -muil, *m.* 2c.; **-nwärter,** *m.* leeuwehoeder, m.

Löwin, *f.* leeuwin, *f.*

Loyal, *adj.* loyaal, braaf; **-ität,** *f.* loyaliteit, *f.*

Luchs, *m.* **ses,** *pl.* **se,** losch, lynx, *m.* **-augen,** *n. pl.* **-stein,** *m.* 2c. losch-oogen, *n. pl.* -steen, *m. etc.*

Lucifer, *m.* duivel, *m.*

Lück//e, *f.* gaping, opening, bres, ledige ruimte; leemte, *f.*; **-enbüßer,** *m.* stopwoord, *n.*; bladvulling, *f.*; **ich will nicht sein Lückenbüßer sein,** ik wil zijn noodhulp niet zijn; **-enhaft,** *adj. fig.* gebrekkig, onvolledig, defect; **-ig,** *adj.* met gapingen.

Lucknetz, *n.* hazenstrik, *m.*

Lucrativ, *adj.* voordeelig.

Ludel, *n.* fijn buskruit, *n.*; **-horn,** *n.* peervormige kruithoorn, *m.*

Luder, *n.* aas, kreng, *n.*; **-leben,** *n.* zedeloos leven, *n.*; **-n,** *v. n.* een slecht leven leiden.

Luf, *f.* loef, *f.*

Luft, *f., pl.* **Lüfte,** lucht, *f.*; **seinem Herzen Luft machen,** zijn hart lucht geven; **in die Luft reden,** in den wind schermen; *pop.* **einen an die Luft setzen,** iem. de deur wijzen; **-dicht,** *adj.* luchtdicht; **-erscheinung,** *f.* **-fang, -geist,** *m.* **-pumpe, -röhre,** *f.* **-schiff,** *n.* 2c. 2c. luchtverschijnsel, *n.* -buis, *f.* -geest, *m.* -pomp, -pijp, *f. etc.*; **-blume,** *f.* windbloem, *f.*; **-feuer,** *n.* dwaallicht, *n.*; **-kreis,** *m.* dampkring, *m.*; **-ig,** *adj.* luchtig; **-igkeit,** *f,* luchtigheid, *f.*

Lüft//chen, *n.* luchtje, koeltje, *n.*; **-en,** *v. a.* luchten.

Lug, *m.* **es, s,** *obs.* leugen, *f.*; **Lug u. Trug,** bedrog en leugen; **-en,** *v. a.* u. *n.* uitkijken; loeren.

Lüg//e, *f.* leugen, *f.*; **einen Lügen strafen, der Lüge zeihen,** iem. logen straffen; **-en,** *v. n.* liegen, jokken; **er hat es in seinen Hals hinein gelogen,** hij heeft het onbeschaamd gelogen; **daß ich nicht lüge!** zonder te liegen; **-enfürst, -envater,** *m.* vorst, vader der leugen; **-enhaft,** *adj.* leugenachtig; **-enhaftigkeit,** *f.* leugenachtigheid. *f.*; **-enmaul,** *n.* leugenzak, *m.*; **-enprophet,** *m,* valsche propheet, *m.*; **-ner,** *m.* leugenaar, *m.*; **-nerin,** *f.* leugenaarster, *f.*; **-nerisch,** *adj,* leugenachtig.

Luke, *f.* luik, *n.* valdeur, *f.*; dakvenster, *n.* [wiegen.
Lullen, *v. a.* u. *n.* in slaap
Lümmel, *m.* lummel, *m.*; **-ei,** *f.* lompheid, *f.*; **-haft,** *adj.* lummelachtig; **-haftigkeit,** *f.* lummelachtigheid, *f.*
Lump, *m.* **es,** *pl.* **e,** schooier, ellendeling, *m.*; **-en,** *v. a. pop.* met verachting behandelen; **sich nicht lumpen lassen,** niet karig zijn; **-en,** *m.* lomp, lap, *m.*; **-enfrau,** *f.* **-enhandel, -enkram, -enmann,** *m.* ꝛc. vodden-raapster, *f.* -handel, -winkel, -raper, *m. etc.*; **-engeld,** *n.* nietige som; slechte munt, *f.*; **-engesindel, -enpack, -envolk,** *n.* bedelpak, janhagel, *n.*; **-enhund, -enkerl,** *m.* schobbejak, *m.*; **-enspiel,** *n.* lorrenkraam, *f.*; **-erei,** *f.* nietigheid, *f.*; **-icht,** *adj.* lompig; **-ig,** *adj.* gescheurd, met lompen bedekt; *fig.* lompig.
Luna, *f.* maan, *f.*; **-tisch,** *adj.* de maan betreffende; maanziek.
Lunge, *f.* long, *f.*; **-nader, -ndrüse, -nflechte, -nkrankheit,** *f.* ꝛc. long-ader, -klier, *f.* -kruid, *n.* ziekte, *f. etc.*; **-nhieb,** *m.* krachtige slag, *m.*; **-nmuß,** *n.* longenmoes, *n.*; **-nsucht,** *f.* longtering, *f.*; **-nsüchtig,** *adj.* teringachtig,
Lünse, *f.* luns, *f.* [lontstok, *m.*
Lunte, *f.* lont, *f.*; **-nstock,** *m.*
Lüpfen, *v. a.* luchten.
Lupine, *f.* boksboom, *m.*
Lust, *f.*, *pl.* **Lüste,** lust, *m.*; genoegen, *n.*; **Lust zu etw. haben,** lust in iets hebben; **-bar,** *adj.* vermaakelijk; **-barkeit,** *f.* vermakelijkheid, *f.* **-bad, -haus,** *n.* **-garten,** *m.* **-lager,** *n.* **-ort,** *m.* ꝛc. lust-bad, -huis, *n.* -tuin, *m.* -kamp, -oord, *n. etc.*; **-fahrt, -jagd, -reise,** *f.* ꝛc. pleizier-tocht, *m.* -jacht, -reis, *f. etc.*; **-dirne,** *f.* meisje van pleizier; **-ig,** *adj.* u. *adv.* lustig; **ein lustiger Bruder,** een vrolijke kwant; **-igkeit,** *f.* lustigheid, *f.*; **-igmacher,** *m.* grappenmaker, *m.*; **-häuschen,** *n.* priëel, *n.*; **-ling,** *m.* wellusteling, *m.*; **-schiff,** *n.* pleiziervaartuig, *n.* **-wandeln,** *v. n.* wandelen.
Lustrum, *n.* **s,** *pl.* **stra,** luster, *m.*
Luther//aner, *m.* lutheraan, *m.*; **-isch,** *adj.* luthersch; **-thum,** *n.* lutherdom, *n.*
Lutiren, *v. a.* luteeren.
Lutter, *m.* brandewijn, *m.*
Lux//us, *m.* weelde, pracht, *f.*; **-usartikel,** *m.* voorwerp van weelde; **-usflinte,** *f.* prachtgeweer, *n.*; **-uriös,** *adj.* weelderig.
Lyceum, *n.* **s,** *pl.* **ceen,** lyceum, *n.*
Lymphe, *f.* lympha, *f.*
Lyr//a, *f.* lier, *f.*; **-iker,** *m.* lierdichter, *m.*; **-isch,** *adj.* lyrisch.

M.

M, *n.* M, *f.*
Maal, *n.* **es, s,** *pl.* **e** (**Mäler**), teeken, merk, *n.*; moedervlek, *f.*; doel, wit, *n.*; **-baum, -stein,** *m.* grens-boom, -steen, *m.*
Maaß s. **Maß** ꝛc.
Mach//e, *f. fam.* maak, *f.*; *fig.* **einen in die Mache nehmen,** iem. den mantel vegen; **-bar,** *adj.* maakbaar; **-en,** *v. a.* maken, doen; **das macht, weil...,** dat is, omdat...; *fam.* **sich machen,** zieh begeven; **sich an etw. machen,** de hand aan iets slaan; **ich habe mir wenig dabei gemacht,** ik heb weinig daarbij gewonnen; **sich viel aus etw. machen,** veel om iets geven; **sich davon, sich aus dem Staube machen,** zich uit de voeten maken; **mache fort! mache doch!** haast u toch! **-erei,** *f.* **-werk,** *n.* werk, knoeiwerk, *n.*; **-er,** *m.* maker, *m.*; **-erlohn,** *m.* maakloon, *n.*
Macht, *f.*, *pl.* **Mächte,** macht, *f.*; **die europäischen Mächte,** de europeesche mogendheden; **-brief, -geber, -haber, -spruch,** *m.* ꝛc. macht-brief, -gever, -hebber, *m.* -spreuk, *f. etc.*; **-blume, -lilie,** *f.* najaars-bloem, *f.*; **-haberisch,** *adj.* willekeurig; **-los,** *adj.* machteloos; **-vollkommenheit,** *f.* machtsoefening, *f.*
Mächtig, *adj.* u. *adv.* machtig; **-keit,** *f.* machtigheid, *f.*
Mädchen, *n.* meisje, *n.*; **-erziehung,** *f.* **-herz,** *n.* **-name, -raub,** *m.* ꝛc. meisjes-opvoeding, *f.* -hart, *n.* -naam, -roof, *m. etc.*; **-haft,** *adj.* meisjesachtig.
Mad//e, *f.* made, *f.*; **-ensack,** *m.* madezak, *m.* (menschelijke lichaam); **-ig,** *adj.* madig.
Mädel, -ein, *n.* meisje, *n.*
Magazin, *n.* **s,** *pl.* **e,** magazijn, *n.*; **-verwalter,** *m.* pakhuisbaas, *m.*
Mägdlein, *n.* meisje, *n.*
Magd, *f.* *pl.* **Mägde,** meid, dienstmaagd, *f.*
Mägde//lohn, *m.* **-tracht,** *f.* ꝛc. meide-huur, -dracht, *f. etc.*; **-kraut,** *n. bot.* moederkruid, *n.*
Magen, *m.* maag, *f.*; **-drüse,** *f.* **-fieber,** *n.* **-husten, -krampf,** *m.* **-säure,** *f.* ꝛc. ꝛc. maag-klier, -koorts, *f.* -hoest, *m.* -kramp, *f.* -zuur, *n. etc. etc.*; **-brennen,** *n.* branding in de maag; **-schärfe,** *f.* maagzuur, *n.*
Mager, *adj.* u. *adv.* mager, dun; droog, schraal; **-,** *m.* worm, *m.* (in de boonen); **-keit,** *f.* magerheid, *f. etc.*; **-n,** *v. a.* mager maken; *v. n.* mageren.
Mag//ie, *f.* tover-kracht, -kunst, *f.*; **-ier,** *m.* magiër, *m.*; **-iker,** *m.* toovenaar, *m.*; **-isch,** *adj.* toovervachtig.
Magist//er, *m.* magister, *m.*; **-rat,** *m.* **es, s,** *pl.* **e,** magistraat, *m.*; **-ratur,** *f.* magistratuur, *f.*
Magnat, *m.* **en,** *pl.* **en,** magnaat, *m.*
Magnet, *m.* **es, s,** *pl.* **e,** magneet, zeilsteen, *m.*; **-isch,** *adj.* u. *adv.* magnetisch; **-isiren,** *v. a.* magnetiseeren; **-ismus,** *m.* magnetismus, *n.*
Magnificenz, *f.* heerlijkheid, hoogheid, *f.* (eeretitel).
Mahagoni, *n.* **-holz,** *n.* mahoni-hout, *n.*
Mahd, *f.* zwad, *f.*; maaien, *n.*
Mäh//en, *v. a.* maaien; **-er,** *m.* maaier, *m.*; **-erlohn,** *m.* maaiersloon, *n.*; **-ezeit,** *f.* maaitijd, *m.*
Mahl, *n.* **es, s,** *pl.* **e,** (**Mähler**), **-zeit,** *f.* maal, *n.* maaltijd, *m.*; **-en,** *v. a.* malen, ver-

malen; wer zuerst kommt, mahlt zuerst, wie het eerst komt, maalt het eerst; =gang, =gast, m. =geld, n. =stein, =zahn, m. ꝛc. maal-gang, -klant, m. -geld, n. -steen, -tand, m. etc.; =metze, f. =recht, n. =groschen, =lohn, m. maalloon, m. u. n.; =knecht, m. molenaarsknecht, m.; =mühle, f. korenmolen, m.; =schatz, m. bruidschat, m.; =strom, m. maalstroom, m. [f. maankap, f.

Mähne, f. maan, f.; =decke,

Mahn//en, v. a. manen, ver-, aanmanen; =bar, adj. invorderbaar; =brief, m. maanbrief, m.; =ung, f. aanmaning, f.; =er, m. maner, m.

Mähr, =e, f. mare, tijding, f.; =chen, n. vertelsel, sprookje, n.; =chenhaft, adj. fabelachtig.

Mähre, f. knol, m.

Mai, m. es, s, mei, bloeimaand, f.; =apfel, =baum, m. =blume, =butter, f. ꝛc. ꝛc. mei-appel, -boom, m. -bloem, -boter, f. etc. etc.

Maid, f. meisje, n.

Maie, f. =nbaum, m. meitak, -boom, m. [hareng, m.

Maikenshäring, m. maatjes-

Mailbahn, f. maliebaan, f.

Mais, m. maïs, n.

Maisch, m. muskuskruid, n.

Maiseldraht, m. geer, f.

Maitresse, f. maitresse, f.

Majestät, f. majesteit, f.; =isch, adj. u. adv. majestueus.

Major, m. s, pl. e (s), majoor, m.; =an, m. bot. marjolein, m.; =at, n. es, s, pl. e, majoraat, n.; =enn, adj. meerderjarig; =ennität, f. meerderjarigheid, f.; =ität, f. majoriteit, f.; =sstelle, f. majoorsplaats, f.

Makadamisiren, v. a. macadamiseeren.

Makel, m. gebrek, n. fout; vlek, f.; =los, adj. zonder gebreken.

Mäkel//ei, f. vitterij, f.; =n, v. a. u. n. vitten, bedillen; =n, v. n. makelen; =er, m. vitter, m.

Mäkler, m. com. makelaar, m.; =, m. =in, f. bediller, m. bedilster, f.; =geschäft, n. =lohn, m. makelaar-schap, n. -loon, m. u. n.

Makrele, f. makreel, m.

Makrone, f. bitterkoekje, n.

Makulatur, f. misdruk, kas-, pakpapier, n.; ein Buch zu Makulatur machen, een boek tot misdruk tellen; =bogen, m. vel misdruk.

Mal, m. es, s, pl. e, maal, n. keer, m. reis, f.; zum andern Mal, ten tweeden male; ein für alle Mal, eene voor altoos.

Mal//en, v. a. schilderen, malen; =er, m. schilder, m.; =erin, f. schilderes, f.; =erei, f. schilderij, f.; =erisch, adj. u. adv. schilderachtig; =erarbeit, =erkunst, =erschule, f. ꝛc. ꝛc. schilder-werk, n. -kunst, -school, f. etc. etc.; =silber, n. schilderszilver, n. etc.

Malitiös, adj. boosaardig.

Malmen, v. a. vermalen.

Malter, n. mud, f. u. n.; =n, v. a. meten.

Malthefer, m. maltezer, m.; =kreuz, n. =orden, =ritter, m. maltezer-kruis, n. -orde, f. ridder, m.

Malvasier, m. malvezij, f.

Malve, f. maluwe, f.; =nartig, adj. maluwachtig.

Malz, n. es, mout, n.; =boden, =bottich, m. =darre, f. =kasten, m. =steuer, f. ꝛc. ꝛc. moutzolder, m. -kuip, f. -eest, m. -kist, -belasting, f. etc. etc.; =en, v. n. mouten; =er, m. mouter, m.

Mamma, f. mama, f.

Mämme s. Memme.

Mameluck, m. en, pl. en, mameluk, m.; afvallige; fig. veinsaard, m.

Mammon, m. mammon, m.

Mammuth, n. s, pl. s, mammoeth, m.

Mamsell, f. jufvrouw, f.; =chen, n. jufvrouwtje, n.

Man, pron. men.

Manch//er, manche, manches, pron. menig, -een; =erlei, adv. velerlei; =mal, adv. menigmaal.

Mandarin, m. en, pl. en, mandarijn, m.

Mandat, n. es, pl. e, mandaat, n.; =ar, m. es, pl. e, mandataris, m.

Mandel, f. amandel, m. überzuckerte Mandel, bruidsuiker; =, f. getal van 15; =artig, adj. amandelachtig; =baum, =kern, =kuchen, m. ꝛc. amandel-boom, m. -pit, f. -koek, m. etc.; =n, v. a. bij vijftientallen tellen; =weise, adv. bij viftientallen.

Mandoline, f. mandolijn, f.

Mandore, f. pandoerciter, f.

Mandril, m. mandril, m.

Manen, pl. schimmen, f. pl.

Mangan, n. s, mangaan, n.; =erz, n. =säure, f. ꝛc. mangaanerts, m. -zuur, n. etc.

Mange, Mangel, f. mangel, m.; =brett, n. =kammer, f. =holz, n. ꝛc. mangel-bord, n. -kamer, f. -stok, m. etc.; =n, v. a. mangelen.

Mangel, m. s, pl. Mängel, gebrek, mangel, n.; er leidet großen Mangel, hij lijdt veel gebrek; =baum, m. =wurz, f. mangel-boom, -wortel, m.; =haft, adj. u. adv. gebrekkig; =haftigkeit, f. gebrekkigheid, f.; =n, v. n. ontbreken, gebrek hebben aan..., derven; schelen.

Mang//futter, korn, n. mastelein, gemengd koren, n.

Mangold, m. beetwortel, m.

Manichäer, m. manicheër; fig. lastige schuldeischer, woekeraar, m.

Manier, f. manier, wijze, f.; das ist keine Manier, dat is geene manier van doen; =irt, adj. gemaakt, gekunsteld; =lich, adj. u. adv. manierlijk; =lichkeit, f. manierlijkheid, f.

Manifest, n. es, pl. e, manifest, n.

Mann, m. es, s, pl. Männer, Mannen, Leute, man, m.; selbst ist der Mann, zelf is het beste kruid; ein Mann ein Wort, een man een man, een woord een woord; sie, er ist Manns genug, zij, hij is mans genoeg; =bar, adj. manbaar; =barkeit, f. manbaarheid, f.; =esalter, =eswort, n. =eskraft, f. ꝛc. leeftijd, m. woord, n. kracht van een man; =haft, adj. u. adv. manhaft, -ig; =haftigkeit, f. manhaftigheid, f.; =heit, f. mannelijkheid, manheid, f.; =igfach, =igfaltig, adj. u. adv. menigvuldig; =igfaltigkeit, f. menigvuldigheid, f.; =lehen, n. mannelijk leen, n.; =schaft, f. manschap, f.; =schen, adj. mannenschuw; =sucht, f. manziekte, f.; =süchtig, adj. manziek; =weib, n. manwijf, n.

Manns//bild =gesicht, =hemd,

n. =name, m. =person, f. =stamm, m. ꝛc. ꝛc. mans-beeld, -gezicht, -hemd, n. -naam, -persoon, -stam, m. etc.; =dick, =hoch, =lang, adj. ꝛc. mans-dik, -hoog, -lang, etc.; =treu, f. bot. kruisdistel, f.; =zucht, f. krijgstucht, f.; =tollheit, f. mansdolheid, f.

Männchen, n. mannetje, n.

Männermord, m. manslag, m.

Männ//iglich, adj. obs. iedereen; =in, f. mannin, vrouw, f.; =lein, n. mannetje, n.; =lich, adj. u. adv. mannelijk; =lichkeit, f. mannelijkheid, f.

Mansarde, f. dakkamer, f.

Mansch//en, v. n. fam. morsen, plassen; =er, m. morser, m.; =erei, f. morserij, f.

Manschette, f. manchet, f.; fig. Manschetten haben, bang zijn.

Mantel, m. mantel, m.; =brett, =holz, n. =stock, m. mantelstok, m.; =kind, n. natuurlijk, doch gewettigd kind, n.; =sack, m. mantelzak, m. etc.

Mäntelchen, n. manteltje, n.

Manual, n. es, pl. e, handboek, n.

Manufaktur, f. manufaktuur, f.

Mappe, f. porte-feuille, n.

Marder, m. marter, m.; =falle, f. =fell, n. marter-val, f. -vel, n.

Marelle, f. morel, f.

Marien//bild, =glas, n. =distel, f. ꝛc. maria-beeld, -glas, n. -distel, f. etc.

Marine, f. marine, f.; =minister, m. minister van marine; =soldat, m. soldaat van de marine.

Mark, n. es, s, merg, n.; pit, f.; =, f. grens, f.; =, f. mark, n.; =baum, m. grensboom, m.; =bein, n. mergbeen, n.; =e, f. merk, teeken, n.; fiche, f.; Marke eines Lehrers, lessenkaartje, n.; =en, v. a. merken; dingen; =en, v. n. veel goud of zilver bevatten; =etenter, m. =etenterin, f. marketenter, m. -ster, f.; =etentern, v. a. marketenterij uitoefenen; =gewicht, n. =graf, m. =grafschaft, f. ꝛc. mark-gewicht, n. -graaf, m. -graafschap, n. etc.; =gräflich, adj. markgrafelijk; =icht, adj. mergachtig; =ig, adj. vol merg; fig. kernachtig, krachtig; =iren, v. a. merken, teekenen; =klößchen, n. mergballetje, n.; =los, adj. zonder merg; fig. krachteloos; =pfahl, m. =scheide, f. =stein, m. grenspaal, -steen, m.; =recht, n. =richter, m. mark-recht, n. -rechter, m.; =scheidekunst, f. grensbepaling, f.; =scheider, m. mijnmeter, m.; =scheidung, f. afbakening der grenzen; =ung, f. grens, f.

Markt, m. es, s, pl. Märkte, markt, f.; zu Markte bringen, ter markt brengen; fig. opdisschen, uitkramen; Märkte beziehen, kermissen bereizen; =amt, n. kantoor, n. van den marktmeester; =bude, f. kraam, f.; =en, v. n. dingen; =flecken, =gänger, m. =geld, n. =helfer, =meister, m. ꝛc. ꝛc. markt-vlek, n.-bezoeker, m.-geld, n.-knecht, -meester, m. etc.

Marl//en, v. a. mar. marlen; =ien, =ing, f. marlijn, f.

Marmelade, f. vruchten-gelei, n.

Marmor, m. s, marmer, n.; =ader, =arbeit, f. =bild, n. =bruch, =stein, =tisch, m. ꝛc. ꝛc. marmer-ader, f. werk, -beeld, n. -groef, f. -steen, m. -tafel, f. etc. etc.; =iren, v. a. marmeren; =irer, m. marmeraar, m.; =lilie, f. bot. kievietseibloem, f.; =en, adj. marmeren.

Marod//e, adj. uitgeput, afgemat; =eur, m. marodeur, m.

Marone, f. kastanje, f.; =nbaum, m. kastanjeboom, m.

Mars, m. Mars, m.; chem. ijzer, n. mar. mars, f.; =raa, =schote, f. =segel, n. =stenge, f. ꝛc. mars-ra, f. -schoot, m. -zeil, n. -steng, f. etc.

Marsch, m. es, pl. Märsche, marsch, tocht, m.; =, f. dras-, broekland, n.; =fertig, adj. marschvaardig; =fieber, =krankheit, f. koorts, ziekte aan marschlanden eigen; =iren, v. a. marscheeren; =kolonne, f. =land, n. =linie, f. ꝛc. marsch-colonne, f. -land, n. -linie, f. etc.

Marschall, m. es, s, pl. schälle, maarschalk, m. =amt, n. maarschalkschap, n.; =sstab, m. maarschalksstaf, m.

Marstall, m. vorstelijke paardenstal, m.; =er, m. =erei, f. opzichter, ambt van opzichter over de paardestallen van een vorst.

Marter, f. marteling, f.; =tod, m. marteldood, m.; =woche, f. lijdensweek, f.; =bank, f. =holz, n. =kammer, f. ꝛc. folter-bank, f. -boom, m. -kamer, f. etc.; =n, v. a. pijnigen, martelen.

Märter//er, =thum, s. Märtyrer ꝛc.

Martialisch, adj. krijgshaftig.

Martins//abend, =tag, m. =gans, f. ꝛc. St. Maartens-avond, -dag, m. -gans, f. etc.

Märtyrer, m. martelaar, m.; =in, f. martelares, f.; =krone, f. martelaarskroon, f.; =thum, n. martelaarschap, n.

März, m. Maart, m.; =bier, =eis, =schnee, m. ꝛc. maartschbier, -ijs, n. -sneeuw, f.

Marzipan, m. marsepijn, n.

Masche, f. steek, m. maas, f.; =ig, adj. met steken, met mazen.

Maschine, f. machine, f.; =nmacher, m. machinenmaker, m.; =nmäßig, adj. machinaal.

Maser, m. aders, strepen in 't hout; =, m. =holz, n. mazelhout, n.; =, f. vlek, f.; =icht, adj. gespikkeld, gemarmerd; =n, f. pl. mazelen, f. pl.; =n, adj. van mazelhout; =n, v. a. marmelen.

Masholder, m. masthoutboom, [m.

Masig, adj. met mazelvlakken.

Maske, f. masker, n.; =nball, m. =nkleid, n. ꝛc. masker-bal, -kleed, n. etc.

Maskiren, v. a. maskeeren.

Maß, n. es, pl. e, maat, f.; weder Maß noch Ziel halten, maat noch regel houden; =e, maat, wijze, f.; über die Maßen, bovenmate, einiger, gewisser Maßen, eenigermate, in sommige opzichten; =flasche, f. pintjesflesch, f.; =gabe, =gebung, f. maatstaf, m. verhouding, f.; nach Maßgabe, in evenredigheid, naar verhouding; ohne Maßgebung, zonder gedragslijn voor te schrijven; =kanne, f. pint, kan, f.; =kegel, m. hoogte, f. van aarde; =kunde, f. meetkunde, f.; =lade, f. maat, f.; =regel, f. maatregel, m.; =stab, m. maatstaf, m.; schaal, f.

Mäß//chen, n. maatje, n.; =ig,

adj. u. adv. matig; -igen, v. a. matigen, verzachten; -igkeit, f. matigheid, f.; -igkeitsgesellschaft, f. -igkeitsverein, m. afschaffersvereeniging, f.; -igung, f. matiging, f.

Masse, f. massa, f.; hoop, m.; stof, f.; -nhaft, adj. u. adv. als eene massa; in massa; -nweise, adv. in massa.

Mast, m. es, pl. en, -baum, m. mast, -boom, m.; -, f. -ung, f. mesting, f.; -block, -darm, -korb, -holz, n. ꝛc. mast-blok, n. -darm, -korf, m. -hout, n. etc.; -geld, -recht, -schwein, -vieh, n. ꝛc. mest-geld, -recht, varken, -vee, n. etc.; -en, v. a. nav. masten, bemasten; -enmacher, m. mastenmaker, m.; -ig, adj. dik, vet; log; -los, adj. masteloos.

Mäst//en, v. a. mesten; -ung, f. mesting, f.

Mastix, m. mastik, m.

Matador, m. s, pl. s, matador, m.

Mater, f. impr. schroefmoer, f.

Mater//ial, n. s, pl. ien, materiëel, n.; -ienhandlung, f. drogistwinkel, m.; -ialismus, m. materialismus, n.; -ialist, m. en, pl. en, drogist, phil. materialist, m.; -ialwaare, f. drogerij, f.; -ie, f. materie, f.; -iell, adj. u. adv. materiëel.

Mathemat//ik, f. mathesis, wiskunde, f.; -iker, m. wiskundige, wiskunstenaar, m.; -isch, adj. u. adv. wiskundig.

Matratze, f. matras, f.; -nmacher, m. matrasmaker, m.

Matrikel, f. naamrol, f.

Matrize, f. matrijs, f.

Matrone, f. matrone, f.

Matrose, m. matroos, m.; auf Matrosenart, naar de wijze der matrozen; -nhose, f. -ngeld, n. -nkost, f. ꝛc. matrozen-broek, f. -geld, n. -kost, m. etc.

Matsch, m. es, brij, m.; -, adv. dood, kapot; -en, v. a. kapot maken; -ig, adj. slijkerig, smerig.

Matschaft, f. maatschap, f.

Matt, adj. u. adv. mat, moede, loom; matt machen, mat zetten; -e, f. mat, f.; -en, v. a. mat zetten; -enflechter, -enmacher, -enhändler, m. mattevlechter, -maker, -kooper, m. etc.; -enkümmel, m. wilde komijn, m.; -heit, f. dof-, flauw-, lauwheid, f.; -igkeit, f. mat-, loomheid, f.; -vergoldung, f. het matvergulden.

Matz, m. es, vogel; lafaard, m.

Matze, f. paaschbrood, n.; -nseide, f. ruwe zijde, f.

Maucheln, v. n. schacheren.

Mauen, v. n. mauwen.

Mauer, f. muur, m.; -anker, m. -blende, f. -brecher, -haken, -lattich, m. ꝛc. ꝛc. muur-anker, n. -nis, f. -breker, -haak, m. -latuw, f. etc.; -arbeit, f. metselwerk, n.; -meister, m. metselaars-baas, m.; -kalk, m. mortel, m.; -kelle, f. troffel, m.; -läufer, -specht, m. muurkruiper, m.; -n, v. a. metselen; -raute, f. bot. vrouwenhaar, n.; -ritze, f. -spalt, m. scheur in den muur; -werk, n. metselwerk, n.

Maul, n. es, s, pl. Mäuler, muil, mond, m.; ein Maul voll, een mond vol; er hat immer das große Maul, hij heeft altijd het hooge woord; in allen Mäulern sein, in ieders mond zijn; -affe, m. gaper, leeglooper, straatslijper, m.; -beerbaum, m. moerbeziënboom, m.; -beere, f. moerbezie, f.; -birne, f. mondprop, m.; -christ, m. naamchristen, m.; -en, v. n. pruilen; -esel, -korb, m. -schelle, f. -thier, n. ꝛc. muil-ezel, -korf, m. -peer, f. -dier, n. etc.; -faul, adj. woordkarig; -freund, m. valsche vriend, m.; -fromm, adj. vroom in woorden; -hänger, m. pruiler, m.; -hängerei, f. pruilerij, f.; -trommel, f. mondtrom, f.; -wurf, m. mol, m.; -wurfsfänger, m. mollevanger, m.; -wurfshaufen, m. molshoop, m.

Maurer, m. metselaar, m.; -arbeit, f. -gesell, m. ꝛc. metselaars-werk, n. -knecht, m. etc.; -pinsel, m. witkwast. m.

Maus, f. pl. Mäuse, muis, f.; -adler, m. steenvalk, m.

Mausche, -l, m. smous, schacheraar, m.; -ln, v. n. h. schacheren. [s. mausestill.

Mäuschen, n. muisje, n.; -still

Mäuse//dorn, -dreck, -falk, -fänger, m. -nest, n. ꝛc. ꝛc. muizedoorn, -drek, -valk, -vanger, m. -nest, n. etc. etc.; -fahl, adj. muizevaal; -gerste, f. -hafer, m. wilde gerst, f. -haver, m.; -öhrchen, n. bot. muizenoor, n.

Mause, f. ruiing, f.; -farbe, f. muizekleur, f.; -katze, f. muiskat, f.; -n, v. n. muizen; v. a. fig. ontfutselen; v. rec. (sich) ruijen; -r, m. behendige ontfutselaar, m.; -rei, f. ontfutseling, f.; -still, adj. zoo stil als eene muis; -todt, adj. morsdood.

Mausicht, adj. als eene muis riekend; op eene muis gelijkend; -ig, adj. weerspannig, vermetel; fam. sich mausig machen, een weinig te vrij zijn.

Mauth, f. tol, m.; tolhuis, n.; -frei, adj. tolvrij; -amt, n. tolkantoor, n.; -ner, -beamte, m. tolbeambte, m.

Maxime, f. grondregel, -slag, m. maxime, f.

Mechan//ik, f. werktuigkunde, mechaniek, f.; -iker, m. mechanicus, m.; -isch, adj. u. adv. mechanisch; werktuigelijk; -ismus, m. mechanismus, n.

Meckern, v. n. blaten (geit).

Median, adj. middel; -ader, f. middelader, f.; -folio, -papier, mediaan-folio, -papier. n.

Medicin, f. geneeskunde; medicijn, f.; -er, m. geneeskundige, m.; -iren, v. n. medicineeren.

Medikament, n. medicament, n.

Meer, n. zee, f. oceaan, m.; -aal, -adler, m. -gegend, f. -gestade, n. -jungfer, -schlange, f. ꝛc. ꝛc. zee-aal, -arend, m. -streek, f. oever, m. -nimf, -slang, f. etc. etc.; -busen, m. zeeboezem, golf, m.; -enge, f. zeeëngte, straat, f.; -esfläche, -esfluth, -eswelle, f. ꝛc. vlakte, -vloed, golven der zee, etc.; -katze, f. meerkat, f.; -kohl, -schaum, m. -weib, n. meer-kool, f. -schuim, n. -min, f.; -rettig, m. miriks-wortel, m. wilde ramenas, f.; -ungeheuer, -wunder, n zeegedrocht, n.; -wunder, n. f. mirakel, wonder, n.; zeldzaam verschijnsel, n.; -zwiebel, f. zeeajuin, f.; -zwiebelsaft, m sap van zeeajuin.

Megäre, *f.* helleveeg, *f.*
Mehl, *n.* es, s, bloem, *f.* meel, *n.*; =baum, =brei, =handel, =kalk, =thau, *m.* =speise, *f.* ꝛc. ꝛc. meel-boom, -brij, -handel, -kalk, -dauw, *m.* -spijs, *f.* *etc. etc.*; =icht, =ig, *adj.* meelachtig; =kloß, *m.* meelknoedel, *m.*; =zucker, *m.* meelsuiker, *f.*
Mehr, *adv.* meer; mehr als..., meer dan...; mehr als zu sehr, maar al te zeer; mit mehrerem Glück, met meerder geluk; um so mehr, zoo veel te meer; um so viel mehr, te eerder; mehr od. weniger, min of meer; =bieter, *m.* overbieder, *m.*; =deutig, *adj.* dubbelzinnig; =deutigkeit, *f.* dubbelzinnigheid, *f.*; =en, *v. a.* vermeerderen; =entheils, *adv.* meerendeels; =er, *m.* uitbreider; *obs.* allezeit Mehrer des Reichs, titel der duitsche keizers; =erwähnt, genannt, *adj.* meergemeld, genoemd; =fach, *adj.* u. *adv.* meervoudig; =gebot, *n.* hooger bod, *n.*; =heit, *f.* meerderheid, *f.*; *gr.* meervoud, *n.*; =jährig, *adj.* van verscheidene jaren; =mal, =mals, *adv.* meermalen; =malig, *adj.* herhaald; =blumig, =seitig, sylbig, *adj.* ꝛc. veel-bloemig, -zijdig, -lettergreepig *etc.*; =ung, *f.* vermeerdering, *f.*; =werth, *m.* toveel, *n.*; =zahl f. =heit.
Meiden, *v. a.* ver-, mijden.
Meier, *m.* pachter, *m.*; =ei, *f.* =gut, *n.* =hof, *m.* meierij, pachthoeve, *f.*; =in, *f.* pachtster, *f.*
Meile, *f.* mijl, *f.*; =nmaß, *n.* =nsäule, *f.* =nstein, =nzeiger, *m.* ꝛc. mijl-schaal, -zuil, *f.* -steen, -wijzer, *m.* *etc.*; =nstiefel, *m.* laars van zeven mijlen.
Meiler, *m.* mijt, *f.*; =holz, *n.* hout tot houtskolen; =kohle, *f.* houtskool, *f.*; =statt, =stelle, *f.* plaats waar de hout-mijt staat.
Mein, meine, mein, *pron.* mijn; =ige, =e, (der, die, das) de, het mijne; =eid, *m.* mijneed, *m.*; =eidig, *adj.* mijneedig; =en, *v. n.* meenen; (einen) iem. bedoelen; =erseits, *adv.* van mijne zijde; =ethalben, =etwegen, um meinet willen, mijnenthalve, om mijnentwil; =ethalben! =etwegen! voor mijn part! =ung, *f.* meening, *f.*; meiner Meinung nach, volgens mijne meening; =ungskrieg, *m.* twist om gevoelens; =ungswuth, *f.* dweepzucht, *f.*; =ungszunft, *f.* sekte, *f.*; =ungszünftelei, *f.* scheurmakerij, *f.*
Meisch, *m.* es, *pl.* e, gezwollen mout, *n.*; =bottich, *m.* =faß, *n.* zwelkuip, *f.*; =en, *v. a.* het gezwollen mout inroeren; =krücke, *f.* bierbrouwersschop, *f.*
Meise, *f.* mees, *f.*; =nkasten, =nschlag, *m.* meezeknip, *f.*; =npfeife, *f.* kwakkelfluitje, *n.*
Meißel, *m.* beitel, *m.*; =n, *v. a.* beitelen.
Meist, *adj.* u. *adv.* meest; am meisten, het meest; =bietende, *m.* meestbietende, *m.*; =ens, =entheils, *adv.* meest, meestal.
Meister, *m.* meester, baas, *m.*; Meister werden, baas worden; er ist seiner selbst nicht Meister, hij is zich zelven niet meester; das Werk lobt den Meister, aan 't werk kent men den meester; =arbeit, =hand, *f.* =gesell, *m.* =geld, =stück, *n.* ꝛc. ꝛc. meester-werk, *n.* -hand, *f.* -knecht, *m.* -geld, -stuk, *n.* *etc.*; =gesang, *m.* poëzie der meesterzangers; =haft, =lich, *adj.* u. *adv.* meesterlijk; =n, *v. a.* den meester, den baas spelen; bedillen; =sänger, *m.* meesterzanger, *m.*; =schaft, *f.* meesterschap, *n.*; =streich, *m.* meesterlijke slag, *m.* behendige daad, *f.*; =zug, *m.* meesterlijke zet, *m.*
Melancholie, *f.* melancholie, *f.*
Melde, *f.* *bot.* melde, *f.*
Meld//en, *v. a.* melden; sich melden lassen, zich laten aandienen; mit Ehren zu melden, met eerbied gesproken; ohne Ruhm zu melden, zonder eigenwaan gezegd; =enswerth, *adj.* meldenswaard; =ebrief, *m* =eschiff, *n.* advies-brief, *m.* -schip, *n.*; =ung, *f.* melding, vermelding, *f.*
Melilote, *f.* steenklaver, *f.*
Meliren, *v. a.* mengen.
Melisse, *f.* melisse, *f.*
Meliszucker, *m.* melissuiker, *f.*
Melk, *adj.* u. *adv.* melk; =eimer, *m.* =faß, *n.* =kuh, =zeit, *f.* ꝛc. melk-emmer, *m.* -vat, *n.* -koe, *f.* -tijd, *m.* *etc.*; =en, *v. a.* melken; =er, *m.* melker, *m.*; =erin, *f.* melkster, *f.*; =erei, *f.* melkerij, *f.*
Melodie, *f.* zangwijze, *f.*
Melone, *f.* meloen, *f.*; =nbeet, *n.* =nkern, *m.* ꝛc. meloen-bed, *n.* -pit, *f.* *etc.*
Memme, *f.* lafaard, *m.*
Meng//e, *f.* menigte, *f.*; =en, *v. a.* mengen; =futter, *n.* mastelein, *n.*; =sel, *n.* =erei, *f.* mengsel, *n.*; =theil, *n.* bestanddeel, *n.*
Mennig, *n.* menie, *f.*
Mennonist, *m.* en, *pl.* en, mennoniet, doopsgezinde, *m.*
Mensch, *m.* en, *pl.* en, mensch, *m.*; =, *n.* es, *pl.* er, mensch, *n.*; =enalter, =enblut, =enfleisch, *n.* =enliebe, *f.* =enkind, *n.* ꝛc. ꝛc. menschen-leeftijd, *m.* -bloed, -vleesch, *n.* -liefde, *f.* -kind, *n.* *etc. etc.*; =enfreundlich, *adj.* u. *adv.* menschlievend; =enfreundlichkeit, *f.* menschlievendheid, *f.*; =enmöglich, *adj.* voor een mensch mogelijk; =enschlag, *m.* slag van menschen; =envolk, *n.* menschen, *m. pl.*; =lich, *adj.* u. *adv.* menschelijk; =lichkeit, *f.* menschelijkheid, *f.*; =heit, *f.* menschheid, *f.*; =werdung, *f.* menschwording, *f.*
Menstru//ation, *f.* maandstonden, *m. pl.*; =iren, *v. n. s.* de stonden hebben of krijgen.
Mensur, *f.* maat, *f.* [tor, *m.*
Mentor, *m.* s, *pl.* en, men-
Mergel, *m.* mergel, *m.*; =artig, *adj.* mergelachtig; =grube, *f.* mergelgroef, *f.*; =ig, *adj.* vol mergel; =n, *v. a.* mergelen.
Meridian, *m.* s, *pl.* e, meridiaan, *m.*
Merino, *m.* s, *pl.* s, merinos, *n.*; =schaf, *n.* merinos-schaap, *n.*; =wolle, *f.* merino-wol, *f.*
Merk, *n.* es, s, *pl.* e, merk, teeken, *n.*; =, *m.* es, s, *bot.* heelkruid, *n.*; =bar, *adj.* u. *adv.* merkbaar; =en, *v. a.* merken; *fig.* be-, opmerken; opletten, erkennen; auf etw. merken, op iets acht geven; sich etw. merken, iets onthouden; sich etw. merken lassen, te kennen geven; sich nichts merken lassen, niets laten blijken; =lich, *adj.* u. *adv.* merkelijk; *fig.* aanzienlijk; =mal, *n.* kenteeken, *n.*; =würdig, *adj.* u. *adv.* merkwaardig; =würdigkeit, *f.* merkwaardigheid, *f.*;

=zeichen, *n.* merkteeken, *n.*

Merkantilisch, *adj.* mercantiel.

Merkur, *m.* Merkurius, *m.*; =ialmittel, *n.* =ialsalbe, *f.* kwikmiddel, *n.* -zalf, *f.*

Merle, *f.* meerle, *f.*

Merz s. März; =schaf, *n.* afgezonderd schaap, *n.*

Mess//e, *f.* mis; kermis, *f.*; die Messe lesen, hören, de mis lezen, hooren; was geben Sie mir zur Messe? wat krijg ik voor mijn kermis? =en, *v. a.* meten; peilen; =er, *m.* meter, *m.*; =erlohn, *m.* meetloon, *n.* u. *m.*

Messer, *n.* mes, *n.*; =heft, *n.* =klinge, *f.* =rücken, *m.* =scheide, =schneide, =spitze, *f.* =stich, *m.* ꝛc. mes-hecht, -lemmer, *n.* -rug, *m.* -scheede, snede, -punt, *f.* -steek, *m.* *etc.*; =fabrik, =lade, *f.* =laden, =schleifer, =schmied, *m.* ꝛc. messe-fabriek, -lade, *f.* -winkel, -slijper, -maker, *m.* *etc.*; =handel, *m.* messehandel, *m.*; =etui, *n.* messetasch, *f.*

Messing, *n.* s, geel koper; messing, *n.*; =blech, *n.* =draht, =gießer, *m.* ꝛc. messing-blik, *n.* -draad, -gieter, *m.* *etc.*

Meß//amt, =buch, *n.* =diener, *m.* =gewand, =hemd, =opfer, *n.* =priester, *m.* ꝛc. mis-dienst, *f.* -boek, *n.* -dienaar, *m.* -gewaad, -hemd, -offer, *n.* -priester, *m.* *etc.*; =bar, *adj.* meetbaar; =bude, *f.* =fremde, *m.* =geschenk, =gut, *n.* =krämer, *m.* =waare, =woche, *f.* ꝛc. kermis-kraam, *f.* -reiziger, *m.* -geschenk, -goed, *n.* -kramer, *m.* -waar, -week, *f.* *etc.*; =freiheit, *f.* vrijheid om jaarmarkt te houden; =geld, *n.* meet-, mis-, kraamgeld, *n.*; =helfer, *m.* pakker, *m.*; =kanne, =kette, =kunde, =ruthe, =schnur, *f.* ꝛc. meet-kan, -ketting, -kunde, -roede, *f.* -snoer, *n.* *etc.*; =katalog, *m.* catalogus der boeken, die ten tijde der Leipziger=Messe verschijnen; =ner, *m.* sakristijn, koster, *m.*; =pult, *n.* altaarlessenaar, *m.*; =wechsel, *m.* wissel, betaalbaar gedurende de kermis.

Mestiz//e, *m.* =in, *f.* mesties, *m.* u. *f.*

Metall, *m.* es, s, *pl.* e, metaal, *n.*; =ader, =asche, =farbe, *f.* =glanz, *m.* ꝛc. ꝛc. metaal-ader, -asch, -kleur, *f.* - glans, *m.* *etc.*; =en, *adj.* metalen; =isch, *adj.* metaalachtig; =stufe s. Erzstufe; =urg, *m.* en, s, *pl.* en, metaalkenner, *m.*; =urgie, *f.* metaalkunde, *f.*; =urgisch, *adj.* metaalkundig.

Metapher, *f.* metaphoor, *f.*

Metaphysik, *f.* boven natuurkunde, *f.*

Meteor, *n.* s, *pl.* e, meteoor, *n.*; =olog, *m.* en, *pl.* en, meteoroloog, *m.*; =stein, *m.* meteoor-steen, *m.*

Meth, *m.* mede, mee, *f.*

Metrik, *f.* metriek, *f.*

Metrum, *n.* versmaat, *f.*

Mette, *f.* vroegmis, *f.*

Mettwurst, *f.* metworst, *f.*

Metz//e, *f.* schepel, *n.*; straathoer, *f.*; =elei, *f.* slachting, *f.* bloedbad, *n.*; =eln, *v. a.* slachten, vermoorden; =en, *v. n.* maalloon nemen; =engeld, *n.* maalgeld, *n.*; =enweise, *adv.* met schepels; =gen, *v. n.* slachten; =ger, *m.* vleeschhouwer, *m.*; =gersgang, *m.* doctersgang, *m.*; malle boodschap, *f.*; =korn, *n.* koren als maalloon, *n.*

Meublir//en, *v. a.* meubeleeren; =ung, *f.* meubeleeren, *n.*; meubelen, *n. pl.*

Meuchel, *m. prov.* gluiperd, *m.*; =ei, *f.* heimelijke wreveldaad, *f.*; =hand, *f.* moordenaarshand, *f.*; =mord, *m.* sluipmoord, *m.*; =mörder, *m.* sluipmoordenaar, *m.*; =mörderisch, *adj.* sluipmoordend; =n, *v. a.* samenspannen; vermoorden; =rotte, *f.* moordenaarsbende, *f.*

Meuchl//er, *m.* =erin, *f.* verraderlijk mensch; =erisch, =ings, *adj.* verraderlijk, sluipmoordend.

Meute, *f.* troep jachthonden; =macher, =rer, *m.* muiter, *m.*; =rei, *f.* muiterij, *f.*; =risch, *adj.* oproerig.

Mewe, *f.* meeuw, *f.*

Miauen, *v. n.* mauwen.

Michaelis//fest, *n.* =tag, *m.* =messe, *f.* St. Michiels-feest, *n.* -dag, *m.* -mis, *f.*

Mieder, *n.* korset, *n.* borstrok, *m.*

Miene, *f.* voorkomen; gelaat; gezicht, *n.*; Miene machen, de houding aannemen van...; =ndeuter, =nforscher, *m.* gelaatkundige, *m.*; =ndeutung, =nforschung, =nkunde, *f.* gelaatkunde, *f.*; =nspiel, *f.* gebarenspel, *n.*

Miesmuschel, *f.* mossel, *f.*

Miete s. Milbe,

Mieth//e, *f.* huur, *f.*; zur Miethe haben, in huur hebben; =acker, *m.* verpacht land, *n.*; =bar, *adj.* te huren; =kontrakt, =kutscher, =wagen, *m.* =zeit, *f.* ꝛc. ꝛc. huur-contract, -koetsier, -wagen, -tijd, *m.* *etc.*; =ling, *m.* huurling, *m.*; =weise, *adv.* in huur; =zins, *m.* huishuur, *f*

Mieze, *f.* kat, poes, *f.*

Migräne, *f.* schele hoofdpijn, *n.*

Mikroskop, *n.* es, *pl.* e, mikroskoop, *n.*

Milb//e, *f.* mijt, made, *f.*; =ig, *adj.* vol mijten.

Milch, *f.* melk, *f.*; Milch der Fische, hom van visschen; =ader, *f.* =bart, =eimer, *m.* =frau, =kanne, =speise, *f.* ꝛc. melk-ader, *f.* -baard, -emmer, *m.* -vrouw, -kan, -spijs, *f.* *etc.*; =artig, =icht, *adj.* melkachtig; =ig, *adj.* vol melk; =pumpe, *f.* borstglas, *n.*; =schwein, *n.* speenvarken, *n.*; =bruder, *m.* =schwester, *f.* zoogbroeder, *m.* zuster, *f.*; =straße, *f.* melkweg, *m.*

Mild, *adj.* u. *adv.* mild, teeder, zacht; liefdadig; =e, *f.* =igkeit, *f.* mildheid, *f.*; =erer, *m.* matiger, *m.*; =ern, *v. a.* verzachten, lenigen; =erung, *f.* verzachting, leniging, *f.*; =herzig, =thätig, *adj.* u. *adv.* milddadig; =herzigkeit, =thätigkeit, *f.* milddadigheid, *f.*

Militär, *n.* krijgsvolk, *n.*; =, *m.* militair, *m.*; =isch, *adj.* militair; =dienst, *m.* krijgsdienst, *f.*; =stand, *m.* soldatenstand, *m.*

Miliz, *f.* militie, *f.*

Milliarde, *f.* milliard, *n.*

Million, *f.* millioen, *n.*; =är, *m.* s, *pl.* e, millionair, *m.*

Milz, *f.* milt, *f.*; =ader, *f.* =bruch, *m.* =krankheit, *f.* =kraut, *n.* ꝛc. milt-ader, -breuk, -ziekte, *f.* -kruid, *n.* *etc.*; =süchtig, *adj.* miltzuchtig.

Mim//e, =iker, *m.* mimicus, *m.*; =ik, *f.* mimiek, *f.*; =isch, *adj.* mimisch.

Minder, *adj.* u. *adv.* minder; =bruder, *m.* minderbroeder, *m.*; =haltig, =jährig, *adj.* minder-

waard, -jarig; -jährigkeit, *f.* minderjarigheid, *f.*; -n, *v. a.* minderen; -ung, *f.* vermindering, *f.*

Mindeste (der, die, das), de, het minste; -ns, *adv.* ten minste.

Min//e, *f.* mijn, *f.*; -engang, -engräber, *m.* -enkammer, *f.* 2c. mijn-gang, -graver, *m.* -kamer, *f. etc.*; -enschiff, *n.* brander, *m.*; -er, *f.* erts, *m.*; -eral, *n.* s, *pl.* -ien, mineraal, *n.*; -eralbad, *n.* -eralquelle, *f.* 2c. minerale bad, *n.* -bron, *f.*; -eralwasser, *n.* mineraalwater, *n.*; -eralien-sammlung, *f.* verzameling van delfstoffen; -eralisch, *adj.* mineraal; -iren, *v. a.* mineeren; -irer, *m.* mineur, *m.*

Miniatur, *f.* miniatuur-schilderkunst, *f.*; -gemälde, *n.* -maler, *m.* -malerei, *f.* miniatuur-schilderij, *f.* schilder, *m.* -schilderkunst, *f.*

Minister, *m.* minister, *m.*; -iell, *adj.* ministerieel; -ium, *n.* s, *pl.* ien, ministerie, *n.*

Minke, *f.* -nspiel, *n.* pinker, *m.* speelstokje, *n.*

Minne, *f. poët.* min, minne, *f.*; -lied, *n.* -lohn, -sänger, *m.* minne-lied, -loon, *n.* -zanger, *m.*; -n, *v. a.* minnen. [nelijk.

Minniglich, *adj.* u. *adv.* min-

Minorenn, *adj.* minderjarig; -ität, *f.* minderjarigheid, *f.*

Minorit, *m.* en, *pl.* en, minoriet, *m.*; -ät, *f.* minoriteit, *f.*

Minute, *f.* minuut, *f.*; -nrad, -nwerk, *n.* -nzeiger, *m.* 2c. minuut-rad,-werk,*n.*-wijzer,*m. etc.*

Misanthrop, *m.* en, *pl.* en, menschenhater, *m.*

Miscell//aneen, -en, *m. pl.* mengelingen, *f. pl.*

Misch//en, *v. n.* mengen; -bar, *adj.* mengbaar; -barkeit, *f.* mengbaarheid, *f.*; -er, *m.* menger, *m.*; -ling, *m.* bastaard, *m.*; -masch, *m.* mismas, *m.*; -trank, *m.* gemengde drank, *m.*; -ung, *f.* menging, *f.* mengsel, *n.*

Misogyn, *m.* vrouwenhater, *m.*

Mispel, *f.* mispel, *f.*; -baum, -kern, *m.* 2c. mispel-boom, *m.* -pit, *f. etc.*

Missal, *f.* missal, *n.*

Misse//n, *v. a.* u. *n.* missen, vermissen; -that, *f.* misdaad, *f.*; -thäter, *m.* misdadiger, *m.*; -thäterin, *f.* misdadigster, *f.*

Miß, *adv. obs.* wordt nu slechts gebruikt in samenstellingen als onscheidbaar voorvoegsel en heeft dan dezelfde beteekenis als „mis" in de Nederlandsche taal; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, wier beteekenis in beide talen verschillend is. (Slechts in enkele gevallen is miß scheidbaar.) **Miß-achten**, -brauchen, -deuten, -gönnen 2c. 2c. mis-achten, -bruiken, -duiden, -gunnen *etc. etc.*

Miß//behagen, *v. imp.* mishagen; -behagen, *n.* mishagen, *n.*; -billigen, *v. a.* afkeuren; -billigung, *f.* afkeuring, *f.*; -brauch,*m.* misbruik,*n.*; -bräuchlich, *adj.* u. *adv.* wederrechtelijk; -ernte, *f.* slechte oogst, *m.*; -fällig, *adj.* ongevallig; **einem mißfällig werden**, iem. mishagen; -gebären, *v. n.* ontijdig bevallen; -gebot, *n.* misbieding, *f.*; -gelaunt, *adj.* kwalijk geluimd; -geschick, *n.* tegenspoed, *m.*; wederwaardigheid, *f.*; -geschöpf, *n.* wanschepsel, *n.*; -gestalt, *f.* wanstaltigheid; mismaaktheid, *f.*; -glücken, *v. n.* mislukken; -griff, *m.* misgreep; misslag, *m.*; -hellig, *adj.* oneenig; -helligkeit, *f.* oneenigheid, *f.*; -heirath, *f.* ongelijk huwelijk, *n.*; -klang, *m.* wanklank, *m.*; -launisch, *adj.* kwalijk geluimd; -laut, *m.* wangeluid, *n.*; -lich, *adj.* u. *adv.* netelig, hachelijk; -lichkeit, *f.* neteligheid, *f.*; -lingen, *v. imp. s.* mislukken; -muth, *m.* mismoedigheid, *f.*; -müthig, *adj.* mismoedig; -rathen, *v. n.* mislukken; -stand, *m.* ongepastheid, *f.* misstand, *m.*; -stimmen, *v. a.* ongunstig stemmen; misnoegd maken; -stimmig, *adj.* misnoegd, wrevelig; -stimmung, *f.* oneensgezindheid, *f.* verschil, *n.*; -ton, *m.* wanklank, *m.*; -tönen, *v. n.* een valschen toon geven; -trauen, *v. n.* mis-, wantrouwen; -vergnügen, *n.* misnoegen, *n.*; -vergnügt, *adj.* misnoegd; -verhältniß, *n.* verkeerde onaangename verhouding, -betrekking, *f.*; -verstand, *m.* -verständniß, *n.* misverstand, *n.*; -wachs, *m.* mislukte oogst, *m.*

Mist, *m.* es, mest; drek, *m.*; **das ist nicht auf seinem Mist gewachsen**, dat komt niet uit zijn koker; -bahre, gabel, -pfütze, *f.* 2c. mest-berrie, -vork, *f.* -kuil, *m. etc.*; -en, *v. a.* u. *n. s.* mesten; -fink, *m. fig.* vuilak, *m.*; -fliege, *f.* paardevlieg, *f.*; -ig, *adj.* vol mest; -käfer, *m.* strontkever, *m.*; -karren, *m.* vuilniskar, *f.*

Mistel, *f.* mistel, *f.*; -baum, *m.* -drossel, *f.* mistel-boom, *m.* -lijster, *f.*

Mit, *prp.* met, mede; **mit dabei sein**, ook daartoe behooren; **mit dazu thun**, er bij voegen; **mit im Rathe sitzen**, tot den raad behooren; **mit nichten**, geheel en al niet; **mitunter**, somwijlen. — In samenstellingen heeft „mit" dezelfde beteekenis als „mede" in de Nederlandsche taal z. v. **Mitarbeiter**, -bruder, -bürger, *m.*; -geben, -gehen 2c. mede-arbeider, -broeder, -burger, *m.*; -geven, -gaan *etc. etc.*; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet door „mede" gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Mit//anzeige, *f.* mede-aanwijzing, *f.*; -begreifen, *v. a.* er onder begrijpen; -begriffen, *adj.* u. *adv.* er onder begrepen; met inbegrip van; -belehnschaft, *f.* medebeleening, *f.*; -bewerben, *v. rec.* (sich) mededingen; -bewerber, *m.* mededinger, *m.*; -bewerbung, *f.* mededinging, *f.*; -dasein, *n.* mede-bestaan, *n.*; -einfließen lassen, *v. a.* iets mede laten invloeien; -esser, *m.* medeeter, *m.*; **die Mitesser**, de huidwormpjes; -fasten, *v. n.* medevasten; -fasten, *f.* half-vasten, *f.*; -freude, *f.* gezamenlijke vreugde, *f.*; -gabe, -gift, *f.* bruidschat, *m.* huwelijksgave, *f.*; -gast, *m.* dischgenoot, *m.*; -gehen, *v. n. s.* medegaan; *fig.* er mede door kunnen; -genoß, *m.* -genossin, *f.* medegenoot, *m.* u. *f.*; *jur.* consorte, *m.* u. *f.*; -genossenschaft, *f.* -genuß, *m.* gemeenschappelijk genot, *n.*; -gesell,

m. metgezel, makker, m.; =gesellin, f. metgezellin, vriendin, f.; =gespann, n. span, n.; =gewinnst, m. gemeenschappelijke winst, f.; =gläubiger, m. medeschuldeischer; geloofsgenoot, m.; =glied, n. lid, n. deelgenoot, aandeelhouder, collega, m.; =gliedschaft, f. medelidmaatschap, n.; =haben, v. a. medegebracht, medegenomen hebben, bij zich hebben; =halten, v. a. u. n. medehouden; fig. deelnemen, medevieren; tot de partij behooren.

Mitherr, m. medeeigenaar, deelgenoot; medeleenheer, m.; =schaft, f. mederegentschap, n.; =schen, v. a. mederegeeren; =scher, m. mederegent, m.

Mithin, adv. dus, bij gevolg.

Mithridat, m. tegengift, n.

Mit//lassen, v. a. laten medegaan; =laut, =lauter, m. medeklank, medeklinker, m.; =lauten, v. n. h. medeklinken; =leben, v. n. h. in gemeenschap leven, tijdgenoot zijn van; =leid, =leiden, n. medelijden, mededoogen, n.; =leiden, v. n. h. medelijden; =leidenheit, =leidenschaft, f. gemeenschappelijk lijden, n.; =leidig, adj. u. adv. medelijdend, mededoogend, barmhartig; =leidlos, adj. onmeedoogend; =leidsvoll, adj. vol medelijden; =machen, v. a. u. n. mededoen; tot de partij behooren; =mensch, m. medemensch, m.; =nehmen, v. a. medenemen; verzwakken; die Krankheit hat ihn ganz mitgenommen, de ziekte heeft hem zeer verzwakt; ein Land mitnehmen, een land uitplunderen; einen Abwesenden mitnehmen, een afwezigen doorhalen, hekelen; etwas mitnehmen, iets voor lief nemen; =nichten, adv. geenszins; =schuld, f. mede-plichtigheid, f.; =schuldig, adj. medeplichtig; =schuldner, m. medeschuldenaar, m.; =spielen, v. a. medespelen; fig. einem übel mitspielen, iem. schandelijk behandelen; =stand, m. staat, die de souvereiniteit met een andere deelt.

Mittag, m. s, middag, m.; het zuiden; zu Mittag essen, middageten; =en, v. n. † es, mittagt, de middag nadert; =ig, =lich, adj. u. adv. zuidelijk, in het zuiden; =rast, f. middagrust, f.; =s, adv. des middags, te middag; =sbrod, =sessen, n. =sfläche, =shitze, =szeit, f. =stisch, m. ꝛc. ꝛc. middag-maal, -eten, n. -vlakte, -hitte, f. -tijd, m. -tafel, f. etc.; =wärts, adj. naar het zuiden.

Mittäg//ig, adj. u. adv. op den middag geschiedend; =lich, adj. u. adv. zuidelijk.

Mitte, f. midden, middelpunt, n.; in der, in die Mitte, in het midden; einer aus unserer Mitte, een uit ons midden.

Mittel, n. middel, n.; sich in das Mittel schlagen, in das Mittel treten, tusschen beide komen; =, adj. u. adv. middel, middelbaar, gemiddeld; ein Mann von mittlerer Größe, een man van middelmatige grootte; mittler Weile, middelerwijl, intusschen; =alter, n. middeleeuwen, f. pl.; =alterlich, adj. tot de middeleeuwen behoorend; =antiqua, f. impr. augustijn-letter, f.; =bar, adj. u. adv. middelbaar; =barkeit, f. middelbaarheid, f.; =begriff, m. =ding, =fell, =fleisch, n. =hand, f. =stück, =treffen, n. ꝛc. ꝛc. middel-term, m. -ding, -vel, -vleesch, n. -hand, f. -stuk, n. -tocht, m. etc.; =gattung, =art, =sorte, f. middelsoort, f.; =glied, n. middelste lid, -gelid, n.; =los, adj. middelloos; =mäßig, adj. middelmatig; =satz, m. gr. middelste volzin, m.; =s, =st, prp. door middel van; mittelst deiner Kenntnisse, door middel van uwe kennis; =smann, m. =sperson, f. tusschenpersoon, bemiddelaar, m.; =straße, f. =weg, m. middelstraat, f. =wort, n. gr. deelwoord, n.; =zeug, =gut, =tuch, n. ꝛc. middelsoort van laken, -goed, etc.

Mitten, adv. =in, =auf, =unter, =durch, midden in, op, onder, door; =inne, vlak in 't midden; mitten von einander schneiden, iets middendoor snijden; =entzwei, middendoor, in tweeën.

Mitternacht, f. middernacht, m.; =smahl, n. =spunkt, m. =sstille, =sstunde, f. ꝛc. middernachtsmaal, -punt, n. -stilte, f. -uur, n. etc.; =sgegend, f. =swind, m. noordelijke gewest, n. -wind, m.; =wärts, adv. noordelijk.

Mitternächt//ig, =lich, adj. noordelijk; des middernachts.

Mittfasten, f. halfvasten, f.

Mittheil//en, v. a. mededeelen; =bar, adj. mededeelbaar; =barkeit, f. mededeelbaarheid, f.; =sam, =end, adj. mededeelzaam; =ung, f. mededeeling, f.

Mittle s. mittel, adj.

Mittler, m. middelaar, m.; =e (der, die, das) middelste; s. mittel, adj.; =tod, m. dood des middelaars; =weile, =zeit, adj. u. conj. intusschen; terwijl.

Mittschiffs, adv. mar. in het middelschip.

Mittwoch, m. s, pl. e, (=, f. obs.) woensdag, m.

Mit//unter, adv. nu en dan; =ursache, f. medewerkende oorzaak, f.; =verbrecher, m. =verbrecherin, f. medeplichtige, m. u. f.; =verschworne, eedgenoot, samenzweerder, m.; =vormund, m. toeziende voogd, m.; =wagen, v. a. met iem. iets wagen; =wandern, v. n. medetrekken; =weide, f. recht op gemeene weide; =welt, f. tijdgenoot, m. u. f.; onze tijd, m.; =werben, v. n. mededingen; =werber, m. mededinger, m.; =wirken, v. a. medewerken; =wissen, n. medeweten, n. =wissenschaft, f. medewetenschap, f.; =zeitig, adj. u. adv. gelijktijdig; =zweck, m. bijbedoeling, f.

Mixtur, f. mengsel; drankje, n.

Möbel, n. s, pl. n, meubel, n.

Mobil, adj. u. adv. mobiel; =iar, adj. mobilair; =iar, n. inboedel, m.; =iarnachlaß, m. inboedel, m.; =iarvermögen, n. roerende goederen, n. pl.; =ien, f. pl. meubelen, n. pl.

Möbliren, v. a. meubeleeren.

Mode, f. mode, f.; die Mode mitmachen, de mode volgen; =händler, =herr, =hut, m. =händlerin, f. ꝛc. mode-handelaar, -heer, -hoed, m. -maakster, f. etc.

Model, m. vorm, m.; patroon, model, n.; =irer, m. gaufreerder, m.; =n, v. a. vormen, fatsoeneeren; fig. sich nach einem

modeln, zich vormen naar iem.; **=schneider**, *m.* modelsnijder, -beelder, *m.*; **=tuch**, *n.* vormdoek, merklap, *m.*

Modell, *n.* **es**, *pl.* **e**, model, *n.*; **=iren**, *v. a.* modellen maken; **=irkunst**, *f.* kunst modellen te maken; **=sammlung**, *f.* verzameling van modellen.

Moder, *m.* verrotting, *f.* bederf, *n.* vermolming, *f.*; **=duft**, **=geruch**, *m.* bedorven lucht, *f.*; **=icht**, **=ig**, *adj.* bedorven, vergaan; **=n**, *v. n.* bederven, vergaan.

Modest, *adj.* bescheiden.

Modification, *f.* wijziging.

Modificiren, *v. a.* wijzigen.

Mod//ig, **=isch**, *adj* u. *adv.* volgens de mode, modern; **=ist**, *m.* s. **Putzmacher**; **=istin**, *f.* modiste, *f.*

Moff, *m. prov.* vent, *m.*

Moscheln, *v. n.* mommelen.

Mög//en, *v. n.* mogen; **ich mag nicht**, ik wil niet, het lust mij niet; **ich mag ihn wohl leiden**, ik mag hem wel lijden; **er mag wohl Recht haben**, hij mag wel gelijk hebben; **ich möchte gern wissen**, ik mocht wel eens weten; **möge der Himmel**, moge de hemel; **=lich**, *adj.* u. *adv.* mogelijk; **=lichkeit**, *f.* mogelijkheid, *f.*

Mohn, *m.* **es**, *pl.* **e**, man-, maankop, papaver, *m.*; **=blume**, *f.* **=öl**, *n.* **=same**, *m.* ꝛc. mankopbloem, -olie, *f.* -zaad, *n.* *etc.*; **=haupt**, *n.* **=kopf**, *m.* mankop, *m.*; **=kuchen**, *m.* koek met maanzaad bestrooid; koek van maankopzaad.

Mohr, *m.* **en**, *pl.* **en**, moor, moorman, mooriaan, *m.*; **das heißt einen Mohren weiß waschen**, dat is den mooriaan gewasschen; **=**, *m.* **es**, *pl.* **e**, *com.* moor, *n.*; **=**, *n.* moeras, *n.*; veengrond, *m.*; **=band**, *n.* moiré-lint, *n.*; **=en**, *adj.* moiré; **=en**, *v. a.* mooren, moireeren; **=engesicht**, **=enland**, *n.* **=enkopf**, *m.* ꝛc. mooren-gezicht, -land, *n.* -kop, *m.* *etc.*; **=in**, *f.* moorin, *f.*; **=isch**, *adj.* u. *adv.* moorsch; **=meise**, *f.* koolmees, *f.*; **=rübe**, *f.* wortel, *m.* peen, *f.*

Möhre s. **Mohrrübe.**

Moiriren s. **mohren.**

Molch, *m.* salamander, *m.*

Molken, *f.* wei, hui, *f.*; **=dieb**, *m.* witte vlinder, *m.*; **=kur**, *f.* gebruik, *n.* van wei.

Molk//icht, **=ig**, *adv.* wei-, -huiachtig; waterig.

Moll, *adj. mus.* mol, minor; **=tonart**, *f.* moltoonen, *m. pl.*; -sleutel, *m.*; **=falle**, *f.* molval, *f.*

Momentan, *adj.* tijdelijk; oogenblikkelijk; kortstondig.

Monarch, *m.* **en**, *pl* **en**, monarch, *m.*; **=ie**, *f.* monarchie, *f.*

Monat, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, maand, *f.*; **=lich**, *adj.* u. *adv.* maandelijksch; -lijks; **=sbericht**, **=sfluß**, *m.* **=sgeld**, *n.* **=sliste**, *f.* **=szeiger**, *m.* ꝛc. ꝛc. maand bericht, *n.* -stonden, *m. pl.* -geld, *n.* -lijst, *f.* -wijzer, *m.* *etc.*; **=sfrist**, *f.* termijn, *m.* uitstel, *n.* van eene maand; **=srose**, *f.* maandelijks bloeiende roos, *f.*; **=stag**, *m.* dag der maand.

Mönch, *m.* **es**, *pl.* **e**, monnik, *m.*; **=erei**, *f.* monnikerij, *f.*; **=isch**, *adj.* monnikachtig; **=sbogen**, **=sschlag**, *m. impr.* monnik, *m.*; **=skappe**, **=skutte**, *f.* **=skleid**, *n.* **=sorden**, *m.* ꝛc. monniks-kap, -pij, *f.* -kleed, *n.* -orde, *f.* *etc.*; **=kloster**, **=leben**, *n.* **=schrift**, *f.* **=sstand**, *m.* ꝛc. monniken-klooster, -leven, -schrift, *n.* -stand, *m.* *etc.*; **=splatte**, *f.* geschoren kruin der geestelijken.

Mond, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, maan, *f.*; **unter dem Monde befindlich**, ondermaansch; **=alter**, *n.* **=umlauf**, *m.* **=finsterniß**, *f.* maansouderdom, -omloop, *m.* -verduistering, *f.*; **=auge**, *n.* **=beschreibung**, *f.* **=(en)jahr**, *n.* **=(en)monat**, *m.* **=karte**, *f.* ꝛc. ꝛc. maanoog, *n.* -beschrijving, *f.* -jaar, *n.* -maand, -kaart, *f.* *etc.*; **=enhell**, **=hell**, *adj.* lichte maan; **=förmig**, *adj.* maanvormig; **=schein**, *m.* maneschijn, *m.*; **es ist Mondschein**, het is lichte maan; **=sbahn**, *f.* loopbaan der maan; **=sgestalten**, *f. pl.* maangestalten, *f. pl.*; **=sknoten**, *m.* maanknoop, *m.*; **=sichel**, *f.* **=viertel**, *n.* kwartier, *n.* der maan; **=sucht**, *f.* maanziekte, *f.*; **=süchtig**, *adj.* maanzuchtig; **=swandelung**, *f.* **=wechsel**, *m.* maanverwisseling, *f.*

Monkalb, *n.* maankalf, *n.*

Mono//log, *m.* **s**, *pl.* **e**, monoloog, *m.*; **=pol**, *n.* **s**, *pl.* **e**, monopolie, *n.*; **=polist**, *m.* **en**, *pl.* **en**, monopolist, *m.*

Monstranz, *f.* monstrans, *f.*

Mon//tag, *m.* **s**, *pl.* **e**, maandag, *m.*; **=tägig**, *adj.* maandagsch; **=tiren**, *v. a.* uitrusten; monteeren; **=tur**, *f.* uniforme, *f.*

Moor, *n.* **es**, **s**, *pl.* **e**, moer, moeras, *n.*; poel, veengrond, *m.*; **=erde**, *f.* moerasaarde, *f.*; **=icht**, **=ig**, *adj.* moerassig; **=ente**, *f.* poel-eend, *f.*

Moos, *n.* **ses**, *pl.* **se**, mos, *n.*; **=flechte**, *f.* korstmos, *n.*; **=krätzer**, *m.* **=rose**, *f.* **=stengel**, *m.* ꝛc. moskrabber, *m.* -roos, *f.* -stengel, *m.* *etc.*; **=bank**, *f.* met mos bedekte bank; **=en**, *v. a.* u. *n.* † met mos dekken, bedekt worden; **=icht**, *adj.* mosachtig; **=ig**, *a d.* bemost.

Mops, *m.* **ses**, *pl.* **Möpse**, mops, *m.*; **=gesicht**, *n.* **=nase**, *f.* mops-gezicht, *n.* -neus, *m.*

Moral, *f.* zedeleer, moraal, *f.*; **=isch**, *adj.* u. *adv.* zedelijk, moreel; **=ist**, *m.* **en**, *pl.* **en**, moralist, *m.*; **=ität**, *f.* moraliteit, *f.*

Morast, *m.* **es**, *pl.* **äste**, moeras, *n.*; **=lerche**, *f.* moerasleeuwerik, *m.*; **=ig**, *adj.* moerassig.

Morchel, *f.* morille, *f.*

Mord, *m.* **es**, *pl.* **e**, moord, *m.*; **=begierde**, *f.* **=beil**, *n.* **=geschichte**, *f.* **=geschrei**, **=gewehr**, *n.* ꝛc. ꝛc. moord-lust, *m.* -bijl, -geschiedenis, *f.* -geschreeuw, -geweer, *n.* *etc.*; **=brenner**, *m.* brandstichter, *m.*; **=en**, *v. a.* moorden.

Mordio! *interj.* moord!

Mörder, *m.* moorder, moordenaar, *m.*; **=in**, *f.* moordenares, *f.* **=grube**, *f.* moordenaarskuil, *m.*; **=isch**, *adj.* u. *adv.* moorddadig; **=lich**, *adj.* u. *adv. fig.* ontzettend; **=hand**, *f.* moordenaarshand, *f.* *etc.*

Morgen, *m.* morgen, ochtend, *m.*; het oosten; **=**, *m.* morgen, *n.*; **=**, *adv.* morgen; **morgen früh**, morgen ochtend; **=andacht**, *f.* **=blatt**, *n.* **=dämmerung**, *f.* **=kleid**, *n.* ꝛc. morgen- (of ochtend-) gebed, -blad, *n.* -schemering, *f.* -kleed, *n.* *etc.*; **=gabe**, *f.* morgengaaf, *f.*; **=brod**, *n.* ontbijt, *n.*; **=d**, **=ig**, *adj.* van

morgen; der morgende, morgige Tag, de dag van morgen; =dlich, adj. des morgens; =gegend, f. het oosten; =land, n. het oosten; =länder, m. oosterling, m.; =ländisch, adj. oostersch; =roth, n. =röthe, f. morgenrood, n. dageraad, m. =s, adv. des morgens; =seite, f. oostzijde, f.; =stunde, f. morgenstond, m.

Morsch, adj. u. adv. broos, zacht; verrot; morsch werden, zacht worden; morsch entzwei brechen, eensklaps in stukken breken; ein morscher Balken, een vermolmde balk; =tod, adj. morsdood.

Morselle, f. koekje, n.

Mörser, m. mortier; vijzel, m. =batterie, f. =block, m. =keule, f. ꝛc. mortier-batterij, f. -blok, -stamper, m. etc.

Mörtel, m. mortel, -kalk, m.; =kelle, f. troffel, f.; =grube, f. =kübel, m. =schaufel, f. =schläger, m. ꝛc. kalk-groef, f. -bak, m. -schop, f. -maker, m. etc.; =pfanne, f. kalkgroef, f.

Mosaik, f. mozaïk, n.

Mosaisch, adj. mozaïsch.

Moschee, f. moskee, f.

Moschus, m. muskus, f.; =blume, =ente, =birne, =ratte, f. ꝛc. muskus-bloem, -eend, -peer, -rot, f. etc.

Most, m. es, pl. e, most, m.; =eln, =en, v. a. persen; v. n. naar most rieken.

Motette, f. mus. motet, n.

Motion, f. beweging, f.

Motiv, n. motief, n.; =iren, v. a. motiveeren.

Motte, f. mot, f.; =nfraß, m. =nkraut, n. motte-gat, -kruid, n.; =nfräßig, adj. vol motgaten.

Motto, n. s, pl. s, motto, n.

Möve, f. meeuw, f.

Mucheln, v. n. pruilen; muffen.

Muck, m. es, pl. e, =s, m. ses, pl. se, knorren, morren, n.; einen Mucks thun, =en, =sen, v. n. kikken; er darf nicht mucksen, hij durft niet te kikken; =e, f. gril, kwade luim, f.; er hat Mucken, hij heeft grillen; das Ding hat Mucken, er schuilt iets achter; =isch, adj. geveinsd, achterhoudend; =er, m. veinsaard, m.; =erthum, n. pietismus, n.

Mücke, f. mug, vlieg, f.; =nfänger, m. grillig mensch, m.; =nfängerei, f. fig. grilligheid, f.; =nflor, m. vliegengaas, n.; =nfüße, m. pl. hanepooten, m. pl.; =garn, n. =wedel, m. =kraut, n. ꝛc. mugge-net, n. -stok, m. -kruid, n. etc.; =sehen, v. a. muggezien, n.

Müd//e, adj. moede; des Lebens müde, het leven moede; =igkeit, f. vermoeidheid, f.

Muff, m. es, s, pl. Müffe, mof, f.; =, m. es, s, schimmelige, beschimmelde, n.

Müffchen, n. mofje, n.

Muffel, f. moffel, f.; =, m. mops, m. hanglip, f.; =ig, adj. grommig; =n, v. n. mommelen; =gesicht, n. apengezicht; arch. muilvormig sieraad, n.

Muff//en, v. n. muffen; =ig, adj. muffig.

Müffen s. muffen.

Mühe, f. moeite, f.; Mühe machen, moeite doen; =los, adj. onvermoeid; =n, v. a. moeite veroorzaken; =n, n. moeite, f.

Muhen, v. n. bulken, loeien.

Mühl//e, f. molen, m.; =arzt, =bach, =berg, =bursche, =stein, =trichter, m. ꝛc. ꝛc. molen-bouwer, m. -beek, f. -berg, -aarsknecht, -steen, -trechter, m. etc.; =enbau, m. =enhaus, =enpferd, =enspiel, =enwasser, n. ꝛc. molenbouw, m. -huis, -paard, -spel, -water, n. etc.; =bottich, m. molensteen-kuip, f.; =enzwang, m. molendwangrecht, n.; =gang, m. gang van den molen; =gast, maalklant, m.; =gerinne, n. molengoot, f.; =knappe, =meister, m. molenaarsknecht, -baas, m.; =wehr, n. molendam, m.

Muhme, f. nicht, tante, f.

Müh//sal, n. moeite, f.; =sam, =selig, adj. moeielijk, lastig; =samkeit, =seligkeit, f. moeielijkheid, f.; =waltung, f. moeite, bemoeiing, f.

Mulatte, m. mulat, m.

Mulde, f. trog, bak, m.; =nblei, n. bloklood, n.; =nförmig, adj. komvormig; =ngewölbe, n. kruisgewelf, n.

Mulegarn, n. garen op den molen gesponnen.

Müll, m. es, s, mul, f. molm, m. puin, n.; vuilnis, f.

Müller, m. =in, f. molenaar, m.; -ster, f.; =bursche, =esel, m. ꝛc. molenaars-knecht, -ezel, m. etc.; =käfer, m. meelkever, m.; =geld, n. maalgeld, n.

Mulm, m. es, s, molm, m.; =en, v. n. tot molm maken; =icht, =ig, adj. molmachtig.

Multipli//ciren, v. a. vermenigvuldigen; =ciren, n. =kation, f. vermenigvuldiging, f.; =kant, m. en, pl. en, vermenigvuldigtal, n. multiplicandus, m.; =kator, m. s, pl. en, vermenigvuldiger, multiplicator, m.

Multon, m. molton, n.

Mumie, f. mumie, f.

Mumme, f. mom, f. (bier); =l, m. bullebak, m.; =ln, v. n. mommelen; =rei, f. =nschanz, m. mommerij; vermomming, f.

Mund, m. es, s, pl. e, Münder, mond, m.; reinen Mund halten, het geheim bewaren; den Mund auf dem rechten Fleck haben, nicht auf den Mund gefallen sein, niet op den mond gevallen zijn; s. ook Herz; =art, f. tongval, m.; =becker, =becher, m. lijf-bakker, -beker, m.; =bedarf, =deckel, =krampf, =koch, =winkel, m. =stück, n. ꝛc. ꝛc. mond-behoefte, f. -deksel, n. -kramp, f. -kok, -hoek, m. -stuk, n. etc.; =bissen, m. lekker hapje, n.; =en, v. n. monden; =faul, adj. lui in 't spreken; med. scorbutiek; =fäule, f. scheerbuik, f.; =iren, v. a. in 't net schrijven; grosseeren; =irung, f. garnituur; grosseeren, n.; =klemme, f. mondklem, f.; =mehl, n. bloem van meel; =pfropfen, m. mondprop, m.; =schenk, m. mondschenker, m.; =todt, adj. burgerlijk dood.

Münd//chen, n. mondje, n.; =el, m. u. f. pupil, m. pupille, f.; =en, v. n. uitloopen; =ig, adj. mondig; =igkeit, f. mondigheid, f.; =igsprechen, v. a. mondig verklaren; =igsprechung, f. mondigverklaring, f.; =lich, adj. u. adv. mondeling, bij monde; =lichkeit, f. mondelingheid, f.; =ung, f. mond, m.; uitwatering, f.

Munition, f. ammunitie, f

Munkeln, n. n. mompelen.

Münster, n. hoofdkerk, f.

Munter, adj. u. adv. vroolijk,

opgeruimd; -keit, f. vroolijkheid, f. etc.

Münz//e, f. munt, f.; -abdruck, -abfall, -beamte, -block, -fälscher, m. -feile, f. ꝛc. ꝛc. munt-afdruk, -afval, -beambte, m. -blok, n. -vervalscher, m. -vijl, f. etc.; -en, v. a. munten; es war auf Sie gemünzt, het was op u gemunt; -er, m. munter, m.; -stadt, f. stad, die eene munt bezit; -wardein, m. geldtoetser, m.

Muräne, f. moeraal, m.

Mürb//e, adj. murw, malsch, week; broos; fig. einen mürb machen, mürben, v. n. iem. buigzaam, inschikkelijk maken; -en, v. n. s. murw, malsch maken; -igkeit, f. malschheid; broosheid, f. etc.

Murmeln, v. a. u. n. mompelen; murmelen; -thier, n. marmot, f.

Murner, m. kater, m.

Murr//en, v. n. morren; -kopf, m. knorrepot, m.

Mürrisch, adj. u. adv. knorrig, gemelijk.

Muschel, f. schelp, f.; mossel, m.; -bank, f. -fang, m. mossel-bank, -vangst, f.; -förmig, adj. schelpvormig; -gold, n. -kalk, -kenner, -sand, -stein, m. ꝛc. schelp-goud, n. -kalk, -kundige, m. -zand, n. -steen, m. etc.; -schale, f. mosselschelp, f.

Muse, f. muze, f.; -nalmanach, -nberg, -nsohn, -ntempel, m. ꝛc. muzen-almanak, -berg, -zoon, -tempel, m. etc.; -ngott, m. god der muzen, Apollo; -npferd, n. dichterspaard, n.; -nsitz, m. -zetel, m. der muzen.

Museum, n. s, pl. seen, museum, n.

Musiciren, v.n. muziek maken.

Musik, f. muziek, f.; -alisch, adj. u. adv. muzikaal; -ant, m. en, pl. en, muzikant, m.; -fest, n. -meister, m. -schule, -stunde, f. ꝛc. ꝛc. muziek-feest, n. -meester, m. -school, -les, f. etc.

Musiv//arbeit, f mozaïk, n.; -gold, n. mozaïk-goud, n.; -malerei, f. schilderen in mozaïk.

Muskate, f. muskaat, f.

Muskateller, m. muskadel, f.; muskadellewijn, m.; -apfel, m. -birne, f. -kraut, n. -wein, m. ꝛc. muskadel-appel, m. -peer, f. -kruid, n. -wijn, m. etc.

Muskaten//baum, m. -blume, -nuß, f. -wein, m. ꝛc. muskaatboom, m. -bloem, -noot, f. -wijn, m. etc.

Muskel, m. s, pl. n, spier, f.; -ig, adj. gespierd; -fleisch, n. -kraft, -lehre, f. ꝛc. spiervleesch, n. -kracht, -leer, f. etc.; -schwach, adj. zwak; zonder spierkracht; -schwäche, f. zwakheid, f. (van spieren); -stark, adj. sterk, gespierd.

Muskete, f. musket, n.; -nfeuer, n. -nkugel, f. -nschuß, m. ꝛc. musket-vuur, n. -kogel, m. -schot, n. etc.

Musketier, m. s, pl. e, musketier, m.

Muß, n. es, moes, n. brij, m.; -icht, ig, adj. brijachtig.

Muß, n. noodzakelijkheid, f.: es ist ein Muß, het moet; Muß ist eine harte Nuß, moet is een bitter kruid.

Muße, f. ledige tijd, m.; ledigheid, f.; mit Muße, met gemak; op zijn gemak; -stunde, f. snipperuur, n.; vrije uur, n.

Musselin, m. es, pl. e, neteldoek, n.

Müssen, v. n. moeten.

Mussiren, v. n. mousseeren.

Müßig, adj. u. adv. ledig, werkeloos; -en, a. rec. (sich) zich onthouden van; -gang, m. lediggang, m.; Müßiggang ist aller Laster Anfang, od. ist des Teufels Ruhebank, lediggang is des duivels oorkussen; -gänger, m. lediglooper, m.

Muster, n. monster, staaltje, n. proef, f.; -buch, n. -karte, f. staal-boek, n. -kaart, f.; -er, m. monsteraar, m.; -form, f. grondvorm, m.; -halt, adj. u. adv. voorbeeldig; -n, v. a. monsteren; -platz, m. -rolle, f. monster-plaats, -rol, f.; -schrift, f. schoonschrift, n.; -schriftsteller, m. klassiek-schrijver, m.; -stück, n. grondbeeld, n.; -ung, f. monstering, f. -zeichner, m. patronenteekenaar, m.; -wort, n. voorbeeld, n.

Mut//en, v. n. ruien (van kreeften); -er, m. -erkrebs, m. rui-kreeft, m.

Muth, m. es, s, moed, m.; Muth machen, moed geven, bemoedigen; wohl zu Muthe, wel te moede; -en, v. a. † streven naar; wohl od. übel gemuthet sein, wel of kwalijk te moede zijn; -ig, adj. u. adv. moedig; -igkeit, f. moedigheid, f.; -los, adj. moedeloos; -losigkeit, f. moedeloosheid, f.; -maßen, v. a. vermoeden; gissen; -maßlich, adj. u. adv. vermoedelijk, denkelijk; -maßlichkeit, f. waarschijnlijkheid, f.; -maßung, f. vermoeden, n. verdenking, f.; -schein, m. beleeningsbrief, m.; -wille, m. -willigkeit, f. moedwil, m. moedwilligheid, f.; -willig, adj. u. adv. moedwillig.

Mutter, f., pl. Mütter, moeder, f.; baarmoeder, f.; moer (eener schroef), f.; moer (van wijn), f.; -aft, -balsam, -baum, -bruch, m. -erde, f. -fieber, -herz, n. ꝛc. ꝛc. moedertak, -balsem, -boom, m. -breuk, -aarde, -koorts, f. -hart, n. etc.; -bruder, m. moedersbroeder, m.; -füllen, n. merrieveulen, n; -gewächs, n. wanschapen vrucht, f.; -kalb, n. koekalf, n.; -lamm, n. oorlam, n.; -leib, m. moederslijf, n.; von Mutterleibe an, van moederslijf, van kindsbeen aan; -maal, mal, n. moedervlek, f.; -schaft, f. moederschap, n.; -söhnchen, n. moederszoontje, n.; -seele, f. moederziel, f.; -seelenallein, moederzielalleen; -stelle, f. plaats van moeder; -stelle vertreten, moederlijk voor iem. zorgen; -stock, m. moeder-korf, m.; -theil, n. moederlijk erfdeel, n.; -witz, m. natuurlijk vernuft, n.; -wuth, f. vrouwelijke minnewoede, f.; -zäpfchen, n. moederzetsel, n.; -zimmt, m. kassie-hout, n.

Mütter//chen, n. moedertje, n.; -lich, adj. u. adv. moederlijk; -lichkeit, f. moederlijkheid, f.

Mütze, f. muts, pet, f.; -nmacher, m. pettenmaker, m.; -nmacherin, f. mutsenmaakster, f.; -nschirm, m. klep, f. van eene pet; -nstreif, m. mutsenstrook, m.

Mutz//en, v. a. korten, afsnij-

den ; =ohr, *n.* gekortoord beest, *n.*

Myrrhe, *f.* myrrhe, *f.*: =nkerbel, *m.* welriekende kerbel, *m.*; =nstein, *m.* myrrhesteen, *m.*

Myrthe, *f.* mirt, *m.*; =nbaum, =nkranz, *m.* ꝛc. mirte-boom, -krans, *m.* *etc.*

Myst//erium, *n.* s, *pl.* =erien, mysterie, *f.*; =ificiren, *v. a.* mystificeeren; =icismus, *m.* mysticismus, *n.*; =iker, *m.* mysticus, *m.*; =isch, *adj.* u. *adv.* mystiek, mystisch.

Myth//e, *f.* mythe, *f.*; =olog, *m.* en, *pl.* en, mytholoog, *m.*; =ologie, *f.* mythologie, *f.*; =ologisch, *adj.* u. *adv.* mythologisch.

N.

N, *n.* N, *f.*

Na! *interj.* nu! wel!

Nabe, *f.* naaf, pijp, buis, *f.*; =n, *v. a.* naven; =nband, *n.* =nring, *m.* ring, band om de naaf; =nbohrer, *m.* =nholz, *n.* =nkappe, *f.* =nloch, *n.* naaf-boor, *f.* -hout, *n.* kop, *f.* -gat, *n.* *etc.*

Nabel, *m.* navel, *m.*; =ader, =binde, *f.* =bruch, *m.* =schnur, *f.* ꝛc. navel-ader, *f.* -band, *m.* -breuk, -strong, *f.* *etc.*; =n, *v. a.* de navelstreng afbinden.

Nach, *prp.* na; naar; volgens; nach Hause, naar huis; nach Süden, naar het zuiden; meiner Meinung nach, volgens mijne meening; nach der Natur, naar de natuur; nach hinten, naar achteren; hinten nach, achterna; nach Ihnen komme ich, na u kom ik; nach acht Tagen, na acht dagen; nach wie vor, vor wie nach, zoo als altijd; nach und nach, nachgerade, langzamerhand, allengskens. — In samenstellingen heeft „nach" meestal dezelfde beteekenis als „na" in de Nederlandsche taal *b. v.* nach=dringen, =drucken, =laufen, =lesen ꝛc. ꝛc. na-dringen, -drukken, -loopen, -lezen *etc. etc.*; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „na" gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Nach//achten, *v. n.* in acht nemen, opvolgen, nakomen; zich gedragen naar; =achtung, *f.* inachtneming, opvolging, *f. etc.*; =äffen, *v. a.* naäpen; =äffer, *m.* naäper, *m.*; =ahmbar, =ahmlich, *adj.* navolgbaar; =ahmen, *v. a.* navolgen, nabootsen; =arten, *v. n.* gelijken, aarden naar; =artung, *f.* het gelijken naar; =bar, *m.* s, en, *pl.* en, n, buurman, *m.*; =barin, *f.* buurvrouw, *f.*; =barlich, *adj.* nabuurlijk, naburig; =barschaft, *f.* nabuurschap; nabijheid, *f.*; gute Nachbarschaft halten, in goede verstandhouding met de buren leven; =barstaat, *m.* =barstadt, *f.* naburige staat, *m.* -stad, *f.*; =bedacht, *adj.* te laat nagedacht; =bessern, *v. a.* verbeteren; retoucheeren; herstellen; =bilden, *v. a.* navormen, nateekenen, nabootsen; =bildner, *m.* nateekenaar, *m.*; =bildung, *f.* navorming, nabootsing, *f.*; =bleiben, *v. n. s.* achterblijven; school blijven; =blicken, *v. n.* nazien; =brechen, *v. n.* verder openbreken; =bringen, *v. a.* nabrengen, inhalen; =bürge, *m.* tweede borg, *m.*; latere borgtocht, *m.*

Nachdem, *conj.* nadat; nachdem es sich trifft, al naar het valt; =, *adv.* vervolgens; je nachdem, al naar.

Nach//denklich, *adj.* nadenkend; bedenkelijk; =denklichkeit, *f.* bedenkelijkheid, *f.*; =druck, *m.* nadruk, *m.*; =druck, *m.* s, *pl.* =drücke, nadruk, *m.*; =drücklich, *adj.* u. *adv.* nadrukkelijk; =drucksvoll, *adj.* vol nadruk; =dunkeln, *v. n.* bruin, donker worden; =eiferung, *f.* =eifer, *m.* naijver, *m.*; =einander, *adv.* achtereenvolgend, achtervolgens; =empfängniß, *f.* overbezwangering, *f.*; =empfinden, *v. n.* (einem) dezelfde gewaarwordingen ondergaan als een ander; (etw.) iets als een ander of later gewaar worden, -ondervinden; =empfindung, *f.* gelijke, latere gewaarwording, -ondervinding, *f.*

Nachen, *m.* aak, *f.*; schuitje, bootje, *n.*; =förmig, *adj. anat., bot.* schuitvormig; =führer, *m.* schuitenvoerder, *m.*; =kraut, *n.* cimbaalkruid, *n.*

Nach//erfinden, *v. a.* uitvinden naar iem.; =essen, *n.* nagerecht, *n.*; =fahren, *v. n. s.* (einem) iem. achterna rijden, varen; navolgen, narijden; =färben, *v. a.* oververven; *v. n.* donkerder worden; =folge, *f.* op-, navolging, *f.*; =folger, *m.* opvolger, *m.*; =frage, *f.* navraag, *f.*; =führen, *v. a.* doen volgen; =füllen, *v. a.* op-, aanvullen; =gänger, *m.* volgeling, partijganger, *m.*; =geben, *v. a.* bijvoegen; =geben, *v. n.* toegeven; losgaan, wijken; einem nichts nachgeben, iem. in niets toegeven; =geboren, *adj.* na 's vaders dood geboren; =gefühl, *n.* s. =empfindung; =gerade, *adv.* allengskens; =giebig, *adj.* toegevend, inschikkelijk; =giebigkeit, *f.* inschikkelijkheid, toegevendheid, *f.*; =guß, *m.* nagietsel, *n.*; =hall, *m.* wedergalm, *m.*; =hallen, *v. n.* weergalmen; =hängen, *v. n. fig.* (einer Sache) peinzend nadenken over iets; seinen Gedanken nachhängen, napeinzen; =heben, *v. a.* helpen oplichten; =helfen, *v. n.* verhelpen; einem nachhelfen, iem. in het voortgaan behulpzaam zijn; einer Sache nachhelfen, eene zaak bevorderen; =helfer, *m.* bevorderaar, *m.*; =her, *adv.* naderhand, daarna, vervolgens; =herig, *adj.* nakomend, later; =herbst, *m.* najaar, *n.*; =holen, *v. a.* later-, terughalen; *fig.* inhalen (den tijd); =hülfe, *f.* ondersteuning, *f.*; =hut, *f.* nadrift, *f.*; *mil.* achterhoede, *f.*; =klang, *m.* naklank, weergalm, *m.*; =komme,

-kömmling, *m.* nakomeling, *m.*; -kommenschaft, -kunft, *f.* nakomelingschap, *f.*; -künsteln, *v. a.* kunstig namaken; -laß, *m.* nalatenschap, *f.*; *com.* rabat, *n.* vermindering (in den prijs); kwijtschelding (van eene straf); -lassen, *v. a.* nalaten; etw. vom Preise nachlassen, iets van den prijs laten vallen; *v. n.* loslaten; losgaan; die Kälte läßt nach, de koude vermindert; sein Eifer läßt nach, zijn ijver verflauwt; -lässig, *adj.* u. *adv.* nalatig; -lässigkeit, *f.* nalatigheid, *f.*; -leben, *v. n.* naleven; -leben, *n.* overleven, *n.*; -lebende, *m.* overlevende; *fig.* opvolger, nalever, *m.*; -lese, *f.* nalezing, *f.* naoogst, *m.*; *fig.* bijvoegsel, *n.*; -lügen, *v. n.* een leugen nazeggen; -malen, *v. a.* eene schilderij copiëeren; *fig.* namaken; -malig, *adj.* later, navolgend; -mals, *adv.* naderhand; -mast, *f.* nadrift, *f.*

Nachmittag, *m.* namiddag, *m.*; -s, *adv.* 's namiddags; -sPrediger, *m.* -sPredigt, *f.* -sSchläfchen, *n.* -sZeit, *f.* ꝛc. ꝛc. namiddag-predikant, *m.* -predikatie, *f.* -slaapje, *n.* -tijd, *m.* *etc. etc.*

Nachmittägig, *adj.* namiddagsch.

Nach//nahme, *f. com.* het voorafnemen der voorschotten; -ich habe die Kiste unter Nachnahme meiner Spesen heute abgesandt, ik heb de kist, na onvangst mijner kosten heden afgezonden; -nehmen, *v. a. com.* zijne voorschotten afhouden, -voorafnemen; -ordnen, *v. a.* ondervolmacht geven; -pfuschen, *v. a.* slecht namaken; -pinseln, *v. a.* retoucheeren; -räumen, *v. a.* naruimen, later opruimen; dem Hunde nachräumen, den drek van den hond wegvegen; -rede, *f.* narede, *f.*; üble Nachrede, kwaad gerucht, lastering; -reden, *v. a.* napraten; kwaadspreken; -reißen, *v. n.* verder scheuren; *v. a.* eene kopie schetsen; -richt, *f.* naricht, bericht, *n.* tijding, *f.*; -richter, *m.* scherprechter, *m.*; -richtlich, *adv.* tot naricht, a governo; -ruf, *m.* naam, door eenen overledenen gelaten; s. -ruhm; -rufen, *v. a.* naroepen; -ruhm, *m.* naroem, *m.*; -rühmen, *v. a.* tot lof van iem. spreken; -sagen, *v. a.* nazeggen; einem etw. nachsagen, iets op iem. zeggen; -satz, *m.* laatste stelling eener rede; -schall, *m.* naklank, *m.*; -schauen, *v. a.* nazien; -schießen, *v. n.* naschieten; *v. a.* bijpassen, bijvoegen; -schiffen, *v. a.* nazeilen; -schlag, *m.* valsche munt, *f.*; *mus.* slotnoot, *f.*; -schlagen, *v. a.* naslaan; *v. n.* aarden naar...; -schrift, *f.* naschrift, postscriptum, *n.*; -schub, *m.* tweede worp, *m.*; -schuß, *m.* naschot, *n.*; bijbetaling, aanvulling eener som; -schütten, *v. a.* bijgieten, bijstorten; -schwarm, *m.* tweede zwerm, *m.*; -schwärzen, *v. n.* donkerder worden; -sehen, *v. a.* u. *n.* nazien, nasturen; *fig.* einem etw. nachsehen, iem. iets vergeven, door de vingers zien; -sehen, *n.* nazien, *n.*; *fig.* toegeeflijkheid, *f.*; das Nachsehen haben, teleurgesteld zijn; -setzen, *v. a.* achter stellen; (einem) iem. najagen; -setzung, *f.* minachting, *f.*; nazetting, *f.*; -sicht, *f.* toegevendheid, *f.*; -sichtig, *adj.* toegevend; -silbe, *f. gr.* achtervoegsel, *n.*; -sinnen, *v. n.* overpeinzen; -spähen, *v. n.* bespieden; -spiel, *n.* nastuk, *n.*; -spotten, *v. n.* iem. in zijne afwezigheid bespotten; -stechen, *v. a.* nagraveeren; -stehen, *v. n.* in rang etc. na een ander staan, op een ander volgen; -stellen, *v. a.* nastellen; *v. n.* lagen leggen, belagen; -stellung, *f.* belaging, *f.*; -steuern, *v. a.* nabetalen; -stoppeln, *v. a.* nalezen; -streben, *v. n.* naar iets streven, -staan; -stürzen, *v. n.* invallen; (einem) najagen, narennen; -suchen, *v. a.* nazoeken, nasporen.

Nächst, *prp.* naast; nächst Gott, naast God; *adv.* dicht bij; -dem, onmiddelijk daarna; -e, (der, die, das) de, het naaste; mein nächster Verwandter, mijn naaste bloedverwant; der nächste Preis, de uiterste, naaste prijs; -nächster Tage, mit Nächstem, nächstens, eerstdaags; -e, *m.* naaste, *m.*; -enliebe, *f.* liefde tot den evenmensch.

Nacht, *f. pl.* Nächte, nacht, *m.*; in der Nacht, des Nachts, in den nacht, des nachts; über Nacht bleiben, overnachten; -andacht, *f.* -anker, *m.* -eule, *f.* -frost, *m.* -gleiche, *f.* -hemd, -lager, *n.* ꝛc. ꝛc. nacht-gebed, -anker, *n.* -uil, *m.* -vorst, -evening, *f.* -hemd, -leger, *n.* *etc.*; -arbeiter, -räumer, *m.* nachtwerker, *m.*; -geschirr, *n.* waterpot, *m.*; -en, *v. imp.* nacht worden; -kerze, *f.* nachtkaars, *f.*; *bot.* gele wederik, *f.*; -liebste, *f.* nachtvriendin, *f.*; *bot.* tuberoos, *f.*; -mahl, *n.* nachtmaal, *n.*; -rabe, *m.* nachtraaf, *f.*; *fig.* nachtlooper, *m.*; -riegel, *m.* nachtslot, *n.*; -s, *adv.* des nachts; -scherbe, *f.* -topf, *m.* waterpot, *m.*; -schwärmer, *m.* nachtlooper, *m.*; -tisch, *m.* nachttafel, *f.*; -viole, *f. bot.* nachtviolier, damastbloem, *f.*; -wache, *f.* nachtwacht, -waak, *f.*; -wächter, *m.* nachtwacht, *f.*; -wandler, *m.* nachtwandelaar, *m.*; -zeug, *n.* nachtgoed, *n.*; -zug, *m.* nachttrein, *m.*

Nächt//lich, -ig, *adj.* nachtelijk.

Nachtigall, *f.* nachtegaal, *m.*

Nach//theil, *m.* nadeel, *n.*; -theilig, *adj.* u. *adv.* nadeelig; -theiligkeit, *f.* nadeeligheid, *f.*; -thun, *v. a.* nadoen, namaken; -tisch, *m.* nagerecht, *n.*; desserttafel, *f.*; -trab, *m.* achterhoede, *f.*; -trachten, *v. a.* naar iets staan, -streven; (einem) iem. lagen leggen, belagen; -trag, *m.* es, *pl.* träge, aanhangsel, bijvoegsel, *n.*; -tragen, *v. a.* nadragen; *fig.* bijvoegen, aanvullen; einem etw. nachtragen, tegen iem. een wrok voeden; -träglich, *adj.* aanvullend, bijgevoegd; -treten, *v. a. s.* naloopen, navolgen; -trillern, *v. a.* iets nazingen, naneuriën; -üben, *v. a.* iets later oefenen; -verlangen, *v. a.* later verlangen; -wagen, *v. rec.* (sich) zich wagen iem. te volgen; -weh, *n.* -wehe, *f.* -wehen, *pl.* napijn, *f.* naweeën, *pl.*; *fig.* kwade gevolgen; naberouw; *n.*; -wein, *m.* perswijn, *m.*; -weisen, *v. a.* aan-, heen-, verwijzen; aantoonen; -weisung, *f.* aanwij-

zing, f. etc.; =welt, f. nawereld, nakomelingschap, f.; =wirken, v. n. noch later uitwerking doen; =wuchs, m. nieuw hout, n.; fig. kroost, opkomend geslacht, n.; =wünschen, v. a. (einem etw.) iemand met zijne wenschen vergezellen; =ziehen, v. a. achter zich heen halen, -trekken; =zins, m. buitengewone cijns, m.; =zotteln, v. n. pop. drentelend naloopen, -navolgen; =zucht, f. nateelt, f.; =zug, m. natocht, m.; =zügler, m. mil. achterblijver, m.

Nacken, m. nek, n.; einem immer auf dem Nacken sitzen, iem. op de hielen zitten; =band, =grübchen, =haar, =stück, n. &c. &c. nek-band, m. -kuiltje, -haar, -stuk, n. etc.

Nack//end, =ig, =t, adj. u. adv. naakt, bloot; =theit, f. naaktheid, f.

Nadel, f. naald, speld, f.; bot. naaldvormig blad, n. (van dennen etc.); =büchse, f. =geld, =kissen, n. =macher, m. =öhr, n. &c. naalde-koker, m. -geld, -kussen, n. -maker, m. -oog, n. etc.; =halter, m. =holz, n. =stich, m. naald-houder, m. -hout, n. -steek, m.; =spitze, f. punt eener naald of speld; =wurm, m. naaldworm, m. [voorzien.

Nadeln, v. n. met spelden

Nädelchen, n. naaldje, n.

Nadler, m. nadelmaker, m.; =handwerk, n. naaldenmaken, n.; =waare, f. kleine ijzerwaar, f.

Nagel, m. s, pl. Nägel, nagel; spijker, m.; hölzerne Nagel, houten pin; fig. etwas an den Nagel hängen, iets aan den spijker hangen; =amboß, =bohrer, =schmied, m. =spitze, =zange, f. &c. &c. spijker-aanbeeld, n. -boor, f. -smid, m. -punt, -tang, f. etc.; =fell, n. med. nagelvlies, n.; =fest, adj. spijker-, nagelvast; =geschwür, n. fijt, f.; =kopf, m. =kuppe, f. spijkerkop, m.; =kraut, n. strandkruid, n.; =los, adj. ontnageld, zonder spijkers; =n, v. a. nagelen, spijkeren; =neu, adj. nagel-, splinternieuw; =probe, f. nagelproef, f.; die Nagelprobe machen, op de nagelproef ledigen; =roche, m. spijkerroch, m.

Nägel//chen, =ein, n. nageltje, spijkertje, n.; s. Gewürznägelchen; =kram, m. spijkerhandel, m.; =maal, n. het teeken der nagelen.

Nag//en, v. a. u. n. knagen. kluiven; =er, m. =ethier, n. knaagdier, n.; =ewurm, m. fig. knagende worm, m.

Nahe, adj. u. adv. dicht, dicht bij, nabij; nabij gelegen; nahe neben einander, dicht bij elkander; nahe dabei, dichtbij; die Zeit ist nahe, de tijd is nabij; einem zu nahe treten, iem. in zijne eer aantasten; fig. einem etwas nahe legen, iemand iets aan het verstand brengen; iem. tergen; sein Schmerz geht mir nahe, zijn smart beweegt mij tot medelijden.

Näh//e, f. nabijheid, f.; =en, v. a. naaien; =er, m. † naaier, m.; =er, adj. u. adv. nader; die näheren Umstände, das Nähere, de nadere bijzonderheden, het nadere; =emädchen, n. =erin, f. naaister, f.; =erei, =terei, f. naaiwerk, n.; =erkauf, m. =errecht, n. recht van benadering; =erkäufer, m. die het recht van naasting heeft; =ern, v. rec. (sich einem) iem. naderen; =erung, f. nadering, f.; =garn, =kästchen, =kissen, n. =nadel, f. &c. naaigaren, -kistje, -kussen, n. -naald, f. etc.; =zeug, n. naaigereedschap, n.

Nahen, v. n. naderen.

Nähr//en, v. a. voeden, onderhouden; sich von seiner Hände Arbeit nähren, van 't werk zijner handen leven; =end, adj. voedend; =mutter, f. voedstermoeder, f.; =stand, m. derde stand, burgerstand, m.; Nähr=, Lehr=, Wehrstand, m. burgerstand, geestelijke of onderwijzersstand, militaire stand, m.; =vater, m. voedster-, pleegvader, m.; =ung, f. voeding, f.

Nahr//haft, =sam, adj. u. adv. voedzaam; fig. ein nahrhafter Ort, eene plaats, waar veel nering is; =haftigkeit, f. voedzaamheid; fig. voordeeligheid, f.; =los, =ungslos, adj. u. adv. onvoedzaam; fig. ein nahrloser Ort, eene plaats, waar weinig nering is; nahrlose Zeit, neringlooze tijd; =losigkeit, ungslosigkeit, f. neringloosheid, f.; =ung, f. voedsel, n. voeding, f.; beroep, n. nering. f.; =ungsfleiß, m. nijverheid, f.; =ungsmittel, n. voedingsmiddel, n.; =ungssaft, m. voedings-, maagsap, n.; =ungssorge, f. zorg, bezorgdheid voor het onderhoud; =ungssteuer, f. patentrecht, n.; =ungsstoff, m. voedingsstof, f.; =ungszweig, m. tak van nijverheid.

Naht, f. pl. Nähte, naad, m.

Naïv, adj. naïf, ongekunsteld; =ität, f. naiveteit, f.

Najade, f. najade, f.

Name, m. ns, pl. n; =n, m. naam, m.; in meinem Namen, in mijnen naam; im Namen des..., in den naam van...; im Namen des Königs, uit naam des konings; in Gottes Namen, in Gods naam; =nbuch, n. =nchrift, m. =ngedicht, n. =nträger, m. &c. naam-boek, n. -christen, m. -dicht, n. -drager, m. etc.; =nsfest, n. =nstag, =nsvetter, =nszug, m. naam-feest, n. -dag, -genoot, m. -cijfer, n. etc.; =nlos, adj. naamloos, nameloos; =nlosigkeit, f. nameloosheid, f.; =entlich, adv. bij name, namelijk; uitdrukkelijk, bepaaldelijk; =haft, adj. u. adv. met name, bekend, zoogenaamd; =namhaft machen, bekendmaken, noemen; beroemd, aanmerkelijk; ein namhaftes Verbrechen, eene groote misdaad.

Nämlich, adv. namelijk; =e, (der, die, das) adj. dezelfde; =keit, f. eenzelvigheid, f.

Nanking, m. s, nanking, n.

Näpfchen, n. kommetje, n.

Napf, m. es, s, pl. Näpfe, kom, schaal, f. nap, m.; =kuchen, m. koek in een vorm gebakken; =muschel, =schnecke, f. napschelp, f.

Naphta, f. naftha, f. [n.

Närbchen, n. kleine likteeken,

Narb//e, f. likteeken, merk, n.: Narbe im Leder, nerf in't leder; =en, v. n. u. rec. zich tot een likteeken vormen, toegroeien; =en, v. a. (het leder) korrelen, nerven; =enseite, f. gekorrelde zijde, f.; =ig, adj. gelikteekend, met likteekens bedekt; (van leder) gekorreld.

Narde, *f.* **-n,** *m.* nardus, *m.*; **-nbalsam, -duft,** *m.* ꝛc. nardus-balsem, -geur, *m. etc.*; **-ngras,** *n.* bergnardus, *m.*; **-nkraut,** *n.* bisschopskruid, *n.*

Narr, *m.* **en,** *pl.* **en,** nar, gek, zot, dwaas, *m.*; **einen zum Narren haben,** iem. voor den gek houden; **den Narren an etwas gefressen haben,** verzot met iets zijn; **er ist ein guter Narr,** hij is en goede sul; **-en,** *v. a.* voor den gek houden; *v. n.* den gek spelen; **-engeschwätz, -enhaus,** *n.* **-enstreich,** *m.* **-enspiel,** *n.* gekken-praat, *f.* -huis, *n.* -streek, *m.* -spel, *n.*; **-enhaft, -enmäßig,** *adj.* mal, gek, zot, dwaas; **-enkappe,** *f.* zotskap, *f.*; **-enkolben,** *m.* **-enkolbe,** *f.* narrenstok, *m.*; **-enspoffe,** *f.* narrepoets, *f.*; **Narrenspossen treiben,** narrenpotsen uitvoeren; **Narrenspossen!** gekheid! **-enseil,** *n. fig.* **einen am Narrenseil herumführen,** iem. om den tuin leiden; **-entheidung,** *f.* gekkenpraat, zotternij, *f.*; **-erei,** *f.* zotternij, *f.*; **-heit,** *f.* gek-, dwaasheid, *f.*; **-iren,** *v. n.* den gek spelen.

Närr//chen, *n.* kleine dwaas, *m.*; **-in,** *f.* gekkin, zottin, *f.*; **-isch,** *adj.* u. *adv.* gek, zot, mal, dwaas.

Narwall, *m.* narwal, *m.*

Narcisse, *f.* narcis, *f.*

Nasal, *n. mus.* nasaal, *f.*; **-buchstabe,** *m.* neusklank, *m.*

Näschen, *n.* neusje, *n.*

Nasch//en, *v. n.* snoepen; **-haft,** *adj.* snoepachtig; **-haftigkeit,** *f.* snoepachtigheid, *f.*; **-katze,** *f.* snoepster, *f.*; **-maul,** *n.* snoeper, *m.* snoepster, *f.*; **-werk,** *n.* snoepgoed, *n.*

Näsch//er, *n.* snoeper, *m.*; **-erin,** *f.* snoepster, *f.*; **-erei,** *f.* snoeperij, *f.* snoepgoed, *n.*; **-isch, -ischkeit** s. **naschhaft** ꝛc.

Nase, *f.* neus, *m.*; **die Nase überall haben, die Nase in Alles stecken,** de neus overal insteken; **die Nase rümpfen,** den neus optrekken; **der Nase nachgehen,** den neus volgen; **einen bei der Nase herumführen,** iem. bij den neus leiden; **mit einer langen Nase abziehen,** met een langen neus heengaan; **einem eine Nase drehen,** iem. een neus aandraaien; **-nader,** *f.* **-nbein, -nhaar, -nloch,** *n.* **-nspitze,** *f.* ꝛc. ꝛc. neus-ader, *f.* -been, -haar, -gat, *n* -punt, *f. etc.*; **-nlaut,** *m.* neusklank, *m.*; **-nrümpfen,** *n.* neusophalen, *n.*; **-nstüber,** *m.* kuip voor den neus; **-weis,** *adj.* neuswijs, wijsneuzig; **-weise,** *m.* u. *f.* wijsneus, *m.* u. *f.*; **-weisheit,** *f.* wijsneuzigheid, *f.*

Näsel//er, *m.* die door den neus spreekt; **-n,** *v. n.* door de neus spreken.

Nashorn, *n.* neushoorn, *m.* neushoorndier, *n.*

Naß, *adj.* nat; **ein nasser Bruder,** een drinkebroer; **-,** *n.* vocht, *n.*; **-kalt,** *adj.* nat en koud.

Nässe, *f.* natheid, *f.*; **-n,** *v. n.* nat zijn, zweeten; lekken; **-n,** *v. a.* nat maken; **-n,** *n.* lekking, *f.*

Näßlich, *adj.* u. *adv.* natachtig.

Nation, *f.* natie, *f.*; **-al,** *adj.* u. *adv.* nationaal; **-alisiren,** *v. a.* naturaliseeren; **-altruppen,** *pl.* **-alversammlung,** *f.* nationale troepen, *pl.* -vergadering, *f.*

Nativität, *f.* nativiteit, *f.*; **einem die Nativität stellen,** iemands horoskoop trekken; **-steller,** *m.* horoskooptrekker, *m.*

Natrum, *n. chem.* natrum, *n.*

Natter, *f.* adder, *f.*; **-kraut,** *n.* slangekruid, *n.*; **-milch,** *f. bot.* schorseneer, *f.*; **-wurz,** *f. bot.* addertong, *f.*; **-zunge,** *f. bot.* u. *fig.* addertong, *f.*

Natur, *f.* natuur, *f.*; **-alien,** *pl.* naturaliën, *pl.*; **-alienkabinet,** *n.* naturaliën-kabinet, *n.*; **-alisiren,** *v. a.* naturaliseeren; **-alisirung,** *f.* naturalisatie, *f.*; **-alismus,** *m.* naturalismus, *n.*; **-alist,** *m.* **en,** *pl.* **en,** naturalist, *m.*; **-anlage, -begebenheit, -beschreibung, -forschung, -kraft, -kunde,** *f.* ꝛc. ꝛc. natuur-gave, *f.* -verschijnsel, *n.* -beschrijving, -vorsching, -kracht, -kunde, *f. etc.*; **-ell,** *n.* **es, s,** *pl.* **e,** natuurlijke geaardheid, *f.*; aard, *m.*; **-gemäß,** *adj.* natuurlijk, volgens de natuur; **-geschichte,** *f.* natuurlijke geschiedenis, *f.*; **-reich,** *n.* rijk der natuur; **-religion,** *f.* natuurlijke godsdienst, *f.*; **-seltenheit,** *f.* zeldzaamheid der natuur; **-spiel,** *n.* speling der natuur; **-trieb,** *m.* natuurdrift, *f.* instinkt, *n.*; **-widrig,** *adj.* tegen de natuur; **-zustand,** *m.* natuurstaat, *m.*

Natürlich, *adj.* u. *adv.* natuurlijk; **-keit,** *f.* natuurlijkheid, *f.*

Nauti//k, *f.* zeevaartkunde, *f.*; **-sch,** *adj.* nautisch.

Nebel, *m.* nevel, mist, *m.*; **-fleck,** *m.* nevelsterren, *f. pl.*; **-icht, -ig,** *adj.* nevelachtig, mistig; **-kappe,** *f.* reiskap, *f.*; **-krähe,** *f.* bonte kraai, *f.*; **-n,** *v. imp.* misten, nevelen; *fig.* duister zijn; **-rauch,** *m.* mist, *m.* **-stern,** *m.* nevelster, *f.*; **-tag,** *m.* mistige dag, *m.*

Neben, *prp.* naast, nevens; **neben einem sitzen,** naast iem. zitten; **sich neben einen setzen,** naast iem. gaan zitten; **-an,** *adv.* hiernaast; **-einander,** *adv.* naastelkander; **-her,** *adv.* ter zijde; *fig.* ter loops, in't voorbijgaan; **-absicht,** *f.* **-zweck,** *m.* bijbedoeling, *f.*; **-achse,** *f.* kleinste of kortste as der beide middellijnen eener ellips; **-allee,** *f.* **-altar,** *m.* **-arbeit,** *f.* **-artikel,** *m.* **-batterie,** *f.* **-begriff,** *m.* ꝛc. ꝛc. bij-laan, *f.* -altaar, -werk, -artikel, *n.* -batterij, *f.* -begrip, *n. etc. etc.*; **-ast,** *m.* zijtak, *m.*; **-bei,** *adj.* ter zijde; ter loops; **-bediente,** *m.* tweede bediende, *m.*; **-beweis,** *m.* medebewijs, *n.* **-buhler,** *m.* mededinger, *m.*; **-buhlerin,** *f.* mededingster, *f.* **-christ,** *m.* medechristen, *m.*; **-ding,** *n.* bijzaak, *f.*; **-einkünfte,** *f. pl.* buitengewone inkomsten, *f. pl.*; **-erbe,** *m.* mede-erfgenaam, *m.*; **-essen, -gericht,** *n.* bijgerecht, *n.*; **-fach,** *a.* bijvak, *n.*; **-farbe,** *f.* tweede kleur, *f.*; **-figur,** *f.* bijkomend figuur, *f.* u. *n.*; **-forst,** *m.* afzonderlijk gelegen bosch, *n.*; **-frage,** *f.* tusschenvraag, *f.*; **-gang,** *m.* zij-, bijgang, *m.*; *fig.* heimelijke kwade praktijken; **-gasse,** *f.* **-gebäude,** *n.* zij-straat, *f.* -gebouw, *n.*; **-geschäft,** *n.* bijzaak, *f.*; **-geschöpf,** *n.* medeschepsel, *n.*; **-gesell,** *m.* medgezel; mede-werkman, *m.*; **-gewinn, -gewinnst,** *m.* bijkomende winst, *f.*; **-graben,** *m.* zijgracht, *f.*; **-handlung,** *f.* episode, *f.*; **-haus,** *n.* belendend huis, *n.*; **-hode,** *f.* bijbal, *m.*;

=hof, m. afzonderlijk gelegen binnenplaats, f.; =kammer, =stube, f. zimmer, n. zijkamer, f.; =linie, f. zijtak, m.; =magd, f. tweede meid, f.; =mann, m. nevenman, m.; =mensch, m. evenmensch, m.; =person, f. bijpersoon, m.; =pfarre, f. bijkerk, f.; =pfeiler, m. zijpilaar, m.; =pfennig, m. spaarpenning, m.; =punkt, m. ondergeschikt punt; incident, n.; =rechnung, f. bijgevoegde rekening, f.; =rolle, f. kleine rol, f.; =sache, f. bijzaak, f.; =satz, m. gr. afhankelijke volzin, m.; =schlüssel, m. tweede sleutel, m.; =schoß, =schößling, m. wilde scheut, m.; =schüler, m. mede-leerling, m.; =schuldner, m. mede-schuldenaar, m.; =sonne, f. bijzon, f.; =spiel, n. bijspel, n.; =steuer, f. buitengewone belasting, f.; =stunde, f. snipperuur, n.; =thür, f. zijdeur, f.; =tisch, m. zijtafel, f.; =treppe, f. zijtrap, m.; =umstand, m. bijkomende omstandigheid, f.; =unkosten, pl. bijkomende kosten, pl.; =versammlung, f. bijzondere vergadering, f.; =vormund, m. toeziende voogd, m.; =vortheil, m. bijkomend voordeel, n.; =weg, m. zij-, bijweg, m.; fig. onwettig middel, n.; =weib, =werk, n. =wind, m. =wort, n. ꝛc. bij-wijf, -werk, n. -wind, m. -woord, n. etc.; =wörtlich, adj. u. adv. bijwoordelijk; =zirkel, m. bijkring, m.; =zimmer, s. =kammer; =zweck, s. =absicht, =zweig, m. zijtak, m.

Nebst, prp. benevens, met; er nebst seiner Frau, hij met zijne vrouw; er nebst mir, hij en ik.

Neck//en, v. a. plagen, sarren, tergen; foppen; =er, m. plager, m.; =erei, f. plagerij, f.; =isch, adj. u. adv. schertsend, plagend.

Neffe, m. neef, m. (neveu; broeders- of zusters-zoon); =ngunst, f. neefbegunstiging, f.; =nschaft, f. neefschap, n.

Neger, m. =in, f. neger, m. -in, f.; =handel, m. =haus, =schiff, n. ꝛc. neger-handel, m. -huis, -schip, n. etc.

Nehm//en, v. a. nemen; vatten; sich die Mühe nehmen, de moeite nemen; einen beim Worte nehmen, iem. bij het woord houden; im Ganzen genommen, over het geheel genomen; v. n. einen Anfang, ein Ende nehmen, een aanvang, een einde nemen; Schaden nehmen, schade lijden; =er, m. nemer, m.; =lich, s. nämlich.

Nehrung, f. laag kustland, n.

Neid, m. es, s, nijd, m. wangunst, f.; =en, v. a. benijden; =er, m. benijder, m.; =erin, f. benijdster, f.; besser Neider als Mitleider, beter benijd dan beklaagd; =hammel, =hart, m. nijdigaard, m.; =isch, adj. u. adv. nijdig; =los, adj. zonder nijd; =nagel, m. nijdnagel, m.

Neig//e, f. rest, overschot, n.; neiging, helling, afneming, f.; der Wein, das Faß geht auf die Neige, de wijn raakt op, het vat is haast ledig; es geht mit ihm auf die Neige, het loopt met hem ten einde; =en, v. a. neigen; v. rec. (sich) buigen, zich bukken; sich zu etw. neigen, naar iets overhellen; sich zum Ende neigen, ten einde loopen; der Tag neigt sich, de dag loopt ten einde; =ung, f. neiging, genegenheid; buiging, f.; =ungskompaß, m. =ungsnadel, f. neigingsnaald, f.; =ungswinkel, m. invalshoek, m.

Nein, adv. neen.

Nekro//log, m. en, pl. en, necroloog, m.; =mant, m. en, pl. geestenbanner, m.; =mantie, f. geestenbanning, f.

Nelke, f. anjelier, anjer, m. nagelbloem, f.; =nbeet, n. =npflanzung, f. =nstock, m. anjer-bed, -perk, n. -struik, m.; =nbraun, adj. kruidnagelkleurig; =nflor, m. bloeiende anjelieren; =ngras, n. grasanjer, m.; =nkraut, n. =nwurzel, f. nagelkruid, n.; =nöl, n. nagelolie; f.; =pfeffer, m. jamaicapeper, f.; =nröschen, n. anemoon, f.; =nsenker, m. afzetsel van een anjelier; =nviole, f. fluweelbloem, f.; =nzimmet, m. =nrinde, f. kassia-bast, m.

Nenn//en, v. a. noemen, heeten; =bar, adj. noembaar; =fall, m. eerste naamval, nominativus, m.; =er, m. noemer, m.; =ung, f. noeming, f.; =werth, m. naamwaarde, f.; =wort, n. gr. zelfstandig naamwoord, n.

Nephrit, m. es, s, nephriet, m.

Nepot//e, m. neef, m.; =ismus, m. neefbegunstiging, f.

Nerv, m. en, pl. en, =e, f. zenuw, pees, f.; =enbau, m. =enfieber, n. =enknoten, m. =enkrankheit, f. ꝛc. ꝛc. zenuw-stelsel, n. -koorts, f. -knoop, m. -ziekte, f. etc.; =engeflecht, n. zenuwvlecht, f.; =enschlag, m. zenuwberoerte, f.; =enschwach, adj. zenuwachtig; =enschwäche, f. zenuwzwakte, zenuwachtigheid, f.; =ensystem, =enwerk, n. zenuwstelsel, n.; =icht, adj. spierachtig; =ig, adj. zenuwrijk; gespierd; krachtig.

Nervös, adj. zenuwachtig.

Nerz, m. es, pl. e, otter, m.

Nessel, f. netel, brandnetel, f.; =ausschlag, m. =fieber, =tuch, n. ꝛc. netel-uitslag, m. -koorts, f. -doek, n. etc.

Nest, n. es, pl. er, nest, n.; =ei, =küchlein, n. =taube, f. ꝛc. ꝛc. nest-ei, -kuiken, n. -duif, f. etc.; =ling, m. nestvogel, m.

Nestel, f. nestel, veter, m.; =loch, n. =nadel, f. =stift, m. ꝛc. nestel-gat, n. -naald, f. -stift, n. etc.; =n, v. a. met een nestel toe-, vastbinden, rijgen; =wurm, m. lintworm, m.

Nestler, m. nestelmaker, m.

Nett, adj. u. adv. net, zuiver; aardig, lief; netjes; =igkeit, f. netheid, zindelijkheid, f.

Netto, adv. com. netto, zuiver; =betrag, m. =gewicht, n. =preis, m. ꝛc. netto-montant, -gewicht, n. -prijs, m. etc.

Netz, n. es, pl. e, net, n.; =bruch, =fechter, m. =häutchen, n. =stein, =zug, m. ꝛc. net-breuk, f. -vechter, m. -vlies, n. -steen, -worp, m. etc.; =steller, =stricker, m. nettespreider, -breier, m.; =weise, adv. netvormig.

Netzen, v. a. bevochten, nat maken; =, v. n. lekken, zweeten.

Neu, adj. u. adv. nieuw, versch, jong; auf's neue, op nieuw; =aufgelegt, adj. herdrukt; =backen, =geboren, =modisch, adj. nieuw-bakken, -geboren, -modisch, etc.; =e, n. nieuw, n.; was gibt es Neues? is er nieuws? =erdings, adv. kortgeleden; op nieuw; =erer, m. invoerder van

nieuwigheden; =ern, *v. n.* nieuwigheden invoeren; =erung, *f.* nieuwigheid, *f.*; =erungsſucht, *f.* nieuwigheidszucht, *f.*; =gier, =gierde, *f.* nieuwsgierigheid, *f.*; =gierig, *adj.* u. *adv.* nieuwsgierig; =heit, *f.* nieuwheid, *f.*; =igkeit, *f.* nieuwigheid, *f.* nieuws, *n.*; =jahr, *n.* =ſtadt, *f.* nieuwjaar, *n.* -stad, *f.*; =lich, *adj.* kortgeleden; =ling, *m.* nieuweling, *m.* u. *f.*; =mond, *m.* nieuwe maan, *f.*; =teſtamentlich, *adj.* u. *adv.* uit, van het nieuwe testament; =vermählt, *adj.* u. *adv.* pas-, jonggetrouwd.

Neun, *num.* negen; =auge, *n.* negenoog, *n.*; =e, *f.* er, *m.* negen, *f.*; =eck, *n.* negenhoek, *m.*; =erlei, *adv.* negenderlei; =fach, =fältig, *adj.* negenvoudig; =ſtündig, *adj.* negen uren durende; =tägig, *adj.* negendaagsch; =tens, *adv.* ten negende; =theilig, *adj.* uit negen deelen bestaande; =tödter, *m.* negendooder, *m.*; =zehn, *num.* negentien; =zig, *num.* negentig; =ziger, *m.* negentigjarige, *m. etc.* — Men vorme de verdere samenst. naar de gelijksoortige woorden onder: acht, drei, ein.

Neutral, *adj.* neutraal, onzijdig; =ität, *f.* neutraliteit, *f.*

Neutrum, *n.* es, *pl.* tra, *gr.* onzijdig geslacht, *n.*

Nicht, *adv.* niet; =achtung, *f.* minachting, *f.*, =annahme, =befolgung, =bewilligung, =erkennung, =erſcheinung, *f.* =daſein, *n.* 2c. 2c. niet-aanneming, -opvolging, -inwilliging, -erkenning, -verschijning, -aanwezigheid, *f. etc.*; =duldung, *f.* onverdraagzaamheid, *f.*; =ig, *adj.* nietig; =igkeit, *f.* nietigheid, *f.*; =s, *pron.* u. *n.* niets; =ſein, *n.* het niet zijn; =snutzig, *adj.* u. *adv.* onnuttig, ondeugend; =snutzigkeit, *f.* onnuttigheid, *f. etc.*; =sthuerei, *f.* ledigloopen, *n.*; =swürdig, *adj.* nietswaardig; =swürdigkeit, *f.* nietswaardigheid, *f.*; =wollen, *n.* onwilligheid, *f.*

Nicht, *m. chem.* zinkbloem, *f.*

Nichte, *f.* nicht, *f.* (nièce, broeders- of zusters-dochter.)

Nick, *m.* es, s, *pl.* e, knik, *m.*; =en, *v. n.* knikken.

Nickel, *m. chem.* nikkel, *n.*

Nie, =mals, *adv.* nooit, nimmer.

Nieder, *adj.* u. *adv.* laag, nederig; auf u. nieder, op en neder; Hohe u. Niedere, grooten en geringen. — Met werkwoorden en daarvan afgeleide woorden samengesteld, heeft „nieder" dezelfde beteekenis, als „neder" in de Nederlandsche taal, *b. v.* nieder=beugen, =drücken, =fallen, neder-buigen, -drukken, -vallen *etc.*; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „neder" gevormd worden.

Nieder//bord, *m.* bakboord, *n.*; =brechen, *v. a.* afbreken, sloopen; =brennen, *v. a.* u. *n.* afbranden; =bringen, *v. a.* afbrengen; op den grond werpen; =donnern, *v. a.* ter neder bliksemen, -slaan; verpletteren; =donnern, *n.* nederbliksemen, *n.*; =ducken, *v. rec.* (ſich) nederduiken; =fahren, *v. n.* nederdalen; omrijden; =fahrt, *f.* nederdaling, *f.*; =fliegen, *v. n. s.* afvliegen; =gang, *m.* =gehen, *n.* ondergang, *m.*; =gehen, *v. n.* ondergaan; =geſchlagen, *adj.* neerslachtig; =geſchlagenheit, *f.* nederslachtigheid, *f.*; =holer, *m.* nederhaalder, *m.*; =holz, *n.* hakbosch, *n.*; =kommen, *v. n. s.* bevallen, in de kraam komen; =krämpen, *v. a.* nederslaan, aftoomen; =kunft, *f.* bevalling, verlossing, *f.*; =lage, *f.* nederlaag, *f.*; *com.* magazijn, *n.*; =laſſen, *v. a.* nederlaten; *v. rec.* (ſich) zich nederzetten; *fig.* ſich häuslich irgendwo niederlaſſen, zich ergens met der woon vestigen; =laſſung *f.* nederlating; *fig.* vestiging; volkplanting, *f.*; =legen, *v. a.* neder-, omleggen; (geld) storten, deponeeren; =legung, *f.* nederlegging, *f.*; afstand. *m.*; =machen, *v. a.* afmaken; =metzeln, =ſäbeln, *v. a.* nedersabelen; =metzelung, *f.* slachting, *f.*; =reißen, *v. a.* af-, omverhalen; =reißung, *f.* slooping, omverwerping, *f.*; =reiten, *v. n.* omverrijden; =rennen, *v. a.* omverloopen; =ſaufen, =trinken, *v. a.* iem. dronken maken, onder de tafel brengen; =ſchießen, *v. a.* ternederschieten; *v. n.* nederstorten; van boven nedervallen; =ſchlag, *m.* nederstorting; *chem.* nederslag, *m.*; =ſchlagen, *v. a.* ter nederslaan; nederslaan, matigen; *chem.* doen bezinken; (de oogen) nederslaan; eines Hoffnung niederſchlagen, iemand in zijne hoop te leur stellen; =ſchlagend, *adj.* stillend, lenigend, bedarend; *fig.* bedroevend, ontmoedigend; =ſchlagmittel, *n. chem.* bezinkingsmiddel; verzachtend middel, *n.*; =ſchlagung, *f.* nederslaan, *n.*; *chem.* nederploffing; *fig.* ontmoediging; onderdrukking, *f.*; =ſchlucken, *v. a.* inslikken; =ſchmeißen, *v. a.* neersmijten; =ſchmettern, *v. a.* met geraas nederwerpen; =ſchreiben, *v. a.* ter neder schrijven; op schrift brengen; =ſenken, *v. a.* doen zinken; laten zakken; =ſetzen, *v. a.* u. *rec.* nederzetten; =ſitzen, *v. n.* zitten, gezeten zijn; neerhurken; einen niederſitzen heißen, iem. doen plaats nemen; =ſtämmig, *adj.* laagstammig; =tanzen, *v. a.* afdansen; =trächtig, *adj.* u. *adv.* laag, gemeen; =trächtigkeit, *f.* laagheid, *f. etc.*; =ung, *f.* laagland, *n.*; =wärts, *adv.* nederwaarts; =ziehen, *v. a.* u. *n.* neder-, naar beneden trekken.

Niedlich, *adj.* u. *adv.* sierlijk, aardig, keurig, lief; =keit, *f.* sierlijkheid, *f. etc.*

Niednagel ſ. **Nietnagel.**

Niedrig, *adj.* u. *adv.* laag; =keit, *f.* laagte; laagheid, *f.*; =en, *v. a.* vernederen; =ung, *f.* verlaging, *f.*

Niemals, ſ. nie.

Niemand, *pron.* niemand.

Nier//e, *f.* nier, *f.*; =enader, *f.* =enbraten, *m.* =enfett, =enmittel, =enweh, *n.* 2c. 2c. nier-ader, *f.* -stuk, -vet, -middel, -wee, *n. etc.*; =ig, *adj.* niervormig.

Nieſe//n, *v. n.* niezen; =mittel, =pulver, *n.* niespoeder, *n.*; =wurz, *f.* nieswortel, *m.*

Nieß//bar, =barlich, *adj.* in vruchtgebruik; =en, *v. a.* genieten; =er, *m.* =erin, *f.* vruchtgebruiker, *m.* -ster, *f.*; =ling, *m.* genotzoeker, *m.*

Nießbrauch, *m.* vruchtgebruik,

n.; =en, v. n. h. het vruchtgebruik trekken; =er, m. =erin, f. vruchtgebruiker, m. -ster, f.; =ling, m. winzuchtige, m.; =sbesitz, m. vruchtgebruik, n.; =sgut, n. fidei-commis, n.; =ssicherheit, f. zekerheid door vruchtgebruik; =sverpfändung, f. verpanding van het vruchtgebruik,

Niet, n. es, s, pl. e, klinknageltje, n. =blech, n. dunne ijzerplaat, f.; =eisen, n. =hammer, =kloben, =nagel, m. klinkijzer, n. -hamer, m. -tang, f. -nagel, m.; niet= u. nagelfest, nagelvast; =en, v. a. omklinken.

Niete, f. niet; nietigheid, f.

Niftel, f. obs. nicht, f.

Nil, m. es, s, nijl, m.; =messer, m. =pferd, n. ꝛc. nijl-meter, m. -paard, n. etc.

Nimbus, m. nimbus, lichtkrans, m.

Nimmer, =mehr, adv. nooit, nimmer, -meer; auf St. Nimmerstag, op St. Jutmis; =satt, adj. onverzadelijk; =satt, m. vreter, m.

Nipp, m. es, pl. e, slokje, n.; =en, v. n. met kleine teugen drinken; =sachen, n. pl. snuisterijen, schoersteenstukjes.

Nirgend, =s, =wo, adv. nergend.

Nische, f. nis, f.

Ni//ß, f. neet, f.; =sse, pl. neten; =ssig, adv. vol neten.

Nisten, v. n. nesten, nestelen.

Nix, m. =e, f. watergeest, m.

Noch, adv. noch; weder ... noch ..., conj. noch ... noch ...; =malig, adj. herhaald; =mals, adv. nochmaals.

Nock, n. es, s, pl. e, mar. nok, f.; =e, f. poffertie, n.

Nomade, m. nomade, m.; =enleben, =envolk, n. ꝛc. nomaden-leven, -volk, n.

Nominalwerth, m. nominale waarde, f.

Nominativ, m. s, pl. e, eerste naamval, nominativus, m.

Nominell, adj. nominaal.

None, f. kath. none, f.

Nönnchen, n. nonnetje, n.

Nonne, f. non, f.; =nleben, =nkloster, n. =nzelle, f. ꝛc. nonneleven, -klooster, n. -cel, f. etc.; =ntaube, f. nonnetje, n.

Nopp//e, f. nop, f.; =eisen, n. nopijzer, n.; =en, v. a. noppen; =er, m. nopper, m.; =erin, f. nopster, f.

Nord, m. s, =en, m. noorden, n.; noordewind, m.; =breite, =sonne, f. noorder-breedte, -zon, f.; =fahrer, =kaper, =pol, =wind, m. ꝛc. noord-vaarder, -kaper, m. -pool, f. -enwind, m. etc.; =isch, adj. noordelijk; =licht, n. noorderlicht, n.; =ost, =osten, m. noordoosten, n.; =ostering, m. noordoostering, f.; =östlich, adj. u. adv. noordoostelijk; =west, =westen, m. noordwesten, n.; =westering, m. noordwestering, f.; =westlich, adj. u. adv. noordwestelijk.

Nördlich, adj. u. adv. noordelijk, noordwaarts.

Nörgeln, v. n. knorren.

Norm, f. regel, m.; richtsnoer, n. norma, f.; imp. signatuur, f.; =alschule, f. normaal-school, f.

Nößel, n. pint, f.

Notabene, n. merk, teeken; adv. NB. let wel.

Notar, m. es, s, pl. e, notaris, m.; =iat, n. es, pl. e, notariaat, n.

Note, f. noot, f.; in Noten setzen, op noten zetten; das geht wie nach Noten, dat gaat als of 't van een leien dak ging; =nblatt, =nbuch, =npapier, n. =nschreiber, m. ꝛc. noten-blad, -boek, -papier, n. -schrijver, m. etc.; =nlinien, f. pl. =nsystem, n. muzieklijnen, f. pl. notenbalk, m.; =npult, m. muzieklessenaar, m.; =nplan, m. schaal, f.; =nrechen, m. rastraal, n.; =nstecher, m. muziek-graveur, m.

Noth, f., pl. Nöthe, (†) nood, m.; in Nöthen sein, in nood zijn; aus der Noth eine Tugend machen, van den nood eene deugd maken; an etwas Noth leiden, aan iets gebrek hebben; er wird Noth haben zu kommen, hij zal moeite hebben te komen; mit genauer Noth, zur Noth, te nauwernood; im Falle der Noth, in geval van nood; Freunde in der Noth, gehen tausend auf ein Loth, vrienden in den nood zijn zeldzaam; die schwere Noth, de vallende ziekte; =adresse, =brücke, f. =dienst, =drang, =hafen, m. =lüge, f. ꝛc. ꝛc. nood-adres, n. -brug, -dienst, f. -dwang, m. -haven, -logen, f. etc. etc.; =behelf, m. noodmiddel, n.; =durft, f. nooddruft, f.; nach Nothdurft, zooveel er noodig is; nach Nothdurft der Sachen, zoo als de staat van zaken het vereischt; seine Nothdurft verrichten, zijn gevoeg doen; =dürftig, adj. u. adv. nooddruftig, behoeftig; fig. middelmatig; =dürftigkeit, f. nooddruftigheid, f.; =fall, m. geval van nood; =frist, f. onherroepelijk vastgestelde tijd, m.; =gedrungen, adj. genoodzaakt; =nagel, m. =hülfe, f. noodhulp, f.; =sache, f. dringende zaak, f.; =stand, m. nood, m. noodzakelijkheid, f.; =wendig, adj. u. adv. noodzakelijk, noodwendig; =wendigkeit, f. noodwendigheid, f.; =werk, n. dringende arbeid, m.; =zucht, =züchtigung, f. =zwang, m. verkrachting, schending, f.; =züchtigen, v. a. verkrachten, onteeren; =züchtiger, m. verkrachter, m.

Nöthig, adj. noodig, noodzakelijk; =en, v. a. noodzaken, dwingen, dringen; =en, n. =ung, f. dwang, m. noodzaken, n.

Noti//ficiren, v. a. notificeeren; =ren, v. a. noteeren; =rbuch, =zbuch, n. aanteeken-, notitieboek, n.; =z, f. notitie, f.; Notiz von etw. nehmen, nota van iets nemen.

Notorisch, adj. wereldkundig.

November, m. November, m.

Novität, f. nieuwigheid, f.; nieuw verschenen stof, -boek.

Noviz, m. =e, f. proefkloosterling, m. u. f.; =iat, n. es, pl. e, noviciaat, n.

Nu, m. oogenblik, n.; in einem Nu, in een ommezien.

Nüchtern, adj. u. adv. nuchter, nuchteren; =heit, f. nuchterheid, f.

Nucke, f. nuk, f.

Nudel, f. meelknoedels; vermicelli, f. pl.; =bäcker, m. vermicelli-bereider, m.; =brett, =holz, n. plank, f. rolstok, m. voor vermicelli, of makaroni; =n, v. a. (gansen) met knoedels mesten; =suppe, f. vermicellisoep, f.; =teig, m. deeg voor vermicelli.

Nüffeln, v. n. door den neus

spreken; snuffelen.

Null, *f.* nul, *f.*; =, *adv.* nul; **null u. nichtig**, nul en van geene waarde; **ein null u. nichtiges Verfahren**, eene voor nul en van onwaarde verklaarde handelwijs; **=bruder**, *m.* Franciscaner monnik, *m.*; **=heit**, **=ität**, *f.* nietigheid, krachteloosheid, *f.*; **=itätsklage**, *f.* eisch tot nietigverklaring; **=punkt**, *m.* nulpunt, *n.*; **=strich**, *m.* nulteeken, *n.*

Numer//al, *adj.* een getal aanduidend; **=e**, *n. gr.* telwoord, *n.*; **=är**, **=isch**, in getal; van geldswaarde; **=ation**, *f.* telling, *f.*; **=ator**, *m.* teller, *m.*; **=iren**, *v. a.* nummeren; tellen; **=o**, *n.* nommer, *n.*; **=us**, *m.* getal, *n.*; **=vogel**, *m.* dagvlinder, *m.*

Nummer, *f.* nommer, nummer; getal, *n.*; **Nummer Sicher**, veilige plaats; **=buch**, **=eisen**, **=maß**, *n. etc.* nommer-boek, -ijzer, *m.* -maat, *f. etc.*; **=n**, **=iren**, *v. a.* nummeren, tellen.

Nun, *adv.* nu; **von nun an**, van nu af aan, **=mehr**, *adv.* nu (in't vervolg); **=mehrig**, *adj.* tegenwoordig.

Nunti//atur, *f.* nunciatuur, *f.*; **=us**, *m.* nuncius, *m.*

Nur, *adv.* slechts; maar; **nicht nur sondern auch**, niet alleen, maar ook; **wenn nur**, mits, indien, slechts.

Nuß, *pl.* **Nüsse**, noot; hazel-, walnoot, *f.*; tuimelaar, *m.* (van een geweer); *f. bot.* steen, *m.*; soort van scharnier; *fig. fam.* **eine harte Nuß**, een zure appel; **ich will ihm eine Nuß zu knacken geben**, ik zal hem heel wat te doen geven; **Muß ist eine harte Nuß**, moet is een bitter kruid; **in die Nüsse gehen**, noten afslaan; *fig.* zich stilletjes wegmaken; **=allee**, *f.* **=baum**, *m.* **=baumholz**, *n.* **=kern**, **=knacker**, *m.* **=öl**, *n.* **=schale**, *f.* ꝛc. note-boomlaan, *f.* -boom, *m.* -boomhout, *n.* -kern, *f.* -kraker, *m.* -olie, *f.* -dop, *m. etc.*; **=beißer**, **=hacker**, **=häher**, *m.* **=krähe**, *f.* notekraker, *m.* (een vogel); **=braun**, **=farben**, *adj.* notekleurig; **=gehäuse**, *n.* **=sattel**, *m.* scheidvelletje der noten; **=staude**, *f.* **=strauch**, *m.* hazelaar, *m.*; **=viertel**, vierendeel van eene noot.

Nüster, *f* neusgat, *n.*

Nuth, *f.* groef, sponning, *f.*; **=hobel**, *m.* ploegschaaf, *f.*

Nutsch//en, *v. n. fam.* zuigen; **=kännchen**, *n.* zuigkannetje, *n.*

Nutz, *adv.* nuttig, dienstig; **das ist (zu) nichts nutz**, dat is tot niets nuttig; **=anwendung**, *f.* toepassing, *f.*; **=bar**, *adj.* nuttig, voordeelig; **=bar machen**, te nutte maken, voordeel trekken uit...; **=barkeit**, *f.* nuttigheid, *f.*; **=eiche**, *f.* eik, tot werkhout bruikbaar; **=en**, *m.* nut, voordeel, *n.*; **=en**, *v. a.* voordeel trekken; te nutte maken; **ein Gut nutzen**, een land bebouwen; **eine Sache nutzen**, eene zaak gebruiken; *v. n.* nuttig zijn; **=holz**, *n.* werkhout, *n.*; **=los**, *adj.* u. *adv.* nutteloos, onnuttig; **=losigkeit**, *f.* nutteloosheid, *f.*; **=nießer**, *m.* vruchtgebruiker, *m.*; **=nießung**, *f.* vruchtgebruik, *n.*; **=ung**, *f.* gebruik, *n.* nuttiging, *f.*; opbrengst, winst, *f.*

Nütz//e, **=en**, s. **nutz**, u. **nutzen**; **=lich**, *adj.* u. *adv.* nuttig; **=lichkeit**, *f.* nuttigheid, *f.*

Nymph//e, *f.* nimf, *f.*; schoenlapper, *m.* juffertje, *n.* (een insect); **=enblume**, *f.* waterlelie, *f.*; **=enhaft**, *adj.* als eene nimf; **=entempel**, *m.* **=äum**, *n.* openbaar bad voor vrouwen; **=olepsie**, *f.* verrukking, zinsvervoering, *f.*; **=omanie**, *f.* vrouwelijke minnewoede, *f.*; **=otomie**, *f.* schaamlippensnede, *f.*; **=envolk**, *n.* nimfen, *f. pl.*; **=enwuchs**, *m.* gestalte eener nimf.

O.

O, *n.* O, *f.*

O! *interj.* o, oh!

Ob, *conj.* of; **als ob**, als of; *prp.* † **ob der Mahlzeit**, onder het eten; **ob der Thür**, boven de deur; *adv.* s. **oben**.

Ob//acht, *f.* acht, zorg, inachtneming, *f.*; **=bemeldet**, **=gesagt**, **=gemeldet**, *adj.* bovengenoemd; **=dach**, *n.* huisvesting, herberg, *f.*; dak, *n.*; **=duction**, *f.* ontleding (van een dood lichaam); **=edienz**, *f.* gehoorzaamheid, *f.*

Oben, *adv.* boven; **von oben herab**, van boven naar beneden; **von oben bis unten**, van boven tot beneden; **obenan gehen**, vooraan gaan; **obenauf**, bovenop; **obenaus**, van boven uit; **oben darauf**, er boven op; **obendrein**, op toe; bovendien; **obenhin**, boven; *fig.* oppervlakkig; **gleich oben hinaus sein**, spoedig driftig worden.

Ober, *adj.* (**der, die, das obere**) hoog, opper; **der obere Stock**, de bovenverdieping; **der obere Theil**, het bovendeel; **die oberen Klassen**, de hoogere klassen; **die oberste Gewalt**, de hoogste macht; **die oberste Stelle**, de boogste plaats; **zu oberst**, boven op; **das unterste zu oberst kehren**, het onderste boven keeren. — In samenstellingen heeft „**ober**" dezelfde beteekenis ats „opper" in de Nederlandsche taal, *b. v.* **Oberadmiral**, **=aufsicht**, **=befehl**, ꝛc. opper-admiraal, -toezicht, -bevel, *etc.*; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „opper" gevormd worden of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Ober//acht, *f.* keizerlijke ban, *m.*; **=amt**, *n.* opperbaljuwschap, *n.*; **=appellationsgericht**, *n.* oppergerechtshof, *n.*; **=ärmel**, *m.* overmouw, *f.*; **=aufseher**, *m.* hoofdopziener, *m.*; **=bau**, *m.* bouw boven den grond; **=bauamt**, *n.* oppertoezicht over de gebouwen; **=baumeister**, *m.* opperbouwmeester, *m.*; **=bereiter**, *m.* eerste pikeur, *m.*; **=bergamt**, *n.* oppermijngerecht, *n.*; **=berg=**

hauptmann, m. hoofdopzichter der mijnen; =bett, n. bovenbed, n.; =chirurgus, m. chirurgus-majoor, m.; =eigenthum, n. domein, n.; =einnehmer, m. algemeene ontvanger, m.; =fläche, f. oppervlakte, f.; =flächlich, adj. u. adv. oppervlakkig; =förster, m. opperhoutvester, m.; =gerichtsherr, m. lid van 't oppergerecht; =geschoß, n. bovenste verdieping, f.; =gesell, m. meesterknecht, m.; =gesims, n. kroonlijst, f.; =gewalt, f. oppermacht, f.; =halb, prp. boven; Mainz liegt oberhalb Cöln, Mainz ligt hooger dan Keulen; oberhalb des Dorfes, boven het dorp; =hand, f. bovenhand, f.; =haus, n. bovenhuis, n.; Hoogerhuis (in Engeland); =hemd, n. overhemd, n.; =herrlich, adj. soeverein; =holz, n. takken eens booms; =kellner, m. eerste hofmeester, bediende in een hotel; =kleid, n. bovenkleed, n.; =land, n. bovenland, n.; =länder, m. bovenlander, m.; =ländisch, adj. bovenlandsch; =lauf, =lof, m. mar. overloop, m.; =leder, n. bovenleder, n.; =leib, m. bovenlijf, n.; =lippe, f. bovenlip, f.; =mann, m. overman, m.; fig. er hat seinen Obermann gefunden, hij heeft zijnen man gevonden; =meister, m. overman van een gild; =offizier, m. hoofdofficier, m.; =postamt, n. hoofdbestuur der posterijen; =rang, m. voorrang, m. overhand, f.; =rinde, f. bovenkorst, f.; =rock, m. overjas, f.; =schale, =tasse, f. kop, m. kopje, n.; =schenkel, m. dij, f. schenkel, m.; =schlächtig, adj. u. adv. bovenslags; =oberschlächtige Mühle, bovenslagsmolen, m.; =schwelle, f. bovendorpel, m.; =st, adj. (der, die, das oberste) bovenst; =ste, m. overste, kolonel, m.; =steiger, m. eerste mijnwerker, m.; =stelle, f. eerste plaats, overhand, f.; =stemme, f. bezetsel, n.; =stlieutenant, m. luitenant-kolonel, m.; =stimme, f. mus. bovenstem, f.; =stube, f. bovenkamer, f.; =theil, m. bovendeel, n.; =verdeck, n. bovendek, n.; =vormund, m. eerste-, opper-voogd, m.; =vorsteher, m. hoofdopziener, m.; =wärts, adv. bovenwaarts; =welt, f. bovenwereld, f.; =wind, m. =wolle, f. =zahn, m. =zeug, n. ꝛc. boven-wind, m. -wol, f. -tand, m. -stof, f. etc.

Ob//gleich, conj. ofschoon, hoewel, schoon, alhoewel; =hut, f. hoede, f.; =ig, adv. bovengemeld, voornoemd; =ject, n. es, pl. e, voorwerp, n.; =jectiv, adj. voorwerpelijk, objectief; =last, f. verplichting, f.; =late, f. ouwel, m. kath. hostie, f.; =latenbäcker, m. obliebakker, m.; =liegen, v. n. de overhand bekomen; einer Sache obliegen, zich op eene zaak toeleggen; v. imp. es liegt mir ob, het is mij opgedragen; =liegenheit, f. verplichting; gehoudendheid, f.; =ligat, adv. obligaat; =ligation, f. obligatie, schuldbekentenis, f.; =macht, f. meerdere, hoogere macht, f.; =mann, m. baas der werklieden; scheidsman, m.; =rigkeit, f. overheid, f.; =rigkeitlich, adj. tot de overheid behoorende; eine obrigkeitliche Person, een overheidspersoon; die obrigkeitliche Würde, de waardigheid van overheidspersoon; =brist, m. en, pl. en, overste, kolonel, m; =schon s. obgleich; =schweben, v. n. zweven, drijven; te wachten staan; =scön, adj. obsceen; =servanz, f. observatie, f.; =sicht, f. opzicht, n.; =siegen, v. a. overwinnen; =sorge, f. voorzorg, f.; =walten, v. n. bestaan, aanwezig zijn; heerschen, dreigen; die obwaltenden Umstände, de heerschende omstandigheden; =wohl, =zwar s. obgleich.

Obst, n. es, s, ooft, fruit, n.; =art, f. =baum, =branntwein, =garten, m. =händlerin, =kunde, =zucht, f. ꝛc. ꝛc. ooft- (vrucht-) soort, f. -boom, -brandewijn, -gaard, m. -verkoopster, -kunde, -teelt, f. etc.; =darre, f. eest voor ooft; =frau, kammer, f. =keller, =markt, m. ꝛc. fruitvrouw, -kamer, f. -kelder, m. -markt, f. etc.; =ernte, =lese, f. vruchten-oogst, f.

Occident, m. s, westen, n.; =al, adj. westelijk, westersch.

Ocean, m. s, pl. e, oceaan, m.

Ocher, m. s, oker, m.

Ochs, m. sen, pl. sen, os.

Ochsen, v. n. bollig zijn; fig. blokken; =auge, n. =braten, m. =fleisch, m. =haut, f. =kopf, m. ꝛc. ꝛc. ossen-oog, -gebraad, -vleesch, n. -huid, f. -kop, m. etc.; =brech, =kraut, n. bot. prangwortel, m.; =bremse, f. ossenvlieg, f.; =haft, =mäßig, adj. stom, dom; =post, f. fig. slakkengang, m.; =wamme, f. kossem, m.; =ziemer, =schwanz, m. bullepees, f.

Ochsig, s. ochsenhaft.

Octroi, f. octrooi, n. patentbrief, m.; =ren, v. a. octrooieeren; =rung, f. octrooieeren, n.

Ode, f. poët. ode, f.

Oede, adj. eenzaam, verlaten; =, f. woestijn, eenzaamheid, f.

Odem, m. s. Athem.

Oder, conj. of; entweder ... oder, of ... of; =mennig, m. u. f. leverkruid, n.

Oefchen, n. kacheltje, n.

Ofen, m. s, pl. Oefen, kachel, f.; oven, m.; =bank, =krücke, =platte, =röhre, =thür, f. ꝛc. ꝛc. kachel-bank, f. -pook, m. -plaat, -pijp, -deur, f. etc.; =anrichter, m. toesteller van den steenoven; =blase, f. gemetselde ketel, m.; =blech, n. ovendeur, f.; =bruch, m. ovengalmei, m.; ertsasch, f.; =futter, n. tegenmuur, m. (van een oven); =kachel, f. kachelpot, m.; ovenstuk, n.; =hocker, =sitzer, m. die altijd achter de kachel hokt; =gabel, n. =loch, f. =wisch, =zins, m. oven-vork, f. -gat, n. -dweil, f. -geld, n.; =schirm, m. vuurscherm, n.

Offen, adj. u. adv. open; in offener See, in open zee; auf offener Straße, langs de opene straat; op de publieke straat; ein offener Brief, een open brief; ein offener Kopf, een vlug verstand; =bar, adj. u. adv. openbaar; blijkbaar, duidelijk; mit offenbarer Gewalt, met openbaar geweld; die offenbare See, de open volle zee; =baren, v. a. openbaren; v. rec. (sich) zich openbaren; einem sein Herz (sich einem) offenbaren, zijn hart voor iem. uitstorten; =barung, f. openbaring, f.; =heit, =herzigkeit, f. openhartig-

heid, f.; =herzig, adj. u. adv. openhartig; =kundig, adj. wereldkundig; =kundigkeit, f. wereldkundigheid, f.; =siv, adj. aanvallend, offensief.

Oeffentlich, adj. u. adv. openlijk; openbaar; auf öffentlicher Straße, op de openbare straat; öffentliche Weg, =Gebäude, =Schule, =Frau, &c. openbare weg, -gebouw, -school, -vrouw, etc.; =keit, f. openbaarheid, f.

Offic//ial, m. s, pl. e, officiaal, m.; =ialat, n. s, pl. e, officialaat, n.; =iant, m. en, pl. en, officiant, m.; =iell, adj. u. adv. officiëel; =ier, m. s, pl. e, officier, m.; =in, f. werkplaats; apotheek; impr. drukkerij, f.; =ium, n. s, ambtsplicht, m.; ex officio, ambtshalve.

Oeffn//en, v. a. openen; v. rec. (sich) open gaan, zich openen; =er, m. =erin, f. opensluiter, m. -sluitster, f.; =ung, f. opening; ontlasting, f.

Oft, adv. (öfter, am öftersten) dikwijls, vaak; =malig, adj. herhaald; =mals, adv. herhaaldelijk.

Oefter, =s, adj. u. adv. dikwijls, herhaald.

Oheim (Ohm), m. es, pl. e, oom, m.; =lich, adj. u. adv. van den oom; =schaft, f. betrekking, van oom.

Ohm, f. aam, n.; =en, v. a. roeien; =er, m. wijnroeier, m.; =ig, adj. u. adv. een aam bevattend; drei=, vierohmig, drie-, vier aam bevattende; =blatt, n. bot. kliskruid, n.; =kraut, n. bot. leeuwenvoet, m.

Ohn//e, prp. u. conj. zonder; ohne mich, zonder mij; ohne mich zu sehen, zonder mij te zien; =edas, =edem, =edies, =ehin, adv. buitendien; =geachtet, =gefähr, =längst, &c. s. un... &c., =ehose, m. sans-culotte, m.; =macht, f. onmacht; machteloosheid, f.; in Ohnmacht fallen, ohnmächtig werden, in onmacht, in flauwte vallen; =mächtig, adj. u. adv. onmachtig, machteloos; flauw; =mächtigkeit, f. onmacht, machteloosheid, f.; =schattig, adj. u. adv. schaduwloos.

Ohr, n. es, s, pl. en, oor, n.; das Ohr in einem Buche, ezelsoor; vouw in een boek; einem hinter die Ohren schlagen, iem. wat om de ooren geven; zu Ohren kommen, ter oore komen; tauben Ohren predigen, voor doove ooren prediken; der hat es faustdick hinter den Ohren, hij heeft ze achter de ooren; die Ohren spitzen, de ooren opsteken; =band, =beinchen, n. =batsche, f. =blatt, n. =bock, m. =drüse, f. &c. &c. oor-band, m. -beentje, n. -vijg, f. -blad, n. -bok, m. -klier, f. etc.; =beichten, v. n. biechten; =bolzen, m. =eisen, n. haakbout, m.; =feige, f. oorvijg, -veeg, f.; =läppchen, n. oorlapje, n. oorlel, f.; =loch, n. oorgat, n; =wurm, =bohrer, m. oorworm, m.

Ohren//beichte, f. =bläser, m. =bläserei, f. =brausen, =sausen, n. =räumer, m. oor-biecht, f. -blazer, m. -blazerij, f. -tuiten, -gesuis, n. -lepel, m.; =klingen, n. oortuiting, f.; =schmaus, m. genot, door het hooren van muziek of gezang; =schmerz, =zwang, m. oorpijn, f.; =zeuge, m. oorgetuige, m.

Oehr, n. es, s, pl. e, (Oehse) oog, n. (van een naald, haak etc.); hengsel, oor, n.; =chen, n. oogje; oortje, n.; =en, v. a. van oogen, van ooren voorzien; =ling, m. oorworm, m.

Oekonom, m. en, pl. en, landhuishoudkundige; huishouder, m. =ie, f. landhuishoudkunst; spaarzaamheid, f.; =isch, adj. u. adv. landhuishoudkundig; huishoudelijk.

Oktav, n. octavo, n.; =band, m. boek in octavo; =blatt, n. octavo-blad, n.; =e, f. octaaf, f.; =flötchen, n. flageolet-fluitje, n.

Oktober, m. October, m.

Okulir//en, v. a. (boomen) inenten; =messer, n. entmes, n.; =reis, n. entrijs, n.

Okulist, m. oogmeester, m.

Oel, n. es, pl. e, olie, f.; in Oel malen, met olieverf schilderen; =bällchen, n. inktbal, robbert, m.; =baum, =berg, m. =blatt, n. olijf-boom, -berg, m. -blad, n,; =bild, =gemälde, n. schilderij in olieverf; =en, v. a. oliën; olie gieten op; =enzen, v. n. naar olie rieken; =er, m. oliekooper, m.; =erer, m. zeepzieder, m.; =farbe, =flasche, f. =flecken, =geschmack, =handel, m. &c. olie-verf, -flesch, -vlak, f. -smaak, -handel, m. etc.; =garten, m. =kelter, f. olijvengaard, m. -pers, f. =malerei, f. schilderen, n. met olieverf; =müller, m. olieslager, m.; =icht, =ig, adv. olieachtig; =träber, =trester, pl. droesem van olijven; =ung, f. het bestrijken met olie; zalving, f.; die letzte Oelung, het laatste oliesel; =zweig, m. olijftak, m.

Oleander, m. oleander, m.

Oleaster, m. oleaster, m.

Oligarch, m. en, pl. en, oligarch, m.

Olive, f. olijf, f.; olijfboom, m.; =nbaum, m. =nfarbe, f. =nkern, m. =nöl, n. olijf-boom, m.-kleur, -pit, -olie, f.; =nernte, f. =ngarten, m. =nholz, n. olijven-oogst, -tuin, m. -hout, n.

Olivin, m. chrysolith, m.

Olymp, m. es, s, olymp, m. =iade, f. olympiade, f.; =isch, adj. olympisch.

Om//en, n. voorteeken, n.; =inös, adj. omineus.

Onanie, f. onanie, f.

Onkel s. Oheim.

Opal, m. opaal, m.

Oper, f. opera, f.

Operation, f. operatie, f.

Operist, m. operazanger, m.

Opern//gucker, m. toneelkijker, m.; =haus, n. schouwburg, m.; =sänger, m. =sängerin, f. opera-zanger, m. -zangeres, f.

Opfer, n. offer, n. offerande, f.; =alter, =dienst, m. =fest, n. =stock, m. &c. &c. offer-altaar, n. -dienst, m. -feest, n. -bus, f. etc.; =er, m. offeraar, m.; =n, v. a. u. n. offeren; =ung, f. offering, f.

Opium, n. opium, n.

Opossum, n. buideldier, n.

Opt//ativ, m. s, pl. e, optativus, m.; =ik, f. optiek, optika, f.; =ikus, m. optikus, m.

Opus, n. pl. Opera, werk, n.

Orakel, n. orakel, n.

Orange, f. oranje, f. oranje-appel, m.; =nbaum, =nblüthe, =nfarbe, f. &c. oranje-boom,

-bloesem, *m.* -kleur, *f.* *etc.*; =farben, =gelb, *adj.* oranje; oranje-kleurig.

Orangeade, *f.* oranjedrank, *m.*

Orangerie, *f.* orangerie, *f.*

Orangutang, *m.* orang-oetang, *m.* [orange, ꝛc.

Oranien//farben, =gelb, ꝛc. s.

Orchester, *n.* orkest, *n.*

Ordalie, *f.* ordaal, *n.*

Orden, *m.* orde, *f.*; =sband, *n.* =sbruder, *m.* =skette, =skleid, =skreuz, =szeichen, *n.* ꝛc. orde(s)-band, -broeder, *m.* -keten, *f.* -kleed, -kruis, -teeken, *n.* *etc.*; =sgeistliche, *m.* =sgeistlichkeit, *f.* =sgeneral, =sritter, *m.* ꝛc. ꝛc. geestelijke, *m.* geestelijkheid, *f.* generaal, ridder, *m.* eener orde, *etc.*; =sschwester, *f.* geestelijke zuster, *f.*; =sstern, *m.* ordeteeken, *n.*; =szucht, *f.* discipline van eene orde; =tlich, *adj.* u. *adv.* (de klemtoon op de eerste lettergreep; órdentlich) ordelijk, ordéntelik; ein ordentlicher Bezahler, een regelmatige betaler; *fam.* sie ist ordentlich krank, zij is werkelijk ziek; er nahm es ordentlich übel, hij nam het werkelijk kwalijk; die Krankheit hat ihn ordentlich angegriffen, de ziekte heeft hem geducht aangetast.

Ord//er, *f.* order, *f.* last, *m.*; =inanz, =onnanz, *f.* *mil.* ordonnans, *m.*; =inanzhaus, *n.* rekrutenhuis, *n.*; =inär, *adj.* ordinair; gemeen; =ination, *f.* ordinatie, inwijding, bevestiging, *f.*; =iniren, *v. a.* ordineeren, inwijden; =nen, *v. a.* ordenen, regelen, rangschikken; =nung, *f.* orde; ordening, regeling, *f.*; regel, *m.*; rangschikking, *f.*; aus der Ordnung kommen, in wanorde geraken; =nungsliebe, *f.* liefde tot de orde; =nungsliebend, *adj.* ordelievend; =nungsmäßig, *adj.* ordelijk, geregeld; =nungswidrig, *adj.* tegen de orde; =nungszahl, *f.* rangschikkend telwoord, *n.*

Orengel, *m.* kruisdistel, *f.*

Organ, *n.* s, *pl.* e, orgaan, werktuig, *n.*; =isation, *f.* organisatie, *f.*; =ist, *m.* organist, *m.*

Orgel, *f.* orgel, *n.*; die Orgel spielen, het orgel bespelen; =bau, =bauer, *m.* =chor, =gehäuse, *n.* =pfeife, *f.* =zug, *m.* ꝛc. ꝛc. orgel-bouw, -maker, *m.* -koor, *n.* -kast, -pijp, *f.* -register, *n.* *etc.*; =n, *v. a.* u. *n.* orgelen.

Orgien, *f. pl.* orgiën, *f. pl.*

Orient, *m.* oosten, *n.*; =alisch, *adj.* oostersch; =alist, *m.* orientalist, *m.*; =iren, *v. a.* orienteeren.

Origin//al, *n.* s, *pl.* e, origineel, oorspronkelijk stuk, *n.*; =al, *adj.* u. *adv.* oorspronkelijk; authentiek; =alhandschrift, *f.* autograaph, *m.*; =alität, *f.* originaliteit, *f.*; =ell, *adj.* u. *adv.* origineel; zonderling.

Orkan, *m.* s, *pl.* e, orkaan, *m.*

Orlean, =baum, *m.* orleaan, *m.*

Orlog, *m.* *obs.* oorlog, *m.*; =schiff, *n.* oorlogsschip, *n.*

Ornament, *n.* es, *pl.* e, ornement, *n*,

Ornat, *m.* es, *pl.* ornaat, *m.*

Orseille, *f.* *bot.* orseille, *f.*

Ort, *m.* es, s, *pl.* e, Oerter, oord, *n.* plaats, *f.*; an allen Orten, aller Orten, op alle plaatsen, in elk oord; ich, meines Orts, wat mij betreft; an Ort u. Stelle, op de bepaalde, bedoelde plaats; =, *m.* u. *n.* oord, *n.*; =band, *n.* oordband, *m.*; =beschreibung, *f.* plaatsbeschrijving, *f.*; =brett, *n.* hoek, *m.* van een plank; =feder, =spule, *f.* punt van een vleugel; =groschen, *m.* oord-stuiver, *m.*; =hobel, *m.* hoekschaaf, *f.*; =sangabe, *f.* aanwijzing van de plaats; =sbefehlshaber, *m.* plaatscommandant, *m.*; =sbeschaffenheit, *f.* plaatsgesteldheid, *f.*; =sbewegung, *f.* plaatsverandering, *f.*; =schaft, *f.* gewest; distrikt; dorp, *n.*; =scheit, *n.* zwenghout, *n.*; =sgedächtniß, *n.* =ssinn, *m.* plaatsgeheugen, *n.*; =sgeistlichkeit, *f.* geestelijkheid van de plaats; =sgulden, =sthaler, *m.* oord-gulden, -daalder, *m.*

Oert//chen, *n.* plaatsje, *n.*; =ern, *v. a.* beslissen; =lich, *adj.* plaatselijk; =lichkeit, *f.* plaatselijkheid, *f.*

Oese s. Oehse.

Ost, =en, *m.* -land, *n.* oosten, *n.*; =see, *f.* oostzee. *f.*; =seite, *f.* oost-zijde, *f.*; =wind, *m.* oostewind, *m.*; =wärts, *adv.* oostwaarts.

Oster//n, *f. pl.* paschen, *f.* paaschfeest, *n.*; =abend, *m.* =fest, *n.* =tag, *m.* =woche, =zeit, *f.* ꝛc. paasch-avond, *m.* -feest, *n.* -dag, *m.* -week, *f.* -tijd, *m.* *etc.*; =fladen, *m.* paaschkoek, *m.* -brood, *n.*; =luzei, *f.* *bot.* oosterlucie, *f.* holwortel, *m.*; =messe, *f.* paasch-markt, -mis, *f.*; =sonne, *f.* *mar.* oosterzon, *f.*

Oesterlich, *adj.* tot het paaschfeest behoorend.

Oestlich, *adj.* u. *adv.* oostelijk.

Otter, *f.* otter, *m.*; =fang, =fänger, *m.* =fell, *n.* =hund, *m.* =jagd, *f.* ꝛc. otter-vangst, *f.* -vanger, *m.* -vel, *n.* -hond, *m.* -jacht, *f.* *etc.*

Otter, *f.* adder, *f.*; =biß, *m.* =gift, =gezücht, *n.* =zunge, *f.* ꝛc. adder-beet, *m.* -gif, -gebroed, *n.* -tong, *f.* *etc.* [*n.*; s. eirund.

Oval, *adj.* u. *n.* ovaal, *adj.* u.

Oxhoft, *n.* es, *pl.* e, okshoofd, *n.*; =stäbe, *m. pl.* duighout, *n.*

Oxyd, *n.* *chem.* oxyde, *n.*; =iren, *v. n. s.* oxydeeren; =ul, *n.* oxydule, *n.*

Ozelot, *m.* ocelot, *m.*

P.

P, *n.* P, *f.*

Paar, *n.* es, s, *pl.* e, paar, *n.*; einen zu Paaren treiben, iem. tot rede brengen; =en, *v. a.* paren; =ung, *f.* paring, *f.*; =weise, *adv.* paarsgewijze, bij paren; =zeit, *f.* paartijd, *m.*

Pabst s. Papst.

Pacht, *f.* pacht, *f.*; =brief, *n.* =geld, =gut, =jahr, *n.* ꝛc. pachtbrief, *m.* -geld, *n.* -hoeve, *f.* -jaar, *n.* *etc.*; =en, *v. a.* pachten; =er, *m.* s, *pl.* Pächter, pachter, *m.*; =erin, *f.* pachtster, *f.*; =inhaber, *m.* pachter, *m.*;

-ung, *f.* pachting, *f.*

Pack, *m.* u. *n.* **es**, *pl.* **e**, pak, *n.* baal, *f.*; -, *n.* gespuis, *n.*; **-an**, *m.* bulhond, *m.*; **-brett**, *n.* plank aan het voor- of achterstel *n.* eener koets; **-en**, *v. a.* pakken; *v. rec.* (**sich**) zich wegpakken; **packe Dich**, pak je weg! **-er**, *m.* pakker, *m.*; bulhond, *m.*; **-lohn**, **-esel**, **-haken**, *m.* **-haus**, **-papier**, *n.* ꝛc. pak-loon, *n.* -ezel, -haak, *m.* -huis, -papier, *n.* *etc.*; **-erei**, *f.* pakken, *n.*; **-et**, *n.* **es**, *pl.* **e**, paket, *n.*; **-etchen**, *n.* paketje, *n.*; **-etboot**, *n.* paketboot, *f.*; **-hof**, *m.* tolhuis, *n.*; **-knecht**, *m.* trosjongen, *m.*; **-raum**, *m.* pakhuis, *n.*; **-tuch**, *n.* paklinnen, *n.*

Pädagog, *m.* **en**, *pl.* **en**, paedagoog, *m.* **-ium**, *n.* paedagogiek, *f.* opvoedingsgesticht, *n.*

Padde, *f.* padde, *f.*

Paff! *interj.* paf, pof! **-en**, *v. n.* poffen.

Pagament, *n.* **es**, *pl.* **e**, metaalmengsel, *n.*

Page, *m.* edelknaap, page, *m.*; **-nstreich**, *m.* pagestreek, *m.*

Pagin//a, *f.* bladzijde, *f.*; **-iren**, *v. a.* pagineeren.

Pair, *m.* **s**, *pl.* **s**, pair, *m.*; **-schaft**, **-würde**, *f.* pairië, *f.*; **-skammer**, *f.* pairskamer, *f.*

Pakt s. **Vertrag.**

Palander, *f. nav.* bijlander, *m.*

Palast, *m.* **es**, *pl.* **äste**, paleis, *n.*

Palette, *f.* palet, *n.*

Palasch, *m.* pallas, *m.*

Pallast s. **Palast.**

Palliativ, *n.* **s**, *pl.* **e**, **-mittel**, *n.* palliatief, *n.*

Palm//e, *f.* palm, *m.*; **-baum**, *m.* **-blatt**, **-öl**, *n.* **-wein**, **-zweig**, *m.* ꝛc. palm-boom, *m.* -blad, *n.* -olie, *f.* -wijn, -tak, *m.* *etc.*; **-weihe**, *f.* wijding der palmtakken; **-woche**, *f.* heilige week, *f.*

Panacee, *f.* panacea, *f.*

Panier, *n.* bannier, *f.*

Panster, *n.* **-rad**, *n.* groot kleprad, *n.*; **-kette**, *f.* ketting, *m.* aan den boom van het groote rad.

Panther, *m.* **-thier**, *n.* panter, *m.* -dier, *n.*

Pantoffel, *m.* **s**, *pl.* **n**, pantoffel, *f.*; **-baum**, *m.* **-holz**, *n.* kurk-boom, *m.* -hout, *n.*

Panzer, *m.* pantser, harnas, *n.*; **-fisch**, *m.* **-hemd**, *n.* **-macher**, *m.* **-thier**, *n.* ꝛc. pantser-visch, *m.* -hemd, *n.* -maker, *m.* -dier, *n.* *etc.*; **-n**, *v. a.* pantseren.

Päonie, *f.* pinksterbloem, *f.*

Papa, *m.* papa, *m.*

Papagei, *m.* **en**, *pl.* **en**, papegaai, *m.*; **-chen**, (**Papchen**) *n.* papegaaitje, *n.*; **-grün**, *n.* **-taucher**, *m.* papegaai-groen, *n.* -duiker, *m.*; **-bauer**, *n.* **-flügel**, *m.* **-feder**, **-nase**, *f.* **-schnabel**, *m.* ꝛc. ꝛc. papegaai-kooi, *f.* -vleugel, *m.* -veder, *f.* -neus, -bek, *m.* *etc.*; **-enstock**, *m. mar.* papegaaistok, *m.*

Papel//grille, **-liese**, *f.* babbelaarster, *f.*; **-hans**, *m.* babbelaar, *m.*; **-ig**, *adj.* babbelachtig; **-n**, *v. n.* zwetsen; praten.

Pape//blume, **-kraut**, **-schuh** ꝛc. s. **Pfaffenblume** ꝛc.

Paper//hans, **-n**, ꝛc. s. **Pappelhans** ꝛc.

Papier, *n.* **s**, *pl.* **e**, papier, *n.*; **-baum**, *m.* **-blume**, *f.* **-drucker**, *m.* **-form**, *f.* **-geld**, *n.* **-handel**, *m.* ꝛc. papier-boom, *m.* -bloem, *f.* -drukker, -vorm, *m.* -geld, *n.* -handel, *m.* *etc.*; **-düte**, *f.* papieren zakje, *n.*; **-en**, *adj.* papieren; **-fenster**, *n.* papieren venster, *n.*; **-masse**, *f.* papierbrij, *m.* -pap, *f.*; **-späne**, *m. pl.* papiersnippers, *m. pl.*; **-tapete**, *f.* behangselpapier, *n.*

Papist, *m.* **en**, *pl.* **en**, papist, *m.*; **-erei**, *f.* papismus, *n.*; **-isch**, *adj.* papistisch.

Papp//e, *f.* brij, *m.* pap, *f.*; bordpapier, *n.*; **-arbeit**, *f.* **-arbeiter**, *m.* karton-werk, *n.* -werker, *m.*; **-en**, *v. a.* lijmen, plakken; **-en**, *adj.* van bordpapier, **-enband**, *m.* kartoninband, *m.*; **-endeckel**, *m.* bordpapier, *n.*; **-enstiel**, *m. fam.* nietigheid, *f.*; **-ig**, *adj.* pappig.

Pappel, *f.* **-baum**, *m.* populier, *m.*; **-blume**, *f.* **-kohl**, *m.* joden-maluwe, *f.*; **-blatt**, *n.* **-gang**, **-hain**, *m.* **-holz**, *n.* ꝛc. ꝛc. populier-blad, *n.* -laan, *f.* -bosch, -hout, *n.* *etc.*; **-n**, *adj.* populieren; **-n**, *v. a.* pap eten; praten (van kinderen); **-weide**, *f.* zwarte populier, *m.*

Papst, *m.* **es**, *pl.* **Päpste**, paus, *m.*; **-krone**, *f.* **-recht**, *n.* **-stadt**, **-würde**, *f.* ꝛc. pauselijke kroon, *f.* -recht, *n.* stad, -waardigheid, *f.* *etc.*; **-los**, *adj.* zonder paus; **-monat**, *m.* obediëntie-maand, *f.*; **-mütze**, *f.* tiara, *f.*; **-thum**, *n.* pausdom; pausschap, *n.*; **-verehrer**, *m.* pausaanbidder, *m.*; **-vogel**, *m.* mexikaansche vlasvink, *m.*; **-wahl**, *f.* verkiezing, zan eenen paus; **-weide**, *f.* kriekenboom, *m.*

Päpstler, *m.* aanhanger van den paus; ultramontaan, *m.*; **-ei**, *f.* vergoding van den paus; **-isch**, *adj.* pausgezind, paapsch.

Päpstlich, *adj.* u. *adv.* pauselijk; **der päpstliche Nuntius**, de pauselijke gezant; **der päpstliche Stuhl**, de pauselijke zetel; **seine päpstliche Heiligkeit**, Zijne Heiligheid de Paus.

Parab//el, *f.* parabel, gelijkenis, *f.*; **-olisch**, *adj.* u. *adv.* parabolisch.

Parade, *f.* parade, *f.*; **-bett**, **-pferd**, **-zimmer**, *n.* ꝛc. parade-(pronk-) bed, -paard, *n.* -kamer, *f.* *etc.*; **-platz**, *m.* paradeplaats, *f.*; **-held**, *m.* slecht soldaat, *m.*

Paradies, *n.* **ses**, *pl.* **se**, paradijs, *n.*; **-apfel**, **-baum**, *m.* **-feige**, *f.* **-vogel**, *m.* ꝛc. ꝛc. paradijs-appel, -boom, *m.* -vijg, *f.* -vogel, *m.* *etc.*; **-korn**, *n.* paradijskorrels, *f. pl.*

Paradies//isch, *adj.* paradijsachtig; **-esfreude**, *f.* paradijsvreugde, *f.*; **-espforte**, *f.* poort van het paradijs.

Para//diren, *v. n.* pronken, prijken; **-dox**, *adj.* wonderspreukig, paradox; **-graph**, *m.* **en**, *pl.* **en**, paragraaph, *m.*; **-llaxe**, *f.* parallax, *f.*; **-llel**, *adj.* evenwijdig, parallel; **-llele**, *f.* parallel, *f.*; **-llellinie**, *f.* evenwijdige lijn, *f.*; **-llelogramm**, *m.* **es**, *pl.* **e**, parallelogram, *a.*; **-pluie**, **-sol**, s. **Regen-**, **Sonnenschirm**; **-sit**, *m.* **en**, *pl.* **en**, tafelschuimer, parasiet, *m.*

Parat, *adj.* klaar, gereed.

Parce, *f.* schikgodin, *f.*

Parcell//e, *f.* perceel, *n.*; **-iren**, *v. a.* in perceelen splitsen.

Pärchen, *n.* paartje, paar, *n.*

Parchent s. **Barchent.**

Pardel s. **Panther.**

Pardon, m. pardon, *n.*

Pardune, *f. mar.* pardoen, *f.*

Parenthese, *f.* parenthesis, *f.;* tusschenvoegsel, *n.;* **in Parenthese**, tusschen twee haakjes.

Parforce//hund, *m.* **=jagd**, *f.* **=jäger**, *m.* herte-hond, *m.* -jacht, *f.* -jager, *m.*

Parfümir//en, *v. a.* parfumeeren; **=er**, *m.* parfumeerder, *m.*

Pari, *n.* u. *adv.* pari, gelijk, *n.*

Park, *m.* **es**, *pl.* **e**, park, *n.*

Parket s. **Parquett.**

Parlament, *n.* **es**, *pl.* **e**, parlement, *n.;* **=sakte**, *f.* **=sglied**, **=shaus**, *n.* 2c. parlements-acte, *f.* -lid, -huis, *n. etc.;* **=är**, *m.* **s**, *pl.* **e**, parlementair, *m.;* **=är=schiff**, *n.* parlementair schip, *n.*

Parmesankäse, *m.* parmezaan, *f.*

Parole, *f.* wachtwoord, *n.*

Parquett, *n.* **=fußboden**, *m.* houten vloer van ingelegd werk; voorplaats, *m.;* **=iren**, *v. a.* inleggen.

Part, *m. pop.* deel, part, *n.;* **halbpart**, halfjes; partij.

Partei, *f.* partij, *f.* aanhang, *m.;* **eine Partei ergreifen**, partij kiezen; **=führer**, **=gänger**, **=geist**, *m.* **=sucht**, *f.* 2c. partijhoofd, *n.* -ganger, -geest, *m.* -zucht, *f. etc.;* **=isch**, **=lich**, *adj.* u. *adv.* partijdig; **=lichkeit**, *f.* partijdigheid, *f.;* **=los**, *adj.* onpartijdig; **=losigkeit**, *f.* onpartijdigheid, *f.;* **=süchtig**, *adj.* partijzuchtig; **=ung**, *f.* partijschap, *f.*

Parterre, *n.* parterre, *n.;* gelijk vloers; bloemperk, *n.*

Particip, *n.* deelwoord, *n.*

Partie, *f.* partij, *f.* gedeelte, *n.;* **in Partien kaufen**, bij partijen koopen; **eine Partie spielen**, eene partij spelen; **dieses Mädchen ist eine gute Partie**, dit meisje is eene goede partij; **=geld**, *n.* partijgeld, *n.*

Partikel, *f. gr.* rededeeltje, *n.*

Partisane, *f.* hellebaard, *m.*

Partitur, *f. mus.* partituur, *f.*

Parze s. **Parce.**

Pasch, *m.* **es**, *pl.* **Päsche**, doublet, *m.*

Pascha, *n.* pascha, *n.*

Pascha, *m.* pacha, *m.;* **=lik**, *n.* pachalik, *n.*

Pasch//en, *v. n.* een doublet werpen; *v. a.* smokkelen; **=er**, *m.* smokkelaar, *m.;* **=erei**, *f.* smokkelarij, *f.*

Pasquill, *n.* paskwil, *n.;* **=ant**, *m.* **en**, *pl.* **en**, paskwilmaker, *m.;* **=antisch**, *adj.* lasterlijk.

Passade, *f.* hoefslag, *m.*

Passag//e, *f.* passage, *f.;* **=ier**, *m.* **s**, *pl.* **e**, passagier, *m.*

Passatwind, *m.* passaat, *m.*

Passeln, *v. n.* † schommelen.

Pass//en, *v. a.* u. *n.* passen; **auf einen passen**, iem. oppassen, afwachten; **=iren**, *v. n. s.* passeeren; **=irzettel**, *m.* verlofpas, *m.*

Passion, *f.* passie, *f.;* **=sblume**, **=spredigt**, **=swoche**, *f.* 2c. passiebloem, -preek, -week, *f. etc.;* **=sgeschichte**, *f.* lijdensgeschiedenis, *f.*

Passiv, *adj.* passief; **=handel**, *m.* **=schuld**, *f.* passieve handel, *m.* -schuld, *f.;* **=um**, *n.* **s**, *pl.* **va**, passief, *n.;* passiva, *pl.*

Paß, *m.* **sses**, *pl.* **Pässe**, bergpas, *m.* engte, *f.* paspoort, *n.* reispas, *m.;* tel-, pasgang, *m.* (der paarden); **=**, *adv.* † net, juist, pas; **zu paß kommen**, te pas komen; **=gang**, *m.* tel-, pasgang, *m.;* **=gänger**, *m.* telganger, *m.;* **=kugel**, *f.* kaliberkogel, *m.;* **=glas**, *n.* groot glas met hoepen; **=lich**, *adj.* passend.

Paste, *f.* kunststeen, *m.*

Pastell, *n.* **es**, **s**, pastel, *n.;* **=gemälde**, *n.* **=maler**, *m.* **malerei**, *f.* 2c. pastelschilderij, *f.* -schilder, *m.* -schilderen, *n. etc.*

Pastete, *f.* pastei, *f.;* **=nbäcker**, **=nboden**, **=ndeckel**, *m.* 2c. pasteibakker, *m.* -onderkorst, *f.* -deksel, *n. etc.*

Pastinake, *f.* pastinak, *f.*

Pastor, *m.* **s**, *pl.* **en**, pastoor; dominé, *m.;* **=in**, *f.* vrouw van den dominé; **=at**, *n.* pastorie, *f.*

Patent, *n.* **es**, *pl.* **e**, patent, *n.;* brevet, diploma, *n.;* **=iren**, *v. a.* patenteeren; **=irt**, *adj.* gepatenteerd.

Pater, *m.* **s**, pater, *m.;* **=noster**, *n.* paternoster, *n.;* **=noster=macher**, *m.* **=nosterwerk**, *n.* 2c. pater-noster-maker, *m.* -werk, *n. etc.*

Pathe, *m.* u. *f.* peet-oom, *m.* -tante, *f.;* petekind, *n.;* **=nbrief**, *m.* doopceel, *f.;* **=ngeld**, **=ngeschenk**, *n.* doop-gift, *f.* -geschenk, *n.;* **=nstelle**, *f.* betrekking van peetoom of peettante; **Pathenstelle bei einem vertreten**, een kind ten doop houden.

Patient, *m.* **en**, *pl.* **en**, patient, lijder, *m.;* **=in**, *f.* lijderes, *f.;* **=enstube**, *f.* ziekenvertrek, *n.*

Patriarch, *m.* **en**, *pl.* **en**, patriarch, *m.;* **=alisch**, *adj.* patriarchaal; **=at**, *n.* **es**, *pl.* **e**, patriarchaat, *n.*

Patriot, *m.* patriot, *m.*

Patritze, *f. imp.* patrijs, *m.*

Patron, *m.* patroon, *m.;* **=in**, *f.* patrones, *f.;* **=at**, *n.* patronaat, *n.*

Patron//e, *f.* patroon, *f.;* **=tasche**, *f.* patroontasch, *f.*

Patrull//e, *f.* patrouille, *f.;* **=iren**, *v. n.* patrouilleeren.

Patsch! *interj.* flap! krak! **=**, *m.* slag, klap, *m.;* **=chen**, *n.* handje, *n.;* **=e**, *f.* pootje, handje, *n.;* slijk, *n.; fig.* **in der Patsche sitzen**, in verlegenheid zijn; **=en**, *v. a.* u. *n.* klappen; **im Kothe patschen**, in den modder loopen; **=fuß**, *m.* platvoet, *m.;* **=hand**, *f. fam.* hand, *f.;* **=naß**, *adj.* doornat.

Patt *adv.* pat.

Patzig, *adj.* u. *adv.* trotsch, vrijpostig; **=sein**, vrijpostig zijn; **sich patzig machen**, trotsch handelen; **=keit**, *f.* vrijpostigheid, *f.*

Pauke, *f.* pauk, keteltrom, *f.;* **=n**, *v. a.* u. *n.* pauken; **=nfell**, *n. anat.* trommelvlies, *n.;* **=nklang**, **=nschall**, *m.* paukgeschal, *n.;* **=nklöppel**, *m.* paukstok, *m.;* **=nschläger**, **=r**, *m.* pauker, *m.*

Pausch, **Pausback** s. **Bausch.**

Pausche, *f. mal.* sponszakje, *n.;* **=n**, *v. a.* doorstuiven.

Päuschel, *m.* zware hamer, *m.*

Pause, *f.* pauze; poos, *f.;* **=iren**, *v. n.* pauzeeren.

Pavian, *m.* **s**, *pl.* **e**, baviaan, *m.*

Pavillon, *m.* **s**, *pl.* **s**, paviljoen, uitstek, *n.*

Pech, *n.* **es**, **s**, pek, pik, *n.; fig.* ongeluk, *n.* tegenspoed, *m.;* **=artig**, **=icht**, **=ig**, *adj.* pikachtig, pikkig; **=baum**, **=brenner**, **=draht**, **=kranz**, *m.* **=fackel**, **=tonne**, *f.* 2c. 2c. pik-boom, -brander, -draad, -krans, *m.* -fakkel, -ton, *f. etc.;* **=en**, *v. a.* u. *n.* pikken; **=finster**, **=schwarz**, *adj.* pikdonker; **=haube**, **=kappe**, **=mütze**, *f.*

met pik besmeerde muts, f.; =torf, m. zwavelige turf, m.

Pedal, n. s, pl. e, pedaal, n.

Pedant, m. en, pl. en, pedant, m.; =in, f. pedante, f.; =erei, f. pedanterie, f.; =isch, adj. u. adv. pedant.

Pedell, m. es, pl. e, pedel, m.

Peerleine, f. mar. paardlijn, f.

Pegel, m. pegel, m.; =n, v. n. pegelen.

Peil, n. es, s, pl. e, mar. peil, n.; =en, v. a. peilen; =er, m. peiler, m.; =loth, n. =nadel, f. ꝛc. peil-lood, n. -naald, f. etc.

Pein, f. pijn, f.; =igen, v. a. pijnigen; =iger, m. pijniger, m.; =igung, f. pijniging, f.; =lich, adj. u. adv. pijnlijk; crimineel; die peinliche Frage, de pijnbank; =lichkeit, f. pijnlijkheid, f.

Peitsche, f. zweep, f.; =n, v. a. zweepen; slaan; geeselen; =ngeknall, n. =nhieb, =nriemen, =nstock, m. ꝛc. zweep-geklap, n. -slag, -riem, -stok, m. etc.; =er, m. zweeper, m.

Pelikan, m. pelikaan, m.

Pelz, m. es, pl. e, pels, m.; fig. fam. einem auf den Pelz brennen, iem. goed raken; einem den Pelz ausklopfen, iem. den pels uitkloppen; =art, f. soort van pels; =en, v. a. enten; fig. afrossen; =futter, n. =handel, =kragen, =mantel, =rock, m. =werk, n. ꝛc. ꝛc. pels-voering, f. -handel, -kraag, -mantel, -rok, m. -werk, n. etc.; =icht, adj. wollig, donzig; voos, stokkerig; ingeslapen; =ig, adj. harig, wollig, ruig.

Pendant, m. en, pl. en, tegenhanger, pendant, m.

Pendel, m. slinger, m.; =schlag, m. =schwingung, f. slingerschommeling, f.; =uhr, f. pendule, f.; =stange, f. slinger, m.

Pennal, n. s, pl. e, pennenkoker, m.

Pensel s. Pinsel.

Pension, f. pensioen, n.; kostschool, f.; =är, m. gepensioneerde, m.; leerling van eene kostschool; =iren, v. a. pensioneeren.

Pensum, n. strafwerk, n.

Peonie, f. pioene, f.

Perennirend, adj. bot. meer dan twee jaar levend.

Pergament, n. es, pl. e, perkament, m.; =bereiter, =macher, m. macherei, f. ꝛc. perkament-bereider, -maker, m. -makerij, f. etc.; =en, adj. perkamenten; =band, m. =haut, f. ꝛc. perkamenten band, -huid, f. etc.; =häutchen, n. anat. kraakbeenig vlies, n.

Period//e, f. periode, f. tijdperk, n.; =enbau, m. =enlehre, f. perioden-bouw, m. -leer, f.; =isch, adj. u. adv. periodiek.

Perkal, m. com. perkal, n.

Perkan, m. barkan, m.

Perkussion, f. percussie, f.; =sgewehr, =sschloß, n. slag-geweer, -slot, n.

Perl//e, f. paarl, parel, f.; =aloe, =asche, =birne, f. =druck, m. =gras, =huhn, n. =schrift, f. parel-aloe, -asch, -peer, f. -druk, m. -gras, -hoen, n. -letter, f.; =eisen, n. holbijtel, m.; =gerste, =graupe, f. geparelde gerst, f.; =hirse, f. parelkruid, n.; =lauch, =stein, m. parel-look, n. -steen, m.; =mutter s. Perlenmutter.

Perlen, v. a. u. n. parelen; =auster, =bank, f. =bohrer, =fang, m. =muschel, =schnur, f. ꝛc. ꝛc. parel-oester, -bank, -boor, -vangst, -mossel, f. -snoer, n. etc.; =mutter, f. paarlemoer, n.; =mutterschnecke, f. paarlemoerschelp, f.; =schmuck, m. sieraad van paarlen.

Perpendik//el, m. slinger, m.; =eluhr, f. pendule, f.; =ulär, adj. loodrecht, perpendiculair.

Perrücke s. Perücke.

Person, f. persoon, m.; =alien, pl. personaliteiten; =ificiren, v. a. verpersoonlijken; =al, n. personeel, n.

Persönlich, adj. u. adv. persoonlijk; =keit, f. persoonlijkheid, f.

Perspektiv, n. es, pl. e, verrekijker, m.; =e, f. perspectief, f.; =isch, adj. u. adv. perspectief.

Pertinenz//stück, n. =ien, pl. toebehooren, n. dependentien.

Perücke, f. pruik, f.; =nfutter, n. =nhaube, f. pruikekap, f.; =nkopf, =nmacher, m. =nnetz, n. =nschachtel, f. =nstock, m. ꝛc. ꝛc. pruike-bol, -maker, m. -net, n, -doos, f. -stok, m. etc.

Pest, f. pest, f.; =artig, adj. pestaardig, -achtig; =essig, =flecken, =hauch, =vogel, n. =zeit, f. ꝛc. pest-azijn, m. -vlek, f. -damp, -vogel, -tijd, m. etc.

Pestilenz, f. pestilentie, f.; =ialisch, adj. pestachtig.

Petersilie, f. peterselie, f.; =nblatt, n. =nbrühe, =ntraube, =nwurzel, f. =samen, m. ꝛc. peterselieblad, n. -saus, -druif, f. -wortel, m. -zaad, n. etc.

Peters//fisch, m. pieterman, m.; =pfennig, =groschen, m. St. Pieterspenning, m.

Petrefakt, n. es, pl. e, versteend dier, n.

Petschaft, n. es, pl. e, cachet, n. zegelstempel, m.; =stecher, m. stempelsnijder, m.

Petschier, n. cachet, n.; =en, v. a. verzegelen; =ring, =stecher, m. =wachs, n. ꝛc. zegel-ring, -snijder, m. -lak, n. etc.

Petz, m. es, pl. e, beer, m.

Pfad, m. es, s, pl. e, pad, n.; =los, adj. onbegaanbaar; =losigkeit, f. onbegaanbaarheid, f.

Pfaffe, m. paap, priester, m.; =nbaum, m. spilboom, m.; =nbeere, f. zwarte aalbes, f.; =nblatt, =nkraut, n. papekruid, n.; =nbißchen, n. lekker hapje, n.; =nblümchen, n. betonie, f.; =ndistel, f. paardebloem, f.; =nfisch, m. zeepaap, m.; =ngewalt, f. =ngeschmeiß, =nholz, =nhütchen, n. =nknecht, m. ꝛc.; papen-heerschappij, f. -gebroedsel, -hout, n. -hoed, -knecht, m. etc.; =nthum, =nwesen, n. =rei, f. papendom, n.; =nmäßig, adj. paapsch.

Pfäff//isch, adj. u. adv. paapsch; =ling, m. paapsche, m.; =chen, n. paapje, n.

Pfahl, m. es, pl. Pfähle, paal, m.; einen an den Pfahl stellen, iem. aan den schandpaal stellen; fig. in meinen vier Pfählen, binnen mijne vier muren; =bau, m. =brücke, f. =halter, m. =wurzel, f. ꝛc. paal-werk, n. -brug, f. -houder, m. -wortel, m. etc.; =bürger, m. buitenburger, m.; iron. ouderwetsche, stijve burgerman, m.; =kranz, m. kring van paalwerk; =mühle, f. molen, m. op palen; =ramme, f. heiblok, n.; =weide, f. per-

zikwilg, *f.*; =wall, =zaun, *m.* paal-wal, *m.* -heg, *f.*

Pfähl//chen, *n.* paaltje, *n.*; =en, *v. a.* palen inslaan.

Pfalz, *f.* kasteel, slot, *n.*; *geogr.* Palts, *f.*; =graf, *m.* =gräfin, =grafschaft, *f.* palts-graaf, *m.* -gravin, *f.* -graafschap, *n.*; =gräflich, *adj.* paltsgrafelijk.

Pfalz, *m.* vouw, *f.*; f. Falz; =en, *v. a.* eene vouw maken.

Pfand, *n.* es, s, *pl.* Pfänder, pand, *n.*; zum Pfand setzen, in pand geven; Pfänder spielen, pand verbeuren; =brief, *m.* =buch, *n.* =inhaber, =schein, *m.* =spiel, *n.* ꝛc. pand-brief, *m.* -boek, *n.* -houder, *m.* -briefje, -spel, *n.* *etc.*; =gebühr, *f.* =geld, *n.* =schilling, *m.* pandgeld, *n.*; =gläubiger, *m.* hypotheekhouder, *m.*; =haus, *n.* bank van leening; lombard, *m.*; =schuld, *f.* =schuldner, *m.* hypotheekaire schuld, *f.* -schuldenaar, *m.*; =weise, *adv.* bij wijze van pand.

Pfänd//bar, *adj.* pandbaar; =egeld, *n.* pandgeld, *n.*; =en, *v. a.* panden; =er, *m.* pander, *m.*; =erspiel, *n.* pandverbeuren, *n.*; =erverleiher, *m.* pandleener, *m.*; =ung, *f.* panding, *f.*

Pfännchen, *n.* pannetje, *n.*

Pfanne, *f.* pan, *f.*; =apfel, *m.* panappel, *m.*; =eisen, *n.* plaatijzer, *n.*; =enbaum, *m.* =enblech, *n.* =endeckel, *m.* =engrube, *f.* =enhaken, *m.* =enhaus, *n.* ꝛc. pan-boom, *m.* -ijzer, -deksel, *n.* -groef, *f.* -haak, *m.* -huis, *n.* *etc.*; =enflicker, *m.* ketellapper, *m.*; =engestell, *n.* drievoet, *m.*; =engras, *n.* =enkuchen, =enstein, =enstiel, *m.* panne-gras, *n* -koek, -steen, -steel, *m.*; =enschmied, *m.* kachelmaker, *m.*; =enziegel, *m.* dakpan, *f.*; =werk, *n.* zoutkeet, *f.*

Pfanner, *m.* zoutzieder, *m.*; =schaft, *f.* gild, *n.* der zoutzieders.

Pfarr//e, *f.* =ei, *f.* parochie, *f.* kerspel, *n.*; =acker, *m.* parochie-veld, *n.*; =bezirk, *m.* =gemeinde, *f.* kerspel, *n.*; =dienst, *m.* leeraars-ambt, *n.*; =eilich, *adj.* parochiaal; =en, *v. n. s.* tot de parochie behooren; =er, =herr, *m.* leeraar; pastoor; dominé, *m.* =erin, =frau, *f.* predikantsvrouw, *f.*; =gebühr, *f.* parochierecht, *n.*; =haus, *n.* =wohnung, *f.* pastorie, *f.*; =kind, *n.* parochiaan, *m.*; =kirche, *f.* parochiekerk, *f.*; =knecht, *m.* =köchin, =magd, *f.* ꝛc. knecht, *m.* keukenmeid, meid op eene pastorij, *etc.*; =lehen, *n.* recht van benoeming tot een kerkelijk ambt; =leute, *pl.* predikant met zijne vrouw; de dienstboden op eene pastorie; =stelle, *f.* predikantsplaats *f.*; =tochter, =witwe, *f* dochter, weduwe van een predikant; =verweser, *m.* hulppredikant, *m.*; =zehnte, *m.* parochie-tiende, *f.*

Pfau, *m.* es, s, *pl.* e, pauw, *m.*; =enauge, *n.* =enfeder, *f.* =enkraut, *n.* =enschwanz, *m.* ꝛc. pauwen-oog, *n.* -veer, *f.* -kruid, *n.* -staart, *m.* *etc.*; =enspiegel, *m.* pauwspiegel, *m.*; =fasan, *m.* pauwfazant, *m.*; =henne, *f.* pauwin, *f.*; =taube, *f.* pauwenduif, *f.*

Pfebe, *f.* =enkürbiß, *m.* pompoen, *f.*; =nbeet, *n.* =nkern, =nsamen, *m.* ꝛc. pompoen-bed, *n.* -pit, *f.* -zaad, *n.* *etc.*

Pfeffer, *m.* peper, *f.*; =artig, *adj.* peperachtig; =baum, *m.* =brühe, =büchse, *f.* =fresser, *m.* =korn, *n.* =kuchen, *m.* ꝛc. ꝛc. peper-boom, *m.* -saus, -bus, *f.* -vreter, *m.* -korrel, *f.* -koek, *m.* *etc.*; =kümmel, *m.* *bot.* bisschopskruid, *n.*; =lade, *f.* kruiddoos, *f.*; =münze, *f.* pepermunt, *f.*; =münzküchlein, *n.* pepermuntje, *n.*; =münzthee, *m.* pepermuntthee, *f.*; =n, *v. a.* peperen, inpeperen; =nuß, *f.* =nüßchen, *n.* pepernoot, *f.*

Pfeif//e, *f.* pijp, fluit; tabakspijp, *f.*; wer im Rohr sitzt, hat gut Pfeifen schneiden, wie in 't riet zit, heeft goed pijpjes snijden; =chen, *n.* pijpje, fluitje, *n.*; =en, *v. a.* u. *n.* fluiten; *fig.* er pfeift auf dem letzten Loche, het loopt met hem op een eind; =enbeschläger, *n.* =enbohrer, *m.* =enbrett, *n.* =endeckel, =enkopf, *m.* =enrohr, *n.* ꝛc. ꝛc. pijpe-beslag, *n.* -boor, *f.* -bord, -deksel, *n.* -kop, *m.* -roer, *n.* *etc.*; =enerde, =enform, *f.* =enloch, *n.* =enmacher, *m.* ꝛc. pijp-aarde, *f.* -vorm, *m.* -gat, *n.* -maker, *m.* *etc.*; =ente, *f.* fluiteend, *f.*; =enwerk, *n.* orgelpijpen, *f. pl.*; =er, *m.* pijper, fluiter, *m.*

Pfeil, *m.* es, s, *pl.* e, pijl, schicht, *m.*; =eisen, *n.* =fisch, *m.* =kraut, *n.* =naht, =schlange, *f.* =schuß, *m.* ꝛc. pijl-ijzer, *n.* -visch, *m.* -kruid, *n.* -naad, *m.* -slang, *f.* -schot, *n.* *etc.*; =schütze, *m.* boogschutter, *m.*

Pfeiler, *m.* pilaar, pijler; schoorpilaar, *m.*; post, *m.*; =schränkchen, *n.* =tisch, *m.* penant-tafel, *f.*; =spiegel, *m.* penant-spiegel, *m.*; =stein, *m.* pilaarsteen, *m.*; =weite, *f.* *arch.* ruimte tusschen twee pilaren.

Pfennig, *m.* es, s, *pl.* e, penning, *m.*; =fuchser, *m.* geldschraper, vrek, *m.*; =kraut, *n.* =meister, *m.* penning-kruid, *n.* -meester, *m.*

Pferch, *m.* es, *pl.* e, =e, *f.* perk, schuthok, *n.*; =, *m.* mest, drek, *m.*; =en, *v. a.* insluiten in een perk; mesten; *v. n* in een perk liggen; drek lozen; =hütte, *f.* =karren, *m.* herdershut, *f.*; =recht, *n.* =schlag, *m.* kooirecht, *n.*

Pferd, *n.* es, s, *pl.* e, paard, *n.*; =eapfel, *m.* =earbeit, *f.* =earzt, =bauer, =edieb, =ehandel, *m.* ꝛc. ꝛc. paarden-vijg, *f.* -werk, *n.* -dokter, -boer, -dief, -handel, *m.* *etc.*; =efuß, *m.* paardevoet, *m.*; =emäßig, *adj.* u. *adv.* als een paard; bovenmatig; =rennen, *n.* harddraverij, *f.*; =ewechsel, *m.* pleisterplaats, *f.*; verwisseling van paarden; =ezucht, *f.* paardenteelt, *f.*; =emensch, *m.* paardmensch, *m.* =ner, *m.* paardeboer, *m.*

Pfetzen, *v. a.* knijpen.

Pfiff, *m.* es, *pl.* e, gefluit, *n.*; *fig.* list, *f.* streek, *m.*; er versteht den Pfiff, het is een fijne vogel.

Pfifferling, *m.* paddestoel, *m.*; *fig.* das ist keinen Pfifferling werth, dat is geen cent waard.

Pfiffig, *adj.* u. *adv.* geslepen, slim, listig; =keit, *f.* slimheid, *f.* *etc.*

Pfingst//en, =fest, *n.* pinksteren, *f.* pinksterfeest, *n.*; =abend, *m.* =blume, =rose, =woche, =zeit, *f.* ꝛc. pinkster-avond, *m.* -bloem, -roos, -week, *f.* -tijd, *m.* *etc.*

Pfipps, *m.* es, pip, *f.*

Pfirsich, *f.* es, *pl.* e, =e, *f.* (Pfirsche, *f.* Persing, *m.*) perzik, *f.*; =baum, *m.* =blüthe, *f.* =branntwein, =kern *m.* =kraut, *n.* =stein, *m.* ꝛc. ꝛc. perzik-boom, -bloesem, -brandewijn, *m.* -pit, *f.* -kruid, *n.* -steen, *m.* *etc.*

Pflanz//e, *f.* plant, *f.*; =eisen, =holz, *n.* =er, =stock, *m.* plant-, pootijzer. *n.*; =en, *v. a.* planten; =enartig, *adj.* plantachtig, =enbeschreibung, =enbutter, *f.* =enkenner, *m.* =enleben, =enreich, =enöl, *n.* ꝛc. ꝛc. planten-beschrijving, -boter, *f.* -kenner, *m.* -leven, *n.* -olie, *f.* *etc.*; =er, *m.* planter, *m.*; =schule, *f.* kweekschool, *n.*; =ort, *m.* =stadt, =ung, *f.* kolonie, planting, *f.*

Pflänz//chen, *n.* plantje, *n.*; =ling, *m.* loot, telg, *f.*

Pflaster, *n.* plaveisel, *n.* straatsteenen, *m. pl.*; =, *m. chir.* pleister, *n.*; Paris ist ein theures Pflaster, het is te Parijs duur leven; das Pflaster treten, straatslijpen; =er, *m.* plaveier, *m.*; =geld, *n.* =lohn, *m.* straatgeld, *n.*; =hammer, *m.* plaveiershamer, *m.*; =kasten, *m.* pleisterkast, *f.*; *fig. fam.* chirurgijn, *m.*; =n, *v. a.* plaveien, bestraten; =n, *v. a. chir.* eene pleister leggen, bepleisteren; =ramme, *f.* =stein, *m.* plaveiblok, *n.* -steen, *m.*; =streicher, *m. pharm.* pleisterstrijker, *m.*; *fig. fam.* chirurgijn, *m.*; =treten, *m. fig.* straatslijper, *m.*

Pflaume, *f.* pruim, *f.*; =nbaum, =ngarten, =nkern, *m.* =nmus, *n.* ꝛc. pruimen-boom, -boomgaard, *m.* -kern, *f.* -moes, *m.* *etc.*

Pfleg//e, *f.* zorg, verpleging, oppassing, *f.*; =eältern, *pl.* =ekind, *n.* =emutter, *f.* ꝛc. pleegouders, *pl.* -kind, *n.* -moeder, *f.* *etc.*; =(e)amt, *n.* voogdij; weeskamer, *f.*; =ebefohlene, *m.* u. *f.* pupil, *m.* u. *f.*; =en, *v. a.* (pflegte, gepflegt), verzorgen; verplegen, oppassen; sich oder seiner Gesundheit pflegen, voor zijne gezondheid zorgen; seines Leibes pflegen, zich te goed doen; der Ruhe pflegen, goed uitrusten; seiner Bequemlichkeit pflegen, op zijn gemak uit zijn; der Liebe pflegen, vrijen; =en, *v. a.* (pflog, gepflogen); eines Amtes pflegen, een ambt, eene betrekking waarnemen, bekleeden; Gerechtigkeit pflegen, recht spreken; Rathes mit einem pflegen, iem. raadplegen; Umgang, Freundschaft pflegen, omgang, vriendschap houden; der Güte pflegen, in der minne schikken; =en, *v. n.* plegen, gewoon zijn; er pflegte zu sagen, hij placht te zeggen; wie es zu gehen pflegt, zoo als het gewoonlijk gaat; =er *m.* verpleger; bestuurder; voogd, *m.*; =erin, *f.* verzorgster, voogdes, voedster, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* zorgvuldig, spaarzaam; =ling, *m.* pupil, *m.* u. *f.*; =ung, *f.* verpleging, zorg, oppassing, *f.*

Pflegschaft, *f.* voogdijschap, opzicht, *n.*; =lich *adj.* van het pleegkind; =sgeld, =sgut, *n.* geld, goed van het pleegkind.

Pflicht, *f.* plicht, *m.* verplichting, *f.*; =anker, *m.* =tau, *n. nav.* plecht-anker, -touw, *n.*; =bar, =ig, =schuldig, *adj.* verplicht, verschuldigd; =brüchig, *adj.* trouweloos; =frei, *adj.* vrij van dienst; =gefühl, *n.* =leistung, =vergessenheit, *f.* ꝛc. plicht-gevoel, *n.* -vervulling, -vergetenheid, *f.* *etc.*; =los, *adj.* onverplicht; =mäßig, *adj.* u. *adv.* plichtmatig; =theil, *m.* wettig deel, *n.*; =widrig, *adj.* u. *adv.* strijdig met den plicht.

Pflock, *m.* es, s, *pl.* Pflöcke, piketpaal, paal, *m.*; =bohrer, *m.* kelderboor, fret, *f.*; =hammer, *m.* plethamer, *m.*; =holz, *n.* hout voor pinnen; =kohl, *m.* half afgesneden kool, *f.*

Pflöck//chen, *n.* paaltje, pinnetje, *n.*; =en, *v. a.* pinnen; palen inslaan, met pinnen bevestigen; =ort, *m.* bros, *f.*

Pflück//en, *v. a.* plukken; =eisen, *n.* pluktang, *f.*

Pflug, *m.* es, s, *pl.* Pflüge, ploeg, *m.*; =art, *f.* wijze van omploeging, *f.*; =baum, =dienst, *m.* =eisen, =holz, *n.* =ochse, *m.* =schaar, *f.* ꝛc. ꝛc. ploeg-boom, *m.* -dienst, *m.* -ijzer, -hout, *n.* -os, *m.* -schaar, *f.* *etc.*; =grendel, *m.* ploegdissel, *m.*; =kehre, =wende, *f.* wending des ploegs; =land, *n.* ploegbaar land, *n.*; =reute, *f.* ploeghak, *m.*; =sterze, *f.* ploegstaart, *m.*; =stürze, *f.* ploegstrijkbord, *n.*; =wage, *f.* evenaar aan den ploeg; =wetter, *n.* voorstel, *n.* van den ploeg.

Pflüg//bar, *adj.* ploegbaar; =en, *v. a.* ploegen; =er, *m.* ploeger, *m.*

Pfört//chen, *n.* poortje, *n.*; =ner, *m.* =nerin, *f.* portier, *m.* -ster, *f.*

Pfort//e, *f.* poort, *f.*; die (hohe) Pforte, de hooge Porte; =ader, *f. anat.* poortader, *f.*; =drempel, *m.* =gat, =laken, *n.* =luke, *f.* =tau, *n. mar.* ꝛc. poort-drempel, *m.* -gat, -laken, -luik, -touw, *n.* *etc.*

Pfoste, *f.* =n, *m.* post, stijl, *m.*

Pfötchen, *n.* pootje, *n.*

Pfote, *f.* poot, *m.*

Pfriem, *m.* es, s, *pl.* e, =, *f.* priem, *m.* els, *f.*; =eisen, *n.* =ensetzer, *m.* ꝛc. priem-ijzer, *n.* -zetter, *m.*; =engras, *n.* nardus, *m.*; =enkraut, *n.* brem, *f.*

Pfropf, *m.* es, *pl.* en, =en, *m.* prop, stop, *m.*; =en, *v. a.* proppen, stoppen; vollpfropfen, volstoppen; (een boom) enten; =messer, =reis, *n.* ꝛc. ent-mes, -rijs, *n.* *etc.*; =schule, *f.* enthof, *n.*; =zieher, *m.* kurketrekker, *m.*

Pfründ//e, *f.* prove, prebende, *f.*; =en, *v. n.* (als prove) opbrengen; =en, *v. a.* iets verleenen, schenken; =enbuch, =enregister, *n.* lijst der kerkambten met hunne inkomsten; =enhandel, =enkauf, *m.* simonie, *f.*; =ner, *m.* provenier, *m.*

Pfuhl, *m.* es, s, *pl.* e, poel, *m.*; =icht, *adj.* moerassig.

Pfühl, *m.* es, *pl.* e, peluw, *f.*

Pfui! *interj.* foei!

Pfund, *n.* es, *pl.* e, pond, *n.*; =birne, *f.* =gewicht, =geld, *n.* ꝛc. pond-peer, *f.* -gewicht, -geld, *n.* *etc.*; =leder, *n.* zoolleer, *n.*; =weise, *adv.* pondsgewijze.

Pfünd//er, *m.* ponder, *m.*; =ig, *adj.* van een pond.

Pfusch//en, *v. a.* knoeien; =er, *m.* knoeier, *m.*; =erei, *f.* knoeierij, *f.*; =erhaft, *adj.* knoeierig.

Pfütz//e, *f* plas, *m.*; =ennaß, *adj.* doornat, klesnat; =ig, *adj.* vol plassen; =meise, *f.* poelmees, *f.*

Phalanx, *f.* phanlanx, *f.*

Phänomen, *n.* s, *pl.* e, phenomeen, *n.*

Pharisä//er, *m.* farizeër, *m.*; **=isch,** *adj.* farizeesch.
Pharospiel, *n.* faro-spel, *n.*
Pharus, *m.* vuurtoren, *m.*
Philister, *m.* philistijn; nietstudeerende burgerman, *m.*
Philolog, *m.* **en,** *pl.* **en,** philoloog, taalkundige, *m.*; **=ie,** *f.* taalwetenschap, *f.*
Philosoph, *m.* **en,** *pl.* **en,** wijsgeer, philosooph, *m.*; **=ie,** *f.* wijsbegeerte, *f.*; **=iren,** *v. n.* philosopheeren; **=isch,** *adj.* wijsgeerig.
Phiole, *f.* fiool, *f.*
Phönix, *m. pl.* **e,** feniks, *m.*
Phosphor, *m.* **s,** phosphor, *m.*
Phrase, *f.* phrase, *f.*
Physik, *f.* physiek, physika, *f.*; **=alisch,** *adj.* u. *adv.* natuurkundig; **=er,** *m.* physicus, *m.*; **=us,** *m.* stadsdokter, *m.*
Physisch, *adj.* physisch, physiek.
Pian//ist, *m.* **en,** *pl.* **en,** pianist, *m.*; **=o,** *n.* piano, *f.*; **=oforte,** *n.* piano-forte, *m.*
Pich//en, *v. a.* bepikken; **=holz,** *n.* gladhout, *n.*; **=wachs,** *n.*
Pick, *m.* **s,** *pl.* **e,** pik; tik, *m.*; **=e,** *f.* piek, *f.*; **=elhäring,** *m.* pekelharing, *fig.* hansworst, *m.*; **=elhaube,** *f.* helm, *m.*; **=eln,** *v. n. h.* prikken, steken; **=en,** *v. a.* pikken; met een hak loswerken; *v. n.* prikken, tikken; **=enier, =enträger,** *m.* piekenier, *m.*; **=er,** *m.* prikker, pikker, *m.*; **=ern,** *v. n. h.* pikken; **=hacke,** *f.* houweel, *n.*; **=hammer,** *m.* pikhamer, *m.*
Picket, *n.* **s,** *pl.* **s,** piket, *n.*; **=spiel,** *n.* piketspel, *n.*
Pickling s. **Bückling.**
Picknick, *n.* **s,** *pl.* **e,** pikeniek, *m.*
Piek, *m.* **es,** *pl.* **e,** *mar.* piek, *f.*; **=,** *n.* **es,** *pl.* **e,** schoppen, *f.*; **=as,** *n.* schoppenaas, *n.*; **=e,** *f.* piek, spies, *f.*
Piepsen, *v. n.* piepen.
Pietist, *m.* **en,** *pl.* **en,** schijnvrome, dweeper, *m.*; **=erei,** *f.* schijnvroomheid, *f.*; **=isch,** *adj.* schijnvroom.
Pike, *f.* piek, *f.*; **=nier, =nträger,** *m.* piekenier, *m.*
Pilger, *m.* pelgrim, *m.*; **=in,** *f.* bedevaartgangster, *f.*; **=fahrt, =schaft, =reise,** *f.* pelgrimsreis, *f.*; **=flasche, =tasche,** *f.* **=stab,** *m.* pelgrims-flesch, -tasch, *f.* -staf, *m. etc.*

Pilgrim *m.* s. **Pilger.**
Pille, *f.* pil, *f.*; **=ndreher,** *m.* pilledraaier, *m.*; **=nfarn,** *m.* **=nkraut,** *n.* pillenkruid, *n.*
Pilot, *m.* **en,** *pl.* **en,** loods, *m.*
Pilz, *m.* **es,** *pl.* **e,** paddestoel, *m.* **=icht,** *adj.* sponsachtig.
Pimpel//ig, *adj. fam.* gevoelig, verwijfd; **=meise,** *f.* pimpelmees, *f.*; **=n,** *v. n.* luiden; klagen, kermen.
Pimpernuß, *f.* pimpernoot, *f.*
Pimpinelle, *f.* pimpernel, *f.*
Pinasse, *f.* pinas, *f.*
Pinie, *f.* pinie, *f.*
Pinke, *f.* pink, *f.*
Pinken, *v. n.* vuur slaan.
Pinne, *f.* pin, *f.*
Pinsel, *m.* penseel, *n.*; kwast, *m.*; *fig.* gek, kwast, *m.*; **=ei,** *f.* zotternij, *f.*; knoeierij, kladderij, *f.*; **=förmig,** *adj.* penseelvormig; **=haft,** *adj.* u. *adv.* gek, zot; **=haftigkeit,** *f.* zotheid, *f.*; **=n,** *v. a.* penseelen; **=n,** *v. n. fig.* kermen, klagen; **=stiel, =strich, =trog,** *m.* &c. penseel-steel, *m.* -streek, *f.* -bakje, *n. etc.*
Pinte, *f.* pint, *f.*
Pip, *interj.* piep!
Piep//e, *f.* pijp, (fust); **=en,** *v. n.* pijpen; **=hahn,** *m.* **=huhn,** *n.* haan, *m.* kip, *f.* die piept; *fig.* grijner, *m.* grijnster, *f.*
Pipp//s, *m.* pip, *f.*; **=sen,** *v. n.* de pip hebben.
Piraß, *m.* **=,** *pl.* **sse,** pier, *f.*
Pirat, *m.* **en,** *pl.* **en,** zeeroover, *m.*
Pisang, *m.* pisang, *m.*
Pischten, *v. n.* pst roepen.
Pispern, *v. n.* fluisteren.
Pisse, *f.* pis, water, *n.*; **=n,** *v. n.* pissen, wateren; **=r,** *m.* pisser, *m.*; **=rin,** *f.* piskous; pisster, *f.*
Piß//back, *m.* **=ecke, =loch,** *n.* **=topf,** *m.* &c. pis-bak, -hoek, *m.* -gat, *m.* u. *f.* -pot, *m. etc.*
Pistazie, *f.* pistache, *f.*
Pistille, *f. bot.* stamper, *m.*
Pistol, *n.* **=e,** *f.* pistool, *f.* u. *n.*; **=e,** *f.* pistool, *f.*; **sich auf Pistolen schlagen,** met de pistolen duelleeren; **=engriff,** *m.* **=enhalfter, =enkugel,** *f.* **=enlauf,** *m.* &c. pistool-greep, *f.* -holster, -kogel, -loop, *m. etc.*
Plack, *m.* **es,** *pl.* **e, en,** *m. arch.* gegoten plaat, *f.*; vlak, *n.*; klad, *f.*; **=en,** *v. a.* plakken, *fig.* **(einen)** iem. plagen, kwellen; *v. rec.* **(sich)** zich afsloven; **=er,** *m. fig.* knevelaar, geldafperser, *m.*; **=erei,** *f.* knevelarij, kwelling, *f.*
Plage, *f.* plaag, kwelling, *f.*; **=geist, =teufel,** *m.* plaag-geest, -duivel, *m.*; **=n,** *v. a.* plagen.
Plagiat, *n.* **es,** *pl.* **e,** plagiaat, *n.*
Plakat, *n.* **es,** *pl.* **e,** plakkaat, *n.*
Plan, *m.* **es,** *pl.* **Pläne,** plan, *n.*; teekening, schets, *f.*; *fig.* voornemen, ontwerp, *n.*; **=,** *adj.* vlak, effen; **=e,** *f.* dekkleed, *n.*; **=enmessung,** *f.* vlaktemeting, *f.*
Planet, *m.* **en,** *pl.* **en,** planeet, dwaalster, *f.*; **=enleser, =ensteller,** *m.* horoskooptrekker, *m.*; **=enbahn,** *f.* **=enjahr,** *n.* **=enlauf, =enmesser,** *m.* **=ensystem,** *n.* &c. planeet-baan, *f.* -jaar, *n.* -loop, -meter, *m.* -stelsel, *n. etc.*
Plan//gemäß, =mäßig, *adj.* u. *adv.* planmatig, volgens een plan; **=iren,** *v. a.* planeeren, gelijk maken; (boeken) door lijmwater trekken; **=irhammer,** *m.* **=ireisen, =irwasser,** *n.* &c. planeer-hamer, *m.* -ijzer, -water, *n. etc.*; **=los,** *adj.* u. *adv.* zonder plan, ordeloos; **=losigkeit,** *f.* doelloosheid, *f.*; **=mäßigkeit,** *f.* plan-, stelselmatigheid, *f.*
Planke, *f.* plank, *f.*; **=n,** *v. a.* beplanken.
Plänkel//ei, *f.* tirailleeren, *n.*; **=n,** *v. n.* tirailleeren.
Plänkler, *m.* tirailleur, *m.*
Plantsch//en, *v. n.* plassen, morsen; **=er,** *m.* plasser, *m.*; **=erei,** *f.* plassen, geplas, *n.*
Plapper//ei, *f.* babbelarij, *f.* gebabbel, *n.*; **=er,** *m.* **=maul,** *n.* **=tasche,** *f.* babbelaar, *m.* -ster, *f.*; **=haft,** *adj.* babbelachtig; **=n,** *v. n.* babbelen.
Plärrauge, *n.* traanoog, *n.*
Plarr, *f.* blaar, *f.*
Plärre, *f.* babbelkous, *f.*; **=n,** *v. n. fam.* bulken, huilen.
Platane, *f.* plataan, *m.*
Platina, *n.* platina, *n.*
Pletsch, *interj.* klets! **=en,** *v. n.* plassen; **=fuß,** *m.* platvoet, *m.*
Plätschern, *v. n.* plassen.
Platt, *adj.* u. *adv.* plat, vlak; **platt machen, =schlagen,** plat

slaan; =bord, n. mar. potdeksel, schanddek, n.; =decke, f. plafond, n.; =deutsch, adj. platduitsch; =e, f. plaat, f.; plat, n.; die geschorne Platte, de geschoren kruin; =e, f. =eisen, n. strijkijzer, n.; =eiße, f. =fisch, m. pladdijs, f.; =en, v. a. vloeren, plaveien; pletten; strijken; =erbse, f. platte erwt, wik, f.; =erdings, adv. fam. volstrekt; =fuß, m. platvoet, m.; =füßig, adj. platvoetig; =gerste, f. zomergerst, f.; =glocke, f. pletcilinder, m.; =heit, f. platheid, f.; =holz, n. strijkhout, n.; =huf, m. plathoef, m.; =hufig, adj. met platte hoeven; =iren, v. a. pletten; beleggen (met plaatjes); =laus, f. =machen, n. =nase, f. ꝛc. plat-luis, f. -maken, n. -neus, m. u. f. etc.; =mütze, f. schedelmutsje, n.; =reif, m. ijzeren schroefhoepel, m.; =rose, f. bot. muurpeper, f.; =stück, n. raamplank, f.; =wäsche, f. strijkgoed, n.; =zeit, f. tijd, wanneer men vogels vangt met lijmroeden.

Plätt//brett, =eisen, n. ꝛc. strijk-plank, f. -ijzer, n. etc.; =en, v. a. pletten; strijken; =er, m. pletter; strijker, m.; =frau, f. strijkster, f.; =hammer, m. plethamer, m.; =kissen, n. strijkkussen, n.; =mühle, f. pletmolen, m.; =quehle, f. =tuch, n. strijkdoek, m.; =teller, m. strijkbord, n.; =wäsche, f. strijkgoed, n.

Platz, m. es, pl. Plätze, plaats, f.; =, m. es, pl. Plätze, slag, klap, m.; =, m. es, pl. Plätze, dunne koek, m.; Platz finden, plaats hebben; =adjutant, =halter, =kommandant, =major, m. ꝛc. plaats-adjudant, -houder, -kommandant, -majoor, m. etc.; =büchse, f klapbus, f.; =en, v. n. s. barsten, springen; mit etw. heraus platzen, iets onverwacht uiten; uitbarsten; =gold, n. knalgoud, n.; =regen, m. plasregen, m.; =wechsel, m. com. plaatswissel, m.; =weide, f. wilgenboom, m. met wollige knoppen.

Plätz//e, f. hakmes, n.; =en, v. a. doen barsten; =er, m. slag, klap, m.; =faß, n. koelvat, n.; =ig, adj. hier en daar gehakt.

Plauder//ei, f. gepraat, geklap, n.; =er, m. prater, snapper, m.; =haft, adj. praatziek, babbelachtig; =haftigkeit, f. praatzucht, f.; =n, v. n. h. praten, babbelen; aus der Schule plaudern, verklikken; =stündchen, n. vrij uurtje, n.; =tasche, =liese, f. =maul, n. =hans, m. babbelaar, m. -ster, f.

Plauz, m. es, pl. e, fam. bons, m.; =, interj. krak!

Plebs, m. u. n. plebs, n.

Plinse, f. pannekoek, m.

Plomb//e, f. plombeerlood, n.; =iren, v. a. plombeeren.

Ploton, n. s, pl. s, peloton, n.; =feuer, n. pelotonsvuur, n.; =weise, adj. bij pelotons.

Plotz, m. es, fam. bons, slag, m.

Plötzlich, adj. u. adv. plotseling, eensklaps; =keit, f. plotselingheid, f.

Pluderhose, f. wijde broek, f.

Plump, adj. u. adv. lomp, zwaar, grof; =, interj. bons! =en, v. n. s. fam. plompen, vallen; =heit, f. lompheid, f.; =sack, m. klompzak, m.; fig. lomperd, m.

Plunder, m. s, prullen, f. pl. rommel, m. tuig, m.; =kammer, f. =kasten, =markt, m. ꝛc. plunder-kamer, f. -kasten, m. -markt, f.; =mann, =sack, m. lompen-man, -zak, m.; =wagen, m. rommelwagen, m.; =weisheit, f. nietswaardige wijsheid, f.

Plünder//n, v. a. plunderen; =ei, f. geplunder, n.; =er, m. plunderaar, m.; =stock, m. korf met roofbijen; =ung, f. plundering, f.; =ungssucht, f. plunderzucht, f.; =ungssüchtig, adj. plunderziek.

Plural, m. s, pl. e, gr. meervoud, n.

Plüsch, m. es, pl. e, trijp, pluis, n.

Plus, adv. plus, meer; =macher, m. plannemaker, m.

Pöbel, m. =volk, n. gepeupel, grauw, n.; =ei, f. gemeene handelwijze, f.; =haft, =mäßig, adj. gemeen; =haftigkeit, f. gemeenheid, f.; =herrschaft, f. heerschappij van het gepeupel; staat, waar het gepeupel heerscht; =seele, f. =sinn, m. gemeene ziel, -denkwijze, f.; =sprache, f. gemeene taal, f.; =staat, m. staat, waar het gepeupel heerscht; =wort, n. gemeen woord, n.

Poch, m. es, pl. e, slag, stoot, m.; =brett, =spiel, n. pochspel, n.; =e, f. klopper, m.; =eisen, n. klopijzer; n.; =en, v. n. kloppen; stampen; =er, m. klopper; stamper, m.; =erei, f. stamperij, f.; =erz, n. stamperts, m.; =gerinne, n. =graben, m. goot, gracht, voor het stampwerk; =haus, n. =hammer, m. =mühle, f. =werk, n. ꝛc. stamp-huis, n. -hamer, -molen, m. -werk, n. etc.; =heie, f. houten stamper, m.; =herd, m. waschplaats voor den gestampten erts; =mehl, n. =schlamm, m. gestampte erts, m.; =rad, n. rad van een stampmolen.

Pock//e, f. pok, puist, f.: s. Blattern; =enfieber, =engift, n. =engrube, f. =enhaus, n. ꝛc. pokkoorts, f. -gift, n. -daal, f. -huis, n. etc.; =holz, n. pokhout, n.; =ig, adj. puistig, pokkig.

Podagr//a, n. podagra, n.; =isch, adj. podagreus..

Poesie, f. poëzij, f.

Poet, m. en, pl. en, poëet, m.; =aster, m. rijmelaar, m.; =erei, f. dichten, n.; =ik, f. poëtiek, f.; =isch, adj. poëtisch; =isiren, v. n. dichten.

Pofel, m. uitschot, n.

Pok//al, m. es, pl. e, bokaal, f.; =uliren, v. n. fam. overmatig drinken.

Pökel, m. pekel, f.; =faß, =fleisch, n. =häring, =hecht, m. ꝛc. pekel-vat, -vleesch, n. -haring, -snoek, m.; =limone, f. gezouten limoen, f.; =n, v. a. u. n pekelen; =rogen, m. kaviaar, m.

Pol, m. es, pl. e, pool, f.; =(ar)bär, m. =(ar)ente, f. =(ar)fuchs, =(ar)kreis, m. =(ar)land, n. =(ar)stern, m. pool-beer, m. -eend, f. -vos, -kring, m. -land, n. -ster, f.; =höhe, f. poolshoogte, f.

Polei, f. bot. polei, f.

Polemi//k, f. polemiek, f.; =ker, m. polemicus, m.; =sch, adj. polemisch.

Police, *f. com.* polis, *f.*

Polir//en, *v. a.* polijsten, bruineeren; **=bar**, *adj.* polijstbaar; **=eisen**, *n.* **=feile**, *f.* **=hammer**, *m.* **=mühle**, *f.* **=rad**, *n.* **=stein**, *m.* 2c. polijst-ijzer, *n.* -vijl, *f.* -hamer, -molen, *m.* -rad, *n.* -steen, *m. etc.*

Politi//k, *f.* staatkunde, *f.*; **=ker**, *m.* staatkundige, politikus, *m.*; **=sch**, *adj.* staatkundig; **=siren**, *v. n.* over staatszaken spreken.

Politur, *f.* polijsting, *f.*

Polize s. **Police.**

Polizei, *f.* politie, *f.*; **=amt**, *n.* **=beamte**, **=diener**, *m.* **=gericht**, **=wesen**, *n.* 2c. politie-bureau, *n.* -beambte, -agent, *m.* -gerecht; -wezen, *n. etc.*; **=aufseher**, **=director**, *m.* hoofd van politie; **=inspector**, *m.* inspecteur van politie; **=lich**, *adj.* u. *adv.* van wege de politie; **=mäßig**, *adj.* overeenkomstig de politiereglementen; **=widrig**, *adj.* strijdig met de politieverordeningen.

Polk, *m.* es, *pl.* e, gesneden zwijn, *n.*; ruwe kerel, *m.*

Poll, *m.* es, s, **=mehl**, *n.* grof meel, *n.*

Polonäse, *f.* polonaise, *f.*

Pöller s. **Böller.**

Polster, *n.* kussen; **=n**, *v. a.* bekleeden (van meubelen); **=stuhl**, *m.* stoel met een kussen.

Polter//abend, *m.* avond voor de bruiloft; **=er**, *m.* rumoermaker, bulderaar, *m.*; **=geist**, *m.* kwelgeest, *m.*; **=kammer**, *f.* rommelkamer, *f.*; **=n**, *v. n.* bulderen, tieren, leven maken; **=n**, *n.* rumoer, *n.*

Poltron, *m.* lafaard, *m.*

Polygamie, *f.* veelwijverij, *f.*

Polygon, *n.* veelhoek, *m.*

Polyphistor, *m.* s, *pl.* en, veelweter, *m.*

Polyp, *m.* en, *pl.* en, polyp, *m.*; **=enartig**, *adj.* polipachtig.

Pomade, *f.* pommade, *f.*

Pommeranze, *f.* oranjeappel, *m.*; **=nbaum**, *m.* **=nblüthe**, **=nfarbe**, **=nschale**, *f.* 2c. oranje-boom, -bloesem, *m.* -kleur, -schil, *f.*

Pommer, *m.* bastaardmops, *m.*

Pomp, *m.* es, s, pracht, staatsie, *f.*; **=e**, s. **Pumpe**; **=haft**, **=ös**, *adj.* prachtig, luisterrijk.

Pompel//blume, *f.* leeuwentand, *m.*; **=musbaum**, *m.* pampeloranje, *m.*

Pomphose s. **Pluderhose.**

Pontifikat, *m.* es, *pl.* e, pontificaat, *n.*

Popanz, *m.* es, *pl.* e, bullebak, vogelverschrikker, *m.*

Popel, *m.* s, verdikt snot, *n.*; **=mann**, *m.* s. **Popanz**; **=n**, *v. n.* in den neus peuteren.

Popo, *m.* s, achterste, *m.*

Popul//är, *adj.* u. *adv.* volksgezind, populair; **=arität**, *f.* populariteit, *f.*; **=ation**, *f.* populatie, *f.*

Pore, *f.* porie, *f.*

Porkirche s. **Emporkirche.**

Porphyr, *m.* s, *pl.* e, porfier, *n.*

Porree, *m.* prei, *f.*

Porsch, *m. bot.* gagel, *m.*

Porst, *m.* wilde rozemarijn, *f.*

Port, *m.* es, *pl.* e, haven, *f.*; **=al**, *n.* portaal, *n.*

Port//echaise, *f.* draagstoel, *m.*; **=epee**, *n.* s, *pl.* s, degenkwast, *m.*; **=efeuille**, *n.* brieventasch, *f.*

Portion, *f.* portie, *f.* deel, *n.*

Portner, *m.* portier, *m.*

Porto, *n.* s, port, porto, *n.*; **=frei**, *adj.* portvrij; **=freiheit**, *f.* portvrijdom, *m.*

Porträt, *n* es, s, *pl.* s, portret, *n.*; **=maler**, *m.* **=malerei**, *f.* portret-schilder, *m.* schilderen, *n.*

Portulak, *m.* s, porselein, *f.*

Portwein, *m* portwijn, *m.*

Porwisch, *m* raagbol, *m.*

Porzellan, *n.* es, s, *pl.* e, porselein, *n.*; **=en**, *adj* porseleinen; **=erde**, *f.* **=händler**, **=maler**, *m.* **=schnecke**, *f.* **=stein**, *m.* 2c. porselein-aarde, *f.* -verkooper, -schilder, -mossel, -steen, *m. etc.*; **=niederlage**, *f.* porselein-magazijn, *n.*; **=schecke**, *f.* grijs gevlekt paard, *n.*

Posament, *n.* **=irarbeit**, *f.* passement, -werk, *n.*; **=ier**, *m.* passementwerker, *m.*; **=irhandwerk**, *n.* passementwerkerij, *f.*

Posaune, *f.* bazuin, *f.*; **=n**, *v. a.* u. *n.* bazuinen; **=nbläser**, **=nschall**, **=nton**, *m.* 2c. bazuinblazer, *m.* -geschal, *n.* -toon, *m. etc.*; **=nregister**, *n.* kromhoren, *m.*; **=nschnecke**, *f.* trompetschelp, *f.*

Pose, *f.* penneschacht, *f.*

Positiv, *n.* voororgel, *n.*; **=**, *adj.* stellig, posietief; **=**, *m. gr.* stellende trap, positivus, *m.*

Positur, *f.* postuur, *n.*

Poss//e, *f.* klucht, poets, grap, *f.*; **Possen reißen, treiben**, grappen, potsen maken; **das sind Possen**, dat is gekheid; **Possen!** gekheid! ik geloof er niets van! **=en**, *m.* poets, *f.* streek, *m.*; **einem einen Possen spielen**, iem. eene poets spelen; **einem etw. zum Possen thun**, iets in spijt van iem. doen; **=nhaft**, *adj.* u. *adv.* kluchtig, grappig; **=enmacher**, **=enreißer**, *m.* grappenmaker, *m.*; **=enoper**, *f.* kluchtig zangspel, *n.*; **=enreißerei**, *f.* poetsenmakerij, *f.*; **enspiel**, *n.* **=enspieler**, *m.* klucht-spel, *n.* -speler, *m.*; **=ierlich**, *adj.* u. *adv.* potsierlijk, kluchtig; **=ierlichkeit**, *f.* potsierlijkheid, *f.*

Possekel, *m.* zware hamer, *m.*

Post, *f.* **=en**, *m. com.* post *m.* (in eene rekening).

Post, *f.* post, *f.*; **=amt**, *n.* **=beamte**, **=bericht**, **=bote**, **=meister**, **=stempel**, *m.* 2c. 2c. postkantoor, *n* -bediende, *m.* -bericht, *n.* -bode, -meester, *m.* -merk, *n. etc.*; **=ement**, *n.* voetstuk, *n.*; **=en**, *m. com.* post, *m.*; *mil.* wachtpost, *m.*; standplaats, plaats, betrekking, *f.*; **=enlauf**, *m.* loop der posten; **=enträger**, *m. fam.* verklikker, *m.*; **=eriora**, *pl.* achterste, *m.*; **=erität**, *f.* nakomelingschap, *f.*; **=festum**, *adv.* te laat; **=frei**, *adj.* vracht-, postvrij; **=halter**, *m.* postmeester, *m.*; **=halterei**, *f.* paardeposterij, *f.*; **=humus**, *m.* een na's vaders dood geboren kind; **=ille**, *f.* preekboek, *n.*; **=illenreiter**, *m.* predikant, die zijne preeken afschrijft; **=iren**, *v. a.* posteeren; **=o fassen**, *fam.* postvatten; **=scriptum**, *n.* naschrift, *n.*; **=straße**, *f.* postroute, *f.*; **=ulat**, *n* postulaat, *n.* **=uliren**, *v. a.* u. *n.* postuleeren; **=zettel**, **=schein**, *m.* bewijs *n.* van de post.

Potentat, *m.* en, *pl.* en, potentaat, *m.*

Potentille, *f.* zilverkruid, *n.*

Potenz, *f. math.* macht, *f.*

Pott, *m.* es, *pl.* **Pötte**, pot, *m.*; **=asche**, *f.* **=fisch**, *m.* potasch, *v.* -visch, *m.*

Potz, =tausend! =Stern! =Wetter! =Velten! ꝛc. *interj.* te drommel! sakkerloot!
Prä, *n. fam.* voorrang, *m.*
Präbende, *f.* prebende, *f.*
Pracher, *m.* bedelaar, *m.*; **=ei**, *f.* bedelarij, *f.*; **=haft, =isch**, *adj.* bedelachtig; **=n**, *v.n.* smeeken.
Pracht, *f.* pracht, *f.*; **=aufwand**, *m.* **=ausgabe, =liebe**, *f.* **=werk**, *n.* ꝛc. pracht-vertooning, -uitgave, -liefde, *f.* -werk, *n. etc.*; **=bett, =kleid, =pferd, =thor**, *n.* **=wagen**, *m.* ꝛc. staatsie-bed, -kleed, -paard, *n.* -poort, -koets, *f. etc.*; **=grab**, *n.* praalgraf, *n.* **=himmel**, *m.* troonhemel, *m.*; **=kegel**, *m.* gedenknaald, *f.*; **=zimmer**, *n.* pronkkamer, *f.*
Prächtig, *adj.* u. *adv.* prachtig.
Präcipit//at, *n.* **es**, *pl.* **e**, nederslag, *m.* precipitaat, *n.*; **=ation**, *f.* nederploffing, *f.*; **=iren**, *v. a.* neerslaan, ploffen.
Practicus, *m.* praktizijn; *fam.* slimmerd, prakticus, beoefenaar, *m.*
Prädikat, *n.* **es**, *pl.* **e**, *gr.* gezegde, *n.*; predicaat, *n.*; titel, *m.*
Präfekt, *m.* **en**, *pl.* **en**, prefekt, *m.*; **=ur**, *f.* prefectuur, *f.*
Präg//en, *v. a.* stempelen, munten, muntslaan; inprenten; **sich etw. in's Herz, in's Gedächtniß prägen**, zich iets in't hart, in't geheugen prenten; **=eloch**, *n.* smeltkuil, *f.*; **=eeisen**, *n.* **=stock**, *m.* stempel-ijzer, *n.* -stok, *m.*; **=er**, *m.* munter, stempelaar, *m.*; **=eschatz**, *m.* rendage, *f.*; **=estempel**, *m.* muntstempel, *m.*; **=ung**, *f.* stempelen, *n. etc.*
Pragmatisch, *adj.* pragmatiek; **die pragmatische Sanktion**, de pragmatieke sanctie.
Prahl//en, *v. n.* pralen, pronken; pochen, snoeven; **=erei**, *f.* pralerij, *f. etc.*; **=er**, *m.* praler, *m.*; **=erisch**, *adj.* praalziek; **=hans**, *m.* praalhans, *m.*
Prahm, *m.* **es**, *pl.* **e, en**, *m.* praam, *f.*; **=e**, *f.* rank, *f.*; **=spritze**, *f.* praamspuit, *f.*
Prakel, *m.* reus, rekel, *m.*
Prakti//ciren, *v. a.* u. *n.* praktizeeren; **=k**, *f.* praktijk, *f.*; **=kant**, *m.* praktizijn, *m.*; **=ke**, *f.* praktijk, slimheid, *f.*; **=kenmacher**, *m.* intrigant, *m.*; **=sch**, *adj.* praktisch.
Prälat, *m.* **en**, *pl.* **en**, prelaat, kerkvoogd, *m.*
Präliminarien, *pl.* preliminarien, voorafgaande bepalingen.
Prall, =ig, *adj. fam.* gestrekt, gespannen; steil; **=**, *m.* weerklank; weerstuit; terugslag, *m.*; **=en**, *v. n. h.* terug-, stuiten; opspringen, weerkaatsen; **=er**, *m.* schampschot, *n.*; terugstuitende bal, stoot *m.*; **=hals, =hans**, *m. pop.* schreeuwer, *m.*; **=heit**, *f.* veerkrachtigheid, *f.*; **=kraft**, *f.* veerkracht, *f.*; **=kräftig**, *adj.* veerkrachtig; **=schlag**, *m.* terugslag, *m.*; **=schuß**, *m.* schampschot, *n.*; **=stein**, *m.* hoeksteen, *m.*; **=stoß**, *m.* afstuitende stoot, *m.*; **=winkel**, *m.* hoek van weerkaatsing.
Präludium, *n.* **s**, *pl.* **dia**, voorspel, *n.* -zang, *m.*
Prämie, *f.* premie, belooning, *f.*; **=nhandlung**, *f.* handel in premiën; **=nlotterie**, *f.* premiënloterij, *f.*; **=nschein, =nzettel**, *m.* lot met premie; **=nschießen**, *n.* schiet-wedstrijd, *m.*; **=nvertrag**, *m.* koop met premie.
Prämisse, *f.* premisse, *f.*
Pramme, *f.* **=r**, *m.* scheur, *f.*
Prang//en, *v. n.* schitteren, prijken; **=er**, *m.* schandpaal, *m.* kaak, *f.*
Pranke, *f.* poot, *f.*
Pränumer//ant, *m.* **en**, *pl.* **en**, vooruitbetalend inteekenaar, *m.*; **=ation**, *f.* vooruitbetaling; inteekening, *f.*; **=iren**, *v. a.* u. *n.* vooruitbetalen.
Präpar//at, *n.* **es**, *pl.* **e**, preparaat, *n.*; **=iren**, *v. a.* prepareeren, voorbereiden; **=irstein**, *m.* wrijfsteen, *m.*
Präsens, *n. gr.* tegenwoordige tijd, *m.*
Präsent, *n.* **es**, *pl.* **e**, (*fam.* **er**) present, geschenk, *n.*; **=iren**, *v. a.* presenteeren; **=irteller**, *m.* presenteerblad, *n.*
Praser, *m.* smaragd, *m.*
Präsid//ent, *m.* **en**, *pl.* **en**, president, *m.*; **=in**, *f.* presidente, voorzitster, *f.*; **=iren**, *v. n.* presideeren; **=ium**, *n.* presidium, *n.*
Prasseln, *v. n.* kraken, knetteren.
Prassen, *v. n.* brassen, smullen; **=er**, *m.* brasser, *m.*; **=erei**, *f.* brasserij, *f.*
Prästiren, *v. a.* s. **leisten.**
Prätend//ent, *m.* **en**, *pl.* **en**, pretendent, *m.*; **=iren**, *v. a.* dingen, aanspraak maken.
Prätension, *f.* pretensie, *f.*
Prätor, *m.* **s**, *pl.* **en**, praetor, *m.*; **=würde**, *f.* praetorschap, *n.*
Pratze, *f.* poot, *f.*
Praxis, *f.* praktijk, *f.*
Predig//en, *v. n.* prediken; **=er**, *m.* predikant, *m.*; **=t**, *f.* predikatie, *f.*; **=tamt**, *n.* leeraarsambt, *n.*; **=tbuch**, *n.* preekboek, *n.*
Preis, *m.* **ses**, *pl.* **se**, prijs, *m.*; **einen Preis aussetzen**, een prijs uitloven; **=aufgabe, =austheilung, =erhöhung, =frage**, *f.* **=kourant**, *m.* ꝛc. prijs-opstel, *n.* -uitdeeling, -verhooging, -vraag, *f.* -courant, *m. etc.*; **=lich**, *adj.* prijselijk.
Preiselbeere, *f.* heidebes, *f.*
Preisen, *v. n.* prijzen, loven.
Prell//e, *f.* soldeken, *f.*; sollen, *n.*; **=en**, *v. n.* sollen; *fig.* foppen; **=er**, *m.* soller; *fig.* fopper, *m.*; **=erei**, *f.* knevelarij, oplichting, *f.*; **=schuß**, *m.* ricochetschot, *n.*; **=stange**, *f.* drilboog, *m.*
Presse, *f.* pers, *f.*; **=n**, *v. a.* persen; **das Volk pressen**, het volk onderdrukken, persen; **Matrosen pressen**, matrozen pressen; **=r**, *m.* perser; presser, *m.* **=rlohn**, *m.* persloon; ronselgeld, *n.*
Preß//balken, *m.* **=bank**, *f.* **=bengel, =lohn**, *m.* **=haus**, *n.* ꝛc. pers-boom, *m.* -bank, *f.* -stok, *m.* -loon, -huis, *n. etc.*; **=freiheit**, *f.* vrijheid der drukpers, *f.*; **=gang**, *m.* persgang, *m.*; **=glanz**, *m.* glans der pers; **=kopf**, *m.* hoofdkaas, *f.*; **=haft**, *adj.* lijdend, ziekelijk; **=saft**, *m.* uitgeperst sap, *n.*; **=wind**, *m.* halve wind, *m.*
Presto, *adj.* u. *n. mus.* presto, *n.*
Pricke, *f.* lamprei, *f.*
Prickeln, *v. a.* prikkelen, prikken.
Priester, *m.* priester, *m.*; **=in**, *f.* priesteres, *f.*; **=amt**, *n* **=herrschaft**, *f.* **=orden, =rock**, *m.* **=weihe**, *f.* ꝛc. priester-ambt, *n.* -heerschappij, -orde, *f.* -rok, *m.* -wijding, *f. etc.*; **=kragen**, *m.* bef,

f.; =**lich**, *adj.* priesterlijk; =**schaft**, *f.* priesterschap, *n.*; =**stand**, *m.* priesterlijke stand, *m.*; =**thum**, *n.* priesterdom, *n.*; =**würde**, *f.* priesterlijke waardigheid, *f.*

Prim//a, *f.* eerste klasse, *f.*; =**aner**, *m.* scholier der eerste klasse; =**as**, *m.* primaat, *m.*; =**at**, *n.* primaatschap, *n.*; =**e**, *f.* prieme, priem, *f.*; =**el**, *f.* sleutelbloem, *f.*; =**zahl**, *f.* grondgetal, *n.*

Princip, *n.* **es**, *pl.* **ien**, **e**, beginsel, *n.*; =**al**, *m.* **es**, *pl.* **e**, principaal, patroon, *m.*; =**alin**, *f.* directrice, *f.*; =**al**, *n.* principaal, *n.* prestant, *m.*

Prinz, *m.* **en**, *pl.* **en**, prins, vorst, *m.*; =**essin**, *f.* princes, *f.*; =**essinbirne**, =**essinbohne**, *f.* prinsessen-peer, -boon, *f.*; =**lich**, *adj.* u. *adv.* vorstelijk; als een prins; =**metall**, *n.* halfgoud, *n.*

Prior, *m.* **s**, *pl.* **en**, prior, *m.*; =**in**, *f.* priorin, *f.*; =**at**, *n.* prioraat, *n.*; =**ität**, *f.* prioriteit, *f.* vorrang, *m.*

Prise, *f.* snuifje, *n.*; **eine Prise Salz**, een greepje zout; *mar.* buit, prijs, *m.*; **für gute Prise erklärt**, prijs verklaard; =**ncomptoir**, *n.* kantoor voor buit gemaakte goederen; =**ngelder**, *n. pl.* aandeel in den buit; =**ngericht**, *n.* gerechtshof voor kaperijen; =**ngüter**, *n. pl.* buit gemaakte goederen; =**nrecht**, *n.* recht op het veroveren van schepen of goederen.

Prisma, *n.* prisma, *n.*

Pritsch, *m.* **es**, *pl.* **e**, klap, slag, *m.*; =**e**, *f.* plak; brits, *f.*; =**en**, *v. a.* met de plak slaan; britsen; afrossen; =**meister**, *m.* grappenmaker, *m.*

Privat, *adv.* privaat, particulier, afzonderlijk; =**lehrer**, *m.* =**person**, =**schule**, =**stunde**, *f.* =**unterricht**, *m.* ꝛc. privaat-onderwijzer, -persoon, *m.* -school, -les, *f.* -onderwijs, *n.* *etc.*; =**haus**, *n.* particulier huis, *n.*; =**im**, *adv.* privaat; in het geheim, confidentieel; =**isiren**, *v. n. h.* amteloos leven; privaat-onderwijs nemen; =**sache**, *f.* particuliere zaak, *f.*; =**vergnügen**, *n.* particulier genoegen, *n.*

Privet, *n.* s. **Abtritt.**

Privileg//iren, *v. a.* bevoorrechten; =**ium**, *n.* **s**, *pl.* **ien**, **ia**, privilegie, vorrecht, *n.*

Probat, *adj.* beproefd.

Probe, *f.* proef, *f.*; **eine Probe mit etw. machen**, de proef van iets nemen; =**blatt**, *n.* =**bogen**, =**druck**, *m.* proefblad, *n.* drukproef, *f.*; =**garn**, =**jahr**, *n.* =**platte**, *f.* =**ritt**, *m.* =**stück**, *n.* ꝛc. proef-garen, -jaar, *n.* -plaat, *f.* -rid, *m.* -stuk, *n.* *etc.*; =**fest**, =**haltig**, *adj.* proefhoudend; =**n**, *v. a.* be-, proeven.

Probir//en, *v. a.* probeeren, beproeven; =**er**, *m.* keurder, toetser; probeerder, *m.*; =**löffel**, =**stein**, *m.* =**wage**, *f.* ꝛc. proeflepel, -steen, *m.* -schaal, *f.*

Problem, *n.* **es**, *pl.* **e**, problema, *n.*

Probst s. **Propst.**

Procent, *n.* **es**, *pl.* **e**, percent, *n.*

Procession, *f.* processie, *f.*

Proceß s. **Prozeß.**

Processi//on, *f.* processie, *f.*; =**onsklingel**, =**onsraupe**, *f.* processie-belletje, *n.* -rups, *f.* *etc.*; =**ren**, *v. n. h.* procedeeren, pleiten.

Proclam//ation, *f.* proclamatie, afkondiging, *f.*; =**iren**, *v. a.* uitroepen; afkondigen.

Procura, =**tion**, *f.* procuratie, volmacht, *f.*; borg, waarborg, *m.*; =**tor**, *m.* procureur, *m.*; *com.* prucuratiehouder, *m.*

Procurist, *m.* procuratiehouder.

Produ//cent, *m.* **en**, *pl.* **en**, producent, *m.*; =**kt**, *n.* **es**, *pl.* **e**, produkt, voortbrengsel, *n.*; =**iv**, *adj.* productief.

Profan, *adj.* ongewijd; =**iren**, *v. a.* ontheiligen.

Profession, *f.* beroep, ambacht, vak, *n.*; =**ist**, *m.* ambachts-, handwerksman, *m.*

Profess//or, *m.* **s**, *pl.* **en**, professor, hoogleeraar, *m.*; =**ur**, *f.* professoraat, *n.*

Profeß, *m.* **sses**, *pl.* **sse**, professie, belijdenis, *f.*

Profil, *n.* **s**, *pl.* **e**, profiel, *n.*

Profit, *m.* **es**, *pl.* **e**, winst, *f.* profijt, *n.*; =**lich**, *adj.* profijtelijk; =**chen**, *n.* profijtertje, *n.*

Profoß, *m.* provoost, *m.*

Programm, *n.* **es**, *pl.* **e**, programma, *n.*

Projekt, *n.* **es**, *pl.* **e**, projekt, *n.*

Proletar//iat, *n.* laagste volksklasse, *f.*; =**ier**, *m.* man uit den laagsten stand.

Prolog, *m.* **es**, *pl.* **e**, voorspel, *n.* proloog, *m.*

Prolongiren, *v. a.* verlengen.

Promemoria, *f.* memorie, *f.*

Prompt, *adj.* snel, vlug, gauw.

Prophet, *m.* **en**, *pl.* **en**, profeet, *m.*; =**in**, *f.* profetes, *f.*; =**isch**, *adj.* u. *adv.* profetisch.

Prophezei//en, *v. a.* profeteeren, voorspellen; =**ung**, *f.* profetie, *f.*

Propst, *m.* **es**, *pl.* **Pröpste**, proost, prioor, *m.*; =**ei**, *f.* proostdij, *f.* proostschap, *n.*

Pröpstin, *f.* priores, *f.*

Prosa, *f.* proza, *n.*; =**isch**, *adj.* prozaïsch; =**ist**, =**iker**, *m.* prozaïst, prozaschrijver, *m.*

Proselyt, *m.* **en**, *pl.* **en**, proseliet, *m.*; =**enmacher**, *m.* proselietenmaker, *m.*

Prosit! wel bekome het u! gezondheid! beterschap! **prosit Neujahr**, geluk in het nieuwe jaar.

Prospekt, *m.* **es**, *pl.* **e**, prospectus; uitzicht, *n.*

Protest, *m.* **es**, *pl.* **e**, protest, *n.*; =**ant**, *m.* protestant, *m.*; =**antismus**, *m.* protestantisme, *n.*

Protokoll, *n.* **es**, *pl.* **e**, protocol, proces-verbaal, *n.*; **zu Protokoll nehmen**, een proces-verbaal opmaken.

Protz//eln, *v. n.* meuken, lang koken; =**en**, *v. a.* monteeren (een kanon); *v. n. fam.* pruilen; =**ig**, *adj.* norsch, onbuigzaam; s. **trotzig**; =**kette**, *f. art.* protsketting, *m.*; =**nagel**, *m.* affuitpin, *f.*; =**wagen**, *m.* affuit, *f.* u. *n.*

Proviant, *m.* **s**, proviand, *m.*; =**haus**, *n.* =**meister**, *m.* =**schiff**, *n.* =**wagen**, *m.* ꝛc. proviand-huis, *n.* -meester, *m.* -schip, *n.* -wagen, *m.* *etc.*

Provinz, *f.* provincie, *f.*: =**ial**, *adj.* provinciaal.

Provis//ion, *f.* provisie, *f.*; =**or**, *m.* **s**, *pl.* **en**, provisor, *m.*; =**orisch**, *adj.* u. *adv.* provisioneel.

Prozeß, *m.* **sses**, *pl.* **sse**, proces, *n.*; **einem den Proceß machen**, iem. een proces aandoen; **im Prozeß liegen**, in proces liggen; =**akten**, =**kosten**, *pl.* =**krämer**, *m.* ꝛc. proces-stukken,

-kosten, *pl.* -zieke, *m.*; -ordnung, *f.* rechtsvordering, *f.*; -sucht, *f.* pleitzucht, *f.*; -süchtig, *adj.* processziek.

Prozessiren, *v. n.* procedeeren; een proces voeren.

Prudel, *m.* walm, *m.*; -n, *v. n.* op-, borrelen.

Prü//fen, *v. a.* be-, proeven; probeeren; *v. rec.* (sich) zich beproeven, onderzoeken; -er, *m.* beproever, proever, *m.*; -stein, *m.* toetssteen, *m.*; -ung, *f.* beproeving, *f.*; examen, *n.*; -ungszeit, *f.* proeftijd, *m.* tijd van beproeving.

Prügel, *m.* knuppel, stok, *m.*; -, *pl.* stokslagen, *pl.*; -ei, *f.* vechtpartij, *f.*; -n, *v. a.* slaan, afrossen; -suppe, *f. fam.* pak slaag, rottingolie, *f.*

Prunk, *m.* es, s, pronk, *m.* praal, pracht, *f.*; -en, *v. n.* pronken, prijken; -gemach, -zimmer, *n.* 2c. pronk-, staatsiekamer, *f. etc.*; -los, *adj.* eenvoudig; -rede, *f.* declamatie, *f.*; -redner, *m.* declamator, *m.*; -voll, *adj.* pronkend.

Prunzen, *v. a.* pissen, wateren.

Prünzeln, *v. n.* uitzuinigen.

Prusten, *v. n.* proesten, niezen.

Psalm, *m.* es, *pl.* en, psalm, *m.*; -buch, *n.* -gesang, *m.* 2c. psalm-boek, -gezang, *n. etc.*; -ist, *m.* psalmist, *m.*

Psalter, *m.* psalter, *n.*

Psittich, *m.* papegaai, *f.*

Psycholog, *m.* psycholoog, *m.*; -ie, *f.* zielkunde, *f.*

Publikum, *n.* s, publiek, *n.*

Pudding, *m.* s, *pl.* e, pudding, *m.*; -stein, *m.* puddingsteen, *m.*

Pudel, *m.* poedel, *m.*; *fig.* misslag, bok, *m.*; -hund, *m.* poedelhond, *m.*; -mütze, *f.* muts van bont; -n, *v. a.* s. hudeln; -närrisch, *adj.* mal, dartel, uitgelaten.

Puder, *m.* poeder, *n.*; -beutel, *m.* -büchse, *f.* -händler, -mantel, -quast, -zucker, *m.* 2c. poeder-buil, *m.* -doos, *f.* -verkooper, -mantel, -kwast, *m.* -suiker, *f. etc.*; -ig, *adj.* poederig; -n, *v. a.* poederen.

Puff, *m.* es, *pl.* Püffe, klap, stoot, *m.*; *fig. fam.* er kann einen Puff vertragen, hij kan tegen een stoot; -, *interj.* pof! -, *m.* -spiel, *n.* verkeerspel, *n.*; -ärmel, *m.* pofmouw, *f.*; -bohne, *f.* groote boon, *f.*; -en, *v. a.* u. *n.* poffen; -er, *m.* poffer, *m.*

Puls, *m.* ses, *pl.* se, pols, *m.*; -ader, *f.* -messer, *m.* -pflaster, *n.* -schlag, *m.* 2c. pols-ader, *f.* -slagmeter, *m.* -pleister, *n.* -slag, *m. etc.*; -aderöffnung, *f.* opening der polsader; -stillstand, *m.* -stockung, *f.* stilstand van den pols; -en, -iren, *v. n. h.* slaan, kloppen, polsslagen geven.

Pult, *m.* u. *n.* es, *pl.* e, lessenaar, *m.*; -dach, *n.* afdak, *n.*

Pulver, *n.* poeder, *n.*; *mil.* kruit, *n.*; er hat das Pulver nicht erfunden, hij heeft het kruit niet uitgevonden; -beutel, *m.* -horn, *n.* -kammer, *f.* -magazin, *n.* 2c. kruit-bus, *f.* -hoorn, *m.* -kamer, *f.* -huis, *n. etc.*; -icht, *adj.* poeder-, kruitachtig; -ig, *adj.* uit poeder, kruit bestaande; -isiren, *v. a.* tot poeder maken, in stof veranderen.

Pülvern, *v. a.* tot poeder maken; poeieren.

Pump, *interj.* paf, pof! -, *m.* krediet, *n.*; -balken, *m.* pompbalk, *m.*; -brunen, *m.* welpomp, *f.*; -e, *f.* pomp, *f.*; -en, *v. a.* pompen; *fig.* borgen; -enbohrer, -endeckel, -enkolben, -enmacher, -enschwengel, *m.* 2c. pomp-boor, *f.* -deksel, *n.* -kolf, -maker, -zwengel, *m. etc.*; -er, *m.* pomper; borger, *m.*; -ernickel, *m.* pompernikkel, *m.*; -hose, *f.* wijde broek, *f.*; -keule, *f.* stamper, *m.*

Punkt, *m.* es, *pl.* e, punt, *n.* u. *f.* stip, *f.*; -en, -iren, *v. a.* punten, stippen, punteeren; -irbuch, *n.* -irkunst, *f.* punteerboek, *n.* -kunst, *f.*; -irer, *m.* punteer-waarzegger, *m.*; -nadel, *f.* etsnaald; *chir.* steeknaald, *f.*; -rad, *n.* stiprad, *n.*; -um, *n.* punt, *n.* u. *f.*; -um! *interj.* genoeg daarvan! -ur, *f. impr.* punctuur, *f.*

Pünkt//chen, *n.* puntje, *n.*; -lich, *adj.* u. *adv.* stipt, nauwkeurig; juist; -lichkeit, *f.* stiptheid; nauwkeurigheid, *f.*

Punsch, *m.* es, pons, *m.*; -bohle, -gesellschaft, *f.* -glas, *n.* -löffel, *m.* punch-kom, *f.* -gezelschap, -glas, *n.* -lepel, *m.*

Punzen, *v. a.* beitelen.

Pupill, *m.* s, *pl.* en, -e, *f.* pupil, *m.* u. *f.*; -e, *f.* pupil, *f.* oogappel, *m.*; -engeld, *n.* geld van minderjarigen.

Püppchen, *n.* popje, *n.*

Puppe, *f.* pop, *f.*; -n, *v. n. h.* met poppen spelen; eene pop worden; *v. a.* bakeren; -nbalg, *m.* poppelijf, *n.*; -nähnlich, -nmäßig, *adj.* popachtig; -ngesicht, *n.* -nkrämer, -nspieler, *m.* 2c. poppe-gezicht, *n.* -kramer, -speler, *m. etc.*; -nstand, *m.* staat van pop; -nverwandlung, *f.* verandering in pop; -nkram, *m.* -nwerk, -nzeug, *n.* poppenkraam, *m.*

Puppern, *v. n. h.* poperen, trillen, beven; das Herz pupperte ihm, het hart klopte hem.

Pur, *adj.* zuiver, puur.

Purgir//en, *v. a.* u. *n.* purgeeren, zuiveren; -kraut, *n.* -winde, *f.* purgeerkruid, *n.*; -pille, *f.* -pulver, *n.* -trank, *m.* 2c. purgeer-pil, *f.* -poeder, *n.* -drank, *m.*

Purpur, *m.* s, purper, *n.*; -farbe, *f.* -fieber, *n.* -fisch, -glanz, *m.* -schnecke, *f.* 2c. purper-kleur, -koorts, *f.* -visch, -glans, *m.* -slak, *f.*; -n, -farben, (purpern) purperen; -lippe, *f.* rozeroode lip, *f.*; -kleid, *n.* -mantel, *m.* purperen kleed, *n.* -mantel, *m.*

Purren, *v. a.* peuteren, wroeten, wemelen; *v. n.* brommen, knorren; *nav.* op de wacht roepen.

Purrisch, *adj.* twistziek.

Pürsch, *f.* wildbaan, *f.*

Pürschen s. bürschen.

Purzeln s. Burzeln 2c.

Pust//en, *v. n.* poesten.

Pute, *f.* -r, *m.* kalkoen, *m.*

Putz, *m.* tooi, opschik, *m.*; sieraad, *n.*; -en, *v. a.* poetsen, schuren, wrijven; snoeien (van boomen), snuiten (de kaars, de neus); schoonmaken, borstelen (de tanden); scheren (den baard); zich mooi maken; -er, *m.* schoonmaker, poetser, *m.*; *fig.* verwijt, *n.*; -gemach, -zimmer, *n.* staatsie kamer, *f.*; -geschäft, *n.* -handel, -händler, *m.* -händlerin, -waare, *f.* 2c. mode-zaak, *f.* -handel, -handelaar, *m.* -maakster, -waar, *f. etc.*; -ig, *adj.* grappig, aardig; -kästchen,

n. =schachtel, *f.* toiletdoos, *f.*; =macherin, *f.* modemaakster, *f.*; =narr, *m.* modegek, *m.*; =schere, *f.* snuiter, *m.*; =stein, *m.* poetssteen, *m.*; =sucht, *f.* zucht tot opschik; pronkzucht, *f.*; =süchtig, *adj.* pronkziek; =tisch, *m.* toilettafel, *f.*

Pyramid//e, *f.* piramide, *f.*; die Gewehre in Pyramiden setzen, de geweren in rotten zetten; =enförmig, =alisch, *adj.* piramidaal.

Pythagorä//er, *m.* wijsgeer, aanhanger van de school van Pythagoras; =isch, *adj.* pythagorisch. [*adj.* Pythisch.

Pythi//a, *f.* Pythia, *f.*; =sch,

Q.

Q, *n.* Q, *f.*

Quabbe, *f.* kwab, *f.*; =lig, *adj.* *fam.* veezig, mollig, dik, vet; =ln, *v. n.* schudden, trillen.

Quackel//chen, *n.* sukkelend kind, *n.*; =ei, *f.* beuzeling; besluiteloosheid, *f.*; =haft, *adj.* kinderachtig; =n, s. wackeln.

Quacksalber, *m.* kwakzalver, *m.*; =ei, *f.* kwakzalverij, *f.*; =n, *v. n.* kwakzalven.

Quader, *m.* =stein, *m.* =stück, *n.* gehouwen steen, *m.*

Quadrant, *m.* quadrant, *n.*

Quadrat, *n.* es, *pl.* e, quadraat, vierkant, *n.*; =chen, *n.* *imp.* quadraat, *n.*; =isch, *adj.* tot het vierkant behoorend; =fuß, *m.* =meile, =ruthe, *f.* =zoll, *m.* 2c. vierkante-voet, *m.* -mijl, -roede, *f.* -duim, *m. etc.*; =schein, *m.* *astr.* stand van 2 planeten die 90 graden van elkander verwijderd zijn; =ur, *f.* quadratuur, *f.*; =wurzel, *f.* vierkantswortel, *m.*; =zahl, *f.* vierkant-getal, *f.*

Quadr//iren, *v. a.* quadreeren; =upel, *m.* viervoud, *n.*

Quadsch, *adj.* dronken.

Quai, *m.* kaai, kade, *f.*

Quak, *interj.* kwak.

Quäkelchen, *n.* nestkuiken, *n.*

Quakeln, *v. n.* kwaken.

Quaken, *v. n.* kwaken.

Quäk//en, *v. n.* kwaken; schreeuwen; =er, *m.* kwaker, *m.*; =erin, *f.* kwaakster, *f.*; =erei, *f.* kwakerij, *f.*; =ente, *f.* kwakereend, *f.*

Qual, *f.* kwelling, smart, *f.*

Quäl//en, *v. a.* kwellen; =er, *m.* kweller, *m.*; =erei, *f.* plagerij, *f.*; =erin, *f.* plaagster, *f.*; =geist, =teufel, *m.* kwelgeest, -duivel, *m.*

Quali//ficiren, *v. a.* qualificeeren; =tät, *f.* qualiteit, *f.*

Qualle, *f.* zeekwal, *f.*

Qualm, *m.* es, s, walm, damp, *m.*; =en, *v. n.* walmen, dampen; wasemen; =ig, *adj.* walmend.

Qualster, *m.* kwalster, *m.* fluim, *f.*; =n, *v. n.* kwalsteren.

Quantität, *f.* quantiteit, *f.*

Quantsweise, *adv.* kwansuis.

Quantum, *n.* s, hoevelheid, *f.*

Quabbe, *f.* kwab, *f.*

Quappeln, *v. n.* beven, trillen.

Quarantäne, *f.* quarantaine, *f.*

Quark, *m.* es, s, melkklonter, *m.* weeke kaas, *f.*; *fam.* drek, *m.*; *fig.* nietigheid, beuzeling, *f.*; =faß, *n.* melkvat, *n.*; =hänge, *f.* kaasrek, *n.*; =käse, *m.* witte kaas, *f.*; =kloß, *m.* meelknoedel, *m.*; =korb, *m.* kaasmand, *f.*

Quarre, *f.* sukkelend kind, *n.*; =n, *v. a* knorren, pruilen.

Quart, *n.* es, s, *pl.* e, kwart, vierendeel, *n.*; boek in kwarto; =a, *f.* de vierde klasse; =al, *n.* es, *pl.* e, trimester, kwartaal, vierendeeljaars, *n.*; =alweise, *adj.* om de drie maanden, per trimester; =aner, *m.* leerling der vierde klasse; =ant, *m.* en, *pl.* en, =band, *m.* kwartoboek, *n.*; =blatt, *n.* =seite, *f.* kwartoblad, *n.*; =e, *f.* kwart, *f.*; =ett, *n.* s, *pl.* e, quartet, *n.*; =ier, *n.* s, *pl.* e, kwartier, *n.*; =ierchen, *n.* halfpintje, *n.*; =ieren, *v. a.* huisvesten, huisvesting geven; =ierfreiheit, *f.* vrij kwartier, *n.*; =iergeld, *n.* =ierzettel, *m.* inkwarteerings-geld, -biljet, *n.*; =iermeister, *m.* kwartiermeester, *m.*; =ierschlange, *f.* *art.* halve veldslang, *f.*

Quarz, *m.* es, kwarts, *n.*; =druse, *f.* =fluß, *m.* kwartsklomp, -vloed, *m.*; =icht, =ig, *adj.* kwartsachtig.

Quassia, *f.* kwassie, *f.*

Quast, *m.* es, *pl.* en, =e, *f.* kwast, *m.* kwastje, *n.*

Quästchen, *n.* kwastje, *n.*

Quatember, *m.* quatertemper *m.*; kwartaal, *n.*

Quaterne, *f.* katern, *n.*

Quatsch! *interj.* klats, flap! =, *m.* slag, klap, *m.*; =el, *f.* *pop.* dikke vrouw, *f.*; =elig, *adj.* poezelig; week en vet; =eln, *v. n.* *h.* een dof geraas maken; zich bewegen, gemakkelijk toegeven; =en, *v. n. h.* iets kleverigs hanteeren; die Schuhe quatschen ihm, zijne schoenen zeeveren door; fallen, daß es quatscht, vallen, dat het klapt; =ig, *adj.* modderig; =licht, *adj.* vettig, mollig.

Quake, *f.* keverlarve, *f.*

Queck, *adj.* levendig, vlug.

Quecke, *f.* =ngras, *n.* kweekgras, *n.*; =nwurzel, *f.* kweekgraswortel, *m.*

Quecksilber, *n.* kwikzilver, kwik, *n.*; =artig, *adj.* kwikachtig; =erz, =öl, *n.* =salbe, *f.* =salz, *n.* 2c. kwikzilver-erts, *m.* -olie, -zalf, *f.* -zout, *n.* *etc.*

Quehle, *f.* handdoek, *m.*

Quell, *m.* es, s, *pl.* en, =e, *f.* bron, fontein, *f.*; =ader, =brunnen, *m.* =wasser, *n.* 2c. wel-ader, -bron, *f.* -water, *n.* *etc.*; =en, *v. n. h.* u. *s.* op-, wellen; zwellen, uitzetten; *fig.* uitstralen, uitvloeien; *v. a.* doen zwellen; even laten koken; =enforscher, *m.* hij, die belast is met het nazien der bronnen; =enhell, *adj.* zoo helder als een bron; =enreich, *adj.* rijk in bronnen; =gras, *n.* waterbies, *f.*; =grund, *m.* welgrond, *m.*; =ig, *adj.* rijk aan wellen; =leder, *m.* waterbak, *m.*; =meißel, *m.* *chir.* dilateur, *m.*; =salz, *n.* welzout, *n.*

Quendel, *m.* wilde tijm, *m.*

Quengeln, *v. n.* kermen.
Quent, =chen, *n.* drachme, *n.*
Quer, *adj.* u. *adv.* dwars; quer Feld ein, dwars door de velden; =axt, *f.* steekbijl, *f.*; =balken, *m.* =dach, =eisen, *n.* =flöte, *f.* =kopf, *m.* =straße, *f.* ꝛc. ꝛc. dwars-balk, *m.* -dak, -ijzer, *n.* -fluit, *f.* -kop, *m.* -straat, *f. etc.*; =e, *f.* het dwarse; in die Quere, dwars door; *fig.* es ist mir etw. in die Quere gekommen, er is mij iets in den weg gekomen; es geht ihm quer, alles loopt hem tegen; =sack, *m.* knapzak, *m.*; =strichelchen, *n.* dwarsstreepje, *n.*
Querl, *m.* es, s, *pl.* e, roerstok, *m.* -kruk, *f.*; =en, *v. a.* klutsen, roeren.
Quetsch//e s. Zwetsche; =e, *f.* klem, moeielijkheid, *f.*; pers-, stamptuig, *n.*; =form, *f.* klophamer, *m.*; =holz, *n.* hennepbraak, *f.*; =eisen, *n.* pletijzer, *n.*; =en, *v. a.* pletten; kneuzen; =hammer, *m.* plethamer, *m.*; =ung, *f.* kneuzing, kneding, *f.*
Quick, *adj.* u. *adv.* vlug, levendig; =brei, *m.* amalgama, *n.*; =en, *v. a.* amalgameeren; =mühle, *f.* amalgameermolen, *m.*; =sand s. Triebsand.
Quiek//en, =sen, =tschen, *v. n.* piepen, kermen, gillen.
Quint//a, *f.* de vijfde klasse; =aner, *m.* leerling der vijfde klasse; =e, *f.* kwint, *f.*; =erne, *f.* twee vijven; *impr.* vijf vellen; =essenz, *f.* quintessens, *f.*; =ett, *n.* quintet, *n.*; =lein s. Quent.
Quiproquo, *n.* qui-pro-quo, *n.*
Quirl ꝛc. s. Querl.
Quisquilien, nietigheden.
Quitt, *adv.* kwijt, quitte; einer Sache quitt sein, eene zaak kwijt zijn; nun sind wir quitt, nu zijn wij quitte.
Quitte, *f.* kwee, *f.*; =napfel, =nbaum, *m.* =nmus, *n.* =nkern, *m.* ꝛc. kwee-appel, -boom, *m.* -moes, *n.* -pit *f. etc.*
Quitt//iren, *v. a.* quitteeren; =ung, *f.* quitantie, *f.*
Quodlibet, *n.* laffe woordspeling, dubbelzinnigheid, *f.*
Quotidianfieber, *n.* alledaagsche koorts, *f.*
Quot//a, =e, *f.* quota, *f.*
Quotient, *m.* quotient, *n.*

R.

R, *n.* R, *f.*
Raa, *f. nav.* ra, *f.*; =bänder, *pl.* =holz, *n.* =kette, *f.* =segel, *n.* ꝛc. ra-banden, *pl.* -hout, *n.* -ketting, *m.* -zeil, *n. etc.*
Rabatt, *m.* es, rabat, *n.* korting, *f.*; =e, *f.* opslag, *n.* omslag, *m.* (aan een kleed); rabat, *n.* (in een tuin); =iren, *v. a.* rabatteeren, korten; =eisen, *n.* =rechnung, *f.* ꝛc. rabat-ijzer, *n.* -rekening, *f. etc.*
Rabbel//ei, *f.* gepraat, gebabbel, *n.*; =er, *m.* babbelaar, *m.*; =n, *v. n.* babbelen.
Rabbi, =ner, *m.* rabbi, rabbijn, *m.*; =nisch, *adj.* rabijnsch,
Rabe, *m.* raaf, rave, *f.*; =naas, *n.* =nart, *f.* =nnest, *n.* =nkönig, *m.* raven-aas, *n.* -aard, *m.* -nest, *n.* -koning, *m.*; =nältern, *pl.* =nmutter, *f.* =nvater, *m.* onnatuurlijke ouders, *pl.* -moeder, *f.* -vader, *m.*; =nfeder, *f.* =nflügel, *m.* =ngekrächz, *n.* =nschnabel, *m.* ꝛc. rave-pen, -vlerk, *f.* -gekras, *n.* -bek, *m. etc.*; =nschwarz, *adj.* ravezwart; =nstein, *m.* galgeveld, *n.*
Rabulist, *m.* en, *pl.* en, haarklover; slecht advocaat, *m.*; =enstreich, *m.* =erei, *f.* haarkloverij, rechtsverdraaiing, *f.*
Race, *f.* ras, *n.* soort, *f.*
Rach//begierde, *f.* =durst, *m.* =lust, =sucht, *f* wraakzucht, *f.*; =begierig, =dürstig, =gierig, =eglühend, =lustig, =süchtig, *adj.* wrak-gierig, -zuchtig; =göttin, =furie, *f.* godin der wraak.
Rache, *f.* wraak, *f.*; um Rache schreien, om wraak roepen; an jem. Rache nehmen, wraak nemen op iem.; =gefühl *n.* =geist, *m.* wrok, *m.* wraakzucht, *f.*; =opfer, *n.* offer der wraak.
Räch//en, *v. a.* wreken; sich an einem rächen, zich op iem. wreken; =er, *m.* wreker, *m.*; =erin, *f.* wreekster, *f.*; =erisch, *adj* wraakzuchtig.
Rachen, *m.* bek, mond, *m.* *fig.* kaken, opening, *f.* afgrond, *m.*: =förmig, *adj.* bekvormig.
Rack, *m.* arak, *m.*
Rack, *m.* =werk, *n. mar.* rak, *n.*; =tau, *n.* rakketouw, *n.*
Racker, *m.* vilder, beul, rakker, *m.*; =kuhle, *f.* vilderij, *f.*; =n, *v. a.* schelden; aas zoeken; *v. n.* vrekkig zijn; *v. rec.* (sich) zich afslooven.
Raket, *n.* s, raket, *n.* (in 't kaatsspel); =e, *f.* raket, *n.* vuurpijl, *m.*; =enmacher, *m.* raketmaker, *m.*; =netz, *n.* vogelnet, *n.*; =stab, =stock, *m.* raketstok, *m.*
Rack//talje, *f.* =tau, *n.* =tros, *m.* ꝛc. rakke-talie, *f.* -touw, *n.* -tros, *m. etc.*
Rad, *n.* es, s, *pl.* Räder, rad, wiel, *n.*; =achse, *f.* as, *f.*; =bärge, *f.* kruiwagen, *m.*; =brechen, *v. a.* radbraken; =emacher, *m.* radmaker, *m.*; =felge, =nabe, =scheibe, =schiene, =speiche, *f.* ꝛc. radvelg, -naaf, -schijf, -scheen, -spaak, *f. etc.*; =ähnlich, =förmig, *adj.* radvormig.
Raden, *v. a.* uitroeien, wieden; =, *n.* dolik, *f.*
Räd//chen, *n.* radje, wieltje, *f.*; =el, =er, *m.* zeef, *f.*; radje, *n.*; =eln, =ern, *v. a.* ronddraaien; ziften; =elsführer, *m.* raddraaier, belhamel, *m.*; =ergehäuse, *n.* raderkast, *f.* (eens uurwerks); =ern, *v. a.* radbraken; *fig.* vernielen; =erthier, *n.* raderdiertje, *n.*; =werk, *n.* raderwerk, *n.*
Radical, *m.* radicaal, *m.*
Radical, *adj.* radicaal.
Radieß, =chen, *n.* radijs.
Radir//en, *v. a.* krabben, etsen; =eisen, *n.* graveerijzer, *n.*; =firniß, *m.* =kunst, =nadel, *f.* =wasser, *n.* ꝛc. ets-vernis, *n.* -kunst, -naald, *f.* -water, *n. etc.*
Radius, *m. pl.* en, straal, *m.*
Raff, *m.* es, *pl.* e, *com.* vinnen van gedroogde schol; =el, *m.* s. Riffel; =el, *f.* zaknet *n.*;

fig. bek, *m.* tong, *f.*; =elgut, *n.* roof, buit, *m.*; =elholz, *n.* sprokkelhout, *n.*; =elzahn, *m.* snijtand, *m.*; =en, *v. a.* rapen, kapen; =inade, *f.* geraffineerde suiker, *f.*; =iniren, *v. a.* u. *n.* raffineeren; =inirt, *adj.* geslepen, slim; =inirung, *f.* raffineeren, *n.*

Ragen, *v. a.* uitsteken.

Ragione, *f.* firma, *f.*

Ragout, *n.* ragout, *m.*

Rah s. Raa.

Rahm, *m.* es, s, room, *m.*; =apfel, =apfelbaum, *m.* room-appel, *m.* -appelboom, *m.*; =en, *m.* lijst, *f.*; =en, *v. n.* tot room worden; =en, *v. a.* roomen; ramen; spannen; =enhobel, *m.* =enpapier, *n.* =enschuh, *m.* ꝛc. raam-schaaf, *f.* -papier, *n.* -schoen, *m.* *etc.*; =holz, =stück, *n.* raam-hout, -stuk, *n.*; =käschen, *n.* roomkaasje, *n.*; =löffel, *m.* =kelle, *f.* roomlepel, *m.*; =nähterei, *f.* werk, op een borduurraam gemaakt; =torte, *f.* roomtaart, *f.*

Rahn, =ig, *adj.* † dun, slank, =igkeit, *f.* slankheid, *f.*

Rain, *m.* es, *pl.* e, scheidvoor; grensscheiding, *f.*; grasplein, *n.*; =balken, *m.* strook ongeploegd land; =baum, *m.* scheid-, grensboom, *m.*; =blume, *f.* stroo-, papierbloem, *f.*; =en, *v. n.* aangrenzen, belenden; =farn, *m.* reinvaar, *f.*; =kohl, *m.* wilde mostaard, *m.*; =stein, *m.* greenssteen, *m.*; =weide, *f.* keelkruid, *n.*

Raitkamm, *m.* weverskam, *m.*

Raitkammer, *f.* rekenkamer, *f.*

Rajolen, *v. a.* omspitten.

Rak s. Rack ꝛc.

Rakete s. Rackete ꝛc.

Rall//e, *f.* wachtelkoning, *m.*; =en, *v. n.* tieren; babbelen; over een lagen grond rollen; =ung, *f.* voortrollende baar, *f.*

Ramm, *m.* es, *pl.* e, =elbock, *m.* =ler, *m.* rammelaar; kater; ram, *m.*; =block, *m.* =e, *f.* heiblok, *n.*; =eln, *v. n.* rammelen, paren; woelen; *v. a.* heien, stampen; =elochs, *m.* dekstier, *m.*; =elzeit, *f.* paartijd, *m.*; =en, *v. a.* heien; =gerüst, *n.* heiblok, *n.*; =ler, *m.* rammelaar, *m.*; =klotz, *n.* heiblok, *n.*; =skopf, *m.* ramskop, *m.*

Ramp, *m.* es, *com.* hoop, *m.*; im Rampe, en bloc.

Ramponirt, *adj.* bedorven.

Rampschen, *v. a. com.* onder den prijs verkoopen.

Ramsch, *m.* es, uitschot, *n.*

Ramsel, *m.* wild knoflook, *n.*

Rand, *m.* es; *pl.* Ränder, rand, kant, boord, *m.*; *fig. fam.* zu Rande kommen mit etw., iets ten einde brengen; das versteht sich am Rande, dat spreekt van zelf; =anmerkung, =bemerkung, =beschreibung, =erklärung, *f.* kantteekening, *f.*; =dukaten, *m.* gerande dukaat, *m.*; =en, *v. a.* randen; *v. n.* tot aan den rand komen; =fisch, *m.* =leiste, =schrift, *f.* =stein, *m.* ꝛc. rand-visch, *m.* -lijst, *f.* -schrift, *n.* -steen, *m.* *etc.*; =glosse, *f.* randglos, *f.*; =ig, *adj.* gerand; =muster, *n.* randnaad, *m.*; =ständig, *adj. bot.* aan den rand staande; =stielig, *adj. bot.* met randstelen; =stück, *n.* kantstuk, *m.*; =weisung, *f.* verwijzing naar den kant; =zacken, *m.* omoog aan den kant; =zeichnung, *f.* teekening van den rand; =zierath, *m.* randversiering, *f.*

Ränd//eln, =ern, *v. a.* randen; gerändertes Blatt, gerand blad; =chen, =lein, *n.* randje, kantje, *n.*

Ranft, *m.* es, *pl.* Ränfte, rand, *m.*; korst, *f.*; s. Rand.

Ränftchen, *n.* randje, *n.*

Rang, *m.* es, s, rang, *m.*; einem den Rang ablaufen, iem. de loef afsteken; einem den Rang lassen, iem. de eer laten; =iren, *v. a.* rangschikken; =liste, =ordnung, =sucht, *f.* =streit, *m.* ꝛc. rang-lijst, -orde, -zucht, *f.* -strijd, *m.* *etc.*; =mäßig, *adj.* overeenkomstig den rang; =süchtig, *adj.* rangzuchtig.

Range, *m.* deugniet; lang en mager mensch; lange slungel, *m.*; =, *f.* zeug, *f.*; =n, *m.* helling, *f.*; =n, *v. n.* leven maken; ranken, reiken; *v. a.* spannen.

Rank, *m.* es, *pl.* Ränke, streek, *m.* list; slimheid, *f.*; =, *adj.* rank, tenger; =e, *f.* =en, *m.* rank, *f.*; =en, *v. n.* ranken; =ig, *adj.* vol ranken, slingerend als ranken; =korn, *n. vet.* tongblaar, *f.*

Ränke//macher, =schmied, *m.* intrigant, *m.*; =süchtig, =voll, *adj.* loos, listig, slim.

Ranunkel, *f.* ranonkel, *m.*

Ränz//chen, =el, *n.* ransel, *m.*

Ranze, *f.* zeug, *f.*

Ranzen, *m.* ransel; pens, *m.*

Ranz//en, *v. n.* heen en weer loopen; ridsig zijn; ransig zijn; =ig, *adj.* ransig, garstig.

Ranzion, *f.* rantsoen, *n.*; =iren, *v. a.* loskoopen.

Rapp, *m.* s, *bot.* rist *f.*; =e, *m.* zwart paard, *n.*; auf des Schusters Rappen reiten, te voet gaan; =e, *f.* rasp, *f.*; =ee, *m.* s, rapé, *m.*; =el, *m.* duizeling, zwijmeling; zinsverbijstering, *f.*; =elig, *adj.* waanzinnig, ijlhoofdig; den kolder hebbende; =isch, *adj. obs.* onstuimig, =elkopf, *m.* doldriftig mensch, *m.*; =elköpfig, =elköpfisch, *adj.* doldriftig, onstuimig, grillig, gek; (van paarden) den kolder hebbende; =ell, *m.* rappel, appel, *n.*; (van een gezant) terugroeping, *f.*; =eln, *v. n.* rammelen; *v. imp.* es rappelt ihm im Kopf, hij is niet wel bij het hoofd; =ier, *m.* rapier, *n.*; =ieren, *v. rec.* (sich) schermen, vechten met het rapier; tot snuif raspen.

Rapport, *m.* rapport, *n.*

Rappse, *f.* roof, prooi, *m.* plundering, *f.*; in die Rappse geben, te grabbelen gooien; =n, *v. a.* grabbelen, grijpen.

Rapp//use, =se, *f.* plundering, *f.*; etw. in die Rappuse geben, iets te grabbel gooien; iets ter plundering prijs geven.

Raps, Räps, *m.* ses, raap, *f.*; =öl, *n.* =kuchen, =samen, *m.* ꝛc. raap-olie, *f.* -koek, *m.* -zaad, *n.*

Rapünzchen, *n.* s, Rapunzel, *f.* rapunsel, *n.*

Rar, *adj.* u. *adv.* zelden, zeldzaam; =ität, *f.* rariteit, *f.*

Rasch, *m.* es, *com.* ras, *n.*; =, *adj.* u. *adv.* rasch, ras, gauw; =heit, *f.* snel-, vlugheid, *f.*; =eln, *v. n.* ritselen, knetteren; =weber, *m.* raswever, *m.*

Rasen, *m.* zode, plagge, *f.* grasperk, gras, *n.*; =, *v. n.* ra-

zen, tieren, woeden; -bank, -bekleidung, f. -bett, n. -schicht, f. -stecher, m. ꝛc. zoden-bank, -bekleeding, f. -bed, n. -laag, f. -steker, m. etc.; -d, adj. razend, dol; ein rasender Lärm, een verschrikkelijk leven; er ist rasend verliebt, hij is smoorlijk verliefd; -eisenstein, m. een ijzererts; -hügel, m. groene heuvel; m.; -platz, m. -stück, n. grasperk, n.; -weg, m. weg met graszoden.

Raserei, f. razernij, f.

Rasir//en, v. a. scheren; mil. ontmantelen, raseeren; -becken, -messer, n. -pinsel, m. scheerbekken, -mes, n. -kwast, m.

Raspe, f. rasp, f.

Raspel, f. rasp; raspvijl, f.; -brod, n. geraspt brood, n.; -er, m. rasper, m.; -feile, f. -haus, n. ꝛc. rasp-vijl, f. -huis, n. etc.; -n, v. a. raspen; -span, m. schraapsel, n.

Rasse, f. aard, m. s. Race.

Rassel, f. ratel, f.; -n, v. n. ratelen, rammelen; -mann, -wächter, m. ratelman, nachtwacht, m.

Rast, f. rust, staking, f.; -en, v. n. rusten, staken; er kann weder ruhen noch rasten, hij heeft rust noch duur; -los, adj. u. adv. rusteloos; -losigkeit, f. rusteloosheid, f.; -tag, m. rustdag, m.; pleisterdag, m.

Rastral, n. rastraal, n.

Rasur, f. doorhaling, f.

Ratafia, m. ratafia, f.

Rate, f. evenredig andeel, n.; in Raten bezahlen, in termijnen betalen; -nweise, adv. in termijnen; -nzahlung, f. betaling in termijnen.

Rath, m. es, raad, m. raadgeving, f.; -, m. es, pl. Räthe, raad, raads-heer, -man, m.; einen zu Rathe ziehen, iem.'s raad inwinnen; zu Rathe halten, sparen; der kurzweilige Rath, de hofnar; -en, v. n. raden; sich nicht zu rathen wissen, zich niet weten te helpen; geschehenen Dingen ist nicht zu rathen, gedane zaken hebben geen keer; -fragen, v. a. om raad vragen, raadplegen; -geber, m. raadgever, m.; -haus, n. raad-, stadhuis, n.; -los, adj. u. adv. radeloos; -losigkeit, f. radeloosheid, f.; -sam, adj. u. adv. raadzaam; zuinig, spaarzaam; etw. für rathsam halten, iets voor raadzaam houden, iets gepast oordeelen; -samkeit, f. raadzaamheid, f. etc.; -schlag, m. raadslag, m.; -schlagen, v. n. be-, raadslagen; -sbeschluß, -sbote, -sherr, -sverwandte, m. -sversammlung, f. ꝛc. raadsbesluit, n. -bode, -heer, -verwant, m. -vergadering, f. etc.; -(s)schluß, m. raadsbesluit, n.; -sfähig, adj. bevoegd tot raadslid gekozen te worden; -skeller, m stadskelder, m.; -sschreiber, m. raadschrijver, m.; -skammer, -sstube, f. -szimmer, n. raadzaal, f.; -swahl, f. verkiezing van raadsleden.

Räth//in, f. vrouw van den raad; -lich, adj. u. adv. raadzaam; -lichkeit, f. raadzaamheid, f.

Räthsel, n raadsel, n.; -haft, adj. raadselachtig.

Ratin, m. s, ratijn, n.

Ration, f. portie, f. aandeel, n.; -al, adj. rationeel; -alist, m. rationalist, m.

Ratsche, f. ratel, f.; -n, v. n. rammelen; snorken.

Ratte s. Ratze ꝛc.

Ratteln, v. n. ratelen; zeven.

Rattern, v. n. fam. geweld, leven, rumoer maken.

Ratz, m. es, pl. e, marmot, f.

Ratze, f. rat, rot, f.; -nfalle, f. -nfänger, m. -nnest, n. -nschwanz, m. ꝛc. rotten-val, f. -vanger, m. -nest, n. -staart, m. etc.; -ngift, -npulver, n. rattekruid, n.; -npfeffer, m. bot. luiskruid, n.

Raub, m. es, roof, buit, m. prooi, f.; fig. ein Raub der Flammen, eene prooi der vlammen; -adel, m. -biene -fliege, f. -fisch, m. -nest, -schiff, n. ꝛc. ꝛc. roof-adel, m. -bij, -vlieg, f. -visch, m. -nest, -schip, n. etc.; -en, v. a. u. n. ont-, rooven; -mord, m. roof met moord gepaard; -mörder, m. moordenaar en roover, m.; -schloß, n. rooverkasteel, n.; -sucht, f. roofzucht, f.; -süchtig, adj. roofzuchtig.

Räuber, m. roover, m.; -am Lichte, dief aan de kaars; -an Bäumen, waterlooten; -bande, f. -gesindel, n. -geschichte, f. -hauptmann, m. -höhle, f. ꝛc. roover-bende, f. -gespuis, n. -geschiedenis, f. -hoofdman, m. -shol, n. etc.; -ei, f. rooverij, f.; -in, f. rooveres, dievegge, f.; -isch, adj. u. adv. roof-achtig, -zuchtig.

Rauch, m. es, rook, m.; -, adj. ruig; -altar, -fang, m. -fleisch, n. -säule, f. ꝛc. rookaltaar, n. -vang, m. -vleesch, n. -zuil, f. etc.; -en, v. a. u. n. rooken; -er, m. rooker, m.; -fangkehrer, m. schoorsteenveger, m.; -färber, m. bontverver, m.; -faß, n. reukvat, n.; -füßig, adj. ruigpootig; -gar, adj. bereid met het haar; -gelb, adj. rookgeel; -hafer, m. windhaver, f.; -handel, -händler, m. handel, handelaar in pelterijen; -icht, -ig, adj. rookerig; -kugel, f. brandkogel, m.; -leder, n. kamoesleder, n.; -werk, n. pels-, bontwerk, n.

Räucher//n, v. a. rooken; bewierooken; -ig, adj. rookerig; -büchse, f. rookdoos, f.; -zimmer, n. rookkamer, f.; -kerzchen, n. -pfanne, f. -pulver, -werk, n. ꝛc. reuk-balletje, -vat, -poeder, -werk, n. etc.; -ung, f. rooken; berooken, n. berooking, f.

Raude, f. roof, rove, f. (eener wond); Raude of Räude der Schafe, puist, f. (der schapen).

Räudig, adj. schurftig; ein räudiges Schaf, een puistig schaap; -keit, f. schurftigheid, f.

Rauf//e, f. ruif, vlasbraak, f.; -bold, -degen, -er, m. vechterbaas, twistzoeker, m.; -buße, f. geldboete voor eene vechtpartij; -degen, m. rapier, n.; -en, v. a. uit-, rukken; uittrekken; handgemeen zijn, vechten; -erei, f. -handel, m. vecht-, kloppartij, f.; -holz, n. rolhout, n.; -wolle, f. vlok-, slagwol, f.; -zange, f. groote nijptang, f.; -zeit, f. pluktijd, m.

Raugraf, m. wildgraaf, m.

Rauh, adj. u. adv. ruw; ruig; schor; einen rauhen Hals haben, schor zijn; aus dem Rauhen arbeiten, uit het ruwe be-

houwen; =en, *v. a.* (laken) noppen; *v. n.* ruien; =frost, =reif, *m.* ijzel, rijm, *m.*; =futter, *n.* ruw voeder, *n.*; =haarig, *adj.* ruwharig; =hobel, *m.* roffelschaaf, *f.*; =holz, *n.* ruw timmerhout, *n.*; =igkeit, *f.* ruwheid; ruigte; schorheid, *f.*; =knecht, *m.* pakkendrager, *m.*; =schleifer, *m.* bijlenslijper, *m.*; =wacke s. Tuffstein; =zeit, *f.* ruitijd, *m.*

Rauke, *f. bot.* raket, *f.*

Raum, *m.* es, s, *pl.* Räume, ruim, *n.*; ruimte, plaats, *f.*; afstand, *m.* tusschenruimte, *f.*; einer Bitte Raum geben, eene bede inwilligen; der Versuchung Raum geben, voor de verzoeking bezwijken; =anker, *m. mar.* ruimanker, *n.*; =bohrer, *m.* holboor, *f.*; =nadel, *f.* ruimnaald, *f.*

Räum//en, *v. a.* ruimen; op-, ontruimen; =er, *m.* ruimer, *m.*; =ig, *adj.* ruim; =lich, *adj.* plaatselijk; =lichkeit, *f.* ruimte, *f.*; vertrek, *n.*; =te, *f. mar.* ruime zee, *f.*; =ung, *f.* ruiming, *f.*

Raunen, *v. a.* fluisteren.

Raupe, *f.* rups, *f.*; =n, *v. a.* van rupsen zuiveren; =neisen, *n.* =nscheere, *f.* rupsenhaak, *m.*; =nklee, *m. bot.* schorpioenkruid, *n.*; =nnest, *n.* rupsennest, *n.*; =nstand, *m.* staat, toestand, wanneer het insect rups is; =ntödter, *m.* sluipwesp, *f.*

Raupig, *adj.* vol rupsen.

Rausch, *m.* es, s, *pl.* Räusche, roes, *m.*; er hat einen Rausch, hij is dronken; brand in het koren; =en, *v. a.* ruischen, bruisen; die Sauen rauschen, de zwijnen zijn ridsig; *v. a.* u. *n.* platslaan; =gelb, *n.* ruisgeel, *n.*; =gold, *n.* klatergoud, *n.*; =grün, *n.* sapgroen, *n.*; =holz, *n.* geelhout, *n.*; =leinwand, *f.* ruischlinnen, *n.*; =mittel, *n.* bedwelmend, dronkenmakend middel, *n.*; =pfeife, *f.* ruispijp, *f.*; =silber, *n.* bladzilver, *n.*

Räuschchen, *n.* roesje, *n.*

Räuspern, *v. n.* u. *rec.* rochelen, kuchen.

Raute, *f.* ruit, *f.*; =nfeld, *n.* ruit, *f.*; =nförmig, *adj.* ruitvormig; =nkranz, *m.* ruitkrans, *m.*; =nkreuz, *n.* ruitvormig kruis, *n.*; =nweise, *adv.* ruitsgewijze.

Räutern, *v. a.* ziften.

Ravelin, *n.* ravelijn, *n.*

Reaction, *f.* reactie, *f.*

Reactionär, *m.* reactionnair, *m.*

Reagens, *n.* reagens. *n.*

Real, *m.* es, *pl.* e, reaal, *m.*; =, *adj.* u. *adv.* werkelijk, wezenlijk; technisch; das Reale, de werkelijkheid; =ien, *f. pl.* wezenlijke dingen; zaakkennis, *f.*; =injurien, *f. pl.* feitelijke beleedigingen; =isiren, *v. a.* verwezenlijken, realiseeren; =ismus, *m.* realisme, *n.*; =ist, *m.* realist, *m.*; =ität, *f.* werkelijkheid, *f.*; =kenntniß, *f.* zaakkennis, *f.*; =lexikon, *n.* zaakkundig woordenboek, *n.*; =schule, *f.* reaalschool, *f.*; =werth, *m.* wezenlijke waarde, *f.*

Rebbeln, *v. n.* ritzig zijn.

Rebe, *f.* wijnrank, *f.*; =nasche, *f.* asch van wijngaardranken; =nauge, *n.* knop van een wijnstok; =nband, *n.* bindsel, *n.*; =nbau, *m.* =nblatt, =nlaub, *n.* =nthräne, *f.* ꝛc. wijngaard-kweekerij, *f.* -blad, -loof, *n.* -traan, *f. etc.*; =ndolde, *f.* roode steenbreke, *f.*; =nholz, *n.* wijnstok, *m.*; =nmesser, *n.* znoeimesje, *n.*; =nreich, *adj.* rijk aan wijnbergen; =nsaft, *m.* druivensap, -bloed, *n.*; =nsenker, *m.* wijngaardrank, *f.*; =nwurm, *m.* wijngaardrups, *f.*; =nwelle, *f.* bundel wijnranken; =nzweig, *m.* wijnrank, *f.*

Reb//huhn, *n.* patrijs, *f.*; =land, *n.* =acker, *m.* wijnberg, *m.*; =recht, *adj.* onvervalscht; =wurm ꝛc. s. =enwurm.

Rebell, *m.* en, *pl.* en, rebel, muiter, oproermaker, *m.*; =in, *f.* oproermaakster, *f.*; =ion, *f.* rebellie, *f.*; =iren, *v. n.* rebelleeren, oproerig worden, in opstand geraken; =isch, *adj.* u. *adv.* oproerig, wederspannig.

Recens//ent *m.* en, *pl.* en, recensent, beoordeelaar, *m.*; =ion, *f.* recensie, *f.*; =iren, *v. a.* recenseeren.

Rec//ept, *n.* es, *pl.* e, recept,

Receß, *m.* reces. *n.*; =iren, *v. a.* een schriftelijk verdrag sluiten; =schuld, *f.* achterstallige schuld, *f.*

Rechen, *m.* s, hark, *f.*; hekel; rooster, *m.*; =, *v. a.* harken; =buch, *n.* =fehler, =meister, *m.* =kunst, =stunde, *f.* ꝛc. rekenboek, *n.* -fout, *f.* -meester, *m.* -kunst, *f.* -uur, *n. etc.*; =ei, *f.* rekenkamer, *f.*; =schaft, *f.* -rekenschap, *f.*; einen zur Rechenschaft ziehen, iem. rekenschap vragen; =tafel, *f.* lei, *f.*

Rechn//en, *v. a.* u. *n.* rekenen; falsch rechnen, misrekenen; =er, *m.* rekenaar, *m.*; =ung, *f.* rekening, *f.*; =ungsabnahme, *f.* =ungsabnehmer, *m.* =ungsabschluß, *m.* ꝛc. opneming, opnemer, afsluiting eener rekening; =ungsfehler, *m.* rekenfout, *f.*; =ungskammer, *f.* rekenkamer, *f.*; =ungsliste, *f.* lijst van rekeningen; =ungsrath, *m.* lid der rekenkamer.

Recht, *n.* es, s, *pl.* e, recht, *n.*; mit gutem Rechte, met recht; von Rechts wegen, van rechtswege; der Weg Rechtens, de weg der rechten; die Rechte studiren, in de rechten studeeren; =, *adj.* u. *adv.* recht, juist; die rechte Hand, die Rechte, de rechterhand; ein rechter Bruder, een volle broeder; das rechte Maß, de juiste maat; er ist an den rechten Mann gekommen, hij heeft zijnen man gevonden! einen für etw. Rechtes ansehen, iem. voor een voornaam persoon aanzien; es ist ihm recht geschehen, hem is recht wedervaren; hij heeft zijn verdiend loon; Sie sind nicht recht daran, gij hebt het mis; wenn mir recht ist, als ik mij niet vergis; =en, *v. n.* pleiten, een proces voeren; *fig.* twisten, strijden; =eck, *n.* rechthoek, *m.*; =fertigen, *v. a.* rechtvaardigen; =fertigung, *f.* rechtvaardiging, *f.*; =gläubig, *adj.* rechtzinnig; =gläubigkeit, *f.* rechtgeloovigheid, -zinnigheid, *f.*; =haber, *m.* kibbelaar, *m.* dwarshoofd, *n.*; =haberei, *f.* vitterij, haarkloverij, *f.*; =haberisch, *adj.* u. *adv.* meesterachtig; =lich, *adj.* u. *adv.* gerechtelijk; wettig, wettelijk; oprecht; =lichkeit, *f.* rechtschapenheid; *f.*; =linig, *adj.* rechtlijnig=los, *adj.* u. *adv.* onrechtmatig, onwettig, onbillijk; =mäßig, *adj.* u. *adv.* rechtmatig; =mäßigkeit, *f.* rechtmatigheid;

f.; =s, *adv.* rechts; =same, *f.* voorrecht, *n.*; =schaffen, *adj.* u. *adv.* rechtschapen; =schaffenheit, *f.* rechtschapenheid, *f.*; =sbeistand, *m.* gerechtelijke bijstand, *m.*; =sfall, *m.* =sform, =sfrage, =sgelehrsamkeit, *f.* =sgrund, *m.* &c. &c. rechts-zaak, *f.* -vorm, *m.* -vraag, -geleerdheid, *f.* -grond, *m. etc. etc.*; =skniff, *m.* advokatenlist, *f.*; =skräftig, *adj.* wettig; =spflege, *f.* rechtspleging, *f.*; =sprecher, *m.* rechter, *m.*; =sständig, *adj.* rechtsplichtig; =sstreit, *m.* proces, *n.*; =swidrig, *adj.* strijdig met het recht; =winkelig, *adj.* rechthoekig.

Recidiv, *f.* s. Rückfall.

Recitativ, *n.* recitatief, *n.*

Reck, *n.* rek, *n.*; schraag, *m.*; =bank, *f.* =holz, =seil, *n.* rekbank, *f.* -hout, -touw, *n.*; =bein, *n. pop.* beenderman, *m.*; =e, *m.* reus, held, *m.*; =en, *v. a.* uitrekken; opsteken; uitsmeden; *v. rec.* (sich) rekken, langer worden; =schmieden, *n.* uitsmeden, *n.*; =schragen, *m.* schraag, *m.*; =zeug, *n.* foltertuig, *n.*

Reclame, *f.* reclame, *f.*

Recognoscir//en, *v. a.* verkennen; =ung, *f.* verkenning, *f.*

Reconvalesc//ent, *m.* herstellende, *m.*; =enz, *f.* herstelling, *f.*

Recrut, *m.* recruut, *m.*; =iren, *v. n. h.* recruteeren, *v. a.* door werving weder aanvullen; =irung, *f.* aanwerving, lichting, *f.*

Rector, *m.* s, *pl.* en, rector, *m.*; =amt, *n.* =stelle, =würde, *f.* ambt, post, waardigheid van rector; =at, *n.* rectoraat.

Redaction, *f.* redactie, *f.*

Rede, *n.* redevoering, leerreede, *f.*; wovon ist die Rede? es ist die Rede von deinem Bruder, waarvan is sprake? er is sprake van uwen broeder; um wieder auf unsere vorige Rede zu kommen, om weder op ons verhaal te komen; aus der Rede kommen, den draad van het verhaal verliezen; es ist nicht der Rede werth, het is niet waard dat men er van spreke; in die Rede kommen, in opspraak komen; einen über etw. zur Rede stellen, iem. rekenschap van iets vragen; einem Rede stehen, iem. te woord staan; =art, =nsart, *f.* spreekwijze, *f.*; =bühne, *f.* spreekgestoelte, *n.*; =kampf, *n.* =kunst, *f.* =streit, =theil, *m.* &c. redetwist, *m.* -kunst, *f.* -strijd, *m.* -deel, *n. etc.*; =fluß, *m.* woordenvloed, *m.*; =form, *m. gr.* wijs, *f.* modus, *m.*; =fügung, *f.* syntaxis, *f.*; =prunk, =schwulst, *m.* opgeblazen stijl, *m.*; =rei, *f.* gepraat, gebabbel, *n.*; =satz, *m.* volzin, *m.*; =scheu, *adj.* verlegen, schuw om te spreken; =übung, *f.* oefening in de declamatie.

Redlich, *adj.* u. *adv.* oprecht, eerlijk; =keit, *f.* oprechtheid, *f.*

Redner, *m.* redenaar, *m.*; =in, *f.* spreekster, *f.*; =bühne, *f.* spreekgestoelte, *n.*; =gabe, =kunst, *f.* &c. redenaars-gave, -kunst, *f. etc.*; =isch, *adj.* u. *adv.* redekundig, -kunstig; =kunst, *f.* welsprekendheid, *f.*

Redoute, *f. fort.* redoute, *f.*; gemaskerd bal, *n.*

Redselig, *adj.* spraakzaam; =keit, *f.* spraakzaamheid, *f.*

Reduc//iren, *v. a.* herleiden, reduceeren; =irung, =tion, *f.* herleiding, reductie, *f.*

Reede s. Rehde.

Reell, *adj.* reëel, werkelijk.

Refer//at, *n.* es, *pl.* e, rapport, bericht, *n.*; =iren, *v. a.* verslag doen; voordragen.

Referen//dar, *m.* s, *pl.* e, referendaris, *m.*; =t, *m.* en, *pl.* en, verslaggever, reverent, *m.*

Reff, *n.* es, *pl.* e, rugkorf, *m.*; *mar.* bonnetzeil, *n.*; =band, *n.* hennepzeel, *n.*; =träger, *m.* lastdrager, *m.*; =en, *v. a. mar.* reven; =stock, *m.* pakstok, *m.*

Refl//ectiren, *v. a.* acht slaan op..., reflecteeren; =ex, *m.* weerschijn, *m.*; =exionsvermögen, *n.* reflexie-vermogen; *n.*; =exiv, *adj. gr.* reflexief; =exivum, *n.* s, *gr.* reflexief werkwoord, *n.*

Reform, *f.* herstelling, *f.*; =ation, *f.* hervorming, reformatie, *f.*; =ator, *m.* s, *pl.* en, hervormer, *m.*; =iren, *v. a.* hervormen; verbeteren; =irt, *adj.* gereformeerd, hervormd.

Refraction, *f.* straalbreking, *f.*

Regal, *n.* es, *pl.* e, boekenplank, *f.*; =, *adj.* royaal; =zug, *m. mus.* regaal, *n.*; =iren, *v. a.* onthalen; =e, *n.* regale, *n.* hoogheidsrecht, *n.*

Reg//e, *adj.* u. *adv.* levendig, opgewekt; rege machen, in beweging brengen; *fig.* aanmoedigen, opwekken; rege werden, in beweging komen; =en, *v. a.* u. *rec.* bewegen, in beweging brengen; es regt sich etw. in mir, ik gevoel iets in mij opkomen; es regte sich kein Lüftchen, er bewoog zich geen luchtje; regen Sie sich nicht, verroer u niet; =sam, *adj.* bedrijvig, bezig; ijverig; =samkeit, *f.* bedrijvigheid, *f. etc.*; =ung, *f.* beweging; aandoening, *f.*; =ungslos, *adj.* onbeweeglijk, roerloos.

Regel, *f.* regel, *m.*; voorschrift, *n.* orde, *f.*; die Regel de tri, regel van drieën; =ing, *f. mar.* regeling, *f.* =ingsstützen, *f. pl.* verschansingijzers, *n. pl.*; =los, *adj.* regelloos; =losigkeit, *f.* regelloosheid, *f.*; =mäßig, *adj.* u. *adv.* regelmatig; =mäßigkeit, *f.* regelmatigheid, *f.*; =n, *v. a.* regelen, schikken; =recht, *adj.* u. *adv.* regelrecht; =widrig, *adj.* tegen den regel; onregelmatig.

Regen, *m.* regen, *m.*; auf Regen folgt Sonnenschein, na regen komt zonneschijn; aus dem Regen in die Traufe, uit den regen in den drop; =bach, =bogen, =mantel, =messer, =monat, *m.* &c. &c. regen-beek, *f.* -boog, -mantel, -meter, *m.* -maand, *f. etc.*; =dicht, *adj.* waterdicht; =fang, *m.* regenbak, *m.*; =guß, =schauer, *m.* regenbui, *f.*; =haft, *adj.* regenachtig; =schirm, *m.* paraplu, *f.* regenscherm, *n.*

Regent, *m.* en, *pl.* en, regent; regeerder; bestuurder, *m.*; =in, *f.* regentes, *f.*; =schaft, *f.* regentschap, *n.*

Regie, *f.* bewind, *n.*; beheering, *f.*

Regier//en, *v. a.* u. *n.* regeeren; heerschen; sturen; =ung, *f.* regeering, *f.*; =ungsart, =ungsform, *f.* =ungsrath, *m.* =ungssache, *f.* &c. regeerings-wijze, *f.* -vorm, -raad, *m.* -zaak, *f.*

Regiment, *n.* es, *pl.* er, re-

giment; bestuur; bewind, *n.*; =sadjutant, =sinhaber, =stambour, *n.* =sunkosten, *pl.* 2c. 2c. regiments-adjudant, -overste, -tamboer, *m.* -onkosten, *pl.*

Regist//er, *n.* register, *n.*; tabel, *f.*; bladwijzer, *m.*; =erschiff, *n.* registerschip, *n.*; =rator, *m.* s, *pl.* en, registrator, registerhouder, *m.*; =ratur, *f.* griffie, *f.*; registreering, *f.*; =riren, *v. a.* registreeren.

Reg//nen, *v. imp.* regenen; =nerisch, *adj.* regenachtig.

Regreß, *m.* sses, *pl.* sse, verhaal, *n.* toevlucht, *f.*

Regsam 2c. s. rege.

Regul//är, *adj.* u. *adv.* regelmatig; =ativ, *n.* s, *pl.* e, reglement, *n.*; =ator, *m.* s, *pl.* en, regulateur, *m.*; =iren, *v. a.* reguleeren.

Reh, *n.* es, *pl.* e, ree, *f.*; =, *adj.* =e, *adj. vet.* bevangen; =e, *f. vet.* bevangenheid, *f.*; =bock, =braten, *m.* =fell, *n.* =jagd, =ziege, *f.* 2c. ree-bok, *m.* -gebraad, -vel, *n.* -jacht, -geit, *f. etc.*; =keule, *f.* =schlägel, *m.* reebout, *m.*; =rücken, =ziemer, *m.* lendestuk van een ree; =schrot, *n.* hagel om reebokken te schieten.

Reib//e, *f.* =eisen, *n.* rasp, *f.*; =ahle, *f.* slotenmakerspriem, *f.*; =asch, *m.* es, zoutvijzel, *m.*; =ekeule, *f.* stamper, *m.*; =lappen, *m.* wrijflap, *m.*; =en, *v. a.* wrijven; raspen; stampen; *fig.* sich an einem reiben, zich met iem. meten; einem etw. unter die Nase reiben, iem. iets voorhouden, verwijten; =er, *m.* wrijver; stamper, *m.*; =estein, *m.* wrijfsteen, *m.*; =ezeug, *n.* wrijfkussen, *n.*; =ung, *f.* wrijving, *f.*

Reich, *n.* es, *pl.* e, rijk, *n.*; =, *adj.* u. *adv.* rijk; =en, *v. a.* reiken, langen: *fig.* er reicht ihm das Wasser nicht, hij staat ver beneden hem; *v. n.* reiken, zich uitstrekken tot...; toereikende zijn; ich werde damit nicht reichen, ik zal daarmede niet uitkomen; =haltig, *adj.* u. *adv.* rijk, overvloedig; =haltigkeit, *f.* rijkheid, *f.* rijkdom, *m.* overvloedigheid, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* rijkelijk, ruim; er hat sein reichliches Auskommen, hij heeft een rijkelijk bestaan; =sacht, *f.* =sadel, =sadler, =sapfel, =stag, =sthaler, *m.* 2c. 2c. rijks-acht, *f.* -adel, -adelaar, -appel, -dag, -daalder, *m. etc.*; =sfolge, *f.* rijksopvolging, *f.*; =sfrei, *adj.* onmiddelijk van den keizer afhangende; =sinsignien, =skleinodien, *pl.* rijkskleinooden, *pl.*; =sunmittelbar, *adj.* onmiddelijk van het rijk afhangende; =sverfassung, *f.* rijksconstitutie; staatsregeling van het rijk; =sverweser, *m.* rijksvikaris, regent van het rijk; =sverweseramt, *n.* regentschap van het rijk; =thum, *m.* rijkdom, *m.*

Reif, *m.* es, s, rijm, rijp, ijzel, *m.*; =, *m.* es, *pl.* e, hoepel; ring, *m.*; Reife umlegen, met hoepels beslaan; =, *adj.* u. *adv.* rijp; =beuge, =zange, *f.* =zieher, *m.* kuipershaak; pranger, *m.*; =e, *f.* rijpheid, *f.*; =eln, =en, *v. a.* uitgroeven, -hollen; *v. imp.* rijpen, ijzelen; *v. n.* rijpen, rijp worden; zum Manne reifen, den mannelijken leeftijd bereiken; *v. a.* rijp maken, doen rijpen; bevorderen, bespoedigen; (eene ton) met hoepels voorzien; =haken, *m.* knijper, *m.*; =holz, *n.* =macher, =rock, *m.* 2c. hoepel-hout, *n.* -maker, -rok, *m. etc.*; =lich, *adj.* u. *adv.* rijp, rijpelijk; =messer, *n.* kuipersschaar, *f.*; =schläger, *m.* touwslager, *m.*; =zwinge, *f.* ringtang, *f.*

Reigen, *m.* rei, dansrei, *f.*

Reiger s. Reiher.

Reihe, *f.* rij, *f.*; rang, *m.*; lijn, *f.*; wenn mich die Reihe trifft, wenn die Reihe an mich kommt, als het mijne beurt is; die Reihe ist nicht an mir, het is niet mijne beurt; nach der Reihe, beurtelings; =faden, *m.* rijgdraad, *m.*; =n, *m.* rei, *m.*; =n, *v. a.* rangschikken, op eene rij stellen; rijgen, snoeren; *v. n.* keffen (van den vos); zich paren (van wilde eenden); =nfolge, *f.* volgorde, *f.*; =nweise, *adj.* bij rijen; =gras, *n. bot.* kweekgras, *n.*

Reiher, *m.* reiger, *m.*; =beize, *f.* =busch, =falk, *m.* =feder, *f.* 2c. reiger-jacht, -pluim, *f.* -valk, *m. etc.*; =ente, *f.* wilde eend, *f.*

Reihig, *adj.* uit rijen, regels bestaande; met rijen.

Reim, *m.* es, *pl.* e, rijm, rijmwoord, vers, *n.*; etw. in Reime bringen, iets op rijm brengen; elende Reime machen, rijmelen; =art, *f.* wijze van rijmen; =bold, *m.* rijmelaar, *m.*; =en, *v. n. h.* rijmen, overeenstemmen; *v. a.* in rijm, in verzen brengen; *v. rec.* (sich) rijmen, passen, overeenkomen; =er, *m.* rijmer, *m.*; =erei, *f.* rijmelarij, *f.*; =fall, *m.* vers-, dichtmaat, *f.*; =frei, =los, *adj.* rijmloos =füller, *m.* stopwoordje, *n.*; =gedicht, *n.* gedicht op rijm; =kunst, =silbe, *f.* =spiel, =wort, *n. etc.* rijm-kunst, -lettergreep, *f.* -spel -woord, *n. etc.*; =ling, =schmied, *m.* rijmelaar, verzensmid, *m.*; =richter, =setzer, *m.* klinker, waarmede het rijm begint; =süchtig, *adj.* rijmzuchtig, =weise, *adj.* in rijmen.

Rein, *adj.* u. *adv.* rein, zuiver, net; ins Reine schreiben, in het net schrijven; eine Sache ins Reine bringen, eene zaak in orde brengen; rein ausleeren, geheel leeg maken; einem reinen Wein einschenken, iem. ronduit de waarheid zeggen; rein heraussagen, ronduit zeggen; =e, =heit, *f.* reinheid, *f.*; =hanf, *m.* gehekelde hennep, *m.*; =igen, *v. a.* reinigen, zuiveren; =igkeit, *f.* reinheid, *f.* =igungseid, *m.* zuiveringseed, *m.* =igungsmittel, *n.* zuiveringsmiddel, *med.* purgeermiddel, *n.*

Reinlich, *adj.* u. *adv.* rein, zuiver, zindelijk; =keit, *f.* reinheid, zindelijkheid, *f.*

Reis, *m.* =ses, rijst, *f.* =, *n.* =ses, *pl.* =ser, rijs, *n.* -tak, m.; =acker=, =brei, *m.* =brod, =feld, *n.* 2c. rijst-akker, -ebrij, *m.* -brood, -veld, *n. etc.*; =erbesen, *m.* bezem, *m.*; =erbündel, *n.* takkenbos, *m.*; =holz, =ig, *n.* heester-, rijs-hout, *n.*

Reise, *f.* reis, *f.* tocht, *m.*; =apotheke, =beschreibung, *f.* =bett, =bündel, =geld, *n.* =gefährte, *m.* reis-apotheek, -beschrijving, *f.* -bed, -pakje, -geld, *n.* -genoot, *m.* =fertig, *adj.* u. *adv.* reisvaardig; =n, *v. n. s.* u. *h.* reizen: wir haben uns müde

gereist, wij zijn vermoeid van de reis; =nde, *m.* reiziger; reisbediende, *m.*; =schatulle, *f.* reiskistje, *n.*

Reisig, *adj.* te paard; groot, volwassen; s. ook Reisholz; =e, *m.* ruiter, *m.*

Reiß s. Reis; =aus, *n. fam.* Reißaus nehmen, zich uit de voeten maken; =blei, *n.* teekenpotlood, *n.*; =bret, *n.* teekenbord, *n.*; =en, *v. a.* ver-, scheuren; aus einander reißen, uit elkander rukken; dahin reißen, medeslepen, einen aus der Gefahr reißen, iem. uit het gevaar rukken; Possen reißen, grappen maken; Zoten reißen, vuile taal spreken; sich um etw. reißen, om iets vechten; man reißt sich um diese Waare, deze waar heeft zeer veel aftrek; *v. n.* scheuren, losgaan; es reißt mich im Leibe, ik heb snijdingen in den buik; =en, *n.* buiksnijding, *f.*; Reißen in den Gliedern, rheumatieke pijn; =end, *adj.* u. *adv.* verscheurend; ein reißender Strom, een snelvlietende stroom; ein reißendes Thier, een verscheurend dier; die reißende Gicht, de vliegende jicht; diese Waare geht reißend ab, dit artikel heeft goeden aftrek; =er, *m.* teekenaar, *m.*; dril-, merkijzer, *n.*; =feder, *f.* trekpen, *f.*; =ige, *m.* s. reisig; =kohle, *f.* zwart krijt, *n.*; =schiene, *f.* liniaal, *n.*; =zeug, *n.* passerdoos, *f.*; =zirkel, *m.* passer met losse punten.

Reiste, *f.* bundel vlas.

Reit//en, *v. a.* u. *n. s. h.* (te paard) rijden; einen über den Haufen reiten, iem. overrijden; *fig.* einen Schriftsteller reiten, een schrijver plunderen; =bahn, =kunst, =peitsche, *f.* =pferd, *n.* ꝛc. ꝛc. rij-baan, -kunst, -zweep, *f.* -paard, *n. etc.*; =bar, *adj.* to berijden; =er, *m.* ruiter, *m.*; =erei, *f.* ruiterij, *f.*; =ergar, *adj.* half gaar; =erkraut, *n. bot.* wateraloë, *f.*; =ermäßig, *adj.* u. *adv.* als een ruiter; =ersalbe, *f.* ruiterzalf, *f.*; =hengst, *m.* springhengst, *m.*; =lings, *adv.* schrijdelings; =ochs, *m.* bul, stier, *m.*; =thier, *n.* rijbeest, *n.*; =wurm, *m.* aardkrekel, *m.*; =zeug, *n.* paardentuig, *n.*

Reitel, *m.* pakstok, *m.*; =n, *v. a.* knevelen, binden.

Reiz, *m.* es, *pl.* e, prikkeling, *f.*; *fig.* bekoorlijkheid, bevalligheid, *f.*; =bar, *adj.* u. *adv.* prikkelbaar, gevoelig; =barkeit, *f.* prikkelbaarheid, gevoeligheid, *f.*; =en, *v. a.* prikkelen, opwekken, aandoen; bekoren; zum Durste reizen, dorst verwekken; zum Zorne reizen, iem. tot toorn verwekken; =end, *adj.* prikkelend, opwekkend; bekoorlijk, bevallig; =los, *adj.* niet bekoorlijk; =mittel, *n.* opwekkend middel, *n.*; =ung, *f.* opwekking, prikkeling, *f.*; =voll, *adj.* zeer bekoorlijk.

Rekel, *m.* rekel; vlegel, *m.*; =ei, *f.* lompheid, *f.*; =haft, *adj.* lomp, grof.

Relat//ion, *f.* verslag, *n.*; relatie, *f.*; =iv, *adj.* betrekkelijk.

Relegiren, *v. a.* uitsluiten.

Relief, *n.* relief, *n.*

Religion, *f.* godsdienst, *m.* religie, *f.*; =seifer, *m.* =sfreiheit, *f.* =sstreit, =szwang, *m.* ꝛc. godsdienst-ijver, *m.* -vrijheid, *f.* -twist, -dwang, *m. etc.*

Religi//ös, *adj.* u. *adv.* godsdienstig, religieus; =osität, *f.* godsdienstigheid, *f.*

Reliquie, *f.* reliquie, *f.*; =nkästchen, *n.* reliquieënkastje, *n.*

Rellmaus, *f.* relmuis, *f.*

Remesse s. Rimesse.

Remise, *f.* koetsstal, *m.*; *com.* remise, geldzending, *f.*; =, *adj.* remise; das Spiel ist remise, het spel is remise.

Remitt//ent, *m.* en, *pl.* en, *com.* remittent, *m.*; =iren, *v. a.* remitteeren.

Renegat, *m.* renegaat, *m.*

Renette, *f.* =apfel, *m.* renetappel, *m.*

Renn//en, *v. n.* rennen; =bahn, *f.* =spiel, =thier, *n.* =wagen, *m.* ꝛc. ren-baan, *f.* -spel, -dier, *n.* -wagen, *m. etc.*; =er, *m.* renner, harddraver, *m.*; =jagen, *n.* lange jacht, *f.*; =schlitten, *m.* snel loopende slede, *f.*; =spindel, *f.* drilboor, *f.*; =stein, *m.* gootsteen, *m.*

Renomm//ee, *f.* faam, *f.* naam, *m.*; =iren, *v. n. h.* pochen, grootspreken; =irt, *adj.* gerenommeerd; beroemd, gevierd; =ist, *m.* voorvechter, vechterbaas, *m.*; bluffer, grootspreker, *m.*

Rent//e, *f.* rente, *f.*; =amt, *n.* =enei, =kammer, *f.* bureau van financien; =en, =iren, *v. n.* renten, rentenieren; =enirer, =ier, =ner, *m.* rentenier, *m.*; =enirerin, *f.* rentenierster, *f.*; =meister, *m.* rentmeester, *m.*; =meisteramt, *n.* rentmeesterambt, *n.*; =schreiber, *m.* klerk op het bureau van financien.

Repar//ation, =atur, *f.* herstelling, *f.*; =iren, *v. a.* herstellen, vergoeden; =tiren, *v. a.* verdeelen.

Repet//ent, *m.* en, *pl.* en, repetent; repetitor, *m.*; =iren, *v. a.* repeteeren, herhalen; =iruhr, *f.* repetitie-horloge, *f.*; =ition, *f.* repetitie, *f.*

Replik, repliek, *f.*

Repositorium, *n.* s, *pl.* rien, boekenplank, *f.*

Repräsentant, *m.* en, *pl.* en, vertegenwoordiger, *m.*

Repressalien, *f. pl.* wraak, gelijke vergelding, *f.*

Republik, *f.* republiek, *f.* gemeenebest, *n.*; =aner, *m.* republikein, *m.*; =anisch, *adj.* republikeinsch.

Reputirlich, *adj.* geacht, gunstig bekend; fatsoenlijk.

Requi//riren, *v. a.* requireeren; =sit, *n.* es, *pl.* e, vereischte zaak, *f.*; =sition, *f.* requisitie, *f.*

Reseda, *f.* reseda, *f.*

Reserve, *f.* reserve, *f.*; =anker, *m.* =bett, =corps, =heer, *n.* ꝛc. reserve-anker, -bed, -korps, -leger, *n. etc.*

Reserviren, *v. a.* reserveeren.

Resident, *m.* resident, *m.*

Residenz, *f.* residentie, *f.*

Residiren, *v. n. h.* resideeren.

Resignation, *f.* gelatenheid, *f.*; overgeven, afstand doen, *n.*

Resigniren, *v. a.* afstand doen.

Resonanz, *f.* weergalm, *m.*; =boden, *m.* klankbodem, *m.*; =loch, *n.* vioolgat, *n.*

Respekt, *m.* eerbied, *m.* ontzag, *n.*; =tag, *m. com.* respeitdag, *m.*; =widrig, *adj.* oneerbiedig; =widrigkeit, *f.* oneerbiedigheid, *f.*

Rest, *m.* es, *pl.* e, rest, *f.* overschot, overige, *n.*; ein Rest Tuch, een lap laken; einem den

Rest geben, iem. geheel te onder brengen; **=ant**, m. restant, n.; schuldenaar per saldo, **=antenbuch**, n. boek der achterlijken; **=en**, **=iren**, v. n. resteeren; **=chen**, n. restje, n.

Resultat, n. resultaat, n.

Retirade, f. terugtocht, m.

Retorte, f. retort, f.

Rettig, m. rammenas, f.

Rett//en, v. a, redden; **=er**, m. redder, m.; **=gebühr**, f. bergloon, n.; **=ung**, f. redding, f.; **ohne Rettung**, **=ungslos**, adj. reddeloos; **=ungsanstalt**, f. **=ungsboot**, n. ꝛc. reddings-toestel, m. -boot, f. etc.; **=ungsmittel**, n. redmiddel, n.; **=ungsversuch**, m. poging tot redding.

Reu//e, f. berouw, n. spijt, m.; **=en**, v. n. u. impr. berouwen, spijten; **mein Geld reuet mich**, ik beklaag mijn geld; **=geld**, n. **=kauf**, m. rouwkoop, m.; **=ig**, **=müthig**, adj. berouw-hebbend, **=voll**, adj. vol berouw.

Reuse, f. fuik, f.

Reut//e, **=hacke**, **=haue**, f. hak, m. houweel, n.; **=en**, v. a. wieden, uitroeien; **=er**, m. wieder, m.; korenzeef, f.; **=ern**, v. a. ziften.

Rever//s, m. **ses**, pl. **se**, rug-, keerzijde, f.; waarborgbrief, m. tegenverzekering, f.; **=sino**, n. reversi, n.

Revier, n. **s**, pl. **e**, district, gewest, n.; **=en**, v. n. doorzoeken.

Revis//ion, f. revisie, f.; **=or**, m. **s**, pl. **en**, revisor, m.

Revol//te, f. oproer, n.; **=tiren**, v. n. h. opstaan, muiten; **=ution**, f. omwenteling, revolutie, f.; **=utionair**, m. omwentelingsgezinde, m.; **=utioniren**, v. a. eene omwenteling bevorderen, doen ontstaan.

Rhabarber, m. rabarber, f.

Rhapsodie, f. rapsodie, f.

Rhede, f. reede, f.; **=los**, adj. afgetakeld; **=n**, v. n. reeden; **=r**, m. reeder, m.; **=rei**, f. reederij, f.

Rhein, m. **es**, Rijn, f.; **=fall**, **=graf**, **=lachs**, m. ꝛc. rijn-val, -graaf, -zalm, m. etc.; **=ländisch**, adj. rijnlandsch.

Rhetori//k, f. redekunst, f.; **=sch**, adj. redekunstig.

Rheuma, n. **tismus**, m. rheumatisme, n. rheumatiek, f.; **=tisch**, adj. rheumatisch.

Rhinoceros, n. rhinoceros, n.

Ribbe s. **Rippe**; **=n**, v. a. stroopen, breken (vlas).

Ricambio, m. retourwissel, m.

Richt,|n. **=e**, f. richting, rechte lijn, f.; **=bank**, f. rechtbank, f.; **=baum**, m. kaapstander, m.; **=beil**, n. scherprechtersbijl, f.; **=blei**, n. richtsnoer, n. paslood, n.; **=bühne**, f. schavot, n.; **=eisen**, n. richtijzer, n.; **=en**, v. a. richten; ordenen; **=en**, v. a. u. n. oordeelen, vonnissen; **=er**, m. rechter, m.; **=eramt**, n. **=erstuhl**, m. rechter-ambt, n. -stoel, m.; **=erin**, f. vrouwelijke rechter, f.; **=erisch**, adj. iron. verwaand; **=erlich**, adj. u. adv. rechterlijk; **=ern**, v. a. fam. vitten, bedillen; **=erschwert**, n. zwaard der gerechtigheid; **=erspruch**, m. rechterlijk bescheid, n.; **=hammer**, m.; **=holz**, n. richthout, n.; **=haus**, n. rechthuis, n.; **=ig**, adj. u. adv. recht, juist; **eine Schuld richtig machen**, eene schuld afbetalen; **im Kopfe nicht richtig sein**, een slag van den molen weg hebben; **es ist in diesem Hause nicht richtig**, het spookt in dit huis; **das geht nicht richtig zu**, dit gaat niet behoorlijk toe; **=igen** v. a. regelen; **=igkeit**, f. recht-, juistheid, f. etc.; **in Richtigkeit bringen**, in orde brengen; **=igmachung**, f. regeling, f.; **=kegel**, m. **=visier**, n. vizier, n.; **=keil**, m. stelwig, f.; **=maß**, n. **=schnur**, f. richtsnoer, f.; **=platz**, **=statt**, **=stätte**, f. gerichtsplaats, f.; **=schacht**, m. loodrechte mijn, f.; **=scheibe**, f. middelbreuk, f.; **=scheit**, n. model, n.; **=schraube**, f. pointeerschroef, f.; **=schwert** s. **=beil**; **=steig**, m. voetpad, n.; **=stock**, m. maat, f.; **=ung**, f. richting, f.; **die Richtung der Kanonen**, het pointeeren van het geschut; **=wage**, f. paslood, n.; **=winkel**, m. richtingshoek, m.; **=zirkel**, m. richtcirkel, m.

Riech//en, v. a. u. n. ruiken, rieken; **er hat das von weitem gerochen**, hij heeft er reeds de lucht van, **er hat Lunte gerochen**, hij heeft lont geroken, hij is er achter gekomen; **=büchschen**, **=fläschchen**, n. **=waare**, f. **=wasser**, n. ꝛc. reuk-doosje, -fleschje, n. -waar, f. -water, n. etc.; **=dorn**, m. egelantier, m.; **=er**, m. hij, die ruikt, ruiker, m.; fig. neus, reuk, m.; **=essig**, m. geurige azijn, m.; **=haut**, f. reukvlies, n.; **=salz**, n. vlug-, reukzout, n.; salmoniak, f.

Ried, m. moeras; riet, n. bies, f.; rotting, m.; **=anger**, m. met riet begroeide oever, m.; **=dach**, n. rieten dak, n.; **=gras**, n. rietgras, n.; **=kamm**, m. kamblad, n.

Riefe, f. groef, goot, f.; plooi, f.; **=ln**, v. a. groeven, uithollen.

Riegel, m. grendel; dwarsbalk, m.; bind-hout, n.; **=blech**, n. grendelplaat, f.; **=bohrer**, m. zwikboor, f.; **=haken**, m. slotkram; **=holz**, n. dwarshout, n.; **=loch**, n. schootgat, n.; **=n**, v. a. grendelen; **=nagel**, m. schroefbout, m.; **=schloß**, n. grendelslot, n.; **=wand**, f. schutting, f.

Ricke, f. reegeit, f.

Riemen, m. riem; gordel, m.; **=artig**, adj. riemachtig; **=loch**, n. riemgat, n.; **=pferd**, n. renpaard, n.; **=schneider**, m. riemensnijder, m.; **=stechen**, n. goochelen; **=stecher**, m. goochelaar, m.; **=werk**, n. riemwerk, n.; **=wurm**, m. lintworm, m.; **=zoll**, m. vierkante centimeter, m.

Riemer, m. gordel-, zadelmaker, riemensnijder, m.; **=geselle**, **=meister**, m. **=nadel**, f. gordelmakers-knecht, -baas, m. -naald, f.; **=handwerk**, n. gordelmakerij, f.; **=messer**, n. stomp mes, n.

Riepel, m. losbol; schoorsteenveger; hansworst, m.

Ries, n. **es**, pl. **e**, (van papier) riem, m.; **=weise**, adj. u. adv. bij den riem, per riem, per 480 vel.

Riese, m. reus, m.; **=nameise**, **=narbeit**, f. **=ngeschlecht**, **=nkraft**, **=nschlange**, f. ꝛc. reuzen-mier, f. -werk, -geslacht, n. -kracht, -slang, f. etc.; **=nähnlich**, **=nartig**, **=nhaft**, **=nmäßig**, adj. reusachtig; **=ngroß**, adj. reusachtig groot; **=nschritt**, m. reuzenschrede, f.; **=nstark**, adj. reu-

zensterk, *etc.*

Riesel, *f.* kolenmaat, *f.; pop.* zomersproeten, mazelen, *f. pl.;* **-ig**, *adj.* met vlekken, met zomersproeten; **-leder**, *n.* segrijnleder, *n.;* **-n**, *v. n. h.* met gruis, in korrels neervallen; murmelen, klateren, vloeien; *v. imp.* stofregenen; **-regen**, *m.* stofregen, *m.*

Ries//icht, *adj.* op een reus gelijkend; **-ig**, *adj.* reusachtig; **-in**, *f.* reuzin, *f.*

Rießling, *m.* saprijke, zuurachtige druif.

Riester *m.* stuk touwerk, *anat.* handgewicht, *n.;* lap op het bovenleer; lederen handlap, *m.*

Rieth, *n.* s. **Ried.**

Riff, *n.* **es**, *pl.* **e**, rif, *n.;* **-el**, *f.* **-lbaum**, **-lkamm**, *m.* hekel, vlaskam, *m.;* **-elfeile**, *f.* raspvijl, *f.;* **-eln**, **-n**, *v. a.* hekelen, repelen, braken; gladmaken, likken; *fig.* doorhalen, bedillen; **-en**, *v. a.* reven.

Rigolen, *v. a.* omploegen.

Rille, *f.* groef, *f.* riool, *n.*

Rimesse, *f. com.* remise, *f.;* **-nbuch**, *n.* remisenboek, *n.;* **-nrechnung**, *f.* remiserekening, *f.*

Rimpeln, *v. a.* uitsnijden.

Rimpler, *m.* kammakerszaag, *f.*

Rimesse, *f. com.* rimesse, *f.*

Rind, *n.* **es**, **s**, *pl.* **er**, rund, *n.;* jonge os, *m.* vaars, *f.;* **-chen**, *n.* korstje, randje, *n.;* **-e**, *f.* korst, schors, *f.* bast, *m.;* **-erbraten**, *m.* **-erheerde**, *f.* **-erhirte**, *m.* runder (ossen-) gebraad, *n.* -kudde, *f.* -herder, *m.;* **-ern**, *v. n.* bollig, tochtig zijn; **die Kuh hat gerindert**, de koe moet kalven; **-fleisch**, *n.* rundvleesch, *n.;* **-fleischbrühe**, *f.* vleeschnat, *n.;* **-ig**, *adj.* bastig, korstig; **-sauge**, *n.* **-sblase**, *f.* **-sleder**, *n.* **-szunge**, *f.* ꝛc. ossen-oog, *n.* -blaas, *f.* -leder, *n.* -tong, *f.* *etc.;* **-vieh**, *n.* rundvee, *n.;* **-wurz**, *f. bot.* bilzenkruid, *n.*

Ring, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, ring, *m.;* **-amsel**, *f.* **-band**, *n.* **-bolzen**, **-finger**, *m.* **-mauer**, *f.* **-nagel**, *m.* ꝛc. ꝛc. ring-meerl, *f.* -band, -bout, -vinger, -muur, -nagel, *m. etc.;* **-kunst**, *f.* **-kampf**, **-platz**, *m.* ꝛc. worstel-kunst, *f.* -strijd, *m.* -perk, *n.* *etc.;* **-en**, *v. a.* ont-, wringen; *v. n.* worstelen; **-er**, *m.* worstelaar, *m.;* *m.;* **-ern**, *v. a.* minderen; **-erung**, *f.* waardevermindering der munt; **-förmig**, *adj.* ringvormig; **-rennen**, *n.* ringloopen, *n.;* **-s**, *adv.* rond; **-ringsum**, rondom; **-ringsherum**, **-ringsumher**, rondomheen; **-weise**, *adv.* ringwijs.

Ringel, *m.* kring, ring, *m.;* **-chen**, *n.* ringetje, kringetje, *n.;* **-biene**, *f.* jonge bij, *f.;* **-blume**, *f.* goudsbloem, *f.;* **-falk**, *m.* ringvalk, *m.;* **-gedicht**, *n.* **-reim**, *m.* rondeel, *n.;* **-ig**, *adj.* geringd; **-n**, *v. a.* krullen; van ringen voorzien; **eine Stute ringeln**, eene merrie ringen; **-natter**, *f.* ringslang, *f.;* **-rennen**, *n.* ringloop, *m.;* **-schlange**, *f.* ringelslang, *f.;* **-tanz**, *m.* ringdans, *m.;* **-taube**, *f.* ringelduif, *f.;* **-weizen**, *m.* koeienkruid, *n,*

Rinken, *m.* groote ring, *m.*

Rinn//e, *f.* goot; greppel, *f.* waterloop, *m.;* **-äugig**, *adj.* leepoogig; **-leiste**, *f.* keellijst, *f.;* **-en**, *v. n. s.* u. *h.* vlieten, vloeien; lekken, druipen; **-sal**, *n.* bedding, *f.;* **-stein**, *m.* goot, *f.*

Riol//e, *f.* diepe vore; goot, *f.;* riool, *n.;* **-en**, *v. a.* diep omspitten, ploegen; **-pflug**, *m.* diepgaande ploeg, *m.*

Ripp//e, *f.* rib, *f.;* **-chen**, *n.* ribbetje, *n.;* **-eln**, *v. rec.* (**sich**) zich schudden; **-en**, *v. a.* uitgroeven, -holen; **-enbraten**, *m.* gebraden ribbetje, *n.;* **-enfell**, **-enfleisch**, **-enstück**, *n.* ribbenvel, -vleesch, -stuk, *n. etc.;* **-enstoß**, *m.* ribbestoot, *m.;* **-ig**, *adj.* geribd.

Rippsrapps, *adj.* in haast.

Risch, *adj.* snel, vlug.

Risiko, *n.* risiko, *f.*

Rispe, *f. bot.* rist, *f.;* **-nförmig**, *adj.* ristvormig; **-ngras**, *m.* pluimgras, *n.*

Riß, *m.* **sses**, *pl.* **sse**, scheur, spleet, reet, *f.* barst, *m.;* *arch.* schets, *f.;* omtrek, *m.;* ontwerp, *n.;* *fig.* scheuring, *f.;* **für den Riß stehen**, voor alles verantwoordelijk zijn; **-bank**, *f.* *fort.* risban, rijsbank, *f.;* **-platte**, *f.* ritsplaat, *f.*

Rissig, *adj.* gescheurd, gespleten; **rissig werden**, scheuren krijgen.

Rist, *m.* wreef, *f.*

Riste s. **Reiste.**

Ritornell, *n.* ritornel, *n.*

Ritratte, *f.* keerwissel, *m.*

Ritt, *m.* rit, *m.* (te paard.)

Ritter, *m.* ridder, *m.;* **arme Ritter**, een gebak; **-akademie**, *f.* **-alter**, **-buch**, **-schwert**, *n.* **-sporn**, *m.* ꝛc. ridder-akademie, *f.* -tijd, *m.* -boek, -zwaard, *n.* -spoor, *f. etc.;* **-brauch**, *m.* riddersgebruik, *n.;* **-bürtig**, *adj.* van adellijke geboorte; **-bürtigkeit**, *f.* adellijke geboorte, *f.;* **-lich**, **-mäßig**, *adj.* u. *adv.* ridderlijk; **-schaft**, *f.* ridderschap, *f.;* **-schaftlich**, *adj.* u. *adv.* de ridderschap betreffende; **-thum**, **-wesen**, *n.* ridderschap, *f.*

Ritt//ig, *adj.* ingereden; **-lings**, *adj.* schrijlings; **-lohn**, *m.* rijloon, *n.;* **-meister**, *m.* ritmeester, *m.;* **-stroh**, *n.* geknakt stroo, *n.*

Rit//ual, *n.* **es**, *pl.* **e**, rituaal, *n.;* **-us**, *m.* ritus, *m.*

Ritz, *m.* **es**, *pl.* **e**, **-e**, *f.* scheur, spleet, reet, *f.;* **-en**, *v. a.* rijten, krabben, scheuren; **-ig**, *adv.* gescheurd.

Rival, *m.* mededinger, *m.;* **-isiren**, *v. a.* mededingen; **-ität**, *f.* mededinging, *f.* wedstrijd, *m.*

Robbe, *m.* rob, *m.;* **-nfell**, *n.* **-nschläger**, **-nspeck**, *n.* **-nthran**, *m.* ꝛc. robbe-vel, *n.* -vanger, *m.* -spek, *n.* -traan, *f. etc.*

Roch//e, *m.* rog, *m.;* kasteel, *n.* (in't schaakspel); **-en**, **-iren**, *v. a.* ruilen, roqueeren.

Röcheln, *v. n.* rochelen.

Rock, *m.* **es**, *pl.* **e**, rok; jas, *m.;* **-en**, *m.* rokken, *f.;* **-band**, **-blatt**, *n.* **-brief**, *m.* rokkenband, *m.* **-ärmel**, *m.* **-band**, *n.* **-kragen**, *m.* **-tasche**, *f.* **-zipfel**, *m.* ꝛc. roks-mouw, *f.* -band, -kraag, -zak, *m.* -slip, *f. etc.*

Rode//n, *v. a.* ontginnen; wieden; **-land**, *n.* **-acker**, *m.* nieuw beploegd land, *n.*

Rogen, *m.* vischkuit, *f.;* **-er**, **-fisch**, *m.* kuitvisch, *m.* **-stein**, *m.* kuitsteen, *m.*

Roggen, *m.* rogge, *f.;* **-ähre**, *f.* **-brod**, **-mehl**, **-stroh**, *n.* ꝛc. ꝛc. rogge-aar, *f.* -brood, -meel, -stroo, *n.* *etc.;* **-trespe**, *f.* zwarte haver, *f.*

Roh, *adj.* u. *adv.* rauw; ruw; rohes Fleisch, rauw vleesch; rohe Seide, ruwe zijde; rohe Bücher, oningebonden boeken; *fig.* rohe Sitten, ruwe zeden; =arbeit, *f.* ruw werk, *n.*; =eisen, *n.* ruw ijzer, *n.*; =gut, *n.* =stoff, *m.* onverwerkt goed, *n.* onverwerkte stof, *f.*; =erzeugniß, *n.* onzuivere opbrengt, *f.*; =heit, *f.* rauw-, ruwheid, *f.*; =kupfer, *n.* onzuiver koper, *n.*; =ofen, *m.* smeltoven, *m.*; =schmelzen, *n.* ruwsmelten, *n.*; =schwefel, *m.* zwavel van de eerste smelting; =stahl, *m.* ruw staalijzer, *n.*; =zucker, *m.* ongeraffineerde suiker, *f.*

Röhling, *m.* lummel, *m.*

Rohm s. Rahm.

Rohr, *n.* es, *pl.* e, of Röhre, riet, *n.* bies, rotting, *f.*; buis, pijp, *f.*; loop (van een geweer) *m.*; vuurroer, geweer, *n.*; wer im Rohre sitzt, hat gut Pfeifen schneiden, in het veen ziet men op geen turfje; =ammer, =drossel, *f.* =spatz, =sperling, *m.* rietmusch, *m.*; =arbeit, *f.* =gras, *n.* =halm, =kolben, *m.* ꝛc. rietwerk, -gras, *n.* -halm. *m.* -kolf, *f.* *etc.*; =artig, *adj.* rietvormig; =dach, *n.* =hut, *m.* rieten dak, *n.* hoed, *m.*; =bohrer, *m.* kanonboor, *f.*; =dommel, *f.* roerdomp, *f.*; =flechte, =matte, *f.* rieten mat, *f.*; =führer, =leiter, *m.* spuitleider, *m.*; =ig, *adj.* vol riet; =zucker, *m.* rietsuiker, *f.*

Röhr//e, *f.* buis, pijp, goot, *f.*; =bein, *n.* =knochen, *m.* hol been, *n.*; =brunnen, *m.* fontein, *f.* springbron, *f.*; =chen, *n.* pijpje, buisje, *n.*; =en, *v. n.* schreeuwen (als de herten); =enblume, *f.* =enbohrer, *m.* pijpe-bloem, -boor, *f.*; =enfahrt, =enleitung, *f.* rij pijpen; =enförmig, *adj.* pijpvormig; =enkoralle, *f.* pijpkoraal, *n.*; =enmeister, *m.* fontein-meester, *m.*; =enschnecke, *f.* tubuliet, *f.*; =icht, *n.* rietveld, *n.*; =icht, =ig, *adj.* rietachtig; =kasten, =trog, *m.* fonteinkom, *f.*; =leitung, *f.* waterleiding door pijpen; =meister, *m.* pijpmeester, *m.*; =wasser, *n.* fonteinwater, *n.*

Roje, *f.* *mar.* riem, *m.*; =n, *v. a.* roeien.

Röllchen, *n.* rolletje, *n.*

Roll//e, *f.* rol, *f.*; =baum, *m.* windas, *n.*; =blei, *n.* geplet lood, *n.*; =bett, =bret, *n.* =brücke, *f.* =eisen, *n.* =stuhl, =wagen, *m.* ꝛc. rol-bed, *n.* -plank, -brug, *f.* -ijzer, *n.* -stoel, -wagen, *m.* *etc.*; =en, *v. a.* u. *n.* rollen; rommelen; =endach, *n.* raam van een weefgetouw, =enförmig, *adj.* rolvormig; =enmacher, *m.* blokmaker, *m.*; =er, *m.* kalanderer, *m.*; *fig.* kater, *m.*; oud geweer, *n.*; =handtuch, *n.* roldoek, *m.*; =kammer, =wäsche, *f.* ꝛc. mangel-kamer, *f.* -goed, *n.* *etc.*

Roman, *m.* es, *pl.* e, roman, *m.*; =held, =leser, =schreiber, *m.* ꝛc. roman-held, -lezer, -schrijver, *m.* *etc.*; =haft, =tisch, *adj.* u. *adv.* romantisch, romanesk; =isch, *adj.* romanisch, romeinsch; =tik, *f.* romantik, *f.*; =ze, *f.* romance, *f.*

Röm//er, *m.* roemer, *m.*; Romein, *m.*; stadhuis in Frankfort a. M.; =ermonat, *m.* romeinsche maand, *f.*; =erzinszahl, *f.* romeinsche indiktie, *f.*; =isch, *adj.* u. *adv.* romeinsch; roomsch; =isch=katholisch, roomsch-katholijk.

Rondel, *n.* rondas, *f.*; =l, *n.* es, *pl.* e, rondeel, *n.*; rondgebouw, *n.*

Röschen, *n.* roosje, *n.*

Rose, *f.* roos, *f.*; die wilde Rose, egelantier-roos, *f.*; Zeit bringt Rosen, tijd baart rozen; =napfel, =nbaum, *m.* =nbett, =nblatt, *n.* =nknospe, =nlippe, *f.* ꝛc. ꝛc. rozen-appel, -boom, *m.* -bed, -blad, *n.* -knop, *m.* -lip, *f.* *etc.*; =nlorbeer, *m.* laurierroos, *f.*; =nobel, *m.* rozenobel, *m.*

Rosette, *f.* kunstroos, *f.*

Rosig, =icht, *adj.* roosachtig.

Rosin//e, *f.* rozijn, *f.*; =farbe, *f.* karmozijn, *n.*; =enstiel, *m.* ꝛc. rozijnensteel, *m.* *etc.*

Rosmarin, *m.* rosmarijn, rozemarijn, *m.* =blüthe, *f.* =kraut, *n.* ꝛc. rosmarijn-bloesem, *m.* -kruid, *n.* *etc.*

Roß, *n.* sses, *pl.* sse, paard, ros, *n.*; =arznei, =bohne, =fliege, *f* =haar, *n.* =schweif, =täuscher, *m.* ꝛc. paarden-drank, *m.* -boon, -vlieg, *f.* -haar, *n.* -staart, -kooper, *m.* *etc.*; =bahre, =mühle, *f.* =kamm, *m.* ros-baar, *f.* -molen, -kam, *m.*; =balsam, *m.* =münze, *f.* watermunt, *f.*; =bube, *m.* staljongen, *m.*; =egel, *m.* bloedzuiger, *m.*; =käfer, *m.* mestkever, *f.*; =kastanie, *f.* wilde kastanje, *f.*; =klette, *f.* klis, *f.*; =kümmel, *m.* meesterwortel, *m.*; =pflaume, *f.* keizerpruim, *f.*; =polei, *m.* andoorn, *m.*; =zucht, *f.* stoeterij, *f.*

Rossen, *v. n.* ridsig zijn; =ig, *adj.* ridsig.

Rost, *m.* es, roest, *m.*; =, *m.* es, *pl.* e, rooster, *m.* tralie, *f.*; auf dem Rost braten, op den rooster braden, roosteren; =braten, *m.* karbonade, *f.*; =en, *v. n.* roesten; =farbe, *f.* =fleck, *m.* =papier, *n.* ꝛc. roest-kleur, -vlak, *f.* -papier, *n.* *etc.*; =ig, *adj.* roestig; =ral, *m.* es, *pl.* e, trekpen, *f.*; =weihe, *f.* roestkleurige valk, brandgier, *m.*

Röst//e, *f.* rotting, roting, *f.*; rot-, rootplaats, *f.*; rooster, *m.*; =en, *v. a.* u. *n.* roosteren, roosten; =ung, *f.* roosteren, roosten, *n.*

Roth, *adj.* u. *adv.* rood; roth werden, blozen, schaamrood worden; =auge, *n.* =bart, *m.* =brüstchen, *n.* =kopf, =schimmel, *m.* =schwänzchen, *n* ꝛc. ꝛc. roodoog, *n.* -baard, *m.* -borstje, *n.* -kop, -schimmel, *m.* -staartje, *n.* *etc*; =äugig, =bäckig, =bärtig, =beinig, *adv.* ꝛc. rood-oogig, -wangig, -baardig, -beenig; =brüchig, *adv.* bros, sprokkig; =buche, =eiche, =fichte, =tanne, *f.* ꝛc. roode beuk, -eik, -pijnboom, -denneboom, *m.* *etc.*; =gießer, *m.* kopergieter, *m.*; =glühhitze, *f.* roode gloeihitte, *f.*; =güldenerz, *n.* rood zilvererts, *m.*; =kehlchen, *n.* roodborstje, *n.*; =kraut, *n* roode kool, *f.*; =lauf, *m.* roos, belroos, *f.*; =schar, *m.* *com.* roodschaar, *f.*; =stein, =stift, *m.* rood krijt, *n.*; =wälsch, *n.* koeterwaalsch, *n.* dieventaal, wälsch, *adj.* plat, gemeen; =wälschen, *v. n. h.* dieventaal spreken; eene gemeene uitspraak hebben; =wangig, *adj.* met roode wangen; =wild, *n.* rood wild, *n.*; =wildpret, *n.* herten-, reevleesch, *n.*

Röth//e, f. roode n. roode kleur; blozing, f.; =el, m. =farbe, f. rood krijt, n.; =elerde, f. roode aarde, f.; =eln, f. pl. mazelen, f. pl.; =eln, v. a. met rood krijt teekenen; =en, v. a. u. n. u. rec. rood maken; rood worden, blozen; =lich, adj. roodachtig; =ling, m. roodoog, n.

Rott//e, f. troep, hoop, m. bende, schaar, f.; mil. rot, n.; =en, v. a. uitroeien; =en, =iren, v. rec. (sich) samen-rotten, -scholen; =engeist, =enmacher, =irer, m. scheur-, partijmaker, muiter, m.; =enfeuer, n. rottenvuur n.; =enweise, adv. bij rotten; =gans, f. rotgans, f.; =irung, f. samenscholing, f.; =meister, m. rotmeester, m.

Rotz, m. snot, n.; kwade droes, m.; =bart, =bube, =ling, =löffel, m. =maul, n. =nase, f. snotneus; vuile jongen, m.; =drüse, f. slijmklier, f.; =en, v. n. h. fam. snot uitwerpen; snuiven, snotteren; den kwaden droes hebben; =ig, adj. snotterig; =igkeit, f. snotterigheid, f.; =schwefel, m. paardenzwavel, f.

Rüb//e, f. raap, f.; weiße Rübe, knol, m.; gelbe Rübe, peen, f.; rothe Rübe, kroot, f. beetwortel, m.; =enacker, m. =enland, n. =ensamen, m. ꝛc. raapakker, m. -land, -zaad, n. etc.; =chen, n. raapje, n.; =öl, n. raapolie, f.; =samen, m. =saat, f. raap-, koolzaad, n.

Rubel, m. roebel, m.

Rubin, m. s, pl. e, rubijn, m.

Rubrik, f. rubriek, f.

Ruch, m. reuk, m.; =en, v. n. brullen, schreeuwen; v. a. zorg dragen; =gras, n. reukgras, n.; =los, adj. u. adv. snood, roekeloos; =losigkeit, f. snoodheid, f. etc.; =sen, v. n. kirren; =tbar, adj. ruchtbaar, openbaar; =tbarkeit, f. ruchtbaarheid, f.

Ruck, m. es, s, pl. e, ruk, schok, stoot, m.; auf einen Ruck, met één stoot; =weise, adv. bij rukken; fig. met horten en stooten.

Rück//anspruch, m. =antwort, =anzeige, =bewegung, f. tegeneisch, m. -antwoord, -bericht, n. -beweging, f.; =bleibsel, n. overblijfsel, overschot, n.; =blick, m. terugblik, m.; =bürge, m. tweede borg, m.; =bürgschaft, f. tweede borgtocht, m.; =deutend, adj. terug doelend; =er, m. rukker, schuiver, m.; kompas, n. (van een horloge); =erinnerung, f. herinnering, f.; =fahrt, f. terugreis, f. -tocht, m.; =fall, m. wederinstorting, herhaling eener misdaad, etc.; wederkeering, terugvalling, f.; =fällig, adj. terugvallend; rückfällig werden, eene misdaad bij herhaling begaan; =fluß, m. terugvloeiing, f.; =fracht, f. terugvracht, f.; =frage, f. tegenvraag, f.; =gang, =lauf, m. terug-gang, -loop, achteruitgang, m.; =gängig, adj. achteruitgaande; rückgängig machen, een ontworpen huwelijk, plan, zaak etc. te niet doen; =rückgängig werden, mislukken, vervallen, niet plaats hebben; =gängigkeit, f. achteruitgaan, n.; =grat, m. ruggegraat, f.; =halt, m. terughouding, f.; =haltlos, adj. u. adv. zonder achterhoudendheid; rondborstig; =kauf, m. herkoop, m.; =käuflich, adj. wederkoopbaar, aflosbaar; =kehr, =kunft, f. terug-keer, -komst, f.; =läufig, adj. astr. achteruitgaande; =lieferung, f. wederlevering, f.; =lings, adv. ruggelings; achterover; =marsch, =prall, m. =reise, f. terug-marsch, -slag, m. -reis, f. etc.; =schein, m. =schreiben, =siegel, n. tegenschuldbekentenis, f. -schrift, -zegel, n.; =schreiten, v. n. achteruitgaan; =seil, n. talie, f.; =seite, f. keerzijde, f.; =sicht, f achting, f.; ontzag, n. consideratie, f.; terug-, opzicht, n.; auf etw. Rücksicht nehmen, in aanmerking nemen; in Rücksicht auf, met opzicht tot...; ten aanzien van...; sichtlich, adv. aangaande; =sichtlichkeit, f. bescheidenheid, f.; =sichtslos, adj. meedoogenloos; achteloos, onoplettend; =sichtslosigkeit, f. meedoogenloosheid; achteloosheid, f.; =sitz, m. voorste zitting, f. (in een rijtuig); =sprache, f. ruggespraak, beraadslaging, f.; Rücksprache mit einem nehmen, ruggespraak met iem. houden; =sprung, m. achteruitsprong, m.; =stand, m. overblijfsel, -schot, n.; achterstand, m.; achterstallige schuld, f.; =ständig, adj. overblijvend; achterstallig; =stoß, m. terugstoot, m.; =strahl, =tritt, =weg, m. =wirkung, f. ꝛc. terugstraal, m. -treding, f. -weg, m. -werking, f.; =wurf, m. terugwerping, f.; =zahlung, f. terugbetaling, f.; =zug, m. terugtocht, m.

Rücken, m. rug, m.; mit dem Rücken gegen einander, rug tegen rug, ruggelings; etw. mit dem Rücken ansehen müssen, van iets moeten afstand doen; =, v. a. u. n. rukken, stooten; schuiven; vor eine Stadt rücken, voor eene stad rukken; er muß herausrücken, hij moet betalen; hij moet met zijne beurs voor den dag; =ader, =drüse, =muskel, f. =nerv, =riemen, m. ꝛc. rug-ader, -klier, -spier, -zenuw, f. -riem, m. etc.; =haar, =mark, =stück, n. ꝛc. rugge-haar, -merg, -stuk, n. etc.; =wirbel, m. wervelbeen, n.

Rüde, m. reu, bulhond, m.

Rudel, n. troep, hoop, m.; =n, v. a. bewegen, beroeren, =schwein, n. jonge ever, m.

Ruder, m. roer, n.; riem, roeiriem, m.; =bank, f. =knecht, =nagel, m. =schiff, =volk, n. roeibank, f. -slaaf, m. -pin, f. -schip, -volk, n. etc.; =er, m. roeier, m.; =lichter, m. =loch, n. =stock, m. mar. roerbroeking, f. -bus, m.; =meister, m. galeibootsman, m.; =n, v. a. roeien; =schlag, m. riemslag, m.; =taljen, m. pl. talie van den helmstok; =stock, m. kolderstok, m.; =werk, n. riemwerk, n.

Ruf, m. es, pl. e, roep, schreeuw, m.; fig. roeping, f. naam, m.; in einem guten Rufe, ter goeder naam en faam; in Ruf bringen, ruchtbaar maken; =en, v. a. u. n. roepen; Feuer rufen, brand roepen; =er, m. roeper, m.; spreektrompet, n.; =pfeife, f. lokfluitje, n.

Ruff, m. poreuse slak, f.

Ruffel, m roffelschaaf, f.; =ei, f. koppelarij, f.; =er, m. =erin, f. koppelaar, m. -ster, f.; =n, (rüffeln) v. a. verwijten, afkeuren; roffelen, wrijven;

koppelen; geheimen hebben.

Ruff//erig, =ig, *adj.* hobbelig, ruw; *chir.* met eene korst of roof bedekt.

Rügbar, *adj.* u. *adv.* berispelijk, strafbaar; **=keit,** *f.* berispelijkheid, *f.*

Rüge, *f.* aanklacht, beschuldiging, *f.*; **=gericht,** *n.* **=meister, =schreiber,** *m.* gerecht, *n.* rechter, griffier, *m.* van eene lagere rechtbank; **=n,** *v. a.* u. *n.* beschuldigen, berispen; **=sache,** *f.* rechtzaak, *f.* wegens laster en hoon, **=r,** *m.* beschuldiger, aanklager, *m.*

Ruhe, *f.* rust, *f.*; **sich zur Ruhe begeben,** zich te ruste begeven; naar bed gaan; **sich in Ruhe (Ruhestand) begeben, sich zur Ruhe setzen,** stil gaan leven; **vor mir soll er Ruhe haben,** ik zal hem niet lastig vallen; **=altar,** *m.* **=bank,** *f.* **=bett,** *n.* **=platz, =punkt,** *m.* 2c. rust-altaar, *n.* -bank, *f.* -bed, *n.* -plaats, *f.* -punt, *n. etc.*; **=n,** *v. n.* rusten, ophouden, in rust zijn; **=kammer,** *f.* rust-, slaapkamer, *f.*; **=pulver,** *n.* slaappoeier, *n.*; **=sessel,** *m.* leuningstoel, *m.*; **=stand,** *m.* rust, *f.*; s. ook **Ruhe; =stätte, =stelle,** *f.* rustplaats, *f.*; **=störer,** *m.* rustverstoorder, *m.*

Ruhig, *adj.* u. *adv.* rustig, kalm, stil; bedaard.

Ruhm, *m.* **es,** roem, *m.* glorie, *f.*; **ohne Ruhm zu melden,** het zij zonder vleierij gezegd; **=begierde, =gier, =sucht,** *f.* roemzucht, *f.*; **=begierig, =gierig, =süchtig,** *adj.* u. *adv.* roemzuchtig; **=neid,** *m.* afgunst op eens anderen roem; **=redig,** *adj.* verwaand, grootsprekend; **=redigkeit,** *f.* verwaandheid, *f.*; **=voll, =würdig** s. **rühmlich.**

Rühm//en, *v. a.* roemen; **sich seiner Sache rühmen,** roem op iets dragen; **viel Rühmens von etw. machen,** iets hoog opvijzelen; **=lich,** *adj.* u. *adv.* roemrijk, -vol; roem-, prijzenswaardig; **=lichkeit,** *f.* roem-, lof-, prijzenswaardigheid, *f.*; **=ling, =er,** *m.* pocher, snoever, *m.*; **=seln, =sen,** *v. a.* snoeven, grootspreken; **=sam,** *adj.* gaarne snoevend.

Ruhr, *f. med.* buikloop, *m.*; **rothe Ruhr,** roode loop, bloedgang, *m.*; *mar.* stranden, *n.*; **=alant,** *m.* **=kraut,** *n.* kruid tegen den buikloop; **=kirsche,** *f.* kornoelje, *f.*; **=krank,** *adj.* aan buikloop lijdend; **=lerche,** *f.* **=vogel,** *m.* lokvogel, *m.*; **=mittel,** *n.* **=nuß, =pflanze,** *f.* middel, *n.* noot, plant, *f.* tegen den buikloop; **=recht,** *n.* strandrecht, *n.*

Rühr//en, *v. a.* u. *n.* roeren, bewegen; *v. rec.* **(sich)** zich bewegen; **Eier rühren,** ijeren omroeren; **vom Blitze gerührt werden,** door den bliksem getroffen worden; **der Schlag hat ihn gerührt,** hij heeft eene beroerte gekregen; **=bar,** *adj.* beweeglijk, gevoelig; **=barkeit,** *f.* gevoeligheid, *f.*; **=ei,** *n.* geroerd ei, *n.*; **=eisen, =holz,** *n.* **=löffel, =stock,** *m. etc.* roer-ijzer, -hout, *n.* -lepel, -stok, *m. etc.*; **=faß,** *n.* karnton, *f.*; **=ig, =sam,** *adj.* roerig, vlug, beweeglijk; **=igkeit,** *f.* vlugheid, *f. etc.*; **=michnichtan,** *n.* kruidje-roer-me-niet, *n.*; **=spatel,** *m.* spatel, *f.*; **=spiel, =stück,** *n.* aandoenlijk spel, stuk, *n.*; **=ung,** *f.* roeren, *n.*; ontroering, aandoening, beweging, *f.*; **=ungslos,** *adj.* ongevoelig.

Ruin, *m.* **es,** ondergang, *m.*; **=e,** ruïne, *f.*; **=iren,** *v. a.* ruineeren, verwoesten.

Rülp//s, *m.* **ses,** *pl.* **se, =ser,** oprisping, *f.* boer, *m.*; **=sen,** *v. n.* oprispen, boeren.

Rum, *m.* **s,** rum, *f.*

Rummel, *m.* rommel, *m.*; beuzeling, *f.*; *fig.* **er versteht den Rummel,** hij is er berekend voor; **=ei,** *f. fig.* rommelarij, *f.* s. **Gerümpel; =n,** *v. n.* rommelen.

Rumor, *m.* rumoer, *n.*; **=en,** *v. n.* leven maken, razen.

Rumpel//kammer, *f.* **=kasten,** *m.* rommel-kamer, -kist, *f.*; **=mette,** *f. kath.* donkere mette, *f.*; **=n,** *v. n.* leven-, geweld maken; **es rumpelt ihm im Leibe,** zijne ingewanden rommelen; **=n,** *n.* geraas, leven; rommelen, *n.*

Rumpf, *m.* **es, s,** *pl.* **Rümpfe,** romp, stomp, stam, *m.*; **=baum,** *m.* **=leiter,** *f.* tremelschraag, *f.*; **=leder,** *n.* schacht-leer, *n.*

Rümpfen, *v. a.* fronsen, krommen; **(die Nase)** den neus optrekken.

Rumpumpeln s. **rumpeln.**

Rund, *adj.* u. *adv.* rond; **rund erhaben,** bolrond; **hohl rund,** holrond; **rund heraus sagen,** ronduit zeggen; **das ist mir zu rund,** dat is mij te hoog; **=baum,** *m.* asboom, *m.*; **=blume,** *f.* klootbloem, *f.*; **=e,** *f.* rond, *n.* kring, *m.*; *mil.* ronde, *f.*; **=heit,** *f.* rondheid, *f.*; **=el,** s. **Rondel; =erhabenheit,** *f.* bolrondheid, *f.*; **=fisch, =gang,** *m.* **=holz,** *n.* 2c. rond-visch, -gang, *m.* -hout, *n. etc.*; **=gebäude,** *n.* rotunde, *f.*; **=gemälde,** *n.* panorama, *n.*; **=gesang,** *m.* gezang, *n.* in het rond; **=hobel,** *m.* ronde schaaf, *f.*; **=kelle,** *f.* rond kratstruweel, *n.*; **=köpfig,** *adj.* rondkoppig; **=lich,** *adj.* rondachtig; **=perle,** *f.* graverijzer, *n.*; **=säge,** *f.* rondzaag, *f.*; **=säule,** *f.* ronde zuil, *f.*; **=schild,** *m.* rondas, *n.* beukelaar, *m.*; **=schnur,** *f.* kloskoord, *n.*; **=um,** *adv.* rondom; **=ung,** *f.* ronding, *f.*; **=wache,** *f.* ronde, patrouille, *f.*; **=weg,** *adv.* ronduit; **=werk,** *n.* rond werk, *n.*

Runen, *f. pl.* runen, *f. pl.*; **=schrift,** *f.* **=stab,** *m.* runenschrift, *n.* -staf, *m.*

Runge, *f.* rong, *f.*; **=schale,** *f.* **=stock,** *m.* rongstok, *m.*

Runkel, =rübe, *f.* beetwortel, *m.*; **=rübenzucker,** *m.* beetwortelsuiker, *f.*

Runken, *m.* dikke snede, *f.*

Runkunkel, *f.* knorrepot, *f.*

Runz//el, *f.* rimpel, *m.*; vouw, plooi, vore, *f.*; **Runzeln bekommen, runzelig werden,** zich rimpelen; **Runzeln vertreiben,** ontrimpelen; **=elig, =lig,** *adj.* rimpelig, gerimpeld, geplooid; **=eligkeit,** *f.* rimpeligheid, *f.*; **=eln,** *v. n.* rimpelen, fronsen; **die Stirn runzeln,** het voorhoofd rimpelen; **=elschlange,** *f.* blindslang, *f.*

Rupf, *m.* plotselinge ruk, pluk, *m.*; **=e,** *f.* plukken, *n.*; **=en,** *v. a.* trekken, rukken, plukken; **=er,** *m.* plukker, pluizer, *m.*; **=vogel,** *m.* geplukte vogel, *m.*; **=wolle,** *f.* vlokwol, *f.*; **=zange,**

f. noptang, *f.*

Ruppig, *adj.* voddig, elendig, armzalig; karig.

Ruprecht, *m.* **s**, *pl.* **e**, bullebak, boeman, *m.*

Rusch//eln, *v. a.* u. *n.* ruischen; slordig te werk gaan; **=lich**, *adj. fam.* haastig en slordig.

Ruß, *m* **es**, roet, *n.*; **=artig**, *adj.* roetachtig; **=braun**, **=schwarz**, *n.* roetzwart, zwartsel, *n.*; **=butte**, *f.* zwartseltonnetje, *n.*; **=hütte** *f.* zwartselfabriek, *f.*; **=ig**, *adj.* roetig; **=icht**, *adj.* roetachtig; **=kreide**, *f.* zwart krijt, *n.*

Rüssel, *m.* snuit; snoet, *m.*; tromp, *f.*: **=drache**, *m.* zeehaan, *m.*; **=fisch**, *m.* snavelvisch, *m.*; **=flechte**, *f. bot.* snuitvormig leverkruid, *n.*; **=fliege**, *f.* aardhommel, *f.*; **=förmig**, **=ig**, *adj.* snuit-, trompvormig; **=käfer**, *m.* klander, *m.*

Rüst//e, *f. fam.* **die Sonne geht zu Rüste**, de zon gaat onder; **=baum**, *m.* steigerpaal, *m.*; **=bock**, *m.* schraag, *f.*; **=bret**, *n.* steigerplank, *f.*; **=en**, *v. a.* u. *n.* toe-, uitrusten; bereiden, rangschikken; *v. rec.* (**sich**) zich gereed maken; **sich zum Kriege rüsten**, zich ten strijd rusten; *v. n.* een steiger maken; **=er**, *m.* olmboom, *m.*; **=ern**, *adj.* olmhouten; **=haus**, *n.* tuig-, wapenhuis, *n.*; **=ig**, *adj.* sterk, krachtvol, gespierd; **=igkeit**, *f.* kracht, sterkte, *f.*; **=kammer**, *f.* wapen-, kruidkamer, *f.*; **=leiter**, *f.* wagenladder, *f.*; **=loch**, *n.* steigergat, *n.*; **=meister**, **=platz**, **=saal**, *m.* wapenmeester, *m.* -plaats, -zaal, *f. etc.*; **=seil**, *n.* steigertouw, *n.*; **=stange**, *f.* steigerpaal, *m.*; **=tag**, *m. obs.* voorbereidingsdag, *m.*; **=ung**, *f.* toe-, uitrusting; wapenrusting, *f.*; **=wagen**, *m.* legerwagen, *m.*; **=zeug**, *n.* wapentuig, *n.*

Rüthchen, *n.* kleine roede, *f.*

Ruthe, *f.* roede, *f.*; **einem Kinde die Ruthe geben**, een kind met de roede bestraffen; **er hat sich selbst eine Ruthe (auf den Hintern) gebunden**, hij heeft zijn eigen kuil gegraven; **=nbündel**, *n.* bijlbundel, *m.*; bosje roeden; **=ngänger**, **=nmann**, **=nschläger**, *m.* man, die met de wenschroede zoekt; **=nkraut**, *n.* bergwortel, *m.*

Rutsch//e, *f.* glijden, *n.* glijding, *f.*; **=berg**, *m.* glijberg, *m.*; **=en**, *v. n.* glijden; ontsnappen; **auf dem Hintern rutschen**, op zijn achterste voortschuiven; **=er**, *m.* glijder, *m.*; **=erzins**, *m.* rente van rente, *f.*

Rüttel//n, *v. a.* schudden, schokken; **=geier**, *m.* **=weihe**, *f.* muizenvalk, havik, *m.*

Rüttich, *m.* waterpeper, *f.*

Rüttstroh, *n.* gehakt stroo, *n.*

S.

S, *n.* S, *f.*

Sa! *interj.* sa! toe?

Saal, *m.* **es**, *pl.* **Säle**, zaal, *f.*; **=decke**, *f.* kleed eener zaal; **=fenster**, *n.* **=thür**, *f.* ꝛc. zaalvenster, *n.* -deur, *f. etc.*

Saamen s. **Samen.**

Saat, *f.* zaad, *n.*; zaaitijd, *m.* zaaiing, *f.*; gezaaide, *n.*; **=bohne**, *f.* **=buch**, *n.* **=krähe**, *f.* ꝛc. zaad-boon, *f.* -boek, *n.* -kraai, *f. etc.*; **=feld**, *n.* **=gurke**, *f.* **=jahr**, **=korn**, *n.* **=zeit**, *f.* ꝛc. zaai-veld, *n.* -komkommer, *m.* -jaar, -koren, *n.* -tijd, *m. etc.*; **=frucht**, *f.* zaaikoren, *n.*; **=hanf**, *m.* gelling, *f.*; **=huhn**, *n.* groene pluvier, *m.*; **=perle** s. **Samenperle**; **=vogel**, *m.* wulp, *m.*

Sabbath, *m.* **es**, *pl.* **e**, sabbat, *m.*; **=er**, *m.* weekdag, *m.*; **=erweg**, *m.* **=frau**, *f.* **=jahr**, *n.* **=schänder**, *m.* ꝛc. sabbat-weg, *m.* -vrouw, *f.* -jaar, *n.* -schender, *m. etc.*

Sabbe, *f.* **=l**, **=r**, *m. pop.* zeever, kwijl, *f.*; **=tuch**, *n.* kwijl-, slabdoekje, *n.*; **=lbart**, *m.* kwijlbaard, *m.*; **=ln**, **=n**, **=rn**, *v. n.* kwijlen, zeeveren.

Säbel, *m.* sabel, *f.*; **=bein**, *n.* krom been, *n.*; krombeen, *m.* u. *f.*; **=beinig**, *adj.* krombeenig; **=fisch**, *m.* zwaardvisch, *m.*; **=fuß**, *m.* kromvoet, *m.*; **=gefäß**, *n.* **=hieb**, *m.* **=klinge**, **=scheide**, *f.* ꝛc. sabel-gevest, *n.* -houw, *m.* -kling, -scheede, *f. etc.*; **=n**, *v. a.* sabelen.

Säbenbaum, *m.* zevenboom, *m.*

Sach//e, *f.* zaak, *f.*; **zur Sache!** ter zake! **=beweis**, *m.* zakelijk bewijs, *n.*; **=dienlich**, *adj.* ter zake dienende; **=enrecht**, **=recht**, *n.* zaakrecht, *n.*; **=erklärung**, *f.* zaakverklaring, *f.*; **=fällig**, *adj.* u. *adv.* het proces verliezende; **=führer**, *m.* zaakbezorger, *m.*; **=gedächtniß**, *n.* zakelijk geheugen, *n.*; **=kenner**, *m.* zaakkenner, *m.*; **=kenntniß**, **=kunde**, *f.* zaakkennis, *f.*; **=kundig**, **=verständig**, *adj.* deskundig; **=lage**, *f.* **=verhalt**, *m.* **=verhältniß**, *n.* stand van zaken; **=leer**, *adj.* zonder inhoud; **=lich**, *adj.* zakelijk, wezenlijk; **=lichkeit**, *f.* zakelijkheid, werkelijkheid, *f.*; **=register**, **=verzeichniß**, *n.* register van zaken; **=reich**, *adj.* zaakrijk; **=reichthum**, *m.* rijkdom of rijkheid in zaken; **=walter**, *m.* zaakwaarnemer, advocaat, *m.*; **=wort**, *n. gr.* zelfstandig naamwoord, *n.*

Säch//elchen, *n.* zaakje, dingetje, *n.*; **=lich**, *adj. gr.* onzijdig; s. **sachlich.**

Sacht, **=e**, *adj.* u. *adv.* zacht, zachtjes, stil; langzaam; week.

Sack, *m.* **es**, *pl.* **Säcke**, zak, *m.*; **mit Sack u. Pack**, met pak en zak; **=band**, **=garn**, **=geld**, *n.* **=leinwand**, *f.* ꝛc. zak-band, *m.* -netje, -geld, -linnen, *n. etc.*; **=dieb**, *m.* zakkenroller, *m.*; **=en**, *v. a.* zakken; **=träger**, *m.* zakkendrager, *m.*; **=tuch**, *n.* zakdoek, *m.*

Säck//chen, *n.* zakje, *n.*; **=el**, *m.* s. **Seckel**; **=en**, *v. n.* in een zak verdrinken; **=ler**, *m.* beurzenmaker, *m.*

Sadebaum, *m.* zevenboom, *m.*

Sadducäer, *m.* sadduceër, *m.*
Säe//mann, =r, *m.* zaaier, *m.*; =maschine, *f.* =tuch, =wetter, =zeug, *n.* *rc.* zaai-machine, *f.* -doek, *m.* -weder, -tuig, *n.* *etc.*; =n, *v. a.* u. *n.* zaaien.
Saffian, *m.* es, s, *pl.* e, marokijn, *n.*; =bereiter, *m.* =fabrik, *f.* marokijn-bereider, *m.* -fabriek, *f.*
Saflor, *m* s, saffloers, *n.*
Safran, *m.* es, saffraan, *f.*; =farbe, =pflanze, *f.* *rc.* saffraankleur, -plant, *f* *etc.*
Saft, *m.* es, *pl.* Säfte, sap, vocht, *n.*; Saft u. Kraft, merg en pit; was er sagt, hat weder Saft noch Kraft, er zit merg noch pit in hetgeen hij zegt; =, *m.* stroopje, *n.*; =birne, *f.* sappige peer, *f.*; =blau, *n.* lakmoes, *n.*; =farbe, *f.* =gang, *m.* =gefäß, =grün, =holz, *n.* =zeit, *f.* *rc.* sap-verf, *f.* -gang, *m.* -vat, -groen, -hout, *n.* -tijd, *m.* *etc.*; =hülle, *f.* saprijkheid, *f.*; =ig, *adj.* u. *adv.* sappig; =igkeit, *f.* sappigheid, *f.*; =los, *adj.* sappeloos; =muß, *n.* likpotje, *n.*; =räuber, *m.* diefplant, *f.*; =reich, *adj.* saprijk; =röhre, *f.* sapbuis, *f.*; =voll, *adj.* vol sap.
Säftchen, *n.* stroopje, *n.*
Sage, *f.* legende, mare, *f.*
Säge, *f.* zaag, *f.*; =, *f.* =netz, *n.* zegen, *f.*: =blatt, *n.* =bock, =fisch, *m.* =kraut, *n.* =mühle, *f.* *rc.* *rc.* zaag-blad, *n.* -bok, -visch, *m.* -kruid, *n.* -molen, *m.* *etc.*; =block, =kloß, *m.* boomstam voor planken; =förmig, *adj.* zaagvormig; =gestell, *n.* zaagraam, *n.*; =n, *v. n.* zagen; =nschmied, *m.* zaagsmid, *m.*; =nschnitt, *m.* zaagsnede, *f.*; =nwerk, *n.* zaagwerk, *n.*; =r, *m.* zager, *m.*; =späne, *m. pl.* zaagsel, *n.*
Sagen, *v. a.* u. *n.* zeggen; ich habe mir sagen lassen, men heeft mij verteld; lassen Sie sich sagen, laat u zeggen; =mähre, *f.* legende, *f.*; =forschung, *f.* onderzoek der legenden; =geschichte, *f.* geschiedenis op overlevering gegrond; =haft, *adj.* legendenachtig; =zeit, *f.* vroegste tijd, *m.*
Sago, *m.* s, sago, *f.*; =mehl, *n.* =palme, *f.* *rc.* sago-meel, *n.* -palm, *m.*

Sahl//band, *n.* =leiste, *f.* zelfkant, *m.*; =brief, *m.* schuldbekentenis, *f.*; =ing, *f.* *mar.* zaling, *f.*; =leistenkette, *f.* ringketting, *m.*; =mann, *m.* executeur, curator, *m.*; =weide, *f.* palmwilg, *m.*
Sahne, *f.* zaan, *f.* room, *m.*; =nbretzel, *m.* =nfrau, =ntorte, *f.* =nkäse, *m.* *rc.* room-koekje, *n.* -verkoopster, -taart, -kaas, *f.* *etc.*
Saite, *f.* snaar, *f.*; mit Saiten beziehen, besnaren; =nbezug, *m.* stel snaren; =nbret, *n.* bovendeksel, *n.*; =ndraht, *m.* koperdraad, *m.*; =ninstrument, *n.* snaarspeeltuig, *n.*; =nmacher, *m.* =nspiel, *n.* *rc.* snaren-maker, *m.* -spel, *n.* *etc.*; =nton, *m.* toon van een snaarspeeltuig.
Saitig, *adj.* besnaard.
Sakerfalk, *m.* sakervalk, *m.*
Sakrament, *n.* es, *pl.* e, sakrament, *n.*; =häuschen, *n.* sakramenthuisje, *n.*; =lich, *adj.* u. *adv.* sakramenteel.
Sakrist//an, *m.* es, *pl.* e, sakristein, *m.*; =ei, *f.* sakristij, *f.*
Säkular//feier, *f.* eeuwfeest, *n.*; =isation, *f.* secularisatie, *f.*; =isiren, *v. n.* sucularriseeren.
Salamander, *m.* salamander, *m.*
Sal//är, =air, =arium, *n.* salaris, *n.*; =ariren, *v. a.* salariëeren.
Salat, *m.* es, *pl.* e, salade, *f.*; =gabel, *f.* =korb, *m.* =öl, *n.* salade-vork, -mand, -olie, *f.*
Salbader, *m.* babbelaar, snoever, *m.*; =ei, *f.* babbelarij *f.*; =n, *n. v. n.* babbelen, pochen.
Salb//e, *f.* zalf, *f.*; =ei, *f.* *bot.* salie, *f.*; =en, *v. a.* zalven; =enbüchse, *f.* zalfdoos, *f.*; =icht, *adj.* zalfachtig; =ling, *m.* zalmforel, *f.*; =öl, *n.* zalfolie, *f.*; =ung, *f.* zalving, *f.*; =ungsreich, =ungsvoll, *adj* vol zalving
Sälchen, *n.* zaaltje, *n.*
Sald//iren, *v. a.* vereffenen; =o, *m.* s, *pl* s, saldo, *n.*
Salep, *m.* s, salep, *m.*
Saline, *f.* zoutwerk, *n.*
Salisch, *adj.* salisch
Salm, *m.* es, *pl.* e, zalm, *m.*; =börs, =brasem, *m.* =forelle, *f.* *rc.* zalm-baars, -brasem, *m.* -forel, *f.* *etc.*; =fang, =grund, *m.* zalmvischerij, *f.*; =garn, =netz, *n.* zalmnet, *n.*; =kopf, *m.* zalmkop, *m.*; =schnitte, *f.* moot zalm.

Sälm//chen, =lein, *n.* zalmpje, *n.*; =ling, *m.* eenjarige zalm, *m.*
Salmiak, *m.* ammoniak, *n.* -zout, *n.*; =geist, =spiritus, *m.* geest van ammoniak; =kruste, *f.* korst van ammoniakzout.
Salpeter, *m.* salpeter, *m.*; =artig, =icht, *adj.* salpeterachtig; =erde, =hütte, *f.* =kessel, *m* =säure, *f.* =sieder, *m* *rc.* salpeter-aarde, -groeve, *f.* -ketel, *m.* -zuur, *n.* -maker, *m.* *etc.*; =geist, *m.* geest van salpeter; =stoff, *m.* salpeterstof, stikstof, *f.*
Salutiren, *v. a* salueeren.
Salv//e, *f.* salvo, *n.*; =egarde, *f.* sauve-garde, *f.*; =iren, *v. a.* redden, bergen.
Salz, *n.* es, *pl.* e, zout, *n.*; =ader, *f.* =amt, *n.* =brunnen, =laden, =handel, *m.* =faß, *n.* *rc.* *rc.* zout-ader, *f.* -kantoor, *n.* -bron, *f.* -winkel, -handel, *m.* -vat, *n.* *etc.* *etc.*; =artig, =icht, *adj.* zoutachtig, brak; =brühe, *f.* pekel, *f.*; =en, *v. a.* zouten; =faktor, =graf, =richter, *m.* opzichter der zoutmijnen; =fisch, *m.* zoutevisch, *m.*; =fluß, *m.* waterachtige zinkingstof, *f.*; =freiheit, *f.* vrijdom van den impost van het zout; =fuhre, *f.* zoutwagen, *m.*; =geist, *m.* *chem.* zoutgeest, *m.* =gurke, *f.* ingelegde komkommer, *m.*; =häring, *m.* pekelharing, *m.*; =hecht, *m.* gezouten snoek, *m.*; =ig, *adj.* zout, zoutig; =junker, *m.* heer van eene zoutmijn; =kasten, *m.* =kiste, *f.* zoutbak, *m.*; =knappe, =knecht, *m.* zoutziedersknecht, *m.*; =kothe, *f.* zoutkeet, *f.*; =kraut, *n.* zeegras, *n.*; =schank, *m.* zoutslijterij, *f.*; =schreiber, *m.* schrijver bij de zoutmijnen; =stück, *n.* zoutkoek, *m.*; =verwalter, *m.* bestuurder van het zoutkantoor, *n.*; =zoll, *m.* zoutbelasting, *f.*
Samen (Same), *m.* zaad, *n.*; *fig.* kroost, *n.*; =ader, *f.* =bläschen, =blatt, *n.* =fluß, *m.* =kapsel, *f.* =perlen, *f. pl.* *rc.* *rc.* zaadader, *f.* -blaasje, -blad, *n.* -vloed, *m.* -huisje, *n.* -paarlen, *n. pl.*; =korn, *n.* zaadkorrel, *n.*; =schote, *f.* dop van peulvruchten; =staub, *m.* zaadstof, *n.*
Sämerei, *f.* zaadsoorten, *n. pl.*
Sämig, *adj.* zaadbevattende.

Sämisch, adj. u. adv. van zeem, kamoeslederen; =gerber, m. zeemlederbereider, m.

Samkost, f. hulzenvruchten, f.

Sammel//n, v. a. verzamelen; v. rec. (sich) vergaderen; fig. in zich zelven keeren; =brod, n. bedelbrood, n.; =gelder, n. pl. ingezameld geld, n.; =kasten, m. vergaarbak, m.; =orden, m. orde van bedelmonniken; =platz, m. verzamelplaats, f.; =buch, n. =schrift, f. letterkundig magazijn, n.; =wort, n. gr. verzamelwoord, n.

Sammet, m. s, fluweel, n.; =band, n. =blume, =bürste, f. ꝛc. fluweel-band, m. -bloem, -borstel, f. etc.; =en, adj. fluweelen.

Samml//er, m. verzamelaar, m.; =ung, f. verzameling, f.

Sammt, prp. mede, te zamen; sammt u. sonders s. sonders.

Sämmtlich, adj. u. adv. gezamentlijk, allen.

Samst//ag, m. Zaterdag, m.; =igen, v. n. pop. Zaterdag houden; poetsen, schuren; =äglich, adj. zaterdagsch; =ags, adv. 's Zaterdags.

Sand, m. es, s, zand, n.; einen auf den Sand setzen, iem. op het droge zetten; =arack, m. sandrak, n.; =aal, m. =bad, n; =bank, =ebene, =form, f. =hügel, m. ꝛc. ꝛc. zand-aal, m. -bad, n. -bank, -vlakte, f. -vorm, -heuvel, m. etc.; =ale, f. sandaal, f.; =el, =elholz, n. sandelhout, n.; =en, v. a. zanden; =gang, m, zandpad, n.; =ig, adj. zandig; =kuchen, m. fijne, korstige koek, m.; =läufer, m. strandlooper, m.; =schimmel, m. vale schimmel, m.; =uhr, f. zandlooper, m.

Sanft, adj. u. adv. zacht; =heit, =muth, f. zachtmoedigheid, f.; =müthig, adj. u. adv. zachtmoedig.

Sänft//e, f. draagstoel, m.; =enträger, m. stoeldrager, m.; =igen, v. a. lenigen, milderen.

Sang, m. es, pl. Sänge, zang, m.; =drossel, f. zingende lijster, f.

Sänger, m. =in, f. zanger, m. -es, f.

Sanguinisch, adj. u. adv. bloedrijk; driftig.

Sanikel, m. bot. beerenoor, n.

Sankt, adv. sint; =ioniren, v. a. wettigen, heiligen.

Sapanholz, n. sandelhout, n.

Saphir, m. saffier, m.

Sapp//e, f. sappe, mijn, f.; =iren, v. n. sappeeren; =irer, m. sappeur, m.

Sapper//lot! =ment! interj. sakkerloot!

Sardelle, f. sardijn, anchovis, f.; =nbrühe, =nsalade, f. ꝛc. sardijn-saus, -salade, f. etc.

Sarder, m. sarder, m.

Sardon//ier, =yx, m sardonixsteen, m.; =isch, adj. gedwongen (lachen).

Sarg, m. es, pl. Särge, doodkist, zerk, f.; =deckel, m. deksel eener doodkist; =magazin, n. magazijn, n. van doodkisten; =nagel, m. kistenspijker, m.; =tuch, n. doodkleed, n.

Sarras, m. pl. sse, sabel, m.

Sarsaparille, f. sarsaparilla, f.

Sarsche, f. sergie, f.

Sarter, m. mal, n. vorm, m.

Saß, m. pl. ssen, Sasse, m. inboorling, inwoner, m.

Sassafras, m. sassafras, n.

Säss//ig, =haft, adj. gezeten.

Saßjagen, n. hertenjacht, f.

Satan, m. s, satan, m.; =isch, adj. satansch, duivelsch; =sarbeit, f. duivelswerk, n.; =sengel, m. gevallen engel, m.; =sherz, n duivelsch hart, n.; =skunst, f. duivelskunst.

Satellit, m. trawant, lijfwachter, m. bijplaneet, f.

Satir//e, f. satire, f.; =endichter, =enschreiber, m. satirendichter, -schrijver, m.; =iker, m. satirenschrijver; satirisch mensch, m.; =isch, adj. satirisch.

Satrape, m. satraap, m.

Satt, adj. u. adv. verzadigd; pop. zat; sich satt essen, zich verzadigen; fig. eines Dinges satt sein, eene zaak zat, moede zijn; er genoeg van hebben; =gelb, =grün, adj. hoog-geel, groen; =heit, f. verzadigdheid, f.; =sam, adj. u. adv. voldoende.

Sattel, m. s, pl. Sättel, zadel, m.; einen aus dem Sattel heben, iem. uit den zadel lichten; in alle Sättel gerecht sein, tot alles geschikt zijn; =band, =bein, =küssen, n. =riemen, m. ꝛc. zadel-band, m. -been, -kussen, n. -riem, m. etc.; =decke, f. schabrak, f.; =gurt, m. buikriem, m.; =hölzer, n. pl. karbeelen, n. pl.; =lehen, n. mannelijk leen, n.; =n, v. a. zadelen; =zeug, n. zadelwerk, n.

Sättig//en, v. a. verzadigen, bevredigen; =ung, f. verzadiging, verzadigdheid, f.

Sattler, m. zadelmaker, m.; =arbeit, f. =handwerk, n. ꝛc. zadelmakers-werk, -beroep, n. etc.

Saturei, f. boonenkruid, n.

Saturn//alien, =usfeste, n. pl. saturnaliën, n. pl.

Satyr, m. s, pl. en, sater, m.

Satyre s. Satire.

Satz, m. es, pl. Sätze, gr. volzin, m.; phil. stelling, f.; sprong, loop, m.; grondsop, n.; ein Satz Steine, eene laag steenen; =baum, m. =weide, f. schoteling, jonge boom, m.; =bildung, f. gr. constructie, f.; =hase, m. wijfjeshaas, m; =lehre, f. gr. syntaxis, f.; =teich, m. pootvijver, m.; =ung, f. instelling, f. regel, m.; =ungsrecht, n. positieve recht, n.; =weise, adv. bij sprongen; =zeit, f. werptijd, m.; =zwiebel, f. zaadui, f.

Sau, f., pl. en (Säue), varken, zwijn, n.; =beere, f. nachtschaduw, f.; =blume, =bohne, f. paarden-bloem, -boon, f.; =borste, f. varkenshaar, n.; =bruch, m. wroetplaats, f. der wilde zwijnen; =distel, f. wilde latuw, f.; =dreck, m. varkensdrek, m.; =en, v. n. bevuilen; vuiligheden doen; =erei, f. morserij, vuiligheid, f.; =fang, m. wildezwijnenjacht, f.; =fänger, =hund, =rüde, m. engelsche hond, m.; =fleisch, n. varkensvleesch, n.; =glocke, f. mit der Sauglocke läuten, gemeene taal uitspreken; =hatz, f. wildezwijnenjacht, f.; =hirt, =treiber, m. zwijneherder, m.; =hund, m. pop. varken, vuilak, m.; s. =fänger; =kerl, m. pop. smeerlap, m.!; =koben, m. varkenskot, n.; =kraut, n. varkenskruid, n.; =lache, =schwemme, f. zwijnenwed, n.; =leben, n. zwijnenleven; slecht, ongebonden leven, n.; =leder, n. varkensleder, n.;

pop. gemeen, morsig wijf, *n.*; **=magen**, *m.* varkensmaag, *f.*; *pop.* gulzigaard, *m.*; **=mensch**, *n.* s. **=leder**; **=mutter**, *f.* zeug, *f.*; **=nest**, *n.* *fig.* zwijnenkot, dreknest, *n.*; **=nickel**, **=pelz**, *m.* *pop.* vuile kerel, *m.*; **=ohr**, *n.* varkensoor, *n.*; **=rach**, *m.* berberisstruik, *m.*; **=rebe**, *f.* *bot.* nachtschaduw, *f.*; **=rüssel**, **=schneider**, *m.* ꝛc. varkens-snuit, -snijder, *m.* *etc.*; **=sack**, *m.* varkenspens, *m.*; *pop.* vuile vent, *m.*; **=wurz**, *f.* *bot.* varkenswortel, *m.*

Sauber, *adj.* u. *adv.* zuiver, zindelijk, schoon, rein; **=keit**, *f.* zuiverheid, *f.* *etc.*

Säuber//lich s. **sauber**; **=ling**, *m.* slaaf der netheid; **=n**, *v. a.* schoonmaken; **=ung**, *f.* zuiveren, *n.*

Sauer, *adj.* zuur, wrang, scherp; **er hat es sich sauer werden lassen**, hij heeft hard gewerkt; **=**, *m.* s. **=teig**; **=ampfer**, *m.* zuring, *f.*; **=braten**, *m.* zuur gebraad, *n.*; **=brunnen**, *m.* **=kraut**, *n.* **=ort**, **stoff**, **=teig**, *m.* ꝛc. zuur-bron, -kool, -plaats, -stof, *f.* -deeg, *n.* *etc.*; **=dorn**, *m.* zuurdoorn, *m.*; **=honig**, *m.* oxymel, *m.*; **=klee**, *m.* zure klaver, *m.*; **=kleesalz**, *n.* zuringzout, *n.*; **=kleesäure**, *f.* zuringzuur, *n.*; **=n**, *v. n. s.* ver-, zuren, zuur worden; **=salz**, *n.* zuurzout, *n.*; **=sehen**, *n.* stuursch, knorrig voorkomen, *n.*; **=sichtig**, *adj.* zuur ziend; **=süß**, *adj.* zuurzoet; **=topf**, *m.* *fig. fam.* zuurmuil, zuursmoel, *m.* u. *f.*; **=töpfigkeit**, *f.* zuurmuiligheid, *f.*; **=töpfisch**, *adj.* zuurmuilig; **=wasser**, *n.* mineraal-water, *n.*

Säuer//lich, *adj.* zuurachtig, rinsch; **=lichkeit**, *f.* zuurachtigheid, *f.*; **=ling**, *m.* zuurbron, *f.*; kleine, wrange peer-soort; **=n**, *v. a.* zuren, zuur maken.

Sauf//en, *v. a.* u. *n.* zuipen; aan den drank verslaafd zijn; **=aus**, **=bruder**, *m.* drinkebroer, *m.*; **=erei**, *f.* zuiperij, *f.*; **=gelag**, *m.* **=gesellschaft**, *f.* zuippartij, *f.*; **=lied**, *n.* drinklied, *n.*; **=schwester**, *f.* zuipster, *f.*

Säufer, *m.* zuiper, *m.*; **=in**, *f.* zuipster, *f.*; **=wahnsinn**, *m.* dronkenmanswaanzin, *m.*

Säug//amme, **=erin**, *f.* min, voedster, *f.*; **=en**, *v. a.* zogen, voeden; **=ethier**, *n.* zoogdier, *n.*; **=ling**, *m.* zuigeling, *m.*

Sauge//beutel, *m.* **=pumpe**, **=röhre**, *f.* **=werk**, *n.* ꝛc. zuigpopje, *n.* -pomp, -pijp, *f.* -werk, *n.* *etc.*; **=ferkel**, *n.* speenvarken, *n.*; **=fisch**, *m.* zuigervisch, *m.*; **=n**, *v. a.* u. *n.* zuigen; **=r**, *m.* zuiger, *m.*; zuigervisch, *m.*

Säuisch, *adj.* u. *adv.* zwijnachtig, onzindelijk, smerig.

Säulchen, *n.* zuiltje, *n.*

Säule, zuil, kolom, *f.* pilaar, *m.*; **=nförmig**, *adj.* pilaarvormig; **=nfuß**, *m.* zuilvoet, *m.*; **=ngang**, *m.* **=ngruppe**, **=nordnung**, **=nreihe**, *f.* ꝛc. zuilengang, *m.* -groep, -orde, -rij, *f.* *etc.*; **=ngesims**, *n.* **=nknauf**, *m.* kapiteel eener zuil; **=nhalle**, *f.* zuilenzaal, colonnade, *f.* porticus, *m.*; **=nkranz**, **=nschaft**, **=nstuhl**, *m.* **=nwerk**, *n.* zuilkrans, *m.* -schacht, *f.* -stoel, *m.* -werk, *n.* *etc.*; **=nstein**, *m.* basalt, *n.*; **=nweite**, *f.* zuilenwijdte, *f.*

Saum, *m.* **es**, *pl.* **Säume**, zoom, rand, boord, *m.*; **=esel**, *m.* **=pferd**, **=thier**, *n.* pak-ezel, *m.* -paard, -dier, *n.*; **=sattel**, *m.* pak-, draagzadel, *m.*; **=schwelle**, *f.* *arch.* drempelstuk, *n.*; **=selig**, *adj.* u. *adv.* nalatig, traag; **=seligkeit**, *f.* nalatigheid, *f.*; **=tau**, *n.* zoomtouw, *n.*

Säum//en, *v. a.* zoomen; *v. n.* toeven, talmen, dralen; **=ig**, *adj.* nalatig, traag; **=igkeit**, **=niß**, *f.* nalatigheid, *f.*

Saure, *n.* zuur, *n.*; het zure.

Säure, *f.* zuur, *n.*

Sau//s, *m.* **ses**, suizen, *n.*; s. **Braus**; **=selaut**, *m.* sisklank, *m.*; **=sen**, *v. n.* suizen, bruisen; **es saust mir in den Ohren**, het suist mij in de ooren; *fig.* **gesaust kommen**, suizend aankomen; **=sen**, *n.* suizen, *n.*; **=sewind**, *m.* hevige wind; *fig.* snoever, pochhans, *m.*

Savoyerkohl, *m.* savooiekool, *f.*

Sayett//garn, *n.* **=strumpf**, *m.* wollen garen, *n.* -kous, *f.*

Sbirre, *m.* gerechtsdienaar, *m.*

Scabiose, *f.* schurftkruid, *n.*

Scala, *f.* schaal, *f.*

Scalpell, *n.* scalpel, *n.*

Scalpiren, *v. a.* scalpeeren.

Scalpirmesser, *n.* scalpeermes, *n.*

Scandal, *n.* schandaal, *n.*; **=isiren**, *v. a.* ergeren, schande aandoen; **=ös**, *adj.* schandelijk, ergerlijk,

Scandiren, *v. a.* naar de versvoeten opzeggen.

Scapulier, *n.* scapulier, *n.*

Scen//e, *f.* tooneel, *n.*; **=isch**, *adj.* tooneelmatig.

Scepter s. **Zepter**.

Schaar s. **Schar**.

Schabaas, *n.* afschaafsel, *n.*

Schabe, *f.* schaaf, *f.*; schurft, *f.*; kleermot, *f.*; **=baum**, **=bock**, *m.* schraag, *f.* ezel, *m.*; **=blech**, *n.* **=klinge**, *f.* likhout, *n.*; **=eisen**, *n.* schraapijzer, *n.*; **=messer**, *n.* schaafmes, *n*; **=n**, *v. a.* schrapen; schaven; **schaben u. schinden**, schrokken en schrapen; **einem ein Rübchen schaben**, sliepuit maken, -spelen; **=nfressig**, *adj.* wormstekig; **=r**, *m.* schraper; vrek, *m.*; **=rei**, *f.* schrapen, *n.*; vrekkigheid, *f.*; **=rnack**, *m.* **es**, *pl.* **e**, *fam.* booze streek, *m.*; **=rnacken**, *v. n.* **(einem)** iem. eene booze streek spelen; **=wolle**, *f.* afschrapsel, *n.*

Schäbig, *adj.* schurftig; *fig.* kaal, versleten; gierig.

Schabkäfer, *m.* spekkever, *m.*

Schablone, *f.* model, *n.*

Schabracke, *f.* schabrak, *f.*

Schabsel, *n.* schraapsel, *n.*

Schach, *n.* **es**, **s**, schaak, *n.*; **Schach bieten**, schaak geven; **Schach dem König**, schaak koning, au roi; **der König steht im Schach**, de koning staat schaak; **=brett**, **=spiel**, *n.* **=spieler**, **=stein**, *m.* ꝛc. schaak-bord, -spel, *n.* -speler, *m.* -stuk, *n.* *etc.*; **=en**, *v. n.* schaken; **=erei**, *f.* schacherij, *f.*; **=ern**, *v. a.* u. *n.* schacheren; **=matt**, *adj.* u. *adv.* schaakmat; **=t**, *m.* mijn, schacht, *f.*; **=tel**, *f.* doos, *f.*; **=teldeckel**, *m.* deksel, *n.* eener doos; **=telhalm**, *m.* **=telheu**, *n.* schaafgras, *n.* paardenstaart, *m.*; **=telmacher**, **=telmann**, *m.* ꝛc. doozenmaker, -kramer, *m.*; **=teln**, *v. a.* met schaafgras glad maken; s. **einschachteln**; **=telsaft**, *m.* konserf, *n.*; **=ten**, *v. a.* in ruiten verdeelen; **=tholz**, *n.* schachtbeschoeiing, *f.*; **=thut**, *m.* mijn-

werkershoed, *m.*; -fuß, *m.* -ruthe, *f.* -maß, *n.* ꝛc. schacht-voet, *m.* -roede, -maat, *f.* *etc.*; -meister, *m.* opzichter der mijnwerkers; -steuer, *f.* belasting op de mijnen.

Schächtelchen, *n.* doosje, *n.*

Schächer, *m.* roover, moordenaar, *m.*; *fig.* arme kerel, *m.*; -kreuz, *n.* galgstijlen, *m. pl.*; *herald.* gaffelkruis, *n.*

Schächt//en, *v. a.* (bij de Joden) slachten; *fig.* bedingen, -er, *m.* Joodsche beestensnijder, *m.*

Schadbar, *adj.* beschadigd.

Schadbürge, *m.* tweede borg, *m.*

Schad//en, -e, *m.* ens, *pl.* Schäden, schade, *f.*; das gereicht mir zum Schaden, dit veroorzaakt mij schade; zu meinem Schaden, te mijnen nadeele; Schaden nehmen, zich benadeelen, zich schade doen; Schade, daß.., jammer, dat...; wer den Schaden hat, darf für den Spott nicht sorgen, die de schade heeft, heeft ook de schande; -en, *v. n. h.* schaden, benadeelen; es schadet nichts, het geeft niets; -enersatz, *m.* -engeld, *n.* schadevergoeding, *f.*; -enfreude, *f.* leedvermaak, *n.*; -enfroh, *adj.* zich verheugend in het leed van een ander; -enklage, *f.* aanklacht wegens benadeeling; -haft, *adj.* u. *adv.* beschadigd, schadelijk; -haftigkeit, *f.* gebrek, ongemak, *n.*; -los, *adj.* u. *adv.* schadeloos; schadlos halten, -stellen, schadeloos stellen; -loshaltung, *f.* schadeloosstelling, *f.*

Schädel, *m.* schedel, *m.* hersenpan, *f.*; -bohrer, *m.* -haut, -lehre, -naht, *f.* ꝛc. schedelboor, -huid, -leer, *f.* -naad, *m.* *etc*; -stätte, *f.* hoofdschedelplaats, *f.*; Golgotha, *n.*

Schädigen, *v. a.* beschadigen.

Schädlich, *adj.* u. *adv.* schadelijk; -keit, *f.* schadelijkheid, *f.*

Schaf, *n.* es, *pl.* e, schaap, *n.*; der geduldigen Schafe gehen viele in einen Stall, er gaan vele makke schapen in één hok; -ampfer, *m.* *bot.* schaapszuring, *f.*; -bau, -dünger, *m.* -lorber, *f.* -mist, *m.* schapenmest, *m.*; -blattern, -pocken, *f. pl.* schaappokken, *f. pl.*; -bock, *m.* ram, *m.*; -bremse, -butter, *f.* -fell, -fleisch, -leder, *n.* -pelz, *m.* ꝛc. ꝛc. schapen-brems, -boter, *f.* -vel, -vleesch, -leder, *n.* -vacht, *f.* *etc. etc.*; -garbe, *f.* *bot.* duizendblad, *n.*; -häutchen, *n.* *anat.* lamsvlies, *n.*; -hürde, *f.* schaapskooi, *f.*; -kameel, *n.* kameelschaap, *n.*; -linse, *f.* schapenboon, *f.*; -linsenbaum, *m.* linzeboom, *m.*; -mutter, *f.* moederschaap, *n.*; -nase, *f.* dom gezicht; soort van zoeten appel; -näsig, *adj.* dom, onnoozel; -pferch, *m.* schapenhok, *n.*; -sauge, *n.* schapenoog, *fig.* uitpuilend oog, *n.*; domme blik, *m.*; -scheere, -schere, *f.* wolschaar, *f.*; -schur, *f.* schapenscheren, *n.*; -sgesicht, *n.* schapegezicht, *n.*; -skleid, *n.* schapenkleed, *n.*; ein Wolf in Schafskleidern, een wolf in schaapskleeren; -skopf, *m.* schapekop; *fig.* schaapskop, domkop, *m.*; -sköpfig, *adj.* onnozel, dom; -smäßig, *adj.* schaapachtig; -snase, *f.* schapeneus, *m.*; -trieb, *m.* recht om schapen te weiden; -trift, -weide, *f.* schapenweide, *f.*; -vieh, *n.* wolvee, *n.*; -wasser, *n.* *anat.* water van het baarvlies; -weizen, *m.* *bot.* dolik, *f.*; -wolle, *f.* schapenwol, *f.*; -zäcke, *f.* schapenluis, *f.*; -zoll, *m.* belasting op de schapen; -zucht, *f.* schapenteelt, *f.*; -zunge, *f.* weegbree; schapetong, *f.*

Schäfchen, *n.* schaapje, *n.*; Schäfchen am Himmel, schapewolkjes; er hat sein Schäfchen im Trocknen, hij heeft zijne schaapjes op het droge.

Schäfer, *m.* -in, *f.* schaapherder, *m.* -in, *f.*; -ei, *f.* schapefokkerij, *f.*; -gedicht, *n.* -hund, *m.* -hütte, *f.* -stab, *m.* ꝛc. herders-dicht, *n.* -hond, *m.* -hut, *f.* -staf, *m.* *etc.*

Schaff//en, *v. a.* u. *n.* (schaffte, geschafft) verschaffen, bezorgen; arbeiden, werken; mit einem zu schaffen haben, met iem. veel te doen hebben; last van iem. hebben; einen aus dem Wege schaffen, iem. uit den weg ruimen; damit habe ich nichts zu schaffen, darmede heb ik niets te maken; was schaffst du? wat doet (werkt) gij; -en, *v. a.* (schuf, geschaffen) scheppen; voortbrengen; -er, *m.* voortbrenger, *m*,; s. Erschaffer; -ner, *m.* zaak-, vracht-bezorger; conducteur, *m.*; -nerei, *f.* expeditie-huis, *n.*; -nerin, *f.* hofmeesteres, *f.*; -ungskraft, *f.* scheppingskracht, *f.*

Schaffot, *n.* schavot, *n.*

Schaft, *m.* es, s, *pl.* Schäfte, schacht, schaft, *f.*; steel, stengel, *m.*; -halm, *m.* -heu, *n.* *bot.* schachthalm, *m.*; -leisten, *m.* schachtleest, *f.*; -spiegel, *m.* penantspiegel, *m.*

Schäft//en, schaften, *v. a.* van eene schacht of schaft voorzien; Stiefel schäften, laarzen voorschoenen; -ig, *adj.* zweischäftig, tweestrengsch; met schachten, schaften voorzien.

Schagrin, *m.* sagrijn, *n.*

Schahl, Shawl, *m.* sjaal, omslagdoek, *m.*

Schakal, *m.* s, *pl.* s, jakhals, *m.*

Schäker, *m.* -in, *f.* schalk, grappenmaker, *m.* -maakster, *f.*; -ei, *f.* grappenmakerij, stoeierij, boert, *f.*; -haft, *adj.* boertig, grappig, schalkachtig; -haftigkeit, *f.* schalkachtigheid, *f*,; -n, *v. n. h.* schertsen, stoeien; -teufel, *m.* zucht, lust om te stoeien.

Schal, *adj.* verschaald, laf, flauw; -heit, *f.* lafheid, *f.*; -kopf, *m.* leeghoofd, *n.*

Schälbe, *f.* vaars. *f.*

Schal//e, *f.* schaal, kom, *f.*; schotel, *m.*; -e, *f.* schil, *f.* dop, bast, bolster, *m.*; hechtbekleeding (van een mes) *f.*; *fig.* omhulsel, *n.* oppervlakte, *f.*; -blech, *n.* schemel, *m.*; -brett, *n.* buitenste plank, schaal, *f.*; -en, *v. a.* bekleeden, beleggen; -enfrucht, *f.* -obst, *n.* schilvrucht, *f.*; -engehäuse, *n.* schaal, *f.*; -ig, *adj.* geschelpt; -men, *v. a.* met planken bekleeden, -voorzien; -muschel, *f.* -thier, *n.* schaaldier, *n.*; -ohr, *n.* paard met wijde ooren; -wand, *f.* beschot van planken; -werk, *n.* bekleeding; beschoeiing, *f.*

Schälchen, *n*, bakje; schoteltje, *n.*; schilletje, *n.*

Schäl//en, *v. a.* schillen, pellen, ontbolsteren; die Haut schält sich, de huid vervelt;

=hengst, *m.* springhengst, *m.*

Schalk, *m.* es, s, *pl.* Schälke, schalk, guit; schelm, schurk, *m.*; er hat den Schalk im Nacken, hij heeft ze achter de mouw; =haft, =isch, =ig, *adj.* schalksch, loos; =haftigkeit, =heit, *f.* schalkachtigheid, *f.*; =sauge, *n.* schalksche blik, *m.*; =sfrage, *f.* schalksche vraag, *f.*; =sfreude, *f.* leedvermaak, *n.*; =sfreund, =sknecht, =srath, *m.* trouwelooze vriend, -knecht, -raad, *m.*; =herz, *n.* geveinsd hart, *n.*; =snarr, *m.* grappenmaker, *m.*; =ohr, *n.* luistervink, *m.*; hij die zich doof houdt.

Schall, *m.* es, s, *pl.* e, schal, klank, galm, *m.*; =becken, *n.* cimbaal, *f.*; =brechung, *f.* terugkaatsing des geluids; Lehre von der Schallbrechung, diakustiek, *f.*; =en, *v. n.* schallen, klinken; =end, *adj.* schel, luid; schaterend; ein schallendes Gelächter aufschlagen, een schaterend gelach aanheffen; =ente, *f.* lepelaar, *m.*; =glas, *n.* klankglas, *n.*; =lehre, *f.* diakustiek, *f.*; =loch, *n.* galmgat, *n.*; *mus.* klankgat, *n.*; =messer, *m.* geluidmeter, *m.*; =rohr, *n.* roeper, *m.*; =welle, *f.* golving des geluids.

Schalmei, *f.* schalmei, *f.*

Schalotte, *f.* chalotte, *f.*

Schalt//en, schalten u. walten, *v. n.* handelen, besturen; te werk gaan; =er, *m.* stuurman, *m.*; schuif, *f.* raampje, *n.*; =jahr, *n.* =monat, =tag, *m.* schrikkeljaar, *n.* -maand, *f.* -dag, *m.*; =satz, *m.* parenthesis, *f.*; =wort, *n.* ingelascht woord, *n.*; =zeile, *f.* ingelaschte regel, *m.*

Schaluppe, *f.* sloep, *f.*

Scham, *f.* schaamte, *f.*; vor Scham roth werden, van schaamte blozen; aller Scham bar werden, schaamteloos worden; schaamdeelen; =ader, *f.* =haar, *n.* =hügel, *m.* =nerve, =röthe, *f.* schaamte-ader, *f.* -haar, *n.* -heuvel, *m.* -zenuw, *f.* -blos, *m.*; =beule, *f.* liesbuil, *f.*; =bug, *m.* lies, *f.*; =bein, *n.* =gegend, *f.* =glied, *n.* =lippe, (=lefze), =ritze, *f.* =theile, *m. pl.* ꝛc. schaam-been, *n.* -streek, *f.* -lid, *n.* -lip, -spleet, *f.* -deelen, *n. pl. etc.*; =haft, *adj.* u. *adv.* schaamachtig; =haftigkeit, *f.* schaamachtigheid, *f.*; =leiste, *f.* bilnaad, *m.* perineum, *n.*; =los, *adj.* u. *adv.* schaamteloos; =losigkeit, *f.* schaamteloosheid, *f.*; =pflanze, *f.* zinkruid, *n.*; =roth, *adj.* u. *adv.* schaamrood; =roth werden, blozen; =röthe, *f.* schaamroodheid, *f.*; =seite, *f.* lies, *f.*; =zünglchen, *n.* kittelaar, *m.*

Schamade, *f. mil.* chamade, *f.*

Schämen, *v. rec.* (sich) zich schamen; sich eines oder einer Sache schämen, zich voor iem. of iets schamen; du solltest dich ins Herz hinein schämen, gij moest u in uw hart schamen.

Schand//e, *f.* schande, *f.*; das ist mir keine Schande, dat verstrekt mij niet tot schande; einem alle Schande anthun, iem. met schande overladen; einem zur Schande gereichen, iem. tot schande verstrekken; Schande halber, uit schaamte; zu Schande gehen, verloren gaan; sich zu Schande arbeiten, zich te schande werken; zu Schanden machen, te schande maken; ein Pferd zu Schanden reiten, een paard te schande rijden; seine Schande nicht bedecken können, zijne naaktheid niet kunnen bedekken; =altar, *m.* heidensch altaar, *n.*; =bar, *adj.* schandelijk; =barkeit, *f.* schandelijkheid, *f.*; =bild, *n.* schandelijk beeld, *n.*; =brief, *m.* schandelijke brief, *m.*; =bube, *m.* schandboef, *m.*; =deckel, *m.* dekmantel, *m.*; *mar.* schanddek, *n.*; =fleck, *m.* =geld, =lied, =mal, *n.* =pfahl, *m.* =that, *f.* ꝛc. schandvlek, *f.* -geld, -lied, -merk, *n.* -paal, *m.* -daad, *f. etc.*; =gebot, =gedicht, =gemälde, =leben, =mittel, *n.* ꝛc. ꝛc. schandelijk bod, -gedicht, -schilderstuk, -leven, -middel, *n. etc.*

Schänd//en, *v. a.* schenden, smaden, onteeren; einen schänden, iemand krenken; =er, *m.* schender, *m.*; =lich, *adj.* u. *adv.* schandelijk; =lichkeit, *f.* schandelijkheid, *f.*; =ung, *f.* schending, schennis, *f.*

Schank, *m.* es, slijterij, *f.*

Schanker, *m. chir.* chanker, *m.*

Schanz//e, *f.* schans, *f.*; etw. in die Schanze schlagen, iets op het spel zetten; =arbeit, *f.* =arbeiter, *m.* =kleid, *n.* =korb, =läufer, *m.* =werk, *n.* ꝛc. schans-arbeid, -arbeider, *m.* -kleed, *n.* -korf, -looper, *m.* -werk, *n. etc.*; =er, =gräber, *m.* schans-werker, -graver, *m.*; =en, *v. n.* schansen; =kunst, *f.* verschansingskunst, *f.*; =zeug, *n.* schansgereedschap, *n.*

Schar, *f.* schaar, menigte, *f.*; in Scharen, in scharen; =en, *v. rec.* (sich) zich scharen; =enweise, *adj.* in scharen.

Scharbe//brett, *n.* snijplank, *f.*; =n, *v. a.* fijn snijden; =messer, *n.* snijmes, *n.*

Scharbock, *m.* es, s, scheurbuik, *m.*; =skraut, *n.* lepelkruid, *n.*

Scharf, *adj.* u. *adv.* scherp; bijtend; scharf laden, schießen, met scherp laden, schieten; scharf beschlagen, op scherp beslaan; scharf arbeiten, met kracht werken; =blick, *m.* scherpe blik, *m.*; doorzicht, *n.* scherpziende blik, *m.*; =eckig, =winkelig, *adj.* scherphoekig; =hammer, *m.* drijfhamer, *m.*; =hobel, *m.* roffelschaaf, *f.*; =kantig, *adj.* scherpkantig; =klauig, *adj.* met scherpe klauwen; =richter, *m.* =richteramt, *n.* =schütze, *m.* scherp-rechter, *m.* -rechtersambt, *n.* -schutter, *m.*; =richterei, *f.* scherprechterschap, *n.* -swoning, *f.*; =schießen, *n.* het schieten met scherp; =schmeckend, *adj.* scherp smakende; =schuß, *m.* scherp schot, *n.*; =sichtig, scherpziend; =sichtigkeit, *f.* scherpziend gezicht, *n.*; s. =blick; =sinn, *m.* =sinnigkeit, *f.* scherpzin, *m.* -nigheid, *f.*; =sinnig, *adj.* u. *adv.* scherpzinnig.

Schärf//e, *f.* scherpte, scherpheid, *f.*; =en, *v. a.* scherpen; *fig.* einem das Gewissen schärfen, iem. iets op het geweten drukken; =messer, *m.* aanzetmes, *n.*; =ung, *f.* scherping, *f.*; =zeichen, *n.* scherp toonteeken, *n.*

Scharlach, *m.* es, s, scharlaken, *n.*; =artig, scharlakenachtig; =baum, *m.* =beere, =blume, =farbe, *f.* =fieber, *n.* ꝛc. scharlaken-boom, *m.* -bezie, -bloem, -kleur, -koorts, *f.*; =en, *adj.* scharlakensch; =friesel, *n.* roodvonk, *n.*; =mantel, *m.* schar-

lakensche mantel, *m.*; =nessel, *f. bot.* andoorn, *m.*; =roth, *adj.* scharlakenrood; =röthe, *f.* scharlakenrood, *n.*

Scharlei, *m.* scharlei, *f.*

Scharmütz//el, *n.* scharmutseling, *f.*; =eln, (scharmuziren) *v. n.* schermutselen; =ler, *m.* schermutselaar, *m.*

Scharnier, *n.* scharnier, *n.*; =eisen, *n.* =stift, *m.* ꝛc. scharnierijzer, *n.* -stift, *f.*

Schärpe, *f.* sjerp, *f.*

Scharpie, *f.* pluksel, *n.*

Scharre, *f.* =eisen, *n.* schrapper, *m.* schraapijzer, *n.*; =en, *v. a.* u. *n.* schrapen, krabben; *fig.* opstapelen; mit den Füßen scharren, met de voeten op den grond schuren; =fuß s. Kratzfuß; =maus, *f.* mol, *m.*; =schaufel, *f.* baggerspade, *f.*

Schar//schmied, *m.* ijzerkramer, *m.*; =schmiedsarbeit, *f.* ijzerkramerij, *f.*; =wache, *f.* nachtwacht, ronde, *f.*; =wachen, *v. n. h.* de ronde doen, slapeloos liggen; =wächter, *m.* soldat die de ronde doet; =wenzel, =wenzeln, ꝛc. s. scherwenzeln; =werk, *n.* reparatie, *f.* knutselwerk, *n.*; werkzaamheid die beurtelings door soldaten verricht wordt; =werken, *v. n. h.* beurtelings dit werk verrichten; repareeren; knutselen.

Schart//e, *f.* schaarde, *f.*; =enkraut, *n.* schaardkruid, *n.*; =ig, *adj. a. adv.* schaardig; =stück, *n.* maanstuk, *n.*

Scharteke, *f.* oud boek, meubel, *n. etc.*; =nhändler, *m.* koopman van oude boeken *etc.*

Schassen, *v. a.* verjagen.

Schatten, *m.* schaduw, *fig.* schim, verschijning, *f.*; =bild, *n.* =gestalt, *f.* =hut, *m.* =seite, *f.* =spiel, *n.* ꝛc. ꝛc. schaduw-beeld, *n.* -gestalte, *f.* -hoed, *m.* -zijde, *f.* -spel, *n. etc.*; =fernrohr, *n.* horizontale zonnewijzer met een teleskoop ter waarneming van den waren tijd; =fürst, *m. myth.* vorst der schimmen, Pluto; =gang, *m.* lommerrijke laan, *f.*; =gebung, *f.* schaduwing, *f.*; =könig, *m.* schijnkoning, *m.*; =land, *n.* schaduwrijk land; *fig.* land der afgescheidenen; =reich, *n.* =welt, *f.* schimmenrijk, *n.*; =reich, *adj.* schaduwrijk; =riß, *m.* schaduwbeeld, *n.*; =uhr, *f.* zonnewijzer, *m.*; =werk, *n.* schaduwing, *f.*; =zeiger, *m.* schaduwwijzer, *m.*

Schattig, *adj.* schaduwrijk.

Schattir//en, *v. a.* schaduwen; schakeeren; =ung, *f.* schaduwing, schakeering, *f.*

Schatulle, *f.* geldkistje, *n.*

Schatz, *m.* es, *pl.* Schätze, schat. *m.*; =amt, *n.* =gräber, =meister, *m.* ꝛc. schat-kamer, *f.* -graver, -meester, *m. etc.*; =bar, *adj.* schatplichtig; =en, *v. n.* schatting opleggen; =frei, *adj.* vrij van schatting; =geld, *n.* spaarpenning, *m.*; =kästchen, *n.* geldkistje, *n.*; =ung, *f.* schatting, *f.*

Schätz//bar, *adj.* schatbaar; =barkeit, *f.* schatbaarheid, *f.*; =chen, *n.* schatje, *n.*; =en, *v. a.* u. *rec.* schatten; =enswerth, *adj.* schatbaar; =er, *m.* schatter, *m.*; =ung, *f.* schatting, taxatie, *f.*

Schau, *f.* schouwing, beschouwing, *f.* vertoon, *n.*; etw. zur Schau ausstellen, iets ten toon stellen; =ausstellung, =stellung, *f.* tentoonstelling, *f.*; =brod, *n.* toonbrood, *n.*; =bühne, *f.* tooneel, *n.*; =en, *v. a.* u. *n.* zien, be-, schouwen; bezichtigen; onderzoeken; =en, *n.* =ung, *f.* onderzoek, *n.* bezichtiging, *f.*; =ende, *n. com.* staal, monster, pronkeinde, *n.*; =er, *m.* beschouwer; ziener, *m.* s. schauen; =essen, =gericht, *n.* pronkschotel, *m.*; =fenster, *n.* winkel-venster, -raam, *n.*; =geld, *n.* =münze, *f.* gedenkpenning, *m.*; =gerüst, *n.* stelling, tribune, *f.* (voor eene vertooning); =kästchen, *n.* toonkast, *f.*; =lustig, *adj.* begeerig om te zien; =platz, *m.* tooneel, schouwtooneel, *n.*; =spiel, *n.* schouwspel, =spieler, *m.* spielerin, *f.* =spielschreiber, *m.* ꝛc. tooneel-speler, *m.* -speelster, *f.* -schrijver, *m. etc.*; =spielhaus, *n.* schouwburg, *m.*; =stück, *n.* pronkpenning, *m.*; =thurm, *m.* =warte, *f.* wachttoren; *astr.* sterretoren, *m.*

Schaub, *m.* es, s, bundel, bos, *m.*; =hut, *m.* stroohoed, *m.*; *chir.* hoofdzwachtel, *m.*

Schauder, *m.* huivering, ijzing, rilling, *f.* schrik, *m.* afgrijzen, *n.*; =bild, *n.* =geschichte, =mähre, *f.* ꝛc. huiveringwekkend beeld, *n.* geschiedenis, *f.* sprookje, *n. etc.*; =haft, =icht, =ig, =voll, *adj.* huivering-, ijzeringwekkend, afgrijselijk; *fam.* ellendig, slecht, gruwelijk; =haftigkeit, *f.* vreeselijk-, afgrijselijk-, afschuwelijkheid, *f.*; =n, *v. n. h.* huiveren, beven, sidderen; die Haut schauderte mir, ik huiverde, rilde; mich, mir schaudert vor diesem Ort, ik huiver voor die plaats; =nacht, *f.* ijselijke nacht, *m.*

Schauer, *m.* schuilplaats, schuur, *f.* afdak; stalletje, *n.*

Schauer, *m.* regen-, onweers-, hagelbui; windvlaag, *f.*; plasregen, *m.*; *fig.* aanval van koorts, vlaag van toorn; bei Schauern, bij tusschenpoozen; es läuft mir ein Schauer über die Haut, er komt mij eene huivering, rilling over het lijf; =anblick, *m.* =geschichte, =that, *f.* ꝛc. afschuwelijk(e), ijzelijk(e) gezicht, -geschiedenis, -daad, *f. etc.*; =bad, *n.* stortbad, *n.*; =chen, *n.* lichte aanval, huivering, *f.*; =ig, *adj.* huiverig, rillig, koud; koortsig; s. schauderhaft; =lich, *adj.* schrik-, ijzingwekkend, akelig, vreeselijk; =n, *v. n. h.* in buien, vlagen neervallen; s. schaudern; =stille, *f.* akelige stilte, *f.*; =voll s. schauderhaft.

Schaufel, *f.* schop, schoffel, *f.*; =blatt, *n.* schopvormig blad, *n.*; =förmig, *adj.* schopvormig; =gehörn, *n.* kruin van den horen; =hirsch, *m.* damhert, *n.*; =ig, *adj.* met bladen voorzien; =kunst, *f.* =werk, *n.* scheprad-, waterwerk, *n.*; =n, *v. a.* met de schop etc. werken; =rad, *n.* schep-, waterrad, *n.*; =stiel, *m.* steel *m.* eener schop; =zähne, *m. pl.* snijtanden van een hert.

Schaukel, *f.* schommel, *m.*; =brett, *n.* wipplank, *f.*; =n, *v. a.* u. *n.* schommelen, slingeren; =pferd, *n.* hobbelpaard, *n.*

Schaum, *m.* es, s, *pl.* Schäume, schuim, *n.*; =artig, *adj.* schuimachtig; =bier, =bläschen, =brett, *n.* =kette, *f.* =löffel, *m.* ꝛc. schuimbier, -blaasje, *n.* -plank, *f.* -ketting, -lepel, *m. etc.*; =gold,

n. klatergoud, n.; =ig, adj. schuimig.

Schäumen, v. a. u. n. schuimen.

Schebecke, f. sjebek, f.

Schech, m. es, nav. scheg, f.

Scheck//e, f. zwart gespikkeld paard, n.; bont gevlekt dier, n.; =ig, adj. gespikkeld, bont gevlekt.

Schedel s. Schädel.

Scheel, adj. u. adv. scheel; genoogig; fig. scheel zu etw. sehen, iets met nijdige oogen aanzien; scheeler Blick, valsche, nijdige blik; =süchtig, adj. wan-, afgunstig; =sucht, =süchtigkeit, f. wan-, afgunst, f.

Scheer//bank, f. =becken, n. =wolle, f. ꝛc. scheer-bank, f. -bekken, n. -wol, f. etc.; =block, m. touwslagersblok, m.; =boot, n. scheeren-, kustboot, f.

Scheere, ꝛc. s. Schere.

Scheffel, m. schepel, n.; =n, v. n op-, uitleveren; =sack, m. =steuer, f. ꝛc. schepels-zak, m. -belasting, f.; =weise, adv. met schepels.

Scheib//e, f. schijf; ruit, f.; =chen, n. schijfje, n.; =enapfel, m. =enform, f. =enloch, =enschießen, =enthierchen, n. ꝛc. schijf-appel, -vorm, m. -gat, -schieten, -diertje, n. etc.; =enbank, f. trekbank, f.; =enbohrer, m. bodemtrekker, m.; =enbüchse, f. =enrohr, n. getrokken buks, f.; =englas, n. ruit-, vensterglas, n.; =enhonig, m. honig in koeken; =enkönig, m. schutterkoning, m.; =enkrücke, f. ringtang, f.; =enpulver, n. fijn buskruit, n.; =enrund, adj. schijfrond; =enweise, adv. met schijfjes, met sneedjes; =enzeiger, m. markeur, m.; =zug, s. Flaschenzug; =ig, adj. u. adv. in schijfjes, in sneedjes.

Scheid//e, f. scheede, schee, schei, f.; grens, f.; =bar, adj. scheidbaar; =ebecher, m. afscheidsbeker, m.; =ebank, f. =ebaum, =ebrief, m. scheid-bank, f.-boom, -brief, m.; =eerz, =egold, =esilber, n. gescheiden erts, m. -goud, -zilver, n.; =eglas, n. =etrichter, m. chem. scheitrechter, m.; =ehaut, f. scheidsvlies, n.; =ejunge, m. jongen, die den erts scheidt; =ekunst, f. scheikunde, f.; =ekünstler, m. scheikundige, m.; =ekuß, m. afscheidskus, m.; =elinie, f. scheids-lijn, -linie, f.; =emauer, f. middel-, scheidmuur, m.; =emünze, f. klein geld, n.; =en, v. a. u. n. scheiden; hier scheidet sich der Weg, hier scheidt de weg; =enbruch, =enfluß, m. =enmündung, f. =enthierchen, n. ꝛc. scheede-breuk, f. -vloed, -mond, m. -diertje, n. etc.; =epunkt, m. schei-, grenspunt; gr. schei-, deelteeken; trema, n.; =er, m scheider, m.; =estunde, f. afscheidsuur, n.; =ewand, f. scheiwand, middelmuur, m.; scheidsvlies, n.; =ewasser, n. sterk water, salpeterzuur, n.; =eweg, m. kruis-, scheidweg, m.; =ung, f. scheiding, f.

Schein, m. es, s, pl. e, schijn, m. schijnsel, n.; kwitantie, bewijs van ontvangst; schuldbekentenis, f.; attest, n.; des Scheines halber, zum Scheine, voor den schijn; es hat den Schein, als ob..., het schijnt als of...; der Sache einen Schein zu geben wissen, een glimp aan de zaak weten te geven; =andacht, f. schijngodsvrucht, f.; =bar, adj. u. adv. schijnbaar; =barkeit, f. schijnbaarheid, f.; =behelf, m. uitvlucht, f.; =beweis, =christ, =freund, m. =glück, n. =tod, m. =tugend, f. ꝛc. ꝛc. schijn-bewijs, n. -christen, -vriend, m. -geluk, n. -dood, m. -deugd, f. etc. etc.; =ding, n. schijnbaar, ingebeeld ding, n.; =en, v. n. schijnen, glanzen; blijken; =heilig, adj. schijnheilig; =quittung, f. gefingeerd kwitantie, n.; =widerspruch, m. schijnbare tegenstrijdigheid, f.

Scheiß//e, f. pop. schijt, m.; =dreck, m. stront, m.; =en, v. n. schijten; =er, =kerl, m. schijter, m.; =erei, f. schijterij, f.

Scheit, n. es, s, pl. e, (er) gekloofd hout, blok, n.; knuppel, m.; =erhaufen, m. brandstapel, m.; =ern, v. n. s. verbrijzelen; schipbreuk lijden, stranden; fig. verijdeld worden, mislukken; =hauer, =schläger, m. houthakker, m.; =holz, n. gekloofd hout, n.; =meiler, m. houtstapel ter bereiding van houtskolen.

Scheitel, m. kruin, f. (van het hoofd); scheiding, naad, f. (van het haar); =käppchen, n. =punkt, m. kruin-kapje, -punt, n.; =linie, f. loodlijn, f.; =n, v. a. de haren scheiden; =recht, adj. u. adv. [loodrecht.

Schel ꝛc. s. scheel.

Schelbe, f. vaars, f.

Schelfe, f. fam. schil, f.; =n, v. a. schillen; v. rec. (sich) of schelfern, zich schilferen.

Schell//e, f. schel, bel, f.; =en, f. pl. handboeien, f. pl.; (in't kaartspel) ruiten, f. pl.; =chen, n. belletje, n.; =en, v. n. bellen, schellen; =engeläut, n. geschel; bellentuig, n.; =engerassel, n. gerammel van bellen; =enhalsband, n. halsband, m. met bellen; =enkappe, f. zotskap met schelletjes; =enmacher, m. bellenmaker, m.; =enschlitten, m. slede met schelletjes, =enzeug, n. bellentuig, n.; =enzug, m. bel-koord, f. -trekker, m.; =ente, f. schelleend, f.; =fisch, m. schelvisch, m.; =kraut, n. =lack, m. =wurz, f. schelkruid, -lak, n. -wortel, m.

Schelm, m. es, pl. e, en, schelm, schurk, gauwdief, m.; an Jem. zum Schelmen werden, iem. verraden, bedriegen; Jem. zum Schelmen machen, iem. voor schurk schelden; kleiner Schelm, schelm, guit, schalk, m.; =eln, =en, v. n. h. schelmachtig handelen, bedriegen; v. a. voor schelm uitschelden; =engesindel, =engezücht, n. =enpack, m. =enrotte, f. schelmengespuis, n.; =engras, n. snijdend rietgras, n.; =enlied, n. luchtig, vroolijk lied, n.; =ensinn, m. schelmachtigheid, f.; =enstück, n. =enstreich, m. =erei, f. schelmstuk, n.; =gesicht, n. schelmachtig gelaat, n.; =gesindel, =streich, ꝛc. s. Schelmengesindel, ꝛc.; =isch, adj. u. adv. schelmachtig; schurkachtig; schalksch; =sprache, f. dieventaal, f.

Schelt//en, v. a. u. n. schelden; einen einen Narren schelten, iem. voor gek uitschelden; =brief m. berispende brief, m.; =er, m. schelder, m.; =schrift, f. =wort, n. scheld-schrift, -woord, n.

Schema, n. s, pl. ta, schets, f. ontwerp, plan, n.

Schemel, *m.* voetbankje, *n.*

Schemen, *m.* schim, *f.*

Schenk, *m.* en, *pl.* en, e, *m.* schenker; tapper, herbergier, *m.*; =bar, *adj.* schenkbaar; =barkeit, *f.* schenkbaarheid, *f.*; =bier, *n.* tap-, haalbier, *n.*; =e, *f.* tapperij, kroeg, herberg, *f.*; =el, *m.* schinkel, schenkel, dijbeen, *n.*; =elader, *f.* =elbruch, *m.* schinkel-ader, -breuk, *f.*; =elbein, *n.* =elmuskel, *m.* dij-been, *n.* -spier, *f.*; =en, *v. a.* (schenkte, geschenkt) schenken; ein Kind schenken, een kind de borst geven; =amt, *n.* schenkersambt, *n.*; =er, =geber, *m.* schenker, donateur, *m.*; =geberin, *f.* schenkster, donatrice, *f.*; =faß, *n.* =kanne, =stube, *f.* =tisch, *m.* ꝛc. schenk-vat, *n.* -kan, -kamer, -tafel, *f. etc.*; =gerechtigkeit, *f.* recht eene tapperij te houden; =ung, *f.* schenking, *f.*; =ungsurkunde, *f.* akte van schenking; =wirth, *m.* tapper, kroeghouder, *m.*; =wirthin, *f.* tapster, kroeghoudster, *f.*; =wirthschaft, *f.* tapperij, *f.*

Scherbe, *f.* scherf, *f.*; pot, *m.*; =l, =n, *m. pop.* pot, *m.*; =nblume, *f.* =ngewächs, *n.* =nnelke, *f.* pot-bloem, -plant, anjelier, *f.*; =ngericht, *n.* schervengerecht, *n.*

Scher//e, *f.* schaar, *f.*; *mar.* scheer, klip, *f.*; =en, *v. a.* u. *n.* scheren; einem eine Platte scheren, iem. de kruin kaal scheren; *fig.* kwellen, plagen; was schert mich das! wat kan mij dat schelen; *v. rec.* (sich) zich scheren; scher dich weg, scheer u weg! =becken, *n.* =beutel, *m.* =messer, *n.* =tag, =tisch, *m.* =tuch, *n.* ꝛc. scheer-bekken, *n.* -buidel, *m.* -mes, *n.* -dag, *m.* -tafel, *f.* -doek, *m. etc.*; =enschleifer, *m.* schaarslijper, *m.*; =er, *m.* scheerder; barbier, *m.*; =erei, *f.* scheerderij, *f.*; *fig.* plagerij, kwelling, *f.*

Scherf, *m.* u. *n.* es, *pl.* e, =chen, =lein, *n. fig.* kleinigheid, *f.* penningske, *n.*; sein Scherflein mit beitragen, het zijne bijdragen.

Scherge, *m.* politie-dienaar; dievenleider, *m.*; =n, *v. a. pop.* voortdrijven; =ndienst, *m.* beulsdienst, *f.*

Scherpe s. Schärpe.

Scherwenzel, *m.* hartenboer, *m.* (in't reversispel); *fig.* duivelstoejager; poedel, *m.*; =n, *v. n.* flikflooien.

Scherz, *m.* es, *pl.* e, scherts, grap, *f.*; ohne Scherz, Scherz bei Seite, zonder gekheid; aus Scherz, im Scherze, uit gekheid; =treiben, gek scheren; =en, *v. n.* schertsen; =gedicht, *n.* boertig dichtstuk, *n.*; =haft, *adj.* u. *adv.* schertsend, boertig, kluchtig; =haftigkeit, *f.* scherts, boertigheid, *f.*; =liebend, *adj.* schertsend, blijgeestig; =lüge, *f.* leugen uit scherts; =namen, *m.* spotnaam, *m.*; =rede, *f.* boertige taal, *f.*; =weise, *adv.* schertswijze.

Schetter, *m.* stijf linnen, *n.*

Scheu, *adj.* schuw, schichtig; =, *f.* schuwheid, *f.*; ohne Scheu, zonder vrees; sie hat weder Scham noch Scheu, zij heeft vrees noch schaamte; =che, *f.* vogelverschrikker, *m.*; =en, *v. a.* ver-, weg-, jagen; =en, *v. a.* u. *n.* schuwen, duchten; sich vor etw. scheuen, iets schuwen, tegen iets opzien; sich scheuen, zich ontzien, schromen; =er, =ne, *f.* schuur, *f.*; =erdach, *n.* schuurdak, *n.*; =erfaß, *n.* waschkuip, *f.* schuurvat, *n.*; =erfrau, *f.* =erlappen, =ersand, =ertag, *m.* =ermagd, *f.* ꝛc. schuur-vrouw, *f.* -lap, *m.* -zand, *n.* -dag, *m.* -meid, *f. etc.*; =erkraut, *n.* schaafgras, *n.*; =ern, *v. a.* schuren, boenen; afschaven; =leder, *n.* oogleder, *n.*; =ntenne, =ertenne, *f.* dorschvloer, *f.*; =nthor, =erthor, *n.* schuurdeur, *f.*; =sal, *n.* monster, *n.* gruwel, *m.*; einem ein Scheusal sein, bij iem. een gruwel zijn; =ßlich, *adj.* u. *adv.* afzichtelijk, afschuwelijk; =ßlichkeit, *f.* afschuwelijkheid, *f. etc.*

Schebe, *f.* hennepstok, *m.*

Schicht, *f.* schicht, laag, *f.*; dagwerk, *n.* schoft, *f.*; =en, *v. a.* inschichten, bij lagen leggen; schikken, scharen; stapelen; =er, *m. mar.* stuwer, *m.*; =fuge, *f.* voeg van een leiblok; =holz, *n.* hout in stapels; =meister, *m.* opzichter der mijnwerkers; =schreiber, *m.* boekhouder bij de mijnen; =ung, *f.* schikking; *mar.* stuwing, *f.*; =weise, *adv.* laagsgewijze.

Schick, *m.* es, schik, *m.*; netheid, *f.*; goed voorkomen, *n.*; dreef, *f.*; =en, *v. a.* zenden, sturen; =en, *v. rec.* (sich) zich schikken; zich voorbereiden; overeenkomen; sich in einen schicken, zich naar iem.'s luimen schikken; sich in die Zeit schicken, zich naar de tijdsomstandigheden schikken; das schickt sich nicht, dat past niet; sie schicken sich zusammen, zij passen te zamen; es kann sich anders schicken, het kan anders worden; =lich, *adj.* u. *adv.* geschikt, gepast; voegzaam; =lichkeit, *f.* geschiktheid, *f. etc.*; =sal, *n.* lot; noodlot, *n.*; =ung, *f.* schikking, zending, *f.*; noodlot, *n.*; das ist eine Schickung Gottes, dat is eene beschikking van God.

Schieb//e, *f.* schuif, *f.*; =ebank, *f.* trekbank, *f.*; =eblech, *n.* plaatgrendel, *m.*; =ebock, *m.* kruiwagen, *m.*; =ebrett, *n.* schuifplank, *f.*; =en, *v. a.* schuiven, duwen; etw. in die Tasche schieben, iets in den zak laten glijden; von sich schieben, van zich afschuiven; *v. n.* (van paarden) de melktanden afwerpen; etwas hinschieben, iets verschuiven; *v. rec.* (sich) zich verschuiven; *pop.* zich uit de voeten maken; =er, *m.* schuiver, plaatgrendel, *m.*; =fenster, *n.* schuifraam, *n.*; =karren, *m.* kruiwagen, *m.*; =kasten, *m.* =lade, *f.* =leuchter, *m.* ꝛc. schuif-kast, -lade, *f.* -kandelaar, *m. etc.*; =kärner, *m.* kruier, *m.*

Schieds//mann, =richter, *m.* scheidsrechter, *m.*; =probe, *f.* laatste proefneming, *f.*; =spruch, *m.* =urtheil, *n.* scheidsrechterlijke beslissing, *f.*

Schief, *adj.* u. *adv.* scheef; schuin; krom; *fig.* verkeerd, schuinsch; ein schiefes Maul machen, een scheeven mond trekken; schief urtheilen, valsch oordeelen; =e, *f.* scheefheid, schuinte, *f.*; *fig.* het verkeerde; =halsig, =mäulig, =nasig, *adj.* ꝛc. met een scheeven hals, -mond, -neus, *etc.*; =heit, *f.* scheefheid, *f.*; =sehen, *n.* scheef zien, *n.*

Schiefer, *m.* lei, *f.* leisteen,

m.; =arbeiter, *m.* =art, *f.* =berg, =bruch, *m.* =dach, *n.* =stein, *m.* ꝛc. ꝛc. lei-werker, *m.* -soort, *f.* -berg, *m.* -breuk, *f.* -dak, *n.* -steen, *m. etc.*; =artig, =icht, *adj.* leiachtig; schilferachtig; =blau, =schwarz, *adj.* lei-blauw, -zwart; =decker, *m* leidekker, *m.*; =ig, *adj.* leiachtig; schilferig; =hammer, *m.* leigraversharmer, *m.*; =latte, *f.* daklat, *f.*; =n, *v. n.* u. *rec.* schilferen, bladig worden; =nagel, *m.* leidekkersspijker, *m.*; =stift, *m.* griffel, *f.*; =tafel, *f.* lei, rekenlei; leiplaat, *f.*; =thon, vollersaarde, *f.*; =zahn, *m.* schilferige tand, *m.*

Schiel//en, *v. n.* scheel zien; *fig.* lonken, loensch zijn; =auge, *n.* scheeloog, *n.*; =brille, *f.* bril voor scheelen.

Schiemann, *m.* schieman, *m.*

Schien//e, *f.* scheen, spalk, *f.* ijzeren band, *m.* (om een rad); **aus den Schienen kommen**, derailleeren; =bein, *n.* scheenbeen, *n.*; =muskel, *m.* scheenbeenspier, *f.*; =röhre, *f.* kuitbeen, *n.*; =en, *v. a.* zwachtelen; spalken; van ijzeren banden voorzien; =enbahn, *f.* spoorweg, *m.*; =(en)eisen, *n.* =(en)nagel, *m.* ꝛc. scheen-ijzer, *n.* -nagel, *m.* *etc.*; =faß, *n.* kolendrager, *m.*

Schier, *adv.* schier, haast.

Schierling, *m.* scheerling, *f.*; =sbecher, *m.* =sblatt, *n.* =strank, *m.* ꝛc. scheerling-beker, *m.* -blad, *n.* -drank, *m. etc.*

Schieß//en, *v. a.* u. *n.* schieten; **einen über den Haufen schießen**, iem. overhoop-, doodschieten; **nach einem schießen**, op iem. schieten; **den Zügel schießen lassen**, den teugel vieren; =er, *m.* schieter, *m.*; =bar, *adj* schietbaar; =bedarf, *m.* ammunitie, *f.*; =brett, *n.* *impr.* zetplank, *f.*; =erei, *f.* schieten, *n.*; =eisen, *n.* geweer, *n.*; =geld, =gewehr, =haus, =loch, =pulver, *n.* =scheibe, *f.* ꝛc. schiet-geld, -geweer,-huis, -gat, -kruit, *n.* -schijf, *f. etc.*; =stand, *m.* plaats, van waar men schiet.

Schiff, *n.* es, s, *pl.* e, schip, *n.*; schuit, *f.*; **Schiff und Geschirr**, landbouwersgereedschap; =amt, *n.* zeekantoor, *n.*; =bar, *adj.* bevaarbaar; =barkeit, *f.* bevaarbaarheid, *f.* =bauer, *m.* =bord, *n.* =fracht, *f.* =junge, =koch, *m.* =laterne, *f.* ꝛc. ꝛc. scheepsbouwer, *m.* -boord, *n.* -vracht, *f.* -jongen, -kok, *m.* -lantaren, *f. etc.*; =bruch, *m.* schipbreuk, *f.*; =brüchig, *adj.* gestrand; die schipbreuk geleden heeft; =brücke, *f.* schipbrug, *f.*; =chen, *n.* scheepje, *n.*; spoel, *f.*; =en, *v. a.* u. *n.* varen, zeilen; te scheep vervoeren; =er, *m.* schipper, *m.*; =erausdruck, *m.* scheepsterm, *m.*; =erknoten, *m.* *nav.* spring, kabelknoop, *m.*; =erstechen, *n.* watersteekspel, *n.*; =erzunft, *f.* schippersgild, *n.*; =fahrer, *m.* zeevaarder, *m.*; =fahrt, *f.* scheepvaart, *f.*; =fracht, *f.* scheepsvracht, *f.*; =geräth, *n.* scheepstuig, *n.*; =grund, *m.* onderste scheepsruim, *n.*; =halter, *m.* zuigervisch, *m.*; =kunde, =kunst, *f.* scheepvaart, *f.*; =lader, *m.* sjouwer, *m.*; =lände, *f.* landingsplaats, *f.*; =mann, *m.* schipper, *m.*; =mühle, *f.* molen op een schip; =pfund, *n.* schippond, *n.*; =reich, *adj.* scheeprijk; =theer, *m.* scheepspek, -teer, *n.*; =ziehen, *n.* slepen *n.* van schepen; =zug, *m.* scheepstocht, *m.*

Schiffs//ausdruck, *n.* scheepswoord, *n.*; =bauch, =boden, *m.* =flagge, =ladung, =last, =miethe, *f.* ꝛc. ꝛc. scheeps-buik, -bodem, *m.* -vlag, -lading, *f.* -last, *m.* -huur, *f. etc. etc.*; =form, *f.* vorm, *m.* van een schip; =freund, *m.* medereeder, *m.*; =gebäude, *n.* scheepsromp, *m.*; =herr, =patron, *m.* eigenaar, patroon van een schip; =hintertheil, *m.* achtersteven; =kapitän, *m.* scheepskapitein, *m.*; =partner, *m.* deelhebber in een schip; =pappe, *f.* harpuis, *n.*; =soldat, *m.* marinier, *m.*; =spiegel, *m.* spiegel van een schip; =spur, *f.* kielwater, *n.*; =trümmer, *n. pl.* scheepswrak, *n.*; =vermiether, *m.* scheepsreeder, *m.*; =vordertheil, *n.* voorsteven, *m.*; =werch, *n.* werk, *n.*; =winde, *f.* windas, *n.*

Schild, *m.* es, *pl.* er, schild, *n.*; =e, *n.* uithangbord, *n.*; *fig.* **das Schild einziehen**, het beroep opgeven; =amsel, *f.* kraagmeerle, *f.*; =bauer, *m.* vrijman, *m.*; =bürger, *m.* schutter op de wacht; *pop.* botterik, *m.* uilskuiken, *n.*; =dach, *n.* =drüse, *f.* =fisch, =floh, *m.* =kröte, =wache, *f.* ꝛc. schild-dak, *n.* -klier, *f.* -visch, *m.* -vloo, -pad, -wacht, *f. etc.*; =erei, *f.* schilderij, *f.*; =erer, *m.* beschrijver; *fig.* schilder, *m.*; =erhaus, *n.* schildwachthuisje, *n.*; =erig, *adj.* schilferig; =ern, *v. a.* levendig beschrijven, aanschouwelijk voorstellen, schilderen; *v. n.* schilderen; op schildwacht staan; =erung, *f.* aanschouwelijke voorstelling, schildering, *f.*; =fuß, *m.* *herald.* schildvoet, *m.*; =gerechtigkeit, *f.* recht om een uithangbord te hebben; =haupt, *n.* *herald.* bovenstuk in een schild; =ig, *adj.* met schubben bedekt; =krötenschale, *f.* =krot, *n.* schildpad, *n.*; =kröten, *adj.* schildpadden; =krötensuppe, *f.* schildpadsoep, *f.*; =stück, *n.* tappenstuk, *n.*

Schilf, *n.* es, s, =rohr, *n.* riet, schelf, *n.* bies, *f.*; =brücke, =hütte, *f.* =dach, *n.* ꝛc. rieten brug, -hut, *f.* -dak, *n. etc.*; =artig, *adj.* rietachtig; =decke, =matte, *f.* biezen mat, *f.*; =gras, *n.* rietgras, *n.*; =ig, =reich, *adj.* vol riet, vol biezen; =klinge, *f.* uitgeholde degenkling, *f.*; =meer, *n.* schelfzee, *f.*

Schiller, *m.* kleurspeling, *f.* weerschijn, *m.*; =n, *v. n.* eene kleurspeling hebben; =taffet, *m.* taf met een weerschijn.

Schilling, *m.* schelling, *m.*

Schimmel, *m.* schimmel, *m.*; =icht, =ig, *adj.* schimmelachtig, beschimmeld; =n, *v. n.* beschimmelen.

Schimmer, *m.* schemering; schittering, *f.* glans, luister, *m.*; =n, *v. n.* schemeren; schitteren, glanzen.

Schimpf, *m.* es, s, *pl.* e, schimp, smaad, hoon, *m.* beschimping, *f.*; =en, *v. a.* schimpen, schelden, smaden; **auf einen schimpfen**, iem. beschimpen; =er, *m.* schimper, *m.*; =iren, *v. a.* s. schimpfen; =isch, *adj.* schimpzuchtig; =lich, *adj.* schandelijk, smadelijk, beleedigend; =lichkeit, *f.* schandelijkheid, *f. etc.*; =lied, *n.* =name, *m.* =rede, *f.* =wort, *n.* ꝛc. schimp-

lied, *n.* -naam, *m.* -rede, *f.* -woord, *n.* *etc.*

Schindel, *f.* dakplankje, *n.*; spalk, *f.*; -n, *v. a.* met spanen dekken; spalken; -dach, *n.* dak met spanen bedekt.

Schind//en, *v. a.* villen; ontbasten; -aas, -luder, *n.* kreng, *n.*; *fig.* gemeen wijf, *n.*; -anger, *m.* -grube, *f.* vilplaats, *f.*; -er, *m.* vilder, beul, *m.*; -erei, *f.* vilderij, *f.*; vildershuis, *n.*; -erkarren, *m.* vilderskar, *f.*; -erknecht, *m.* beulsknecht, *m.*; -ermäßig, *adj.* u. *adv.* als een beul, wreed; woekerend; -mähre, *f.* vildersknol, *m.* afgewerkt paard, *n.*; -messer, *n.* vildersmes, *n.*; -vieh, *n.* *pop.* slecht vee, *n.*

Schinkchen, *n.* hammetje, *n.*

Schinken, *m.* ham, *m.*; -knochen, *m.* -bein, *n.* hambeen, *n.*

Schippe ꝛc. s. Schaufel ꝛc.

Schirm, *m.* es, s, *pl.* e, scherm, *n.*; licht-, vuur-, regen-, zonnescherm, *n.*; *fig.* bescherming, hoede, *f.*; -blume, *f.* -dach, *n.* scherm-bloem, *f.* -dak, *n.*; -en, *v. a.* beschermen; -er, *m.* beschermer, *m.*; -förmig, *adj.* u. *adv.* *bot.* zonneschermvormig; -herr, *m.* beschermheer, *m.*; -hut s. Fallhut; -los, *adj.* zonder bescherming; weerloos; -meister, *m.* schermmeester, *m.*; -pflanze, *f.* zonneschermige plant, *f.*; -vogt, *m.* schutsheer, *m.*; -vogtei, *f.* beschermheerschap, *n.*; -werk, *n.* schanswerk, *n.*

Schirpen s. zwitschern.

Schirr, *n.* es, *pl.* e, tuig, *n.*; -holz, *n.* timmerhout, *n.*; -kammer, *f.* tuigkamer, *f.*; -meister, *m.* wagenmeester, *m.*

Schisma, *n.* s, *pl.* ta, scheuring, *f.*; -tiker, *m.* scheurmaker, *m.*

Schiß, *m.* *pop.* scheet, *m.*

Schlabbe, *f.* mond, muil, *m.*; -rmaul, *n.* *pop.* babbelaar, *m.*; -n, -rn, *v. n.* slobberen, slurpen; *pop.* babbelen; -rig, *adj.* slobberig, los; *fig.* laf, waterig.

Schlacht, *f.* slag, veldslag, *m.*; -bank, *f.* -essen, -haus, -opfer, *n.* -ochse, -tag, *m.* ꝛc. slacht-bank, *f.* -maal, -huis, -offer, *n.* -os, -dag, *m.* *etc.*; -bar, *adj.* tot slachten geschikt; -beil, *n.* slachtersbijl; *fig.* moordbijl, *f.*; -en, *v. a.* slachten; *v. n. s.* (nach einem) iem. slachten, gelijken; -enmaler, *m.* schilder van veldslagen; -feld, *n.* slagveld, *n.*; -fertig, *adj.* slagvaardig; -getümmel, *n.* -ordnung, *f.* -schwert, *n.* ꝛc. slag-gewoel, *n.* -orde, *f.* -zwaard, *n.* *etc.*; -wolle, *f.* wol van gedoode schapen; -zettel, *m.* slachtbriefje, *n.*; -zeug, *n.* slachtersgereedschap, *n.*

Schlächter, *m.* slachter, vleeschhouwer, *m.*; -handwerk, *n.* vleeschhouwerij, *f.*

Schlack, *m.* es, s, bezinksel, *n.*; -e, *f.* slak, *f.* schuim, *n.*; -en, *v. n.* met slakken overdekt worden; -enerz, *n.* -engrube, *f.* -enofen, *m.* -enzange, *f.* ꝛc. slakken-erts, *m.* -groef, *f.* -oven, *m.* -tang, *f.* *etc.*; -icht, -ig, *adj.* slakachtig.

Schlaf, *m.* es, *pl.* Schläfe, slaap, *m.* (van't hoofd); -, *m.* es, s, slaap, *m.*; -ader, -bank, -mütze, -stätte, -stube, *f.* -trank, *m.* ꝛc. ꝛc. slaap-ader, -bank, -muts, -stede, -kamer, *f.* -drank, *m.* *etc. etc.*; -en, *v. n.* slapen; in den Tag hinein schlafen, een gat in den dag slapen; ein Kind schlafen legen, een kind te bed leggen; er ist schlafen gegangen, hij is gaan slapen; *fig.* hij is overleden; eine Sache schlafen lassen, eene zaak laten berusten; -fieber, *n.* -krankheit, -sucht, *f.* slaapziekte, *f.*; -los, *adj.* slapeloos; -losigkeit, *f.* slapeloosheid, *f.*; -rock, *m.* slaaprok, *m.*; -zeug, *n.* nachtgoed, *n.*

Schläf//chen, *n.* slaapje, *n.*; ein Schläfchen machen, een dutje doen; -er, *m.* slaper, *m.*; -erin, *f.* slaapster, *f.*; -rig, *adj.* u. *adv.* slaperig; -rigkeit, *f.* slaperigheid, *f.*; -ern, *v. imp.* slaap hebben; es schläfert mich, ik heb slaap.

Schlaff, *adj.* u. *adv.* slap, mat; -heit, *f.* slapheid, *f.*

Schlag, *m.* es, s, *pl.* Schläge, slag, *m.*; *fig.* soort, *f.* slag, *n.*; *med.* beroerte, *f.*; portier, *n.*; duivetil, *f.*; slag, *n.*; ich habe 18 Tauben im Schlag, ik heb. 18 duiven op slag; mit dem Schlage acht, met slag acht; auf den Schlag kommen, op zijnen slag komen; Leute von einem Schlage, menschen van éénen slag; der Schlag von einer Kutsche, het portier van eene koets; der Schlag einer Nachtigall, het slaan van een nachtegaal; der Schlag hat ihn gerührt, hij heeft eene beroerte gekregen; -ader, *f.* -baum, -schatten, *m.* -taube, *f.* ꝛc. slag-ader, *f.* -boom, *m.* -schaduw, -duif, *f.* *etc.*; -ball, *m.* kaatsbal, *m.*; -eisen, *n.* kapijzer, *n.*; -fluß, *m.* beroerte, *f.*; -hammer, *m.* groote hamer, *m.*; -holz, *n.* hakhout; slaghout, *n.* klopper, *m.*; -loth, *n.* soldeersel, *n.*; -regen, *m.* stort-, slagregen, *m.*; -uhr, *f.* slaguurwerk, *n.*; -weise, *f.* bij slagen; -wunde, *f.* wond door stokslagen toegebracht; -zeit, *f.* tijd van houtvelling.

Schlagen, *v. a.* slaan; entzwei schlagen, stuk slaan; Bücher schlagen, boeken kloppen; Ball schlagen, met den bal spelen; etwas durch ein Sieb schlagen, iets door eene zeef laten gaan; einem eine Ader schlagen, iem ader laten; eine Wagenburg um eine Stadt schlagen, eene stad insluiten; in Papier, in ein Tuch schlagen, in een papier, in een doek wikkelen; *v. rec.* (sich) zich slaan; sich etwas aus dem Sinne schlagen, zich iets uit het hoofd slaan; sich auf Pistolen schlagen, met pistolen duelleeren; in sich schlagen, tot inkeer komen; sich zu einem schlagen, iem.'s partij omhelzen; ich bin ein geschlagener Mann, ik ben een verloren man; *v. n.* slaan; der Brand ist dazu geschlagen, het koude vuur is er bijgekomen; die Flamme schlägt zum Fenster hinaus, de vlam slaat het venster uit.

Schläg//efaul, *adj.* verhard tegen slagen; -el, *m.* houten hamer, *m.*; bout, achterbout, *m.*; -eln, *v. n.* de dij nasleepen; *fig.* een bok schieten; -er, *m.* slager, vechter, kamper, *m.*; -erei, *f.* vechtpartij *f.*; -eschatz, *m.* heerencijns voor het muntslaan.

Schlaken, *v. a.* *mar.* slaken.

Schlamm, *m.* modder, *m.*

slijk, *n.*; =bad, *n.* =beißer, *m.* =grube, *f.* =grund, *m.* =muschel, =schnecke, *f.* rc. slijk-bad, *n.* -visch, -kuil, -grond, *m.* -schelp, -slak, *f. etc.*; =ig, *adj.* slijkerig; =krücke, *f.* roerstok, *m.*

Schlämm//en, *v. a.* uitbaggeren; wasschen; *fig.* slempen. brassen; =er, *m.* wasscher, baggerman, *m.*; *fig.* brasser, zwelger, *m.*; =erei, *f.* brasserij, zwelgerij, *f.* [slempen.

Schlampampen, *v. a.* brassen,

Schlampe, *f.* slons, *f.* vuil-, morspot, *m.*; =, *adj.* slordig; =n, *v. n.* slordig zijn.

Schlange, *f.* slang, *f.*; =nauge, *n.* =nbiß, *m.* =nei, =ngift, =nhaar, *n.* =nstein, *m.* rc. rc. slangenoog, *n.* -beet, *m.* -ei, -gift, -haar, *n.* -steen, *m. etc.*; =nartig, *adj.* als eene slang; =nförmig, *adj.* slangvormig; =nlinie, *f.* kronkelende lijn, *f.*; =npfad, *m.* kronkelpad, *n.*; =nstab, *m.* merkuriusstaf, *m.*

Schlängel//n, *v. rec.* (sich) slingeren, kronkelend; =ig, *adj.* u. *adv* kronkelend, kronkelig.

Schlank, *adj.* u. *adv.* slank, rank; *fig.* teeder; =heit, *f.* rankheid, *f.*; =weg, *adv.* rondweg.

Schlapp, *adv.* slap; =e, *f.* schade, *f.* nadeel, verdriet, *n.*; eine Schlappe bekommen, een verlies lijden; =en, *m.* slof, *f.*; alte Schlappen, oude sloffen; =en, *v. n.* loshangen, leppen, slurpen; =hut, *m.* nederhangende hoed; huilebalk, *m.*; =ohr, *n.* die lange, slappe ooren heeft.

Schlaraffe, *f.* masker, *n.*; *fig.* leelijk gezicht, *n.*; =, *m.* luiaard, lediglooper, *m.*; -ngesicht, *n.* apengezicht. *n.*; =nleben, *n.* lui en lekker leven, *n.*; =nland, *n.* luilekkerland, *n.*

Schlarfe, *f. fam.* oude sloffen, *f. pl.*; =n, *v. n.* slepende loopen, voortsukkelen.

Schlau, *adj.* u. *adv.* sluw, slim, listig; =heit, =igkeit, *f.* sluwheid, *f.*; =kopf, *m.* looze vos, slimme vogel, *m.*

Schlauch, *m.* es, *pl.* Schläuche, lederzak, *m.*; slang, *f.*; =artig, =formig, *adj. bot.* kelk-, beursvormig; =sprițe, *f.* slangbrandspuit, *f.*; =thierchen, *n.* slangvormig infusie-diertje, *n.*

Schlauder//ig, *adj.* nalatig, slordig; =igkeit, *f.* nalatigheid, *f.*; =n, *v. n. fam.* verzuimen, slordig zijn.

Schlecht, *adj.* u. *adv.* slecht, gering, gemeen, kwaad; wenn ich Ihnen nicht zu schlecht bin, als ik u niet te gering ben; schlecht u. recht, slecht en recht; einen schlecht machen, iem. verlagen; =erdings, *adv.* volstrekt; =heit, =igkeit, *f.* slechtheid, *f.*; =hin, =weg, *adv.* eenvoudig, kortweg.

Schleck//en, *v. a.* likken; =er, *m* =ermaul, *n.* lekkerbek, smulbroer, *m.*; =erei, *f.* lekkernij, *f.*; =erhaft, *adj.* lekker; =ern, *v. n.* smullen, proeven, snoepen.

Schlehe, *f.* slee, wilde pruim, *f.*; =nbaum, =ndorn, *m.* sleedoorn, *m.*; =nmuß, *n.* gekonfijte sleeën, *f. pl.*; =nsaft, *m.* sleesap, *n.*; =nwein, *m.* sleewijn. *m.*

Schleich//en, *v. n. s.* sluipen; sich schleichen, voortsluipen, kruipen, glijden; sich davon schleichen, wegglijden; ein schleichendes Fieber, eene sluipkoorts; ein schleichendes Gift, een sluipend vergif; =er, *m.* sluiper, kruiper; pluimstrijker, *m.*; =erin, *f.* sluipster, *f. etc.*; =gut, *n.* =waare, *f.* sluikgoed, *n.*; =handel, *m.* sluik-, smokkelhandel, *m.*; =händler, *m.* sluikhandelaar, *m.*; =weg, *m.* sluipweg, *m.*

Schleier, *m.* sluier, valler, *m.*; =eule, *f.* steenuil, *m.*; =flor, *m.* =tuch, *n.* kamerdoek, *m.*; =frau, *f.* sluiermaakster, *f.*; =kappe, *f.* sluier-, weduwenkap, *f.*; =n, *v. a.* sluieren; =taube, *f.* sluierduif, *f.*

Schleif//e, *f.* strik, knoop, stroop, *m.*; slede; horde, *f.*; =e, =bahn, *f.* glijbaan, *f.*; =bank, *f.* slijpbank, *f.*; =en, *v. a.* slepen; slechten, afbreken (eene vesting), verbinden (eene noot); zucht, vloeiend uitspreken (eene letter); =en, *v. a.* u. *n.* slijpen, scherpen; glijden; =er, *m.* slijper; schaatsenrijder; glijder (op het ijs); zekere pas (bij het dansen); overgang (van eene noot in eene andere); =kanne, *f.* houten kan, *f.*; =mühle, *f.* =rad, *n.* =schale, =schüssel, *f.* =stein, *m.* rc. slijp-molen, *m.* -rad, *n.* -plaat, *f.* -schotel, -steen, *m. etc.*; =schuh, *m.* † schaats, *f.*; =sel, *n.* afslijpsel, *n.*; =stock, *m.* scharenslijpersplank, *f.*; =ung, *f.* sleping, slechting, *f.*; overgang, *m. etc.*; =weg, *m.* sluipweg, *m.*

Schleim, *m.* es, s, slijm, *n.*; slijmachtig, dik vocht, *n.* (Gerstenschleim, gerstewater); =drüse, =haut, *f.* =fieber, *n.* =fluß, *m.* =thier, *n.* rc. slijm-klier, -huid, -koorts, *f.* -vloed, *m.* -dier, *n. etc.*; =en, *v. a.* u. *n.* van slijm zuiveren; afschuimen; slijm verwekken; =ig, *adj.* u. *adv.* slijmerig, slijmig; =igkeit, *f.* slijmerigheid, *f.*; =pflaster, *n.* oplossende pleister, *f.*

Schleiß//e, *f.* spaander, *m.*; spalk, veer van eene pen, *f.*; =en, *v. a.* kloven, splijten; de vederen afhalen; =zwiebel, *f.* winterui, *f.*

Schlemmen s. **Schlämmen**.

Schlend//er, =ergang, =rian, *m.* oude sleur, -gang, slendergang, *m.*; =ern, *v. n.* slenderen.

Schlenker//n, *v. n.* slingeren, spartelen; mit den Beinen, Armen schlenkern, met de beenen, armen slingeren, zwaaien; =bein, *n.* slingeren, *n.*

Schlepp//e, *f.* sleep, *m.*; =en, *v. a.* u. *n.* slepen, op sleeptouw nemen; *nav.* op het anker rijden; sich mit einer Krankheit schleppen, aan eene slepende ziekte lijden; =nträger, *m.* sleep-, slippendrager, *m.*; =boot, =kleid, =netz, =tau, *n.* rc. sleepboot, *f.* -kleed, -net, -touw, *n. etc.*; =strang, *m.* sleeptouw, *n.*

Schleuder, *f.* slinger, *f.*; =er, *m.* slingeraar, *m.*; *fig.* kladder, *m.*; =n, *v. a.* slingeren; *v. n. fig.* kladden, onder de waarde verkoopen; =stein, *m.* slingersteen, *m.*

Schleunig, *adj.* u. *adv.* spoedig, haastig, snel; =keit, *f.* spoed, haast, *f.*

Schleuse, *f.* sluis, *f.*; =nbett, =ngeld, =nthor, *n.* =nmeister, rc. sluis-bedding, *f.* -geld, *n.* -deur, *f.* -wachter, *m. etc.*

Schlich, *m.* es, s, *pl.* e, sluik-, sluip-gang, -weg, *m.*; ich kenne deine Schliche, ik ken uwe sluipwegen, uwe listen en lagen;

=e, *f. pl.* vertrekken, gelegenheden van een huis.

Schlicht, *adj.* u. *adv.* glad, effen, plat; schlichte Haare, gladde haren; der schlichte Menschenverstand, het eenvoudige verstand; ein schlichter Bürger, een eenvoudig burger; =axt, *f.* =beil, *n.* bijl *f.* met een breed blad; =e, *f.* pap der wevers; =eisen, *n.* pletijzer, *n.*; =en, *v. a.* slechten; effen, gelijk maken; glad hakken, -schaven; *fig.* einen Streit schlichten, eenen strijd beslechteu; =er, *m.* pletijzer, *n.*; *fig.* beslechter, *m.*; =feile, *f.* zoetvijl, *f.*; =hammer, *m.* plethamer, *m.*; =hobel, *m.* reeschaaf, *f.*; =mond, *m.* schaafsteen, *m.*; =pinsel, *m.* doezelaar, *m.*; =rahmen, *m.* schraapraam, *n.*; =stahl, *m.* polijststaal, *n.*; =ung, *f.* effen-, gelijkmaking, *f.*; *fig.* beslechting, *f.*

Schlick, *m.* es, s, *pl.* e, slijk, *n.* klei, *f.*; =en, *v. n.* baden, wasschen; =erig, *adj.* slijkerig; =ermilch, *f.* geronnen melk, *f.*; =ern, *v. n.* stremmen.

Schlief, *m.* es, s, rauwe plaats (aan het brood); =en, *v. n.* † sluipen; =erig, *adj.* deegachtig.

Schlier 2c. s. Schleim.

Schließ//e, *f.* luns, voorsteekpin, *f.*; boekhaak, *m.*; val-, schuifdeur eener sluis; =baum, *m.* =blech, =eisen, =geld, *n.* 2c. sluit-boom, *m.* -blik, -hengsel, -geld, *n. etc.*; =en, *v. a.* sluiten; kluisteren, *fig.* opmaken, redeneeren; was willst du daraus schließen, wat wilt gij daaruit opmaken, etw. aus etw. schließen, iets uit iets afleiden; ich schließe von Anderen auf ihn, ik oordeel uit anderen over hem; er schließt von sich auf Andere, hij beoordeelt anderen naar zich zelve; =er, *m.* sluiter, cipier, portier, *m.*; =erin, *f.* sluitster, cipierster, portierster, *f.*; =haken, =kloben, *m.* klinkhaak, *m.*; (van een boek) slot, *n.*; =knie, *n.* klampknie, *f.*; =kohl, *m.* =kraut, *n.* krop-, sluit-kool, *f.*; =lattig, =salat, *n.* kropsalade, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* ten slotte, eindelijk; =nagel, *m. art.* protspin, *f.*; *impr.* boom eener drukpers; =ung, *f.* sluiting, *f.*

Schliff, *m.* es, s, slijpen, *n.*; einen Schliff thun, slijpen; das Glas hat einen guten Schliff, het glas is goed geslepen.

Schlimm, *adj.* u. *adv.* slecht, kwaad, erg; desto schlimmer, des te erger; auf das schlimmste, im schlimmsten Falle, ten ergste-, ten slimste genomen; ich bin auf das schlimmste gefaßt, ik ben op het ergste gevat.

Schling//e, *f.* strik, strop, *m*; *fig.* Schlingen legen, strikken spannen; sich aus der Schlinge ziehen, zich uit de zaak trekken; =baum, *m.* meelboom, *m.*; =el, *m.* slungel, lummel, guit, *m.*; =elei, *f.* lompheid, *f.*; guitenstreek; =elhaft, *adj.* lomp, onbeleefd; =en, *v. a.* u. *n.* slingeren, kronkelen! sich um etwas schlingen, om iets heen kronkelen; =en, *v. a.* verslinden, inzwelgen; =ern, *v. n mar.* stampen, slingeren; =erstag, *m.* slingerstag, *f.*; =faden, *m.* hechtrank, *f.*; =kraut, *n.* slingerplant, *f.*; =rabe, *m.* zeeraaf, *f.*

Schlipp, *m.* es, *pl.* e, slip, *m.*; =e, *f.* schort, *f.* schoot, *m.*; brandgang, *m.* (tusschen twee huizen); =en, =ern, *v. n.* sluipen.

Schlitten, *m.* slede, ijsslede, *f.*; auf dem Schlitten fahren, in eene slede rijden; =, *v. a.* u. *n. prov.* sleden, in eene slede rijden, vervoeren; =bahn, =fahrt, *f.* =kasten, *m.* =pferd, =zeug, *n.* 2c. slede-baan, -vaart, -kast, *f.* -tuig, *n. etc.*; =baum, *m.* =kufe, *f.* boom eener slede; =deichsel, *f.* disselboom *m* eener slede; =schelle, *f.* schel aan eene slede; =wetter, *n.* weer om te sleden.

Schlittschuh, *m.* schaats, *f.*; =laufen, =fahren, *v. n.* schaatsenrijden; =fahrer, =läufer, *m.* schaatsenrijder, *m.*

Schlitz, *m.* es, *pl.* e, spleet, reet, scheur, *f.* barst, *m.*; split, *f.* =auge, *n.* weinig geopend oog, *n.*; =äugig, *adj.* weinig geopende oogen hebbend; =en, *v. a.* splijten, klooven; jem. die Wange schlitzen, iem. eene snede over de wang geven; (den Bauch) opensnijden, openen; *v. n. s.* splijten, barsten, openspringen; =fenster, *n.* lang, smal kijkraampje,; =ig, *adj.* gespleten, gebarsten; =mantel, *m.* mantel met armsgaten zonder mouwen; =messer, *n.* lancet, *n.*; =streif, *m.* belegstuk, *n.*

Schlodern s. schlaudern.

Schlopen, *v. a.* sloopen.

Schlorfen s. schlürfen.

Schlorre, *f.* pantoffel, *f.*

Schloß, *n.* sses, *pl.* Schlösser, slot, *n.*; kasteel, paleis, *n.*; =aufseher, *m.* =blech, *n.* =garten, =thurm, *m.* =thor, *n.* =vogt, *m.* 2c. slot-bewaarder, *m.* -plaat, *f.* -tuin, -toren, *m.* -poort, *f.* -voogd, *m. etc*; =bein, *n.* sluitbeen, *n*; =beutel, *m.* kuipbeugeltje, *n.*; =hof, *m* binnenplaats van een kasteel; =nagel, *m.* sluitbout. *m*; =riegel, *m.* slotgrendel, *m.*; =verwalter, =vogt, *m.* portier, huisbewaarder van het slot; kastelein, slotvoogd, *m.*; =vogtei, *f.* slotvoogdij, *f*; =weiß, *adj.* hagelwit; =zirkel, *m.* veerpasser. *m.*; =zwecke, *f.* spijkertje, met breeden kop.

Schloffe, *f.* hagel, hagelsteen, *m.*; =n, *v. imp.* hagelen; =nwetter, *n.* hagelbui. *f.*

Schlosser, *m.* slotenmaker; smid, *m.*; =arbeit, *f.* =handwerk, *n.* =gesell, =meister, *m.* 2c. slotenmakers-werk, -ambacht, *n.* -knecht, -baas, *m.*

Schlot, *m.* es, *pl.* e, schoorsteen. *m.*; =feger, 2c. s. Schornsteinfeger 2c.

Schlotter//n, *v. n.* fladderen, waggelen; slap neerhangen; =apfel, *m.* rammelappel, *m.*; =ei, *n.* klokei, *n.*; =faß, *n.* wetsteenkoker, *m.*; =gang, *m.* slingerende gang, *m.*; =ig, *adj.* slingerend, los, neerhangend; *fig.* slordig, nalatig; =milch, *f.* afgeroomde, dikke melk, *f.*; =kopf, *m.* schuddend hoofd, *n.*; =vogel, *m.* kiwit, *m.*; =holz, *n. fig.* onbedreven matroos, *m.*

Schlotzer, *m* dotje, *n.*

Schlucht, *f* ravijn, *n.* diepte, rotskloof, *f.* afgrond, *m.*

Schluchzen, *v. n. h.* snikken.

Schluchzer, *m.* snik; hik, *m.*

Schluck, *m.* es, *pl.* e, slok, *m.* teug, *f.*; =en, *v. a.* u. *n.* slikken; =er, *m.* slokker, *m.*; *fig.* sukkel, stakkerd, *m.*

Schlückchen, *n.* slokje, *n.*

Schluder//ig, *adj.* slordig; **-igkeit**, *f.* slordigheid, *f.*; **-n**, *v. n.* slordig zijn, morsen.

Schlüffel, *m.* lummel, *m.*

Schluffig, *adj.* kleverig; traag.

Schluff s. **Schlucht.**

Schlummer, *m.* sluimering, *f.*; **-er**, *m.* sluimeraar, *m.*; **-gott**, *m.* Morpheus; **-hügel**, *m.* grafheuvel, *m.*; **-kopf**, *m.* slaapkop, *m.*; **-körner**, *n. pl.* **-kraut**, *n.* slaapkruid, *n.*; **-los**, *adj.* slapeloos; **-n**, *v. n. h.* sluimeren, licht slapen; **-stätte**, **-stelle**, *f.* sluimerhoekje, *n.* slaapplaats, *f.*; **-wirkend**, *adj.* slaapverwekkend.

Schlump, *m.* toeval, *n.*; **-en**, *v. n. s.* slodderig hangen; **-ig**, *adj.* slonsig.

Schlund, *m.* **es**, *pl.* **Schlünde**, strot, *f.* keelgat, *n.*; *fig.* afgrond, *m.* diepte, *f.*

Schlung, *m.* **es**, *pl.* **Schlünge**, slok, *m.* slingering, *f.*; **-röhre**, *f.* inzuigingspijp, *f.*

Schlupf, *m.* **es**, sluipgat, *n.* -gang, *m.*; **-biene**, **-wespe**, *f.* sluipwesp, *f.*; **-en**, *v. n. s.* glijden, sluipen, glippen; **-hafen**, *m.* sluiphaven, *f.*; **-käfer**, *m.* sluipkever, *m.*; **-loch**, *n.* **-winkel**, *m.* sluip-gat, -hol, *n.* -hoek, *m.*; schuilhoek, *m.*

Schlüpf//e, *f.* sluipgat, *n.*; **-en**, *v. n. s.* glijden, sluipen, glippen; **aus der Hand schlüpfen**, uit de hand glippen; **-erig**, **-rig**, *adj.* glibberig, glad; *fig.* onkuisch, ontuchtig; **-rigkeit**, *f.* glibberigheid; neteligheid, *f.*; *fig.* vuilheid, onkieschheid, *f.*

Schlurfen, **schlürfen**, *v. a.* slurpen, op-, slorpen; *v. n. s.* sloffen, sleepvoeten.

Schluß, *m.* **sses**, *pl.* **Schlüsse**, slot, *n.* sluiting, *f.* sluiten; besluit, *n.*; **der Schluß einer Rechnung**, het slot eener rekening; **diese Thür hat keinen rechten Schluß**, deze deur sluit niet goed; **einen Schluß aus etwas ziehen**, iets opmaken uit eene zaak; **ein logischer Schluß**, eene logische sluitrede; **einen Schluß fassen**, een besluit vatten; **-art**, *f.* redeneerwijze; redekaveling, *f.*; **-balken**, *m.* **-bilanz**, **-kadenz**, **-rede**, *f.* **-reif**, *m.* &c. sluit-balk, *m.* -balans, -kadans, -rede, *f.* -hoepel, *m. etc.*; **-bemerkung**, *f.* aanmerking ten slotte; **-folge**, *f.* gevolgtrekking, *f.*; resultaat, *n.*; **-form**, *f.* vorm *m.* eener sluitrede; **-gedanke**, **-gesang**, **-reim**, **-stein**, *m.* &c. slot-gedachte, *f.* -zang, -rijm, *n.* -steen, *m. etc.*; **-punkt**, *m. gr.* sluitteeken, punt, *n.*; **-rechnung**, *f.* balans, *f.*; **-satz**, *m.* slotzin, *m.*; sluitrede, *f.*; **-stück**, *n.* stuk tot besluit; **-urtheil**, *n.* eindoordeel, *n.*; **-vergleich**, **-vertrag**, *m.* eindverdrag, *n.*; **-zeichen**, *n. mus.* sluitteeken, *n.*; **-ziegel**, *m.* nokpan, *f.*; **-zierrath**, *m. impr.* vignet aan het einde van een boek, deel etc.

Schlüssel, *m.* sleutel, *m.*; **-bart**, *m.* **-bein**, *n.* **-blume**, **-büchse**, *f.* **-loch**, *n.* **-ring**, *m.* &c. &c. sleutel-baard, *m.* -been, *n.* bloem, *f.* -kanonnetje, -gat, *m.* -ring, *m. etc. etc*; **-bund**, *m.* bos sleutels; **-dorn**, *m.* stift *f.* in een slot; **-rohr**, **-schild**, *n.* sleutelpijp, *f.* -plaatje, *n.*

Schlüssig, *adj.* vast besloten.

Schmach, smaad, hoon, schimp, *m.*; **-rede**, *f.* smaadrede, *f.*; **-säule**, *f.* schandzuil, *f.*; **-schrift**, *f.* smaadschrift, *n.*; **-ten**, *v. n.* ver-, smachten; kwijnen; **-voll**, *adj.* u. *adv.* smadelijk.

Schmächtig, *adj.* rank, schraal, mager; **-keit**, *f.* schraalheid, *f.*

Schmack s. **Sumach.**

Schmack//e, *f.* smakschip, *n.*; **-haft**, *adj.* smakelijk; **-haftigkeit**, *f.* smakelijkheid, *f.*; **-los**, *adj.* smakeloos.

Schmadder//buch, *n.* klad, kladboek, *n.*; **-n**, *v. a.* u. *n.* kladden; **-er**, *m.* kladder, *m.*

Schmäh//en, *v. a.* smaden; **-rede**, **-schrift**, *f.* **-wort**, *n.* &c. smaad-rede, *f.* -schrift, -woord, *n. etc.*; **-lich**, *adj.* u. *adv.* smadelijk; **-len**, *v. n. h.* knorren, smalen, schimpen; **-sucht**, *f.* hekel-, bedilzucht, *f.*; **-süchtig**, *adj.* hekelzuchtig; **-ung**, *f.* smading, *f.*

Schmal, *adj.* u. *adv.* smal; *fig.* tenger; schraal; armoedig; **schmale Bissen**, magere kost; **-bäckig**, *adj.* mager van wangen; **-blätterig**, *adj.* smalbladig; **-bier**, *n.* dun bier, *n.*; **-ente**, *f.* smient, *m.*; **-hans**, *m.* schraalhans, *m.*; **-heit**, *f.* smalheid, smalte, *f.*; **-leder**, *n.* smal leder, *n.*; **-leibig**, *adj.* † rank, mager; **-thier**, *n.* eenjarige ree, *f.*; **-vieh**, *n.* **-waare**, *f.* klein vee, *n.*

Schmäl//en', *v. n.* smalen; **-ern**, *v. a.* smaller, nauwer maken; *fig.* verkleinen, verminderen; **-erung**, *f.* het smaller maken; *fig.* vermindering, beperking, schending, *f.*

Schmalt//e, *f.* **-blau**, *n.* smaltblauw, *n.*; **-blau**, *adj.* smaltblauw.

Schmalz, *n.* **es**, vet, smout; uitgesmolten vet, *n.* -boter, *f.*; **-birne**, *f.* smoutpeer, *f.*; **-blume**, *f.* boterbloem, *f.*; **-butter**, *f.* uitgesmolten boter, *f.*; **-en**, **(schmälzen)** *v. a.* **(eine Speise)** boter, vet doen bij eene spijs; **(die Wolle)** vetten, insmeren; **-faß**, *n.* vet-, boterton, *f.*; **-fisch**, *m.* baardvisch, *m.*; **-grube**, *f. fig.* vet land, *n.*; **-ig**, *adj.* vet, vettig, vol reuzel; **-kraut**, *n.* latuw, *f.*; **-kübel**, **-topf**, **trog**, *m.* vet-kuip, *f.* -pot, -trog, *m.*, **-kuchen**, *m.* koek in vet gebakken; **-pfanne**, *f.* koekepan, *f.*; **-schnitte**, *f.* boterham, *m.*; **-schwein**, *n.* **-sau**, *f.* vet varken, *n.*; **-ständer**, *m.* botervat, *n.*

Schmant, *m.* **es**, **s**, room, *m.*; bezinksel van vitriool.

Schmaragd, *m.* **es**, *pl.* **e**, smaragd, *m.*; **-en**, *adj.* smaragden; **-farbig**, **-grün**, *adj.* smaragd -kleurig, -groen; **-fluß**, *m.* valsche smaragd, *m.*; **-mutter**, *f.* smaragdlooksteen, *m.*; **-praser**, *m.* **-schnecke**, *f.* smaragd-praser, *m.* -slak, *f.*; **-it**, **-spath**, *m.* smaragdiet, *m.*

Schmarotz//en, *v. n.* smarotsen, tafelschuimen; **-er**, *m.* parasiet, tafelschuimer, schuimlooper, panlikker, *m.*; **-erei**, *f.* tafelschuimerij, *f.*; **-erin**, *f.* panlikster, schuimloopster, *f. etc.*; **-erisch**, *adj.* als een tafelschuimer; **-erpflanze**, *f.* woekerplant, *f.*

Schmarr//e, *f.* schram, *f.* schramp, *m.*; snede, *f.*; **-ig**, *adj.* vol schrammen.

Schmarting, *f.* smarting, *f.*

Schmatz, *m.* **es**, *pl.* **Schmätze**, smakkende kus, zoen, *m.*; **-en**, *v. a.* smakken, kussen, dat het

smakt: =er, *m.* smakker, *m.*; f. Schmatz.

Schmauch, *m.* es, smook, damp, rook, *m.*; =en, *v. a.* u. *n.* smooken, rooken; =er, *m.* rooker, *m.*; =gesellschaft, *f.* rookgezelschap, *n.*; =zimmer, *n.* rookkamer, *f.*

Schmaus, *m.* ses, *pl.* Schmäuse, maaltijd, *m.* feestmaal, *n.*

Schmaus//en, *v. n.* smullen; brassen; =er, *m.* smuller, *m.*; =erei, *f.* smulpartij, *f.*

Schmäuschen, *n.* maaltje, *n.*

Schmeck//en, *v. a.* smaken; er läßt es sich gut schmecken, hij eet smakelijk; mir will nichts schmecken, mij smaakt niets; =er, *m.* proever, *m.*

Schmeer, *m.* es, smeer, vet, smout, *n.*, =bauch, *m.* smeerbuik, *m.*; =birne, *f.* smoutpeer, *f.*

Schmeichel//ei, *f.* vleierij, pluimstrijkerij, *f.*, =haft, *adj.* u. *adv.* vleiend, streelend, =katze, *f.* vleiende kat, *fig.* vleister, *f.*; =mund, =ton, *m.* =zunge, *f.* ꝛc. vleiende mond, -toon, *m.* -tong, *f.* *etc.*; =name, *m.* =rede, *f.* =wort, *n.* ꝛc. vlei-naam, *m.* -taal, *f.* -woord, *n.* *etc.*, =en, *v. a.* vleien, streelen, liefkozen; =sucht, *f.* zucht tot vleien.

Schmeichler, *m.* vleier, *m.*; =in, *f.* vleister, *f.*; =isch, *adj.* vleiend, streelend.

Schmeidig f. geschmeidig; =en, *v. a.* buigzaam, rekbaar maken; *fig.* gedwee, handelbaar maken.

Schmeiß, *f.* vliegendrek, -stront, *m.*, =en, *v. a.* smijten, werpen; (van vliegen) eieren leggen, =fliege, *f.* vleesch-, -stront-vlieg, *f.*; =werk, *n.* mijnwerkerswerk, *n.*

Schmelz, *m.* es, email, *n.*; brandverf, *f.*; glazuur, *n.* (der tanden); =arbeit, *f.* =werk, *n.* smeltwerk, emailleersel, *n.*; =arbeiter, *m.* brandschilder, *m.*; =bar, *adj.* smeltbaar, =barkeit, *f.* smeltbaarheid, *f.*, =blau, *adj.* smaltblauw; =butter, *f.* uitgesmolten boter, *f.*, =e, =erei, *f.* smelting, smelterij, *f.*; =en, *v. a.* u. *n.* *s.* smelten, emailleeren, =er, *m.* smelter, *m.*; =farbe, *f.* brandverf, *f.*, =feuer, =gefäß, *n.* =hütte, =kammer, =kunst, *f.* =kessel, *m.* ꝛc. smelt-vuur, -vat, *n.* -hut, -kamer, -kunst, *f.* -ketel, *m.* *etc.*, =gemälde, *n.* emailschilderij, *f.*; =glas, *n.* glazuur, *n.*; =maler, *m.* brandschilder, *m.*; =malerei, *f.* brandschilderkunst, *f.*; emailleeren, *n.*; emailschilderij, *f.*; =tigel, *m.* smeltkroes, *m.*; =ung, *f.* smelting, *f.*, gieten, *n.*

Schmer, *n.* vet, van den onderbuik; f. Schmeer; =bauch, =birne, f. Schmeerbauch; =haut, *f.* vetvlies, *n.*; =kalk, *m.* vette kalk, *f.*, =kraut, *n.* berglongkruid, *n.*; =lappen, *m.* vetlap, *m.*, =stein, *m.* speksteen, *m.*; =wurz, =wurzel, *f.* smeerwortel, *m.*

Schmergel, *m.* smergel, *f.* amaril, *m.*; =asche, *f.* amarilasch, *f.*; =n, *v. a.* met amaril polijsten, =pulver, *n.* amarilpoeier, *n.*; =er, *m.* hij die met amaril polijst.

Schmerl, *m.* es, *pl.* e, steenvalk, *m.*; =e, *f.* smeerling, *m.*

Schmerz, *m.* es, *pl.* en, smart, pijn, *f.* leed, *n.*; =en, *v. n.* u. *imp.* smarten; smart veroorzaken; es schmerzt mich sehr, het doet mij zeer leed, =engeld, *n.* schadenvergoeding voor ontvangen wonden, =lager, *n.* ziekbed, *n.*; =(en)lindernd, =(en)stillend, *adj.* pijnstillend; =(en)los, *adj.* zonder pijn, =(en)losigkeit, *f.* smarteloosheid, *f.*; =ensmann, *m.* lijder, martelaar, *m.*; =ensmutter, *f.* moeder, die met smarten baart; *kath.* H. Maagd Maria, =haft, =lich, *adj.* smartelijk, pijnlijk, krenkend; =voll, *adj.* vol smart.

Schmetterling, *m.* es, *pl.* e, vlinder, *m.* kapel, *f.*; =sblüthe, *f.* =sfang, =flügel, *m.* ꝛc. vlinder-bloem, -vangst, *f.* -vleugel, *m.* *etc.*; =sförmig, *adj.* vlindervormig.

Schmettern, *v. n. h.* daveren, schallen, klinken, *v. a.* verpletteren, smakken.

Schmied, (Schmid, Schmidt) *m.* es, *pl.* e, smid, smeder, *m.*; Jeder ist seines Glückes Schmied, een iegelijk is de bewerker van zijn eigen fortuin, =bar, *adj.* smeedbaar; =barkeit, *f.* smeedbaarheid, *f.*, =e, *f.* smitse, smederij, *f.*; =eamboß, *m.* =earbeit, *f.* =balg, *m.* =eesse, =ekohle, *f.* =emeister, *m.* ꝛc. ꝛc. smids-aanbeeld, -werk, *n.* -blaasbalg, -oven, *m.* -kool, *f.* -baas, *m.* *etc.* *etc.*; =en, *v. a.* smeden; Lügen schmieden, leugens smeden.

Schmieg//e, *f.* schuinte; scheve lijn, *f.*; =en, *v. a.* u. *rec.* buigen, bukken, schikken, sich schmiegen und biegen, zich schikken en bukken; =sam, *adj.* u. *adv.* buigzaam, gedwee, leidzaam; =samkeit, *f.* leidzaamheid, *f.* *etc.*

Schmiele, *f.* bies, *f.* riet, *n.*; f. Schwiele.

Schmier, *m.* es, *pl.* e, smeer, vet, *n.*; =alien, *f.* *pl.* smeersel, *n.*; =buch, *n.* kladboek, *n.*; =büchse, =salbe, *f.* =käse, *m.* ꝛc. smeer-doos, -zalf, -kaas, *f.* *etc.*; =en, *v. a.* smeren, *fig.* einen schmieren, iem. duimkruid geven, omkoopen, den Wein schmieren, den wijn vervalschen, einem den Buckel schmieren, iem. den rug smeren; einem das Maul schmieren, iem. honig om den mond smeren; =er, *m.* smeerder; *fig.* kladder, bederver, *m.*; =erei, *f.* smering; kladderij, morserij, *f.*; =ig, *adj.* u. *adv.* smerig, vet, morsig; =igkeit, *f.* smerigheid, *f.*; =ling, *m.* *bot.* lorkenzwam, *n.*; =leder, *n.* vetleer, *n.*; =schaf, *n.* schurftig schaap, *n.*; =seife, *f.* groene zeep, *f.*; =wolle, *f.* vette wol, *f.*

Schmink//e, *f.* blanketsel, *n.*; =balsam, *m.* =büchse, =kunst, *f.* =mittel, *n.* ꝛc. blanket-zalf, -doos, -kunst, *f.* -middel, *n.* *etc.*; =beere, *f.* *bot.* biet, *f.*; =bohne, *f.* gespikkelde boon, *f.*; =en, *v. a.* blanketten; =fleckchen, =läppchen, *n.* rood lapje krep; *com.* lakmoesblauw, *n.*; =pflästerchen, *n.* moesje, *n.*; =wasser, *n.* blanketsel-water, *n.*; =wurzel, *f.* parel-kruid, *n.*

Schmirgel f. Schmergel.

Schmiß, *m.* smeet, slag, *m.*

Schmitz, *m.* es, *pl.* e, zweepslag, *m.*; vuil, *n.*; vlak, *f.*; =e, *f.* (aan de zweep) touwtje, *n.* slag, *m.*; zalf, *f.* smeer, *n.*; f. Klecks; =en, *v. a.* werpen, smijten, slaan; bemorsen; *impr.* door verschuiving slecht afgeven; =er, *m.* vlekkenverdrijver, *m.*; =wort, *n.* scheldwoord, *n.*

Schmöker, *m.* prul, *f.* slecht boek, *n.*; =n, *v. n.* slechte boeken lezen.

Schmoll//en, *v. n.* pruilen; =iren, Schmollis trinken, zich verbroederen (van studenten); =winkel, *m.* =zimmerchen, *n.* pruil-hoek, *m.* -vertrekje, *n.*

Schmor//en, *v. a.* u. *n.* smoren; stoven; =braten, *m.* =obst, *n.* gestoofd vleesch, -ooft, *n.*; =pfanne, *f.* =topf, *m.* ꝛc. stoofpan, *f.* -pot, *m.* *etc.*

Schmu, *m. pop.* winstje, profijtje, *n.*; Schmu machen, kleine winstjes zoeken.

Schmuck, *m.* es, s, tooi, *m.* sieraad, tooisel; juweel; kleinood, *n.*; =, *adj.* u. *adv.* knap, hupsch, netjes; =kästchen, *n.* juweelkistje, *n.*; =los, *adj.* u. *adv.* zonder opschik; kunsteloos; =nadel, *f.* speld, *f.*

Schmück//en, *v. a.* versieren, tooien; opsmukken; *v. rec.* (sich) zich versieren, zich opmaken; =ung, *f.* versiering, *f.*

Schmugg//eln, *v. a.* smokkelen, sluiken; =elei, *f.* smokkelen, *n.* sluikhandel, *m.*; =ler, *m.* smokkelaar, *m.*

Schmunzeln, *v. n.* meesmuilen, glimlachen.

Schmusen, *v. n.* winst zoeken.

Schmuttern, *v. n.* bederven.

Schmutz, *m.* es, vuil, slijk, *n.*; =ärmel, *m.* morsmouw, *f.*; =barthel, =hammel, *m. fam.* morsig mensch, *m.*; =buch, *n.* kladboek, *n.*; =en, *v. a.* bemorsen, bekladden; =fleck, *m.* smet, vlek, *f.*; =ig, *adj.* u. *adv.* morsig, vuil, smerig; =kittel, *m.* kiel, *m.* morsjurk, smul, *f.*; *fig.* vuilak, *m.*; =koch, *m.* gaarkok, *m.*; =titel, *m.* voorblad, *n.* fransche titel, *m.*; =winkel, *m.* vuilnishoek, *m.*; =papier, *n.* =bogen, *m.* misdruk, *m.*

Schnabel, *m.* s, *pl.* Schnäbel, snavel, bek, *m.* sneb, *f.*; er spricht, wie ihm der Schnabel gewachsen ist, hij spreekt ongekunsteld; =eisen, *n.* krulijzer, *n.*; =förmig, *adj.* snavel-, bekvormig; =haut, =scheide, *f.* huidvlies op den snavel; =iren, =n, *v. n.* snoepen, proeven, smullen; =schiff, *n.* schip met eene sneb; =schuh, =stiefel, *m.* schoen met omgebogen punt; =thier, *n.* vogelbekdier, *n.*; =weide, *f.* lekkernij, snoeperij *f.*; =zange, *f.* tang met een bek.

Schnäb//eln, *v. rec.* (sich) trekkebekken; kussen; =elchen, *n.* bekje, *n.*; =ler, *m.* snavelvogel, *m.*

Schnak//e, *f.* mug, vlieg, *f.*; snakerij, aardigheid, *f.*; =isch, *adj.* snaaksch.

Schnällchen, *n.* gespje, *n.*

Schnalle, *f.* gesp, *f.*; =n, *v. a.* gespen; =nbügel, *m.* =nbürste, *f.* =ndorn, =nmacher, *m.* ꝛc. gesp-haak, *m.* -borstel, *f.* -tongetje, *n.* -maker, *m.* *etc.*; =ngürtel, *m.* riem met een gesp.

Schnalzen, *v. n.* smakken.

Schnapp! *interj.* pots! krak! =en, *v. n.* snappen, happen; *fig.* naar iets haken, verlangen; nach Luft schnappen, de lucht hijgend inademen; =feder, *f.* springveder, *f.*; =galgen, *m.* wipgalg, *f.*; =hahn, *m.* roover, gauwdief, *m.*; =messer, *n.* knipmes, *n.*; =sack, *m* knapzak, *m.*; =weife, *f.* haspel met klep

Schnäpp//er, *m.* klingboog, *m.*; *chir.* laatvlijm, *f.*; =isch, *adv.* vinnig, scherp

Schnapp//s, *m.* ses, *pl.* Schnäpse, snaps, sterke drank, *m.*; =sen, *v. n.* een borrel drinken, borrelen; =sbruder, =strinker, *m.* =sglas, *n.* ꝛc. brandewijn-broeder, -drinker, *m.* -glas, *n.* *etc.*

Schnarch//en, *v. n.* snorken, ronken; =er, =hans, *m.* snorker, ronker, *m.*

Schnarr//e, *f.* ratel, *m.*; =e, =drossel, *f.* groote lijster, *f.*; =en, *v. n.* ratelen; snorren; (im Reden) brouwen; =ente, *f.* wilde eend, *f.*; =werk, *n.* baspijp, *f.*

Schnatter//n, *v. n.* snateren, kakelen, babbelen; =ente, *f.* snatereend, *f.*; =er, *m.* snateraar, *m.*; =haft, =ig, *adj.* snaterachtig.

Schnauben, *v. a.* u. *n.* snuiven, hijgen; Rache schnauben, wraak ademen.

Schnaue, *f. mar.* snauw, *f.*

Schnaufen ꝛc. s. schnauben.

Schnauz, =bart, *m.* snorbaard, knevel, *m.*; =e, *f.* snuit, snoet, bek, *m.*; =en, *v. n.* snuiven; snauwen; =(en)kanne, *f.* tuitkan, *f.*; =icht, *adj.* snuitachtig: snauwend; =ig, *adj.* een snuit hebbende.

Schnäuz//chen, *n.* snuitje, *n.*; =en, *v. a.* snuiten; verschieten.

Schnecke, *f.* slak, snek, *f.*; =nauge, *n. arch.* kronkeloog, *n.*; =nberg, *m.* berg met kronkelpaden; =nbohne, *f.* snijboon, *f.*; =nbohrer, *m* boor *f.* met spiraalvormige tong; =nförmig, *adj.* u. *adv.* spiraalvormig; =ngang, *m.* kronkelpad, *n*; *fig.* slakkengang, *m.*; =ngewölbe, *n.* slakkevormig gewelf, *n.*; =nhaus, *n.* =npost, =nschale, *f.* =nstein, *m.* ꝛc. slakken-huisje, *n.* -draaf, *m.* -schelp, *f.* -steen, *m.* *etc.*; =nkegel, *m.* spiraalvormig kegel, *n.*; =nklee, *m* spaansche klaver, *m.*; =nlinie, *f.* spiraallijn, *f.*; =nmuschel, *f* schelpmossel, *f.*; =nrad, *n.* spilrad, *n.*; =nrundung, *f.* spiraal, *f.*; =nstengel, *m arch.* gegroefde stijl, *m.*; =ntreppe, *f.* wenteltrap, *m.*; =nwindung, *f* spiraal, *f.*; =nzug, *m. arch.* ramschoren. *m.*

Schnee, *m* s, sneeuw, *f.*; =bahn, *f* =ball, =berg, *m.* =flocke, =gans, *f.* ꝛc. ꝛc. sneeuw-baan, *f.* -bal, -berg, *m.* -vlok, -gans, *f.* *etc.*; =bruch, *m.* het breken der takken door de sneeuw; =icht, *adj.* met sneeuw bedekt, sneeuwwit, sneeuwachtig; =gestöber, *n* jachtsneeuw, *f.*; =linie, *f* sneeuwlijn, *f.*; =weiß, *adj.* sneeuwwit; =wetter, *n.* sneeuwachtig weder, *n.*

Schneide, *f.* snede, *f.*; =bank, *f.* =brett, =eisen, =messer, *n.* =zahn, *m.* ꝛc. snij-bank, -plank, *f.* -ijzer, -mes, *n.* -tand, *m.* *etc.*; =holz, *n.* =lohn, *m.* =mühle, *f.* zaag-hout, -loon, *n.* -molen, *m.* =n, *v. a.* u. *n.* snijden, zagen; Gesichter schneiden, grimassen maken; *fig. fam.* Geld schneiden, geld inpalmen; es schneidet mir im Leibe, ik heb buikpijn; =zeug, *n.* toestel tot het kerven of snijden.

Schneideln s. Schneiteln.

Schneider, *m.* kleermaker; snijder, *m.*; einen zum Schneider machen, iem. kapot maken (in 't kaartspel); =arbeit, *f.*

-handwerk, *n.* -gesell, -meister, -ring, *m.* ꝛc. ꝛc. kleermakers-werk, -ambacht, *n.* -knecht, -baas, -vingerhoed, *m.*; -ei, *f.* kleermaken, *n.*; -hisch, *m.* bliek, *f.*; -haft, *adj.* laf, knoeierig; -in, *f.* snijster, naaister, *f.*; -n, *v. n. h.* kleermaker zijn, kleederen maken.

Schneidig, *adj.* scherp.

Schneien, *v. imp.* sneeuwen.

Schneiteln, *v. a.* snoeien.

Schnell, *adj.* u. *adv.* snel, rasch, vlug; -bleiche, *f.* kunstbleek, *f.*; -bote, *m.* ijlbode, *m.*; -en, *v. a.* u. *n.* knippen, springen; wippen, voortslaan; mit den Fingern schnellen, met de vingers klappen; -er, *m.* knip, *m.* (voor den neus *etc.*); -falle, *f.* bunsingval, *f.*; -füßig, *adj.* snel van voeten; rad in 't loopen; -füßigkeit, *f.* snelheid, radheid in 't loopen; -galgen, *m.* wipgalg, *f.*; -gerberei, *f.* kunstlooierij, *f.*; -igkeit, *f.* snelheid, vlugheid, *f.*; -käulchen, *n.* knikker, *m.*; -kraft, *f.* veerkracht, *f.*; -kräftig, *adj.* veerkrachtig; -kutsche, *f.* snelwagen, *m.*; -läufer, *m.* hardlooper, vlugge looper, *m.*; -lauf, *m.* harde loop, *m.* -loth, *n.* soldeersel, *n.*; -post, *f.* snelpost, *f.*; -presse, *f.* snelpers, *f.*; -schreibekunst, -schreiben, *n.* snelschrijfkunst, *f.*; -schreiber, *m.* snelschrijver, *m.*; -schritt, *m.* *mil.* versnelde pas, *m.*; -segler, *m.* vlugge zeiler, *m.*; -setzkasten, *m.* *impr.* snelzetkast, *f.*; -wage, *f.* unster, *f.*; -zug, *m.* sneltrein, *m.*; -züngig, *adj.* rad van tong; -züngigkeit, *f.* radheid van tong.

Schnepfe, *f.* snip, *f.*; -ndreck, -nfang, *m.* -njagd, -nzeit, *f.* ꝛc. snippen-drek, *m.* -vangst, -jacht, *f.* -tijd, *m.* *etc.*; -nstrich, -nzug, *m.* trekken der snippen; troep snippen; jacht op snippen.

Schneppe, *f.* slip, *f.* snuit, *m.*

Schnepper s. Schnäpper.

Schnerkel s. Schnörkel.

Schneuse, *f.* smalle weg, *m.*

Schnick//en, *v. a.* u. *n.* trekken; -schnack, *m.* brabbeltaal, *f.* gesnap, *n.*

Schnieben, *v. n.* snuiven.

Schniegeln, *v. a.* opschikken.

Schnipp, *m.* knip, *m.*; knipsel, *n.*; -!, *interj.* knip! -chen, *n.* knip met de vingers; (einem) ein Schnippchen schlagen, met de vingers knippen; *fig.* iem. foppen; -el, *n.* snipper, *f.*; -eln, -ern, *v. a.* snipperen; *v. n.* knippen (met de vingers); -isch, *adj.* u. *adv.* snibbig, vinnig, bits.

Schnirkel s. Schnörkel.

Schnitt, *m.* -es, -s, *pl.* -e, snede, *f.*; *fig.* seinen Schnitt machen, zijnen slag doen, goede winst maken; -chen, *n.* sneedje, schijfje, *n.*; -e, *f.* snede, *f.*; -er, *m.* maaier, *m.*; -erin, *f.* maaister, *f.*; -gras, *n.* maaigras, *n.*; -handel, -händler, *m.* -handlung, *f.* kleinhandel, kleinhandelaar, *m.* handelzaak in manufacturen; -kohl, *m.* snijkool, *f.*; -lauch, *m.* bieslook, *n.*; -ling, *m.* afgesneden tak, *m.*; -linie, *f.* snijlijn, *f.*; -messer, *n.* snij-, snoeimes, *n.*; -waare, *f.* manufacturen, die bij de el verkocht worden; -weise, *adv.* bij sneden, bij schijven; -wunde, *f.* snede; gesneden wond, *f.*

Schnitz, *m.* -es, *pl.* -e, snede, schijf, *f.*; -bank, *f.* -brett, -messer, -werk, *n.* ꝛc. snij-bank, -plank, *f.* -mes, -werk, *n.* *etc.*; -chen, *n.* sneedje, *n.*; -el, *n.* knipsel, *n.*; -eisen, *n.* dissel, baars, *m.*; -elei, *f.* snijden, snijwerk, *n.*; -eln, *v. a.* u. *n.* knippen, snijden; in kleine stukjes snijden; -en, *v. a.* snijden, kerven; beelden, figuren snijden; -er, *m.* beeldsnijder, *m.*; snijmes, *n.*; *fig.* fout, *f.* misslag, bok, *m.*; einen Schnitzer machen, een bok schieten, eene fout maken; von Schnitzern wimmeln, krioelen van fouten; -ern, *v. n.* een bok schieten.

Schnöd//e, *adj.* u. *adv.* snood; -igkeit, *f.* snoodheid, *f.*

Schnoppern, schnuppern, *v. a.* u. *n.* snuffelen.

Schnörkel, *m.* krul, *f.*; kronkel, *m.*; *fig.* grap, snakerij, *f.*; -n, *v. n.* krullen maken.

Schnudel, *m.* snot, *n.*

Schnuffeln, schnüff//eln, *v. n.* snuffelen, snuiven; *fig.* -ler, *m.* snuffelaar, snuiver, *m.*

Schnupf//en, *m.* verkoudheid, *f.*; den Schnupfen haben, verkouden zijn; den Schnupfen bekommen, verkouden worden; -en, *v. a.* u. *n.* snuiven; -er, *m.* snuiver, *m.*; -erin, *f.* snuifster, *f.*; -icht, -ig, *adj.* verkouden; -tuch, *n.* snuif-, zakdoek, *m.*

Schnupftabak, *m.* snuif, *f.* snuiftabak, *m.*; -sdose, *f.* snuifdoos, *f.*; -skrämer, verkooper van snuif; -sraspe, *f.* snuifrasp, *f.*

Schnuppe, *f.* kaarssnuitsel, *n.*; -n, *v. a.* snuiten, snuiven; -rn, *v. a.* u. *n.* snuffelen.

Schnur, *f.*, *pl.* -en, *obs.* schoondochter, *f.*; -, *f.*, *pl.* Schnüre, snoer, koord, *n.* strik, *m.*; eine Schnur Kastanien, eene rist kastanjes; *impr.* die Schnüre, de lijnen; über die Schnur hauen, de grenspalen overschrijden; von der Schnur zehren, van zijn goed teeren; er lebt nach der Schnur, hij leeft naar den regel; -feuer, *n.* vuurpijl, *m.*; -gerade, -grade, -gleich, -stracks, *adj.* u. *adv.* lijnrecht, gelijk; direct; -macher, *m.* lintwerker, *m.*

Schnür//band, *n.* rijgveter, *m.*; -brust, *f.* keurslijf, korset, *n.*; -chen, *n.* snoertje, *n.*; etwas am Schnürchen haben, iets op zijn duimpje weten; -en, *v. a.* snoeren, rijgen, binden, knevelen; *fig.* einen schnüren, iem. te veel afnemen; iem. villen; -haken, *m.* vischhoek, *m.*; -holz, *n.* -stock, *m.* weversklos, *m.*; -kette, *f.* rijgketting, *m.*; -latz, -leib, *m.* -leibchen, *n.* keurslijf, korset, *n.*; -loch, *n.* vetergat, *n.*; -nadel, *f.* -stift, *m.* rijgnaald, *f.*; -nestel, *f.* veter, *m.*; -perlen, *f. pl.* rijgpaarlen, *f. pl.*; -riemen, -senkel, *m.* rijgveter, *m.*; -stiefel, *m.* rijglaarsje, *n.*

Schnurr//e, *f.* ratel, *m.*; *fig.* *fnm.* kluchtige vertelling, *f.*; -bart, *m.* snorbaard, *m.*; -bärtig, *adj.* met knevels; -en, *v. a.* u. *n.* snorren, brommen; spinnen; -ig, *adj.* u. *adv.* kluchtig, snaaksch, boertig; -pfeife, *f.* beuzeling, *f.*; -pfeiferei, *f.* nietigheid, zotternij; malle praat, *f.*; Schnurrpfeifereien erzählen, malle dingen vertellen.

Schober, *m.* stapel, hoop, opper, *m.* mijt, *f.*; **-en**, *v. a.* opstapelen, ophoopen.

Schock, *n.* **es, s**, *pl.* **e**, zestigtal, *n.*; **-en**, *v. a.* bij zestigtallen plaatsen; -tellen *etc.*; veel opleveren; **-frei**, *adj.* vrij van belasting; **-holz**, *n.* telhout, *n.*; **-weise**, *adv.* bij zestigtallen.

Schoder, *m.* puin, *n.*

Schofel, *m.* uitschot, uitvaagsel, *n.*; **-**, **-ig**, *adj.* armzalig, schamel.

Schöffe s. **Schöppe.**

Schokolade s. **Chokolade.**

Schol//ar, *m.* **en**, *pl.* **en**, scholier, *n.*; **-arch**, *m.* **en**, *pl.* **en**, scholopziener, *m.*

Scholast//ik, *f.* scholastiek, *f.*; **-iker**, *m.* scholastikus, *m.*; **-isch**, *adj.* schoolsch, scholastiek.

Schol//ie, *f.* korte aanteekening op een schrijver; **-ion**, *n.* aanmerking en gevolgtrekking aan eene voorafgaande stelling ontleend.

Scholken, *v. n. mar.* klotsen.

Scholle, *f.* kluit; ijsschots, *f.*; schol, tong, *f.*

Schöllkraut, *n.* gouwwortel, *m.*

Schon, *adv.* reeds, al; *conj.* hoewel; **wennschon, obschon**, ofschoon, alhoewel; **er ist schon da**, hij is er al.

Schön, *adj.* u. *adv.* schoon, mooi, fraai; **ich danke schön**, ik dank hartelijk; **schön thun mit einem**, liefkozen, aardigheden zeggen; **-blind**, *adj.* katoogig; **-druck**, *m.* schoondruk, *m.*; **-e**, *f.* schoone, *f.* schoonheid, *f.*; **-en**, *v. a.* klaren; **-fahrregel**, *n.* bijligger, *m.*; **-färber**, *m* verver van schoone, heldere kleuren; **-färberei**, *f.* kleurververij, *f.*; **-geist**, *m.* geestig mensch; bel-esprit, *m.*; **-geisterei**, *f.* geestigheid, *f.* vernuft, *n.*; **-geistig**, *adj.* vernuftig geestig; **-heit**, *f* schoonheid, *f.*; **-heitsgefühl**, **-heitsmittel**, *n.* **-heitssinn**, *m.* ꝛc. schoonheids-gevoel, -middel, *n.* -zin, *m. etc.*; **-ling**, *m.* saletjonker, *m.*; **-pflästerchen**, *n.* moesje, *n.*; **-redner**, *m* sierlijke redenaar, *m.*; **-säulig**, *adj. arch.* met schoone zuilen; **-schreibekunst**, *f.* **-schreiber**, *m.* schoonschrijfkunst, *f.* schrijver, *m*; **-schwätzer**, *m.* schoonprater, *m.*; **-ste**, *adj.* schoonst; **-stens**, *adv.* ten zeerste; **sich schönstens bedanken**, hartelijk, ten zeerste danken; **-thuer**, *m.* flikflooier, *m*; **-thuerei**, *f.* nufferij, flikflooierij, *f.*; **-wissenschaftlich**, *adj.* belletristisch.

Schon//en, *v. a.* sparen, ontzien: **die Waldungen schonen**, den houthak, den houtverkoop regelen; **seine Kleider schonen**, zijne kleederen sparen; **-en**, *v. rec.* (**sich**) zich sparen, zich zelve te goed doen; **-sam**, *adj.* zindelijk; spaarzaam; **-ung**, *f.* verschoning; toegevendheid, sparing, *f.*; **-ungsbrille**, *f.* conservatiebril, *f.*; **-ungslos**, *adj.* onmeedoogend.

Schooß, *m.* **es**, *pl.* **Schöße**, schoot, *m.*; pand, *n.*; **-katze**, *f.* **-kind**, *n.* ꝛc. schoot-kat, *f* -kind, *n. etc.*; **-sünde**, *f.* lievelingszonde, *f*; **-tuch**, *n.* voorschoot, *n.*; (eens bisschops).

Schopf, *m.* **es**, *pl.* **e**, kuif, kruin, *f.* top, *m.*; **-lerche**, *f.* kuifleeuwerik, *m.*

Schöpf//e, *f* put, *m.*; **-brett**, *n.* **-eimer**, **-löffel**, *m.* **-mühle**, *f.* **-rad**, *n.* ꝛc. schep-plank, *f.* -emmer, -lepel, -molen, *m.* -rad, *n. etc.*; **-en**, *v. a* putten, scheppen; **Verdacht schöpfen**, verdenking opvatten; **-er**, *m* schepper; schep-emmer, -bak, *m.* -vat, *n.*; **-werk**, *n.* waterwerk, *n*

Schöpf//er, *m.* schepper, voortbrenger, *m.*; **-erisch**, *adj.* scheppend, voortbrengend; **-ung**, *f.* schepping, *f.*

Schöppchen, *n.* halfpintje, *n.*

Schöppe, *m.* schepen, wethouder, *m*; **-namt**, *n.* wethouderschap, *n.*; **-nstuhl**, *m.* schepenkamer, *f.*

Schöppeln, *v. n.* pimpelen.

Schoppen, *m.* wagen-, koetshuis, *n.* inrij, *m.*; **-**, *m.* half pintje, halve flesch, *f.*; **einen Schoppen Bier trinken**, een glas bier drinken; **-becher**, *m.* halfpintsbeker, *m.*; **-glas**, *n.* groot bierglas, *n.*; **-weise**, *adj.* bij pinten, bij de halve flesch.

Schöps, *m.* **ses**, *pl.* **se**, schaap, *n.* hamel, *m.*; *fig.* domoor, *m.*; **-enfleisch**, *n.* **-nkeule**, *f.* ꝛc. schapen-vleesch, *n.* -bout, *m. etc.*

Schore, *f. mar.* schoor, *m.*

Schorf *m.* **es**, korst, roof, *f.* (op eene wond); schurft, *f.*; **-ig**, *adj.* korstig; schurftig.

Schornstein, *m.* schoorsteen, *m.*; **-busen**, **-fehrer**, *m.* **-haube**, **-kappe**, **-röhre**, *f.* ꝛc. schoorsteen-korf, -veger, *m.* -muts, -kap, -pijp, *f. etc.*

Schoß, *m* **sses**, *pl.* **sse**, scheut, loot, *f.*: belasting, opbrengst, *f.*; **-**, **-sses**, *n* verdieping, *f.* s. **Geschoß**; **-balg**, *m.* halmscheede, *f.*; **-**, **-buch**, *n.* grondboek, *n.*; **-en**, *v. n. h. s.* opschieten; **-frei**, *adj.* vrij van belasting; **-jahr**, *n.* jaarlijksche groei, *m.*; **-kelle**, *f.* pakruimte in een wagen; **-reis**, *n.* loot, *f.*; **-rebe**, *f.* aflegger van den wijnstok, *m.*; **-zins**, *m.* belasting op fondsen.

Schößchen, *n.* sponde, *f.*

Schossen, *v. n. s.* spruiten, opschieten; in aren schieten; **-**, *v. a.* † belasting opbrengen.

Schößling, *m.* scheut, spruit, *f.*

Schote, *f.* schil, *f.* bast, dop, bolster, *m*; **-n**, **-erbsen**, *f. pl.* peulen; doperwten, *f. pl.*; **-n**, *f. pl. mar* schooten; **-nbaum**, *m.* St. Jansbroodboom, *m.*; **-nblume**, *f.* sneeuwklokje, *n.*; **-ndorn**, *m.* accacia, *f.*; **-nförmig**, *adj.* peulvormig; **-nklee**, *m.* lotus, *m.*; **-npfeffer**, *m.* spaansche peper, *m.*

Schott, *n.* karaat, *n.*; puin, *n.*

Schraffi//ren, *v a.* kruisstrepen maken, arceeren, schaduwen; **-ung**, *f.* arceering, schaduwing, *f.*

Schräg, *adj.* u. *adv.* schuin, hellend; scheef; **-e**, **-heit**, *f.* schuinte, glooiing, helling, *f.*; **-emaß**, *n.* zwei, *f.*; **-en**, *v. a.* schuin maken, **-steg**, *m. impr.* kooihoutje, *n.*; **-zeilig**, *adj.* ruitswijze geplant.

Schragen, *m.* schraag, *m.*

Schralen, *v. n. mar.* schralen.

Schramm//e, *f.* schram, schrap; veeg; snede, *f.*; **-en**, *v. a.* schrammen, schrappen; **-schuß**, *m.* schampschot, *n.*

Schrank, *m.* **es, s**, *pl.* **Schränke**, kas, kast, *f.*; **-e**, *f.* perk, *n.* grens, *f.*; balie, *f.*; strijdperk,

n.: dem Ehrgeiz Schranken setzen, paal en perk stellen aan de eerzucht; sich in Schranken halten, zich in toom houden; in den Schranken erscheinen, in het strijdperk verschijnen; =en=los, *adj.* u. *adv.* onbeperkt, grenzenloos; =enlosigkeit, *f.* onbeperktheid, *f. etc.*

Schränk//chen, *n.* kastje, *n.*; =en, *v. a.* dwars leggen, -plaatsen; =rahmen, *m.* kruisraam, *n.*; =weise, *adj.* kruiswijze; =werk, *n.* traliewerk, *n.*; =zaun, *m.* omheining, *f.*

Schranne, *f.* graanmarkt; omheining, *f.*; hal, *f.*

Schranz, *m.* en, *pl.* en, flikflooier, tafelschuimer, *m.*; =en, *v. a.* u. *n.* tafelschuimen, =en=haft, *adj.* flikflooiend.

Schrap//e, *f.* schraper, schrabber, *m.*; =eisen, *n.* schraapijzer, *n.*; =en, *v. a.* schrapen, schrappen; =hans, *m.* schraper, vrek, *m.*

Schraub//e, *f.* schroef, *f.*; *fig.* seine Worte auf Schrauben setzen, dubbelzinnig spreken; auf Schrauben stehen, besluiteloos zijn; =en, *v. n.* schroeven; *fig.* (einen) iem. bedillen, foppen, voor den gek houden; =en=baum, *m.* =enblech, *n.* =enbohrer, *m.* =enmutter, *f.* enschlüssel, *m.* ꝛc. schroef-boom, *m.* -plaat, -boor, -moer, *f.* -sleutel, *m. etc.*; =engang, *m.* =engewinde, *n.* schroefgang, *m.*; =enschnecke, *f.* schroef, *f.*; =enwinde, *f.* groote schroef, *f.*; =enzieher, *m.* schroefsleutel, *m.*; =enzwinge, *f.* =enstock, *m.* schroefstok, *m.*; =erei, *f.* honende plagerij of fopperij; gekkernij, spotternij, *f.*; =planke, *f.* schroefplank, *f.*; =zange, *f.* schroeftang, *f.*

Schreck, *m.* es, s, *pl.* e, en, schrik, *m.* verschrikking, *f.*; =bar, *adj.* te verschrikken; =bild, =mittel, =pulver, *n.* =schanze, *f.* ꝛc. schrik-beeld, -middel, -poeier, *n.* -schans, *f. etc.*; =en, *m.* schrik, *m.* verschrikking, vrees, *f.*; in Schrecken gerathen, ontstellen; in Schrecken setzen, schrik aanjagen; die Schrecken des Todes, de verschrikkingen des doods; =en, *v. a.* (schreckte, geschreckt) verschrikken, schrik aanjagen; =en, *v. n. s.* (schrak, geschrocken) schrikken; =enlos, *adj.* zonder verschrikking; =ensbotschaft, *f.* schrikbarende bootschap, *f.*; =ensherrschaft, =ensregierung, *f.* =enssystem, *n.* schrikbewind, *n.*; =ensort, *m.* =enspost, =enssache, *f.* ꝛc. verschrikkelijke plaats, -tijding, -zaak, *f. etc.*; =haft, *adj.* u. *adv.* schrikachtig; =haftigkeit, *f.* schrikachtigheid, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* verschrikkelijk; =lichkeit, *f.* verschrikkelijkheid, *f.*; =niß, *n.* † verschrikking, *f.*; =schuß, *m.* alarmschot, *n.*; =stein, *m.* malachietsteen, *m.*; =tuch, *n.* schriklap, *m.*; =wort, *n.* bedreiging, *f.*

Schrei, *m.* es, s, *pl.* e, schreeuw, gil, kreet, roep, *m.*; einen Schrei ausstoßen, een gil slaken, geven; =en, *v. n.* schreeuwen, gillen, *etc*; aus vollem Halse schreien, luidkeels schreeuwen; =er, *m.* schreeuwer, *m.*; =erei, *f.* geschreeuw, *n.*; =erin, *f.* schreeuwster, *f.*; =hals, *m.* schreeuwer, schreeuwleelijk, *m.*

Schreib//en, *v. a.* u. *n.* schrijven; =art, *f.* =bedarf, *m.* =ebuch, *n.* =gebühr, =kunst, *f.* ꝛc. schrijfwijze, *f.* -behoeften, *f. pl.* -boek, -loon, *n.* -kunst, *f.*; =pult, *m.* schrijflessenaar, *m.*; =er, *m.* schrijver, klerk, kopist, *m.*; =erei, *f.* geschrijf, geschrift, *n.*; =sucht, *f.* schrijfwoede, *f.* -lust, *m.*; =zeug, *n.* schrijfgereedschap, *n.*

Schrein, *m.* es, *pl.* e, kast, *f.*; =er, *m.* schrijnwerker, *m.*; =ern, *v. a.* schrijnwerk maken; =erei, *f.* =erhandwerk, *n.* schrijnwerkersambacht, *n.*

Schreit//en, *v. n. s.* schrijden, stappen; *fig.* zu etw. schreiten, tot iets overgaan; zum Werk schreiten, aan het werk gaan; zur Sache schreiten, ter zake komen; zur zweiten Ehe schreiten, een tweede huwelijk aangaan.

Schrick, *m.* spleet, scheur, *f.*

Schrift, *f.* schrift, *n.*; =ausleger, =erklärer, =gelehrte, =verächter, =verfälscher, *m.* ꝛc. ꝛc. schrift-uitlegger, -verklaarder, -geleerde, -verachter, -verfalscher, *m. etc.*; =absatz, *m.* paragraaph, *m.*; =art, *f.* schrijfwijze; *impr.* lettersoort, *f.*; =beurtheiler, *m.* boekbeoordeelaar, *m.*; =forscher, *m.* onderzoeker der schrift; =gewölbe, *n.* archief, *n.*; =gießer, =schneider, *m.* =gießerei, =schneiderei, *f.* =stempel, *m.* ꝛc. letter-gieter, -snijder, *m.* -gieterij, *f.* -snijden, *n.* -stempel, *m. etc.*; =guß, *m.* gieten der letters; =halter, *m.* tenakel, kopijhouder, *m.*; =kasten, *m. impr.* letterkast, *f.*; =kürzung, *f.* verkorting in geschriften; =lehrer, *m* leeraar der schrift; =lich, *adj.* u. *adv.* schriftelijk; =mäßig, *adj.* u. *adv.* schriftmatig; =mäßigkeit, *f.* schriftmatigheid, *f.*; =mutter, *f.* matrijs, *f.*; =probe, *f.* letterproef, *f.*; proef van schrift; =reich, *adj.* rijk in letters en geschriften; =saß, *m.* leenman alleen van den leenheer afhankelijk; =sässig, *adj.* tot zulk een leenman behoorende; =sässigkeit, *f.* hoedanigheid van zulk eenen leenman; =schatz, *m.* archief, *n.*; =schrank, *m.* geschriftenkast, *f.*, =sprache, *f.* bijbeltaal,; schrijftaal, *f.*; =stelle, *f.* bijbel-, schriftuur-plaats, *f.*; =steller, *m.* schrijver, *m.*; =stellerin, *f.* schrijfster, *f.*; =stellerei, *f.* schrijven van boeken; schrijversberoep, *n.*; =stellerisch, *adj.* u. *adv.* letterkundig; tot het beroep eens schrijvers behoorende; =text, *m.* bijbeltekst, *m.*; =zeichen, *n.* schrijfletter, *f.* -teeken, *n.*; =zug, *m.* pennetrek, *m.*

Schrillen, *v. n.* krijschen, gillen, schril klinken.

Schritt, *m.* es, s, *pl.* e, schrede, trede, *f.*; tred, stap, *m.*; ein Pferd im Schritte reiten, een paard stapvoets laten loopen; einen weiten Schritt machen, een grooten stap maken; es ist nur um den ersten Schritt zu thun, de eerste stap alleen valt moeielijk; =gänger, *m.* pasganger, *m.*; =lings, *adv.* stapvoets; =schuh, *m.* schaats, *f.*; =weise, *adv* bij schreden, in den stap; =zähler, *m.* schredenteller, *m.*

Schrobel, *f.* wolkaarde, *f.*; =n, *v. a.* kaarden.

Schroff, *adj.* ruw, oneffen; steil; *fig.* barsch; =e, *f.* hel-

ling, steilte, *f.*; -heit, *f. fig.* ruw-, barschheid, *f.*

Schröpf//e, *f.* toppen der jonge graanhalmen, *n.*; -en, *v. a.* koppenzetten; kappen kerven; *fig.* villen; -kopf, *m.* -glas, *n.* laatkop, *m.*; -lampe, *f.* koplamp, *f.*; -schnäpper, *m.* koplancet, *n.*; -zeug, *n* kopgereedschap, *n.*

Schrot, *n.* es, s, *pl.* e, hagel, *m.*; stuk, gewicht, *n.*; afval, *m.*; mit Schrot schießen, met hagel schieten, von gutem Schrot u. Korn, van goed allooi, von altem Schrot und Korne, van den ouden stempel, -axt, *f.* -beil, *n.* houthakkersbijl, *f*; -beutel, *m.* schrootzak, *m.*; -büchse, *f* jachtgeweer, *n.*; -en, *v. a* breken; malen; aus dem Keller schroten, uit den kelder hijschen; -hobel, *m.* roffelschaaf, *f.*; -kasten, *m* meelkist, *f.*; -leiter, *f* rolplank; wijnslede, *f.*; -mehl, *n* gortmeel, *n.*; -mühle, *f.* pelmolen, *m.*; -seil, *n.* hijschtouw, *n*

Schröt//er, *m.* inkelderer, *m.*; schalebijter, hoornkever, *m*; steekbeitel, *m.*, -erlohn, *m.* loon voor inkeldering, nederwerking van den wijn, -ig, *adj* u. *adv.* gekorven; *fig* vierkant, forsch gebouwd; -ling, *m* muntplaatje, *n*

Schrubb//en, v. *a.* boenen, schrobben, -er, *m.* schrobber; luiwagen, *m*; zwabberer, *m.*; -hobel, *m.* roffelschaaf, *f.*

Schrumpel, *f.* rimpel, plooi, schrompel, *f.*; -ig, *adj.* schrompelig, rimpelig; -n, *v. n.* schrompelen, krullen; rimpelig worden, inkrimpen.

Schrumpf//en, *v. n.* rimpelen; inkrimpen; -ig, *adj.* gerimpeld, gekrompen.

Schrund//e, *f.* † kloof, scheur, *f.*; -en, *v. n. s.* † bersten, splijten; -ig, *adj.* gebarsten.

Schub, *m.* es, s, *pl.* Schübe, schuif, *f.* worp, stoot, *m.*; ein Schub Kegel, een stel kegels. auf den Schub thun, over de grenzen brengen; -blech, *n.* dekselbord, *n.*; -fenster, -fach, *n.* -spiegel, *m.* ꝛc. schuif-raampje, *n.* -lade, *f.* -spiegel, *m. etc.*; -jack, *m.* schobbejak, *m.*; -karren, *m.* kruiwagen, *m.*; -kärrner, *m.* kruier, *m*; -paß, *m* dwangpas, *m*: -riegel, *m* grendel, *m.*; -sack, *m.* broek-zak *m.*

Schübling, *m* vagebond, *m*

Schüchtern, *adj.* u. *adv* schuchter, schuw, beschroomd, -heit, *f.* beschroomd-, bedeesdheid, *f.*

Schuckeln, *v. n* waggelen.

Schuft, *m.* es, s, *pl* e, schurk, schoft, *m.*; -ig, *adj* schoftachtig, laag, gemeen; -igkeit, *f.* laagheid, *f. etc.*

Schuhut, *m.* steenuil, *m*

Schuh, *m* es, s, *pl* e, schoen, *m.*; voet (maat), *m.*; -band, *n* -bürste, *f* -flicker, -laden, -macher, -nagel, -riemen, *m.* ꝛc. ꝛc. schoen-band, *m* -borstel, *f.* -lapper, -winkel, -maker, -spijker, -riem, *m. etc.*; -absatz, *m.* hiel, hak (van een schoen). -anzieher, *m.* -horn, *n.* schoenaantrekker, -hoorn, *m.*; -blatt, *n.* bovenleer, *n*; -eisen, *n.* -kratze, *f* schrapijzer, *n.* (voor eene deur), -en, *v a* van schoenen voorzien; schoenen aantrekken, -fleck, *m* hielstuk, *n.*; -knecht, *m* schoenmakersknecht, *m*; -lasche, *f.* schoenlus, *f*; -spitze, *f.* punt, *f.* van een schoen; -wichse, *f* schoensmeer, *n.*; -wichser, *m.* schoenpoetser, *m.*

Schuhu s. Uhu.

Schul//e, *f* school, *f.*; aus der Schule schwatzen, uit de school klappen; hinter die Schule laufen, om de school loopen; -amt, *n.* -anstalt, -arbeit, *f.* -atlas, *m.* -bank, *f.* -buch, *n.* ꝛc. ꝛc. school-ambt, *n.* -inrichting, *f.* -werk, *n.* -atlas, *m.* -bank, *f.* -boek, *n. etc. etc.*; -en, *v. n. h.* schoolgaan; *v. a.* dresseeren; onderwijzen; *fig.* doorhalen, berispen, -ferien, *f. pl.* vacantie, *f.*, -finken, *v. n. h.* spijbelen; -fuchs, *m.* schoolvos, *m.*; -fuchsen, *v n. h.* verwaand spreken, -fuchserei, *f.* schoolvosserij, *f.*; -füchsig, *adj* schoolvosachtig; -gemäß, -gerecht, -mäßig, *adj* overeenkomstig de regels der school; -lehrer, -meister, *m* schoolmeester, *m.*; -lehreramt, *n* -lehrerstelle, *f. etc.* onderwijzersambt, *n* -plaats, *f. etc.*; -meisterlich, *adj.* meesterachtig; -schritt, *m.* schoolstap, *m.*

Schüler, *m.* scholier, leerling, *m.* -in, *f.* scholierster, *f.*; -haft, *adj.* als een scholier, kinderachtig.

Schuld, *f.* schuld, *f.*; sich etw zu Schulden kommen lassen, zich aan iets schuldig maken, -brief, -schein, -zettel, *m.* -verschreibung, *f.* schuld-brief, *m* bekentenis, *f.*; -buch, *n.* -forderer, -herr, -posten, *m* -register, *n.* ꝛc. schuld-boek, *n.* -eischer, -heer, -post, *m.* -register *n etc*; -enlast, *f.* -enmacher, *m.* schulden-last, -maker, *m.*; -ig, *adj.* u. *adv.* schuldig, -igen, *v. a* beschuldigen; -iger, *m.* schuldenaar; beschuldiger, *m.*; -igkeit, *f.* verplichting, *f.* plicht, *m.*; -igst, *adv* behoorlijk; -frei, -los, *adj.* vrij van schuld, onschuldig; -losigkeit, *f.* onschuld, *f.*; -mann, -ner, *m.* -nerin, *f* schuldenaar, *m* -ster, *f.*; -thurm, *m* gijzeling, *f*; -voll, *adj.* vol schuld, misdadig.

Schulter, *f.* schouder, *m.*; -bein, -blatt, *n.* -höhe, *f.* -muskel, *m.* -stück, *n.* -verband, *m* ꝛc schouder-been, -blad, *n.* -hoogte, -spier, *f.* -stuk, -verband, *n etc.*; -n, *v. n.* schouderen, -wehr, *f* borstwering, *f.*

Schultheiß, *m* en, *pl* en, Schulz, Schulze, *m.* schout, baljuw, burgermeester, *m.* [*m.*

Schummel, *m* slordig mensch,

Schund, *m* es, s, *pop.* drek, *m.* vuiligheid, *f.*; -grube, *f.* modderpoel, *m.*; -könig, *m.* nachtwerker, *m.*

Schupp *m.* es, *pl.* e, schop, *m.*; -e, *f.* schub, roof; schil, *f.*; *fig.* die Schuppen sind ihm von den Augen gefallen, de schillen zijn hem van de oogen gevallen; -en, *m.* loods, *f.*; -en, *v. a* schoppen, stooten; van schubben voorzien; afschilferen; -enfisch, *m.* visch met schubben; -ennaht, *f.* schilferachtige naad, *f.*; -enschlange, *f.* geschubde slang, *f.*; -enweise, *adj.* bij schubben; -enartig, -icht, *adj* schubbenachtig; -ig, *adj.* geschubd.

Schur, *f.* schering, *f.*; scheertijd, *m.*; scheerwol, *f.*

Schür//en, *v. a.* aan-, stoken;

-eisen, *n.* -haken, *m.* rakelijzer, *n.*; -fen, *v. a.* schrappen, schillen, pellen; -fhobel, *m.* lijst-, rijschaaf, *f.*; -loch, *n.* stookgat, *n.*; -schaufel, *f.* ovenschop, *f.*; -zange, *f.* lanzetje, *n.*

Schurf, *m.* es, s, korst, roof. *f.* opening eener mijn; doorsnijding. *f.*

Schuriegeln, *v. a.* plagen.

Schurk//e, *m.* schurk. *m.*; -enstreich, *m.* -erei, *f.* -enstück, *n.* ꝛc. schurk-enstreek, -erij, *f.* -enstuk, *n.*; -isch, *adj.* schurkachtig.

Schurz, *m.* es, *pl.* e, schort, *f.*; -fell. *n.* schootsvel. *n.*

Schürze, *f.* voorschoot, *f.*; -n, *v. a.* opschorten. -binden; *v. rec.* (sich) zijn kleed opnemen; zich opschorten.

Schuß, *m.* sses, *pl.* Schüsse, schot, schieten. *n.*; scheut, *f.*; **einen Schuß haben**, een slag van den molen weghebben; **im Schusse sein**, vooruitsnellen; **es geschah ein Schuß**, er viel een schot; **das Wild in den Schuß treiben**, het wild onder het bereik van het schot drijven; -bolzen, *m.* stempelhouder, *m.*; -fertig, *adj.* schietvaardig; -fest, *adj.* door geen schot te wonden; -frei, *adj.* schotvrij; -geld, *n.* schietgeld, *n.*; -linie, *f.* schotlijn, *f.*; -mäßig, *adj.* u. *adv* binnen schot; -pferd, *n.* hengst, *m.*; -weise, *adv* bij schoten.

Schussel, *f.* lichtzinnig meisje, *n.*; -ig, *adj.* lichtzinnig; -igkeit, lichtzinnigheid, *f.*; -n, *v. n. h.* lichtzinnig zijn, handelen

Schüssel, *f* schotel, *m.*; -bret, *n.* -freund, -ring, *m.* -rund, *n.* -wärmer, *m.* ꝛc. schotel rek, *n* -likker, -ring, *m.* -rond, *n.* -warmer, *m.*; -glocke, *f.* kaasglas, *n.*; -hecht, *m.* snoek van middelmatige groote; -knecht, *m.* gatenplateel, *n.*; -koch, *m.* schotelkok, *m.*; -muschel, *f.* eenschalige mossel, *f.*; -pfennig, *m.* legpenning, *m.*; -stein, *m.* plaatsteen, *m.*; -wäscherin, *f.* vatenwaschster, *f.*; -wasser, *n.* spoelwater, *n.*

Schuster, *m.* schoenmaker, *m.*; **auf Schusters Rappen reiten**, met de apostelpaarden rijden; -arbeit, *f.* -kneif, *m.* -pech, *n.* -werkstatt, *f.* ꝛc. ꝛc. schoenmakers-werk, -mes, -pik, *n.* -werkplaats, *f.*; -n, *v. n. fam.* schoenlappen.

Schute, *f.* spade, *f.*

Schüte, *f. prov.* schuit, *f.*; -nfahrer, *m.* schuitenvoerder, *m.*

Schutt, es, s, puin, gruis, *n.*; -haufen, *m* puinhoop, *m.*; -karren, -kärrner, *m.* vuilniskar, *f.* -man, *m. etc.*

Schütt//e, *f.* -boden, *m.* korenzolder, *m.* hoop, stapel (stroo *etc.*), *m.*; -eln, *v. a* schudden, schokken; -en, *v. a.* storten, gieten, werpen; **aus einem Gefäß in ein anderes schütten**, overgieten uit een vat in een ander; **Korn auf den Boden schütten**, koren zolderen; **in Haufen schütten**, ophoopen, opstapelen; *v. n.* opleveren, inbrengen; -enstroh, *n* lang stroo *n.*; -ern, *v. n.* trillen, beven, schudden; -gelb, *n* schietgeel. *n.*; -ort, *m.* bergplaats, *f.*; -stall, *m.* schutkooi, *f.*

Schutz, *m.* es, bescherming, hoede, *f.*; schuilplaats, toevlucht. *f.*; -, *m.* -brett, *n* valdeur, schutplank, *f.*; -blattern, *f. pl.* koepokken, *f. pl*; -blatterngift, *n.* -blatternstoff, *m* koepokstof. *f.*; -brief, -engel, -herr, -patron, *m.* -waffe, *f.* ꝛc schutsbrief, -engel, -heer, -patroon *m.* -wapen, *n. etc.*; -bündniß, *n.* beschermend verbond, *n* f. **Trutz**; -dach, *n.* schutdak, *n.*; -gatter, *n.* valpoort. schutdeur, *f.*; -geist, *m.* beschermgeest, *m.*; -geld, *n.* schatting voor de bescherming; -geleite, *n.* vrijgeleide, *n.*; -herrlich, *adj.* van een schutsheer; -herrschaft, *f.* beschermheerschap, *n.*; -jude, *m.* jood aan schatting onderworpen; -kind, *n.* beschermeling, *m.*; -krieg, *m.* verdedigingsoorlog, *m.*; -leistung, *f.* verleening van bescherming, *f.*; -los, *adj.* onbeschermd; -mauer, *f.* borstwering, *f*; -mittel, *n.* beschermend middel, *n.*; -pfahl, *m.* schutpaal, *m.*; -pocken f. -blattern; -rede, -schrift, *f.* verdedigings-rede, *f.* -schrift, *n.*; -redner, *m.* verdediger; *fig.* voorspraak, *m.*; -wache, *f.* geleide, *n.*; -wand, *f.* schut, windscherm. *n.*; -wehr, *f.* tegenweer, borstwering, *f.*; -zettel, *m.* verblijfpas. *m.*

Schütz//e, *m.* schutter; veldwachter *m*: -en, *v. a.* beschermen, neschutten, behoeden, dekken; -enaufzug, *m.* optocht der schutters; -enbruder. *m.* (boog)schutter, *m.*; -engesellschaft, *f.* schutters-vereeniging, *f.*; -engilde, *f* schuttergild, *n*; -enhaus, *n.* -enhof, *m.* schuttershuis, *n.* -doelen *m.*; -enkönig, *m.* schutterskoning, *m.*; -ling, *m.* beschermeling, *m.*

Schwabbeln, *v n.* zwabberen.

Schwabber, -stock, *m.* zwabber, *m*; -er, *m.* zwabber, *m.*; -n, *v. n.* u. *a.* zwabberen.

Schwab//e, *f.* kakkerlak, *m.*; -e, *m* zwaab, *m.*; **mit den Schwaben klug werden**, laat wijs worden; -enspiegel, *m.* Zwabisch wetboek, *n.*

Schwach, *adj.* u. *adv.* zwak; -gläubig, -köpfig, *adj.* zwakgeloovig, -hoofdig; -heit, *f.* zwakheid, zwakte. *f.*; -heitssünde, *f.* zonde uit zwakheid; -herzig, *adj* flauwhartig; -herzigkeit, *f.* flauwhartigheid, *f.*; -kopf, *m.* zwakhoofd, *n.*; -köpfigkeit, *f* -sinn, *m.* zwakhoofdigheid, *f.*; -nervig, *adj.* zenuwachtig; -sinnig, *adj.* zwakhoofdig.

Schwäch//e, *f.* zwakte, zwakheid, *f.*; -en, *v. a.* verzwakken; (een meisje) verkrachten; -lich, *adj.* u. *adv.* zwakkelijk, ziekelijk; *fig.* teer, kwijnend; -lichkeit, *f.* zwakkelijkheid, *f.*; teer, broosheid, *f.*; -ling, *m.* zwakkeling, *m*; -ung, *f* verzwakking; verkrachting, *f.*

Schwaden, *m.* damp, wasem; walm, *m.*; zwad, zwadde, *f.*; -gras, *n.* vlotgras, *n.*; -grütze, *f.* panikgras, *n.*

Schwadron//e, *f.* eskadron, *n.*; -enweise, *adv.* bij eskadrons; -iren, *v n* grootspreken, snoeven.

Schwager, *m.* zwager, schoonbroeder; koetsier, *m*

Schwäger//in, *f.* schoon-, behuwdzuster, *f.*; -lich, *adj.* u. *adv.* als zwager, -bloedverwant; -schaft, *f.* zwagerschap, *n.*

Schwäher, *m.* schoonvader.

Schwalbe, *f.* zwaluw, *f.*; =nkraut, =nnest, *n.* =nschwanz, =nstein, *m.* =nwurzel, *f.* ꝛc. zwaluw-kruid, -nest, *n.* -staart, -steen, -wortel, *m. etc.*

Schwalch, Schwalg *f.* Schlund.

Schwalke, *f.* zwaluwstaart, *m.*; =n, *v. a.* met zwaluwstaarten verbinden; *v. n. h.* rondzwalken; =r, *m.* zwalp, *m.*; *mar.* zeerot, onverschrokken zeeman, *m.*

Schwall, *m.* groote golf, *f.*; vuurstroom, *m.*; verwarde hoop, *m.*; Schwall von Worten, woordenpraal, *f.*; =en, *v. n. h.* golven; =ich, =ig, *m.* dijkbreuk, *f.*

Schwamm, *m.* es, s, *pl.* Schwämme, spons, *f.*; *bot.* paddestoel, *m*; zwam, *f.*; *chir.* sponsgezwel, *n.*; =artig, =icht, *adj* sponsachtig; =büchse, *f.* sponsdoos, *f.*; =gewächs, *n.* sponsachtig uitwas, *n.* paddestoel, *m.*; =ig, *adv.* sponsig, zwammig; *bot.* vol paddestoelen; =igkeit, *f.* sponsigheid, *f.*; =stein, *m.* sponssteen, *m.*

Schwan, *m.* es, s, *pl.* Schwäne, zwaan, *f.*

Schwanen, *v. imp.* s. ahnen; =arm, =busen, *m.* =brust, *f.* =hals, *m.* ꝛc. arm, boezem, *m.* borst, *f.* hals, *m.* zoo blank als eene zwaan, *etc.*; =boi, *m.* fijne baai, *f.*; =feder, *f.* =gesang, =schnabel, *m* ꝛc. zwane-veer, *f.* -zang, -snavel, *m. etc.*; =zucht, *f.* het houden van zwanen.

Schwang, *m* es, s, *pl.* Schwänge, zwang, gang; zwaai, *m.*; im Schwange sein, in zwang zijn: =baum, *m.* boom van een rijtuig; =bett, *n.* hangmat, *f.*; =blei, *n.* slinger, *m.*; =seil, *n.* danskoord, *n.*

Schwängel, *m.* klepel; zwengel; handboom, *m.*; =brunnen, *m.* =pumpe, *f.* zwengelpomp, *f.*; =riemen, *m.* klepelriem. *m.*

Schwanger, *adj.* u. *adv.* zwanger: =schaft, *f.* zwangerschap, *f.*

Schwänger//n, *v. a.* bezwangeren; =ung, *f.* bezwangering, *f.*

Schwank, *adj.* buigzaam; los; *fig.* onbelist; =, *m.* es, s, *pl.* Schwänke, klucht, grap, *f.* streek, kwinkslag, *m.*; =en, *v. n. s. h.* wankelen, waggelen; *fig.* aarzelen, weifelen; onbestendig, besluiteloos zijn; =macher, *m.* grappenmaker, *m.*; =ung, *f.* wankelen, *n. etc.*

Schwänk//en, *v. a.* spoelen; =bürste, *f.* flesscheborstel, *f.*; =faß, *n.* =kessel, *m.* spoelkuip, *f.*; =wasser, *n.* spoelwater, *n.*

Schwanz, *m.* es, *pl.* Schwänze, staart, *m.*; etw. auf den Schwanz schlagen, iets zeer duur aanrekenen; =bein, *n* =feder, =flosse, =schraube, *f.* ꝛc. staart-been, *n.* -veer, -vin, -schroef, *f. etc.*; =riegel, *m.* dwarshout, *n.*; =rübe, *f.* afgesneden paardenstaart, *m.*

Schwänz//chen, *n.* staartje, *n.*; =elgeld, *n.* =elpfennig, *m.* kleine ongeoorloofde winst, *f.*; Schwänzelpfennige machen, ongeoorloofde winst bejagen; =eln, *v. n.* kwispelstaarten; *fig.* draaien, vleien; =en, *v. a.* een staart maken aan...; die Noten schwänzen, staartnoten maken; ein Pferd schwänzen, een paard den staart opbinden; die Schule schwänzen, uit de school wegblijven; ein Collegium schwänzen, een collegie verzuimen; *v. n.* kwispelen, draaien; =er, *m.* staartemaker, *m. etc.*

Schwapp//eln, =en, =ern, *v. n.* storten; wankelen, slingeren; =elbauch, *m.* slappe buik; groote drinker, *m.*; =s! *interj.* plof!

Schwär, *m* s, *pl.* e, (en) =en, *m.* zweer, etterbuil, *f.*; =en, *v. n.* zweren, etteren, dragen.

Schwarm, *m.* es, s, *pl.* Schwärme, zwerm, hoop, troep, *m.* menigte, *f.*

Schwärm//en, *v. n.* zwermen; zwieren, zwerven; droomen, dwepen; opgetogen, in geestdrift zijn; =er, *m.* (Feuerwerk) zwermer, voetzoeker, *m.*; *fig.* dweper, geestdrijver; zwerver, *m.*; =erei, *f.* dweperij, geestdrijverij, opgetogenheid, *f.*; =erin, *f.* dweepster, zwierster, *f. etc.*; =erisch, *adj.* u. *adv.* dweepziek, dweepachtig; =geist, *m.* geestdrijver, *m.*; =zeit, *f.* zwermtijd, *m.* (der bijen).

Schwarte, *f.* zwoord, *n.*; *fig* eine alte Schwarte, een oud boek, meubel *etc.*; =nmagen, *m.* rolpens, *f.*; =nwurst, *f.* zwoordworst, *f.*

Schwartig, *adj.* zwoordachtig.

Schwarz, *adj.* u. *adv.* zwart; schwarze Wäsche, vuil (linnen) goed; schwarz machen, *fig.* lasteren; schwarz siegeln, met zwart lak dichtzegelen: in der Nacht sind alle Kühe schwarz, bij den avond zijn alle katten grauw; schwarz auf weiß, zwart op wit; =äugig, =blütig, =haarig, =blau, =braun, ꝛc. zwartoogig, -bloedig, -harig, -blauw, -bruin *etc.*; =brod, *n.* zwart-, roggebrood, *n.*; =dorn, *m.* sleepruimboom, *m.*; =färber, =rock, =künstler, =schimmel, *m.* =wild, *n.* ꝛc. ꝛc. zwart-verver, -rok, -kunstenaar, -schimmel, *m.* -wild, *n. etc.*; =fleckig, *adj.* zwart gevlekt; =käppchen, *n.* zwart mutsje, *n.*: bastaardnachtegaal, *m.*; =kümmel, *m*, koriander-zaad, *n.*; =schecke, *f.* zwart bont paard, *n.*; =wurz, *f.* smeer-, waalwortel, *m.*

Schwärz//e, *f.* zwartheid, *f.*; zwartsel, *n.*; =en, *v. a.* zwarten; *v. n.* smokkelen, sluiken; *v. rec.* (sich) zwart-, donker worden; =lich, *adj.* u *adv.* zwartachtig; =ung, *f.* zwarten, *n.*

Schwatzen, *v n.* zwetsen, babbelen, praten; =haft, *adj.* babbel-, snapachtig, praatziek; =haftigkeit, *f.* babbelachtigheid, *f.*

Schwätzer, *m.* =in, *f.* babbelaar, *m.* -ster, *f.* zwetser, *m.*; =erei, *f.* gepraat, gesnap, *n.*

Schwebe, *f.* zwevend, hangend toestel, -voorwerp, *n.*; *fig.* zwevende, onzekere toestand, *m.*; in der Schwebe sein, in onzekerheid, besluiteloos zijn; =n, *v. n.* zweven, hangen: vor Augen schweben, voor de oogen zweven.

Schwefel, *m.* zwavel, *f.*; =ader, =blume, =erde, =farbe, =hütte, =säure, *f.* ꝛc. ꝛc. zwavelader, -bloem, -aarde, -kleur, -fabriek, *f.* -zuur, *n. etc*; =hölzchen, *n.* zwavelstokje, *n.*; =icht, *adj.* zwavelachtig; =ig, *adj.* zwavelig; =n, *v. a.* zwavelen; =sauer, *adj.* zwavelzuur; =wasser, *n.* zwavelwater, *n.*; =werk, *n.* zwavelfabriek, *f.*

Schweien, *v. n.* zwaaien.

Schweif, *m.* es, s, *pl.* e, staart, *m.*; =bügel, =riemen, =stern, *m.* ꝛc. staart-beugel,

-riem, *m.* -ster, *f. etc.*; =en, *v. a.* u. *n.* ronden; rond uitsnijden; **ein schön geschweiftes Pferd**, een fraaie langstaart, *m.*; **umher, herum schweifen**, rondzwerven; =rahmen, *m.* spanraam *f.*; =säge, *f* rondzaag, *f.*; =scheide, *f.* staartscheede, *f.*; =spule, *f.* schietspoel, *f.*; =ung, *f.* ronding; boogvormige uitsnijding, *f.*

Schweig//en, *v. n.* zwijgen, *v. a* doen zwijgen, stillen; =er, *m.* zwijger, *m*; =haft, =sam, *adj.* zwijgend; bescheiden. stil; =samkeit, *f.* stilzwijgendheid; bescheidenheid. *f.*

Schweimel, *m* zwijmel, *m.* duizeling *f.*; =ig, *adj.* zwijmelig, duizelig; =n, *v. n. h.* duizelen

Schwein, *n* es, s, *pl.* e, zwijn, varken *n*; =chen, *n.* varkentje, *n.*; =(be)schauer, *m.* varkensschouwer, *m*; =bruch, *m.* =swuhle, *f.* het door een wild zwijn gewroete hol; =ebraten, *n.* =efett, =efleisch, *n.* =ehandel, =emarkt, *m.* =ezucht, *f.* ꝛc varkens-gebraad -vet -vleesch, *n.* -handel, *m.* -markt, -fokkerij, *f. etc.* =eschmalz, *m* varkensreuzel *n.*; =erei, *f.* onreinheid, *f.*; =hatz, *f.* zwijne-jacht, *f.*; =hirt, =treiber, *m.* varkenshoeder, *m.*; =igel, *m* egel, *fig. pop.* vuilak, *m.*; =igelei, *f.* vuiligheid, morsigheid, *f.*; =isch, *adj.* vuil, smerig; =koben, *m.* varkenshok, *n.*; =pelz, *m. pop.* vuilak, *m.*; =sauge, *n* =sblase, =skeule, *f.* =skopf, =smagen, *m.* ꝛc. ꝛc. varkensoog, *n.* -blaas, *f.* -bout, *m.* -hoofd, *n.* -maag, *m. etc.*; =stall, *m.* varkenshok, *n.*; =wurst, *f.* varkensworst, *f.*

Schweiß, *m* es, *pl.* e, zweet, *n.*; bloed, *n.*; **es hat manchen sauren Schweiß gekostet**, het heeft menigen zweetdroppel gekost; =bad, *n.* =fleck, *m.* =hitze, *f.* =loch, =mittel, =tuch, *n.* ꝛc. ꝛc zweet-bad, *n.* -vlek, -hitte, *f.* -gat, -middel, *n.* -doek, *m. etc.*; =en, *v. n.* zweeten; bloeden; =en, *v. a.* samenwellen; =hund, *m.* brak, *m*; =ig, *adj.* zweeterig, zweetig; =treibend, *adj.* zweetdrijvend; =sucht, *f.* zweetzucht, *f.*; =tropfen, *m.* zweetdroppel, *m.*

Schweiz, *f.* zwitserland. *n.*; =er, *m.* zwitser, *m*; =er Bund, *m.* zwitsersch verbond, *n*; =erei, *f.* boerderij, *f.*; =erin, *f.* zwitsersche vrouw, *f.*; =erisch, *adj.* zwitserzch; =erkäse, *m.* zwitsersche kaas, *f.*

Schwelen, *v. n.* smeulen.

Schwelg//en, *v. n.* brassen, in overdaad leven; =er, *m.* brasser, slemper, zwelger, *m.*; =erei, *f.* zwelgerij, *f.*; =erisch, *adj.* wellustig, weelderig.

Schwell//e, *f.* dorpel, drempel, *m.*; dwarsbalk, *m*, =en, *v. n. s.* op-, zwellen, opzetten; =en, *v. a* doen zwellen.

Schwemme, *f.* wed, *n.*; =n, *v. a.* in het wed brengen; doen drijven; vlotten.

Schwengel f. **Schwängel.**

Schwenk//en, *v. a.* zwenken; zwaaien; **rechts schwenkt euch!** rechts zwenkt! f **schwänken**; =ung, *f.* zwenking; zwaaiing. *f.*

Schwer, *adj.* u. *adv.* zwaar, moeielijk; **die schwere Noth**, de vallende ziekte; =athemig, =beladen, *adj* zwaar-ademend, -beladen; =blütig, *adj.* dikbloedig; =blütigkeit, *f.* dikbloedigheid, *f.*; =e, *f.* zwaarte, *f.*; =en, *v. a.* u. *n. obs.* bezwaren, zwaar zijn; =erde, *f.* zwaaraarde, *f.*; =fällig, *adj.* u. *adv* log; =fälligkeit, *f.* logheid, *f.*; =flüssig, *adj* moeielijk te smelten; =gläubig, *adj.* niet lichtgeloovig; =häuptig, *adj.* zwaarhoofdig; =häuptigkeit, *f.* zwaarhoofdigheid, *f*; =hörig, *adj.* hardhoorig; =hörigkeit, *f.* hardhoorigheid, *f.*; =kraft, *f.* zwaartekracht, *f.*; =leibig, *adj.* dikbuikig; =lich, *adv.* bezwaarlijk, moeielijk; =muth, =müthigkeit, *f* zwaarmoedigheid, *f.*; =müthig, *adj.* u. *adv.* zwaarmoedig; =punkt, *m.* zwaartepunt, *n.*; =spath, *m.* zwaarspaath, *m.*; =wichtig, *adj.* wichtig.

Schwert, *n.* es, s, *pl.* er, zwaard, *n*; =el, *m.* =lilie, *f.* zwaardlelie, *f.*; =ertanz, *m.* wapendans, *m.*; =feger, =fisch, *m.* =lehen, *n.* =ritter, =streich, *m.* ꝛc. zwaard-veger, -visch, *m.* -leen, *n.* -ridder, -slag, *m. etc.*; =förmig, *adj.* zwaardvormig.

Schwester, *f.* zuster, *f.*; =chen, *n.* zustertje, *n.*; =kind, *n.* =mann, =sohn, *m.* =tochter, *f.* zusterskind, *n.* -man, -zoon, *m.* -dochter, *f.*; =lich, *adj.* u. *adv.* zusterlijk; =mord, =mörder, *m.* =paar, *n.* ꝛc. zuster-moord, -moordenaar, *m.* -paar, *n. etc.*; =schaft, *f.* zusterschap, *n.*

Schwibbogen, *m.* verwelfde boog, *m.* gewelf, *n.*

Schwicht//en, =igen, *v. a.* sussen, bedaren; =iger, *m.* susser, *m.*

Schwieger, =mutter, *f.* schoonmoeder, *f.*; =eltern, *pl.* =sohn, =vater, *m.* =tochter, *f.* schoon-(behuwd-) ouders, *pl.* -zoon, -vader, *m.* -dochter, *f.*; =kinder, *n. pl.* behuwdkinderen.

Schwiel//e, *f.* eelt, *n.*; =ig, *adj.* eeltig, eeltachtig.

Schwierig, *adj* moeielijk, bezwaarlijk; lastig; verdrietig; =keit, *f.* zwarigheid, *f.*

Schwimm//en, *v. n. s. h.* zwemmen, drijven; **obenauf schwimmen**, bovenzwemmen; **in Thränen schwimmen**, in tranen baden; **im Ueberflusse schwimmen**, in overdaad baden; =blase, *f.* =fuß, =gürtel, *m.* =haut, =kunst, *f.* ꝛc. zwem-blaas, *f.* -voet, -gordel, *m.* -vlies, *n.* -kunst *f. etc.*; =er, *m.* zwemmer, *m.*; =fähig, *adj* geschikt om te zwemmen; =fähigkeit, *f.* drijfvermogen, *n*; =feder, *f.* vin, *f.*; =schnecke, *f.* zwemslak, *f.*

Schwind//e, *f.* dauwworm, *m.*; =en, *v. n s.* verdwijnen, verkwijnen, uitteren, wegsterven; **etw. schwinden lassen**, iets laten varen; **ich lasse die Hoffnung nicht schwinden**, ik geef de hoop niet op; =flechte, *f.* dauwworm, *m.*; =grube, *f.* zinkput, *m.*; =sucht, *f.* tering, *f.*; =süchtig, *adj.* teringachtig; =süchtigkeit, *f.* teringachtigheid, *f.*

Schwindel, *m.* duizeling, zwijmeling, *f.*; draaiing in het hoofd; *vet.* kolder, *m.*; **den Schwindel bekommen**, duizelig worden; **er hat den Schwindel**, hij is met duizelingen behebt; =elgeist, *m.* tuimel-, zwijmelgeest, *m.*; =ei, *f* zwendelarij, *f.*; =ig, *adj.* duizelig; **mir ist schwindelig**, ik ben duizelig; =kopf, *m.* losbol; zwendelaar, *m.*; =korn, =kraut, *n.* korian-

der, *m.*; =n, *v. n.* duizelig zijn; *com.* zwendelen; mir schwindelt, ik ben duizelig.

Schwindler, *m.* zwijmelgeest; *com.* zwendelaar, *m.*; =lich s. schwindelig.

Schwing//e, *f.* wan, *f.*; vleugel, *m.*; =eblock, *m.* vlasblok, *n.*; =el, *m.* klein rietgras, *n.*; =en, *v. a.* u. *n.* zwaaien; slingeren; schommelen; die Flügel schwingen, met de vleugels slaan; Getreide schwingen, koren wannen; Flachs schwingen, vlas braken; *v. rec.* (sich) zwaaien, slingeren, springen op...; sich in den Sattel schwingen, zich in den zadel werpen; sich auf den Thron schwingen, zich op den troon verheffen; =enapf, *m.* droogschotel, *m.*; =enpresse, *f.* zwingel, *m.* (aan't weefgetouw der kousenmakers); =feder, =kraft rc. s. Schwungfeder, =kraft rc.; =messer, *n.* korte houwer, *m.*; =stock, *m.* zwingel, *m.*; vlasbraak, *f.*; =ung, *f.* trilling, zwaaiing, schommeling, *f.*; =ungspunkt, *m.* slingerpunt, *n.*

Schwipp, *interj.* klets; met een wip! es ging schwipp, schwapp, het ging klits, klets; =e, *f.* zweep, *f.*; =en, *v. a.* zweepen; wippen.

Schwirren, *v. n.* snorren.

Schwitz//e, *f.* =kasten, *m.* zweet-, badstoof, *f.*; =pulver, *n.* =stube, *f.* rc. zweet-poeier, *n.* -stoof, *f.*

Schwöde//faß, *n.* =grube, *f.*; =wedel, *m* rc.; kalk-vat, -gat, *n.* -kwast, *m.*; =n, *v. n.* kalken.

Schwör//en, *v. a.* u. *n.* zweren; zur Fahne schwören, den krijgsmanseed afleggen; =er, *m.* † zweerder, *m.*

Schwude, *interj.* haar, links!

Schwül, *adj.* zoel, drukkend, benauwd; =e, *f.* zoelheid, benauwde warmte, *f.*

Schwulität, *f.* benauwdheid, *f.*

Schwulst, *f. pl.* Schwülste, gezwel, *n.*; *fig.* bombast, *m.* opgeblazenheid, *f.*

Schwülstig, *adj. fig.* opgeblazen, hoogdravend, overdreven; =keit, *f.* bombast, *m. etc.*

Schwund, *m.* es, verdwijnen, *n.*

Schwung, *m.* es, s, *pl.* Schwünge, zwaai, draai, keer, *m.*; *fig.* vlucht, *f.*; =brett, *n.* spring-, aanloop-plank, *f.*; =feder, *f.* slagpen, *f.*; =haft, *adj.* u. *adv.* onregelmatig; met nadruk, met verheffing; =kraft, *f.* middelpuntvliedende kracht, *f.*; veerkracht, *f.*; =rad, *n.* beweegrad, *n.*; =riemen, *m.* hangriem, *m.*

Schwur, *m.* es, s, *pl.* Schwüre, eed; vloek, *m.*; =brüchig, *adj.* meineedig; =gericht, *n.* gezworen gerecht, *n.*

Scilicet, *adv.* namelijk.

Scirrhös, *adj.* hard gezwollen.

Sclav//e, *m.* slaaf, *m.*; =enarbeit, *f.* =endienst, =engeist, =enhandel, *m. etc.* slaven-arbeid, -dienst, -geest, -handel, *m. etc.*; =enbande, *n. pl.* =eneisen, *n.* =enfessel, =enkette, *f.* slavenketen; *fig.* slavernij, *f.*; =enfurcht, *f.* =ensinn, *m.* slaafsche vrees, gezindheid, *f.*; =enhaft, =isch, *adj.* slaafachtig, slaafsch; *fig.* onderworpen, laaghartig; sclavische Uebersetzung, letterlijke vertaling; =erei, *f.* slavernij, *f.*

Scontr//iren, *v. a.* vereffenen; =o, *m.* vereffening, *f.* rescontro, *n.*; =obuch, *n.* rekening-courantboek, *n.*; =otag, *m.* dag van afrekening.

Scorbut, *m.* scheurbuik, *f.*

Scorpion, *m.* schorpioen, *m.*; =artig, *adj.* schorpioenachtig, -vormig; =gift, *n.* =schwanz, =stich, *m.* rc. schorpioen-vergift, *n.* -staart, -steek, *m. etc.*

Scorzo, *m.* verleden maand, *f.*

Scorzonere, *f.* schorseneer, *f.*

Scriba, *m.* schrijver, *m.*

Scribent, *m.* afschrijver, *m.*

Scribler, *m.* veelschrijver, *m.*

Scriptur//en, *f. pl.* schrifturen, *f. pl.*; =ist, *m.* schriftgeleerde, *m.*

Scrophel//krankheit, *f.* =n, *f. pl.* klierziekte, *f.*

Skrophulös, *adj.* klierachtig.

Scrupel, *m.* twijfel, schroom, *m.*

Sculptur, *f.* beeldhouwwerk.

Scylla, *f.* Scylla, *f.* [*n.*

Sebenbaum, *m.* zevenboom, *m.*

Sech, *n.* es, *pl.* e, kouter, *m.*; =holz, =loch, *n.* =ring, *m.* rc. kouter-hout, -gat, *n.* -ring, *m etc.*

Sechs, *num.* zes; mit Sechsen fahren, met zes paarden rijden; =achteltakt, *m.* zes achtste maat, *f.*; =armig, =beinig, =blatterig, =eckig, =flügelig, =malig, rc. rc. zes-armig, -beenig, -bladerig, hoekig, -vleugelig, -malig, *etc.*; =ender, *m.* hert met gewei van zes punten; =fach, *adj.* zesvoudig; =pfünder, *m.* zesponder, *m.*; =pfündig, *adj.* van zes pond; =te, *num.* zesde; =tel, *n.* zesde, *n.*

Sechser, *m.* zespenning-, zeskruitserstuk, *n.*; =lei, *adv.* zesderlei.

Sechzehn, *num.* zestien; =er, *m.* zestiental, *n.*; zestiender; zestienman, *m.*

Sechzig, *num.* zestig; =er, *m.* zestigtal, *n.* zestiger, *m.*; =erin, *f.* vrouw van zestig jaren. — Men vorme de verdere samenst. naar de gelijksoortige woorden onder: acht, drei, ein.

Seciren, *v. a.* ontleden.

Seckel, *m.* beurs, *f.* zakje, *n.*; sikkel (gewicht); =meister, *m.* penningmeester, *m.*; =n, *v. a.* in den zak steken, opsteken.

Seckler, *m.* beurzenmaker.

Secret, *n.* geheim zegel, *n.*; s. Abtritt; =buch, *n.* geheimboek, *n.*

Secretär, *m.* secretaris, schrijver; schrijflessenaar, *m.*

Sect, *m.* maderawijn, *m.*

Secte, *f.* sekte, partij, *f.*

Section, *f. anat.* ontleding, opening, *f.*; af-, verdeeling, *f.*; =saufriß, *m.* verdeelingsplan, *n.*; =sbesteck, *n.* ontledingstoestel, *n.*; =ssaal, *m.* ondleedzaal, *f.*

Sectirer, *m.* sektenmaker, *m.*

Sector, *m.* sector, *m.*

Secular, =isch, *adj.* honderdjarig; wereldlijk, niet geestelijk; =isiren, *v. a.* geestelijk tot wereldlijk goed maken; =feier, *f.* eeuwfeest, *n.*

Seculum, *n.* eeuw, *f.*

Secunda, *f.* tweede klasse, *f.*; *com.* =, =wechsel, *m.* secunda wissel, *m.*; =ner, *m.* leerling der tweede klasse; =nt, *m.* secondant, *m.*; =rius, *m.* tweede prediker, *m.*

Secunde, *f.* seconde, *f.*; =nuhr, *f.* uurwerk, horloge met secondewijzer; =nweiser, =nzeiger, *m.* secondewijzer, *m.*

Secundiren, *v. n.* helpen.

Sedativ, *adj.* pijnstillend.

Sedez, *n.* sedecimo, *n.*; =band, *m.* =format, *n.* sedecimo-formaat.

n.; in sedecimo, in 16°.

See, *f.* zee, *f.*; =, *m.* meer, *n.*; zur See gehen, ter zee gaan; in See gehen, stechen, in zee gaan, steken; =aal, =bär, *m.* =fahrt, *f.* =gefecht, *n.* =krankheit, *f.* ꝛc. ꝛc. zee-aal, -beer, *m.* -vaart, *f.* -gevecht, *n.* -ziekte, *f.* *etc. etc.*; f. ook Meer.

Seel//e, *f.* ziel, *f.*; =enamt, *n.* zielmis, *f.* =enarzt, =enhirte, *m.* =enheil, *n.* =enruhe, *f.* =enstreit, =enmörder, *m.* ꝛc. ꝛc. ziel-enarts, -enherder, *m.* -enheil, *n.* -erust, *f.* -estrijd, -enmoordenaar, *m.* *etc. etc.*; =enlehre, *f.* zielkunde, *f.*; =engröße, *f.* grootheid van ziel; =engüte, *f.* goedheid der ziel; =enluft, *f.* =enschwung, *m.* =enstärke, *f.* =entrost, *m.* =envermögen, *n.* ꝛc. ziels-genot, *n.* -verheffing, -kracht, *f.* -troost, *m.* -vermogen, *n.* *etc.*; =enwanderung, *f.* zielsverhuizing, *f.*; =messe, *f.* zielmis, *f.*; =sorge, *f.* zorg voor de ziel, voor het zielenheil; =sorger, *m.* zielverzorger, *m.*

Segel, *n.* zeil, *n.*; =boden, *m.* =kunst, *f.* =macher, =ring, *m.* =tuch, *n.* ꝛc. zeil-kamer, -kunst, *f.* -maker, -ring, *m.* -doek, *n.* *etc.*; =n, *v. n. s.* zeilen; durch die Luft segeln, de lucht doorklieven; =stange, *f.* steng, ra, *f.*

Segen, *m.* zegen, *m.*; =sformel, *f.* zegensformulier, *n.*; =sfülle, *f.* rijke zegen, *m.*; =shand, *f.* zegenende hand, *f.*; =skräftig, *adj.* zegenbrengend; =sprecher, *m.* zegenspreker; bezweerder, *m.*; =sspruch, *m.* =swort, *n.* woord van zegen; =squelle, *f.* bron van zegen; =sreich, *adj.* zegenrijk; =swunsch, *m.* zegenwensch, *m.* [*m.*

Segler, *m.* zeiler; zeevaarder,

Segment, *n.* segment, *n.*

Seg//nen, *v. a.* zegenen; bezweren, betooveren; einen od. sich vor der Stirn segnen, iem. of zich het teeken des kruises maken; sie ist gesegneten Leibes, zij is in gezegende omstandigheden; das Zeitliche, die Welt segnen, de wereld vaarwel zeggen; =nung, *f.* zegening, *f.*

Seh//e, *f.* gezicht, oog, *n.*; pupille, *f.*; =achse, *f.* gezichtsas, *f.*; =kunst, *f.* =enerve, =epunkt, =estrahl, =ewinkel, *m.* ꝛc. gezichts-kunst, -zenuw, *f.* -punt, *n.* -straal, -hoek, *m.* *etc.*; =en, *v. a.* u. *n.* zien, kijken, beschouwen; einem in das Gesicht sehen, iem onder de oogen zien; zum Fenster hinaus sehen, uit het venster zien; seine Lust an etw. sehen, lust vinden in iets; sich sehen lassen, zich vertoonen; zich onderscheiden; einem ähnlich, gleich sehen, op iem gelijken; bleich sehen, bleek zien; das Fenster sieht auf die Gasse, het venster ziet uit op de straat; das Sehen hat man umsonst, het zien kost niets; =enswerth, =enswürdig, *adj.* beziens-waard; =enswürdigkeit, *f.* bezienswaarde zaak, *f.*; =er, *m.* ziener, *m.*; =erin, *f.* profetes, *f.*; =erohr, *n.* verrekijker, *m.*; =kraft, *f.* gezichtvermogen, *n.*

Sehn//e, *f.* pees, zenuw, *f.*; =en, *v. rec.* (sich) sterk verlangen, reikhalzen, haken naar iets; =icht, *adj.* peesachtig; =ig, *adj.* vol pezen; =lich, *adj.* u. *adv.* vurig, reikhalzend, blakend; =sucht, *f.* vurig verlangen, *n.*; =suchtsvoll, =süchtig, *adj.* vol verlangen, reikhalzend.

Sehr, *adv.* zeer, veel.

Seich, *m* =e, *f.* *pop.* pis, *f.* water, *n.*; =ameise, *f* bruine mier, *f.*; =blume, *f* paardenbloem, *f.*; =en, *v. n. h.* pissen, wateren; *pop* zijken; =er, *m.* pisser, *m.*; =erin, *f* pisster, *f.*; =winkel, *m.* pishoek, *m.*

Seicht, *adj.* u. *adv.* ondiep, laag; *fig.* oppervlakkig; droog, seichte Gründe, zwakke redenen; =heit, =igkeit, *f.* ondiepte; *fig.* oppervlakkigheid, *f.*

Seide, *f* zijde, *f.*; =n, *adj.* zijden; =narbeiter, =nbau, =ndrucker, =nfärber, =nhandel, *m.* =nraupe, *f.* ꝛc. ꝛc. zeide-werker, *m.* -teelt, *f.* -drukker, -verver, -handel, -worm, *m.* *etc.*; =nartig, *adj.* zijdeachtig; =nbinse, *f.* katoengras, *n.*; =nband, *n.* =nfaden, *m.* =ngewebe, *n.* =nschnur, *f.* ꝛc zijden-lint, *n.* -draad, *m.* -weefsel, -snoer, *n.* *etc.*

Seidel, *n.* pint, kan, *f.*; =bast, *m.* vijfvingerkruid, *n.*; =wurzel, *f.* kellerhals, *m.*

Seife, *f.* zeep, *f.*; =n, *v. a.* zeepen, inzeepen; =nartig, *adj.* zeepachtig; =nasche, =nbrühe, =nkugel, =nlauge, *f.* =nwurzel, *f.* ꝛc. ꝛc. zeep-asch, *f.* -sop, *n.* -bal, *m.* -water, *n.* -wortel, *m.* *etc.*; =nblase, *f* zeepbol, *f.*; =ngeist, =nspiritus, *m.* geest van zeep; =nzäpfchen, *n.* steek-, zetpil, *f.*

Seifensieder, *m.* zeepzieder, *m.*; =in, *f.* zeepziedersvrouw, *f.*; =ei, *f.* zeepziederij, *f.*; =geselle, *m.* =handwerk, *n.* =lauge, *f.* ꝛc. zeepzieders-knecht, *m.* -ambacht, *n.* -loog, *f.* *etc.*

Seif//ner, *m.* metaalwasscher, *m.*; =icht, =ig, *adj.* zeepachtig; =stein, *m.* volaarde, *f.*

Seigen ꝛc. f. seihen.

Seiger, *m.* wijzer, *m.* uurwerk, *n.*; =, *m.* opziener over de bronknechten; =, *adj.* u. *adv.* loodrecht; =abtreiber, *m.* zuiveraar, *m.*; =arbeit, *f.* zuivering, *f.*; =blech, =blei, =gekrätz, *n.* =heerd, =ofen, *m* ꝛc zuiver-blik, -lood, *n.* -schilfers, *f. pl.* haard, -oven, *m.* *etc.*; =dorn, *m.* overblijfsel van koper, =gang, *m.* loodrechte gang, *m.*; =hütte, *f.* louterhut, *f.*; =linie, *f.* loodrechte lijn, *f.*; =n, *v. a.* zuiveren, scheiden, loodrecht graven; =schacht, *m.* =tiefe, *f.* loodrechte mijnput, *m.* -diepte, *f.*; =schlacke, *f.* aanhangsel, *n.*; =ung, *f.* zuivering, *f.*

Seih//e, *f.* =er, *m.* teems, zeef, *f.*; =gefäß, *n.* =sack, *m.* =tuch, *n.* ꝛc. zijg-vat, *n.* -zak, doek, *m.* *etc.*; =en, *v. a.* zeven, zijgen, doorslaan; =kasten, *m.* raam, *n.*; =rahmen, *m.* kleine zeef, *f.*; =trichter, *m.* filtreertrechter, *m.*

Seil, *n.* es, s, *pl.* e, touw, koord, *n.* lijn, *f.*; =chen, *n.* touwtje, koordje, *n.*; =er, *m.* touwslager, *m.*; =erarbeit, =erhütte, *f.* =errad, *n.* ꝛc. touwslagers-werk, *n.* -hut, *f.* wiel, *n.* *etc.*; =erbahn, *f* lijnbaan, *f.*; =ergarn, *n.* schiemansgaren, *n.*; =hafen, *m* draaispoel *f.*; =(er)schlitten, *m.* touwslagersslede, *f.*; =tänzer, *m.* koordedanser, *m.*; =tänzerin, *f.* kordedanseres, *f.*; =werk, *n.* touwwerk, *n.*

Seim, *m.* es, *pl.* e, honig, honigzeem, *n.*; *fig.* zoetigheid,

f.; -e, *f.* lijn, *f.*; -en, *v. n. h.* zeemachtig, slijmig, dik worden, zijn; *v. a.* dik koken; **Honig seimen**, honig pijnen, zeemen; -**honig**, *m.* honingzeem, *n.*; -**icht**, *adj.* slijmachtig, kleverig; -**ig**, *adj.* slijmhoudend, sapgevend.

Sein, *v. n. s.* zijn, wezen; **es ist nicht an dem**, het is niet waar; **ist dem so?** is de zaak alzoo? **dem sei wie ihm wolle**, het zij daarmede gelegen zoo het wil; **es sei**, het zij zoo; **es sei denn, daß...**, het zij, dat...; **es ist schon lange**, het is reeds lang geleden; **es sind unser vier**, wij zijn met ons vieren; **er ist gegangen**, hij is geloopen.

Sein, seine, sein, *pron.* zijn; **das ist sein**, dat behoort hem; -**erseits**, *adv.* van zijnen kant; van zijne zijde; -**ethalben**, -**etwegen, um seinetwillen**, zijnentwege, om zijnentwil; -**ige**, -**e**, (**der, die, das**) de, het zijne.

Seising, *m. mar.* seizing *f.*

Seit, *prp.* sedert; **seit dem Tage**, sedert dien dag; -**dem**, -**her**, *adv.* sedert.

Seite, *f.* zijde, *f.* kant, *m.*; **die rechte und linke Seite**, de rechter- en linkerzijde; **auf die Seite!** op zij, **auf die Seite treten**, op zijde gaan; **sich auf die Seite machen**, zich uit de voeten maken; **bei Seite legen**, ter zijde leggen, **auf die Seite schaffen**, uit den weg ruimen; **von väterlicher, von mütterlicher Seite**, van vaders-, van moederszijde, **auf beiden Seiten**, van weerszijden; **von der Seite malen**, van ter zijde afbeelden.

Seiten//abriß, *m.* profiel, *n.*; -**abtheilung**, *f. impr.* verdeeling van bladzijden; -**ader**, -**allee**, *f.* -**ast**, *m.* -**brett**- -**fenster**, *n.* -**flügel**, -**giebel**, *m.* 2c. 2c. zij-ader, -laan, *f.* -tak, *m.* -plank, *f.* -raam, *n.* -vleugel, -gevel, *m. etc. etc.*; -**blick**, *m.* blik van ter zijde; -**erbe**, *m.* kollaterale erfgenaam, *m.*; -**erbschaft**, *f.* kollaterale erfenis, *f.*; -**haus**, *n.* -**höhle**, *f.* neven-huis, *n.* -holte, *f.*; -**kopfweh**, *n.* scheele hoofdpijn, *f.*; -**lähmung**, *f.* verlamming der zijde; -**lang**, *adj.* u. *adv.* eene of meer bladzijden lang; -**schlag**, -**schmerz**, *m.* slag, *m.* pijn *f.* in de zijde; -**ständig**, *adj. bot.* aan de zijde staande; -**stechen**, *n.* -**stich**, *m.* steek in de zijde; -**stück**, *n.* zijstuk, *n.*; pendant, *m.*; -**theil**, *m.* zijstuk, *n.*; -**verwandte**, *m.* u. *f.* zijdelingsche bloedverwant, *m.* u. *f.*; -**zahl**, *f.* nommering der bladzijden; getal bladzijden; -**zeiger**, *m.* bladwijzer, *m.*

Seit//her, *adv.* tot dus ver; -**herig**, *adj.* tot dus ver bestaande, -**ig**, *adj.* (in samenst.) kantig, **eine fünfseitige Figur**, eene vijfkantige figuur; -**lings**, -**wärts**, *adv.* ter zijde.

Sekret, -**är**, f. **Secret**.

Sekt, -**e**, -**ion**, f. **Sect**.

Sekulum, **Sekunda**, **Sekunde**, f. **Seculum** 2c.

Selb//ander, *adv. obs.* met ons, met hun beiden; -**dritt**, met ons drieën; -**ende**, *n.* zelfkant, *m.*; -**er**, *adv.* zelf; -**iger**, *adj.* dezelve; dezelfde; -**lich**, -**müthig**, *adj.* vrijwillig; -**mündig**, *adj.* meerderjarig.

Selbst, *adj.* zelf, zelve, zelven; **ich, wir selbst**, ik zelf, wij zelven; **an u. für sich selbst**, op zich zelve; **von selbst**, van zelf; -, *adv.* zelfs, bovendien; **sie ist die Güte selbst**, zij is de goedheid zelve; -**anklage**, -**befleckung**, -**befriedigung**, *f.* -**bewußtsein**, *n* 2c. zelf-beschuldiging, -bevlekking, -voldoening, -bewustheid, *f. etc.*; -**ankläger**, *m.* hij die zich zelven aanklaagt; -**bekenntniß**, *n.* bekentenis die men zich zelven doet; bekentenis omtrent zich zelven; -**beschäftigung**, *f.* bezigheid die men zich zelven verschaft; -**bewußt**, *adj.* zich zelven bewust; -**dünkel** f. **Dünkel**; -**eigen**, *adj.* zijn eigen; -**einkehr**, *f.* inkeering in zich zelven, zelfbeproeving, *f.*; -**elei**, -**igkeit**, -**sucht**, -**süchtelei**, -**süchtigkeit**, *f.* zelfzucht, baatzuchtigheid, *f.*; -**eln**, *v. n. h.* aan de ingeving van groote eigenbaat gehoorzamen; -**entschädigung**, *f.* schadeloosstelling op eigen gezag; -**entzündung**, *f.* onwillekeurige ontsteking, *f.*; -**erhebung**, *f.* eigen verheffing, trotschheid, *f.*; -**erwählt**, *adj.* zelf gekozen; -**gebacken**, *adj.* eigen gebakken; -**gefällig**, *adj.* verwaand; -**gefälligkeit**, *f.* verwaandheid, *f.*; -**gespräch**, *n.* alleenspraak, *f.*; -**haß**, *m.* eigenhaat, *m.*; -**heit**, *f.* persoonlijkheid, *f.*; -**herr**, -**errscher**, *m.* zelfbeheerscher, *m.*; -**herrschaft**, *f.* zelfbeheersching, *f.*; -**hülfe**, *f.* eigenhulp, *f.*; -**ig**, -**isch**, -**liebig**, -**süchtig**, *adj.* baat-, zelfzuchtig; -**klug**, *adj.* verwaand; -**lautend**, *adj.* klinkend; -**laut**, -**lauter**, *m.* klinker, *m.*; -**ler**, -**ling**, *m.* egoist, *m.*; -**liebe**, *f.* eigenliefde, *f.*; -**lob**, *n.* eigen lof, *m.*; -**los**, *adj.* zonder eigenliefde; -**peiniger**, -**plager**, -**quäler**, *m.* hij die zich zelven kwelt; -**peinigung**, -**plage**, -**quälerei**, *f.* zelfkastijding, *f.*; -**redend**, *adj.* van zelf sprekend; -**ruhm**, *m.* eigen roem, *m.*; -**ständig**, *adj.* zelfstandig; -**ständigkeit**, *f.* zelfstandigheid, *f.*; -**täuschung**, *f.* zelfmisleiding, *f.*; -**thätig**, *adj.* zelfwerkzaam; -**thätigkeit**, *f.* zelfwerkzaamheid, *f.*; -**verächter**, *m.* hij die zich zelven veracht; -**verachtung**, *f.* zelfverachting, *f.*; -**vergessen**, *adj.* zich zelven vergetend; -**verläugnung**, *f.* zelfverloochening, *f.*; -**werth**, *m.* eigen waarde, *f.*; -**zufrieden**, *adj.* zelftevreden; -**zünder**, *m.* lichaam dat van zelf ontbrandt, vuurdrager, *m.*

Selen, *n.* **es**, *chem.* selenium, *n.*; -**it**, *m.* **es**, *chem.* seleniet, *m.*; -**itisch**, *adj.* selenitisch.

Selig, *adj.* u. *adv.* zalig; **mein seliger Vater**, mijn vader zaliger; **meine selige Mutter**, mijne moeder zaliger; -**keit**, *f.* zaligheid, *f.*; -**machend**, *adj.* zaligmakend; -**macher**, *m.* zaligmaker, *m. etc.*

Sellerie, *m.* selderij, *f.*; -**salat**, *m.* -**wurzel**, *f.* 2c. selderijsalade, *f.* -wortel, *m. etc.*

Selten, *adj.* u. *adv.* zeldzaam; zelden. -**heit**, *f.* zeldzaamheid, *f.*

Selter//brunnen, *m.* bron van selterswater; -**ser Wasser**, *n.* selterswater, *n.*

Seltsam, *adj.* u. *adv.* zeldzaam, zonderling, vreemd; -**keit**, *f.* zeldzaamheid, *f. etc.*

Semikolon, *n.* komma-punt, *f.*

Seminar//ist, *m.* **en**, *pl.* **en**, leerling van eene kweekschool, *m.*; -**ium**, *n.* **s**, *pl.* **rien**, semi-

narie, *n.* kweekschool, *f.*

Semmel, *f.* broodje, *n.*; -**brei**, *m* wittebroodspap, *f.*; -**mehl**, *n.* tarwemeel, *n.*

Senat, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, senaat; raad, *m.*; -**or**, *m.* **s**, *pl.* **en**, senator, *m.*; -**beschluß**, *m* raadsbesluit, *n.*

Send//bar, *adj.* te verzenden; tot verzending geschikt; -**en**, *v. a.* zenden; -**bote**, -**brief**, *m.* zend-bode, -brief, *m.*; -**er**, *m.* zender, *m.*; -**schreiben**, *n.* zendbrief, *m.*; -**ung**, *f.* zending, *f.*

Senes//baum, *m.* -**blatt**, *n.* sene-boom, *m.* -blad, *n.*

Senf, *m.* **es**, **s**, mosterd, mostaard, *m.*; **seinen Senf dazu geben**, ook mede praten; -**brühe**, -**büchse**, *f.* -**mehl**, *n.* -**teig**, *m.* ꝛc. ꝛc. mosterd-saus, -doos, *f.* -poeder, -deeg, *n.* *etc. etc.*

Seng//en, *v. a.* zengen, schroeien; **sengen und brennen**, alles met vuur vernielen; -**erig**, *adj.* branderig.

Senior, *m.* **s**, *pl.* **en**, oudste; deken, *m.*; -**at**, *n.* **es**, *pl.* **e**, dekanaat, *n.*

Senk//e, *f.* -**garn**, -**netz**, *n.* kruisnet, *n.* totebel, *f.*; -**blei**, *n.* dieplood, *n.*; -**el**, *m.* veter, riem, *m.*; -**elblech**, *n.* plaatijzer voor veterbeslag; -**elmacher**, -**ler**, *m.* vetermaker, *m.*; -**elnadel**, *f.* nestelbeslag, *n.*; -**elrecht**, *adj.* loodrecht; -**elschnur**, *f.* dieplood, *n.*; -**elstift**, *m.* veterbeslag, *n.*; -**en**, *v. a.* nederlaten, doen zinken, -dalen; *v. rec.* (**sich**) zakken; -**en**, *n.* nederlaten, *n.* zakking, *f.*; poting, inlegging (van planten); -**er**, *m.* loot, *f.* pootrank, *m.* afzetsel, *n.*; -**fäustel**, *m* zware hamer, *m.*; -**grube**, *f.* zinkput, *m.*; vore, *f.*; -**hamen**, *m.* werpnet, *n.*; -**hammer**, *m.* hamer met groeven; -**holz**, *n.* gezonken hout, *n.*; -**knecht**, *m.* poothaak, *m.*; -**kolben**, *m.* zinkboor, *f.*; -**linie**, *f.* loodrechte lijn, *f.*; -**loch**, *n.* zenkput, *m.*; -**nadel**, *f.* sonde, *f.*; -**pfahl**, *m.* paal voor de afleggers; -**rebe**, *f.* aflegger, *m.*; -**recht**, *adj.* u. *adv.* loodrecht; -**reis**, *n.* afzetsel, *n.*; -**reuse**, *f.* zinknet, *n.*; -**schacht**, -**werk**, *n.* dijk-, beslagwerk, *n.*; -**zeit**, *f.* poottijd, *m.*

Senn, -**e**, -**er**, *m.* alpenherder, *m.*; -**e**, *f.* kudde, *f.*; kaashut, *f.* (op de Alpen); -**enalpe**, *f.* alp, berg, waarop rundvee graast; -**enhütte**, -**hütte**, *f.* kaashut op de Alpen; -**erei**, *f.* melkerij, kaasmakerij, *f.*

Sensal, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, *com.* makelaar, *m.*

Sense, *f.* zeis, *f.*; -**neisen**, *n.* -**nklang**, -**nstiel**, *m.* ꝛc. zeisijzer, *n.* -klank, -steel, *m.* *etc.*; -**nklinge**, *f.* kling van den zeis; -**nmann**, *m.* maaier; zeisdrager, *m.*; *fig.* de dood, -**enschmied**, *m.* zeisensmid, *m.*

Sente, *f.* *mar.* sent, *f.*

Sentenz, *f.* sententie, *f.* vonnis, oordeel, *n.*

Separat//friede, *m*, **ns**, *pl.* **n**, -**frieden**, *m.* particuliere vrede, *f.*; -**vertrag**, *m.* particulierverdrag, *n.*

Sepia, *f.* *com.* sepia, *f.*; -**zeichnung**, *f.* teekening met sepiainkt.

September, *m.* September, *m.*

Sequest//er, *m.* sekwester, *m.* -**ration**, *f.* beslagneming, *f.*; -**riren**, *v a.* in beslag nemen.

Serail, *n.* serail, *n.*

Seraph, *m.* **s**, *pl.* **im**, serafijn, *m.*; -**isch**, *adj.* serafijnsch.

Serenade, *f.* serenade, *f.*

Sergeant, *m.* sergeant, *m.*

Serpent//in, *m.* -**es**, **s**, -**stein**, *m.* slangensteen, *m.*; -**marmor**, *m.* slangenmarmer, *m.*

Serviette, *f.* servet, *n.*

Servis, *n.* servies, *n.*

Servitut, *f.* servituut, *n.*

Sesam, *m.* **s**, *bot.* vlasdotter, *m.*

Sessel, *m.* zetel; leuningsstoel, *m.*; -**macher**, *m.* stoelenmaker, *m.*; -**träger**, *m.* drager van een draagstoel.

Seß//haft, -**bar**, *adj.* woonachtig, gedomicilieerd; gezeten.

Session, *f.* zitting, *f.*

Sester, *m.* schepel, *n.*

Sesterzie, *f.* sestertie, *f.*

Setonnadel, *f.* setonnaald, *f.*

Setzen, *v. a.* zetten, stellen, plaatsen; vestigen, bepalen; **eine Zeit, ein Ziel setzen**, een tijd, een doel bepalen; **seine Hoffnung auf einen setzen**, op iem. zijne hoop vestigen; **einen setzen lassen**, iem. in de gevangenis laten zetten; **in Freiheit setzen**, in vrijheid stellen; **einen in Furcht setzen**, iem. vrees aanjagen; *v. n.* springen, toesnellen; **über einen Graben setzen**, over eene sloot springen; **über den Fluß setzen**, de rivier oversteken; *v. imp.* **es wird Schläge setzen**, er zullen slagen vallen; **es wird was setzen**, daar zal wat te koop zijn; *v. rec.* (**sich**) zich nederzetten, gaan zitten; **setzen Sie sich**, ga zitten: zich zetten; **sich setzen lassen**, (**Kaffee, Wein ꝛc.**), laten staan, bezinken.

Setz//art, *f.* -**brett**, -**eisen**, *n.* -**fehler**, -**gang**, -**haken**, *m.* ꝛc. zet-wijze, -plank, *f.* -ijzer, *n.* -fout, *f.* -gang, -haak, *m.* *etc.*; -**er**, *m.* zetter, *m.*; -**erlohn**, *m* -**erzimmer**, *n.* zet-loon, *n.* -kamer, *f.*; -**garten**, kweekhof, *n.*; -**hamen**, *m.* kruisnet, *n.*; -**hase**, *m.* wijfjeshaas; -**holz**, *n.* poothout, *n.*; plantstok, *m.*; -**karpfen**, *m.* kleine, jonge karper, *m.*; -**kohle**, *f.* lange houtskool, *f.*; -**kolben**, *m.* stamper, aanzetter, *m.*; -**ling**, *m.* zetplant, poot, *f.*; poter, *m.*; -**meißel**, *m.* doorslagijzer, *n.*; -**rebe**, *f.* wijngaardloot, *f.*; -**schiffer**, *m.* zetschipper, *m.*; -**stempel**, *m.* mijnwerkershamer, *m.*; -**zeit**, *f.* werptijd der hazen.

Seuche, *f.* ziekte, *f.*; **herrschende Seuche**, epidemie, *f.*; -**n**, *v. n. h.* sukkelen; -**njahr**, *n.* jaar, waarin eene besmettelijke ziekte heerscht; -**nstoff**, *m.* smetstof, *f.* miasma, *n.*

Seufz//en, *v. n.* zuchten; -**er**, *m.* zucht, *m.*

Sevenbaum s. **Säbenbaum.**

Sext//a, *f.* zesde klasse, *f.*; -**aner**, *m.* leerling der zesde klasse; -**ant**, *m.* **en**, *pl.* **en**, sextant, *f.*; -**e**, *f.* *mus.* de zesde toon der toonladder.

Seyn, *v. n.* s. **sein.**

Shawl, *m.* **es**, **s**, *pl.* **s**, sjaal, *f.* omslagdoek, *m.*

Sibyll//e, *f.* sibylle, *f.*; -**inisch**, *adj.* sibyllisch.

Sich, *pron.* zich; **an und für sich**, op zich zelve; **sie lieben sich**, zij beminnen elkander; **was haben Sie bei sich?** wat hebt gij bij u? **er lebt für sich**, hij leeft afgezonderd, -alleen.

Sichel, *f.* sikkel, zeis, zeisen, *f.*; -**blume**, *f.* korenbloem, *f.*;

=förmig, =haft, =icht, *adj.* u. *adv.* sikkelvormig; =fisch, *m.* lipvisch, *m.*; =flosse, *f.* sikkelvormige vin, *f.*: visch met zulke vinnen; =fuß, *m.* kromme voet, *m.*; =klang, =schmied, =wagen, *m.* ꝛc. sikkel-klank, -smid, -wagen, *m. etc.*; =klee, *m.* slakkenklaver, *m.*; =n, *v. a.* met de sikkel maaien; =schnabel, *m.* =schote, *f.* =schwanz, *m.* ꝛc. sikkelvormige snavel, *m.* -peul, *f.* -staart, *m. etc.*

Sicher, *adj.* u. *adv.* zeker, gewis; veilig; ich weiß es von sicherer Hand, ik weet het van goeder hand; vor etwas sicher sein, veilig zijn voor iets: einen sicher stellen, iem. waarborgen; sich sicher stellen, zijne waarborgen nemen; =heit, *f.* zekerheid; veiligheid; verzekering, *f.* waarborg, *m.*; =lich, *adv.* zekerlijk; veiliglijk; gewisselijk; =n, *v. a.* verzekeren, waarborgen; beveiligen; =stellung, *f.* beveiliging, *f.*; =ung, *f.* verzekering, *f.*

Sicht, *f.* zicht, *n.*; auf nach Sicht, op, na zicht; in dieser Sicht, op dit termijn; =bar, =lich, *adj.* u. *adv.* zichtbaar; =barkeit, *f.* zichtbaarheid, *f.*; =en, *v. a.* ziften; =er, *m.* zifter, *m.*; =zeug, *n.* zeeflinnen, *n.*; =ig, *adj.* zichtbaar; =wechsel, *m. com.* wissel op zicht

Sickern, *v. n.* zijpelen, lekken.

Sie, *pron.* zij, haar; gij, u.

Sieb, *n.* es, *pl.* e, zeef, *f.*; =bein, =blatt, *n.* =biene, *f.* =boden, *m.* ꝛc. zeef-been, -blad, *n.* -bij *f.* -bodem, *m. etc.*; =beutel, *m.* ziftzak, *m.*; =en, *v. a.* ziften, zeven; =er, *m.* zifter, *m.*; =macher, *m.* zeefmaker, *m.*; =mehl, *n.* gezift meel, *n.*

Sieben, *num.* zeven; =er, *m.* zeven, *f.*: meine sieben Sachen, alle mijne goederen; eine böse Sieben, een boos wijf; =blatt, =fingerkraut, *n.* zilvervingerkruid, *n.*; =herrschaft, *f.* heptarchie, *f.*; =schläfer, *m.* slaper, slaapkop, *m.*; =tel, (Siebtel) *n.* zevende, *n.*; =zehn, (siebzehn) zeventien; =zig, (siebzig) zeventig; =ziger, *m.* zeventiger, *m. etc.* — Men vorme de verdere samenst. naar de gelijksoortige woorden onder acht, drei, ein.

Siech, *adj.* ziek, ziekelijk, zwak; =bett, *n.* ziekbed, *n.*; =en, *v. n.* sukkelen; =enhaus, *n.* ziekenhuis, *n.*; =heit, *f.* =thum, *n.* ziekelijkheid, *f.*

Siede, *f.* kook, *f.*; zieding, *f.*; veevoeder, *n.*; =grad, *m.* graad van koking; =haus, *n.* ziederij, *f.*; =hitze, *f.* kookhitte, *f.*; =hütte, *f.* salpeterhut, *f.*; =kessel, *m.* =pfanne, *f.* zied-ketel, *m.* -pan, *f.*; =n, *v. a.* u. *n.* zieden, koken; =ndheiß, *adj.* ziedend, kokend heet; =punkt, *m.* kookpunt, *n.*; =rei, *f.* ziederij, *f.*; =schale, *f.* ziedschotel, *m.*

Siedel, *m.* u. *n.* stoel, zadel, *m.*; kist, *f.*; landhuis, -goed, *n.*; =bau, *m.* onderhouden, *n.* van een woonhuis; =ei, *f.* kluizenarij, *f.*; buitenverblijf, *n.*; kolonie, *f.*; =hof, *m.* vrij boerengoed, *n.*; =n, s. ansiedeln; =ung, *f.* volkplanting, kolonie, *f.* s. Ansiedelung.

Siegel, *n.* zegel, *n.*; stempel, *m.*; =bank, *f.* plombeerbank, *f.*; =bewahrer, =brief, *m.* =geld, *n.* =presse, *f.* =ring, *m.* =wachs, *n.* ꝛc. zegel-bewaarder, -brief, *m.* -geld, *n.* -pers, *f.* -ring, *m.* -was, *n. etc.*; =lack, *m.* lak, zegellak, *n.*; =n, *v. a.* zegelen; verzegelen, dichtlakken.

Sieg, *m.* es, s, *pl.* e, overwinning, zege, zegepraal, *f.*; den Sieg davontragen, de zege behalen; =en, *v. n.* overwinnen, zegepralen; =er, *m.* overwinnaar, *m.*; =erin, *f.* overwinnares, *f.*; =erkrone, *f.* zegekroon, *f.*; =erschwert, *n.* =erstolz, *m.* ꝛc. zwaard, *n.* trots, *m.* des overwinnaars; =esbogen, *m.* =esdenkmal, *n.* =esfahne, *f.* =esgesang, *m.* espalme, *f.* ꝛc. ꝛc. zegeboog, *m.* -teeken, *n.* -vaan, *f.* -feest, *n.* -zang, *m.* -palm, *f. etc etc.*; =esaufzug, =esfürst, *m.* =esheer, *n.* =esmacht, *f.* ꝛc. zegevierende optocht, -vorst, *m.* -leger, *n.* -macht, *f. etc.*; =gekrönt, =haft, =reich, =prangend, *adj.* zegepralend, zegevierend, zegerijk; =marwurz, =wurz, *f.* sigmaarskruid, *n.*

Siehe! =da! =einmal! zie! ziedaar! zie eens?

Siekern, *v. a.* zijpelen, druipen.

Siel, *n.* es, *pl.* e, verlaat onder een dijk; =e, *f.* zeel, draag-, helpzeel, *n.*; =en, *v. n.* het water door een verlaat afleiden; *v. rec.* (sich) zich kwellen; =enbau ꝛc. s. Schleusenbau ꝛc.; =engeschirr, *n.* Fransch span, *n.*; =frei, *adj.* vrij van dijklasten; =geschworene, *m.* dijkgraaf, *m.*; =wetterung, *f.* wettering in verband met een verlaat.

Siezen, *v. a.* iem. met Sie aanspreken.

Sigill, =um s. Siegel.

Signal, *n.* es, *pl.* e, sein, *n.*; =ement, *n.* signalement, *n.*; =schuß, *m.* seinschot, *n. etc.*

Sign//atur, *f.* signatuur, onderteekening *f.*; =iren, *v. a.* onderteekenen; =um, *n.*, *pl* a, *com.* merk, *n.*

Silau, *m.* varkensvenkel, *f.*

Silbe, *f.* lettergreep, *f.*; er hat mir keine Silbe davon gesagt, hij heeft mij er hoegenaamd niets van gezegd; Silben stechen, woorden vitten; =nbau, *m.* samenstelling der lettergrepen; =nfall, *m.* tijdmaat, *f.*; =nklauber, =nstecher, *m.* woordenvitter, *m.*; =nkürzung, *f.* lettergreepverkorting, *f.*; =nlänge, *f.* =enmaß, *n.* lettergreepmaat, *f.*; =nweise, *adv.* lettergreep voor lettergreep; bij lettergrepen; =nzeit, *f.* quantiteit der lettergrepen.

Silber, *n.* zilver, *n.*; =ader, =arbeit, *f.* =baum, =diener, =druck, *m* =geld, *n.* ꝛc. ꝛc. zilver-ader, *f.* -werk, *n* -boom, -bewaarder, -druk, *m* -geld, *n. etc. etc.*; =bach, *m.* =geschirr, =haar, *n.* =stimme, *f.* ꝛc. zilveren beek, *f.* -vaatwerk, -haar, *n.* -stem, *f. etc.*; =farben, =farbig, *adj.* zilverkleurig; =gehalt, *m.* gehalte van zilver; =haltig, *adj.* zilver bevattende; =korn, *n.* korrel zilver, *n.*; =n, *adj.* zilveren; =schreiber, *m.* kontroleur, opzichter over het zilver; =schwärze, *f.* zwarte zilvererts, *m.*; =stange, *f.* zilferstaaf, *f.*; =stufe, *f.* klomp zilvererts; =talg, *m.* zilverkleurige talk, *f.*; =tresse, *f.* zilveren boordsel, *n.*; =verwahrer, =wärter, *m.* zilverbewaarder, *m.*; =weide, *f.* zilverwilg, *m.*: =weiß, *adj.* zilverwit; =werk, =zeug, *n.* zilver-goed, -werk, *n.*

Silge, *f.* bergpeterselie, *f.*
Sille, *f.* riem om het lichaam van den lokvogel; =n, *v. a.* vastbinden.
Simmer, *m.* kwartmud, *n.*
Simonie, *f.* simonie, *f.*
Simpel, *m. adj.* simpel, eenvoudig, onnoozel.
Sims, *n.* ses, *pl.* se, *arch.* kroonlijst, *f.*; =hobel, *m.* =werk, *n.* lijst-schaaf, *f.* -werk, *n. etc.*
Simuliren, *v. a.* veinzen.
Sina//apfel, *m.* sinaasappel, *m.*; =seide, *f.* Chineesche zijde, *f.*
Sinapism, *m.* mosterdpap, *f.*
Sinecure, *f.* sinecure, *f.*
Sing//en, *v. a.* u. *n.* zingen; ich kann ein Liedchen davon singen, ik weet er alles van; =art, =drossel, *f.* =chor, =lehrer, *m.* =pult, *n.* =schlüssel, *m.* ꝛc. ꝛc. zang-wijze, -lijster, *f.* -koor, *n.* -meester, -lessenaar, -sleutel, *m. etc. etc.*: =anstalt, =akademie, *f.* zangschool, *f.*; =bar, *adj.* wat gezongen kan worden; =erlich, *adj.* zingachtig, tot zingen geneigd; =satz, *m.* zangpartij, *f.*; =stunde, *f.* zangles, *f.*
Singrün, *n.* wintergroen, *n.*
Singular, *m.* s, *pl* e, *gr.* enkelvoud, *n.* singularis, *m.*
Sinken, *v. n. s.* zinken, zakken; zur Erde sinken, nedervallen; den Kopf sinken lassen, het hoofd laten hangen; im Preise sinken, in prijs dalen.
Sinn, *m.* es, s, *pl.* e, (en) zin, *m.* zintuig, *n.*; meening, *f.*; die fünf Sinne, de vijf zintuigen, -zinnen; von Sinnen kommen, zijn verstand verliezen; von Sinnen sein, niet bij zijne zinnen zijn; auf seinem Sinne bleiben, bij zijn stuk blijven; sich etw. in den Sinn kommen lassen, op een denkbeeld komen; das ist mir nie in den Sinn gekommen, dat is nooit bij mij opgekomen; anderes Sinnes werden, op andere gedachten komen: das hat weder Sinn noch Verstand, dat raakt kant noch wal; ein hoher Sinn, een verheven geest; =bild, *n.* zinnebeeld, *n.*; =bildlich, *adj.* u. *adv.* zinnebeeldig; =dichter, *m.* puntdichter, *m.*; =en, *v. n.* zinnen, peinzen, denken; über etw. sinnen, iets bepeinzen; auf etw. sinnen, over iets denken; auf etwas Böses sinnen, iets kwaads brouwen; hin und her sinnen, wikken en wegen; =engenuß, *m.* =enlust, *f.* zingenot, *n.* zinnelijke lust, *m.*; =enwahn, *m.* zinsbegoocheling, *f.*; =enweide, *f.* zinnelijk vermaak, *n.*; =esänderung, *f.* verandering van gevoelen; *theol* bekeering, *f.*; =esart, *f.* gezindheid, denkwijze, meening *f.*; =eseigenheit, *f.* bijzonderheid der zinnen; =eskraft, *f.* zinskracht, *f.*; =eswechsel, *m.* wankelmoedigheid, *f.*; =gedicht, *n.* puntdicht, *n*; =grün, *adj.* wintergroen; =ig, *adj.* stil, rustig, zinnig; =kraut, *n.* =pflanze, *f.* kruidje-roer-mij-niet, *n*; =lich, *adj.* u. *adv.* zinnelijk; =lichkeit, *f.* zinnelijkheid, *f.*; =los, *adj.* zinneloos; =losigkeit, *f.* zinneloosheid, *f.*; =reich, *adj.* zinrijk; =spruch, *m.* zinspreuk, *f.*; =verwandt, *adj.* zinverwant.
Sint s. seit: =emal, *conj.* daar, vermits, dewijl.
Sinter, *m.* hamerslag, dropsteen, *m.*; =n, *v n. s.* bezinken, hard worden; =wasser, *n.* druipsteen vormend water, *n.*
Sippe, *m.* bloedverwant, *m.*
Sipp//e, =schaft, *f.* kliek, *f.* boel, *m.*; gesloten gezelschap, *n.*; bloedverwantschap, *f.*; =schaftsbaum, *m.* stamboom, *m.*; =schaftsgrad, *m.* graad van bloedverwantschap.
Sirup, *m.* es, *pl.* e, siroop, stroop, *f.*; =artig, *adj.* stroopachtig.
Sistiren, *v. a.* staken.
Sitte, *f.* gebruik, *n.* gewoonte, *f.*; =nanmuth, =nfeinheit, =nstrenge, *f.* ꝛc bevalligheid, fijnheid, gestrengheid van zeden: =nbuch, *n.* boek over de zedekunde; =ngeschichte, =nschule, *f.* ꝛc. geschiedenis, school der zeden; =ngesetz, *n.* zedelijke wet *f.*; =nlehre, *f.* =nlehrer, =nmeister, =nprediger, *m.* =nregel, *f.* =nspruch, *m.* ꝛc. zedenleer, *f.* -leeraar, -meester, -prediker, -regel, *m.* -spreuk, *f.*: =nlos, *adj.* zedeloos; =nlosigkeit, *f.* zedeloosheid, *f.*; =nwelt, *f.* zedelijke wereld, *f.*; =nzeugniß, *n.* getuigenis over het zedelijke gedrag.
Sitt//ig, *adj.* u. *adv* zedig, bedeesd; =igen, *v. a.* beschaven; =lich, *adj.* u. *adv.* zedelijk; =lichkeit, *f.* zedelijkheid, *f.*; =sam, *adj.* u. *adv.* zedig, eerbaar; =samkeit, *f.* zedigheid, *f. etc.*
Sitt//ig, =ich, *m.* papegaai, *m.*
Sitz, *m.* es, *pl.* e, zitting, *f.* zetel, *m.* plaats; zitplaats, *f.*; ich habe hier keinen guten Sitz, ik heb hier geene goede zitplaats; Sitz u. Stimme, zitting en stem: der Sitz einer Krankheit, de zetel eener ziekte: =anker, *m.* havenanker, *n.*; =arbeit, *f.* zittend werk, *n.*; =bank, *f.* =bein, =fleisch, =geld, =kissen, *n.* ꝛc. zit-bank, *f.* -been, -vleesch, -geld, -kussen, *n. etc.*; =en, *v. n.* zitten; gezeten zijn; sie ist sitzen geblieben, zij is blijven zitten; setzen Sie sich, ga zitten; =ung, *f.* zitting, *f.*; =ungstag, *m.* zitdag, *m.*
Skalde, *m.* skalde, bard, *m.*
Skale, *f. mus.* schaal, *f.*
Skalp, *m.* es, *pl* e, scalp, *m.*; =ell, *n.* es, *pl.* e, *chir.* scalpel, *n.*; =iren, *v. a.* scalpeeren.
Skandal, *m.* schandaal, *m.*
Skelett, *n.* es, *pl.* e, geraamte, skelet, *n.*
Skeptiker, *m.* scepticus, *m.*
Skizz//e, *f.* schets, *f.*; =iren, *v. a.* schetsen.
Sklave, *m.* slaaf, *m.*; =narbeit, *f.* =naufseher, =ndienst, =nhandel, =nmarkt, *m.* =nleben, *n.* ꝛc. ꝛc. slave(n)-arbeid, -opzichter, *m.* -dienst, *m.* -handel, *m.* -markt, *f.* -leven, *n. etc.*; =nsinn, *m.* slaafsche gezindheid, *f.*
Sklav//in, *f.* slavin, *f.*; =isch, *adj* u. *adv.* slaafsch.
Skont//o, *m.* s, *com.* disconto, *n.*; =iren, *v. a.* disconteeren.
Skorbut, *m.* scorbut, *n.* scheurbuik, *m.*; =isch, *adj.* scorbutisch, scheurbuikig.
Skorpion, *m.* s, *pl.* e, schorpioen, *m*; =kraut, =öl, *n.* =schwanz, =stich, *m.* ꝛc. schorpioen-kruid, *n.* -olie, *f* -staart, -steek, *m.*
Smaragd s. Schmaragd.
Smergel, *m.* amarilsteen, *m.*
Smyrnenkraut, *n.* engelwortel, *m.*
So, *adj.* u. *conj.* zoo, aldus, dusdanig, gelijk; indien, wanneer, als; ich hätte es so auch

gethan, ik zou het buitendien ook gedaan hebben; wie so? hoe dat? so reich er auch sein möge, hoe rijk hij ook moge zijn; so bald als, zoodra, so fern als, voor zoo verre; =, pron. obs. die, welke; =bald, conj. zoodra; =dann, adv. als dan, dan; =eben, adv. zoo even; =fort, =gleich, adv. dadelijk; =gar, adv. zelfs; =mit, =nach, conj. dus, bij gevolg; =wohl, conj. zoowel.

Social, adj. sociaal; =ismus, m. socialisme. n.; =ist, m. socialist, m.; =istisch, adj. socialistisch.

Societät, f. societeit, f.

Socinianer, m. sociniaan, m.

Socke, f. sok, f.; sich auf die Socken machen, aan het loopen gaan; =l, m. voetstuk, n.; =n, v. a. van sokken voorzien; =nblume, f. bischopsmuts, f.

Sod, m. es, pl. e, gerecht, koken, n.; hitte, pijn, f.; med. ranzige oprisping, f. zuur, n.; heftiges Sod, zode, f. scherp zuur. n.; =brennen, n. zuur, n. branding in de keel; =brunnen, m. bron, fontein, f.; =distel, f. =kraut, n. everwortel, m.; =en, v. a. zoden steken; =enstecher, m. zodensteker, m.; =ensalz, n. sodazout, n.; =erde, f. zodengrond, m.

Soda, f. soda, f.; =salz, n. sodazout, n.

Sode, f. zode, f. zieden, n.

Sodomit, m sodomiet, m.; =erei, f. sodomieterij. f.

Sofa, n. sofa, canape, n.

Sog, m. es, mar. zog, n.

Sohl//e, f. zoutwater, n.; zool, voetzool, f.; grondvlak, n. vloer, m. basis, f.; =ei, n. in zoutwater gekookt ei, n.; =en, v. a ver-, zolen; v. n. h. stremmen; =enhammer, =enmuskel, =ennerve, m. ꝛc. zool-hamer, m. -spier, -zenuw, f.; =enzwecke, f. zoolspijker, f.; =faß, n. zoutziedersvat, n.; =ig, adj. waterpas; zoutwater bevattende; met voetzolen voorzien; =lache, f. poel, plas, m.; =leder, n. zoolleder, n.; =linie, f. basis, f.; =meister, m. opziener in zoutziederijen; =rinne, f. goot voor het zoutwater; =schacht, m. zoutbron, f.; =stück, n. grondstuk, n.; onderdorpel, m.; =zieher, m. bronknecht, m.

Sohn, m. es, s, pl. Söhne, zoon, m.; =schaft, f. zoonschap, n.; =sfrau, =stochter, f. =skind, n. zoons-vrouw, -dochter, f. -kind, n.

Söhnchen, n. zoontje, n.

Söhn//en, v. a. † verzoenen; =opfer, n. zoenoffer, n.; =ung, f. verzoening, f.

Soje, f. serge, f.

Solawechsel, m. sola-wissel. m.

Solch, pron. zulk; solch ein, solch eine, zulk een, eene; =enfalls, adv. in een zoodanig geval; =er, =e, =es, zulk een; ein solcher Mann, eine solche Frau, ein solches Kind, zulk een man, -vrouw, -kind; =erlei, =ergestalt, adv. zoodanig, op zoodanige wijze.

Sold, m. es, s, soldij, f. loon, n. bezoldiging, f.; =at, m. en, pl. en, soldaat, m.; =atenbett, =atengeld, =atenhaus, =atenleben, n. =atenstand, m. ꝛc. ꝛc. soldaten-bed, -geld, -huis. -leven, n. -stand. m. etc.; =atisch, adj. krijgshaftig.

Soldateska, f. krijgsvolk, n.

Söld//ling, =ner, m. huurling, m.; =nerhaufen, m. huurtroepen, f. pl; =nerregiment, n. regiment van huurtroepen.

Sol//feggiren, =misiren, v. n. de toonladders naar de letters solfieeren, selmiseeren, solfeggieeren.

Solid, adj. u. adv. solied, vast, stevig, deugdelijk; =arisch, adj. onderling verplichtend; =rität, f. gemeenschappelijke verplichting, f.; =ität, f. soliditeit, f.

Soll, n. com. debet, n.; =en, v. n. zullen, moeten.

Söller, m. † zolder, m.

Solo, n. solo, m.; =spieler, m. solo-speler, m.

Solvenz, f. solvabiliteit, f.

Sommer, m. zomer, m.; =abend, m. =arbeit, f. =aufenthalt, m. =birne, =blume, =sprosse, f. ꝛc. ꝛc. zomer-avond, m. -werk, -verblijf, n. -peer, -bloem, -sproet, f. etc. etc.; =bau, m. bouwen n. in den zomer; =fleckig, =sprossig, adj. zomersproetig; =haft, =lich, adj. zomersch, zomerachtig; =n, v. imp. zomer worden; =sitz, m. buiten, buitenverblijf, n.

Sond//e, f. sondeernaald, f.; =iren, v. a. sondeeren, peilen.

Sonder, prp. zonder; s. ohne; =bar, adj. u. adv. zonderling, -baar, vreemd; =barkeit, f. zonderlingheid. f. etc.; =lich, adj. u. adv. bijzonder; =ling, m. zonderling, m. u. f.; =n, v. a. u. rec. afzonderen; =n, conj. maar, in het tegenovergestelde; =s, adv. sammt u. sonders, allegaar; =ung, f. afzondering, f.

Sonnabend, m. (Samstag), zaterdag, m.

Sonne, f. zon, f.; =nbahn, =nblume, =nfackel, f. =njahr, n. =nstrahl, m. =nsystem, n. ꝛc. ꝛc. zonne(n)-baan, -bloem, -fakkel, f. -jaar, n. -straal, m. -stelsel, n. etc. etc.; =naufgang, =nuntergang, m. =natmosphäre, =nfinsterniß, =nhöhe, f. zons-opgang, -ondergang, -dampkring, m. -verduistering, hoogte, f. etc.; =nstillstand, m. =nwende, f. zonnenstand. m.; =nwende, f. bot. zonnewende, f.

Sonn//icht, =ig, adj. zonnig; =tägig, =täglich, zondagsch.

Sonntag, m. zondag, m.; =sarbeit, f. =sevangelium, =skind, =skleid, n. ꝛc. ꝛc. zondags-werk, -evangelie, -kind, -kleed, n. etc.

Sonst, adv. anders, voorheen, weleer; conj. zoo niet; =wo, adv. elders; sonst etwas, nog iets anders; =ig, adj. ander, overig.

Sopha s. Sofa.

Sophist, m. sophist, m.; =erei, f. sophisterij. f.

Sopran, m. es, s, sopraan, f.

Sorb//apfel, m. =birne, f. sorbe, f.; =enbaum, m. sorbenboom, m.

Sordine, f. mus. sourdine, f.

Sorg//e, f. zorg, f.; =en, v. n. zorgen, zorg dragen; was sorgen Sie? waarover maakt gij u ongerust? Sorgen Sie nicht dafür, wees daarover niet ongerust; =enbrecher, =entilger, =enwender, m. zorgverdrijver, m.; =enfrei, =enlos, adj. u. adv. onbezorgd, zorgeloos; vrij van zorg; =envoll, adj. zorgvol; =esessel, =estuhl, m. zorgstoel,

m.; =falt, =fältigkeit, f. zorgvuldigheid, zorg, f.; =fältig, adj. u. adv. zorgvuldig; =lich, adj. zorgelijk; =lichkeit, f. zorgelijkheid, f.; =los, adj. u. adv. zorgeloos; =losigkeit, f. zorgeloosheid, f.; =sam, adj u. adv. zorgvuldig, -zaam; =samkeit, f. zorgvuldigheid, f.; =samen, m. =saat, f. zorgzaad, n.

Sorr//en, v. a. mar. sjorren; =tau, n. sjortouw, n.

Sort//e, f. soort, f.; =enzettel, m. speciebriefje, n.; =iren, v. a. sorteeren; =irung, f. sorteering, f.

Sortiment, n. es, pl. e, assortiment, n.; =sbücher, n. pl. =sbuchhändler, m. =sbuchhandlung, f. ꝛc. boeken, boekhandelaar, boekhandel m. van andere uitgevers in commissie.

Sothan, =ig, adj. † zoodanig.

Sowohl s. so.

Spagat, m. es, s, bindtouw, n.

Späh//en, v. a. u. n. spieden, bespieden; scherp uitzien naar iets; =er, m. be-, spieder; uitvorscher, m.; =erauge, n. =erblick, m. bespiedend, uitvorschend oog, n. -blik, m.; =handel, m. speculatiehandel, m.; =schiff, n. schip, dat iets tracht te verspieden; =winkel, m. schuilhoek, m.

Spalier, n. s, pl. e, latwerk, n. omheining, f.; mil. haag, f.; Spalier machen, ein Spalier bilden, zich op eene rij scharen; =baum, m. leiboom, m.; =en, v. a. met latwerk, met leiboomen voorzien; =frucht, f. =nagel, m. =obst, n. ꝛc. leiboomvrucht, f. -spijker, m. -ooft, n. etc.

Spalt, m. es, pl. e, (en), spleet, reet, scheur, kloof, f.; =bar, adj. kloofbaar; =bruch, m. spleetbreuk, f.; =e, f. spleet; impr. kolom, f.; =en, v. a. splijten, kloven; impr. in kolommen verdeelen; fig. scheiden, partijen maken; =enbuchstabe, m. renvooiletter, f.; =er, m. klover, m.; wig, keg, f.; =holz, n. brand-, kloofhout, n.; =ig, adj. licht klovend; =keil, m. groote wig, f.; =klinge, f. =messer, n. kloof-ijzer, -mes, n. etc.; =lauch, m. bot. bieslook, n.; =ung, f. splijting; fig. scheuring, f.

Span, m. es, pl. Späne, spaan, spaander, m.; =bett, n. bedstede, f.; =ferkel, n. speenvarken, n.; =grün, n. u. adj. kopergroen, n. -kleurig; =hobel, m. boekbindersschaaf, f.; =korb, m. spaandermand, f.

Spän//chen, =lein, n. spaantje, n.; =eln, v. a. tot spaanders hakken; =ig, adj. vol spaanders.

Spänen, v. n. spenen.

Späng//chen, =lein, n. haakje, slootje, gespje, n.

Spange, f. gouden slot, n. armband, m.; =engürtel, m. gordel met gespen; =enhaken, m. gesphaak, m.; =enmacher, m. gespenmaker, m.

Spängler, m. blikslager, m.

Spaniol, m. spaansche snuif, f.

Spanisch, adj. spaansch; fig. das kommt ihm spanisch vor, dat komt hem vreemd voor.

Spann, m. es, s, pl. en, wreef, f.; =ader, f. =baum, =dienst, m. =eisen, n. ꝛc. span-ader, f. -boom, m. -dienst, m. -ijzer, n. etc.; =e, f. span, f.; =en, v. a. spannen; mit einem gespannt sein, met iem. in onmin zijn; auf etw. spannen, oplettend luisteren naar iets; iets afloeren; =er, m. spanner, m.; =kraft, f. veerkracht, f.; =kräftig, adj. veerkrachtig; =säge, f. handzaag, f.; =ung, f. spanning, f.; fig. gespannen verwachting, f.; mit einem in Spannung leben, met iem in onmin leven.

Spar//en, v. a. sparen, bewaren; =büchse, =kasse, =küche, =lampe, f. =ofen, m. ꝛc. spaarpot, m. -bank, -keuken, -lamp, -kachel, f etc.; =endchen, n. eindje kaars; =er, m. spaarder, bezuiniger, m.; =kalk, m. pleisterkalk, m.; =kunst, f. kunst, van bezuiniging; =sam, adj. u. adv. spaarzaam; =samkeit, f. spaarzaamheid, f.

Spargel, m. aspersie, f.; =beet, n. =brühe, =pflanze, =zeit, f. ꝛc. spersie- (aspersie-) bed, -saus, -plant, f. -tijd, m. etc.

Spärlich, adj. u. adv. zuinig, karig, schraal; =keit, f. zuinigheid, karigheid, f. etc.

Sparr//en, m. spar, f.; fig. einen Sparren zu viel haben, een slag van den molen weg hebben; =enbaum, m. sparreboom, m.; =enkopf, m. arch. kraagsteen, m.

Spaß, m es, pl. Späße, scherts, grap, klucht, f.; Spaß treiben, grappen maken; zum Spaße, uit gekheid; ohne Spaß, Spaß bei Seite, zonder gekheid; =en, v. n. schertsen, kortswijlen; =haft, adj u. adv. kluchtig, boertig, prettig; =haftigkeit, f. grappigheid, f.; =macher, =vogel, m. grappenmaker, snaak, m.; =weise, adv. uit gekheid.

Späßchen, n. schertsje, n.

Spät, adj. u. adv. laat; =apfel, m. =erbse, =gerste, f. =obst, n. ꝛc. late apel, m. -erwt, -gerst, f. -ooft, n. etc.; =estens, adv. op het laatst; =herbst, m =heu, =jahr, n. =sommer, m. na-herfst, m. -hooi, -jaar, n. -zomer, m.

Spatel, m. spatel, m.; =ente, =gans, f. lepeleend, -gans, f.

Spaten, m. spade, schop, f.

Spath, m. spaath, f.; =artig, adj. spaathachtig.

Spatium, n s, pl. ien, impr. spatie, f. tusschenruimte, f.

Spatz, m. musch, f.; =enei, =ennest, n. =enzunge, f. ꝛc. musschen-ei, -nest, n. -tong, f etc.; =eneule, f. nachtuil, f.

Spazier//en, =gehen, v. n. wandelen; =fahren, =reiten, v. n. een toertje te paard, in een rij tuig doen, uitrijden gaan; einen spazieren führen, met iem. gaan wandelen; =fahrt, f. toertje te paard, in een rijtuig; -in een vaartuig; =gang, m. wandeling, f.; wandelweg, m.; einen Spaziergang machen, eene wandeling doen; =gänger, m. wandelaar, m.; =platz, m. wandelweg, m.; =reise, f. plaisierreis, f.; =ritt, m. toertje te paard; =stock, m. wandelstok, m.

Specht, m. es, pl. e, specht, m.; =meise, f. blauwe specht. m.

Special//ia, pl. bijzonderheden; =karte, f. bijzondere kaart, f.

Speciell, adj. bijzonder.

Species, f. soorten (van kruiden etc.); die vier Species, de vier hoofdregelen; -species; =geld, n. specie, f. hard geld, n. klinkende munt, f.

Specifi//ciren, v. a. specificeeren; =sch, adj. specifiek.

Speck, m. es, s, spek, n.; -artig, -icht, adj. spekachtig; -bauch, m. -bohne, f. -hals, -händler, -könig, -kuchen, m. ꝛc. spek-buik, m. -boon, f. -hals, -slager, -koning, pannekoek, m. etc.; -beule, f. vetgezwel, n.; -hauer, m. groote walvisch, m.; -haut, -schwarte, f. zwoord, n.; -ig, adj. spekkig; -lilie, f. kamperfoelie, f.; -maus, f. vleermuis, f.; -melde, f. glaskruid, n.; -schnitt, m. snede spek; -schwein, n. -sau, f. vetgemest varken, n.; -seite, f. zijde spek; die Wurst nach der Speckseite werfen, een spiering uitwerpen om een kabeljauw te vangen.

Spedi//ren, v. a. verzenden, expediëeren: -teur, m. expediteur, m.; -tion, f. expeditie, f.; -tionsgeschäft, n. -tionshandel, m. -tionshandlung, f. expeditie-zaak, f. -handel, m.

Spectakel, n. tooneeel, n.; geraas, getier, n.; -n, v. n. h. razen, tieren; -stück, n. kermisstuk, effectstuk, n.

Specul//ant, m. speculant, m.; -ation, f. speculatie, f.; -ativ, adj bespiegelend; com. winst zoekend; -iren, v. n. h. speculeeren.

Speer, m. es, s, pl. e, speer, lans, f.; -förmig, adj. speervormig; -kraut, n. -schaft, -wurf, -reiter, m. ꝛc. speer-kruid, n. -schacht, -worp, -ruiter, m. etc.

Spei//arzenei, f. braakmiddel, n.; -becken, n. -napf, m. kwispedoor, n.; -en, v. n. spuwen.

Speiche, f. speek, spaak, f.; -n, v. a. speeken; -nring, m. naafring, m.

Speichel, m. speeksel, spuug. n.; fig. Jemandes Speichel lecken, iem. flikflooien; -drüse, f. -fluß, -gang, m. ꝛc. speeksel-klier, f. -vloed, -gang, m. etc.; -stich, m. kwab, f.; -lecker, m. fig. pluimstrijker, kruiper, m.; -leckerei, f. flikflooierij, f.; -n, v. n. kwijlen, spuwen; -stoff, m. speeksel, n.; -wurz, f. kwijlwortel, m.

Speicher, m. zolder, m. pakhuis, n.; -n, v. a. zolderen.

Speiler, m. spijl, f.; -n, v. a. van spijlen voorzien.

Speise, f. spijs, f.; -bier, n. tafelbier, n.; -fisch, kleine visch, m.; -kammer, -karte, f. -keller, -meister, m. -opfer, n. -röhre, f. ꝛc. spijs-kamer, -kaart, f. -kelder, -meester, m. -offer, n. -buis, f. etc.; -n, v. n. u. n. spijzen, spijzigen, eten; fig. einen mit leeren Hoffnungen speisen, iem. met ijdele hoop vleien; -wein, m. tafelwijn, m.; -wirth, m. restaurant, m.

Speisung, f. spijziging, f.

Spelt, Spelz, m. es, spelt, n.; -e, f. kaf, n.; -en, pl. angels der korenaren; -ig, adj. speltig.

Spelunke, f. spelonk, f.

Spend//e, f. liefdegift; giftenbedeeling, f.; -eherr, m. aalmoezenier, m.; -en, v. n. uitdeelen, -reiken; -er, m. uitdeeler, m; -iren, v. a. schenken, weggeven, verkwisten; -sam, adj. vrijgevig.

Spengler s. Spängler.

Sperber, m. sperwer, m.; -baum, m. sorbenboom, m.; -beere, f. sorbe, f.; -kraut, n. wilde latuw, f.; -stein, m. haviksteen, m.

Sperling, m. musch, mosch, f.; -schrot, n. musschenhagel, m.; -taube, f. kleine duif, f.; -wurz, f. musch-wortel, m.

Sperr, adj. gedrongen, schaatsch; -e, f. versperring, sluiting, belemmering, f.; stremketting, m.; -baum, m. sperboom, m.; -eisen, n. chir. verwijdende tang, f.; -en, v. a. sperren; in's Gefängniß sperren, in de gevangenis zetten; den Handel sperren, den handel stremmen; v. rec. (sich) sich verzetten; impr. die Zeilen, die Wörter sperren, de regels, de woorden wijd uiteen zetten; -geld, n. boom-, sluitgeld, n.; -haken, m. sluithaak, m.; -holz, n. spanhout, n.; -ig, adj. uitgebreid, belemmerend; -kegel, m pal, m.; -kette, f. sperketting, m; -klappe, f. sluitklep, f.; -leiste, f. spanlat, f.; -rad, n. sluitrad, n.; -riegel, m. sluitboom, m.; -sitz, m. parket, orkest, n.; trommel, m. poorttrommel, f.; -weit, adj. wagenwijd; -werk, n. spanwerk, n.; -zahn, m. tand van een sluitrad; -zeit, f. sluittijd, m.; -zeug, n. gereedschap om een slot open te steken.

Spesen, pl. com. kosten, pl.; -konto, n. -rechnung, f. onkostenrekening, f.; -nachnahme, f. kostenvergoeding, f.

Specerei, f. specerij, f.; -handel, -händler, m. -kiste, f. specerij-handel, -verkooper, m. -kist, f.; -krämer, m. kruidenier, m.; -laden, m. -waare, f. kruideniers-winkel, m. -waar, f.

Sphäre, f. sfeer, globe, f.; kring, m. bereik, vermogen, n.; -ngesang, m. -musik, f. gezang der hemelsche koren.

Sphär//ik, f. leer der bolvormige lichamen; -isch, adj. bolvormig, rond; -oid, n. sferoide, f.; -oidisch, adj. naar een bol gelijkend.

Sphinx, m. sphinx, m.

Spick//aal, -braten, m. gelaarderde aal, m. -gebraad, n.; -brett, n. -nadel, f. -speck, m. ꝛc. lardeer-plank, -naald, f. -spek, n. etc.; -e, f. s. Spieke; -en, v. a. laardeeren, spekken; den Beutel spicken, de beurs spekken.

Spiegel, m. spiegel, m.; -becken, n. scheerbekken, n.; -beleg, m. verfoeliesel, n. (van een spiegel); -beleger, m. spiegelverfoeliër, m.; -belegung, f. verfoeliën, n. (van spiegels); -bild, n. -ente, f. -eier, n. pl. -fabrik, -fläche, f. -glas, n. ꝛc. ꝛc. spiegel-beeld, n. -eend, f. -eieren, n. pl -fabriek, -vlakte, f. etc.; -fernrohr, n. spiegelteleskoop, n.; -garn, n. net n. met groote mazen; -glatt, adj. spiegelglad; -hell, adj. helder als een spiegel; -icht, -ig, adj. spiegelachtig; -n, v. n. u. rec. spiegelen; -scheibe, f. ruit van spiegelglas, n.; -schiff, n. schip met vierkanten spiegel; -schimmel, m. appelbruin paard, n.

Spiek//e, f. bot. spijk f.; -enarde, f. indische nardus, m.; -er, m. mar. groote spijker, m.; -öl, n. spijkolie, f.; -wasser, n. spijkwater, n.

Spiel, n. es, s, pl. e, spel, n.; -art, f. wijze van spelen; speling, varieteit, f.; -ball, m. -geld, n. -geselle, m. -karte, -schuld, -sucht, f. ꝛc. ꝛc. speelbal, m -geld, n. -makker, m. -kaart, -schuld, -zucht, f. etc.

etc.: =en, *v. a.* u. *n.* spelen; aus der Tasche spielen, goochelen: diese Farbe spielt in's Rothe, deze kleur zweemt naar het roode; =er, *m.* speler. *m.*; =erei, *f.* spelerij. *f.*; =erin, *f.* speelster, *f.*; =marke, *f.* fiche. *f.*; =raum, *m.* speelruimte: speling. *f.*; =sachen, *pl.* =zeug, *n.* speelgoed, *n*; =uhr, *f.* spelend uurwerk. *n.*; =verderber, *m* bederver van het spel; *fig.* brekespel, *m.*; =werk, *n.* speel-tuig, -goed, *n.*; *fig.* lichte arbeid, *m.* beuzeling. *f.*; speelwerk, *n.*

Spier//e, *f. mar.* spier, spar, *f.*; =apfel, *m.* sorbenappel *m.*; =ing, =ling, *m.* spierling, *m.*; =lingsbaum s. Sperberbaum.

Spieß, *m.* es, *pl.* e, spies, piek, *f.* spit, *n.*: =bock, *m.* eenjarig ree, *f.*; =bürger, *m.* een oud en eenvoudig burger; =bürgerlich, *adj.* als een burgerman; =dreher, *m.* spitdraaier, *m*; =en, *v. a.* spiesen, spitten; =er, =hirsch, *m.* eenjarig hert, *n.*; =gerte, =ruthe, *f.* spietsroede, *f.*; =gesell, *m.* spitsbroeder, *m.*; =glanz, *m.* =glas, *n.* spiesglans, *m.*; =haar, *n.* stekel, *n.*; =hahn, *m.* haan, die enkel voor het spit geschikt is; =ig, *adj.* spits, puntig; =träger, *m.* piekenier, *m.*; =werfer, *m.* harpoenier, *m.*; =wurzel, *f.* hartwortel, *m.*; =zahn, *m.* spitse tand, *m.*

Spill//e, *f.* spil, stift, *f.* =ing, *m.* gele pruim. *f.*

Spinat, *m.* es, spinazie, *f.*; =muß, *n.* =pflanze, *f.* =samen, *m.* 2c. spinazie-moes, *n.* -plant, *f.* -zaad, *n.* *etc.*

Spind, *n.* =e, *f.* s. Schrank.

Spindel, *f.* klos, *m.* spil, stift, as. *f.*: =baum, *m.* =holz, *n.* papenboom, *m.* -hout, *n.*; =beine, *n. pl.* spillebeenen, *n. pl.*; =beinigt, *adj.* met spillebeenen; =förmig, *adj.* spilvormig; =macher, *m.* spil-, klosmaker. *m.*; =presse, *f* spilpers, *f.*; =schnecke, *f* draaispil, *f.*

Spinell, *m.* spinel, *m.*

Spinn//e, *f* spin. *f.* spinnekop, *m.*; =bar, *adj.* dat gesponnen kan worden; =blume, *f.* hondsvergif, *n.*; =efeind, *adj.* zeer vijandig; =en, *v. a.* u. *n.* spinnen; =enartig, *adj.* spinachtig; =haus, *n.* =mühle, =stube, =wolle, *f.* 2c. spin-huis, *n* -molen. *m.* -kamer, -wol, *f.* *etc.*; =engewebe, *n.* =webe, *f.* spinneweb, spinrag. *n.*; =er, *m.* spinner. *m.*; =erei, *f.* spinnerij, *f.*; =erlohn, *m.* spinloon, *n.*; =rad, *n* spinnewiel. *n.*

Spint, *n.* es, *pl.* e, spint, *n.*; =isiren, *v. n.* peinzen, mijmeren.

Spion, *m.* es, *pl.* e, spion, *m.*; =iren, *v. n.* spioneeren.

Spiral, *adj.* spiraal; =draht, *m.* =feder, =linie, *f.* spiraaldraad, *m.* -veer, -lijn, *f.*; =e, *f.* spiraalveer, *f.*

Spiritus, *m.* spiritus; wijn-, geest, *m*; zum Spiritus destilliren, den spiritus uit iets trekken; *gr.* =asper, =lenis, scherpe, zachte aanblazing; =lampe, *f.* wijngeestlamp, *f.*

Spital, *n.* es, *pl.* täler, hospitaal, gasthuis, *n*; =kirche, =mutter, *f.* =prediger, =verwalter, *m.* gasthuis-kerk, -moeder, *f.* -preker, -directeur, *m.*

Spittel, *fam.* s. Spital.

Spitz, *adj.* u. *adv.* spits, puntig; =, *m.* es, *pl.* e, keeshond; einen Spitz haben, een lichte roes hebben; =arbeiter, *m.* touwslager van klein touw; =bart, =bube, *m.* =büberei, *f.* =kopf, =meißel, *m.* =maus, *f.* 2c. 2c. spits baard, -boef, *m.* -boeverij, *f.* -kop, -beitel, *m.* -muis, *f.* *etc.*; =bärtig, *adj.* met een spitsbaard; =bübin, *f.* listige bedriegster, *f.*; =bübisch, *adj.* bedriegelijk; =en, *v. a.* spitsen, punten, aanscherpen; das Maul spitzen, een mondje maken; sich auf etw. spitzen, op iets bereid zijn; =findig, *adj.* spitsvondig, listig, geslepen; bijtend; =findigkeit, *f.* spitsvondigheid. *f.*; =glas, *n* likeurglas, *n.*; =haue, *f* houweel, *n.*; =haken, *m.* spitshaak, *m.*; =hammer, *m.* spitse hamer, *m.*; =hund, *m.* wolfs-, keeshond, *m.*; =hut, *m.* punthoed; *fig.* verrader, *m.*; *com.* suikerbrood, *n.*; =ig, *adj* u. *adv.* spits, puntig, stekelig; spitzer Winkel, *m* scherpe hoek; =igkeit, *f.* spitsheid. *f.* *etc*; =kerze, *f.* puntkaars. *f.*; =kopf, *m.* spits hoofd, *n.* spitse kop. *m.*; spitsvondig mensch, *m.*; =köpfig, *adj.* een spits hoofd hebbende; *fig.* spitsvondig; =name, *m.* scheld-, spotnaam, *m.*; =nase, *f.* spitsneus, spitssnuit, *m.*; *fig.* scherpe reuk, *m.*; =ohr, *n.* puntig oor, *n.*; =pocken, *m.* waterpok, *f.*; =rede, *f.* scherpe, bittere redevoering, *f.*; =ruthe, *f.* spitsroede, *f.*; =säule, *f.* puntzuil, obelisk; pyramide, *f.*; =stahl, *m.* draaiersbeitel, *m.*; =stichel, *m.* steenhouwersbeitel, *m.*; =winkel, *m.* scherpe hoek. *m.*; =winkelig, *adj.* scherphoekig; =wort, *n.* bijtend woord, *n.*; =zahn, *m.* oogtand, *m.*

Spitze, *f.* spits, punt, kruin, *f.*; top, *m.*; etw. auf die Spitze stellen, iets in gevaar stellen; die Spitze abbrechen, de punt afbreken; an der Spitze sein, aan de spits, aan het hoofd zijn; die Spitze bieten, de spits bieden; =, *f.* kant, *f.* kantwerk, *n.*; =närmel, =nbesatz, =nkragen, =nmantel, *m.* 2c. kanten-mouw, *f.* -bezetsel, *m.* -kraag, -mantel, *m.* *etc.*; =nhandel, =nhändler, *m.* =nhaube, =nklöpplerin, *f.* =nklöppler, *m.* =nmuster, *n.* 2c. kanten-handel, -kooper, *m.* -muts, -klosster, *f.* -klosser, *m.* patroon, *n.* *etc.*; =nband, =nkissen, *n.* =nklöppel, =nstich, *m.* =nwerk, *n.* 2c. kantlint, -kussen, *n.* -klos, -steek, *m.* -werk. *n.* *etc.*

Spleiß//e, *f.* spaan, *f.* splinter, *m.*; =en, *v. a.* splijten, klooven; =er, *m.* splijter, kloover, *m.*; =herd, *m.* zuiveringsoven, *m.*; =ig, *adj.* gemakkelijk te splijten; =kupfer, *n.* rozetkooper, *n.*; =meister, *m.* zuiveraar, *m.*

Splendid, *adj* prachtig schitterend; *impr.* den Satz splendid lassen, uitloopen, spatiëeren.

Splint, *m.* spint, *n.* splinter, *m.*: =ernackend, *adv.* spiernaakt.

Spliß, *m.* reet, scheur, *f.*; =eisen, horn, *n.* splithoorn, *n.*; =en, *v. n.* inschieten; splitsen, lasschen; =hammer, *m.* splithamer, *m.*; =ig, *adj* gespleten.

Splitter, *m.* splinter, *m.*; =bruch, *m.* =zange, *f.* splinterbreuk, -tang, *f.*; =chen, *n.* splintertje, *n.*; =ig, *adj* splinterig; =n, *v. a.* u. *n.* splinteren; =nackt, *adj.* moedernaakt; =neu, *adj.* splinternieuw; =richten, *v. a.*

bedillen, vitten; =richter, *m.* bedilder, vitter, *m.*; =richterin, *f.* bedilster, *f.*

Splitz//en, *v. a. mar.* splitsen; =eisen, *n.* splitsijzer, *n.*

Spondä//isch, *adj.* spondeïsch; =us, *m. pl.* äen, spondeüs, *m.*

Sponde, *f. obs.* sponde, *f.*

Sponton, *m.* sponton, *m.*

Spor, *m.* s. Sporn; =ader, *f. vet.* borstader, *f.*; =adisch, *adj.* sporadisch; =en, *v. n.* rotten, bederven; =er, *m.* spoormaker, *m.*

Sporn, *m.* es, s, *pl.* en (Sporen), spoor, *f.* spoorslag, *m.*; *fig.* prikkel, *m.*; =blume, *f.* ridderspoor, *f.*; =en, *v. a.* sporen, de sporen geven; =ader s. Sporader; =leder, *n.* =riemen, *m.* =schnalle, =wunde, *f.* ꝛc. spoorleer, *n.* -riem, *m.* -gesp, -wond, *f. etc.*; =füße, *m. pl.* vogels met sporen; =halter, =träger, *m.* spoorleer, *n.*; =stätig, *adj.* stoeksch; =streichs, *adv.* spoorslags.

Sportel, *m.* s, *pl.* n, † korf, *m.*; =, *f.* gerechtskosten, *m. pl.*; toevallige inkomsten, *f. pl.*; =kasse, =taxe, *f.* kas, *f.* tarief *n.* der gerechtskosten.

Spott, *m.* es, spot, *m.* bespotting, *f.*; er ist ein Spott der Leute, hij strekt der wereld ten spot; =bild, =gebot, =gedicht, *n.* =namen, =vogel, *m.* ꝛc. spotbeeld, *n.* -bieding, *f.* -gedicht, *n.* -naam, -vogel, *m. etc.*; =en, *v. a.* u. *n.* spotten; =wohlfeil, *adj.* schandekoop.

Spött//elei, *f.* spotternij, *f.*; =eln, *v. n.* spotten; =er, =ler, *m.* spotter, *m.*; =isch, *adj.* spotachtig.

Sprach//e, *f.* taal. spraak, *f.*; er hat die Sprache verloren, hij heeft de spraak verloren; die Sprache der Augen, te taal, de spraak der oogen; er will nicht recht mit der Sprache heraus, hil wil met de spraak niet recht uitkomen; zur Sprache kommen, ter sprake komen; =gebrauch, *m.* =kunst, =lehre, *f.* =vermögen, =werkzeug, *n.* ꝛc. spraak-gebruik, *n.* -kunst, -leer, *f.* -vermogen, -werktuig, *n. etc.*; =eigenheit, *f.* =fehler, =forscher, =kenner, =lehrer, *m.* =regel, *f.* ꝛc. ꝛc. taal-eigen, *n.* -fout, *f.* -vorscher, -kenner, -meester, -regel, *m. etc.*; =los, *adj.* sprakeloos; =losigkeit, *f.* sprakeloosheid, *f.*; =fertigkeit, *f.* vlugheid ter taal; =kundig, =lehrig, *adj.* spraakkunstig; =lich, *adj.* wat de taal aangaat, spraakkunstig; =richtig, *adj.* volgens de spraakkunst; =richtigkeit, *f.* juistheid in spelling, taal *etc.*; =rohr, *n.* trompet, *f.* roeper, *m.*; =schatz, *m.* taalschat, *m.*; =schnitzer, *m.* taalfout, *f.*; =selig, *adj.* spraakzaam; =widrig, *adj.* strijdig met de taalregelen; =zimmer, *n.* spreekkamer, *f.*

Spratz//elholz, *n.* knetterhout, *n.*; =eln, =en, *v. n.* knappen, knetteren.

Sprech//en, *v. a.* u. *n.* spreken; eine Sprache sprechen, eene taal spreken; einen, mit einem, zu einem sprechen, iem., met iem., tegen iem. spreken; er ist nicht gut auf dich zu sprechen, hij is niet te best over u te spreken; er läßt mit sich sprechen, hij is toegankelijk, -handelbaar; =art, *f.* spreekmanier, *f.*; =bar, *adj.* uit te spreken; =er, *m.* spreker, redenaar, *m.*; =erin, *f.* spreekster, *f.*; =erei, *f.* gepraat, *n.*; =gesang, *m.* spreekgezang, *n.*; =ig, *adj.* groot-, sprekend; =zimmer, *n.* spreekkamer, *f.*

Sprehe, *f.* spreeuw, *m.*

Spreiten, *v. a.* spreiden.

Spreize, *f.* stut, *m.*; =n, *v. n.* sperren, uitelkander zetten; *v. rec.* (sich) zich verzetten; zich trotsch aanstellen.

Sprengel, *m.* wijkwast, *m.*; =, *m.* kerspel, *n.* parochie, *f.*

Spreng//en, *v. a.* u. *n.* sprengen, besproeien, bespatten: doen springen, -barsten; springen; davon sprengen, snel wegrijden; gesprengt kommen, in vollen ren komen aanrijden; auf die Feinde lossprengen, op de vijanden los gaan; über einen Graben sprengen, te paard over eene sloot springen; ein Schiff in die Luft sprengen, een schip in de lucht doen springen; =er, *m.* hij, die doet springen *etc.*; =gefäß, *n.* sproeivat, *n.*; =graben, *m.* =grube, *f.* springmijn, *f.*; =kanne, *f.* gieter, *m.*; =kessel, =wedel, *m.* spreng-vat, *n.* -kwast, *m.*; =pulver, *n.* mijnkruit, *n.*; =tonne, *f.* stormvat, *n.*; =wage, *f.* evenaar van een wagen; =ung, *f.* sprengen; het doen springen, *n. etc.*; =werk, *n.* span-, traliewerk, *n.*; =wisch, *m.* ovendweil, *f.*

Sprenk//el, *m.* sprenkel, *m.*; sprikkel, sproet, *f.*; vogelknip, *m.*; =elig, =lich, *adj.* gespikkeld; =eln, sprenkelen, spikkelen.

Spreu, *f.* kaf, *n.*; =blume, *f.* kafbloem, *f.*; =boden, *m.* stroozolder, *m.*; =haufen, =sack, *m.* ꝛc. hoop, zak met kaf, *etc.*

Sprich//wort, *n.* spreekwoord, *n.*; =wörtlich, *adj.* u. *adv.* spreekwoordelijk.

Spriegel, *m.* kap eener wieg of tent.

Sprießen, *v. n. s.* spruiten, ontspruiten.

Spriet, *m.* es, s, *pl.* e, spriet, *m.*; =lägel, *m.* =segel, *n.* ꝛc. sprietboom, *m.* -zeil, *n. etc.*

Spring, *m.* es, s, *mar.* hoogte van het dek; =anker, *m.* werpanker, *n.*; =ball, =bock, =brunnen, =hengst, *m.* =fluth, *f.* ꝛc. spring-bal, -bok, *m.* -bron, *f.* -hengst, -vloed, *m. etc.*; =en, *v. n. s. h.* springen; meine Uhr wird springen müssen, ik zal mijn horloge moeten verzetten of verkoopen; er wird springen müssen, hij zal moeten inpakken; über die Klinge springen lassen, in de pan hakken; =er, *m.* springer, *m* paard *n.* (in't schaakspel); =hahn, *m.* sprinkhaan, *m.*; =insfeld, *m. fig. fam.* spring-in't-veld, *m.*; =lade, *f.* windbuis, *f.* (van een orgel); =quelle, *f.* springbron, *f.*; =zeit, *f.* spring-, paartijd, *m.*

Spritz//e, *f.* spuit, *f.*; =bad, *n.* =enbohrer, *m.* =enhaus, *n.* =enmeister, *m.* =enrohr, *n.* ꝛc. spuit-bad, *n.* -boor, *f.* -huis, *n.* -meester, *m.* -pijp, *f. etc.*; =büchse, *f.* houten spuitje, *n.*; =en, *v. a.* spuiten; =er, *m.* spuiter, *m.* spat, *f.*; =fisch, =wall, *m.* bruinvisch, *m.*; =kanne, *f.* gieter, *m.*; =kuchen, *m.* sprits, *f.*; =mittel, *n.* klisteer-middel, *n.*; =regen, *m.* stofregen, *m.*; =wedel, *m.* spuitkwast, *m.*

Spröd//e, *adj.* u. *adv.* broos, licht breekbaar; hard; *fig.*

preutsch, koel, bits; spröde thun, zich preutsch houden; ein sprödes Mädchen, een preutsch meisje; =ethun, n. gemaakte preutschheid, f.; =igkeit, f. broosheid; preutschheid, f.

Spro//ß, m. sses, pl. sse, =sse, m. spruit, f. afstammeling, m. u. f.; =sse, f. sport, f.; tak, m.; =ssen, v. n. s. spruiten, uitbotten; =ssenbier, n. jopenbier, n.; =sser, =ßvogel, m. mannetjes-nachtegaal. [=ling, m. spruit, f.

Spröß//chen, n. spruitje, n.;

Sprotte, f. sprot, f.

Spruch, m. es, s, pl. Sprüche, spreuk; uitspraak, f.; =buch, n. =dichter, =schreiber, m. ꝛc. spreuken-boek, n. -dichter, -schrijver, m. etc.; =fertig, =reif, adj. gereed ter vonnisvelling; =mäßig, adj. spreukmatig; =reich, adj. spreukrijk; =weise, adv. spreukachtig; =register, n. =weiser, m. spreukenregister, n. concordantie, f.

Sprüchwort f. Sprichwort.

Sprudel, m. fontein, springbron, f.; =kopf, m. heethoofd, n.; =n, v. n. opborrelen, opwellen; bruisen; schuimbekken; =n, v. a. met drift zeggen, -uiten; =quelle, f. borrelende bron, f.; =wasser, n. borrelend water, m.

Sprudler, m. kwijler, m.

Sprüh//en, v. n. u. a. spatten; vonkelen, schitteren, =feuer, n. spattend vuur, n.; =regen, m. stofregen, m.

Sprung, m. es, s, pl. Sprünge, sprong; barst, m.; kloof, scheur, f.; auf dem Sprunge stehen, op den sprong staan; einem auf die Sprünge helfen, iem. op slag helpen; hinter eines Sprünge kommen, iem.'s listen ontdekken; auf seine alten Sprünge kommen, in dezelfde fouten vervallen; =, m. =bein, n. anat. sprong, m.; =fertig, adj. gereed om te springen; =gelenk, n. spronggewricht, n.; =riemen, m. springriem, m.; =weise, adv. door een sprong.

Spuck//e, f. spog, n.; =en, v. n. u. a. spuwen, spugen; =napf, m. spuwbakje, n. kwispedoor, f.

Spuk, m. es, spook; geraas, n.; =en, v. n. spoken; tieren; =erei, f. spokerij, f.; =geschichte, f. spookgeschiedenis, f.

Spul//e, f. spoel, f. klos, m.; penneschacht, f.; =en, v. a. spoelen; =eisen, n. =kiste, f. =platz, m. =rad, n. ꝛc. ꝛc. spoel-ijzer, n. -kist, -plaats, f. -rad, n. etc.; =mädchen, n. spoelster, f.; =wurm, m. spoelworm, m.

Spül//en, v. a. u. n. spoelen, wasschen; =faß, n. =napf, =kessel, m. =magd, f. =wasser, n. ꝛc. spoel-vat, n. -kom, f. -ketel, m. -meid, f. -water, n. etc.; =icht, n. es, s, spoeling, f. spoelwater, n.; =wurm, m. spoel-, darmworm, m.

Spund, m. es, pl. Spünde, spon, f. spontap, m. spongat, n.; prop, stop, f.; groef, sponning, f.; =band, n. hoepel om het spongat; =blech, n. plaatje tot sluiting van het spongat; =bohrer, m. boor om het spongat te maken; =brett, n. =diele, f. sponduig, f.; =hefe, f. uit het spongat loopende droesem; =hobel, m. sponningschaaf, f.; =kork, m. sponkurk, f.; =loch, n. spongat, n.; =säge, f. kuipers-zaag, f.; =stück, n. zijplank; duig waarin de spon zich bevindt; =zapfen, m. spontap, m. zwikje, n.

Spünd//chen, n. spongaatje, n. etc.; =en, v. a. dichtsponnen; gespündeter Wein, ongegiste wijn; Mehl in Fässer spünden, meel in vaten doen; sponnen, voegen; bevloeren; =er, m. vatopsteker, wijnkeldersknecht, m.

Spur, f. spoor, n.; fig. die Spur verloren haben, het spoor bijster zijn; =en, v. n. het spoor volgen; =gang, m. spoorgang, m.; =los, adj. spoorloos; =pferd, n. jachtpaard, n.; =ritt, m. speurrid, m.; =schnee, m. versch gevallen sneeuw, f.

Spür//en, v. n. u. a. opsporen; bespeuren, bemerken, ontwaren; =er, m. opspoorder, spion, m.; =hund, m. speurhond, m.; =nase, f. speurneus, m.; =kraft, f. =sinn, m. kracht, vermogen om op te sporen; fig. scherpzinnigheid, f.

Spute, f. prov. spoed, m.; =n, v. rec. (sich) zich spoeden.

Spützen, v. n. † spuwen.

St! interj. st! still!

Staar, m. es, s, pl. e, spreeuw, m.; =, m. es, staar, f.; der graue u. schwarze Staar, de grauwe en zwarte staar; einem den Staar stechen, iem. de staar lichten; =blindheit, =brille, =nadel, f. =stechen, n. =stecher, m. ꝛc. staar-blindheid, f. -bril, m. -naald, f. -lichten, n. -lichter, m. etc.; =blind, adj. staarblind.

Staat, m. es, s, pl. en, staat. m.; =, m. es, s, staatsie, pracht, f.; großen Staat machen, groten opschik maken; auf einen oder etw. Staat machen, staat maken op iem. of iets; =enbund, =enverein, m. verbond n. van onderscheidene staten; =engeschichte, f. geschiedenis der staten; =enkunde, =enlehre, =enversammlung, f. staat-kunde, -sleer, -svergadering, f.; =samt, n. =sangelegenheit, =sanleihe, =sbank, =sgeschichte, =skasse, f. ꝛc. ꝛc. staats-ambt, n. -aangelegenheid, -leening, -bank, -geschiedenis, -kas, f. etc.; =sklug, adj. staatkundig; =sklugheit, f. staatkunde, f.; =sstreich, m. staatsstreek, m.; =swirth, m. =swirthschaft, f. staathuishout-kundige, m. -kunde, f.; =swissenschaft, f. staatsleer, f.

Stab, m. es, pl. Stäbe, staf, m.; staaf, el, f.; seinen Stab weiter setzen, heengaan, opbreken; =einguß, m. =eisen, n. staaf-vorm, m. -ijzer, n.; =errad, n. scheprad, n.; =erzeug, n. scheprad met zijn toebehooren; =halter, =soffizier, =träger, m. ꝛc. staf-houder, -officier, -drager, m. etc.; =hobel, m. blokschaaf, f.; =holz, n. duighout, n.; =leben, n. bisschopsleen, n.; =rechnen, n. rekenen met staafjes; =reißer, =schläger, m. duigkloover, m.; =wurz, f. bot. averuit, f.; =zange, f. staaftang, f.

Stäbchen, n. stafje; staafje, n.

Stäbel//erbse, f. aan stokken groeiende erwt, f.; =n, v. a. rijs zetten bij (de erwten).

Stachel, m. s, pl. n, prikkel, doorn, m. punt, f.; wider den Stachel lecken, de verzenen tegen de prikkels slaan, achteruitslaan; fig. zich verzetten; =ähre, f. aar met angels; =beere,

f. kruisbes, *f.*; =fisch, *m.* stekelvisch, *m.*; =ig, *adj.* stekelig, doornig; *fig.* hekelend, scherp; =los, *adj.* zonder stekels, prikkels,; =n, *v. a.* prikkelen, aansporen, prikken; =nuß, *f.* waternoot, *f.* steekappel, *m.*; =rede, *f.* vinnige redevoering, *f.*; =roch, *m.* stekelrog, *m.*; =schnecke, *f.* =schwanz, *m.* =schwein, *n.* ꝛc. stekel-slak, *f.* -staart, *m.* -varken, *n.* *etc.*

Staket, *n.* staketsel, *n.*

Stadel, *m.* schuur, *f.*

Stadium, *n.* s, *pl.* dien, stadium, *n.* periode, *f.*

Stadt, *f. pl.* Städte, stad, *f.*; =adel, *m.* =amt, *n.* =bürger, *m.* =kind, *n.* =kirche, =mauer, *f.* ꝛc. ꝛc. stads-adel, *m.* -bediening, *f.* -burger, *m.* -kind, *n.* -kerk, *f.* -muur, *m.* *etc. etc.*; =bewohner, =genosse, *m.* =haus, *n.* =vogt, *m.* =vogtei, *f.* stad-bewoner, -genoot, *m.* -huis, *n.* -voogd, *m.* -voogdij, *f.*; =flur, *f.* rechtsgebied eener stad; stadsveld, *n.*; =frau, *f.* stadsjufvrouw, *f.*; =viertel, *n.* stadswijk, *f.*

Städt//chen, *n.* stadje, *n.*; =er, *m.* =erin, *f.* stedeling, *m.* u. *f.*; =isch, *adj.* u. *adv.* stedelijk, steedsch; burgerlijk.

Staffel, *f.* sport, trede, *f.* trap, *m.*; *fig.* graad, top, trap, *m.*; =ei, *f.* schildersezel, *m.*

Staffette, *f.* renbode, *m.*

Staffir//en, *v. a.* stoffeeren, opmaken, versieren; =er, *m.* stoffeerder, *m.*; =ung, *f.* stoffeering, *f.*

Stag, *m.* es, *mar.* stag, *n.*

Stahl, *m.* es, s, *pl.* Stähle, staal, *n.*; =ader, =arbeit, *f.* =bad, =erz, =mittel, *n.* =quelle, *f.* ꝛc. ꝛc. staal-ader, *f.* -werk, -bad, *n.* -erts, *m.* -middel, *n.* -bron, *f.* *etc.*; =feder, =kette, *f.* =knopf, *m.* =platte, *f.* ꝛc. stalen pen, *f.* -ketting, -knoop, *m.* -plaat, *f.* *etc.*; =stecher, =stich, *m.* staal-graveur, *m.* -gravure, *f.*

Stähl//en, *v. a.* stalen; =ern, *adj.* stalen, van staal.

Stake, *f.* staak, *m.*

Stalaktit, *m.* s, droopsteen, *m.*

Stall, *m.* es, s, *pl.* Ställe, stal, *m.*; =baum, *m.* =geld, *n.* =junge, =knecht, =meister, *m.* ꝛc. stal-boom, *m.* -geld, *n.* -jongen, -knecht, -meester, *m. etc.*; =en, *v. a.* u. *n.* stallen; *v. n.* pissen; *fig. fam.* sich mit einander gut stallen, goed overeenkomen.

Stamm, *m.* es, s, *pl.* Stämme, stam, *m.*: der Apfel fällt nicht weit vom Stamm, de appel valt niet ver van den stam; =ältern, *pl.* =baum, *m.* =buch, =gut, *n.* =halter, *m.* =mutter, *f.* ꝛc. stam-ouders, *pl.* -boom, *m.* -boek, -goed, *n.* -houder, *m.* -moeder, *f. etc.*; =eln, *v. a.* u. *n.* stamelen, stotteren; =en, *v. n. s.* af-, stammen; =haft, *adj.* u. *adv.* sterk, gespierd, forsch; =haftigkeit, *f.* forschheid, *f. etc.*; =ler, *m.* =lerin, *f.* stamelaar, *m.* -ster, *f.*; =sylbe, *f.* wortellettergreep, *f.*; =verwandt, *adj.* stamverwant; =wort, *n.* =wurzel, *f.* ꝛc. stam-woord; *n.* -wortel, *m. etc.*

Stämm//chen, *n.* stammetje *n.*; =eisen, *n.* beitel, *m.*; =en, *v. a.* stutten, schoren, tegenhouden; *v. rec.* (sich) wederstaan; tegen elkander leunen; =ig, *adj.* met een stam; *fig.* forsch, gespierd; =nadel, *f.* =ring, *m.* schoenmakers-naald, *f.* -vingerhoed, *m.*

Stämpel ꝛc. s. Stempel.

Stämp//en, *v. a.* den speldeknop aanzetten; =er, *m.* kopaanzetter, aankopper, *m.*

Stampf//e, *f.* stamping, *f.*; stamper; stampmolen, *m.*; =en, *v. a.* u. *n.* stampen; stampvoeten; =er, *m.* stamper, *m.*; =erde, =mühle, *f.* =loch, *n.* =trog, *m.* ꝛc. stamp-aarde, *f.* -molen, *m.* -gat, *n.* -trog, *m. etc.*

Stand, *m.* es, s, *pl.* Stände, stand; staat, *m.* gesteldheid; staan-, plaats, *f.*; =arte, *f.* standaard, *m.*; =baum, *m.* stalboom, *m.*; =bild, *n.* =linie, *f.* =platz, =punkt, *m.* ꝛc. stand-beeld, *n.* -lijn, -plaats, *f.* -punt, *n.*; =esadel, *m.* hooge adelstand, *m.*; =esehe, *f.* met den stand overeenkomend huwelijk, *n.*; =eserhöhung, *f.* standsverheffing, *f.*; =esgebühr, *f.* hetgeen ieder naar zijn stand toekomt; nach Standesgebühr, volgens zijn stand; =esgemäß, =esmäßig, *adj.* u. *adv.* naar zijn stand; =esherr, *m* heer van rang; vrijheer, baron, *m.*; =esherrlich, *adj.* vrijheerlijk; =erherrschaft, *f.* vrijheerschap, vrijheerlijkheid, *f.*; =esperson, *f.* persoon van stand; =swidrig, *adj.* strijdig met iem.'s stand; =geld, *n.* =platz, *m.* staan-geld, *n.* -plaats, *f.*; =haft, *adj.* u. *adv.* standvastig; =haftigkeit, *f.* standvastigheid, *f.*; =lehre, *f.* statiek, *f.*; =pferd, *n.* wisselpaard, *n.*; =quartier, *n.* legerkwartier, kantonnement, *n.*; =recht, *n.* krijgsraad, *m.*; doodvonnis volgens de krijgswet; =rechtlich, *adj.* volgens de krijgswet; =rede, *f.* voor de vuist gesproken rede, *f.*; =uhr, *f.* pendule, *f.*; =wind, *m.* aanhoudende wind, *m.*

Ständ//chen, *n.* avond-muziek, serenade, *f.*; =e, *pl.* staten, *pl.*; Ständeversammlung, statenvergadering; =er, *m.* pijler, staander, *m.*; kuip, tobbe, *f.*; =ig, *adj.* s. beständig; staande op, groeiend uit; vast, bepaald; =isch, *adj.* † tot zekeren stand behoorende; der ständische Ausschuß, vergadering van de landsstenden.

Stange, *f.* stang, steng, *f.*; eine Stange Siegellack, een pijp lak; einem die Stange halten, voor iem. partij trekken; nicht bei der Stange bleiben, geen voet bij stuk houden; =ngebiß, *n.* =nkugel, =nleiter, =nschraube, *f.* ꝛc. stang-gebit, *n.* -kogel, -ladder, schroef, *f. etc.*; =nholz, *n.* jonge boomen, *n. pl.*; =nblei, =neisen, =nkupfer, *n.* ꝛc. lood, ijzer, koper *n.* in blokken, in staven, *etc.*; =nschwefel, *m.* zwavel in pijpen; =ntabak, *m.* gesponnen tabak, *m.*; =nzirkel, *m.* kruishoutpasser, *m.*

Stänker, *m* stinker; twiststoker, *m.*; =ei, *f.* stank, *m.*; opstoken, *m.*; =n, *v. a.* stinken; twist stoken.

Stanze, *f.* *techn.* modelplaatje, *n.*; *poët.* vers, couplet, *n.* strophe, stanza, *f.*; =nbrett, *n.* plankje met gaten voor bloemen; =nbunzen, =nstempel, *m.* stempel voor gordelversiersels; =nhammer, *m.* gordelmakershamer, *m.*

Stapel, *m.* stapel, hoop, *m.*; =bar, *adj.* stapelbaar; =gut, *n.*

=platz, *m.* =recht, *n.* =stadt, *f.* ꝛc. stapel-goed, *n.* -plaats, *f.* -recht, *n.* -stad, *f.*; =n, *v. a.* stapelen.

Stark, *adj.* u. *adv.* sterk; =fließend, *adj.* snelvlietend; =gläubig, *adj* een sterk geloof hebbende; =gliederig, *adj.* sterk van leden; =leibig, *adj.* zwaarlijvig; =leibigkeit, *f.* zwaarlijvigheid, *f.*

Stärk//e, *f.* sterkte, zwaarte, grootte, *f.*; =e, *f.* stijfsel, *n.*; =efabrik, *f.* =ehändler, *m.* =etonne, *f.* =ewasser, *n.* stijfsel-fabriek, *f.* -kooper, *m.* -ton, *f.* -water, *n.*; =en, *v. a.* u. *n.* ver-, sterken; stijven (van linnen); =er, *m.* stijver, *m.*; =erin, *f.* stijfster, *f.*; =ekleister, *m.* gekookte stijfsel, *n.*; =mehl, *n.* stijfselmeel, *n.*; =emittel, *n.* versterkend middel, *n.*; =ung, *f.* ver-, sterking, *f.*; =ungsmittel, *n.* versterkingsmiddel, *n.*

Starost, *m.* starost, *m.*

Starr, *adj.* u. *adv.* stijf, verstijfd, gestold; ein starres Auge, een starend oog; =en, *v. n.* verstijven: stijf worden; das Blut starret mir, het bloed stolt mij; =heit, *f.* stijfheid, *f.*; =kopf, *m* stijfhoofd, *n.*; =köpfig, *adj.* stijfhoofdig; =krampf, *m.* rechtstijvigheid; doodskramp, *f.*; =sinn, *m* stijfhoofdigheid, *f.*; =sinnig, *adj.* stijfhoofdig; =sucht, *f.* verstijving der leden.

Stasis, *f.* stasis, *f.*

Stät, *adj.* u. *adv.* gestadig, gedurig, vast, duurzaam; =ig, =isch, *adj.* gestadig *etc.*; steeg, steeksch; =igkeit, *f.* gestadigheid, *f. etc.*

Stat//ik, *f.* evenwichtsleer, *f.*; =ion, *f* station, *n.* bid-, stand, pleisterplaats, *f.*; trap, *m*; =ionär, *adj.* stationair; =ionsschiff, *n.* gestationeerd schip, *n.*; =ist, *m.* en, *pl.* en, statist *m*; =istik, *f.* statistiek, *f.*; =istiker, *m.* beoefenaar der statistiek; =istisch, *adj.* statistisch, statistiek; =iv, *n.* es, s, *pl.* e, voetstuk, *n.*

Statt, *f.* plaats, stede, *f.*; =haben, =finden, plaats hebben; =finden lassen, laten plaats grijpen; statt meiner, an meiner Statt, in mijne plaats; an Kindes Statt annehmen, als kind aannemen; er ist mir an Vaters Statt, hij bekleed de plaats van vader bij mij; hij is mij een vader, s. ook: anstatt; von Statten gehen, voortgang hebben, slagen; zu Statten kommen, te stade komen; ein gutes Wort findet eine gute Statt, een goed woord vindt eene goede plaats; =haft, *adj.* u. *adv.* aannemelijk, bestaanbaar; =haftigkeit, *f.* aannemelijkheid, *f.*; =halter, *m.* stad-, stedehouder, *m.*; =halterei, =halterschaft, *f.* landvoogdij, *f.* stadhouderschap, *n.*; =halterin, *f.* landvoogdes, *f.*; =halterisch, *adj.* stadhouderlijk; =lich, *adj.* u. *adv.* statig, deftig; aanzienlijk, schoon; =lichkeit, *f.* deftigheid, *f. etc.*

Stätte, *f.* stede, plaats, *f.*; =geld, *n.* staangeld, *n.*; =los, *adj.* zonder vaste woonplaats.

Statüe, *f.* standbeeld, *n.*

Stat//uiren, *v. a.* statueeren, beweren, aannemen, vaststellen; dulden, veroorloven; *fam.* ein Beispiel an einem statuiren, iem. ten voorbeelde van anderen straffen; =ur, *f.* statuur, gestalte, grootte, *f.*; =us, *m.* staat, *m.*; =ut, *n.* es, s, *pl.* en, statuut, *n.*; =utenbuch, *n.* kostumen-boek, *n.*; =utenmäßig, *adj.* volgens de statuten; =utenrecht, *n.* herkomstig recht, *n.*

Staub, *m.* stof, poeder, *n.*; sich aus dem Staube machen, zich uit de voeten maken; =artig, *adj.* stofachtig; =bach, *m* stuifbeek, *f.*; =bedeckt, *adj.* met stof bedekt, bestoven; =besen, *m.* =bürste, *f.* =regen, *m.* =mehl, *n.* ꝛc. stof-bezem, -borstel, -regen, *m.* -meel, *n. etc.*; =blüthe, *f.* mannelijke bloem, *f.*; =boden, *m.* zolder voor het stuifmeel; =brand, *m.* honigdauw, *m.*; =en, *v. n.* stuiven; =fege, *f* stofzeef, *f.*; =flügelig, *adj.* stofvleugelig; =haar, *n.* vlashaar *n.*; =hemd, *m.* reiskiel, *m.*; =hülle, *f* stoffelijk omhulsel, *n.*; =ig, *adj* stoffig, stuivig; stofferig; =regnen, *v. n. h.* motregenen; =samen, *m. bot.* zaadstofje, *n.*; =sand, *m.* stuif-, stofzand, *n.*; =weg, *m. bot.* stampertje, *n.*; stofweg, *m.*

Staub//balg, *m.* =behältniß, *n.* =beutel, *m.* =fach, =gefäß, *n.* =hülse, *f. bot.* stofkolfje, *n.*

Staubbeutel, *m.* stofkolfje, *n.*; =förmig, *adj.* naar stofkolfjes gelijken; =ständig, *adj.* de stofkolfjes betreffende; =tragend, *adj.* stofkolfjes dragend.

Staubfaden, *n. bot.* meeldraad, *m.*; =förmig, *adj.* meeldraadvormig; =ständig, *adj.* de meeldraden betreffende; =tragend, *adj.* stof of meeldraden hebbende; =träger, *m.* helmstieltje, *n.*

Stäub//chen, =lein, *n.* stofje, stofdeeltje, *n.*; *fig.* greintje, *n.*; =en, *v. a.* u. *n.* stof verwekken, maken, opwerpen; stuiven; (eine Zeichnung) met wit krijt sponsen; (ein Kleid) afstoffen; =er, *m.* stoffer, stofbezem, *m.* stofvarken, *n.*; speurhond, *m.*; =ern, *v. a.* opdrijven; verjagen; afstoffen; *v. n. h.* snuffelen; *v. imp.* motregenen; =ling, *m. fig.* uit stof geborene, *m.* aardsch wezen, *n.*

Stauch, *m.* es, s, *pl.* e, stoot, schok, *m.*; drukking, *f.*; =e, *f.* bos, vlas, *m.*; =en, *v. a.* verstuiken, verrekken, ontwrichten; stompen, duwen, horten, schokken; stuwen, stouwen, instampen, tegenhouden; Flachs stauchen, vlas op hoopen zetten; =er, *m.* stomper, stuwer, *m.*; *prov.* mouwtje, *n.*; =weger, *m. nav.* onderste stuitbalk, *m.*; =zange, *f.* nijptang, *f.*

Staud//e, *f.* struik; krop, *m.*; struikgewas, *n.*; eine Staude Salat, een krop salade; =en, *v. rec.* (sich) kroppen; tot struiken opschieten; =enartig, =enförmig, *adj.* struik-achtig, -vormig; =engewächs, *n.* struikgewas, *n.*; =ensalat, *m.* kropsalade, *f.*; =ig, *adj.* met struiken.

Stau//en, *v. a.* u. *n.* stuwen, stouwen; =er, *m.* stuwer, stouwer, *m.*; =erlohn, *m.* stuwgeld, *n.*; =ung, *f.* stuwing, *f.*; =wasser, *n.* opgestuwd water, *n.*

Staunen, *v. n.* verbaasd staan; =, *n.* verbazing, *f.*; =swerth, *adj.* verbazend.

Staup//besen, =enschlag, *m.* geeselroede; geeseling, *f*; den Staupbesen bekommen, gegeeseld worden; =e, *f.* roede, *f.*

Stäupen, *v. a.* geeselen.

Stearin, *n.* **s**, stearine, *f.*: **=kerze, =säure**, *f.* ꝛc. stearine-kaars, *f.* -zuur, *n.*

Stech//apfel, *m.* **=becken**, *n.* **=dorn**, *m.* **=eisen**, *n.* **=fliege**, *f.* **=meißel**, *m.* **=palme**, *f.* ꝛc. steek-appel, *m.* -bekken, *n.* -doorn, *m.* -ijzer, *n.* -vlieg, *f.* -beitel, -palm, *m. etc.*; **=en**, *v. a.* u. *n.* steken, prikken; **ein Kalb stechen**, een kalf slachten; **in Kupfer stechen**, in kooper graveeren; **in die See stechen**, in zee steken; **mit einander stechen**, met elkander uitsteken, looten; **=er**, *m.* priem, *m.*; **=bahn**, *f.* **=platz**, *m.* strijdperk, *n.*; **=spiel**, *n.* steekspel, *n.*; **=vieh**, *n.* slachtvee, *n.*

Steck//amboß, *m.* aanbeeldje, *n.*; **=brief**, *m.* steekbrief, *m.* signalement, *n.*; **=en**, *m.* stok, *m.*; **=en**, *v. a.* insteken, instoppen, vasthechten; **einen in's Gefängniß stecken**, iem. in de gevangenis zetten; **einem ein Ziel stecken**, paal en perk stellen aan iem.; **sich selbst ein Ziel stecken**, zich zelven een doel voorstellen; **einem etw. stecken**, iemand iets heimelijk mededeelen; **ich habe es ihm gesteckt**, ik heb het hem ronduit gezegd; **wo haben Sie doch gesteckt**, waar hebt gij toch gezeten; **einen stecken lassen**, iem. in den steek laten; **=erbse**, *f.* stokerwt, *f.*; **=nadel**, *f.* speld, *f.*; **=nadelbüchse**, *f.* **=nadelkissen**, *n.* spelden-koker, *m.* -kussen, *n.*; **=rübe**, *f.* pootraap, *f.*

Stecken, *m.* stok, staf; staak, *m.* roede, *f.*; **=bohne**, *f.* stamboon, *f.*; **=bündel**, *n.* bijlbundel, *m.*; **=diener, =knecht**, *m.* stekke-knecht, *m.*; **=pferd**, *n.* stokpaardje, *n.*; **=streich**, *m.* stokslag, *m.*; **=zaun**, *m.* heining van dunne latjes.

Steg, *m.* **es, s**, *pl.* **e**, kleine brug, plank over een water; *impr.* formaathout, *n.*; brug, *f.* (eener viool); *fig.* **Weg u. Stege**, wegen en stegen; **=reif**, *m.* stijgbeugel, *m.*; **aus dem Stegreif**, voor de vuist, onvoorbereid; **=reifdichter**, *m.* improvisator, *m.*; **=lehne**, *f.* vonderleuning, *f.*

Steh//en, *v. n. s. h.* staan; **stehen bleiben**, blijven staan; **wo sind wir stehen geblieben?** waar zijn wij gebleven? **er ist vor dem Haus stehen geblieben**, hij is voor het huis blijven staan; **so lange die Welt steht**, zoo lang als de wereld bestaat; **wie steht die Sache, wie steht es um die Sache**, hoe staat het met deze zaak; **für etw. stehen**, voor iets instaan; **einer für alle und alle für einen stehen**, één voor allen en allen voor éénen aansprakelijk zijn; **=kragen**, *m.* staande kraag, *m.*; **=männchen, =aufchen**, *n.* duikelaartje, *n.*; **=pult**, *n.* staande lessenaar, *m.*

Stehl//en, *v. a.* stelen, ontstelen; **sich aus dem Hause stehlen**, uit het huis sluipen; **=er**, *m.* **=erin**, *f.* dief, *m.* diefegge, *f.*

Steif, *adj.* u *adv.* stijf; stram; strak; **etw. steif u. fest behaupten**, iets volhardend beweren; **sich steif u. fest vornehmen**, zich stijf en zeker voornemen; **=e, =heit, =igkeit**, *f.* stijfheid, *f.*; **=en**, *v. a* stijven, stijf maken; **sich auf etwas steifen**, zich op iets beroepen, op iets steunen; **=er**, *m.* stijver, bereider, *m.*; **=kopf**, *m* stijfhoofd, *n.*; **=leinwand**, *f.* stijf linnen, *n.*; **=sel**, *n.* stijfsel, *n.*; **=sinn**, *m.* stijfzinnigheid, *f.*; **=sinnig**, *adj.* stijfzinnig; **=ung**, *f.* stijving, *f.*

Steig, *m.* **es, s**, *pl.* **e**, † voetpad, *n.* weg, *m.*; **=bügel**, *m.* stijgbeugel, *m.*; **=bügelmuskel, =bügelriemen**, *m.* stijgbeugelspier, *f.* -riem, *m.*; **=e**, *f.* trap, *m.* trapswijze opstijging, *f.*; **=en**, *v. n.* stijgen, klimmen, rijzen; **auf das Pferd steigen**, te paard stijgen; **in die Kutsche steigen**, in het rijtuig stappen; **das Wasser steigt**, het water rijst; **wer hoch steigt, fällt hoch**, die te hoog klimt, valt het laagst; **=er**, *m.* mijnwerkersbaas, *m.*; **=erer**, *m.* opbieder, *m.*; **=ern**, *v. a.* opbieden, (den prijs) verhoogen; versterken; *gr.* de trappen van vergelijking vormen; **=erohr**, *n.* **=eröhre**, *f.* pijp, waardoor het water opstijgt; **=erung**, *f.* prijsverhooging; veiling, *f.*; *gr.* het vormen der trappen van vergelijking; klimax, *m.*; **=erungsgrad**, *m.* **=erungsstufe**, *f.* trap van vergelijking; **=riemen**, *m.* stijgbeugelriem, *m.*; **=ung**, *f.* trapswijze opstijging, *f.*

Steil, *adj.* steil; **=e**, *f.* steilte, *f.*; **=en**, *v. a.* steil maken, optrekken; **=heit**, *f.* steilheid, *f.*; **=recht**, *adj.* loodrecht.

Stein, *m.* **es, s**, *pl.* **e**, steen, *m*; **einen Stein im Brette haben**, een potje kunnen breken; **einem einen Stein in den Weg legen**, iemand dwarsboomen; **=adler, =bohrer, =bruch, =druck, =falke, =grund, =haufen**, *m* ꝛc. ꝛc. steen-arend, *m.* -boor, -groef, *f.* -druk, -valk, -grond, -hoop, *m. etc.*; **=butte**, *f.* tarbot, *m.*; **=ern**, *adj.* steenen; **=gut**, *n* aardewerk, *n.*; **=haken**, *m. chir.* graveelhaakje, *n.*; **=icht**, *adj.* steenachtig; **=ig**, *adj* steenig; **=igen**, *v. n.* steenigen; **=igung**, *f.* steeniging, *f.*; **=kluft**, *f.* rotsspleet, *f.*; **=kohle**, *f.* steenkool, *f.*; **=kohlentheer**, *m.* steenkolenteer, *f.*; **=metz**, *m.* steenhouwer, *m.*; **=nelke**, *f.* wilde nagelbloem, *f.*; **=obst**, *n.* steenvrucht, *f.*; **=pflaster**, *n.* steenen vloer, *m.* plaveisel, *n.*; **=platte**, *f.* vloersteen, *m.*; **=reich**, *adj. fig.* schatrijk; **=wand**, *f.* steenen muur, *m.*

Steiß, *m.* **es**, *pl.* **e**, stuit, aars, *m.* gatje, gat, *n.*; **=bein**, *n.* stuit-, staartbeen, *n.*; **=chen**, *n.* stuitje, staartje, *n.*; **=drüse**, *f.* stuitbeenklier, *f.*; **=feder**, *f.* staartveder, *f.*; **=fuß, =füßler, =gänger**, *m.* stuit-, aarsvoeter, *m.*

Stellage, *f* stelling, *f.*

Stelldichein, *n.* rendez-vous, *n.*

Stell//e, *f.* plaats, stede, *f.*; **an Ort u. Stelle**, op de bepaalde plaats; **auf der Stelle**, dadelijk; op staande voet; **auf der Stelle bleiben**, op de plaats doodblijven; **die gehörige Stelle**, de bevoegde macht; **=en**, *v. a* stellen, plaatsen, zetten; **einen Brief stellen**, een brief opstellen; **in Abrede stellen**, ontkennen, tegenspreken; **ich lasse es dahin gestellt sein**, ik laat het in het midden; **vor Augen stellen**, voor oogen houden; **einem ein Bein stellen**, iem. een been lichten; *v. rec.* **(sich)** zich stellen; **sich stellen, als ob**, zich houden, als of...; **er stellt sich krank**, hij

houdt zich ziek; =enjäger, *m.* ambtbejager, *m.*; =ensammler, *m.* bloemlezer, *m.*; =ensammlung, *f.* verzameling van stellen uit een boek; =enweise, *adv.* hier en daar; =feder, *f.* zetveêr, *f.*; =holz, *n.* =keil, *n.* =schraube, *f.* ꝛc. stel-hout, *n.* -wig, -schroef, *f. etc.*; =macher, *m.* wagenmaker, *m.*; =ung, *f.* stelling, houding, *f.*; =vertreter, *m.* plaatsvervanger, *m.*; =vertretung, *f.* plaatsvervanging, *f.*; =zeiger, *m.* wijzer aan een stelrad; =zirkel, *m.* stelpasser, *m. etc.*

Stelz//e, *f.* stelt, *f.*; auf Stelzen gehen, op stelten loopen; =fuß, *m.* =bein, *n.* houten been, *n.*; =engang, *m.* loopen op stelten; =engänger, =läufer, =ner, *m.* steltenlooper, *m.*

Stemm//axt, *f.* zware bijl, *f.*; =beutel, *m.* platte beitel, *m.*; =eisen, *n.* stoot-, steekbeitel, *m.*; =en, *v.* zetten, stutten, leunen; die Hände in die Seite stemmen, de handen in de zijde zetten; klooven, vellen; met den beitel bewerken; *v. rec.* (sich) zich steunen, leunen tegen iets; =er, *m.* hij die leunt, *etc.*; *mar.* hijschtouw, *n.*; =leder, *n.* =leiste, *f.* opstijfleder, *n.* -leest, *f.*; =nadel, *f.* kromme schoenmakersnaald, *f.*; =ung, *f.* velling, *f. etc.* s. stemmen.

Stempel, *m.* stempel, *m.*; zegel, *n.*; *bot.* stampertje, *n.*; =abgabe, *f.* =geld, =papier, *n.* =schneider, *m.* =zeichen, *n.* ꝛc. zegelrecht, -geld, -papier, *n.* -snijder, *m.* -merk, *n. etc.*; =bogen, *m.* zegel-papier, *n.*; =n, *v. a.* stempelen; zegelen; =taxe, *f.* zegel, zegelrecht, *n.*

Stempler, *m.* stempelaar, *m.*

Stendel, *m.* standelkruid, *n.*

Stenge, *f. mar.* steng, *f.*; =nstag, *m.* =nwand, *f.* =nwindreep, *n.* stengen-stag, *m.* -want, *n.* -windreep, *m.*

Stengel, *m.* stengel, *m.*; =artig, *adj.* stengelachtig; =blatt, *n.* =blume, =pflanze, *f.* ꝛc. stengel-blad, *n.* -bloem, -plant, *f. etc.*

Stepp//e, *f.* steppe, *f.*; =bett, *n.* matras, *n.*; =decke, *f.* sprei, *f.*; =draht, *m.* stikgaren; =en, *v. a.* stikken; =erei, *f.* stikwerk, *n.*; =erin, *f.* stikster, *f.*; =nadel, =naht, *f.* =zwirn, *m.* ꝛc. stik-naald, -naad, *f.* garen, *n.*

Sterb//en, *v. n.* sterven, overlijden, verschijden; eines natürlichen Todes sterben, een natuurlijken dood sterven; Hungers sterben, van honger sterven; =ebett, *n.* =efall, *m.* =ehaus, =ejahr, =elied, *n.* ꝛc. sterf-bed, -geval, -huis, -jaar, -lied, *n. etc.*; =ebuch, *n.* =eliste, *f.* sterflijst, *f.*; =egeld, *n.* begravenis-kosten, *pl.*; =ekleid, *n.* doodkleed, *n.*; =lich, *adj.* u. *adv.* sterfelijk; sterblich verliebt, smoorlijk verliefd; =liche, *m.* u. *f.* =ling, *m.* sterveling, *m.* u. *f.*; =lichkeit, *f.* sterfelijkheid, *f.*; =ling, *m.* schaap, dat gestorven is; =lingswolle, *f.* sterfwol, *f.*

Sterling, *m.* sterling, *m.*

Stern, *m.* es, s, *pl.* e, ster, star, *f.* gesternte, *n.*; =achat, =anis, =apfel, *m.* =eidechse, *f.* ster-agaat, *m.* -anijs, *f.* -appel, *m.* -hagedis, *f.*; =anbeter, =diener, *m.* sterrenaanbidder, *m.*; =artig, =förmig, *adj.* stervormig; =blume, *f.* sterrebloem, *f.*; =chen, =lein, *n.* sterretje, *n.*; =deutekunst, =deutung, =deuterei, *f.* sterrenwichelarij, *f.*; =deuter, *m.* sterrewichelaar, *m.*; =en, *v. a.* met sterren versieren, bezaaien; =enfeld, =engefilde, *n.* gesternde hemel, *m.*; =enheer, *n.* =glanz, =haufen, *m.* sterrenheir, *n.* -glans, *m.* -groep, *f. etc.*; =icht, *adj.* als eene ster; =ig, *adj.* gesternd; =hell, *adj.* door de sterren verlicht; =warte, *f.* sterrenwacht, *f.*; =wissenschaft, =kunde, *f.* sterrenkunde, *f.*

Sterz, *m.* es, *pl.* e, stuit, *f.*; staart, *m.*; =seuche, *f. vet.* staartziekte, *f.*

Stets, *adv.* steeds.

Steuer, *f.* belasting, schatting, *f.*; impost, *m.*; bijdrage, *f.*; *fig.* zur Steuer der Wahrheit, ten blijke van waarheid; =, *n. nav.* stuur, roer, *n.*; =amt, =gesetz, *n.* =pflichtige, *m.* =register, *n.* =zettel, *m.* ꝛc. belasting-sambt, *n.* -swet, *f.* -schuldige, *m.* -sregister, -sbriefje, *n. etc.*; =anschlag, *m.* aanslag in de belasting; =bar, *adj.* belastbaar; =barkeit, *f.* belastbaarheid, *f.*; =beamte, =einnehmer, *m.* ambtenaar, ontvanger der belastingen; =bord, =holz, *n.* =mann, *m.* =rad, =ruder, *n.* ꝛc. stuur-bord, -hout, *n.* -man, *m.* -rad, -roer, *n. etc.*; =n, *v. a.* u. *n.* belasting betalen, opbrengen; regeeren, besturen; *nav.* sturen; einer Sache steuern, iets tegengaan, beletten.

Steven, *m.* steven, *m.*

Stibitz//en, *v. a.* aftroggelen, wegkapen, stelen.

Stich, *m.* es, s, *pl.* e, steek, prik, *m.*; gravure, *f.*; im Stiche lassen, in den steek laten; Stich halten, steek, proef houden; =axt, *f.* =balken, =bohrer, *n.* =brett, =eisen, *n.* waffe, =wunde, *f.* ꝛc. steek-bijl, *f.* -balk, *m.* -boor, -plank, *f.* -ijzer, -wapen, *n.* -wond, *f. etc.*; =el, *m.* graveerstift, *f.*; =elei, =elrede, *f.* schimpschot, *n.* steek, *m.*; =elhaarig, *adj.* stekelharig; =eln, *v. a.* u. *n.* hekelen, vitten, steken onder water geven; =elnamen, *m.* spotnaam, *m.*; =elwort, *n.* bits, vinnig woord, *n.*; =ler, *m.* hekelaar; vitter, *m.*; =ling, *m.* stekelbaars, *m.*; =säge, *f.* stootzaag, *f.*; =wort, *n.* s. =elwort; *impr.* steekwoord, *n.*

Stick//en, *v. a.* u. *n. s.* stikken; borduren; =dampf, *m.* verstikkende damp, *m.*; =er, *m.* stikker, *m.*; =erin, *f.* stikster, borduurster, *f.*; =arbeit, =erei, *f.* borduurwerk, *n.*; =garn, =gold, =muster, *n.* =nadel, *f.* ꝛc. borduur-garen, -goud, -patroon, *n.* -naald, *f. etc.*; =fluß, =husten, *m.* =luft, *f.* =stoff, *m.* =wurzel, *f.* ꝛc. stik-zinking, *f.* -hoest, *m.* -lucht, -stof, *f.* -wortel, *m. etc.*

Stieb//en, *v. n.* stuiven; *v. a.* s. stäuben; =ern, *v. a.* een knip voor den neus geven.

Stief//ältern, =eltern, *pl.* stiefouders, *pl.*; =bruder, *m.* =mutter, =schwester, *f.* =vater, *m.* ꝛc. stief-broeder, *m.* -moeder, -zuster, *f.* -vader, *m.*; =mütterlich, *adj.* stiefmoederlijk; =mütterchen, *n. bot.* driekleurig viooltje, *n.*

Stiefel, *m.* laars, *f.* stevel, *m.*; *just.* scheenschroef, *f.*; (van een vaandel) schoen, *m.*; =gaffel, *f.* staak, *m.*; er kann einen guten Stiefel vertragen, hij kan een stevig glas drinken;

=absatz, *m.* hak van de laars, =ette, *f.* laarsje, *n.*; =förmig, *adj.* laarsvormig; =kappe, *f.* laarzekap, *f.*: =n, *v. a.* laarzen; laarzen aandoen; **gestiefelt**, gelaarsd; aanstaken binden; =band, =holz, *n.* =knecht, =macher, *m.* =wichse, *f.* ꝛc. laarzen-band, *m.* -leest, *f.* -knecht, -maker, *m.* -smeer, *n. etc.*

Stieg, *m.* s. Steig.

Stiege, *f.* trap, *m.*; **eine Stiege Leinwand**, 20 el linnen.

Stieglitz, *m.* distelvink, *m.*

Stiel, *m.* es, s, *pl.* e, steel; stengel, *m.*; **mit Stumpf und Stiel ausrotten**, met wortel en steel uitroeien; =en, *v. a.* van een steel voorzien; =blatt, =loch, *n.* ꝛc. steel-blad, -gat, *n. etc.*; =ig, *adj.* van een steel voorzien; =los, *adj.* zonder steel.

Stier *adj.* s. starr.

Stier, *m.* es, s, *pl.* e, stier, bul, *m.*; =en, *v. a.* aanstaren; dekken (van den stier); =en, *v. n.* naar den stier verlangen, ridsig zijn; staren, strak aanzien; *v. a.* dekken, bespringen; =kalb, *n.* =mensch, *m.* stier-kalf, *n.* -mensch, *m.*; =gefecht, *n.* =jagd, *f.* =kopf, *m.* =opfer, *n.* =schwanz, *m.* ꝛc. stieren-gevecht, -jacht, *f.* -kop, *m.* -offer, *n.* staart, *m. etc.*

Stift, *m.* es, s, *pl.* e, (er), stift; sticht, *n.*; =chen, *n.* stiftje, *n.*; =eln, *v. a.* stippelen; =en, *v. n.* stichten, vestigen, gronden; **Händel stiften**, tot twist aanhitsen; **seines Namens Gedächtniß stiften**, zijnen naam vereeuwigen; =er, *m.* stichter, *m.*; =erin, *f.* stichtster, *f.*; =isch, *adj.* stichtsch; =samt, *n.* ambt bij een sticht; =samtmann, *m.* baljuw van een sticht; =sbrief, *m.* grondbrief, *m.*; =sdame, =sfrau, *f.* =sfräulein, *n.* stiftsvrouw, *f.*; =shaus, *n.* huis tot een sticht behoorende; =sherr, *m.* kanoniek, *m.*; =shütte, *f.* tabernakel, *m.*; =ung, *f.* stichting, *f.*; =ungsbrief, *f.* =ungsfeier, *f.* brief, *m.* viering eener stichting; =ungsfest, *n.* stichtingsfeest, *n.*; =ungsjahr, *n.* =ungstag, *m.* jaar, *n.* dag *m.* der stichting; =ungsurkunde, *f.* grondbrief, *m.*

Stil s. Styl.

Stilett, *n.* es, *pl.* e, dolk, *m.*

Still, *adj.* u. *adv.* stil, kalm, bedaard; **die stille Woche**, de heilige week; **der stille Freitag**, de goede vrijdag; **stille Wasser sind tief**, stille waters hebben diepe gronden; =e, *f.* stilte, *f.*; **im Stillen**, in de stilte; =en, *v. a.* stillen, doen bedaren; bevredigen; **ein Kind stillen**, een kind de borst geven, zogen; =leben, *n.* stilleven, *n.*; =schweigen, *n.* stilzwijgen, *n.*; =stand, *m.* stilstand, *m.*; =ung, *f.* stillen, *n.* kalmte, voldoening, *f.*

Stimm//bar, *adj. mus.* in staat om een akkoord te vormen; =berechtigt, *adj.* stemgerechtigd; =draht, *m.* stemdraad, *m.*; =chen, *n.* stemmetje, *n.*; =e, *f.* stem, *f.* woord, *n.* uitspraak, *f.*; meening, *f.*; =en, *v. a.* u. *n.* stemmen; =er, *m.* stemmer, *m.*; =enmehrheit, *f.* meerderheid van stemmen, *m.*; =gabel, *f.* =geber, =hammer, *m.* =recht, *n.* ꝛc. stemvork, *f.* -gever, -hamer, *m.* -recht, *n. etc.*; =fähig, *adj.* stemgerechtigd; =ritze, *f.* stemspleet, *f.*; =ung, *f.* stemming; *f.*

Stingel, *m.* staart, *m.*

Stink//en, *v. n.* stinken; =ig, *adj.* u. *adv.* stinkend; =bock, *m.* =fliege, *f.* =thier, *n.* ꝛc. stinkbok, *m.* -vlieg, *f.* -dier, *n. etc.*

Stipendi//at, *m.* en, *pl.* en, beurs-student, *m.*; =um, *n.* s, *pl.* dia, beurs, *f.* stipendium, *n.*

Stipitzen, *v. a.* ontvreemden.

Stipp, *m.* es, *pl.* e, prik, *m.* stipping, lichte aanraking *f.*; =e, *f.* stipje, spatje, *n.*; =elig, *adj.* gestippeld; =en, *v. a.* u. *n.* stippen, prikken; =er, *m.* stipper, *m.*; =ern, *v. a.* stipperen.

Stipuliren, *v. a.* bepalen.

Stirlen, *v. n.* peuteren.

Stirn, *f.* voorhoofd, *n.*; =**einem die Stirn bieten**, iem. het hoofd bieden; **es steht ihm an der Stirn geschrieben**, het staat op zijn aangezicht te lezen; =ader, *f.* =band, =bein, =haar, *n.* ꝛc. voorhoofds-ader, *f.* -band, *m.* -been, -haar, *n. etc.*; =rad, *n.* kamrad, *n.*; =riegel, *m. art.* frontkalf, *n.*; =falte, =runzel, *f.* rimpel *m.* op het voorhoofd; =wand, *f.* voormuur, *m.*

Stöber, *m.* stoffer; loophond, *m.*; =ig, *adj.* sneeuwachtig; =n, *v. n. h.* snuffelen; *v. imp.* stofregenen.

Stocher, *m.* tandenstoker, *m.*; =n, *v. a.* stoken, pooken; peuteren; **in den Zähnen stochern**, te tanden stoken.

Stock, *m.* es, s, *pl.* Stöcke, stok, *m.*; verdieping (van een huis); bijenkorf, *m.*; gevangenhuis, *n.*; hoofdsom, *f.* vaststaand geld, *n.*; **einen in den Stock legen**, iem. in boeien slaan; =alt, *adj.* stokoud; =blind, *adj.* stekeblind; =dumm, =dürre, *adj.* ꝛc. zeer dom, -droog, *etc.*; =band, *n.* =degen, =fisch, =meister, =schlag, *m.* ꝛc. stok-band, -degen, -visch, -meester. -slag, *m. etc.*; =böhme, =jude, *m.* echte Bohemer; -jood, *m.*; =en, *v. n.* stilstaan, ophouden, stremmen; **der Handel stockt**, de handel kwijnt; **das Geld stockt**, het geld is schaarsch; =en, *v. a.* van stokken voorzien; stremmen; stollen; =ente, *f.* lepeleend, *f.*; =erbse, *f.* wilde erwt, *f.*; =eule, *f.* katuil, *m.*; =fäule, *f.* verrotting, *f.*; =fleck, *m.* vochtvlek; =fleckig, =ig, *adj.* stokkig; met stokvlekken; =holz, *n.* blokhout. *n.*; =schnupfen, *m.* neusverstopping, verkoudheid, *f.*; =ung, *f.* staking, stremming, *f.*

Stöck//chen, *n.* stokje, *n.*; =isch, *adj.* koppig.

Stoff, *m.* es, s, *pl.* e, stof, *f.*; *fig.* onderwerp, *n.* stof, *f.*, =en, *adj.* stoffen; zijden; =haltig, =lich, *adj.* stoffelijk; =lehre, *f.* materialisme, *n.*; =los, *adj.* onstoffelijk; =namen, *m.* stofnaam, *m.*; =verwandtschaft, *f.* chemische verwantschap, *f.*

Stöhnen, *v. n.* steunen, kermen.

Stoi//cismus, *m.* stoïcismus, *n.*; =ker, *m.* stoïcijn, *m.*; =sch, *adj.* u. *adv.* stoïcijnsch; stoïsch.

Stol//a, =e, *f.* stool; stola, *f.*; =gebühr, *f.* stolengeld, *n.*

Stoll//e, *f.* =en, *m.* post, poot, stijl, *m.* langwerpig broodje, *n.*; =baum, *m.* boom, geschikt voor een stijl; =beule, *f. vet.* zakgezwel, *n.*; =eisen, *n.* rekplaat, *f.*; =en, *m.* waterleiding, *f.* (in een bergwerk); mijngang, *m.*; =engebäude, *n.* timmerwerk van

een mijngang; =engerechtigkeit, f. recht eener waterleiding, f. etc.; =ngeschworene, m. opziener over een mijngang; =hauer, =karren, m. ꝛc. werkman, kruiwagen in een mijngang; =enweise, adv. als een mijngang.

Stöllner, m. eigenaar-, werkman van een mijngang.

Stolp, m. stomp, m.

Stolper, m. struikeling, m.; =er, m. struikelaar, stakkerd, m.; =gang, m. wankelende gang, m.; =ig, adj. struikelend; =n, v. n. h. struikelen.

Stolz, m. es, trots, hoogmoed, m. fierheid, f.; =, adj. u. adv. trotsch; =iren, v. n. s pralen.

Stöpfel, m. stop, kurk, f.

Stopf//en, v. a. stoppen; (ganzen) mesten; =farbe, f. stopverf, f.; =garn, =holz, =stück, =tuch, n. ꝛc. stop-garen, -hout, -stuk, n. -doek, m. etc.

Stoppel, m. stoppel. m.; =feld, n. =gans, f. =gras, =schwein, n. ꝛc. stoppel-veld, n. -gans, f. -gras, -varken, n. etc.; =ig, adj. stoppelig; =n, v. a. stoppelen; nalezen.

Stoppine, f. lout, f.

Stoppler, m. =in, f. nalezer, m. naleesster, f.

Stöpsel, m. stop, kurk, f.

Stör, m. es, pl. e, steur, m.

Storax, m. storax, m.

Storch, m. es, pl. Störche, ooievaar, m.; =bein, =nest, n. =schnabel, =stein, m. ꝛc. ooievaars-been, -nest, n. -bek, -steen, m. etc.

Stör//en, v. a. u. n. storen, verontrusten; lassen Sie sich nicht stören, houd uw gemak; =er, m. stoorder, m.; =erin, f. rustverstoorster, f.; =erei, f. rustverstoring, f.; =enfried, m. vreugdeverstoorder, m.; =rig, =risch, adj. koppig. halsstarrig; stijfhoofdig; =rigkeit, f. koppigheid, f.; =ung, f. storing, stoornis, f.; =ungslos, adj. stoorloos, ongestoord.

Storz, f. staak, stronk, m.

Storze, f. kamwol, f.

Störzen, v. n. rondloopen.

Stoß, m. es, pl. Stöße, stoot, schok, bons, m.; ein Stoß Holz, Bücher, een stapel hout, boeken; ein Stoß Akten, een bundel akten; ein Stoß Papier, een hoop papier; ein Stoß in's Horn, roep met den horen; einen Stoß thun, een stoot voeren; der Stoß an einem Rocke, de stootkant; =degen, m. =feile, =kante, =säge, =scheibe, f. =vogel, m. ꝛc. stoot-degen, m. -vijl, f. -kant, m. -zaag, -schijf, f. -vogel, m. etc.; =en, v. a. u. n. stooten; zur Armee stoßen, zich met het leger vereenigen; an den Garten stoßen, aan den tuin grenzen; auf einen stoßen, iem. ontmoeten; im Mörser stoßen, in den vijzel stampen; der Habicht stößt auf die Tauben, de havik maakt jacht op de duiven; auf den Grund stoßen, aan den grond raken; =garn, n. oud bindtouw, n.; =gebet, n. schietgebed, n.; =riegel, m. art. stelkalf, n.; =seufzer, m. schietgebed, n.; =weise, adv. bij stooten; =wind, m. rukwind. m.

Stöß//el, m. stamper, beuker, m.; =er, m. stooter, stamper; roofvogel, m.; =ig, adj. stootsch.

Stotter//n, v. n. stotteren, stamelen; =er, m. stotteraar, m.

Stoven, v. a. stoven.

Strabeln, strappeln, v. n. trappen, spartelen.

Strack, adj. u. adv. recht, strak, stijf.; =heit, f. spoed, m.; hoofdigheid, f.; =lich, adj. s. stracks; stipt, nauwkeurig; =lichkeit, f. stiptheid, f.; =ort, m. leienrand, m.; =s, adv dadelijk, aanstonds; rechtuit; stipt, nauwgezet.

Straf//e, f. straf, bestraffing, f.; =amt, n. =befehl, m. ꝛc. recht, bevel. om te straffen, etc.; =bar, adj. strafbaar; =barkeit, f. strafbaarheid. f.; =befreiung, f. strafontheffing, amnestie, f.; =buch, =gesetz, n. =predigt, =rede, f. =register, n. =stunde, f. ꝛc. strafboek, n. -wet, -preek, -rede, f. -register, -uur, n. etc.; =en, v. a. straffen. bestraffen; =engel, m. =gerechtigkeit, =hand, =lehre, f. ꝛc. straffende engel, m. -gerechtigheid, -hand, -leer, f. etc.; =fällig, =würdig, adj. strafwaard; =fälligkeit, f. strafbaarheid, strafwaardigheid, f.; =los, adj. straffeloos; =losigkeit, f. straffeloosheid, f.; =schrift, f. satire, f.; =urtheil, n. strafvonnis, n.

Straff, adj. u. adv. stijf, gespannen; =heit, f. stijfheid, spanning. f.

Sträflich, adj. u. adv. strafbaar; =keit, f. strafbaarheid, f.

Sträfling, m. misdadiger, m.

Strahl, m. es, s, pl. en, straal, m.; =ader, =blume, =enbrechung, f. =enbüschel, n. =enkrone, f. ꝛc. straal-ader, -bloem, -breking, f. -bundel, m. -kroon, f. etc.; =en, v. n. stralen; =enartig, =icht, adj. straalachtig; =ig, adj. gestraald.

Strähne, f. streng(garen etc.) f.

Stramm, s. straff.

Strampeln, v. a. u. n. spartelen, stampen.

Strand, m. es, s, strand, n.; =bauer, =bewohner, =herr, =läufer, m. =recht, n. =schwalbe, f. ꝛc. strand-boer, -bewoner, -heer, -looper, m. -recht, n. -zwaluw, f. etc.; =en, v n. stranden; =ung, f. stranding, f.

Strang, m es, pl. Stränge, streng, f.; strop, m.; zeel, n.; zum Strange verurtheilen, tot den strop veroordeelen; wenn alle Stränge reißen, als alle touwen springen; =uliren, v. a. worgen.

Strapaz//e, f. vermoeienis, f.; =iren, v. a. aftobben.

Straß, m. stras, m.

Straße, f. straat. f.; =narbeiter, m. =nbeleuchtung, f. =ndieb, =njunge, m. =nlaterne, f. =nräuber, m. ꝛc. ꝛc. straat-werker, m. -verlichting, f. -dief, -jongen, m. -lantaarn, f. -roover, m. etc.

Sträßler, m. straatlooper.

Strateg//em, m. krijgslist, f.; =ie, =ik, =etik, f. krijgskunde, f.; =iker, m. krijgskundige, m.; =isch, adj. u. adv. krijgskundig.

Sträuben, v. a. ruw maken, opzetten; v. rec (sich) zich oprichten; zich verzetten.

Straub//fuß, m. ruwe poot, m.; =hahn, m. ruige haan, m.; =huhn, n. ruighoen, n.; =ig, adj. borstelig; =kopf, m kroeskop, m.; =rad, n. onderslagsrad. n.

Strauch, m. es, pl. Sträucher, struik, m heestergewas, n.; =dieb, m. =melde, f. =räuber, m. ꝛc. struik-dief, m. -melde, f. -roover, m. etc.

Strauß, *m.* es, *pl.* e, struisvogel, *m.*; =, *m.* es, *pl.* Sträuße, kampstrijd, twist, *m.*; =, *m.* es, *pl.* Sträuße, (er) ruiker, *m.*; =binderin, *f.* bloemenmeisje, *n.*; =enei, *n.* =enfeder, *f.* =engras, *n.* =enmagen, *m.* ꝛc. struis-ei, *n.* -veer, *f.* -gras, *n.* -maag, *f.* *etc.*

Sträußchen, *n.* ruikertje, *n.*

Strazze, *f.* kladboek, *n.*

Streb//e, *f.* weerstreving, tegenkanting, *f.*; schoor, stuit, *m.*; =ebalken, *m.* schoor, *m.*; =ekraft, *f.* centraalkracht, *f.*; =emauer, *f.* schoor-, steunmuur, *m.*; =en, *v. n.* streven, pogen, trachten; =epfahl, =epfeiler, *m.* steun-paal, -pilaar, *m.*; =estange, *f.* schoorstang, *f.*; =sam, *adj.* ijverig; =samkeit, *f.* poging, strekking, *f.* ijver, *m.*

Streck//e, *f.* uitgestrektheid, streek, *f.*; =bar, *adj.* rekbaar; =barkeit, *f.* rekbaarheid, *f.*; =bett, *n.* ortopaedisch bed, *n.*; =eisen, *n.* =hammer, =rahmen, *m.* =walze, *f.* ꝛc. rek-ijzer, *n.* -hamer, *m.* -raam, *n.* -wals, *f.* *etc.*; =en, *v. a.* rekken; uit, strekken; *fig.* einen zu Boden strecken, iem. nedervellen; das Gewehr strecken, de wapens nederleggen; *fig.* sich nach der Decke strecken, de tering naar de nering stellen; =er, *m.* rekker, spanner, *m.*; uitstrekkende spier, *f.*; =fuge, *f.* streksche voeg, *f.*; =heerd, *m.* louterhaard, *m.*; =holz, *n.* plethout, *n.*; =lage, *f.* streksche laag, *f.*; =maschine, =mühle, *f.* =werk, *n.* plet-molen, *m.* -pletwerk, *n.*; =muskel, *m.* uitstrekkende spier, *f.*; =ofen, *m* hersmeltingsoven, *m.*; =walze, *f.* pletwals, *f*

Streich, *m.* es, s, *pl* e, streek, slag, *m.*; poets, *f.*; =baum, *m.* =blume, *f.* =brett, *n.* =decke, *f.* =garn, *n.* ꝛc. strijk-boom, *m.* -bloem, *f.* -bord, -net, *n.* *etc.*; =eln, *v. n.* streelen, stroken; =en, *v. a.* u. *n s.* strijken; wrijven, streelen; die Segel streichen, de zeilen strijken; etwas in einer Schrift streichen, iets in een schrift uitschrappen; die Luft streicht durch das Fenster, de lucht dringt door het raam; *pop.* einen streichen lassen, een wind laten; =er, *m.* kaarder, *m.*; slijpstaal, *n.*; =fertig, *adj.* slagvaardig; =holz, =hölzchen, *n.* lucifer, *m.*; =kamm, *m.* haardkam, *m.*; =käse, *m.* smeerkaas, *f.*; =leder, *n.* =riemen, *m.* strijkriem, *m.*; =platz, *m* tweede flank, *f.*; =stange, *f.* steigerhout, *n.*; =stock, *m.* rekstok, *m.*; =teich, *m* pootvijver, *m.*; =wolle, *f.* kamwol, *f.*; =zündholz, *n.* lucifer, *m.*

Streif, *m.* es, s, *pl.* en, =en, *m.* streep, *f.* reep, *m.*; =chen, *n.* streepje, *n.*; =en, *v. a.* strijken, streepen; die Kugel streifte ihn nur, de kogel heeft hem slechts even aangeraakt; die Aermel in die Höhe streifen, de mouwen opstroopen; =er, *m.* strooper, *m.*; =erei, *f.* strooptocht, *m.*; =ig, *adj.* gestreept; =partei, *f.* =reiter, =zug, *m.* ꝛc. stroop-partij, *f.* -ruiter, -tocht, *m.* *etc.*; =schuß, *m.* schampschot, *n.*; =wache, *f.* ronde, patrouille, *f.*; =wunde, *f.* schampschot, *n.*

Streit, *m.* es, s, strijd, twist, *m.*; =axt, =gier, *f.* =hengst, *m.* =kraft, =lust, *f.* =roß, *n.* ꝛc. ꝛc. strijd-bijl, -zucht, *f.* -hengst, *m.* -kracht, *f.* -lust, *m.* -ros, *n.* *etc.*; =bar, *adj.* strijdbaar; =barkeit, *f.* strijdbaarheid, *f.*; =en, *v. n.* strijden, twisten: wider die gesunde Vernunft streiten, met het gezond verstand in strijd zijn; =er, *m.* strijder, *m.*; =erei, *f.* kijverij, *f.* twist, *m.*; =frage, *f.* twistvraag, *f.*; =gespräch, *n.* dispuut, geschil, *n.*; =haft, *adj.* strijdbaar; =handel, *m.* rechtsgeding, *n.*; =ig, *adj.* u. *adv.* strijdig, in strijd; =streitig werden, oneens worden; streitig machen, betwisten; =igkeit, *f.* geschil, *n.* oneenigheid, *f*; =kundig, *adj.* bedreven in den strijd; =lustig, *adj.* strijdlustig; =platz, *m.* strijdperk, *n.*; =punkt, *m.* betwist punt, *n.*; =schlichter, *m.* geschilbeslechter, *m.*; =schrift, *f.* pleitrede, *f*

Streng, *adj.* u. *adv.* streng, gestreng; straf, wrang, scherp; =e, *f.* strengheid, *f.*; =el, *m.* *vet.* droes, *m.*; =flüssig, *adj.* moeielijk te smelten.

Streu, *f.* strooleger, *n*; =büchse, *f.* =gold, =pulver, *n.* =sand, *m* ꝛc. strooi-bus, *f.* -goud, -poeier, -zand, *n.* *etc.*; =en, *v. a.* strooien, spreiden; =zucker, *m.* poeiersuiker, *f.*

Strich, *m.* es, s, *pl.* e, streek, streep, lijn, *f.*; ein Strich Landes, een landstreek; der Strich der Vögel, de trektijd der vogels; der Strich des Tuches, der Haare, de vleug van het laken, van de haren; nach dem Striche, naar de vleug; wider den Strich, tegen de vleug; =elchen, *n.* streepje, *n.*; =kompaß, *m.* streekkompas, *n.*; =punkt, *m.* kommapunt, *n.*; =regen, *m.* regenvlaag, *f.*; =weise, *adv.* streepsgewijze; bij streken, bij poozen.

Strick, *m* es, s, *pl.* e, touw, koord, *n.*; strik, strop, *m.*; =arbeit, =baumwolle, =scheide, =schule, *f.* =strumpf, *m.* ꝛc. breiwerk, -katoen, *n.* -koker, *m.* -school, -kous, *f.* *etc.*; =chen, *n.* touwtje, *n.*; =en, *v. a.* breien; =er, *m.* breier, *m.*; =erin, *f.* =erei, *f.* =zeug, *n.* breiwerk, *n.*; =leiter, *f.* touwladder, *f.*; =naht, *f.* naad van een breikous; =reiter, *m.* marechaussée, *m.*; =schaukel, *f.* schommel, *m.*; =stock, *m.* knoopstok, *m.*; =werk, *n.* touwwerk, *n.*

Striegel, *f.* roskam, *m.*; =n, *v. a* roskammen; *fig.* einen striegeln, iem. afrossen, doorhalen; =icht, *adj.* roskamvormig; =staub, *m.* roskamvuil, *n.*

Striegler, *m.* roskammer, *m.*

Striem//e, *f.* striem, stram, *f.* rimpel, *m.*; =en, *v. a.* striemen; =en, *m.* zonnestraal, *m.*; =ig, *adj.* vol striemen.

Strike, *m.* werkstaking, *f.*

Strippe, *f.* laarzenriem, *m.*; =eln, *v a.* trekkers aanzetten.

Strobel, *m.* s, *pl.* n, pijnappel *m*; =kopf, *m.* warhoofd, *m.*

Stroh, *n.* es, s, stroo, *n.*; =arbeit, *f.* =dach, *n.* =farbe, *f.* =feuer, *n.* =halm, =hut, *m.* =matte, *f.* ꝛc. ꝛc. stroo-werk, -dak, *n.* -kleur, *f.* -vuur, *n.* -halm, -hoed, *m.* -mat, *f.* *etc.*; =kopf, *m.* *fig.* domoor, *m.*; =lade, *f.* strookist, *f.*; *chir.* spalken, scheenen van stroo met linnen omwikkeld, om een gebroken been te verbinden; =latte, *f* lat voor een stroodak; =teller, *m.* strooien tafelring, *m.*; =witwe, *f.* =wit=

wer, m. onbestorven weduwe, f. -weduwenaar, m.; =wulst, m. strookussen, n.

Strolch, m. es, pl. e, =er, m. landlooper, zwerver, m.; =en, v. n. s. rondzwerven.

Strom, m. es, pl. Ströme, stroom; vloed, m. rivier, f.; =ab, adv. stroomafwaarts; =auf, adv. stroomopwaarts; =bett, n. =gott, m. =karte, f. =wasser, n. ꝛc. stroom-bed, n. -god, m. -kaart, f. -water, n. etc.; =enge, f. nauwte van een stroom; =hecht, =karpfen, m. rivier-snoek, -karper, m.; =schnelle, f. stroomsnelheid, f.; =strich, m. stroom in een rivier.

Ström//en, v. n. h. s. stroomen; =ling, m. stroomeling, m.; =ung, f. strooming, f.

Strontian, m. s, chem. strontiaanaarde, f.

Strophe, f. vers, n. strophe, f.

Strotzen, v. n. zwellen, overvloeien; vor Hochmuth strotzen, van hoogmoed opgeblazen zijn; =d, adj. opgeblazen, gezwollen.

Strudel, m. draaikolk, maalstroom, m.; =kopf, m. dolkop, m.; =n, v. n. draaien, borrelen.

Strumpf, m. es, pl. Strümpfe, kous, f.; =band, f. =fabrik, f. =stricker, =wirker, m. ꝛc. kousenband, m. -fabriek, f. -breier, -wever, m. etc.; =brett, n. =form, f. houten vorm, m. voor kousen.

Strunk, m. es, pl. Strünke, stronk, m.; =artig, =förmig, adj. stronkachtig, -vormig.

Strupp//bart, m. stekelige baard, m.; =haar, n. stekelig haar, n.; =ig, adj. stekelig.

Strychnin, n. strychnine, f.

Stubbe, =n, m. stronk, m.

Stübchen, n. kamertje, n.; maat van 4 pint; vuurstoof, f.

Stube, f. kamer, woonkamer, f.; =narrest, =nbesen, =ngelehrte, =nschlüssel, m. ꝛc. ꝛc. kamer-arrest, n. -bezem, -geleerde, -sleutel, m. etc.; =nmädchen, n. =nmagd, f. werkmeid, f.; =nhocker, =nsitzer, m. huiszitter, m.; =ngemeinschaft, f. samenwonen n. op eene kamer.

Stüber, m. stuiver, m.

Stuck, m. stukmarmer, m.; =arbeit, =aturarbeit, f. stukadoorswerk, n.; =arbeiter, m. stukadoor, m.

Stück, n. es, s, pl. e, stuk, n.; in allen Stücken, in allen deele; von freien Stücken, uit vrijen wil; große Stücke auf einen halten, veel van iem. houden; =arbeit, f. =arbeiter, m. =faß, n. =güter, n. pl. =pforte, f. ꝛc. stuk-werk, n. -werker, m. -vat, n. -goederen, n. pl. -poort, f. etc.; =bohrer, m. =form, f. =lader, =ring, =wagen, m. ꝛc. geschut-boor, f. -vorm, -lader, -ring, -wagen, m. etc.; =chen, n. stukje, n.; =eln, v. a. stuk breken; in stukken breken; =elschere, f. snijschaar, f.; =gut, n. kanonspijs, f.; =perle, f. ronde parel, f.; =pferd, n. artillerie-paard, n.; =richter, m. kanonsteller, m.; =zapfen, m. geschutprop, m.

Student, m. en, pl. en, student, m.; =enleben, =enrecht, n. =enstreich, m. ꝛc. studenten-leven, -recht, n. -streek, m. etc.

Studiren, v. a. studeeren.

Studium, n. s, pl. ien, studie f.

Stufe, f. trap, m. trede, f. graad, m.; =nbreite, f. breedte der treden; =nerz, =erz, n. erts in treden; =nfolge, f. =ngang, m. trapsgewijze opvolging, f. -voortgang, m.; =njahr, n. gevende-, klimmend jaar, n.; =nleiter, f. ladder; reeks; opeenvolging, f.; =nweise, adv. trapsgewijze.

Stuhl, m. es, s, pl. Stühle, stoel, m.; der päpstliche Stuhl, de pauselijke zetel; Meister vom Stuhl, grootmeester van eene loge; einem den Stuhl vor die Thüre setzen, om zijn ontslag vragen; zu Stuhle gehen, stoelgang hebben, =bein, n. voet van een stoel; =arm, m. =becken, =geld, n. =gang, =nagel, m. ꝛc. stoel-arm, m. -bekken, -egeld, n. -gang, -spijker, m. etc.; =feier, f. Petri, St. Pietersfeest. n.; =flechter, m. stoelematter, m.; =polster, n. stoelkussen, n.; =schlitten, m. ijsslede, f.; =zäpfchen, n. zetpilletje, n.; =zwang, m. persing, f.

Stuk, m. es, s, =aturarbeit, f. stukadoorswerk, n.; =atur=arbeiter, m. stukadoor, m.

Stulpe, f. rand, kant, m. stulp, f.; Stulpe an Stiefeln, laarzen-kappen; s. stolp.

Stülp//en, v. n. stolpen; optoomen; omslaan; =leder, n kapleer, n.; =nase, f. wipneus, m.; =stiefel, m. kaplaars, f.

Stumm, adj. u. adv. stom, sprakeloos; =el, m. stomp, m.; ein Stummel Licht, een eindje kaars; =heit, f. stomheid, f.

Stümper, m. knoeier; broddelaar, m.; =haft, =mäßig, adj. onhandig, knoeiend; =n, v. n. knoeien; slecht spelen.

Stümpf//chen, n. eindje, n.; =en, v. a. afstompen, afkorten.

Stumpf, m. es, pl. Stümpfe, stomp, m.; =, adj. stomp, bot; dof, mat; =feile, f. stompe vijl, f.; =nase, f. stompe-, plat-neus, m.; =näsig, adj. stompneuzig; =schwanz, m. kortstaart, m.; =sinn, m. domheid, bekrompenheid, f.; =sinnig, adj. stom, dom, bekrompen; =winkelig, adj. stomphoekig.

Stündchen, n. uurtje, n.

Stunde, f. uur, n.; Stunden geben, les geven; =n, v. a. uitstel geven; vaststellen; =ngeber, m. huisonderwijzer, m.; =nglas, n. zandlooper, m.; =nkreis, =nzirkel, m. uurcirkel, -kring, m.; =nlang, adj. uren lang; =nrad, n. uurrad, n.; =nsäule, f. uurzuil, f. mijlwijzer, m.; =ntafel, f. uurtafel, f.; =nweise, adv. bij 't uur; =nzeiger, m. uurwijzer, m.

Stünd//lein, n. uurtje, n.; =ig, adj. een uur lang; =lich, adj. om het uur.

Sturm, m. es, s, pl. Stürme, storm, m.; oproer, alarm, n.; Sturm läuten, de alarmklok luiden; =balken, =bock, m. =dach, n. =leiter, f. =segel, n. =wind, m. storm-balk, -ram, m. -dak, n. -ladder, f. -zeil, n. -wind, m.

Stürm//en, n. a. bestormen, stormloopen; v. n. u. imp. stormen; =er, m. bestormer, m.; =ig, =isch, adj. stormachtig; onstuimig

Sturz, m. es, val, m. storten, n.; tuimelig, f.; er ist seinem Sturze nahe, hij is zijnen v. nabij; =acker, m. beploegde akker, m.; =bad, n. stortbad, n.;

-baum, *m.* tuimeling, *f.*; -see, *f.* stortzee, *f.*

Stürz//e, *f.* stolp, stulp, *f.*; -el, *m.* tronk, *m.*; -en, *v. a.* storten; einen Rock stürzen, een rok keeren; einen Acker stürzen, een akker omploegen; ein Faß stürzen, een vat ledigen; die Kasse stürzen, de kas controleeren; *v. n. s.* nederstorten, -vallen; -güter, *n. pl.* stortgoederen, *n, pl.*; -karren, *m.* stortkar, *f.*; -schaufel, *f.* korenschop, *f.*; -trog, *m.* -faß, *n.* stortvat, *n.*; -statt, *f.* plaats waar een aangeschoten wild valt.

Stute, *f.* merrie, *f.*; -nfohlen, -nfüllen, *n.* merrieveulen, *n.*; -nmeister, -reiverwalter, *m.* opzichter over eene stoeterij; -rei, *f.* stoeterij, *f.*; -reibesitzer, -reiknecht, *m.* eigenaar, knecht eener stoeterij.

Stutz, *m.* es, *pl.* Stütze, stomp, tronk, *m.*; auf dem Stutz, plotseling; etw. auf dem Stutz thun, iets op zijn eigen houtje doen; -ärmel, *m.* korte mouw, *f.*; -bart, *m.* knevelbaard, *m.*; -büchse, *f.* -en, *m.* korte buks, *f.*; -degen, *m.* kort en breed zwaard; -en, *v. a.* korten, toppen, knotten; einem Pferd den Schwanz stutzen, een paard den staart korten; einem Hunde die Ohren stutzen, een hond kortooren; -en, *v. n.* verbaasd staan; vreemd opkijken; mit den Gläsern stutzen, met de glazen klinken; -er, *m.* saletjonker, pronker, *m.*; -glas, *n.* kelkglas, *n.*; -handschuh, *m.* want, *f.*; -ig, *adj.* verbaasd, verstomd; stutzig werden, schuw worden; -igkeit, *f.* verbaasdheid, *f. etc.*; -kopf, *m.* hoofd met korte haren; stijfhoofd, *n.*; -lauf, *m.* korte loop van een buks; -ohr, *n.* gekort oor, *n.*; -perücke, *f.* toertje, *n.*; -rohr, *n.* korte buks, *f.*; -schere, *f.* schaar om te korten; -schwanz, *m.* stompstaart, *m.*; -uhr, *f.* pendule, *f.*

Stütz//balken, *m.* zolderrib, *f.*; -band, *n.* kleine draagbalk, *m.*; -e, *f.* schraag, *f.* schoor; steun, *m.*; ondersteuning, *f.*; -en, *v. a.* ondersteunen, schragen, helpen; sich auf etw. stützen, op iets steunen; zich leunen; -pfeiler, *m.* schoorpilaar, *m.*; -punkt, *m.* steunpunt, *n.*

Styl, *m.* es, s, stijl, schrijftrant, *m.*; -isiren, *v. a.* op-, stellen; -ist, *m.* die een goeden stijl heeft; -istisch, *adj.* den stijl betreffende; -istische Uebung, -übung, *f.* stijloefening, *f.*

Suade, *f.* welsprekendheid, *f.*

Sub//altern, *adj.* ondergeschikt; -, *m.* subalterne officier, ambtenaar, *m.*; -hastation, *f.* subhastatie, *f.*; -jekt, *n.* es, s, *pl.* e, *gr.* onderwerp, *n.*; ein schlechtes Subjekt, een slecht sujet; -jektiv, *adj.* subjectief; -limat, *n.* es, *pl.* e, *chem.* sublimaat, *n.*; -skribent, *m.* en, *pl.* en, inteekenaar, geabonneerde, *m.*; -skription, *f.* inteekening, *f.*; abonnement, *n.*; -sistenzmittel, *n.* middel van bestaan; -stantiv, *n.* es, *pl* e, *gr.* zelfstandig naamwoord, *n.*; -stanz, *f.* zelfstandigheid, substantie, *f.*; -stitut, *m.* en, *pl.* en, plaatsbekleeder, substituut, *m.*; -traktion, *f.* aftrekken, *n.*; -trahiren, *v. a.* aftrekken.

Succession, *f*, successie, *f.*; -sfähig, *adj.* erfgerechtigd.

Succurs, *m.* onderstand, *m.*

Such//e, *f.* zoeken, snuffelen, *n.*; -eisen, *n.* sonde, *f.*; -en, *v. a.* zoeken; -er, *m.* zoeker, opsporer, *m.*; tentijzer, *n.*; -t, *f.* zucht, *f.*; die fallende Sucht, de vallende ziekte.

Süchtig, *adj.* ziekelijk, zwak, zuchtig.

Sud, *m.* es, s, *pl.* e, kook, *f.*; kooksel, *n.*; -el, *m.* onreinheid, morsigheid, *f.*; -elbogen, *m.* -elbuch, -elpapier, *n.* kladvel, -boek, -papier, *n.*; -elei, *f.* vuilheid; oppervlakkigheid, *f.*; -elig, *adj.* vuil, onrein; -elkoch, *m.* morsige kok, *m.*; -elköchin, *f.* vuile keukenmeid, *f.*; -eln, *v. a.* u. *n.* morsen; slecht, slordig werken; -elwäsche, *f.* kleine wasch, *f.*; slecht gewasschen linnengoed, *n.*

Süd, *m.* s, (ens), -en, *m.* zuiden, *n.*; -erbreite, *f.* -erkreis, *m.* -erkreuz, *n.* -ersonne, *f.* &c. &c. zuider-breedte, *f.* -kring, *m.* -kruis, *n.* -zon, *f. etc.*; -lich, *adj.* u. *adv.* zuidelijk; -pol, *m.* zuidpool, *f.*; -seite, *f.* zuidzijde, *f.*; -östlich, -westlich, *adj.* &c. zuid-oostelijk, -westelijk, *etc.*

Sudler, *m.* knoeier; slordig mensch, *m.*; *impr.* slechte drukker, *m.*; -in, *f.* knoeister, *f.*

Sühne, *f.* verzoening; boete, *f.*; -n, *v. n.* verzoenen; -opfer, *n.* zoenoffer, *n.*

Sultan, *m.* s, *pl.* e, sultan, *m.*; -at, *n.* sultanschap, *n.*; -in, *f.* sultane, *f.*

Sulze, *f.* zult, *n.*

Sülze, *f.* zult, zultvleesch, *n.*

Sumach, *m.* s, sumak, *m.*

Summa, *f.* som, *f.*; -risch, *adj.* kort, beknopt.

Summ//e, *f.* som, *f.*; -en, -iren, *v. a.* optellen; -en, *v. n.* gonzen, brommen; die Ohren brummen ihm, de ooren tuiten hem; -en, *v. a.* neuriën (een lied); -vogel, *m.* kolibri, *m.*

Sumpf, *m.* es, *pl.* Sümpfe, moeras, *n.*; -boden, *m.* -gegend, *f.* -land, *n.* &c. moerassige grond, -streek, *m.* -land, *n. etc.*; -fieber, *n.* -lerche, -meise, *f.* -vogel, *m.* &c. moeras-koorts, *f.* -leeuwerik, *m.* -mees, *f.* -vogel, *m. etc.*

Sumsen, *v. n.* gonzen.

Sund, *m.* zeeëngte, straat, *f.*

Sünde, *f.* zonde, *f.*; -nbock, -nfall, *m.* -nlast, *f.* -nlohn, *m.* -nregister, *n.* &c. zondenbok, -val, -last, -loon, *m.* -register, *n. etc*; -nbahn, *f.* -nweg, *m.* weg der zonde; -nbekenntniß, *n.* belijdenis der zonde; -nhaus, *n.* huis der zonde; -nheer, *n.* reeks van zonden; -nleben, *n.* zondig leven, *n.*; -los, *adj.* zondeloos; -losigkeit, *f.* zondeloosheid, *f*,; -ntilger, *m.* uitdelger der zonden; -er, *m.* zondaar, *m.*; -erin, *f.* zondares, *f.*; -fluth, *f.* zondvloed, *m.*; -haft, -ig, *adj.* zondig; -haftigkeit, *f.* zondigheid, *f.*; -igen, *v. n.* zondigen; -lich, *adj.* zondig; -lichkeit, *f.* zondigheid, *f.*; -opfer, *n.* zondoffer, *n.*

Superfein, *adj.* zeer fijn.

Super//intendent, *m.* en, *pl.* en, opperintendant, *m.*; -iorität, *f.* meerderheid, *f.*; -klug, *adj.* overwijs; -lativ, *m.* es, *pl.* e, *gr.* overtreffende trap, *m.*

Süppchen, *n.* soepje, *n.*

Supp//e, *f.* soep, *f.*; =enfreund, =enlöffel, =ennapf, *m.* =enschüssel, *f.* =enteller, *m.* ꝛc. soep-eter, -lepel, *m.* -kom, *f.* -schotel, *m.* -bord, *n.* *etc.*; =icht, *adj.* die gaarne soep eet.
Supplik, *f.* verzoekschrift, *n.*
Surren, *v. n.* gonzen.
Surrogat, *n.* surrogaat, *n.*
Suspendiren, *v. a.* uitstellen, suspendeeren.
Süß, *adj.* u. *adv.* zoet: süße Butter, ongezouten boter, *m.*; =apfel, *m.* zoete appel, *m.*; =elei, *f.* overdreven liefkozing, *f.*; =en, *v. a.* u. *n.* zoeten, zoet maken; =holz, *n.* zoethout, *n.*; =igkeit, *f.* zoetigheid, *f.*; =lich, *adj* zoetachtig; =ling, *m.* mooi prater, *m.*; =maul, *n. pop.* lekkerbek, *m.*
Sykophant, *m.* en, *pl.* en, verklikker, aangever, *m.*
Sylbe, *f* lettergreep, *f.*; Sylben stechen, haarklooven; =nmaß, *n.* rythmus, *m.*; =nräthsel, *n* logogrief, *n.*; =nstecher, *m* haarklover, *m.*
Symbol, *n* es, *pl.* e, zinnebeeld, *n.*; =isch, *adj.* zinnebeeldig.
Symmetrie, *f.* evenredigheid, *f.*
Symtom, *n.* es, *pl.* e, kenteeken, verschijnsel, *n.*: =atisch, *adj* kenteekens vertoonende.
Syndikat, *n.* syndicaat, *n.*
Synode, *f.* synode, *f.*
Synonym, *n.* es, *pl.* e, synoniem woord, *n.*
Syntax, *f.* *gr.* syntaxis, woordschikking, *f.*
Syrop, **Syrup**, *m.* s, *pl.* e, siroop, stroop, *m.*
System, *n.* es, *pl.* e, stelsel, *n.*: =atisch, *adj.* stelselmatig; =atisiren, *v. a.* tot een stelsel verheffen.

T.

T, *n.* T, *f.*
Taback, **Tabak**, *m.* s, *pl.* e, tabak, *m.*; snuif, *f.*; Tabak schnupfen, snuiven; =sasche, *f.* =sbeutel, *m.* =sblatt, =sfaß, *n.* =spfeife, *f.* =srauch, *m.* ꝛc. ꝛc. tabaks-asch, *f.* -buidel, *m.* -blad, -vat, *n.* -pijp, *f.* -rook, *m.* *etc.*; =sdose, *f.* tabaksdoos; snuifdoos, *f.*
Tabagie, *f.* herberg, *f.*
Tabatiere, *f.* snuifdoos, *f.*
Tabell//e, *f.* tabel, tafel, lijst, *f.*; =arisch, *adj.* tabellarisch.
Tabernakel, *n.* tabernakel, *m.*
Taberne, *f* kroeg, *f.*
Tablett//e, *f.* tafeltje, *n.*; =krämer, *m* marskramer, *m.*
Tabouret, *n.* tabouret, *n.*
Tabulet, *n.* =kram, *m.* marskraam, *f.*; =krämer, *m.* marskramer, *m.*
Tachtel, *f.* klap, slag, *m.* muilpeer, *f.*; =n, *v. a.* klappen geven; slaan.
Tact, *m.* es, *pl.* e, maat, *f.*; takt, fijne smaak, slag, *m.*; =art, *f.* =messer, =schlag, =strich, *m.* ꝛc. maat-soort, *f.* -meter, -slag, *m.* -streep, *f.* *etc.*; =fest, *adj.* maat-vast; =festigkeit, *f.* maatvastheid, *f.*: =mäßig, *adj.* naar de maat; =messung, *f.* tijdmeting, *f.*; =tafel, *f* maatverdeeling, *f.*
Tactik, *f.* tactiek, *f.*
Tactiker, *m.* krijgskundige, *m.*
Tactisch, *adj.* tactisch.
Tadel, *m.* berisping, *f.* blaam, *m.*; aanmerking, *f.*; ohne Tadel, zonder blaam, -feil; =frei, =los, *adj.* onberispelijk; =haft, *adj.* berispelijk, laakbaar; =losigkeit, *f.* onberispelijkheid, *f.*; =lust, =sucht, *f.* laak-, bedilzucht, *f.*; =n, *v. a.* berispen; =nswerth, =nswürdig, *adj.* berispelijk; =süchtig, *adj.* bedilziek.
Tadler, *m.* bediller, *m.*
Tafel, *f.* plaat, schijf, *f.*; bord; koekje, *n.*; tafel, *f.*; eine Tafel Chokolade, een koekje chocolade; Schiefertafel, lei, *f.*; Schultafel, schoolbord, *n.*; eine Glastafel, eene glasruit; die Tafel decken, de tafel dekken; zur Tafel gehen, sich zur Tafel setzen, aan tafel gaan; =apfel, =aufsatz, *m.* =bier, =geld, *n.* =musik, *f.* ꝛc. -tafel-appel, *m.* -servies, -bier, -geld, *n* -muziek, *f.* *etc.*; =blei, *n.* bladlood, *n.*; =glas, *n.* glas in ruiten; =n, *v. n.* tafelen; =schneider, *m.* meesterknecht, (der kleermakers); =zeug, *n.* tafelgoed, *n.*; =weise, *adv.* in schijven, in ruiten.
Täfel//chen, *n.* plaatje, koekje, tafeltje, *n.* *etc.*; =n, *v. a.* met houtwerk beschieten; lambrizeeren; =ung, *f.* lambrizeering, *f.*; beschieten, *n.* (met planken); =werk, *n.* houtwerk, *n.*; lambrizeering, *f.*
Taffet, *m.* es, s, *pl.* e, taf, *n.*; =band, *n.* taffen lint, *n.*; =en, *adj.* taffen; =weber, *m.* tafwever, *m.*
Tag, *m.* es, s, *pl.* e, dag, *m.*; es ist heller, lichter Tag, het is klaar lichte dag; es ist hoch am Tage, het is reeds lang dag; bei Tage, over dag; den Tag vorher, den dag te voren; dieser Tage, dezer dagen; nächster Tage, eerstdaags; eines Tages, an einem gewissen Tage, op zekeren dag; es ist am Tage, het is duidelijk, bewezen; in den Tag hinein, op goed geluk; er hat heute seinen guten Tag, hij is heden in eene goede luim; heden is zijn vrije dag; zu Tage fördern, voort-, te voorschijn brengen; (erts) uitdelven; =(e)arbeit, =blindheit, *f.* =eblatt, =ebuch, *n.* =edieb, =(e)falter, *m.* =egeld, *n.* ꝛc. ꝛc. dag-werk, *n.* -blindheid, *f.* -blad, -boek, *n.* -dief, -vlinter, *m.* -geld, *n.* *etc.*; =efahrt, *f.* dagvaarding, *f.*; =eleuchte, *f.* *bot.* oogentroost, *m.*; =elohn, *m.* dagloon, *m* u. *n.*; um Taglohn arbeiten, als daglooner werken; =löhner, *m.* daglooner, *n.*; =en, *v. imp.* dagen, dag worden; =esanbruch, *m.* het krieken van den dag; =esangabe, *f.* dagteekening, *f.*; =esatzung, *f.* landdag (in Zwitserland); =esbefehl, *m* dagorde, *f.*; =esbericht, *m.* dagbericht, *n.*; =eschacht, *m.* mijnput, *m.*; =eschicht,

f. dagwerk van een mijnwerker; -eshelle, -eslänge, -esordnung, -esstunde, *f.* 2c. klaarheid *f.* duur *m.* orde *f.* uur *n.* van den dag; -eslicht, *n.* daglicht, *n.*; -eszeit, *f.* tijd *m.* van den dag; -ewähler, *m.* bijgeloovig mensch, die aan den eenen dag boven den anderen de voorkeur geeft; -ewählerei, *f.* het verkiezen van zekere dagen.

Täg//lich, *adj.* u. *adv.* dagelijksch, dagelijks, -ig, *adj.* (in samenst.) zweitägig, tweedaagsch.

Tagtäglich, *adj.* elken dag.

Takel, *n.* takel, *m.*; -age, *f.* takelage, *f.*; -meister, *m* -garn, -werk, *n.* takel-meester, *m.* -garen, -werk, *n.* *etc.*; -n, *v. a.* takelen; *fig* toetakelen.

Takt, -ik, s. Tact 2c

Talar, *m.* es, *pl.* e, toga, *f.* tabberd, *m.*

Talent, *n* talent, *n.*

Talg, *m.* es, s, talk, ongel, *m.* smeer, *n.*; -artig, -icht, *adj.* talkachtig; -en, *v. a* u. *n.* met talk smeren; -ig, *adj.* vol talk, vol smeer, -licht, *n.* vetkaars, *f.*; -trichter, *m.* talktrechter, *m.*; -trog, *m.* vetbak, *m.*

Talk, -stein, *m* talksteen, *m.*; -artig, *adj.* talksteenachtig; -erde, *f.* -öl, *n.* talk-aarde, -olie, *f.* *etc.*

Talmud, *m.* talmud, *m.*

Tamarinde, *f.* tamarinde, *f.*

Tamariske, *f.* tamarisk, *m.*

Tambour, *m.* tamboer, *m.*

Tand, *m.* es, s, nietigheid, beuzeling, beuzelarij, *f.*

Tändel//ei, *f.* beuzelarij, *f.*; lanterfanten, *n.*; -haft, -ig, *adj.* beuzelachtig, nietig, ijdel; -n, *v. n.* beuzelen, spelen (met een kind); -puppe, *f.* speelpopje, *n.*; -werk, *n.* beuzelarij, *f.*

Tändler, *m.* -in, *f.* beuzelaar, *m.* -ster, *f.* talmer, *m.*

Tang, *m.* zeewier, *n.*

Tangel, *f.* spits toeloopend blad, *n.*; -holz, *n.* naaldhout, *n.*

Tangente, *f.* *mus.* wippertje, tangent, *n.*; *math.* tangens, raaklijn, *f.*

Tanger, *m.* dennenbosch, *n.*

Tanne, *f.* den, *f.*; -n, *adj.* dennen; -nbaum, *m.* -nholz, -nmoos, *n.* -nwald, -nzapfen, *m.* 2c. dennen-boom, *m* -hout, -mos, -bosch, *n.* -appel, *m.* *etc.*; -nfink, *m.* bergvink, *m.*

Tante, *f.* tante, *f.*

Tanz, *m.* es, *pl.* Tänze, dans, *m.*; -bär, -boden, *m* -gesellschaft, -kunst, *f.* -meister, *m.* -stunde, *f.* 2c. dans-beer, *m.* -zaal, -partij, -kunst, *f.* -meester, *m.* -les, *f.* *etc.*; -en, *v. a.* u. *n.* dansen.

Tänz//chen, *n.* dansje, *n.*; -eln, *v. n.* dansen, huppelen; -er, *m.* -erin, *f.* danser, *m.* -es, *f.*; -erlich, *adj.* danslustig.

Tapet, *n.* vloerkleed, tapijt, *n.*; etw. auf das Tapet bringen, iets op het tapijt brengen; auf dem Tapete sein, ter sprake zijn; -e, *f.* behangsel, *n.*; -enfabrik, *f.* -enhandel, -enmacher, *m.* fabriek *f.* handel, fabrikant *m.* van behangselpapier; -ennagel, *m.* behangerspijkertje, *n.*; -enpapier, *n.* behangselpapier, *n.*; -enthür, *f.* behangen deur, *f.*

Tapezir//en, *v. a.* behangen; -er, *m.* behanger, *m.*; -ung, *f.* behangen, behangerswerk, *n.*

Tapfer, *adj.* u. *adv.* dapper, wakker; -keit, *f.* dapperheid, *f.*

Tappe s. Tatze; -n, *v. n.* tasten; grijpen; stampvoeten.

Täppisch, *adj.* onhandig, lomp.

Tapps, *m.* ses, *pl.* se, *fam.* klap, *m.* oorveeg, *f.*

Tarantel, *f.* tarantulaspin, *f.*; -biß, -stich, *m.* beet, steek der tarantula; -lied, *n.* tarantellied, *n.*; -tanz, *m.* tarantuladans, *m.* dansziekte, *f.*; sint-Veits of Vitusdans, *m.* [-eltanz.

Tarant//ismus, -ulismus, *m.* s.

Tar//a, *f.* *com.* tara, *f.*; -arechnung, *f.* tararekening; -iren, *v. a.* de tara aftrekken; -if, *m.* tarief, *n.*; -ok, -okspiel, *n.* tarokspel, *n.*; -okkarte, *f* tarokkaart, *f.*; -raß, *m.* tras, *n.*; -tane, *f.* tartaan. *f.*

Tartar, *m.* Tartaar, *m.*; -chan, *m.* Khan der Tartaren; -enhorde, *f.* troep Tartaren; -isch, *adj.* Tartaarsch; -isiren, *v. a.* met wijnsteenzuur zuiveren.

Tatsch//e, *f.* rondas, *f.* beukelaar, *m*; -enträger, *m.* -ner, *m.* rondasdrager, *m.*

Tartüffe, *m.* huichelaar, *m.*

Tasche, *f.* tasch, *f.* zak, *m.*; aus der Tasche spielen, uit de goocheltasch spelen; -nausgabe, *f.* uitgave in zakformaat; -nbuch, -nformat, -nfutter, -ngeld, -nmesser, -nwörterbuch, *n.* 2c. 2c zakboek, -formaat, *n.* -voering, *f.* -geld, -mes, -woordenboek, *n.*; -ndieb, *m* zakkeroller, *m.*; -ntuch, *n.* zakdoek, *m.*

Taschenspiel, *n.* goochelspel, *n.*; -er, *m.* -erin, -erei, -erkunst, *f* goochel-aar, *m.* -aarster, -arij, -aarskunst, *f.*

Täsch//chen, -lein, *n.* zakje, *n.*; -elkraut, *n.* *bot.* herderstasch, *f.*; -ner, *m.* beurzen-, koffermaker, *m.*

Täßchen, *n* klein kopje, *n.*

Tasse, *f.* kopje en bakje, *n.*; Obertasse, kopje; Untertasse, bakje.

Tast//e, *f.* toets, *m.*; -bar, *adj.* tastbaar; -barkeit, *f.* tastbaarheid, *f.*; -en, *v. a.* tasten; -enbrett, *n.* claviatuur, *f.*; -er, -erzirkel, *m.* buikpasser, *m.*; -haken, *m.* klemhaak, *m.*; -sinn, *m.* gevoel, *n.*

Tatsche, *f.* klap, *m.*

Tätsch//eln, *v. a.* u. *n.* liefkoozende kloppen, streelen; -ler, *m.* streeler, bevoeler, betaster, *m.*

Tatschen, *v. n.* *h.* onhandig, lomp aangrijpen.

Tatte, *m.* vader, *m.*

Tättel//e, *n.* schuchteren meisje, *n*; -n, *v. n.* treuzelen.

Tattowiren, *v. a.* tatoueeren.

Tätzchen, *n.* klauwtje, *n.*

Tatz//e, *f.* poot, klauw, *m.*; klap, *m.*; -enförmig, *adj.* klauwvormig; -fuß, *m.* plompe voet, *m.*

Tau, *n.* es, s, *pl.* e, touw, *n.* kabel, *m.*; -en, *v. a.* *mar.* boegseeren; -ende, *n.* touweinde, *n.*; -ring, *m.* -werk, *n.* touw-ring, *m.* -werk, *n*

Taub, *adj* doof; ein tauber Mensch, ein Tauber, een doove; eine taube Nuß, eene holle noot; eine taube Nessel, eene doode netel; taube Aehren, ledige aren; taubes Gestein, geledigde mijngang; -e, *m.* doove *m*; -heit, *f.* doovheid, *f.*; -korn, -kraut, *n.* dolik, *n.*; -schwamm, *m.* wolfsfeest, *m.*; -stumm, *adj.* doofstom; -stumme,

m. u. *f.* doofstomme, *m.* u. *f.*; -**stummenanstalt**, *f.* inrichting voor doofstommen

Taube, *f.* duif, *f.*; -**nauge**, -**nei**, *n.* -**nfuß**, *m.* -**nhaus**, -**nnest**, *n.* -**nschlag**, *m*, ꝛc. duiven-oog, -ei, *n.* -poot, -toren, *m.* -nest, *n.* -slag, *m.* *etc.*; -**nfalke**, *m.* kiekendief, *m.*; -**nhabicht**, *m.* giervalk, *m.*; -**r**, (**Täuber**) *m.* doffer, *m.* mannetjesduif, *f.*

Täub//chen, *n.* duifje, *n.*; -**in**, *f.* wijfjesduif, *f.*; -**ling**, *m.* paddestoel, *m.*

Tauch//en, *v. n.* duiken; doopen, indompelen; -**er**, *m.* -**ente**, *f.* duiker, *m.*; -**er**, *m.* duikelaar, *m.*; -**erglocke**, *f.* duikersklok, *f.*; -**erhuhn**, *n.* pluvier, *m.*; -**erkönig**, *m.* ijsvogel, *m.*; -**schwan**, *m.* roerdomp, *m.*; -**stange**, *f.* stampstok, *m.*

Tauf//e, *f.* doop, *m.*; -**aus der Taufe heben**, ten doop houden; -**akt**, *m.* dooping, *f.*; -**becken**, -**buch**, *n.* -**gesinnte**, *m.* -**kleid**, *n.* ꝛc. doop-bekken, -boek, *n.* -gezinde, *m.* -kleed, *n.* *etc.*; -**bund**, *m.* verbond des doops; -**gnade**, *f.* genade door den doop ontvangen; -**schein**, *m.* doopcedel, *m*,; -**pathe**, *m.* -**pathin**, *f.* peetoom, *m.* -tante, *f.*

Taug//en, *v. n.* deugen; goed, nuttig, geschikt zijn; -**enichts**, *m.* deugniet, *m.*; -**lich**, *adj.* u. *adv.* geschikt, nuttig, bekwaam; -**lichkeit**, *f.* nuttigheid, gepastheid, bruikbaarheid, *f.*

Taumel, *m.* duizeling, draaiing, duizeligheid, *f.*; *fig.* geestvervoering, *f.*; -**becher**, *m.* bedwelmende beker, *m.*; -**fisch**, *m.* tuimelaar, *m.*; -**geist**, *m.* tuimel-, zwijmelgeest, *m.*; -**glas**, *n.* tuimelaar, *m.*; -**ig**, *adj.* bedwelmd; -**kelch**, *m.* zwijmelkelk, *m.*; -**lolch**, *m.* dolik, *m.*; -**n**, *v. n.* duizelen, wankelen, waggelen; -**taube**, *f.* tuimelaar, *m.*

Taumler, *m.* tuimelaar, *m.*

Tausch, *m.* **es**, ruil, *m.* ruiling, *f.*; verwisseling, *f.*; -**bar**, *adj.* ruilbaar; -**en**, *v. a.* ver-, in-, ruilen; -**er**, *m.* ruiler, *m.*; -**handel**, *m.* ruilhandel, *m.*

Täusch//en, *v. a.* bedriegen, teleurstellen; -**erei**, -**ung**, *f.* bedrog, *n.* teleurstelling, vergissing, *f.*

Tausend, *num.* duizend; **der Tausend!** de drommel! -**blatt**, -**bein**, -**eck**, -**guldenkraut**, *n.* -**künstler**, *m* ꝛc duizend-blad, -been, *n.* -hoek, *m.* -guldenkruid, *n.* -kunstenaar, *m.* *etc.*; -**fach**, -**mal**, *adj.* ꝛc. duizend-voudig, -maal, *etc.*; -**pfündig**, *adj.* van duizend pond; -**schön**, *n.* *bot.* hanekam, *m.*; -**ste**, *num.* duizendste; -**weise**, *adv.* bij duizenden. — Men vorme de verdere samenst. naar de gelijksoortige woorden op: **acht**, **drei**, **ein**.

Tax, -**baum**, -**us**- -**usbaum**, *m.* taxisboom, *m.*; -**ator**, -**irer**, *m.* taxateur, schatter, *m.*; -**e**, *f.* waarde, schatting, belasting, *f.*; -**iren**, *v. a.* schatten, waardeeren, taxeeren; -**irung**, -**ation**, *f.* schatting, waardeering, *f.*; -**ordnung**, *f.* prijsbepaling; verordening omtrent de vaste prijzen; -**tanne**, *f.* blanke den, *f.*

Technik, *f.* techniek, *f.*

Technisch, *adj.* technisch.

Technolog, *m.* technoloog, *m.*; -**ie**, *f.* technologie, *f.*; -**isch**, *adj.* technologisch.

Teckel, *m.* dashond, *m.*

Tectur, *f.* bedekking, *f.*

Tegel, *m.* mergelgrond, *m.*

Tegiren, *v. a.* bedekken.

Teianker, *m.* vertuianker, *m.*

Teich, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, vijver, *m.*; -**el**, *m.* pijp, waterleiding, *f.*; -**fisch**, *m.* -**forelle**, *f.* -**karpfen**, *m.* -**pacht**, -**schleuse**, -**schnecke**, *f.* ꝛc. vijver-visch, *m.* -forel, *f.* -karper, *m.* -pacht, -sluis, -slak, *f.* *etc.*; -**aufseher**, -**meister**, *m.* opziener over de vijvers; -**gräber**, *m.* poldergast, *m.*; -**wirthschaft**, *f.* bezorgen der vijvers.

Teig, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, deeg, *n.*; -, *adj.* -**icht**, -**ig**, *adj.* deegachtig; -**kratze**, *f.* -**messer**, *n.* -**mulde**, *f.* -**rad**, *n.* -**schüssel**, *f.* ꝛc. deeg-krabber, *m.* -mes, *n.* -bak, *m.* -rad, *n.* -schotel, *m.* *etc.*; -**en**, *v. n.* deegachtig zijn; -**speise**, *f.* meelspijs, *f.*

Telegraph, *m.* **en**, *pl.* **en**, telegraaf, *m.*; -**ie**, *f.* telegraphie, *f.*; -**isch**, *adj.* telegrapsisch.

Telegramm, *n.* telegram, *n.*

Teleskop, *n.* **es**, *pl.* **e**, verrekijker, *m.* telescoop, *n.*

Teller, *m.* bord, tafelbord, *n.*; -**brett**, *n.* -**korb**, -**schrank**, *m.* ꝛc. borde-plank, -mand, -kast, *f.* *etc.*; -**förmig**, *adj.* u. *adv.* bordvormig; -**lecker**, *m* -**leckerei**, *f.* tafelschuimer, *m.* -ij, *f.*

Tellurium, *n.* tellurium, *n.*

Tempel, *m.* tempel, *m.*; -**bau**, -**dienst**, -**herr**, *m.* ꝛc. tempelbouw, *m.* -dienst, -heer, *m.* *etc.*; -**orden**, *m.* orde der tempelieren; -**weihe**, *f.* tempelwijding, *f.*

Temper//ament, *n.* **es**, *pl.* **e**, gesteldheid, *f.*; -**atur**, *f.* luchtgesteldheid, *f.*; *mus.* verzachting, *f.*; -**iren**, *v. a.* temperen.

Templer, *m.* tempelier, *m.*

Tempo, *n.* **s**, *pl.* **s**, tempo, *n.*

Tenakel, *m.* *impr.* nijphoutje, *n.*

Tendenz, *f.* strekking, *f.*

Tender, *m.* tender, *m.*

Tenne, *f.* dorschvloer, *m.*

Tenor, *m.* **s**, *pl.* **e**, tenor, *m.*; -**stimme**, *f.* tenorstem, *f.*

Teppich, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, tapijt, kleed; karpet, *n.*; -**macher**, -**weber**, -**wirker**, *m.* -**wirkerei**, *f.* ꝛc. tapijt-maker, -wever, -werker, *m.* -weverij, *f.* *etc.*

Termin, *m.* **es**, *pl.* **e**, termijn, *m.*; -**iren**, *v. a.* van huis tot huis bedelen; -**weise**, *adv.* bij termijnen.

Terne, *f.* terne, *f.*

Terpentin, *m.* **s**, terpentijn, *n.*; -**baum**, -**geist**, *m.* -**öl**, *n.* ꝛc. terpentijn-boom, -geest, *m.* -olie, *f.* *etc.*

Terrasse, *f.* terras, *n.*

Terrine, *f.* soepkom, *f.*

Tertia, *f.* derde klasse, *f.*; -**ner**, *m.* leerling der derde klasse; -**nfieber**, *n.* derdendaagsche koorts, *f.*

Tertie, **Terz**, **Terzie**, *f.* terts, *f.*

Terzerol, *n.* zakpistool, *f.*

Terzett, *n.* **es**, *pl.* **e**, trio, *n.*

Test, *m.* **es**, kapel, *f.* smeltkroes, *m.*; -**eid**, *m.* testeed, *m.*; -**ator**, -**irer**, *m.* erflater, *m.*; -**atrix**, *f.* erflaatster, *f.*

Testament, *n.* **es**, *pl.* **e**, testament, *n.*; -**arisch**, -**lich**, *adj.* testamentair; -**serbe**, *m.* testamentaire erfgenaam, *m.*; -**seröffnung**, *f.* opening van het testament; -**svollstrecker**, *m.* executeur testamentair, *m.*

Teufel, *m.* duivel, *m.*; -**ei**, *f.* duivelachtige streek, *m.*; -**sbanner**, -**sdiener**, -**sdreck**, *m.* -**skind**, *n.* duivels-banner, -dienaar

-drek, *m.* -kind, *n.*: =smensch, *n.* duivelin, *f.*; =sreich, *n* rijk des duivels.

Teuflisch, *adj.* duivelsch.

Teufen, *v. a* ontginnen.

Text, *n.* es, *pl.* e, tekst, *m.*; =buch, *n.* tekstboek, *n.*

Thal, *n.* es, *pl.* Thäler, dal, *n.* vallei, *f.*; =bewohner, *m.* dalbewoner, *m.*; =lilie, *f.* lelie der dalen; =gehänge, *n.* helling van een berg; =hängig, *adj.* hellend; =lauf, =weg, *m.* weg door een dal.

Thaler, *m.* daalder, *m.*

That, *f.* daad, *f.*; in der That, inderdaad; =bestand, *m.* daadzaak, *f.*; =endrang, *m.* zucht naar groote daden; =enlos, *adj.* werkeloos; =handlung, *f.* feit, *n.*; =kundig, *adj* wereldkundig; =kraft, *f.* krachtdadigheid, *f.*; =sache, *f.* daadzaak, *f.* feit, *n.*; =sächlich, *adj.* op feiten gegrond; feitelijk.

Thät//er, *m.* dader, *m.*; =ig, *adj.* u. *adv.* werkzaam, werkdadig; =igkeit, *f.* werkzaamheid, *f.*; =lich, *adj.* werkelijk, feitelijk; geweldadig; =lichkeit, *f.* dadelijkheid; geweldadigheid, *f.*

Thau, *m* es, s, dauw, *m*; =en, *v imp* dauwen; *v. n.* dooien; =ig, *adj* met dauw bedekt; =messer, =tropfen, *m.* 2c. dauw-meter, -druppel, *m.* *etc.*; =wetter, *n* =wind, *m.* 2c. dooi-weder, *n.* -wind, *m.*

Theat//er, *n.* theater, tooneel, *n.* schouwburg, *m.*; =dichter, =maler, *m* 2c tooneel-dichter, -schilder, *m.*; =ralisch, *adj.* theatraal, tooneelmatig.

Thee, *m* s, thee, *f.*; =baum, *m.* =brett, *n.* =kessel, =löffel, *m.* 2c. thee-boom, *m* -blad, *n* -ketel, -lepel, *m.* *etc.*; =topf, *m.* trekpot, *m.*; =maschine, *f.* theestoof, *f.*

Theer, *m.* es, s, teer, *n.*; =brenner, *m*, =hefe, *f.* =ofen, *m.* =tone, *f.* =wasser, *n.* 2c. teerbrander, -droesem, -oven, *m.* -ton, *f.* -water, *n.* *etc.*; =ig, =icht, *adj.* teerachtig, vol teer.

Theil, *m.* u. *n.* es, s, *pl.* e, deel, gedeelte, *n.*; =bar, *adj.* deelbaar; =barkeit, *f.* deelbaarheid, *f.*; =chen, *n.* deeltje, *n.*; =en, *v. a.* deelen; *v. rec.* (sich) zich verdeelen, -scheiden; =er, *m* deeler, *m.*; =haber, =nahme, *f.* =nehmer, *m.* 2c. deel-hebber, *m.* -neming, *f.* -nemer, *m.* *etc.*; =haberin, *f.* aandeelhoudster, *f.*; =haft, =haftig, *adj.* deelachtig; =s, *adv.* gedeeltelijk; =scheibe, *f.* deelschijf, *f*; =ung, *f.* deeling, scheiding, *f.*; =ungslied, =ungsrecht, *n.* 2c. deelings-lid, -recht, *n.*; =ungszeichen, *n.* deelteeken; =weise, *adv.* gedeeltelijk; =zahl, *f.* quotient, *n.*

Thema, *n.* s, *pl.* s, thema, *n.*

Theolog, *m.* theoloog, *m.*

Theorie, *f.* theorie, *f.*

Theriak, *m.* theriakel, *f.*

These, *f.* thesis, *f.*

Theuer, *adj.* u. *adv.* duur, kostbaar; *fig.* dierbaar, kostelijk; =ung, *f.* duurte, dure tijd, *m.*

Thier, *n* es, s, *pl.* e, dier, beest, vee, *n.*; =anbeter, *m.* =art, *f.* =garten, *m.* =kunde, *f.* =maler, *m.* =reich, *n.* 2c. dieraanbidder, *m.* -aard, -gaarde, -kunde, *f* -enschilder, *m.* -enrijk, *n.* *etc.*; =arzneikunde, *f.* veeartsenijkunde, *f.*; =arzt, *m.* veearts, *m*; =krankheit, *f.* veeziekte, *f.*; =chen, =lein, *n.* diertje, *n.*; =isch, *adj.* dierlijk; =sprache, *f.* dierentaal, *f.*

Thon, *m.* es, s, klei, *f.* leem, *n.*; =art, =erde, =grube, *f.* =grund, *m.* =land, *n.* 2c. klei-soort, -aarde, *f.* -kuil, -grond, *m.* -land, *n.* *etc.*; =artig, =icht, *adj.* klei-, leemachtig; =ig, *adj.* kleihoudend; =kugel, *f.* knikker, *m.*; =schlägel, *m.* stamper, *m.*; =schneide, *f.* kleimes, *n.*

Thönern, *adj.* van klei.

Thor, *m.* en, *pl.* en, dwaas, gek, *m.*; =, *n.* es, *pl.* e, poort, *f.*; =angel, *f.* =geld, *n.* =glocke, =kette, *f.* =riegel, =schließer, *m.* 2c. poort-hengsel, -geld, *n.* -klok, *f.* -ketting, -grendel, -sluiter, *m.* *etc.*; =schluß, *m.* =sperre, *f.* sluiten der poorten; =weg, *m.* koetspoort, *f.*; =zettel, *m.* poortbriefje, *n.*

Thör//icht, *adj.* u. *adv.* dwaas, gek; =in, *f.* gekkin, zottin, *f.*

Thran, *m.* es, traan, *m.*; =icht, *adj.* traanachtig; =ig, *adj.* traanbevattend; =faß, *n.* =tonne, *f.* traanvat, *n.*

Thräne, *f.* traan, *m.*; =n, *v. n.* tranen, druipen; =nauge, =nbein, *n.* =ndrüse, =ngrube, *f.* =ngang, *m.* 2c. traan-oog, -been, *n.* -klier, *f.* -gat, *n*, -gang, *m.* *etc.*; =nfluth, =nquelle, *f.* =nsack, *m.* =nthal, *n.* tranen-vloed, *m.* -bron, *f.* -zak, *m.* -dal, *n.* *etc.*; =nbrod, *n.* brood der smarte; =nleer, =nlos, *adj.* zonder tranen.

Thron, *m.* es, s, *pl.* e, (en), troon, *m.*; =besteigung, *f.* =erbe, *m.* =folge, *f.* =himmel, *m.* 2c. troon-bestijging, *f.* -opvolger, *m.* -opvolging, *f.* -hemel, *m.* *etc.*; =en, *v. n.* troonen; =rede, *f.* troonrede, *f.*

Thulich s. thunlich.

Thun, *v. a.* u. *n.* doen; zu thun machen, =geben, te doen geven; es ist mir nur um Sie zu thun, ik ben alleen om u bezorgd; es ist mir sehr darum zu thun, ik heb er veel belang bij; es thut Noth, de zaak is dringend; groß thun, pochen, grootspreken; er thut gelehrt, hij wil geleerd schijnen; =fisch, *m.* tonijn, *m.*; =lich, *adj.* doenlijk, uitvoerbaar, mogelijk; =lichkeit, *f.* doenlijkheid, *f.*

Thür, *f.* deur, *f.*; *fig.* vor der Thür sein, =stehen, voor de deur staan; der Winter ist vor der Thür, de winter staat voor de deur; sich nach der Thüre umsehen, het deurgat zoeken; zwischen Thür u. Angel stecken, tusschen den hamer en het aanbeeld zijn; =angel, *f.* =band, *n.* =beschlag, *m.* =fenster, =gesims, *n.* =klinke, *f.* =nagel, *m.* 2c. 2c. deur-duim, *m.* -hengsel, -beslag, -venster, -kozijn, *n.* -klink, *f.* -nagel, *m.* *etc.* *etc.*; =feld, *n.* deurpaneel, *n.*; =hüter, =steher, =wärter, *m.* deurwachter, portier, *m.*; =hüterin, *f.* portierster, *f.*; =pfosten, *m.* deurstijl, *m.*

Thurm, *m.* es, s, *pl.* Thürme, toren, *m.*; =bau, *m.* =dach, *n.* =eule, =fahne, =glocke, =treppe, *f.* =wächter, *m.* 2c. 2c. torenbouw, *m.* -dak, *n.* -uil, *m.* -vaan, -klok, -trap, *f.* -wachter, *m.* *etc.*; =förmig, =hoch, *adj.* torenvormig, -hoog.

Thürm//chen, *n.* torentje, *n.*; =en, *v. a.* verheffen, ophoopen, opstapelen; van toorens voorzien; *v. rec.* (sich) zich ophoo-

pen: -er, *m.* torenwachter, *m.*; -erin, *f.* torenwachtersvrouw.

Thymian, *m.* s, thijm, *m.*

Tiara, *f.* tiara, *f.*

Tick, *m.* es, *pl.* e, tik, *m.*; -en, *v. a.* u. *n.* tikken; plagen; -tack! *interj.* tiktak; -tacken, *v. a.* u. *n.* tiktakken, aansporen.

Tief, *adj.* diep, hol, hoog, laag; in tiefen Gedanken sein, in gedachten verzonken zijn; tief hinein, diep ingedrongen; veel vooruit; tief hinunter fallen, van eene aanzienlijke hoogte naar beneden vallen; -äugig, *adj.* holoogig; -blau, *adj.* donkerblauw; -blick, *m.* diep vorschende blik, *m.*; scherpzinnigheid, *f.*; -e, *f.* diepte, laagte, *f.*; grond, bodem, *m.*; -en, *v. n.* diepen; *mar.* peilen, -gang, *m.* diepgang, *m.*; -grün, *adj.* ꝛc. donkergroen; -loth, *n.* dieplood, *n.*; -sinn, *m.* -sinnigkeit, *f.* diepzinnigheid, *f.*; -sinnig, *adj.* diepzinnig.

Tiegel, *m.* smeltkroes, *m.*; -probe, *f.* proef met den smeltkroes; -zange, *f.* kroestang, *f.*

Tiene, *f.* waschvat, *n.*

Tiger, *m.* tijger, *m.*; -decke, *f.* -fuß, *m.* -haut, *f.* -herz, *n.* -hund, *m* ꝛc. tijger-vel, *n.* -poot, *m.* -huid, *f.* -hart, *n.* -hond, *m. etc.*; -in, *f.* tijgerin, *f.*; -isch, *adj.* als een tijger; -n, *v. a.* tijgeren; -thier, *n.* tijger, *m.*; -wuth, *f.* tijgerwoede, *f.*

Tilg//en, *v. a.* verdelgen; aflossen, betalen; amortiseeren; -bar, -lich, *adj.* losbaar, betaalbaar; -er, *m.* verdelger, *m.*; -ung, *f.* uit-, verdelging; aflossing, *f.*; -ungskasse, *f.* amortisatie-kas, *f.*; -ungsschein, *m.* bewijn van aflossing.

Tinktur, *f.* tinctuur, *f.*

Tinte, *f.* inkt. *m.*; tint, *f.*; in der Tinte sitzen, in groote verlegenheid zijn; -nfaß, *n.* -nfisch, *m.* -nflasche, *f.* -nflecks, *m.* -nglas, *n.* ꝛc. inkt-koker, -visch, *m.* -fleesch, *n.* -vlak, *f.* -glas, *n. etc.*; -nstein, *m.* vitrioolsteen, *m.*

Tirann, *m.* en, *pl.* en, tiran, dwingeland, *m.*; -ei, *f.* tirannij, *f.*; -isch, *adj.* u. *adv.* tirannisch; -isiren, *v. a.* tiranniseeren.

Tisch, *m.* es, s, *pl.* e, tafel, *f.* disch, *m.*; sich an den Tisch setzen, sich zu Tische setzen, aan tafel gaan; einem den Tisch geben, iem. de vrije tafel geven; bei einem zu Tische gehen, bij iem. eten; -vor, nach Tische, voor-, na den eten; der Tisch des Herrn, de tafel des Heeren; -bein, -bett, -bier, *n.* -freund, *m.* -gebet, -gespräch, *n.* ꝛc. tafel-poot, *m.* -bed, -bier, *n.* -vriend, *m.* -gebed, -gesprek, *n. etc.*; -en, *v. n. fam.* aan tafel zijn; -ler, *m.* -lerei, *f.* schrijnwerker, *m.* -ij, *f.*; -lern, *v. a.* schrijnwerken; -lerwerkzeug, *n.* schrijnwerkersgereedschap, *n.*; -tuch, *n.* tafellaken, *n.*; -zeug, *n.* tafelgoed, *n.*

Titel, *m* titel, *m.*; -bild, *n.* -blatt, -kupfer, *n.* ꝛc. titel-plaat, *f.* -blad, *n.* -prent, *f. etc.*; -sucht, *f.* titelzucht, *f.*; -süchtig, *adj.* titelzuchtig; -wesen, *n.* titulatuur, *f.*

Titul//ar, *adj.* titulair; -atur, *f.* titulatuur, *f.*; -iren, *v. a.* tituleeren.

Toast, *m.* es, *pl.* e, toast, *m.*

Tob//en, *v. n.* razen, tieren, bulderen; -sucht, *f.* razernij, dolheid, *f.*

Tochter, *f.* dochter, *f.*; -kind, *n.* -kirche, -sprache, *f.* ꝛc. dochter-kind, *n.* -kerk, -taal, *f. etc.*; -mann, *m.* schoonzoon, *m.*

Töchter//chen, *n.* dochtertje, *n.*; -lich, *adj.* dochterlijk; -schule, *f.* meisjes-, damesschool, *f.*

Tockiren, *v. a. mal* de kleuren haard opleggen.

Tod, *m.* es, s, dood, *m*; auf den Tod verwunden, -hassen, doodelijk kwetsen, -haten; auf den Tod liegen, op sterven liggen; mit Tode abgehen, sterven, overlijden; *fam.* ich will des Todes sein, ik mag sterven...; -bett, *n.* sterf-, doodbed, *n.*; -esangst, *f.* -esengel, *m.* -esgefahr, -esnoth, -esstunde, *f.* ꝛc. doods-angst, -engel, *m.* -gevaar, *n.* -nood, *m.* -uur, *n. etc.*; -esart, *f.* wijze van sterven; -esanzeige, *f.* doodbericht, *n*; -esfall, *m* sterfgeval, *n*; -esfeier, *f.* lijkstaatsie, *f.*; -esfurcht, *f.* vrees voor den dood; -esnacht, *f.* nacht *m.* des doods; -esschlaf, *m.* -esstrafe, -esurtheil, *n.* ꝛc. dood-slaap, *m.* -straf, *f.* -vonnis, *n. etc.*; -feind, *m.* doodvijand, *m.*; -krank, -müde, *adj.* dood-ziek, -moede; -sünde, *f.* doodzonde, *f.*

Todt, *adj.* dood; -enacker, *m.* kerkhof, *n.*; -enamt, *n.* lijkmis, *f.*; -enbahre, *f.* lijkbaar, *f.*; -enbein, *n.* doodsbeen, *n.*; -enbett, *n.* doodbed, *n.*; -enbleich, -enblaß, *adj.* doodsbleek; -enblässe, *f.* doodsbleekheid, *f.*; -enfarbe, *f.* lijkkleur, *f.*; -enfleck, *m.* doodvlek, *f.*; -engebein, *n.* doodsbeenderen, *pl.*; -engeruch, *m.* lijklucht, *f.*; -engewölbe, *n.* grafkelder, *m.*; -engräber, *m.* doodgraver, *m.*; -enhaus, *n.* sterfhuis, *n.*; -enklage, *f.* lijkklacht, *f.*; -enschau, *f.* lijkschouwing, *f.*; -enschein, *m.* doodbrief, *m.*; -enstill, *adj.* doodstil; -enstille, *f.* doodstilte, *f.*; -enwagen, *m.* lijkwagen, *m.*; -schlag, *m.* doodslag, *m.*; -schläger, *m.* doodslager, *m.*

Tödt//en, *v. a.* dooden; -lich, *adj.* u. *adv.* doodelijk; -lichkeit, *f.* doodelijkheid, *f.*; -ung, *f.* dooding; *fig.* vernietiging, *f.*

Tof, -stein, *m.* tufsteen, *m.*

Toilette, *f.* toilet, *n*; kaptafel, *f.*; -nkästchen, *n.* -nspiegel, *m.* ꝛc. toilet-doosje, *n.* -spiegel, *m.*

Tokaier, *m.* tokaijer-wijn, *m.*

Toleranz, *f.* tolerantie, *f.*

Toll, *adj.* u. *adv.* dol, razend, woedend, driftig; toll u. voll sein, beschonken zijn; -apfel, *m.* -haus, *n.* -kopf, *m.* dolappel, *m.* -huis, *n.* -kop, *m.*; einem den Kopf toll machen, iem. het hoofd op hol brengen; -en, *v. n.* dollen; -häusler, *m.* krankzinnige, *m.*; -heit, -sucht, *f.* dolheid, *f.*; -kirsche, *f.* belladonna, wolfskers, *f.*; -köpfig, *adj* dolkoppig; -kühn, *adj.* vermetel; -kühnheit, *f.* vermetelheid, *f.*; -sinn, *m.* dolzinnigheid, *f.*; -sinnig, *adj.* dolzinnig; -wurm, *m.* tongworm, *m.*

Tolpatsch, *m.* tolpatsch, *m.*; lomperd; lompe overschoenen, *m.*; -ig, *adj.* lomp, onhandig.

Tölpel, *m.* vlegel, botterik, *m.*; -ei, *f.* lompheid, *f.*; -haft, (tölpisch), *adj.* lomp, dom.

Tomback, *m.* spinsbek, *n.*; **=en**, *adj.* spinsbekken.

Ton, *m.* **es, s**, *pl.* **Töne**, toon, *m.*; **aus einem andern Tone reden**, een anderen toon aanslaan; **in einem sanften Ton**, op een zachten toon; **=angeber**, *m.* **=art**, *f.* **=dichter**, *m.* **=kunst**, **=leiter**, *f.* **=schlüssel**, *m.* ꝛc. toongever, *m.* -soort, *f.* -dichter, *m.* -kunst, -ladder, *f.* -sleutel, *m.* *etc.*; **=fall**, *m.* toon-, stemval, *m.* kadans, *f.*; **=folge**, *f.* opeenvolging der toonen; **=ika**, *f.* hoofdtoon, *m.*; **=isch**, *adj.* tonisch; **=los**, *adj.* onbetoond; **=setzer**, *m.* **=setzung**, *f.* toon-zetter, *m.* -zetting, *f.*

Tönen, *v. n. h.* klinken, luiden, weergalmen; *v. a.* doen klinken, doen weergalmen.

Tonnage, *f.* tonne-geld, *n.* -maat, *f.*

Tönnchen, *n.* tonnetje, *n.*

Tonne, *f.* ton, *f.* vat, *n.* kuip, *f.* fust, *n.*; **=nband**, *n.* hoepel, *m.*; **=nbauch**, **=nboden**, *m.* buik, bodem van eene ton; **=nbutter**, *f.* tonboter, *f.*; **=nförmig**, *adj.* tonvormig; **=nfracht**, *f.* **=ngeld**, *n.* **=nwaare**, *f.* tonnevracht, *f.* -geld, *n.* -waar, *f.*; **=ngefängniß**, *n.* opsluiting in eene ton; **=ngestell**, *n.* tonstelling, *f.*; **=ngewölbe**, *n.* tonvormig gewelf, *n.*; **=nhäring**, *m.* tonnetjesharing, *m.*; **=nholz**, *n.* duighout, *n.*; **=nmühle**, *f.* tonmolen, *m.*; **=npech**, *n.* zwart pek, *n.*; **=nstab**, *m.* duighout, *n.*; **=nweise**, *adj.* in, bij tonnen.

Tonsur, *f.* tonsur, *f.*

Topas, *m.* **ses**, *pl.* **se**, topaas, *m.*

Topf, *m.* **es, s**, *pl.* **Töpfe**, pot, *m.*; **=brett**, *n.* **=deckel**, **=gucker**, **=lecker**, *m.* **=scherbe**, *f.* ꝛc. pot-tebank, -deksel, *n.* -kijker, -likker, *m.* -scherf, *f.* *etc.*; **=form**, *f.* pottenvorm, *m.*; **=pfanne**, *f*, diepe pan, *f.*

Töpf//chen, *n.* potje, *n.*; **=er**, *m.* pottebakker, *m.*; **=erarbeit**, **=erwaare**, *f.* **=ergeschirr**, *n.* potte-, aarde-werk; potten en pannen; **=ererde**, *f.* **=erthon**, *m.* pottebakkersaarde, *f.*; **=ern**, *adj.* aarden; **=erofen**, *m.* **=erscheibe**, *f.* pottebakkers-oven, *m.* -schijf, *f.*

Topp! *interj.* top! **=**, *m. mar.* top, *m.*; **=segel**, *n.* topzeil, *n.*

Torf, *m.* **es, s**, *pl.* **e**, turf, *m.*; **=asche**, **=erde**, *f.* **=feuer**, *n.* **=stecher**, **=träger**, *m.* ꝛc. turf-asch, -aarde, *f.* -vuur, *n.* -steker, -drager, *m.* *etc.*

Torkel, *f.* wijnpers, *f.*; s. **Taumel**; *prov.* hevige slag, *m.*; **=n**, *v. n.* tuimelen, rollen, vallen; *v. a.* persen, tappen.

Tormentille, **=wurz**, *f.* tormentilkruid, zevenblad, *n.*

Tornister, *m.* ransel, *m.*

Torpid, *adj.* verdoofd, verstijfd; **=ität**, *f.* verdooving, *f.*

Torschen, *m.* stronk, *m.*

Torso, *m.* romp, *m.*

Tort, *m. fam.* nadeel, *n.* schade, *m.* verdriet, *n.*

Törtchen, *n.* taartje, *n.*

Torte, *f.* taart, *f.*; **=nbäcker**, *m.* pasteibakker, *m.*; **=nblech**, *n.* **=npfanne**, *f.* **=nteig**, *m.* taarten-plaat, -pan, *f.* -deeg, *n.*

Tortur, *f.* pijn-, folterbank, pijniging, marteling, *f.*

Tosen, *v. n.* bruisen, loeien.

Totalsumme, *f.* totaal, *n.*

Trab, *m.* **es, s**, draf, *m.*; **=en**, *v. n. s.* draven; **=er**, *m.* draver, *m.*

Trabant, *m.* **en**, *pl.* **en**, trawant, *m.*; *astr.* bijplaneet, *m.*

Träber, *f. pl.* droesem, draf, *m.*

Tracht, *f.* dracht, *f.*; opbrengst, *f.*; **eine Tracht Schläge**, een pak slagen; **=en**, *v. n.* trachten, pogen.

Trächtig, *adj.* drachtig; **=keit**, *f.* drachtigheid, *f.*

Tractament, *n.* traktement, *n.*

Tractat, *n.* traktaat, -je, *n.*; **=gesellschaft**, *f.* traktaatgenootschap, *n.*

Tractiren, *v. a.* trakteeren

Tradition, *f.* traditie, *f.*

Tragaltar, *m.* draagbaar altaar, *n.*

Tragant, *m.* dragant, *m.*

Trag//ast, *m.* met vruchten beladen tak; **=auge**, *n.* **=knospe**, *f.* knop die in bloei staat; **=bar**, *adj.* draagbaar; **=barkeit**, *f.* draagbaarheid, *f.*

Trag//en, *v. a.* u. *n.* dragen; dulden, verdragen; **davon tragen**, bêhalen, verwerven; **eine Krankheit davon tragen**, zich eene ziekte op den hals halen; **Bedenken tragen**, aarzelen, weifelen; **Verlangen tragen**, een verlangen hebben; **Leid tragen**, rouw dragen; **sich tragen**, zich houden; gekleed zijn; **wie trägt er sich**, hoe is hij gekleed? **=bahre**, *f*, **=balken**, *m.* **=band**, **=eisen**, *n.* **=korb**, **=lohn**, *m.* ꝛc. draag-baar, *f.* -balk, -band, *m.* -ijzer, *n.* -korf, *f.* -loon, *m.*

Träg//e, *adj.* u. *adv.* traag, lui, loom; **=heit**, *f.* traagheid, *f.*; **=er**, *m.* drager; draagbalk, *m.*; **=erin**, *f.* draagster, *f.*

Trag//e, *f.* draagbaar, *f.*; **=esel**, *m.* lastezel, *m.*; **=fähig**, *adj.* kunnende dragen; **=fähigkeit**, **=kraft**, *f.* draagkracht, *f.*; **=himmel**, *m.* troon-, draaghemel, *m.*; **=ring**, **=rinken**, *m.* draagkrans, *m.*; **=sattel**, *m.* lastzadel, *m.*; **=schaf**, *n.* drachtig schaap, *n.*; **=weite**, *f.* draagwijdte, *f.*; **=werk**, *n.* schoorwerk, *n.*; **=zeit**, *f.* dracht, *f.*

Tragisch, *adj.* tragisch.

Träglich, *adj.* dragelijk.

Trägling, *m.* traag persoon, *m.*

Tragödie, *f.* treurspel, *n.*

Train, *m. art.* trein, *m.*

Trällern, *v. a.* u. *n.* neuriën.

Trampel, *f.* plomp mensch, *n.*; **=n**, *v. n.* trappelen; **=thier**, *n.* drommedaris, *m.*

Tranchir//en, *v. a.* voorsnijden; **=messer**, *n.* voorsnijmes, *n.*

Trändel//ei, *f.* getreuzel, *n.*; **=er**, *m.* treuzelaar, *m.*; **=haft**, **=ig**, *adj* treuzelachtig; **=n**, *v. n. h.* treuzelen, talmen, slenteren.

Trank, *m.* **es, s**, *pl.* **Tränke**, drank, *m.*; **=opfer**, *n.* drankoffer, *n.*; **=steuer**, *f.* belasting op sterke dranken.

Tränk//e, *f.* drinkplaats, *f.*; **=chen**, *n.* drankje, *n.*; **=en**, *v. a.* drenken, **=faß**, *n.* drinkvat, *n.*

Transito, *n.* **s**, *com.* transito, *m.*; **=handel**, **=zoll**, *m.* transitohandel, -tol, *m.*

Transparent, *adj.* u. *n.* transparant, *n.*; doorschijnend.

Transport, *m.* **es**, *pl.* **e**, transport, *n.*; **=iren**, *v. a.* transporteeren; **=schiff**, *n.* transportschip,

Trappe, *f.* trapgans, *f.* [*n.*

Trapp//eln, *v. n.* trappelen; **=en**, *v. n.* trappen, stampen.

Trappist, *m.* trappist, *m.*

Trass//at, *m.* **en**, *pl.* **en**, *com.* betrokkene, *m.*; **=ant**, *m.* **en**, *pl.* **en**, **=irer**, *m.* trekker, *m*,; **=iren**, *v. a.* trekken, trasseeren.

Traß, *m.* sses, tras, *n.*
Tratte, *f. com.* traite, *f.*
Träub//chen, *n.* druifje, *n.*; =el, *m.* tros vruchten.
Traube, *f.* druif, *f.*; tros, *m.*; =nblatt, =nblut, *n.* =nbaum, =nkern, =nkamm, =nsaft, *m.* ꝛc. ꝛc. druiven-blad, -bloed, *n.* -boom, *m.* -kern, -rist, *f.* -sap, *n. etc.*; =nkur, *f.* druivenkuur, *f.*; =nförmig, *adj.* druifvormig; =nhaut, *f.* druifvlies, *n.*; =nhügel, *m.* met een wijngaard beplante heuvel, *m.*; =nlese, *f.* druivenlezing, *f.*; =nreich, *adj.* vol druiven; =nstengel, =nstiel, *m.* druivensteel, *m.*
Traub//ig, *adj.* vol druiven; =icht, =lich, *adj.* op druiven gelijkend.
Trau//en, *v. a.* trouwen; *v. n.* (einem) iem. vertrouwen; *v. rec.* (sich) durven; ich traue mir nicht es zu thun, ik durf het niet te doen; trau, schau, wem? let wel op, aan wien gij uw vertrouwen schenkt; =altar, *m.* huwelijksaltaar, *n.*; =gebühr, *f.* =ring, =schein, *m.* ꝛc. trouw-geld, *n.* -ring, *m.* -akte, *f. etc.*; =lich, *adj.* vertrouwelijk; =lichkeit, *f.* vertrouwelijkheid, *f.*; =ung, *f.* trouwen, *n.* huwelijksplechtigheid, *f.*
Trauer, *f.* rouw, *m.*; droefheid, *f.* verdriet, *n.*; in Trauer sein, in den rouw zijn; =binde, *f.* =brief, =degen, =flor, *m.* =jahr, *n.* =klage, *f.* ꝛc. rouw-band, -brief, -degen, *m.* -floers, -jaar, *n.* -klacht, *f. etc.*; =n, *v. n.* rouw dragen, treuren; =lied, =spiel, *n.* =ton, *m.* =weide, =zeit, *f.* ꝛc. treur-lied, -spel, *n.* -toon, *m.* -wilg, -tijd, *m. etc.*
Trauf//e, *f.* drop, *m.* goot, *f.*; =en, *v. n.* druipen; =dach, *n.* afdak, *n.*; =faß, *n.* vat onder eene goot; =rinne, *f.* dakgoot, *f.*; =röhre, *f.* pijp aan eene dakgoot; =stein, *m.* druipsteen, *m.*
Träufeln, *v. n.* druipen.
Traum, *m.* es, *pl.* Träume, droom, *m.*; =bild, =buch, *n.* =deuter, =gott, *m.* ꝛc. droom-beeld, -boek, *n.* -uitlegger, -god, *m etc.*
Träum//en, *v. n.* droomen; =er, *m.* droomer, *m.*; =erin, *f.* droomster, *f.*; =erei, *f.* droomerij, *f.*; =erisch, *adj.* droomerig.

Traun, *adv.* trouwens.
Traurig, *adj.* u. *adv.* treurig; =keit, *f.* treurigheid, *f.*
Traut, *adj.* dierbaar.
Treck//en, *v. a. nav.* trekken; =schüte, *f.* trekschuit, *f.*
Treff, *n.* klaveren, *pl.* (in't kaartspel).
Treff, *m. pop.* slag, *m.*; =en, *v. a.* treffen; aantreffen; eine Wahl treffen, eene keus doen; =en, *n.* treffen, gevecht, *n.*; als es zum Treffen kam, toen het er op aankwam; =er, *m.* prijs, *m.*; *fig.* geluk, *n.*; =lich, *adj.* u. *adv.* voortreffelijk; =lichkeit, *f.* voortreffelijkheid, *f.*
Treib//en, *v. a.* u. *n.* drijven; doen; Handel treiben, handel drijven; wie man es treibt, so geht's, zoo men zaait, zoo maait men; was treibst du da? wat doet gij daar? =anker, =bolzen, *m.* =eis, =eisen, *n.* =hammer, =herd, *m.* ꝛc. ꝛc. drijf-anker, *n.* -bout, *m.* -ijs, -ijzer, *n.* -hamer, -haard, *m. etc.*; =er, *m.* drijver, *m.*; =erei, *f.* drijverij, *f.*; =hütte, *f.* smelthut, *f.*; =kübel, *m.* trekbak, *m.*; =werk, *n.* drijfwerk, *n.*
Trenn//en, *v. a.* scheiden, ontbinden; los-, tarnen; =bar, *adj.* scheidbaar; =barkeit, *f.* scheidbaarheid, *f.*; =messer, *n.* tarnmes, *n.*; =punkte, *m. pl.* trema, *n.*; =ung, *f.* scheiding, *f.*
Trense, *f.* trens, *f.*; =n, *v. a.* trenzen.
Trenteln, *v. a.* treuzelen.
Trepan, *m.* es, *pl.* e, trepaan, *m.* schedelboor, *f.*; =iren, *v. a.* trepaneeren.
Treppe, *f.* trap, *m.*; =nabsatz, *m.* rustplaats op een trap; =nbaum, *m.* =nspindel, *f.* spil van een wendeltrap; =ngeländer, *n.* =nstütze, =nthür, =nwange, *f.* ꝛc. trap-leuning, *f.* -stut, *m.* -deur, -wang, *f. etc.*
Tresor, *m.* es, s, *pl.* e, schat, *m.*; =schein, *m.* bankbiljet, *n.*
Trespe, *f.* dolik, *n.*
Tresse, *f.* galon, *n.* lis, *f.*; =nhut, *m.* =nkleid, *n.* gegalonneerde hoed, *m.* -kleed, *n.*
Tressirbank, *f.* =stock, *m.* trensstok, *m.*; =en, *v. a.* vlechten, trensen maken; =er, *m.* trens-, vlechtmaker, *m.*

Trester, *pl.* draf, *m.* draf, *f.* (van druiven, appelen *etc.*); =wein, *m.* slechte wijn, *m.*
Tret//en, *v. a.* u. *n.* treden, trappen, stappen; einem zu nahe treten, iem. te na komen; ins Mittel treten, tusschen beide treden; auf eines Seite treten, tot iem. overgaan; die Schuhe schief treten, de schoenen scheef loopen; die Thränen traten ihm in die Augen, de tranen kwamen hem in de oogen; =er, *m.* treder, *m.*; =erin, *f.* treedster, *f.*; =kufe, *f.* =rad, *n.* =stock, *m.* ꝛc. treed-kuip, *f.* -rad, *n.* -ton, *f. etc.*
Treu, *adj* u. *adv.* trouw, getrouw, *n.*; =blatt, *n bot.* maankruid, *n.*; =bruch, *m.* trouwbreuk, *f.*; =brüchig, *adj.* trouweloos; =e, *f.* trouw, getrouwheid, *f.*; (bei) meiner Treu! op mijn woord; auf Treu und Glauben, ter goeder trouw; =herzig, *adj.* u. *adv.* trouwhartig; =herzigkeit, *f.* trouwhartigheid, *f.*; =lich, *adv.* trouwelijk; =los, *adj* u. *adv.* trouweloos; =losigkeit, *f.* trouweloosheid, *f.*
Triangel, *m.* driehoek. *m.*; *mus.* triangel, *m.*
Triangulär, *adj.* driehoekig; =zahl, *f.* driehoekig getal, *m.*
Trias, *f.* drietal, *n.*
Trib//uliren, *v. a.* benauwen; =un, *m.* s, *pl.* en, tribuun, *m.*; =unal, *n.* es, *pl.* e, tribunaal, *n.*; =üne, *f.* tribune, *f.*; =ut, *m.* es, *pl.* e, schatting, *f.*; =utpflichtig, *adj.* belastingschuldig.
Trichine, *f.* trichine, *f.*
Trichter, *m.* trechter; tremel; krater, *m.*; =förmig, *adj.* u. *adv.* trechtervormig; =n, *v. a.* met een trechter vullen.
Tricktrack, *n.* tiktak, *n.*
Trident, *m.* drietand, *m.*
Trieb, *m.* es, *pl.* e, aan-, drijving; aan-, drift, *f.*; trek, lust, *m.*; beweging, *f.*; der natürliche Trieb, het instinkt; aus eigenem Triebe, uit eigen beweging; ein Trieb Ochsen, eene drift ossen; =el, *m.* drijfhout, *n.*; klopper, *m.*; =feder, *f.* =hammer, *m.* =rad, *n.* =sand, *m.* ꝛc. drijf-veer, *f.* -hamer, *m.* -rad, -zand, *n. etc.*; =kraft, *f.* drijvende kracht; groeikracht, *f.*; =werk, *n.* machine, *f.*

Trief//en, *v.n.* druipen; =auge, *n.* leepoog, *n.*; =äugig, *adj.* leepoogig; =nase, *f.* druipneus, *m.* u. *f.*; =näsig, *adj.* druipneuzig; =naß, *adj.* druipnat.

Triegen s. trügen.

Triennium, *n.* s, *pl.* ien, tijd, *m.* van drie jaren.

Trift, *f.* drift; dreef, *f.*; =geld, *n.* weide-, drijfgeld, *n.*; =gerechtigkeit, *f.* =recht, *n.* driftrecht, *n.*; =ig, *adj.* belangrijk, bondig, afdoend; das Schiff ist triftig, het schip is driftig; =igkeit, *f.* belangrijkheid, bondigheid, *f.* gewicht, *n.*

Trillen s. drillen.

Triller, *m.* *mus.* triller, *m.*; =kette, *f.* reeks van trillers; =n, *v. n.* trillen; neuriën.

Trillion, *f.* trillioen, *n.*

Trillich s. Drillich.

Trinität, *f.* drieëenheid, *f.*

Trink//en, *v. a.* u. *n.* drinken; =bar, *adj.* drinkbaar; =barkeit, *f.* drinkbaarheid, *f.*; =becher, =bruder, *m.* =gelag, =glas, =lied, =wasser, *n.* ꝛc. drink-beker, -ebroêr, *m.* -gelag, -glas, -lied, -water, *n.* *etc.*; =bude, *f.* slijterij, *f.*; =er, *m.* drinker, *m.*; =erin, *f.* drinkster, *f.*; =gefäß, *n.* drink-glas, *n.* -beker, *m.* *etc.*; =geld, *n.* drinkgeld, *n.* fooi, *f.* fooitje, *n.*; =spruch, *m.* toast, *m.*

Trio, *n.* *mus.* trio, *f.*; =le, *f.* triool, *f.*

Tripel, *m.* tripel, *m.*

Tripelallianz, *f.* drievoudig verbond, *n.*

Tripl//ik, *f.* tripliek, *f.*; =iren, *v. a.* tripleeren; =irkarten, *f. pl.* tarokkaarten, *f. pl.*

Tripp, *m.* es, *pl.* e, =sammet, *m.* trijp, *n*; =eln, *v. n.* trippelen, trappelen; =er, *m.* *med.* druiper, *m.*

Triterne, *f.* *impr.* katern, *f.* van drie vellen.

Tritt, *m.* es, *pl.* s, stap, pas, *m.*; trede, schrede, *f.*; tred; dorpel, *m.*; Tritt (mit dem Fuße), schop, *m.*; einem einen Tritt geben, iemand schoppen, een schop geven; =brett, =eisen, *n.* trede, voettrêe, optrede, *f.*

Triumph, *m.* es, s, *pl.* e, zegepraal, *f.* triomf, *m.*; =bogen, *m.* =lied, *n.* =säule, *f.* =wagen, =zug, *m.* ꝛc. triomf-boog, *m.* -lied, *n.* -zuil, *f.* -wagen, -tocht, *m.* *etc.*; =iren, *v. n.* triomfeeren.

Triumvir, *m.* triumvir, *m.*; =at, *n.* driemanschap, *n.*

Trivial, *adj.* triviaal; =ität, *f.* trivialiteit, *f.*

Trocken, *adj.* u. *adv.* droog, dor; =boden, *m.* =kammer, =platte, *f.* =platz, *m.* =stange, *f.* ꝛc. droogzolder, *m.* -kamer, -plaat, -plaats. *f.* -stok, *m.* *etc.*; =heit, *f.* droogte, droogheid, *f.*

Trockn//en, *v. a.* u. *n.* droogen; =iß, *f.* droogte, *f.*; =ung, *f.* drooging, *f.*

Troddel, *f.* kwast, *m.*

Trödel, =markt, *m.* oude-kleerenmarkt, *f.*; =bude, *f.* =kram, *m.* uitdragerswinkel, *m.*; =ei, *f.* uitdragerij, *f.*; =frau, *f.* =weib, *n.* uitdraagster, *f.*; =mann, *m.* uitdrager, *m.*; =waare, *f.* uitdragerswaar, *f.*; =n, *v. n.* in oud huisraad etc. handelen; *fig.* talmen, treuzelen.

Trödler, *m.* uitdrager; *fig.* *fam.* drentelaar, *m.*; =in, *f.* uitdraagster; *fig.* talmster, *f.*

Trog, *m.* es, s, *pl.* Tröge, trog, balk, *m.*; =scharre, *f.* deegkrabber, *m.*

Trögelchen, *n.* kleine trog, *m.*

Trollen, *v. rec.* (sich) weg-, heengaan; zich wegmaken.

Trommel, *f.* trommel, trom, *f.*; =baß, =bauch, =boden, =schlag, =schlägel, =schläger, *m.* trommelbas, -buik, -bodem, -slag, -stok, -slager. *m.* *etc.*; =fell, *n.* *mil.* trommelvel, *n.*; *anat.* trommelvlies, *n.*; =n, *v. n.* trommelen; =ei, *f.* getrommel, *n.*

Trommler, *m.* trommelaar, *m.*

Trompe s. Trompete.

Trompete, *f.* trompet, *f.*; =n, *v. a.* u. *n.* trompetten; =nmuskel, *m.* trompetterspier, *f.*; =nschall, *m.* =nschnecke, =nschnur, *f.* =nstück, *n.* ꝛc. trompet-geschal, *n.* -schelp, *f.* -koord, -stuk, *n.*; =r, *m.* trompetter, *m.*; =rblume, *f.* trompetsbloem, *f.*; =rmarsch, *m.* =rpferd, *n.* ꝛc. trompettersmarsch, *m.* -paard, *n.* *etc.*

Trope, *m.* *geogr.* keerkring; *poes.* trope, *m.*

Tropf, *m.* es, *pl.* Tröpfe, domoor, dwaas, *m.*; ein armer Tropf, een arme bloed; =bad, *n.* dropbad, *n.*; =bar, *adj.* in droppels vloeibaar; =brett, *n.* druipplank, *f.*; =en, *m.* droppel, *m.*; =en, *v. a.* u. *n.* droppelen; =enfall, *m.* drop, *m.*; =enweise, *adv.* droppelwijze; =faß, *n.* lekvat, *n.*; =nase, *f.* druipneus, *m.* u. *f.*; =naß, *adj.* druipnat; =stein, *m.* dropsteen, *m.*; =wein, *m.* dropwijn, *m.* [=eln, *v. n.* droppelen.

Tröpf//chen, *n.* droppeltje, *n.*;

Tropisch, *adj.* tropisch.

Troß, *m.* sses, tros, *m.*; =bube, =wagen, *m.* =pferd, *n.* ꝛc. trosboef, -wagen, *m.* -paard, *n.* *etc.*

Trost, *m.* es, troost, *m.*; nicht wohl bei Troste sein, niet wel bij zijne zinnen zijn; =bedürftig, *adj.* troostbehoevende; =brief, =grund, =psalm, *m.* =rede, *f.* =wort, *n.* ꝛc. troost-brief, -grond, -psalm, *m.* -rede, *f.* -woord, *n.* *etc.*; =geber, =sprecher, *m.* trooster. *m.*; =los, *adj.* troosteloos; =losigkeit, *f.* troosteloosheid, *f.*; =reich, *adj.* troostrijk.

Tröst//bar, *adj.* troostbaar; =en, *v. a.* ver-, troosten; =er, *m.* =erin, *f.* trooster, *m.* -es, *f.*; =lich, *adj.* troostelijk; =ung, *f.* vertroosting, *f.*

Trott, *m.* draf, *m.*; =baum, *m.* persboom, *m.*; =e, *f.* druivenpers, *f.*; =en, =iren, *v. n. s. h.* draven; =en, *v. a.* persen; slaan; =er, *m.* draver; perser, *m.*; =knecht, =meister, *m.* persknecht, -meester, *m.*; =oir, *n.* trottoir, *n.*

Trotz, *m.* es, wederstand, *m.* spijt, hardnekkigheid, halsstarrigheid, stijfhoofdigheid, *f.*; einem Trotz bieten, iem. wederstand bieden; ihm zum Trotze, in trots van hem; hem ten spijt; =, *prp.* in weerwil van, niettegenstaande; trotz aller Einwendungen, in weerwil aller tegenwerpingen; trotz seines gegebenen Wortes, niettegenstaande zijn gegeven woord; =bieten, *n.* trotseeren, *n.*; =en, *v. a.* trotseeren; auf etw. trotzen, op iets pochen, -roemen; das Kindt trotzt, dit kind pruilt; mit einem trotzen, pruilen tegen iem.; =ig, *adj.* u. *adv.* halsstarrig, eigenzinnig, stijfhoofdig; fier, trotsch; =kopf, *m.* stijfkop, *m.*; =köpfig, *adj.* stijfhoofdig; =winkel, *m.* pruilhoek, *m.*

Trüb//e, *adj.* u. *adv.* troebel, onklaar; donker, duister; droevig, treurig; **im Trüben fischen,** in troebel water visschen; **-en,** *v. a.* troebel, onklaar maken; *v. rec.* (**sich**) betrekken, donker worden; **sie thut als könnte sie kein Wässerchen trüben,** zij houdt zich als of zij de onnoozelheid zelve was; **-niß, -sal,** *f.* droefenis, droefheid, ellende, ramp, *f.* tegenspoed, *m.*; **-selig,** *adj.* u. *adv.* bedroefd, ellendig, rampzalig, rampspoedig; **-seligkeit,** *f.* bedroefdheid, ellende, *f. etc.*; **-sinn,** *m.* **-sinnigkeit,** *f.* droefgeestigheid, *f.*; **-sinnig,** *adj.* droefgeestig, bedrukt.

Trubel, *m.* onrust, *f.*

Truchseß, *m.* voorsnijder, *m.*

Trude, *f.* heks, *f.*; **-l,** *m.* lappen, vodden, *pl.*

Trüffel, *f.* truffel, *f.*; **-hund, -jäger,** *m.* **-jagd,** *f.* truffel-hond, -jager, *m.* -jacht, *f.*

Trug, *m.* **es,** *pl.* **e,** bedrog, *n.* s. **Betrug, Täuschung; -bild,** *n.* hersenschim, schijngestalte, *f.* schijnbeeld, *n.*; **-erfüllt, -voll,** *adj.* vol bedrog; **-fügig,** *adj.* afwijkend gevormd; **-gemälde,** *n.* **-gestalt,** *f.* zinsbedrog, *n.* spookgestalte, *f.*; **-gewebe,** *n.* aaneenschakeling van bedriegerijen; **-grund,** *m.* schijngrond, *m.*; **-haft,** *adj.* bedriegelijk; **-los,** *adj.* zonder bedrog, oprecht; **-losigkeit,** *f.* oprechtheid, *f.*; **-sache,** *f.* **-spiel,** *n.* **-vorstellung,** *f.* bedriegelijke zaak, *f.* -spel, *n.* -voorstelling, *f.*; **-satz,** *m.* valsche stelling, drogreden, *f.*; **-sinn,** *m.* bedrieglijkheid, *f.*; **-stoß,** *m.* geveinsde stoot, *m.*; **-schluß,** *m.* valsche sluitrede, verkeerde gevolgtrekking, *f.*; **-werk,** *n.* bedriegerij, *f.*

Trüg//en, *v. n. h.* u. *v. a.* s. **betrügen;** doen dwalen, in de dwaling brengen; **das kann nicht trügen,** dat kan niet missen; **-er,** *m.* **-erin,** *f.* bedrieger, *m.* bedriegster, *f.*; **-erei,** *f.* bedriegerij, *f.*; **-erisch, -lich,** *adj.* bedriegelijk; misleidend, begoochelend; **-lichkeit,** *f.* bedriegelijkheid, *f.*

Truhe, *f.* kist, *f.*

Trümeau, *n.* penant, *m.*

Trumm, *m.* **es,** *pl.* **Trümmer,** overblijfsel, *n.* puinhoop, *m.*

Trümmer, -achat, *m.* kwartsachaat, *m.*; **-artig,** *adj.* uit afschilvering, afbrokkeling ontstaan; **-haft,** *adj.* in puinhoopen; **-haufen,** *m.* puinhoop, *m.*

Trumpf, *m.* **es,** *pl.* **Trümpfe,** troef, *f.*; **einen Trumpf auf etwas setzen,** iets met een vloek bevestigen; een vlug en gepast antwoord geven; **-en,** *v. a.* troeven; **-blatt,** *n.* **-dame, -farbe, -frage,** *f.* &c. troef-blad, *n.* -vrouw, -kleur, -vraag, *f.*

Trunk, *m.* **es,** dronk, teug; drank, *m.*; **ein Trunk Wasser,** een glas water; **-en,** *adj.* dronken; **-enbold,** *m.* **es,** *pl.* **e,** dronkaard, *m.*; **-enheit,** *f.* dronkenheid, dronkenschap, *f.*

Trupp, *m.* **es,** *pl.* **e, -e,** *f.* troep, hoop, *m.*; **-en,** *pl.* troepen; **-weise,** *adv.* bij troepen.

Trut//hahn, *m.* **-henne,** *f.* kalkoensche haan, *m.* -hen, *f.* **-schel,** *f.* lijvige, mollige vrouw, *f.*; dikke, frissche meid, *f.*

Trutz s. **Trotz; Trutz- und Schutzbündniß,** aanvallend en verdedigend verbond, *n.*; **Trutz- und Schutzwaffen,** aanvallende en beschuttende wapenen.

Tschako, *m.* **s,** *pl.* **s,** sjako, *f.*

Tuberose, *f.* tuberoos, *f.*

Tubus, *m.* verrekijker, *m.*

Tuch, *n.* **es, s,** *pl.* **Tücher,** laken, doek, *n.*; doek, *m.* hals-, zakdoek, *m.*; **-bereiter, -fabrikant, -färber, -händler, -laden,** *m.* &c. &c. laken-bereider, -fabrikant, -verver, -kooper, -winkel, *m. etc. etc.*; **-artig, -en,** *adj.* lakensch; **-nadel,** *f.* doekspeld, *f.*; **-rock,** *m.* lakensche rok, *m.*; **-scherer,** *m.* droogscheerder, *m.*

Tüchelchen, *n.* doekje.

Tüchtig, *adj.* u. *adv.* bekwaam, geschikt, behoorlijk; duchtig, sterk, deugdelijk; **-keit,** *f.* bekwaamheid, *f. etc.*

Tück//e, *f.* arglistigheid, *f.*; tuk, *m.* gril, nuk, *f.*; **-isch,** *adj.* u. *adv.* arglistig, slim, boosaardig, verraderlijk.

Tuf, -stein, *m.* tufsteen, *m.*

Tugend, *f.* deugd, deugdelijkheid; deugdzaamheid, kuischheid, *f.*; **-adel, -feind, -freund,** *m.* **-gesetz,** *n.* adel, vijand, vriend, *m.* wet, *f.* der deugd; **-arm,** *adj.* arm aan deugd; **-bahn,** *f.* **-pfad, -weg,** *m.* pad der deugd; **-bund,** *m. hist.* genootschap onder dien naam; **-haft, -lich, -sam,** *adj.* deugdzaam; eerbaar; **-haftigkeit,** *f.* deugdzaamheid, *f.*; **-held,** *m.* **-heldin,** *f.* deugdzame man, vrouw; **-lehre,** *f.* **-lehrer,** *m.* zede-leer, *f.* -meester, *m.*; **-los,** *adj.* zonder deugd; **-losigkeit,** *f.* gebrek aan deugd; **-prediger,** *m.* die over de deugd preekt; **-reich,** *adj.* rijk in deugd; **-reich,** *n.* rijk der deugd; **-reiz,** *m.* het bekoorlijke der deugd; **-voll,** *adj.* zeer deugdzaam; **-wandel,** *m.* deugdzame levenswandel, *m.*

Tüll, *m.* tule, *f.*

Tulpe, *f.* tulp, *f.*; **-nbaum,** *m.* **-nbeet,** *n.* **-nflor, -nhandel,** *m.* **-nzwiebel,** *f.* tulpen-boom, *m.* -bed, *n.* -bloesem, -handel, -bol, *m. etc.*

Tummel, *m.* duizeling, *f.*; **-ig,** *adj.* duizelig; **-n,** *v. n.* wankelen; vermoeien, afmatten; *v. rec.* (**sich**) zich spoeden; **-platz,** *m.* speelplaats, *f.*

Tummler, *m.* tuimelaar, *m.*

Tümp//el, -fel, *m.* plas, *m.* moeras, *n.*

Tumult, *m.* tumult, *n.*; **-uant,** *m.* **en,** *pl.* **en,** oproermaker, *m.*; **-uarisch,** *adj.* u. *adv.* onstuimig, oproerig; **-uiren,** *v. n.* geraas, oproer maken.

Tünch//e, *f.* kalkmelk, *f.* pleisterkalk, *m.*; **-en,** *v. n.* witten, met kalk bestrijken; **-er,** *m.* witter, *m.*; **-werk,** *n.* pleister-, kladschilderwerk, *n.*

Tunke, *f.* saus, *f.*; **-en,** *v. a.* soppen, indoopen; **-näpfchen,** *n.* sausbakje, *n*

Tunnel, *m.* tunnel, *f.*

Tupf//bällchen, *n.* robbert, *f.*; **-en,** *v. a.* u. *n.* tikken, zachtjes aanraken, lichtelijk beroeren.

Tüpfel, *m.* **-chen,** *n.* stip, *f.* stipje, *n.*; **-ig,** *adj.* gestippeld; **-n,** *v. n.* be-, stippen.

Turban, *m.* tulband, *m.*

Turn//en, *v. n.* gymnastische oefeningen maken; **-anstalt, -schule,** *f.* gymnastiek-school, *f.*; **-er,** *m.* hij, die gymnastische oefeningen houdt; turner, *m.*; **-ier,** *n.* **s,** *pl.* **e,** tornooi, *n.*; **-ierlanze,** *f.* **-ierplatz, -iersattel,**

m. ꝛc. tornooi-lans, -plaats, f. -zadel, m. etc.: =ierrennen, n. wedren m. in een tornooiveld; =ierschranke, f. afbakening van het tornooiveld; =kunst, f. gymnastiek, f.; =lehrer, m. gymnastiek-meester, m.; =platz, m. plaats voor gymnastische oefeningen.

Turtel//taube, f. torteldulf, f.; =n, v. n. kirren.

Tusch, m. es, pl. e, fanfare, f.; =e, f. oostindische inkt, m.; =en, v. a. wasschen; fig. verbergen, verhelen.

Tüte s. Düte ꝛc.

Tutel, f. voogdijschap, f.; =arisch, adj. tot de voogdijschap behoorende; =arrath, m. raadsheer in de weeskamer.

Tuten, v. n. h. toeten; v. a. uitbazuinen; =förmig, adj. toethorenvormig.

Tuthorn, n. toethoren, m.

Tüttel, m. =chen, n. titeltje, stipje, n.

Typhus, m. typhus, m.

Typisch, adj. als eene type.

Typus, m. type, n.

Tyrann, m. tiran, m.; =ei, f. tirannie, f.; =isch, adj. tiranniek; =isiren, v. a. u. n. tiranniseeren.

U.

U, n. U, f. (oe).

Uebel, n. kwaal, f.; kwaad, n.; =, adj. u. adv. kwaad, slecht, boos; moeielijk; es wird mir übel, ik word misselijk; übel gesinnt, kwalijk gezind; übel hören, niet goed hooren; etw. übel aufnehmen, iets kwalijk nemen, iets euvel opnemen; einem übel wollen, iemand een kwaad hart toedragen; übel von einem reden, kwaad van iem. spreken; =keit, f. misselijkheid, f.; =klang, =laut, m. wanklank, m. wangeluid, n.; =launigkeit, f. kwade luim, f.; =stand, m. ongepastheid, f.; onaangenaam voorval, n.; =that, f. euvel-, wan-, misdaad, f.; =thäter, m. misdadiger, m.; =thätig, adj. misdadig; =wollend, adj. kwalijk gezind.

Ueben, v. a. be-, uit-, oefenen; Rache an einem üben, wraak oefenen op iem.

Ueber, prp. over, boven; über der Thür, boven de deur; er wohnt über mir, hij woont boven mij; über den Fluß, over de rivier; ein Mal über das andere Mal, bij herhaling; den Tag über, over dag; über Land reisen, naar eene andere plaats reizen; ich lasse ihn über alles gehen, ik heb hem alles overgegeven; es ist mir Jemand über mein Geld gekommen, er is iem. aan mijn geld geweest; o, über den Spötter! o, die spotter! über u. über, door en door, geheel en al. — In samenstellingen heeft „über" dezelfde beteekenis als „over" in de Nederlandsche taal, b. v. über=arbeiten, =denken, =eilen, overwerken, -denken, -ijlen; Ueber=fahrt, f. =gang, m. =maß, n. over-vaart, f. -gang, m. -maat, f. etc. etc.; om deze reden worden slechts die samenstellingen hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „over" gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Ueberall, adv. overal.

Ueberantwort//en, v. a. over-, uitleveren, overbrengen; =er, m. overbrenger, m.; =ung, f. over-, uitlevering, overbrenging, f.

Ueberaus, adv. buitengemeen, bovenmate; =groß, viel, adv. ꝛc. buitengemeen, oneindig groot, -veel, etc.

Ueber//bau, m. uitstek, bovengebouw, n. luifel, f.; =bauen, v. a. over iets heen bouwen; v. rec. (sich) zich arm bouwen; =betten, v. a. de bedden elders brengen; met bedden overdekken; =bilden, v. a. overbeschaven; =blättern, v. a. doorbladeren; =bleibsel, n. overblijfsel, n.; =blick, m. overzicht, n.; =blicken, v. a. overzien; =breiten, v. a. uitspreiden over; =brücken, v. a. eene brug leggen over; =bürden, v. a. te zwaar beladen; =burzeln, v. rec. (sich) tuimelen, buitelen; =dach, n. luifel, f.; =dem, =dieß, adv. bovendien; daarenboven, behalve; =druß, m. verzadiging, verveling; walging, zatheid, f.; =drüssig, adj. verzadigd, warsch, moede; =dunkeln, v. a. duister maken; =ecks, adv. overhoeks, scheef; het onderste boven.

Ueberein, adv. overeen; overeenkomend, -stemmend; =ander, over elkander; =andersetzung, f. kruising, tegenoverstelling, f.; =kommen, =stimmen, v. n. overeenkomen, -stemmen; =kommen, =kommniß, n. =kunft, =stimmung, f. overeenkomst, -stemming, f.; verdrag, contract, verbond, akkoord, n.; =stimmend, =stimmig, adj. overeen-stemmend, -komstig; =treffen, v. n. h. stemmen, juist uitkomen, op hetzelfde neerkomen; overeenkomen.

Uebereisen, n. ravenbek, m.

Ueber//eisen, v. a. met ijs bedekken; =essen, v. rec. (sich) zich overeten, te veel eten; =fahren, v. n. u. a. overvaren, oversteken, overrijden; =fahrer, m. veerman, m.; =fahrgeld, n. veergeld, n.; veergeld, n.; =fahrschiff, n. veerschuit, pont, f.; =fahrt, f. overvaart, f.; =fall, m. overval, m., =fällig, adj. com. achterstallig; =fluß, m. overvloed, m. overtolligheid, f.; =flüssig, adj. u. adv. overvloedig; overtollig, overbodig; =fordern, v. a. overvragen; =führen, v. a. over-voeren, -dragen, -brengen; fig. (einen einer Sache) iem. van iets overtuigen; =führung, f. fig. overtuiging, f.; =gabe, f. overgave, -gifte; overlevering, f.; =gehen, v. a. overgaan; die Augen gehn ihm über, de tranen komen in zijne oogen; v. a. doorloopen, doorzien; voorbijgaan; ich übergehe dies mit Stillschweigen, ik ga dit met stilzwijgen voorbij; ein Wort

im Lesen übergehen, een woord overzien onder het lezen; *v. rec.* (sich) zich door loopen afmatten; =glasen, *v. a.* verglazen; =golden, *v. a.* vergulden; =guß, *m.* overgieting, *f.*; =hand, *f.* overhand, *f.*; =häufen, *v. a.* overladen.

Ueber//haupt, *adj.* over't algemeen; überhaupt verkaufen, voetstoots verkoopen; =heben, *v. a.* (einen eines Dinges) iem. van iets ontheffen; *v. rec.* (sich) zich verhoovaardigen; =hebung, *f.* ontheffing, trotscheid, *f.*; =her, =hin, *adv.* overheen; =hobeln, *v. a.* overschaven; =holen, *v. a.* inhalen, overtreffen; *mar.* (die Segel) andere zeilen aanslaan; =hüpfen, *v. a.* overspringen; *fig.* overzien, weglaten; =irdisch, *adj.* bovennatuurlijk; =jährt, *adj.* door de jaren versleten; =klug, *adj.* overwijs, waanwijs; =klügeln, *v. a.* listiglijk bedriegen; =langen, *v. a.* overrijken; =lassen, *v. a.* overlaten; -geven; =lauf, *m.* overloopen; =läufer, *m.* overlooper, *m.*; =legen, *v. a.* overleggen; =legen, *adj.* meerder, hooger, verhevener; einem überlegen sein, meerder, machtiger zijn; =legenheit, *f.* meerderheid, *f.* voorrang, *m.*; =legt, *adj.* u. *adv.* nadenkend, wel doordacht; =legung, *f.* over-legging, -denking, -peinsing, -weging, *f.*; =listen, *v. a.* verschalken, verrassen; =machung, *f. com.* overmaking, remise, *f.*; =mäßig, *adj.* u. *adv.* over-, bovenmatig; =menschlich, *adj.* u. *adv.* bovenmenschelijk; =nächtig, *adj.* over nacht staande; =nahme, *f.* overneming, -name, *f.*; =natürlich, *adj.* u. *adv.* bovennatuurlijk; =nehmen, *v. a.* overnemen; (einen) iem. te veel afnemen; *v. rec.* (sich) zich te buiten gaan; sich vom Zorn übernehmen lassen, zich door den toorn laten medeslepen; =pfeffern, *v. a.* te sterk peperen; =polstern, *v. a.* met kussens bedekken; =purzeln, *v. n.* onderst boven tuimelen; =raschen, *v. a.* verrassen; =raschung, *f.* verrassing, *f.*; =rennen, *v. a.* omverrennen.

Ueber//rest, *m.* overschot, overblijfsel, *n.*; =rheinisch, *adj.* overrijnsch; =rock, *m.* overrok, *m.* overjas, *f.*; =rück, *m.* ronde stok aan het spinrokken; =rücks, *adv.* achterwaarts; =rumpeln, *v. a.* overrompelen; =salzen, *v. a.* te veel zouten; =satt, *adj.* oververzadigd; zat, dronken; =sättigen, *v. a.* overzadigen; dronken; *v. rec.* (sich) volproppen; =satz, *m. arch.* stellage, verdieping onder het dak; =sauer, *adj.* overzuur; =sauern, *v. a.* te zuur maken; saufen, *v. a.* te veel drinken; =schallen, *v. a.* sterker schallen; =schätzen, *v. a.* te hoog schatten, -aanslaan; =schauen, *v, a.* overzien; =schäumen, *v. n.* overloopen (van schuim); =schießen, *v. a.* u. *n.* overschieten; *v. rec.* (sich) tuimelen, buitelen; =schiffen, *v. a.* u. *n.* overvaren; =schiffung, *f.* oversteken, *n.*; =schlag, *m.* overslag, *m.*; =schlagen, *v. n.* overslaan; een overslag maken; *v. n.* over-, omslaan; =schleiern, *v. a.* met een sluier bedekken; *fig.* bewimpelen; =schlucken, *v. rec.* (sich) zich verslikken; =schnappen, *v. n.* overslaan, struikelen; het evenwicht verliezen; *fig.* er ist übergeschnappt, hij is gek geworden; das Schloß ist übergeschnappt, de veer van het slot is afgesprongen; =schreiben, *v. a.* overschrijven; het adres, het hoofd (van een brief *etc.*) schrijven; der Brief ist nicht überschrieben, er is geen adres op den brief; =schreiten, *v. a.* u. *n.* overschrijden; te ver gaan; *fig.* overtreden; =schrift, *f.* opschrift, *n.*; =schuß, *m.* overschot, te veel, *n.*; *arch.* uitstek, *n.*; =schüssig, *adj.* overschietend; =schütten, *v. a.* overladen; =schwänglich, *adj.* u. *adv.* bovenmate, buitengemeen; *fig.* overspannen; =schwänglichkeit, *f.* overvloed, *m.*; *fig.* overspannenheid, *f.*; =schwemmen, *v. a.* overstroomen; =schwemmung, *f.* overstrooming, *f.*; =seeisch, *adj.* overzeesch; =sehen, *v. a.* over-, doorzien; voorbijzien; beschouwen; ich habe das beim Lesen übersehen, ik heb dat bij het lezen overgezien; =setzbar, *adj.* vertaalbaar; =setzen, *v. a.* u. *n.* overzetten; vertalen; (einen) iem. overvragen; =setzer, *m.* overzetter, vertaler, *m.*; =setzung, *f.* overzetting, vertaling, *f.*; =sichtlich, *adj.* u. *adv.* gemakkelijk te overzien; =sinnlich, *adj.* verheven, overspannen; =spannen, *v. a.* =spannt, *adj.* overspannen; =stag, *adv.* overstag; =stechen, *v. a.* oversteken; (eene plaat) verbeteren; (in't kaartspel) overtroeven; =stehen, *v. a.* door-, ondergaan, dulden; te boven komen; =steigbar, =steiglich, *adj.* overkomelijk; =steigen, *v. n.* te boven gaan; *v. a.* overklimmen; *fig.* te boven komen; =stülpen, *v. a.* bedekken; opstroopen; =stürzen, *v. a.* omver-, omwerpen; *v. rec.* (sich) tuimelen, buitelen; *fig.* in wanorde geraken; zich overhaasten; =täuben, *v. a.* verdooven; tot zwijgen brengen; =täubung, *f.* verdooving, *f.*; =theuern, *v. a.* overvragen; =theurung, *f.* overvraging, *f.*; =tölpeln, *v. a.* bedriegen, afzetten; =tönen, *v. a.* verdooven; =thür, *f.* bovendeur, *f.*; =trag, *m.* =tragung, *f.* overdracht, -draging, *f.*; endossement, *n.*; =tragen, *v. a.* overdragen, -brengen, -zetten; einem ein Amt übertragen, iem. een ambt opdragen; =trieben, *adj.* overdreven; =tünchen, *v. a.* overwitten; =völkern, *v. a.* overbevolken; =vortheilen, *v. a.* (einen) te veel winst van iemand trekken; bedriegen, foppen; =vortheilung, *f.* verschalking, *f.* bedrog, *n.*; =wachen, *v. a.* een wakend oog op alles houden; (toezicht houden) surveilleeren; *v. rec.* (sich) zich overwaken; =wachsen, *v. a.* u. *n.* overgroeien; =wachsen, *adj.* bewassen, begroeid; =wallen, *v. n. s.* overkoken; -vloeien; =wallung, *f.* overvloeiing, *f.*; =wältigen, *v. a.* overweldigen; =wältigung, *f.* overweldiging, *f.*; =wässern, *v. a.* onder water zetten; =waten, *v. a.* doorwaden; =weisen, *v. n.* overtuigen; aanwijzen; =wendlich, *adj.* u. *adv.* overhandsch; überwendlich nähen, overhands naaien; =werfen, *v. a.* over-, omwerpen; (een mantel) omslaan; sich mit einem überwer=

fen, met iem. oneenig worden; =wichtigkeit, *f.* overwicht, *n.*; =wickeln, =winden, *v. a.* omwinden; =wiegen, *v. a.* over-, opwegen; *fig.* overtreffen, het overwicht hebben; =wiegend, *adj.* over-wegend, -halend, beslissend; =winden, *v. n.* overwinnen; =winder, *m.* overwinnaar, *m.*; =windlich, *adj.* overwinnelijk; =windlichkeit, *f.* overwinnelijkheid, *f.*; =windung, *f.* overwinning, *f.*; =wölken, *v. a.* met wolken bedekken; =wollen, *v. n.* overwillen; =zählig, *adj.* overtallig; meer dan compleet; =zeugen, *v. a.* overtuigen; =zeugung, *f.* overtuiging, *f.*; =ziehen, *v. a.* u. *n.* overtrekken; ein Land mit Krieg überziehen, den oorlog brengen in een land; der Himmel überzieht sich mit Wolken, de hemel wordt met wolken bedekt; =zinnen, *v. a.* vertinnen; =zinnung, *f.* vertinning, *f.*; =zuckern, *v. a.* oversuikeren; überzuckerte Worte, zoetzappige woorden; =zug, *m.* vertrek, *n.*; sloop, *f.*; =zwerg, *adv.* overdwars.

Ueblich, *adj.* gebruikelijk, gewoonlijk; =keit, *f.* gebruikelijkheid, gewoonte, *f.*

Uebrig, *adj.* u. *adv.* overig; =ens, *adv.* overigens.

Uebung, *f.* oefening, praktijk, gewoonte, *f.*; in Uebung bringen, in praktijk brengen; =sstück, *n.* oefeningsstuk, *n.*

Ufer, *n.* oever, *m.*; =bewohner, *m.* =geld, *n.* =lerche, =schnepfe, =schwalbe, =stadt, *f.* ꝛc. oeverbewoner, *m.* -geld, *n.* -leeuwerik, *m.* -snip, -zwaluw, -stad, *f. etc.*

Uhlan, *m.* en, *pl.* en, ulaan, *m.*

Uhr, *f.* uurwerk, *n.*; klok, *f.* horloge, *n.*; wie viel Uhr ist es, hoe laat is het; es ist ein Uhr, es ist eins, het is een uur; =band, =glas, *n.* =macher, =schlüssel, =zeiger, *m.* ꝛc. horloge-bandje, -glas, *n.* -maker, -sleutel, -wijzer, *m.*; =bort, *n. mar.* uurbord, *n.*; =gehänge, *n.* =beerlocke, *f.* snuisterijen, charivari aan een horlogeketting; =gewicht, *n.* klok-gewicht, *n.*

Uhu, *m.* s, *pl.* s, nachtuil, *m.*; =en, *v. n.* schreeuwen als een uil.

Ukas, *m.* =e, *f.* ukase, *f.*

Ulan, Uhlan, *m.* ulaan, lansier, *m.*

Ulme, *f.* =nbaum, *m.* olm, olmboom, *m.*; =nholz, *n.* olmenhout, *n.*

Ultramarin, *n.* ultramarijn, *n.*

Ultramontan, *adj.* ultramontaansch; =, *m.* ultramontaan, *m.*; =ismus, *m.* ultramontanisme, *n.*

Um, *prp.* om, rondom, omstreeks, ongeveer; um die sechste Stunde, omstreeks het zesde uur; eines um das andere, het eene na het andere; einen Tag um den andern, om den anderen dag; um Geld arbeiten, voor geld werken; einen um fünf Thaler strafen, iem. tot vijf daalders boete veroordeelen; um drei Thaler theurer, drie daalders duurder; um so besser, zoo veel te beter; um so größer, des te grooter; es ist eine schöne Sache um die Tugend, de deugd is eene schoone zaak; um deinetwillen, om uwentwil; um dieser Ursache willen, om deze reden; =, *conj.* um zu, om te; um Ihnen zu zeigen, om u te toonen. — Aanm.: „Um" wordt als voegwoord in de Hoogduitsche taal slechts dan gebruikt, wanneer er bepaaldelijk eene beweegreden aangegeven wordt. — Um *adv.* om; dieser Weg ist viel um, deze weg is veel om; die Zeit, die Woche ist um, de tijd, de week is om; um u. um, om en om; wenn es um u. um kommt, bij slot van rekening; um etwas kommen, iets verliezen; er ist um sein Geld gekommen, hij is zijn geld kwijt. — In samenstellingen heeft „um" dezelfde beteekenis als „om" in de Nederlandsche taal, *b. v.* umarmen, =bringen, =fallen, ꝛc. ꝛc. om-armen, -brengen, -vallen, *etc. etc.*; Um=fang, =gang, =lauf, *m.* ꝛc. ꝛc. om-vang, -gang, -loop, *m. etc. etc.*; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlaudsche taal niet met „om" gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Um//änderlich, =änderbar, *adj.* te veranderen; =ändern, *v. a.* veranderen; =änderung, *f.* verandering, omwerking, *f.*; =behalten, *v. a.* omhouden; =bilden, *v. a.* anders vormen; hervormen, beschaven; =bildung, *f.* hervorming, *f. etc.*; =brechen, *v. n. s.* breken; *v. a.* om-, afbreken; die Schrift umbrechen, verloopen; =brechung, *f.* breuk; doorbreking; omploeging, *f.*; *impr.* het verloopen van formaat; =brennen, *v. n.* afbranden; =bringen, *v. a.* ombrengen, om het leven brengen; =burzeln, *v. a.* omtuimelen; =decken, *v. a.* anders dekken; =drucken, *v. a.* anders drukken; =druckung, *f.* overdrukken, *n.*; =duften, *v. a.* omgeuren; =endbar, *adj. gr.* verbuigbaar; =enden, *v. a. gr.* verbuigen; =endung, *f. gr.* verbuiging, *f.*; =fahen, *v. a.* omvatten, insluiten; beslaan; =fahren, *v. a.* u. *n. s. h.* rondrijden; omver-, overrijden; omzeilen; =fahrt, =fahrung, *f.* omvaart, *f.*; rondrijden, *n. etc.*; =fall, *m.* omvallen, *n.*; =fassen, *v. a.* u. *n.* omvatten; op nieuw invatten; =formen, *v. a.* anders vormen; =formung, *f.* hervorming, *f.*; =frage, *f.* omvraag, *f.*; Umfrage halten, omvraag doen; =füllen, *v. a.* overgieten, in andere vaten doen; =gaffen, *v. rec.* (sich) zich omzien; =gänglich, *adj.* gemeenzaam; =gänglichkeit, *f.* gemeenzaamheid, *f.*; =garnen, *v. a.* omstrikken; =gehen, *v. a.* u. *n.* omgaan; =gekehrt, *adj.* omgekeerd; umgekehrt wird ein Schuh daraus, laat ons de zaak uit een ander oogpunt beschouwen; =gekleidet, *adj.* verkleed; =gestalten, *v. a.* anders vormen; =gucken, *v. rec.* (sich) zich omzien; *fig.* er wird sich umgucken, hij zal verbaasd staan; =guß, *m.* omgieten, *n.*; =hang, *m.* bekleedsel, behangsel, *n.*; =hauchen, *v. a.* omblazen; =hauung, *f.* houthak, *m.*

Umher, *adv.* rond, rondom, in het rond; =flattern, =fliegen, *v. n. s.* heen en weer fladderen, -vliegen; =gehen, =laufen, =ziehen, ꝛc. ꝛc. s. herum=gehen, =laufen, =ziehen ꝛc. ꝛc.

Umhin, *adv.* nicht umhin können, niet kunnen nalaten, zich niet onthouden.

Um//kehr, *f.* omkeering, *f.*; ommekeer, *m.*; **=kippen**, *v. a.* omkantelen: **=klammern**, *v. a.* stijf in de armen drukken; **=kleiden**, *v. a.* ver-, omkleeden; **=kreis**, *m.* omtrek, omvang, *m.*; **=kreisen**, *v. a.* in kringen zich om iets bewegen, **=laden**, *v. a.* overladen **=lauf**, *m.* omloop, *m.*: **=laufen**, *v. n.* om-, rondloopen circuleeren; **=laufschreiben**, *n.* circulaire, *f.*: **=legen**, *v. a.* omleggen. er om heen leggen; verplaatsen, verleggen; omhalen, -buigen; *v rec.* (**sich**) gaan omliggen; **=lenken**, *v. a.* omkeeren, -leiden; *fig.* iem. van zijne dwaling doen terugkomen; **=leuchten**, *v. a* rondom verlichten; **=liegend**, *adj.* omliggend; **=münzen**, *v. a.* vermunten; **=nachten**, *v. a.* in duisternis hullen; **=nebeln**, *v. a.* omnevelen; **=prägen**, *v. a.* hermunten; een anderen vorm geven; **=prägung**, *f.* hermunting, *f.*; **=quartieren**. *v. a.* andere kwartieren aanwijzen, **=riß**, *m.* schets, *f.* ontwerp, plan, *n.*; **=ritt**, *m.* omrid, *m.*: **=satteln**, *v a.* omzadelen; *fig.* tot eene andere partij etc. overgaan; **=sattelung**, *f.* omzadelen, *n.*; overgang *m.* tot eene andere partij etc.; **=satz**, *m* omzetting, verruiling, *f.*; **=schaffen**, *v. a.* herscheppen; veranderen **=schaffung**, *f.* herschepping, *f. etc.*, **=schattigen**, *m. pl.* rondomschaduwigen, *m. pl.*

Umschlag, *m.* omslag, opslag, *m.*; wending, plotselinge verandering, *f*; omkleedsel, *n.*; **=en**, *v. n. s* omslaan. eene wending nemen, instorten, *v. a.* omslaan, omwerpen: omwikkelen; **=srecht**, *n.* recht van overladen.

Um//schließen, *v. a* omsluiten; omvatten, **=schlingen**, *v. a.* omwinden **=schrift**, *f* om-, randschrift, *n.* **=schweif**, *m* omweg, *m* breedvoerigheid, wijdloopigheid, *f.*; omhaal, *m.* (van woorden), **=schweifen**, *v. n.* rondzwerven, **=schwung**, *m.* omwenteling, draaiing, *f.*; **=setzbar**, *adj.* omzettelijk; **=setzen**, *v. a.* u. *n.* omzetten; **=sicht**, *f.* **=sichtigkeit**, *fig.* omzichtigheid, *f.*; **=sichtig**, **=sichtsvoll**, *adj.* omzichtig; **=sonst**, *adv.* om niet, gratis; te vergeefs; **ich thue es umsonst**, ik doe het om niet; **das soll er mir nicht umsonst gethan haben**, dat zal hij mij niet te vergeefs gedaan hebben; **=stand**, *m.* **es**, *pl.* **=stände**, omstandigheid, *f.*; **=ohne Umstände**, zonder plichtplegingen! **ein Butterbrod mit Umständen**, een broodje met vleesch, kaas etc.; **sie ist in andern (gesegneten) Umständen**, zij is in gezegende omstandigheden; **=ständlich**, *adj.* u. *adv.* omstandig, breedvoerig, wijdloopig; **=ständlichkeit**, *f.* wijdloopigheid, breedvoerigheid, *f.*; **=standswort**, *n.* bijwoord, *n.*; **=stellen**, *v. a.* omringen, omsingelen; anders plaatsen; **=stößlich**, *adj.* herroepelijk; **=sturz**, *m* omkeering; omwerping, *f.*; **=taufen**, *v. a.* herdoopen; **=tausch**, *m.* ruiling, *f.*; **=thun**, *v. a.* omdoen; **sich nach etw. umthun**, naar iets zoeken; **=treiben**, *v. a.* u. *n.* omdrijven; rondzwerven; **=treten**, *v. a.* omtreden; **die Schuhe umtreten**, de schoenen neerhakken.

Um//trieb, *m.* omloop, *m.*; *fig.* woeling, kuiperij, *f.*; **walden**, *v. a.* met een bosch omwassen; **=weg**, *m.* omweg, *m.*; **=wenden**, *v. a.* omwenden, -keeren; **er ist wie umgewandt**, hij is als omgekeerd; **=zählen**, *v. a.* omtellen; hertellen; **=zäunen**, *v. a.* omheinen; **=zäunung**, *f.* omheining, *f.*; **=zeichnen**, *v. a.* op nieuw, op eene andere wijze, rondom teekenen; **=ziehen**, *v. a.* u. *n.* omtrekken, -halen, -ringen; *v. rec.* (**sich**) van kleederen verwisselen; **der Himmel umzieht sich**, de lucht betrekt; **=ziehen**, *v. n.* verhuizen; in een anderen dienst gaan; een optocht houden; rondtrekken; **=zingeln**, *v. a.* omsingelen, omringen. insluiten; **=zug**, *m.* omgang, *m.* processie, *f.* optocht, *m.*; behangsel, *n.*; **=zug**, *m.* verhuizen, *n.*; het overgaan in een anderen dienst.

Un, een voorvoegsel, dat even als „on" in de Nederlandsche taal eene ontkenning aanduidt; wordt met zelfst. en bijv. naamwoorden, met bij- en deelwoorden samengesteld, welke samenst. meestal in beide talen gelijke beteekenis hebben; om deze reden worden slechts de volgende hier opgegeven:

Unabänderlich, *adj.* u. *adv.* onveranderlijk; *gr.* onverbuigbaar; **=keit**, *f.* onveranderlijkheid; *gr.* onverbuigbaarheid, *f.*

Unab//lässig, *adj.* onophoudelijk; **=lässigkeit**, *f.* onophoudelijkheid, *f.*; **=löslich**, *adj.* onaflosbaar; **=sehbar**, **=sehlich**, *adj.* u. *adv.* onafzienbaar; **=weislich**, *adj.* niet af te wijzen; **=wendbar**, *adj.* niet af te wenden.

Unart, *f.* slechte, kwade gewoonte, *f.*; ondeugd, onbeleefdheid, *f.*; **=ig**, *adj.* ondeugend; onbeleefd.

Un//aufhaltsam, *adj.* onweerstaanbaar; **=aufhörlich**, *adj.* onophoudelijk; **=aufschieblich**, **=aufschiebbar**, *adj.* niet uit te stellen; **=ausbleiblich**, *adj.* onvermijdelijk; **=ausdenkbar**, *adj.* ondenkbaar; **=ausforschlich**, *adj.* onnaspeurlijk; **=ausgesetzt**, *adj.* onafgebroken; **=aussprechlich**, *adj.* onuitsprekelijk; **=austilgbar**, *adj*, onverdelgbaar; **=band**, *m.* uitgelaten mensch, *m.*; **=bändig**, *adj.* toomeloos; losbandig; **=bändigkeit**, *f.* losbandigheid, *f.*; **=bärtig**, *adj.* baardeloos; **=bärtigkeit**, *f.* baardeloosheid, *f.*; **=bedingt**, *adj.* u. *adv.* onvoorwaardelijk, onbepaald; **=beeinträchtigt**, *adj.* vreedzaam, rustig; **=befangen**, *adj.* onbevooroordeeld; natuurlijk. naïf; **=befangenheit**, *f.* natuurlijkheid, *f.*; **=behagen**, *n* onbehagelijkheid, *f.*; **=behülflich**, *adj.* onhandig; ongedienstig; **=behülflichkeit**, *f.* onhandigheid, *f.*; **=belaubt**, *adj.* bladerloos; **=belebt**, *adj.* levenloos, onbezield; **=belebtheit**, *f.* levenloosheid, *f.*; **=bequem**, *adj.* ongemakkelijk; **=berichtigt**, *adj.* onvoldaan; **=berufen**, *adj.* ongeroepen, onbesproken; **=beschäftigt**, *adj.* niet bezig, werkeloos; **=bescholten**, *adj.* onbesproken; **=beschränkt**, *adj.* onbepaald; **=bestand**, *m.* **=beständigkeit**, *f.* onbestendigheid, *f.*; **=bewährt**, *adj.* niet beproefd.

Unbiblisch, *adj.* niet bijbelsch.

Un//bill, **=bilde**, *f.* oprecht, *n.*

Und, *conj.* en.

Undenklich, *adj.* onheugelijk; =keit, *f.* onheugelijkheid, *f.*

Uneigennützig, *adj.* belangeloos; =keit, *f.* belangeloosheid. *f.*

Uneingedenk, *adj.* niet indachtig.

Unent//schlossen, *adj.* u. *adv.* besluiteloos; =schlossenheit, *f.* besluiteloosheid, *f.*; =setzbar, *adj.* onafzetbaar; =stellt, *adj.* onvermengt; niet mismaakt; =wirrbar, *adj.* niet te ontwarren; =zifferlich, *adj.* niet te ontcijferen.

Unerachtet, s. ungeachtet.

Unerbittlich, *adj.* onverbiddelijk; =keit, *f.* onverbiddelijkheid, *f.*

Un//erfindlich, *adj.* onuitvindbaar; =forschlich, *adj.* ondoorgrondelijk; =freulich, *adj.* onaangenaam; =gründlich, *adj.* onpeilbaar; =heblich, *adj.* onbelangrijk; =hört, *adj.* ongehoord; =kannt, *adj.* niet erkend; =kenntlich, *adj.* ondankbaar; =kenntlichkeit, *f.* ondankbaarheid, *f.*; =lernbar, *adj.* niet te leeren; =meßlich, *adj.* onmetelijk; =müdlich, *adj.* onvermoeid, onvermoeibaar; =müdlichkeit, *f.* onvermoeidheid, *f.*; =quicklich, *adj.* niet verkwikkend; =schütterlich, *adj.* onbewegelijk; onwankelbaar; =schwinglich, *adj.* onbereikbaar; =setzlich, *adj.* onherstelbaar; =sinnlich, *adj.* ondenkbaar; =weislich, *adj.* onbewijs-, onbetoogbaar; =zogen, *adj.* onopgevoed.

Un//fein, *adj.* niet fijn; =fern, *adj.* u. *prp.* niet ver; unfern des Weges, niet ver van den weg; =fertig, *adj.* onvoltooid; =flath, *m.* vuiligheid, morsigheid, *f.*; *pop.* morspot, *m.*; =fläthe=rei, =fläthigkeit, *f.* vuiligheid, *f.*; =fläthig, *adj.* vuil; ontuchtig; =folgsam, *adj.* niet volgzaam; =folgsamkeit, *f.* ongehoorzaamheid, *f.*; =förmlich, *adj.* wanstaltig, mismaakt; =förmlichkeit, *f.* mismaaktheid, *f.*; =freigebig, *adj* onvrijgevig; =friedlich, *adj.* onvreedzaam; =froh, *adj.* niet vroolijk; =fug, *m.* wanorde, *f.*; wangedrag, *n.*; =füglich, *adj.* onbehoorlijk; =fürdenklich, onheugelijk; =fürstlich, *adj.* niet vorstelijk; =ganz, *adj.* niet geheel; =gastfrei, =gastlich, *adj.* ongastvrij.

Unge//achtet, *prp.* niettegenstaande, ondanks, in werwil van; dessen ungeachtet, desniettegenstaande; *conj.* hoewel, ofschoon, ondanks; =berdig, *adj.* onbeschoft; ongemanierd; =bühr, *f.* onbehoorlijkheid, *f.*; zur Ungebühr, te onpas; =bührlich, *adj.* onbehoorlijk, onvoegzaam; =fähr, *adj.* u. *adv.* toevallig; ongeveer, omstreeks; von ungefähr, bij toeval; =fähr, *n.* toeval, *n.*; =fällig, *adj.* ongedienstig; onvriendelijk; =färbt, *adj.* ongekleurd; *fig.* ongeveinsd; =halten, *adj.* ongehouden; verontwaardigd, verstoord; =heißen, *adj.* vrijwillig, ongelast; =heuer, *n* gedrocht; monster, *n.*; =heuer, *adj.* u. *adv.* monsterachtig, buitengemeen; =hobelt, *adj.* ongeschaafd; *fig.* onbeschaafd; =hörig, *adj.* u. *adv.* onbehoorlijk; =horsam, *m.* ongehoorzaamheid, *f.*; =horsam, *adj.* ongehoorzaam; =hört, *adj.* ongehoord; =laden, *adj.* ongenoodigd.

Unge//lenk, =lenksam, *adj.* onbuigzaam; =mach, *n.* ongemak, *n.*; =mächlich, *adj.* ongemakkelijk; =mein, *adj.* u. *adv.* ongemeen; =neigt, *adj.* ongenegen; =nießbar, *adj.* dat niet genoten, genuttigd kan worden; =nießbarkeit, *f.* ongenietbaarheid, *f.*; =nöthigt, *adj.* ongedwongen; ungenöthigt essen, ongenoodigd aan tafel gaan; =nügsam, *adj.* ongescheiden; =nützt, *adj.* ongebruikt; =rathen, *adj.* ontaard; =recht, *adj.* onrechtvaardig; =reimt, *adj.* niet rijmend; *fig.* ongerijmd, onzinnig; =reimheit, *f.* ongerijmdheid, dwaasheid, *f.*; =rippt, *adj.* *bot.* ongeribd.

Ungern, *adv.* ongaarne.

Unge//rochen, *adj.* *obs.* ongewroken; =rüstet, *adj.* niet uitgerust; =säumt, *adj.* ongezoomd. zonder uitstel; oogenblijkelijk; =schick, *n.* onhandigheid, *f.*; =schlacht, *adj.* ruw, lomp, bot; =schliffen, *adj.* ongeslepen; *fig.* onbeschaafd; =schmälert, *adj.* ongeschonden; =schminkt, *adj.* ongeblanket; *fig.* onopgesmukt; =schoren, *adj.* ongeschoren; *fig.* ongemoeid; laß mich ungeschoren, laat mij met vrede; =setzlich, *adj* onwettig; =setzlichkeit, *f.* onwettigheid, *f.*; =stalt, =staltet, *adj.* mismaakt; =stüm, *adj.* onstuimig; =stüm, *n.* onstuimigheid, *f.*; =waschen, *adj.* ongewasschen; *fig.* ein ungewaschenes Maul, eene kwade tong; =wiß, *adj.* u. *adv.* ongewis, onzeker; auf das Ungewisse, op goed geluk, ein ungewisser Tritt, een wankelende tred; =wißheit, *f.* onzekerheid, *f.*; =wissenhaft, *adj.* gewetenloos; =witter, *n.* onweder, *n.*; =ziefer, *n.* ongedierte, *n.*; =zogen, *adj.* u. *adv.* onbeleefd, ongemanierd; slecht opgevoed; =zogenheit, *f.* onbeleefdheid, *f.*

Un//glaube, *m.* ongeloof, *n.*; =gläubig, *adj.* ongeloovig; =glaublich, *adj.* ongeloofbaar; =glaublichkeit, *f.* ongeloofelijkheid, *f.*; =gleich, *adj.* ongelijk; etw. ungleich aufnehmen, iets euvel opnemen; ungleich größer, oneindig grooter; =gleichartig, ongelijkaardig; =glimpf, *m.* onvriendelijkheid, norschheid, *f.*; =glimpflich, *adj.* norsch, barsch, hard.

Un//glück, *n.* ongeluk, onheil, *n.* ramp, *f.*; ins Unglück bringen, ongelukkig maken; =bringend, *adj.* ongeluk aanbrengend; =bringer, *m.* ongelukaanbrenger, *m.*; =lich, *adj.* ongelukkig; noodlottig, rampspoedig; =sbote, *m.* =sjahr, *n.* =svogel, *m.* ꝛc. ongeluks-bode, *m.* -jaar, *n.* -vogel, *m.*; =seher, *m.* ongeluksprofeet, *m.*; =sei, *n.* windei, *n.*; =selig, *adj.* ongelukzalig, noodlottig; =seligkeit, *f.* ongelukzaligheid, =sfall, =stag, *m.* =sthat, *f.* ongelukkig geval, *n.* -dag, *m.* -daad, *f.*; =sbruder, =sgefährte, =sgenoß, *m.* lotgenoot in het ongeluk; =sgeschichte, *f.* verhaal van een ongeluk; =sstern, *m.* onheilspellend gesternte, *n.*; =sstifter, *m.* onheilstichter, *m.*

Un//gnade, *f.* ongenade, *f.*; =gnädig, *adj.* ongenadig; =grund, *m.* valsche grond, *m.*; =gründlich, *adj.* niet grondig; =gültig, *adj.* niet geldig; =gültigkeit, *f.*

krachteloosheid, *f.*; -gunst, *f.* ongunst, *f.*; -gut, *adj.* kwaad; nehmen Sie das nicht für ungut, neem dat niet kwalijk; -gütig, *adj.* onvriendelijk.

Unheil, *n.* onheil, *n.* ramp, *f.*; -bar, -sam, *adj.* ongeneeslijk; -barkeit, *f.* ongeneeslijkheid, *f.*; -schwanger, *adj.* onheil dreigend; -voll, *adj.* onheilvol.

Unheimisch, *adj.* uitheemsch.

Unheimlich, *adj.* vreemd, akelig, onbehaaglijk; unheimliches Haus, huis, waarin het spookt.

Unheizbar, *adj.* niet te verwarmen; zonder schoorsteen.

Unhold, *adj.* onbevallig; -, *m.* onbevallig, boosaardig mensch, *m.*; spook, *n.*; -in, *f.* tooverheks, *f.*

Uniform, *f.* uniform, *f.*

Union, *f.* unie, *f.*

Universal, *adj.* universeel; -mittel, *n.* algemeen middel, *n.*

Universität, *f.* akademie, *f.*

Universum, *n.* heelal, *n.*

Unke, *f.* padde, *f.*

Unkosten, *pl.* onkosten, *pl.*

Unkraut, *n.* onkruid, *n.*

Unlängst, *adv.* onlangs,

Unläugbar, *adj.* onloochenbaar; -keit, *f.* onbetwistbaarheid, *f.*

Unlauter, *adj.* u. *adv.* onzuiver, -rein; -lauterkeit, *f.* onreinheid, *f.*

Unleidlich, *adj.* u. *adv.* ondragelijk; -keit, *f.* ondragelijkheid, *f.*

Un//lenksam, *adj.* onbuigzaam; onhandelbaar; -lenksamkeit, *f.* onbuigzaamheid, *f.*; -leserlich, *adj.* onleesbaar; -lieb, *adj.* onaangenaam; -löblich, *adj.* niet loffelijk, niet prijzenswaard; -lust, *f.* afkeer, tegenzin, *m.*; -lustig, *adj.* lusteloos, verdrietig; -macht s. Ohnmacht; -mann, *m.* gesnedene, *m.*; *fig.* lafaard, bloodaard, *m.*; -männlich, *adj.* niet mannelijk; kleinhartig, verwijfd; -maß, *n.* overmaat, onmatigheid, *f.*; -maßgeblich, *adj.* u. *adv.* onder verbetering; behoudens beter oordeel; -mittelbar, *adj.* onmiddelbaar, onmiddelijk, direct; -mittelbarkeit, *f.* onmiddelbaarheid, *f.* *etc.*; -mündig, *adj.* onmondig, minderjarig; -muth, *m.* misnoegen, *n.* misnoegdheid, *f.*; -muthig, *adj.* misnoegd; -nachläßlich, *adj.* onvergeeflijk; onophoudelijk; -name, *m.* spotnaam, *m.*; -natur, *f.* onnatuurlijkheid, *f.*; -nütz, -nützlich, *adj.* onnut, onnuttig; -nützlichkeit, *f.* onnuttigheid, *f.*; -ordentlich, *adj.* onordelijk, ongeregeld, buitensporig; -ordnung, *f.* wanorde, verwarring, *f.*; -paß, -päßlich, *adj.* onpasselijk; -päßlichkeit, *f.* onpasselijkheid, *f.*; -rath, *m.* vuilnis, vuiligheid, *f.*; Unrath merken, onraad merken; -räthlich, *adj.* niet huishoudelijk; verkwistend; -räthlichkeit, *f.* verkwisting, *f.*; -recht, *adj.* onrecht, verkeerd, onjuist, valsch; in unrechte Hände fallen, in verkeerde handen vallen; am unrechten Orte, op de verkeerde plaats; zur unrechten Zeit, niet ten behoorlijken tijde: -recht, *n.* onrecht, ongelijk, *n.*; -ruhe, *f.* onrust, *f.*; -ruhestifter, *m.* onruststoker, *m.*; -ruhevoll, *adj.* onrustig, vol onrust; -säglich, *adj.* onzeggelijk; -schiffbar, *adj.* onbevaarbaar; -schlachtig s. ungeschlacht; -schlüssig, *adj.* besluiteloos; -schlüssigkeit, *f.* besluiteloosheid, *f.*; -schmackhaft, *adj.* smakeloos; -schmackhaftigkeit, *f.* smakeloosheid, *f.*; -schmerzhaft, *adj.* niet pijnlijk; -segen, *m.* onheil, *n.* vloek, *m.*; -stät, *adj.* ongestadig, onbestendig; -statthaft, *adj.* ongedoogbaar, ongeoorloofd; -stern, *m.* noodlottig gesternte, *n.*; -steuerbar, *adj.* niet te besturen; niet belastbaar; -strafbar, *adj.* onstrafbaar; -sträflich, *adj.* onstraffelijk; -streitig, *adj.* onbetwistbaar, ontegenzeggelijk; -studirt, *adj.* ongeletterd; niet gestudeerd; -sündlich, *adj.* onschuldig, onbevlekt; -tauglich, *adj.* ongeschikt, onbekwaam.

Unser, unsere, unser, onze, onze, ons; Gott erbarme sich unser, God ontferme zich over ons; unser einer, een van ons; -ige, unsrige (der, die, das), de, het onze; unserthalben, -wegen, um unsert willen, onzenthalve, onzentwege, om onzent wil.

Unten, *adv.* beneden, omlaag, van onderen; unten am Kleide, onder an het kleed; unten am Berge, onder aan den berg; unten im Fasse, onder in het vat; von unten auf dienen, van onderen op dienen; von oben bis unten, van boven tot beneden.

Unter, *adj.* laag, onder, beneden, gering; das untere Stockwerk, de onderste verdieping; der untere, der unterste Theil, het onderste gedeelte; die unteren Klassen, de lagere klassen.

Unter, *prp.* onder, beneden, tusschen; unter sich bringen, ten onder brengen; unter der Zeit, gedurende dien tijd, inmiddels; es ist unter diesen Papieren, het is tusschen deze papieren. — In samenst. heeft „unter" dezelfde beteekenis als „onder" in de Nederlandsche taal, *b. v.* Unter-abtheilung, -admiral, -bauch, -handlung, *rc.* *rc.* onder-afdeeling, -admiraal, -buik, -handeling *etc. etc.*; -unterdrücken, -richten *rc.* onderdrukken, -richten *etc.*; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „onder" gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Unter//acht, *f.* kleine ban, *m.*; -art, *f.* ondersoort, *f.*; -arzt, *m.* tweede geneesheer, *m.*; -augenlied, *n.* benedenste ooglid, *n.*; -balken, *m.* *arch.* architraaf, *m.*; *impr.* kalf eener pers; -band, *n.* *med.* onderzwachtel, *f.*; -bank, *f.* lagere bank, *f.*; -bauen, *v. a.* bouwen onder, stutten, schragen; -beinkleid, *n.* onderbroek, *f.*; -binden, *v. a.* *chir.* van onderen vast binden, zwachtelen; -beute, *f.* onderste laag van een tijenkorf; -bleiben, *v. n.* achterwege blijven, ophouden, staken, niet geschieden; geen voortgang hebben; das hätte wohl unterbleiben können, dat had men wel kunnen nalaten; -brechen, *v. a.* afbreken, storen; in der Rede unterbrechen, in de rede vallen; -brechung, *f.* afbreking, staking, *f.*; -dessen, *adv.* ondertusschen; -einander, *adv.* ondereen; -fangen, *v. rec.* (sich)

zich verstouten, zich onderwinden; -fangen, n. waagstuk, n. vermetelheid, f.; -geben, v. a. overgeven; -gebene, m. ondergeschikte, m.; -gebenheit, -gebung, f. onderworpenheid, f.; -geordnet, adj. ondergeschikt; -geschoß, n. onderste verdieping, f.; -gestell, n. onderstel, n.; -graben, v. a. onder-graven, -mijnen; -halb, prp. beneden, onder; s. oberhalb; -halt, m. onderhoud, bestaan, m.; -halten, v. a. onder houden; onderhouden-; -haltung, f. onderhoud, n. -ing, f.; -haltungskasse, f. fonds der instandhouding van iets; -höhlen, v. a. ondermijnen; -holz, n. kreupelhout, n.; -jochen, v. a. onderdrukken, -werpen; -käufer, m. opkooper, m.

Unter//kinn, n. onderkin, dubbele kin, f.; -kleid, n. onderkleed, n.; -kommen, v. n. s. een onderkomen vinden; com. plaatsen, verkoopen; n. onderkomen, n. toevlucht, f.; -kriechen, v. a. onder doorkruipen; -kriegen, v. a. onderkrijgen; -kunft, f. onderkomen, n.; -land, n. benedenland, n.; -laß, m. ophouding, staking, f.; ohne Unterlaß, zonder ophouden; -lassen, v. a. nalaten, verzuimen; -lassung, f. nalating, f.; -laufen, v. a. er onder doorloopen; ein Wort mit unterlaufen lassen, een woord in zijne rede laten invloeien; v. a. mil. onder den degen loopen; das Unterlaufen der Haut mit Blut, enchymose, f. uitstorting van bloed in het celweefsel; -laufen, adj. bruin en blauwe vlekken op de huid hebbende; -liegen, v. n. s. bezwijken; -maul, n. onderlip, f. (van een paard); -mengen, -mischen, v. a. dooreenmengen; -miniren, v. a. ondermijnen; -minirer, m. ondermijner, mijngraver, m.; -ordnen, v. a. onder iem. stellen; ondergeschikt maken; onderschikken; -ordnung, f. ondergeschiktheid, f.; -reden, v. rec. (sich) beraadslagen, elkander onderhouden; -redung, f. onderhouding, samenspraak, f.; -richt, m. onderricht, -wijs, n.; -sagen, v. a. ontzeggen, verbieden; -sagung, f. ontzegging, f. verbod, n.; -satz, m. grondslag; grondsteen, m.; voetstuk, n.; -schale, f. bakje, schotelbakje, n.; -scheiden, v. a. onderscheiden, onderscheid maken.

Unter//schenkel, m. benedendij, f. been, n.; -schieben, v. a. onderschuiven; fig. verruilen; -schiebung, f. onderschuiving, f.; fig. verfalsching, f.; -schied, m. onderscheid, verschil, n.; -schieden, adj. onderscheiden, verschillend; -schiedlich, adj. onder-, verscheiden; -schlagen, v. a. (einem ein Bein) iem. den voet lichten; Gelder unterschlagen, gelden verduisteren; einen Brief unterschlagen, een brief onderscheppen; -schlagung, f. onderschepping, verduistering, f.; -schleif, m. bedrog, n. oplichting, f.; Unterschleif machen, bedriegen, oplichten; -schneiden, v. a. afsnoeien (van letters); -schreiben, v. a. onderschrijven; -teekenen; mit unterschreiben, mede teekenen; -schriebene, m. ondergeteekende; m.; -schrift, f. onder-, handteekening, f.; -stehen, v. a. onder gaan staan, schuilen; v. rec. (sich) zich onderstaan, zich vermeten; -stellen, v. a. onder stellen; v. rec. (sich) schuilen -streichen, v. a. onderstreepen, -halen; -streichung, f. onderstreeping, f.; -streuen, v. a. onder stroeien; fig. onderschuiven; doen doorgaan; -stube, f. benedenkamer, f.; -stufe, f. gr. stellende trap, m.; -stützen, v. a. ondersteunen; -tasse, f. bakje, n.; -tauchen, v. a. u. n. onderdompelen; duiken; -taucher, m. duiker, m.; -than, adj. onderworpen, onderdanig; -than, m. en, pl. en, onderdaan, m.; -thänig, adj. onderdanig; -thänigkeit, f. onderdanigheid, f.; -treten, v. a. schuilen; -treter, m. onderdrukker, m.; -wachsen, v. n. onder groeien; -wachsen, adj. doorregen; -wärts, adv. benedenwaarts; -wegs, adv. onderweg; etw. unterwegs lassen, iets onderwege laten; -weisen, v. a. onderwijzen; -werfen, v. a. onderwerpen, ten onder brengen; -wuchs, m. jong kreupelhout, n.; -würfig, adj. onderworpen; -würfigkeit, f. onderworpenheid, f.; -zeichnen, v. a. onderteekenen; -ziehen, v. a. onderhalen, -leggen, -plaatsen; (sich einer Sache), iets op zich nemen, zich met iets belasten; -ziehung, f. onderlegging; fig. onderneming, taak, f.; -zug, m. onder-haling, -legging, f.; arch. schoorbalk, m.

Un//that, f. wan-, misdaad, f.; -thätchen, n. kleine overtreding; feil, f. gebrek, n.; -thätig, adj. werkeloos, niet bezig, -werkzaam; -thätigkeit, f. werkeloosheid, f.; -thier, n. ondier, monster, n.; -thunlich, adj. ondoenlijk, -thunlichkeit, f. ondoenlijkheid, f.; -tief, adj. ondiep; -tiefe, f. ondiepte, f.; -tilgbar, adj. onuitwischbaar; -trüglich, adj. onfeilbaar; -tüchtig, adj. onbekwaam, ongeschikt; -tugend, f. ondeugd, f.; -umgänglich, adj. noodwendig, onfeilbaar, volstrekt; -umschränkt, adj. onbeperkt, onbepaald; -umwunden, adj. onbewimpeld, ongekunsteld; -unterbrochen, adj. onafgebroken.

Unver//äußerlich, adj. onvervreemdbaar; -boten, adj. niet verboden; -brüchlich, adj. onschendbaar; -bürgt, adj. niet verzekerd; -dächtig, adj. onverdacht; -dächtigkeit, f. geloofwaardigheid, f.; -fänglich, adj. niet verstrikkend, -misleidend; -faulbar, adj. niet voor verrotting vatbaar; -gleichbar, -gleichlich, adj. onvergelijkelijk, weergaloos; -hofft, adj. onverhoopt, -moed, -wachts; -kennbar, adj. onmiskenbaar; -kümmert, -kürzt, adj. onverkort; -merkt, adj. ongemerkt; -mögen, n. onvermogen, n.; -muthet, adj. onvermoed, onverwachts; -nunft, f. onverstand, n.; -richtet, adj. onverricht; unverrichteter Sache, onverrichter zake; -rückt, adj. onbewegelijk, bestendig; -schämt, adj onbeschaamd; -sehrt, adj. ongedeerd; -siegbar, -sieglich, adj. onverdroogbaar; onuitputtelijk; -träglich, adj. onverdraagzaam; onbestaanbaar; -wandt, adj. onbewegelijk, strak.

stijf; -weigerlich, *adj.* niet te weigeren; -wüstbar, -wüstlich, *adj.* niet te verwoesten; -zeihlich, *adj.* onvergeeflijk; -züglich, *adj.* op staande voet.

Un//vollständig, *adj.* onvolledig; -vordenklich, *adj.* onheugelijk; -vorgreiflich, *adj.* onpartijdig, zonder afbreuk; -wandelbar, *adj.* onveranderlijk; -weg, *m.* verkeerde weg, *m.*; woestenij, *f.*; -wegsam, *adj.* onbegaanbaar; -weiblich, *adj.* niet vrouwelijk; -weidmännisch, *adj.* tegen het gebruik der jagers; -weigerlich, *adj.* zonder zwarigheden te maken; -weit, *prp.* niet ver, in de nabijheid van; -werth, *adj.* onwaardig; -werth, *m.* onwaarde, geringheid, nietigheid, *f.*; -wesen, *n.* verwarring, ongeregeldheid, *f.*; -wesentlich, *adj.* onwezenlijk; niet belangrijk; -wetter, *n.* ruw weder, onweer, *n.*; -wichtig, *adj.* onbelangrijk, niet gewichtig; -wichtigkeit, *f.* onwichtigheid, *f.*; -widersprechlich, *adj.* ontegenzeggelijk; -wiederbringlich, *adj.* onherstelbaar; onherroepelijk; -wille, *m.* misnoegen, verdriet, *n.* verontwaardiging, *f.*; -willig, *adj.* misnoegd, verontwaardigd; verdrietig; -willigkeit, *f.* gemelijkheid, *f.*; -wirksam, *adj.* zonder werking; zonder gevolg; -wirksamkeit, *f.* vruchteloosheid, *f.*; -wirsch, *adj.* verdrietig, gemelijk; -wirthbar, *adj.* onbewoonbaar, woest; ongunstig; -wirthschaftlich, niet huishoudelijk; -wissend, *adj.* onwetend; mir unwissend, mij onbekend; -wissentlich, *adj.* uit onkunde; -zählbar, -zählig, *adj.* ontelbaar; -zart, *adj.* niet teeder, onzacht; -zeit, *f.* ontijd, *m.*; -zeitig, *adj.* ontijdig; onrijp; -zeitigkeit, *f.* ontijdigheid, onrijpheid, *f.*; -zeug, *n.* onding, *n.*; -ziefer, *n.* ongedierte, *n.*; -zier, -zierde, *f.* onsierlijkheid, *f.*; -zucht, *f.* ontucht, *f.*; -züchter, *m.* wellusteling, *m.*; -züchtig, *adj.* ontuchtig; -zugänglich, -zureichend, *adj.* ontoereikend, onvoldoende; -zulässig, -zuläßlich, *adj.* niet toe te staan, ongeoorloofd; -zuständig, *adj* onbevoegd; -zuverlässig, *adj.* onzeker, niet vertrouwenswaard; -zweideutig, *adj.* ondubbelzinnig; -zweifelhaft, *adj.* ontwijfelbaar, gewis, zeker.

Unze, *f.* cns, *f.*; -nweise, *adv.* in onsen.

Unze, *f.* panter, *m.*

Ueppig, *adj.* u. *adv.* weelderig; -keit, *f.* weelde; weelderigheid, *f.*

Ur, *m.* buffel, *m.*; -ahn, *m.* voorvader, *m.*; -alt, *adj.* eeuwenoud; overoud; -alterthum, *n.* oudheid, *f.*; -anfang, *m.* eerste begin, *n.*; -anfänglich, *adj.* oorspronkelijk; -ban, *adj.* braaf, oprecht; -banität, *f.* oprechtheid, *f.*; -bar, *adj.* ontginbaar, bebouwbaar; -barmachung, *f.* ontginning, *f.*; -bedeutung, *f.* -begriff, -bewohner, *m.* ꝛc. oorspronkelijke beteekenis, *f.* -begrip, *n.* -bewooner, *m.* *etc.*; -brief, *m.* oorkonde, *f.*; -enkel, *m.* -enkelin, *f.* achterklein-zoon, *m.* -dochter, *f.*; -fehde, *f.* eed zich niet te willen wreken; -großmutter, *f.* -großvater, *m.* overgroot-moeder, *f.* -vader, *m.*; -heber, *m.* bewerker, ontwerper, uitvinder, schepper, *m.*; -in, *m.* urine, *f.*; -kunde, *f.* oorkonde, *f.*; -kundlich, *adj.* volgens oorkonde, -laub, *m.* verlof, *n.*; -plötzlich, *adv.* geheel plotseling; -sache, *f.* oorzaak, *f.*; aus welcher Ursache, om welke oorzaak; -sächlich, *adj.* oorzakelijk; -satz, *m.* grondstelling, *f.*; -schrift, *f.* origineel, *n.*; -sprung, *m.* oorsprong, *m.*; -sprünglich, *adj.* oorspronkelijk.

Urne, *f.* urn, lijkbus, *f.*

Urtheil, *n.* oordeel; vonnis, *n.*; -en, *v. a.* oordeelen; -sfähig, *adj.* bekwaam om te oordeelen.

Ur//wahl, *f.* verkiezing door de oorspronkelijke vergaderingen; -wähler, *m.* eerste kiezer, *m.*; -wald, *m.* oorspronkelijk woud, *n.*; -zustand, -zweck, *m.* ꝛc. oorspronkelijke toestand, *m.* -doel, *n.*

Usance, *f.* gewoonte, *f.*

Uso, *m. com.* uso, *f.*

Usurpat//ion, *f.* aanmatiging, overweldiging; -or, *m.* evenweldiger, *m.*

Uzen, *v. a. fam.* foppen.

V.

V, *n.* V, *f.*

Vaccin//ation, *f.* inenting, *f.*; -iren, *v. a.* inenten.

Vagabund, *m.* en, *pl.* en, vagebond, *m.*

Valet, *n.* s, vaarwel, *n.*; -schmaus, *m.* afscheidsmaal, *n.*

Valuta, *f. com.* waarde, *f.*

Valvation, *f. com.* valvatie, *f.*

Vampyr, *m.* s, *pl.* e, vampir, *m.*

Vanille, *f.* vanielje, *f.*

Variation, *f.* variatie, *f.*

Varinas, *m.* varinas, *m.*

Vasall, *m.* en, *pl.* en, -in, *f.* vassaal, *m.* u. *f.*; -eneid, *m.* -enpflicht, *f.* leenmans-eed, -plicht, *m.*; -enschaft, *f.* vassaalschap, *n.* leenbaarheid, *f.* leenplicht, *m.*

Vase, *f.* vaas, *f.*

Vater, *m.* s, *pl.* Väter, vader, *m.*; -haus, -herz, -land, *n.* -liebe, *f.* -name, *m.* -stadt, *f.* ꝛc. ꝛc. vader-huis, -hart, -land, *n.* -liefde, *f.* -naam, *m.* -stad, *f.* *etc.*; -schaft, *f.* vaderschap, *n.*; -skind, *n.* vaderskind, *n.*; -sschwester, *f.* zuster van den vader; -stelle, *f.* plaats van vader; er vertritt bei ihm Vaterstelle, hij is een vader voor hem; -theil, *n.* vadererve, *f.*; -unser, *n.* het onze vader; -zucht, *f.* vadertucht, *f.*

Vatersbruder, *m.* oom van vaders zijde; -sohn, *m.* volle neef, *m.*; -tochter, *f.* volle nicht, *f.*

Väter//chen, *n.* vadertje, *n.*; -lich, *adj.* u. *adv.* vaderlijk; -zeit, *f.* tijd *m.* der voorvaderen.

Veget//abilien, *n. pl.* gewas-

sen, *n. pl.*; =abilisch, *adj.* vegetaal; =ation, *f.* vegetatie, *f.*; =iren, *v. n.* vegeteeren.

Vehikel, *n.* vehikel, *n.*

Vehm, *f.* veem, *n.*; =gericht, *n.* =richter, *m.* veem-gerecht, *n.* -rechter, *m.*

Veilchen, *n. bot.* viooltje, *n.*; =blau, *adj.* violet; =essig, *m.* =holz, *n.* =honig, =stock, =syrup, *m.* &c. viool-azijn, *m.* -hout, *n.* -honig, *m.* -plant, *f.* -stroop, *m. etc.*; =strauß, *m.* ruiker van viooltjes; =wurzel, *f.* violenwortel, *m.*

Veits//bohne, *f.* Turksche boon, *f.*; =tag, *m.* Sint-Vitusdag, *m.*; =tanz, *m.* Sint-Vitusdans, *m.*; =wurm, *m.* navelworm, *m.*

Velin, *n.* s, velijn, *n.*; =papier, *n.* velijnpapier, *n.*

Ventil, *n.* es, s, *pl.* e, klep, *f.*; =ator, *m.* s, *pl.* en, ventilator, *m.*; =ation, *f.* ventilatie, *f.*

Venus, *f.* Venus, *f.*; =berg, *m.* =beule, =muschel, =seuche, *f.* &c. venus-berg, *m.* -buil, -schelp, -ziekte, *f. etc.*

Ver, een toonloos onscheidbaar voorvoegsel, wordt, even als in de Nederlandsche taal, met eene groote menigte van woorden samengesteld, welke samenstellingen, wat vorming en beteekenis aangaat, in beide talen meestal overeenkomen, *b. v.* ver=antworten, =arbeiten, =binden, =geben &c. &c. ver-antwoorden, -arbeiden, -binden, -geven *etc. etc.*; Ver=antwortung, =arbeitung, =bindung, *f.* &c. &c. ver-antwoording, -arbeiding, -binding, *f. etc. etc.*; om deze reden worden slechts de volgende samenst. hier opgegeven.

Ver//abfolgen, *v. a.* u. *n.* afleveren, zenden; verabfolgen lassen, laten volgen, overlaten; =abfolgung, *f.* aflevering, overgeving, *f.*; =abreden, *v. a.* afspreken; =abredung, *f.* afspraak, *f.*; =abreichen, *v. a.* overreiken; =absäumen, *v. a.* verzuimen; =abscheuen, *v. a.* verfoeien; =abschieden, *v. a.* afdanken; ontslaan; ontslag geven; =abschiedung, *f.* ontslag, *n.* afdanking, *f.*; =accisen, *v. a.* accijns betalen; =ächter, *m.* verachter, *m.*; =ächtlich, *adj.* u. *adv.* verachtelijk; =ächtlichkeit, *f.* verachtelijkheid, *f.*; =akkordiren, *v. n.* een akkoord maken; in akkoord geven; =allgemeinen, =allgemeinern, *v. a.* algemeen maken, generaliseeren; =alten, *v. n.* verouderen; =änderlich, *adj.* veranderlijk; =ändern, *v. a.* veranderen; seine Meinung verändern, van meening veranderen: =anlassen, *v. a.* nopen, aanleiding geven; sich veranlaßt finden, sehen, rede, aanleiding hebben; =anlassung, *f.* aanleiding, gelegenheid, *f.*; =anstalten, *v. a.* maatregelen nemen; voor-, toebereiden; =anstaltung, *f.* regeling, schikking, voorbereiding, *f.* toebereidselen, *n. pl.*; =antwortlich, *adj.* verantwoordelijk; =antwortlichkeit, *f.* verantwoordelijkheid, *f.*; =antwortung, *f.* verantwoording, *f.*; einen zur Verantwortung ziehen, iem. ter verantwoording trekken; =argen, *v. a.* ten kwade duiden, euvel opnemen; =argung, *f.* het ten kwade duiden; =arzneien, *v. a.* verdokteren; =assekuriren, *v. a.* verassureeren; =äußerlich, *adj.* vervreemdbaar; =äußern, *v. a.* vervreemden; =äußerung, *f.* vervreemding, *f.*; =band, *m.* verband, *n.*; =basen, *v. n.* vermaagschappen; =bauern, *v. n. s.* boersche manieren aannemen; =beugen, *v. rec.* (sich) buigen; zich buigen; =beugung, *f.* ver-, buiging, *f.*; =biegen, *v. a.* verbuigen, scheef buigen; =bieten, *v. a.* verbieden; =bilden, *v. a.* slecht opvoeden; =bindlich, *adj.* verplichtend; =bindlichkeit, *f.* verplichting, *f.*; =bindungsstrich, *m. gr.* koppelteeken, *n.*; =bitten, *v. rec.* (sich) vragen, verschoond te blijven; vragen, dat iets niet geschiede; ich verbitte mir diesen Lärm, ik verzoek stilte; =blüffen, *v. a.* verbluffen; =bleiben, *v. n.* ver-, blijven; =blenden, *v. a.* verblinden; =blühen, *v. n.* verflensen; =blümen, *v. a.* verbloemen; =blümt, *adj.* verbloemd; =bluten, *v. rec.* (sich) doodbloeden; =blutung, *f.* doodbloeding, *f.*; =bodmen, *v. a.* bodemerij nemen; =borgen, *v. a.* borgen, op krediet geven; =borgen, *adj.* verborgen; =borgenheit, *f.* verborgenheid, *f.*; =bot, *n.* es, s, *pl.* e, verbod, *n.*; =brämen, *v. a.* boorden, beleggen; galoneeren; =brämung, *f.* boordsel, *n.*; =brauch, *m.* vertering, *f.* consumo, *n.*; =brauchen, *v. a.* ver-, gebruiken; verteren; =braucher, *m.* ver-, gebruiker, *m.*; =brauen, *v. a.* in brouwen verbruiken; =brechen, *v. a.* † verbreken; *fig.* overtreden, misdoen; =brechen, *n.* misdaad, *f.*; =brecher, *m.* =brecherin, *f* misdadiger, *m.* -ster, *f.*; =brecherisch, *adj.* misdadig; =breiten, *v. a.* verbreiden, spreiden; =breiter, *m.* verspreider, *m.*; =brennbar, *adj.* verbrandbaar; =briefen, *v. a.* schriftelijk bevestigen; =bringen, *v. a.* doorbrengen; =bringung, *f.* doorbrengen; =bröseln, *v. a.* verbrokkelen (brood); =brüdern, *v. a.* verbroederen; =brühen, *v. a.* verbroeien; verbranden; =buhlen, *v. a.* in losbandigheid verkwisten; =buhlt, *adj.* wellustig, onkuisch; =bunden, *adj.* verbonden; verplicht; =bünden, *v. a.* een verbond aangaan; =bürgen, *v. a.* borg staan, -blijven; =bürgung, *f.* borgstelling, *f.*; bevestiging, *f.*; =dacht, *m.* verdenking, *f.*

Ver//dächtig, *adj.* verdacht; =dächtigen, *v. a.* in verdenking brengen; verdacht maken; =dammen, *v. a.* verdoemen; -oordeelen; =dammlich, *adj.* verdoemelijk; =dammt, *adj.* verdoemd; =dammniß, *f.* verdoemenis, *f.*; =danken, *v. a.* te danken hebben; =dauen, *v. a.* verteren (van spijzen); verduwen; =daulich, *adj.* verteerbaar; =daulichkeit, *f.* verteerbaarheid, *f.*; =dauung, *f.* spijs-vertering, *f.*; =dauungssaft, *m.* maagsap, *n.*; =dauungswerkzeuge, *n. pl.* werktuigen der spijsvertering; =deck, *n.* verdek, *n.*; =decken, *v. a.* bedekken; =deckung, *f.* bedekking, *f.*; =denken, *v. a.* (einem etw.) kwalijk nemen; =derb, *m.* =derben, *n.* verderf, *n.*; =derben, *v. a.* u. *n.* bederven; =derber, *m.* bederver, *m.*; =derblich, *adj.* verderfelijk; =derblichkeit, *f.*

verderfelijkheid, *f.*; =**derbniß**, *f.* u. *n.* =**dorbenheit**, =**derbtheit**, *f.* verdorvenheid, *f.* zedebederf, *n.*; =**derbt**, *adj.* verdorven; =**derbung**, *f.* verderving, *f.*; =**deutlichen**, *v. a.* verduidelijken; =**deutschen**, *v. a.* verduitschen; =**dichten**, =**dicken**, *v. a.* verdikken; =**dienen**, *v. a.* verdienen; =**dienst**, *m.* winst, *f.*; =**dienst**, *n.* verdienste, *f.*; =**dienstlich**, *adj.* verdienstelijk; =**dienstlos**, *adj.* zonder verdienste; =**dienstvoll**, *adj.* vol verdiensten; =**dient**, *adj.* verdienstelijk; =**ding**, *m.* u. *n.* verhuring, *f.*; =**dingen**, *v. a.* aan-, besteden; bestellen; *v. rec.* (**sich**) zich verhuren; =**dolmetschen**, *v. a.* vertolken; =**doppeln**, *v. a.* verdubbelen; =**dorben**, *adj.* be-, verdorven; =**drängen**, *v. a.* verdringen; verdrukken; =**dreifachen**, *v. a.* verdrievoudigen; =**drießen**, *v. n.* u. *imp.* verdrieten, spijten; **sich verdrießen lassen**, ontzien, sparen; =**drießlich**, *adj.* verdrietig; =**drießlichkeit**, *f.* verdrietelijkheid, *f.*; =**drossen**, *adj.* verdroten; =**drossenheit**, *f.* gemelijkheid, *f.*; =**drücken**, *v. a.* onderdrukken; **druß**, *m.* **sses**, verdriet, *n.*; =**duften**, =**dunsten**, *v. n.* vervliegen (van geuren); =**dummen**, *v. a.* dom maken; *v. n.* dom worden; =**dumpfen**, *v. n.* vochtig worden; =**dunkeln**, *v. a.* verdonkeren; =**dunkelung**, *f.* verduistering, *f.*; =**dutzen**, *v. a.* verbluffen; =**edeln**, *v. a.* veredelen; =**ehelichen**, *v. a.* huwen; =**ehelichung**, *f.* huwelijk, *n.*; =**ehrer**, *m.* vereerder, *m.*; =**ehrerin**, *f.* vereerster, *f.*; =**eiden**, *v. a.* beëedigen.

Verein, *m.* **s**, *pl.* **e**, vereeniging, *f.* gezelschap, verbond, *n.*; =**gesellschaftlicher Verein**, societeit, *f.*; =**bar**, =**lich**, *adj.* vereenigbaar; =**baren** s. **vereinigen**; =**barung**, *f.* vereeniging, unie, *f.*; =**en**, *v. a.* vereenigen, samenvoegen, verzameling, =**erleien**, *v. a.* vereenzelvigen; =**fachen**, *v. a.* vereenvoudigen; =**fachung**, *f.* vereenvoudiging, *f.*; =**igen**, *v. a.* vereenigen, bijeenvoegen; verbinden; =**igung**, *f.* vereeniging, *f.*; verbond, *n.*; =**igungskraft**, *f.* aantrekkingskracht, *f.*; =**igungslinie**, *f.* =**igungsmittel**, *n.* =**igungspunkt**, *m.* ꝛc. verbindings-lijn, *f.* -middel, -punt, *n. etc.*; =**igungsort**, *m.* plaats van vereeniging, *f.*; =**samen**, *v. n. s.* eenzaam leven; *v. a.* afzonderen; =**samung**, *f.* afzondering, eenzaamheid, *f.*; =**sgebiet**, =**sland**, *n.* =**sstaat**, *m.* ꝛc. gebied, land, staat, die tot een verband hehooren; =**smünze**, *f.* munt, *f.* die in verbonden staten gangbaar is; =**zeln**, *v. a.* scheiden, afzonderlijk behandelen, verkoopen; uitspreken, *etc.*; =**zelung**, *f.* scheiding, *f. etc.*

Ver//eint, =**einigt**, *adj.* vereend, vereenigd; =**eiteln**, *v. a.* verijdelen; =**engen**, nauwer maken; =**erben**, *v. a.* bij erflating vermaken; versterven aan; =**erbung**, *f.* vermaking; overerving, *f.*; =**ewigen**, *v. a.* vereeuwigen; =**fackeln**, *v. a.* u. *n.* flikkerende (doen)verteren; =**fahren**, *v. a.* u. *n.* vervoeren; misrijden; handelen, te werk gaan; **grausam mit einem verfahren**, iem. wreed behandelen; =**fahren**, =**fahrungsart**, *f.* handelwijs, *f.* gedrag, *n.*; =**fall**, *m.* verval, *n.*; =**fallen**, *v. n. s.* vervallen; =**fangen**, *v. n.* bezit nemen, uitwerking doen; **es will bei ihm nichts verfangen**, niets wil bij hem aanslaan; **das Pferd verfängt sich**, het paard is vervangen; **der Wind verfängt sich**, de wind vangt zich; **der Hund hat sich verfangen**, de hond heeft zich verbeten; =**fänglich**, *adj.* bedriegelijk, listig; =**fänglichkeit**, *f.* bedrog, *n.*; =**färben**, *v. rec.* (**sich**) verschieten, van kleur veranderen, verbleeken; =**fassen**, *v. a.* opstellen, vervaardigen; =**fasser**, *m.* schrijver, *m.*; =**fassung**, *f.* staat, toestand, *m.* gesteldheid, *f.*; staatsregeling, *f.* regeeringsvorm, *m.*; =**fassungsmäßig**, *adj.* grondwettig; =**fassungswidrig**, *adj.* ongrondwettig; =**faulbar**, *adj.* verrotbaar; =**faulen**, *v. n.* verrotten; vervuilen; =**fault**, *adj.* verrot.

Ver//fechten, *v. a.* verdedigen; =**federn**, *v. n.* ruien; =**fehlen**, *v. a.* missen, mankeeren; misloopen; **seinen Zweck verfehlen**, zijn doel missen; =**feinden**, *v. a.* vijandig bejegenen; =**feinern**, *v. a.* verfijnen; =**fertigen**, *v. a.* vervaardigen; =**feuern**, *v. a.* verbranden; verschieten; =**finstern**, *v. a.* verduisteren; =**flechten**, *v. a.* door-, samenvlechten; =**flicken**, *v. a.* in lappen verbruiken; =**fließen**, *v. n.* heenvloeien; **die Zeit ist verflossen**, de tijd is vervlogen; =**flößen**, *v. a.* in vlotten vervoeren; =**flüchtigen**, *v. a.* vluchtig maken; =**flüchtigung**, *f.* vluchtigmaking, *f.*; =**fluß**, *m.* **sses**, verloop, *m.*; =**folg**, *m.* vervolg, *n.*; =**fügen**, *v. a.* beschikken; ordenen, belasten; **sich an einen Ort verfügen**, zich aan eene plaats vervoegen, -begeven; =**fügung**, *f.* beschikking, *f.*; bevel, *n.* last, *m.*; =**führbar**, *adj.* verleidbaar; =**führen**, *v. a.* verleiden; =**führer**, *m.* verleider, *m.*; =**führerisch**, *adj.* verleidelijk; =**führung**, *f.* verleiding, *f.*; =**füttern**, *v. a.* tot voeder gebruiken; overvoederen; =**gähren**, *v. n.* uitgesten; =**gallen**, =**gällen**, *v. a.* vergallen; =**galopiren**, *v. rec.* (**sich**) *fig.* zich onvoorzichtig uitlaten; =**gangen**, *adj.* verleden, verloopen; =**gangenheit**, *f.* verleden, *n.*; =**gänglich**, *adj.* vergankelijk; =**gänglichkeit**, *f.* vergankelijkheid, *f.*; =**ganten**, *v. a. obs.* veilen; =**gantung**, *f. obs.* veiling, *f.*; =**geblich**, *adj.* vergeefsch; *adv.* te vergeefs; =**geblichkeit**, *f.* vergeefschheid, *f.*; =**gegenwärtigen**, *v. a.* vertegenwoordigen; =**gehen**, *v. a.* vergaan; *v. rec.* (**sich**) zich vergrijpen, zich vergeten; =**geistigen**, *v. a. chem.* tot geest maken; =**geistigung**, *f.* geestmaking, *f.*; =**gelten**, *v. n.* vergelden; =**gelter**, *m.* vergelder, *m.*; =**geltung**, *f.* vergelding, *f.*; =**geltungsrecht**, *n.* recht van wedervergelding; =**gesellschaften**, *v. a.* vergezellen; **sich mit einem vergesellschaften**, zich met iem. vereenigen; =**geßbar**, =**geßlich**, *adj.* vergetelijk.

Ver//gessen, *v. a.* vergeten; =**gessen**, =**geßlich**, *adj.* vergeetachtig; =**gessenheit**, =**geßlichkeit**, *f.* vergetel-, vergetenheid, *f.*;

in Vergessenheit kommen, in vergetelheid geraken; =geuden, v. a. verkwisten; =geuder, m. verkwister, verspiller, m.; =geuderisch, adj. verkwistend, spilziek; =geudung, f. verkwisting, f.; =gewissern, v. a. vergewissen; =gießen, v. a. vergieten; storten; =gießung, f. vergieting, storting, f.; unter Vergießung heißer Thränen, onder het storten van heete tranen; =giften, v. a. vergiften, vergeven; =giftung, f. vergiftiging, f.; =gißmeinnicht, n. vergeet-mij-niet, n.; =gittern, v. a. betraliën; =gitterung, f. sluiting met traliewerk; =glasen, v. a. verglazen; =gleich, m. vergelijking, f.; vergelijk, verdrag, n.; die Sache kommt zum Vergleich, de zaak komt tot vergelijk; =einen Vergleich anstellen, eene vergelijking maken; =gleichbar, =gleichlich, adj. vergelijkelijk; =gleichen, v. a. vergelijken; gelijk maken; tot eene schikking brengen; verzoenen; beslechten; v. rec. (sich) het eens worden, tot een vergelijk komen; sich gütlich mit einander vergleichen, eene minnelijke schikking aangaan; =gleicher, m. =gleicherin, f. hij, zij die vergelijkt, eene schikking maakt; =gleichgemäß, adj. volgens de overeenkomst; =gleichmäßig, adj. bij vergelijk.

Vergleichung, f. vergelijking, f.; =sgrad, m. =sstufe, f. gr. trap van vergelijking; =sgrund, =spunkt, m. ꝛc. grond, punt van vergelijking.

Ver//gnügen, v. a. vergenoegen. bevredigen; voormaken; =gnügen, n. =gnügung, f. genoegen, vermaak, n.; Vergnügen an etw. haben, vermaak in iets hebben; =gnüglich, =gnügt, adj. opgeruimd, vroolijk; =golden, v. a. vergulden; =golder, m. vergulder, m.; =goldung, f. vergulden; verguldsel, n.; =gönnen, v. a. vergunnen, toestaan; =göttern, v. a. vergoden; =götterung, f. vergoding, f.; =graben, v. a. bedelven, begraven; =grämen, v. a. (sein Leben) het leven in kommer en verdriet slijten; =greifen, v. rec. (sich) zich vergrijpen; =größern, v. a. vergrooten; =größerung, f. vergrooting, f.; =größerungsglas, n. vergrootglas, n.; =größerungsplan, m. plan n. tot vergrooting; =gunst, f. verlof, n.; =günstigung, f. vergunning, f.; =güten, v. a. vergoeden; =haaren, v. n. verharen; =hack, m. mil. verhakking, f.; =haft, m. es, =haftung, f. gevangenneming, f.; =haften, v. a. in hechtenis nemen; =hallen, v. n. s. wegsterven (van klanken); =verhalten, v. a. terug-, tegenhouden; einem nichts verhalten, iem. niets verbergen; v. rec. (sich) zich gedragen, zich houden; in verhouding staan tot iets; die Sache verhält sich so, de zaak staat zoo, is zoo gelegen; 2 verhält sich zu 4 wie 8 zu 16, twee staat tot vier als acht tot zestien; =halten, n. gedrag; terughouden, n.; =hältniß, n. betrekking; verhouding; omstandigheid, f.; =hältnißmäßig, adj. u. adv. betrekkelijk; =hältnißwort, n. gr. voorzetsel, n.; =haltung, f. med. ver-, opstopping, f.; s. =halten, n.; =haltungsbefehl, m. =haltungsmaßregel, f. instruktie, f.; =handeln, v. a. verhandelen; =handlung, f. verhandeling, f.; =hängen, v. a. behangen; mit verhängtem Zügel, met lossen teugel; fig. beschikken; Gott hat es so verhängt, God heeft het zoo beschikt; =hängniß, n. noodlot, n. beschikking, f.; =hängnißvoll, adj. noodlottig; =harren, v. n. volharden, volhouden; ver-, blijven; vertoeven; =harschen, v. n. s. genezen (van eene wond); =härten, v. a. u. n. verharden; =härtung, f. verharding, f.; =haßt, adj. hatelijk; gehaat; =hätscheln, v. a. vertroetelen; s. =zärteln; =hau s. =hack; =hauen, v. a. verhakken; =heben, v. a. verkeerd afnemen; v. rec. (sich) zich vertillen; =heeren, v. a. verwoesten; =heerung, f. verwoesting, f.; =heften, v. a. hechten; (een boek) verbinden; =hehlen, v. a. verhelen; =hehlung, f. verheling, f.; =heimlichen, v. a. verbergen, geheim houden; =heirathen, v. a. uithuwelijken; v. rec. (sich) huwen, trouwen; =heirathung, f. uithuwelijking; trouwing, f.; =heißen, v. a. beloven, toezeggen; das verheißene Land, het beloofde land; =heißung, f. belofte, f.; =helfen, v. a. (einem zu etw.) iem. aan iets helpen; =helfung, f. bezorging, verschaffing, f.; =herrlichen, v. a. verheerlijken; =hetzen, v. a. op-, aanhitsen; =heuern, v. a. verhuren; =hexen s. behexen; =höhnen, v. a. bespotten; =holen, v. a. nav. vertuien; =hör, n. es, pl. e, verhoor, n.; =hören, v. a. een verhoor ondergaan; verhooren; =hunzen, v. a. verknoeien; =interessiren, v. a. den interest betalen; v. rec. (sich) interest opbrengen; =irren, v. rec. (sich) verdwalen, dolen; dwalen; =irrung, f. ver-, dwaling, f.; =jährbar, adj. verjaarbaar; =jähren, v. n. s. verjaren; =jubeln, v. a. verdoen, -spillen; =jüngen, v. a. u. rec. verjongen; =kälten s. erkälten; =kannt, adj. miskend; =kappen, v. a. vermommen; =kauf, m. verkoop, m.; =käuflich, adj. verkoopbaar; =käuflichkeit, f. verkoopbaarheid, f.; =kaufung, f. verkooping, f.; =kehr, m. verkeer, n.; =kehren, v. a. ver-, omkeeren; =kehrt, adj. verkeerd; =kennbar, adj. miskenbaar; =kennen, v. a. miskennen; =ketten, v. a ketenen; aaneenschakelen, vasthechten; =kettung, f. aaneenschakeling, f. etc.; =ketzern, v. a. verketteren; =kitten, v. a. lijmen, vastplakken; =klagen, v. a. verklagen; =kläger, m. verklager, m.; =klären, v. a. verheerlijken; =klärung, f. verheerlijking, f.; =klatschen, v. a. verklappen; belasteren; =klauseln, v. a. aan voorwaarden verbinden; =klausuliren, v. a. door voorwaarden waarborgen; =kleben, v. a. toekleven, -plakken; verplakken, -kleven; =klecken, =kleckſen, v. a. verkladden, vermorsen; =kleiben, v. a. met leem besmeeren; bepleisteren; veel leem verbruiken; =kleiden, v. a. verkleeden; bekleeden; =kleidung, f. ver-, bekleeding, f.;

-kleinern, *v. a.* verkleinen; -kleinerungsglas, -kleinerungswort, *n.* verklein-glas, -woord, *n.*; -kleistern, *v. a.* toeplakken; -klettern, *v. rec.* (sich) te hoog klimmen; -knöchern, *v. a.* in been veranderen; -knöcherung, *f.* been-making, -wording, *f.*; -knüpfen, *v. a.* verbinden, samenvoegen; -kommen, *v. n. s.* in verval-, in minachting komen; -körpern, *v. a.* verlichamelijken, tot een lichaam maken; -körperung, *f.* lichaamsvorming, corporificatie, *f.*; -köstigen, *v. a.* den kost geven; -kramen, *v. a.* verleggen, zoek maken; -kriechen, *v. rec.* (sich) in-, wegkruipeu; -krümpeln, *v. a.* frommelen, kreuken; -krüppeln, *v. a.* verminken; *v. n. s.* onderblijven, kwijnen; -kühlen, *v. n.* u. *rec.* verkoelen; -kümmern, *v. a.* verbitteren, vergallen; *v. n. s.* in verval komen, kwijnen; -kündigen, -künden, *v. a.* verkondigen; -kündiger, *m.* verkondiger, *m.*; -kündigung, *f.* verkondiging, *f.*; Mariä Verkündigung, Maria boodschap; -lachen, *v. a.* uitlachen.

Verlag, *m.* es, *pl.* e, uitgaaf, uitgave, *f.* druk, *m.* drukloon, -geld, *n.*; het drukken en uitgeven; im Verlag bei, gedrukt bij; er verkauft bloß seinen Verlag, hij verkoopt alleen werken uit zijn eigen fonds; (voor eene onderneming) onkosten, *m. pl.* uitgaaf *f.*; -sartikel, *m.* fondsartikel, *n.*; -sbuch, -swerk, *n.* fondsboek, *n.*; -sbuchhandel, -shandel, *m.* boekhandel, *m.*; -sbuchhändler, -shändler, *m.* uitgever, *m.*; -skosten, *pl.* kosten van drukken; -slager, *n.* magazijn van fondsartikelen; -srechnungsbuch, *n.* boek voor de onkosten der drukkerij; -srecht, *n.* recht tot uitgeven.

Ver//langen, *v. a.* verlangen; -langen, *n.* verlangen, *n.*; -längern, *v. a.* verlengen; *com.* prolongeeren; -längerungsstück, *n.* verlengstuk, *n.*; -läppern, *v. a.* verspillen, verdoen; -larven, *v. a.* vermommen; -laß, *m.* -lassenschaft, *f.* nalatenschap, *f.*; -lassen, *v. a.* verlaten; -lassenheit, *f.* verlatenheid, *f.*; -läßlich, *adj.* zeker; -laub, *m.* verlof, *n.*; -lauf, *m.* verloop, *n.*; -laufen, *v. a.* u. *n.* af-, verloopen; ich werde mich nicht weit verlaufen, ik zal niet ver gaan; -läugnen, *v. a.* verloochenen, ontkennen; -läugnung, *f.* verloochening, ontkenning, *f.*; -läumden s. -leumden; -lautbaren, *v. a.* verkondigen; -lauten, *v. imp.* es verlautet, men zegt, het gerucht loopt; sich verlauten lassen, zich laten verluiden; -leben, *v. a.* doorbrengen, slijten; -lebendigen, *v. a.* verlevendigen; -legen, *v. a.* verleggen, -plaatsen; uitstellen; (een boek) voor eigen rekening uitgeven; -legen, *adj.* belegen, bedorven door lang liggen; *fig.* verlegen, onthutst; ich bin darum nicht verlegen, ik ben er niet verlegen om; -legenheit, *f.* verlegenheid, *f.*; -leger, *m.* uitgever, *m.*; -legung, *f.* verlegging, *f.*; s. ook Verlag; -lehnen, -leihen, *v. a.* verleenen, verhuren; bewilligen; -leiden, *v. a.* (einem etw.) iem. iets tegen maken; iem. afkeerig van iets doen zijn; -leiten, *v. a.* ver-, misleiden; -lernen, *v. a.* ver-, afleeren; -lesen, *v. a.* aflezen; *v. rec.* (sich) zich verlezen; -lesung, *f.* aflezing, *f.*; -letzbar, -letzlich, *adj.* kwetsbaar; -letzen, *v. a.* kwetsen; beleedigen; -letzlichkeit, *f.* kwetsbaarheid, *f.*; -letzung, *f.* kwetsing, *f.*; -leumden, *v. a.* belasteren, kwaad spreken; -leumder, *m.* kwaadspreker, *m.*; -leumderisch, *adj.* kwaadsprekend; -leumdung, *f.* laster, *m.*; -lieben, *v. rec.* (sich) in Jem. zich verlieven op iem.; -liebtheit, *f.* verliefdheid, *f.*; -lierbar, *adj.* verliesbaar; -lieren, *v. a.* verliezen; *v. rec.* (sich) zich verliezen; sich aus der Gesellschaft verlieren, uit het gezelschap onbemerkt wegkruipen; -ließ, *n.* kerker, *m.*; -loben, *v. a.* verloven; -löbniß, -lobung, *f.* verloving, *f.*; -lobte, *m.* u. *f.* verloofde, *m.* u. *f.*; -lohnen, *v. a.* loonen, betalen; es verlohnt die Mühe (sich der Mühe) nicht, het is niet der moeite waard; -lorenheit, *f.* staat van verlatenheid; -löschen, *v. a.* uitdooven; wegsterven; -löthen, *v. a.* soldeeren; -ludern, *v. a.* in brassen verteren; -lumpt, *adj.* gescheurd; -lust, *m.* es, *pl.* e, verlies, *n.*; der Verlust der Waaren, op verbeurte der goederen; -lustig, *adj.* (eines Gutes) beroofd van een goed; sich des Adels verlustig machen, zijn adeldom verbeuren; -lustigen, *v. rec.* (sich) zich verlustigen; -machen, *v. a.* belemmeren, barrikadeeren; (iem. iets) vermaken; -mächtniß, *n.* vermaking *f.*; -mählen, *v. a.* trouwen; -mählung, *f.* huwelijk *n.*; -mählungsfest, *n.* huwelijksfeest, *n.*; -maledeien, *v. a.* vervloeken; verwenschen; -malen, *v. a.* tot schilderen verbruiken; verkeerd schilderen; -malmen, *v. n.* vermorzelen, verpletteren.

Vermanch-, vermannig-, vermannichfaltigen, *v. a.* vermenigvuldigen, afwisselen; -faltigung, *f.* vermenigvuldiging, *f.*

Ver//mauern, *v. a.* ver-, dichtmetselen; -mehrbar, *adj.* vermenigvuldigbaar; -mehren, *v. a.* vermeerderen; -meiden, *v. a.* vermijden; -meidung, *f.* vermijdiging, *f.*; bei Vermeidung unsrer Ungnade, op straf onzer ongenade; -meintlich, *adj.* vermeend, gewaand; -merk, *m.* es, *pl.* e, aanmerking, *f.*; -merken, *v. a.* be-, aan-, opmerken; etw. übel vermerken, iets kwalijk opnemen; -messen, *v. a.* meten (land); *v. rec.* (sich) zich vermeten; -messen, *adj.* u. *adv.* vermetel, stout; -messenheit, *f.* vermetelheid, *f.*; -messentlich, *adj.* stoutmoediglijk; -messung, *f.* land-, meting, *f.*; -missen, *v. a.* ver-, missen; -mitteln, *v. a.* bemiddelen; tot stand brengen; eine Zusammenkunft vermitteln, eene samenkomst doen plaats hebben; etw. zu vermitteln suchen, als bemiddelaar in iets optreden; -mittelst, *prp.* door middel van; -mittler, *m.* bemiddelbaar, *m.*; -modern, *v. n. s.* vermolmen, verrotten; tot stof vergaan; -möge, *prp.* krachtens, uit kracht van; -mögen, *v. a.* kunnen, vermogen; einen

zu etw. vermögen, iem. tot iets bewegen, -overhalen; -mögen, *n.* vermogen, *n.*; -mögensteuer, *f.* belasting op het vermogen; -mögensumstände, *m. pl.* geldelijke omstandigheden, *f. pl.*; -möglich, *adj.* vermogend; -muthen, *v. a.* vermoeden, gissen; denken; -muthen, *n.* -muthung, *f.* vermoeden, *n.*; wider alles Vermuthen, tegen alle verwachting; -muthlich, *adj.* vermoedelijk; waarschijnlijk; -nachlässigen, *v. a.* veronachtzamen, verwaarloozen; -narben, *v. rec.* (sich) zich sluiten, genezen (van eene wond); -narbung, *f.* genezing, sluiting, *f.*; -narren, *v. a.* dwaselijk verspillen; sich in etw. vernarren, op iets verzot raken; in etw. vernarrt sein, op iets verzot zijn; -nehmen, *v. a.* vernemen, verstaan, ondervragen; -nehmen, *n.* verstandhouding, *f.*; mit einem in gutem Vernehmen stehen, met iem. in goede verstandhouding zijn; -nehmlich, *adj.* verstaanbaar; -nehmung, *f.* verhoor; onderzoek, *n.*; -neigen, *v. rec.* (sich) eene buiging maken, nijgen, buigen; -neinen, *v. a.* ontkennen, loochenen; -neinung, *f.* ontkenning, *f.*; -nichten, *v. a.* vernietigen, vernielen; -nieten, *v. a.* om-, vastklinken; -nietung, *f.* om-, vastklinken, *n.*; niet, *f.*

Vernunft, *f.* rede, *f.*; verstand, oordeel, *n.*: der Vernunft Gehör geben, naar rede luisteren; -gemäß, -mäßig, *adj.* redelijk; -glaube, *m.* redelijk geloof, *n.*; -lehre, *f.* redeneerkunde, *f.*; -los, *adj.* redeloos; -losigkeit, *f.* redeloosheid, *f.*; -religion, *f.* godsdienst der rede; -schluß, *m.* redeneering, sluitrede, *f.*; -wesen, *n.* redelijk wezen, *n.*; -widrig, *adj.* u. *adv.* strijdig met de rede; -wissenschaft, *f.* wijsbegeerte, *f.*

Vernünft//elei, *f.* spitsvindige redeneering, *f.*; -eln, *v. n.* redeneeren; -ig, *adj.* u. *adv.* redelijk; verstandig; -igkeit, *f.* redelijkheid, *f.*: -ler, *m.* drogredenaar, sophist, *m.*

Ver//öden, *v. a.* u. *n.* verwoesten; woest worden; -ordnen, *v. a.* bevelen, belasten, bepalen; afkondigen, verordenen, vaststellen; beschikken; -ordnung, *f.* verordening, bepaling, vaststelling, order, *f.*; bevel, *n.*; ärztliche Verordnung, recept, voorschrift, *n.*; -ordnungsmäßig, *adj.* volgens de verordening, het voorschrift; -pachten, *v. a.* verpachten, verhuren; -pachter, *m.* verpachter, verhuurder, *m.*; -pachtung, *f.* verpachting, *f.*; -packen, *v. a.* ver-, inpakken; -palisadiren, *v. a.* door paalwerk afsluiten; palissadeeren; -passen, *v. a.* door dralen verliezen; -persönlichen, *v. a.* verpersoonlijken; -pesten, *v. a.* verpesten; -pfählen, *v. a.* palissadeeren; -pfänden, *v. a.* verpanden; -pfeffern, *v. a.* te sterk peperen.

Verpfleg//en, *v. a.* verplegen, oppassen; -er, *m.* verpleger, verzorger, *m.*; -erin, *f.* verpleegster, *f.*

Verpflegung, *f.* verpleging, verzorging, *f.*; *chir.* verbinden, *n.*; -samt, *n.* bestuur over het leveren van levensmiddelen; -sanstalt, -shaus, *f.* liefdadige instelling, *f.*; gast-, arm-, weeshuis, *n.*; -sgeld, *n.* verpleegkosten, *m. pl.*; -swesen, *n.* onderhoud voor de verzorging der armen.

Ver//pflichten, *v. a.* verplichten, verbinden, noodzaken; jem. verpflichten, iem. in plicht nemen; sich zu etw. verpflichten, zich tot iets verbinden; -pflichtung, *f.* verplichting, verbintenis, *f.*; -pfuschen, *v. a.* bederven, verknoeien; -plämpern, -plempern, *v. a.* verspillen; -plappern, -plaudern, *v. a.* verbabbelen, verpraten; -platzen, *v. a.* verschieten; -pönen, *v. a.* verbieden op straf van boete; -prassen, *v. a* verbrassen, verteeren, doorbrengen; -proviantiren, *v. a.* van mondbehoeften voorzien, approviandeeren; -processiren, *v. a.* in processen verteren, verpleiten; -puffen, *v. a.* u. *n.* ontploffen; *fig.* zich verpraten, zich onvoorzichtig uitlaten; -puppen, *v. rec.* (sich) in een popje veranderen; -putzen, *v. a.* opknappen, versieren; (sein Geld) doorbrengen; -quecksilbern, *v. a.* overkwikken; -quicken, *v. a.* (metaal) met kwik vermengen; -rammeln, -rammen, *v. a.* versperren, verschansen, barricadeeren; -rath, *m.* verraad, *n.*; -rathen, *v. a.* verraden; -räther, *m.* verrader, *m.*; -rätherin, *f.* verraadster, *f.*; -rätherei, *f.* verraderij, *f.*; -rätherisch, *adj.* verraderlijk; -rauchen, *v. n. s.* verdwijnen in rook, verdampen; *fig.* seinen Zorn verrauchen lassen, zijnen toorn laten uitzieden; -rauchen, *v. a.* verrooken; -räuchern, *v. n.* verbruiken in berooking; -räumen, *v. a.* wegruimen; -rauschen, *v. n. s.* verdwijnen (met gedruisch); -rechnen, *v. a.* verrekenen, in rekening brengen; *v. rec.* (sich) verrekenen, misrekenen; -rechnung, *f.* ver-, misrekening, *f.*; -recken, *v. n. s.* *pop.* verrekken; -reden, *v. a.* verspreken; -reisen, *v. n. s.* vertrekken, op reis gaan; op reis verteren; -reißen, *v. a.* verscheuren; -renken, *v. a.* verstuiken, verrekken; -rennen, *v. a.* (einem den Weg) iem. den weg afsnijden, afsluiten; -richten, *v. a.* verrichten, doen, uitvoeren; -richtung, *f.* verrichting, *f. etc.*; -riechen, *v. n. s.* u. *rec.* verschalen, vervliegen; -riegeln, *v. a* toegrendelen; -ringern, *v. a.* verminderen, verlagen; -rinnen, *v. n. s.* wegvloeien, vervliegen; -röcheln, *v. n.* reutelend sterven, den laatsten snik geven; -rucht, *adj.* verfoeielijk, goddeloos; -ruchtheit, *f.* verfoeielijkheid, *f. etc.*; -rücken, *v. a.* verplaatsen, verschuiven; einem den Kopf verrücken, iem. het hoofd op hol brengen; -rückt, *adj.* verplaatst, verschoven; *fig.* krankzinnig; dwaas; -rücktheit, *f.* zinneloosheid, krankzinnigheid, *f.*; -rückung, *f.* verplaatsing, verschuiving, *f.*; -ruf, *m.* -rufung, *f.* slechte naam, *m.*; verlaging, *f.* (der muntwaarde); -rufen, *v. a.* in een kwaad gerucht brengen; verlagen, afkeuren.

Vers, *m.* -ses, *pl.* -se, vers, *n.*; Verse machen, verzen maken; -art, *f.* -bau, *m.* -maß, *f.* -zeile,

f. ꝛc. vers-soort, f. -bouw, m. -maat, f. -regel, m. etc.; =elei, f. rijmelarij, f.; =eler, =macher, m. verzenmaker, m.; =eln, v. a. verzen smeden.

Ver//sagen, v. a. ver-, ontzeggen; v. rec. (sich etw.) zich iets ontzeggen; (sich zu etw.) zich verzeggen, zijn woord geven tot iets; meine Tochter ist schon versagt, mijne dochter is reeds verzegd, verloofd; v. n. s. weigeren, van de pan branden; =sagung, f. ont-, ver-, afzegging; weigering, f.; =salbuchstabe, m. impr. hoofdletter, f.; =salzen, v. a. verzouten; fig. vergallen, verbitteren; =sammeln, v. a. vergaderen; verzamelen; =sammlung, f. vergadering; verzameling, f.; =sammlungshaus, n. =sammlungsort, m. ꝛc. vergaderhuis, n. -zaal, f. etc.; =sanden, v. a. u. n. verzanden; =satz, m. pand, n.; vermenging der metalen; =satzamt, n. bank van leening; =sauen, v. a. besmetten, bevuilen; =sauern, v. n. verzuren; fig. wegsterven, verkwijnen; =säumen, v. a. verzuimen; =säumniß, =säumung, f. verzuim, n.; =schaffen, v. a. verschaffen; =schämt, adj. beschaamd; beschroomd; zedig; =schämtheit, f. beschaamdheid, f. etc.; =schanzen, v. a. verschansen; =schanzung, f. verschansing, f.; =schärfen, v. a. verscherpen; =scharren, v. a. begraven, bedelven; =scheiden, v. n. s. verscheiden, overlijden; =schenken, v. a. weggeven, -schenken; (drank) verschenken; =scherzen, v. a. verbeuzelen, verspelen, verdartelen; verwaarloozen; =scheuchen, v. a. verjagen; =schieden, adj. u. adv. verscheiden, verschillend; onderscheiden; verschieden sein, verschillen; =schiedenheit, f. verschil, n. verscheidenheid, verschillendheid, f.; =schiedenartig, adj. ongelijksoortig; =schiedenartigkeit, f. ongelijksoortigheid, f.; =schiedentlich, adv. onderscheidenlijk; =schießen, v. a. u. n. verschieten; =schlafenheit, f. slaperigheid, f.; =schlagen, v. a. u. n. ver-, beslaan; der Sturm hat die Schiffe verschlagen, de storm heeft de schepen verstrooid; an die Küste verschlagen werden, op de kust geworpen worden; Wasser verschlagen lassen, water laten verslaan; das verschlägt viel, dat maakt een groot verschil; es verschlägt mir nichts, het is mij om het even; =schlagen, adj. u. adv. doortrapt, geslepen; =verschlagener Wein, verslagen wijn; =schlagenheit, f. doortraptheid, f. etc.; =schlammen, v. n. s. zich met slijk vullen; verzanden; =schlampampen, v. a. verbrassen, verwaarloozen; =schlechtern, v. n. s. verergeren, verslimmeren; =schleiern, v. a. omsluieren; =schleifen, v. a. fig. op de lange baan schuiven; wegslepen; =schleimen, v. n. s. verslijmen; =schleiß, m. es, vertier, n. aftrek, m.; slijten, n.; =schleißen, v. a. u. n. verslijten, scheuren; verkoopen; =schlendern, v. a. verbeuzelen; =schleppen, v. a. wegslepen, -brengen; uit het huis slepen, verdonkeren; =schleudern, v. a. verslingeren; verbeuzelen, verkwisten; Waaren verschleudern, goederen onder den prijs verkoopen; =schließ s. =schleiß; =schließen, v. a. af-, op-, weg-, sluiten; seinen Kummer in sich verschließen, zijnen kommer verkroppen; =schlimmern, v. a. verslimmeren; =schlingen, v. a. omslingeren, omwoelen; verslinden; =schlingung, f. omslingering, f.; verslinden, n.; =schlossen, adj. weg-, op-, gesloten; =schlossenheit, f. geslotenheid, f.; =schlucken, v. a. in-, doorslikken; =schluß, m. es, slot, n. sluiting, f.; unter Verschluß, achter slot.

Ver//schmachten, v. n. h. versmachten, verkwijnen, van gebrek omkomen; (vor Hunger) sterven; ich verschmachte vor Hitze, ik stik van de warmte; v. a. (sein Leben) een kwijnend leven leiden; =schmachtung, f. versmachting, wegkwijning, f. etc.; =schmähen, v. a. versmaden, niet aannemen, niet aanhooren, niet achten, minachten; =schmälern, v. a. versmallen; =schmausen, v. a. verbrassen, verteren; =schmerzen, v. a. verduren, verdragen; ich kann dies nicht verschmerzen, ik kan dit niet verkroppen; =schmitzt, adj. doortrapt, geslepen; =schmitztheit, f. doortraptheid, f.; =schnappen, v. rec. (sich) zich verpraten; =schnaufen, v. n. adem scheppen; rusten; =schneiden, v. a. versnijden, -knippen; =schneien, v. a. u. n. s. besneeuwen; =schnittene, m. gesnedene, m.; =schnitzen, =schnippern, v. a. versnipperen; =schnupfen, v. a. ver-, opsnuiven; =schnüren, v. a. vastrijgen, -binden; =schollen, adj. vergeten, verdwenen; in vergetelheid geraakt; =schonen, v. a. verschoonen, sparen; =schönern, v. a. verfraaien, opsieren; =schönerung, f. versiering, verfraaiing, f.; =schonung, f. verschooning, sparing, f.; =schränken, v. a. kruisen (de armen etc.); =schreiben, v. a. verschrijven; schriftelijk verpanden, verkoopen; Waaren verschreiben, goederen ontbieden; eine Arznei verschreiben, een geneesmiddel voorschrijven; ein Haus verschreiben, een huis verschrijven, einem etw. verschreiben, iemand iets bij geschrifte overdragen, verzekeren; v. rec. (sich) zich verschrijven; sich für einen verschreiben, zich voor iemand verbinden, voor iemand instaan; =schreibung, f. verschrijving; ontbieding; voorschrijving, f. etc.; =schreien, v. a. in een kwaad gerucht brengen; =schroben, adj. verward, ongeregeld; =schub, m. uitstel, n. verschuiving, schorsing, f.; =schulden, v. n. schuldig zijn; eene schuld hebben; misdoen; ich habe es verschuldet, ik heb er de schuld van; ohne mein Verschulden, buiten mijne schuld; =schuldet, adj. met schulden beladen; verschuldet sein, vele schulden hebben.

Ver//schustern, v. a. gebruiken om schoenen van te maken; verknoeien, bederven; v. rec. (sich) achteruitgaan; =schütten, v. a. (einen Brunnen) vol-, dichtgooien; verschüttet werden, bedolven worden; (Wasser ꝛc.) uit-, storten, verspillen; =schwägern, v. a. door huwelijk zich ver-

maagschappen; *v. rec.* (sich) **mit Jem.**, iemands zwager worden; **=schwägerung**, *f*, vermaagschapping, *f.*; **=schwären**, *v. n. s.* etteren, in etter overgaan; **=schwärmen**, *v. n. h.* zwervend verdwalen; *fig.* in losbandigheid doorbrengen; **=schwärzen**, *v. a.* zwart maken, s. **anschwärzen**; **=schwatzen**, *v. a.* verbabbelen, verpraten; **=schweigen**, *v. a.* verzwijgen, geheim houden; **ich kann es nicht verschweigen**, ik kan het niet zwijgen; **verschwiegen bleiben**, verborgen blijven; **=schweigung**, *f.* stilzwijgen, *n.*; geheimhouding, verberging, *f.*; **=schwelgen**, *v. a.* verbrassen, verkwisten; **=schwelger**, *m.* verbrasser, verzwelger, *m.*; **=schwellen**, *v. a.* met dorpels voorzien; *v. n. s.* op-, dichtzwellen; **=schwenden**, *v. a.* verkwisten; **=schwenderisch**, *adj.* verkwistend; **=schwendung**, *f.* verkwisting, *f.*; **=schwiegenheit**, *f.* stilzwijgendheid, *f.*; **=schwinden**, *v. a.* verdwijnen; **=schwistern**, *v. rec.* (sich) zich vermaagschappen; **=schwitzen**, *v. a.* doorzweten; *fig.* vergeten; **=schwören**, *v. a.* verzweren; *v. rec.* (sich) zich verwenschen, vloeken; (**sich gegen einen**) tegen iem. samen-spannen, -zweren; **=schworene**, *m.* samenzweerder, *m.*; **=schwörung**, *f.* samenzwering, *f.*

Verseh//en, *v. a.* u. *n.* verzien, over't hoofd zien; **sich versehen**, zich vergissen; **die Mutter des Kindes hat sich an einem Affen versehen**, de moeder van het kind heeft van een aap geschrikt; **einen mit etw. versehen**, iem. van iets voorzien; **ein Amt versehen**, een ambt vervullen; **den Dienst für einen versehen**, den dienst voor iem. waarnemen; **das Haus versehen**, met de zorg voor het huis belast zijn; **dieser Fall ist in dem Gesetze, ist zu Rechte versehen**, dit geval is bij de wet voorzien; **einen zu etwas versehen**, iem. tot iets uitkiezen; **das hätte ich mir von ihm nicht versehen**, dat had ik van hem niet verwacht; **ich versah mich dessen gar nicht**, daarop was ik volstrekt niet bedacht; **ehe ich es mich versah**, eer ik het wist, **=en**, *n.* vergissing, dwaling, *f.*; **=ung**, *f.* voorziening, bezorging; uitoefening, waarneming, *f.*

Ver//sehren, *v. a.* bezeeren, kwetsen; **=senken**, *v. a.* doen zinken, -zakken; in den grond boren; **eine Leiche versenken**, eene lijk in het graf nederlaten; **=senkung**, *f.* onder-, indompeling; nederlating, *f.*; valluik, *n.*; **=sessen**, *adj.* (**auf etw.**) verzot (met iets); overgegeven aan iets, sterk ingenomen met iets; **=setzen**, *v. a.* verzetten, verplaatsen; **einen in die Nothwendigkeit versetzen**, iem. in de noodzakelijkheid brengen; **das versetzt mir den Athem**, dat beneemt mij den adem; **Silber mit Kupfer versetzen**, zilver met koper vermengen; **einem einen Schlag versetzen**, iem. een slag toebrengen; *fig.* **eine Sache versetzen**, eene zaak verpanden; antwoorden, hervatten, hernemen; **=setzung**, *f.* verzetting, *f. etc*; **=sicherer**, *m.* verzekeraar, assuradeur, *m.*; **=sichern**, *v. a.* verzekeren (**einem eine Sache** of **einen einer Sache**); beslag leggen op; **sich eines Dinges vorläufig versichern**, zich voorloopig in het bezit stellen van iets; **ich bin dessen versichert**, ik ben er zeker van; **=sicherung**, *f.* verzekering; assurantie, *f.*; **=sichtbaren**, *v. a.* zichtbaar maken; **=sieden**, *v. a.* verkoken, verstoken; **=siegbar**, *adj.* uitdroogbaar; **=siegen**, *v. n. s.* opdrogen; **=silberer**, *m.* verzilveraar, *m.*; **=silbern**, *v. a.* verzilveren; **einem die Hände versilbern**, iem. omkoopen; **=singen**, *v. a.* verkeerd zingen; **sich die Sorgen versingen**, de zorgen wegzingen; **=sinken**, *v. n. s.* verzinken; **=sinnlichen**, *v. a.* verzinnelijken; **=sittlichen**, *v. a.* zedelijker maken, beschaven; **=sittlichung**, *f.* beschaving, *f.*; **=sitzen**, *v. a.* verzitten; (**eine Schuld**) gevangen zitten voor; *v. rec.* (**sich**) een zittend leven leiden; **=soffen**, *adj.* aan den drank verslaafd; **=sohlen**, *v. a.* verzolen; **=söhnen**, *v. a.* verzoenen; **=söhner**, *m.* verzoener, *m.*; **=söhnlich**, *adj.* verzoenlijk; **=söhnungstag**, *m.* verzoendag, *m.*; **=söhnungstod**, *m.* zoendood, *m.*; **=söhnungswerk**, *n.* werk der verzoening; **=sorgungshaus**, *n.* armhuis, *n.*; **=sparen**, *v. a.* be-, opsparen; **=späten**, *v. a.* vertragen; *v. rec.* (sich) te laat komen; **=spätung**, *f.* vertraging, *f.*; het te laat komen; oponthoud, *n.*; **=speisen**, *v. a.* opeten; in eten verbruiken; **=sperren**, *v. n.* versperren, afsluiten; **=splittern**, *v. a.* u. *n.* s. **zersplittern, verschwenden**; **=spotten**, *v. a.* bespotten; **=spottung**, *f.* bespotting, *f.*; **=sprechen**, *v. a.* beloven, toezeggen; *v. rec.* (sich) zich verspreken; **sich mit einem Mädchen versprechen**, trouwbelofde geven aan een meisje; **=sprengen**, *v. a.* met besproeien verbruiken; verstrooien, verdrijven; **=spritzen**, *v. a.* spuitende verbruiken; *fig.* **sein Blut verspritzen**, zijn bloed storten; **=spruch**, *m.* verloving, *f.*; **=spüren**, *v. a* bespeuren; waarnemen gevoelen; **=stählen**, *v. a.* verstalen; **=stählung**, *f.* verstaling, *f.*; **=stampfen**, *v. a.* fijnstampen; vertreden, in de war trappen.

Verstand, *m.* **es**,. verstand, *n.*; **das geht über meinen Verstand**, dat gaat mijn verstand te boven; **wieder zum Verstande kommen**, zijn verstand, zijne zinnen herkrijgen; **=eskasten**, *m. pop.* hoofd, *n.*; **=eskraft**, *f.* **=esvermögen**, *n.* verstandelijk vermogen, *n.*; **=esschärfe**, *f.* scherpzinnigheid, *f.*; **=los**, *adj.* verstandeloos.

Verständ//ig, *adj.* u. *adv.* verstandig; **=igen**, *v. a.* toelichten, *v. rec.* (**sich mit einem**) zich verstaan; overeenkomen met iem.; **=igung**, *f.* overeenkomst, *f.*; **=lich**, *adj.* u. *adv.* verstaanbaar, duidelijk; **verständlich machen**, doen verstaan; **=lichkeit**, *f.* verstaanbaarheid, *f.*; **=niß**, *n.* verstandhouding, *f.*

Ver//statten, *v. a.* vergunnen; **=stattung**, *f.* vergunning, *f.*; **=stauchen**, *v. a.* verstuiken; **=stauchung**, *f.* verstuiking, *f.*; **=stecken**, *v. a.* verbergen, verschuilen; **=stehen**, *v. a.* verstaan,

begrijpen; **sich auf etw. verstehen**, verstand van iets hebben; **sich mit einem verstehen**, zich met iem. verstaan; **sich zu etw. verstehen**, in iets genoegen nemen; zich tot iets laten vinden, -overhalen; **mit darunter verstanden**, mede daaronder begrepen, **ein verstandenes Pfand**, een vervallen pand; **ein verstandenes Pferd**, een (door lang stilstaan) bedorven paard; **-steigen**, *v. rec.* (**sich**) in het opstijgen verdwalen, te hoog klimmen (zoo dat men niet meer terug kan); *fig.* te ver gaan, te hoog vliegen; **er hat sich in der Dichtkunst nicht weit verstiegen**, hij heeft geene hooge vlucht genomen in de dichtkunst; **-steigern**, *v. a.* veilen; **-steigerung**, *f.* veiling, *f.*; **-steinern**, *v. a.* versteenen; **-steinerung**, *f.* versteening, *f.*; **-stellen**, *v. a.* verplaatsen, -stellen, -zetten; *fig.* mismaken, misvormen; *v. rec.* (**sich**) veinzen, huichelen; **seine Stimme verstellen**, zijne stem veranderen; **-stellung**, *f.* verplaatsing, *f. etc.*; **-stellungskunst**, *f.* kunst van veinzen; **-sterben**, *v. n.* sterven; ver-, besterven; **-stimmen**, *v. a.* ontstemmen; **-stocken**, *v. a.* verharden; **-stocktheit**, **-stockung**, *f.* verharding, *f.*; verstoktheid, *f.*; **-stohlen**, *adj.* verstolen; **-stopfen**, *v. a.* toe-, verstoppen; **-stopfung**, *f.* dicht-, verstopping, *f.*; **-stoß**, *m.* vergrijp, *n.* fout, *f.*; **-stoßen**, *v. a.* ver-, stooten.

Ver//streichen, *v. a.* u. *n.* be-, verstrijken; verloopen, **der Termin ist verstrichen**, de termijn is verstreken, **-streichung**, *f.* bestrijken, besmeren; verloopen, *n.*; verschijning, *f.* (van een termijn); **-stricken**, *v. a.* verbreien; verbruiken in breien; verwarren; verstrikken; **-stümmeln**, *v. a.* verminken; **-stummen**, *v. n. s.* verstommen; **-such**, *m.* es, *pl.* e, poging, proef, *f.*; **einen Versuch machen**, eene proef nemen, eene poging doen; **-suchen**, *v. a.* beproeven, trachten, pogen; **versuchen Sie es mit diesem Manne**, probeer het met dezen man; **-suchen**, *v. n.* verzoeken, in verzoeking brengen; **-sucher**, *m.* verleider, verzoeker, *m.*; **-suchung**, *f.* verzoeking, verleiding, *f.*; **-sündigen**, *v. rec.* (**sich**) zich bezondigen; **-sündigung**, *f.* bezondiging, *f.*; **-sunkenheit**, *f.* diepe bedorvenheid, *f.*; **-süßen**, *v. a.* zoet maken; *fig.* verzoeten; **-süßung**, *f.* zoetmaken, *n.*; *fig.* verzoeting, *f.*; **-tagen**, *v. a.* verdagen.

Vertausch//bar, *adj.* ruil-, wisselbaar; **-en**, *v. a.* ver-, ruilen, ver-, inwisselen; **-ung**, *f.* verruiling, inwisseling, *f.* ruil, *m.*

Vertausend//fachen, **-fältigen**, *v. a.* verduizendvoudigen.

Verteufel//n, *v. n.* tot een duivel, boos worden; **-t**, *adj.* duivelsch, verduiveld; drommelsch, verschrikkelijk, grof; **ein verteufeltes Weib**, eene duivelin, heks.

Vertheidig//en, *v. a.* verdedigen, volhouden, staande houden; **-er**, *m.* verdediger, beschermer; advocaat, pleiter, *m.*; **-erin**, *f.* verdedigster, beschermster, *f.*; **-ung**, *f.* verdediging, bescherming, handhaving, *f.*

Vertheidigungs//grund, **-krieg**, *m.* **-kunde**, **-kunst**, **-linie**, **-waffe**, *f.* ꝛc. verdedigings-grond, -oorlog, *m.* -kunde, -kunst, -lijn, *f.* -wagen, *n. etc.*; **-anstalt**, *f.* toebereidsel tot de verdediging; **-bündniß**, *n.* defensiefverbond, *n.*; **-los**, *adj.* weerloos, zonder verdediging; **-muth**, *m.* moed om zich te verdedigen, **-rede**, *f.* redevoering ter verdediging; **-stand**, *m.* staat van verdediging, **-weise**, *f.* wijze om zich te verdedigen; **-weise**, *adv.* verdedigenderwijs, defensief.

Ver//theilen, *v. a.* uit-, verdeelen; in afdeelingen scheiden; **-theuern**, *v. a.* duurder maken; **-theurung**, *f.* prijsverhooging, *f.*; **-thieren**, *v. n. s.* verdierlijken; **-thuer**, *m.* verkwister, *m.*; **-thulich**, *adj.* verkwistend; **-thun**, *v. a.* gebruiken; omzetten; verkwisten.

Vertical, *adj.* verticaal.

Ver//tiefen, *v. a.* uit- verdiepen; **-tiefung**, *f.* uit-, verdieping, *f.*; **-tilgen**, *v. a.* uit-, verdelgen; **-toben**, *v. a.* tieren, uitrazen; **-tract**, *adj.* u. *adv.* *pop.* drommelsch; **-trag**, *m.* es, *pl.* **träge**, verdrag, *n.*; **-tragen**, *n. a.* verdragen; **sie vertragen sich gut**, zij leven goed met elkander; **die Parteien haben sich vertragen**, de partijen hebben een vergelijk getroffen; **das verträgt sich nicht mit...**, dat is niet bestaanbaar met...; **-träglich**, **-tragsam**, *adj.* u. *adv.* verdraagzaam, inschikkelijk; **-träglichkeit**, **-tragsamkeit**, *f.* verdraagzaamheid, *f.*; **-tragsartikel**, **-tragspunkt**, *m.* ꝛc. artikel, punt *n.* van het verdrag; **-trauen**, *v. a.* u. *n.* vertrouwen; **-traulich**, *adj.* u. *adv.* vertrouwelijk; **-traulichkeit**, *f.* vertrouwelijkheid, *f.*; **-treten**, *v. a.* vertreden, vertrappen; **einem den Weg vertreten**, iem. den weg afsnijden; **eines Stelle vertreten**, iem.'s plaats vervullen; **einen vertreten**, iem. vertegenwoordigen; **-treter**, *m.* vertegenwoordiger, *m.*; **-tretung**, *f.* vertreding; vertegenwoordiging, *f.*; **-trieb**, *m.* verkoop, *m.* vertier, *n.*; **-trödeln**, *v. a.* verschacheren; **-trösten**, *v. a.* vertroosten; **einen auf etw. vertrösten**, iem. op iets doen hopen; **seine Gläubiger von einer Zeit zur andern vertrösten**, zijne schuldeischers van den eenen tijd tot den anderen uitstellen; **-tuschen**, *v. a.* verbergen; wegstoppen; **-übeln**, *v. a.* kwalijk nemen; **-üben**, *v. a.* uitoefenen, plegen, uitvoeren.

Verun//ehren, *v. a.* onteeren; **-einigen**, *v. a.* oneenig maken; **sich veruneinigen**, het oneens worden; **-einigung**, *f.* oneenigheid, *f.* twist, *m.*; **-glimpfen**, *v. a.* belasteren, in opspraak brengen; **-glücken**, *v. n. s.* verongelukken, **-glückung**, *f.* verongelukken, *n.*; **-reinigen**, *v. a.* ver-, ontreinigen; **-stalten**, *v. a.* misvormen; **-treuen**, *v. a.* verdonkeren, ontstelen, **-treuung**, *f.* verdonkering, ontfutseling, *f.*

Ver//ursachen, *v. a.* veroorzaken; **-vielfachen**, **-vielfältigen**, *v. a.* vermenigvuldigen; **-vierfachen**, *v. a.* verviervoudigen; **-vollkommnen**, *v. a.* volmaken, voltooien; **-vollkommnung**, *f.* volmaking, voltooiing, *f.*; **-voll-**

ständigen, v. a. volledig maken; =vortheilen, v. a. benadeelen, bedriegen, afzetten; =wachen, v. a. doorwaken; wakende doorbrengen; =wachsen, v. a. u. n. s. dicht-, vergroeien; verkeerd groeien; ein Kleid verwachsen, uit een kleed groeien; dieses Kind ist verwachsen, dit kind is scheef gegroeid; =wahren, v. a. bewaren; sich gegen etwas verwahren, akte van verzet aanteekenen tegen iets; sich gegen den Regen verwahren, zich voor den regen beschermen; =wahrlich, adv. in bewaring; =wahrlosen, v. a. verwaarloozen; =wahrung, f. bewaring, behoeding, f.; voorbehoud, n.; =waisen, v. n. s. een wees worden; =waist, adj. wees geworden; fig. verlaten, eenzaam; ein verwaistes Kind, een ouderloos kind; =walten, v. a. besturen, beheeren; waarnemen; =walter, m. bestuurder, m.; =waltung, f. besturing, f.; bestuur, beheer, n.; =wandelbar, adj. veranderlijk; =wandeln, v. a. veranderen; hervormen; =wandlung, f. verandering; gedaanteverwisseling, f.; =wandt, adj. verwant; =wandte, m. u. f. bloedverwant, m. u. f.; =wandtschaft, f. bloedverwantschap, f.; =wandtschaftlich, adj. verwant; =wässern, v. a. waterig maken; =wegen, adj. vermetel; =wegenheit, f. vermetelheid, f.; =wehren, v. a. verbieden, verhinderen; =weichlichen, v. a. verweekelijken; =weigern, v. a. ver-, weigeren; =weilen, v. n. vertoeven, verwijlen; =weilung, f. verwijl, toeven, n.; =weis, m. verwijt, n. berisping, f.; einen Verweis geben, berispen; =weisen, v. a. verwijzen; verbannen; den Leser auf etw. verweisen, den lezer naar iets verwijzen; von einem zum andern verwiesen werden, van den een naar den ander worden heengezonden; des Landes verwiesen werden, uit den lande gebannen worden; einem etw. verweisen, iem. iets verwijten; berispen.

Ver//weltlichen, v. a. tot wereldlijk goed maken; seculariseeren; =weltlichung, f. secularisatie, f.; =wenden, v. a. om-, afwenden; fig. besteden, viel an Kleider verwenden, veel in kleederen besteden; sich für einen verwenden, voor iem. spreken, pleiten, iem. aanbevelen; =wendung, f. afwending; besteding; bemiddeling; aanbeveling, f. etc.; =werfen, v. a. verwerpen; v. n. ontijdig werpen; =werflich, adj. verwerpelijk; =wesen, v. n. s. verrotten, bederven; v. a. beheeren, besturen; =weser, m. plaatsvervanger, m.; =weslich, adj. bederfelijk, verrotbaar; =wettert, adj. verwenscht, drommelsch; =wichen, adj. u. adv. verleden, laatstleden; =wickeln, v. a. ver-, inwikkelen; verwarren; =wirrt, adj. ingewikkeld; =wiesene, m. banneling, m.; =wildern, v. a. verwilderen; =willigen, v. a. bewilligen; =winden, v. a. fig. te boven komen; =wirken, v. a. verbeuren; misdoen; das Leben verwirken, het leven verbeuren; was habe ich verwirkt? wat heb ik misdaan; =wirklichen, v. a. verwezenlijken; =wirkung, f. verbeuring, f.; =wirren, v. a. verwarren; in de war brengen; v. rec. (sich) verward raken; =wischen, v. a. uitwisschen; =wittern, v. n. s. verweeren; =witwet, adj. weduwenaar, weduwe geworden; =wöhnen, v. a. verwennen; =worfen, adj. verworpen; laag, gemeen; ein Verworfener, een verworpeling; =worfenheit, f. verworpenheid, f.; =worren, adj. verward, ingewikkeld; =worrenheit, f. verwardheid, f.; =wundbar, adj. kwetsbaar; =wunden, v. a. wonden, verwonden; =wundung, f. verwonding, kwetsing, f.

Verwunder//lich, =sam, adj. verwonderlijk; verbazend; =n, v. a. verwonderen, verbazen; =ung, f. verwondering, verbazing; in Verwunderung setzen, verbaasd doen staan; =ungsvoll, adj. vol verwondering; =ungszeichen, n. gr. uitroepingsteeken, n.

Ver//wünschen, v. a. verwenschen; =würfeln, v. a. verdobbelen; =wüstbar, =wüstlich, adj. verwoestbaar; =wüsten, adj. verwoesten; =zagen, v. n. s. versagen, den moed verliezen; =zagt, adj. versaagd; =zagtheit, =zagung, f. versaagdheid, f.; =zahnen, v. a. u. n. tanden, inkepen; met tanden ineenwerken; de laatste tanden krijgen; =zapfen, v. a. tappen, slijten; invoegen, indrijven; =zärteln, v. n. vertroetelen, verwennen; =zaubern, v. a. betooveren; =zäunen, v. a. omheinen; =zechen, v. a. verdrinken, verbrassen; =zehnten, v. a. vertienden; =zehnfachen, v. a. vertienvoudigen; =zehren, v. a. verteren; =zehrer, m. verteerder, m.; =zehrung, f. vertering, f.; =zeichnen, v. a. ver-, misteekenen; op-, aanteekenen; =zeichniß, n. lijst, opgave, f.; =zeichnung, f. opteekening, f.; =zeihen, v. a. vergeven; =zeihlich, adj. vergefelijk; =zeihung, f. vergeving, f.; =zerren, v. a. verwringen, mismaken; =zetteln, v. a. verstrooien, verleggen, verspillen; =zicht, m. es, afstand, m. afzien, n.; Verzicht leisten auf etw., afstand doen, afzien van iets, =ziehen, v. a. u. n. s. vertrekken; den Mund nur zum Lachen verziehen, den mond slechts tot lachen vertrekken; verkeerd opvoeden; ein Kind verziehen, een kind bederven; v. rec. (sich) weg-, op-, verkeerd trekken; die Geschwulst verzieht sich, het gezwel trekt weg; die Sache hat sich lange verzogen, de zaak heeft lang geduurd; verziehen Sie noch etw., vertoef nog een weinig; =ziehung, f. vertrekking, f. etc.; =zieren, v. a. versieren, verfraaien; =zimmern, v. a. vertimmeren; =zinnen, v. a. vertinnen; =zinsen, v. a. interest geven, -betalen; =zogen, adj. i. verziehen; =zögern, v. a. uitstellen, vertragen; =zögerung, f. vertraging, f.; =zollen, v. a. tol, recht betalen; =zücken, v. a. † in verrukking brengen; =zückt, adj verrukt; =zücktheit, f. geest vervoering, f.; =zückung, f stuiptrekking, f.; =zuckern, v. a. te veel-, over-, suikeren; =zug, m. es, uitstel, n. opschor-

ting, vertraging, *f.*; -züglich, *adj jur.* uitstellend, vertragend; -züglichkeit, *f.* langzaamheid, treuzeling, *f.*; -zupfen, *v. a.* uitrafelen; pluksel maken; -zwackt, *adj.* drommelsch; -zweifeln, *v. n. s.* vertwijfelen; -zweifelt, *adj.* u. *adv.* vertwijfeld, wanhopig; -zweiflung, *f.* vertwijfeling, wanhoop, *f.*; -zweigen, *v. a* vertakken; -zweigung, *f.* vertakking, *f.*; -zwirken, *v. a.* krom buigen, afknijpen; -zwickt, *adj.* omgeklonken, vastgezet; *fig.* vreemd, zonderling; -zwickung, *f.* omklinking, vastzetting, *f.*; -zwiefachen, *v. a.* verdubbelen.

Vesper, *f.* vesper, *f.*; avond, *m.*; in die Vesper gehen, te vesper gaan; -brod, *n* -glocke, -zeit, *f.* 2c. vesper-brood, *n.* -klok, *f.* -tijd, *m. etc.*; -n, *v. n. h.* het avondeten gebruiken; -predigt, *f.* -prediger, *m.* avondpreek, *f.* -prediker, *m.*

Vestal//ien, *n. pl.* feesten ter eere van Vesta, vestalien, *n. pl.*; -in, *f.* priesteres van Vesta, vestale, *f.*

Vesuvisch, *adj.* vurig, gloeiend.

Veteran, *m.* veteraan, *m.*

Veterinär, *adj.* veeartsenijkundig.

Veto, *n.* veto, verbod, *n.*

Vettel, *f.* oud wijf, *n.*; -haft, -isch, *adj.* als een oud wijf.

Vetter, *m. s, pl.* n, neef, *m.* (cousin); -lich, *adj.* als neef; -schaft, *f.* neefschap, *f.*

Vexir//en, *v. a.* foppen, bespotten, plagen; -erei, *f.* fopperij, *f. etc.*; -glas, *n.* springglaasje, *n.*; -ring, *m.* ring die heimelijk opengaat; -schloß, *n.* geheim slot, *n.*; -uhr, *f.* goochelhorloge, *n.*

Vezier, *m. s, pl.* e, vizier, *m.*; -at, *n.* -swürde, *f.* vizierschap, *n.*

Viaticum, *n.* teergeld, *n.*

Vibrir//en, *v. n.* trillen; -ung, *f.* trilling, *f.*

Vicar, -ius, *m. s, pl.* e, vicaris, kapelaan, *m.*; -iat, *n.* vicariaat, *n.*; -iren, *v. n. h.* het vicariaat waarnemen.

Vice, (slechts in samenstell. als:) -admiral, -consul, -könig, *m.* 2c. 2c. vice-admiraal, -consul, -koning, *m. etc. etc.*

Vidimiren, *v. a.* vidimeeren.

Vieh, *n* es, vee, beest, *n.*; -arznei, *f.* -arzt, -händler, -markt, -stall, *m.* 2c. 2c. vee-artsenij, *f.* -arts, -handelaar, *m.* -markt, *f.* -stal, *m. etc.*; -isch, -mäßig, *adj.* beestachtig; -stand, *m.* veestapel, *m.*; -zucht, *f.* veeteelt, *f.*

Viel, *adj.* u. *adv.* veel; es ist gleich viel, het is even veel; um so viel besser, zoo veel te beter; -artig, -ästig, -eckig, -farbig, *adj.* 2c. 2c. veel-soortig, -takkig, -hoekig, -kleurig, *etc.*; -erlei, *adv.* velerlei; -fraß, -fuß, *m* -götterei, -schreiberei, *f.* 2c. veel-vraat, -voet, *m.* -goderij, -schrijverij, *f. etc.*; -heit, *f.* veelheid, *f.*; -leicht, *adv.* misschien, wellicht; -mehr, *adv.* veeleer; -saitig, *adj.* veelsnarig; -thuerei, *f.* drukte, *f.* omslag, *m.*

Vier, *num.* vier; mit vieren fahren, met vier paarden rijden; auf allen vieren kriechen, op handen en voeten kruipen; alle viere von sich strecken, achterover vallen met de beenen in de lucht (dood gaan); -beinig, -eckig, -fältig, -füßig, -kantig, -seitig, *adj.* 2c. 2c. vier-beenig, -hoekig, -voudig, -voetig, -kantig, -zijdig *etc.*; -e, *f.* -er, *m.* vier, *f.* viertal, *n.*; -draht, -fürst, -pfünder, *m.* 2c. vierdraat, -vorst, -ponder, *m. etc.*; -te, (der, die, das) de, het vierde; -tehalb, vierdehalf; -tel, *n.* vierendeel, kwart, *n.*; -telelle, *f.* kwart-el, *f.*; -teljahr, *n.* vierendeeljaar, *n.*; -teljährig, *adj.* driemaandelijksch; -telmeile, -teltonne, *f.* -telzentner, *m.* 2c. het vierde van een mijl, -ton, *f.* -centenaar, *m. etc.*; -telmeister, *m.* wijkmeester, *m.*; -teln, *v. a.* vierendeelen; -telnote, *f.* vierde noot, *f.*; -telpfund, *n.* vierendeelpond, *n.*; -telschwenkung, -telwendung, *f. mil.* kwart-zwenking, *f.*; -telstunde, *f.* kwartier, (-uur) *n.*; -telstündig, *adj.* een kwartier durende; -teltakt, *m.* kwartmaat, *f.*; -tens, *adv.* ten vierde; -theil, *n.* vierendeel, *n.*; -theilen, *v. a.* vierendeelen; -theilig, *adj.* vierdeelig; -vierteltakt, *m.* vierkwartmaat, *f.*; -zehn, *num.* veertien; -zehntens, *adv.* ten veertiende; -zig, *num.* veertig; -zigtägig, *adj.* veertigdaagsch. — Men vorme de verdere samenst. naar de gelijksoortige woorden op: acht, drei, ein.

Vigil//ant, *adj.* waakzaam; -ien, *pl.* zielmissen, *pl.*; -iren, *v. n.* (auf etwas) naar iets uitzien.

Vignette, *f.* vignet, *n.*

Villa, *f. pl.* s, (Villen) buiten, landhuis, *n.*

Viol//e, *f. mus.* viool, *f.*; *bot.* viooltje, *n.* (s. Veilchen); -ett, *adj.* vioolblauw; -ine, *f. mus.* viool, *f.*; -inist, *m.* en, *pl.* en, -inspieler, *m.* vioolspeler, *m.*; -inschlüssel, *m.* vioolsleutel, *m.*; -oncell, *n. s, pl.* e, violoncel, *n.*; -oncellist, *m.* en, *pl.* en, violoncellist, *m.*

Viper, *f.* adder, *f.*; -ngras, *n.* slangenkruid, *n.*

Virtuose, *m.* virtuoos, *m.*

Vision, *f.* visioen, *n.*

Visir, *n.* es, *pl.* e, vizier, *n.*; -en, *v. a.* mikken; viseeren (een paspoort); -korn, *n.* vizier, *n.*; -maß, *n.* -stab, *m.* -ruthe, *f.* roei-, peilstok, *m.*

Visit//e, *f.* visite, *f.* bezoek, *n.*; -enkarte, *f.* visite-kaartje, *n.*; -ireisen, *n.* tentijzer, *n.*; -iren, *v. a.* visiteeren.

Vitriol, *m.* es, vitriool, *n.*; -erde, -säure, *f.* -öl, -wasser, *n.* -zapfen, *m.* 2c. 2c. vitriool-aarde, *f.* -zuur, *n.* -olie, *f.* -water, *n.* -steen, *m. etc.*; -geist, *m* geest van vitriool; -hütte, -siederei, *f.*; -werk, *n.* vitrioolstokerij, *f.*

Vitz//dom, -thum, *m. obs.* stedehouder, plaatsvervanger, *m.*; -domei, -thumei, *f.* stedehouderschap, *n.*

Vocabel, *f.* woord, *n.*

Vocal, *m.* es, *pl.* e, klinker, *m.* klinkletter, *f.*; -concert, *n.* vocaal-concert, *n.*; -musik, *f.* zangmuziek, *f.*

Vocativ, *m. s, pl.* e, vocatief, *m.*; -us, *m.* schalk, rare snuiter, *m.*

Vogel, *m. s, pl.* Vögel, vogel, *m.*; ein durchtriebener Vogel, een looze vogel; -bauer, *m.* -beize, *f.* -fang, -leim, *m.* -scheuche, *f.* -steller, *m.* 2c. 2c. vogel-kooi, -jacht, -vangst, *f.*

-lijm, *n.* -verschrikker, -vanger, *m. etc.*; =dunst, *m.* musschenhagel, *m.*; =flinte, *f.* jachtgeweer, *n.*; =frei, *adj.* vogelvrij, =hecke, *f.* broeikooi, *f.*; =herd, *m.* vogelbaan, *f.*; vogelvangst met netten en aas; =kloben, *m.* vogelaars-roede, *f.*; =näpfchen, *n.* vogelbakje, *n.*

Vögel//beschreibung, *f.* vogelbeschrijving, *f.*; =chen, *n.* vogeltje, *n.*; =kunde, *f.* vogelkunde, *f.*

Vogler, *m.* vogelaar, *m.*

Vogt, *m.* es, *pl.* Vögte, voogd, *m.*; opzichter; schout; gerechtsdienaar, *m.*; =ei, *f.* voogdijschap, *n.*; =eilich, *adj.* tot het voogdijschap behoorende.

Volk, *n.* es, s, *pl.* Völker, volk, *n.*; =reich, *adj.* volkrijk; =sdichter, =sfreund, =sleiter, =sgeist, *m.* =smeinung, =smenge, *f.* ꝛc. ꝛc. volks-dichter, -vriend, -leider, -geest, *m.* -meening, -menigte, *f. etc.*; =smäßig, *adj.* u. *adv.* overeenkomstig het volk; =sthümlich, *adj* u. *adv.* naar het volksgebruik; =sthümlichkeit, *f.* volksaard, landaard, *m.*; =sliebend, *adj.* volklievend; =sversammlung, *f.* volksvergadering, *f.*; =svertreter, *m.* volksvertegenwoordiger, *m.*

Völk//chen, *n.* volkje, *n.*; =erkunde, *f.* volkenkunde, *f.*; =errecht, *n.* volkenrecht, *n.*; =errechtlich, *adj* naar het volkenrecht; =erschaft, *f.* natie, *f.* volksstam, *m.*; =erwanderung, *f.* volksverhuizing, *f.*

Voll, *adj.* u. *adv.* vol, gevuld; volkomen; ein Buch voller Fehler, een boek vol met fouten; er ist voller Schlaf, hij is vol slaap; der Mond ist voll, het is volle maan; in vollem Trabe, in vollen draf; =auf, *adv.* volop; =aus, *adv.* voluit, ten volle; =blut, *n.* volbloed, *n.*; =blütig, *adj* volbloedig; =blütigkeit, *f.* volbloedigheid, *f.*; =bringen, *v. a.* volbrengen, voltooien, uitvoeren; =bringung, *f.* volbrenging, *f.*; =brüstig, *adj.* vol van borsten; =bürtig, *adj.* van hetzelfde huwelijk, -bed; =enden, *v. a.* voleinden, voleindigen; =ender, *m.* voleinder, *m.*; =ends, *adv.* daarenboven, volkomen, buitendien; =führen, *v. a.* volvoeren; =genuß, *m.* volmaakt genot, *n.*; =gewalt, *f.* volle macht, *f.*; =gültig, *adj.* voldoende, geldig; de volle waarde bezittende; =gültigkeit, *f.* geldigheid, volle waarde, *f.*; =häring, *m.* volle haring, *m.*; =heit, *f.* volheid; *fig.* dronkenschap, *f.*; =hüfner, *m.* pachter, die eene landhoeve van één ploeg bezit; =jährig, *adj.* voljarig; =jährigkeit, *f.* voljarigheid, *f.*; =kommen, *adj.* u *adv.* volkomen; =kommenheit, *f* volkomenheid, volmaaktheid, *f*; =körnig, *adj.* vol korrels; =kraft, *f.* volle kracht, *f.* nadruk, *m.*; =kräftig, *adj* nadrukkelijk; =leibig, *adj.* zwaarlijvig; =leibigkeit, *f.* zwaarlijvigheid, *f.*; =macht, *f.* volmacht, procuratie, *f.*; =mond, *m.* volle maan, *f.*; =mündig, *adj.* volmondig; =saftig, *adj.* volsappig; =ständig, *adj.* volledig, volkomen, =ständigkeit, *f.* volledigheid, *f.*; =stimmig, =tönig, *adj. mus.* met alle stemmen, vol, welluidend; s. einstimmig; =stimmigkeit, *f.* welluidendheid, *f.*; =strecken, *v. a.* volvoeren; voltrekken; =strecker, *m.* uitvoerder, voltrekker, *m.*; =streckung, *f.* vol-, uitvoering, voltrekking, *f.*; =wangig, *adj.* bolle wangen hebbende; =wichtig, *adj.* vol, onverminderd; voor het volle gehalte; *fig.* geldend, geldig; =wichtigkeit, *f.* juist gewicht, *n.*; =wuchs, *m.* volwassenheid, *f.*; =zahl, *f.* vol getal, *n.*; =zählig, *adj.* voltallig; =zähligkeit, *f.* voltalligheid, *f.*; =ziehen, *v. a.* voltrekken; =zieher, *m.* voltrekker, uitvoerder, *m.*; =ziehung, *f.* voltrekking, uitvoering, *f.*; =ziehungsgewalt, =macht, *f.* uitvoerende macht, *f.*

Völlig, *adj.* u. *adv.* volkomen, geheel, gansch; völliger Ablaß, volle en algeheele aflaat; das völlige Maß, de volle maat; die völlige Größe, de volle, vereischte grootte; dieser Rock ist zu völlig, deze rok is te wijd; er ist ein völliger Narr, hij is een volkomen dwaas; =keit, *f.* zwaarlijvigheid; gezetheid, *f.*; te groote vetheid, *f.*

Völlerei, *f.* dronkenschap, zwelgerij, brasserij, *f.*

Volontär, *m.* s, *pl.* e, volontair.

Volt//e, *f.* volte, *f.*; =igiren, *v. a.* voltigeeren; =igeur, *m.* s, *pl.* s, voltigeur, *m.*

Vom (von dem), van den, het.

Vomi//ren, *v. n.* braken; =tiv, *n.* s, *pl.* e, braakmiddel, *n.*

Von, *prp.* van; dieses Buch ist geschrieben von Herrn R. K., dit boek is geschreven door den Heer R. K.; von etw. reden, over iets spreken; einer von Ihnen, één van u allen: von ehrlichen Eltern, van, uit eerlijke ouders; =einander, *adv.* van elkander; in tweeën; =eln, *v. n.* „von“ voor zijn naam stellen, zich voor edelman doen doorgaan; =ling, *m.* nieuwbakken edelman, *m*; =nöthen, *adv.* noodig, van nooden.

Vor, *prp.* vóór; vor der Zeit, vor Ostern, vóór den tijd, -paschen; vor der Thür sitzen, voor de deur zitten; sich vor die Thür setzen, zich voor de deur nederzetten; vor Hunger, van honger; vor Angst, uit angst; sie konnte vor Seufzen kein Wort reden, het zuchten belette haar te spreken; Achtung vor einem haben, achting voor iem. hebben; Abscheu vor etwas haben, afkeer van iets hebben; sich vor einem fürchten, voor iem. bang zijn, =, *adv.* vor wie nach, zoo als altijd, steeds. — In samenstell. heeft „vor“ meestal dezelfde beteekenis als „voor“ in de Nederlandsche taal, *b. v.* vorbereiten, =blasen, =bohren, ꝛc ꝛc. voor-bereiden, -blazen, -boren *etc. etc.*; Vor=bericht, =bild, =hand ꝛc. ꝛc. voor-bericht, -beeld, -hand *etc. etc.*; om deze reden worden uit de groote menigte van samenstellingen slechts die hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „voor“ gevormd worden of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Vor//ab, *adv. fam.* vooral; =ahnen, *v. n.* voorgevoelen; =an, *adv.* vooraan; voorop; =arbeit, *f.* voorbereidend werk, *n.*; =arbeiten, *v. a.* in den arbeid vooruitkomen; iem. iets voordoen;

=ärmel, *m.* bovenmouw, *f.*; =aus, *adv.* vooruit; vor mir voraus, boven mij vooruit; sich im Voraus freuen, zich vooraf verheugen; =ausbezahlen, =ausgeben, =ausgehen, ꝛc. vooruit-betalen, -geven, -gaan *etc. etc.*; =aussetzen, *v. a.* vooronderstellen; sich etw. im Voraus zueignen, zich bij voorbaat in bezit van iets stellen; =ausbezahlung, =aussicht, *f.* ꝛc. vooruit-betaling, *f.* -zicht, *n. etc.*; =aussetzung, *f.* vooronderstelling, *f.*; =bau, *m.* voorgebouw, *n.*; =bauen, *v. a.* voorbouwen; bouwen voor. . .; *fig.* (einem Dinge) iets voorkomen, beletten.

Vor//bauung, *f.* voorbouwen. *n.*; *fig.* voorkoming, *f.*; =bauungsmittel, *n.* voorbehoedmiddel, *n.*; =bedacht, *m.* voordacht, *f.*; =bedächtig, *adj.* u. *adv.* voorbedacht, -elijk; =bedächtigkeit, *f.* voorbedachtheid, *f.*; =behalt, *m.* voorbehoud, *n.*; voorwaarde, *f.*; unter Vorbehalt, met voorbehoud; =behalten, *v. a.* voorbehouden; =behaltlich, *adv.* met voorbehoud van; =bei, *adv.* voorbij; es ist mit ihm vorbei, het is met hem gedaan; =beigehen, =beifahren, =beischiffen ꝛc. ꝛc. voorbij-gaan, -rijden, -varen *etc.*; er ist an mir vorbeigegangen, hij is mij voorbijgegaan; =beigehen lassen, laten voorbijgaan; =beigehende, *m.* voorbijganger, *m.*

Vorbereit//en, *v. a.* voorbereiden, in staat stellen; =er, *m.* hij die voorbereidt; =schaft, =ung, *f.* voorbereiding, *f.* toebereidsel, *n.*

Vorbereitungs//kenntniß, =schule, =stunde, =wissenschaft, *f.* ꝛc. voorbereidende kennis, school, les, wetenschap, *f. etc.*; =mittel, *n.* =unterricht, *m.* voorbereidend middel, onderwijs, *n.*; =satz, *m.* hulpstelling, *f.*

Vorbericht, *m.* voorbericht, *n.*; =en, *v. a.* eene voorrede maken; waarschuwen.

Vorbescheid, *m.* =ung, *f.* dagvaarding, *f.*; voorloopig bescheid, vonnis, *n.*; =en, *v. a.* dagvaarden; een voorloopig antwoord geven.

Vorbestimm//en, *v. a.* voorbeschikken; =ung, *f.* voorbeschikking, *f.*

Vor//beten, *v. a.* voorbidden; *fig.* altijd hetzelfde vertellen; =beugen, *v. a.* naar voren buigen; *fig.* voorkomen, beletten; =beugung, *f.* vooroverbuiging; voorkoming, *f.*; =beugungsmittel, *n.* voorbehoedmiddel, *n.*; =biegen, *v. a.* naar voren buigen; =bild, *n.* voorbeeld, *n.*; =bilden, *v. a.* voorbeelden, afbeelden; =bildlich, *adj.* u. *adv.* zinnebeeldig, typisch; =bitte s. Fürbitte; =bringen, *v. a.* voor-, bij-, uitbrengen; opperen; =bühne, *f.* proscenium, *n.*; =datiren, *v. a.* antidateeren; =dem, *adv.* eertijds, vroeger.

Vorder, *adj.* (der, die, das vordere, =vorderste) de, het voorste, eerste; =arm, *m.* =bein, *n.* =brust, *f.* =eisen, =gebäude, =haus, *n.* ꝛc. ꝛc. voor-arm, *m.* -been, *n.* -borst, *f.* -ijzer, -gebouw, -huis, *n. etc. etc.*; =geschirr, *n.* borstleder, *n.*; =gestell, *n.* voorstel, *n.*; =glied, *n.* voorste lid, -gelid, *n.*; =grund, *m.* voorgrond, *m.*; im Vordergrund, op den voorgrond; =haupt, *n.* voorzijde van het hoofd; =lauf, *m.* voorpoot (van een haas); voorste gedeelte van een geweerloop; =satz, *m.* voorste zin, *m.*; eerste stelling, *f.*; =sitz, *m.* voorste zitting, *f.*; =stube, *f.* =zimmer, *n.* voorkamer, *f.*; =theil, *m.* voorste gedeelte, *n.*; voorzijde, *f.*; voor-stel, -schip, *n. etc.*; =treffen, *n.* voorhoede, *f.*; =viertel, *n.* voorvierdel, *n.*; =wage, *f.* zwenghout van een rijtuig; =wagen, *m.* voorstel, *n.* (van een rijtuig); =wand, *f.* voormuur, *m.*; =zahn, *m.* voortand, *m.*; =zeug, *n.* borst-leder, -stuk, *n.*

Vor//drängen, *v. a.* voort-, vooruit-dringen; *v. rec.* (sich) vooruitdringen; =dringen, *v. n. s.* voortdringen; avanceeren; =drucken, *v. a.* voordrukken; aan het hoofd van een boek drukken; =drücken, *v. a.* vooruitdrukken; =eilen, *v. a.* vooruitsnellen; =eilig, *adj.* voorbarig, overijld; =eiligkeit, *f.* voorbarigheid, *f.*; =empfindung, *f.* voorgevoel, *n.*; =enthalten, *v. a.* terug-, onthouden; =enthaltung, *f.* onthouding, *f.*; =erinnerung, *f.* voorwoord, *n.*; =ersehen, *v. a.* vooruit-bepalen; =erst, *adv.* vooreerst; =erwähnt, *adj.* voorgemeld; =essen, *v. n.* † vooruitkomen in het eten; vorgegessenes Brod, inkomsten vooruit verteerd; =fahr, *m.* s, *pl.* en, voorvader; voorganger, *m.*; =fahren, *v. n.* voorkomen (met het rijtuig); =fall, *m.* voorval, *n.*; *med.* verzakking, *f.*; =fallen, *v. n. s.* voorvallen, gebeuren, overkomen; bei vorfallender Gelegenheit, bij voorkomende gelegenheid; =feier, *f.* =fest, *n.* voorafgaande plechtigheid, *f.* voorfeest, *n.*; =feile, *f.* bastaardvijl, *f.*; =finden, *v. a.* vinden, ontmoeten; *v. rec.* (sich) voorhanden zijn; =fordern, *v. a.* ontbieden, dagvaarden; =frage, *f.* voorloopige vraag, *f.*; =früh, *adj.* vroegrijp; =führen, *v. a.* voorbrengen; =gang, *m.* voorrang, *m.*; voorval, *n.*; staat van zaken; =gängig, *adj.* voorgaande, voorloopig; =geben, *v. a.* voorgeven; beweren; =geben, *n.* voorwendsel, *n.*; =geblich, *adj.* voorgevend; voorgewend; =gefaßte Meinung, vooroordeel; =geigen, *v. a.* voorspelen (op de viool); =gemeldet, *adj.* voornoemd; =gesetzte, *m.* patroon; superieur, *m.*; =gestern, *adv.* eergisteren; =gestrig, *adj.* van eergisteren; =greifen, *v. a.* inbreuk maken op, te kort doen aan; einem in seinem Amte vorgreifen, iemand in zijne betrekking te kort doen; zich iem's rechten aanmatigen; das Pferd greift vor, het paard doet groote stappen; =greiflich, *adv.* per anticipatie; =greifung, *f.* =griff, *m.* ingreep, inbreuk, *f.*; =haben, *v. a.* voorhebben; voor zich hebben; =haben, *n.* voornemen, *n.*; =handen, *adj.* voorhanden, aanwezig; =hang, *m.* gordijn, *f.*; =hängen, *v. n.* voor iets hangen; =hängen, *v. a.* voorhangen; =hängeschloß, *n.* hangslot, *n.*; =hangstange, *f.* gordijnroede, *f.*; =hauen, *v. a.* voorhakken; =haut, *f.* voorhuid, *f.*

Vorher, *adv.* vooraf, vooruit; vroeger; =anzeigen, =bestimmen,

=gehen, =bemerken, =wissen, ꝛc. ꝛc. vooraf-, (vooruit-) melden, -bepalen, -gaan, -bemerken, -weten *etc. etc.*; =sagen, =verkündigen, *v. a.* voorspellen, voorzeggen; =sehen, *v. a.* voorzien; =bezahlen, *v. a.* vooruitbetalen; =bestimmung, *f.* voorbeschikking, *f.*; =ig, *adj.* vorig; =sagung, =verkündigung, *f.* voorzegging, -spelling, *f.*; =sehung, *f.* voorziening, *f.*; vooruitzicht, *n.*

Vor//herbst, *m.* vroege herfst, *m.*; =herrschen, *v. n.* heerschen; de bovenhand, de overhand hebben; bovendrijven; =himmel, *m.* voorhof *n.* des hemels; =hin, *adv.* straks, kort geleden; =hof, *m.* voorhof, *n.*; voorplaats, *f.* -plein, *n.*; =holz, *n.* voorhout, *n.*; =hut, *f. mil.* voorhoede, *f.*; recht van eerst weiden; =ig, *adj.* vorig, verleden; vroeger; =jährig, *adj.* van het vorige jaar; =kauf, *m.* vroegere aankoop, *m.*; opkoop, *m.*; =käufer, *m.* voor-, opkooper, *m.*; =kehren, *v. a.* voorstoffen; naar voren wenden; *fig.* alle maatregelen beproeven, -treffen; =kehrung, =kehr, *f.* maatregel, *m.* beraming, *f.* toebereidsel, *n.*; =kenntniß, *f.* voorkennis; voorloopige kundigheid, *f.*; =klingen, *v. n.* klinken, galmen boven iets anders uit; =kommen, *v. n. s.* voorkomen; voort-, te voorschijn komen; =kosten, *v. a.* voorproeven; =laden, *v. a.* dagvaarden; oproepen.

Vor//ladung, *f.* dagvaarding, *f.*; =lader, *m.* deurwaarder, *m.*; =lage, *f.* wat voor iets anders ligt; *chem.* ontvanger, recipiënt, *m.*; =längst, *adv.* sedert lang; =laß, *m.* ſſes, =lauf, *m.* voorloop, *m.*; =laufen, *v. n. s.* voor-, vooruit-loopen; =läufig, *adj.* voorloopig; =laut, *adj* u. *adv.* voorbarig; laatdunkend: =legelöffel, *m.* soeplepel, *m.*; =legemesser, *n.* voorsnijmes, *n.*; =legen, *v. a.* voor-leggen, -stellen; (paarden) voorspannen; =legeschloß, *n.* hangslot, *n.*; =legung, *f.* voorlegging, *f. etc.*; =lesen, *v. a.* voorlezen; =lesung, *f.* voor-, lezing, *f.*; =letzt, *adj.* voorlaatst; =lieb, *adj.* (nehmen) voor lief nemen; =liegen, *v. n.* voorliggen; *fig.* ter tafel-, op het tapijt zien; die vorliegende Geschichte, de onderhavige geschiedenis (waarover gehandeld wordt); =malig, *adj.* voormalig; =mals, *adv.* voormaals; =mittags, *adv.* in den voormiddag.

Vormund, *m.* es, s, *pl.* münder, voogd, curator, *m.*; =lich, *adj.* een voogd betreffende; =samt, *n.* voogdambt, *n.*; =sbestellung, *f.* aanstelling van een voogd.

Vormundschaft, *f.* voogdijschap, *n.*; =lich, *adj.* tot de voogdijschap behoorende; =samt, *n.* betrekking van voogd; =sgeld, *n.* =srechnung, *f.* =srecht, *n.* =ssache, *f.* ꝛc. geld, rekening, recht, zaak tot de voogdij behoorende.

Vormüssen, *v. a.* voormoeten.

Vorn, *adv.* voor, voren, van voren; wieder von vorn anfangen, weder van voren aan beginnen; von vorn angreifen, in het front aanvallen; vorn heraus wohnen, voren wonen; vorn im Buche, voorop in het boek; er ist hinten und vorn zu Hause, hij is met alles bekend.

Vor//nächtig, *adj.* van den vorigen nacht; =namen, *m.* voor-, doopnaam, *m.*

Vornehm, *adj.* voornaam, aanzienlijk; =en, *v. a.* voor zich nemen, plaatsen, zetten; ondernemen, onder handen nemen; *v. rec.* (sich etw.) zich iets voornemen; =en, *n.* voornemen, plan, *n.*; =heit, *f.* voornaamheid, deftigheid, *f.* aanzien, *n.*; =lich, *adj.* voornamelijk, hoofdzakelijk, vooral; =thuerei, *f.* =thun, *n.* gemaakte trots, *m.*

Vor//platz, *m.* voorplein, *n.* voorplaats, *f.*; huisgang, *m.*; =rath, voorraad, *m.*; =räthig, *adj.* in voorraad; =rathshaus, *n.* =rathskammer, *f.* ꝛc. voor-raad-(provisie-) huis, *n.* -kamer, *f. etc.*; =recht, *n.* voorrecht, *n.*; =rede, *f.* voorrede, *f.*; =reden, *v. a.* voorzeggen; =reißen, *v. a.* voorschetsen; =reißer, *m.* stalen steekpriem, *m.*; =richten, *v. a.* gereedmaken, in gereedheid brengen; =richtung, *f.* toestel, toebereidsel, *n.*; =rücken, *v. a.* u. *n.* vooruit-rukken, -schuiven; *fig.* (einem etwas) iem. iets verwijten; das Datum vorrücken, antidateeren; =rückung, *f.* voortrukking, *f.*; verwijt, *n.*; =satz, *m.* voornemen, *n.*; mit Vorsatz, =sätzlich, *adj.* opzettelijk; =satzpapier, *n.* schutblad, *n.*; =schein, *m.* zum .... kommen, te voorschijn komen; =schießen, *v. a.* voorschieten; voor iem. schieten; =schlag, *m.* voorslag, *m.*; voorstel, *n.*; einen Vorschlag machen, een voorstel doen; in Vorschlag bringen, voorslaan, op het tapijt brengen; =schlagen, *v. a.* u. *n.* voorslaan; *fig.* overvragen; ich schlage Ihnen nichts vor, ik overvraag u niets; =schläglich, *adj.* voorstelbaar; dat voorgesteld of voorgeslagen kan of mag worden; =schmack, *m.* voorsmaak, *m.*; =schmecken, *v. n.* boven alles uit proeven; *v. a.* voorproeven; =schnell, *adj.* voorbarig, overhaast; =schnitter, *m.* eerste maaier, *m.*; =schreiten, *v. n. s.* vooruittreden; =schrift, *f.* voorschrift, *n.*; =schub, *m.* eerste worp, *m.*; *fig.* bij-, onderstand; einem Vorschub leisten, iem. vooruithelpen; ondersteunen.

Vorschuh, *m.* voorschoen, *m.*; =en, *v. a.* voorschoenen; =leder, *m.* bovenleder, *n.*

Vor//schule, *f.* voorbereidende school, *f.*; =schurz, *m.* voorschot, *n.*; =schütten, *v. a.* voorwerpen; =schützen, *v. a.* voorgeven, -wenden; veinzen; sein Alter vorschützen, zijn ouderdom als verontschuldiging aanvoeren; seine Unwissenheit vorschützen, zijne onwetenheid voorwenden; =schützung, *f.* voorwending, *f.*; =schweben, *v. n.* zweven voor de oogen; das schwebt mir noch dunkel vor, dat staat mij nog voor; =sehen, *v. a.* vooruitzien; *v. rec.* (sich) zich wachten; op zijne hoede zijn; =sehung, *f.* voorzienigheid, *f.*; =sein, *v. n. s.* voor-, vooruitzijn; =setzen, *v. a.* voorzetten, -plaatsen; *v. rec.* (sich etw.) zich iets voornemen; =sicht, =sichtigkeit, *f.* voorzichtigheid, *f.*; (göttliche) Vorsicht, voorzienigheid, *f.*; =sichtig, *adj.* u. *adv.* voorzichtig; =sitz, *m.*

voorzitterschap, *n.*; voorrang, *m.*; =sitzen, *v. n.* voorzitten; =sommer, *m.* vroegzomer, *m.*; =sorge, *f.* voorzorg, *f.*; =spannen, *v. a.* voorspannen; =spiegeln, *v. a.* voorspiegelen; =spiel, *n.* voorspel, *n.*; =sprache, *f.* =spruch, *m.* voorspraak, *f.*; =sprechen, *v. a.* voorspreken; *v. n.* te luid spreken; **wollen Sie morgen um elf Uhr bei mir vorsprechen**, wilt gij morgen om elf uur bij mij aankomen; =sprung, *m.* voorsprong, *m.* uitstek, *n.* uithoek, *m.*; **einen Vorsprung gewinnen**, vooruitkomen; **er hat einen Vorsprung von zwei Tagen**, hij is ons twee dagreizen vooruit; =spuk, *m.* voorspook, *n.*; =stadt, *f.* voorstad, *f.*; =städter, *m.* bewoner eener voorstad; =stand, *m.* bestuur, *n.* bestuurder, *m.*; =stechen, *n.* voor-, uitsteken; =stecher, *m.* priem, *m.*; =stecken, *v. n.* vooruit-steken, vast-steken; **sich ein Ziel vorstecken**, zich een doel stellen; =stecker, *m.* =steckeisen, *n.* voorstekpin, *f.*; =stehen, *v. n.* voorstaan; staan voor...; **die vorstehende Seite**, de vorige bladzijde; **einer Sache vorstehen**, eene zaak besturen, beheeren; **es steht mir vor**, het staat mij voor; =steher, *m.* bestuurder, bewindhebber, *m.* hoofd, *n.*; =steherin, *f.* bestuurster, *f.* =steherdrüse, *f. anat.* voorstanderklier, *f.*; =stellen, *v. a.* voor-stellen, -zetten, -plaatsen; **den Wirth vorstellen**, den hospes spelen; **einen zum Muster vorstellen**, iem. tot voorbeeld stellen; =stellung, *f.* voorstelling, *f.*; =stoß, *m.* boord, *m.*; uitstek, *n.*; verlengpijp, *f.*; =stoßen, *v. a.* u. *n.* vooruitstooten; uitsteken.

Vorstreck//bar, *adj.* uitrekbaar; =en, *v. a.* uit-, vooruitsteken; *fig.* voorschieten, verstrekken; =ung, *f.* uitsteken, *n.*; voorschot, *n.*

Vor//strich, *m.* streep voor een woord; rand, *m.*; =stube, *f.* voorkamer, *f.*; =stück, *n.* voorstuk, *n.*; =stufe, *f.* voortrede, *f.* voortrap, *m.*; =suche, *f.* voorloopig opzoeken, *n.*; =suchen, *v. a.* opzoeken; =theil, *m.* voordeel, *n.* winst, *f.*; **gewisse Vortheile haben**, den slag van iets hebben; **er weiß die Vortheile nicht**, hij heeft er den slag niet van; =theilhaft, *adj.* u. *adv.* voordeelig; =thun, *v. a.* voordoen; voorspelden; =trab, *m.* voorhoede, *f.*; =traben, *v. a.* vooruitdraven; =trag, *m.* s, *pl.* träge, voordracht, *f.* verslag, voorstel, *n.*; **in Vortrag bringen**, voordragen, -stellen.

Vor//tragen, *v. a.* voor-dragen, -stellen, -slaan; =trällern, =trillern, *v. a.* voorneuriën; =trefflich, *adj.* u. *adv.* voortreffelijk, uitmuntend; =trefflichkeit, *f.* voortreffelijkheid, *f.*; =treten, *v. a.* vooruittreden; =tritt, *m.* voorrang, voorstap, *m.*

Vor//trupp, *m.* voorhoede, *f.*; =tuch, *n.* schortje, *n*; =turner, *m.* voorturner, *m.*; =üben, *v. a.* vooroefeningen houden; =übung, *f.* vooroefening, *f.*

Vorüber, *adv.* voorbij.

Voruntersuchung, *f.* voorloopig onderzoek, *n.*

Vorurtheil, *n.* vooroordeel, *n.* vooringenomenheid, *f.*; =en, *v. a.* voorloopig oordeelen; overhaast oordeelen; =er, *m.* die vooraf, eerst oordeelt; =frei, =los, *adj.* zonder vooroordeel; =voll, *adj.* vol vooroordeelen.

Vor//vater, *m.* voorvader, *m.*; =verkündigen, *v. a.* voorspellen; =vorig, *adj.* voorlaatst; =vorletzt, *adj.* op twee na de laatste; =wache, *f.* voorpost, *m.*; =wachs, *n.* maagdenwas, *m.*; =wachsen, *v. n.* uitgroeien; in groei overtreffen; =wagen, *v. a.* durven vooruitgaan; =wägen, *v. a*, voorwegen; =walten, *v. n.* heerschen, de bovenhand hebben; **hier waltet kein Zweifel vor**, hieraan valt niet te twijfelen; =wand, *m.* voorwendsel, *n.*; =wand, =wehr, *f.* voormuur, *m.*; =wärts, *adv.* voorwaarts; =weg, *adv.* vooruit; =weisen, *v.*|*n.* aantoonen; uithalen; =welt, *f.* voorwereld, *f.*; =wenden, *v. a.* voorwenden; =werfen, *v. a.* voorwerpen; verwijten; =werk, *n.* landhoeve, *f.*; =wiegen, *v. a.* voorwegen; *v. n.* de bovenhand hebben; =wind, *m.* gunstige wind, *m.*; =wissen, *n.* voorwetenschap, *f.*; medeweten, *n.*; =witz, *m.* onbescheidenheid, vrijpostigheid, *f.*; **was deines Amtes nicht ist, da laß deinen Vorwitz**, bemoei u niet met dingen, die u niet aangaan; =witzig, *adj.* u. *adv.* onbescheiden, vrijpostig, nufferig, neuswijs; =wort, *n. gr.* voorzetsel, *n.*; voor-woord, -rede, -bericht; **ihm gebührt das Vorwort**, hem komt dat eerste woord toe.

Vorwurf, *m.* voor-, onderwerp, *n.*; voorgeworpene, *n.*; *fig.* verwijt, *n.* berisping, *f.*; **Vorwürfe machen**, verwijtingen doen; =sfrei, =slos, *adj.* onberispelijk, zonder verwijt; =svoll, *adj.* vol verwijtingen, vol wroeging.

Vor//zählen, *v. a.* voortellen, opsommen; =zählung, *f.* opsomming, voortelling, *f.*; =zeichen, *n.* voorteeken, *n.*; =zeichnen, *v. a.* voorteekenen; =zeigen, *v. a.* vertoonen, overleggen; =zeiger, *m.* toonder, *m.*; =zeigung, *f.* vertooning, *f.*; =zeit, *f.* voortijd, *m.*; =zeitig, *adj.* ontijdig; onrijp; =ziehbar, *adj.* verkiesbaar; =vorziehen, *v. a.* voortrekken; verkiezen, de voorkeur geven; =zug, *m.* voorkeur, *f.* voorrecht, *n.*; **den Vorzug haben vor**, de voorkeur hebben boven; =züglich, *adj.* u. *adv.* uitmuntend, uitstekend; =züglichkeit, *f.* voortreffelijkheid, *f.*; =zugsweise, *adv.* bij voorkeur.

Votiren, *v. n.* stemmen, zijne stem uitbrengen; =, *n.* stemming, *f.*

Votiv=Tafel, *f.* gedenktafel, *f.*

Votum, *n.* s, *pl.* ta, stem, *f.*

Vulkan, *m.* es, *pl.* e, vulkaan, *m.*; =isch, *adj.* vulkanisch; =isiren, *v. a.* vulkaniseeren; =ismus, *m* vulkanisme, *n.*; =ist, *m.* vulkanist, *m.*

Vulgär, *adj.* gemeen, laag.

Vulgo, *adj.* gewoonlijk.

W.

W, *n.* W, *f.*

Waare, *f.* koopwaar, waar, *f.*; goederen, *n. pl.*; **-nanschlag**, *m.* waardeering der goederen; **-nballen**, *m.* baal goederen; **-neinfuhr**, *f.* invoer van goederen; **-ngeschäft**, *n.* **-nhandel**, *m.* handel met koopwaren; **-nlager**, *n.* pakhuis, magazijn, *n.*; **-nkenntniß**, **-nkunde**, *f.* warenkennis, *f.*; **-nmäkler**, **-nsensal**, *m.* makelaar in koopwaren; **-nrechnung**, *f.* factuur, *f.*; **-nsteuer**, *f.* accijns, *m.*; **-nverzeichniß**, *n.* goederenlijst; factuur; prijscourant, *f.*; **-nvorrath**, *m.* voorraad van koopwaren.

Wabe, *f.* honigraat, *f.*

Wabbel//ig, *adj.* slingerend, nederhangend; mollig; **-n**, *v. n.* slingeren, schudden.

Wach, *adj.* wakker, ontwaakt; **-aufzug**, *m.* **-feuer**, **-haus**, **-schiff**, *n.* **-stube**, *f.* 2c. 2c. wacht-parade, *f.* -vuur, -huis, -schip, *n.* kamer, *f. etc.*; **-e**, *f.* wacht, *f.*; **auf die Wache ziehen**, de wacht betrekken; **auf der Wache sein**, op wacht zijn; **-en**, *v. n.* be-, waken; **-habend**, *adj.* wachthebbend; **-thurm**, *m.* wachttoren, *n.*

Wachholder, **-baum**, **-strauch**, *m.* jeneverboom, *m.*; **-beere**, **-drossel**, *f.* **-öl**, *n.* **-wein**, *m.* 2c. jenever-bes, -beslijster, -olie, *f.* bessenwijn, *m. etc.*; **-branntwein**, *m.* jenever, *m.*

Wachs, *n.* **-es**, was, *n.*; **-abdruck**, **-baum**, *m.* **-blume**, *f.* **-boden**, **-bossirer**, *m.* **-kerze**, **-perle**, *f.* 2c. 2c. was-afdruk, -boom, *m.* -bloem, *f.* bodem, -boetseerder, *m.* -kaars, -parel, *f. etc.*; **-leder**, *n.* **-leinwand**, *f.* gewast leder, -linnen, *n.*; **-figur**, *f.* wassen-beeld, *n.*; **-figurenkabinet**, *n* wassen-beeldenspel, *n.*; **-puppe**, *f.* wassenpopje, *n.*; **-stock**, *m.* waslichtrol, *f.*; **-tafel**, *f.* waskoek, *m.*; **-taffet**, *m.* gewaste taf, *n.*; **-tuch**, *n.* wasdoek, *n.*

Wachsam, *adj.* u. *adv.* waakzaam; **-keit**, *f.* waakzaamheid, *f.*

Wächsern, *adj.* wassen.

Wachsen, *v. n. s.* wassen, groeien; aanwassen; **der Mond wächst**, de maan is aan het wassen; **der Fluß ist gewachsen**, de rivier is gerezen; **einem gewachsen sein**, tegen iem. opgewassen zijn.

Wachsthum, *n.* u. *m.* **-s**, wasdom, groei, *m.*; *fig.* toeneming, vermeerdering, *f.*

Wacht, **-haus** 2c. *f.* **Wache.**

Wachtel, *f.* kwartel, wachtel, *m.*; **-fang**, **-fänger**, *m.* **-garn**, *n.* **-pfeife**, *f.* **-nest**, *n.* **-zeit**, *f.* 2c. 2c. kwartel-vangst, *f.* -vanger, *m.* -net, -fluitje, -nest, *n.* -tijd, *m.*; **-ei**, *n.* **-könig**, *m.* 2c. wachtel-ei, *n.* -koning, *m. etc.*; **-hund**, *m.* staande hond, *m.*; **-ruf**, **-schlag**, *m.* kwartel-slag, *m.* -gezang, *n.*; -kooi, *f.*; **-streichen**, *n.* **-strich**, **-zug**, *m.* trekken der wachtels; **-zeit**, *f.* trektijd der wachtels.

Wächter, *m.* wachter, waker, *m.*; **-geld**, **-häuschen**, *n.* 2c. wacht-geld, -huisje, *n. etc.*; **-in**, *f.* waakster, *f.*

Wacke, s. **Wake**; **-lig**, *adj.* u. *adv.* waggelend, wankelend; los; **-lkopf**, *m.* waggelend hoofd, *n.*; **-ln**, *v. n.* waggelen, wankelen; *fig. fam.* afrossen; **seine Zähne wackeln**, zijne tanden zitten los; **-r**, *adj.* u. *adv.* wakker, dapper.

Wade, *f.* kuit, *f.*; **-nader**, *f.* **-nbein**, *n.* **-nmuskel**, *m.* 2c. kuitader, *f.* -been, *n.* -spier, *f.*

Waffe, *f.* wapen, *n.*; **zu den Waffen greifen**, de wapens opvatten; **zu den Waffen!** te wapen! **-nbruder**, *m.* **-ngeklirr**, **-nhaus**, *n.* **-nrock**, **-nkönig**, *m.* **-nprobe**, *f.* 2c. 2c. wapen-broeder, *m.* -gekletter, -huis, *n.* -rok, -koning, *m.* -proef, *f. etc.*; **-nfähig**, *adj.* weerbaar; **-nruf**, *m.* wapenkreet, *m.*; **-nschau**, *f.* wapenschouwing, *f.*; **-nthat**, *f.* wapenfeit, *n.*; **-nträger**, *m.* wapendrager, *m.*

Waffel, *f.* wafel, *f.*; **-bäcker**, *m.* **-eisen**, *n.* 2c. wafel-bakkre, *m.* -ijzer, *n.*

Waffnen, *v. a.* wapenen; **mit gewaffneter Hand**, gewapenderhand; *v. rec.* (**sich**) zich wapenen.

Waffnung, *f.* wapening, *f.*

Wagamt, *n.* stadswaag, *f.*

Wage, *f.* waag, weegschaal, balans, *f.*; **einander die Wage halten**, tegen elkander opwegen; **jedes Wort auf die Wage legen**, ieder woord wikken en wegen; **-balken**, *m.* weegschaalbalk, *m.*; **-brett**, **-geld**, *n.* **-herr**, **-knecht**, *m.* 2c. weegschaal, *f.* -geld, *n.* -meester, -werker, *m. etc.*; **-macher**, *m.* weegschaalmaker, *m.*; **-n**, *v. a.* u. *n.* wagen, durven; **ich wage es nicht zu thun**, ik durf het niet te doen; **-recht**, *adj.* u. *adv.* waterpas; **-spiel**, *n.* hazardspel, *n.*; **-stück**, *n.* waagstuk, *n.*

Wagen, *m.* rijtuig, *n.* wagen, *m.* kar, *f.*; **-achse**, *f.* **-bauer**, *m.* **-geleise**, **-geschirr**, *n.* **-leiter**, **-schmiere**, *f.* 2c. 2c. wagen-as, *f.* -maker, *m.* -spoer, -tuig, *n* -ladder, *f.* -smeer, *n. etc.*; **-burg**, *f.* wagenburg, *m.*; **-führer**, **-lenker**, *m.* koetsier, voerman, *m.*; **-schoppen**, *m.* **-haus**, *n.* koetshuis, *n.*

Wäg//bar, *adj.* weegbaar; **-barkeit**, *f.* weegbaarheid, *f.*; **-elchen**, *n.* wagentje, *n.*; **-en**, *v. a.* wegen; **-er**, *m.* weger, *m.*

Wag//hals, *m.* waaghals, *m.*; **-lich**, *adj.* u. *adv.* gewaagd; **-lichkeit**, *f.* gewaagdheid, *f.*; **-ner**, *m.* wagenmaker, *m.*; **-nerarbeit**, **-nerart**, *f.* 2c. wagenmakers-werk, *n.* bijl, *f. etc.*; **-nerholz**, *n.* wagenhout, *n.*; **-niß**, *n.* u. *f.* waagstuk, *n.*; **-sam**, *adj.* gewaagd; **-schaft**, *f.* **-stück**, *n.* waagstuk, *n.*; **-schale**, *f.* weegschaal, *f.*; **-scheit**, *n.* model, *n.*

Wahl, *f.* keus, keuze; verkiezing, *f.*; **wenn ich die Wahl hätte**, als ik moest kiezen; **die Wahl thut mir weh**, het is moeielijk te kiezen; **-fähig**, *adj.* verkiesbaar; kiesbevoegd;

-fähigkeit, *f.* verkiesbaarheid; kiesbevoegdheid; *f.*; -freiheit, *f.* -herr, *m.* -recht, -reich, *n.* -stimme, -versammlung, *f.* ꝛc. kies-vrijheid, *f.* -heer, *m.* -recht, *n.* -rijk, *n.* -stem, -vergadering, *f. etc.*; -kapitulation, *f.* kiesverdrag, *n.*; -könig, *m.* koning bij keuze; -mann, *m.* kiezer, *m.*; -platz, *m.* -statt, *f.* slagveld, *n.*; -spruch, *m.* zinspreuk, *f.* devies, *n.*; -stadt, *f.* keurstad, *f.*; -tag, *m.* verkiezingsdag, *m.*; -tüchtig f. -fähig; -umtriebe, *m. pl.* -intriguen, *f. pl.* intriges bij eene verkiezing; -unfähig, *adj.* niet verkiesbaar; niet gerechtigd om te kiezen; -urne, *f.* stembus, *f.*; -vater, *m.* pleegvader, *m.*; -verwandt, *adj. fig.* gelijksoortig; -verwandtschaft, *f. chem.* onderlinge aantrekkingskracht van verwante stoffen; *fig.* overeenkomst van gevoelen; -zettel, *m.* stembriefje, *n.*; -zeuge, *m.* stemopnemer, *m.*; kamer waarin de verkiezing plaats heeft; (van de pauskeuze) conclave, *n.*

Wähl//bar, *adj.* verkiesbaar; -en, *v. a.* ver-, kiezen; -er, *m.* kiezer, *m.*; -erisch, *adj.* u. *adv.* keurig; moeielijk te voldoen, kieskeurig; -schaft, *f.* kiezers, *m. pl.*

Wähnen, *v. n.* wanen, meenen, gissen, denken.

Wahn, *m.* es, s, waan, *m.* verbeelding, *f.*; -begriff, -glaube, -sinn, *m.* -weisheit, *f.* ꝛc. waanbegrip, -geloof, *n.* -zin, *m.* -wijsheid, *f. etc.*; -kante, *f.* wankant, *m.*; -kantig, *adj.* wankantig; -witz, *m.* waanzin, *m.*; -sinnig, -witzig, *adj.* krank-, waanzinnig; -weise, *m.* waanwijze, *m.*

Wahr, *adj.* u. *adv.* waar; -en, *v. a.* in acht nemen, bewaren; -haft, -haftig, *adj.* u. *adv.* waarheidlievend, waarachtig, waarlijk; -haftigkeit, *f.* waarachtigheid, *f.*; -heit, *f.* waarheid, *f.*; -lich, *adv.* waarlijk; -machung, *f.* waarmaking, *f.*; -nehmbar, *adj.* waarneembaar; -nehmen, *v. a.* waarnemen; -nehmung, *f.* waarneming, *f.*

Wahrsag//egeist, -ergeist, *m.* waarzeggende geest, *m.*; -ekunst, -erkunst, *f.* waarzeggerskunst, *f.*; -en, *v. a.* waarzeggen, voorspellen; -er, *m.* waarzegger, *m.*; -erin, *f.* waarzegster, *f.*; -erbuch, *n.* boek over waarzeggerij; -erei, *f.* waarzeggerij, *f.*; -erisch, *adj.* waarzeggerachtig; -erstab, *m.* tooverstaf, *m.*; -ung, *f.* waarzegging, voorspelling, *f.*

Wahrscheinlich, *adj.* waarschijnlijk; denkelijk, vermoedelijk; -keit, *f.* waarschijnlijkheid, *f.*

Wahr//spruch, *m. jur.* jury-uitspraak, *f.*; -tonne, *f.* baak, *f.*; -zeichen, *n.* kenmerk, teeken, *n.*

Währ//en, *v. n.* duren, aanhouden; -end, *prp.* gedurende; während des Tags, gedurende den dag; -end, *conj.* terwijl; -haft, *adj.* duurzaam; -mann s. Gewährsmann; -ung, *f.* during, *f.* waarde, waardeering, schatting, *f.* (der munten; Wiener Währung (W. W.), *com.* Oostenrijksch geld, *n.*; -wolf, *m.* weerwolf, *m.*

Waibel, *m. obs.* sergeant, *m.*

Waid, *m. bot.* weede, *f.*; -asche, *f.* -bauer, *m.* weed-asch, *f.* -eplanter, *m. etc.*; -ballen, -bau, *m.* -mühle, *f.* ꝛc. pastelkoekje, *n.* -kweekerij, *f.* -molen, *m. etc.*

Waise, *f.* wees, *m.* u. *f.*; -namt, *n.* -nherr, -nknabe, *m.* -nkind, -nmädchen, *n.* -nmutter, *f.* -nvater, *m.* ꝛc. ꝛc. wees-kamer, *f.* -heer, -jongen, *m.* -kind, -meisje, *n.* -moeder, *f.* -vader, *m. etc.*; -nstand, *m.* weesdom, *m.*

Waizen s. Weizen.

Wake, *f.* bijt, *f.* wak, *n.*

Wald, *m.* es, *pl.* Wälder, woud, bosch, *n.*; wie man in den Wald schreit, so schallt es wieder heraus, gelijk de ouden zongen, zoo piepen de jongen; -ameise, *f.* -bauer, -bewohner, -brand, -fenchel, -geist, *m.* -hütte, *f.* ꝛc. ꝛc. bosch-(woud-)mier, *f.* -boer, -bewoner, -brand, *m.* -venkel, *f.* -geest, *m.* -hut, *f. etc. etc.*; -beute, *f.* holle boom, waarin de wilde bijen zich hebben genesteld; -bruder, *m.* kluizenaar, *m.*; -einsamkeit, *f.* eenzaamheid der wouden; -eisen, *n.* merkijzer, *n.*; -esel, *m.* woudezel, *m.*; -förster, *m.* houtvester, *m.*; -frevel, *m.* vergrijp *n.* tegen de boschwetten; -frevler, *m.* boschschender, *m.*; -gesang, *m.* gezang *n.* der woudvogelen; -horn, *n.* waldhoorn; *m.*; -hornist, *m.* waldhoornblazer, *m.*; -icht, -ig, *adj.* boschrijk; als een bosch; -knecht, *m.* boschwachter, *m.*; -männchen, *n.* boschgeest, *m.*; -mark, *f.* boschgrens, *f.*; -mast, *f.* varkensmesting in't bosch; -ochse, *m.* wilde os, *m.*; -ung, *f.* bosch, *n.*; -wärts, *adv.* boschwaarts; -weide, *f.* mesting in 't bosch.

Wälger//n, *v. a.* op-, rollen; -holz, *n.* rolhout, *n.*

Walk//e, *f.* walken, vollen, *n.*; -e, *f.* -holz, *n.* walkstok, *m.*; -er, *m.* voller, *m.*; -erde, *f.* -lohn, *m.* ꝛc. vollers-aarde, *f.* -loon, *n.*; -faß, *n.* -mühle, *f.* ꝛc. walk-(vol-)kuip, *f.* -molen, *m. etc.*

Wall, *m.* es, *pl.* Wälle, wal, muur, dam, *m.*; bolwerk, *n.*; -arbeit, *f.* schanswerk, *n.*; -bruch, *m.* bres, *f.*; -bruder, *m.* pelgrim, *m.*; -en, *v. n.* koken, zieden, bruisen; golven; -en, *v. n.* wandelen; eene bedevaart doen; -er, -fahrer, *m.* pelgrim; bedevaartganger, *m.*; -fahrt, *f.* bedevaart, *f.* pelgrimstocht, *m.*; -fahrten, *v. n* eene bedevaart doen; -gang, *m.* walgang, *m.*; -gräber, *m.* mijngraver, *m.*; -keller, *m.* kazemat, *f.*; -nuß, *f.* walnoot, *f.*; -rath, *m.* spermaceti, *n.*; -roß, *n.* walrus, *m.*; -scheit, *n.* helling-meter, *m.*; -ung, *f.* opborreling, bruising; aandoening, beweging, *f.*; -wind, *m.* landwind, *m.*; -wurz, *f.* walwortel, *m.*

Wallach, *m.* es, *pl.* e, ruin, gesneden hengst, *m.*; -en, *v. a.* ruinen, snijden.

Wallfisch, *m.* walvisch, *m.*; -barte, *f* -fänger, -fang, *m.* -rippe, *f.* -speck, -tödter, *m.* ꝛc. walvisch-baard, -vanger, *m.* -vangst, -rib, *f.* -spek, *n.* -dooder, *m. etc. etc.*; -artig, *adj.* tot de walvisschen behoorende.

Walm, *m.* damp, walm, *m.*; helling; hooimijt, *f.*; -dach, *n.*

tentdak, schuinsch dak, *n.*; =en, *v. a.* schuins afdakken; =gewölbe, *n.* kloostergewelf, *n.*; =stein, *m.* dakpan, *f.*

Walplatz s. Wahlplatz.

Walpurgis, *f.* walpurgisfeest, *n.* op 1. Mei; =abend, *f.* =nacht, *f.* walpurgis-avond, -nacht, *m.*; =kraut, *n.* maankruid, *n.*

Wälsch, *adj.* u. *adv.* italiaansch; vreemd; koeterwaalsch; ein wälscher Hahn, een kalkoen; wälsche Nuß, walnoot, *f.*; =en, *v. n.* brabbeltaal, koeterwaalsch spreken; =kohl, *m.* savooikool, *f.*; =land, *n.* vreemd land, Italië, *n.*

Walt//en, *v. n.* besturen, beschikken; Gott walt's! das walte Gott! God geve het! God zegen het; über etw. schalten u. walten, willekeurig over iets beschikken, met iets handelen; =er, *m.* bestuurder, beschikker, *m.*

Walz//e, *f.* rol, *f.* cilinder, *m.*; =en, *v. a* u. *n.* rollen; walsen; =enförmig, *adj.* cilindrisch, cilindervormig; =enstein, *m.* rolsteen, *m.*; =er, *m.* walser, danser, *m.*; wals, walsmuziek, *f.*; =holz, *n.* rolhout, *n.*; =rad, *n.* rolrad, *n.*; =werk, *n.* cilinderwerk, *n.*

Wälz//en', *v. a.* wentelen, voort-, rollen; sich im Kothe wälzen, zich in 't slijk rondwentelen; die Schuld von sich wälzen, de schuld van zich afwerpen; =ung, *f.* wenteling, *f.*; =er, *m.* een log, dik voorwerp, *n.*

Wamm//e, *f.* kossem, *m.* kwab, *f.*; =er, *m.* kwast, knoest, *m.* (in 't hout); =s, *n.* ses, *pl.* se (Wämmser), wambuis, *n.*; =smacher, =sschneider, *m.* wambuismaker, *m.*

Wämmschen, *n.* buisje, vestje, [*n.*

Wampe s. Wamme.

Wamsen s. prügeln.

Wand, *f.*, *pl.* Wände, wand, muur, *m.*; =bank, *f.* =bein, *n.* =laus, *f.* =spiegel, *m.* =uhr, *f.* ꝛc. wand-bank, *f.* -been, *n.* -luis, *f.* -spiegel, *m.* -klok, *f.* *etc.*; =haken, =pfeiler, *m.* =säule, *f.* ꝛc. muur-haak, -pilaar, *m.* -zuil, *f.* *etc.*; =kalender, *m.* kantooralmanak, *m.*; =rahmen, *m.* lakenraam, *n.*; =leuchter, *m.* armblaker, *m.*

Wandel, *m.* wandel, *m.*; =bahn, *f.* =gang, *m.* wandelweg, *m.*; =bar, *adj.* veranderlijk, wisselvallig; wankelbaar; =barkeit, *f.* veranderlijkheid, *f.* *etc.*; =bild, *n.* droombeeld, *n.*; =los, *adj.* onveranderlijk; onwankelbaar; =n, *v. n.* wandelen; =n, *v. a.* veranderen, verwisselen; =stern, *m.* dwaalster, planeet, *f.*; =ung, *f.* verandering; *kath.* transsubstantiatie, *f.*

Wander//n, *v. n.* eene voetreis maken; loopen, reizen; =buch, *n.* reispas, *m.*; =er, =smann, *m.* voetganger, reiziger, *m.*; =falke, *m.* =heuschrecke, =maus, =ratte, *f.* ꝛc. trek-valk, -sprinkhaan, *m.* -muis, -rat, *f.* *etc*; =jahr, *n.* reisjaar der handwerkslieden in Duitschland; =schaft, *f.* reis, *f.* tocht, *m.*; *fig.* levensbaan, *f.*; er geht auf die Wanderschaft, hij gaat op reis als ambachtsgezel; =stab, *m.* wandelstok, *m.*; =ung, *f.* reizen, trekken, *n.* verhuizing, *f.*

Wange, *f.* wang, koon, *f.*; zijstukken (van den mast).

Wanholz, *n.* wankantig hout, *n.*

Wanke, *f.* draagklos, *m.*; =lmuth, *m.* =lmüthigkeit, *f.* wankelmoedigheid, *f.*; =lmüthig, *adj.* wankelmoedig; =n, *v. n.* wankelen; *fig.* aarzelen, weifelen; das weicht u. wankt nicht, dit blijft onbewegelijk.

Wann, *adv.* wanneer; dann u. wann, nu en dan; es sei wann es wolle, wanneer het ook zij.

Wannen, *adv.* (von) waar van daan.

Wanne, *f* kuip, tobbe, wan, *f.*; =n, *v. a.* wannen; =n, *adv.* (von) van waar; =nher, =nhero, waar van daan.

Wanst, *m.* es, *pl.* Wänste, pens, *f.* buik, *m.*

Wanze, *f.* weegluis, *f.*; =nbrut, *f.* =nnest, *n.* weegluizennest, *n.*; =nkraut, *n.* -luiskruid, *n.*

Wanzig, *adj.* vol weegluizen.

Wanzeit, *f.* *mar.* wantij, *n.*; tegenstroom, *m.*

Wappen, *n.* wapen; wapenschild, familiewapen, *n.*; =binde, *f.* =buch, *n.* =herold, =könig, *m.* =kunde, *f.* =maler, =schneider, *m.* ꝛc. ꝛc. wapen-band, *m.* -boek, *n.* -herout, -koning, *m.* -kunde, *f.* -schilder, -snijder, *m.* *etc. etc.*; =verständige, *m.* wapenkundige, *m.*

Wappern, *v. n.* wapperen.

Wappnen s. waffnen.

Wardein, *m.* s, *pl.* e, waardijn, *m.*; =iren, *v. a.* waardeeren.

Warm, *adj.* u. *adv.* warm; mir ist warm, ik ben warm; er sitzt warm, hij zit er warmpjes in; =blütig, *adj.* warmbloedig; =brunnen, *m.* heete bron, *f.*

Wärm//e, *f.* warmte, *f.*; =bekken, *n.* bedpan, *f.*; =emaß, *n.* =egrad, =emesser, =estoff, *m.* ꝛc. warmte-maat, *f.* -graad, -meter, *m.* -stof, *f.* *etc.*; =en, *v. a.* u. *n.* ver-, warmen; =er, *m.* warmer, *m.*; =flasche, *f.* vuurpan, *f.*; =korb, *m.* vuurmand, *f.*; =ofen, *m.* verwarmingsoven, *f.*; =pfanne, *f.* bedpan, *f.*; =stein, *m.* verwarmingssteen, *m.*; =stube, *f.* stoof, *f.*; =teller, *m.* tafelkomfoor, *n.*; =ung, *f.* ver-, warming, *f.*

Warn//en, *v. a.* waarschuwen; =ung, *f.* waarschuwing, *f.*; =er, *m.* waarschuwer, *m.*

Wart//e, *f.* wachttoren, *m.*; =frau, *f.* baker, *f.*; =geld, *n.* wachtgeld, *n.*; =en, *v. a.* wachten; auf etw. (eines Dinges) warten, op iets wachten; =en, *v. a.* verplegen, zorgen, waken, oppassen; seines Amtes warten, zijn ambt waarnemen; =efrau, *f.* oppasster, waakster, *f.*; =egeld, *n.* wachtgeld, pensioen, *n.*; =esaal, *m.* wachtkamer, *f.*; =thurm, *m.* wachttoren, *m.*; =ung, *f.* verpleging, oppassing, bezorging, *f.*

Wärter, *m.* oppasser, verpleger, *m.*; =in, *f.* waakster, verpleegster, *f.*

Warum, *conj.* u. *adv.* waarom.

Warz//e, *f.* wrat; tepel, *f.*; =enflechte, *f.* wratleverkruid, *n.*; =enförmig, *adj.* wrat-, tepelvormig; =nkraut, *n.* wrattekruid, *n.*; =enring, =enkreis, =enzirkel, *m.* ronde kring om de tepels; =enschnecke, *f.* wratslak, *f.*; =enstein, *m.* stalagmiet, *m.*; =ig, *adj.* vol wratten.

Was, *pron.* wat.

Wasch//en, *v. a.* u. *n.* wasschen; *fig.* babbelen, snappen; =bank, *f.* =bär, *m.* =becken, *n.* =bütte, *f.* =faß, *n.* =kessel, *m.* ꝛc. ꝛc. wasch-bank, *f.* -beer, *m.* -bekken, *n.* -kuip, *f.* -vat, *n.* -ketel, *m.* *etc. etc.*; =kraut, *n.* zeepkruid, *n.*; =lappen, *m.* vaatdoek, *m.*; =lauge, *f.* loogwater, *n.*; =leder, *n.* lap zeemleder; =maul, *m.* babbelaar, *m.* -ster, *f.*; =weib, *n.* =frau, *f.* waschvrouw, *f.*; =zettel, *m.* waschlijst, *f.*

Wäsch//e, *f.* wasch, *f.*; in die Wäsche geben, in de wasch geven; du bekommst heute reine Wäsche, gij krijgt heden schoon (linnen-) goed; =er, *m.* wasscher, *m.*; =erin, *f.* waschster, *f.*; =erei, *f.* wasschen, *n.*; *fig.* gebabbel, *n.*; =kammer, *f.* =schrank, *m.* linnenkamer, -kast, *f.*; =klammer, *f.* knijpertje, *n.*; =leine, *f.* touw *n.* om wasch op te hangen.

Wase, *f.* *obs.* nicht, *f.*

Wasen, *m. prov.* zode, graszode, *f.*; =stechen, *n.* zoden steken, vilderij, *f.*; takkenbos, draagriem, *m.*; =amt, *n.* vildersbetrekking, *f.*; =bank, *f.* bank van graszoden; =binder, *m* takkenbossenbinder, *m.*; =fleisch, *n.* aas, kreng, *n.*; =holz, *n.* rijshout, *n.*; =meister, *m.* vilder, *m.*; =beul, *m.* =stück, *n.* [grasperk, *n.*

Wasig, *adj.* met zoden bedekt.

Wasser, *n.* water, *n.*; die Augen stehen ihm voll Wasser, zijne oogen zijn vol tranen; *fig.* zu Wasser werden, te niet gaan; das Wasser abschlagen, wateren, pissen; =amphor, *m.* =bad, *n.* =baukunst, *f.* =dunst, =eimer, *m.* =glas, *n.* =hose, *f.* ꝛc. ꝛc. water-patich, *m.* -bad, *n.* -bouwkunde, *f.* -damp, -emmer, *m.* -glas, *f.* -hoos, *f.* *etc. etc.*; =arm, *adj.* arm aan water; =armuth, *f.* schaarschheid van water; =ast, *m.* waterloot, *f.*; =blattern, *pl.* waterpokken, *pl.*; =brunnen, *m.* bron, wel, *f.*; =dampf, *m.* stoom, *m.*; =dicht, *adj.* waterdicht; =fahrt, *f.* watertochtje, *n.*; =frau, *f.* =fräulein, *n.* =nixe, *f.* watergeest, *m.*; =kasten, *m.* waterbak, *m.*; =kitt, *m.* cement, *n.*; =mangel, *m.* gebrek *n.* aan water; =perle, *f.* valsche parel, *f.*; =snoth, *f.* watersnood, *m.*; =strudel, =wirbel, *m.* draaikolk, *f.*; =suppe, *f.* watersoep, magere soep, *f.*; =treten, *n.* loopen op het water; =weck, *m.* waterbroodje, *n.*; =zeichen, *n.* watermerk, *n.*

Wässer//chen, *n.* watertje, *n.*; =icht, *adj.* waterachtig; =ig, *adj.* u. *adv.* waterig; einem den Mund nach etw. wässerig machen, iem. doen watertanden; =igkeit, *f.* waterigheid, *f.*; =n, *v. a.* u. *n.* wateren; bevochtigen; verdunnen; *fig.* der Mund wässert ihm darnach, hij watertandt er van; =ung, *f.* wateren, *n.* *etc.*

Wat, =e, *f.* *obs.* zandbank, *f.*; sleepnet, *n.*; =en, *v. n.* waden; plassen; =sche, *f.* *pop.* oorvijg, *f.*; =scheln, *v. n.* waggelen; =schelig, *adj.* waggelend.

Watt//e, *f.* watte, *f.*; =iren, *v. a.* watteeren.

Wau, *m. bot.* wouw, *f.*; =wau, *m.* bietebauw, *m.*

Wauwod s. Wohwode.

Webel, *m.* sergeant, *m.*

Web//e, *f.* web, *f.*; =eleinen, =linge, *pl. mar.* weeflijnen, wevelingen; =en, *v. a.* u. *n.* weven; *fig.* zich bewegen, leven; alles lebt u. webt an ihm, alles leeft in hem; in Ihm leben, weben u. sind wir, in Hem leven wij, bewegen wij ons en zijn wij; =er, *m.* wever, *m.*; =erbaum, =erkamm, =ergesell, =erknappe, =erknoten *m.* =erkunst, *f.* ꝛc. wevers-boom, -kam, -gezel, -jongen, -knoop, *m.* -kunst, *f.* *etc.*; =erschiff, *n.* =erspule, *f.* weversklos, *n.* weversschietspoel, *f.*; =stuhl, *m.* weefstoel, *m.*

Wechsel, *m com.* wissel, -brief, *m.*; afwisseling, verandering, *f.*; =bank, *f.* =brief, *m.* =buch, *n.* =frist, *f.* =geld, *n.* =handel, =mäkler, *m.* ꝛc. ꝛc. wissel-bank, *f.* -brief, *m.* -boek, *n.* -termijn, *m.* -geld, *n.* -handel, -makelaar, *m.* *etc. etc.*; =balg, *m.* wisselkind, *n.*; *fig.* guit, schalk, *m.*; =fähig, *adj.* bevoegd wissels te trekken; =fall, *m.* beurt-, wisseling, *f.*; =fieber, *n*, wisselkoorts, *f.*; =n, *v. a.* u. *n.* ver-, wisselen; die Pferde wechseln, van paarden verwisselen; =ordnung, =recht, *n.* wisselrecht, *n.*; =rede, *f.* repliek, *f.*; =reiter, *m.* wisselruiter, *m.*; =seitig, *adj.* u. *adv.* wederzijdsch, -keerig; =seitigkeit, *f.* wederkeerigheid, *f.*; =sweise, *adj.* beurtelings; =tag, *m.* betaaldag van een wissel; =ung, *f.* wisseling, *f.*; =verhältniß, *n.* wederkeerige verhouding, *f.*; =winkel, *m. math.* verwisselende hoeken, *m. pl.*

Wechsler, *m.* wisselaar, *m.*

Weck, =en, *m.* =e, *f.* weg, wegge, *f.*; broodje, *n.*; =en, *v. a.* wekken; =er, *m.* wekker, *m*; =uhr, *f.* wekklok, *f.*

Wedel, *m.* staart; kwast, *m.*; =n, *v. n.* waaien; (mit dem Schwanze), kwispelstaarten.

Weder... noch, *conj.* noch... noch; er hat weder Geld, noch Gut, noch Credit, hij heeft geld, noch goed, noch krediet.

Weg, *m.* es, s, *pl.* e, weg, *m.*; sich auf den Weg machen, zich op weg begeven; geh' deines Weges! loop heen! es hat damit gute Wege, ik ben er niet bekommerd over; dit heeft geen haast; eine Meile Weges, eene mijl afstand; =eamt, *n.* =eaufseher, *m.* opzicht *n.* opzichter *m.* over de wegen; =ebreit, =erich, *m. bot.* weegbree, *f.*; =egeld, *n.* weggeld, *n.*; =elagern, *v. n. s.* zich in hinderlaag leggen, om de voorbijgangers te berooven, =elagerer, *m.* straatroover, *m.*; =elagerung, *f.* straat-, struikrooverij, *f.*; =emesser, *m.* wegmeter, *m.*; =ewarte, *f. bot.* chikorei, *f.*; =(e)zehrung, *f.* teerpenning, *m.*; =sam, *adj.* begaanbaar; =stein, *m.* grenssteen, *m.*; =steuer, *f.* teerpenning, *m.*; *fig fam.* er hat die Wegsteuer nicht mehr, hij is zeer zwak; hij kan niet meer voort; =walze, *f.* cilinder, *m.*; =weiser, *m.* wegwijzer, *m.*

Weg, *adv.* weg; schlechtweg, kort af; geradeweg, zonder omwegen, — In samenst. heeft „weg" dezelfde beteekenis als „weg of heen" in de Nederlandsche taal, *b. v.* weg=arbeiten, =blasen, =fangen, ꝛc. ꝛc. weg-werken, -blazen, -vangen.

etc. etc.; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „weg“ gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Weg//ächzen, *v. n.* wegklagen, met klagen voortgaan; **-arbeiten,** *v. a.* wegwerken; veel werk maken; verwerken; **-ätzen, -beizen,** *v. a.* laten uitbijten; doen verdwijnen; **-bannen,** *v. n.* verbannen; door tooverij verdrijven; **-begeben,** *v. rec.* (sich) zich heenbegeven, zich verwijderen; **-beißen,** *v. a.* wegbijten; **-beten,** *v. a.* door smeeken of bidden verjagen; **-betten,** *v. a.* verbedden; elders doen slapen; **-blicken,** *v. a.* den blik afwenden; **-bringen,** *v. a.* wegbrengen, vervoeren; uitmaken; **er ist nicht von hier wegzubringen,** hij is niet hier van daan te krijgen; **-denken,** *v. a.* wegdenken; in gedachte afzonderen; **-dürfen,** *v. n.* wegmogen; **-eilen,** *v. n. s.* wegsnellen.

Wegen, *praep.* wegens.

Weg//erklären, *v. n.* door drogreden wegcijferen; **-essen,** *v. a.* opeten, verslinden; **-fahren,** *v. n. s.* wegrijden, -varen; **mit der Hand über etw. wegfahren,** met de hand over iets heenstrijken; **-fahren,** *v. a.* wegvoeren, -varen, -rijden; **-flößen,** *v. a.* met vlotten wegvoeren; **-gang,** *m.* vertrek, *n.*; **bei seinem Weggange,** onder het heengaan; **-gehen,** *v. n. s.* weg-, heengaan; **-gewöhnen,** *v. a.* afwennen te gaan, te komen; **-haben,** *v. a.* (seinen Lohn) ontvangen, gehad hebben; *fig.* begrepen hebben, verstaan; wegkrijgen; **-halten,** *v. a.* weghouden; verborgen, verwijderd houden, **den Kopf weghalten,** het hoofd afwenden; **-haschen,** *v. a.* wegvangen, -kapen; **-heben,** *v. a.* wegtillen; **hebe dich weg!** ga weg! **-hetzen,** *v. a.* met honden wegjagen; **-hüpfen,** *v. a.* weghuppelen; *fig* **leicht über etw. weghüpfen,** licht over iets heenstappen; **-kommen,** *v. n. s.* weg-komen, -raken; **gut wegkommen,** goed afkomen; **-können,** *v. n.* wegkunnen; **-kriegen,** *v. n. h.* ontvangen, krijgen, vatten, beethebben; **-lächeln,** *v. a.* glimlachende doen verdwijnen; **-lachen,** *v. a.* al lachende wegjagen; **-lassen,** *v. a.* weglaten; er buiten laten; **-lassung,** *f.* weg-, uit-, verlating, *f.;* **-läugnen,** *v. a.* loochenen; **-leihen,** *v. a.* uitleenen; **-leuchten,** *v. a.* bij het heengaan voorlichten; **-löschen,** *v. a.* wegwisschen; **-mausen,** *v. a.* wegkapen, ontfutselen; **-peitschen,** *v. a.* weggeeselen, met de zweep wegjagen; **-putzen,** *v. a.* wegvegen; *fig.* wegmoffelen; **-sägen,** *v. a.* afzagen; **-schütten,** *v. a.* weggooien; **-sehnen,** *v. rec.* (**sich**) zich reikhalzend wegwenschen; **-sein,** *v. n. s.* wegzijn; **über etw. weg sein,** boven iets verheven zijn; **-setzen,** *v. a.* wegzetten; verzetten, -plaatsen; buiten bereik stellen; **über einen Graben wegsetzen,** eene sloot overzetten; **sich über etw. wegsetzen,** zich aan iets niet storen; **-singen,** *v. a.* wegzingen; **vom Blatte wegsingen,** van 't blad wegzingen; **-sprechen,** *v. n.* (**frei von der Leber**) openhartig van de borst spreken; **-treten,** *v. a.* u. *n. s.* weg-, aftreden; **-verlangen,** *v. n.* verlangen weg te komen; **-wandern,** *v. n. s.* te voet vertrekken; ket land verlaten; **-weisen,** *v. a.* heen-, afwijzen; **-weiser,** *m.* wegwijzer, *m.;* **-wenden,** *v. a.* afwenden; **-werfen,** *v. a.* wegwerpen; *v. rec.* (**sich**) zich vergooien; **-ziehen,** *v. a.* u. *n.* wegtrekken; verhuizen.

Weh, -e! wee! **wehe dir!** wee u! **-,** *n.* wee, *n.* pijn, *f.; pl.* **-en,** weeën; **-,** *adj.* zeer, pijnlijk; **wehe thun,** pijn, zeer doen; *fig.* **das thut mir in der Seele wehe,** dit grieft mij in de ziel; **-en,** *v. n.* waaien; wapperen, fladderen; **-frau, -mutter,** *f.* vroedvrouw, *f.*; **-geschrei,** *n.* **-klage,** *f.* weeklacht, *f.*; **-klagen,** *v. n.* weeklagen, jammeren; **-muth, -müthigkeit,** *f.* weemoed, *m.* -igheid, *f.;* **-müthig,** *adj.* u. *adv.* weemoedig; **-stand,** *m.* smartvolle toestand, *m.;* **-tage,** *pl.* noodlottige dagen, *pl.*

Wehr, -e, *f.* weer, verdediging, *f.* tegenstand, *m.;* wapen, *n.;* **sich zur Wehr setzen,** zich te weer stellen; **-,** *n.* havendam, dijk, *m.;* **-anstalt,** *n.* toerusting ter verdediging; **-baum,** *m.* slagboom, *m.;* **-bündniß,** *n.* verdedigend verbond, *n.;* **-damm,** *m.* haven-, nooddam, *m.;* **-en,** *v. a.* weren, beletten; tegengaan; *v. rec.* (**sich**) zich verzetten, verdedigen; **-gatter,** *n.* dijkpaalwerk, *n.* ijsbreker, *m.;* **gehäng,** *n.* bandelier, sabelriem, *m.;* **-gestell,** *n.* geweerrak, *n.;* **-geschmeide,** *n.* wapensierrad, *n.;* **-gesetz,** *n.* verbodswet, *f.;* **-haft,** *adj.* weerbaar; **-wehrhaft machen,** wapenen, uitrusten; **-haftigkeit,** *f.* weerbaarheid, *f.;* **-krieg,** *m.* **-linie,** *f.* verdedigingsoorlog, *m.* lijnie, *f. etc.;* **-los,** *adj.* u. *adv.* weerloos, onverdedigd; **-losigkeit,** *f.* weerloosheid, *f.;* **-mann,** *m.* krijgsman, *m.;* **-stand,** *m.* krijgsmansstand, *m.;* **-zins,** *m* rente op rente, *f.*

Weib, *n.* **es,** *pl.* **er,** vrouw, *f.;* wijf, *n.;* **-bar,** *adj.* huwbaar; **-chen,** *n.* vrouwtje; wijfje, *n.;* **-erarbeit, -erbrust,** *f.* **-ergeschwätz,** *n.* **-erhaß,** *m.* **-erhemd, -erherz,** *n.* ꝛc. ꝛc. vrouwenarbeid, -borst, *f.* -geklap, *n.* -haat, *m.* -hemd, -hart, *n. etc. etc.;* **-erglück,** *n.* huwelijksgeluk, *n.;* **-ergunst,** *f.* geluk, gunst bij de vrouwen; **-erhaft,** *adj.* vrouwelijk; verwijfd; **-erherrschaft,** *f.* **-erregiment,** *n.* vrouwenregeering, *f.;* **-erkrieg,** *m.* vrouwengekijf, *n.;* **-erlaune,** *f.* luim *f.* eener vrouw; **-erstand,** *m.* huwelijksstaat, *m.;* **-erschinder,** *m.* beulzijner vrouw; **-ersucht,** *f.* zucht tot de vrouwen; **-esschönheit,** *f.* schoonheid eener vrouw; **-essohn,** *m. fig.* mensch, *m.*; **-heit,** *f.* vrouwelijkheid, *f.;* **-ig,** *adj.* u. *adv. bot.* (in samenst.) wijvig; **-isch,** *adj.* u. *adv.* verwijfd; **-lich,** *adj.* u. *adv.* vrouwelijk; **-lichkeit,** *f.* vrouwelijkheid, *f.;* **-sbild,** *n.* **-sperson,** *f.* **-sstück,** *n.* vrouwspersoon, *n.;* **-sgesicht,** *n.* **-sgestalt,** *f.* vrouwen-gelaat, *n.* -gestalte, *f.;* **-sleute,** *f.* **-svolk,** *n.* vrouwlui, *pl.*

Weich, *adj.* u. *adv.* week, zacht, mollig; **-bild,** *n.* rechts-

gebied eener stad; =bottich, m. =küpe, f. weekkuip, f.; =e, f. week-, zachtheid, f.; anat. zijde, lies, f.; =en, v. a. u. n. weeken; =en, v. n. s. wijken; de wijk nemen; von einem weichen, iem. verlaten, begeven; zum Weichen bringen, tot wijken brengen; =friede, m. vrede binnen eene stad; =gesotten, adj. week gekookt; =heit, f. weekheid, f.; =herzig, adj. weekhartig; =herzigkeit, f. weekhartigheid, f.; =hufig, =häutig, adj. week-hoevig, -huidig; =leibig, adj. loslijvig; =leibigkeit, f. loslijvigheid, f.; =lich, adj. u. adv. weekelijk; teeder; =lichkeit, f. weekelijkheid, f.; =ling, m. weekeling, m.; =mäulig, adj. teer van bek (van paarden); =müthig, adj. weekmoedig; =pflaster, m. weekpleister, n.; =schalig, adj. weekschalig; =ung, f. weeking, f.

Weichsel//kirsche, f. morel, f.; =kirschbaum, m. morellenboom, m.; =zopf, m. plica, Poolsche vlecht, haarziekte, f.

Weid s. Waid.

Weide, f. =nbaum, m. wilg, f. wilgenboom, m.

Weide, f. weide, f. weiland, n.; fig. lust, m. vermaak, n.; =acker, m. braakland, n.; =darm, m. dikke darm, m.; =gang, m. weg naar de weide; =geld, =recht, n. =platz, m. weide-geld, -recht, plaats, f. etc.; =n, adj. wilgen, wilgenhouten; =n, v. n. h. weiden, grazen; uitweien; zich verlustigen; =land, n. weiland, n.; =n, v. a. u. n. weiden, grazen; sich an etw. weiden, zijne oogen verlustigen aan iets.

Weid//mann, m. jager, m.; =männisch, adj. als een jager; =messer, n. jachtmes, n.; =knecht, m. jagersknecht, m.; =recht, n. jachtrecht, n.; =tasche, f. weitasch, f.; =wort, n. jagerswoord, n.; =werk, n. jacht, f.; =wund, adj. gewond.

Weiden//asche, f. =band, n. =baum, m. =blatt, n. =busch, m. =holz, n. ꝛc. ꝛc. wilgen-asch, f. -band, -boom, m. -blad, -bosch, -hout, n. etc. etc.; =kätzchen, n. wilgenbloesem, m.; =korb, m. teenen korf, m.; =rose, f. wilgroos, f.; =staude, f. dwergwilg, f.

Weiderich, m. weegbree, f.

Weidicht, n. wilgenbosch, n.

Weidlich, adj. u. adv. moedig, dapper; sterk; ferm, ter dege, duchtig.

Weife, f. haspel, m.; =n, v. a. haspelen.

Weiger//n, v. a. weigeren, afslaan; =ung, f. weigering, afwijzing, f.

Weih//e, f. =ung, f. wijding, inwijding, f.; =e, f. u. m. kiekendief, wouw, m.; =bischof, m. wijbisschop, m.; =kessel, =wedel, m. wijwaterketel, -kwast, m.; =er, m. vijver, m.; =er, m. in-, wijder; inzegenaar, m.; =messe, f. inwijdingsmis, f.

Weihnacht, f. =en, pl. =sfest, n. kersfeest, n. kersmis, f.; =sabend, m. =sgeschenk, =slied, n. =stag, m. =szeit, f. ꝛc. ꝛc. kers-avond, m. -geschenk, -lied, n. -dag, -tijd, m. etc.; =sfeier, f. viering van het kersfeest.

Weihrauch, m. wierook, m.; fig. einem Weihrauch streuen, iem. wierook toezwaaien; =baum, m. =büchse, f. =faß, n. =rinde, =wolke, f. ꝛc. ꝛc. wieroek-boom, m. -doosje, -vat, n. -bast, m. -wolk, f. etc.

Weil, conj. omdat, dewijl; daar.

Weiland, adj. wijlen; voorheen, eer tijds, vroeger.

Weilchen, n. poosje, n.

Weile, f. wijl, poos, f.; ledige-, rust-tijd, m.; lange Weile, verveling; einem die lange Weile vertreiben, iem. tijdverdrijf verschaffen; müßige Weile, ledige tijd, wir sind nicht für die lange Weile hier, wij zijn niet hier voor niets; eile mit Weile, of: gut Ding will Weile haben, haast u langzaam, haastige spoed is zelden goed; langzaam gaat zeker; =n, v. n. vertoeven; talmen, uitblijven; zich ophouden; =r, m. gehucht, n.

Weilig, m. stokvisch, m.

Wein, m. es, s, pl. e, wijn, m.; fig. druiven-bloed, -sap, n.; heuriger Wein, wijn van dit jaar; fig. einem reinen Wein einschenken, iem. ombewimpeld de waarheid zeggen; Wein keltern, druiven persen; =accise, f. =apfel, =bau, m. =ernte, f. =essig, m. =faß, n. =geist, m. ꝛc. ꝛc. wijn-accijns, -appel, -bouw, -oogst, -azijn, m. -vat, n. -geest, m. etc. etc.; =artig, adj. wijnachtig; =beere, f. druif, f.; =beerkern, =beersaft, m. druivenpit, f. -sap, n.; =blatt, n. =blüthe, f. wijngaard-blad, n. -bloesem, m.; =butte, f. druivenkuip, f.; =eln, v. n. naar wijn smaken; =garten, m. wijngaard, -berg, m.; =gärtner, m. wijngaardenier, m.; =gelände, n. latwerk met een wijngaard bedekt; =gelehrt, adj. bedreven in de kennis der wijnsoorten; =grün, adj. met wijn doortrokken; =haft, =icht, adj. wijnachtig; =hüter, m. wijngaardhoeter, m.; =kaltschale, f. wijnsoep, f.; =koster, m. wijnproever, m.; =lager, n. wijnpakhuis, n.; stelling, balken voor wijnvaten; =länder, m. bewooner van een wijnland; =laub, n. wijngaardlof, n.; =laube, f. priëel met een wijngaard bedekt; =laubstab, m. bacchusstaf, m.; =lese, f. wijnlezing, f.; =los, adj. geen wijn voortbrengende; =messer, n. druivenmes, n.; =niederlage, f. wijnpakhuis, n.; =pfahl, m. wijngaardstok, m.; =ranke, =rebe, f. wijngaardrank, f.; =reich, adj. rijk aan wijn; =reis, n. wijngaardscheut, f.; =schank, m. =schenke, f. wijnslijterij, f.; =schenk, m. wijntapper, m.; =schlauch, m. lederen wijnzak; fig. fam. wijnzuiper, m.; =traube, f. druif, f.; =zuber, m. wijnkuip, f.

Weinstein, m. wijnsteen, m.; =artig, adj. wijnsteenachtig; =auflösung, f. =geist, =krystall, m. =öl, =salz, n. =säure, f. ꝛc. wijnsteen-oplossing, f. -geest, m. -kristal, n. -olie, f. -zout, -zuur, n.; =sauer, adj. wijnsteenzuur.

Wein//en, v. n. weenen, huilen, schreien; =erlich, adj. u. adv weenend, huilend; grijnig; es ist mir nicht weinerlich, ik heb geen lust tot weenen; =erlichkeit, f. neiging tot weenen.

Weis, adj. zeker, duidelijk; einem etw. weis machen, iem. iets wijs maken; etwas weis

werden, iets vernemen, -bemerken; **mir machen Sie das nicht weis**, of **daß müssen Sie einem andern weis machen**, fop anderen daarmede; **=heit**, *f.* wijsheid, *f.*; **=lich**, *adj.* wijselijk; **=ling**, *m.* waanwijze, *m.*

Weisheits//dünkel, *m.* verwaandheid, *f.*; **=forscher**, **=lehrer**, *m.* wijsgeer, *m.*; **=forschung**, **=lehre**, *f.* wijsbegeerte, *f.*; **=kram**, *m.* waanwijsheid, *f.*; **=krämer**, *m.* waanwijze, *m.*; **=lehrig**, *adj.* wijsgeerig; **=spruch**, *m.* wijsgeerige uitspraak, *f.*; **=voll**, *adj.* vol wijsheid; **=zahn**, *m.* tand der wijsheid.

Weis//e, *f.* wijs; wijze, manier, *f.*; **=e**, *m.* wijze, wijsgeer, *m.*; **=e**, *adj.* u. *adv.* wijs, verstandig; **=el**, **=er**, *m.* bijenkoningin, *f.*; **=en**, *v. a.* wijzen, toonen; *fig.* **das wird sich weisen**, dat zal wel blijken; **sich weisen lassen**, naar rede luisteren; **einen an einen weisen**, iem. aan iem. verwijzen. **von sich weisen**, af-, terugwijzen; **einen aus dem Hause weisen**, iem. de deur wijzen, het huis uitjagen; **aus dem Lande weisen**, verbannen; **=er**, *m.* wijzer, *m.*; **=ung**, *f.* leering; berisping, *f.*; bevel, *n.*

Weissag//en, *v. a.* voorspellen, -zeggen; propheteeren; waarzeggen; **=er**, *m.* voorspeller, *m. etc*; **=erin**, *f.* waarzegster, *f.*; **=ung**, *f.* voorspelling, prophetie; waarzeggerij, *f.*

Weiß, *adj.* u. *adv.* wit, blank, zuiver, schoon; **weiß anstreichen**, wit verven; witten; **sich weiß kleiden**, zich in 't wit kleeden; **weiße Wäsche**, schoon linnengoed; **der weiße Sonntag**, de zondag na paschen; **=backen**, *n.* **=bäckerei**, *f.* **=bäcker**, *m.* wittebrood-bakken, *n.* -sbakkerij, *f.* -sbakker, *m.*; **=bier**, *n.* **=fisch**, *m.* **=gold**, **=holz**, **=kupfer**, *n.* 2c. wit-bier, *n.* -visch, *m.* -goud, -hout, -koper, *n. etc.*; **=birke**, **=buche**, **=fichte**, *f.* **=harz**, **=kraut**, *n.* 2c. witte berk, -beuk, *f.* -pijnboom *m.* -hars, -kool, *f. etc. etc.*; **=blätterig**, *adj.* witbladerig; **=blech**, *n.* blik, *n.*; **=dorn**, *m.* hagedoorn ,*m.*; **=e**, *f.* witheid, *f.*; **=e**, *m.* u. *f.* blanke, *m.* u. *f.*; **=en**, *v. a.* witten, wit maken; **=er**, *m.* witter, *m.*; **=fleckig**, **=gefleckt**, **=getüpfelt**, **=tüpfelig**, *adj.* wit gevlakt; **=gar**, *adj.* zeemgaar; **=gelb**, **=grau**, *adj.* licht-geel, -grijs; **=gerben**, *v. a.* zeemgaar maken; **=gerber**, *m.* **=gerberei**, *f.* **=gerberhandwerk**, *n.* zeembereider, *m.* -bereiding, -touwerij, *f.*; **=gülden=erz**, *n.* witzilvererts, *m.*; **=gut**, *n.* witte tabaksbladen, *n. pl.*; **=haarig**, *adj.* met witte haren; **=lich**, *adj.* witachtig; **=pfennig**, *m.* zilveren penning, *m.*; **=scheckig**, *adj.* wit gespikkeld; **=zeug**, *n.* linnengoed, *n.*

Weit, *adj* u. *adv.* wijd, breed, ruim, ver; **weit entfernt**, ver verwijderd; **im weiten Verstande**, in een uitgebreiden zin; **von weitem**, van verre; **weit größer**, veel grooter; **in so weit**, in zoo verre; **bei weitem nicht**, op verre na niet; **nicht weit her sein**, van geringe afkomst zijn; niet veel deugen; **bis auf weiteres**, tot nader bericht, bevel *etc.*; **=bäuchig**, *adj.* dik, gezet; **=beinig**, **=berühmt**, *adj.* wijd-beenig, -beroemd; **=e**, *f.* wijdte, ruimte, breedte, *f.*; **in die Weite**, in de verte; **=en**, *v. rec.* (**sich**) verwijden; **=enzirkel**, *m.* afstandscirkel, *m*; **=er**, *adj.* u. *adv.* verder, meer; **ohne weitere Umstände**, zonder meer plichtplegingen; **=er**, (*comp.* van **weit**) wijder, breeder, ruimer; **wenn es weiter nichts ist**, als het anders niets is; **und so weiter (u. s. w.)**, en zoo voorts (enz.); **das Weitere**, het overige; **=ern**, *v. a.* wijder maken; **=erung**, *f.* wijdermaken, *n*; *fig.* bezwaren, *n. pl.*; **=läufig**, *adj.* u. *adv.* wijdloopig, breedvoerig; uitgestrekt; **=läufigkeit**, *f.* wijdloopigheid, *f. etc.*; **=maschig**, *adj.* met wijde mazen; **=schichtig**, **=schweifig** 2c. f. **=läufig**, 2c.; **=sichtig**, *adj.* verziende; **=sichtigkeit**, *f.* geschiktheid van verre te zien.

Weizen, *m.* tarwe, *f.*; **=acker**, *m.* **=ähre**, *f.* **=bier**, **=brod**, *n.* **=ernte**, **=kleie**, *f.* 2c. 2c. tarweakker, *m.* -aar, *f.* -bier, -brood, *n.* -oogst, *m.* -zemel, *f. etc. etc.*; **=artig**, *adj.* tarwachtig; **=schrot**, *n.* grof gemalen tarwe, *f.*

Welch (**welcher**, **welche**, **welches**), welke, welk; dewelke, hetwelk; **wünschen Sie Wasser? hier ist welches!** wilt gij water hebben? hier is (er) water! **=ergestalt**, *pron.* hoedanig; **=erlei**, *pron* van welke soort.

Welgern f. **Wälgern** 2c.

Welk, *adj.* u. *adv.* verwelkt, verflenst; slap, week, zacht; **welk werden**, **=en**, *v. n. s.* verwelken; **=heit**, *f.* verwelking, *f.*

Well//e, *f.* golf, baar, *f.*; cilinder, *m.* rijshout, *n.*; takkebos, *m.* rolhout, *n.*; **Wellen binden**, takkebossen maken; **=baum**, *m.* as van een molenrad; **=enbewegung**, *f.* golvende beweging, *f.*; **=binden**, *n.* het maken van takkebossen; **=enbinder**, *m.* takkebossenmaker, *m.*; **=enförmig**, *adj.* golfvormig, golvend; **=enlinie**, *f.* golvende lijn, *f.*; **=enschlag**, *m.* golfslag, *m.*; **=enschnitt**, *m. herald.* verdeeling van een wapenschild door eene spiraallijn; **=er**, *m.* aarden cilinder, *m.*; **=erarbeit**, *f.* leemwerk, *n.*; **=ermauer**, **=erwand**, *f.* leemen muur, *f.*; **=ern**, *v. a.* u. *n.* met leem metselen; **=ig**, *adj.* golvend; **=kamm**, *m.* kam van een kamrad; **=loch**, *n.* opening voor de as van een molenrad; **=rad**, *n.* molenrad, *n.*; **=ring**, *m.* ring om den molensteen; **=stein**, *m.* rolsteen, *m.*; **=zapfen**, *m.* tap *m.* aan de as van een molenrad.

Wels, *m.* wentelaar *m.*

Welsch 2c. f. **wälsch** 2c.

Welt, *f.* wereld, *f.*; **auf die (zur) Welt kommen**, ter wereld komen; **alle Welt**, de gansche wereld, iedereen; **vor aller Welt**, voor de oogen der wereld; **=achse**, *f.* **=beherrscher**, **=bürger**, **=geist**, *m.* **=gegend**, **=kenntniß**, *f.* 2c. 2c. wereld-as, *f.* -beheerscher, -burger, -geest, *m* -streek, -kennis, *f. etc. etc.*; **=alter**, *n.* ouderdom *m.* der wereld; **das goldene, silberne Weltalter**, de gouden, zilveren eeuw; **=apfel**, **=ball**, *m.* **=kugel**, *f.* wereld-kloot, -bol, *m.*; **=all**, *n.* **=bau**, *m.* **=gebäude**, *n.* heelal, *n.*; **=bekannt**, **=kundig**, *adj.* wereld-bekend, -kundig; **=beob=**

achtung, *f.* wereldbeschouwing, *f.*; =berühmt, =berufen, *adj.* wereldberoemd,-vermaard; =brauch, *m.* algemeen gebruik *n.*; =bürgerschaft, *f.* =bürgerthum, *n.* wereldburgerschap, *n.*; =bürgersinn, *m.* cosmopolitische gezindheid, *f.*; =dame, *f.* dame uit de groote wereld; =ende, *n.* einde der wereld; =geistliche, *m.* wereldlijk priester, *m.*; =getümmel, *m.* wereldsch gewoel, *n.*; =händel, *m. pl.* wereldsche zaken, *f. pl.*; =kind, *n.* =ling, *m.* wereldling, *m.*; =klug, *adj.* staatkundig; voorzichtig; =klugheit, *f.* staatkunde; voorzichtigheid, *f.*; =körper, *m.* wereldkloot, *f.*; =kreis, *m.* wereldrond, *n.*; =kunde, *f.* wereldleer, kosmologie, *f.*; =lage, *f.* legging, *f.* toestand, *m.* der wereld; =lauf, *m.* loop der wereld; =leute, *pl.* wereldlingen, *pl.*; =lich, *adj.* u. *adv.* wereldlijk; wereldsch; die weltliche Geschichte, de ongewijde geschiedenis; =lichkeit, *f.* wereldlijkheid; wereldschheid, *f.*; =meer, *n.* wereldzee, *f.* oceaan, *m.*; =sinn, *m.* wereldschgezindheid, *f.*; =theil, *m.* werelddeel, *n.*; =ton, *m.* toon in de groote wereld; =weise, *m.* wijsgeer, *m.*; =weisheit, *f.* wijsbegeerte, *f.*; =wunder, *n.* wonder der wereld.

Wende, *f* zonnestilstand; keerkring, *m.*; =hals, *m.* draaihals, *m.*; =kreis, =zirkel, *m.* keerkring, *m.*; =lbaum, *m.* as van een molen; =lstein, *m.* slijpsteen, *m.*; =ltreppe, *f.* wenteltrap, *m.*; =n, *v. a.* wenden, keeren, draaien; ein Kleid wenden, een kleed keeren; all sein Geld auf etw. wenden, al zijn geld aan iets besteden; mit dem Wagen wenden, met het rijtuig keeren; der Wind hat sich gewendet, de wind is om; =pflug, *m.* draaiploeg, *m.*; =punkt, *m.*; keerpunt, *n.*; =schatten, *m.* slagschaduw, *f.*; =stock, *m.* uittrekker, *m.*

Wendung, *f.* wending, draaiing, *f.* keer, *m.*

Wenig, *adj.* u. *adv.* weinig, gering; =er, *adj.* minder; am wenigsten, *adj.* het minst; er ist nichts weniger als reich, hij is alles behalve rijk; =keit, *f.* nietigheid, *f.*; *fig.* meine Wenigkeit, mijn persoon, mijn zwak vermogen; mijn geringe invloed; =ste, *adj.* minste; =stens, *adv.* ten minste; althans.

Wenn, *conj.* als, indien, wanneer; wenn auch, alhoewel; es regnet! Nun wenn auch! ich gehe doch aus, het regent! nu, al is het ook zoo, ik ga doch uit; wenn gleich, hoewel, ofschoon; wenn nur, als maar, wenn anders, mits.

Wenzel, *m.* boer, *m.*

Wer, *pron* (wer, wessen, wem, wen), wie; werda! werda! es ist wer an der Thür, er is iem. aan de deur.

Werbe//n, *v. a.* u. *n.* aan-, werven; um ein Mädchen werben, een meisje ten huwelijk vragen; um einen Dienst werben, naar eenen dienst staan; =geld, =haus, *n.* =liste, *f.* =platz, *m.* ꝛc. ꝛc. werf-geld, -huis, *n.* -lijst, -plaats, *f. etc. etc.*; =pflichtig, *adj.* dienstplichtig.

Werber, *m.* aanzoeker, *m.*; *mil.* werver, *m.*; ronselaar, *m.*; =handwerk, *n.* bedrijf van ronselaar; *fig.* zielverkooper, *m.*

Werbung, *f.* aanzoek, *n.* sollicitatie, *f.*; *mil.* werving, recruteering, *f.*

Werden, *v. n. s.* worden; daraus wird nichts, hiervan komt niets; was wird aus ihm werden, wat zal van hem worden, es wird etw. aus ihm, er zal van hem iets komen; ich werde lieben, ik zal beminnen; ich werde geliebt, ik word bemind; aus Kindern werden Leute, uit kinderen groeien menschen.

Werder, *m.* riviereilandje, *n.*

Werf, *n.* es, *fig.* e, kade, *f.* hoofd, *n.*; =anker, *m.* =zeug, *n.* ꝛc. werp-anker, -tuig, *n. etc.*; =en, *v. a.* u. *n.* werpen, gooien; ein Regiment werfen, een regiment overhoop werpen; Verdacht auf einen werfen, verdenking tegen iem. opvatten; etw. zum Fenster hinaus werfen, iets uit de raam gooien; die Mauer wirft sich, de muur puilt uit.

Werft, *n.* werf, *f.*; =, =e, *f.* schering, *f.* ketting, *m.*; =enstrauch, *m.* katoenwilg, *m.*; =enweide, *f.* teenwilg, *m.*

Werg, *n.* es, werk, *n.* (van vlas *etc.*); =en, *adj.* van werk.

Werk, *n.* es, s, *pl.* e, werk, *n.*; Hand an's Werk legen, de hand aan het werk slaan; in's Werk setzen, in 't werk stellen; viel Werks von etw. machen, veel werk van iets maken; =bank, =biene, *f.* =haus, =holz, *n.* =meister, =tag, *m.* ꝛc. ꝛc. werkbank, -bij, *f.* -huis, -hout, *n.* -baas, -dag, *m. etc. etc.*; =en, *adj* van werk; =heilig, *adj.* werkheilig; =künstler, *m.* mechanikus, *m.*; =satz, *m.* dakgetimmerte, *n.*; =scherben, *m.* waterbak, *m.*; =schuh, *m.* voet (van 12 duim); =statt, =stätte, *f.* werkplaats, *f.*; =stellig, *adj.* werkstellig; =thätig, *adj.* werkdadig; =zeug, *n.* werktuig, gereedschap, *n.*

Wehrmuth, *m.* alsem, *m.*

Werst, *f.* werst, *f.*

Werth, *adj.* waard; waardig; van waarde; er ist es werth, hij is het waard; er ist dessen nicht werth, hij is dit niet waard; werth halten, =schätzen, in waarde houden; schatten; =, *m.* waarde, *f.* prijs, *m.* waardij, *f.*; Werth auf etwas legen, prijs op iets stellen; =bestimmer, =setzer, *m.* schatter, waardeerder, *m.*; =bestimmung, *f.* waardeering, *f.*; =los, *adj.* zonder waarde; =losigkeit, *f.* onwaardigheid, *f.*; =schätzen, *v. a.* hoogschatten, waardig achten; =schätzung, *f.* hoogachting, *f.*; =setzung, *f.* schatting, waardeering, *f.*

Wesen, *n.* wezen, *n.*; das gemeine Wesen, het gemeenebest; ein gezwungenes Wesen, gedwongen manieren; sein Wesen an einem Orte haben, zijn verblijf ergens hebben; viel Wesens von etw. machen, veel ophef van iets maken; =heit, *f.* wezenlijkheid, *f.*; =lehre, *f.* leer der wezens; =los, *adj.* wezenloos, onzelfstandig; =tlich, *adj.* u. *adv.* wezenlijk, werkelijk; =tlichkeit, *f.* wezenlijkheid, werkelijkheid, *f.*; kenmerk, *n.*; grondbestanddeel, *n.*

Wespe, *f.* wesp, *f.*; =nfresser,

m. =nest, *n.* =stich, *m.* ꝛc. wespen-vreter, *m.* -nest, *n.* -steek, *f. etc.*

Weß, *pron.* wiens; =halb, =wegen, *adv.* weshalve, waarom.

West, =en, *m.* west, westen, *m.*; nach Westen, naar het westen; =e, *f.* vest, buis, *n.*; =en=knopf, *m.* =entasche, *f.* vestknoop, *m.* -zakje, *n. etc.*; =er=hemd, *n.* doophemdje, *n.*; =er=sonne, *f.* westerzon, *f.*; =land, *n.* westelijk land, *n.*; =lich, *adj.* u. *adv.* westelijk; =see, *f.* westerzee, *f.*; =seite, *f.* westerzijde, *f.*; =wind, *m.* westenwind, *m.*

Wett, *adv.* gelijk; ich werde es wieder wett machen, ik zal het vergelden; =e, *f.* weddingschap, *f.*; um (in) die Wette, om strijd; eine Wette eingehen, eene weddingschap aangaan; =eifer, =kampf, =lauf, =streit, *m.* ꝛc. wed-ijver, -kamp, -loop, -strijd, *m. etc.*; =eiferer, *m.* mededinger, *m.*; =eifern, *v. n.* wedijveren; =en, *v. a.* u. *n.* wedden; =kämpfer, *m.* kampvechter, *m.*; =rennen, *n.* wedren, *m.* harddraverij, *f.*; =renner, *m.* renpaard, harddraver, *m.*; =er, *m.* wedder, *m.*; =ung, *f.* wedding, *f.*

Wetter, *n.* weder, weêr; onweder, *n.*; *fig.* um gutes Wetter bitten, verschooning vragen; vom Wetter erschlagen werden, door het onweder getroffen worden; =ableiter, *m.* bliksemafleider, *m.*; =beobachtung, *f.* weerkundige waarneming, *f.*; =dach, *n.* afdak, *n.*; =fahne, *f.* =hahn, *m.* weerhaan, windwijzer, *m.*; =galle, *f. mar.* doodshoofd, *n.*; =glas, *n.* =kunde, *f.* =prophet, *m.* =veränderung, *f.* =zeichen, *n.* ꝛc. weer-glas, *n.* -kunde, *f.* -profeet, *m.* -verandering, *f.* -teeken, *n. etc.*; =häuschen, *n.* weerhuisje, *n.*; =keil, *m.* dondersteen, *m.*; =kundig, *adj.* weerkundig; =launisch, *adj.* veranderlijk; wispelturig; =leuchten, *v. n.* weerlichten; =macher, *m.* stormbezweerder, *m.*; =männchen, *n.* weermannetje, *n.*; =mäßig, *adj. fig.* wispelturig; geweldig; wettermäßig fluchen, vreeselijk vloeken; =n, *v. n. h.* onweeren, donderen en bliksemen; es wettert, het dondert; *fig. pop.* vloeken, razen,-schelden; =nacht, *f.* stormachtige nacht, *m.*; =säule, *f.* windhoos, *f.*; =schacht, *m.* koker om versche lucht in de mijn te brengen; =schaden, *m.* hagelschade, door het onweer veroorzaakte schade, *f.*; =scheide, *f.* plaats waar de donderwolken zich verdeelen; =schlag, *m.* donderslag, *m.*; hagelslag, *m.*; =seite, *f.* zijde, het meest aan regen en storm blootgesteld; =stange, *f.* bliksemafleider, *m.*; =strahl, *m.* bliksem, *m.*; =uhr, *f.* vochtmeter, *m.*; =wechsel, *m.* weersverandering, *f.*; =wendisch s. =launisch; =wolke, *f.* onwederswolk, *f.*; =zeiger, *m.* weerglas, *n.*

Wetz//en, *v. a.* wetten, slijpen, aanzetten; =stahl, *m.* slijpstaal, *n.*; =stein, *m.* slijpsteen, *m. etc.*

Whist, =spiel, *n.* whist, -spel, *n.*; =marke, *f.* fiche bij't wistspel.

Wibbeln s. wiebeln.

Wichs, *m. pop.* opschik, *n.*; =e, *f.* schoensmeer, *n.*; *fig. fam.* s. Prügel; =en, *v. a.* wassen, de schoenen poetsen; *fig.* afrossen; =bürste, *f.* schoenborstel, *f.*

Wicht, *m.* es, s, *pl.* e, schelm, nietig mensch, *m.*; ein armer Wicht, een arme drommel; =elzopf s. Weichselzopf; =ig, *adj.* u. *adv.* gewichtig; wichtig; belangrijk; =igkeit, *f.* gewicht, *n.* belangrijkheid, *f.*

Wicke, *f.* wik, wikke, *f.*; =nernte, *f.* =nstroh, *n.* ꝛc. wikken-oogst, *m.* -stroo, *n. etc.*

Wickfutter, *n.* wikke, *f.*

Wickel, *m.* papillot, *f.* haarrolletje, *n.*; =band, *n.* =schnur, *f.* zwachtel, *m.* windsel, *n.*; =flechte, *f.* =moos, *n. bot.* boomleverkruid, *n.*; =frau, *f.* baker, *f.*; =kind, *n.* kraamkindje; kind in de luren; =n, *v. n.* wikkelen, rollen; ein Kind wickeln, een kind bakeren; =puppe, *f.* kleine pop, *f.* (gekleed als een gebakkerd kind); =raupe, *f.* wikkelrups, *f.*; =schwanz, *m.* krulstaart, *m.*; =tuch, *n.* zwachtel, *m.*; =zeug, *n.* kleeding voor een kraamkindje.

Widder, *m.* ram, *m.*; =kopf, *m.* =horn, =fell, *n.* =wolle, *f.* ꝛc. rams-hoofd, *n.* -hoorn, *m.* -vel, *n.* -wol, *f. etc.*

Wider, *prp.* tegen; wider meinen Willen, tegen mijnen wil; das Für und das Wider, het voor en het tegen; wider die Natur, tegen de natuur. — In samenst. heeft „wider" dezelfde beteekenis als „weder" (tegen) in de Nederlandsche taal, *b. v.* Widerstand, weder-, tegenstand; widersprechen, weder-, tegenspreken; widerstreben, wederstreven *etc. etc.*; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „weder" (tegen) gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert. — Men vergelijke ook de samenst. met Gegen.

Wider//belfern, =bellen, *v. n.* tegen-pruttelen, -stribbelen; =beller, *m.* tegenspreker, *m.*; =christ, *m.* antichristen, *m.*; =fahren, *v. n.* wedervaren, overkomen; einem sein Recht widerfahren lassen, iem. zijn recht doen wedervaren; =gesetzlich, *adj.* tegen de wet; =haken, *m.* weerhaak, *m.*; =hallen, *v. n.* weergalmen; =halt, *m* tegenhouding, *f.* wederstand, *m.*; =halten, *v. n.* tegenhouden; duren, van duur zijn; =lage, *f. arch.* schoormuur, *m.*; *jur.* lijftocht; =legbar, =leglich, *adj* wederlegbaar; =legen, *v. a.* wederleggen; =legung, *f.* wederlegging, *f.*; =lich, *adj.* walgelijk; onaangenaam; terugstootend; =lichkeit, *f.* walgelijkheid, *f.*; =part, *m.* tegenstander, *m.*; tegenpartij, *f.*; =prall, *m.* terugstoot, *m* -stooting, *f.*; =prallen, *v. n.* terugstooten; =rathen, *v. a.* af-, ontraden; =rechtlich, *adj.* u. *adv.* wederrechtelijk; onrechtmatig; =rede, *f.* tegenspraak, *f.*; =ruf, *m.* =rufung, *f.* herroeping, *f.*; =rufen, *v. a.* herroepen; =ruflich, *adj.* herroepelijk; =sacher, *m.* tegenstander, *m.*; =setzen, *v. rec.* (sich einem) zich verzetten tegen iem.; =setzlich, *adj.* wederspanning, tegenstrevend; =setzlichkeit, *f.* wederspannigheid, *f.*; verzet, *n.*; =setzung, *f.* te-

genkanting, *f.* tegenstand, *m.* verzet, *n.*; =sinn, *m.* ongerijmdheid *f.*; =sinnig, *adj.* u. *adv.* strijdig met de rede; tegenstrijdig; =sinnigkeit, *f.* tegenstrijdigheid, *f.*; =spänstig, *adj.* u. *adv.* wederspannig, weerbarstig, hardnekkig; koppig; =spänstigkeit, *f.* wederspannigheid, *f.* *etc.*; =spiel, *n.* tegendeel, *n.*; het omgekeerde van eene zaak; =sprechen, *v. n.* tegen-, weêrspreken; das widerspricht der Wahrheit, dit is strijdig met de waarheid; dieser Satz widerspricht dem andern, deze stelling werpt de andere omver; =sprechend, *adj.* tegenstrijdig; in tegenspraak; =sprechlich, *adj.* u. *adv.* betwistbaar; =spruch, *m.* tegenspraak, *f.*; tegenstrijdigheid; *f.*; in Widerspruch stehen mit, strijdig zijn met; =stand, *m.* weder-, tegenstand, *m.*; =stehen, *v. n.* wederstaan; tegenstaan, walgen; =stoß, *m.* terugstoot; =streit, *m.* tegenspraak, *f.*; =streiten, *v. n.* betwisten, bestrijden; strijdig zijn met; =strom, *m.* eb, ebbe, *f.*; =wärtig, *adj.* u. *adv.* terugstootend, afkeer verwekkend, walgelijk; =wärtigkeit, *f.* wederwaardigheid, *f.* tegenspoed, *m.*; walgelijkheid, *f.*; =willen, *m.* afkeer, tegenzin, *m.*; =willig, *adj.* onwillig, met tegenzin; =wind, *m.* tegenwind, *m.*; =zeit, *f.* verandering van het getij.

Widm//en, *v. a.* toe-, wijden; opdragen (een boek); =ung, *f.* wijding; opdracht, *f.*

Widrig, *adj.* tegen; afkeerig, walgelijk; ein widriger Wind, een tegenwind; =widrigenfalls, in het tegenovergestelde geval, zoo niet; =keit, *f.* verzet, *n.* tegenkanting; walging, *f.* afkeer, *m.*

Wie, *adv.* hoe; wie geht es? hoe gaat het? wie glücklich ist er! hoe gelukkig is hij! =, als, zoo als; ein Mann wie er, een man zoo als hij; so groß wie, zoo groot als; so wie, even als; dem sei wie ihm wolle, hoe het ook zij; ich weiß nicht wie, ik weet niet hoe; =viel, *adv.* hoeveel; =wohl, *conj.* hoewel.

Wiebel, *m.* klander, *m.*; =n, *v. n.* wemelen, krioelen.

Wiede, *f.* wilg, bindteen, *f.*; =hopf, *m.* hop, *m.*; =kraut, *n.* spurrie, *f.*

Wieder, *adv.* weder, nog eens, op nieuw, herhaaldelijk; thue das nicht wieder, doe dat niet weder: er ist wieder da, hij is weder terug. — In samenstell. heeft „wieder" dezelfde beteekenis als „weder" (op nieuw, terug) in de Nederlandsche taal, *b. v.* wieder=aufbauen, =erlangen, =finden, ꝛc. ꝛc. weder-opbouwen, -verkrijgen, -vinden, *etc. etc.*; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „weder" gevormd worden of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Wieder//abdruck, *m.* herdruk, *m.*; =bringung, *f.* terug-, wederbrenging; wederoprichting, *f.*; =einsetzung, *f.* herstelling, *f.* (in een ambt); =erstattung, *f.* vergoeding, vergelding, *f.*; =gabe, *f.* teruggave, *f.*; =gebären, *v. a.* weder baren; =geboren, *adj.* herboren, wedergeboren; =geburt, *f.* wedergeboorte, *f.*; =genesung, *f.* herstelling, *f.*; =hall, *m.* weerklank, *m.*; =herstellen, *v. a.* herstellen; =herstellung, *f.* herstelling, *f.*; =holen, *v. a.* herhalen; =holung, *f.* herhaling, *f.*; *mus.* hervatting, *f.*; =käuen, *v. a.* herkauwen; =käuen, *n.* herkauwing, *f.*; =kauf, *m.* wederinkoop, *m.*; =kaufsrecht, *n.* recht van naasting; =kehr, *f.* wederkeer, *m.*; =kunft, *f.* wederkomst, *f.*; =lesen, *v. a.* herlezen; =schaffen, *v. a.* weder bezorgen; =schall, *m.* weerklank, *m.*; =schallen, *v. n.* weergalmen; =schein, *m.* weerschijn, *m.* -kaatsing, *f.*; =scheinen, =strahlen, *v. n.* terugkaatsen; =taufe, *f.* wederdoop, *m.*; =täufer, *m.* weder-, herdooper, *m.*; =um, *adv.* wederom; =wechsel f. Rückwechsel; =zusammensetzung, *f.* wedersamenstelling, *f.*

Wiege, *f.* wieg, *f.*; =messer, *n.* hakmes, *n.*; =n, *v. a.* wiegen; met het hakmes snijden; *fig.* in einer Sache gewiegt sein, in eene zaak bedreven zijn; =n, *v. a.* u. *n.* wegen; =nband, *n.* =ndecke, *f.* =nlied, *n.* ꝛc. wiege-band, -kleed, -lied, *n.* *etc.*; =nkorb, *m.* teenen wieg, *f.*; =npferd, *n.* hobbelpaard, *n.*; =wage, *f.* weegschaal, *n.*

Wiehern, *v. n.* hinneken.

Wieke, *f.* wiek, *f.*

Wiesel, *f.* wezel, *f.*

Wiese, *f.* weide, *f.* hooiland, *n.*; =nandorn, *m. bot.* wolfsvoet, *m.*; =nblume, *f.* grasbloempje, *n.*; =ngras, *n.* =ngrund, =nhahnenfuß, *m.* =nrecht, *n.* =nvogel, *m.* ꝛc. ꝛc. weide-gras, *n.* -grond, -hanevoet, *m.* -recht, *n.* -vogel, *m.* *etc. etc.*; =nklee, *m.* gemeene klaver, *f.*; =nkümmel, *m.* wilde komijn, *f.*

Wild, *adj.* u. *adv.* wild, woest, wreed; er sah wild aus, *hij* zag er woest uit; =acker, *m.* akker voor het wild; =bad, *n.* natuurlijk heet bad, *n.*; =bahn, *f.* wildbaan, *f.*; =bann, *m.* jacht, recht, *n.*; =, =bret, *n.* wild, wildbraad, *n.*; =bretshändler, *m.* koopman in wild etc.; poelier, *m.*; =dieb, =fang, =graf, =schütze, *m.* ꝛc. wild-dief, -vang, -graaf, -schut, *m. etc.*; =enzen, *v.n.* naar wild smaken; -rieken; =fraß, *m.* schade door het wild veroorzaakt; =fremd, *adj.* wildvreemd; =gefälle, *pl.* opbrengsten der jacht; =geschmack, *m.* wildsmaak, *m.*; =grube, *f.* vangkuil, *f.*; =heit, *f.* wildheid, *f.*; =huhn, *n.* patrijshoen, *n.*; =leder, *n.* huid van herten etc.; =ling, *m.* wilde boom, *m.*; =erer, =ner, *m.* wilddief, strooper, *m.*; =pern f. =enzen; =pret f. =bret; =stand, *m.* leger; staat van het wild; =trage, *f.* mand tot vervoer van het wild.

Will//e, =en, *m.* wil, *m.*; wider meinen Willen, ondanks mij zelven; mit Willen, met opzet; willens sein, willens-, voornemens zijn; =ensäußerung, =ensbestimmung, *f.* wils-uiting, -bepaling, *f. etc.*; =ensfreiheit, *f.* vrije wil, *m.*; =ensmeinung, *f.* goedvinden, *n.* begeerte, *f.*; =ensvermögen, *n.* vermogen van den wil; =entlich, *adj.* opzettelijk; vrijwillig; =fahren, *v. n. h.* te wille zijn, toegeven, inwilligen; =fährig, *adj.* u. *adv.*

toegevend, gewillig, vriendelijk; =fährigkeit, f. gewilligheid, toegevendheid, f.; gedienstigheid, f.; =fahrung, f. inwilliging; toestemming, f.; =ig, adj. u. adv. ge-, willig; =igen v. n. willigen; =keit, f. willigheid, f.; =iglich, adv. williglijk; =kommen, adj. u. adv. welkom; =kommen, m. welkomst, m. ontvangst, f. onthaal, n.; =kür, f. willekeur, f. goeddunken, n.; =kürlich, adj. u. adv. willekeurig; =kürlichkeit, f. willekeurigheid, f.

Wimm//eln, v. n. wemelen, krioelen; =er, f. knoest, kwast, m.; =erig, adj. knoestig.

Wimmern, v. n. kermen, jammeren, klagen.

Wimpel, m. wimpel, m.; =gast, =stock, m. =stange, f. ꝛc. wimpelman, -stok, m. -steng, f. etc.

Wimper, f. wimper, m.; =n, v. n. knipoogen, toelonken.

Wind, m. es, pl. e, wind, m.; der Wind geht stark, het waait sterk; vollen Wind haben, voor den wind zeilen; den Vortheil des Windes haben, boven wind zijn; den Wind gewinnen, de loef afsteeken; in den Wind reden, in het honderd spreken; er hat Wind davon, hij heeft er de lucht van; =beutel, m. =blase, =büchse, f. =darm, m. =fahne, =feder, f. =handel, m. ꝛc. ꝛc. wind-buidel, -blaas, -bus, f. -darm, -wijzer, m. -veder, f. -handel, m. etc. etc.; =beutelei, f. windbrekerij, f.; =beuteln, v. n. windbreken; =bruch, m. chir. windbreuk, f.; afgewaaid hout, n.; =dürre, adj. zeer mager; =ei, f. windei, n.; =en, v. n. ruiken; eenen wind laten; =eseile, f. groote spoed, m.; =fächer, m. vuurwaaier, m.; =fall, m. afgewaaid hout, n.; =hetze, f. jacht met windhonden; =hetzen, v. a. met windhonden jagen; =hund, m. =spiel, n. windhond, m.; =ig, adj. u. adv. windig, winderig; =igkeit, f. winderigheid, f.; =macher, m. windmaker, m.; =mühle, f. windmolen, m.; =röschen, n. klaproos, f.; =sbraut, f. =stoß, m. windvlaag, f.; =still, adj. u adv. windstil; =wehe, f. hoop sneeuw; =wirbel, m. draaiwind, m.

Wind//e, f. windas, n.; =e, f. =ekraut, n. bot. winde, f.; =eblock, m. hijschblok, n.; =ehals, m. draaihals, m.; =eeisen, n. windsleutel, m.; =el, f. luur, luier, f. -windel, m.; =elkind, n. gebakerd kind, n.; =en, v. a. winden; vlechten; einem etw. aus den Händen winden, iem. iets uit de handen wringen; in die Höhe winden, opwinden; sich winden, kronkelen; ineendraaien; sie wand sich in ihren Schmerzen, zij kromp ineen van pijn; =ung, f. kronkeling; omwikkeling, omstrengeling, f.

Wink, m. es, pl. e, wenk, knik, m.; teeken, sein, n.; =en, v. a. wenken, knikken; een teeken geven.

Winkel, m. hoek, m. f. Ecke; ein spitzer, rechter, stumpfer Winkel, een scherpe, rechte, stompe hoek; =druckerei, =ehe, =hochzeit, =hure, =schenke, f. ꝛc. ꝛc. geheime, geringe, lage, gemeene drukkerij, -echt, -bruiloft, -hoer, -herberg, f. etc. etc.; =eisen, =maß, n. =haken, m. winkelhaak, m.; =fasser, m. toeslaande winkelhaak, m.; =förmig, =icht, adj. hoekvormig, -ig; =gerade, =recht, adj. rechthoekig; =ig, adj. hoekig; =messer, m. =messung, f. hoekmeter, m. -meetkunde, f.; =scheibe, f. graadboog, m.; =zug, m. es, pl. züge, uitvluchten, voorwendsels, pl.

Winsel//n, v. n. kermen, klagen, zuchten; =er, m. kermer, klager, m.; =icht, adj. kermend, klagend.

Winter, m. winter, m.; =abend, =apfel, =aufenthalt, m. =frucht, =kleidung, f. ꝛc. ꝛc. winter-avond, -appel, m. -verblijf, n. -vrucht, -kleeding, f. etc. etc.; =n, v. n. winter zijn; -worden; vriezen; v. a. den winter door bewaren; =lager, n. winterkwartier, n.; =saat, f. winter-graan, -zaad, n.; =ung, f. overwintering, f.; =wolle, f. winterwol, f.

Winzer, m. wijngardenier, m.; =hacke, f. wijngaardspade, f.; =messer, n. snoeimes, n.

Winzig, adj. u. adv. zeer klein; nietig, gering; =keit, f. kleinheid, f.

Wipfel, m. top, m. kruin, f.; =n, v. a. af-, toppen.

Wipp//e, f. =galgen, m. wip; wipgalg, f.; =en, v. a. op-, wippen; =er, m. wipper, m.; =erei, f. wipping, f.

Wir, pron. wij.

Wirbel, m. draaikolk, f. maalstroom, m.; wervel-, dwarlwind, m.; techn. wervel, m.; kruin, f. (op het hoofd); roffel, f. (op de trom); =bein, =horn, =kraut, n. =säule, =sucht, f. =thier, n. ꝛc. wervel-been, n. -hoorn, m. -kruid, n. -kolom, -ziekte, f. -dier, n, etc.; =ig, =haft, =icht, adj. dwarrelend, ronddraaiend; duizelig; =geist, =kopf, m. wargeest, m. -hoofd, n.; =kasten, m. sleutelholte, f. (eener viool); =n, v. n. draaien; de roffel slaan; duizelig zijn; der Kopf wirbelt mir, het hoofd draait mij; =punkt, m. kruin, f.; =stock, m. arch. hoofdbalk, m. architraaf, f.; =süchtig, adj. wervelziek; =ung, f. † draaiing, f.

Wirk//en, v. a. u. n. uitwerken, werking doen; tot stand brengen; gutes wirken, goed stichten; die wirkende Ursache, de werkende oorzaak; Teig wirken, deeg kneden, -bewerken; =brett, n. =stuhl, =tisch, m. ꝛc. werk-plank, f. -stoel, m. -tafel, f. etc.; =er, m. werker, wever, m.; =erei, f. weverij, f.; =lich, adj. u. adv. werkelijk; wezenlijk; waarlijk; =lichkeit, f. werkelijkheid, f; =sam, adj. u. adv. werkzaam, krachtig, krachtdadig; =samkeit, f. werkzaamheid, werking, f.; =ung, f. uit-, werking, f.; =ungsart, =ungskraft, f. =ungskreis, m. ꝛc. werk-wijze, -kracht, f. -kring, m.; =ungsfähig, adj. geschikt iets te bewerken; =ungsfähigkeit, f. geschiktheid om iets te bewerken; =ungslos, adj. zonder uitwerking; =ungslosigkeit, f. onkrachtdadigheid, f.

Wirr, adj. verward; =bund, m. verward bos stroo; =e, f. verwarring, f.; =en, v. a. ver-, warren; =garn, n. =kopf, m. =seide, f ꝛc. war-garen, n. -kop, m. -zijde, f.-etc.; =köpfig, adj. verward; =sal, n. =warr, m. verwarring, f.

Wirsching, Wirsing, *m.* **-kraut,** *n.* **-kohl,** *m.* savoyekool, *f.*

Wirtel, *m.* wervel, *m.*

Wirth, *m.* **es,** *pl.* **e,** waard, herbergier, kastelein; gastheer; huishouder, *m.*; **-bar, -lich,** *adj.* bewoonbaar; **wirthbare Hafen,** geschikte haven; **-in,** *f* waardin; huishoudster; gastvrouw, *f.*; **-lich, -schaftlich,** *adj.* huishoudelijk, spaarzaam; gastvrij; **-lichkeit,** *f.* gastvrijheid, *f.*; **-schaft,** *f.* herberg, tapperij, *f.*; huishouding, spaarzaamheid, *f.*; **das ist eine schlechte Wirthschaft,** dat is een slecht huishouden; **eine Wirthschaft treiben,** eene slijterij houden; **-schaften,** *v. a.* huishouden, de huishouding voeren; **übel wirthschaften,** slecht huishouden; **-schafter,** *m.* huishouder, *m.*; **-schafterin,** *f* huishoudster, *f.*; **-schaftlich** f. **-lich; -schaftlichkeit,** *f.* huishoudelijkheid, *f.*; **-schaftsgebäude,** *n.* pachthoeve; herberg, *f.*; **-schaftskunst,** *f.* huishoudkunde, *f.*; **-schaftsregel,** *f.* huishoudelijke regel, *m.*; **-shaus,** *n.* herberg, *f.* logement, *n.*; **-shausmagd,** *f.* meid in een logement; **-shaustafel,** *f.* **-shaustisch,** *m.* open tafel; table d'hôte, *f.*; **-shauswein,** *m.* wijn uit eene herberg.

Wisch, *m.* **es,** *pl.* **e,** wisch-, vaatdoek, lap, *m.*; *fig.* knoeiwerk, prulschrift, *n.*; **-en,** *v. a.* wischen, vegen; wrijven; *v. n.* **(davon)** ontsnappen; **-er,** *m.* uitwisscher; doezelaar; wisch-, vaatdoek, *m.*; *fig.* berisping, vermaning, *f.*; **-gold,** *n.* bladgoud, *n.*; **-lappen,** *m.* **-tuch,** *n.* wischlap, -doek, *m.*; **-wasch,** *m.* zottepraat, beuzelarij, *f.*

Wismuth, *m. chem.* bismuth, *n.*; **-en,** *adj.* van bismuth; **-en,** *v. a.* met bismuth soldeeren.

Wisp//el, *m.* korenmaat, *f.* (van 24 schepels); **-eln, -ern,** *v. n.* fluisteren.

Wiß//bar, *adj.* kenbaar, te weten; **-begierde,** *f.* weetgierigheid, *f.*; **-begierig,** *adj.* weetgierig.

Wissen, *v. a.* u. *n.* weten, kennen; **um etw. wissen,** kennis van iets hebben; **einem etwas zu wissen thun,** iem. iets doen weten; **sich schuldig wissen,** zich schuldig gevoelen; **sich viel mit etw. wissen,** zich veel op iets laten voorstaan; **-,** *n.* weten, *n.*; **mit Wissen u. Willen,** willens en wetens; **meines Wissens,** zoo ver ik weet; **-schaft,** *f.* wetenschap, *f.*; **-schaftlich,** *adj.* u. *adv.* wetenschappelijk; **-squalm,** *m.* onbeduidende, halve geleerdheid, *f.*; **-swerth, -swürdig,** *adj.* wetenswaardig; **-tlich,** *adj.* u. *adv.* bekend, met kennis; voorbedachtelijk; met zelfbewustheid.

Wisser, *m.* weter, kenner, *m.*; **-in,** *f.* weetster, *f.*

Wißlustig, *adj.* weetgierig.

Wißmut f. **Wismuth.**

Wiß! *interj.* links.

Witter//n, *v. a.* ruiken, snuffelen; opsporen; *fig.* lont ruiken, de lucht van iets hebben; **-n,** *v. n.* u. *imp.* donderen en weerlichten.

Witterung, *f.* weder, weer, *n.* luchtgesteldheid, *f.*; **der Hund hat Witterung vom Hasen,** de hond heeft de lucht van den haas; **eine gute Witterung haben,** een goeden reuk hebben; aas, lokaas, *n.*; **-sbeobachter,** *m.* weerkundige, *m.*; **-sbeobachtung,** *f.* weerkunde, *f.*; **-skalender,** *m.* weerkundige almanak, *m.*; **-skunde, -slehre,** *f.* weerkunde, *f.*; **-slos,** *adj.* u. *adv.* spoorloos, zonder lucht.

Wittfrau f. **Wittwe.**

Wittthum, *n.* weduwgift, *f.*

Wittmann f. **Wittwer.**

Witt//we, -frau, *f.* weduwe. *f.*; **-wer,** *m.* weduwenaar, *m.*; **-wenkasse,** *f.* **-wengehalt,** *m.* **-wengeld, -wenjahr, -wenrecht,** *n.* ꝛc. ꝛc. weduwen-kas, -gift, *f.* -geld, -jaar, -recht, *n. etc.*; **-wenschaft,** *f.* **-wenschleier, -wenstand,** *m.* weduw-schap, *n.* -sluier, -staat, *m.*

Witz, *m.* **es,** *pl.* **e,** vernuft, *n.*; geestige trek, -inval, *m.* vernuftig gezegde, *n.* kwinkslag, *m.* snedig woord, *n.*; **schlechte Witze machen,** laffe grappen uitvoeren; **-bold,** *m.* **es,** *pl.* **e,** grappenmaker, snaak, boertig mensch, *m.*; **-elei,** *f.* **-eln,** *n.* gemaakte geestigheid, *f.*; **-eln,** *v. n.* spottend schertsen; geestig willen schijnen; **-en,** *v. n.* geestige invallen voor den dag brengen: **-ig,** *adj.* geestig, schrander, vernuftig, snedig; **-igen,** *v. a.* vernuftig leeren; wijzer-, verstandiger maken; door schade wijs maken; **-igkeit,** *f.* geestigheid, *f.*; **-jagd, -jägerei,** *f.* jagen naar geestige, vernuftige invallen; **-kopf,** *m.* schrandere, vernuftige kop, *m.*; **-ling,** *m.* spitsvindig mensch, die altijd geestig wil zijn; **-wort,** *n.* geestig, snedig woord, *n.*

Wo, *adv.* waar; *conj.* indien, als, wanneer; **wo nicht,** anders, zoo niet; **-bei, -mit** ꝛc. waarbij, -mede *etc.*

Woche, *f.* week, *f.*; **eine um die andere Woche,** om de andere week; **die Wochen,** het kraambed: **in den Wochen liegen, die Wochen halten,** in de kraam liggen; **in die Wochen kommen,** in de kraam komen, bevallen, verlost worden; **aus den Wochen kommen,** uit de kraam komen; **die Woche ist an ihm,** hij heeft de week; **die Woche haben,** dienst moeten doen; **-nbesuch,** *m.* **-nbett, -nkind,** *n.* **-nstube,** *f.* ꝛc. kraam-bezoek, -bed, -kind, *n.* -kamer, *f. etc.*; **-nblatt, -ngeld,** *n.* **-nmarkt,** *m.* **-nrechnung, -nschrift,** *f.* ꝛc. weekblad, -geld, *n* -markt, -rekening, *f.* -schrift, *n. etc.*; **-narbeit,** *f.* **-nzettel,** *m.* wekelijksche arbeid, -lijst, *f.*; **-npredigt,** *f.* weekbeurt, *f.*; **-ntag,** *m.* dag der week.

Wöch//entlich, *adj.* wekelijksch; *adv.* wekelijks; **-ner,** *m.* die de week heeft; **-nerin,** *f.* kraamvrouw, *f.*

Wo//durch, *adv.* waardoor, door wat, door hetwelk; **-fern,** *conj.* indien, wanneer, als, ingeval; **-für,** *adv.* waarvoor, waarom, waartoe; **-gegen,** *adv.* waartegen, tegen hetwelk, ter vergoeding van.

Wog//e, *f.* golf, baar, *f.*; **-en,** *v. n.* golven; **-icht,** *adj* u. *adv.* golfachtig; **-ig,** *adj.* u. *adv.* golvend, met baren; **-enbruch, -endrang, -enfall,** *m.* **-engebrause,** *n.* ꝛc. breken, *n.* aandrang, *m.* nederstorten, bruisen, *n.* der golven *etc.*

Wo//her, *adv.* van waar, waar

van daan; =hin, *adv.* waarheen; anders wohin, elders.

Wohl, *adv.* wel; goed; wohl dem, der schuldlos ist, heil dengene, die zonder schuld is; =, *n.* heil, welzijn, *n.* welvaart, *f.*; das gemeine Wohl, het gemeenebest; =achtbar, *adj.* (titel) achtbaar; edel-achtbaar; =an, *adv.* welaan, wel nu; =anständig, *adj.* welvoegelijk, betamelijk; =anständigkeit, *f.* welvoegelijkheid, *f.*; =auf, *adv.* welaan; wohlauf sein, welvarend zijn; =bedacht, *adj.* weloverdacht; goed overlegd; =bedächtig, *adj.* u. *adv.* voorbedacht, opzettelijk; goed overlegd; =befinden, *n.* welstand, *m.*; =behagen, *n.* welbehagen, *n.*; =behalten, *adj.* u. *adv.* behouden; =bekannt, *adj.* wel bekend; =belaubt, *adj.* vol bladeren; =beleibt, *adj.* zwaarlijvig; =beleibtheit, *f.* zwaarlijvigheid, *f.*; =besetzt, *adj.* goed bezet; =betagt, *adj.* bedaagd; =edel, *adj.* weledel; =edelgeboren, *adj.* weledelgeboren; =ehrwürdig, *adj.* weleerwaardig; =erfahren, *adj* zeer bedreven; =ergehen, *n.* welvaart, *f.* welstand; voorspoed, *m.*; =erhalten, *adj.* in goeden staat; =erwogen, *adj.* goed overwogen; =erzogen, *adj.* goed opgevoed; =fahrt, *f.* welvaart, *f.*; =fahrtsausschuß, *m.* commissie van algemeen welzijn; =feil, *adj.* u. *adv.* goedkoop; =feilheit, *f.* goedkoopheid, *f.*; =geboren, *adj.* welgeboren; =gefallen, *n.* welgevallen, *n.*; =gefällig, *adj.* welbehagelijk; =gemeint, *adj.* welgemeend; =gerathen, *adj.* goed uitgevallen; =geruch, *m.* geur, *m.*; =geschmack, *m.* aangename smaak, *m.*; =gewogen, *adj.* welwillend, toegenegen; =gewogenheit, *f.* welwillendheid, *f.*; =gezogen, *adj.* goed opgevoed; =gezogenheit, *f.* goede opvoeding, *f.*; =habend, *adj.* welgesteld; =habenheit, *f.* welgesteldheid, gegoedheid, *f.*; =klang, =laut, *m.* welluidendheid, *f.*; =klingend, =lautend, *adj.* welluidend; =leben, *n.* goed leven, *n.*; brasserij, slemperij, *f.*; =löblich, *adj.* (titel) edelachtbaar; =lust, *f.* wellust, *m.*; =meinen, *v. a.* goede bedoelingen hebben; =meinend, *adj.* welmeenend; =riechend, *adj.* welriekend; =sein, *n* welzijn, *n.* welstand, *m.*; =that, *f.* weldaad, *f.*; =thäter, *m.* weldoener, *m.*; =thäterin, *f.* weldoenster, *f.*; =thätig, *adj.* weldadig, -doende; =thätigkeit, *f.* weldadigheid, *f.*; =thun, *v. n.* weldoen; sich wohl thun, zich te goed doen; =verhalten, *f.* goed gedrag, *n.*; =verlei, *n. bot.* wolverlei, arnica, *f.*; =verstanden, *adj.* wel begrepen; =versucht, *adj.* zeer bedreven; =verwahrt, *adj.* goed bewaard; =weise, *adj.* zeer wijs; =weislich, *adj.* u. *adv.* wijselijk; =wollen, *n.* welwillendheid, genegenheid, *f.*

Wohn//en, *v. n.* wonen; =bar, *adj.* woonbaar; =haft, *adj.* u. *adv.* woonachtig, gevestigd; sich wohnhaft niederlassen, zich met der woon vestigen; =haus, *n.* =ort, *m.* =stätte, =stube, *f.* ꝛc. woon-huis, *n.* -plaats, -stede, -kamer, *f. etc.*; =ung, *f*, woning, *f.*

Wol, *adv.* s. Wohl.

Wölb//en, *v. a.* ver-, welven; =bogen, *m.* verwulfde boog, *m.*; =ung, *f.* welving, ronding, *f.*; gewelf, *n.*

Wolf, *m.* es, s, *pl.* Wölfe, wolf, *m.*; sich einen Wolf reiten, zich een blikaars rijden; =sart, *f.* =sauge, *n.* =sbalg, *m.* =sfliege, *f.* =sfuß, *m.* =sgrube, *f.* ꝛc. wolfs-aard, *m.* -oog, -vel, *n.* -vlieg, *f.* -voet, -kuil, *m. etc.*; =sart, =sjagd, *f.* =sjäger, *m.* =snetz, *n* =sspur, *f.* ꝛc. wolven-aard, -jacht, *f.* -jager, *m.* -net, -spoor, *n. etc.*

Wölf//en, *v. n.* jongen werpen (van wolvinnen); =in, *f.* wolvin, *f.*; =isch, *adj.* wolfachtig.

Wolferlei, *n.* nieskruid, *n.*

Wolfram, *m.* wolfram, *n.*

Wolk//e, *f.* wolk, *f.*; =enbruch, *m.* wolkbreuk, *f.*; =enhimmel, *m.* =enhöhe, =ensäule, *f.* ꝛc. wolken-hemel, *m.* -hoogte, -kolom, *f. etc.*; =enfänger, *m.* wolkvanger, *m.*; =icht, *adj.* als een wolk; dof (van diamanten); gekroesd (van eene pruik); =ig, *adj.* bewolkt, beneveld, met wolken bedekt.

Wölken, *v. n.* bewolken.

Woll//e, *f.* wol, *f*,; =arbeiter, =bereiter, *m.* =blume, =distel, *f.* =handel, =zupfer, *m.* ꝛc. wol-arbeider, -bereider, *m.* -bloem, -distel, *f.* -handel, -pluizer, *m. etc.*; =en, *adj.* wollen, van wol; =enfabrik, *f.* wolfabriek, *f.*; =engarn, *n.* =enwaare, *f.* =enzeug, *n.* ꝛc. wollen garen, -goed, *n.* -stof, *f. etc.*; =icht, =ig, *adj.* wolachtig, wollig.

Wollen, *v. n.* willen; wollte Gott! gave God! dem sei wie ihm wolle, hoe of het ook zij; es will Nacht werden, het zal aanstonds nacht worden, es sei, wer es wolle, wie het ook zij.

Wol//lust, *f.* wellust, *m.* wellustigheid, *f.*; =lüstig, *adj.* u. *adv.* wellustig; =lüstler, =lüstling, *m.* wellusteling, *m.*

Wolverlei, *n.* nieskruid, *n.*

Wo//mit, =nach, =neben, *adv.* ꝛc. waar-mede, -na, -naast; =nicht, *adv.* zoo niet.

Wonne, *f* blijdschap, vreugde, *f.*; =gefühl, *n.* wellustig gevoel, blijde gewaarwording, *f.*; =monat, *m.* bloeimaand, *f.* Mei, *m.*; =reich, *adj*, rijk aan genoegen; =trunken, *adj.* vreugdedronken.

Wor//an, =auf, =aus, =in, =über, *adv.* u. *pron.* ꝛc. waar-aan, -op, -uit, -in, -over *etc.*

Worf//eln, *v. a.* wannen; =schaufel, =tenne, *f.* ꝛc. wanschop, *f.* -vloer, *m. etc.*

Worgen, *v. n.* inslikken; *fig.* verwurgen.

Wort, *n.* es, s, *pl.* e, woord, *n.* bewoording, uitdrukking, samenhangende rede, *f.*; Worte mit einem wechseln, woorden met iem. hebben; freundliche Worte, vriendelijke woorden; =, es, s, *pl* Wörter, woord, gezegde, *n.*; (Wörter; losse woorden, *b. v.* Stammwörter, Haupt=, Zeitwörter, Wörterbuch; er bildete neue Wörter, hij vormde nieuwe woorden); das Wort nehmen, het woord opvatten; viel Worte machen, veel omhaal van woorden maken; einem das Wort reden, iem. tot voorspraak zijn; einem gute Worte geben, iem. zoete woorden zeggen; zoete broodjes bakken;

er will es nicht Wort haben, hij wil het niet bekennen; =bau, *m.* =fluth, *f.* =kram, =krieg, =reichthum, =streit, *m.* ꝛc. ꝛc. woorden-bouw, -vloed, *m.* -kraam, *f.* -krijg, -rijkdom, -strijd, *m. etc. etc.*; =ableiter, =bruch, =führer, =gebrauch, =halter, *m.* =spiel, *n.* ꝛc. ꝛc. woord-afleider, *m.* -breuk, *f.* -voerder, *m.* -gebruik, *n.* -houder, *m.* -speling, *f. etc. etc.*; =brüchig, *adj.* u. *adv.* het woord brekend; =brüchigkeit, *f.* woordbreking, *f.*; =fluß, *m.* =fülle, *f.* woorden-vloed, *m.*; =gepränge, *n.* hoogdravende stijl, *m.*; =karg, *adj.* karig in woorden; =klauber, *m.* woordenvitter, *m.*; =klauberei, *f.* woordenzifterij, *f.*; =los, *adj.* zonder woorden; =reich, *adj.* woordenrijk; =schwall, *m.* woordenvloed, *m.*; =sinn, *m.* letterlijke zin, *m.*; =verstand, *m.* woordelijke verklaring, *f.*; =wechsel, *m.* woordenwissel, *m.*; =zank, *m.* woordenstrijd, *m.*|

Wört//chen, *n.* woordje, *n.*; =eln, *v. a.* woorden vitten, -bedillen; =erbuch, *n.* =erkram, *n.* =ersprache, *f.* =erstreit, *m.* ꝛc. woorden-boek, *n.* -kraam, -taal, *f.* -strijd, *m. etc.*; =lich, *adj.* u. *adv.* woordelijk.

Woywod//e, *m.* woiwode, *m.*; =schaft, *f.* woiwodschap, *n.*

Wrack, *n.* es, *pl.* e, wrak, *n.*; =gut, *n.* wrakgoed, *n.*; =häring, *m.* half gezouten haring, *m.*

Wucher, *m.* woeker, *m.*; =blume, *f.* goudsbloem, *f.*; =ei, *f.* woekering, *f.*; =er, *m.* =in, *f.* woekeraar, *m.* -ster, *f.*; =haft, =isch, *adj.* woekerachtig; =n, *v. n.* woekeren; =geist, *m.* =geld, *n.* =gewinn, =handel, =zins, *m.* ꝛc. woeker-geest, *m.* -geld, *n.* -winst, *f.* -handel, -interest, *m. etc.*; =pflanze, *f.* woekerplant, *f.*

Wuchs, *m.* ses, wasdom, groei, aanwas, *m.*; gestalte, *f.*

Wucht, *f.* zware last, *m.*; =en, *v. n.* zwaar zijn.

Wuhl, *f.* plaats waar de wilde zwijnen wroeten; =en, *v. a.* bewoelen; =in, *f. mar.* woeling van een mast.

Wühl//en, *v. a.* woelen, wroeten, graven; =er, *m.* woeler, *m*; woelgeest, woelziek mensch, *m.*; =erei, *f.* woelgeesterij, agitatie, *f.*; =erisch, *adj.* woelziek.

Wulst, *m.* es, *pl.* e, wrong, *m.*; gezwel, *n.*; =ig, *adj.* u. *adv.* opgezet, gezwollen.

Wund, *adj.* u. *adv.* bezeerd, gewond, gekwetst; sich wund fallen, zich bezeeren door vallen; sich wund liegen, doorliggen; =arzneikunst, *f.* heelkunde, *f.*; =arzt, *m.* chirurgijn, heelmeester, wondarts, *m.*; =balsam, *m.* =eisen, =fieber, =kraut, =wasser, *n.* ꝛc. ꝛc. wond-balsem, *m.* -ijzer, *n.* -koorts, *f.* -kruid, -water, *n. etc.*; =e, *f.* wond; kwetsing, *f.*; =en, *v. a.* wonden, kwetsen; =enmaal, *n.* likteeken, *n.*; =holz, *n.* esschenhout, *n.*; =mittel, *n.* heelmiddel, *n.*

Wunder, *n.* wonder, *n.*; es nimmt mich Wunder, het verwondert mij; sein Wunder an etw. sehen, hören ꝛc., iets met verwondering zijn, hooren *etc.*; ich dachte Wunder, was er mir zu erzählen hätte, ik dacht, dat hij mij wonder wat te vertellen had; =apfel, =balsam, =baum, *m.* =ding, *n.* =kraft, *f.* =thier, *n.* ꝛc. ꝛc. wonder-appel, -balsem, -boom, *m.* -ding, *n.* -kracht, *f.* -dier, *n. etc. etc.*; =bar, =sam, *adj.* u. *adv.* wonderbaar; =glaube, *m.* geloof aan wonderen; =groß, =klein, =voll, *adj.* ꝛc. wondergroot, -klein, -vol *etc.*; =lich, *adj.* u. *adv.* wonderlijk; =lichkeit, *f.* wonderlijkheid, *f.*; =thätig, *adj.* wonderdadig.

Wunsch, *m.* es, *pl.* Wünsche, wensch, *m.* begeerte, *f.*; =weise, *f. gr.* aanvoegende wijs, *f.*; *adv.* bij wijze van wensch.

Wünsch//en, *v. a.* wenschen, begeeren, verlangen; =elruthe, *f.* tooverstaf, *m.*; =enswerth, =enswürdig, *adj.* wenschenswaard, wenschelijk; =er, *m.* wenscher, *m.*; =ler, *m.* liefhebber van het doen van gelukwenschen.

Würde, *f.* waardigheid, *f.*; das ist unter meiner Würde, dat is beneden mij, dat is buiten mijne waardigheid; =evoll, =ig, *adj.* waardig; =igen, *v. a.* waardeeren; verwaardigen; =igkeit, *f.* waardigheid, *f.*; =igung, *f.* waardeering. *f.*

Wurf, *m.* es, s, *pl.* Würfe, worp, gooi, *m*; *fig. fam.* einem in den Wurf kommen, iem. in den weg komen, ontmoeten; =anker, *m.* =blei, =gewehr, =netz, *n.* =stein, *m.* ꝛc. werp-anker, -lood, -geweer, -net, *n.* -steen, *m. etc.*; =maschine, *f.* werptuig, *n.*; =schaufel, *f.* wanschop, *f.*; =weise, *adv.* bij worpen.

Würfel, *m.* dobbelsteen, teerling; kubus, *m.*; =becher, *m.* =spiel, *n.* =stein, *m.* ꝛc. dobbelbeker, *m.* -spel, *n.* -steen, *m. etc.*; =förmig, *adj* teerlingvormig; =fuß, *m.* =maß, =spath, *n.* =wurzel, *f.* ꝛc. kubiek-voet, *m.* -maat, -spaath, *f.* -wortel, *m. etc.*; =icht, =ig, *adj.* u. *adv.* vierkant; kubiek; ruitsgewijze, geruit; =n, *v. a.* u. *n.* met dobbelsteenen spelen, dobbelen; ruiten, met ruiten inleggen, ruitsgewijs werken: *fig.* er ist gewürfelt, hij is bij de hand; =spieler, *m.* dobbelaar, rijfelaar, *m.*

Würg//en, *v. a.* worgen, wurgen; verworgen; etw. hinunter würgen, iets met moeite naar beneden slokken; dieser Bissen würgt mich im Halse, ik kan dezen beet niet doorkrijgen, sich würgen, pogingen doen om te braken; =birne, *f.* wrange peer, *f.*; =engel, *m.* engel des verderfs; slaande engel, *m.*; =er, *m.* worger; moordenaar, *m.*; =erbande, *f.* moordenaarsbande, *f.*; =erisch, *adj.* u. *adv.* moorddadig; =ersinn, *m.* moordlust, *m.*; =erstahl, *m.* moordstaal, *n.*

Wurm, *m.* es, s, *pl.* Würmer, worm, *m.*; vijt, *f.* (aan den vinger); =ähnlich, =artig, *adj.* wormachtig; =arznei, *f.* =fieber, *n.* =krankheit, *f.* =kraut, =loch, *n.* =stich, *m.* ꝛc. worm-middel, *n.* -koorts, -ziekte, *f.* -kruid, -gat, *n.* -steek, *m. etc. etc.*; =en, *v. n.* kruipen als een worm; *v. imp.* es wurmt ihn, het grieft, ergert hem; =fräßig, =stichig, *adj.* wormstekig; =ig, *adj.* wormig; =mehl, *n.* =fraß, *m.* wormsteek, *m.* vermolmdheid, *f.*

Wurst, *f.* worst, *f.*; Wurst, wieder Wurst, zoo men zaait,

zoo men maait; **das ist mir Wurst,** dat is mij onverschillig, =, *f.* **=wagen, =schlitten,** *m.* wagen, slede met eene bank; **=bügel,** *m.* **=eisen, =horn,** *n.* **=trichter,** *m.* worst-horentje, *n.*; **=en,** *v. n.* worst maken, -stoppen; **=er,** *m.* worstmaker, *m.*; worsthorentje, *n.*; **=darm,** *m.* **=fett, =fleisch,** *n.* **=haut, =suppe,** *f.* ꝛc. worst-darm, *m.* -vet, -vleesch, -vlies, *n.* -soep, *f.* *etc.*; **=lippe,** *f.* **=maul,** *n.* dikke lip, *f.* -mond, *m.*; **=mäulig,** *adj.* met dikke lippen; **=reiter,** *m.* schuimlooper, tafelschuimer, *m.*

Würstchen, *n.* worstje, *n.*

Wurz, *f.* wortel, *m.*

Würz//e, *f.* specerij, kruiderij, *f.*; *fig.* veraangenaming, verfraaiing, versiering, kruiderij, *f.*; **=apfel,** *m.* **=blume,** *f.* geurige appel, *m.* -bloem, *f.*; **=büchse, =handel** ꝛc. s. **Gewürzbüchse** ꝛc. ꝛc.; **=en,** *v. a.* kruiden, geurig maken; **=garten, =geruch, =geschmack, =wein,** *m.* ꝛc. kruiden-tuin, -geur, -smaak, -wijn, *m. etc.*; **=ung,** *f.* kruiding, *f.*

Wurzel, *f.* wortel, *m.*; **=ader,** *f.* **=blatt,** *n.* **=buchstabe,** *m.* **=gewächs,** *n.* **=gräber,** *m.* **=holz,** *n.* ꝛc. wortel-ader, *f.* -blad, *n.* -letter, -groente, *f.* -graver, *m.* -hout, *n.* *etc.*; **=förmig, =icht,** *adj.* u. *adv.* wortelvormig; **=ig,** *adj* vol wortels, met wortels bedekt, worteldragend; **=n,** *v. a.* in-, wortelen; wortel schieten; **=zahl,** *f.* wortelgetal, *n.*

Wust, *m.* **es,** verwarde hoop, drom, *m.*; verwarde boel, *m.*; **=ig,** *adj.* verward, dooreen; slordig.

Wüst, *adj.* u. *adv.* woest, wild; **der Kopf ist mir wüst,** het hoofd is mij op hol; **=e,** *f.* **=enei,** *f.* woestijn, woestenij, *f.*; **=en,** *v. a.* verwoesten; **=ling,** *m.* woestaard, woest mensch, wellusteling. *m.*; **=ung,** *f.* onbebouwd land, *n.*

Wuth, *f.* woede, furie, drift; dolheid, *f.*; **=kraut,** *n. bot.* guichheil, *n.*; **=voll,** *adj.* vol woede.

Wüth//en, *v. n.* woeden, in woede zijn, razen, tieren; **=ig,** *adj.* u. *adv.* woedend, razend, dol; **=er, =erich, =ling,** *m.* dwingeland, wreedaard, woest mensch, *m.*

X.

X, *n.* X, *f.*; **einem ein X für ein U machen,** iem. een wassen neus aandraaien; iem. iets op de mouw spelden.

Xantippe, *f.* Xantippe, *f.*; boos wijf, *n.*

Xenie, *f.* vriendschapsgeschenk; puntdicht, *n.*; **=ndichter,** *m.* dichter, schrijver van albumsversjes; puntdichter, *m.*

Xenomanie, *f.* zucht naar alles wat vreemd is.

Xereswein, *m.* xereswijn, *m.*

Xylo//graph, *m.* **en,** *pl.* **en,** houtsnijder, *m.*; **=graphie,** *f.* houtsnijkunst, *f.*; **=graphisch,** *adj.* xylographisch; **=latrie,** *f.* aanbidding van houten beelden; **=logisch,** *adj.* de houtleer betreffend.

Y.

Y, *n.* Y, *f.*

Yacht, *f.* jacht, *n.*

Yam, *m.* **s, =swurzel,** *f.* jamswortel, *m.*

Yanen, *v. n.* balken.

Yard, *m.* u. *n.* yard, *f.*

Yatagan, *m.* Turksche dolk, *m.*

Ypsilon, *n.* het Y; **=shosen,** *f. pl.* nauw sluitende broek, *f.*

Ysop, *m.* hijsop, *m.*

Yttrium, *n.* yttrium, *n.*

Yttererde, *f.* ytteraarde, *f.*

Yucca, *f. bot.* adamsnaald, *f.*

Z.

Z, *n.* Z, *f.*

Zaar s. **Czar** ꝛc.

Zabel, *f.* dambord, *n.*

Zach s. **zähe.**

Zäckchen, *n.* tandje, takje, *n.*

Zacke, *f.* s. **Zacken, Zocke.**

Zack//eisen, *n.* tand-, snijdijzer, *n.*; **=ig,** *adj.* getand, met tanden; takkig; **zackig ausschneiden,** tanden.

Zacken, *m.* tand, *m.* (eener vork *etc.*); tak, *m.* takje, *n.* (van hartshorens); **=,** *v. a.* tanden, van tanden voorzien; **=blatt,** *n.* uitgetand blad, *n.*; **=felsen,** *m.* puntige rots, *f.*; **=kraut,** *n.* **=schote,** *f.* rakettekruid, *n.*; **=linie,** *f. fort.* zigzaglijn, *f.*; **=meißel,** *m.* beeld- en steenhouwersbeitel, *m.*; **=walze,** *f.* rol met tanden; **=werk,** *n.* tandwerk: getand werk, *n.*

Zaffer s. **Zafflor.**

Zag, *adj.* bloode, bedeesd; **=enmuth,** *m.* versaagdheid, bloohcid, *f.*

Zagel, *m.* punt, *f.* staart, *m.*; **=meise,** *f.* staartmees, *f.*

Zagen, *v. n.* vreesachtig, bang zijn, aarzelen, weifelen.

Zager, *m.* -in, *f.* hij, zij die vreesachtig, bevreesd, bleu is; lafaard, bloodaard, *m.*; -ei, *f.* blooheid, vrees, aarzeling, *f.*

Zaghaft, *adj.* u. *adv.* vreesachtig, bang, versaagd, schroomvallig; neerslachtig; laf, kinderachtig; -igkeit, *f.* blooheid, vrees, bangheid, lafheid, *f.*

Zagmüthig s. zaghaft.

Zäh//e, *adj.* taai; vasthoudend; -igkeit, -heit, *f.* taaiheid, vasthoudendheid, *f.*

Zahl, *f.* getal, cijfer, nommer, *n.*; in großer Zahl, in groot aantal; -amt, *n.* schatkamer, *f.*; schatmeesterschap, *n.*; -bar, *adj.* betaalbaar; -bruch, *m.* gebroken getal, *n.* breuk, *f.*; -buchstabe, *m.* talletter, *f.*; -en, *v. a.* betalen; -engröße, *f.* numerieke grootheid, *f.*; -enlehre, *f.* getalleer, *f.*; -enlotterie, *f.* nommerloterij, *f.*; -enrechnung, *f.* het rekenen met getallen; -enreihe, *f.* reeks van getallen; -ensammlung, *f.* optelling, *f.*; -enschloß, *n.* nommerslot, *n.*; -entheilung, *f.* deeling, *f.*; -entrennung, *f.* aftrekking, *f.*; -enverhältniß, *n.* getal verhouding, *f.*; -er, *m.* betaler, *m.*; -erin, *f.* betaalster, *f.*; -fähig, *adj.* in staat om te betalen; -figur, *f.* getalmerk, *n.*; -frist, *f.* uitstel, termijn van betaling; -geld, *n.* schatting, *f.*; -haspel, *m.* telhaspel, *m.*; -los, *adj.* u. *adv.* talloos, ontelbaar; -meister, *m.* penning-, betaalmeester, *m.*; -perle, *f.* telparel, *f.*; -pfennig, *m.* leg-, rekenpenning, *m.*; -reich, *adj.* u. *adv.* talrijk; -tag, *m.* betaaldag, *m.*; -ung, *f.* betaling; voldoening, *f.*; -ungsfähig, *adj.* in staat om te betalen; -ungsfähigkeit, *f.* -ungsvermögen, *n.* betaalvermogen, *n.* solvabiliteit, *f.*; -ungsfrist s. -frist; -ungstermin, *m.* -ungszeit, *f.* termijn, tijd, *m.* van betaling; -ungsunfähig, *adj.* buiten staat om te betalen; -ungswerth, *m.* geldswaarde, *f.*; -weise, *f.* telhaspel, *m.*; -woche, *f.* betaalweek, *f.*; -wort, *n. gr.* telwoord, *n.*; -zeichen, *n.* getalwerk, *n.*

Zähl//bar, *adj.* telbaar; -brett, *n.* -tisch, *m.* toonbank in een kantoor; -en, *v. a.* tellen; -auf einen zählen, op iem. rekenen, staat maken; -ung, *f.* telling, *f.*; -er, *m.* teller, *m.*; opteller, *m.*; -holz, *n.* telhout, *n.*; -punkt, *m.* tijdstip, -punt, *n.*

Zahm, *adj.* tam, mak, gedwee; -heit, *f.* tam-, gedweeheid, *f.*

Zähm//bar, *adj.* tembaar; -en, *v. a.* temmen, tam maken; *fig.* beteugelen, bedwingen; -ung, *f.* temming, *f. etc.*

Zahn, *m.* es, s, *pl.* Zähne, tand, *m*; einem die Zähne weisen, iem. de tanden laten zien; -arzt, -buchstabe, *m.* -fieber, -fleisch, *n.* -lade, *f.* -rad, *n.* ꝛc. ꝛc. tand-meester, *m.* -letter, -koorts, *f.* -vleesch, *n.* -kas, *f.* -rad, *n. etc. etc.*; -en, *v. n.* tanden krijgen; -förmig, *adj.* tandvormig; -los, *adj.* tandeloos; -lücke, *f.* opening van een uitgevallen tand; -schmerz, *m.* kies-, tandpijn, *f.*

Zähn//chen, *n.* tandje, *n.*; -eln, *v. a* tanden; -, *v. n.* tanden krijgen; -ig, *adj.* getand; -(e)klappen, -(e)klappern, *n.* klappertanden, *n.*; -(e)knirschen, *n.* knarsetanden, *n.*

Zähre, *f.* tran, *m.*

Zain, *m.* es, *pl.* e, staaf, *f.*; -eisen, *n.* staafijzer, *n.*; -en, *v. a.* in staven gieten; -er, *m.* meestersknecht in smederijen; -hammer, *m.* munthamer, *m.*

Zange, *f* tang, *f.*; -nförmig, *adj.* tangvormig; -nwerk, *n.* tangwerk, *n.*

Zängelchen, *n.* tangetje, *n.*

Zank, *m.* es, twist, *m.* geschil, *n.*; -apfel, *m.* twistappel, *m.*; -bein, *n. fig.* geschilpunt, *n.*; -eisen, *n. fig.* helleveeg, *f.*; -en, *v. n.* twisten; -geist, *m.* twistzieke, *m.*; -kraut, *n.* bilzenkruid, *n.*; -sucht, *f.* twistzucht, *f.*

Zänk//er, *m.* twister, *m.*; -erin, *f.* kijfster, *f.*; -erei, *f.* twist, *m.*; -isch, *adj.* twistziek.

Zäpfchen, *n.* zwikje, *n.* (in een vat); huig, lel, keelklep, *f.*

Zapfen, *m.* zwikje, *n.*; pin, tap, *f.*; dennenappel, *m.*; -, *v. a.* tappen (wijn, bier *etc.*); -bier, *n.* lekbier, *n.*; -bohrer, *m.* zwikboor, *f.*; -brett, -holz, *n.* kapstok, *m.*; -kraut, *n.* keelkruid, *n.*; -loch, *n.* tapgat, *n.*; -mutter, *f.* plaat met de opening waarin een tap draait; -recht, *n.* -ring, *m.* taprecht, *n.* -ring, *m.*; -schwelle, *f.* schoor, *m.*; -streich, *m. mil.* taptoe, *m.*; -wein, *m.* lekwijn, *m.*; -wurzel, *f.* spilwortel, *m.*

Zapf//er, *m.* tapper, slijter, *m.*; -trog, *m.* lekbak, *m.*

Zappeln, *v. n.* spartelen; *fig.* einen zappeln lassen, iem. zonder hulp aan zich zelven overlaten.

Zarg//e, *f.* kant, rand, zoom, *m.*; -zieher, *m.* bodemtrekker, ophaler, *m.*

Zart, *adj.* u. *adv.* teeder, zacht, zwak, broos; zartes Fleisch, malsch vleesch; -gefühl, *n.* teedergevoeligheid, *f.* teeder gevoel, *n.*; -heit, *f.* teederheid, *f.*; -sinn, *m.* zachtzinnigheid, *f.*; -sinnig, *adj.* zachtzinnig.

Zärt//e, -lichkeit, *f.* teederheid, *f.*; -lich, *adj.* u. *adv.* teeder, teederlijk; -ling, *m.* verwijfd, bedorven kind, *n.*

Zaser, *f.* s. Faser; -blume, *f.* middagsbloem, *f.*; -gewächs, *n.* uitwas, polyp, *m.*; -icht, -ig, *adj.* s. fasericht; -n, *v. a. rec.* uitrafelen.

Zaspel, *m.* streng garen.

Zätscheln, *v. a.* vertroetelen.

Zätschker, *m.* boommosch, *m.*

Zauber, *m.* betoovering; tooverkracht, *f.*; *fig.* behoorlijkheid, *f.*; -bild, *n*, -blick, *m.* -flöte, -formel, -laterne, *f.* -werk, *n.* ꝛc. ꝛc. toover-beeld, *n.* -blik, *m.* -fluit, *f.* -formulier, *n.* -lantaarn, *f.* -werk, *n. etc. etc.*; -ei, *f.* tooverij, *f.*; -er, *m.* tooveraar, toovenaar, *m.*; -in, *f.* toovenaarster, tooveres, *f.*; -isch, *adj.* tooverachtig; betooverend, -n, *v. a.* u. *n.* be-, tooveren, heksen; -segen, *m.* betoovering, *f.*; -stimme, *f.* -ton, *m.* ꝛc. *fig.* betooverende stem, *f.* -toon, *m.*

Zauder//n, *v. n.* talmen, dralen, lanterfanten; -ei, -haftigkeit, *f.* talmerij, *f.*; -er, *m.* talmer, *m.*; -haft, *adj.* u. *adv.* talmend.

Zaum, *m.* es, s, *pl.* Zäume, toom, teugel, breidel, *m.*; im

Zaume halten, in toom houden; =**geld**, *n.* =**schnalle**, *f.* 2c. toom-geld, *n.* -gesp, *f. etc.;* =**los**, *adj.* toomeloos; =**recht**, *adj.* aan den toom gewend.

Zäum//chen, *n.* toompje, *n.*; =**en**, *v. a.* toomen; *fig.* beteugelen, breidelen; =**ung**, *f.* betoomen, *n.*

Zaun, *m.* **es**, **s**, *pl.* **Zäune**, heining, hegge, *f.*; **eine Gelegenheit vom Zaune brechen**, een voorwendsel, eene uitvlucht zoeken; **unter dem Zaune aufgewachsen**, van geringe afkomst; =**blume**, *f.* haagbloem, *f.*; =**buche**, *f.* hagebeuk, *m.*; =**dürr**, *adj.* zeer mager; =**gerte**, *f.* garde, gerde, roede, *f.*; =**könig**, *m.* tuinkoning, *m.*; =**pfahl**, =**stecken**, *m.* tuinpaal, heiningpaal, *m.*; =**rebe**, *f.* ongesnoeide wijngaard, *m.*; =**recht**, *n.* recht van omheining; =**riegel**, *m.* kornoeljeboom, *m.*; =**rose**, *f.* wilde roos, *f.*; =**ständer**, *m.* schuttingpaal, *m.*; =**wicke**, *f.* wilde wikke, *f.*

Zäunen, *v. a.* omtuinen.

Zausen, *v. a.* plukken, rukken, trekken, heen en weder slingeren.

Zebra, *n.* zebra, *m.*

Zech//e, *f.* gelag, drinkgelag, *n.* vertering, *f.*; mijn-, berggroef, *f.*; **die Zeche ohne den Wirth machen**, de rekening buiten den waard maken; **er muß die Zeche bezahlen**, hij moet het gelag betalen; **eine Zeche bauen**, eene mijngroef onderhouden; =**bruder**, =**er**, *m.* drinkebroer, zuiper, *m.*; =**en**, *v. n.* drinken, zuipen; verteren (in een kroeg); =**enhaus**, *n.* =**enmeister**, *m.* mijnkantoor, *n.* opzichter, *m.*; =**enrauch**, *m.* witte arsenikum, *n.*; =**enschreiber**, *m.* klerk bij het mijnkantoor; =**frei**, *adj* gelagvrij; =**gesellschaft**, *f.* drinkgezelschap, *n.*; =**geld**, *n.* =**schuld**, *f.* drinkgeld, *n.* -schuld, *f. etc.*; =**meister**, *m.* gildemeester, *m.*

Zechine, *f.* zechiene, *f.*

Zecke, *f.* teek, *f.*

Zeder s. **Ceder**.

Zehe, *f.* teen, toon, *m.*; *bot.* bol. *m.* knopje, *n.*

Zehen *num.* s. **zehn**; =**d**, *n.* tiental, *n.*; =**acker**, *m.* tiendakker, *m.*; =**bar**, =**pflichtig**, *adj.* tiendplichtig; =**te**, *m* tiende, *m.*; =**ten**, *v. a.* vertienden; =**ter**, *m.* tiender, *m.*; =**tfrei**, *adj.* tiendvrij; =**tgeld**, *n.* =**therr**, *m.* =**tkorn**, =**trecht**, *n.* =**tsammler**, *m.* 2c. 2c. tiend-geld, *n.* -heer, *m* -koren, -recht, *n.* -gaarder, *m. etc. etc.*; =**tknecht**, =**tner**, *m.* tiender, *m.*; =**tmann**, *m.* tiendplichtige, *m.*; =**tschreiber**, *m* klerk bij het tiendkantoor; =**tverwandt**, *adj.* tiendplichtig.

Zehn, *num.* tien; =**e**, *f.* =**er**, *m.* tien, *f.* tiental, *n.*; =**ender**, *m.* tienjarig hert, *n.*; =**er**, *m.* tienman, *m.*; =**erlei**, *adj.* tienderlei; =**fach**, =**füßig**, =**jährig**, *adj.* 2c. tien-voudig, -voetig, -jarig *etc.*; =**fache**, *n.* tienvoud, *n.*; =**herr**, *m.* tienman, *m.*; =**herrschaft**, *f.* tienmanschap, *n.*; =**ruderig**, *adj.* met tien roeibanken; =**stündig**, *adj.* van tien uren; =**tägig**, *adj.* tiendaagsch; =**te (der, die, das)**, de, het tiende; =**tel**, *n.* tiende, tiende gedeelte, *n.*; =**tens**, *adv.* ten tiende, in de tiende plaats. — Men vorme de verdere samenst. naar de gelijksoortige woorden onder; **acht, drei, ein.**

Zehr//en, *v. n.* teren, uit-, verteren; **nichts zu zehren haben**, niets te leven hebben; =**er**, *m.* † verteerder, *m.*; =**fieber**, *n.* teringkoorts, *f.*; =**frei**, *adj* kostvrij; =**freiheit**, *f.* kostvrijheid, *f.*; =**geld**, *n.* =**pfennig**, *m* teerpenning, *m.*; =**ung**, *f*, teren, *n.* vertering, *f.*; *med.* tering, *f.*; =**ungskosten**, *pl.* kosten van vertering; =**wurm**, *m.* haarworm, *m.*

Zeichen, *n.* teeken, kenmerk, sein, *n.*; **zum Zeichen**, tot teeken, ten bewijze; =**buch**, *n.* =**dinte**, =**feder**, *f.* =**garn**, *n.* =**kunst**, =**schule**, *f.* 2c. 2c. teeken-boek, *n.* -inkt, *m.* -pen, *f.* -garen, *n.* -kunst, -school, *f. etc.*; =**deuter**, *m.* wichelaar, *m.*; =**deuterei**, =**deutung**, *f.* wichelarij, *f.*; =**stift**, *m.* teekenpotlood, *n.*; =**träger**, *m.* wijzerdrager, *m.*

Zeichn//en, *v. a.* onder-, teekenen; =**er**, *m.* =**erin**, *f.* teekenaar, *m.* -ster, *f.*; =**ung**, *f.* teekening, *f.*

Zeidel//bär, *m.* honigbeer, *m.*; =**heide**, =**weide**, *f.* =**wald**, *m.* plaats in een bosch voor de bijenteelt; bijenheide, *f.*; =**hufe**, *f.* hoeve met het recht om bijen te houden; =**meister**, *m.* bijenhouder, *m.*; =**messer**, *n* kortmes, *n.* (om bijenkorven uit te snijden); =**n**, *v. a.* de bijenkorven uitsnijden; *fam.* melken; =**ordnung**, *f.* reglement voor de bijenhouders; =**recht**, *n.* recht om bijen te houden.

Zeidler, *m.* bijenhouder, *m.*

Zeig//en, *v. a.* toonen, wijzen; **sich zeigen**, zich vertoonen; blijken; **das wird sich zeigen**, dat zal blijken; =**efinger**, *m.* wijsvinger, *m.*; =**er**, *m.* wijzer, *m.*; =**errad**, *n.* wijzerrad, *n.*; =**stein**, *m.* zeilsteen, *m.*

Zeihen, *v. a.* † beschuldigen, betichten, aantijgen.

Zeiland, *m. bot.* dwergolijfboom, *m.*

Zeile, *f.* lijn, rij, *f.* regel, *m.* streep, reeks, *f.*; **in Zeilen säen**, in eene rechte lijn zaaien; **zwischen den Zeilen lesen**, tusschen de regels doorlezen; =**n**, *v. a.* op lijnen, rijen, zetten; aaneenrijgen; =**ngerste**, *f.* zomergerst, *f.*; =**nweise**, *f. adv.* lijnsgewijs, lijn voor lijn, langs eene lijn.

Zeilig, *adj.* lijnen, regels hebbende; **zweizeilig**, tweeregelig.

Zeilsemmel, *f.* wittelbrood, *n.*

Zeinbrief, *m.* zeilbrief, *m.*

Zeischen, *n.* sijsje, *n.*

Zeisel, *f.* spitsmuis, *f.*; =**bär**, *m.* gewone beer, *m.*

Zeisig, *m.* sijsje, *n.*; *fig.* losbol, *m.*; **ein sauberer Zeisig**, een wakkere klant; **ein schlauer Zeisig**, een slimme vogel, guit; =**grün**, *n.* geelachtig groen, *n.*; =**kraut**, *n.* guichheil, *n.*; =**lein**, *n.* sijsje, *n.*

Zeit, *f.* tijd, *m.*; **bei Zeiten**, tijdig; **vor kurzer Zeit**, niet lang geleden; **zu Zeiten**, somwijlen; **zur Zeit**, ten tijde; **welche Zeit ist es?** hoe laat is het? **vor der Zeit niederkommen**, ontijdig bevallen; **liebe Zeit!** lieve tijd; =**alter**, *n* eeuw, *f.*; =**abschnitt**, =**beschreiber**, =**geist**, *m.* =**gleichung**, =**kunde**, *f.* =**punkt**, *m.* 2c. 2c. tijd-vak, *n.* -beschrijver, -geest, *m.* -evening, -re

kenkunde, *f.* -punt, *n.* *etc. etc.*; =aufwand, *m.* tijdverkwisting, *f.*; =bedarf, *m.* noodige tijd, *m.*; =bedürfniß, *n.* behoefte des tijds, =beere, *f.* aalbes, *f.*; =behelf, *m.* behulp voor een tijd; =bild, *n.* beeld des tijds; =blick, *m.* oogenblik, *n.*; =blume, *f.* herfsttijloos, *f.*; =bock, *m.* tweejarige bok, *m.*; =dauer, *m.* tijdduur, *m.*; =dieb, *m.* dagdief, *m.*; =engott, *m.* Saturnus, *m.*; =enlauf, *m.* loop der tijden; =enstrudel, *m.* stroom der tijden; =fehler, *m.* fout in de tijdrekening; =folge, *f.* tijdorde, *f.* opvolging der tijden; =frist s. Frist; =gemäß, *adv.* overeenkomende met den geest des tijds; =geschmack, *m.* heerschende smaak, *m.*; =hafen, *m.* tijdelijke haven, *f.*; =her, =hero, *adv.* sedert; =herig, *adj.* tot nu toe bestaand; =ig, *adj.* u. *adv.* tijdig, bij tijds; rijp; =igen, *v. a.* u. *n.* rijp maken, -worden; =lauf, *m.* loop des tijds; =läufte, *pl.* tijdsomstandigheden; =lebens, *adj.* levenslang; =lich, *adj.* u. *adv.* tijdelijk; das Zeitliche segnen, het tijdelijke met het eeuwige verwisselen; =lichkeit, *f.* tijdelijkheid, *f.*; =lose, *f.* herfsttijloos, *f.*; =raum, *m.* tijdruimte, *m.*; =ring, *m.* tijdkring, *m.*; =ung, *f.* courant, *f.*: tijding, *f.*; =ungsdrucker, =ungsleser, *m.* ꝛc. couranten-drukker, -lezer, *m. etc.*; =verkürzung, *f.* tijdkorting, *f.*; =wort, *n. gr.* werkwoord, *n.*; thätiges u. unthätiges Zeitwort, bedrijvend en onzijdig werkwoord.

Zell//e, *f.* cel, *f.*; =bruder, =engang, *m.* =enwespe, *f.* =stoff, *m.* ꝛc. celle-broeder, -gang, *m.* -wesp, -stof, *f. etc.*; =en, *v. a.* van cellen voorzien; =enförmig, *adj.* celvormig; =gewebe, *n.* celvormig weefsel, *n.*; =icht, =ig, *adj.* celachtig, -vormig.

Zellerie s. Sellerie.

Zellernuß, *f.* hazelnoot, *f.*

Zelot, *m.* en, *pl.* en, ijveraar, zeloot, *m.*; =isch, *adj.* ijverig, vol ijver.

Zelt, *n.* es, *pl.* e, tent, *f.*; =, *m.* telgang, *m.*; =en, *n.* =chen, *n.* koekje, borstkoekje, *n.*; =baum, *m.* =decke, *f.* =dach, *n.* =pfahl, *m.* =seil, *n.* ꝛc. ꝛc. tentboom, *m.* -dek, -dak, *n.* -paal, *m.* -koord, *n. etc. etc.*; =chen, *n.* tentje, *n.*; *med.* koekje, *n.*; =er, *m.* telganger, *m.*; =erschritt, *m.* telgang, *m.*; =flügel, *m.* tentafdeeling, *f.*; =schneider, *m.* tentmaker, *m.*; =strick, *m.* tenttouw, *n.*; =wagen, *m.* tent-, huifwagen, *m.*

Zenith, *m.* s, *astr.* zenith.

Zent, *f.*, *pl.* e, *obs.* rechtbank, *f.*; =ding, =gericht, *n.* vierschaar, *f.*; =fall, *m.* aanhangige zaak, *f.*

Zentner s. Centner.

Zeolit, *m.* s, *pl.* e, zeoliet, *m.*

Zephyr, *m.* s, *pl.* e, zephier, *m.*

Zepter, *n.* u. *m.* schepter, *m.*; =träger, *m.* stafdrager, *m.*; *fig.* koning, *m.*

Zer, een toonloos onscheidbaar voorvoegsel, wordt in samenst. meestal vertaald door ont-, weg-, en ver-, vooral met het laatste voorvoegsel; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „ver“ gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Zer//arbeiten, *v. rec.* (sich) zich dood werken, zich afsloven; =ästelung, *f.* vertakking, *f.*; =beißen, *v. a.* stuk bijten, door; bijten; =bersten, *v. n.* bersten; =blasen, *v. a.* aan stukken blazen; =bläuen, *v. a.* afrossen; =brechen, *v. a.* u. *n.* verbreken; sich den Kopf mit etw. zerbrechen, zich met iets het hoofd breken; =brechlich, *adj.* u. *adv.* verbreekbaar; =brechlichkeit, *f.* breekbaarheid, *f.*; =bröckeln, =brocken, =bröseln, *v. a.* verbrokkelen; verkruimelen; sich zerbröckeln, afbrokkelen; =dreschen, *v. a.* aan stukken dorschen; *fig.* afrossen; =drücken, *v. a.* plat drukken, verpletteren, vermorzelen; =fahren, *v. a.* u. *n.* aan stukken rijden, -varen; door rijden bederven; *v. a.* uiteengaan, zich verdeelen; =fallen, *v. n.* aan stukken vallen; verdeelen, scheiden; vervallen, in verval geraken; mit einem zerfallen, met iem. in onmin geraken, oneenig worden; =fallen, *adj.* oud, vervallen; *fig.* in de war; =feilen, *v. a.* aan stukken veilen; =fetzen, *v. a.* verscheuren, aan flarden scheuren; =fleischen, *a. a.* aan stukken scheuren, het vleesch afscheuren; *fig.* ombrengen, vermoorden; =fließbar, *adj.* versmeltbaar; =fließbarkeit, *f.* smeltbaarheid, *f.*; =fließen, *v. n. s.* ver-, wegsmelten; wegvloeien; =fressen, *v. a.* doorknagen, in-, wegvreten; =gehen, *v. n. s.* vergaan, smelten; =gliederer, *m.* ontleder, *m.*; =gliedern, *v. a.* ontleden; =gliederung, *f.* ontleding, *f.*; =gliederungskunst, *f.* =gliederungsmesser, *n.* ontleedkunde, *f.* -mes, *n. etc.*; =hacken, =hauen, *v. a.* aan stukken hakken, -houwen; =hämmern, =klopfen, *v. a.* aan stukken slaan; =kauen, *v. a.* fijn kauwen; =knacken, *v. a.* doorbreken; =knicken, *v. a* knakken; verpletteren; =knirschen, *v. a.* verbrijzelen; =knirschung, *f.* verplettering, verbrijzeling, *f.*; =knittern, =knüllen, *v. a.* frommelen, kreuken, moffelen; =kochen, *v. a.* u. *n* verkoken; =kratzen, *v. a.* krabben, scheuren; openscheuren; =krümeln, *v. a.* verbrokkelen; =küssen, *v. a.* aanhoudend kussen; =lachen, *v. rec.* (sich) schateren van het lachen; =lappen, =lumpen, *v. a.* aan flarden scheuren; =lassen, *v. a.* smelten, oplossen; =laufen, *v. n.* smelten; =legen, *v. a.* ontleden, ontbinden; voorsnijden; =legung, *f.* ontleding, *f.*; =löchern, *v. a.* doorboren; =mahlen, *v. a.* fijn malen; =malmen, *v. a.* verbrijzelen; =malmung, *f.* verbrijzeling, *f.*; =martern, *v. a.* kwellen, plagen; =nagen, *v. a.* af-, knagen, doorbijten; =nichten, *v. n.* vernietigen; nietig verklaren; =nichtung, *f.* vernietiging; nietigverklaring, *f.*; =peitschen, *v. a.* door zweepslagen aan stukken slaan; =platzen, *v. n. s.* bersten; *v. a.* doen bersten; =quetschen, *v. a.* vermorzelen; =quetschung, *f.* vermorzeling, *f.*

Zerr//bild, *n.* spotprent, karikatuur, *f.*; =en, *v. a.* trekken, rukken, scheuren; =geburt, *f.* wangedrocht, *n.*

Zerreib//en, *v. a.* fijn-, aan

stukken wrijven; =lich, *adj.* wrijfbaar; =lichkeit, *f.* wrijfbaarheid, *f.*; =ung, *f.* fijnwrijving, *f.*

Zer//reißen, *v. a.* verscheuren; *v. n. s.* slijten; scheuren; =reißung, *f.* verscheuring, *f.*; =rinnen, *v. n. s.* ver-, wegsmelten; vergaan; verminderen; wie gewonnen, so zerronnen, zoo gewonnen, zoo geronnen; =rupfen, *v. n.* plukken; in stukken trekken; =rütten, *v. a.* verwarren; in wanorde brengen; sein Verstand ist zerrüttet, hij is krankzinnig; =rüttung, *f.* wanorde, verwarring, *f.*; =scheitern, =schellen, *v. a.* u. *n.* verbrijzelen, vermorzelen, verpletteren; vergaan; stranden; =schießen, *v. a.* met kogels doorboren; =schlagen, *v. a.* aan stukken slaan; *fig.* afrossen; ich bin wie zerschlagen, ik ben als verslagen; *fig.* (sich) breken, zich oplossen; der Handel hat sich zerschlagen, de handel heeft geen plaats gehad; =schlagenheit, *f.* verslagenheid, *f.*; =schmeißen, *v. a.* aan stukken smijten; =schmelzen, *v. a.* u. *n.* smelten; =schmettern, *v. a.* verpletteren; =schneiden, *v. a.* aan stukken snijden; versnijden; =setzen, *v. a. chem.* ontbinden, oplossen; =setzung, *f.* ontbinding, *f. etc.*; =spalten, *v. a.* vaneensplijten; =splittern, *v. a.* u. *n. s.* doen splinteren; in splinters vliegen; *fig.* versnipperen; seine Kräfte zersplittern, zijne krachten versnipperen, te veel verdeelen; =splitterung, *f.* splintering, *f. etc.*; =sprengen, *v. a.* doen springen, -bersten; sich etw. im Leibe zersprengen, zich door springen inwendig bezeeren; =sprengung, *f.* vaneenbarsting, verstrooiing, *f.*; =springen, *v. n. s.* springen, bersten; *fig.* das Herz möchte mir zerspringen, het hart barst mij; =stampfen, *v. a.* stampen, vergruizen; =stäuben, *v. a.* doen verstuiven, -vervliegen; =stechen, *v. n.* doorsteken; =stieben, *v. n. s.* verstuiven; tot stof vergaan; *fig.* vervliegen, verdwijnen; =störbar, *adj.* vernielbaar; =störbarkeit, *f.* verdelgbaarheid, *f.*; =stören, *v. a.* verwoesten; vernielen, verdelgen; =störer, *m.* verwoester, *m.*; =störerin, *f.* verdelgster, *f.*; =stoßen, *v. a.* fijn stampen; -stooten; =streuen, *v. a.* verstrooien; =streuung, *f.* verstrooiing, *f.*; verstrooidheid, *f.*; uitspanning, *f.*; ich habe mir eine Zerstreuung gemacht, ik heb mij een weinig verstrooid; =stückeln, =stücken, *v. a.* aan stukken snijden, -slaan, -hakken *etc.*; *fig.* ontleden; =stückelung, *f.* verbrokkeling, *f.*; =theilbar, *adj.* deelbaar; =theilen, *v. a.* ver-, uit-, af-deelen; =theilung, *f.* ver-, af-, uitdeeling, *f.*; =trennen, *v. a.* scheiden, verdeelen; *fig.* tweedracht stoken; =trennbar, =trennlich, *adj.* u. *adv.* scheidbaar; afscheidelijk; =trennung, *f.* scheiding, verdeeling, *f.*; =treten, *v. a.* vertreden, -trappen; =trümmern, *v. a.* verbrijzelen, vernietigen; =trümmerung, *f.* verwoesting, vernieling, *f.*; =wühlen, *v. a.* omwoelen; =zausen, *v. a.* plukken, trekken; =zupfen, *v. a.* uitpluizen.

Zeter, *interj.* wee! ach! Zeter über einen schreien, een afkeurend geschreeuw over iem. aanheffen; iem. luid afkeuren; Zeter Mordio schreien, moord roepen; =geschrei, *n.* verward geschreeuw, moordgeroep, *n.*; ein Zetergeschrei erheben, moordkreten aanheffen; =junge, *m.* kleine deugniet, *m.*; =schreier, *m.* schreeuwleelijk, *m.*; =weib, *n.* gevaarlijk wijf, *n.*

Zettel, *m.* briefje, biljet, *n.* cedel, ceêl, *f.*; schering, ketting, *f.*; =bank, *f.* wisselbank, *f.*; =baum, *m.* weversboom, *m.*; =n, *v. a.* uit-, verspreiden; verstrooien; den ketting scheren; =träger, *m.* briefjesdrager, *m.*

Zeug, *n.* es, s, *pl.* e, stof, *f.* goed, *n.*; tuig, werktuig, *n.* toestel, *m.*; was ist das für Zeug, wat is dat voor goed? dummes Zeug! gekheid! mallepraat! =amt, *n.* intendantschap, *n.* intendantie, *f.*; =artig, *adj.* stoffen, als stof; =baum, *m.* weversboom, *m.*; =bütte, *f.* deegbak, *m.*; =drucker, *m.* gaufreerder, *m.*; =e, *m.* getuige, *m.*; einen Zeugen abgeben, als getuige dienen; =efall, *m. gr.* twede naamval, *m.*; =eglied, *n.* tellid, *n.*; =ekraft, *f.* teelkracht, *f.*; =elinie, *f. geom.* lijn, door welker beweging een vlak onstaat; =emutter, *f.* moeder, *f.*; =en, *adj.* stoffen; =en, *v. a.* telen, voortbrengen, verwekken; =en, *v. n.* getuigen, verklaren; dies zeugt von seiner Unschuld, dit is een bewijs van zijne onschuld; =enaussage, *f.* verklaring der getuigen; =enbeweis, =eneid, *m.* =enverhör, *n.* 2c. getuigen-bewijs, *n.* -eed, *m.* -verhoor, *n.*; =epunkt, *m. geom.* punt, door welks beweging eene lijn ontstaat; =er, =evater, *m.* voortbrenger, vadder, *m.*; =erin, *f.* voortbrengster, *f.*; =fabrik, *f.* fabriek van (wollen) stoffen; =handel, *m.* handel in stoffen; =haus, *n.* =hausmeister, *m.* =kammer, *f.* tuig-huis, *n.* -meester, *m.* -kamer, *f.*; =kasten, *m.* stamptrog, *m.*; =kleid, *n.* stoffen-kleed, *n.*; =knecht, *m.* trosknecht, *m.*; =niß, *n.* getuigenis, *f.* bewijs, *n.* verklaring, *f.*; bewährte Zeugnisse anführen, autoriteiten aanhalen; =presse, *f.* pers voor wollen stoffen; =pritsche, *f.* stamper, klopper, *m.*; =rolle, *f.* mangel, *f.*; =roller, *m.* glanzer, kalanderer, *m.*; =schmied, *m.* egsmid, *m.*; =schneider, *m.* jachttuigmaker, *m.*; =schreiber, *m.* schrijver in een tuighuis; =ung, *f.* teling, voortbrenging, *f.*; =ungsgeschäft, =ungswerk, *n.* paring, bijwoning, *f.*; =ungsglied, *n.* tellid, *n.*; =ungskraft, *f.* =ungsvermögen, *n.* teelvermogen, *n.*; =ungstrieb, *m.* teeldrift, *f.*; =wagen, =wärter, *m.* 2c. tuig-wagen, -meester, *m.*

Zibebe, *f. bot.* cubebe, *f.*

Zibeth, *m.* s, =katze, *f.* =thier, *n.* civet, -kat, *f.*

Zicke, *f.* =lchen, *n.* geitje, *n.*; =ln, *v. n.* geiten werpen.

Zickzack, *m.* es, s, *pl.* e, zigzag, *m.*; =ig, *adj.* u. *adv.* zigzagvormig; =linie, *f.* =weg, *m.* 2c. zigzag-lijn, *f.* -weg, *m. etc.*

Ziefer, *n.* s, *pl.* n, insekt, *n.*; =lehre, *f.* =kenner, *m.* 2c. insekten-leer, *f* k.- enner, *m. etc.*

Ziege, *f.* geit, *f.*; =nart, *f.* =nauge, *n.* =nbock, *m.* =nfell, =nhaar, *n.* =nmelker, *m.* ꝛc. ꝛc. geiten-ras, -oog, *n.* -bok, *m.* -vel, -haar, *n.* -melker, *m.*; =nartig, *adj.* geitachtig; =ntod, *m.* monnikshoedje, *n.*; =r, *m.* wei, *f.*; =rkäse, *m.* welkaas, *f.*

Ziegel, *m.* dakpan, pan, *f.*; tegel, -steen, *m.*; =arbeit, *f.* =ofen, *m.* =platte, *f.* ꝛc. tegel- (tichel-) werk, *n.* -oven, -steen, *m.* etc.; =brenner, *m.* =brennerei, *f.* =dach, *n.* =decker, *m.* ꝛc. panne-bakker, *m.* -bakkerij, *f.* -ndak, *n.* -ndekker, *m.* etc.; =hütte, =scheune, *f.* =ofen, *m.* pannebakkerij, *f.*; =erde, *f.* leem, pottebakkers-aarde, *f.*; =farbe, *f.* steenkleur, *f.*; =mehl, *n.* gestampte steen, *m.*; =schoppen, *m.* steenloots, *f.*; =sparren, *m.* dakspar, *f.*; =stein, *m.* tichelsteen, *m.*

Ziegler, *m.* pannebakker, *m.*

Zieh//en, *v. a.* u. *n.* trekken; die Sonne zieht Wasser, de zon trekt de dampen tot zich; einen Schluß, eine Folgerung aus etw. ziehen, eene gevolgtrekking uit iets opmaken; *com.* einen Wechsel ziehen, een wissel trekken; in die Länge ziehen, op de lange baan schuiven; Lichter ziehen, kaarsen maken; Saiten auf eine Geige ziehen, eene viool besnaren; einen Stein im Brette ziehen, eene schijf, een stuk schuiven (in 't dam of schaakspel); vor Gericht ziehen, voor de rechtbank vorderen; einen zur Strafe ziehen, iem. eene straf opleggen; Folgen nach sich ziehen, gevolgen na zich slepen; Blumen ziehen, bloemen kweeken; Kinder ziehen, kinderen opvoeden; zu Rathe ziehen, raadplegen; *v. rec.* (sich) trekken, rekken, zich uitstrekken; die Armee zog sich nach dem Rheine, het leger trok op naar den Rhijn; der Wald zieht sich längs den Bergen hin, het woud strekt zich langs de bergen uit; ein Strumpf, der sich zieht, eene kous die rekt; *fig.* sich aus einer Sache ziehen, zich uit eene zaak redden; sich etw. auf den Hals ziehen, zich iets op den hals halen; *v. n.* trekken; durch einen Ort ziehen, eene plaats doortrekken; in ein anderes Haus ziehen, verhuizen; in die Dame ziehen, naar dam gaan; es zieht durch die Thür, het trekt (tocht) door de deur; =band, *n.* =bank, *f.* =eisen, =rad, *n.* =säge, *f.* ꝛc. ꝛc. trek-band, *m.* -bank, *f.* -ijzer, -rad, *n.* -zaag, *f. etc.*; =bar, *adj.* rekbaar; =barkeit, *f.* rekbaarheid, *f.*; =bohrer, *m.* rekboor, *f.*; =brücke, *f.* ophaalbrug, *f.*; =brunnen, *m.* put, met een toestel om het water op te trekken; =geld, *n.* kost-, minnegeld, *n.*; =kind, *n.* minnekind, *n.*; =klinge, *f.* polijststaal, *n.*; =kopf, *m.* kopglas, *n.*; =loch, *n.* opening in den bijenkorf, *m.*; =mutter, *f.* =vater, *m.* voedster-moeder, *f.* -vader, *m.*; =ochs, =pferd, =pflaster f. Zugochs ꝛc.; =rad, *n* =säge, *f.* =strang, *m.* ꝛc. trek-rad, *n.* -zag, -lijn, *f. etc.*; =ung, *f.* trekking, *f.*; =weg, *m.* jaagpad, *n.*; =werk, *n.* draadtrekkers-gereedschap, *n.*

Ziel, *n.* es, s, *pl.* e, doel, doeleinde, doelwit, *n.*; nach dem Ziele schießen, naar het wit schieten; Maß u. Ziel halten, binnen de palen blijven; ein Ziel setzen, paal en perk stellen; das Ziel verfehlen, het doel missen; =en, *v. n.* mikken; doelen; =er, *m.* mikker, *m.*; =punkt, *m.* mikpunt, *n.*; =scheibe, *f.* mikschijf, *f.*; *fig.* er ist die Zielscheibe der Spötter, hij is het mikpunt der spotters; =tag, *m.* bepaalde dag, *m.*; =schießen, *n.* schijfschieten, *n.*

Ziem//en, *v. imp.* u. *rec.* (sich) betamen, passen, welstaan; =er, *m.* achterlendestuk, *n.*: roede (van sommige dieren); bullepees, *f.*; =er, *m.* kramvogel, *m.*; =lich, *adj.* u. *adv.* tamelijk, redelijk, vrij.

Ziep//ammer, *f.* groene vlasvink, *m.*; =drossel, =e, *f.* zanglijster, *f.*; =en, *v. n.* piepen.

Zier, *f.* =ath, =rath, *f.* =de, *f.* sieraad, versiersel, *n.* versiering, *f.*; =affe, *m.* =äffchen, *n.* =bengel, *m.* modegek, pronker, *m.*; nufje, pronkstertje, *n.* =baum, *m.* sieraadsboom, *m.*; =bäume, *pl.* lustboschje, *n.*; =en, *v. a.* ver-, sieren; verfraaien, opsmukken; *v. rec.* (sich) zich versieren; zich gemaakt, geaffecteerd aanstellen; gemaakte houdingen en manieren aannemen; =erei, *f.* gemaaktheid, affectatie, *f.*; =garten, *m.* pleiziertuin, *m.*; =lich, *adj.* u. *adv.* sierlijk, fraai, net; opgesmukt; gesierd; =lichkeit, *f.* sierlijkheid, *f. etc.*; =meißel, *m.* drijfbijtel, *m.*; =puppe, *f.* =ling, *m.* s. =affe.

Ziesel//maus, =ratte, *f.* groote bergmuis, *f.*

Ziffer, *f.* cijfer, getalmerk, *n.*; =blatt, *n.* wijzerplaat, *f.*; =n, *v. a.* cijferen; =rechnung, *f.* cijferrekening, *f.*; =schrift, *f.* cijferschrift, *n.*

Zigarre, *f.* sigaar, *f.*; =nspitze, *f.* sigarenpijpje, *n.*

Zigeuner, *m.* heiden, zigeuner, *m.*; =bande, *f.* bende, troep heidens; =in, *f.* heidin; waarzegster, *f.*; =korn, =kraut, *n.* bilzenkruid, *n.*; =sprache, *f.* gauwdieventaal, *f.* bargoensch, *n.*; =volk, =gesindel, *n.* dievengespuis, *n.*; landloopers, *pl.*; =n, *v. n.* als zigeuners, heidens leven.

Zimbel f. Cymbel.

Zimme//l, =r, *f.* Ziemer.

Zimmer, *n.* pak van 40—60 vellen.

Zimmer, *m.* kamer, *f.* vertrek, *n.*; das anstoßende Zimmer, de belendende kamer; =arbeit, =axt, *f.* =holz, *n.* =leute, *pl.* =mann, *m.* ꝛc. timmer-werk, *n.* -bijl, *f.* -hout, *n.* -lieden, *pl.* -man, *m. etc.*; =gesell, *m.* =handwerk, *n.* =platz, =meister, *m.* ꝛc. timmermans-knecht, *m.* -ambacht, *n.* -werkplaats, *f.* -baas, *m. etc.*; =bekleidung, *f.* lambrizeering, *f.*; =bock, *m.* timmermansschraag, *f.*; =n, *v. a.* timmeren; =schnur, *f.* timmermansmeetsnoer, *n.*; =späne, *pl.* spaanders van timmerhout; =stück, *n.* stuk timmerwerk, *n.*; =werk, *n.* =ung, *f.* timmerwerk, *n.* -ing, -ij, *f.*; =verzierung, *f.* kamersieraad, *n.*

Zimmet, *m.* s, (Zimmt) kaneel, *n.*; =baum, *m.* =blüthe, =farbe, *f.* =holz, =öl, *n.* =rose, *f.* ꝛc. ꝛc. kaneel-boom, -bloe-

=sem, *m.* -kleur, *f.* -hout, *n.* -olie, -roos, *f. etc.;* =farben, =farbig, *adj.* kaneelkleurig.

Zimper//lich, *adj.* u. *adv.* kleinzeerig, weekelijk; gemaakt vriendelijk; =lichkeit, *f.* kleinzeerigheid, *f.;* =n, *v. n.* (sich zimperlich stellen) zich zeer fijn en teeder aanstellen.

Zindel, =taffet, *m.* dunne taf, *f.*

Zink, *n.* es, s, zink, *n.;* =asche, =butter, *f.* =erz, =salz, *n.* =vitriol, *m.* ꝛc. zink-asch, -boter, *f.* -erts, *m.* -zout, -vitriool, *n. etc.*

Zink//e, *f.* tand, steel, *m.* pin, *f.;* s. Zacken; =enist, *m.* en, *pl.* en, hornist, *m.;* =enregister, *n.* =enzug, *m.* kornetregister, *n.;* =ig, *adj.* takkig, getand.

Zinn, *n.* s, tin, *n.;* =asche, *f.* =blatt, *n.* =butter, *f.* =erz, *n.* =ofen, =sand, *m.* ꝛc. ꝛc. tin-asch, *f.* -blad, *n.* -boter, *f.* -erts, -oven, *m.* -zand, *n. etc. etc.;* =er, =gießer, *m.* tinnegieter, *m.;* =ern, *adj.* tinnen, van tin; =folie, *f.* bladtin, *n.;* =geschirr, *n.* tingereedschap, *n.;* =gießerei, *f.* tinnegieterij, *f.;* =haltig, *adj.* tinhoudend; =hobel, *m.* rijschaaf, *f.;* =loth, *n.* tinsoldeersel, *n.;* =platte, *f.* tinnen plaat, *f.;* =schläger, *m.* tinklopper, *m.;* =waare, *f.* tinwerk, *n.* tinnen voorwerpen, *pl.;* =weiß, *n.* tin-, loodwit, *n.;* =wäsche, =seife, *f.* waschkuip, -plaats *f.* voor de tinertsen; uitwasschen van de tinertsen; =zwitter, *m.* =graupe, *f.* gekorreld tin; tinkristal, *n.*

Zinne, *f.* tinne, *f.* top, *m.*

Zinnober, *m.* vermiljoen, *n.;* =erz, *n.* bergrooderts, *m.;* =roth, *adj.* vermiljoenkleurig.

Zins, *m.* ses, *pl.* se, rente, *f.* interest; cijns, *m.;* pacht, huur, *f.;* =bar, *adj.* cijnsbaar, schatplichtig; =barkeit, *f.* cijnsbaarheid, *f.;* =brief, *m.* =buch, *n.* =herr, *m.* =huhn, *n.* ꝛc. cijnsbrief, *m.* -boek, *n.* -heer, *m.* -hoen, *n. etc.;* =fällig, *adj.* vervallen; verschenen (van huur, pacht); =frei, *adj.* cijns-, belastingvrij; =freiheit, *f.* vrijdom van belasting; =fuß, *m.* rentebepaling, *f.;* =geber, =mann, *m.* bezitter van pachtgoederen; =groschen, *m.* cijnsgeld, *n.;* =gut, *n.* leengoed, *n.;* =hahn, *m.* cijnshaan, *m.; fig.* er ist so roth wie ein Zinshahn, hij is zoo rood als een kemphaan; =heber, *m.* renteheffer, *m.;* =korn, *n.* korentiende, *m.;* =lehen, *n.* cijnsplichtigleen, *n.;* =pflichtig, *adj.* cijnsplichtig; =tag, *m.* vervaldag van de huur; =zahl, *f.* (der Römer) romeinsche indiktie, *f.*

Zinse, *f.* interest, *m.* rente, *f.;* =n, *v. a.* rente betalen; *v. n.* rente opleveren; =nberechnung, *f.* renteberekening, *f.;* =ntabelle, *f.* tafel van interest; =r, s. Zinsgeber.

Zipfel, *m.* slip, punt, spits, *f.;* =blume, *f.* waterportulak, *m.;* =chen, *n.* slipje, puntje, tipje, strookje, *n.;* =haft, *adj.* gierig, karig; =ig, *adj.* met punten, slippen; =kappe, *f.* puntmuts, *f.;* =pelz, *m.* jas met schapenvacht gevoerd; =perrücke, *f.* pruik met kwasten; =tuch, *n.* doek met franje.

Zipolle, *f. bot.* bieslook. *n.*

Zippe, *f.* vijgbijter, *m.; fam.* nufje, geaffecteerd meisje, *n.;* =lthränen, *v. n.* veinzen te schreien; =n, *v. a.* bespotten; =nbeere, *f.* sorbebes, *f.*

Zipper//lein, *n.* podagra, *n.* voetjicht, *f.;* =n, *v. a.* trillen.

Zirbelbaum, *m.* pijnboom, *m.*

Zirkel, *m.* cirkel, passer, *m.;* =abschnitt, *m. math.* segment, *n.;* =schnitt, *m. chir.* snede rondom een af te zetten lid; =binde, *f.* cirkelvormig verband, *n.;* =bogen, =bohrer, *m.* =fläche, =linie, *f.* ꝛc. ꝛc. cirkel-boog, *m.* -boor, *f.* -vlak, *n.* -lijn, *f. etc.;* =förmig, *adj.* cirkelvormig; =lauf, *m.* cirkelvormige loop, *m.;* =n, *v. a.* passen, afmeten; =punkt, *m.* middelpunt eens cirkels; =rund, *adj.* cirkelrond; =runde, *f.* rondheid van een cirkel; =schenkel, *m.* voet eens passers; =schmied, *m.* passermaker, *m.;* =spitze, *f.* punt van den passer; =zug, *m.* cirkel met een passer getrokken.

Zirpe, *f.* krekel, *f.;* =n, *v. n.* tjilpen, kwelen; piepen.

Zischeln, *v. a.* u. *n.* toe-, fluisteren.

Zisch//en, *v. a.* s. zischeln; *v. n.* sissen. blazen; schuifelen; =er, *m.* sisser, *m.;* =laut, *m. gr.* sisklank, *m.*

Ziselir//en, *v. a.* ciseleeren; =er, *m.* drijfwerkmaker, *m.*

Ziser, =erbse, *f.* sisser, -erwt, *f.*

Zither, *f.* citer, *f.;* =schläger, =spieler, *m.* citerspeler, *m.*

Zits, *m.* ses, *pl.* se, sits, *f.;* =en, *adj.* sitsen; =laden, *m.* sitsewinkel, *m.*

Zitter//aal, *m.* sidderaal, *m.;* =baum, *m.* =esche, =espe, =pappel, *f.* abeel, *m.;* =er, *m.* bever, *m.;* =fisch, *m.* krampvisch, *m.;* =gold, *n.* klatergoud, *n.;* =gras, *n.* trilgras, *n.;* =maul, *n.* dauwworm, *m.;* =n, *v. n.* sidderen, trillen, beven; =nadel, *f.* haarspeld *f.* met een edelgesteente; =roche, *m.* trilrog, *m.*

Zitwer, *m.* s, zedoarwortel, *m.*

Zitz s. Zits.

Zitze, *f.* tepel, *m.* speen, *f.;* =nförmig, *adj.* tepelvormig.

Zobel, *m.* sabel, *m.* hermelijn, *n.;* =fang, =fänger, =färber, *m.* =fell, *n.* =pelz, *m.* ꝛc. sabel-vangst, *f.* -vanger, -verver, *m.* -vel, *n.* -bont, *f. etc.;* =maus, *f.* noordsche rat, *f.;* =muff, *m.* hermelijnen mof, *f.*

Zober s. Zuber.

Zodiak//allicht, *n.* zodiakaallicht, *n.;* =us, *m.* zodiak, dierenriem, *m.*

Zofe, *f.* Zöfchen, *n.* kamenier, *f.* kamermeisje, *n,*

Zöger//n, *v. n.* talmen, dralen; =er, *m.* talmer, *m.;* =ung, *f.* talmen, *n.* vertraging, *f.*

Zögling, *m.* kweekeling, *m.*

Zoll, *m.* es, s, *pl.* e, duim, *m.* (eene maat); der Schuh (Fuß) hat 12 Zoll, de voet heeft 12 duim; =maß, *n.* =stab, =stock, *m.* duimstok, *m.*

Zoll, *m.* es, s, *pl.* Zölle, tol, *m.* belasting, *f.* =amt, *n.* =angabe, *f.* =ansatz, =aufsatz, =beamte, *m.* =bude, =freiheit, *f.* ꝛc. ꝛc. tol-kantoor, *n.* -aangifte, *f.* -tarief, *n.* -opzichter, -beambte, *m.* -huisje, *n. etc. etc.;* =bar, =pflichtig, *adj.* tolplichtig; =einnehmer, *m.* tolgaarder, *m.;* =en, *v. a.* tol geven, -betalen; *fig.* einem Thränen zollen, tranen storten bij de herinnering aan iem.; einem Dank zollen, iem. zijnen dank betuigen; =gebühr,

f. tolgeld, *n.*; =regal, *n.* recht tot heffing van tol; =tare, *f.* toltarief, *n.*; =schein, =zettel, *m.* tolbriefje, *n.*

Zöllner, *m.* tollenaar, *m.*

Zone, *f.* luchtstreek, zone, *f.*

Zoologie, *f.* dierkunde, *f.*

Zopf, *m.* es, s, *pl.* Zöpfe, staart, *m.* vlecht, *f.*; die Haare in Zöpfe flechten, de haren in vlechten maken; =band, *n.* haarband, *n.*; =ende, =holz, *n.* topeinde, -hout, *n.*; =haar, *n.* staarthaar, *n.*; =lerche, *f.* gekuifde leeuwerik, *m.*; =perücke, *f.* staartpruik, *f.*

Zöpfig, *adj.* vlechten hebbende.

Zorn, *m.* es, s, toorn, *m.* gramschap, verbolgenheid, *f.*; =ig, =müthig, *adj.* u. *adv.* toornig, verbolgen; =wuth, *f.* woede, *f.*

Zot//e, *f.* vuile taal, vuiligheid, *f.*; Zoten reißen, =eln, *v. n.* vuile taal uitslaan; =enblume, *f.* =enklee, *m.* waterklaver, *f.*; =enfisch, *m.* kleine eenhoornvisch, *m.*; =enhaft, =ig, *adj.* u. *adv* vuil, gemeen, schandelijk; =enlied, *n.* vuil lied, *n.*; =enreißen, *n.* uitslaan van vuile taal; =enreißer, *m.* vuilbek, *m.*; =enreißerei, *f.* vuilbekken, *n.*

Zottel, *f.* lap, *m.* vod, *n.*; uitlok (aan de voeten der paarden); Zotteln an Kleidern, flarden, lompen; =bär, *m.* harige, ruige beer, *m.*; =ig, *adj.* ruig; =mähne, *f.* ruige maan, *f.*; =n, *v. n. s.* sukkelen, waggelen, moeielijk voortgaan; =roth, *adj.* lange, roode druiven dragend.

Zotten//blume, *f.* waterklaver, *f.*; =fisch, *m.* kleine eekhorenvisch, *m.*; =haar, *n.* haar in bosjes; =haut, *f. anat.* ruig maagvlies, *n.*; =kopf, *m.* ruige kop, schapenkop, *m.*

Zott//icht, =ig, *adj.* ruig, kladdig.

Zower, *m.* s. Zuber.

Zu, *prp.* bij, naar, te, tot; zur Zeit, ten tijde; zu einem kommen, bij (tot) iem. komen; sich zu einem setzen, zich naast iem. nederzetten; Tuch zu einem Kleide, laken voor een jas; zu derselben Zeit, in denzelfden tijd; zu Boden, zur Erde, op den grond; zum ersten, ten eerste; =, *adv.* toe, dicht; te veel; auf einen zu gehen, =kommen, =laufen, naar iem. toe gaan, -komen, -loopen; zu sein, toe-, dicht zijn; auf einen Ort zu, naar eene plaats toe; zu geben, te geven; zu klein, te klein; =, *interj.* toe? haast u! Glück zu! heil u; Glück zu dem Könige! heil den koning! — In samenst. heeft „zu" meestal dezelfde beteekenis als „toe" in de Nederlandsche taal, *b. v.* zubinden, =bleiben, =hören, =lassen ꝛc. ꝛc. toe-binden, -blijven, -hooren, -laten *etc. etc.*; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „toe" gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Zu//arbeiten, *v. a.* voortwerken; =behör, *n.* toebehoor, *n.*; =beißen, *v. a.* toebijten; smakelijk eten; beißet Brod zu, eet brood er bij; =bekommen, *v. a.* toekrijgen; =bereiten, *v. a.* toe-, voor-, bereiden; =bereiter, *m.* bereider, *m.*; =bereitung, *f.* toebereiding, toerusting, *f.*; =blasen, *v. a.* toeblazen; einem etw. zublasen, iem. iets inblazen, -in 't oor blazen; =bläser, *m.* inblazer, *m.*; =blicken, *v. a.* toewenken, -knikken; =bringen, *v. a.* doorbrengen (ten tijd); toe-, mede-, aanbrengen; zugebrachte Kinder, uit het eerste huwelijk toegebrachte kinderen; einem ein Glas zubringen, iem. een glas toebrengen; =bringer, *m.* mede-, aanbrenger, *m.*; =brocken, *v. a. fam.* bijdragen; tot iets toebrengen; =buße, *f.* bijdrage, toelage, ondersteuning, *f.*; Zubuße geben, in de kosten deelen; =büßen, *v. a.* toebrengen, bijdragen; *fig.* verliezen, inschieten; =bußzeche, *f.* mijn, welke eene vermeerdering der ontginningskosten vereischt; =bußzettel, *m.* lijst van te betalen onkosten.

Zuber, *m.* kuip, tobbe, *f.*; emmer, *m.*; ein Zuber voll, een emmer vol.

Zucht, *f.* tucht; orde; eerbaarheid; teelt; fokkerij, *f.*; in Zucht u. Ehren, in alle eer en deugd; gut zur Zucht, goed voor de teelt; =arbeit, *f.* dwangarbeid, *m.*; =biene, *f.* moederbij, *f.*; =bienen, *pl.* teelbijen, *pl.*; =ente, =gans, *f.* =vieh, *n.* ꝛc. teel-eend, -gans, *f.* -vee, *n.* *etc.*; =fähig, *adj.* buigzaam, gedwee, gezeggelijk; =gewohnt, *adj.* aan tucht gewend; =haus, *n.* tuchthuis, *n.*; =hausstrafe, *f.* =hausmeister, *m.* ꝛc. tuchthuisstraf, *f.* -meester, *m.* *etc.*; =hengst, *m.* springhengst, *m.*; =los, *adj.* u. *adv.* tuchteloos; =losigkeit, *f.* tuchteloosheid, *f.*; =meister, *m.* tuchtmeester, *m.*. =mittel, *n.* =ruthe, =schule, *f.* ꝛc. tucht-middel, *n.* -roede, -school, *f.* *etc.*; =ochse, =stier, *m.* springbul, stier, *m.*; =sau, *f.* =schwein, *n.* zeug, zog, *f.*; =stute. *f.* veulenmerrie, *f.*

Züchtig, *adj.* u. *adv.* tuchtig, kuisch, zedig; =en, *v. a.* tuchtigen, kastijden; =keit, *f.* kuischeid, *f.*; =ung, *f.* tuchtiging, *f.*

Züchtling, *m.* tuchteling, *m.*

Zuck, *m.* es, *pl.* e, ruk, *m.*; =en, *v. n.* trekken; trillen, lillen; zich snel bewegen; der Blitz zuckte durch die Luft, de bliksem schoot door de lucht; es zuckt mich in allen Gliedern, ik heb zenuwachtige trekkingen in alle leden; *fig.* es zuckte mich in allen Gliedern, ihm eine Ohrfeige zu geben, ik had groote lust, hem een oorvijg te geven; =en, *v. a.* trekken; die Achseln zucken, de schouders ophalen; den Dolch zucken (zücken), den dolk trekken; =en, *n.* =ung, *f.* trekking, stuiptrekking, *f.*

Zücken, *v. a.* s. zucken.

Zucker, *m.* suiker, *f.*; geläuterter Zucker, geraffineerde suiker; Zucker sieden, suiker bakken; =ahorn, =alaun, =apfel, *m.* =bretzel, =form, *f.* =löffel, *m.* ꝛc. ꝛc. suiker-ahorn, -aluin, -appel, -krakeling, -vorm, -lepel, *m.* *etc. etc.*; =artig, *adj.* suikerachtig, =bäcker, *m.* =bäckerei, *f.* ꝛc. banketbakker, *m.* -ij, *f.* *etc.*; =bau, *m.* =bild, *n.* suiker-teelt, *f.* -popje, *n.*; =büchse, =dose, =schachtel, *f.* suikerdoos, *f.*; =erbse, =schote, *f.* suikererwt, *f.* peulen, peultjes, *pl.*; =hut, *m.*

suikerbrood, *n.*; **-ig**, *adj.* suikerig; gesuikerd; **-kand**, *m.* kandij, *f.*; **-maul**, **-mäulchen**, *n.* lekkerbek, *m.*; **-n**, *v. a.* suikeren; **-n**, *adj.* van suiker; **-papier**, *n.* blauw broodsuikerpapier, *n.*; **-pflanzung**, *f.* suikerplantage, *f.*; **-plätzchen**, *n.* suiker-, koekje, *n.*; **-rohr**, *n.* suikerriet, *n.*; **-saft**, *m.* suikersiroop, *m.*; **-süß**, **-sauer**, *adj.* suiker-zoet, -zuur; **-säure**, *f.* suikerzuur, *n.*; **-sieder**, *m.* **-siederei**, *f.* suikerraffinad-eur, *m.* -erij, *f.*; **-stengel**, *m.* suikerpijpje, *n.*; **-waare**, *f.* **-werk**, *n.* suikergoed, *n.*; **-worte**, *n. pl.* *fig.* zoetsappige woorden, *n. pl.*

Zu//decken, *v. a.* toedekken; *fig.* (**einen**) iem. afrossen; iem. dronken maken; **-dem**, *adv.* bovendien; **-denken**, *v. a.* toedenken, bestemmen; **-drängen**, **-dringen**, *v. rec.* (**sich**) zich op-, indringen; vooruit dringen; **-dringlich**, *adj.* u. *adv.* indringend, indringerig, lastig; **-dringlichkeit**, *f.* lastigheid, *f.* indringende wezen, *n.*; **-drücken**, *v. a.* toedrukken; **-eignen**, *v. a.* (**sich etw.**) zich iets toeëigenen; (**einem etw.**) iem. iets toeschrijven; te last leggen; **einem ein Buch zueignen**, iem. een boek opdragen; **-eigner**, *m.* schrijver eener opdracht; **-eignung**, *f.* toeëigening, *f.* *etc.*; opdracht, *f.*; **-eilen**, *v. n. s.* toesnellen; **-erkennen**, *v. a.* toekennen; toewijzen; **einem eine Strafe zuerkennen**, iem eene straf opleggen; **-erkennung**, *f.* toekenning; veroordeeling, *f.*; **-erst**, *adv.* het eerst; **-ertheilen**, *v. a.* toedeelen, toestaan; **-essen**, *v. a.* toeëten, eten bij; *v. n. h.* zeer veel eten; voortgaan met eten; **-fächeln**, *v. a.* (**Kühlung**) met den waaier koelte aanbrengen; **-fahren**, *v. n.* toerijden; *fig.* **auf etwas zufahren**, zich op iets werpen; **gleich blind zufahren**, onbedachtelijk, in het wild handelen; **-fall**, *m.* toeval, *n.*; **durch Zufall**, bij toeval; **-fallen**, *v. n. s* toe-, dicht vallen; (**einem**) iem.'s partij kiezen; **-fällig**, *adj.* u. *adv.* toevallig; **-fälligkeit**, *f.* toevalligheid, *f.*; **-fertigen**, *v. a.* afvaardigen; toezenden; **-fliegen**, *v. n. s.* toevliegen; **-fließen**, *v. n. s.* toevloeien; **einem etwas zufließen lassen**, iem. met voordeeltjes, met buitenkansjes begunstigen; **-flucht**, *f.* toevlucht, *f.*; **-fluchtsort**, *m.* schuilplaats, *f.* toevluchtsoord, *n.*; **-flug**, *m.* toevliegen, *n.*; **-fluß**, *m* toevloed, *m.*; **-flüstern**, *v. a.* in-, toefluisteren, inblazen; **-flüsterung**, *f.* influistering, inblazing, *f.*; gefluister, *n.*; **-fluthen**, *v. n. s.* toevloeien, toevlieten, toestroomen; **-folge**, *prp.* volgens, naar; **zufolge seines Versprechens, seinem Versprechen zufolge**, volgens zijne belofte; **-förderst** s. **-vorderst**; **-fragen**, *v. n.* navragen; **-frieden**, *adj.* u. *adv.* tevreden, vergenoegd, voldaan; **einen zufrieden lassen**, iem. met rust laten; **sich zufrieden geben**, zich vergenoegen; **-friedenheit**, *f.* tevredenheid, *f.*; **-fügen**, *v. a.* toebrengen, veroorzaken; toevoegen; **-fühlen**, *v. n.* tasten; **-fuhr**, *f.* toevoer, *f.*; **-führen**, *v. a.* toe-, aanvoeren; **-führer**, *m.* conducteur, *m.*; **-füllen**, *v. a.* aan-, opvullen.

Zug, *m.* **es**, **s**, *pl.* **Züge**, trek; gelaatstrek, *m.*; teug, dronk, *m.*: tocht, optocht, stoet, *m.*; tocht, tochtwind, *m.*; trein, *m.* (**Bahn-**, **Güter-**, **Eilzug** *etc.* spoor-, goederen-, sneltrein *etc.*); **dieses Pferd ist gut zum Zuge**, dit paard is een goed trekpaard; **in einem Zuge**, in éénen trek, -adem; **auf einen Zug**, in éénen teug; **ein Zug mit der Pumpe**, een pompslag; *fig.* **er hat da einen guten Zug gethan**, hij heeft daar een goeden zet gedaan; **ein Zug um einen Buchstaben**, een krul aan eene letter; **das ist ein schöner Zug in seinem Charakter**, dit is een schoone trek in zijn karakter; **in Zügen aufmarschiren**, in kolommen optrekken; **in den letzten Zügen liegen**, op sterven leggen; **-ameise**, *f* **-fisch**, *m.* **-garn**, **-pferd**, **-pflaster**, **-seil**, *n.* *etc. etc.* trek-mier, *f.* -visch, *m.* -net, -paard, -pleister, -touw, *n.* *etc. etc.*; **-anker**, *m.* *arch.* landvest, trekker, *m.*; **-band**, *n.* strop, *m.*; **-brücke**, *f.* ophaal-brug, *f.*; **-führer**, *m.* hoofdconducteur, *m.*; **-graben**, *m* tochtsloot, *f.*; **-haken**, *m.* bodemtrekker, *m.*; **-ig**, *adj.* tochtig; **-leder**, *n.* rekleder, *n.*; **-loch**, *n.* tochtgat, *n.*; **-luft**, *f.* tocht, *m.*; **-mittel**, *n.* samentrekkend middel, *n.*; **-recht**, *n.* recht om te verhuizen; **-riemen**, *m.* trekriem, *m.*; **-rohr**, *n.* luchtpijp, *f.*; **-rolle**, *f.* katrol, *f.*; **-schiff**, *n.* trekschuit, *f.*; **-schirm**, *m.* schut, *n.*; **-schnur**, *f.* treksnoer, *n.*; **-stange**, *f* trekstang, *f.*; **-stück**, *n.* stuk, dat zeer in zwang is; **-vieh**, *n* trekvee, *n.*; **-vogel**, *m.* trekvogel, *m*; **-volk**, *n.* nomadisch volk, *n.*; **-weise**, *adv.* bij troepen, troepsgewijze; **-wind**, *m.* tochtwind, *m.*; **-winde**, *f.* windas, *n.* blokkatrol, *f.*

Zügenglöckchen, *n* doodklok, *f.*

Zu//gabe, *f.* toegift, *f.* bijvoegsel, *n.*; **-gang**, *m.* toegang, *m*; **-gängig**, **-gänglich**, *adj.* u. *adv.* toegankelijk, genaakbaar; **-geben**, *v. a.* toe-, bijgeven; op den koop toegeven; **ich will das gern zugeben**, dat wil ik gaarne toegeven; **klein zugeben**, zoete broodjes bakken; **ich kann das nicht zugeben**, ik kan dat niet toestaan; **-gegen**, *adv.* tegenwoordig, aanwezig; **-gehen**, *v. a.* toegaan; aanstappen; **-gehör**, *n.* toebehoor, *n.*; **-gehören**, *v. n.* toebehooren; **-gehörig**, *adj.* toebehoorend; **-gemüse**, *n.* groenten, *f. pl.*; bijgerecht, *n.*

Zügel, *m.* teugel, toom, breidel, *m.*; **am Zügel führen**, bij den toom leiden; **den Zügel schießen lassen**, den teugel vieren; **-hand**, *f.* **-ring**, *m.* teugelhand, *f.* -ring, *m.*; **-los**, *adj.* u. *adv.* teugelloos; **-losigkeit**, *f.* teugelloosheid, *f.*; **-n**, *v. a.* teugelen, *fig.* in toom houden, beteugelen.

Zu//genannt, *adj* bijgenaamd; **-geordnet**, *adj.* toegevoegd; **-gesellen**, *v. a.* vergezellen; zich tot iem. voegen; **-geständniß**, *n.* toegeving, inruiming, *f.*; **-gestehen**, *v. a.* toestaan, vergunnen, inwilligen; bekennen;

Zu//gethan, *adj.* toegedaan; genegen; **-gießen**, *v. a.* bij-,

toe-, dichtgieten; =girren, *v. n.* teeder toefluisteren; =gleich, *adv.* tevens, tegelijk; =gleichen, *v. a.* gelijk maken; =gleichsein, *n.* mede-aanwezigheid, *f.*; =greifen, *v. a.* toetasten, -grijpen; wegkapen; =guß, *m.* toegieten, *n.*; =halten, *v. a.* toehouden; *v. n.* mit einer Person zuhalten, het met eene vrouw houden; =hauen, *v. n.* toeslaan; *v. a.* (Holz) ruw bewerken; =hefteln, *v. a.* dichthaken; =heften, *v. a.* toerijgen; =hörer, *m.* toehoorder, *m.*; =hörerschaft, *f.* toehoorders, *pl.*; auditorium, *n.*; =kaufen, *v. a.* inkoopen; =kehren, *v. a.* toekeeren; =keilen, *v. a.* toeslaan; toewiggen; =klappen, *v. a.* dicht-, toeslaan; =klatschen, *v. a.* u. *n.* (Beifall) applaudiseeren; toejuichen; =klinken, *v. a.* op de klink sluiten; =knüpfen, *v. a.* toebinden; =kommen, *v. n. s.* toekomen; diese Nachricht ist mir heute zugekommen, dit bericht is mij heden geworden; zukommen lassen, doen toekomen; =kost, *f.* bijgerecht, *n.*; =kunft, *f*, toekomst, *f.*; =künftig, *adj.* u. *adv.* toekomstig; aanstaande; =lage, *f.* toelage, *f.*; toe-, bijvoegsel, *n.*; verhooging, *f.*; =langen, *v. n.* aan-, toelangen, toereiken; =langer, *m.* opperman, helper, *m.*; =länglich, *adj.* u. *adv.* toereikend; =länglichkeit, *f.* genoegzaamheid, *f.*; =lassen, *v. a.* toelaten; den Hengst, den Stier zulassen, den hengst, den stier laten bespringen, dekken; =lässig, =läßlich, *adj.* toe te laten; aannemelijk, geldig; =läßlichkeit, *f.* aannemelijkheid, *f.*; =lassung, *f.* toelating, *f.*; =lauf, *m.* toeloop, *m.*; =legemesser, *n.* vouw-, knipmes, *n.*; =legen, *v. a.* toeleggen; dichtmaken; *v. rec.* (sich etw.) zich iets toeleggen, aanschaffen; sich einen Bedienten zulegen, een knecht in dienst nemen; sich eine Frau zulegen, eene vrouw nemen; sich einen dicken Bauch zulegen, een dikken buik krijgen; =lenken, *v. a.* beschikken; =letzt, *adv.* het laatst; ten laatste, eindelijk, ten slotte; =mal, *adv.* vooral; =maß, *m.* toegift, *f.*; =meist, *adv.* meestal; =messen, *v. a.* toemeten; toeschrijven, wijten, betichten; der zugemessene Theil, het bestemde aandeel; =mengen, =mischen, *v. a.* ver-, bijmengen; =muthen, *v. a.* eischen, vorderen, verlangen; Sie muthen mir zu viel zu, gij vordert te veel van mij; =muthung, *f.* eisch, *f.* verlangen, *n.*; =nächst, *prp.* dicht bij, nabij; allernaast; *adv.* vooreerst, in de eerste plaats; er stand mir zunächst, hij stond vlak naast mij; =nahme, *f.* toeneming, uitbreiding, vermeerdering, *f.*; =name, *m.* toe-, bijnaam; familie-, geslachtnaam, *m.*

Zulp, *m.* es, s, *pl.* e, dotje, *n.*; =en, *v. a.* zuigen; =fläschchen, *n.* zuigfleschje, *n.* [het.

Zum, *prp.* (zu dem) tot den; tot

Zumal, *conj.* vooral, te meer.

Zumeist, *adj.* meestal.

Zu//mengen, *v. a.* bijmengen; =messen, *v. a.* toe-, afmeten; de maat geven; *fig.* Jem= etw. zumessen, iem. iets te last leggen, wijten, de schuld geven; =mischen, *v. a.* bijmengen. [*n.* slenteren.

Zumpel, *m.* kwast, *m.*; =n, *v.*

Zu//murmeln, *v. a*, toefluisteren, toeprevelen; =müssen, *v. n. h.* toe-, dichtmoeten.

Zumuth//en, *v. a.* eischen, verlangen, vergen; =ung, *f.* vraag, opdracht, *f.* eisch, *m.* verzoek, *n.*

Zunächst, *adv.* dicht bij, het naastbij; in de eerste plaats.

Zunahme, *f.* toeneming, *f.*

Zuname, *m.* familienaam, van, *m.*; bij-, toe, scheldnaam, *m.*

Zünd//en, *v. n.* vuur vatten; aan-, ontsteken; =bar, *adj.* brandbaar, ontvlambaar; =barkeit, *f.* brandbaarheid, *f.*; =er, *m.* kruidloop, *m.*; loopvuur, *n.*; =feld, =loch, =stück, *n.* zundgat, *n.*; =kraut, =pulver, *n.* pankruid, *n.*; =kugel, *f.* bom, grenaat, *f.*; =pfanne, *f.* pan, *f.*; =ruthe, =stange, *f.* =stock, *m.* lontstok, *m.*; =schwamm, *m.* zwam, *f.*; =strick, *m.* lont, *f.*; =wurst, *f.* pijp, zlang, *f.*

Zunder, *m.* tonder, tondel, *n.* zwam, *m.*; *fig.* pankruid, *n.*; =baum, *m.* bergpijnboom, *m.*; =büchse, *f.* tonderdoos, *f.*

Zu//nehmen, *v. a.* toenemen; die Tage nehmen zu, de dagen worden langer; im Stricken zunehmen, meerderen; der zunehmende Mond, de wassende maan; =neigung, *f.* genegenheid, *f.*

Zunft, *f.* gilde, *n.*; =brief, *m.* =buch, *n.* =genoß, *m.* =haus, *n.* =meister, *m.* =recht, *n.* &c. gildebrief, *m.* -boek, *n.* -broeder, *m.* -huis, *n.* -meester, *m* -recht, *n. etc.*; =gemäß, =mäßig, *adj.* u. *adv.* gildematig.

Zünft//er, =ler, *m.* gildebroeder, *m.*; =ig, *adj.* tot een gild behoorende; het gilderecht hebbende.

Zung//e, *f.* tong, *f.*; *fig.* eine flinke Zunge haben, rad van tong zijn; die Zunge lösen, van den tongriem snijden; =enader, *f.* =enband, =enbein, *f.* =enbuchstabe, *m.* =endrüse, *f.* &c. &c. tongader, *f.* -riem, *m.* -been, *n.* -letter, -klier, *f. etc.*; =endrescher, *m.* babbelaar, *m.*; =endrescherei, *f.* babbelarij, *f.*; =endrücker, =enhalter, *m.* tonghouder, *m.*; =enfaul, *adj.* traag in 't spreken; =enfehler, *m.* gebrek aan de tong; =enfertig, *adj.* spraakzaam, rad van tong; =enförmig, *adj.* u. *adv.* tongvormig; =enheld, *m.* grootspreker, *m.*; =enkrebs, *m.* kanker in de tong; =enschaber, *m.* tongschraapmes, *n.*; =ig, *adj.* tongig, met eene tong.

Züng//elchen, *n.* tongetje, *n.*; =eln, *v. n.* met de tong spelen; de tong heen en weder bewegen; =ler, *m.* lekkerbek, *m.*

Zunichte, *adv.* te niet, weg, verloren; zu nichte machen, te niet doen; zunichte werden, te niet gaan.

Zupf//en, *v. a.* plukken, rukken, trekken; =seide, *f.* uitgerafelde zijde, *f.*; =sel, *n.* pluksel, *n.*

Zu//pflastern, *v. a.* plaveien; =pflöcken, *v. a.* vastpinnen; =platzen, =plumpen, *v. n.* lomp te werk gaan; =prügeln, *v. a.* afrossen; =rathen, *v. a.* aanraden; =raunen, *v. a.* toefluisteren; =rechnen, *v. a.* toerekenen; toeschrijven, wijten.

Zur (zu der), tot de.

Zurecht, *adv.* te recht; **-bringen, -helfen, -kommen, -legen, -setzen, -stellen**, &c. &c. te rechtbrengen, -helpen, -komen, -leggen, -zetten, -stellen *etc. etc.*; **einem den Kopf zurecht setzen**, iem. tot rede brengen; **sich zurechtfinden**, den rechten weg weder vinden; zich weder te recht helpen; **sich zurecht machen**, zich klaar maken; zich opschikken; **-legung**, *f.* rangschikking, schikking, *f.*; **-weisung**, *f.* terechtwijzing, *f.*

Zu//reden, *v. a.* toespreken; overhalen; **er läßt sich nicht zureden**, hij wil geene rede verstaan; **-rede**, *f.* toespraak, *f.*; **-rennen**, *v. n. s.* toeschieten; hard loopen; **-richten**, *v. a.* toe-, bereiden, gereedmaken; schikken; *fig.* **einen übel zurichten**, iem. slecht toetakelen; **übel zurichten**, misvormen, bezoedelen, toemaken; **-richtung**, *f.* bereiding, *f. etc.*; **-richter**, *m.* bereider, *m.*; **-riegeln**, *v. a.* dichtgrendelen; **-rollen**, *v. a.* ergens heen rollen; dichtrollen.

Zürnen, *v. n.* toornig zijn.

Zurück, *adv.* terug, achteruit, weder. — Met werkwoorden en daarvan afgeleide woorden samengesteld heeft „**zurück**" dezelfde beteekenis als „terug" in de Nederlandsche taal, *b. v.* **-zurück-beben, -bezahlen, -bringen, -denken** &c. &c. terug-beven, -betalen, -brengen, denken *etc. etc.*; om deze reden worden slechts die samenstellingen hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „terug" gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Zurückbehalt//en, *v. a.* terughouden; **-er**, *m.* terughouder, *m.*; **-ung**, *f.* terughouding, *f.*; **-ungsrecht**, *n.* naastingrecht, *n.*

Zurückberuf//en, *v. a.* terugroepen, **-ung**, *f.* terugroeping, *f.*

Zurück//fahren, *v. a.* u. *n. s.* terug-rijden, -varen; achteruitdeinzen; **-gang**, *m.* terug-, achteruitgang, *m.*; **-gehen**, *v. n. s.* terug-, achteruitgaan; *fig.* mislukken; niet plaats hebben, niet gebeuren; **-kommen**, *v. n. s.* terugkomen; *fig.* vervallen, in verval geraken; **-kehr, -kunft**, *f.* terug-keer, -komst, *f.*; **-legen**, *v. a.* terugleggen, besparen; **einen Weg zurücklegen**, een weg afleggen; **Jahre zurücklegen**, jaren volbrengen; **-lenken**, *v. a.* weder omkeeren; **-nahme**, *f.* terugneming, -name, *f.*; **-prallen**, *v. n. s.* terugstuiten; **-schaudern**, *v. n. s.* van schrik terugdeinzen; **-blicken, -schauen**, *n. a.* terugzien; **-schieben**, *v. a.* achteruitschuiven; **-schiffen**, *v. a.* terugvaren; **-schlagen**, *v. a.* terug-, achteruitslaan, -zenden, -wijken, -trekken; weerkaatsen; **-schnellen**, *v. n.* s. terugspringen (van eene veer); **-schreiten**, *v. n. s.* achteruit-stappen, -gaan; **-sehnen**, *v. rec.* (**sich**) vurig terugverlangen, -wenschen; **-sein**, *v. n. s.* terug-, achteruitzijn; **-setzen**, *v. a.* terug-, ter zijde-, achteruit-zetten; opschorten, uitstellen; **das Datum eines Briefes zurücksetzen**, de dagteekening van een brief vervroegen; **-streichen**, *v. a.* tegen de vleug opstrijken; **-streichen**, *v. a.* opstroopen; **-weisen**, *v. a.* terugwijzen; **einem den Weg zurückweisen**, iem. den terugweg wijzen; *fig.* afwijzen; **-wirken**, *v. a.* terugwerken; **-zahlen**, *v. a.* terugbetalen; **-ziehen**, *v. n.* terug-, achteruittrekken; *v. rec.* (**sich**) zich terugtrekken; wijken; **sein Wort zurückziehen**, zijn woord intrekken; **wieder in seine alte Wohnung zurückziehen**, zijne oude woning weder betrekken; **-ziehung**, *f.* terug-, achteruittrekking, *n.*; **-zug**, *m.* terugtocht, *m.*

Zu//ruf, *m.* toeroepen, *n.* uitroep, kreet, *m.*; **-rufen**, *v. n.* (**einem**) iem. toeroepen; **-rüsten**, *v. a.* toe-, uitrusten; **-sage**, *f.* toezegging, *f.*; **-sagen**, *v. a.* u. *n.* toezeggen, beloven; **das sagt ihm zu**, dit bevalt hem wel; **diese Speise sagt mir nicht zu**, deze spijs smaakt mij niet.

Zusammen, *adv.* te zamen, gezamentlijk, met elkander, te gader. — Met werkwoorden en daarvan afgeleide woorden samengesteld heeft „**zusammen**" dezelfde beteekenis als „zamen" (volgens de nieuwe spelling „samen") in de Nederlandsche taal, *b. v.* **zusammen-bringen, -drücken, -kommen** &c. &c. samenbrengen, -drukken, -komen *etc. etc.*; om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „samen" gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert. Men vergelijke ook **samen** en **zamen** in het I. deel.

Zusammen//berufen, *v. a.* bijeen-, samenroepen; **-berufung**, *f.* bijeen-, samenroeping, *f.*; **-brechen**, *v. n. s.* ineen zinken, bezwijken; **-drückbar**, *adj.* samendrukbaar; **-drücken**, *v. a.* samendrukken; *v. rec.* (**sich**) zich samendrukken; nederhurken, -duiken; **-fahren**, *v. a.* van alle kanten aanvoeren; *v. n. s.* te zamen rijden, -varen; (**vor Schrecken**) trillen, huiverend terugdeinzen; (**im Schlafe**) kramp-, stuiptrekkingen gewaar worden; **die Milch fährt zusammen**, de melk stolt, stremt; **-fahren**, *n.* huivering, *f.* trillen, *n.*; **-fall**, *m.* instorting, *f.*; **-fallen**, *v. n. s.* samenvallen; ineenvallen, instorten; mager worden, afnemen; **-fallen**, *n.* samen-valling, -treffing, *f.*; inzakken, afnemen, *n.*; **-fassen**, *v. a.* samenvatten; **seine Gedanken zusammenfassen**, zijne gedachten bijeen zamelen; **-finden**, *v. a.* bij elkander aantreffen; *v. rec.* (**sich**) zich bijeen vinden; **-fluß**, *m.* samenvloeiing, *f.*; *fig.* samenloop, *m.*; **-geben**, *v. a.* in het huwelijk vereenigen; **-gehörig**, *adj.* samenbehoorend; **-gesetzt**, *adj.* samengesteld; **-hang**, *m.* samenhang, *m.* verband, *n.*; **-heilen**, *v. n. s.* heelen, genezen. zich sluiten; **-heilung**, *f.* heeling, *f. etc.*; **-hetzen**, *v. a.* tegen elkander opstoken; op-, aanhitsen; **-kargen**, *v. a.* bijeenschrokken; **-ketten**, *v. a.* aaneenschakelen, **-kitten**, *v. a.* samenlijmen; **-kunft**, *f.* bijeen-, samenkomst, *f.*; **-kunftsort**, *m.* plaats der samenkomst; **-läuten**, *v. a.* bijeenluiden; **-leben**, *v. n.* samenleven; **-liegen**, *v. n.* te zamen liggen; bij elkander slapen;

=löthen, *v. a.* aan elkander soldeeren; =machen, *v. n.* samendoen; =nehmen, *v. a* te zamen nemen; bijeenzamelen; seine Gedanken, den Kopf zusammennehmen, zijne gedachten vergaderen; oplettend, aandachtig zijn; wenn man alles zusammennimmt, alles te zamen genomen; *v. rec.* (sich) zijne krachten verzamelen; =nehmung, *f.* samenvatting, *f.*; =nieten, *v. a.* aaneenklinken; =packen, *v. a.* bijeen-, samenpakken; =passen, *v. a.* te zamen passen, overeenkomen, -stemmen; =raffen, *v. a.* samenrapen; *v. rec.* (sich) zijne krachten verzamelen; =rechnen, *v. a.* te zamen-, samenrekenen, -tellen; =reimen, *v. a.* op elkander rijmen; *fig.* overeenkomen, -stemmen; =rollen, *v. a.* samenrollen; *v. rec.* (sich) ineenkronkelen; =rotten, *v. rec.* (sich) zich samenrotten, scholen; =rücken, *v. a.* u. *n. s.* bijeen-, samenrukken; =scharren, *v. a.* bijeenschrapen; -schrokken; =schaufeln, *v. a.* met eene schop ophoopen; =schicken, *v. rec.* (sich) samen-, bijeen schikken; =schieben, *v. a.* naar elkander toeschuiven; =schießen, *v. a.* overhoop-, neêrschieten; (Geld) geld bijeenbrengen (door onderlinge bijdragen); =schlagen, *v. a.* stukslaan; die Hände zusammenschlagen, de handen ineenslaan; die Hände über dem Kopf zusammenschlagen, de handen boven het hoofd samenslaan; *v. n. s. h.* te zamen slaan, -luiden; eine Welle schlug über uns zusammen, wij werden door eene golf geheel overdekt; =schließen, *v. a.* bijeen-, te zamen-, in elkander sluiten; =schmelzen, *v. a.* ineen-, samensmelten; ontbinden, oplessen; *fig.* wegsmelten, verminderen; =schmieden, *v. a.* aaneensmeden; =schmiegen, *v. rec.* (sich) bij elkander kruipen; zich samendrukken; =schmieren, *v. a.* samenflansen; =schreiben, *v. a.* uit geschriften verzamelen; gezamentlijk schrijven; =schrumpfen, *v. n. s* ineen-, samenkrimpen; =schütten, *v. a.* samengieten, -gooien; =schweißen, *v. a.* aaneensmeden; =setzen, *v. a.* samenstellen; bij elkander zetten; *v. rec.* (sich) naast elkander gaan zitten; =setzung, *f.* samenstelling, *f.*; =singen, *v. a.* te zamen-, met elkander zingen, met zingen geld winnen; =sinken, *v. n. s.* ineenzakken; =spannen, *v. a.* bij elkander spannen; =sparen, *v. a.* samengaren, opsparen; =speisen, *v. n.* te zamen eten; =sperren, *v. a.* te zamen opsluiten; =stallen, *v. a.* bij elkander stallen; =stechen, *v. a.* samennaaien; =stecken, *v a.* bijeen-, samenvoegen; aaneen-, vaststeken; die Köpfe zusammenstecken, in geheime verstandhouding zijn; =stehen, *v. n.* bij elkander staan; *fig.* van dezelfde partij zijn; met elkander heulen; =stehlen, *v. a.* door stelen verkrijgen; bijeenstelen; =stellen, *v. a.* te zamen-, bijeen-, samenstellen; *fig.* vergelijken; =stellung, *f.* bijeenvoeging, samenstelling, *f.*; =steuern, *v. a.* door bijdragen verzamelen; -opbrengen; =stimmen, *v. n* overeen-, samenstemmen; =stimmung, *f.* samenstemming, *f.* akkoord, *n.*; =stopfen, *v. a.* bijeenstoppen; =stoppeln, *v. a.* nalezen (de stoppels) bijeenrapen; *fig.* compileeren; =stoß, *m.* =stoßen, *n.* samenstooting, *f.* schok, stoot, *m.*; =stoßen, *v. a.* u. *n. s.* tegen elkander stooten; bijeenvoegen; grenzen-, passen aan...; =streichen, *v. a* naar zich toe strijken; opstrijken; in den zak steken; =stücken, *v. a.* aan elkander zetten (lappen, stukken *etc.*); =stürzen, *v. n. s.* ineenstorten; =suchen, *v. a.* bijeenzoeken; =summiren, *v. a.* bijeentellen; =thun, *v. a.* bijeendoen, -zetten, vereenigen; =tragen, *v. a.* bijeenbrengen; *fig.* samenstellen uit andere boekwerken; =treffen, *v. n. s.* elkander ontmoeten, -treffen; samentreffen; =treffen, *n.* =treffung, *f.* samentreffing, ontmoeting, *f.*; =treten, *v. a.* vertrappen; *v. n. s.* zich vereenigen, zich onderling verbinden; =tritt, *m.* samenkomst, vereeniging, *f.*, =verschwören, *v. rec.* (sich) samenzweren; =verstehen, *v. rec.* (sich) zich met elkander verstaan, het onderling eens zijn; =wehen, *v. a.* bijeenwaaien; =werfen, *v. a.* bijeen-, door elkander werpen; =wickeln, *v. a.* ineenwikkelen; =winden, *v. a.* bijeenwinden; =zählen, *v. a.* bijeen-, samentellen; =ziehen, *v. a* samentrekken, -vatten; ein Gewitter zieht sich zusammen, er trekt een onweder samen; =ziehbar, *adj.* samentrekbaar; =ziehung, *f.* samentrekking, *f.*; =ziehungszeichen, *n.* *impr.* koppelteeken, *n.*; =zwängen, =zwingen, *v. a.* samenpersen, -drukken.

Zusatz, *m.* aanhangsel, bijvoegsel, *n.*; aanvulling, *f.*; mengsel, *n.*; =artikel, *m.* bij-, toegevoegd artikel, *n.*; =metall, *n.* alliage, *n.*; =rad, *n.* kroonrad; *n.*

Zusätzlich, *adj.* als bijvoegsel.

Zu//schalten, *v. a.* toespijkeren; =schanzen, *v. a fam.* iem. iets verschaffen; =schärfen, *v. a.* aanpunten, scherpen, wetten; =scharren, *v. a.* met aarde bedekken, begraven; =schauen, *v. n.* toezien, aanschouwen; =schauer, *m.* toeschouwer, *m.*; =schauerin, *f.* toeschouwster, *f.*; =schaufeln, *v. a.* met eene schop vullen; f. =scharren; =schicken, *v. a.* toezenden; *v. rec.* (sich) zich voorbereiden; =schieben, *v. a.* toeschuiven; einem den Eid zuschieben, iem. den eed opleggen; =schießen, *v. a.* u. *n.* toeschieten; =schlag, *m.* toeslag, *m.* (gerechtelijke) toewijzing, *f.*; =schlagen, *v. a.* u. *n.* toeslaan; =schnallen, *v. a.* toe-, dichtgespen; =schnappen, *v. n.* toehappen; toeslaan; =schneidetisch, *m.* =schneidemesser, *n.* snij-tafel, *f.* -mes, *n.*; =schneiden, *v. a.* snijden, knippen; aan-, voorsnijden; toesnijden; =schreiben, *v. a.* toeschrijven; =schreien, *v. n.* toeroepen; =schreiten, *v. n. s.* zijne schreden verdubbelen; =schrift, *f.* opdracht, toewijding, *f.* brief, *m.*; =schriftlich, *adv.* per brief; schriftelijk; =schüren, *v. a.* aan-, op-, stoken; =schuß, *m.* bij-, toevoegsel, *n.*; bijstand, *m.*; =schütten, *v. a.* bijgieten, -storten; =schwören, *v.*

a. (einem etw.) iem. iets onder eede bevestigen; -sehen, *v. n.* toezien; da mag er zusehen, hiervoor moet hij zorgen; wir wollen noch eine Zeitlang zusehen, wij zullen nog eenigen tijd wachten; man kann dem Unwesen nicht länger zusehen, die wanorde kan niet langer worden geduld; -sehends, *adv.* zichtbaar, al toeziende; *fig.* zeer spoedig; -senden, *v. a.* toezenden; -setzen, *v. a.* bijzetten, voegen; vermengen; eine Oeffnung zusetzen, eene opening sluiten; *v. n.* (einem) iem. dringen, levendig bij iem. aanhouden; dem Feinde scharf zusetzen, den vijand met hevigheid aanvallen; einem mit Bitten zusetzen, iem. bezweren; einem mit Drohungen zusetzen, iem. met bedreigingen overladen; -sichern, *v. a.* verzekeren, de verzekering geven; -sicherung, *f.* verzekering, *f.*; -speise, *f.* toekost, *f.*; -sperren, *v. a.* toesluiten, barrikadeeren; -spitzen, *v. a.* aanpunten, puntig maken; -spitzer, *m.* aanpunter, *m.*; -spitzung, *f.* aanpunting, *f.*; -sprache, *f.* s. Zuspruch; -sprechen, *v. a.* u. *n.* toe-, aanspreken; toewijzen; -spruch, *m.* toespraak, *m.*; aanmoediging, opwekking, *f.*; bezoek, *n.*; -stand, *m.* toestand, staat, *m.*; gesteldheid, *f.*; -ständig, *adj.* toebehoorend; -ständigkeit, *f.* toebehooren, *n.*; -ständlich, *adj.* u. *adv. gr.* onzijdig; -standswort, -standszeitwort, *n. gr.* onzijdig werkwoord, *n.*; -stechen, *v. a.* u. *n.* toenaaien; toesteken, -halen, -stoppen; -stecken, *v. a.* toesteken; -stehen, *v. imp.* toekomen, betamen, passen; es steht ihm zu, het past hem; het komt hem toe; -stellen, *v. a.* versperren; (einem etw.) iem. iets ter hand stellen, -behandigen; -steuern, *v. n. s.* naar iets heen zeilen, -varen; *fig.* zich naar iets heen begeven; *v. a.* eene bijdrage geven; -stimmen, *v. a.* u. *n.* toestemmen; -stimmig, *adj.* u. *adv* toestemmend. goedkeurend; -stimmung, *f.* toestemming, *f.*; -stopfen, *v. a.* toestoppen; -stöpseln, *v. a.* toestoppen (eene flesch); -stoßen, *v. a.* toestooten; *v. imp.* gebeuren, overkomen; es ist ihm ein Unglück zugestoßen, een ongeluk is hem overkomen; -streichen, *v. a.* toe-, dichtstrijken; -stürmen, *v. n. s.* toestormen; -stürzen, *v. n. s* toeschieten; -stutzen, *v. a.* africhten; aanleeren, voorbereiden; -tafeln, *v. a.* optakelen; -tanzen, *v. n. h.* doordansen, voortgaan met dansen; al dansende gaan naar; -tappen, *v. a.* lomp aanvatten, ruw aantasten; *fig.* onbesuisd handelen; -täppisch, *adj.* lomp. onhandig; onbesuisd; -taumeln, *v. n. s.* wankelend naderen; -that, *f.* bij-, toevoegsel; toebehooren; bestanddeel, *n.*; -theilen, *v.a.* be-, uit-,ver-,toedeelen; -thulich, -thätig, *adj.* vertrouwelijk, innemend; -thulichkeit, -thätigkeit, *f.* vertrouwelijkheid, innemendheid, *f.*; -thun, *v. a.* dicht-, toedoen; sluiten; sich zuthun, zich door innemende vertrouwelijkheid bemind maken; ohne mein Zuthun, buiten mijn toedoen; -tragen, *v. a.* aan-, toedragen; *v. rec.* (sich) zich toedragen; voorvallen; -träger, *m.* aanbrenger, *m.*; -träglich, *adj.* u. *adv.* gunstig; heilzaam, voordeelig; -träglichkeit, *f.* nuttigheid, voordeeligheid, *f.*; -trauen, *v. a.* (einem etw.) iem. bekwaam achten, in staat houden tot iets; das hätte ich ihm nicht zugetraut, dat had ik niet van hem gedacht; einem viel Gutes zutrauen, veel goed van iem. verwachten; -trauen, *n.* vertrouwen, *n.*; -traulich, *adj.* u. *adv.* vertrouwelijk; -traulichkeit, *f.* vertrouwelijkheid, *f.*; -treffen, *v. n.* uitkomen, overeenkomen; naar waarheid bevonden worden; -treten, *v. a.* toetreden; dichttrappen; -tritt, *m.* toegang, *m.*; -verlässig, *adj.* u. *adv.* vertrouwenswaardig; stellig, bepaald; -verlässigkeit, *f.* vertrouwenswaardigheid; stelligheid, zekerheid, *f.*; -versicht, *f.* vertrouwen, *n.*; -versichtlich, *adj.* u. *adv.* vol vertrouwen, vast-, gegrond; -versichtlichkeit, *f.* vertrouwen, *n.* zekerheid. *f.*

Zuvor, *adv.* vooraf, vooruit; vooreerst voormaal; -beugen, † s. vorbeugen; -eilen, *v. n. s.* haasten iem. voor te komen; -kommen, *v. n. s.* voorkomen; te boven komen; -kommen, *n.* -kommenheit, *f.* voorkomendheid, *f.*; -kommend, *adj.* voorkomend, beleefd; -laufen, *v. n. s.* voorloopen; -sagen, -sehen, -thun, *v. a.* ꝛc. van te voren-, vooraf-zeggen, -zien, -doen *etc.*

Zu//vörderst, *adv.* vooreerst; -wachs, *m.* aangroeiing. bijkoming, toeneming, *f.*; einen beträchtlichen Zuwachs erhalten, aanmerkelijk vermeerderen; -wachsen, *v. n, s.* aangroeien, aanwassen; *fig.* toekomen, ten deel vallen; toe-, dichtgroeien; -wachsungsrecht, *n.* recht van aanslibbing; -wägen, *v. a.* voor-, toewegen; toedeelen; -wallen, *v. n. s.* heengaan, heentrekken naar; -wälzen, *v. a.* heenrollen, heenwentelen; *fig.* de schuld schuiven op; sluiten door er iets voor te wentelen; -wandern, *v. n. s.* heentrekken, heenreizen, gaan naar; -wanken, *v. n. s.* waggelend heengaan naar; heenwaggelen; -warten, *v. n. h.* af-, wachten; -wege, *adv.* teweeg, te voorschijn, -wegbringen, *v. a* te weeg brengen, -weilen, *adv.* somwijlen, soms, somtijds; -weilig, *adj.* hetgeen soms geschiedt; -wickeln, *v. a.* dichtwikkelen; -wider, *prp.* tegen; dem Gesetze zuwider, tegen de wet; einem zuwider sein, een afkeer van iem. hebben; es mag Ihnen zuwider sein oder nicht, of gij het goed vindt, of niet; -wurf, *m.* toewerpen; -zäunen, *v. a.* met eene heg afsluiten; -ziehen, *v. a.* toetrekken, -halen, dichthalen; *v. n. s.* naar iets heen trekken; *v. rec.* (sich) zich op den hals halen; sich den Tod zuziehen, oorzaak van zijn eigen dood zijn; sich eine Krankheit zuziehen, eene ziekte krijgen; -ziehung, *f.* toehaling; raadpleging, ondersteuning, *f.*; mit Zuziehung Jemandes, na den raad van iem. te hebben ingewonnen; mit Zuziehung der Kosten, met berekening der kosten; -zimmern, *v. a.* (hout)

bewerken; *v. n.* toetimmeren; -**zirkeln**, *v. a.* (**einem etwas**) iem. iets met den passer voormeten; *v. n.* voortgaan met afmeten'; -**zischeln**, *v. n.* toefluisteren; -**zucht**, *f.* fokvee, *n.*; -**zug**, *m.* aanrukking, *f.* (ter hulp); *mil.* **die Zuzüge**, de ter hulp, ter versterking aanrukkende troepen; -**zwängen**, -**zwingen**, *v. a.* naar iets heen dringen; *v. n.* voortgaan met dringen, met dwingen; *v. rec.* (**sich**) zich indringen; -**zwitschern**, *v. n.* tjilpen, kweelen; voortgaan met tjilpen.

Zwack//en, *v. a.* nijpen, knijpen; *fig.* foppen; -**eisen**, *n.* nijptang, *f.*; -**er**, *m.* fopper, *m.*

Zwang, *m.* **es**, **s**, dwang, *m.* geweld, *n.*; **sich Zwang anthun**, zich geweld aandoen; -**anleihe**, *f.* gedwongen leening, *f.*; -**arbeit**, *f.* -**befehl**, -**dienst**, *m.* -**mittel**, *n.* -**ofen**, *m.* ꝛc. dwang-arbeid, *m.* -bevel, *n.* -dienst, *m.* -middel, *n.* -oven, *m.* *etc.*; -**herr**, *m.* dwingeland, *m.*; -**herrschaft**, *f.* dwingelandij, *f.*; -**hufig**, *adj. vet.* volvoetig; -**smittel**, *n.* -**spflicht**, -**sveräußerung**, *f.* dwang-middel, *n.* -plicht, -verkoop, *m.*; -**sweise**, *adv.* gedwongen, met dwang.

Zwanzig, *num.* twintig; -**eck**, *n.* twintigvlak, *n.*; -**er**, *m.* twintig, *f.*; -**jährig**, *adj.* twintigjarig; -**pfünder**, *m.* twintigponder, *m.*; -**ste**, *num.* twintigste. — Men vorme de verdere samenst. naar de gelijksoortige worden onder: **acht**, **drei**, **ein**.

Zwar, *adv.* wel is waar, wel.

Zweck, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, doel, oogmerk, *n.* bedoeling, *f.*; -, *m.* pin, *f.* zwikje, *n.*; -**en**, *v. a.* u. *n.* vast-, pinnen; **auf etw. zwecken**, iets bedoelen; -**lehre**, *f.* doelleer, *f.*; -**los**, -**mäßig**, *adj.* u. *adv.* doel-loos, -matig; -**mäßigkeit**, *f.* doelmatigheid, *f.*; -**nagel**, *m.* zwikje, pinnetje, *n.*; -**widrig**, *adj.* u. *adv.* tegen de bedoeling, -het doel; ondoelmatig; -**widrigkeit**, *f.* ondoelmatigheid, *a.*

Zwei, *num.* twee; -**armig**, -**beinig**, -**blätterig**, *adj.* ꝛc. tweearmig, -beenig, -bladerig *etc.*; -**decker**, *m.* tweedekker, *m.*; -**deuteln**, *v. n. h.* dubbelzinnig, onduidelijk zijn; -**deutig**, *adj.* u. *adv.* dubbelzinnig; -**deutigkeit**, *f.* dubbelzinnigheid, dubbelhartigheid, *f.*; -**doppelt**, *adj.* tweevoudig; -**er**, *m.* twee, *f.*; stuk van twee penningen; -**erlei**, *adj.* tweederlei; **zweierlei Reden führen**, dubbelzinnig spreken; **sagen und thun ist zweierlei**, zeggen en doen is twee; -**falter**, *m.* vlinder, *m.* kapel, *f.*; -**fach**, -**fältig**, *adj.* tweevoudig; -**fünftelschein**, *m. astr.* stand van twee planeten, die 144 graden van elkander verwijderd zijn; -**gesang**, *m.* tweegezang, duo, *n.*; -**gespräch**, *n.* samenspraak, *f.*; -**häuig**, -**mähdig**, *adj.* dat tweemaal 's jaar kan gemaaid worden; -**henkelig**, *adj.* met twee henkels; -**herr**, *m.* tweeman, *m.*; -**schattig**, *adj.* tweeschaduwig; -**spännig**, *adj.* tweespannig; -**te**, *num.* tweede; -**el**, *n.* tweede gedeelte, *n.*; -**zackig**, -**zinkig**, *adj.* tweepuntig; -**zeilig**, *adj.* tweeregelig; -**zöllig**, *adj.* van twee duim; -**züngig**, *adj.* dubbelhartig; -**züngler**, *m.* dubbelhartig mensch, *m.* — Men vorme de verdere samenst. naar de gelijksoortige woorden onder: **acht**, **drei**, **ein**.

Zweifel, *m.* twijfel, *m.* twijfeling, *f.*; **es ist kein Zweifel, dran, das leidet keinen Zweifel**, er valt niet aan te twijfelen; -**geist**, *m.* -**lehre**, *f.* ꝛc. twijfelgeest, *m.* -leer, *f.* *etc.*; -**haft**, *adj.* u. *adv.* twijfelachtig; -**haftigkeit**, *f.* twijfelachtigheid, *f.*; -**n**, *v. a* twijfelen; -**punkt**, *m.* twijfelachtig punt, *n.*; -**sform**, *f.* twijfelachtige vorm, *m.*; -**(s)frei**, *adj.* u. *adv.* ongetwijfeld; -**(s)freiheit**, *f.* zekerheid, *f.*; -**sgrund**, *m.* reden tot twijfel; -**sinn**, -**muth**, *m.* twijfelzucht, twijfelachtigheid, *f.*; -**sucht**, *f.* twijfelzucht, *f.*; -**süchtig**, *adj.* twijfelzuchtig; -**voll**, *adj.* vol twijfel; -**weide**, *f.* bastaardwilg, *m.*; -**sknoten**, *m.* bezwaar, *n.* gewetenstwijfel, *m.*; -**sohne**, *adv.* zonder twijfel; -**weiser**, *m.* twijfelaar, *m.*; -**weisheit**, *f.* scepticisme, *n.*

Zweifler, *m.* twijfelaar, scepticus, *m.*

Zweig, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, twijg, *f.* tak, *m.*; **auf einen grünen Zweig kommen**, voorspoed hebben; -**bahn**, *f.* zijtak van een spoorweg; -**icht**, -**ig**, *adj.* takkig.

Zwerch, *adj.* dwars; -**axt**, -**balken** ꝛc. s. **Queraxt** ꝛc.; -**fell**, *n. anat.* middelrif, *n.*; **einem das Zwerchfell erschüttern**, iem. aan het lachen maken.

Zwerg, *m.* **es**, **s**, *pl.* **e**, dwerg, *m.*; -**aloe**, *f.* -**baum**, *m.* -**maus**, -**pflanze**, -**ziege**, *f.* ꝛc. ꝛc. dwerg-aloë, *f.* -boom, *m.* -muis, -plant, -geit, *f.* *etc.*; -**haft**, *adj.* dwergachtig; -**büffel**, *m.* bubal, *m.*; -**ochse**, *m.* afrikaansche buffel, *m.*

Zwetsche, *f.* pruim, kwets, *f.*; s. **Pflaume** ꝛc.

Zwick, *m.* **s**, knel, *f.*; -**bohrer**, *m.* zwikboor, *f.*; -**e**, -**zange**, *f.* nijptang, *f.*; klink, *f.* (eener kous); geer, *f.*; -**elbart**, *m.* knevelbaard, *m.*; -**eln**, *v. a.* klinken in kousen breien; geeren aan hemden zetten; -**en**, *v. a.* knijpen, nijpen; -**er**, *m.* knijper, nijper, *m.*; zwikje, *n.*; -**mühle**, *f.* dubbele molen, *m.* (in het molenspel); *fig.* een achterdeurtje, *n.*

Zwieback, *m.* beschuit, *f.*

Zwiebel, *f.* ui, *m.*; **eine Reihe Zwiebeln**, een rist uien; -**artig**, *adj.* uiachtig; -**beet**, -**blatt**, *n.* -**brühe**, *f.* -**geruch**, -**geschmack**, *m.* ꝛc uien-bed, -blad, *n.* -saus, *f.* -reuk, -smaak, *m.* *etc.*; -**n**, *v. a.* met uien kruiden; *fig.* (**einem**) iem. straffen, berispen, beboeten; -**röhre**, *f.* uienstengel, *m.*

Zwie//brache, *f.* tweede omploeging, *f.*; -**fach** s. **zweifach**.

Zwie//licht, *n.* schemering, *f.*; -**sel**, *m.* gaffeltje aan een tak; -**selig**, *adj.* met gaffeltjes; -**spalt**, *m.* tweespalt, *m.*; -**tracht**, *f.* tweedracht, *f.*; -**trächtig**, *adj.* tweedrachtig; -**wuchs**, *m.* knokkelziekte, *f.*

Zwillich, *m.* **s**, *pl.* **e**, trielje, beddetijk; bombazijn, *n.*; -**en**, *adj.* van tijk *etc.*; -**kittel**, *m.* bombazijnen kiel, *m.*

Zwilling, *m.* tweeling, *m.* u. *f.*; -**sapfel**, -**sbruder**, *m.* -**frucht**, *f.* -**spaar**, *n.* ꝛc. ꝛc. tweeling-appel, -broeder, *m.* -vrucht, *f.* -paar, *n.* *etc.*; -**sstreifen**, *m. pl.*

herald. tweelingsbalken, *m. pl.*

Zwin//ge, *f.* klemhaak, -boom, *m.;* hoeptang, *f.;* beslagring, *m.;* **-en,** *v. a.* dwingen, noodzaken; *v. rec.* (**sich**) zich bedwingen; **-er,** *m.* bedwinger, *m.; fort.* onder-, benedenwal, *m.;* beestenhok, *n.;* kasteel, slot, *n.;* **-herr,** *m.* slotheer; dwingeland, *m.;* **-herrschaft,** *f.* dwingelandij, *f.*

Zwirn, *m.* **es,** *pl.* **e,** garen, tweern, *n.* twijn, *m.;* **-band,** *n.* **-blonde, -franze,** *f.* **-strumpf,** *m.* **rc.** garen-band, *m.* -blonde, -franje, -kous, *f. etc.;* **-brett,** *n.* tweernplank, *f.;* **-en,** *v. a.* twijnen, tweernen; **-en,** *adj.* garen; **-er,** *m.* twijner, *m.;* **-erin,** *f.* twijnster, *f.;* **-(s)faden,** *m.* garen draad, *m.;* **-knaul,** *m.* kluwen garen, *n.;* **-mühle,** *f.* twijnmolen, *m.;* **-rad,** *n.* haspel, *m.;* **-spitze,** *f.* garen kant, *f.*

Zwischen, *prp.* tusschen; **-zwischen zwei Dinge treten,** tusschen beide treden; **-durch,** tusschen, dwars door. — In samenst. heeft „**zwischen**" dezelfde beteekenis als „tusschen" in de Nederlandsche taal, *b. v.* **Zwischen-akt, -deck, -fall, -satz rc. rc.** tusschen-bedrijf, -dek, -val, -zin, *etc. etc.;* om deze reden worden slechts die samenst. hier opgegeven, die in de Nederlandsche taal niet met „tusschen" gevormd worden, of wier vorming eenige moeielijkheid oplevert.

Zwischen//begebenheit, *f.* tusschenverhaal, *n.* -val, *m.;* **-bescheid, -spruch,** *m.* tusschenuitspraak, *f.;* **-essen, -gericht,** *n.* tusschengerecht, *n.;* **-geschäft,** *n.* tusschenzaak, *f.;* **-handel,** *m.* tusschenhandel, *m.;* **-händler,** *m.* expediteur, *m.;* **-person,** *f.* tusschenpersoon, *m.;* **-pfosten, -ständer,** *m.* tusschenstander, *m.;* **-platz, -raum,** *m.* tusschenplaats, -ruimte, *f.;* **-satz,** *m. gr.* tusschenzin, *m.; phil.* tusschenstelling, *f.;* **-station,** *f.* tusschenstation, *n.;* **-stand,** *m.* tusschenstand, *m.;* **-stimme,** *f.* alt, bovenstem, *f.;* **-träger,** *m.* over-, aanbrenger, verklikker, *m.;* **-trägerei,** *f.* overbrenging, *f.* verklikken, *n.;* **-zeile,** *f.* tusschenregel, *m.* interlinie, *f.*

Zwischgold, *n.* klatergoud, *n.*

Zwist, *m.* **es, s,** *pl.* **e,** twist, strijd, *m.* geschil, *n.;* **-en,** *v. n.* twisten; **-ig,** *adj.* twistzuchtig; **-igkeit,** *f,* s. **Zwist.**

Zwitschern, *v. n.* kweelen, kwetteren, tjilpen; **wie die Alten sungen, so zwitschern die Jungen,** gelijk de ouden zongen, zoo piepen de jongen.

Zwitter, *m.* hermaphrodiet, *m.* u. *f.* manvrouw, *f.;* **-artig, -haft,** *adj.* dubbel-, tweeslachtig; **-blume,** *f.* tweeslachtige bloem, *f.;* **-geschlecht,** *n. bot.* tweeslachtige planten, *f. pl.;* **-geschöpf,** *n. fig.* bastaard, *m.;* **-wort,** *n.* bastaard-woord, *n.*

Zwo s. **Zwei.**

Zwölf, *num.* twaalf; **nach zwölf Uhr,** na twaalven; **-blätterig, -eckig, -fach,** *adj.* **rc.** twaalf-bladerig, -hoekig, -voudig *etc.*; **-erlei,** *adj.* twaalfderlei; **-fingerdarm,** *m.* twaalfvingerdarm, *m.;* **-löthig,** *adj.* twaalf lood wegende; **-pfünder,** *m.* twaalfponder, *m.;* **-stündner,** *m.* mijnwerker, die twaalf uren daags arbeidt; **-te,** *num.* twaalfde; **-tel,** *n.* twaalfde gedeelte, *n.;* **-ter,** *m.* twaalf, *f.* — Men vorme de verdere samenst. naar de gelijksoortige woorden onder: **acht, drei, ein.**

Zypresse, Zymbel, Zylinder rc. s. **Cypresse rc.**

Verzeichniß der gebräuchlichsten Vornamen.

Lijst der meest gebruikelijke voornamen.

A.

Adele, Adela.
Adelheid, Adelaide.
Adelgund, Adelgonde.
Adrian, Adriaan.
Adriane, Adriana.
Agathe, Agatha.
Alphons, Alphonsus.
Amalie, Amalia.
Andreas, Andries.
Aennchen, Antje.
Anselm, Anselmus.
Anton, Antoon, Toon.
Arnold, Arnoldus.
August, Augustus.

B.

Babette, Babet.
Balduin, Boudewijn.
Balthasar, Balzer, Balthazar.
Bärbel, Barbara.
Bartholomäus, Bartholomeus.
Bastian, Bastiaan.
Benedikt, Benedictus.
Betty, Elsje.

C.

Cäcil, Cecil.
Cäcilie, Cecilia.
Carl, Karel.
Caroline, Karolina.
Casimir, Cazimir.
Christian, Christiaan.
Christoph, Christophorus.
Clara, Klara.
Clärchen, Klaartje.
Claudia, Klaudina.
Claus, Klaas.
Clemens, Klemens.

Cölestin, Celestinas.
Conrad, Koenraad.
Constantin, Konstantia.
Cornelius, Kornelis.
Crispin, Krispijn.

D.

Daniel, Daniël.
Deodat, Deodaat.
Dietrich, Diederik.
Dionysius, Dionyzius.
Dominica, Dominika.

E.

Eberhard, Everhardus.
Edmund, Edmond.
Ehrenfried, Honorius.
Eleonore, Eleonora.
Elisabeth, Elizabeth.
Elise, Eliza.
Ernst, Ernestus.
Eugen, Eugenius.
Eustach, Eustachius.

F.

Fabian, Fabianus.
Flourenz, Florentius.
Florentin, Floris.
Franz, Frans.
Franziscus, Franciscus.
Fränzchen, Fransje.
Franziska, Francine.
Friederike, Frederika.
Friedrich, Frederik.
Fritz, Frits.

G.

Georg, George.
Gerhard, Gerhardus.
Gertraud, Gertruida.
Gervais, Gervasius.
Gisbertus, Gijsbertus.
Gottfried, Godfried.
Gotthard, Godhard.
Gottlieb, Godlief.
Gregor, Gregoor.
Gretchen, Grietje.
Günther, Gunterus.
Gustav, Gustaaf.

H.

Hannchen, Jansje.
Hanna, Hanna.
Häuschen, Hansje.
Heinrich, Hendrik.
Henriette, Hendrika.
Herbert, Huibert.
Hermann, Hermanus.
Hildegund, Hildegonda.
Hiob, Job.
Hubert, Hubertus.
Hugo, Hugo, Huig.

I.

Ignaz, Ignatius.
Immanuel, Emanuel.
Irene, Irena.
Isabelle, Izabella.
Isidor, Isidorus.

J. (Jod).

Jakob, Jakobus.
Jakobine, Jakoba.
Johann, Johan, Jan.
Josua, Jozua.
Julian, Juliaan.
Jörg, George.

K.

Karl, Karel.
Käthchen, Kaatje.
Kunigunde, Kunigonda.
Kunz, Koen.

L.

Lätitia, Letitia.
Laurenz, Lourens.
Leonhard, Leendert.
Lenchen, Leentje.
Lieschen, Betje.
Lisette, Lizette.
Lorenz, Lourens.
Lottchen, Lotje.
Lucian, Lucianus.
Ludwig, Lodewijk.
Luise, Louiza.

M.

Magdalene, Magdalena.
Malchen, Amalia.
Mariechen, Mietje.
Martin, Martinus.
Matthäus, Mattheus.
Maximilian, Max, Maximilliaan.
Moritz, Maurits.
Moses, Mozes.

N.

Nanette, Naatje.
Nikolaus, Nikolaas.
Noah, Noach.

O.

Ottilie, Odilia.
Ottfried, Otfried.
Ottomar, Otmar.

P.

Paul, Paulus, Pauw.
Pauline, Paulina.
Paulinchen, Paulientje.
Peter, Piet, Pieter.
Philibert, Filibert.
Philipp, Filips.
Philippine, Filippina.

Q.

Quirin, Quirinus.
Quirine, Quirina.

R.

Rahel, Rachel.
Raphael, Raphaël.
Reichhard, Rijk.
Reinhard, Reinier
Robert, Robbert.
Roderich, Roderijk.
Roland, Roeland.
Rolf, Roel.
Rosalie, Rozalia.
Röschen, Roosje.
Rose, Roza.
Rosamunde, Rozamonde.
Rosine, Rozina.
Rudolph, Rudolf.
Rüdiger, Rutger.

S.

Sannchen, Sannetje.
Sara, Saar, Sara.
Särchen, Saartje.
Sebastian, Sebastiaan.
Servatius, Servaas.
Sibert, Siwert.
Siegmund, Siegmond.
Sigismund, Sigismondus.
Simon, Simon, Sijmen.
Sophia, Sofia.
Stephan, Stephanus.
Steffen, Steven.
Susanna, Suzanna.
Süschen, Suza.

T.

Theobald, Theobaldus, Tibert.
Theodor, Theodor. [Tibout.
Theodosius, Theodozius.
Theodosia, Theodozia.
Therese, Thereza.

U.

Ulrich, Ulrik.
Urban, Urbaan.
Ursula, Ursel.
Ursinus, Ursin.

V.

Valentin, Valentin.
Valerian, Valeriaan.
Velten, Valentijn.
Vincent, Vincentius.

W.

Walther, Wouter.
Wilhelm, Willem.
Wilhelmine, Willemina.
Wilhelminchen, Willemijntje.
Winfried, Winfridus.

X.

Xaver, Xaveer.

Z.

Zachäus, Zacheus.

Namen aus der Geschichte und Mythologie.
Namen uit de geschiedenis en fabelleer.

Aeakus, Eakus.
Aegistus, Egistus.
Aelian, Elianus.
Aemilian, Emilianus.
Aeneas, Eneas.
Aeolus, Eolus.
Aesculap, Esculapius.
Aesop, Esopus.
Alcäus, Alceus.
Alcide, Alcides.
Arcadius, Arcadius.
Aristäus, Aristeus.
Aristodem, Aristodemus.
Asträa, Astrea.
Aurelian, Aurelianus.
Belisar, Belisarius.
Canut, Kanoet.
Crösus, Krezus.
Dädalus, Dedalus.
Demokrit, Demokritus.
Deocletian, Diocletianus.
Domitian, Domitianus.
Epicur, Egikurus.
Euclid, Euclides.
Ham, Cham.
Heliodor, Heliodorus.
Heraklit, Heraklitus.
Herodot, Herodotus.
Herostrat, Erostratus.
Hesekiel, Ezechiel.
Hiob, Job.
Homer, Homerus.
Horaz, Horatius.
Hosea, Hozea.
Hyacinth, Hiacinthus.
Karl der Kühne, Karel de stoute.
Lykurg, Lykurgus.
Maccabäus, Maccabeus.
Mäcenas, Mecenas.
Mark-Aurel, Markus-Aurelius.
Megäre, Megera.
Merkur, Merkurius.
Ovid, Ovidius.
Palämon, Palemon.
Phädra, Phedra.
Philoktet, Philoktetes.
Pindar, Pindarus.
Plutarch, Plutarchus.
Polydor, Polydorus.
Polyhymnia, Polymnia.
Polykarp, Polykarpus.
Ptolemäus, Ptolemeus.
Quintilian, Quintilianus.
Saturn, Saturnus.
Silen, Silenus.
Telemach, Telemachus.
Terenz, Terentius.
Valentinian, Valentinianus.
Vespasian, Vespasianus
Virgil, Virgilius.
Vulkan, Vulkanus.

Namen aus der Länder- und Völkerkunde.

Namen uit de land- en volkenkunde.

Verkortingen: *dep.* departement. *dr.* dorp. *e.* eiland. *geb.* gebergte. *h.* haven. *k.* kanton. *kr.* kreits. *pr.* provincie. *str.* stroom. *st.* stad. *v.* volksstam.

A.

Aach//en, *st.* Aken; -**ner**, Akenaar; -**nerin**, Akensche.
Abchasien, *v.* Abchazië.
Abukir, *h.* Aboekir.
Abuschaehr, *st. h.* Aboesjehr,
Abyssinien, Abyssinië.
Achaia, Achaje.
Aegypten, Egypte.
Aeolien, Eolië.
Aethiopien, Etiopië.
Aetolien, Etolië.
Afghanisch, afghaansch
Afrikan//er, Afrikaan; -**isch**, afrikaansch.
Akadien, Akadië.
Akarnanien, Akarnanië.
Alban//ien, Albanië; -**ier**, Albanees.
Algarvien, Algarvië.
Algier, *pr. st.* Algiers; -**er**, Algerijn; -**isch**, algerijnsch.
Amerikan//er, Amerikaan; -**isch**, amerikaansch.
Ammoniter, Ammoniet.
Amsterdamer, Amsterdammer; *adj.* amsterdamsch; -**in**, Amsterdamsche.
Andalusien, Andalusië.
Antiochien, *st.* Antiochië.
Apennin//en, *geb.* Apennijnen; -**isch**, apenijnsch.
Apulien, *pr.* Apulië.
Aquitanien, *pr.* Aquitanie.
Arab//ien, Arabië; -**er**, Arabier; -**erin**, arabische vrouw.
Aragonien, *pr.* Aragonie.
Aria, Arië.
Armenien, Armenië.
Arkadien, Arkadië.
Asien, Azië.
Asiate, Aziaat.
Assirien, *v.* Assyrië.
Asturien, *pr.* Asturië.
Athen, *st.* Athene; -**iensisch**, atheensch.
Augsburgisch, augsburgsch.
Australien, Australië.
Austrasien, Austrasië.

B.

Baiern, **Bayern**, Beijeren.
Baierisch, beijersch.
Baktrien, Baktrië.
Barbaresken, de barbarische staten.
Basel, *st.* Bazel.
Batav//isch, bataafsch; -**ieren**, **Batavier**; -**ien**, Batavië.
Belg//ien, België; -**ier**, Belg.
Belgrad, Belgrado.
Bengalisch, bengaalsch.
Berber//ei, Barbarije; -**isch**, barbarijsch.
Berlin, *st.* Berlijn; -**er**, Berlijner; -**isch**, berlijnsch.
Bernisch, bernsch.
Bessarabien, Bessarabië.
Biskaya, Biscaaije.
Bithynien, Bithynië.
Bodensee, meer van Constanz.
Böotien, *pr.* Boeotië.
Böhm//en, *pr.* Bohemen; -**er**, Bohemer; -**in**, Bohemerin; -**isch**, boheemsch.
Bologneser, Bolognezer; -**in**, Bologneesche.
Bolognesisch, bologneesch.
Bosnien, *pr.* Bosnië.
Boulog//ne, *st.* Boulonje; -**er**, Boulonjeezer; -**erin**, Boulonjeesche vrouw; -**isch**, boulonjeesch.
Brabant, *pr.* Braband; -**isch**, brabandsch.
Brandenburgisch, brandenburgsch.
Brasili//en, Brazilië; -**er**, Braziliaan; -**erin**, Braziliaansche vrouw; -**sch**, braziliaansch.
Bregenzersee, Bregenzer meer.
Bremen, *st.* Bremen; -**isch**, breemsch.
Brit//te, Brit; -**isch**, britsch; -**annisch**, britannisch; -**anien**, Britanje.
Braunschweig, Brunswijk; -**ig**, brunswijksch.
Brüssel, *st.* Brussel; -**er**, Brusselaar; -**erin**, brusselsche vrouw; -**er**, brusselsch.
Burgund, *pr.* Bourgondië.
Bulgarien, Bulgarië.
Bulgar, Bulgaar; -**isch**, bulgaarsch; -**ien**, Bulgarije.
Byzantin//er, Byzantijn; -**isch**, byzantijnsch.
Byzanz, Byzantium.

C.

Calabrien, *pr.* Calabrië.
Caledonien, Caledonie.
Californien, Californië.
Castilian//er, Castiliaan; -**erin**, castiliaansche vrouw; -**isch**, castiliaansch.
Castilien, Castilië.
Catalonien, Catalonië.
Ceylonesisch, ceylonsch.
Cephalonien, Cephalonië.
Chalcedoien, Calcedonië.
Chaldäa, Chaldea.
Chaldäisch, chaldeesch.
Cherokesen, *v.* Cherokeezen.
Chines//e, Chineez; -**in**, chineesche vrouw; -**isch**, chineesch.
Cisalpinisch, cisalpijnsch.
Coblenz, *st.* Coblentz.
Constantinopolitan//er, Constantinopolitaan; -**isch**, constantinopolitaan.

Corsican//er, Corsicaan; **=isch**, corsicaansch.
Cypern, *e.* Cyprus.

D.

Dacien, *pr.* Dacie.
Dalekarlien, Dalikarlië.
Dalmatien, Dalmatië.
Damascener, Damasceen, *m.*; damasceensch, *adj.*
Dänemark, Denemarken.
Dän//e, Deen; **=in**, Denin; **=isch**, deensch.
Danzig, *st.* Dantzig.
Deutsch, *adj.* duitsch; **=e**, *m.* u. *f.* duitscher, *m.* duitsche, *f.*; **=land**, Duitschland.
Dover, *st.* Doever.
Dornik, *st.* Doornik.
Dortrecht, *st.* Dord.
Dünkirchen, Duinkerken.
Düsseldorf, Dusseldorp.

E.

Edinburg, *st.* Edenburg; **=isch**, edenburgsch.
Eismeer, ijszee.
Elsaß, *pr.* Elzas. [sassisch.
Elsäss//er, Elzasser; **=isch**, el-
England, Engeland.
Engländer, Engelschman.
Engländerin, engelsche vrouw.
Englisch, engelsch.
Epheser, Ephezier; **=**, *pl.* Ephez//en, -iers.
Eskimos, Eskimoos.
Esthländisch, esthlandsch.
Euphrat, *str.* Euphraat.
Europ//a, Europa; **=äer**, Europeaan; **=äisch**, Europ//eesch, -isch, -eaansch.

F.

Finnland, Finland.
Finnländ//er, Finlander; **=erin**, finlandsche vrouw; **=isch**, finlandsch.
Flamländer, Vlaming.
Flämisch, vlaamsch.
Flandern, Vlaanderen.
Florenz, *st.* Florence.
Florentin//er, Florentijner; **=erin**, florentijnscbe vrouw; **=isch**, florentijnsch.
Frankfurt am Main, Frankfort aan den Main.
Frankfurt an der Oder, Frankfort aan den Oder.
Frankfurt//er, Frankforter; **=erin**, Frankforterin; **=isch**, frankfortsch
Frankreich, Frankrijk.
Franz//ose, Franschman; **=ösin**, fransche vrouw; **=ösisch**, fransch.
Fünfkirchen, *st.* Vijfkerken.

G.

Galizien, *pr.* Galizië.
Galilä//a, *pr.* Galilea; **=isch**,
Gallien, Gallië. [galileesch.
Gaskonien, Gasconje.
Geldern, *pr.* Gelderland; **=er**, Geldersman; **=erin**, geldersche vrouw; **=sch**, geldersch.
Genf, *st.* Geneve; **=er**, Genever; **=erin**, geneefzche vrouw; **=isch**, geneefsch.
Gent, *st.* Gent; **=er**, Gentenaar; **=erin**, gentsche vrouw; **=isch**, gentsch.
Genu//a, *st.* Genua; **=eser**, Genuees; **=eserin**, genueesche vrouw; **=esisch**, genueesch.
German//ien, Germanië; **=isch**, germaansch.
Gertrudenberg, *st.* Gertruiden-
Georgien, *pr.* Gruzië. [berg.
Graubünd//en, *k.* Grauwbunderland; **=ner**, Grauwbunder; **=nerin**, Grauwbundersche.
Griech//e, Griek; **=in**, Griekin; **=isch**, grieksch.
Griechenland, Griekenland.
Grönland, Groenland.
Grönländer, Groenlander.
Gröningen, *pr.* u. *st.* Groningen.
Groß=Britanien, Groot-Brittanje.

H.

Haag, der, den Haag, 's Hage; **=er**, Hagenaar; **=erin**, Hagensche.
Hannover, *st.* u. *pr.* Hannover; **=an**, Hannoveraan; **=anin**, Hannoveranin.
Hannöverisch, hannoversch.
Harz, der, *geb.* Haartz.
Helvetien, Helvetië.
Henegau, Henegouwen.
Herzogenbusch, *st.* 's Hertogenbosch.
Hesse, Hes; **=in**, Hessin.
Holländer, Hollander; **=erin**, Hollanderin.
Holländisch, hollandsch.

I.

Illyrien, Illyrië.
Indien, Indië, Indiën.
Ionien, Ionië.
Irland, Irland.
Irländ//er, Ier; **=erin**, Ierin; **=isch**, iersch.
Island, *e.* Ijsland.
Isländisch, ijslandsch.
Italien, Italië.
Italien//er, Italiaan; **=erin**, italiaansche vrouw; **=isch**, italiaansch.

J (Jod).

Jamaikanisch, Jamaikaansch.
Japan, *e.* Japan; **=es**, Japanees; **=esin**, Japaneesche vrouw; **=isch**, japaneesch.
Javaner, Javaan.
Jordan, *str.* Jordaan.
Jülich, *st.* Gulik; **=erland**, Gulikerland.

K.

Kaffernland, Kafferland.
Kanaan, Kanaän.
Kananiter, Kananiet.
Kananitisch, Kananietisch.
Kap der guten Hoffnung, Kaap de goede hoop.
Kaukasien, Kaukazië.
Kirchenstaat, de kerkelijke staat.
Köln, *st.* Keulen; **=er**, Keulenaar; **=erin**, keulsche vrouw; **=isch**, keulsch.
Königsberg, *st.* Koningsbergen.
Korfu, Korfu; **=er**, Korfioot.
Korinth, *st.* Korinthe.
Kortryk, *st.* Kortrijk.
Kosacken, Kozakken.
Krim, die, *e.* de Krim.
Kroatien, *pr.* Kroatië.
Kurdistan, *pr.* Koerdistan.
Kurhessen, Keurhessen.
Kurland, Koerland.
Kurländer, Koerlander.
Kurländisch, Koerlandsch.

L.

Lacedämonien, *pr.* Lacedemonië
Leidn//er, Leidenaar; **=erin**, leidsche vrouw; **=isch**, leidsch

Lett//e, Lijflander; -**in**, lijflandsche vrouw; -**isch**, lijflandsch.
Liefland, *pr.* Lijfland.
Liefländer, Lijflander.
Lille, *st.* Rijssel.
Lombardei, **die**, Lombardije.
London, *st.* London; -**er**, Londener; -**erin**, londensche vrouw.
Lorenzostrom, Sint-Laurenz.
Lothringen, *pr.* Lotharingen.
Lüttich, *st.* Luik; -**er**, Luikenaar; -**erin**, luiksche vrouw.
Lüttich, luiksch,
Lydien, Lydië.
Lyoner, Lionees; -**in**, lioneesche vrouw.

M.

Macedonien, Macedonië.
Magdeburg, *st* Maagdenburg.
Mainz, *st.* Mentz.
Mailand, *st.* Milaan.
Mailänder, Milanees; -**in**, milaneesche vrouw.
Mähren, *pr.* Moravië.
Mähren, *pl. v.* Moraviërs.
Mährisch, moravisch.
Malai//en, *v.* Maleijers; -**isch**, maleijisch.
Maltheser, Maltheezer.
Mantschurei, **die**, Mantsjoerië.
Mantuanisch, mantuaansch.
Marmorameer, Marmerzee.
Marokkanisch, marokaansch.
Mecheln, *st.* Mechelen.
Medien, Medië.
Meißen, *kr.* Meissen.
Mittelländisch, middellandsch
Milet, *st.* Milete.
Modenaer, Modanees.
Moldau, *pr* Moldavië.
Mongolei, **die**, Mongolië.
Mosel, *str.* Moezel.
Mühlhausen, *st.* Muhlhuizen.

N.

Namür, *st.* Namen.
Natolien, *pr.* Natolië.
Nederland, Nederland.
Nil, *str.* Nijl.
Nimwegen, *st.* Nijmegen.
Normandie, **die**, *pr.* Normandië.
Norweg//en, Noorwegen; -**isch**, noorweegsch.
Nubien, *pr.* Nubië.
Numidien, *pr.* Numidië.

O.

Oberyssel, *pr.* Overijsssel.
Oelberg, Olijfberg.
Ostende, *st.* Oostende.
Oestreich, Oostenrijk; -**isch**, oostenrijksch.
Ost-Indien, Oost-Indië.
Ottomanisch, ottomansch.

P.

Paris, *st.* Parijs.
Paris//er, Parijzenaar; -**erin**, parijsche vrouw; -**isch**, parijsch.
Parmesanisch, parmezaansch.
Persien, Perzië.
Pfalz, **die**, de Palts, *m.*
Pfälzer, Paltser.
Philippinisch, philippijnsch.
Phönizien, *pr.* Phoenizië.
Phrygien, *pr.* Phrygië.
Pikardie, **die**, Pykardië.
Pisa, *st.* Piza; -**er**, Pisaner.
Pol//e, Pool; -**in**, Poolsche; -**nisch**, poolsch
Pommer, Pommeraan.
Pommern, *pr.* Pommeren.
Portugies//e, Portugees; -**in**, portugeesche vrouw; -**isch**, portugeesch.
Prag, *st.* Praag.
Preußen, Pruissen

R.

Ragusa, *st.* Raguza; -**er**, Raguzaner; -**erin**, raguzaasche vrouw.
Rhätien, *pr.* Rhatië.
Rhein, *str.* Rijn; -**isch**, rijnsch.
Rom, *st.* Rome.
Röm//er, Romein; -**erin**, romeinsche vrouw; -**isch**, romeinsch.
Rouen, *st.* Rouaan; -**er**, Rouaner; -**erin**, rouaansche vrouw.
Rumelien, *pr.* Rumelië.]
Rußland, Rusland.
Russ//e, Rus; -**in**, Russin; -**isch**, russisch.

S.

Sabiner, *v.* Sabijnen.
Sachsen, Saksen.
Sächsisch, saksisch.
Sagunt, *st.* Saguntum; -**iner**, *v.* Saguntijnen.
Samariter, Samaritaan; -**in**, samaritaansche vrouw.
Sardinien, Sardinië.
Savoyen, *pr.* Savooije.
Savoyarde, Savooijaard.
Scandinavien, Scandinavië.
Schaffhausen, *st.* Schafhuizen.
Schilfmeer, Schilfzee.
Schottland, Schotland.
Schott//e, Schot; -**in**, Schottin; -**isch**, schotsch.
Schwaben, *pr.* Zwaben.
Schwabe, Zwaab.
Schwäbin, Zwabin.
Schwarzwald, Zwarte-woud.
Schweden, Zweden.
Schwede, Zweed.
Schwedin, Zwedin.
Schwedisch, zwedisch.
Schweiz, Zwitserland
Schwyz, Schwyz, Schweiz.
Schlesi//en, *pr.* Silezië; -**ier**, Silezier; -**isch**, silezisch.
Schleswig, *st.* u. *pr.* Sleeswijk.
Seeland, Zeeland.
Seeländer, Zeeuw.
Seeländerin, Zeeuwsche.
Seeländisch, zeeuwsch.
Siamesen, *v.* Siameesen.
Siamesisch, siameesch.
Sibirien, Sibirië.
Sicilien, *e.* Sicilië.
Sicilian//er, Siciliaan; -**erin**, siciliaansche vrouw; -**isch**, siciliaansch.
Siebenbürgen, Zevenbergen.
Slavonien, *pr.* Slavonië.
Span//ien, Spanje; -**ier**, Spanjaard; -**ierin**, spaansche vrouw; -**isch**, spaansch.
Steiermark, *pr.* Stiermarken.
Steiermärk//er, Stiermarker; -**erin**, stiermarksche vrouw; -**isch**, stiermarksch.
Straßburg, *st.* Straatsburg,
Stuhl-Weißenburg, *st.* Stoel-Weissenburg
Sund, Sond.
Sunda-Inseln, Soenda-Eilanden.
Susa, *st.* Suza.
Syrien, Syrië.

T.

Tajo, *str.* Taag.
Tartarei, **die**, Tartarije.
Tartarisch, tartaarsch.
Taurien, *pr.* Taurië.
Themse, *str.* Theems.
Thessalien, *pr.* Thessalië.

Thracien, *pr.* Thracië.
Thüringisch, thuringsch.
Tibetanisch, tibetaansch.
Trient, *st.* Trente.
Trierisch, triersch.
Troja, *st* Troje; **=ner,** Trojaan; **=nisch,** trojaansch.
Tunes//e, Tuneezer; **=in,** tuneesche vrouw; **=isch,** tuneesch.
Türk//e, Turk; **=in,** Turkin; **=isch,** turksch.
Türkei, die, Turkije.
Tyrolisch, tyroolsch.

U.

Ungarn, Hongarije.
Ungar, Hongaar; **=in,** hongaarsche vrouw; **=isch,** hongaarsch.
Unger 2c. s. **Ungar.**
Ural, *geb.* Oeral.

V.

Vandalen, *v.* Wandalen.
Vandalisch, wandaalsch.
Venedig, *st.* Venetië.
Venetian//er, Venetiaan; **=erin,** venetiaansche vrouw; **=isch,** venetiaansch.
Vereinigten Staaten, die, de vereenigde staten.
Vesuv, *geb.* Vesuvius.
Vogesen, die, *geb.* Vogezen.

W.

Waadtland, *k.* Waadland.
Waadtländer, Waadlander.
Waadtländisch, Waadlandsch.
Wallon//e, Waal; **=en,** Walen; **=in,** waalsche vrouw; **=isch,** waalsch.
Waldenser, *v.* Waldenzen.
Wallachei, *pr.* Walachije.
Wallis, *pr.* Wallizerland.
Wallisisch, Wallisch.
Weser, *str.* Wezer.
West=Indien, West-Indië.
Westfalen, *pr.* Westphalen.
Westfale, Westphaal.
Westfälisch, Westphaalsch.
Wien, *st.* Weenen; **=er,** Weener; **=erin,** Weenerin; **=erisch,** weensch.

Y.

Ypern, *st.* Yperen.

Z.

Zürich, *st. k.* Zurich.
Zweibrücken, *st.* Tweebruggen.

Die starken und unregelmäßigen Zeitwörter.

De sterke en onregelmatige werkwoorden.

A. Overzicht der sterke werkwoorden.

Klasse.	Präsens.	Imperfectum	Particip. Perfecti	Voorbeelden
I.	i	a	u	binden, finden
II.	e (i, ä, o)	a	o	sprechen, spinnen
III.	i (e)	a	e	bitten, geben
IV.	ei	i, ie	i, ie,	streiten, bleiben
V.	ie (ü, e, ä, au, ö)	o	o	fliegen, lügen
VI.	a	u	a	fahren, tragen
VII.	a (ei, au, u, o)	ie	zoo als Präsens	fallen, rufen

Infinitiv.	Indicativ Imperfectum	Participium Perfecti	Conjunctiv Imperfectum	Imperativ	Präsens
I.					
binden	band	gebunden	bände	binde	ich binde. du bindest, er bindet
dingen*	dang	gedungen	dänge	dinge	ich dinge, du dingst, er dingt
dringen	drang	gedrungen	dränge	dringe	ich dringe, du dringst, er dringt
finden	fand	gefunden	fände	finde	ich finde, du findest, er findet
gelingen	gelang	gelungen	gelänge	gelinge	— — es gelingt
klingen	klang	geklungen	klänge	klinge	ich klinge, du klingst, er klingt
mißlingen	mißlang	mißlungen	mißlänge	mißlinge	— — es mißlingt
ringen	rang	gerungen	ränge	ringe	ich ringe, du ringst, er ringt
schinden	schand	geschunden	schünde	schinde	ich schinde, du schindest, er schindet
schlingen	schlang	geschlungen	schlänge	schlinge	ich schlinge, du schlingst, er schlingt
schwinden	schwand	geschwunden	schwände	schwinde	ich schwinde, du schwindest, er schwindet
schwingen	schwang	geschwungen	schwänge	schwinge	ich schwinge, du schwingst, er schwingt
singen	sang	gesungen	sänge	singe	ich singe, du singst, er singt
sinken	sank	gesunken	sänke	sinke	ich sinke, du sinkst, er sinkt
springen	sprang	gesprungen	spränge	springe	ich springe, du springst, er springt
stinken	stank	gestunken	stänke	stinke	ich stinke, du stinkst, er stinkt
trinken	trank	getrunken	tränke	trinke	ich trinke, du trinkst, er trinkt
winden	wand	gewunden	wände	winde	ich winde, du windest, er winde
zwingen	zwang	gezwungen	zwänge	zwinge	ich zwinge, du zwingst, er zwing
II.					
befehlen	befahl	befohlen	befähle (beföhle)	befiehl	ich befehle, du befiehlst, er befiehlt
beginnen	begann	begonnen	begänne	beginne	ich beginne, du beginnst, er beginnt
bergen	barg	geborgen	bärge	birg	ich berge, du birgst, er birgt
bersten*	barst	geborsten	bärste	birst (berste)	ich berste, du birst, er birst
brechen	brach	gebrochen	bräche	brich	ich breche, du brichst, er bricht
dreschen	drasch	gedroschen	dräsche	drisch	ich dresche, du drischst, er drischt
empfehlen	empfahl	empfohlen	empfähle (empföhle)	empfiehl	ich empfehle, du empfiehlst, er empfiehlt
erschrecken*	erschrak	erschrocken	erschräke	erschrick	ich erschrecke, du erschrickst, er erschrickt
gebären*	gebar	geboren	gebäre	gebäre	ich gebäre, du gebierst, er gebiert
gelten	galt	gegolten	gälte (gölte)	gilt	ich gelte, du giltst, er gilt
gewinnen	gewann	gewonnen	gewänne (gewönne)	gewinne	ich gewinne, du gewinnst, er gewinnt
helfen*	half	geholfen	hälfe (hülfe)	hilf	ich helfe, du hilfst, er hilft
kommen*	kam	gekommen	käme	komme	ich komme, du kommst, er kommt
nehmen	nahm	genommen	nähme	nimm	ich nehme, du nimmst, er nimmt
rinnen	rann	geronnen	ränne	rinne	ich rinne, du rinnst, er rinnt
schelten	schalt	gescholten	schälte (schölte)	schilt	ich schelte, du schiltst, er schilt
schwimmen	schwamm	geschwommen	schwämme (schwömme)	schwimme	ich schwimme, du schwimmst, er schwimmt
sinnen	sann	gesonnen	sänne (sönne)	sinne	ich sinne, du sinnst, er sinnt
spinnen	spann	gesponnen	spänne (spönne)	spinne	ich spinne, du spinnst, er spinnt
sprechen	sprach	gesprochen	spräche	sprich	ich spreche, du sprichst, er spricht
stechen	stach	gestochen	stäche	stich	ich steche, du stichst, er sticht
stehlen	stahl	gestohlen	stähle (stöhle)	stiehl	ich stehle, du stiehlst, er stiehlt

* Zie D. werkwoorden met verschillende vormen.

Infinitiv	Indicativ Imperfectum	Participium Perfecti	Conjunctiv Imperfectum	Imperativ	Präsens.
sterben	starb	gestorben	stürbe	stirb	ich sterbe, du stirbst, er stirbt
treffen	traf	getroffen	träfe	triff	ich treffe, du triffst, er trifft
verderben*	verdarb	verdorben	verdürbe	verdirb	ich verderbe, du verdirbst, er verdirbt
verwirren*	verwirrte	verworren	verwirrte	verwirre	ich verwirre, du verwirrst, er verwirrt
werben	warb	geworben	würbe	wirb	ich werbe, du wirbst, er wirbt
werfen	warf	geworfen	wärfe (würfe)	wirf	ich werfe, du wirfst, er wirft

III.

bitten	bat	gebeten	bäte	bitte	ich bitte, du bittest, er bittet.
essen	aß	gegessen	äße	iß	ich esse, du issest, er ißt.
fressen	fraß	gefressen	fräße	friß	ich fresse, du frißt, er frißt.
geben	gab	gegeben	gäbe	gib	ich gebe, du gibst, er gibt.
genesen*	genas	genesen	genäse	genese	ich genese, du genesest, er genest
geschehen	geschah	geschehen	geschähe	—	— — es geschieht
lesen	las	gelesen	läse	lies	ich lese, du liesest, er liest
liegen	lag	gelegen	läge	liege	ich liege, du liegst, er liegt
messen	maß	gemessen	mäße	miß	ich messe, du missest, er mißt
sehen	sah	gesehen	sähe	sieh	ich sehe, du siehst, er sieht
sitzen	saß	gesessen	säße	sitze	ich sitze, du sitzest, er sitzt
treten	trat	getreten	träte	tritt	ich trete, du trittst, er tritt
vergessen	vergaß	vergessen	vergäße	vergiß	ich vergesse, du vergissest, er vergißt

IV a.

befleißen	befliß	beflissen	beflisse	befleiße	ich befleiße, du befleißest, er befleißt
beißen	biß	gebissen	bisse	beiße	ich beiße, du beißest, er beißt
bleichen*	blich	geblichen	bliche	bleiche	ich bleiche, du bleichst, er bleicht
gleichen	glich	geglichen	gliche	gleiche	ich gleiche, du gleichst, er gleicht
gleiten	glitt	geglitten	glitte	gleite	ich gleite, du gleitest, er gleitet
greifen	griff	gegriffen	griffe	greife	ich greife, du greifst, er greift
keifen	kiff	gekiffen	kiffe	keife	ich keife, du keifst, er keift
kneifen	kniff	gekniffen	kniffe	kneife	ich kneife, du kneifst, er kneift
kreischen	krisch	gekrischen	krische	kreische	ich kreische, du kreischst, er kreischt
leiden	litt	gelitten	litte	leide	ich leide, du leidest, er leidet
pfeifen	pfiff	gepfiffen	pfiffe	pfeife	ich pfeife, du pfeifst, er pfeift
reißen	riß	gerissen	risse	reiße	ich reiße, du reißest, er reißt
reiten	ritt	geritten	ritte	reite	ich reite, du reitest, er reitet
schleichen	schlich	geschlichen	schliche	schleiche	ich schleiche, du schleichst, er schleicht
schleifen*	schliff	geschliffen	schliffe	schleife	ich schleife, du schleifst, er schleift
schleißen	schliß	geschlissen	schlisse	schleiße	ich schleiße, du schleißest, er schleißt
schmeißen	schmiß	geschmissen	schmisse	schmeiße	ich schmeiße, du schmeißest, er schm.
schneiden	schnitt	geschnitten	schnitte	schneide	ich schneide, du schneidest, er schneid.
schreiten	schritt	geschritten	schritte	schreite	ich schreite, du schreitest, er schreitet
spleißen	spliß	gesplissen	splisse	spleiße	ich spleiße, du spleißest, er spleißt
streichen	strich	gestrichen	striche	streiche	ich streiche, du streichst, er streicht
streiten	stritt	gestritten	stritte	streite	ich streite, du streitest, er streitet
weichen*	wich	gewichen	wiche	weiche	ich weiche, du weichst, er weicht

---

* Zie D. de werkwoorden met verschillende vormen

Infinitiv	Indicativ Imperfectum	Participium Perfecti	Conjunctiv Imperfectum	Imperativ	Präsens
			IV b.		
bleiben	blieb	geblieben	bliebe	bleibe	ich bleibe, du bleibst, er bleibt
gedeihen	gedieh	gediehen	gediehe	gedeihe	ich gedeihe, du gedeihest, er gedeiht
leihen	lieh	geliehen	liehe	leihe	ich leihe, du leihest, er leiht
meiden	mied	gemieden	miede	meide	ich meide, du meidest, er meidet
preisen	pries	gepriesen	priese	preise	ich preise, du preisest, er preist
reiben	rieb	gerieben	riebe	reibe	ich reibe, du reibst, er reibt
scheiden	schied	geschieden	schiede	scheide	ich scheide, du scheidest, er scheidet
scheinen	schien	geschienen	schiene	scheine	ich scheine, du scheinst, er scheint
schreiben	schrieb	geschrieben	schriebe	schreibe	ich schreibe, du schreibst, er schreibt
schreien	schrie	geschrieen	schriee	schreie	ich schreie, du schreist, er schreit
schweigen	schwieg	geschwiegen	schwiege	schweige	ich schweige, du schweigst, er schweigt
speien	spie	gespieen	spiee	speie	ich speie, du speist, er speit
steigen	stieg	gestiegen	stiege	steige	ich steige, du steigst, er steigt
treiben	trieb	getrieben	triebe	treibe	ich treibe, du treibst, er treibt
weisen	wies	gewiesen	wiese	weise	ich weise, du weisest, er weist
zeihen	zieh	geziehen	ziehe	zeihe	ich zeihe, du zeihst, er zeiht
			V.		
betrügen	betrog	betrogen	betröge	betrüge	ich betrüge, du betrügst, er betrügt
bewegen*	bewog	bewogen	bewöge	bewege	ich bewege, du bewegst, er bewegt
biegen	bog	gebogen	böge	biege	ich biege, du biegst, er biegt
bieten	bot	geboten	böte	biete	ich biete, du bietest, er bietet
erlöschen*	erlosch	erloschen	erlösche	erlisch	ich erlösche, du erlischst, er erlischt
fechten*	focht	gefochten	föchte	ficht	ich fechte, du fichtst, er ficht
flechten*	flocht	geflochten	flöchte	flicht	ich flechte, du flichtst, er flicht
fliegen	flog	geflogen	flöge	fliege	ich fliege, du fliegst, er fliegt
fliehen	floh	geflohen	flöhe	fliehe	ich fliehe, du fliehst, er flieht
fließen	floß	geflossen	flösse	fließe	ich fließe, du fließest, er fließt
frieren	fror	gefroren	fröre	friere	ich friere, du frierst, er friert
gähren*	gohr	gegohren	göhre	gähre	ich gähre, du gährst, er gährt
genießen	genoß	genossen	genösse	genieße	ich genieße, du genießest, er genießt
glimmen*	glomm	geglommen	glömme	glimme	ich glimme, du glimmst, er glimmt
gießen	goß	gegossen	gösse	gieße	ich gieße, du gießest, er gießt
heben*	hob	gehoben	höbe	hebe	ich hebe, du hebst, er hebt
erkiesen	erkor	erkoren	erköre	erkiese	ich erkiese, du erkiesest, er erkiest
klimmen*	klomm	geklommen	klömme	klimme	ich klimme, du klimmst, er klimmt
kriechen	kroch	gekrochen	kröche	krieche	ich krieche, du kriechst, er kriecht
lügen	log	gelogen	löge	lüge	ich lüge, du lügst, er lügt
melken*	molk	gemolken	mölke	melke	ich melke, du melkst, er melkt
quellen*	quoll	gequollen	quölle	quelle	ich quelle, du quillst, er quillt
rächen*	roch	(gerochen)	rächte	räche	ich räche, du rächst, er rächt
riechen	roch	gerochen	röche	rieche	ich rieche, du riechst, er riecht
saufen	soff	gesoffen	söffe	saufe	ich saufe, du säufst, er säuft
saugen*	sog	gesogen	söge	sauge	ich sauge, du saugst, er saugt
schallen*	scholl	geschollen	schölle	schalle	ich schalle, du schallst, er schallt
scheren*	schor	geschoren	schöre	schere	ich schere, du scherst, er schert
schieben	schob	geschoben	schöbe	schiebe	ich schiebe, du schiebst, er schiebt
schießen	schoß	geschossen	schösse	schieße	ich schieße, du schießest, er schießt
schließen	schloß	geschlossen	schlösse	schließe	ich schließe, du schließest, er schließt
schmelzen*	schmolz	geschmolzen	schmölze	schmelze	ich schmelze, du schmilzest, er schmilzt

* Zie D. de werkwoorden met verschillende vormen.

Infinitiv	Indicativ Imperfectum	Participium Perfecti	Conjunctiv Imperfectum	Imperativ	Präſens
ſchnauben*	ſchnob	geſchnoben	ſchnöbe	ſchnaube	ich ſchnaube, du ſchnaubſt, er ſchnaubt
ſchrauben*	ſchrob	geſchroben	ſchröbe	ſchraube	ich ſchraube, du ſchraubſt, er ſchraubt
ſchwären*	ſchwor	geſchworen	ſchwöre	ſchwäre	ich ſchwäre, du ſchwärſt, er ſchwärt
ſchwellen*	ſchwoll	geſchwollen	ſchwölle	ſchwelle	ich ſchwelle, du ſchwillſt, er ſchwillt
ſchwören	ſchwor	geſchworen	ſchwöre	ſchwöre	ich ſchwöre, du ſchwörſt, er ſchwört
ſieden	ſott	geſotten	ſötte	ſiede	ich ſiede, du ſiedeſt, er ſiedet
ſprießen*	ſproß	geſproſſen	ſpröſſe	ſprieße	ich ſprieße, du ſprießeſt, er ſprießt
ſtieben*	ſtob	geſtoben	ſtöbe	ſtiebe	ich ſtiebe, du ſtiebſt, er ſtiebt
triefen	troff	getroffen	tröffe	triefe	ich triefe, du triefſt, er trieft
verdrießen	verdroß	verdroſſen	verdröſſe	verdrieße	ich verdrieße, du verdrießeſt, er verdrießt
verlieren	verlor	verloren	verlöre	verliere	ich verliere, du verlierſt, er verliert
wägen*	wog	gewogen	wöge	wäge	ich wäge, du wägſt, er wägt
weben*	wob	gewoben	wöbe	webe	ich webe, du webſt, er webt
wiegen*	wog	gewogen	wöge	wiege	ich wiege, du wiegſt, er wiegt
ziehen	zog	gezogen	zöge	ziehe	ich ziehe, du ziehſt, er zieht

VI.

backen	buk	gebacken	büke	backe	ich backe, du bäckſt, er bäckt
fahren	fuhr	gefahren	führe	fahre	ich fahre, du fährſt, er fährt
graben	grub	gegraben	grübe	grabe	ich grabe, du gräbſt, er gräbt
laden*	lud	geladen	lüde	lade	ich lade, du lädſt, er lädt
ſchaffen*	ſchuf	geſchaffen	ſchüfe	ſchaffe	ich ſchaffe, du ſchaffſt, er ſchafft
ſchlagen	ſchlug	geſchlagen	ſchlüge	ſchlage	ich ſchlage, du ſchlägſt, er ſchlägt
tragen	trug	getragen	trüge	trage	ich trage, du trägſt, er trägt
wachſen	wuchs	gewachſen	wüchſe	wachſe	ich wachſe, du wächſt, er wächſt
waſchen	wuſch	gewaſchen	wüſche	waſche	ich waſche, du wäſchſt, er wäſcht

VII.

blaſen	blies	geblaſen	blieſe	blaſe	ich blaſe, du bläſeſt, er bläſt
braten*	briet	gebraten	briete	brate	ich brate, du brätſt, er brät
fallen	fiel	gefallen	fiele	falle	ich falle, du fällſt, er fällt
fangen	fing	gefangen	finge	fange	ich fange, du fängſt, er fängt
halten	hielt	gehalten	hielte	halte	ich halte, du hältſt, er hält
hangen	hing	gehangen	hinge	hange	ich hange, du hängſt, er hängt
laſſen	ließ	gelaſſen	ließe	laſſe	ich laſſe, du läſſeſt, er läßt
rathen	rieth	gerathen	riethe	rathe	ich rathe, du räthſt, er räth
ſchlafen	ſchlief	geſchlafen	ſchliefe	ſchlafe	ich ſchlafe, du ſchläfſt, er ſchläft
hauen*	hieb	gehauen	hiebe	haue	ich haue, du hauſt, er haut,
heißen	hieß	geheißen	hieße	heiße	ich heiße, du heißeſt, er heißt
laufen	lief	gelaufen	liefe	laufe	ich laufe, du läufſt, er läuft
rufen*	rief	gerufen	riefe	rufe	ich rufe, du rufſt, er ruft
ſtoßen	ſtieß	geſtoßen	ſtieße	ſtoße	ich ſtoße, du ſtößeſt, er ſtößt

B. De onregelmatige werkwoorden.

brennen	brannte	gebrannt	brennte	brenne	ich brenne, du brennſt, er brennt
bringen	brachte	gebracht	brächte	bringe	ich bringe, du bringſt, er bringt
denken	dachte	gedacht	dächte	denke	ich denke, du denkſt, er denkt
dürfen	durfte	gedurft	dürfte		ich darf, du darfſt, er darf
kennen	kannte	gekannt	kennte	kenne	ich kenne, du kennſt, er kennt
können	konnte	gekonnt	könnte		ich kann, du kannſt, er kann

* Zie D. de werkwoorden met verschillende vormen.

Infinitiv	Indicativ Imperfectum	Participium Perfecti	Conjunctiv Imperfectum	Imperativ	Präsens
mögen	mochte	gemocht	möchte		ich mag, du magst, er mag
müssen	mußte	gemußt	müßte		ich muß, du mußt, er muß
nennen	nannte	genannt	nennte	nenne	ich nenne, du nennst, er nennt
rennen	rannte	gerannt	rennte	renne	ich renne, du rennst, er rennt
senden	sandte	gesandt	sendete	sende	ich sende, du sendest, er sendet
sollen	sollte	gesollt	sollte		ich soll, du sollst, er soll
wenden	wandte	gewandt	wendete	wende	ich wende, du wendest, er wendet
wissen	wußte	gewußt	wüßte	wisse	ich weiß, du weißt, er weiß
wollen	wollte	gewollt	wollte	wolle	ich will, du willst, er will
haben	hatte	gehabt	hätte	habe	ich habe, du hast, er hat
sein	war	gewesen	wäre	sei	ich bin, du bist, er ist
werden	wurde	geworden	würde	werde	ich werde, du wirst, er wird
gehen	ging	gegangen	ginge	gehe	ich gehe, du gehst, er geht
stehen	stand	gestanden	stände	stehe	ich stehe, du stehst, er steht
thun	that	gethan	thäte	thue	ich thue, du thust, er thut

C. Verschillende Wortelklinkers.

a. Nederlandsch: o, o. Hoogduitsch: a, o (u).

Infinitiv.	Imperfect.	Particip.
bergen, bergen	barg, borg	geborgen, geborgen
bersten, bersten	barst, borst	geborsten, geborsten
binden, binden	band, bond	gebunden, gebonden
dingen, dingen	dang, dong	gedungen, gedongen
finden, vinden	fand, vond	gefunden, gevonden
gewinnen, gewinnen	gewann, gewon	gewonnen, gewonnen
klingen, klinken	klang, klonk	geklungen, geklonken
schelten, schelden	schalt, schold	gescholten, gescholden
schwimmen, zwemmen	schwamm, zwom	geschwommen, gezwommen
schwinden, zwinden	schwand, zwond	geschwunden, gezwonden
senden, zenden	sandte, zond	gesandt, gezonden
singen, zingen	sang, zong	gesungen, gezongen
sinken, zinken	sank zonk	gesunken, gezonken
sinnen, zinnen	sann, zon	gesonnen, gezonnen
spinnen, spinnen	spann, spon	gesponnen, gesponnen
springen, springen	sprang, sprong	gesprungen, gesprongen
stinken, stinken	stank, stonk	gestunken, gestonken
treffen, treffen	traf, trof	getroffen, getroffen
trinken drinken	trank, dronk	getrunken, gedronken
winden, winden	wand, wond	gewunden, gewonden
zwingen, dwingen	zwang, dwong	gezwungen, gedwongen

b. Nederlandsch: ie, o. Hoogduitsch: a, o (u).

Infinitiv.	Imperfect.	Particip.
helfen, helpen	half, hielp	geholfen, geholpen
sterben, sterven	starb, stierf	gestorben, gestorven
verderben, bederven	verdarb, bedierf	verdorben, bedorven
wachsen, wassen	wuchs, wies	gewachsen, gewassen
waschen, wasschen	wusch, wiesch	gewaschen, gewasschen
werben, werven	warb, wierf	geworben, geworven
werfen, werpen	warf, wierp	geworfen, geworpen

c. Verschillende klinkers in beide talen.

Infinitiv.	Imperfect.	Particip.
backen, bakken	buk, bakte	gebacken, gebakken
heben, heffen	hob, hief	gehoben, geheven
heißen, heeten	hieß, heete	geheißen, geheten
laden, laden	lud, laadde	geladen, geladen
ſchaffen, scheppen	ſchuf, schiep	geſchaffen geschapen
ſcheiden, scheiden	ſchied, scheidde	geſchieden, gescheiden
ſtehen, staan	ſtand, stond	geſtanden, gestaan
thun, doen	that, deed	gethan, gedaan
wiſſen, weten	wußte, wist	gewußt, geweten
wollen, willen	wollte, wilde	gewollt, gewild

D. Werkwoorden met verschillende vormen.

(de minder gebruikelijke vormen staan in parenthese.)

a. Präſens.

gebären	gebierſt	gebiert	(gebärſt	gebärt)
kommen	kommſt	kommt	(kömmſt	kömmt)
ſchwären	ſchwärſt	ſchwärt	(ſchwirſt	ſchwiert)
fechten	fichtſt	ficht	(fechteſt	fechtet)
flechten	flichtſt	flicht	(flechteſt	flechtet)
	(sterk)		(zwak)	
berſten	birſt	birſt	— berſteſt	berſtet
dreſchen	driſchſt	driſcht	— dreſcheſt	dreſcht
erlöſchen	erliſchſt	erliſcht	— erlöſcheſt	erlöſcht
verderben	verdirbſt	verdirbt	— verderbſt	verderbt
quellen	quillſt	quillt	— quellſt	quellt
erſchrecken	erſchrickſt	erſchrickt	— erſchreckſt	erſchreckt
ſchmelzen	ſchmilzſt	ſchmilzt	— ſchmelzſt	ſchmelzt
ſchwellen	ſchwillſt	ſchwillt	— ſchwellſt	ſchwellt
braten	brätſt	brät	— brateſt	bratet

b. Imperfectum & Particip.

dingen	dang	gedungen	— dingte	gedingt
klimmen	klomm	geklommen	— klimmte	geklimmt
ſchallen	ſcholl	geſchollen	— ſchallte	geſchallt
melken	(molk)	gemolken	— melkte	(gemelkt)
dreſchen	(draſch, droſch)	gedroſchen	— dreſchte	(gedreſcht)
berſten	barſt (borſt)	geborſten	— berſtete	(geberſtet)
fechten	focht	gefochten	— (fechtete	gefechtet)
flechten	flocht	geflochten	— (flechtete	geflechtet)
erlöſchen	erloſch	erloſchen	— (erlöſchte	erlöſcht)
rächen	(roch)	gerochen	— rächte	gerächt
weben	(wob	gewoben)	— webte	gewebt
geneſen	genas	geneſen	— (geneſete	geneſet)
erwägen	erwog	erwogen	— erwägte	(erwägt)
ſtieben	ſtob	geſtoben	— ſtiebte	(geſtiebt)
ſchnauben	ſchnob	geſchnoben	— ſchnaubte	geſchnaubt
ſaugen	ſog	geſogen	— ſaugte	(geſaugt)
glimmen	glomm	geglommen	— glimmte	geglimmt
ſchrauben	ſchrob	geſchroben	— ſchraubte	geſchraubt

heben	hob, hub	(hebte)	gehoben
rufen	rief	(rufte)	gerufen
hauen	hieb	(haute)	gehauen
schinden	schund (schand)	schindete	geschunden
braten	briet	bratete	gebraten

c. Imperfectum & Particip.

(de sterke vorm bedrijvend, de zwakke onzijdig, of met verschillende beteekenis.)

	sterk		zwak	
Infinitiv.	Imperfect.	Particip.	Imperfect.	Particip.
verderben	verdarb	verdorben	verderbte	verderbt
quellen	quoll	gequollen	quellte	gequellt
erschrecken	erschrak	erschrocken	erschreckte	erschreckt
schmelzen	schmolz	geschmolzen	schmelzte	geschmelzt
schwellen	schwoll	geschwollen	schwellte	geschwellt
schleifen	schliff	geschliffen	schleifte	geschleift
wiegen	wog	gewogen	wiegte	gewiegt
schaffen	schuf	geschaffen	schaffte	geschafft
weichen	wich	gewichen	weichte	geweicht
bleichen	blich	geblichen	bleichte	gebleicht
laden	lud	geladen	ladete	(geladet)
gähren	gohr	gegohren	gährte	gegährt
bewegen	bewog	bewogen	bewegte	bewegt
bescheren	beschor	beschoren	bescherte	beschert
verwirren	—	verworren	verwirrte	verwirrt
verhehlen	—	verhohlen	verhelte	verhehlt
pflegen	(pflog)	gepflogen	pflegte	gepflegt
salzen	—	gesalzen	salzte	gesalzt
falten	—	gefalten	faltete	gefaltet
schroten	—	geschroten	schrotete	geschrotet
malen	—	gemalen	malte	gemalt
spalten	—	gespalten	spaltete	(gespaltet)

Druck von Velhagen & Klasing in Bielefeld.

Bayerische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

Bayerische StaatsBibliothek
Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Mieg, Johannes

Neues vollständiges Holländisch-deutsches und Deutsch-holländisches Taschenwörterbuch zum Schulgebrauch [A. m. holl. Tit.:] Nieuw volledig Nederlandsch-Hoogduitsch en Hoogduitsch-Nederlandsch Zakwoordenboek tot schoolgebruik ...
Bd.: 2

1887

L.g.sept. 158 w-2
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11643058-6